Ціна — 50 пф.

УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖНЕВИК

Рік 1. Регенсбург, 11 листопада 1945 Ч. 1.

НАШЕ СЛОВО

Масова еміграція з України переживає небувалий культурний голод. Цілковитий брак книжки рідною мовою, брак періодичних видань, в першу чергу часописів, які інформували б про події, що відбуваються на рідних землях і на чужині, кидає наш загал в обійми чуток та фантастичних вигадок.

Щоб запобігти цьому лихові, щоб забезпечити українське громадянство правдивою інформацією про політичне, господарче й культурне життя на Україні та в цілому світі, випускаємо тижневик «Слово».

В багатьох осередках, куди кинула доля українців, інформаційні часописи вже виходять. Хай і наше «Слово» приєднається до гурту, щоб спільно боронити всебічні інтереси численної громади еміграції, яка полишила рідні землі й пішла на чужину, шукаючи визнання й захисту свого права на життя в колі світової демократії.

Живемо в добу епохальних подій, коли від подуву вільної думки банкротують тоталістичні ідеології, коли від ударів мілітарної сили демократії падають диктатури й деспотії.

«Віримо в остаточну відбудову суверенних прав та самовизначення всіх народів, що втратили суверенність в наслідок насильства», сказав президент США Трумен.

З цією вірою випускаємо «Слово» й переконливо мовимо: Хай наше «Слово» стане виразником спільної думки всіх українців. Хай наше «Слово» лунає на чужині й котиться до осель, де знайшли собі притулок наші українські люди.

С. Д.

Історична промова през. Трумена

З нагоди свята американської фльоти дня 2. жовтня, президент Трумен виступив в Ню-Йорку з великою промовою, в якій визначив завдання і цілі закордонної політики США.

На початку промови президент заявив, що США навіть в мирний час мусять мати сильну повітряну й морську фльоту та сухопутню армію, щоб зберегти закони миру в усіх частинах світу та щоб забезпечити США від можливости ворожої напасти. Потребу цих могутніх мілітарних сил з'ясував през. Трумен у чотирьох точках. США мусять мати такі великі сили, щоб:

1. змусити переможених противників виконати всі умови капітуляції; 2. як член Об'єднаних Народів могли забезпечити мир у світі; 3. дбати про безпеку західньої півкулі та 4. запевнити загальну безпеку власній державі.

«Ці чотири мілітарні завдання» — заявив дослівно през. Трумен — «не є спрямовані на війну, ані на підбій, а тільки на мир».

Закордонну політику США з'ясував през. Трумен у 12-ти пунктах:

«1. Не пляНуємо ніякого нападу на іншу, велику чи малу країну, і не маємо ніяких цілей, що мали б вести до конфлікту з мирними прагненнями якої-небудь іншої нації.

2. Віримо в остаточну відбудову суверенних прав та самовизначення всіх народів що втратили суверенність в наслідок насильства.

3. Не погодимося ні на яку територіяльну зміну в жодній країні світу, з якою живемо у приязні, без добровільної згоди заінтересованого народу.

4. Стоїмо за те, щоб всім народам, дозрілим мати власні уряди, дати можливість вибрати собі шляхом вільних виборів і без втручання чужих інституцій власну форму врядування. Це стосується Европи, Азії і Африки, як і Західної півкулі.

5. В співдіянні з нашими военними союзниками будемо помагати переможеним країнам шляхом їхніх власних вільних виборів створити мирно настроені демократичні уряди та будемо старатись збудувати світ, в якому не зможуть повстати націзм, фашизм чи мілітаризм.

6. Будемо надалі утримуватися від визнання уряду, накиненого якому-небудь народові чужою силою. У деяких випадках може виявитись неможливим запобігти насильному встановленню уряду, проте США не будуть таких урядів визнавати.

7. Стоїмо на тому, що моря, як і плавба на граничних ріках та водних шляхах, що перепливають через більше, ніж одну країну, повинні бути відкриті для всіх націй.

8. Ми вважаємо, що всі держави, прийняті до сім'ї народів, повинні мати на однакових умовах доступ до світової торгівлі та до сировинних баз світу.

9. Віримо, що суверенні держави західньої півкулі будуть співпрацювати, як добрі сусіди, при розв'язанні спільних проблем, ,без зовнішніх втручань.

10. Ми вважаємо, що господарська співпраця всіх великих і малих народів є неодмінна для поліпшення умов життя в усьому світі та для здійснення свободи від страху і злиднів.

11. Докладатимемо всіх зусиль, щоб у всіх миролюбних країнах світу вдержати свободу переконань і віри.

12. Ми повні, що для утримання миру між народами є доконечною організація Об'єднаних Народів, яка охоплює всі миролюбні нації, готові боронити мир, в разі потреби, акцією спільних сил».

В кінці своєї історичної промови заявив през. Трумен, що таємниця атомової бомби лишиться в США, хоч щодо неї будуть вестися в недалекому майбутньому міжнародні дискусії.

Винахід атомової бомби не змінює основних засад американської закордонної політики, але спонукає до швидкого і рішучого розгляду міжнародніх питань. **Атомова бомба в руках Америки ні для кого не є загрозою,** бо всім відомо, як ця держава діяла підчас останніх двох великих воєн та як високо тримає вона прапор миру.

Таємниця атомової бомби, дана в руки США, — це **святе повірництво.** Американський нарід сподівається, що при співпраці народів на користь миру методи атомового знищення будуть проголошені як протизаконні. США працювали на користь цієї мети і працюватимуть далі з усією наполегливістю.

Довкола промови през. Трумена

Програмова промова през. Трумена та включена в ній історична декляроція в 12-ти пунктах, викликали зрозумілий відгомін у політичних колах світу.

В США знайшла промова президента повну **підтримку демократичної партії.** Предсідник закордонно-політичної комісії сенату Сер. Том Коннелі заявив, що погоджується без застережень із становищем през. Трумена, а предсідник цієї-ж самої комісії палати послів, посол Блюм назвав заяву президента «досконалою програмовою промовою» та звернувся до Конгресу з порученням, дати висловленим у промові президента поглядам беззастережну підтримку.

Представники республіканської партії заявили свою солідарність з принципами през. Трумена, але поставили запит, як в практиці мають бути вони переведені. Республіканський сенатор Тефт, одобрюючи становище президента, сказав: **«Труднощі являються в тому, як пристосувати ці принципи до проблем, що сьогодні стоять перед світом».** В Англії знайшли програмові погляди президента США цілковите одобрення з деякими заввагами, як от напр. політичного коментатора Вернона Бертлет, що становище США в справі невизнання урядів, накинених яким-небудь народам шляхом насильства, може викликати в деяких аліянтських колах певне заскочення. Бертлет сказав: «Це означає охолонення постави США в цей час, коли особистий лист президента, висланий до генералісимуса Сталіна став зачатком нових зусиль для зближення. Цей пункт, як можна здогадуватись, є осторогою під адресою Болгарії, Румунії і Мадярщини, що вибори можуть мати вплив на їхне господарське погане положення, якщо переведення виборів поширить розколину між цими країнами і Новим Світом».

В Москві розглядано промову президента основно. 12 пунктів, що їх поставив през. Трумен як підвалини американської закордонної політики, передала советська преса в дослівному перекладі.

Бевін про ситуацію в Европі

Лондон. Брітійський міністр закордонних справ Бевін недавно виступив у палаті громад з промовою, в якій зазначив про катастрофальну господарську ситуацію в Европі. Бевін сказав,, що коли б в усіх країнах були вільні парляменти, було б легше відновити добробут і спокій. Він указав також на великі спустошення,, які заподіяла скрізь Німеччина в господарстві і в людях. Щоб уникнути епідемії і голоду, президент Трумен зажадав для УНРРА 1,8 мільярдів долярів. Англія також внесе свою частку. Допомогу повинні подати також і інші держави, насамперед сільсько-господарські. Міністр сказав також, що якби було застосоване уміжнароднення рік, господарська відбудова пішла б значно вперед. Закінчив міністр словами: «Доки не будуть проламані бар'єри, що ділять Европу, не буде ні добробуту, ні миру».

Виступ Молотова

Москва. З нагоди 28 роковин жовтневої революції комісар закордонних справ Вячеслав Молотов виголосив промову про закордонну політику СССР.

На початку промови комісар Молотов змальовував ролю СССР підчас війни й заявив, що аліянтський другий фронт на заході спричинився до того, що гітлерівська Німеччина знайшлася в кліщах і її кінець був неуникнений. Одначе засадниче заломання її наступило ще рік перед створенням другого фронту, коли німецькі війська почали відступати під напором Червоної Армії. Коли б советська офензива не вдалася, вся Европа підпала б під німецьке ярмо. Аліянтський союз трьох великих держав сповнив історичне завдання, приводячи до перемоги справу демократії над Гітлером. Не тільки Німеччина була переможена мілітарно. Ця поразка Німеччини означає також поразку фашизму в усій Европі.

Про відносини між трьома великодержавами, Молотов сказав, що ці відносини переживають пробний момент. Чи зможуть вони бути такими тепер у часі миру як перед тим підчас війни — запитує Молотов. Відповідаючи на це Молотов каже, лондонська конференція міністрів закордонних справ була перестороги. Одначе труднощі були також раніше, але великодержави завжди знаходили розв'язку. Відносно атомової бомби, Молотов сказав, що вона не повинна бути жодною таємницею. Сьогодні великі технічні таємниці не можуть бути монополем одної держави. Винахід атомової енергії тим більше не може бути вжитий як сила в закордонній політиці. Советський Союз був завжди захисником миру в світі та готовий це довести на ділі. Лише співпраця усіх великодержав може забезпечити мир.

Про відносини на Далекому Сході, Молотов сказав, що поразка Японії та звільнення Китаю має велике значення для демократичного розвитку народів Азії й всього світу. Тому Советський Союз прикладає велику вагу до створення Аліянтської контрольної Комісії на Далекому Сході.

На закінчення Молотов говорив про ті европейські країни, в яких проводиться аграрні реформи та удержавлення тяжкої індустрії. Деякі реакційні часописи, заявив він, приписують ці міроприємства російським впливам. В дійсности так не є. Навпаки Советський Союз чинить все, щоб нормалізувати відносини між країнами, що звільнилися з фашистівського панування. Особливу увагу звертає Советський Союз на новоприлучені землі, західну Білорусь, Західну Україну, Закарпатську Україну, Молдавію, округу Кенігсбергу, новоприлучені землі від Фінляндії а також на свої правні претензії на Далекому Сході.

УКРАЇНЦІ В США І КАНАДІ ПРОВОДЯТЬ ДОПОМОГОВУ ЗБІРКУ

Як подає український часопис «Новий Шлях», що виходить в Канаді, «Комітет Українців Канади», який об'єднує цілий ряд українських канадійських організацій, проводить серед українців Канади збірку для «допомоги українським скитальцям» в Европі. В США працює в цьому напрямі «Український Конгресовий Комітет Америки» та «Злучений Українсько-Американський Допомоговий Комітет», що співпрацює подібно як і інші українські допомогові організації з американською допомоговою централею «Юнітаріян Сервис Комітi».

ІНТЕРПЕЛЯЦІЯ В СПРАВІ ЕМІГРАЦІЇ ДО КАНАДИ

У федеративному парляменті Канади, як повідомляє український канадійський часопис «Новий Шлях», виступив з першою своєю промовою посол-українець Федір Заплітний та домагався від канадійського уряду дозволу на еміґрування до Канади населенню европейських країн, що потерпіло від війни, особливо з України.

ПЕРЕСЕЛЕННЯ УКРАЇНЦІВ

Люксембург. Протягом останніх тижнів з околиць Сянока і Хирова, що мають відійти до Польщі, переселено до Галичини велику кількість українців. На їх місце поселено поляків із-за Бугу та з околиць Закопаного. Переселення триває далі.

ЩЕ В СПРАВІ ПЕРЕСЕЛЕННЯ

Варшава. В Києві відбулася перша конференція Союзу Польських Патріотів на Україні. На конференції були присутні 53 делегати, що репрезентували 4 тисячі поляків, які мешкають на Україні. Головним пунктом конференції була **справа репатріяції поляків із України до Польщі.** У той самий час польський професор Грабський перебував у Києві і обговорював справу репатріяції поляків із-за Бугу.

ОФІЦІЙНО ПІДТВЕРДЖЕНО СМЕРТЬ ГІТЛЕРА

Лондон. На підставі зібраних матеріялів 1-го листопада офіційно повідомлено в Берліні, що Адольф Гітлер та його дружина Ева Бравн покінчили самогубством дня 30 квітня у пивниці Райхсканцелярії та що їх трупи спалено згідно з виданим попередньо розпорядженням Гітлера. Сам Гітлер застрілився, а Ева Бравн прийняла отруту

СПРОСТУВАННЯ ВІСТКИ ПРО ЧЕРВОНІ МАНЕВРИ

Москва. Офіційна агентура ТАСС рішуче спростовує вістку, що Червона Армія проводить маневри вздовж турецько-болгарського кордону.

ЗНАЙДЕНО ТАЄМНІ ДОКУМЕНТИ РОЗЕНБЕРГА

Нюрнберг. В одному з баварських замків за фальшивою стіною американський старшина знайшов важливі таємні документи Альфреда Розенберга які будуть значним обтяжувальним матеріялом проти 24 головних німецьких военних злочинців на нюрнберзькому процесі. Серед тих паперів Розенберга є копії особистих листів до Герінга, Гесса та Гітлера.

ПЕРЕД НЮРНБЕРСЬКИМ ПРОЦЕСОМ

Нюрнберг. Акт обвинувачення проти 24 головних гітлерівських злочинців, суд над якими розпочнеться незабаром у Нюрнберзі, має чотири пункти обвинувачення. У першому пункті — **«Спільний плян, або змова»** — говориться, що всі обвинувачені, разом з іншими особами, брали участь як провідники, організатори і співдіячі в опрацюванні і здійсненні спільного пляну, або змови, в наслідок чого учинені злочини проти миру, воєнного права і гуманности. У другому пункті — **«Злочини проти миру»** — говориться, що всі обвинувачені, разом із іншими особами, брали участь протягом кількох років, аж до **8** травня **1945** року в плянуванні, підготові і здійсненні загарбницьких війн, ламаючи міжнародні умови. У третьому пункті — **«Воєнні злочини»** — говориться, що обвинувачені від 1 вересня 1939 року до 8 травня 1945 року вчинили воєнні злочини в Німеччині та в зайнятих від 1 вересня 1939 року краях і областях, а також в Австрії, Чехословаччині, Італії і на морі. Воєнні злочини були виконані тотальними методами суперечними з воєнним правом і воєнними звичаями. В цьому пункті перелічується терор проти населення зайнятих краї̈в, мордування, тортурування, ув'язнення цивільних осіб без суду, грабування зайнятих земель. Нарешті в четвертому пункті — **«Злочини проти гуманности»** — говориться про злочини, що їх учинили обвинувачені проти гуманности до 8 травня 1945 року в Німеччині та в усіх інших краї̈нах.

В акті обвинувачення подано великий доказовий матеріял про злочини, що їх учинили гітлерівці. Так, наприклад, наводиться велика кількість фактів масового нищення населення Совєтського Союзу. **У Львівській окрузі та в м. Львові німці знищили біля 700.000 осіб,** у Литовській ССР замордовано в Понарах близько 100.000 осіб, в Ковні близько 70.000 і в Оліці — 60.000. У Латвійській ССР вбито 570.000 людей, в Ленінградській окрузі — 172.000 осіб. **В Києві замордовано 195.000 осіб.** Такі самі морди виконували німці і в інших окупованих країнах. Із 228.000 французів, яких забрано до концентраційних таборів, залишилося живих тільки 28.000. В концентраційному таборі Освєнцімі замордовано 4.000.000 осіб, а в Майданку — 1.500.000 осіб. В акті наведено докладні дані про нелюдське поводження німців з військовополоненими. Наведено факти про вбивства та жорстоке поводження з полоненими американцями, англійцями, французами і совєтськими вояками.

З усіх країв, що їх зайняли були німці силою вивезено людей до Німеччини на примусову рабську роботу. Багато з цих людей загинуло в дорозі, а ще більше в Німеччині, в наслідок нелюдського поводження з ними, непосильної праці та недоїдання.

Акт обвинувачення подає також факти експлуатації підбитих народів та плянові грабунки майна, нищення їх культури. Лише на терені Совєтського Союзу німці знищили цілком, або дуже ушкодили 1.700 міст, понад 70.000 сіл, понад 6.000.000 будівель та лишили без даху над головою 25 міліонів людей.

Страшна людська різня на Сході

Спеціяльна служба Дана подає за нюрнберським актом обвинувачення, дотепер не опубліковані цифри німецьких звірств у Східній Европі.

19 вересня 1944 року в таборі Кльога (Естонія) застрілено 2.000 мирних мешканців, а трупи їх спалено. В Литві гітлеровські звірі замордували величезні маси людей, а саме в Панарах — 100.000, в Ковні — понад 70.000, в Алітус — біля 60.000, в Пренай — понад 30.000, в Вільямполі — біля 8.000, в Маріямполі — 7.000 і в Троках та в сусідніх містах 37.640. В Латвії замордовано 577.000 осіб.

Більше як 135.000 совєтських громадян закатовано в смоленській окрузі. В Ставрополі — десятки тисяч. В Краснодарі — 6.700. В Орлі замордовано понад 5.000 осіб. Також тисячі людей замордовано в Новгороді і в околицях та в Мінську.

В Україні також нема кінця страшній листі гітлеровських звірств. В Рівному та околицях замучено або вбито понад 100.000 мирних мешканців. В Дніпропетровську — 11.000 жінок, старців і дітей частинно вбитими, а частинно живими кинено в глибоку шахту. В районі Кам'янця-Подільського вбито 31.000 жидів у тому числі 13.000 осіб з Мадярщини. В районі Одеси замордовано не менше як 200.000 совєтських громадян. В Харкові — 195.000 осіб.

В Гомелі після тортурування населення розстріляно багато осіб публично в центрі міста. В Ліді 8 травня 1942 року розстріляно 5.670 осіб, з яких багато ще живими були кинені в могилу і засипані землею.

6 вересня і 24 листопаду 1942 року в округах Берестя, Пинська, Кобрина, Дивина, Молорити і Берези-Картузької розстріляно біля 400 дітей. У Львові замордували німці 500 дітей хворих на туберкульозу костей. В Латвійській СССР розстріляно тисячі дітей, спроваджених туди з Білоруської ССР та інших областей СССР.

Правда про Гесса

Під таким заголовком відкриває таємницю подорожі Гесса до Англії відомий коментатор британської радіовисильні Ліндлі Фрайзер.

Коли Рудольф Гесс, колишній «заступник фюрера», сьогодні один із 24-ох головних воєнних злочинців, обвинувачених у нюрнберському процесі, дня 10. травня 1941 року перелетів німецьким літаком типу Мессершмідт 110 в одностргої гавптмана летунства канал Ля-Манш і причалив у Шотляндії, німецьке офіційне звідомлення назвало Гесса психічно хворою людиною, що від ряду літ виявляла признаки душевного розладдя. Проте офіційне звідомлення німецького радіо не втихомирило зацікавлення публичної опінії, для якої подорож такого націстичного достойника, як Гесс, була принаймеше незрозумілою.

Для тих, що не задоволились офіційним німецьким звідомленням і слухали нишком лондонські радіопередачі, летунський скок Гесса через Ля-Манш не був загадкою.

«Заступник фюрера» Гесс не прилетів до Англії, як приватна людина, ще більш — у приступі божевілля. Прибув він на британський острів, таємно висланий своїм патроном — Гітлером, щоб перед плянованою мілітарною кампанією Німеччини на СССР поробити спроби забезпечення західного запілля.

Як подає Ліндлі Фрейзер, політичне завдання Гесса предложити довірочну пропозицію Гітлера на заключення миру з Великою Британією. Цю пропозицію висловив він перед лордом Гамільтоном, полковником британського летунства, в словах: «Я прийшов з місією від людства. Фюрер не хоче Англії бити, він хоче закінчити боротьбу». Гесс пред'явив 6 пунктів, що мали б стати основою пропонованого Гітлером миру. Виявилась у них, як і в цілій комедії подорожі Гесса та виборі лорда Гамільтона як повірника і посередника мирних гітлерівських пропозицій, уся наївність та політична незорієнтованість тодішньої берлінської кліки.

Ось як характеризує Ліндлі Фрейзер оце дивоглядне політичне потягнення Гітлера: «Майже неймовірні є фантастична наївність і незнання англійських відносин, що виявив їх Гесс. Він, очевидно, вірив що лорд Гамілтон міг би бути в стані повалити уряд Черчіля і заключити мир з Німеччиною. Про таку ж велику наївність вказують умови, що їх Гесс привіз із собою».

Річ зрозуміла, що британський уряд відкинув усі заходи Гесса для переговорів з Гітлером. Гесса потрактовано, як воєннополоненого, і це принесло йому велике розчарування, бо він сподівався, що його приймуть з відкритими раменами і в почестях відішлють назад до Німеччини.

Коли ж, в червні 1941 року, почав Гітлер війну з СССР, а в одному з пунктів, предложених Гессом мирних пропозицій Гітлера була заповідь тієї агресії, тоді стало цілком ясним, що Гесс не приїхав самочинно і що Гітлер знав про місію свого заступника. Рівнож стала недвозначно ясною брехня, що її поширювала гітлерівська пропаганда про зраду Гесса. Гесс не був зрадником Гітлера, був він його невдачним висланником. Проте, як пише Ліндлі Фрейзер, «в історії про психічну неморальність Гесса є зерение правди, хоч це з самою справою не має нічого спільного. Гесс був відомий як перевражливлений чудак. Протягом довгих літ його полону, стан цей в нього значно погіршився під впливом зневіри в удачність його місії».

Дискусія про виселення німців

Лондон. Британський філсоф і математик Бертранд Рассель закинув союзникам Британії обвинувачення, що вони роблять «явну, заздалегідь продуману спробу використати багато міліонів німців масовим виселенням». Політика аліянтів у східній Европі, каже Лорд Рассель в листі до лондонського «Таймсу», має на меті убити німців «не газом, а позбавленням їх їхніх мешкань та їжі, віддаючи їх на поталу смерті через повільне та тяжке голодування». — Наші союзники повинні б знати, — додає Рассель, — що британська приязнь може охолонути, коли продовжуватиметься ця політика». Рассель назвав тільки двох брит. союзників — Росію та Польщу. Наводячи постанови потсдамської конференції, яка зобов'язує до того, щоб «виселення німців переводилось на засадах гуманности», автор додає: «Цього не дотримали наші російські та польські союзники». Зазначивши, що масові виселення є серед тих злочинів, за які тепер обвинувачують націстських провідників на нюрберському процесі, Рассель далі запитує: «Чи масові виселення вважати злочинами, як що їх роблять наші вороги підчас війни, чи виправданими заходами соціяльної безпеки, якщо їх виконують наші союзники в мирний час?»

Москва. Стаття в газеті «Ізвестія», скаржачись на довготривалість белзенського процесу над воєнними злочинцями, заявила, що британці і американці завжди є занадто м'які супроти німців.

В статті, поданій з Берліна, кореспондент «Ізвестій» заявляє, що він втрачає всяку рівновагу, коли бачить молодих німців, що сміються на галеріях з судової палати та британських генералів, які форсували канал Ля-Манш і боролися на полях Франції.

І далі: «Ми стоїмо за суворі засуди», — каже російський автор: — «Ми не хочемо, щоб помилки повторялися. Росіяни вважають, що британці та американці завжди надто м'які супроти німців і, в ім'я британської та американської «справедливости», перегинають палицю в другий бік, щоб бути «справедливими» супроти нацистів».

З ДІЯЛЬНОСТИ УНРРА

Ню-Йорк. Американська Палата Репрезентантів постановила асигнувати для УНРРА додаткову суму 550 міліонів долярів для несення допомоги тим країнам, в яких кореспонденти є допущені до джерел інформації та вільного пересилання вісток.

Люксенбург. Як повідомляють з Франції, демобілізаційний уряд у Парижі продав для УНРРА воєнний матеріял на суму 20 міліонів долярів. Закуплений матеріял, між яким знаходиться 200 паровозів та 4 тисячі товарових вагонів, призначений для Польщі, Чехословаччини та Греції.

Лондон. Для східньої та південної Европи УНРРА доставила вже понад 1 міліон тон харчів.

ВАЖЛИВІ ЗАВДАННЯ УНРРА

Лондон. УНРРА, інституція допомоги і відбудови, покликана до життя організацією

завдання м. ін. теж у відбудові оздоровних установ та охороні спустошених війною країн Европи перед епідеміями.

Др. Ґудмен, керівник европейського оздоровного відділу УНРРА, з'ясував почини, що мусять бути переведені в цій ділянці, і накреслив намірені діяння, як «найбільшу медичну акцію допомоги в історії».

Щоб усунути небезпеку пошестей, будуть відбудовані та урухомлені лікарні, лабораторії та каналізаційні інсталяції. З цією метою буде переведена акція меліорації, поборювання москітів та плянової дезинфекції людности. У випадках появи пошестей, наступить негайне протидіяння у формі посиленої лікарської допомоги та приспішеного постачання ліків.

Дальші завдання УНРРА, це перш за все справи поліпшення харчевого стану, опіки над сліпими, хворими й каліками та матір'ю й дитиною. Не менше ваги прикладає УНРРА до опіки над жертвами війни та визволеними в'язнями концентраційних таборів.

КОМІТЕТ ПРАЦІ ДЛЯ Б. В'ЯЗНІВ К. Ц.-ТАБОРІВ

Мюнхен. У Мюнхені засновано «Міжнародній комітет праці для в'язнів конц. таборів». До Комітету входять 4 українці, 4 поляки, 4 жиди, 1 серб, 1 чех, 1 голяндець та 2 представники балтійських країн.

Одним з основних завдань Комітету є вимогти переведення в життя засади відділення політичних в'язнів від кримінального елементу та виборити для в'язнів конц-таборів публичне визнання в усіх державах.

ЩО? ДЕ? КОЛИ?

* Один із 24 головних обвинувачених воєнних злочинців, колишній провідник Німецького Фронту Праці, Роберт Лей покінчив самогубством, повісившись на рушникові.

* Засудженого за зраду на кару смерти Квіслінга, колишнього прем'єр-міністра Норвегії, — розстріляно, після відхилення його апеляції про помилування.

* Герцог Альба, офіційний посол еспанського уряду Франка в Лондоні, відійшов у димісію, заявивши, що він, як монархіст і прибічник еспанського наслідника трону Дон Жуана Бурбонського, не може йти проти свого сумління й зайняти відповідальне становище в такому режимі, як режим Франка.

* Польський міністер Станьчик заявив, що Польща, нараховує 7 міліонів сиріт.

* Як повідомляють з Варшави, за гітлерівського режиму згинуло 6 міліонів польських громадян.

* Вже від минулого року провадиться ремонт Біломорського каналу. Наступного року проектується відкриття навігацію Ленінград-Біле Море.

* Американська військова влада передасть Чехословаччині бувшого президента Словацької Республіки др. Тісо разом з багатьма його міністрами. Др. Тісо буде відповідати перед судом у Братіславі як воєнний злочинець та за співпрацю з Гітлером.

* Згідно з постановою британського уряду буде переведений югославянській владі Недіч, бувший шеф наставленого німцями сербського уряду. Разом з ним буде передано 12 його прихильників та двох вищих югославянських старшин.

* Провідник болгарської комуністичної партії Юрій Дімітров переїзджає з Росії до Болгарії, щоб кандидувати підчас виборів до болгарського парляменту.

* Провідник партії національної єдности в Греції, проф. Канеллопулос, створив новий грецький уряд.

* До обговорення справи еміграції жидів з Баварії до Палестини прибуло до Мюнхену два видатних жидівських діячів, Юрій Ріфкін, уповноважений президента Трумена, та Давид Бен Гуріен, голова об'єднання профспілок Палестини.

* Підчас воєнних дій, особливо повітряних налетів, знищено в Берліні на 220.000 будинків 25.000. 18.000 будинків ушкоджено так сильно, що їх не можна буде відбудувати

* Скандинавські краї̈ни приступили до переговорів для усталення стислої співпраці і спільної зовнішньо-політичної лінії. Посилена співпраця між скандинавськими країнами буде органічною частиною міжнародньої співпраці в рямках Об'єднаних Народів.

* Першого листопаду в Лондоні відкрито конференцію Об'єднаних Народів в справах виховання й культури. Приймає в ній участь 35 держав, членів Світового Союзу Миру.

* Норвезький письменник Кнут Гамсун, що був заарештований за зраду і співпрацю з націстами, знаходиться тепер у психіятричній клініці, де досліджують його психічний стан.

* В Польщі помер заступник голови Краєвої Народньої Ради, Вінценти Вітос. Вітос був довголітнім провідником польської партії людовців.

* Директор УНРРА Леман заявив, що перед УНРРА стоять ще нові великі завдання допомоги Китаєві і Кореї після їх визволення зпід японської окупації. Крім цього, передбачена ще допомога для Італії, Австрії і Росії.

* В Москві мають збудувати хмародер «Палату Совєтів». Цей будинок має бути 455 метрів висоти, отже має перевищити найвищий дотепер хмародер у світі Імпайр-Стейт-Бюльдінг у Ню-Йорку.

ЗАЯВА С. МАРШАЛЛА

Нью-Йорк. Шеф штабу,генерал Джордж С. Маршалл заявив, що демобілізація в США робиться «розпадом», і то не тільки розпадом збройних сил, але очевидно також і самого поняття світової відповідальности. Він домагається негайного і обов'язкового встановлення післявоєнної військової політики, щоб гарантувати безпеку США і майбутність Об'єднаних Народів. Він застерігає перед скороченням військових видатків, як це було після останньої війни. В одній із промов Маршалл сказав: «Військо не зможе гарантувати безпеку США на довгий час при теперішньому темпі демобілізації, якщо не буде встановлена постійна мирова програма в найближчому часі. Потрібні негайні заходи. «Мусимо вжити рішучих заходів, щоб встановити що найменше основні принципи нашої післявоєнної військової політики. Я ніколи ще в житті не був ні в чому так переконаний як в цій справі». Генерал Маршалл продовжує: «Ще кілька місяців тому світ був цілком переконаний в силі і відвазі США. Тепер він є свідком того, як ми повертаємося до наших відомих мирних звичаїв». Згадуючи становище по першій світовій війні, Маршалл говорить: «Аргументувалося тоді і буде знов аргументуватися тим, що економічні обставини народу не винесуть таких військових видатків. І чи не є це абсурд, коли врахувати, що економіка держави скорше витримає видатки для національної безпеки, ніж поразку чи навіть перемогу зі зв'язаними з нею боргами в сумі більше, ніж 300 біліонів долярів». Маршалл каже, що в році, коли Франція упала, США видали 5,500.000 долярів на тютюн та алкоголічні продукти — «тричі стільки, скільки ми приділили нашій непевній національній безпеці в цю найкритичнішу годину історії світу».

МОГУТНІСТЬ АМЕРИКИ

Відень. Сенатор Клод І. Пеппер (демокр. Фльоріда) заявив, що **ніколи досі жодна нація не мала такої могутности, яку нині мають США, могутности, яка користується пошаною в інших країнах. Ця могутність не викликає в них страху, бо всі свідомі того, що Америка не має імперіялістичних цілей.** В розмові на пресовій конференції Пеппер заявив, що подорожування по Европі та близькому Сході переконали його в потребі переорієнтації закордонної політики США, щоб Америка могла мати надалі той вплив, який вона здобула собі в наслідок війни.

Пеппер говорив далі, що первопричиною його подорожі за море була потреба досліджати можливості зростаючого закордонного ринку збуту для виробів малих підприємств США. Він подасть звіт про наслідки своїх досліджень Сенатському Комітетові в Справах Дрібних Підприємств.

СССР ДОМАГАЄТЬСЯ ДВОХ ГОЛОВНИХ ВІДЕНСЬКИХ БАНКІВ

Відень. Виходячи з постанов потсдамської конференції, СССР має намір домагатися двох найбільших банків Австрії. Ці банки, — Кредитаншталт та Лендербанк, були в посіданні майна понад біліон марок підчас зайняття Відня в квітні 1944 року. СССР уважає банки, як німецьку спадщину, і тим самим, як правне майно в східній Австрії, Мадярщині, Румунії та Болгарії. Потсдамська клявзуля про нацистичні активи не визначує, чи торговельні підприємства, фабрики і вклади в австрійських підприємствах після прилучення Австрії та її приступлення до війни, коли німці примусово чи шляхом привласнення захопили в свої руки все, що було в країні, є признані, як нацистичні активи.

РОСІЯ ЗНИЖУЄ СВОЇ ДОМАГАННЯ, ПОСТАВЛЕНІ ІТАЛІЇ

Лондон. Агенція ТАСС повідомляє, що Росія, після ревізії своїх домагань щодо Італії, поставлених на конференції міністрів закордонних справ у Лондоні, зажадала тепер суми 100 мільйонів долярів репарацій, та підтримує домагання дальших 200 мільйонів долярів для Югославії, Греції і Альбанії.

Совєти первісно нібито зажадали були від Італії відшкодовання в сумі приблизно 600 мільйонів. ТАСС повідомляє, що нижчу суму предложено тільки під умовою, що західні союзники відмовляються від італійської заплати.

Ідея „західного бльоку" під совєтським обстрілом

Москва. (Ройтер). — Часопис «Москов Ньюс», що виходить в англійській мові, затакував ідею «західного бльоку» в статті, в якій на цю тему ведеться дискусія над твердженнями лейбуристичного посла британійського парляменту Томаса Віліямсона і видавця франц. соціялістичного часопису «Попюлер» Чарльса Дюма. «Ньюс» твердить, що вони обидва стоять безпосередньо за «західніми інтересами з виглядами на З'єдинені Держави Европи». «Немає нічого нового ні в назві, ні в ідеї. Це є двоюрідний брат Льокарна і Мюнхену» — говорить «Ньюс».

Тимчасом, «Правда» в обговорюванні підсумків французьких виборів заатакувала гостро французьких соціялістів і радикал-соціялістів. «Соціялістична партія безумовно сподівалася іншого висліду виборів» — каже «Правда». «Ця партія, якої діяльність позначена що раз сильнішим пересуванням на право, підчас виборів загальмувала дорогу до злуки з комуністичною партією. Ще більш, вона провадила активну боротьбу проти комуністів, що напевно не додало їй слави. Це ясне, що приймаючи таку виборчу тактику, соціялістична партія різала власне тіло».

«КРАСНАЯ ЗВЕЗДА» ПРОТЕСТУЄ ПРОТИ БРИТІЙСЬКОГО ОБВИНУВАЧЕННЯ

Москва. Орган червоної армії «Красная звезда» обвинувачує британійську пресу і радіо в поширюванні фальшивих закидів, що начеб-то совєтські війська переслідували німців у совєтській окупаційній зоні Німеччини та допускались там грабунків, пиячення та терору. Звідомлення «Юнайтед Прес» з Москви доповіває, що це обвинувачення про обдуману кампанію торкається також американської преси. Обвинувачуючи закордонні часописи в «запозиченні від нацистів їхніх засобів брехні», Давид Заславський твердить в одній статті: «вони не подають жодної дати, не згадують жодного факту, не наводять жодного свідка. Вони тільки одягають туман гипокризії нікчемними вигадками».

РЕЧНИК КОМУНІСТІВ ОБВИНУВАЧУЄ США У ВМІШУВАННІ В КИТАЙСЬКУ ПОЛІТИКУ

Чунгкінг. Один речник китайських комуністів висловив незадоволення з американських дій в Китаї, особливо з пересунення військ Центральної Влади до стратегічних центрів летунськими засобами США, як теж з перебування біля 60.000 чоловік американських морських сил. Далі він обвинувачує, що Америка фактично вмішується у внутрішню політику Китаю». Некомуністи висловили думку, що комуністи правдоподібно шукатимуть нагоди до зудару з американським військом, щоб викликати непорозуміння та промостити дорогу для агітації за відтягненням всіх американських військ, що тепер перебувають в Китаї. Достовірні джерела з Вашінгтону стверджують, що сутички між Центральною Владою та комуністами є першим післявоєнним пробним каменем для Китаю, що має рішити, чи Китай залишиться постійно в перших рядах провідних держав. Найновіші офіційні звідомлення армії Центральної Влади подають, що бої йдуть далі в 11 провінціях Китаю. Комуністи перервали залізничий шлях на відтинку Пейпін-Ганков. Мости й потяги знищено на просторі 100 миль.

Хрущов про саботаж в совєт. запіллі

Москва. (АП.) — Микита Хрущов, голова Ради Народніх Комісарів України, обвинувачує німців у тому, що вони залишили в Україні агентів, що мали б спричинити її відірвання від Совєтського Союзу. Хрущов, що є водночас секретарем Ц. К. Комуністичної партії республіки, висловився, що ті агенти, це «українсько-німецькі націоналісти, що були призначені до виконування саботажів за лініями червоної армії». Він запевнює, що населення республіки «не далось зловити їхньою пропагандою за відірвання країни від Совєтського Союзу». Це обвинувачення висказав Хрущов у звіті про досягнення в першому році реконструкції в українській республіці — в одній з найбагатших країн Совєтського Союзу. В цьому ж звіті подає Хрущов, що біжучий видобуток вугілля виносить 38,5 відсотків пересічної продукції.

США протиставляться домаганням

Офіційні чинники США у Вашінгтоні заявляють, що Америка поставиться проти російських жадань і буде боронити свої позиції, затверджені на конференції в Лондоні згідно яких усі італійські репарації означали б «вкладати американські гроші в кишені інших націй». Ці ж офіційні чинники заявляють, що США несуть на своїх плечах основний тягар економічної реабілітації Італії.

Це звідомлення агенції ТАСС, передане московським радіом, та переведене інтерв'ю з членом італійського комітету закордонних справ, уважається в Лондоні за доказ, що Росія настоює на репараціях від Італії. Велика Британія та США відмовились від домагань щодо Італії, вважаючи з погляду, що ця країна не є в стані платити жодних репарацій, за винятком тих, що їх можна було б взяти з її закордонних вкладів.

З подій в Китаї

КИТАЙСЬКІ КОМУНІСТИ ВОЮЮТЬ БЛИЗЬКО ВЕЛИКОГО МУРУ

Китайсько-манджурський кордон. — Передові частини військ китайської центральної влади, вивантажені з американських транспортів близько китайсько-манджурського кордону, перевели невеликі бої з китайськими комуністичними елементами недалеко від Великого Муру.

Посування військ центральної влади в напрямку до манджурського кордону було тимчасово припинено, бо ці війська чекали посилення. Третя фльотилія американських транспортових кораблів, навантажена тими військами, прибула вже з Чінгвантао, а інша національна армія прибула до Тангту, близько Тіянтсіна, і, мабуть, буде вжита для посилення військ, які вже займають позиції вздовж кордону.

КОМУНІСТИЧНА АРМІЯ ОКОПУЄТЬСЯ

8 комуністична піонерська армія окопується вздовж лінії Великого Муру близько Шангайквану. Комуністи кажуть, що вони знову зайняли Шангайкван та Пейтайго на північний схід та південний захід від Чінгвантао,, тим самим оточуючи порт, в якому американські прибережні війська допомогали вивантажуватись військам центральної влади. Назагал підраховано, що біля 2 мільйонів війн скупчено вздовж кордону.

Центральна інформаційна агенція в Чункінгу повідомила, що маршал Васілевський, командувач Червоної Армії, згодився на вступ військ генералісимуса Чіанг-Кай-Шека.

Підсумки виборів у Франції

Париж. Під час виборів до Національних Зборів у Франції, генерал де Голь одержав значну перемогу. В час цих виборів абсолютна більшість французів висловилась за зміну Конституції 1875 року. Найбільшу кількість голосів здобула комуністична партія —26,7 проц. Друга з черги партія «Республіканський Народній Рух» (прогресивні католики) — 24,4 проц., соціялісти — 23,8 проц. Отже, наслідки виборів у Франції такі: комуністи — 151 мандатів, (1936 року мали вони 72), «Републіканський народній рух» (прогресивні католики) — 142, (нова партія, яка дотепер не була репрезентована), соціялісти — 139 (дотепер 149), незалежні — 40 (дотепер 27), праві партії 40 (дотепер 220) та радикальні, соціялісти 19 (дотепер 113).

КОРОТКИЙ ФЕЙЛЕТОН

Загумінковість

Ось, приходжу в харчівню, сідаю за столом і жду поки підnесуть мені обід. Побіч мене вільне крісло. Підходить якась чепурна пані і питає:

— Незайняте?

— Ні, незайняте, можете сідати.

Звичайно, сідає і зав'язується між нами розмова. Після кількох моїх речень, пані невдоволено копилить губи:

— Ви, мабуть, східняк?

— Тобто, як це розуміти?

— Ви зі східної України, правда?

— А-а, ви з цього боку підходите — перебиваю — ні, сусідонько, я таки з Галичини.

Пані зробила великі очі.

— Ви так говорите, якби були зі сходу.

Вона тим часом любенько посміхнулась і почала до мене дещо приязнішим тоном:

— Бачите, ті східняки не такі, як ми — стишила тон — вони навіть не люблять нас.

— Оце воно що! — перебиваю. — Ви говорите про «східняків», якби вони були якоюсь «східняцькою» нацією. А що вже не люблять нас, то даруйте, цього таки не можу зрозуміти. Може ви, сусідонько, — чемно продовжую — зазнали нещасливої любови з якимсь наддніпрянцем? Може це вас довело до таких чудернацьких понять?

Сусідка моя знову погордливо закопилила губи, піднялась з крісла і кроками сальонової дами, відійшла від мого стола.

— Оце воно що! — досадливо думаю.

В іншому місці, мій знайомий з наддніпрянщини, коли йому не повелося полагодити в комітеті якусь дрібницю, гори валить на «західняків».

«Гнилі магістри! Тільки й знають, що пане магістре, пане інженере, пане директоре, пане професоре. У нас, брат, не те. У нас, ви знаєте як було в нас?»

Задер голову ніби гусак і почав вихвалювати все те, що у них було впродовж двадцяти п'яти років.

Ще не так давно, на подвір'ї, між бараками, двоє підтоптаних панів зав'язали між собою словесний бій. Причиною цього було те, що пан Смерека, галичанин, виллив перед порогом свого сусіда Гарбузенка, наддніпрянця, відро брудної води.

— Нечиста ж сила, прямо під поріг ллє! — загримів з хати Гарбузенко.

— Не кричи, не кричи. Я тебе ся не бою. Ти думаєш, що ти там, вдома? Тут, пане, Німеччина! — ображено покрикував пан Смерека.

— Ти оце ще тут гавкаєш?! — грізно крикнув Гарбузенко, вибігаючи в боєвому порядку на двір. За ним, як допоміжна сила, поспішала з лементом його жінка. Зачула це по-сусідстві Смеречиха. Будучи вірною жінкою, вона вхопила довгу мітлу і вихром летіла на поміч своєму чоловікові.

— Москалі, москалі! — дзвінко кричала вона.

— Поляки! поляки! — відповідала криком Гарбузиха.

Тим часом їх чоловіки, ніби півні, енергійно підскакували вже один до другого. Довкола них збіглася зі всіх бараків публика. Гамір, крик. Саме тоді з крайнього бараку вибіг Петро Путяцкий, що то два роки сидів в концентраційному німецькому таборі за народню справу. Він бадьоро пропхався до середини і почав не вагаючись, замашисто окладати дубиною то Гарбузенка, то Смереку.

— Ах ви ідоли прокляті! А он вже забули, що ви діти одної матері України, га? Так то ви виконуєте заповіти нашого пророка Шевченка, що писав: «Обніміться, брати мої, молю вас благаю» га?

Гарбузенко зо Смерекою таки справді були під цю пору в обіймах і завзято потягували себе за чуби.

Проте слова Путяцкого пробудили публику. Хтось крикнув:

— Бий їх, Петре! —

— Дубиною! Хай учаться порядку! — піднялися інші голоси.

Після цього побитих сусідів публика виштовхала зі свого кола. В безмежному горю і ганьбі, нещасні герої тінями пошкандибали до своїх хат.

Федір Одрач

З НАШОГО ЖИТТЯ

РІЧНИЦЯ 1-го ЛИСТОПАДУ

В річницю 1-го листопаду відбулося подвійне свято, присвячене пам'яті Митр. Гр. А. Шептицького і Листопадовому Чинові. По урочистій службі Божій відбулася Академія. Першу частину в честь Князя Церкви відкрив голова Комітету о. Б. Ганушевський і представив у вичерпуючому рефераті постать Митрополита і Його заслуги для українського народу. В другій частині проф. В. Доманицький, аналізуючи чин Листопаду зобразив стан, досягнення і завдання нашої еміграції в сучасну пору.

Решту програми виповнили хорові точки та деклямації.

ДЕМОКРАТИЧНА ІДЕЯ В УКРАЇНІ

Під таким наголовком дня 27. 10. ц. р. відбувся реферат проф. С. М. Драгоманова на сходинах українського студентства. Доповідач накреслив шлях української демократичної ідеї від ранньої історії українського народу до сучасних днів. Від вічевого устрою княжих часів, через Козацькі Ради до відродження демократичної ідеї в Україні на початку 16-го століття в формі тайних товариств, як Братство Об'єднаних Слов'ян і Кирило-Мефодіївське Братство. В основу цих організацій лягла славна Декларація Прав Людини та Громадянина, яка голосила особисту та політичну свободу людини і яка була підвалиною політичного устрою всіх демократичних держав. Вона була також підставою проекту статуту політичного товариства «Вільна Спілка» М. Драгоманова, а згодом цілого ряду українських демократичних партій в новіших часах.

З КУЛЬТУРНО-МИСТЕЦЬКОГО ЖИТТЯ

В половині вересня ц. р. розпочався в Регенсбурзі ряд культурно-мистецьких імпрез. Певним був **Веселий Вечір**, дня 16. 9. ц. р. Програма вечора складалася зі скечів, сольоспівів і танків. Скечі були виставлені під орудою п. М. Кавки. Через те, що вони були розраховані не на українську публіку, були дещо бліді. Загально подобалися національні і балетні танки. Оперова співачка п. М. Бунаків (сопран) по-мистецькому виконала свої точки. Поминаючи деякі недоліки, цей вечір вніс трохи розваги в сіру емігрантську атмосферу.

Чайний вечір відбувся дня 23. 9. ц. р. з ініціятиви Батьківського Комітету та Жіночої Секції. Вечір відкрив голова о. Б. Ганушевський. Одною з точок програми був виступ поетів пп. Леоніда Полтави та Леоніда Лимана. На інші точки складалися: сольові виступи п. Бунаків та п. Кукурудзи, фортеп'янове сольо п. Оксани Бризгун, що відіграла з великим чуттям і виробленою технікою І-у Сонату Бетховена, та виступ мішаного хору під орудою п. Куриленка. Всі ці виступи стояли на відповідному мистецькому рівні. Після перерви відбулася забава з танками. Вечір цей належить до вдалих імпрез.

Дня 27. 9. ц. р. відбулося **Свято Пісні**. Концерт почався виступом хору зі сольовими партіями пп. Аримовича (баритон), Волосянського (тенор), п. Кукурудзи (сопран) і п. Домбровської (альт). Молодий скрипак п. Поваличек виконав з високою технікою та зрілістю твори Фібіха і Дворжака. Зокрема слід відмітити мельодеклямацію «Каменярі», яку виконав п. Кавка при музичному супроводі оркестри під проводом п. І. Поваличка. Він є також творцем цієї оригінальної музики до «Каменярів». Увертюра і сам твір зробили велике враження. Навіть необізнаний зі змістом твору слухач, відчував той гніт, що давить каменярів та їхню надлюдську титанічну боротьбу з ним. Твір цей є цінним вкладом у нашу скарбницю. Сам концерт стояв на мистецькому рівні. Хор диспонує досить добрими голосами й солістами, не зашкодило б тільки трохи відмолодити його склад. Оркестр під проводом п. Поваличка стоїть на висоті свойого завдання.

Драматична Секція відіграла дня 13. 10. п'єсу Бравна «Батьківська любов». В цій високодраматичній п'єсі відзначився артист М. Кавка в ролі батька і панна Г. Баритківна в ролі дочки. Інші ролі відіграли пані М. Кавка і пан Манойло. Новою в цій п'єсі була музика композитора І. Поваличка, що також і диригував оркестром.

Дня 4. 11. 45 року відбулася друга з черги ревія, під заголовком **«Всі до театру»**. Цим разом програма була краще опрацьована і виконана була на вищому рівні. Центром скечів, як і цілої програми був артист п. Кавка, що виявив себе непересічною силою в цій ділянці легкого театрального мистецтва.

Також і танки були виконані добре, особливо подобався «Еспанський танок» Н. Тарновської.

ШКІЛЬНЕ ЖИТТЯ В РЕГЕНСБУРЗІ

Регенсбург. Від 23. 8. ц. р. тут працює українська народня школа, яку відвідує 45 дітей. Шкільний персонал начислює 6 учителів, Гімназія начислює 118 учнів та 16 учениць. Наука розпочалася 3. 9. ц. р. В школах є хор. Вся шкільна молодь належить до пласту (скауту). При школі діюча й хлоп'яча бурси.

В околицях Регенсбургу існує сітка народних шкіл, як в Штраубінгу (40 дітей — 3 уч., Нідертраубінгу (20 дітей — 2 уч.), Швандорфі (18 дітей — 2 учителів), Волкенрінгу (15 дітей — 1 учителька), Камі (25 дітей — 2 учителі). Крім того існують школи в Фільсек, Ноймаркті, Румендорфі. В околиці організовано курси для неграмотних, один в Штраубінгу, другий в Камі. Там зорганізовано також загальноосвітні, а в Ноймаркті вищі гімназіяльні курси.

З ДІЯЛЬНОСТИ УКРАЇНСЬКОГО ТЕХНІЧНО-ГОСПОДАРСЬКОГО ІНСТИТУТУ

Український Технічно-Господарський Інститут «УТГІ», що переніс свій осідок з Подєбрад до Регенсбургу, провадить впис студентів на різні факультети Інституту та проектує в скорому часі відкрити також ряд фахових технікумів. Докладні дані про умови вступу до Інституту будуть оголошені в наступному числі нашого часопису.

ДИТЯЧИЙ САДОК

Дня 1-го листопаду ц. р. Жіноча Секція відкрила дитячий садок для дітей від 3—6 років в Оселі, бльок 5, в будинку Народної Школи. Впис дітей провадить Жіноча Секція в Комітеті від 10—12 години.

КУРСИ МЕД. СЕСТЕР І ПЕРШОЇ ПОМОЧІ

Медична секція влаштовує 6-ти місячний курс **мед. сестер** та 3-ох місячні — **першої помочі**. На 6-ти місячні курси приймаються жінки від 18 до 40 років зі скінченою середньою освітою. Після закінчення переводитиметься іспит та видаватиметься диплом мед. сестри. На 3-ох місячні курси можуть записуватися особи від 16 до 40 років зі закінченням 6-ти кляс середньої школи. По закінченні видаватимуться посвідки. Курси безплатні. Вписи провадить жіноча секція.

ЗАКЛИК

Дня 8. 11. ц. р. відкрилася виставка ручних праць чужинецьких комітетів при УНРРА в Регенсбурзі з метою продажі експонатів американським воякам. Мусимо себе добре зарепрезентувати, для того просимо всіх, що мають якісь гарні вишивки чи різблені речі, ляльки, гердани, тощо дати їх на виставку. Речі приймаються кожного дня від 10—12-ої години у дижурної жіночої секції, також і після відкриття виставки.

ЗАКЛИК ДО СПІВРОБІТНИЦТВА

Звертаємося до українського громадянства з прозьбою надсилати дописи з усіх сторін Баварії, щоб часопис міг давати повний огляд нашого життя.

УКРАЇНСЬКО-АНГЛІЙСЬКИЙ СЛОВНИК

В Регенсбурзі появився українсько-англійський словник, опрацьований інж. В. Захаркова, видання Михайла Борецького.

Вскорові появиться словник англійсько-український на 10.000 слів, опрацьований тогож автора.

Постійна велика армія Польщі

Париж. Як повідомив шеф польської військової місії у Франції, полк. Маріян Нашковскі, Польща організує нову армію та сподівається тримати постійне військо силою пів міліона чоловік. Завдання Нашковського є репатріяція польських вояків з Англії, Франції, Італії та взагалі з усієї західньої Европи. Він висловив надію, що 90 процент всіх польських військ вернеться до Польщі, як тільки буде можливим їхне відтранспортування, і то не зважаючи на те, що — як він називає — існують «реакційні» спроби дискредитувати в очах цих вояків варшавський уряд. В промові на паризькій пресовій конференції, Нашковскі висловив надію, що щонайменше 120 тисяч польських вояків вернуться ще цієї зими, щоб бути включеними в нову польську армію, яка в даний момент переходить муштру, не зважаючи на майже цілковитий брак механізованого військового знаряддя.

В 1939 році, коли Польща була заатакована Німеччиною, мала вона армію силою біля 600 тисяч осіб.

Нашковскі заявив, що після того, як німці захопили країну, польські партизани згуртувалися в тайні групи, а багато з них в кінці пробилися до російських ліній. Він був один з організаторів Польської Армії після вступу Росії до війни. Це була та армія, що приймала участь у визволенні Варшави 17 січня 1945 року та що пройшла при боці росіян аж до руїн Берліну.

Нашковскі уважає, що по всій Европі є розпорошено біля 1.500.000 цивільних та військових поляків. Справа репатріяції цивільних осіб була передана в руки Польського Червоного Хреста у Франції, на чолі якого стоїть др. Доманьська. Головним комендантом нової польської армії є маршал Міхал Роля-Жимірскі, якого головна квартира знаходиться у Варшаві.

СТАЛІН НА ВІДПОЧИНКОВІЙ ВІДПУСТЦІ

Лондон. Сталін разом з своєю донькою Светланою перебуває на відпочинковій відпустці на півдні СССР. Цей відпочинок приписали Сталінові лікарі після його двохрічної безперервної праці. Як офіційно оголошено, всі повідомлення про хворобу Сталіна не відповідають правді. Сталін перебуває в цілком доброму стані здоров'я та після закінчення відпустки знову займе становище голови ради народніх комісарів СССР.

АРМІЯ ВОЛОДІЄ ЕЛЕКТРОННОЮ ЗБРОЄЮ

Вашінгтон. Секретар війни США Роберт П. Паттерсон подав до відома, що армія опрацьовує програму виробу нових радієвих засобів та іншої електронної зброї, призначеної на те, щоб зробити США непереможним в разі нападу. Програма, яка була запланована в жовтні минулого року і яку почали здійснювати в дні перемог над Японією, буде контрольована Національним Бюро стандартів, вчені якого вже винайшли нову зброю для другої світової війни.

Основним завданням є забезпечити найкращою зброєю і протизброєю, яка коли-будь існувала: **Мусимо мати таку зброю, щоб жодна інша нація ніколи не посміла й думати про напад на нас».**

ГЕНЕРАЛ ЛЕБЕДЕНКО — РОСІЙСЬКИЙ ШЕФ У ВІДНІ

Відень. Генерал-льойтнант, Іван Лебеденко, колишній командувач корпусу в Чехословаччині, призначений Совєтським командувачем віденського дистрикту. На цій посаді він є наслідником генерал-лейтенанта Благодатова.

КАРТОТЕКА ЧЛЕНІВ ГІТЛЕРІВСЬКОЇ ПАРТІЇ

Мюнхен. Знайдені недавно акти з картотекою членів гітлерівської партії, будуть дуже важливим матеріялом для знищення гітлеризму. Крім того, картотека цікава й тим, що в ній подані причини усунення з партії деяких членів та причини неприйняття до партії. Більшу частину актів та картотеку із прізвищами 12 міліонів членів знайдено в одній із паперових фабрик біля Мюнхену. Знайдені документи важать близько 40 тон. Власник паперової фабрики Ганс Грубер, всупереч виданому свого часу наказові гітлерівської партії, не знищив документів. Решту актів знайдено в Брунатному Домі та в інших чотирьох мюнхенських канцеляріях.

СССР ВІДНОВЛЮЄ ПАСАЖИРСЬКУ НАВІГАЦІЮ ДО США

Москва. Як повідомляє агенція «Ройтер», совєтські пасажирські пароплави знову почнуть курсувати до США та до Англії. Перші пароплави вийдуть з Ленінграду вже за кілька днів.

СІОНІСТИ ПРОТЕСТУЮТЬ ПРОТИ АКЦІЇ В ПАЛЕСТИНІ

Вашінгтон. Американські сіоністичні провідники заявили рішучий протест проти рішень Державного Секретаря Джеймс Ф. Бернса про залучення арабських держав до консультації Палестини. Раббі Стівен С. Вайз і др. Абба Гілен Сілвер мали розмову з Бернсом протягом 40 хвилин. Сілвер пізніше говорив журналістам: «Арабські держави не мають в цій справі ніякого легального становища. Ми твердимо, що їхня позиція в минулих роках не дає їм морального права мати голос в цій справі».

РУМУНІЯ ДІСТАЄ СОВЄТСЬКІ АВТОБУСИ

Букарешт. Як повідомляє букарештське радіо, до Румунії прибула тисяча автобусів з Совєтського Союзу.

РІЗНІ ВІСТІ

* Аліянтська Контрольна Рада постановила уповноважити командантів поодиноких окупаційних зон озброїти німецьку поліцію, що являється необхідним з огляду на публічну безпеку.

* Польське Міністерство внутрішніх справ повідомило, що в копальнях вугілля на Шлезьку працюватиме 50.000 німецьких полонених.

* Остаточно устійнено кордон СССР з Фінляндією в районі Петсамо та підписано умову про кордони між СССР, Фінляндією та Норвегією.

* Американський амбасадор в Москві Гарріман має розмову в Кремлі з комісаром закордонних справ Молотовом. Амбасадор Гарріман відвідав перед цією розмовою генералісимуса Сталіна на Кавказі, де вручив йому особистий лист президента Трумена.

* В Португалії повідомлено усіх німців, що вони мають залишити край впродовж 24 годин.

* Швайцарська соціялістична партія запропонувала урядові усунути з Швайцарії усіх німців та італійців, що були членами націонал-соціялістичної й фашистської партій.

* За звітом британійського прем'єра Етлі, поданим на сесії палати громад в Лондоні, втрати німецького війська за час війни становлять 7.400.000 вояків, убитих, тяжко ранених та хворих, що все своє життя мусять знаходитися під постійною лікарською опікою.

* Комісія в справах мореплавства при палаті репрезентантів США подала до відома, що винайдено в Америці охоронні засоби проти діяння атомової бомби.

ОГОЛОШЕННЯ

Permitted by authority of Military Government, November 1945

Редагує Колегія. — Видає Торговельна Спілка «Українське Мистецтво», кооператива з обм. порукою в Регенсбурзі. — Адреса Редакції і Адміністрації: Регенсбург, Нойфарпляц 14. II.

Satz und Druck: Friedrich Pustet, Graphischer Großbetrieb, Regensburg.

Ціна 50 пф.

„The Word" - Ukrainian Weekly

СЛОВО

УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖНЕВИК

Рік 1. Регенсбург, неділя 18 листопада 1945 Ч. 2.

СССР домагається відкриття таємниці атомової бомби

Москва. Головним пунктом трьохденного святкування роковин жовтневої революції в Росії було домагання комісара закордонних справ Молотова, щоб Америка поділилась таємницею атомової бомби та щоб Совети грали більшу ролю в контролі над Японією. Завершенням свят була парадь військ червоної армії на Червоній Площі.

Зауваження Молотова, що атомова енергія «не повинна бути таємницею», та що Росія відогравала вирішальну ролю у перемозі над Японією, вважається за одне з найважливіших тверджень російської політики, в якій є мало виглядів на компроміс між суперечними поглядами Советів, з одного боку, та рештою союзників, з другого боку.

Асошіейтед Прес повідомляє, що можна не сумніватися в тому, що генералісимус Сталін доклав своїх зусиль до обережно формульованого твердження Молотова, хоча Сталін сам, згідно з останніми вістками, був неприсутній на великому советському святі.

Очікувалося, що Сталін буде промовляти підчас свят, але вийшло, що провідну ролю зіграв Молотов. Російські офіційні особи признали, що довга відсутність Сталіна могла б знову викликати закордоном запит щодо його здоров'я, тому повідомлено, що 65-літній генералісимус є здоровий та що він вже повернувся зі своєї відпустки над Чорним морем.

Домагання Молотова відкрити таємницю атомової енергії було першим публичним домаганням цього роду з боку високопоставленої офіційної особи Советського Союзу. Сподіваються, що це питання буде розглянене на конференції між президентом Труменом, британським прем'єром Клементом Р. Етлі та канадійським прем'єром В. Л. Мекензі Кінгом.

НЕПРИСУТНІСТЬ СТАЛІНА НА СВЯТІ РЕВОЛЮЦІЇ

Москва. Генералісимус Сталін був відсутній у Москві підчас урочистого святкування 28 річниці жовтневої революції. Дефіляда червоної армії та прийняття дипльоматичного корпусу в Москві відбулися без участи Сталіна, вперше від часу, коли він стоїть при владі. Останнім з чужинців, що розмовляв зі Сталіном був американський амбасадор Е. Гарріман.

ПРО АТОМОВУ ЕНЕРГІЮ В БРИТІЙСЬКОМУ ПАРЛЯМЕНТІ

Британський прем'єр Етлі заявив у палаті Громад, що уряд доручив одній установі перевести досліди над можливостями застосування атомової енергії. Підчас дебатів один з послів запитав прем'єра, наскільки британський уряд є поінформований про німецькі досліди над атомовою бомбою, які проводилися на данському острові Борнгольм, і що урядові відомо про німецьких вчених, що проводили ці досліди, та де вони тепер перебувають? Слід зазначити, що острів Борнгольм є під окупацією советського війська.

АЙНШТАЙН ПРО МАЙБУТНЮ ВІЙНУ

Ню-Йорк. Славний фізик, проф. Альберт Айнштайн, якого прогнали націонал-соціялісти з Німеччини, пише в одному американському журналі, що перед майбутньою війною та застосуванням атомової бомби, може врятувати світ лише створення всесвітнього уряду з США, Вел. Британії та СССР, з умовою, що в їхніх руках залишиться таємниця будови атомової бомби.

СОВЕТСЬКІ ВІЙСЬКА ЗАЛИШАТЬ ЧЕХОСЛОВАЧЧИНУ

Лондон. Московське радіо, повторюючи звідомлення з Праги, повідомило, що советські війська залишають Чехословаччину. Радіо додає, що ця операція триватиме 2—3 тижні. Юнайтед Прес підраховувала недавно, що в Чехо-Словаччині знаходиться біля 300.000 советського війська.

СОЦІЯЛІЗАЦІЯ В ЧЕХО-СЛОВАЧЧИНІ

Прага. Чотирма урядовими постановами удержавлено в Чехо-Словаччині підприємства харчової промисловости, банки та товариства соціяльного забезпечення. Менші підприємства залишаться далі в руках їхніх власників. Вивласненим підприємцям буде дозволено відкривати нові підприємства. Більшість удержавлених підприємств перебрав уже уряд безпосередньо після звільнення Чехо-Словаччини від німців.

РЕПАРАЦІЙНА КОНФЕРЕНЦІЯ В ПАРИЖІ

Париж. Конференція аліянтських знавців у справі німецьких відшкодувань почалася в Парижі 9 листопада. Німеччина має платити відшкодування промисловим устаткуванням, сировиною й предметами німецького посідання закордоном.

На конференції беруть участь представники 17 держав. На порядку дня стоїть справа розподілу 75 проц. репараційного майна, що знаходиться в західній зоні Німеччини. Решта 25 проц. припадає СССР на підставі постанови потсдамської конференції.

БЕВІН ПРО ОДВЕРТІ КАРТИ

Відносини між аліянтами. — Черчіль про атомову бомбу

Лондон. Напередодні виїзду прем'єра Етлі до США з метою переведення розмов з президентом Труменом та прем'єром Канади Мекензі Кінгом над проблемою атомової енергії, британський міністер закордонних справ Бевін виголосив у палаті громад промову, в якій висловив між іншим переконання, що світова організація безпеки Об'єднаних Народів мусить стати справжнім знаряддям миру, поки могла б стати атомова бомба дійсною силою світового знищення. Устійнення світового миру має першенство перед упорядкуванням питання атомової бомби.

Міністер Бевін сказав дослівно: «В імені британського уряду звертаюсь до всіх великодержав, щоб свої карти одверто кинули на стіл. Ми до цього готові. Ми не будемо нічого почипати; ні, не будемо допускати, щоб наші дипльоматичні представники щонебудь почали таке, щоб у східній Европі могла зродитись ненависть до Советського Союзу, або створитись така ситуація, що могла б стати неприхильною для Советської Росії. Не чинимо нікому кривди, але також не бажаємо, щоб нам ділялась кривда. Що признає британський уряд іншим державам, мусить бути йому також признане. Він хоче мати право вести переговори з Францією, Голяндією, Бельгією, Швайцарією, Норвегією і іншими країнами не з метою творити з тими державами т. зв. «західній бльок», але тому, що з цими народами зв'язаний культурою та історією, тому, що вони наші приятелі і свояки в тому дусі, що дозволяє [illegible] в демократії те саме, що ми робимо. І це кажу ще раз в імені британського уряду: я маю право в моїй вулиці також мати таких добрих сусідів, як інші народи на їхніх вулицях. Вони будуть, мабудь, вважати, що я в цій справі дещо заенергійно висловився. Очевидно, в східній Европі побували німецькі інвазійні армії, але також над західньою Европою перекотилась буря війни і чимало з нашої великої европейської цивілізації лежить в руїнах».

Бевін підкреслив, що небезпечно постійно думати тільки про атомову бомбу. Є стільки інших форм наукових винаходів, що їх діяння не менше катастрофальне.

Атомова бомба не може лишитися навіки таємницею і тому властивим виходом є передати нагляд над застосуванням атомової енергії в руки міжнародньої організації безпеки.

Далі заявив Бевін, що Велика Британія із вдоволенням вітає декларацію президента Трумена про закордонну політику США.

Відповідаючи на промову міністра Бевіна, провідник опозиції, попередній британський прем'єр Черчіль, висловив повну солідарність консерватистів зі становищем уряду в питанні закордонної політики. Побажавши прем'єрові Етлі від усієї палати громад успіху у Вашінгтоні, заявив, що як Велика Британія, так і Канада мусять розглядати проблему атомової енергії під кутом зору, висловленим в останній заяві президента Трумена.

Англія повинна дати США ясно пізнати, що твердо стоїть по їхньому боці. Організація Об'єднаних Народів мусить бути так побудована і закріплена, щоб могла перебрати остаточно повівництво над атомовою бомбою. Черчіль сказав далі: «Це нам приємно знати, що генералісимус Сталін керує далі твердою рукою державним стерном Советського Союзу. Я особисто маю для дійсно великої людини заслужений подив. Не виключене, що між нами і Советським Союзом виринають значні різниці в поглядах про політичні, соціяльні, може також про моральні питання. Проте єдність між обома народами, що нам принесла хвалу й безпеку у жахливій катастрофі війни, не сміє зламатись, ні послабнути. Британський нарід відкидає як найрішучіше думку, що Велика Британія свідомо провадить протиросійську політику або могла б брати участь в якійсь, проти росіян, спрямованій, групі держав. Одначе можу вказати на те, що сьогоднішня світова ситуація є з багатьох поглядів менш надійною, ніж після капітуляції Німеччини 1918 року, або після підписання Версальського трактату в 1919 році».

В кінці, розглядаючи питання атомової бомби, зазначив, що США не бажають виявляти таємниці її фабрикування, вклавши в це величезні кошти, та що її виявлення означало б вільний доступ советських спеціялістів, інженерів та науковців до американських арсеналів, тому що там будується атомова бомба. В противному разі, коли б британці або американці бажали мати такий доступ до російських арсеналів, напевно також не дістали б на це згоди. «Підчас війни», — заявив, кінчаючи промову Черчіль, — «поділились ми не одною нашою военною таємницею з росіянами, але не маємо заподаних ніяких відповідних реваншів».

АЙЗЕНГОВЕР ДЯКУЄ ЧЕРВОНОМУ ХРЕСТОВІ ЗА ЙОГО ПРАЦЮ

Женева. Генерал Айзенговер висловив подяку Міжн. Червоному Хрестові за його працю підчас війни. Заслуги Червоного Хреста дуже важливі. Він зберіг при життю велике число полонених, допомагав і давав змогу порозумітися родинам з полоненими та зменшував життєві недостатки. Вислід праці Червоного Хреста буде довго згадуватися з подякою, а його організація може рахувати на певну й щиру співпрацю влади, як подяку за його працю.

Питання Дарданелів

Анкара. Уряд США передав Туреччині ноту в справі зміни постанов у Монтро що стосується проходу через турецькі протоки Дарданели й Босфор. Ця нота є вислідом постанов Потсдамської конференції. Ревізія умови у Монтро, заключеної в 1936 році, мала відбуватися що п'ять літ, отже чергова ревізія припадає на наступний рік.

Згідно з умовою в Монтро, забезпечувалась вільна плавба через протоки для торговельних пароплавів чорноморських держав: Туреччини, СССР, Болгарії та Румунії. Ці держави в мирний час мали право перепроваджувати через ці протоки свої военні пароплави, однак з певним обмеженням. Підчас війни жодна з воюючих держав не мала права проходу своїми пароплавами через ці протоки, щоб не порушувати невтралітету Туреччини та оберегти її від конфлікту. Военні судна інших держав навіть в мирний час могли проходити через протоки тільки за спеціяльним дозволом Туреччини. Згідно з нотою США, має бути вільний прохід через протоки для торговельних пароплавів усіх країн. Згадані чорноморські держави мали б також право завжди, без жодного обмеження проходити через них своїми военними суднами, [illegible] пароплавів інших держав, протоки мають бути надалі замкнуті, оскільки вони не погодять цієї справи з чорноморськими державами або не одержать уповноваження від Об'єднаних Народів. Контроля над виконуванням умов щодо плавби через протоки перейде від Туреччини на організацію світової безпеки Об'єднаних Народів.

Остаточний результат виборів

на Мадярщині

Будапешт. Згідно остаточних даних про вибори на Мадярщині, 58 проц. усіх голосів одержала партія дрібних власників, здобувши на 421 місце в парляменті — 246 послів. Таким чином має вона абсолютну переваку в парляменті. Соціял-демократи одержали — 71 місце, комуністи — 69, консерватисти — 22 та безпартійні — 9. Незалежно від наслідків виборів, згідно попередніх заяв окремих партій, має бути створений коаліційний уряд.

Ню-Йорк. Американські часописи висловлюють своє задоволення з способу переведення та наслідків виборів на Мадярщині. «Ню-Йорк Таймс» пише, що мадярський нарід, віддаючи більшість голосів на демократичну партію дрібних власників, виявив своє становище та свою зрілість. Вибори на Мадярщині переведено вільно та без жодного натиску. Це були перші вибори у східній Европі, до яких США заняли офіційне становище. Вибори на Мадярщині — це добра ворожба для виборів у інших країнах. Інший часопис, подаючи вістку про вибори на Мадярщині, пише, що СССР у цьому випадку дотримав своїх зобов'язань.

КОАЛІЦІЙНИЙ УРЯД НА МАДЯРЩИНІ

Будапешт. Партія дрібних власників, що здобула найбільше голосів підчас виборів, разом з комуністами й національною селянською партією мають створити новий коаліційний уряд Мадярщини під головуванням прем'єра Тільді. В новому уряді партія дрібних власників буде мати 7 представників, комуністи — 3 та національна селянська партія — 1.

Більша кількість літаків

могла запобігти війні

Бермінгам. В інтерв'ю з представником агенції «Асошіейтед Прес», американський генерал-майор Клар Л. Шеноль заявив, що в той час, коли він організував «Летючих Тигрів» в Китаї, коли б йому були дали достатню кількість военних літаків відповідної якости, то війна на Тихому Океані ніколи б не розвинулася. «Коли б я мав потрібну кількість бойових літаків та бомбардувальників найновішого типу в році перед Перль Гарбурською катастрофою, то Англія і США не потребували б провадити війну проти Японії.

«З такою вистачальною кількістю новітніх машин ми були б знищили японську повітряну й военно-морську та торговельну фльоту, виходячи з китайських баз. Японія ніколи б в такому разі з нами не воювала.

Провідник «Летючих Тигрів» висловлюється за 18 місячний обов'язковий військовий вишкіл, замість 12 місячного, як його рекомендує президент Трумен. Він стоїть також за уніфікацію всіх озброєних сил.

НАЦІСТСЬКІ ПРОВІДНИКИ ПЕРЕД СУДОМ

ПЕРЕД НЮРНБЕРЗЬКИМ ПРОЦЕСОМ

Берлін. Очікуваний з великим зацікавленням у цілому світі, процес проти 23 головних воєнних злочинців у Нюрнберзі переноситься ймовірно на 3. XII. В процесі йде не тільки про життя або долю 23 осіб, що очолювали злочинний режим, який кинув Німеччину й увесь світ у катастрофу. В цьому процесі найважніше це те, що від тепер кожна особа, що підготовляє й провадить агресивну війну, буде притягатися до відповідальности.

В минулому числі нашого часопису ми подали вийнятки з акту обвинувачення. Тепер подаємо поіменний список осіб, що відповідатимуть перед судом:

Герман Герінг, Райхсмаршал, наступник Гітлера затверджував і очолював злочини, що їх подає акт обвинувачення, та сам приймав у них участь.

Йоахім Ріббентроп, міністер закордонних справ, відповідальний за зовнішньо-політичні пляни націстських змовників.

Рудольф Гесс, заступник Гітлера.

Ернст Кальтербрунер, шеф Гестапо, відповідальний за систему концентраційних таборів.

Альфред Розенберг, офіційний націстський фільозоф. Райхміністер для зайнятих східних областей. Відповідальний за психологічну підготовку війни та злочини проти гуманности, особливо на східних землях.

Ганс Франк, генерал-губернатор Польщі. Обвинувачений в замордованні мільйонів поляків та жидів.

Мартін Борман (відсутній), заступник Гітлера, після перелету Гесса до Англії.

Др. Вільгельм Фрік, міністер внутрішніх справ, райхспротектор для Чехії та Моравії.

Фріц Завкель, головний уповноважений для справ праці. Обвинувачений в змушуванні населення зайнятих земель до рабської праці.

Альберт Шпеер, міністер озброєння, провідник Організації Толт. Обвинувачений в надуживанню й використовуванню людей для примусової праці.

Др. Вальтер Функ, міністер господарства. Відповідає за знищення зайнятих земель.

Др. Гіяльмер Шахт, міністер господарства. Відповідальний за фінансове підготовлення війни.

Франц фон Папен, посол, націстський майстер в інтригах.

Густав Крупп, шеф Акційної Спілки «Фрідріх Крупп». «Коваль» націстської агресивної війни.

Константин фон Нойрат, міністер закордонних справ, президент таємного державного кабінету. Відповідає за виконання зовнішньо-політичних плянів націстських змовників.

Бальдур фон Ширах, провідник юнацтва.

Др. Артур Сейсс-Інкварт, канцлер Австрії, райхскомісар для Голяндії, відповідає за злочини проти гуманности.

Юлій Штрайхер, головний редактор антисемітської газети «дер Штюрмер», відповідає за злочини проти гуманности.

Вільгельм Кайтель, фельдмаршал, відповідальний за підготовлення й провадження агресивної війни та надуження над воєннополоненими й цивільним населенням.

Альфред Йодль, генерал-полковник, шеф штабу верховного командування військом, військовий дорадник Гітлера. Відповідає за плянування й провадження агресивних війн.

Еріх Редер, командувач німецькою фльотою, відповідає за злочини в морській війні.

Карль Деніц, адмірал, наступник Редера, як командувач фльотою. Обвинувачений за злочини проти осіб і майна на морі.

Ганс Фрітше, головний редактор німецького інформаційного бюра, директор відділів радіо й преси при міністерстві пропаганди. Відповідальний за поширення основних принципів націстської змови, провадження проти жидівських заходів та безоглядне визискування зайнятих земель.

Обвинувачені відповідають за злочини як окремі особи та рівнож як члени організацій, що признані військовим судом кримінальними. До цих організацій належать: уряд Райху, корпус політичних провідників націонал-соціялістичної партії, СС разом з СД, таємна державна поліція, СА та генеральний штаб і верховне командування німецькими збройними силами.

Совєтські закони на процесі

в Нюрнберзі

Нюрнберг. Міжнародній Військовий Трибунал, що судитиме 22 головних гітлерівських воєнних злочинців, оголосив з боку американців та британців велику концесію російській правній процедурі. Обвинувачені матимуть можливість ознайомитись з усіма обтяжувальними документальними матеріялами. Згідно американської та британської процедури, обвинувачені у кримінальних злочинах не мають цієї можливости. Французька система дещо подібна до російської, але вона не йде так далеко, як совєтська, яка дозволяє обороні докладно знайомитись з усіма документами, щоб вона могла заздалегідь підготуватися до оборони. Речник Департаменту Справедливости США твердить, що російська система приспішить розправу, бо не буде задержок, коли предложиться доказовий матеріял. В судах США — як зазначує згаданий речник — найбільше відволікань в процесі спричинюють жадання оборони, щоб задемонструвати матеріял, на який опирається прокуратура.

Вся маса документів, підготовлених США, Росією, Великою Британією та Францією для розправи буде доступна для обвинувачених та їх оборонців в інформаційному центрі для обвинувачених, який вже готовий до чинности, та знаходиться в судовій палаті.

В цьому приміщенні 22 в'язні та їхні оборонці матимуть змогу працювати разом, при чому між ними буде сидіти варта від в'язничої секції безпеки. Листа головних документів прокуратури вже підготовлена, доповнюючі листи будуть в'язням доступні в мірі того, як прокуратура згодиться на впровадження нової документальної евіденції.

Націоналізація в Чехословаччині

Прага. В своїй промові до парляменту чеський президент Едвард Бенеш вказує, що найблище його завдання — це програма націоналізації, яку він сам у минулому тижні здекретував.

Бенеш підкреслює, що він у принципі є прихильний до націоналізації, але виразно вказує на те, що волів би повільніші темпи. Він закликав соціялістів, щоб вони тепер, коли він пустився на рішучий крок, помагали йому довести діло до успіху.

Закликуючи соціялістів до співпраці Бенеш заявляє: «Дорога, якою ми вирішили йти — соціялізація, не означає полегшення тягару нашому індустріяльному населенню. Обов'язки робітників будуть великі. Вони будуть змушені володіти високою соціяльною та національною моралью.»

Друга важлива точка в промові Бенеша — це заклик до союзників, щоб вони не залишали нерішеною проблему Мадярщини та її сусідів.

Конференція в справі атомової енергії

Лондон. Британський прем'єр Клемент Р. Етлі приїхав у товаристві керівника дорадчої комісії для справ атомової енергії у Великій Британії Сер Джона Ендерсона дня 10. листопада до Вашингтону, де разом з президентом США Труменом та прем'єром Канади Мекензі Кінг переводять розмови в справі атомової енергії. Як заявив вашінгтонський Білий Дім, розмови торкаються не технічної, а політичної сторінки атомової енергії. Перед приїздом до США, відбув прем'єр Етлі в Лондоні кабінетну конференцію, розв'язуючи з членами британського уряду проблему атомової енергії. Також у Вашінгтоні, ще перед приїздом британського прем'єра, повний кабінет США відбув у цій справі основну нараду.

З подій в Китаї

ЧЕРВОНІ ОБВИНУВАЧУЮТЬ АМЕРИКАНСЬКИХ МОРЯКІВ У ВОРОЖИХ ДІЯХ у КИТАЇ

Чунгкінг. Китайські комуністи обвинувачують американських моряків в активній інтервенції в Північному Китаї на користь військ Центрального Уряду. Офіційні особи Білого Дому у Вашінгтоні заявляють, що «не було зударів між китайськими комуністами та морськими силами США».

Ібен Еерс, заступник пресового секретаря, сказав на пресовій конференції, що президент Трумен одержав від генерала Альберта Ведемаєра з китайської бойової зони спростовання обвинувачень комуністів.

ЧЕРВОНІ ВКАЗУЮТЬ ТОЧНЕ МІСЦЕ БОЮ

Комуністичний часопис «Ню Чайна Дейлі Нюс» твердить, що американці допомагали 94 армії генералісимуса Чіанг-Кай-Шека при атаках на Шангайкуан та Пейтайго близько манджурського кордону. Далі газета говорить, що морські війська розз броїли 30 жовтня частини, що належали до комуністичної 8 пінірської армії, допомагаючи перед тим 94 армії зайняти пункти близько Шаннайкуан. 31 жовтня, продовжує газета, «американські та китайські війська з Чінвантау заатакували Пейтайго і стріляли зі скорострілів. Ми мали багато втрат і були примушені залишити Пайтайго».

РАДІО ОБВИНУВАЧУЄ

Юнайтед Пресс повідомляє, що Енанське радіо розголосило твердження, що війська США 31 жовтня «відкрили прямий вогонь» на частини 8 пінірської армії. Головна квартира Комуністичної Армії вислала місію з протестом проти втручання американських військ, «але» — як повідомило радіо — «репрезентантам прямо відмовлено в належній увазі».

Тимчасом звідомлення з Тієнтсінд говорять, що американська 7 фльота не могла вивантажувати війська Центрального Уряду в Гулюато в Манджурії, як про це повідомляє Чункінг. Кореспондент «Асошіейтед Прес» в Тієнсіні подає, що віце-адмірал Даніел С. Барбі був примушений висадити китайську 13 армію в Чінгвантау, порті, що є якраз під манджурським кордоном, де інші війська Центрального Уряду були вже висаджені в минулу неділю. Юнайтед Прес каже, що 30.000 комуністів заатакували Квейсуї, столицю провінції Суіюана в Середній Мнголії, та що загальне число 120.000 комуністичного війська поступають на Суіюан. Комуністи добре озброєні здобутою від японців зброєю.

ЗАКІНЧЕННЯ ХАРЧОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ В КВІБЕКУ

Лондон. В Квібеку (Канада) закінчилася міжнародня харчова конференція, на якій представники 36 народів підписали статут організації прохарчування й сільського господарства Об'єднаних Народів. Згідно з статутом, нова організація має працювати над поліпшенням умов життя в цілому світі, поліпшенням сільського господарства та поборюванням труднощів, що виникають з непевности ринків. Американські урядові кола оцінюють, що до звільнених країн Европи мусять бути доставлено від 10 до 12 міль. тон харчів, щоб 100 мільйонів людей охоронити перед небезпекою голоду й недоживлення.

НАРАДИ МІЖНАРОДНЬОГО УРЯДУ ПРАЦІ

Париж. В Парижі почалась 27 сесія Міжнародного Уряду Праці, на якій бере участь 200 представників від 51 держави. Міжнародній Уряд Праці, до якого входять представники працівників і працедавців поодиноких договірних держав, є одною з організацій колишньої женевської Ліги Націй. На сесії одноголосно вирішено влучити Міжнародній Уряд Праці в організаційну систему Об'єднаних Народів і цим самим відділити його від кол. Ліги Націй.

ЩО? ДЕ? КОЛИ?

* Біля Гільдесгайму, недалеко Гановеру, зударилися між собою 2 поїзди, в наслідок чого є 35 осіб убитими та 117 тяжко ранені.

* На 96 році життя вмер Август фон Макензен, німецький полководець першої світової війни.

* Маршал Жуков видав розпорядження про конфіскацію майна німецького червоного хреста на російській окупаційній зоні.

* Англійські хеміки винайшли новий, дуже добрий лікувальний засіб проти малярії який назвали »Палюдріна«.

* На початку листопада в швайцарському кантоні Генф відбулися вибори до кантонних рад. На 100 місць - 45 одержали ліві партії, робітнича партія - 36 та соціялісти - 9. Решту 55 місць одержали консерватисти.

* Дослідниця атомів проф. Лізе Майтнер прийняла запрошення викладати в католицькому університеті у Вашінгтоні. Лізе Майтнер до 1933 року була членом Інституту Кайзера Вільгельма в Берліні, але, з огляду на своє жидівське походження, мусіла покинути Німеччину.

* Баварський монетний двір приступив до продукції нових грошей вартости п'ять пфеніґів без лаврового вінка і »гакенкройца«. З дозволу Військового Правління в скорому часі вони будуть пущені в обіг.

* Як повідомляє »Асошіейтед Прес«, летюча твердиня канадійських повітряних сил, що перевозила пеніцілін з Канади до Варшави, впала біля Мюнстеру.

* У Франкфурті відбулася перша конференція комуністичної партії Великого Гесену, на якій комуністи висловилися за співпрацю з соціял-демократичною й християнсько-демократичною партіями.

* Недалеко Карльсруе впав американський літак, що летів з Мюнхену до Лондону. З 24 пасажирів врятувалися лише 3.

* Вибори в Люксембурґу дали перемогу католицько-соціялістичній коаліції, яка і є при владі. Коаліція здобула 34 місця з 51 всіх місць у парляменті.

* Чотири аліянтські великодержави США, Англія, Франція і СССР, визнали офіційно тимчасовий австрійський уряд Др. Карла Реннера. На недавньому з'їзді представників усіх австрійських провінцій, уряд Реннера поширено і змінено так, що він тепер дійсно репрезентує все австрійське населення. Досі уряд Реннера був визнаний тільки урядом СССР.

* Засідання виконавчої комісії Об'єднаних Народів, що мало відбутися 8 листопада, перенесено на день 23 листопада.

* Британсько-американський торговельний договір передано на розгляд парляментам обох держав. Англія має одержати позику в розмірі 4 мільярдів долярів.

* Вибори в Австрії призначені на 25 листопада.

* В Індокитаї тривають бої між французьким військом і Аннамітами.

* У Дахав, де був ославлений гітлерівський концентраційний табір, буде поставлений на знак вшанування пам'яті мільйонових жертв кривавого варварства націстичної диктатури величавий пам'ятник-обеліск, виконання якого доручено німецькому різьбареві Ганові Кнапше, творцеві мюнхенського пам'ятника воїнові.

* В неділю 11 листопада в Югославії відбулися вибори до національних зборів. До виборів була зголошена лише одна листа кандидатів — національного фронту маршала Тіто. Опозиційні партії не виставили жодної листи.

* США і Велика Британія признали албанський уряд Енвера Годжаса та нав'яжуть з ним дипломатичні зносини. СССР признав албанський уряд ще давніше.

* Генерал Айзенговер виїзджає на короткий час до США, щоб перевести певні розмови у Вашінгтоні.

* Англійські часописи повідомляють, що генералісимус Сталін далі перебуває на відпочинку над Чорним морем.

* В Ню-Йорку відбулася конференція учителів мови, на якій ухвалено вислати певну кількість учнів старших кляс закордон для вивчення чужих мов, а з-за кордону спровадити шляхом обміну учнів, які вивчатимуть англійську мову.

* В Сеулі, головному місті Кореї, відбулися великі збори, скликані керівництвом усіх політичних партій. Збори висловилися за проголошення повної незалежности Кореї.

ВЕЛИКИЙ БУДІВНИЧИЙ

до перших роковин смерти Митрополита Кир Андрея Щептицького

На бічній стіні церкви ОО. Василіян у Жовкві вимальований образ пензля арт.-маляра Ол. Будманюка. На ньому зображений Митрополит Андрей з властивим йому буйним волосям, з палкими далекоглядними синіми, як українське небо, очима, що були такі проникливі, а разом такі добрі, та в митрополичій киреї - мантії. Він зціпленою рукою тисне до грудей хрест і болючим поглядом вдивляється в картину, що морозить у жилах кров. Перед ним навколішках молода, але як же знищена терпінням жінка, в подраній сорочці та порваній свитині. Ноги й руки в неї у ранах і крові. На її лоні зложив голову замучений голодом юнак — її син. Це персоніфікація України та її дітей.

За Митрополитом збитою лавою стоять усі наші найбільші постаті з історії Церкви та України. Всі вони, разом з постаттю Митрополита Андрея, творять одну могутню гармонійну цілість, наче гранітну скелю. І всі вони вдивлені в жахливу трагедію жінки-матері, якій рівної немає в світі.

Чи дійсно Митрополит Андрей Шептицький був тим велетнем, якого мистець наважився зрівняти з великим Богданом та Мазепою, із Шевченком та Митрополитом Рутським і всім відомим ідейним борцем сот. Вітовським, а навіть постать кир Андрея зробити центральною?! Та ж тоді, як мальовався образ, Митрополит Андрей ще жив і працював. Видно одначе, що сила духа в Нього була таким могутнім забороло́м, що Митрополит Андрей пройшов своє життя у безнастанному змаганні за краще завтра своєї Церкви й Народу. Він же був вискоовченим з трьома докторатами та наділений фізичною красою, імпозантною поставою і граф з графського роду, але ані це, ані те, що був він найбільшим багатієм, якому не було рівного серед нашого багатомільйонового народу, не було перешкодою до безупинного прагнення: «на вершини — до зір!» І розкоші, і багатство, і кар'єру, які так привабливо обіцяв йому світ, Він кинув, як менше вартісне, а надів чернечу рясу, щоб тим краще послужити Богові й Батьківщині. Пішов шляхом, який указував йому дороговказ найвищого добра. І тому став Митрополит Андрей народним Провідником, якому за життя ставили пам'ятники.

Велике Серце кир. Андрея супроводило Його в усіх задумах та чинах. І бажання поєднати український народ, передусім на релігійному полі, щоб через церкву досягнути взаємного порозуміння та братньої любови, а особливо взаємної толеранції, було вислідом Його глибокої передбачливости. Митрополит Андрей добре знав, чому не вдалося стільки спроб цю єдність перевести в діло. Він знав, що ворог докладає всіх старань, щоб зруйнувати всякі спроби єдности

української церкви, бо для ворога осоружна та ненависна сама ідея української церковної і національної єдности.

Великий Митрополит умів глядіти на політичні та громадські події з перспективи майбутнього. Тому не стрічаємося у Його житті та творчості з похапливістю визнати за незміннє те, що приніс хочби довготривалий час. А те, що Він визнав та поблагословив, хоч позірно й не вдержалося, але фактично існує та вийде на денне світло при сприятливих умовинах.

Митрополит Андрей був людиною подивугідної відваги. Зокрема слід згадати тут про лист кир Андрея до правління дистрикту Галичина, якого негайно написав Він, як довідався, що воно наказало розбирати церкву СС. Василіянок у Львові при вул. Потоцького. Між іншим, у тому ж листі сказано: «Не раджу вам розбирати церкви, бо в нашому народі є повіря, що держава, яка розбирає церкви — мусить упасти...» Повір'я збулося і є пересторогою для інших.

Напевно ще декому прийдеться повірити у це повір'я...!

Мало відомий є також гострий лист протесту проти загальної тоді масакри галицьких жидів. Справа закінчилася важкими репресіями на церкву св. Юра у Львові та на Його Високодостойну Особу. Після того листа німецький окупант закривавленими руками своїх безвідповідальних гестапівців робив не тільки хатню але й особисту ревізію в найвищого Ерарха української церкви, шукаючи в його чернечій рясі зброї...

Митрополит Андрей був великим опікуном молоді та правдивим її батьком. Молодь пам'ятає одне з Його послань, в якому писав Великий Учитель:

«Бачу в Вас гарячу любов до Батьківщини-України, любов, що йде аж до пожертви, нераз до повної жертви собою. Ви з тих, що з ентузіязмом ішли в бій, щоб покласти буйні голови на полі слави. Визнаю, що це перша й найважливіша прикмета, якою молодь може відзначитися. Християнство — це любов, так, як Євангелія — це наука любови. А що ваша любов до Батьківщини готова на всякі жертви, то це також прикмета глибока й дійсно християнська, бо в християнстві без жертви собою немає правдивих цінностей».

Глибоко відчуваємо, що життя і творчість Митрополита Шептицького такі незглибимі, як і невичерпаним ніколи джерелом був сам Князь Церкви у своїй красі, величі, мудрості і вічности, якій не було рівної серед нас усіх на Україні в першій половині XX сторіччя.

о. Богдан Ганушевський

ПАНАХИДА ПО МИТРОПОЛИТОВІ АНДРЕЄВІ ШЕПТИЦЬКОМУ В ШВАНДОРФІ

В неділю 11 листопада після Служби Божої в шпитальній церкві м. Швандорфа відправлено панахиду за спокій душі бл. п. Митрополита Кир. Андрея Шептицького. Перед панахидою о. др. Шараневич виголосив глибоко обдумане, змістовне слово, присвячене листопадовій річниці та великій постаті Покійного Митрополита.

—о—

ДВОХРІЧЧЯ ІСНУВАННЯ УНРРА

Н ю - Й о р к. УНРРА цими днями урочисто відсвяткувала двохріччя свого існування. З цієї нагоди директор УНРРА Герберт Леман виголосив промову, в якій змалював виконану дотепер працю цієї організації та її пляни на найближчу будуччину.

УНРРА В БАВАРІЇ

М ю н х е н. УНРРА перейняла цілковито в Баварії під свою управу 212 таборів з 248.179 особами, примусово вивезеними до Німеччини з різних европейських країн. Як заявив генерал Трускот, Військове Правління буде надалі ці табори забезпечувати харчами.

ДОПОМОГА ХАРЧАМИ В АМЕРИКАНСЬКІЙ ЗОНІ

Ф р а н к ф у р т. Заступник генерала Айзеновера, генерал-льойтнант Клей заявив на пресовій конференції у Вашингтоні, що американська зона в Німеччині одержить зимою з Америки 500.000 тон харчових продуктів.

Кошти за ці харчі дорівнюють біля 30 мільйонів долярів та обтяжать конто Німеччини.

Британське міністерство прохарчування також видало подібну заяву про постачення в розпорядження британської окупаційної зони в Німеччині й Австрії певної кількости харчових продуктів. Ці харчові продукти будуть взяті з запасів британського війська.

МЕДИЧНА НАГОРОДА НОБЛЯ ЗА 1945 РІК

Ш т о к г о л ь м. Трьом британським вченим, Серу Олександрові Флемінгові, Серу Едвардові Фльорі та д-ру Ернестові Шейні, винахідникам ліку **«Пеніцілін»**, призначено медичну нагороду Нобля за 1945 рік. Сума нагороди, 500.000 марок, припаде кожному вченому в третині. «Пеніцілін» — це досі найбільш досконалий лік проти багатьох інфекційних недуг, як зараження крови, запалення легенів, гонорея і ін.

50 РОКІВ ФІЛЬМУ

1-го листопада 1945 року минуло 50 років від часу появи першого фільму. Ця подія започаткувала переможний шлях фільмової стрічки по всьому світі. Тільки розвиток і винаходи в ділянці фотографії уможливили появу фільмового мистецтва. Останній крок в цій ділянці зробив Макс Складановський і публікa. В Берлінському Вінтер-артені в переніс фільм з лябораторії до послуг широкої день Всіх Святих 1895 року відбулося висвітлення фільму Складановського під назвою «Біоскоп, найцікавіший винахід сучасности».

З життя українців в англійській зоні

Українська еміграція в англійській зоні начислює біля 100.000 осіб. Організаційно — терен є поділений на 9 обласних комітетів, що в місяці жовтні ц. р. на з'їзді в Гановері створили Краєвий Комітет Української Еміграції в англійській зоні. В загальному живуть всі в таборах. Табори є переважно національні й містяться по різних колишніх військових касарнях і школах. В протилежності до того, як є в американській зоні, де таборами зарядує виключно УНРРА, табори в англійській зоні є під безпосереднім зарядом військової влади. Завідують ними англійські коменданти. Крім того, є всюди український внутрішній провід. Склад української еміграції в англійській зоні є дещо інший, як в американській. 85 проц. це переважно робітники й селяни. Відчувається великий брак інтелігенції, особливо учителів і священиків. Ця обставина має сильний вплив на ціле життя еміграції, головним чином в культурно-освітній ділянці. З браку гімназійних учителів майже немає там гімназій, натомість є народні школи та дітячі садки. Нема також українського репрезентаційного хору чи театру. Зате ці школи, театри й хори, що існують, тішаться великою підтримкою англійської влади. Спортове життя є добре зорганізоване. Є добрі дружини футболу, що розігрують мечі з англійцями.

Влада прихильно ставиться до українців, бо поводяться по-культурному. Це висловлюють вони самі при відвідинах таборів. На загал життя спокійне, але відчувається потреба духової поживи: добре підготованих імпрез, вистав і концертів. І це з огляду на внутрішні духові потреби, як і для пропаганди доброї слави українського народу. Для того дуже важним та актуальним питанням є планове та рівномірне розміщення української інтелігенції по всіх трьох зонах.

Едгар Снав

ЗНИЩЕННЯ й ВІДБУДОВА УКРАЇНИ

Містимо переклад статті-репортажу Едгара Снав як безпосереднього свідка, що побував на Україні та свої спостереження надрукував на сторінках «Нойе Авслезе», № 1. В черговому номері подамо другу частину статті, яка містить інформації про перші кроки відбудови України.

Як я виїхав із Советського Союзу року 1943, більша частина України була ще в німецьких руках. Щойно тепер, після мого повернення, побачив я, якою величезною ціною оплатив Советський Союз перемогу.

Ця вся титанічна боротьба була від початку до кінця українською війною. В той час, як порівняно лише невелика частина просторів Советського Союзу була фактично окупована, Україна — економічно найбільш поступова республіка Союзу — від Карпат аж до Дінця і Дону, потерпіла більше, ніж будь-яка інша країна. Її міста та рільництво, її промисел та культура цілковито спустошені. Проте найбільші її втрати — в людях: 10 мільйонів осіб від моменту вибуху війни. В це число враховані тільки ті чоловіки й жінки, що не були покликані до армії.

До упромисловлення цієї республіки спричинились великою мірою американські машини та інженери, і українці цього не забули. Вони вірять сьогодні знов, що їм буде дана ця сама промислова підмога, щоб вони піднеслися з такого занепаду.

Хоч уся територія СССР у п'ятдесят разів більша за Україну, у цій республіці знаходиться майже половина всіх провідних промислів Советського Союзу. Половина всього кам'яного вугілля й три чверти бурого вугілля СССР походять з України. Вона постачала 62 проц. залізної руди, її копальні продукували 70 проц. усього алюмінію у передвоєнній Росії.

У Запоріжжі над Дніпром побудували советські інженери найбільшу електростанцію в Европі. Року 1941 могла Україна постачити в 24 рази більше струму, ніж року 1913. Продукція у металевому промислі України збільшилась у 34 рази. Хліборобські підприємства цієї важливої рільничої области цілком змеханізовано та впроваджено для цього понад 100.000 тракторів; майже всі ці підприємства сколективізовано. Врожай пшениці давав п'яту частину, а цукровий буряк — третину всієї продукції Советського Союзу.

Було ясне, що Гітлер мав намір покорити весь Советський Союз, здобувши чорнозем України. Якби йому дійсно вдалось захопити всі багатства України непорушені, то це б дало йому, мабуть, можливості до далеко більших наслідків. Одначе з дня 3. липня 1941 постановив Сталін перевести в Україні «політику спаленої землі»: усі засоби продукції, що їх неможливо було вчасно забрати вглиб Росії, знищено.

З болем на серці висадила в повітря червона армія в серпні 1941 року гігант Дніпрельстан. Через це не тільки зупинила вона навалу німців, але внеможливила їм урухомити величезні промислові осередки довкола Дніпропетровська.

З інших українських міст вивезено на схід величезну кількість машин, які стали наріжним каменем для нових фабрик у Сибіру та Середній Азії. І ось з більш або менш організованою евакуацією важливих рухомих засобів **продукції** промисловости та зі знищенням численних провідних підприємств почалася перша серія жертв України. Але червона армія змушена була до поспішного вступу, тому більша частина промислу впала до рук ворогові.

Підчас остаточної втечі займанці вспіли довершити цілковите знищення українського промислу та змеханізованого рільництва. Наприклад, з Києва (а Київ — це лиш одне з шести українських великих міст) — потягли з собою не тільки всі машини, але очистили мешкання й канцелярії до останньої меблі. За урядовою оцінкою, вжили вони лише для цього близько 250.000 самоходів.

Головний інженер одної великої машинової фабрики, яка тепер лежить в руїнах, сказав мені, що саме лише доповнення браку машин може коштувати 20 мільйонів крб. золотом; 2.500 робітників матиме працю на час од **2** до **3** років, щоб очистити звалища і відбудувати будинки. Я довідався, що за два місяці перед відступом 800 советських полонених, за наказом німців, тільки те й робили, що розмонтовували машини й вантажили до транспортів, що йшли до Німеччини. Це було тоді, коли Гітлер почав марні заходи наново урухомити свої збомбардовані промислові осередки. Щоб уявити собі, скільки праці, скільки часу і скільки мільйонів вантажних вагонів вимагало переведення цього знищення, треба помножити це не на сотні, а на тисячі.

Ще й досі працюють комісії над устійненням загальної шкоди. Молодий керівник українського »Госплану«, державного уряду плянування, дав мені кілька прикладів. У містах знищили насті́ти 22 мільйони квадратових метрів будівельної площі. У Полтавській області, типовому хліборобському районі, зрівняли з землею близько 100.000 селянських хат, з загального числа 362.000. У мішаному хліборобсько-промисловому районі Кам'яниця Подільського замордовано 470.000 людей з 2-ох мільйонів населення та 103.000 осіб вислано до Німеччини. 562 села цього району стерли з лиця землі, зруйнували 18.000 хліборобських осель та 6.000 колгоспів і вивезли понад 300.000 штук худоби й коней. В одному Дніпропетровську вартість відбудови становить 350 мільйонів американських долярів.

Француз П'єр Кот, що відбув подорож вшир і вдовж звільнених областей, оцінює воєнні шкоди Советського Союзу на 250 мільярдів золотих крб., цебто 350 мільярдів долярів за самі тільки промислові споруди. З того, якщо ця оцінка вірна, від 30 до 40 мільярдів долярів припадає на Україну. До цього слід додати ще 10 мільярдів на вартість урухомлення машин.

ВІДКРИТТЯ ФРАНЦУЗЬКОГО ПАРЛЯМЕНТУ

Париж. 6 листопада відбулося відкриття французьких конституційних національних зборів, яким генерал Де-Голь передав свою владу. Таким чином, закінчилося правління без парляменту, яке розпочалося 18 червня 1940 року, коли генерал де-Голь проголосив себе головою провізоричного французького уряду. Конституційні національні збори розпочали свое засідання під головуванням 81-літнього Павла Куттолі. Генералові де-Голеві, коли він прибув на збори, 500 послів, присутніх на зборах, піднялося з місць та влаштувало гарячу овацію.

ПРОЕКТ ЗАКОНУ ПРО ПОВНОВЛАСТЬ ДЛЯ ПРЕЗИДЕНТА США

Вашінгтон. Сенатська комісія для справ закордонної політики затвердила проект закону, що дає президентові повновласть устійнити разом з членами світової орган. безпеки Об'єднаних Народів чисельність американського контингенту збройних сил Ради Безпеки. Проект закону передбачає призначення одного постійного американського члена Ради Безпеки, що мав би, за згодою президента, зарядкувати при потребі дієвий виступ американських збройних сил для забезпечення миру. На це становище передбачений колишній американський міністр закордонних справ Едвард Стеттініюс.

ПРЕЗИДЕНТ ТРУМЕН ПРО ПИТАННЯ ПРАЦІ

Вашінгтон. На спільній конференції американських професійних спілок та промислу виступив з промовою президент Трумен, який сказав, між іншим, що добробут США та світу є узалежнений від збільшення продукції та пристосування її до мирних потреб. Президент Трумен далі підкреслив, що завданням цієї конференції є полагодження спірних питань між робітниками і працедавцями без викликування страйків. Порозуміння між працедавцями й робітниками повинне досягатися без ніякого натиску уряду або партій

ПРОЦЕС ПРОТИ КОЛИШНЬОГО ПРЕЗИДЕНТА ФІНЛЯНДІЇ

Гельсінки. 15 листопада почався процес проти колишнього президента Фінляндії Рісто-Ріті та шести інших фінських політиків. Вони відповідатимуть перед судом за втягнення Фінляндії в 1941 р. у війну, за не-чинення опору проти перебування німецьких військ у Фінляндії та продовжування, проти волі народу, війни проти Совєтського Союзу.

ПЕРЕЙНЯТТЯ НІМЕЦЬКОГО МАЙНА ЗА КОРДОНОМ

Берлін. Аліянтська контрольна рада оголосила текст закону про перебрання німецького майна за кордоном. Незабаром створиться комісію, на яку перейдуть права і претензії на майно, що знаходиться поза межами Німеччини та належить німецьким громадянам і правним німецьким особам.

ЯПОНСЬКА ФЛЬОТА БУДЕ ПОДІЛЕНА

Вашінгтон. Як заявив державний секретар США Бірнс, Велика Британія, Росія та Китай, разом з США поділять між собою японську фльоту, яка збереглася незнищеною.

ЯПОНСЬКИЙ ІМПЕРАТОР ЗАПЛАТИТЬ ЧАСТИНУ РЕПАРАЦІЙ

Вашінгтон. Перл Гарбур, а за ним ціла війна Японії коштуватиме імператорові Гірогіто всього його маєтку.

Едвін В. Полі, шеф Репараційної комісії США, заявив, що мультимільйоновий маєток Гірогіто буде вжитий для сплати репарацій Союзникам.

Головна кватира генерала Мак Артура в Токіо ствердила, що Гірогіто володіє приватнім маєтком у висоті 106.041.000 долярів у державних паперах та земельних посіданнях, більше ніж мільйоном долярів готівкою, та незчисленними мільйонами в мистецьких цінностях, дорогих каміннях, золоті та сріблі.

Репараційна комісія незабаром виїде до Японії, щоб опрацювати висоту та характер репацій, що їх має Японія платити. Результат цієї праці має бути предметом переговорів між націями управненими до репарацій.

РЕПАТРІЯЦІЯ ПОЛЯКІВ

Франкфурт. В часі від 4 до 21 жовтня від'їхав з американської зони до Польщі через Пільзень і Прагу 61 потяг з транспортом 82.000 поляків. Таким чином, число поляків в американській зоні зменшилося на 180.000. Майже всі поляки з Баварії, що бажали повернутися на батьківщину, вже прибули до Польщі.

ПЕРЕСЕЛЕННЯ ПРОДОВЖУЄТЬСЯ

Варшава. Впродовж жовтня до Кракова прибуло зі сходу через Перемишль 66 транспортів з 38.000 поляків. На схід з краківської округи виїхало за той час 48.800 українців.

БРИТІЙСЬКИЙ УРЯД МАЄ КОНТРОЛЮВАТИ БАНКИ

Лондон. Новий уряд Великої Британії офіційно повідомив про свій плян націоналізації Банків Англії, як перший з його більш важливих заходів в широкому програмі економічного законодавства. У заходах, що їх запропонував у палаті Канцлер Скарбу (міністер Фінансів Великої Британії) Сер Далтон, проектується: передати основний капітал банку в державну власність, перебрати банк під державну контролю, встановити взаємовідносини між скарбом, банком Англії та іншими банками. Банк повинен бути під керуванням спеціяльного гувернера. Ніхто з членів парляменту або урядових осіб не може бути обраний на цю посаду.

ВІДХИЛЕННЯ ГОЛЯНДСЬКОЇ ПРОПОЗИЦІЇ

Батавія. Голяндський генерал-губер. Індонезії Ван Мунк передав провідникові індонезійського національного руху ноту зі згодою голяндського уряду на створення власного уряду в Індонезії в рямках голяндської держави та обрання демократичного індонезійського народного представництва, в якому забезпечується переважна більшість особам, що народилися в Індонезії. Провідник національного індонезійського руху не прийняв цієї пропозиції, називаючи її спізненою й недостатньою. Він заявив, що не хоче мати нічого спільного з голяндським імперіялізмом та жадає від світу признання незалежности Індонезії й забезпечення їй спокійного розвитку.

НІМЕЦЬКІ ПАРТІЇ В БАВАРІЇ

Мюнхен. На день 1-го листопада, згідно з поданням Військового Правління, в 22 округах, що належать до східньої частини Військового Правління, існувало 10 дозволених політичних партій, а саме: соціял-демократична з 18 відділами в округах, комуністична з 14, християнсько-соціяльна унія — 4, баварська народня партія — 3, християнсько-соціяльна партія — 1, антифашистівська — 1, баварсько-християнсько-соціяльна — 1, антифашистівсько-соціяльна — 1 та німецько-демократична — 1.

Permitted by authority of Military Government, November 1945

Редагує Колегія. — Видає Торговельна Спілка «Українське Мистецтво», кооператива з обм. порукою в Регенсбурзі. — Адреса Редакції і Адміністрації: Регенсбург, Нойпфарплян 14. II.

Satz und Druck: Friedrich Pustet, Graphischer Großbetrieb. Regensburg.

ОГОЛОШЕННЯ

Ціна 50 пф.

„The Word" - Ukrainian Weekly

СЛОВО

УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖНЕВИК

Рік 1. Регенсбург, неділя 25 листопада 1945 Ч. 3.

Спілка „Українське Мистецтво"

ГРОМАДЯНИ!

Великої руїни й лихоліття зазнала наша батьківщина: погоріли міста й села, погоріли музеї, архіви, бібліотеки та інші надбання нашого народу в ділянці матеріяльної й духової культури. В полум'ї пожеж спопеліли твори майстрів слова, пензля й долота. Український народ стоїть перед загрозою культурного занепаду.

Тільки напружена праця народніх мас і творчі потуги української інтелігенції можуть надолужити великі втрати.

В єднанні — сила! — каже кооперативна мудрість.

В єднанні праці й матеріяльних засобів — запорука успішної масової акції в напрямі відбудови і збирання та збереження культурних скарбів.

Щоб надолужити втрати, щоб виробити й поширити мистецькі твори та видрукувати наукові книжки, твори красного письменства, шкільні підручники, часописи й журнали, ЗАКЛАДАЄМО СПІЛКУ „УКРАЇНСЬКЕ МИСТЕЦТВО", кооперативу з обмеженою порукою в Регенсбурзі.

Кожний з нас мусить взяти участь у відбудові України відповідно до своїх сил, засобів і спромоги. На чужині чи на рідних землях перебуваючи, мусимо пам'ятати про свій обов'язок перед Україною і докладати всіх сил до витворення культурних цінностей всюди, де перебувають українські люди.

Звертаємося до широких кіл українського громадянства з закликом:

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ КООПЕРАТИВИ!

Членом Спілки може бути кожна правна й фізична особа, коли подасть заяву про вступ та внесе членський пай і вписове. Фізична особа мусить мати 21 рік віку. Членський пай становить 50 марок. Вписове 5 марок.

Кількість паїв необмежена.

Заяви про вступ у члени Кооперативи та паї приймає скарбник Спілки в приміщенні Комітету Бездержавних Українців у Регенсбурзі щодня від 9 до 12 години.

Громадяни з інших міст і сіл Баварії можуть слати паї та вписове на адресу скарбника Видавництва: Савчук Петро, Регенсбург, Нойпфарпляц 14. II.

Випуском тижневика «Слово» та інших друків Спілка позначила своє життя. Шліть добровільні датки на зміцнення пресового фонду тижневика «Слово».

Кличемо всіх українців підтримати Кооперативу „Українське Мистецтво" масовим вступом у члени, щоб вона могла якнайкраще виконати своє завдання перед громадянством і Україною.

НАДЗІРНА РАДА
ДИРЕКЦІЯ

Останні вісті

АЙЗЕНГОВЕР — НАЧАЛЬНИК ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

Вашінгтон. Военне міністерство США повідомило про призначення генерала Айзенговера начальником генерального штабу американської армії, на місце генерала Маршала, що уступив. В Европі функції генерала Айзенговера перебирає генерал Мк Нарней.

НОВИЙ УРЯД У ФРАНЦІЇ

Париж. Генерал де Голь створив коаліційний уряд, що складається з 6 соціялістів, 6 членів республіканського народнього руху, 3 безпартійних та 1 заступника поміркованої лівої партії. Де Голь є прем'єром та міністром національної оборони. Военним міністром є лівий католик, а міністрами внутрішніх і зовнішніх справ — безпартійні. Провідник комуністичної партії Торез увійшов до кабінету як міністер без портфеля. До комуністів належать також міністерства господарства, індустрії, праці та озброєння.

ВИСТУП УКРАЇНСЬКОГО ПОСЛА У КАНАДІЙСЬКОМУ ПАРЛЯМЕНТІ

У канадійському парляменті виступив з промовою в обороні українських скитальців Антін Глинка, український посол з округи Вегревель.

Прем'єр Етлі перед американським конгресом

Вашінгтон. Британський прем'єр Етлі підчас свого перебування в США виголосив промову перед обома палатами американського конгресу.

Він заявив, що цивілізація мусить опертися на основних принципах християнства. «Це моє переконання» — сказав він, — «що організація Об'єднаних Народів мусить бути чимсь більшим, як звичайною умовою між поодинокими урядами. Вона мусить бути виразником волі народів усіх країн. Ніякі природні кордони не можуть бути охороною від військового нападу... Ми мусимо створити таку можливість, щоб люди усіх країн могли жити в спокої. Ми мусимо дивитись світовій проблемі в очі. До тогож, я вважаю, буде помилкою думати завжди про війну або про охорону перед небезпекою війни. Ми повинні багато більше думати про засоби й шляхи до відбудови миру.

США — це найповажніша потуга в світі. Але Америка не загрожує жодній іншій державі. Ми вважаємо військові сили Америки, а також Британії й інших народів, за знаряддя, що служить інтересам світової безпеки та є гальмом агресивних дій. Братерство між США та Великою Британією служить не тільки інтересам обох держав, але уявляє з себе приклад для мирного об'єднання усіх народів в організації «Об'єднаних Народів».

Далі, говорячи про програму британської партії праці, Етлі сказав, що дехто в Америці думає, що соціялістична партія змагає до знищення свободи думки, релігії та преси. Ці люди помиляються. «Ми визнаємо», говорить Етлі, «право людини провадити своє власне життя. Але ми визнаємо також, що ця свобода має там свої межі, де вона звужує та обмежує свободу інших людей. Для приватної ініціятиви є і буде місце. Але коли великі підприємства стають могутніми, а тим самим монопольними, то ми вважаємо недоцільним залишати монополі в приватних руках. Отже ми думаємо, як і більшість людей у Великій Британії, що в сучасному світі господарче життя усієї країни мусить бути сплановане, коли ми хочемо допомогти окремій людині в її правах.

Про британську торговельну політику Етлі висловив думку, що не можна створити в Англії ідеальних умовин, коли ліється зле в інших країнах. Підвищити життєвий рівень англійського народу можна тільки підтримуванням торговельних зв'язків з усіма іншими країнами, а тому бажанням Англії є, щоб її відборці були в кращому господарському стані.

На закінчення Етлі заявив, що при відбудові миру у світі, являється необхідним впровадження засади найбільшої толеранції та постановлення мети не уніфікації а єдности і визнання вартости різних поглядів.

ВИБОРИ В БОЛГАРІЇ

Вашінгтон. Уряд США повідомив Болгарію, що не визнає болгарських виборів, які відбулися в неділю 18 листопада, бо не відбулись вони шляхом вільного голосування. Також США стримається з признанням болгарського уряду та з мировими переговорами з ними доти, доки не буде загарантоване переведення вільних виборів.

Підчас виборів у Болгарії з 18 листопада, голосувало від 70 до 80 відсотків населення. Опозиційні партії проголосили бойкот виборів.

США ТАКОЖ ВИВОДИТЬ СВОЇ ВІЙСЬКА З ЧЕХОСЛОВАЧЧИНИ

Вашінгтон. Державний Департамент США оголосив плян виведення військ з Чехословаччини, крім російських, про що повідомлялося, до грудня ц. р. Крок цей подиктований тим, що союзні війська більше не потрібні «для охорони чехословацького народу перед нацистичним знущанням».

УРЯДОВА КРИЗА В ІТАЛІЇ

Рим. Італійський уряд видав нові розпорядження про поборювання фашизму, наслідком чого наступили нові арештування. Через господарські труднощі Італії та невдачу дотеперішних спроб дійти до заключення остаточної мирової умови з аліянтами, таємні прихильники фашизму спричинили урядову кризу кабінету Паррі. Ліві партії роблять урядові закид, що він недостатньо поборював постійні напади на комуністичні станиці в південній Італії.

Заява трьох великодержав
у справі атомової бомби

Вашінгтон. Наради над питанням атомової бомби між президентом Труменом, британським прем'єром Етлі та канадійським прем'єром Мекензі Кінгом закінчилися. 15 листопада проголошено заяву трьох великодержав про вислід нарад. У заяві говориться, що таємниця атомової бомби буде затримана доти, поки встановиться світовий мир. США і Велика Британія не бажають затримати виключно для себе таємницю атомової енергії та її застосування. Заява остерігає світ перед небезпекою цієї нової зброї, проти якої нема оборони. Подробицями будови атомової бомби поділяться США і Велика Британія з усіма 51 членами Об'єднаних Народів з умовою взаємности. Для цього мусить наступити між Об'єднаними Народами повна виміна всіх военно-наукових таємниць та досягнень. Три великодержави роблять увесь світ відповідальним за рятування цивілізації та готові перебрати ініціятиву у свої руки. Атомова зброя, як і всяка цього роду нищівна зброя, мусять бути назавжди виключені з озброєння всіх поодиноких держав.

Заява передбачає створення комісії Об'єднаних Народів для контролі користування атомовою енергією в промисловості та для гуманітарних цілей, щоб запобігти можливостям застосування її у военному промислі. Створення комісії для справ атомової енергії має наступити по можливості ще перед новим роком, поки відбудуться пленарні збори Об'єднаних Народів.

ДОСЛІДИ НАД АТОМОВОЮ ЕНЕРГІЄЮ В СССР

Москва. СССР провадить інтенсивні досліди над проблемою атомової енергії. Як повідомляє московський щоденник «Ізвестія», російські фізики, що працюють над проблемою космічного проміння, відкрили в тих промінях частини важкого протону. Досліди провадяться в спеціяльно влаштованій лабораторії в гірських околицях Вірменії. Підчас дослідів використано тяжкий магнет вагою на три тони, магнетне поле якого розпилає космічні проміння на основні частини та дозволяє виміряти їхню енергію. Дослідами керує проф. П. Капіца, відомий російський дослідник атомів.

ШВЕДСЬКИЙ УЧЕНИЙ ТВЕРДИТЬ, ЩО ЗА 3 МІСЯЦІ МОЖЕ СТВОРИТИ АТОМОВУ БОМБУ

Стокгольм. Член шведського Інституту Нобля проф. Зігбан заявив, що за 3 місяці зміг би створити атомову бомбу та що її виробничий процес є такий простий, що кожний знавець науки про атоми міг би її зробити.

Професор Манне Зігбан, що в 1924 році одержав нагороду Нобля в ділянці фізики, зробив при тому цінне зауваження, кажучи: «я мусив би мати на те потрібне вивінування та фонди».

КРИЗА У ФРАНЦІЇ

Париж. Французькі конституційні народні збори вибрали знову де-Голя тимчасовим головою держави. Підчас голосування віддано за нього 555 голосів проти одного, що утримався. Усі партії, від правих до лівих, голосували за нього. Генерал де-Голь буде головою держави до часу, поки національні збори затвердять нову конституцію.

На підставі закону, затвердженого національним голосуванням дня 21 жовтня, генерал де-Голь має право створити уряд, що може бути повалений тільки виразною заявою недовір'я більшости членів національних зборів.

Париж. Генерал де Голь відмовився від місії створення уряду, про що повідомив листовно президента французьких Народніх Зборів Фелікса Гуена. Приступаючи до творення уряду, де Голь передбачував, що новий кабінет буде складатися з комуністів, соціял-демократів та поступових католиків, як це було узгіднено на початку з цими партіями. Непорозуміння наступило тоді, коли провідник комуністичної партії Франції Торез зажадав для комуністів одного з трьох найважніших міністерств: внутрішніх справ, закордонних справ або военного міністерства. Одначе де Голь обстоював при тому, щоб членів кабінету вибрати згідно з його думкою. Провідник комуністів обвинувачує де Голя, що він образив комуністичну партію твердженням, що вона ставить інтереси Совєтського Союзу вище інтересів Франції. Переговори де Голя з комуністами опинилися на мертвому пункті.

Президент французьких Народніх Зборів Фелікс Гуен скликав голів усіх партій та повідомив їх про резиґнацію де Голя. На зборах прийнято одноголосно постанову про скликання засідання Народніх Зборів, що мають вибрати нового шефа уряду. Поступові католики домагались далі, щоб новий уряд очолював де Голь. Комуністи і соціялісти не заняли ясного становища до нового уповноваження де Голя творити новий уряд. Комуністи заявили, що коли не буде створений національний уряд під керівництвом де Голя, вони енставлять кандидатуру нового прем'єра. Як кандидатів на нового шефа уряду згадувалося провідника комуністичної партії Тореза, президента Народніх Зборів Фелікса Гуена та Жуо, секретаря професійних спілок.

Генерал де Голь вислав нового листа до Народніх Зборів з пропозицією прийняти його димісію, або затвердити його мандат. Народні Збори на своєму останньому засіданні дали знову де Голеві повновласть творити уряд з трьох найбільших партій. Голосувало за ним 400 послів, проти голосів комуністів.

Процес у Дахав

Дахав. У Дахав почався перший на американській зоні процес проти военних злочинців. На лаві підсудних є 40 німців, урядовців управи та членів охорони колишнього концентраційного табору в Дахав, яких обвинувачено в тому, що в час від 1. січня 1942 року до 29. квітня 1945 діяли проти военних законів та звичаїв. Акт обвинувачення закидає підсудним мордування, тортурування, морення голодом та інші злочини, яких допустилися вони посередньо або безпосередньо на громадянах держав, що були в той час у стані війни з Німеччиною. Такі ж злочини були виконувані на полонених. Акт обвинувачення подає, що від 1942 р., в наслідок надужиття, в Дахав померло або замордовано 30.000 осіб. На процесі виступатиме 50 свідків.

* У Будапешті почався процес проти колишнього мадярського прем'єра Імреді.

НОВИЙ МАДЯРСЬКИЙ УРЯД

Будапешт. На Мадярщині створено новий уряд Салтана Тільді, провідника партії дрібних власників. В склад уряду входять дев'ять міністрів, членів партії дрібних власників, чотири комуністи, чотири соціял-демократи та один член національної селянської партії. До комуністичного міністра внутрішніх справ приділено двох державних секретарів, одного соціял-демократа й одного члена партії дрібних власників, що завідуватиме поліцією.

ПОВСТАННЯ В ІРАНІ

Тегеран. В північно-західньому Ірані (Персії) вибухло повстання. Озброєні частини сепаратистичної «демократичної армії» марширують з Міянег на Тегеран. Один з вищих іранських офіцерів заявив, що ситуація є дуже поважна. Підчас зайняття повстанцями Міянег, вбито одного іранського капітана жандармерії, чотирьох вояків та двох урядовців залізниці. Терен повстання знаходиться під советською окупацією.

КІНЕЦЬ МОНАРХІЇ В ЮГОСЛАВІЇ

Београд. В Югославії відбулися вибори, в яких прийняло участь 85 відсотків населення. До виборів була зголошена лиш одна листа національного фронту Тіта, в склад якої ввійшли комуністи, республіканці, аграрна партія, соціялісти та незалежні демократи. Опозиційні партії у виборах участи не приймали. Як заявив маршал Тіто, підсумки виборів означають кінець монархії. Король Петро повинен зректися усіх претензій до трону. Опозиційні партії, що відмовилися приймати участь підчас виборів, повинні мати свободу дій, якщо будуть послуговуватися «легальними й чесними засобами».

ПРИСУД НА ПРОЦЕСІ В БЕЛЬЗЕНІ

Люнебург. Британський військовий суд на процесі в Бельзені засудив за злочини — мордування і туртурування в'язнів у концентраційному таборі — 11 обвинувачених, в тому числі коменданта табору Йозефа Крамера, на кару смерти через повішення, одного на досмертну в'язницю, 14 підсудних на ув'язнення від 10 до 15 р. чотирьох від 1 до 5 років. 14 обвинувачених виправдано.

НЕСПОКІЙ У ПАЛЕСТИНІ

Лондон. Заявою англійського міністра закордонних справ про призначення частини Палестини для жидів, не задоволені ні жиди, ні араби. Між жидівськими націоналістами і британською поліцією прийшло знову до зударів, підчас яких були вбиті та ранені. Араби протестують проти відступлення жидам дальших просторів краю, коли жиди домагаються для себе усієї Палестини. Жидівські домагання знаходять підтримку громадянства й уряду США.

НОВИЙ ІНДОНЕЗІЙСЬКИЙ УРЯД

Батавія. Др. Соекарно, «президент» так званої індонезійської республіки, розпустив свій уряд. Новим індонезійським прем'єром та міністром закордонних справ став Султан Шарір. Підчас перебрання влади, Шарір заявив, що його уряд зриває усякі зв'язки з японцями та відмовляється від застосування сили в індонезійському русі. Британські та голяндські кола в Батавії вітають нову зміну в політиці індонезійських націоналістів.

ПАПА ПРО ПЕРЕСЛІДУВАННЯ У НІМЕЧЧИНІ

Ватикан. В інтерв'ю з кореспондентом одного паризького часопису, Папа заявив, що Ватикан знав про переслідування священиків та вивезених осіб у Німеччині. Одначе про нелюдський характер націонал-соціялістичного утиску Папа не мав повної картини. Також неможливо було інтерв'ювати або подавати поміч. Щойно після звільнення стало можливим організувати місії для допомоги вивезеним.

ПРИСУД НА КОЛИШНЬОГО МІНІСТРА СОЛЯКОГЛІЮ

Атени. Присуд смерти на Георгія Солякоглію, грецького прем'єра підчас німецької окупації, замінено на досмертну в'язницю. Солякоглію підписав перемир'я з німцями без уповноваження від уряду та військового командування.

ВІЙНА КОШТУВАЛА ЯПОНІЇ 12.933.000.000 ДОЛЯРІВ

Токіо. Пресове агенство в Кіодо повідомляє, що за найновішим обчисленням японського міністерства фінансів, війна в Китаї та на Тихому Океані коштувала Японії 12.933.000.000 долярів.

Американські війська забезпечують спокій в Европі

Ню-Йорк. Генерал Айзенговер заявив на бенкеті, влаштованому на його честь у Бостоні, що втримання миру в Европі вимагає наявности відповідних військових сил. «Коли б американські вояки», - сказав він - «виступили заскоро, незабаром наступив би кінець миру, і ми даремно провадили б цілу війну. Коли б ми у демобілізації своєї армії в Німеччині пішли задалеко, могли б німці зробити з того висновок, що ми не доросли до своїх завдань. Ми несемо також відповідальність за осіб, усунених із своєї батьківщини. Ми не можемо їх залишити поза увагою, а повинні надалі продовжувати наші заходи, щоб довести до відповідного рівня їхне життя. Американський вояк має право бажати повернення на батьківщину, але слід думати також і про інший бік справи, — що Америка повинна виконати зобов'язання перед самою собою та світом».

Генерал Айзенговер подав також дефініцію американської громадської думки на світ та демократію. Він сказав: «Методи, що ми їх застосовуємо в Европі для єдности аліянтських військових сил, мають своє повне значення також тут та в усьому світі. Ми мусимо пильно прислухуватися до думки наших сусідів та її респектувати. Велич Америки полягає в тому, що ми не підлягаємо послухові ніяких «шефів». Усі наші проблеми розглядаються цілком відкрито, і кожний має право на повне визнання його думки. Ми можемо у нас прилучатись до постанов більшости, проте меншість не втрачає свого значення».

США ПОТРЕБУЄ ЛЕТУНСЬКИХ БАЗ В ІСЛЯНДІЇ

Лондон. Дипльоматичний кореспондент лондонського часопису «Таймз» повідомляє, що США почали переговори з ісляндським урядом про придбання летунських баз в Ісляндії. Кореспондент додає, що в громадських колах Ісляндії висловлюються проти надання такого роду концесій у мирний час.

Додаткові фонди для УНРРА

Вашінгтон. Президент Трумен звернувся до конгресу з пропозицією признати для УНРРА додаткові фонди на суму 1.350 мільйонів долярів. Згідно з постановою Ради УНРРА, кожна держава, що є членом цієї організації та територія якої не була знищена війною, має виплатити для УНРРА додаткову контрибуцію в розмірі одного відсотка від річних прибутків цієї держави в 1943 році. Як заявив президент Трумен, гроші, які ці держави вже частково сплатили, використано для допомоги й відбудови країн південно-східньої й східньої Европи та на репатріяцію осіб, примусово вивезених до ворожих країн.

Країни північно-західньої Европи, а саме Франція, Бельгія, Голяндія, Данія і Норвегія, хоч і були зайняті ворогом, але мають достатні засоби в чужій валюті та кредити, будуть самостійно спроваджувати потрібні їм товари. Польща, Чехословаччина, Югославія, Греція, Альбанія та інші держави, що не тільки потерпіли в наслідок ворожої інвазії, але цілковито позбавлені закордонної валюти та джерел кредиту, будуть користати з допомоги УНРРА.

В рямцях бюджету 50 мільйонів, УНРРА устійнила програму допомоги дітям та матерям з немовлятами в Італії. Дакож опрацьовано програму допомоги Китаєві та збільшення допомоги Австрії, що має бути трактована окремо, а не разом з Німеччиною. Крім цього, УНРРА має розширити допомогу для України та Білорусі, що були головною ареною боїв між Советським Союзом та Німеччиною.

Як повідомляють з Вашінгтону, закордонна комісія США вирішила утриматись від призначення нових фондів для УНРРА аж до часу одержання від генерала Айзенговера точного звіту про ситуацію в Европі.

Процес у Нюрнберзі

Нюрнберг. 20 листопада о 10 год. почався у Нюрнберзі процес проти головних воєнних злочинців. Проект пересунення процесу на два тижні відхилено. Процес триватиме приблизно три місяці.

*

У хвилині, коли замикаємо це число нашого часопису відомі нам побіжно за американською пресою у німецькій мові такі дані про два дні нюрнберзького процесу.

20. листопада (перший день процесу) в годині 9. військові стійки почали приводити підсудних до судової залі з в'язниці, що віддалена лише на 100 — 130 метрів від будинку суду. Першими трьома, що опинилися на лавках підсудних, були Герінг, Гесс і адм. Редер.

Підсудні сидять у двох лавках. В першій: Герінг, Гесс, Ріббентроп, Кайтель, Розенберг, Франк, Фрік, Штрайхер, Функ і Шахт. В другій лавці: Деніц, Редер, Ширах, Завкель, Йодль, Папен, Зайс-Інкварт, Шпеер, Нойрат і Фріче.

В лавках перед підсудніми — їхні оборонці. За підсудніми — американська варта в білих шоломах і поясах. Підсудні убрані дбайливо. Вони пожвавлено розмовляють між собою, лише фон Папен мовчазний. Гесс приніс з собою якусь книжку, яку час від часу читає.

Загальну мовчанку порушив перший предсідник трибуналу англійський суддя Джофрей Льоренс, звертаючись з закликом до всіх присутніх, щоб процес відбувався згідно з найліпшим знанням і сумлінням та без жодного натиску з будь якої сторони.

Після того до слова прийшли прокурори, що відчитали акт обвинувачення.

Першу частину акту обвинувачення зачитано в англійській мові прокурором США.

Другу частину зачитав представник Вел. Британії, третю частину читав представник Франції. Четверту частину акту обвинувачення відчитав російською мовою большевицький полковник Юрій Бокров, що заступає головного большевицького обвинувача Руденка, що захворів.

Після обідньої перерви суд продовжував засідання. Воно було присвячене дальшому відчитуванню акту обвинувачення.

Американські, англійські та французькі судді — в тогах, большевицькі — у військових одностроях.

Другий день процесу (середа 21. листопада) почався внесками оборони в справі властивости суду, правної основи процесової процедури і в справі покликання знавців міжнародього права. Трибунал відкинув внески оборони.

Підсудні можуть порозумiватися з своїми оборонцями підчас розправи при допомозі записок, а крім того можуть з ними говорити кожного вечора.

Після внесків оборони виголосив промову проти підсудних представник США, прокурор Джексон.

Усі підсудні заявили, що вважають себе невинними у тому, в чому їх обвинувачують. Альфред Йодль заявив: «Перед моїм Богом і перед моїм народом маю чисте сумління. Я невинний!». Тільки Гесс, коли мав заявитися щодо вини, крикнув: «Ні!». Предсідник звелів записати в протокол цей викрик Гесса як заяву про його невинність.

В процесі бере участь коло 250 журналістів: 100 з США, 50 англійських, 40 французьких, 30 російських. Для німецької преси зарезервовано 5 місць. Своїх журналістів прислали також Еспанія, Польща, Норвегія, Югославія, Китай, Канада, Куба, Австралія, Палестина, Туреччина і багато інших країн.

Нюрнберзький процес ведеться в 4 мовах: англійській, французькій, російській і німецькій.

ВІДКРИТО ЗАПАСИ НІМЕЦЬКИХ ОТРУЙНИХ ГАЗІВ

Ню-Йорк. Британські та американські війська відкрили величезні запаси отруйних газів. Лише в Західній Німеччині знайдено 250.000 тонн цих газів.

Американський генерал Альден Вайтт, повідомляючи про це відкриття, заявив, що викриття великої кількости газів є остаточним доказом того, як далеко сягала німецька підготова до газової війни. Усі німецькі виготовлення будуть тепер спроваджені до Америки та досліджені.

—o—

* Британська влада розв'язала концерн Круппа та перебрала його у свої руки.

ІТАЛІЯ НЕ БАЖАЄ КОНТРОЛІ ПІДЧАС ВИБОРІВ

Рим. Прем'єр Феручіо Паррі заявив, що Італія не потребує контролі союзників підчас італійських виборів. Таким чином його заява заперечує твердження генерал-майора Альфреда Д. Ворда, шефа штабу головної квартири аліянтів в Касерті, що італійський уряд просив сам про контролю підчас виборів.

ПЕРЕСЕЛЕННЯ НІМЦІВ

Штутгарт. Як повідомляє комітет для евакуації й переселення німецьких біженців, до Баварії переселять один мільйон німців з Угорщини та Чехословаччини. 540.000 біженців поселять в американській зоні Вюртенберг-Баден та 460.000 у Великому Гессені. Перших 200.000 прибуде вже до американської зони в грудні ц. р. Ціла ж кампанія переселення має тривати протягом семи місяців.

АРЕШТОВАНО 13 ФАШИСТІВСЬКИХ ОРГАНІЗАТОРІВ В ІТАЛІЇ

Рим. Арештовання 13 чоловіків та жінок, обвинувачених в організації розв'язаної фашистівської дивізії «Таліементо» дало новий доказ, що фашизм пробує існувати далі як підпільний рух.

Поліційне звідомлення, в якому цей рух окреслюється як «неофашистський», каже, що між арештованими знаходиться б. майор дивізії «Таліементо», яка допустилася злочинів у північній Італії, член національної республіканської гвардії та одна вдова, що в її домі сходилися заговірники.

БРИТІЙЦІ КРИТИКУЮТЬ ВАРШАВСЬКИЙ РЕЖИМ

Лондон. Як пише «Сендей Обсервер», британський уряд повідомив недавно польський уряд про те, що, на британський погляд, варшавський уряд не виконує своїх зобов'язань щодо гарантії свободи преси та слова.

АВСТРАЛІЯ СУДИТИМЕ ЯПОНСЬКИХ ВОЄННИХ ЗЛОЧИНЦІВ

Мельбурн. Мельбурнське радіо принесло вістку, що в Австралії буде в скорому часі встановлений спеціяльний військовий суд над японцями, обвинуваченими у воєнних злочинах проти австралійців.

ЧІАНГ-КАЙ-ШЕК ЗА САМОСТІЙНІСТЬ КОРЕЇ

Чунгкінг. Генералісимус Чіанг-Кай-Шек заявив, що Корея мусить бути вільною і самостійною державою, якщо має бути забезпечений мир у Східній Азії та в світі. 200 корейським політикам він сказав, що над проблемою Кореї порадиться з США, СССР та Англією.

Якщо Корея не буде самостійною, заявив Чіанг-Кай Шек, не буде також повною китайська самостійність.

США ДОПОМАГАЮТЬ КИТАЙСЬКОМУ ЦЕНТРАЛЬНОМУ УРЯДОВІ РОЗЗБРОЮВАТИ ЯПОНЦІВ

Вашінгтон. Китайські комуністи виступають з гострою критикою проти США, що нібито американці допомагають військам центрального уряду тим, що перевозять це військо повітряною дорогою з однієї частини до другої. Відповідаючи на це, політичні круги у Вашінгтоні заявляють, що американські літаки й фльота перекидають китайські війська до північного Китаю, щоб виконати окупаційні завдання та роззброїти 1.100.000 японців, які знаходяться під Великим Монгольським Муром. Решту 400.000 японців оточили вже й роззброїли китайські регулярні війська. В Пейпінгу денно висаджується від двох до чотирьох тисяч китайського регулярного війська, що його перевозять американські літаки.

Пропозиція китайського центрального уряду замиритися з комуністами додає надії у Вашінгтоні, що Китаєві вдасться врятуватися від громадянської війни. Якщо прийде до компромісу, то він напевно буде осягнений вислідом уступок Чункінгу для комуністів.

ЗВІЛЬНЕНІ АМЕРИКАНСЬКІ ЛЕТУНИ НЕ ПОПОВНЮЮТЬ РЯДІВ КИТАЙСЬКОГО ВІЙСЬКА

Вашінгтон. Офіційно повідомлено у Вашінгтоні, що армія США не допомагає військам центрального уряду Китаю доповнювати його ряди звільненими зі служби американськими летунами. Американське військове правління вияснює, що американські летуни та моряки звільнені на перебування в чужій країні, якщо не бажають вертатися до США. В Китаї не видно ще досі інструкцій в справі видавання такого дозволу. В повідомленні додано, що нема також особливих обмежень для звільнених з військової служби летунів, що бажають перебувати в Китаї.

КОРОТКИЙ ФЕЙЛЕТОН

ДОРОБИВСЯ!

Ростемо! Розвиваємося! Куємо свою долю! Одне слово, ще не вмерла козацька мати!

Це так, коли громадянин брав часопис до рук, гордим оком обкидав чотири сторінки друку й таким самим рухом ховав його в кишеню.

Я став збоку й серце росло мені в грудях з радости, що не гнилою колодою по світу валяюсь а прикладаю руки до того діла. З такими думками й пішов додому в оселю.

Не попсували мого урочистого настрою дрібні домашні епізоди, як: в хаті нема світла, бо хтось стопки викрутив; ти весь день поза домом, а тут нема кому стати в чергу за приділом, бо вже три рази по дві години в черзі стояла і не достояла... На все це я махнув рукою й пішов спати.

Перший сон був дуже неспокійний, і я впав з ліжка. Але це непорозуміння: я не впав з ліжка, бо його не маю. Ліжко мені тільки приснилось. Дальший сон був спокійний, я був під враженням появи часопису.

Тай і сон же я мав!

Ми святкували 25-ліття появи «Слова» у відбудованому Мюнхені, у залі 5-ти поверхового Пресового Дому — Концерну «Слово», при вулиці Шевченка, що лучить Мюнхен з Карлсфельдом (це за той час Карлсфельд так розрісся — ми молода нація!) Величава заля, жирондолі кидають жмутами світло на зібрану громаду в святкових строях (пані у вечірніх сукнях, панове у фраках — все з УНРРА). Настрій піднесений На естраді президіяльний стіл, а за столом — редакція «Слова». Промови, читають привітальні атомограми, підносять лаврові вінки. Я встаю, щоб відповісти на привітання, та в той момент пронизує мій мозок думка:

«Невжеж 25-літній ювілей «Слова» святкуватимемо в Баварії?! Це мене так вразило, що я онімів і... прокинувся.

Все ж таки під впливом своєї великої місії йду до редакції без сніданя (мокрі дрова не хочуть горіти). День чудовий, сонячний. То нічого, що тепер осінь — в моєму серці весна!

Вже по дорозі почалося:

«Е, пане, так не йде! Скільки шуму, а лише тижневик. Нам денника треба і то на 10 сторінок. Люди люблять писати, легше їм стане, як писатимуть. Може, перестануть сваритись».

«Це лиш початок, — кажу, — на другий місяць вже буде 10 сторінок, а по Новому Році буде вже два рази на день».

Погода трохи гіршає і настрій спадає на одну октаву.

Мої роздумування перериває знайомий професор, що йде до міста; не до редакції, а до магазину обміняти даровані непаристі черевики.

«Що ви, панове!? Так має виглядати часопис?»

І почав поазбучно вичисляти. Віра в наше добре діло захиталася. Тимчасом почав накрапати дощ.

Так дійшли до Комітету. Через вікно вже побачив, що білим листом падає сніг.

В почекальні гамір, стоять гуртками люди й жваво розмовляють, дехто піднесеним тоном. В руках мають «Слово».

«А! Ось один з них! Почекай, брате!»

На щастя, кличе мене один знайомий і каже:

«Скандал! Чому ви не згадали про кухню?»

«Про небіжчика говорять добре, або нічого не говорять».

Непомітно стараюся перейти до редакції. В останній хвилині заступає мені двері один пан. Це той, що так гордим оком оглядав учора часопис. По виразу обличчя пізнаю, що часопис вже докладно прочитав.

Поза спиною проходять мурашки. Не думаю вже про почесне завдання журналіста, а очима шукаю дверей і ратунку.

«Ви мене не знаєте, пане? Як ви смієте?!»

Та в ту мить відчиняються двері з редакції, і я вскакую до кімнати. По кількох хвилинах приходжу до себе, обкидаю оком присутніх й раптом назріває у мене постанова:

«Панове! Я вже маю досить! Думав прислужитися справі, та дарма».

«Я хочу жити. Я нічого не винен».

Не хочу. Йду до табору, буду краще видавати білий хліб, ділити консерви. Це краще для мене. Може скорше ліжко і дрова дістану.

Прощавайте!

Семен Пеховатий.

Українські табори в англійській зоні

Перейдімо коротко по українських таборах в англійській зоні, що є розкинені в границях від Кассель — Гановеру до Гамбургу — Любека і Кіло та до данського кордону.

Табір у **Гайденав** біля Гамбургу має всі потрібні модерні уряджения. Проживає там близько 4.000 українців. В таборі є православна та греко-католицька парафія, народня школа та дитячий садок (150 дітей!). Працюють курси англійської мови, танців та руханки. Є сильна дружина футболу. Табір видає щоденну газетку. Харчі — добрі. Всі одержують пакунки від Червоного Хреста. Гайденав надається особливо на осідок української науки.

Дальменсгорст, на захід від Бремену. Це один з кращих таборів. Є там близько 500 осіб.

Мюнстер, на північ від Гановеру. Близько 2.000 українців. Це табір для хлопців. Дівчат нема, бо всі вийшли заміж. Є аматорський гурток, хор та освітні установи.

Госляр, на південний схід від Гановеру. Живе там близько 2.500 осіб у двох таборах, а частина приватно. Життя їх добре зорганізоване. Вживаються заходи, щоб відкрити українську гімназію.

Гановер — це свого роду центр українського життя. Перебуває там до 3.000 українців, у таборах і приватно. Є там невеликий табір «Січ», в якому живуть українці, що працюють. Життя їх є зорганізоване, порушено клопотання, між іншим, про заснування видавництва книжок та часописів. Працює там театральна група Горовенка, що має великий успіх в англійців.

Бравншвайг — характеристичний тим, що українці гуртуються біля «Українського Інформаційного Бюра».

Галендорф, на південь від Бравншвайгу. Це один з найбільших таборів у англ. зоні, в якому є понад 3.000 українців. Є там дві церкви та два хори. В Галендорфі має свій осідок театр. група Манька, що об'їздить околицю. Клопочуть, щоб англійська влада визнала цю групу офіційно.

Табір у Карюгені, над морем. Нараховує близько 1.200 осіб. Життя розвивається жваво. Є деякі майстерні та курси. Відчувається великий брак інтелігенції.

Кіль, над морем. Українська кольонія має понад 1.500 осіб. Культурне життя пожвавлене, бо живе там більше інтелігенції, між іншим, деякі поети та драматурги. Провадяться постійні науково-популярні виклади при численній авдиторії.

На кінець згадати треба, що українці в деяких таборах встановили зв'язок із земляками у США та Канаді й ведуть постійне листування.

ВИСТУП ПОЕТА ЮРІЯ КЛЕНА

Українське громадянство Регенсбургу 22. 11. 1945 р. мало справжне культурне свято. Спілка «Українське Мистецтво» та Редакція «Літературних Новин» влаштували виступ визначного поета Юрія Клена. Автор збірки «Прокляті роки», «Каравели» і багатьох поезій, що були оздобою періодичних видань, цього разу прочитав свою поему «Попіл імперій», яку присутні вислухали з великим зацікавленням, навіть з якимсь напняттям. Натхнений вірш Юрія Клена своєю майстерністю і патосом захоплював присутніх. Автор — досконалий читач, має виразну дикцію, що теж слід підкреслити, бо його читання було дійсно артистичне.

Від Редакції та громадянства поета привітав і подякував за виступ ред. С. Довгаль.

З ЖИТТЯ УКРАЇНЦІВ В АВГЗБУРЗІ

Український таборовий театр в Авгзбурзі, що складається з артистів колишнього Львівського Театру, виставив інсценізацію «Землі» В. Стефаника для таборових глядачів.

Заходами культурно-освітнього відділу табору відчиняється незабаром філософічний факультет колишнього Вільного Українського Університету в Празі.

В українському таборі діє декілька тижнів Народний Український Університет для широких кол таборових студентів.

При Обласному Українському Комітеті в Авгзбурзі засновано Спілку Українських Письменників і Журналістів. Спілка проектує видавати літературно-мистецький журнал.

Для вшанування річниці смерти Митрополита Шептицького відбулася в українському таборі врочиста Академія. Доповідь про життя й діяльність Митрополита зачитав проф. Ісаїв. Опісля проф. Д. Дорошенко, ген. В. Петрів та С. Жук поділились з присутніми своїми спомінами про зустрічі з князем української Греко-католицької Церкви. Після деклямації, у виконанні артистів української сцени п. Блавацького та п. п. Левицької і Н. Дорошенко урочиста академія закінчилась відспіванням національного гимну.

ВІДКРИТТЯ ДВОХ ФАКУЛЬТЕТІВ В ГАЙДЕЛЬБЕРЗЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ

Гайдельберг. З дозволу Військового Правління відкрито цими днями в гайдельберзькому Університеті, заснованому в 1386 р., медичний та теологічний факультети.

Едгар Снав 2)

ЗНИЩЕННЯ й ВІДБУДОВА УКРАЇНИ

Підчас моїх відвідин Советського Союзу наприкінці 1944 року, бажав я дізнатися, скільки в цьому році відбудовано. На кожному кроці вказували мені на непереборні труднощі, що тоді — ще підчас війни — ставали на перешкоді у відбудові. Проте перші кроки відбудови можна вважати значним ділом.

З інформацій, що мені подавали, ясне було одне — і це є, може, найпершим завданням мого звіту, — що саме Україна буде відбудована, мабуть, ще скорше за всі інші, підчас війни окуповані країни Европи, і то не лише порівняно до передвоєнного рівня, але далеко більше. Як тільки промислова продукція знову буде цілком урухомленна, тоді Советський Союз досягне стану більшого добробуту, ніж перед 1941 роком.

Теперішній стан має, очевидно, сумну картину. Найвідчутнішим є брак робочої сили. Серед мільйонів українців, вивезених до Німеччини, були найкращі робітні сили. Я відвідав одну фабрику, де перше працювало 6.000 робітників, тепер є затруднених там заледве 220 осіб. На іншій фабриці працює тепер лише 30 робітників, а перед війною ї робітнича залога становила 700 чоловік. Ще гірше виглядає ця справа в дрібному промислі та ремеслі: тут здебільшого робітниками були жиди. В Україні жило перед війною біля півтора мільйона жидів, переважно ремісників і робітників; вони тепер майже зовсім зникли, вимордовані та вивезені.

У кожній ділянці вражає пекучий брак робітників-чоловіків. З 3.900 трактористів, що в цьому році перейшли вишкіл, було тільки 400 чоловік. В університетах те саме явище: декан одного українського університету розповідав мені, що з-поміж 2.300 студентів, які слухають лекції в імпровізованих авдиторних залях (будинок Університету висадили німці в повітря безпосередньо перед відступом), чоловіків є всього 400.

Жінки виконують також майже всю працю в очищуванні руїн: невимовний труд, що з цим зв'язаний, рідко коли знаходить повне признання. В одній з колишніх фабрик я приглядався, як кілька сотень жінок і молоді намагались голіруч (мало є приладдя та тачок) очистити звалища. Мені здавалось, що ніби вони були зайняті працею, що тягнеться ціле життя.

Коли ж навіть знайдеться доволі рук до праці та матеріялу, тоді ще дуже кульгатимуть можливості відбудови з браку засобів транспорту. Українська адміністрація мала давніш до вжитку десятки тисяч вантажних вагонів; тепер має вона можливо кілька тисяч поламаних возів. Досі відновлено лише потрібні для війська залізничі лінії та мости. Також у хліборобстві дається цей брак сильно відчути; не вистачає 70 відсотків тракторів і 80 відсотків коней. Електростанції, копальні, залізні й металюргійні фабрики в Україні майже зовсім знищені. Відбудова їх щойно почалася. Велика частина українського промислу мусить стояти бездіяльно, поки не будуть відбудовані великі греблі на Дніпрі й не почнуть працювати копальні Донбасу.

Всупереч усім труднощам, що я міг їх завважити ще наприкінці 1944 року, одне є безперечним: за один рік встигли українці, майже без ніякої допомоги та ще й у завірюсі війни, зробити свою країну працездатною. З абсолютного боржника в советському господарстві змінилась вона знову на дійсно продуктивну область! І це діло перевели майже виключно жінки, діти й старики, що після трьох років війни й терору вилізли зі своїх землянок і негайно з усією енергією взялися за працю.

Високомайстерним ділом були жнива 1944 року. Широкі простори країни були ще побоїщами, проте всі управні області, навіть ще неочищені від мін поля, охопила хлібозаготівля. Багацько рільничих робітників наклало при цьому життям. До праці втягнено все, людей і худобу, все, що могло тягнути плуг або борону, орудувати вилами чи іншим хліборобським знаряддям. Все цивільне населення й частину армії змобілізовано на збір врожаю. 70 відс. урожаю зібрано серпом і косою.

В кінці жовтня 1944 р. український уряд подав до відома, що засівна площа становить майже дві третини у порівнанні з 1940 роком, і врожай пшениці дав три чверти пересічного передвоєнного збору. Це значило, що ніхто не буде пієї зими терпіти голоду. В той час, коли українські робітники лишились на сході, українські пастухи й погоничі пригнали знову назад усю худобу, евакуйовану перед тим на схід. Поворотці розселились на просторі всієї республіки так, що вже з кінцем 1944 року близько 80 відсот. українських колгоспів почало знову годівлю худоби.

Український Наркомат Рільництва видав минулої осени селянам наказ відбудувати наново їхні доми й оселі. У листопаді вже надавалося до замешкання понад 100.000 домів. Держава видала розпорядження виготовити моделі будинків, що мали б служити селянам за взірець по їхніх селах. Такий модель передбачає 5—6 покоїв. Балки якнайпростіше пов'язані й скріплені. Покрівля солом'яна. Цілий дім дається збудувати з допомогою сокири й пилки, без особливих допоміжних засобів, не витрачаючи багато цвяхів. Селяни одержують дерево з державних лісів та дістають допомогу в транспорті. Кожному, хто будує хату, дає уряд безвідсоткову позику в розмірі 10.000 рублів. Цим може він покрити витрати на матеріял, оплату праці. П'ятнадцять чоловік може. за допомогою нових метод. збудувати одну хату протягом місяця.

З кінцем 1944 року випомповано воду в 22 копальних у Кривому Розі та відбудовано 37 гутничих печей. Відбудовано 23 вальцівні сталі та урухомлено понад 500 вугільних копалень. У порівнянні з передвоєнною, сьогоднішня продукція відіграє, очевидно, незначну ролю.

Київський промисел 1944 року дає лише восьму частину передвоєнної продукції. В інших частинах Советського Союзу відбудовано чимало промислових підприємств, щоб 1945 року мати можливість одержати 15—20 відсотків продукції 1940 року. Проте ще 1945 року 85 відсот. продукції буде призначено для ремонту й відбудови будинків, а тільки 15 відсот. піде на постачання машин.

Хочу ще додати один або два приклади, щоб показати теперішній стан на Україні у порівнанні до решти Советського Союзу. Слід зразу одверто сказати, що війна знищила окуповані області, але в багатьох місцевостях середньої й південної Росії та Сибіру війна принесла величезний поступ у модернізації та механізації. Дев'ять десятих величезного простору Союзу ніколи не були окуповані, ані бомбардовані. Промислова й рільнича продукція подвоїлась від 1940 року в численних областях.

Не раз стверджували урядово, що Советський Союз здобув 1943 року рівень передвоєнної продукції у різних важливих галузях промисловості. Це, здається, стосується особливо продукування воєнного матеріялу. Сама Росія, без України, випродукувала більше гармат, танків та літаків, ніж перед війною, завдяки (а це мало не останнє місце) допомозі американського промислу у позичково-державній формі.

Коли ж, зрештою воєнну продукцію перекинути на рейки мирної, досягне Советський Союз напевно вищого рівня промислової продукції, ніж він мав 1941 року. Також можливо, що продукція Советського Союзу при допомозі імпорту з США, перевежне вже 1948 року передвоєнну продукцію рільничих та сільсько-господарських дібр.

При мирному розвитку мав би СССР можлевість досягти в 1960 році найвищого, за винятком США, життєвого стандарту в цілому світі. Проте це тільки слаба потіха на цю пору для втомлених війною жінок і чоловіків, перед якими стоять ще довгі роки зусиль, праці й раціоналізації; а ще слабша, зрозуміло, для українців, які мають сплачувати найбільшу частину рахунку.

(«Нойе Авслезе», № 1)

Наші втрати

ПОМЕР ПРОФ. ДМИТРО АНТОНОВИЧ

12 жовтня ц. р. у Празі помер відомий знавець українського театру й образотворного мистецтва проф. Дмитро Антонович, син відомого українського історика Володимира Антоновича. Покійний народився 15 листопада 1877 року в Києві. Почин[а]ючи з студентських часів, бере діяльну участь в революційному русі, та стає основоположником «РУП»і української соціял-демократичної партії. Пізніше Д. Антонович віддається вивчанню мистецтва, багато подорожуючи по західній Европі. На еміграції від 1921 р., перебуває на початку у Відні, а пізніше в Празі, де працює в літературній і науково-педагогічній ділянці та стоїть на чолі багатьох наукових і мистецьких установ.

В 1923 р. стає пок. проф. Антонович засновником українського історично-філологічного товариства в Празі. В 1925 р. бере участь у створенні Українського Музею в Празі, директором та невтомним працівником якого був майже до самої смерти.

Проф. Д. Антонович написав декілька фундаментальних праць, до яких в першу чергу належить «300 років українського театру», «Скорочений курс історії українського мистецтва» та праця про Шевченка як маляра (у варшавському виданні творів Шевченка). Крім того, його перу належить багато розвідок, статтей і рецензій в галузі мистецтва.

Зі смертю проф. Д. Антоновича українська наука й фронт активних наукових працівників зазнали великої втрати.

ПАМ'ЯТІ О. П. КОСАЧ-КРИВИНЮК

В неділю 11 листопада в Авгсбурзі померла Ольга Петрівна Косач-Кривинюк.

В особі Ольги Петрівни Косач-Кривинюк український народ втратив велику патріотку й сумлінного громадського діяча. Як сестра Лесі Українки, Ольга Петрівна, після смерти своєї матері Ольги Петрівни Косач-Драгоманової, була спадкоємницею Лесиного архіву та охоронцем ідейної спадщини старшої сестри. Ользі Петрівні ми вдячні за збереження і опрацювання багатющого листування Лесі Українки, а також укладання докладного переліку документів, що мають першорядне значення для майбутнього біографа письменниці.

Ольга Петрівна Косач-Кривинюк розвивалася, як громадська людина, також під впливом дядька, матері, а також і самої Лесі. Скінчивши петербурзький жіночий медичний інститут, Ольга Петрівна подалася на роботу лікаря, до мас нашого народу й керувала земським патронатом над сільськими дітьми в селі Лоцманська Кам'янка, де перебувала до 1919 року. В Катеринославі ж Ольга Петрівна видала високоцінну працю Лесі Українки — «Історію східних народів», яку можна вважати перлиною нашої науково-популярної літератури. Пізніше Ольга Петрівна брала якнайактивнішу участь у виданні творів Лесі Українки. Останні роки життя вона віддала на збирання й опрацьовання Лесиної спадщини. Працюючи, тяжко захворіла й закінчила своє життя. Вічна пам'ять Людині й Працівникові!

Світозар Драгоманів

ВИСТАВКА РУЧНИХ РОБІТ

В одному з домиків на оселі в Регенсбурзі відбулася виставка ручних робіт чужинецьких комітетів при УНРРА. Опісля була вона перенесена до міста для американських військових гостей.

Воєнні обставини й перерваний контакт з рідним краєм не дозволив поодиноким національним групам розгорнути весь чар і багатство свого народнього мистецтва. Все ж таки ця неповна виставка віддзеркалювала душу й культуру кожного народу. А брали тут участь українці, литовці, білоруси й поляки.

Найбільш своєрідним й одностайним був український відділ, що притягав чужинця чарами нашої вишивки й народніх строїв. Всі зразки народнього мистецтва, крім кераміки й писанок, були там виставлені. Виставка містилася в малій кімнаті, так, що декорації й експонати творили одну гармонійну цілість. Стіни були прикрашені гуцульськими килимами й портретами Шевченка та Митрополита Шептицького. Найбільше було вишивок низом, особливо сорочок, рушників, серветок, настільників і хустинок. Привертали увагу вироби з кораликів (пояски, торбинки, гердани). Гуцульську різьбу бачили ми в альбомах і касетках. Доповняли виставку пані в народніх строях.

Успіх виставки був найкращою нагородою за працю для Жіночої Секції, що все зробила, щоб гідно зарепрезентувати нас перед світом.

Ukrainian technical husbandry Institute
Український Технічно-Господарський Інститут
Ukrainisches technisch-wirtschaftliches Institut

Regensburg, Lieblstraße Nr. 2/I

Дирекція УТГІ оголошує ВПИС на такі студії з авдиторним навчанням:

I.

ВИСОКОШКІЛЬНІ СТУДІЇ

Триватість студій — 8 семестрів.

1. **Ветеринарно-зоотехнічний** відділ Агрономічно-Лісового факультету у Мюнхені.
2. **Агрономічний і лісовий**, підвідділи Агрономічно-Лісового факультету у Регенсбурзі, або в одному з маєтків (Баварія).
3. **Хеміко-Технологічний і Будівельний** відділи Інженерного факультету в Регенсбурзі.
4. **Економічний факультет** з відділами: 1) Торговельно-Банковим, 2) Промисловим, 3) Місцевого самоврядування, 4) Статистики й асекурації та 5) Кооперативним — в Регенсбурзі.

УМОВИ ПРИЙНЯТТЯ:

Для дійсних студентів — матура. Подати: 1) прохання до Дирекції, 2) копія освітнього документу, 3) короткий життєпис.

ШКІЛЬНА ОПЛАТА:

20 марок вписового і 250 марок за семестр, яка в залежності від обставин може бути зменшена.

ТЕРМІН ВПИСУ:

до 1 грудня 1945 року. Початок викладів 26 листопада.

ВИСОКОШКІЛЬНІ ФАХОВІ КУРСИ

1. **Агропедагогіки** — в Мюнхені.
2. **Громадської Агрономії** — у Регенсбурзі. Студії тривають 2 семестри. **Умови прийняття:** висока або середня сільсько-господарська освіта. **Оплата:** 10 марок вписового і 250 марок за семестр.

II.

СЕРЕДНЬОШКІЛЬНІ СТУДІЇ

Триватість студій — 4 семестри.

1. **Ветеринарно-Тваринницький Технікум** в Мюнхені.
2. **Лісовий Технікум** в Регенсбурзі.
3. **Технікум садівництва, городництва й пасічництва** в Регенсбурзі.
4. **Агрономічний Технікум** в Авгсбурзі.
5. **Технікум хатнього господарства** в Регенсбурзі.
6. **Землемірно-землевпорядний Технікум** в Авгсбурзі.
7. **Середня Торговельна Школа** в Регенсбурзі.

ВПИС переводиться до 1 грудня в помешканні Українського Комітету в Регенсбурзі або листовно на адресу УТГІ в Регенсбурзі (Ліблштрассе 2/І).

ПРИ ВПИСІ ТРЕБА ПРЕДЛОЖИТИ:

1) прохання про прийняття,
2) завірений відпис документів про освіту,
3) короткий життєпис.

Умови прийняття: Освіта не менше 6-ти клясів гімназії.

Оплата студій: вписове 10 марок, за навчання 250 марок за семестр або 150—200 марок за триместр. Оплата може бути в ратах або в залежності від обставин може бути зменшена.

Докладні відомості: в проспектах навчання.

Регенсбург, 27 жовтня 1945 р.

Дирекція УТГІ

* Проф. Отто Ган, колишній директор інституту кайзера Вільгельма в Берліні одержав нагороду Нобля (галузь хемії) за 1944 рік за важливі винаходи в галузі атомової енергії. Проф. Ган перебуває тепер у США.

* Фінський біохемік проф. Артур Віртанен з Гельсінок одержав нагороду Нобля (галузь хемії) за 1945 рік.

Permitted by authority of Military Government, November 1945

Редагує Колегія. — Видає Спілка «Українське Мистецтво», кооператива з обм. порукою в Регенсбурзі. — Адреса Редакції і Адміністрації: Регенсбург, Нойпфарпляц 14. II.

Satz und Druck: Friedrich Pustet, Graphischer Großbetrieb, Regensburg.

ОГОЛОШЕННЯ

Віктора Гладкого, розшукує сестра Клавдія Гладка, Регенсбург, Адм. «Слово». (1—2)

Доктора Даниловича Олександра з дружиною Кісею з Відня, розшукує др. Шустов Михайло. Пляттінг, Прайссінгштр. 2, або до Адм. «Слово». (1—2)

Петришина Олексу з Ярослава, розшукує мати Анна Петришина. Ноймаркт, Дурхганглягер, Баварія. (1—6)

Кривулича Івана, розшукує син Володимир. Адреса: Комітет Бездер. Українців, Регенсбург, Нойпфарпляц 14. (1—2)

Лазаревича Тараса, пошукує мама Лазаревич Степанія, Регенсбург, Ріхард-Вагнерштр. 8. (1—6)

Лев і Ольга Лаби (були біля Дрездену), дайте про себе вістку. Таня Дереш, Адм. «Слово». (1—1)

Пошукується фахова вчителька до дитячого садку в оселі Гансгофер. Зголошення в Комітеті, Нойпфарпляц 14.

Василя Данилишина, Онуфрея Данилишина, розшукує Григорій Данилишин, Штравбінг, Казерненштрассе бльок 3. (1—5)

Дружину Полю Данченко, дочку Валю, батька Данченка Григорія і маму Василину, розшукує Данченко Іван, Обергіед 47, Крайс Дегендорф, пост Меттен. (1—3)

Шукаю Павлуха Романа, ур. 9. III. 1927, Павлуху Ірину ур. 22. II. 1929, Сливу Іванну ур. 29. III. 1926 у Львові — Павлух Юстин, Міттертайх, Глясверк 20. II., Крайс Тіршенройт. (1—2)

Стасишина Петра з Луцька, розшукує дружина Ірена. Новий Ульм, Укр. табір, бльок 2/43. (1—4)

Інженера Когута Ілька із Бранденбурга, інж. Павла Теодоровича із Берегів, Ольгу Лабову із Викіт, Левка Букатовича із Риманова, Омеляна Цісика і Андрія Мазикевича із Криниці та Володимира Коліду із Березова, шукає Юрій Теодорович, Народня школа, Регенсбург, Оселя. (1—1)

Односельчан із с. Глудна, повіт Коросно, шукає був. управитель Нар. Школи у Глудні, Юрій Теодорович, Регенсбург, Нойпфарпляц 14. II. (1—1)

Соболя Бориса, уродженого 1925 р. розшукує сестра Марія, заміжня Яримович. Подавати на Адміністрацію «Слово». (1—2)

Всіх знайомих шукає Стефа Яворська-Мишка. Траунштайн, Кіндергартенштрассе № 2. Укр. Комітет. (1—1)

Бойко Галина і Ганна, Словаччина, прошу подати вістку. Інженер Заборський Тарас. Траунштайн, Кіндергартенштрассе, Укр. Комітет. (1—1)

Петрашенко Семен, шукає брата Михайла, Зілбернегасе 11, Регенсбург. (1—1)

Казанівського Анатоля, розшукує дружина Марія. Подавати на Адміністрацію «Слово». (1—2)

Ващенка Віктора розшукує мати Юлія. Писати на Адміністрацію «Слово». (1—1)

Помазан Тамару, рузшукує Віра Рожанська. Адміністрація «Слово». (1—2)

Сміґурського Івана з Перемишля, розшукує родина. Адміністрація «Слово«. (1—3)

Марків Віру, дочку. ур. 1922 року, з Тарнополя. Останньо жила в Банцен (Саксен), шукає мати Марків, Карльсфельд, табір, барак 17. (1—1)

Др. Шиманського Григорія, розшукує Вахнянин Лев. Швабмюнхен, Янштрассе 8, біля Авсбургу. (1—4)

Божко Галину, останньо у Варшаві, розшукує Вахнянин Лев. Швабмюнхен, Яншт[р]ассе 8, біля Авсбургу. (1—4)

Панчишина Мирона, Федунів, Явних, Геня Петрівського і Семенця Віктора, шукає Бойко Петро. Регенсбург, Нойпфарпляц 14. Український Комітет. (1—3)

Лозинського Віктора з дружиною Ольгою, розшукує тесть і дочка, Гайдельберг, Шіллерштрассе 31 І. (1—4)

Розшукую братів Волошина Василя та Гриця, знайомих, що мають якісь відомості, прошу сповістити на адресу: Регенсбург, Укр. Комітет, Евген Волошин. (1—2)

Розшукую брата Климентія Дудяка, з Чортківщини. Ротенберг О/Т Гастетте Ламм, Дудяк Степан. (1—4)

Галину Андрееву з Коривестгайму (коло Штутгарту), розшукує І. О-к. Всіх, хто знає, прохання повідомити через Адм. «Слово». (1-1)

Юрку і Зюник Добровольські. Дайте вістку. Тета Наталка, Плятлінг, Міхаельсбухштрассе 322, а бай Штепе. (1—2)

Дочок Марію Пилипович, Анастасію Косьмина, розшукує Космина Петро, Регенсбург, Редакція «Слово». (1—3)

Яцкевича Йосифа і Софію, Думанчука Григорія, Стефанію і Марійцю, розшукує Марків Лонген. Зголошення до Адм. «Слово». (1—2)

Братів Михайла і Василя Павлишина, сестру Анну, розшукує Анастасія Космина. Редак. «Слово». (1—3)

Созанського Юрка, розшукує Іваненко Михайло. Відомости про нього проситься подати до редакції «Слово». (1—3)

Головка Ів. Пил., розшукує Валя. Відомости подати до редакції «Слово», Регенсбург. (1—3)

Романовського Віктора, О. Ярослава Княгиницького, доктора Миколу Шлемкевича, Теофіля Хомина, шукає Степанія Романовська-Хомин, Штраскірхен, бай Пассау, Пфаррґроф. (1—2)

Михайла Гнатишина і Марію та знайомих (які перебували останньо в Судетенлянд — Райхенберг), шукає Анна Гнатишина, Пассау, Шпіцберг 6. (1—3)

Родичів, брата Андрія та знайомих зі Львова, шукає Лебединський Володимир, Регенсбург, Нойпфарпляц 14. II. (1—2)

Алдохин Микола, розшукує свою дружину Сущенко Клавдію, евакуйовану з Східньої Прусії та своїх знайомих: Кашаловського Юхима, Поломарьова Івана і Катерину. Регенсбург, Видавництво «Слово». (1—3)

Чагівця Андрія та Павла (раніш були в Бремені), розшукує сестра Ганна, Регенсбург, Адм. «Слово». (1—1)

П. Бермес Филип (перебуває в околиці Пассау), прошу негайно зголоситися у мене, Юрій Теодорович, Народня школа — Регенсбург, Оселя. (1—1)

Софія Мелінська-Безпалко, пошукує родину Гличків, Федоровичів і проф. Северина Левицького. Відомости про них прошу подавати на адресу Адм. «Слово», Регенсбург. (1—1)

Редакція часопису «Слово» купує Українську енциклопедію, малу советську енциклопедію та словники чужомовних слів. (1—4)

УВАГА!

Одержувати газету «Слово» поштою можуть лише ті передплатники, що сплачують готівкою вартість передплати та поштові видатки.

Ціна передплати становить разом з поштовим видатком 0,56 Р/М одне число.

Увага! Друки видавничого сектору «Слово» тимчасово виходять без кількох українських літер.

Адміністрація Спілки «Українське Мистецтво» приймає оголошення до вміщення в газеті «Слово» по ціні:

1. Оголошення від установ, підприємств та інших закладів:

1 стор.	800 Р/М
1/2 стор.	400 „
1/4 стор.	200 „
1/8 стор.	100 „
1/16 стор.	50 „

2. Оголошення про розшуки та різні оповістки по ціні 2 Р/М за 1 раз.

Кількаразові оголошення по згоді.

Адміністрація.

Ціна 30 пф.

„The Word" – Ukrainian Weekly

СЛОВО

УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖНЕВИК

Рік 1. Регенсбург, неділя 2 грудня 1945 Ч. 4.

Документи для бездержавних осіб

Париж. В Парижі відбулося засідання Міжаліянт. Комітету для втікачів, на якому запропоновано плян виготовлення особистих документів та документів подорожі для бездержавних осіб, що мали б мати міжнародне визнання.

Голова комітету Сер. Герберт Емерсон заявив, що компетенція комітету поширюється на всіх осіб, які в наслідок подій в Европі були змушені залишити свою батьківщину з расових, релігійних або політичних причин. «Ми мусимо — сказав він — рахуватися з тим, що, не зважаючи на успіх репатріяційної акції, залишається значна кількість осіб, які не повертаються на свою батьківщину».

Советський представник Букін повідомив, що він не може прилучитися до американської й англійської позиції в трактуванні польських, балтійських та югославських примусово вивезених осіб, які не бажають повернутися на батьківщину, називаючи їх фашистами, що хочуть уникнути справедливого покарання як воєнні злочинці.

НАЦІОНАЛІЗАЦІЯ В АНГЛІЇ

Лондон. Британський уряд оголосив програму націоналізації, яка охоплюватиме, крім націоналізації копалень вугілля, цивільної повітряної комунікації та телеграфного й кабельного зв'язку, також і електричні станції, газові заводи, залізниці, транспортові підприємства, доки та портові споруди.

40-ГОДИННИЙ ТИЖДЕНЬ В АНГЛІЇ

Лондон. Британські професійні Спілки жадають запровадження 40-годинного тижня, себто, щоб, відповідно до нової індустріяльної реформи, праця відбувалася лише впродовж п'яти днів.

ПАРТІЯ ПРАЦІ ПРОТИ ФРАНКА

Лондон. На публічних зборах, які проходили під гаслом «геть із фашизмом», голова британської партії праці проф. Ляскі заявив, що уряд Франка опирається на націстську тиранію та фашистівську диктатуру. Тому більшість британської партії праці бажає звільнити Еспанію від Франка й фашизму.

АТОМОВІ БОМБИ — ЛИШЕ ДЛЯ ДОСЛІДНИХ ЦІЛЕЙ

Вашингтон. Президент Трумен заявив представникам преси, що США будуть виробляти атомові бомби лише для дослідних цілей. Президент висловив переконання, що передбачена комісія Об'єднаних Народів для атомової енергії успішно розв'яже проблему використання атомової енергії для справ миру.

ВИБОРИ В ПОРТУГАЛІЇ

Лісабон. У Португалії відбулися вибори, що їх опозиційні партії збойкотували з огляду на те, що мали короткий час для підготовлення до виборів, їхніх партійних провідників заарештовано; на виборців робився натиск, сполучений з погрозами з боку диктаторського уряду. За урядову листу голосувало лише 55 відсотків.

ПАРРІ ОБВИНУВАЧУВАВ ЮГОСЛАВІЮ ЗА ВИВЕЗЕННЯ 7.000 ІТАЛІЙЦІВ

Ферручі Паррі, колишній прем'єр італійського уряду, заявив, що югославський уряд вивіз із Венеції 7.000—8.000 італійців, за якими пропав усякий слід. «За переслідування італійців — сказав Паррі — мусять відповідати не фашисти».

ПРЕМ'ЄР ПАРРІ УСТУПИВ

Рим. В наслідок різниці поглядів на реорганізацію уряду, уступив італій. прем'єр Паррі, який мав лише підтримку соціялістів та комуністів. Проти нього висловилися ліберали, християнські демократи та демократична партія праці. Створення нового уряду доручено провідникові соціялістів Петрові Нені.

РУМУНСЬКІ КОМУНІСТИ ЗАТРИМАЛИ БРИТІЙСЬКІ І АМЕРИКАНСЬКІ ЛІТАКИ

Букарешт. Російське управління в Румунії наказало затримати, не подаючи ніякого виняснення, британські й американські літаки, що летіли до Румунії. В наслідок цього розпорядження, британські і американські дипломатичні місії не одержали пошти.

НОТА БРИТІЙСЬКОГО УРЯДУ В СПРАВІ ДАРДАНЕЛІВ

Лондон. Британський уряд передав турецькому урядові ноту в справі проток. Ця нота є подібною до ноти США, яку переслали вони Туреччині 7 листопада ц. р.

ІМРЕДІ ЗАСУДЖЕНИЙ НА КАРУ СМЕРТИ

Будапешт. Народній суд засудив колишнього мадярського прем'єра Белю Імреді на кару смерти за самовільне проголошення війни Советському Союзові та за співпрацю з націонал-соціялістами.

Повне обопільне довір'я — основа миру

Промови Етлі, Бевіна та Ідена в англійському парляменті

Лондон. В Британській Палаті Громад відбулися дебати в справі закордонної політики, підчас яких промовляв прем'єр Етлі, міністер закордонних справ Бевін та представник опозиції Іден.

Прем'єр Етлі сказав, між іншим, що основою втримання миру мусить бути повне обопільне довір'я. Як на приклад такого довір'я Етлі вказав на довір'я, яке існує між Великою Британією, її домініями та США, між якими війна є неможливою.

Людська цивілізація не могла би пережити війни, підчас якої було б вжито атомову зброю. Не можна покладатися на те, що держава, яка володіє атомовою зброєю, не використала б її на випадок війни. Прем'єр Етлі висловив бажання обміну між народами вислідами наукових дослідів в інтересах миру та людського поступу. Велика Британія готова до такого обміну з усіма народами, але лише на підставі повної взаємности.

Після Етлі промовляв Іден від імени консервативної опозиції, який висловився за близьку співпрацю всіх держав та за часткове обмеження їх суверенітету, що є конечністю для забезпечення світового миру в добу нових нищільних винаходів. Говорячи про відносини з Советським Союзом, Іден заявив, що останнім часом між Советським Союзом, з одного боку, і США та Великою Британією, з другого, виникло підозріння і недовір'я. Майбутній мир залежить від взаємного зрозуміння між США, Великою Британією та СССР.

Советський Союз повинен мати повне рівноуправнення без обмеженої участи при вирішенні світових питань. Ані Советський Союз, ані Велика Британія та США не наставлені один проти одного. Атмосфера довір'я найкраще могла б посилитись тоді, коли б Советський Союз допустив у себе таку свободу закордонним представникам преси, яку мають советські кореспонденти у Великій Британії та США.

На другий день промовляв міністер закордонних справ Великої Британії Бевін, який заявив, між іншим, що для того, щоб усунути всякі підозріння між великодержавами, треба, щоб вони ясно сформулювали свої жадання в територіяльних справах, питаннях баз та всякі інші.

Організація Об'єднаних Народів

Конференція в Лондоні

Лондон. В Лондоні відбувається конференція основоположної комісії Об'єднаних Народів. На порядку денному конференції стоїть справа призначення генерального секретаря Об'єднаних Народів, що буде одним з найвідповідальніших постів у світовій політиці, та устійнення постійного місця осідку організації Об'єднаних Народів. Матеріяли цієї конференції будуть представлені пленумові Об'єднаних Народів, що буде скликаний 7 січня наступного року в Лондоні.

Вибори в Австрії

Відень. Підчас виборів до австрійського парляменту, австрійська народня партія (колишня християнсько-соціяльна партія) одержала 76 мандатів, соціялісти — 70 мандатів та комуністи — 3. Має бути розділених ще 16 мандатів, але в основному це не змінить загальної картини.

У підсумках виборів до австрійських країових заступництв, є такі дані: Відень — обрано 59 соціял-демократів, 35 членів австрійської народньої партії, 6 комуністів; горішня Австрія — 22 членів народньої партії, 16 соціял-демократів; долішня Австрія 30 членів народньої партії, 21 соціял-демократ, 1 комуніст; Зальцбург — 15 членів народньої партії, 10 соціял-демократів, 1 комуніст; Тироль — 26 членів народньої партії, 10 соціял-демократів; Стирія — 25 членів народньої партії, 20 соціял-демократів, 1 комуніст; Каринтія — 18 соціял-демократів, 14 членів народньої партії, 3 комуністів, 1 демократ; Форарльберг — 19 членів народньої партії, 7 соціял-демократів.

Плян переселення 6,5 мільйонів німців

Берлін. Аліянтська Контрольна Рада опрацювала плян переселення понад 6,5 мільйонів німців з Польщі, Чехословаччини, Мадярщини та Австрії. Вони будуть розселені в 4 окупаційних зонах Німеччини. За пляном передбачено переселити 3.500.000 німців з Польщі: до совет. (2.000.000) та британської (1.5 міль.) зон; з Чехословаччини — 2,5 мільйони: до американської (1.750.000) та до советської (750.000) зон; з Мадярщини — пів мільйона — до американської зони та з Австрії — 150.000 — до французької зони. Переселення починається в грудні цього року та має закінчитися в липні наступного року. Незалежно від того, буде відбуватися репатріяція німців до їхніх постійних місць замешкання.

АРЕШТОВАНО 3.000 НІМЦІВ

Франкфурт. Американська поліційна служба повідомила, що підчас переведеної ревізії в американській зоні Німеччини знайдено відносно велику кількість зброї, амуніції й радійового приладдя. Заарештовано понад 3.000 німців, в тому числі близько 200 осіб, в яких знайдено американські цигарки та харчеві продукти, призначені для чорного ринку.

Фінансові труднощі в Греції

Атени. В наслідок інфляції, уступив у Греції уряд Канеллопулоса. Регент архиєпископ Дамаскинос доручив створити новий уряд Софулісові, провідникові лібералів, який має безоглядно поборювати небезпеку інфляції. До цих фінансових труднощів долучається ще важлива проблема майбутньої державної форми правління в Греції. В зв'язку з труднощами у вирішенні цієї проблеми, регент архиєпископ Дамаскинос заявив про своє уступлення. Одначе пізніше зрікся своєї димісії. Народне голосування про поворот короля Юрія переноситься на пізніше, натомість нові вибори на демократичних основах мають відбутися по можливості якнайскорше.

З подій на Далекому Сході

БОЇ НА ЯВІ ТРИВАЮТЬ

Батавія. Підчас останніх боїв на Яві повстанці мали значні втрати. Бої на Яві між повстанцями й англійськими військами ще тривають. Британські частини від 10 листопада втратили 400 осіб, у тому числі 52 вбитими. В Батаві відбувається тепер з'їзд маляйських делегатів з Яви та Суматри, які мають опрацювати програму діяльности і плятформи для розмов з голяндським урядом.

Королева Вільгельміна на відкритті голяндського парляменту висловила надію на мирне полагодження конфлікту, не даючи, одначе маляйцям конкретної обіцянки.

БОЇ В КИТАЇ

Лондон. Урядові китайські війська в Манджурії посуваються вперед та знаходяться вже на віддалі 250 кілометрів від Мукдену, де скупчилася основна сила китайських комуністичних військ. На підставі умови між Советським Союзом та китайським центральним урядом, частини Чан-Кай-Шека мають зайняти Манджурію, коли звідти відійде червона армія. Комуністичні китайські війська зайняли нові важливі пункти у внутрішній Монголії.

ВЕЛИКА БРИТАНІЯ ВНОСИТЬ ГРОШІ ДЛЯ УНРРА

Лондон. Британський уряд вніс до каси УНРРА ще 75 мільйонів фунтів штерлінгів. Дотепер Велика Британія пожертвувала через УНРРА для допомоги Об'єднаним Народам 80 мільйонів фунтів штерлінгів.

ЗАТОПЛЕННЯ НІМЕЦЬКИХ ПІДВОДНИХ ЧОВНІВ

Лондон. Як повідомляє «Дейлі Телеграф», німецький крейсер «Принц Евген» у 10.000 тон буде переданий американській владі, щоб вона, разом з японськими воєнними кораблями, затопила їх підчас експериментів з атомовою бомбою. Крім того, британська фльота з найближчим часом затопить на морі понад сто німецьких підводних човнів.

ЖІНОЧИЙ КОНГРЕС У ПАРИЖІ

Париж. 20 листопада відкрився в Парижі міжнародній жіночий конгрес, на який прибуло 800 делегаток з 37 країн. На конгресі поставлені питання політичних прав і обов'язків жінок у житті народів та питання боротьби проти війни, мілітаризму й фашизму.

НІМЕЦЬКІ НАУКОВЦІ В АМЕРИЦІ

Ню-Йорк. До Ню-Йорку прибуло 88 німецьких науковців, що свого часу працювали над важливими воєнно-технічними таємними дослідами. Як заявило ще давніше воєнне міністерство США, до Америки мала бути спроваджена деяка кількість німецьких технічних дослідників, щоб вони взяли участь в дослідних працях.

УРЯДОВА ПРОГРАМА ДЕ ГОЛЯ

Париж. Генерал де Голь представив французькім конституційним зборам програму діяльности свого уряду, за якою передбачається деякі реформи в адміністрації, націоналізація французьких кредитових установ та установ забезпечення.

Комуністична партія видала заяву, в якій запевняє льояльну співпрацю в рямцях коаліційного уряду де Голя.

«ОКРУЖНА ПОЛІЦІЯ»

В американській зоні Німеччини будуть організовані моторизовані американські охоронні частини на зразок державних поліційних частин у США. Вони будуть називатися «окружною поліцією».

ПРОЦЕС В НЮРНБЕРЗІ

Нюрнберг. З напруженою увагою слідкує ввесь світ за ходом Нюрнберзького процесу, що оце вже другий тиждень ведеться проти головних націстських военних злочинців, очолюваних на лаві підсудних Герінгом. Про два перші дні процесу писали ми в попередньому числі нашого часопису.

Третього дня нюрнберзького процесу докладно представлено і з'ясовано на основі доказового матеріялу структуру і організацію партії німецьких націстів (НСДАП) і уряду райху. Відчитано цілу низку документів, які свідчать про те, як націстська партія незаконними шляхами перебрала всю державну владу і приготовила напасну війну проти інших народів. Того ж дня відчитано теж заяву Вільгельма Фріка, колишнього націстського міністра внутрішніх справ (тепер він теж на лаві підсудних), в якій він представляе «чистку» націстської партії, що її перевів Герман Герінг в р. 1934 з наказу Гітлера. Підчас тіеї чистки, яку теж переводжено незаконними методами, вбито більш як 100 людей.

Четвертий день нюрнберзького процесу почався внеском оборонця підсудного Кайтеля. Оборонець доказував, що підс. Кайтель ніколи не був членом ради оборони райху, що не був він теж членом таемної кабінетної ради, що він не був теж міністром райху, тільки, що підс. Кайтель, як верховний командувач, був зрівняний в ранзі з міністром райху.

Опісля, на основі залученого до процесу документного матеріялу, говорено на суді про приготування націстів до війни, як під военним, пропагандивним, так і господарським оглядом. Уся німецька господарка була змобілізована Герінгом, Шахтом, Функом і Крупном для военних цілей, а між 1933 і 1938 роками відбувалися з приспішеним темпом таемні німецькі озброення, фінансовані Шахтом. Між націстами і німецьким важким промислом були тісні зговорення щодо господарського підготування війни.

Між документами, що говорять про те, як націсти готувались до війни, е теж текст промови Гітлера до німецьких генералів, виголошеної 22 серпня 1939 р., тобто в день підписання Німеччиною з Советами договору про ненапад. Тоді заявив Гітлер, що нагода до нападу на Польщу е така сприятлива, як ніколи, і що вона мусить бути використана та що він післав на схід свої СС-з'еднання з наказом безмилосердно вбивати всіх мужчин, жінок і дітей польської раси або мови. «Тільки цим шляхом — казав тоді Гітлер — здобудемо життевий простір, який потребуемо».

В суботу, 24. листопада, не було засідання суду. Було це зроблене свідомо, щоб обороні підсудних дати більше часу познайомитися з доказовим матеріялом.

Минулої неділі, 25. листопада, підсудні вперше взяли участь у Службі Божій, що для них відправлено в одній більшій келії судового будинку, переміненої для тіеї цілі на каплицю. На Службі Божій, відправленій католицьким американським капеляном, були присутні Франк, Папен і Зайс-Інкварт. Інші підсудні були на протестантській Службі Божій, що її теж відправив американський військовий священник-протестант.

В понеділок, 26. листопада, (п'ятий день процесу) представник американської прокуратури предложив трибуналові дальшу серію документів, які свідчать про те, що Гітлер і Кайтель плянували вбити німецького посла в Празі, щоб таким чином створити претекст для нападу на Чехословаччину. Інший документ — це звідомлення про таемне засідання в канцелярії райху в день 5. листопада 1937, на якому Гітлер заявив, що Австрія і Чехословаччина мусять бути взяті силою. На цьому засіданні були присутні м. ін. Герінг, адм. Редер і Нойрат.

На пополудневому засіданні суду п'ятого дня процесу говорено про приготування націстів до нападу на Польщу. На одному засіданні дня 23. травня 1939 — як про це говорить протокол — Гітлер заявив, що не йде про Данціг, але про поширення німецького життевого простору і висловив тоді свої побоювання, що «якийсь мерзотник» може ще предложити проект компромісової розв'язки в польській справі.

Щодо співпраці Німеччини з Японією, то 4. квітня 1941, як про це говорять дальші документи, відбулася конференція Гітлера з японським міністром закордонних справ, на якій устійнено пляни нападу на США. На цій конференції був присутнім Ріббентроп.

Шостого дня процесу (вівторок, 27. листопада) американський прокурор говорив про ролі інших підсудних в приготуванні націстів до війни, зокрема про ролі підсудних Шахта, Редера і передовсім Йодля, якому присвятив найбільше часу. Йодль, на думку прокурора, був не тільки професійним вояком, але військовим дорадником Гітлера, націонал-соціялістичним політиком та головним змовником проти миру.

12. травня 1935. Шахт вислав особистого листа до Гітлера, в якому писав про фінансування німецьких зброень.

Щодо Редера, то він особливо дбав про те, щоб правда про німецькі морські зброення не вийшла на денне світло.

На пополудневому засіданні суду шостого дня процесу був присутнім вперше від початку процесу заступник советського комісара закордонних справ, Андрій Вишинскій.

Сьомого дня нюрнберзького процесу на основі урядових свідоцтв суд визнав підсудного Рудольфа Гесса нормальним.

Цього ж дня підсудні Ріббентроп, Кайтель, Шахт, Розенберг, Заукель поставили внески покликати на процес відтяжуючих свідків і відчитати деякі відтяжуючі документи. Франк зажадав 5 свідків, між ними одного польського професора.

Після того суд дальше займався справою т. зв. аншлюсу (прилучення) Австрії. В цій справі відчитано зізнання Мессерсміса, кол. американського консуля в Берліні, а пізніше амер. посла у Відні. Ці зізнання зложив свідок у Мексику. Вони говорять про методи націстських змовників в Австрії. Після відчитання цих зізнань зажадала оборона, щоб суд покликав свідка особисто. На тому тлі дійшло до перепалки між представниками прокуратури й обороною, а трибунал рішив, що покличе свідка до Нюрнбергу, якщо вважатиме це за конечне.

На дальшому засіданні суду сьомого дня процесу (середа, 28. листопада) зачитано інші документи в австрійській справі, м. ін. зізнання останнього австрійського канцлера Курта фон Шушніга, Всі ці документи свідчать про те, що націсти не рахувались ні з якими методами, щоб тільки здобути Австрію.

—х—

Нюрнберзький процес, як подають американські часописи, буде перерваний 15. грудня з уваги на Різдво, і суд зачне свої праці щойно після Нового Року. Представники Советів висловилися проти такої затримки в процесі.

НОТА США В СПРАВІ ПОВСТАННЯ В ІРАНІ

Вашінгтон. Уряд США звернувся до Москви з нотою, в якій просить поінформувати про становище, яке зайняла червона армія, щодо ситуації в північному Ірані. Ноту вислано після того, як іранський амбасадор передав міністрові закордонних справ США Бирнсові заяву про те, що советська армія відмовляеться допустити іранські війська до ліквідації повстання.

З подібною нотою звернулася до СССР також Велика Британія.

ЩО? ДЕ? КОЛИ?

* Як повідомив підсекретар міністерства фінансів США, від 1 липня 1940 р. до 30 червня 1945, витрачено на війну 290 мільярдів долярів.

* Приватне майно Альфреда Круппа та його дружини оцінено контрольною комісією на 21 мільйон марок.

* Генерал Айзенговер повідомив, що підписано договір з маршалом Жуковим про дозвіл американським журналістам на об'їзд советської зони та советським — на об'їзд американської зони.

* Тимчасовий уряд Австрії звернувся до Аліянтської Ради з проханням про прилучення до Австрії південного Тиролю.

* Баварські жиди на зборах у Мюнхені висловили незадоволення з проекту міністра закордонних справ Великої Британії Бевіна створити комісію знавців жидівської проблеми.

* Британський уряд визнав новий мадярський уряд Солтана Тільді.

* Австрійський тимчасовий уряд видалив з Австрії Отто фон Габсбурга, претендента на австрійський трон, що перейшов нелегально австрійський кордон.

З нашого життя

Українці Швайнфурту працюють

(Від нашого кореспондента)

Швайнфурт, кінець листопада.

Український табір у Швайнфурті на Майні належить, безумовно, до передових українських громад у Баварії.

Заснований невеликою групою «місцевих» українців, що тонули в бурхливій масі тутешнього польського табору УНРРА, а згодом підсилений напливовими транспортами наших людей, розрісся в живуче і темпераментне середовище українських вигнанців та став одним із найбільш відомих, а водночас і найактивніших осередків праці та культурно-творчого життя.

В п'ятьох темно-зелених, наполовину розбитих казармових бльоках колишнього панцерного полку, примістилося майже 2.000 українців, головно селян та робітників із Західньо-українських земель, вивезених на примусову працю. Інтелігенція становить тут все ж таки значний відсоток, керуючи згідно та вміло багатим та багатогранним життям чималої громади. На чолі табору, що, як і всі баварські українські стаборовані групи, підлягае УНРРА, стоїть добре зорганізована Управа, що складається з 9 відділів, під проводом п. Стрілковського.

У таборі, крім церков (православної і греко-католицької), е вже добре зорганізовані школи (гімназія, фахова жіноча школа, народня школа, курси чужих мов), дитячий садок, дуже добрий постійний театр ім. Котляревського, що під проводом діяльних та визначних артистичних родин Гринвальдтів та Крижанівських мае у самому Швайнфурті та околицях славу не абиякого мистецько-драматичного ансамблю. У таборі е різні майстерні, церковний і чоловічий хори, літературно-мистецький гурток, кооператива «Ідеал». Друкованої газети немае, але е пересувний відділ інформацій із щоденною вечірньою мовленою газетою, яку слухають щовечора сотні громадян.

Таборовий театр поставив досі п'еси: «Наталка Полтавка», «Ой, не ходи, Грицю», «Запорожець за Дунаем», «Мати-Наймичка». Відділ мистецтва й культури зорганізував дуже вдалу виставку народньої творчости, а відділ інформації — низку інших цікавих артистичних виступів, зокрема вечори піяніста проф. Романа Савицького та Лідії Абті. До Швайнфуртського табору часто прибувають наші замісцеві сили. Наприклад, трупа українських поетів і письменників на чолі з поетом Юріем Кленом, що 26-го листопада влаштувала вдалий авторський вечір. Прибуток з вечора призначено на впорядкування могили письменника Аркадія Любченка (поблизу Бад-Кіссінгену). Українці Швайнфурту відомі з своеї жертвенности. Вони передали нещодавно понад 3.500 марок для КОДУС-у у Фюрті, а оце знов зібрали понад 3-х тисяч на допомогу найбіднішим братам-емігрантам.

Бували в таборі дуже ясні й дуже важкі дні, відомі також іншим нашим осередкам. Дотеперішні хмари вдавалося швайнфуртській громаді завжди розігнати.

Короткої замітки про Швайнфурт не можна б було закінчити, не згадавши бодай словом, що в місцевому шпиталі УНРРА працює мабуть найчисленніший український лікарсько-медичний персонал, який обслуговуе також сусідній польський табір. З цим табором українська група тримае коректні взаемини, користуючись доброю славою серед усіх чужинців. Власна кур'ерська служба відділу інформації постійно постачае таборові найновіші видання.

Появу «Слова» привітав загал із радістю, розхоплюючи кожноразово по 200 й більше примірників.

Г. К.

ЛІТЕРАТУРНИЙ ВЕЧІР ПОЕТА ЮРІЯ КЛЕНА В АВГСБУРЗІ

Поет Юрій Клен прочитав в українському таборі Авгсбургу декілька уривків із свого ще незакінченого твору — великої поеми «Попіл імперії».

Письменники й гості з напруженою увагою вислухали відомого поета.

ВЕЧІР ГЕРОЇЧНОЇ ПОЕЗІЇ

Заходами Спілки Письменників і Журналістів в українському таборі Авгсбургу нещодавно відбувся вечір героїчної поезії.

Вступне слово зробив Володимир Шаян.

При співучасті артистів були прочитані поезії Л. Українки, Е. М., С. Гординського, С. Жука, Н. Калюжної, М. Ореста, В. Шаяна та Т. Пасічника.

Вечір був влаштований у великій залі театру.

СВЯТКОВЕ ПІДНЯТТЯ ПРАПОРУ

Увечері, 21 листопада, у таборі в Авгсбургу відбулося святкове піднняття прапору українського пласту «СКОБ» (Сильно, Красно, Обережно, Бистро) з нагоди роковин загиблих героїв під Базаром.

Палали смолоскипи навкруги великої картини «359».

Після підняття національного прапору відбулись деклямації, співання пластового та національних гимнів.

І. М.

ВІДКРИТТЯ СВІТЛИЦІ В НОЙМАРКТІ

Дня 12 листопада в таборіНоймаркт відбулося відкриття «Світлиці».

Привіт і подяку гостям УНРРА за її підтримку культурного розвитку мешканців табору склав комендант табору магістер Чорнобіль. Хор «Сурма» під керуванням проф. Плешкевича проспівав кілька пісень. Опісля відбулася спільна вечеря, роздача подарунків УНРРА та забава з танцями.

З ЖИТТЯ УКРАЇНЦІВ У ФЮССЕНІ

В українському таборі у Фюссені заснувалась делегатура Українського Технічно-Господарського Інституту, яка мае відкрити технічно-промислову школу. Ця фахова школа мае на меті підготувати протягом 5—6 місяців кваліфікованих працівників у ділянці електромеханіки, автомонтерства, будівництва та різних промислових і економічно-кооперативних підприемств.

У таборі вже е курси англійської мови та курси для неписьменних. Працює також аматорський драматичний гурток, який виставив з великим успіхом п'есу «Моя».

З ЖИТТЯ УКРАЇНЦІВ У ШВАНДОРФІ

Заходами делегатури Українського Комітету в Швандорфі, засновано курси англійської мови для початківців та шоферські курси. Курси англійської мови відвідуе 20 слухачів, а шоферські курси близько 60 осіб. На курсах працюють висококваліфіковані сили.

КНИЖКА ПРО УКРАЇНЦІВ У КАНАДІ

Український канадійський часопис «Шлях» повідомляе, що в місті Торонто в Канаді вийшла недавно книжка пера Джемса Ковгліна під заголовком «Українці, їхні звичаї, історія й релігія». Автор книжки поставив собі завданням ознайомити читачів США та Канади з історією українського народу, його мовою, звичаями й традиціями. Свою книжку автор закінчуе словами: «Американські та канадійські народи повинні знати українців, бо це народ, що набувае дедалі більшого значення в обох країнах — США і Канаді».

НОВІ КНИГИ

Появилися в продажу книги поезій «Співае колос» Яра Славутича, «Близьке й далеке» Юрія Балка та новели «Місячні ночі» В. Русанського.

Книги видані в друкарні Д. Сажника в Авгсбурзі.

ШКОЛА МЕДСЕСТЕР

У. Ч. Х. організуе при Комітеті Бездержавних Українців в Регенсбурзі тримісячні Курси Медсестер.

Вимагається: середня освіта, вік 18—40 років, добрий стан здоров'я.

Приміщення та харч запевнені. Навчання безплатне.

Учасниці одержують по закінченні курсів дипльоми.

Звертатись в Секретаріяті Комітету, Регенсбург, Нойпфарпляц 14. II.

З технічних причин це число виходить на 2-х ст. Оголошення будуть надруковані в наступному числі.

Permitted by authority of Military Government, November 1945

Редагуе Колегія. — Видае Спілка «Українське Мистецтво», кооператива з обм. порукою в Регенсбурзі. — Адреса Редакції і Адміністрації: Регенсбург, Нойпфарпляц 14. II.

Satz und Druck: Friedrich Pustet, Graphischer Großbetrieb, Regensburg,

Ціна 50 пф.

„The Word" – Ukrainian Weekly

УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖНЕВИК

Рік 1. Регенсбург, неділя 9 грудня 1945 Ч. 5.

ДО НОВИХ ЗАВДАНЬ

Сучасний стан української еміграції та її майбутнє викликає чимало турбот і хвилювання. У тямці кожного стоїть настирливе питання: Що принесе вир подій у ближчі дні? Куди нас кине примхлива доля? В яких країнах знайдемо фізичну батьківщину, де б могли включитися в працівний процес?

Кажу «фізична батьківщина», бо духом, свідомістю своєю, кожний з нас витає по рідних просторах України, в'яжучи своє буття й переживання з її долею.

Увага всіх зосереджена на світових подіях, з чого випливає основний запит: Чи настане стабілізація міжнародніх відносин і панівні країни знайдуть тривалу формулу порозуміння на довший час? А може похмурий Марс несподівано зарокоче атомовою бомбою на безкраїх просторах земної кулі?

За одне й друге припущення мовлять багато аргументів, та часто люди роблять прискорені висновки, збираючи спостереження, групують факти, йдучи назустріч своїм бажанням. Шляхом повторення однобічних фактів витворюється переконання, що та чи інша подія обов'язково станеться.

Констатуючи факти політичної дійсности, мусимо вважати на недавні виступи керівних осіб у світовій політиці. В Палаті Громад, англійський міністер закордонних справ Бевін заявив, що Англія прикладає всіх зусиль до закріплення мирних стосунків з СССР. В дипломатичних зносинах «ми готові — сказав Бевін — відкрити карти». Крім того, міністер від імені короля й від себе заявив, що сам нічого не зробить та не дозволить своїм дипломатам, акредитованим в інших державах, таких дій, які б збуджували ненависть до СССР. Черчіль теж уважає, що стосунки з СССР слід поглибити. Коли взяти на увагу те, що Англія виступає одногідно із Сполученими Державами Америки, то можемо констатувати, що офіційна лінія аліянтів спрямована до мирного співжиття й полагодження спірних питань мирними засобами.

Це зумовлює й наш стан, від цього залежить наше буття.

Та незалежно від того, як укладуться відносини, українська еміграція не може безтурботно сидіти й вичікувати. Саме життя диктує завдання, що зводяться до підготови виконувати практичну працю, щоб кожному стати самодіяльним у ближчому майбутньому й пристосуватися до нових обставин, до яких незабаром можемо потрапити.

З власної ініціятиви майже всі осередки, де скупчені бездержавні українці, провадять культурно-освітню працю. Початкові, середні та фахові школи обслуговують дітей і юнацтво. Саме тепер розпочались виклади на високих школах (Український Технічно-Господарський Інститут в Регенсбурзі, Висока Економ. Школа в Мюнхені), до яких уписалося кілька сотень студентів. Багато курсів провадять свою навчальну працю, існують мистецькі товариства, що дбають про культурну розвагу. Кипуча діяльність українського активу сягнула всіх ділянок культурно-громадського життя й ми спостерігаємо якийсь патос жертвенної праці на користь загалу та української культури. Проте, частина громадян перебуває без постійного зайняття і марнує дорогий час, а іноді й деморалізується, піддаючись пиятиву, паскарству. П'яницям і спекулянтам немає місця серед чесної громади, яка ставить собі високі завдання й прямує до великої мети. Ледарство й інтриганство мусимо всі поборювати. Ці прояви занепаду виникають наслідком бездіяльного стану. Керівники місцевих організацій та свідоміша частина громадянства, мали б поборювати нездорові прояви не тільки осудом, але й позитивною діяльністю та широкою акцією, яка б охопила всі верстви громадянства. Неминуче потрібно організувати справу підготовки громадян до практичних фахів, пройняти всю людність нашу масовими курсами, пропустити через школи, майстерні й лябораторії, щоб кожний володів кількома фахами, був озброєний умілістю та знанням. Побіч із тим, слід усім учитися англійської мови, особливо знання це необхідне для осіб приналежних до вищих фахів. Лікар чи інженер без знання мови країни, де має намір працювати, не зможе виконувати своїх обов'язків.

Цей час примусового вичікування мусимо якнайкраще використати. Не сміє бути безробітних серед нас, що понуро блукають та нудьгують, нарікаючи на свою долю, або звалюючи на когось вину за неуспіхи. Кожний мусить розуміти, що відповідальність за буття тепер чи в майбутньому спадає на всіх. Як приготуємось до боротьби на існування, таке й життя собі збудуємо.

Дм. Сіяч.

За ревізію потсдамських постанов

Вашінгтон. Президент Трумен повідомив на останній пресовій конференції про американський проект ревізії окремих постанов потсдамської заяви, особливо клявзулі, на основі якої кожній із 4-х окупаційних великодержав США, Великій Британії, СССР та Франції прислуговує право вета на аліянтській контрольній раді. Право вета дає можливість кожній із тих 4 держав підносити протест проти постанов аліянтської контрольної Ради, через що постанови важні лише тоді, коли вони прийняті одноголосно.

Президент Трумен про ролю організації світової безпеки

Вашінгтон. Президент Трумен висловив у листі до одного з американських журналів своє переконання, що війна буде справою минулого. У цьому листі президент пише між іншим: «Світову війну виграли аліянти завдяки єдности. Ми рішені підтримувати цю єдність, щоб забезпечити тривалий мир... Зрозуміло, що знову відживуть старі спірні питання та зродяться нові. Підчас їх розв'язування ми повинні бути переконані, що взаємне довір'я зрозуміння та толеранція, повинні бути основою наших дискусій... Це щастя, що сьогодні, коли випродуковано смертоносну атомову зброю, Об'єднані Народи не тільки бажають миру, але відкрили також методи для підтримки й охорони миру. Об'єднані Народи це корпорація, обов'язком якої є виривати з корінням наміри нападників та за допомогою міжнародньої поліції інтервенювати там, де повстає небезпека, що непорозуміння може довести до війни.

Організація світової безпеки буде діяти через соціяльну й господарчу ради в напрямі широкого розподілу продуктів землі, щоб цим поліпшити долю людства. Організація світової безпеки щойно створюється, але тепер уже виявилася корисною в розв'язуванні питань, підчас коли партикулярна постава підкреслювала тільки протилежности і загострювала міжнародні взаємини. Коли наш досвід буде збільшуватися та організація світової безпеки стане знаряддям мирного порозуміння, тоді пересунеться в тінь ідея війни як засіб політики разом з іншими варварськими виявами життя».

Не буде конференції трьох

Вашінгтон. Підчас останньої пресової конференції президент Трумен заявив, що організація світової безпеки розглядатиме впродовж наступних трьох місяців всі особливі питання, що заплутують світову ситуацію. Америка прикладає всіх сил, щоб організація могла працювати без перешкод.

На запитання представників преси, щодо занепокоєння, що його викликає політика СССР, яка відхиляється від міжнародньої співпраці і що це може привести до війни, президент Трумен категорично відповів, що він не поділяє цього занепокоєння. Далі на запитання чи не предбачається знову конференція Великої Трійки, Трумен сказав, що він не думає, щоб дальші Конференції Трьох були потрібні.

Югославія — республіка

Лондон. Югослав'янський парлямент проголосив скасування монархії в Югославії та позбавлення прав до трону короля Петра і його наступників. Рівночасно проголошено Югославію федеративною народньою республікою. У зв'язку з цією подією, заявив король Петро, який перебуває в Лондоні, що не визнає факту скасування монархії, бо останні вибори в Югославії не були виявом справжньої волі народу. Обов'язком його сумління буде звільнити Югославію від тиранії. Як подає «Ді Нойе Цайтунг», «це звільнення» має тепер мало вигляду на здійснення, бо, як повідомила агенція ББЦ, британський уряд признав югославянські конституційні збори, хоча й зазначив, що спосіб переведення виборів був незадовільний. Не зважаючи на те, британський уряд думає, що ті вибори в загальному відповідають волі народу. Також, здається, він готовий визнати зміну устроєвої формули монархічної Югославії на республіку.

Окупація Німеччини триватиме найменше 10 літ

Франкфурт. Новий командувач американською окупаційною армією в Німеччині, генерал Джозеф Т. Мак Нарні прибув уже до Франкфурту та перейняв своє нове становище.

На пресовій конференції генерал Мак Нарні заявив, що окупація Німеччини триватиме 10 літ, а може навіть ще довше. У Німеччині він буде продовжувати політику, яку провадив його попередник, генерал Айзенговер. Ця політика опиратиметься на напрямних генерального штабу та потсдамської конференції. Про німців він сказав, що не забув хто розпочав війну та що німецький нарід, як спільнота, підтримував війну, отже мусить признати свою відповідальність. Треба напружити всі сили, щоб піднести життєву стопу в Европі до того рівня, що існував перед залиттям її фашизмом.

УРЯД ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ ПІДТРИМУЄ ПОЛІТИКУ США

Лондон. Американський амбасадор у Лондоні відвідав міністра закор. справ Великої Британії Бевіна. Підчас відвідин перевели вони розмову про заяву президента Трумена в справі Конференції Трьох та ревізії потсдамських постанов. Велика Британія прилучалася вповні до більшої частини думок президента Трумена, але не пішла так далеко, щоб зовсім виключати конференцію трьох провідних державних мужів.

ПІДПІЛЬНА АКЦІЯ В ПОЛЬЩІ

Варшава. Як повідомляє американський часопис «Тси Стерс енд Страйпс», польська підпільна «Армія Крайова» організується на велику скалю. Начисляють, що в її рядах перебуває 500.000 озброєних осіб, які проявляють свою діяльність в селах та на лісних теренах південної Польщі. Кружляють непідтверджені вістки, що існує плян викликати в Польщі цієї зими загальне повстання. Варшавський уряд обіцяв амнистію тим членам підпілля, що до 15 жовтня виступлять з його рядів.

Іран — новий вузол непорозумінь

Вашінгтон. У ноті уряду США, висланій Советському Союзові, в справі становища в Ірані, пропонується рівночасне повне виведення всіх советських, британських і американських військ з Ірану до 1 січня 1946 року. Нота покликається на урочисте визнання самостійности Ірану Рузвельтом, Черчілем і Сталіном на тегеранській конференції в грудні 1940 року. Виконуючи цю умову, американські військові сили в Ірані зменшено вже з 28.000 на 6.000.

Британська нота, яку передав британський амбасадор у Москві, пропонує советському урядові не перешкоджувати рухові іранських військ, що мають на меті забезпечення спокою й порядку в Ірані.

Тимчасом становище в Ірані значно погіршилося. Повстанці після зайняття кількох міст, у тому числі каспійського порту Астара, прямують на Тегеран. Як повідомляє агенція «Асоціейтед Прес» з Москви, комісар закордонних справ Молотов заявив іранському амбасадорові, що СССР вповні визнає самостійність Ірану. Советські часописи вміщують на першій сторінці звідомлення про іранські події та змагання північно-західнього Ірану до самостійности.

СССР ВІДМОВЛЯЄТЬСЯ ПОКИНУТИ ІРАН ДО 1 СІЧНЯ

Лондон. «Асошіейтед Прес» повідомляє, що СССР відхилив американську пропозицію, щоб союзні війська були відтягнені з Ірану до 1 січня 1946 та що Советы відповіли на дипломатичну ноту Великобританії, післану в справі Ірану.

ІРАНСЬКІ ПОВСТАНЦІ ЗАЙНЯЛИ ЗЕН'ЯН

Тегеран. Повстанчі війська іранської провінції Азербайджану зайняли в наслідок військових дій вадовж головної залізничої лінії місто Зен'ян, 174 милі на північний захід від Тегерану. Всі урядові будинки Зен'яну, столиці провінції Егамсег, знаходяться в руках повстанців. Телеграфічні лінії перервано. Тільки дві важніші залізничі станції — у Казвіні та в Караджі — відділяють тепер повстанчі війська від столиці держави.

Іранський амбасадор у Вашінгтоні, Гусей Ала, повідомив, що його уряд післав до СССР дві дальші ноти — третю та четверту впродовж одного тижня — з протестом проти втручання советської армії в пересуванні іранських військ на місце повстання.

Швеція передає інтернованих вояків Советському Союзові

Штокгольм. Шведська преса повідомляє, що колишні німецькі вояки та 167 німецьких вояків-балтійців, які втекли до Швеції, будуть передані Советському Союзові. До шведського порту Треллеборг вже прибув советський пароплав «Кубань», щоб забрати інтернованих.

Як тільки інтерновані довідалися про наказ передання їх Советському Союзові, в таборі виник неспокій, один з інтернованих покінчив самогубством, багато інших також намагалися покінчити з життям. Балтійські інтерновані, в знак протесту проти передання їх Советам, влаштували голодівку, внаслідок чого їх переведено до лікарні.

УВАГА!

Чергове число «Слова» вийде 18 грудня у вівторок. Від цього часу «Слово» появлятиметься постійно щовівтірка. Пересунення дня випуску «Слова» наступає внаслідок перенесення до іншої друкарні.

Адміністрація.

РАТИФІКАЦІЯ ДОГОВОРУ ПРО КАРПАТСЬКУ УКРАЇНУ

Москва. Чехословацький парлямент одноголосно ратифікував російсько-чехословацький договір, підписаний 29 червня ц. р. у Москві, про відступлення Карпатської України Советському Союзові.

СТАЛІН ПРОДОВЖУЄ СВОЮ ВІДПОЧИНКОВУ ВІДПУСТКУ

Москва. Як повідомляє «Асошіейтед Прес», Сталін продовжить свою відпочинкову відпустку в Сочі над Чорним морем до початку Нового року. Сталін перебуває в якнайкращому здоров'ї, одначе перед своїм поворотом до Москви бажає відбути основний відпочинок.

ПРОЕКТ БУДОВИ ВЕЛИКОЇ ЕЛЕКТРОСТАНЦІЇ В СССР

Москва. У пляні нової советської п'ятирічки, що почнеться з новим роком, запроектовано між іншим побудувати електричну станцію над річкою Сурангара в східньому Сибірі. Потужність проектованої електростанції має бути в. 25 разів більша від Дніпрельстану.

МОНАСТИРІ В СОВЕТСЬКОМУ СОЮЗІ

Під таким заголовком часопис «Ді Нойе Цайтунг» подає: Три старих монастирі в Житомирі, Києві та Загорську, що відограли значну ролю в релігійному й політичному житті середньовіччя, знову перебрала російська православна церква. Назагал існує тепер у Советському Союзі 89 монастирів. Незабаром буде засновано ще кілька монастирів, у тому числі один у Москві.

ОЧІ ЧЕХІВ СКЕРОВАНІ НА СХІД

Берлін. Газета червоної армії «Тегліхе Рундшав» наводить слова чехословацького президента Едварда Бенеша, який заявив у Празі, що його країна «досі переважно орієнтувалася на захід», але, почінаючи від теперішнього часу, він бачить світлі вигляди у звязках Чехословаччини зі сходом.

СОВЕТО-ПОЛЬСЬКИЙ ЗАЛІЗНИЧИЙ ДОГОВІР

Лондон. Згідно з московською радіовісткою, дня 23 листопада ц. р. підписано Совето-польський договір про безпосередню залізничу сполуку між обома державами

ФРАНЦІЯ ПРОТИ ЦЕНТРАЛЬНОГО ПРАВЛІННЯ В НІМЕЧЧИНІ

Вашінгтон. Останній місячний звіт генерала Айзенговера зазначує, що найважливішою точкою програми американської політики в Німеччині є створення центрального правління для усіх чотирьох окупаційних зон, що стало б основою для пізнішої організації німецького міжкраєвого уряду. З огляду на спротив Франції, створення плянованого центрального правління не могло бути досі переведене у життя.

ЗМЕНШЕННЯ ОКУПАЦІЙНИХ ВІЙСЬК В АВСТРІЇ

Лондон. Речник міністерства закордонних справ заявив, що Великобританія запропонувала іншим трьом окупаційним чинникам в Австрії — зниження числа американських, французьких, російських та британських військ в Австрії. Водночас Великобританія висловилася за визнанням та вдержанням австрійських кордонів з 1937 року аж до часу остаточного вирішення справи кордонів Австрії. Англійці заступають погляд, що окупаційні війська кожної з 4-ох потуг повинні бути рівносильні.

ВИБОРИ В АЛЬБАНІЇ

Лондон. Радіо Тірана оголосило, що «неофіційні» результати альбанських виборів до Конституційних Зборів, які відбулися 2-го грудня, говорять про перемогу «Демократичного Фронту», партії Енвера Годжі. 85 відсотків виборців голосувало за листою «Демократичного Фронту».

ВТРАТИ ВЕЛИКОБРИТАНІЇ ПІДЧАС ОСТАННЬОЇ ВІЙНИ

Лондон. Англійський прем'єр заявив, що підчас останньої війни британська імперія мала такі втрати в людях:

Великобританія — 244.723 вбитих, 53.039 пропавших; Канада — 37.376 вбитих, 1.843 пропавших; Австралія — 23.365 вбитих, 6.030 пропавших; Нова Заляндія — 10.033 вбитих, 2.129 пропавших; Південна Африка — 6.840 вбитих, 1.841 пропавших; Індія — 24.331 вбитих, 11.754 пропавших; колонії — 6.877 вбитих, 14.208 пропавших.

Нюрнберзький процес

Нюрнберг. У нюрнберзькому процесі починають виринати т. зв. сенсаційні моменти. Треба сподіватися, що буде їх чимало, чим довше процес триватиме. Восьмий, дев'ятий і десятий дні нюрнберзького процесу (четвер 29-го листопада, п'ятниця 30-го листопада і субота 1-го грудня) були присвячені справам т. зв. австрійського аншлюсу. Дальше зачитано цілу низку документів, що говорять про те, як націсти приготовляли гітлерівський переворот в Австрії та яку ролю відограли в цій справі підсудні Герінг, фон Папен, Ріббентроп та Зайс-Інкварт. На внесок оборонця підсудного Зайс-Інкварта передбачено покликати особисто як свідка в австрійській справі останнього канцлера Австрії (перед гітлерівським пучом в році 1938) фон Шушніга.

Пополудні восьмого дня процесу демонстровано в нюрнберзькому процесі фільм страхіть німецьких концентраційних таборів. З фільму, якого лента має 27.000 метрів довжини, показано тільки частину — дві тисячі метрів. Але це вистарчило, щоб викликати потрясаюче враження у всіх, що цей фільм того дня в суді оглядали, зокрема на підсудніх. Деякі підсудні, як, наприклад, Герінг, що ще передполуднем цього самого дня підчас відчитування документів в австрійській справі реагували цинічною поведінкою, заливаючись гомеричним сміхом, тепер підчас висвітлювання фільму закривали собі долонями очі, просто відвертали голову, щоб не бачити цього пекла концтаборів, яке вони самі створили.

Дев'ятого і десятого дня процесу (п'ятниця і субота) суд допитував першого обтяжуючого свідка, генерал-майора Ервіна Лягузена, колишнього старшину генерального штабу австрійської армії, який після «аншлюсу» перейшов до німецького генерального штабу і працював у німецькій контррозвідці, будучи підчинений, як керманич відділу, адміралові Канарісові. Свідок зізнав, як дійшло до рішення бомбардувати Варшаву 1939 року, як Гіммлер домагався від свідка однострої̈в польського війська, щоб спровокувати напад нібито поляків на німецьку радіостацію в Гляйвіц, як свідок дістав і від кого наказ убити французьких генералів Жіро і Вейгана, як, врешті, дійшло до наказу масово вбивати російських военнополонених з політичних і расових мотивів. Своїми зізнаннями свідок дуже сильно обтяжив підсудніх Кайтеля і Ріббентропа. Щодо останнього підсуднього, то свідок зізнав, що 12 вересня 1939 року він чув розмову між Ріббентропом і Канарісом, підчас якої Ріббентроп висловився, що він, Ріббентроп, плянує в «українській частині Галичини» протипольське повстання з «паленням польських дворів» і «вбивством жидів». Оборона підсудніх старалася взяти зізнання свідка в огонь перехресних питань, але цим ще тільки зміцнила їхню вагу і доказову силу, бо свідок всі свої зізнання ще з більшим притиском тільки потверджував.

В п'ятницю пополудні вибухла в нюрнберзькому процесі перша бомба: після двох годинної дискусії між трибуналом, представниками прокуратури і обороною виключно в справі затрати пам'яти Гесса — підсудній Гесс встав і найрішучіше заявив, що досі він з тактичних мотивів був симулянтом, що «від тепер його пам'ять знову є до розпорядимости», що за свої вчинки він повністю відповідальний і хоче разом з своїми товаришами стояти перед судом, хоч властивості цього суду не признає; коли ж оборонець підсудного ставив внески, щоб його, Гесса, визнати нездібним відповідати за свої вчинки перед судом, то робив це в добрій вірі. Суд, очевидно всі ці внески оборонця Гесса — відкинув.

З подій в Китаї

ГЕНЕРАЛ МАРШАЛЛ — АМБАСАДОР США У КИТАЇ

Вашінгтон. Президент Трумен призначив генерала Маршалла амбасадором зі спеціяльним уповноваженням у Китаї. Генерал Маршалл був донедавна шефом генерального штабу армії США. Його призначення на амбасадора в Китаї наступило після уступлення американського амбасадора в Чункінгу, генерала Гарлі.

Генерал Гарлі, повідомляючи про свою димісію, заявив, що він погоджується з закордонною політикою президента та державного департаменту, але цеї політики не виконували підлеглі урядовці в міністерстві закордонних справ. Професійні дипльомати намагалися скерувати політику США проти китайського центрального уряду на користь комуністів. Ці кола змінили політику США в некористь демократії «підтримуючи імпаріялізм та комунізм».

Заява Гарлі викликала ряд спростувань. Так наприклад «Геральд Трібун» пиша: «Гарлі помиляється, коли він хоче скинути на інших вину за поповнені помилки в Китаї. Велика частина відповідальности падає на нього самого і на тих, що доручили йому це становище, хоч він від нього відмовлявся».

Як повідомляють з Чункінгу, китайський міністер закордонних справ видав заяву, в якій найгарячіше вітає призначечння ген. Маршалла американським амбасадором у Китаї та висловлює радість з прибуття до Чункінгу командувача американськими військовими силами в Китаї генерала Ведемаєра для переговорів з генералісимусом Чанг-Кай-Шеком.

Военне положення в Китаї змінилося на користь Чанг-Кай-Шека. Як виникає з непідтверджених ще китайських звідомлень, советське військове командування погодилося, так довго затриматися з виведенням своїх військ з Манджурії, аж існуватиме там відповідне число китайських урядових військ, щоб перебрати обсаду території. Керівник господарчої комісії китайського національного уряду заявив, що внаслідок цієї советської постанови перебрання Манджурії китайськими національними військами відбудеться без перешкод.

ВІЙСЬКА ЧІЯНГ-КАЙ-ШЕКА ЗАЙНЯЛИ ЧІНГСІЕН, НЕДАЛЕКО МУКДЕНУ

Чунгкінг. Китайські часописи повідомляють, що національні війська у Манджурії здобули важний залізничий вузловий центр Чінгсіен та наступають далі по Пейпінсько-Мукденському залізничому шляху, так, що знаходяться у віддалі біля 125 миль від Мукдену. Китайський комуністичний речник заповів, що перша велика битва в Манджурії буде відігравати в Чінгсієні, 100 миль за Великим Муром, одначе не було повідомлення про ніяку битву, коли 52 армія Чіянг-Кай-Шека ввійшла до цього міста. 52 армія вивантажилася з американських кораблів кілька тижнів тому в Чін-Ванг-Тао, на південь від Великого Муру. Чунгкінська католицька газета «Сошал Велфер» заявила, що в околиці Манджурії в Чанчун, перебуває ще 20.000 советського війська для втримання порядку. Часопис твердить, що росіяни дозволяють комуністам користуватися Чанчунською радіостанцією та видавати шість із існуючих там сімох газет. Інші звідомлення подають, що національний уряд погодився в принципі на деякі концесії у Манджурії, які виходять поза межі китайсько-советського договору, та що росіяни знову настоювали на тому, щоб американські літаки не транспортували війська Чіянг-Кай-Шека на територію, звільнену Советами.

Шангай. Американські старшини ведуть переговори з китайськими комуністами в справі звільнення шістьох американських морських летунів, яких комуністи тримають в полоні в одному селі, 80 миль на захід від Тієнтсіну, де ці летуни перед кількома тижнями були приневолені примусово осісти підчас лету з Пейпіну.

* * *

НАЦІОНАЛЬНІ КИТАЙСЬКІ ВІЙСЬКА ЗДОБУЛИ МАНДЖУРСЬКИЙ ПОРТ

Чункінг. Національна китайська преса повідомляє, що китайські національні війська здобули собі першу браму з моря до Манджурії, вирвавши порт Гулютао з рук китайських комуністів. Часопис «Тси Чайна Таймс» повідомляє, що СССР виставив ряд домагань китайському національному урядові, в наслідок чого Манджурія стала б в дійсности китайсько-російською маріонеткою.

Інше звідомлення цього ж самого часопису повідомляє про те, що Франція відкинула домагання Китаю, щоб перетворити Гайфонг у вільний порт та щоб поставити залізничну лінію Кунмінг-Гай-Фонг під спільну китайсько-манджурську контролю.

НОВИЙ ПРЕМ'ЄР ІТАЛІЇ

Рим. Шість більших італійських партій пообіцяли свою підтримку у творенні нового уряду Алорді де Гаспарі, голові християнсько-демократичної партії, дотеперішньому міністрові закордонних справ. Внаслідок цього престолонаслідник Умберто уповноважив де Гаспарі створити новий уряд. Дотеперішні спроби створити уряд колишнього прем'єра Неньі та колишнього ліберального прем'єра Орляндо не вдалися. Де Гаспарі заявив представникам преси, що старатиметься створити новий уряд з 6 головних партій та міністерство закордонних справ надалі затримати в своїх руках. Натомість він не висловився в справі обсади міністерства внутрішніх справ та чи в цій справі вдасться йому осягнути успіх. Подібно як у Франції підчас урядової кризи, цієї теки зажадали для себе в Італії комуністи, соціялісти та ліберали.

ГОЛОС ЗА ПРИЙНЯТТЯ ІТАЛІЇ ДО ОБ'ЄДНАНИХ НАРОДІВ

Ню-Йорк. Як заявив Чарлс Полетті, колишній губернатор Ню-Йорку а пізніше аліянтський військовий адміністратор Сицилії та Італії, — італійці дали вже доказ, що вони розуміють основи демократії та вже назрів час визнати Італію членом Об'єднаних Народів.

ДОСДІДИ НАД АТОМОВОЮ ЕНЕРГІЄЮ

Вашінгтон. Керівник відділу для продукції атомових бомб в американській армії, генерал Л. Гравс заявив перед сенатською комісією для атомової енергії, що тепер лиш Англія, Швайцарія та, можливо, також Швеція можуть провадити досліди над розвитком атомової енергії. Гравс не сказав нічого про те, чи між США та цими країнами існує умова щодо продукції атомової енергії. Він сказав натомість, що інші держави щойно за 15—20 літ зможуть без підтримки США, Англії або Швайцарії виготовити атомові бомби. Генерал Гравс є тієї думки, що на практиці не дасться перевести міжнародньої контролі виготовлювання атомових бомб.

ДОЗВІЛ НА ПИСАННЯ ЛИСТІВ ДО США

Франкфурт. Директор військового правління американської окупаційної зони Німеччини оголосив, що пошта відкрила вже свою службу для кореспонденції примусово вивезених осіб з громадянами США.

Це розпорядження дозволяє примусово вивезеним особам союзних націй дати рідним та знайомим у США свою адресу в Німеччині. Бланк з поданням адреси може бути використаний, як підстава до висилки листів і пакунків з США до Німеччини. Коли буде устійнений первісний контакт, вивезені особи могтимуть писати одного листа тижнево до США. Листи ці будуть обмежені на дві сторінки та можуть бути писані у довільній мові. Листи підлягатимуть цивільній цензурі.

Американські громадяни можуть посилати тільки один пакет тижнево на адресу одної примусово вивезеної особи до ваги п'ять фунтів. У пакетах можна посилати одяг та такі харчі, що не підлягають зіпсуттю.

ОЗБРОЄНА СТОРОЖА В ТАБОРАХ ДЛЯ ДП

Франкфурт. Військова влада уповноважила військових командантів в американській окупаційній зоні організувати озброєну сторожу при таборах примусово вивезених осіб (ДП), щоб припинити епідемію грабунків, насильств та вбивств, яких допускаються деякі з цих осіб. Ці команданти дістали також уповноваження не випускати ДП поза межі табору та впровадити систему перепусток, подібну до тої, що її застосовується у військових організаціях. Цивільна поліція також може бути озброєна, щоб запобігати деяким незаконним діям.

Скарги на ДП, що вони допускаються незаконних вчинків, дуже часті. Слідство виявляло часом, що ДП допускались незаконних вчинків організованими бандами. Дійшло навіть до того, що в одній місцевості замордовано 8 осіб однієї німецької родини.

Офіційні особи підкреслюють, що не всі табори будуть поставлені під сторожу. Сторожу поставиться тільки в таких таборах, де на думку військової влади, це необхідне з огляду на громадську безпеку.

Поставлення сторожі над ДП у минулому часто критикувалося, як невідповідний спосіб поведінки з членами звільнених народів. Військовий речник заявив, що це розпорядження цілком відповідає звичаям ставити людей під військову контролю, як це часто переводять в американському війську.

СТРАХІТТЯ МАВТГАВЗЕНСЬКОГО КОНЦТАБОРУ

Що оповідає колишній в'язень?

У кімнаті живе їх шість чоловік. Усі — колишні політичні в'язні німецьких концентраційних таборів. З Дахав, Мавтгавзен, Освенціма й Майданку біля Люблина. Ще не вспіло в них вирости на головах волосся, нещадно стрижене тупою машинкою «кацетних» цирульників, не вспіла вигоїтись гарбована нагаями і прикладами спина, не вспіла вернутись рівновага духа, насилу виштовхувана звірськими методами гітлерівських посіпак з рейок нормальної людини. Їх очі ще широко відкриті й віддзеркалюється в них увесь жах прожитого; ще палають вогнем гарячки, що переживає їхні **знівечені тіла й покалічені душі.** Проте вони живуть. Живуть як переможний спротив переборенову злу, **як живий акт обвинувачення усякої системи концентраційних таборів**, що являються «нічим іншим, як організованим злочином супроти цивілізації та людяности»*).

Не маю щастя застати усіх шістьох дома. Кількох лікуються, вийшли в цих справах до міста; один поїхав до Мюнхену в організаційних справах до проводу Ліги бувших в'язнів німецьких концентраційних таборів.

Застаю тільки одного. Ще зовсім молодий, доволі жвавий, хоч у його обличчі читаю якусь зацькованість, а в руках ламану важкість. Проте він увічливий, усміхається на привітання. Виявляю йому мету моїх відвідин: перевести з ним розмову про його перебування у концентраційному таборі, щоб потім її передати друкованим словом у часописі.

Погоджується розказати мені все, що питатиму, й жалкує, що немає дома його співмешканців-товаришів недолі пережитих днів у дротяних обіймах. Вони розповіли б мені багато-багато цікавого. Але він сам також дасть мені образ своїх переживань. Називається Оленич. Має 23 роки. Почуває ще деяке ослаблення. З легенями в нього не все в порядку. Але, позатим, майже здоровий. Що ж, молодість переборола всі недолі.

«В якому таборі ви перебували? Може розкажете читачам «Слова», за моїм посередництвом, коли та через що ви туди попали і як там жилося» — питаю Оленича.

«У концентраційному таборі коротав я мої дні від 1942 року аж до приходу американського війська, до 5 травня 1945 року» — відповідає Оленич. — **«Цей табір був — Мавтгавзен,** віддалений біля 35 кілометрів від Лінцу, в горах. Табір, — точніше ціле місто бараків, обведене муром та колючим дротом з електричним струмом високої напруги, — містився на високій горі, недалеко від каменоломів. Перевезли мене туди безпосередньо зі Львова з ославленої тюрми при вулиці Лонцького, як запідозреного в українській акції підпілля проти німців. До часу мого арештування — я був учнем. З хвилиною, коли зачинилась за мною брама тюрми, а потім замкнула мене в своїх залізних обіймах дротяна огорожа Мавтгавзену — почалась для мене нова школа, школа дантейського жаху, дошкульно болюча школа концентраційного табору. Це, що я там пережив і бачив, — видається мені сьогодні сном, важким кошмаром, і якось дивно мені сьогодні, що це все було дійсністю, — оті тисячі напівживих людських кістяків, що мов автомати під свист нагаїв носили й навантажували від світанку до сумерку важке каміння в каменоломах, що находу падали з голоду й смертельного виснаження, щоб більше не встати та завершити гори посинілих трупів, а потім, якщо вугілля не забракне і дійде черга, спопеліти у крематорії — або догнивати на піщаних узбіччях гори біля бараків.

Ще неraз чую у вухах пронизливий смертельний крик катованих німецькими СС-манами та своїми ж таки в'язнями — «капо», або «бльоковими» й «камерними», що були в'язнями «старшими» й виконували всякі екзекуції. Цей крик лунав іноді далеко з «вашравму» й вугільної комори, де в нелюдський спосіб **били й катували до безтями ще живих та добивали напівмертвих і хворих.** Хоч сьогодні ділить мене час і простір від цих передсмертних зойків і криків, неraз ще дзвенять вони несамовито в моїх вухах і терпне на мені шкіра і в очах темніє».

«Хто були оті «капо» та «бльокові»? Та який був національний склад в'язнів? Чи було багато українців? — питаю, схвильований оповіданням мого співбесідника.

«Може розкажете», — питаю далі — «як ви переживали день у таборі, як і де працювали, що їли та в яких умовинах проводили ніч».

«Капо» — продовжує своє оповідання — «це були наставники при праці, щось в роді ройових. Були це в'язні «заслужені» і більш довірені і випробувані у своїй жорстокості. «Бльокові» і «камерні» — це були команданти бараку-бльоку й залі, теж в'язні з особистими «заслугами» та всіми прикметами «капо». Їм доручували найбільш звірські завдання, а іноді били вони й тортурували в'язнів «з уряду» для власної забаганки й насолоди. Були це переважно німці або «фольксдойчери», рідше траплялись не-німці, а бували випадки, що ці функції сповняли жиди.

Національний склад в'язнів був пребагатий. Найбільше, мабуть, було чехів і поляків. Були французи, еспанці, голяндці, бельгійці, росіяни, німці. Українців було добрих кілька сотень. Точного числа не можу подати, бо **українців не визнавала управа табору за окрему національну групу.** Носили вони під своїми червоними трикутниками (майже всі були політичні) й порядковими числами, латинську літеру «П» або «Р», бо вчисляли їх до групи поляків або росіян. **У гітлерівському концентраційному таборі Мавтгавзен обов'язувала російська засада Валуєва: «Украіни не било, нет і бить не может». Але, коли били українців, коли їх замучували, пригадували тоді Україну: «Га, ти хотів України, сволото, — маєш» — і били, виривали нігті, нацьковували собак, щоб живцем розшарпували їхнє обезважніле тіло.**

Жидів у таборі було відносно не багато. Мавтгавзен був для них переважно перехідним етапом **від мученицького життя — до тихої смерти.** Вмирали вони в більшости непомітно й тихо, бо смертним ложем для них була — газова камера. Туди вели їх замучених, тих людей, — і через декілька хвилин, може десять, може більше, — відходили вони назавжди від нас, загазовані й подушені. Але не лише жидів мордували СС-мани в газовій камері, кожного з нас могли погнати туди разом із ними або в іншій групі, щоб вже ніколи він не повернув до гурту в'язнів. Пішов туди з іншими один мій товариш із залі, що захворів та забрали його на «ревір» до «лікарні» — **молодий українець, фризієр із Ходорівщини, Мирон.** Пішов — і більше не вернувся».

Мій співбесідник замовк на хвилину. Перелетіла мигом якась думка чи спогад його мізком та скрилась глибоко на дні очей. Він набрав у ґруди віддиху й невтомно став продовжувати:

«Коли мене загнали за дроти Мавтгавзену, могло тоді там бути біля 8 тисяч в'язнів. У моїй залі, що могла б важко примістити 100 людей, **стиснули біля 350.** Майже всі спали на долівці на перегнилих сінниках, деякі тільки по 3 особи на ліжку. Число в'язнів постійно зростало. В час приходу американського війська, що визволило нас із цього пекла, концентраційний табір начислював понад 20 тисяч в'язнів. Вже від півроку до приходу американської армії — **жило в моїй залі біля 600 в'язнів.** Можна уявити собі легко, яка неймовірна тіснота була на землі. Вночі спали дослівно одні на одних, уся заля — переплутане клубовище тіл, а над ним випари поту, бруду, гнійних ран, їдкий сморід і дурманний сопух.

Світанком зганяють нас до праці, б'ють, лають, обливають відрами зимної води. Це останнє називається: миємося. Витиратися не вільно. І гайда — на роботи. У групах — кожний із своєю «арбайтскомандо»-ю. Голова кружляє від постійної втоми й смороду. В'ялі м'язи, заникли від систематичного недоживлення й важкої праці ледве держать нас на ногах та дають нам неповну змогу незугарно порушуватися. На обличчі болить шкіра й щемлять кості щелепів від зимної купелі, а холодний вітер із гір сушить гостро невтерту воду на щоках, бороді й шиї, — разом з очима, що жарко пекуть нас від задуху й недоспаних ночей, — разом із мізком, розчавленим хаосом нелюдських вражінь.

Я належав до групи **«Бункербав цвай».** Це була праця на каменоломах. Увесь день, бувало, згорбившись носимо у наплічних носилках брили каміння й вантажимо на автомашини. Ноги нам вгинаються, в очах блукають темно-сині тіні, у грудях пече сухий жар, шкіра присихає до костей. Дехто паде. Дехто паде — й не встає вже більше. І так щоденно.

Під вечір вертаємося з праці. Знов лайки, побої, апелі, кари — й страшна ніч у клубовищі напівживих людських тіл. Дехто вже ранком не встає. За ніч скінчився.

Іноді з грюкотом влітає на залю п'яний СС-ман, робить аляри, підносить всіх на ноги, вибирає любого в'язня й наказує йому під загрозою пістолі скочити через вікно й бігти не зупиняючись просто перед себе на мережу колючого дроту. Нещасна жертва озвірілого СС-мана біжить залякана, загукана, з порожньою душею — навпростець на дроти й торкнувшись дротів — відкинута як м'ячик — **падає мертва на землю. Електричний струм, проведений дротяною огорожею, вбиває нещасного.** А втікти нікуди. Ніч, та ясно, як у день. Сліпучо білі світла прожекторів освітлюють подвір'я табору. Ситий насолодою морду, СС-ман відходить. В'язні, з відумерлими душами, падають напівживі долі. Дехто молиться, але майже нечутно. За нарушення тиші — кара нагаїв у «вашравмі».

Оповідач задихується, кашляє, набирає знов до грудей повітря і продовжує далі.

«Як нас годували? Кава, зупа з напів гнилої картоплі, буряків або брукви, **один хліб на 16 осіб,** 4 дкг гнилої, часто смердючої, ковбаси, або раз в тиждень 4 дкг маргарини. Це все. У перших роках було дещо краще. А потім з місяця на місяць, далі з тижня на тиждень, харч помітно гіршав та зменшували пайі. Кому вдалось щонебудь «зорганізувати», тоді він жив краще. Проте було це не легко, великий риск, бо приловленого на крадежі ждала навіть кара смерти.

Коли хтось захворів або ставав нездібним до праці, давали його на «ревір», а звідтіль найчастіше до газової камери. Деякі навіть не переходили через «ревір», передавали їх до безпосередньої ліквідації. **Були різні методи ліквідації в'язнів.** Багато в'язнів «ліквідувала», без допомоги ката, голодова смерть та пошесті. Неодин згинув під палицями катів. Інші вмирали від надлюдського болю при тортурах. Чимало розстрілювали, деяких убивали в «лікарні» застриками, інших для постраху публично вішали, проте найбільше, мабуть, жертв поглинула **газова камера. Від місяця лютого 1945 року загазовували щоденно по 120 людей, а з 4 квітня цього ж року гнали щоденно назустріч газовій смерті 3 групи по 120 осіб, цебто разом 360 осіб денно.** Так було до перших днів травня. Кожний ждав на свою чергу. Здавалося, що нікого не мине оця «серія смерти». Одні лише німці рідко попадали до цієї безперервної черги. Взагалі їхнє становище, політичних чи кримінальних в'язнів, було під кожним оглядом краще від умовин в'язнів не-німців. Німці були при кухні, німці були при магазинах, німці були «капо», займали всі «упревілейовані» функції. Що ж! Управи концентраційних таборів були німецькі, хоч нацистичні, так, як німецьким, хоч і під знаком «свастики», був режим третього райху».

«Це вірно ви відмітили», — завважую — «але мені здається, — не ввесь нарід тут винен, а режим та його виховання. Нарід був тут знарядям. Цікаво було б ще знати, чи СС-манська управа табору з своїм штабом катів і посіпаків остала до кінця на своїй ганебній стійці, чи просто вчас усі втекли, щоб не попасти справедливості в руки?»

«Втекли, ще й як!» — відповідає ожвилений пережитими спогадами страхіть Мавтгавзену мій співбесідник.

«Ще кілька днів перед приходом американської армії роз'їхались наші кати в усі сторони світа, та на їх місце прийшли з Відня відділи «шуцполіції». Цих кілька днів були для нас усіх відпочинком. Нові пани нашого життя й смерти не гнали нас зовсім на зовнішні роботи, ніхто нікого не водив на смерть, не бив, не лаяв, але харч був далі той самий, що за СС-манів. Одначе виснажені й виголоджені в'язні далі щоденно мерли. **Коло бараків на подвір'ї росли гори трупів,** а крематорії працювали слабо, бо брак було вугілля й забагато трупів, призначених на попіл.

Аж 5 травня в'їхали на подвір'я табору перші танки американців. Прийшло врешті довгождане визволення. Ми кидались один одному, хоч і не знайомі, в обійми і цілувались. Дружньо стискали собі руки. Дехто з радости плакав. Ми перестали бути невільниками та сировинним матеріялом для крематорій. **Ми знову стали людьми!»**

Оленич урвав. Втягнув уривчасто повітря до грудей. Якась тінь майнула в його очах. Щось в них зайнялось. Він насупив брови й сказав:

«Радість мого визволення була велика, стихійна, але наступила **одна незначна подія**, що потрясла мною й схвилювала мою радість. Один з наших визвольників, **американський вояк,** — в юрбі визволених в'язнів, що з природними вибухами радісних окликів та вдячности підходили щасливі до американців, **пізнав свого брата,** взятого в полон німцями **американського летуна-парашутиста,** і обійнявши його по братерськи, визволеного забрав із собою. І от тоді в мені зродилась **тривожна думка, що біль мені принесла й захитала радість мого визволення. Коли я, так, як цей щасливий американський танкіст, прийду переможцем визволити мого брата,** що карається в такому ж, як і я карався, може й важчому концентраційному таборі, далеко від рідного краю?»

Безмежно схвильований, скінчив оповідати. Я зрозумів його незавершену радість. Дружньо стиснув йому руку, мовчки подякував за оповідання пережитого та пішов додому. Йдучи, я відчував довго, як мій мізок свердлило його схвилювання, що радість визволення розідрало надвоє.

ЯРД.

*) Так окреслила цю протилюдську систему з її катівськими методами спеціяльна комісія американського конгресу (парляменту), що негайно після звільнення в'язнів німецьких концентраційних таборів аліянтськими військами, відвідала деякі з них та застала ще свіжі сліди небувалої, звірської жорстокости нацистичного «герренфольку». **Прим. Автора.**

З культурного життя українців в Інгольштадті

Український табір в Інгольштадті справедливо користується загально доброю опінією. Від самого початку існування табору всі його мешканці заангажовані до загально-корисної праці чи то на культурно-освітній ниві, чи на інших; по вечері всі збираються на спільну молитву.

В таборі є дві церкви: греко-католицька та православна. Організувався хор та струнна оркестра. Відбулося кілька аматорських концертів, останній під назвою «Що чувати?» Програма складалася з пісень, танців та дотепних скетчів. Особливий успіх мав скетч Василя Левицького на злободенну тему та таборова пісня на слова того ж автора. Зразково працює дитячий садок, який провадить п. Віра Ганкевич. Відбулося кілька дитячих концертів. Присутні американці та англійці висловили своє щире захоплення маленькими виконавцями. Програма дитячих концертів була дуже широка: ритмічні вправи, пісні, танці та деклямації. Крім народньої школи та дитячого садка, працюють курси мов (англійської та французької), відбуваються реферати на культурно-освітні теми та авторські вечори письменників.

ТВОРЧА ПРАЦЯ КАПЕЛІ БАНДУРИСТІВ

Капеля бандуристів має своїм осідком м. Інгольштадт. Місцева УНРРА призначила для неї окремий будинок з комфортними мешканнями. Покращання умовин життя сприяє творчості капелі, що з успіхом репрезентує наше національне мистецтво. Бандуристи пильно працюють над поширенням свого репертуару, до якого вони включили також твори західньо-европейської музики, між іншим кілька англійських пісень. Диригент капелі п. Григорій Китастий компонує нові твори, які незабаром почує наше громадянство.

МУЗЕЙ ТРИЗУБІВ

В українському таборі Інгольштадту організовано невеликий музей тризубів. Тризуби зібрані з різних часів нашої історії.

НАШІ ВТРАТИ

Пам'яті Павла Васильчука

Павло Васильчук, адвокат, народній діяч і бувший посол до польського сойму в роках 1922—1930, згинув разом із своєю сестрою з кінцем квітня 1945 року у Холмі від куль ворожої боївки, в рідній хаті, в якій вродився. Покійний прийшов на світ у Холмі в знатній міщанській родині 13 вересня 1893 року, з якої вийшов теж і його старший брат покійний Антон, в роках 1922—1927, посол до польського сойму і перший голова Української Парляментарної Репрезентації у Варшаві. Покійний Павло Васильчук по закінченні чотирьох кляс холмської духовної семинарії зложив матуру в гімназії в Пулавах і записався на Вищий Комерційний Інститут у Києві, що його закінчив дипломом II ст. в 1917 р. Визначуючись громадською ініціятивою, відограв Покійний визначну ролю в організації виселених холмщаків в часі першої світової війни, а опісля по повороті, в українській національній організації самої Холмщини як посол з Холмщини до варшавського сойму. В 1934 році закінчив правничий факультет на Католицькому Університеті в Люблині, потім вступив на адвокатську аплікацію у Варшаві, а по зложенні адв. іспиту в червні 1943 року, відчинив у вересні 1943 року адв. канцелярію у Варшаві. Там і перебув польське повстання в серпні і вересні 1944 року. Як адвокат мав намір осісти в Холмі й працювати дальше для рідної Холмщини. Не довелося. Українське населення Холмщини виселено на схід, а він сам з одинокою сестрою Марією Васильчуківною були останніми з тисячних кривавих жертв Холмщини й Підляшшя в останніх п'яти роках. **С. Б.**

УКРАЇНСЬКА ЕКОНОМІЧНА ВИСОКА ШКОЛА В МЮНХЕНІ

Цим оголошує запис слухачів **на 5-ий семестр.** Кандидати мають надсилати прохання про запис і короткий життєпис: 1) рік народження, 2) назва й рік закінчення середньої школи, 3) коли та в якій школі прослухав 4 семестри і які іспити склав, 4) теперішня адреса.

Запис закінчиться 1 січня 1946 року. Як що зголоситься відповідна кількість слухачів, виклади почнуться 15 січня 1946 р.

Ректор У. Е. В. Ш.

Адреса школи:
Ukrainische Ökonomische Hochschule, München, Flurstr. 1

Ректор Укр. Економічної Високої Школи просить професорів **Кованька й Веселовського** подати свої адреси.

КУРС МЕД-СЕСТЕР

Курс мед-сестер при Комітеті Бездержавних Українців в Регенсбурзі вже розпочався і ведеться в приміщенні Нойфарпляц 14. II. щодня від год. 14 (2 по пол.).

Усі курсантки, які не беруть ще участи в науці, можуть негайно явитися, щоб оформити своє відношення до курсу.

Нові зголошення ще приймаються.

З нашого життя

ЗБОРИ ПИСЬМЕННИКІВ І ЖУРНАЛІСТІВ У РЕГЕНСБУРЗІ

Ще влітку українські літератори, опинившись в Регенсбурзі, відбули сходини, на яких вибрали тимчасову управу. Протягом останніх місяців гурт робітників пера зріс, до міста прибуло ще кілька осіб і потреба час-від-часу сходитися та ділитися творчими досягненнями стала необхідною. Тепер у Спілці зареєстровано 19 осіб. Такий поважний колектив гуртується навколо тижневика «Слово» та «Літературних Новин» і ставить собі завдання промовляти до читачів творами різних жанрів. Літератори вважають, що професійна організація письменників і журналістів не тільки має стояти на сторожі станових інтересів своїх членів, але й створити середовище, яке б сприяло творчим потугам письменників.

Дня 27. XI. 45. відбулися загальні збори, на яких обміркували різні організаційні питання та вибрали управу.

Приємним гостем на цих зборах був представник організації письменників і журналістів в Ульмі, який поінформував присутніх про діяльність літераторів у місці свого осідку.

ПОЧАТОК НАУКИ В УТГІ

У понеділок 26 листопада розпочалися виклади в Українському Технічно-Господарському Інституті в Регенсбурзі, — на економічному та агрономічно-лісовому факультетах. На економічному факультеті першого дня викладали — декан, проф. Л. Шрамченко — «Вступ до науки державного права», лект. інж. Ю. Нещадименко — комерційна кореспонденція і лектор інж. К. Нищименко — комерційна аритметика. На агрономічному почали виклади — проф. Б. Іваницький: — «Вступ до науки про лісівництво», проф. В. Доманицький — «Вступ до агроном. наук». На хеміко-технологічному та інженерному факультеті, лекції починаються 8 січня наступного року. Запис студентів продовжується.

ПАМ'ЯТІ ІВАНА КОТЛЯРЕВСЬКОГО

Секція учительського об'єднання у Регенсбурзі влаштувала 2 грудня вечір присвячений пам'яті Івана Котляревського. Вечір складався з реферату, деклямації та співів.

УКРАЇНСЬКИЙ ТАБІР У ЗОНТГОФЕНІ

Український табір у Зонтгофені разом зі своєю філією в Оберсдорфі нараховує понад 320 осіб. В таборі є греко-католицька парафія, при якій зорганізовано церковний хор. В річницю смерти митрополита Андрея Шептицького відправлено жалібну Службу Божу та панахиду. В річницю 1 листопада також відправлено урочисту Службу Божу та влаштовано академію з відповідним рефератом мгр. Р. Столярчука та виступом хору під керівництвом інж. І. Блудимко. З огляду на те, що в таборі є багато православних українців, приступлено до організації парафії Української Автокефальної Православної Церкви. Молодь у таборі має можливість учитись в укр. нар. школі. Крім того відкрито першу клясу гімназії. Працюють також шоферські курси. З інших проявів культурного життя табору треба відмітити відчит проф. Ю. Перхоровича з історії України та авторський вечір письменниці Дарії Ярославської, що зачитала уривки своїх недрукованих творів.

НАУКОВО-ПОПУЛЯРНІ ВИКЛАДИ

У Фюссені в українському таборі розпочато цикль науково-популярних викладів. Першу лекцію виголосив проф. др. М. Дольницький на тему «Австралія і Нова Зеляндія». Виклад викликав зацікавлення слухачів.

ФУТБОЛЬНІ ЗМАГАННЯ В БАЙРОЙТІ

В неділю 25 листопада в Байройті відбулися футбольні змагання між українськими таборовими спортовими дружинами з Байройту і Ноймаркту. Перша половина гри закінчилася 3:0 на користь Байройту. В другій половині грачі з Ноймаркту заграли багато ліпше, що допровадило до загального висліду 3:3. Глядачів підчас гри було біля 500.

Відкрито найстаршу християнську памятку

Лондон. «Дейлі Геральд» повідомляє про надзвичайно цікаве археологічне відкриття. Недалеко Ерусалиму група арабських робітників, що працювала при ремонті дороги Ерусалим—Вифлеєм, підчас розбирання фундаментів старого будинку натрапили на домовину, склепіння якої складалося з 4 кам'яних плит з написами старогрецькою мовою. Дослідження напису виявило, що це елегія, яка оспівує смерть Христа. Висловлено припущення, що цю елегію написали зараз же після Вознесення учні якоїсь жидівської родини, які були свідками смерти Ісуса Христа.

Вістка про це відкриття викликала велике зацікавлення в усьому світі, а передусім серед археологів. На думку французьких вчених, відкриття належить до найстарших християнських документів.

На особливу увагу заслуговує заява відомого археолога професора Е. Сукенника, завідувача археологічного відділу при Гебрайському Університеті в Ерусалимі. «Треба ще деякого часу», — заявив він, — «щоб змогти докладно оцінити вагу відкриття. В кожному разі, я майже переконаний, що маємо тут діло з цінним свідоцтвом, яке залишили учні Христа та яке треба віднести до першої половини першого століття».

РЕДАКЦІЯ ВІДПОВІДАЄ

Редакція часопису «Слово» дістає чимало листів від читачів, мешканців наших таборів. В тих листах нас просять відповісти на цілу низку питань внутрішньо-таборового життя. Не маючи змоги дати вичерпну відповідь на всі запитання, редакція повідомляє: нам відомо, що спеціяльна правничо-статутова комісія складає зараз статут і правильник табору. У статуті й правильнику, що їх мають затвердити органи влади, будуть передбачені всі моменти внутрішньо-таборового життя, зокрема виборність таборової адміністрації, вплив таборового населення на життя табору тощо. Само собою зрозуміло, що в основі тих статутів лежатимуть демократичні принципи. Як тільки статути будуть вироблені, редакція негайно повідомить про те своїх читачів.

Редакція мусить також відзначити, що й дотепер населення наших таборів не було позбавлене права впливати на внутрішньо-таборове життя через різні громадські ради, контрольні комісії, через таборову пресу тощо. Наші табори ніяк не повинні нагадувати гітлерівських «авслендерських» таборів, де «лагерфюрер» стояв поза всякою критикою і був безконтрольним начальником.

Мешканці таборів мусять дбати про внутрішній лад і організовано діяти так, щоб наші найкращі люди репрезентували українців і боронили громадські та національні інтереси.

ДО В. П. ПЕРЕДПЛАТНИКІВ І ЧИТАЧІВ

Видавництво тижневика «Слово» просить В. П. Передплатників і Читачів, щоб:

1. висилаючи гроші переказом, сповіщали для **якої мети їх посилають;**

2. адреси й прізвища при замовленні часопису або при пересилці грошей **писали виразно;**

3. до оголошень про розшуки долучали належну заплату;

4. надсилали передплату, 50 пф. за число.

5. Не слати грошей у листах, а звичайними грошевими переказами.

Адміністрація.

УВАГА!

На всіх наших виданнях подана ціна дотичного друку. Щоб уникнути підвищення цін на наші видання, просимо всіх покупців платити тільки ту ціну, яка подана на книжці або часописі.

Permitted by authority of Military Government, November 1945

Редагує Колегія. — Видає Спілка «Українське Мистецтво», кооператива з обм. порукою в Регенсбурзі. — Адреса Редакції і Адміністрації: Регенсбург, Нойфарпляц 14. II.

Satz und Druck: Friedrich Pustet, Graphischer Großbetrieb, Regensburg.

ОГОЛОШЕННЯ

УВАГА!

Одержувати газету «Слово» поштою можуть лише ті передплатники, що сплачують готівкою вартість передплати та поштові видатки.

Ціна передплати становить разом з поштовим видатком 0,56 Р/М одне число.

Увага! Друки видавничого сектору «Слово» тимчасово виходять без кількох українських літер.

Адміністрація Спілки «Українське Мистецтво» приймає оголошення до вміщення в газеті «Слово» по ціні:

1. Оголошення від установ, підприємств та інших закладів:

1 стор.	800 Р/М
1/2 стор.	400 „
1/4 стор.	200 „
1/8 стор.	100 „
1/16 стор.	50 „

2. Оголошення про розшуки та різні оповістки по ціні 2 Р/М за 1 раз.

Кількаразові оголошення по згоді.

Адміністрація.

Ціна 50 пф.

„The Word" - Ukrainian Weekly

СЛОВО

УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖНЕВИК

Рік 1. Регенсбург, вівторок 18 грудня 1945 Ч. 6.

Британська відповідь на советський закид

Лондон. В палаті громад оголошено повідомлення в справі закиду советської влади, що на британській окупаційній зоні Німеччини ще існують озброєні частини колишньої німецької армії. Як виникає з повідомлення, деякі з'єднання й одиниці колишніх німецьких збройних сил затримано в британській окупаційній зоні для пильних праць у тому числі для небезпечних завдань як напр. очищення від мін. Сталося це з огляду на недостатню кількість британських сил, які зменшилися внаслідок демобілізації, а це викликало необхідність затримати німецький персонал для переведення в життя британських наказів. Цей німецький персонал не має зовсім зброї. Загальна кількість його 520 тисяч. Дотепер здемобілізовано біля 75 відс. загальної кількости вояків німецької армії. Дальша їх демобілізація буде переводитися, якщо дозволять обставини, в приспішеному темпі.

Протикомуністичні демонстрації в Істамбулі

Істамбул. В Істамбулі 4 грудня відбулася антисов. демонстрація, в якій взяло участь 27.000 осіб, у тому числі 700 студентів. Маси людей несли турецькі прапори та викрикували: «Геть з комуністами?» Демонстранти знищили друкарські машини й бюрові устатковання 4-х комуністичних часописів та журналів. Советське радіо передало повідомлення агенції ТАСС, в якому цю демонстрацію приписано профашистським студентам, кадетам військових шкіл та іншим елементам, а відповідальність за її підготовлення закидає урядовим колам. Пресове бюро турецького уряду, спростовуючи це повідомлення агенції ТАСС, заявило, що демонстранти не мали нічого спільного з фашизмом.

Конференція в Москві

Лондон. У Москві почалася 15 грудня конференція міністрів закордонних справ США, Великої Британії та СССР.

Американська преса передбачає, що метою конференції являється забезпечити успіх перших повних зборів Об'єднаних Народів, що відбудуться в січні наступного року. Як темп розмов на конференції, крім проблеми атомової енергії, згадують положення в Персії, питання Дарданелів, питання участи СССР у контрольній раді в Японії, визнання болгарського й румунського урядів та заключення мирової умови з Італією. Також мають розглянути питання центрального уряду в Німеччині.

Міністер закордонних справ Великої Британії Бевін, перед своїм від'їздом до Москви, висловив у палаті громад віру, що конференція в Москві буде кроком вперед на шляху дружнього розв'язання багатьох пильних питань.

Як повідомляють з офіційних джерел, на цій конференції міністри обміняються своїми поглядами в справі контролі над атомовою енергією та обговорять ряд поточних справ. Конференція у Москві скликається на підставі постанов у Ялті, за якими передбачено скликати такі конференції що чверть року. Припускають, що конференція продовжуватиме свою працю підчас свят Різдва Христового. Закінчення її треба сподіватися перед 7 січня 1946 р., коли британський міністер закордонних справ повернеться до Лондону, щоб прибути на відкриття зборів Об'єднаних Народів. Одночасно з ним покинуть Москву міністри Бернс і Молотов, щоб очолити делегації від своїх держав на цих зборах. Франція й Китай не візьмуть участи в конференції. Зрештою конференція в Москві не буде розглядати таких питань, що безпосередньо стосувалися б цих держав.

Як повідомив дипломатичний кореспондент лондонського радіо, московська конференція має своїм завданням не затверджувати якість постанови, а в дружніх і щирих розмовах обговорити неузгіднені проблеми між великодержавами.

Збройні сили Об'єднаних Народів

Вашінгтон. Сенат США, після 7-денних дебатів, 65 голосами проти 7 затвердив проект закону про повновласть президента та американської делегації при Раді Світової Безпеки Об'єднаних Народів. Цей закон уповноважує президента США, коли він вважатиме це за потрібне, приділити військові сили в розпорядження Ради Світової Безпеки Об'єднаних Народів. Закон буде ще поданий на голосування в палаті репрезентантів. Внесок опозиції змінити закон так, щоб президент мав право приділяти військові сили Об'єднаним Народам лише після одержання згоди від Конгресу, відхилено значною більшістю голосів.

ПРИЗНАЧЕНО 1.350 МІЛЬЙОНІВ ДОЛЯРІВ ДЛЯ УНРРА

Вашінгтон. Палата репрезентантів 327 голосами проти 30 затвердила внесок про призначення для УНРРА 1.350 мільйонів долярів на наступний рік праці.

Америка про пляни мирного господарства в Німеччині

Вашінгтон. Міністерство закордонних справ США оголосило в 12 пунктах заяву про плян мирної господарки Німеччини. Ця заява виростає з потсдамської постанови з 2. серпня 1945 та передбачає цілковиту ліквідацію німецької воєнної промисловости. Німецька промислова продукція, що буде урухомлена в обмежених розмірах, підлягатиме суворій контролі аліянтів. Німеччина обтяжена репараційними зобов'язаннями та як держава-напасник не може осягнути перед іншими країнами, знищеними німцями, нормального мирного рівня життєвої стопи, проте окупаційні правління змагатимуть протягом двох років, призначених на сплати воєнних відшкодувань, піднести життєвий стандарт Німеччини до пересічного европейського рівня, за винятком Великої Британії та СССР. Як речинець дня устійнення цього рівня є передбачений 1948 рік. Відбудова Німеччини аж до найближчої весни буде обмежуватись виключно до віднови житлових будинків та комунікаційних засобів і до розгляду харчового питання. Завданням окупаційних правлінь буде з бігом часу старатися передати німцям відповідальність за німецьке господарство, проте могтиме наступити не щойно тоді, коли Німеччина дозріє до створення миролюбного демократичного уряду.

СОВЕТСЬКІ ВІЙСЬКА ВИСТУПАЮТЬ З ПОЛЬЩІ

Лондон. Державний підсекретар міністерства закордонних справ Гектор Мак Кайль заявив у палаті громад, що советський уряд повідомив британського міністра закордонних справ, що, на підставі запевнення Сталіна на Потсдамській Конференції, усі советські військові частини виступили з Польщі, за винятком тих з'єднань, які забезпечують лінії зв'язку з советською окупаційною армією в Німеччині. Підчас дебатів, які виникли після заяви Мак Кайля, один з консервативних послів сказав, між іншим, що дотеперішній польський уряд знаходиться під абсолютною советською контролею та не має підтримки широких кіл польського населення. У відповідь на це Мак Кайль заявив, що британський уряд і далі пильно стежитиме за невідповідним станом речей у Польщі, але не є тієї думки, щоб в усіх непорядках у Польщі бачити вину Росії.

Конференція п'яти великодержав в справі Рурської области

Лондон. Англійське радіо повідомило, що в скорому часі зійдуться на спільну конференцію міністри закордонних справ США, Великої Британії, СССР, Франції та Китаю, щоб остаточно розв'язати бажання Франції, щодо зміни її кордонів з Німеччиною. Ця конференція відбудеться після закінчення московської конференції. Коли почнеться та де відбуватиметься, конф[illegible] ще н[illegible].

Речник французького міністерства закордонних справ заявив, що Франція в основному погоджується на створення німецького центрального уряду, але з умовою, що Надрайнщина та Рурсь[illegible] не будуть йому підлягати та взагалі не будуть входити до складу Німеччини. У відповідь на американський проект про ст[illegible] центрального уряду в Німеччині без порозуміння в цій справі з Францією, британський уряд заявив, що він погоджується на створення такого уряду, але бажав би, щоб у цій справі була одностайність між чотирма великодержавами.

Як заявив міністер закордонних справ Бернс, в першу чергу передбачається створити в Німеччині центральні установи для транспорту й валюти.

ХВИЛЯ СТРАЙКІВ У США

Нью-Йорк. У США відбувається 144 страйки. Загалом страйкує 500.000 робітників, при чому половина — це робітники закладів Дженераль Мотор. Страйк триває також у закладах Фюрда. Між представниками цих закладів та професійних спілок розпочалися переговори. Як заявили представники професійних спілок, робітники приступлять до праці лише тоді, коли одержуть надвишку за робітної платні на 30 відсотків.

ОРГАНІЗАЦІЯ СВІТОВОЇ ТОРГІВЛІ

Вашінгтон. США та Велика Британія вирішили скликати літом наступного року конференцію світової торгівлі, щоб створити організацію світової торгівлі як складову частину Організації Світової Безпеки. Одночасно США та Велика Британія заключають між собою господарську умову, яка служитиме взірцем для умов з іншими народами та буде першим кроком до створення світової торгівлі й плянового світового господарства.

Еспанія перед новими подіями

МОНАРХІСТИЧНІ ДЕМОНСТРАЦІЇ В ЕСПАНІЇ

Мадрид. В Пампльоні, головному місті провінції Наварра, відбулася демонстрація прихильників претендента на еспанський трон принца Ксавері Парма-Бурбонського. Демонстранти зударилися з прихильниками іншого претендента на трон — принца Дон-Жуана. Поліція заатакувала демонстрантів, в наслідок чого ранено 9 поліцистів та 4 цивільні особи. У Валенції відбулася велика демонстрація прихильників Дон-Жуана. Демонстрацію розігнала поліція. Кілька років тому два напрями еспанського монархізму — «екстремно-консервативні карлісти» та «поміркованї Альфонисти» — погодилися підтримувати кандидатуру принца Дон-Жуана. Новий рух, що змагає до здобуття трону для окремого карлістичного кандидата, очолює старий провідник карлістів Мануель Фальконде.

ЕСПАНСЬКИЙ ЕМІГРАЦІЙНИЙ УРЯД ПЕРЕЇЗДИТЬ ДО ФРАНЦІЇ

Мексико. Еспанський еміграційний уряд у найближчому часі переїде з Мексико до Франції. Осідком цього уряду буде, як припускають місто Тулюза. Як догадуються республіканські еспанські кола, французький уряд визнає еспанський еміграційний уряд ще перед кінцем цього року.

Присуд на процесі у Дахав

Дахав. З загальної кількости 40 обвинувачених злочинців з керівництва колишнього концентраційного табору у Дахав, засуджено на кару смерти 36. Одного засуджено на досмертну в'язницю, трьох на 10 літ. Серед засуджених на кару смерти є др. Шіллінг, який признався на суді, що використовував в'язнів для «лікарських» експериментів.

ЗА ЗБІЛЬШЕННЯ ВИДОБУТКУ ВУГІЛЛЯ

Лондон. В Лондоні відбувається скликана Міжнародним Урядом праці конференція в справі добування вугілля. На конференції присутні по п'ять представників від урядів, підприємців та робітників копалень від США, Англії, Австралії, Канади, південної Африки, Франції, Бельгії, Голяндії, Чехословаччини, Польщі та Туреччини. На конференції обговорюються питання міжнародної вугільної кризи та міжнародних заходів для поліпшення умовин життя шахтарів.

НОВИЙ АВСТРІЙСЬКИЙ КАБІНЕТ

Відень. Австрійський канцлер Леопольд Фігль, предсідник австрійської народньої партії, закінчив творення нового уряду. Народня партія одержить 8 міністерств з загальної кількости 16, соціялісти — 5, комуністи — 1 та безпартійні — 2. Голова профспілок соціяліст Шарф буде віцеканцлером. Канцлер Фігль буде одночасно міністром закордонних справ.

КАРА СМЕРТИ

Генерала Ямашіту, кол. головнокомандувача японськими військовими силами на Філіпінах засуджено на кару смерти.

З Далекого Сходу

ГАНДІ ЗНОВУ НА ПОЛІТИЧНОМУ ОБРІЇ

Калькута. Віцекороль Індії перевів у Калькуті розмову з Магатмою Ганді. Це перша зустріч віцекороля Індії з Ганді від 1942 р. Після закінчення цієї розмови віцекороль перевів ще конференцію з президентом партії конгресу. Властиві переговори про конституційну реформу в Індії відбудуться щойно після переведення парляментарних і провінціональних виборів.

ЗЕМЕЛЬНА РЕФОРМА В ЯПОНІЇ

Токіо. Генерал Мак Артур зобов'язав японський уряд опрацювати до 15 березня програму широкої земельної реформи, що має усунути феодальні відносини у землеволодінні. Завдання реформи це створити здоровий селянський стан, покращати обробіток землі та народне харчування.

ПЕРЕНЕСЕННЯ КИТАЙСЬКОГО УРЯДУ ДО НАНКІНГУ

Чунгкінг. Осідок китайського уряду буде перенесений з Чунгкінгу до Нанкінгу. Важливіші міністерства, в тому числі внутрішніх справ, воєнних справ та господарства, уже 15 грудня мають розпочати свою працю в Нанкінгу. Китайський національний уряд веде переговори з советським представниками про транспорт китайських урядових військ до головних міст Манджурії, Сінкінгу й Мукдену.

ВІЙНА КОШТУВАЛА 1.154 МІЛЬЯРДІВ ДОЛЯРІВ

Вашінгтон. Напівофіційні підрахунки коштів, витрачених державами, що брали участь в останній світовій війні, лише на озброєння і воєнний матеріял становлять 1 більйон 154 мільярди долярів. В цю суму не враховані інші воєнні видатки та кошти війни в Китаї. Зокрема США витратили 317 мільярдів, Советський Союз — 192 мільярди, Великобританія — 120 мільярдів.

ЩО? ДЕ? КОЛИ?

* Советський Союз нагородив колишнього посла США в Москві Джозефа Девіса орденом Леніна за заслуги у зміцненні дружніх відносин між СССР і США.

* На міжнародньому жіночому конгресі в Парижі засновано міжнародній демократичний жіночий союз, завданням якого є боротьба за мир та знищення фашизму.

* Мадярський народній суд засудив на кару смерти колишнього голову пронацістичного мадярського уряду Франца Саляші.

* Підчас виборів до громад у Норвеґії найбільше голосів здобула норвезька партія праці. Другою після неї вийшла комуністична партія.

* Чехословацький міністер внутрішніх справ заявив, що переселення з Чехословаччини всіх німців, поляків і мадярів буде закінчене до кінця липня 1946 р.

* Відкриття Мюнхенського університету відбудеться ще перед Різдвом ц. р. Виклади розпочнуться з початком нового року.

* Генерал Мак Артур видав наказ про ув'язнення принца Коноє, колишнього японського прем'єра, члена імператорської родини.

* Міністер сільського господарства Болгарії, обговорюючи пляновану аграрну реформу, заявив, що одна селянська родина буде мати не більше 10 гектарів придатної землі до обробітку.

* У Люксембурзі доручено створити новий уряд П'єррові Дюпон, колишньому прем'єрові та провідникові християнсько-соціяльної партії, яка підчас останніх виборів одержала значну перевагу.

* Віденська масонська велика ложа вільних мулярів одержала від австрійської влади дозвіл на відновлення своєї діяльности.

* Джона Емері, сина колишнього британського міністра для Індії, засуджено на кару смерти за співпрацю з націстами.

* Військовий суд у Брюсселі засудив на кару смерти провідника рексістів Леона Дегрелля.

* Підчас лету над американським континентом, повітряна твердиня американської авіяції осягнула 710 км. на годину.

* 10 грудня створено британсько-американський комітет для розв'язання питання еміграції до Палестини.

* В Гаазі засуджено на кару смерти др. Антона Муссерта, колишнього провідника національ-соціялістичного руху в Голяндії.

* Мадярський уряд вибрав найвищу раду з трьох осіб під предсідництвом Ференца Наґі, президента національних зборів та провідника партії дрібних власників.

* Британське військове правління заборонило виїзд з британської окупаційної зони до інших зон Німеччини.

* Як повідомило англійське радіо, німецькі «далеколетні бомби» спричинили шкоди на 24 мільйони фунтів. Найбільше вони ушкодили околиці Лондону. Загальні шкоди від повітряних налетів становлять 84 мільйони фунтів.

* Чехословаччина передала для УНРРА 2000 тонн цукру.

Палили оселі, щоб людей заґнати на рабські роботи

З процесу в Нюрнберзі

Нюрнберґ. В нюрнберзькому процесі, в якому прокурори при неменшому зацікавленні всіх виґребують кожного дня щораз то нові документи про націстські пляни панувати над цілим світом, наступить 20. грудня ц. р. перерва з уваги на Різдво. Свої праці зачне трибунал знову 2-го січня 1946 р.

Від 10-го дня процесу в Нюрнберзі, про який ми згадували в останньому числі нашого часопису, дальші засідання нюрнберзького суду були присвячені таким справам:

Одинадцятого, дванадцятого і тринадцятого дня процесу (3-го, 4-го і 5-го грудня) прокурор Великобританії говорив про те, як націстська Німеччина ламала договори, заключені з різними державами, як це було їй тільки виґідно або потрібно. Світова опінія вже навчилася була розуміти, що як Ріббентроп пропонує котрійсь державі договір про ненапад, то це знак, що дану державу вибрали собі націсти за свою найближчу жертву.

14-го дня процесу в Нюрнберзі (6-го грудня) розгортано справу Данціґу, підкреслюючи, що ця справа була для націстів тільки претекстом до початку війни. Похід проти Польщі мав початися вже 25 серпня 1939, але його початок був відложений. Від нападу проти Польщі не відтягнули націстів ніякі пересторони державних мужів Англії, Франції, США, заклики Папи та спроби Мусоліні посередничити в німецько-польському конфлікті 3-го вересня 1939. р.

15-й день процесу (6-го грудня): На порядку дня справи нападу націстів на Данію, Норвеґію, Бельгію, Голляндію, Люксембурґ, Югославію, Грецію. З документів виходить, що напади націстів на ці держави були пляновані вже в році 1939; рівночасно націсти складали врочисто заяви, що згаданим державам нічого боятися від Німеччини.

16-й день процесу (10-го грудня): На лаву підсудних приведено Ернста Кальтенбруннера, заступника Гайнріха Гіммлера. Кальтенбруннер досі був у лікарні (вилив крови з мозку). На запит предсідника трибуналу підс. Кальтенбруннер заявив, що не почуває себе винним. На лаві підсудних він зайняв місце між Кайтелем і Розенберґом.

Того ж дня американський прокурор займався справою німецького походу на схід. Німецький наступ проти СССР був плянований вже 4 місяці перед його початком, СССР старався оминути збройного конфлікту з Німеччиною. Рівночасно націсти намагалися кинути Японію в конфлікт з США і Великобританією і в тій цілі Ріббентроп мав розмову 23. II. 1941. з японським послом Ошімою.

17-го дня процесу (11. грудня) представлено документальний фільм п. н. «Націстський плян». Перша частина фільму показує боротьбу націстської партії за владу, друга частина — здобуття влади і партійний націстський конгрес в р. 1933, дальші дві частини — приготування націстів до війни і напади націстської Німеччини на Польщу, Данію Норвеґію, Голляндію, Бельгію, Югославію, Грецію, СССР.

Того ж дня, як теж і наступного 18-го дня процесу (12-го грудня) розгортано на суді справу масової депортації націстами робітників з цілої Европи до Німеччини. На роботи до Німеччини вивезено загалом 6 мільйонів 591 тисячу людей з усіх кінців Европи, найбільше з України. В цій справі зачитано м. ін. уривок листа Розенберга до підс. Завкеля, в якому Розенберґ пише, що на сході палиться свідомо доми, «щоб їхніх власників змусити брати працю в Німеччині». В одному документі з 12. червня 1944. р., на якому видно згоду Розенберга, говориться: «Армійська група. Середина має замір на армійських просторах схопити 40—50 тисяч юнаків між 10-им і 14-им роком життя і привести їх до райху». З інших документів, зачитаних того дня на суді, виходить, що підс. Завкель щораз частіше домагався від Розенберга свіжих мільйонів робітників — передусім зі сходу — і що Розенберґ йому їх давав.

СІЯМСЬКИЙ КОРОЛЬ ВЕРТАЄТЬСЯ З ВИГНАННЯ

Женева. Двадцятилітній сіямський король Ананда Маґідоль, що проживав 12 років на вигнанні в Льозанні у Швайцарії, відлетів літаком до Бангкоку.

На думку його приятелів, поворот Ананди Маґідоля до краю наступає внаслідок його покликання до Сіяму народом, щоб він допоміг реорганізації країни.

АРЕШТУВАННЯ ЮГОСЛАВСЬКОГО ТЕРОРИСТА

Білгород. Югославське міністерство закордонних справ подало офіційно до відома посольству США у Білгороді, що арештовано одного із членів терористичної групи, який намагався висадити в повітря білгородське посольство США.

ЧЕХОСЛОВАЦЬКО-ПОЛЬСЬКІ ВІДНОСИНИ

Лондон. Присутній на підготовчих зборах Об'єднаних Народів чехословацький міністер закордонних справ Ян Масарик заявив, що вже близько 90 відсотків советського війська виступило з Чехословаччини. США повідомили, що всі американські частини виступлять з Чехословаччини.

Щодо Тешина Масарик відхилив безпосередні переговори між Польщею та Чехословаччиною, як це пропонувала польська нота. Чехословаччина готова це питання передати на розгляд Об'єднаних Народів. Для вирішення інших питань, як. напр., усталення кордонів на Горішньому Шлезьку, господарських справ і т.ін., Чехословаччина запропонувала Польщі скликати спільну конференцію.

ДО СПРАВИ ГРОМАДЯН СССР

«Амтсблятт для областей Нідербайерн і Оберпфальц» № 19 з дня 13 грудня 1945 містить оголошення, яке подаємо дослівно:

«Баварське державне міністерство внутрішніх справ. — Справа: Звільнення з праці у німців в американській зоні советсько-російських громадян, що підлягають репатріяції на підставі постанов у Ялті.

На підставі наказу Військового Правління для Баварії АПО 403 з 26. XI. 1945 АГ 383.7 ГННЦУ-14 баварське міністерство праці видало розпорядження з дня 29. XI. 1945 № II 575 для краєвих урядів праці і урядів праці поробити негайно відповідні заходи для звільнення з праці у німецьких публичних і приватних працедавців усіх советсько-російських громадян, які згідно з постановою в Ялті підлягають репатріяції.

Міністерство праці зобов'язало при цьому підлеглі йому установи звітувати до дня 15. XII. 1945 число розв'язаних умов праці.

Обербурґермайстри і ляндрати мають одночасно поробити властиві заходи для негайного звільнення всіх советсько-російських громадян, що підлягають репатріяції, і під цю пору мають зайняття у німецьких публичних або приватних працедавців. Обербурґермайстри і ляндрати мають працювати в тісному зв'язку з урядами праці і їхніми станицями.

Зазначується, що тільки такі особи належить вважати за советсько-російських громадян, які на підставі постанов у Ялті підлягають репатріяції, що для 1 вересня 1939 особисто перебували в Советському Союзі та були його громадянами, і яких примусово вивезено з Советського Союзу або які покинули СССР дня 22 червня 1941 або після цієї дати.

підп.: Й. Зайфрід».

ДЕ ПОХОВАНИЙ ГЕТЬМАН ПАВЛО СКОРОПАДСЬКИЙ?

З достовірного джерела довідуємося про подробиці трагічної смерти гетьмана Павла Скоропадського. Після тяжкого поранення підчас бомбардування міста Плятлінґ 16. IV. 45 року, його перевезли до лікарні в Деґґендорфі, а звідти до лікарні в селі Меттен, де він і помер 26. IV. Поховано його 28. квітня на цвинтарі в цьому маленькому селі. Син його Данило Скоропадський перебуває тепер у Лондоні.

АВТОРСЬКИЙ ВЕЧІР ПОЕТА ТОДОСЯ ОСЬМАЧКИ

Спілка письменників і журналістів у Реґенсбурзі влаштувала 6 грудня 1945 р. авторський вечір відомого українського поета Тодося Осьмачки. Поет відчитав декілька своїх останніх творів, які викликали щире захоплення у присутніх. Особливо сильне враження залишила його витончена лірика.

ЛІТЕРАТУРНИЙ ВИСТУП І. БАГРЯНОГО

У середу 19 грудня о 17 год. у приміщенні кол. української їдальні (Унтербахгассе 2) відбудеться авторський вечір Івана Багряного. Вхід вільний.

Клемент Етлі,
великобритійський прем'єр-міністер.

Суть робітничої партії

Ми, українці, знаємо дуже мало про Англію. Чули, що ця володарка морів, що панує на п'яти континентах, завжди захищає світовий мир, а коли вже мусить вести неминучу війну то, звичайно, «програє битви, але під кінець виграє всі війни». Одначе, про рушійні сили Великобритійської імперії, про суть суспільного культурно-духового життя, ментальність англійця тощо, ми знаємо — признаймося — мало.

А втім, нам, українцям, час би вже пізнати Англію, вчитись англійської мови, але передусім учитись у Англії: суспільної мудрости, свободи думки, слова і совісти, вільної критики, пошанування здорових національних традицій, суспільної гармонії, політичної терпимости і тверезости та реалізму політичної думки. Завдяки цьому всьому Англія винесла на своїх плечах найбільший тягар останньої, найлютішої війни і вийшла з неї переможно.

Нашим читачам буде цікаво простудіювати ядерну й сконденсовану статтю про суть і генезу робітничої партії найкомпетентнішого знавця її відносин — теперішнього прем'єра К. Етлі. Ця партія влітку ц. р. здобула перемогу на парляментських виборах і несе відповідальність влади, рішаючи не лише долю Великобританії, але, і то не в малій мірі, долю Европи і цілого світу.

Британська робітнича партія є певною формою вияву соціялістичного світового руху, пристосованого до відносин Великобританії. Зародившись в надрах народніх мас, вона є водночас політичним рухом британського народу, як така континуує давню традицію. Найяскравішою ознакою історії Великобританії є її тяглість. Це вже є нашою національною своєрідністю, що за кожним кроком вперед ми шукаємо зразків у минулому. Наші вольностеві права виводимо від боротьби проти королів, баронів і єпископів. Розвиток нашої політичної особистої свободи починається Великою Хартією і «Габеас Корпус». Розуміння свободи постійно поширюється і передається від одної кляси до другої. Дуже різноманітними є засоби, якими цієї свободи досягнено. Іноді король, бувало, загнуздає тиранію феодальних баронів. То знову шляхта обмежить міць короля. Раз церква захищала народ. Іншим разом народ чинив опір вимогам клеру.

Поле бою, що на ньому розігравалася боротьба за волю, вряди-годи змінялося. Різнородні були твердини, що їх треба було здобувати. Автократична влада короля, вплив малої горстки на законодавство були усунені. Виборено свободу слова, свободу совісти і право участи в правлінні, але на фоні всіх цих боїв за політичну владу було завжди прагнення цю владу використати для господарських цілей.

Робітнича партія є спадкоємницею досягнень усіх тих, хто в минулому боровся за волю. Вона рішена одідичені вольності зберегти і до них додати ще нові. Мета її та ж сама, що й її попередників. Вона змагає до визволення людського духу, але безпосередні її завдання визначаються відносинами сучасности.

Не сміємо забувати того, що робітнича партія є вислідом історичного розвитку. Вона не є твором якогось теоретика. Вона не пропаґує якоїсь теорії, що постала десь на чужині. Вона силкується переконати народ Великобританії в тому, що край потребує соціялізму, щоб природні обдаровання нації могли за нинішніх умовин повнотою розвернутися.

Щоб як слід зрозуміти, чому соціялістичний рух у Великобританії прийняв своєрідну форму й розвинувся на підставі особливих законів та чому в певний час постала робітнича партія, мусимо розглянути відносини першої половини XIX сторіччя. Робітнича партія є наймолодшим з трьох великих британських робітничих рухів. Вона постала аж тоді, коли вже довший час існували міцні професійні і кооперативні рухи. Для нас це є нормальним явищем, але в багатьох країнах щойно соціялістичні партії дали поштовх до створення організації продуцентів і консументів.

У Великобританії розвинулась капіталістична система раніше, ніж в інших країнах. Наслідком того тут і робітники організувались також раніше. У XIX сторіччі капіталістична система на була ще цілком розвинена. Індустрійні підприємства були ще відносно дрібні, а їхні власники були малими людьми. Це був переходовий період. За таких відносин робітники мають нахил захищати інтереси своїх окремих груп, а через те занедбувати спільні завдання цілої робітничої кляси. Поодинокі групи кваліфікованих робітників можуть вибороти для себе особливі вимоги. Різниці щаблів (ранґів) у самій робітничій клясі відграють велику ролю. Можливості особистих користей ламають солідарність.

Є ще й інша підстава повільного розвитку соціялістичного руху у цій країні. Нині ми призначені бачити політичне життя, пройняте господарськими проблемами. Ми можемо собі тільки з трудом уявити, як уже в XIX сторіччі такі політичні питання, як виборча реформа або право самовизначення для Ірляндії, опанували політичну думку робітництва. Ще менше можемо нині зрозуміти, якої ваги надавали тоді суперечкам між різними політичними сектами. XIX сторіччя, що нашій чоловічій і жіночій молоді видається, як нудне і старосвітське, було тим часом, коли всяка віра була поставлена під знак запитання і коли розігрувались різноманітні духовні бої. Ми не можемо їх нині так поминути як такі, що мовляв, не мають значення, а якими вони нам такими видаються. Вони були важливими для покоління чоловіків і жінок того часу. Вони не були прихильниками єдиної доктрини до ратунку, доктрини якогось одного пророка. Вони не визнали одного напрямку, як єдино вірного. Це й відрізняє британський соціялістичний рух від багатьох соціялістичних рухів на континенті. Континентальні партії пов'язували свою працю, головним чином, з писаннями Карла Маркса. З його вчення зродився рух. Його виклади толкувалися на всі лади. В деяких

Подорожні нотатки

Потяг Мангайм—Авгсбург зупиняється тільки на більших станціях. Через якусь годину вже буду в новому місті, між новими людьми. Сиджу мовчазний, задуманий. Не прислухаюсь до чужих, малозрозумілих розмов. За вікном вже зникають гори і все частіше виринають гарні, в зимовій сріблині долини.

Я побував у багатьох таборах українців і, окрім спеціяльних завдань від редакції, скрізь розшукував своїх рідних сестер і брата Миколу, але ніде, ніде їх немає... Смуток огортав серце.

Крізь побиті вікна вагону шугає гострий вітер, іноді залітають холодні, білі пушинки. Напроти мене сидить дівчина й хукає в долоні... Голі коліна посиніли... Співчутливо запитую: — «Кальт?»

Вона нічого не відповідає, але якось несміливо хитнула головою. Мені стало ніби легше. Вона ж бо так лагідно подивилась мені в очі... Не роздумуючи, скидаю з себе пальто, швидко закутую її ноги, мовляв, хай знає ця німкиня, які чужинці джентельмени. На моїх грудях (тепер був лише в жакеті) блиснула наша національна відзнака...

— Дуже вдячна вам! — сказала дівчина рідною мовою. У мене виступили непомітні сльози. Ой, леле, вона — українка!

— Дівчино, так холодно, а ви без панчіх...

— Немає...

— А чом батько не купить?

— І батька немає. Живу в таборі з матір'ю....

Другого дня я вже був у Мюнхені. Не міг забути вчорашньої подорожньої, карookoї рідньої, бідної... Записав про зустріч до бльокноту.

Увечері заходжу в кімнату для приїждих, щоб переночувати, а потім далі — на Регенсбург. Мою увагу привернуло оголошення, що висіло на стіні (я перечитав його кілька разів і теж записав від слова до слова до свого бльок-ноту):

«До українського громадянства!

Щоб допомогти великій кількості незабезпечених на тяжку зиму одежею українців у Мюнхені, Комісія Зимової Допомоги, що діє при Українській Установі Опіки, почала велику збіркову акцію одежі, білизни, взуття, постелі й т. і., щоб негайно дати тим, що потребують, і лиш від рідної громади можуть цю поміч одержати.

Віримо, що кожний, хто має чим поділитися, не промине байдуже заклику і допоможе братові! Нашої щедрої, тепло-помічної руки ждуть діти, хворі, немічні, ждуть полонені, інваліди, вдови, сироти і багато інших, тихих, засмучених громадян, що дуже потребують, а не можуть просити.

Погляньмо в свої шафи, валізи, клунки. Ви завжди там щось знайдете, чого може самі не дуже потребуєте. Шукайте щирим, братнім серцем! Шукайте нагоди і способу виконати свій обов'язок на доказ національної солідарности!

До кожної української кімнати заглянуть люди з Комісії Зимової Допомоги. Вони навчать, що зробити, у кого є добра воля і можливість допомогти. Коли ж із-за адресових труднощів до когось вони не заглянуть, тоді господар сам має принести свою пожертву до головної збірниці Зимової Допомоги, Розенгаймерштрассе 46 а І. поверх, Відділ Суспільної Опіки.

...Дорога, випадкова супутнице! Я не забуду тобі, мов сестричці, допомогти!

І. Манило

Можливості еміграції за океан

Як повідомляє «Вісник» Українського Червоного Хреста у Баварії, представники УЧХ перевели в Швайцарії ряд інформаційних розмов з представниками деяких заокеанських держав, щодо можливостей еміграції до цих країн. Найбільша можливість є на виїзд до деяких держав Південної Америки, особливо до Аргентини й Венецуели. Ці держави потребують в першу чергу хліборобів, але також і фахівці зможуть знайти собі там заняття, тим більше, що можна розраховувати на широке сприяння заінтересованих держав у вишукуванні можливостей влаштуватися та на грошову підтримку до часу влаштування й вивчення потрібної мови. Одначе, справа виїзду до цих країн має бути всебічно розглянена з уваги на те, що не всі округи їх, щодо підсоння надаються до заселення европейцями. Австралія зможе прийняти також поважний контингент іміграції. Крім дорослих фахівців, зможуть туди виїхати діти европейців, батьки яких згинули підчас цієї війни. Докладних даних про те, скільки і яких людей зможе прийняти Австралія, ще немає. Щодо виїзду до США та Канади, то виїзд до них пов'язаний з великими труднощами. До США зможуть виїхати тільки ті особи, що мають там рідню, яка дасть запоруку утримати їх. Виїзд до Канади на деякий час взагалі відпадає.

Українські міродайні чинники ведуть і вестимуть далі в цій справі дальші розмови та про вислід їх будуть інформувати наше громадянство.

Одною з труднощів для осіб, що хотіли б емігрувати, був брак відповідних особистих документів. Це питання може розв'язати єдиний компетентний для справ теперішньої еміграції Комітет для втікачів у Лондоні під головуванням Емерсона. Цей Комітет перейняв компетенції кол. Нансеновського бюра для справ емігрантів, що існував при Лізі Націй. Теперішній Комітет для втікачів у Лондоні тісно співпрацює з УНРРА. Завдяки заходам УЧХ і інших організацій голови Комітету Емерсона, ця справа буде позитивно розв'язана найближчим часом. Емігранти одержать відповідні пашпорти на взірець колишніх «нансенівських».

Чоловічий хор „Сурма"

(Від нашого кореспондента)

Чоловічий хор «Сурма» (осідок Ноймаркт) під мистецьким керівництвом О. Плешкевича (колишній диригент львівських хорів «Боян», «Бандурист» і «Сурма») був утворений ще весною 1945 р. та продовжує традицію попередніх хорів.

Хор «Сурма» дав уже понад 50 концертів для українців та американської армії. В репертуарі: українські народні та клясичні пісні, а також народні танки. Хор обслуговує Українську Автокефальну Православну та Греко-Католицьку церкви в Ноймаркті. Працює хор далі над вивченням української пісні, також готується до концерту колядок та щедрівок. Особливу увагу приділено европейській клясичній музиці.

Останніми днями хор «Сурма» відбуває концертове турне по українських таборах. Так, уже відбулися концерти в таборах Ульму та Авгсбургу. З успіхом були виконані пісні «Засяло сонце», «Гей, на горі та женці жнуть», «Комар» та інші. Танковий ансамбль, який виступав разом з хором, теж користується заслуженим успіхом серед глядачів.

І. М.

Українське культурне життя в Байройті

Байройт — мабуть одно з небагатьох міст в американській зоні, де зібралося багато української інтелігенції. Спочатку українці були розкинені по різних таборах та міських околицях, але пізніше вдалося створити окремий український табір. Відразу українці в Байройті завоювали собі добру славу серед чужинців та американської влади. Першою організувалася в таборі музично-вокальна секція, що влаштувала низку концертів для таборян та американських вояків.

Згодом організувались інші секції — письменників та журналістів, мистців, учителів, інженерів та жіноча. Кожна береться за свою ділянку, бажаючи заповнити працею нудні, похмурі дні перебування на чужині. Два місяці тому відділ культурних працівників, що керує всіма секціями, вирішив влаштувати щотижня один реферат. Таборове громадянство вислухало вже такі реферати: «Історія Української Книжки», «Наша мова — наша доля», «Карпатська Україна», «Чужинці про красу української мови», «Дух нашої давнини», «Про спадковість духових здібностей» та інші.

Працює редакція «Щоденних вечірніх вістей», що кожного дня ввечері подає відомості з світових подій (газетний та радіовий матеріял) та з свого таборового життя. При «Вечірніх вістях» є ще й гумористично-сатиричний додаток — «Відомості таборового агентства «Довгі вуха». Про те, що така газета є цікава, свідчить те, що театральна заля, яка вміщує до 400 осіб, кожного вечора переповнена.

Від літа працює також гімназія та народня школа. Кілька місяців тому розпочала працю школа для дорослих, що хочуть здобути середню освіту. Тут викладаються ті ж предмети, що й у гімназії, тільки в стислому вигляді. Розпочали працю курси для неписьменних та малописьменних. Вечорами таборова молодь вивчає шоферську справу.

Таборова поліція, щоб чимсь корисним заповнити довгі осінні та зимові вечори, організувала драматичний гурток. Поставлено п'єсу О. Васильченка «На перші Гулі», п'єсу «Нечиста сила». Перші вистави були ще не такі, як хотілося б, але драмагуртківців це не зупиняє. Тепер вони підготовляють, не зважаючи на труднощі, драму Бориса Грінченка «Ясні зорі».

В останні дні визначною подією в таборовому житті було відкриття мистецької виставки, яку влаштувала жіноча секція. Українці, які залишили рідний край, якось таки захопили з собою чимало цінних речей, що тепер змогли репрезентувати наше народне мистецтво. Це цінні килими, вишивки, національне вбрання, дерев'яні речі, картини, малюнки тощо. Виставка займала дві кімнати. Стіни завішані барвистими українськими килимами. Кімнати поділено на окремі кутки, по яких розміщені експонати, що репрезентують народне мистецтво різних кінців нашої батьківщини.

Особливе враження справила виставка на американських вояків та чужинців, що побували на виставці. Музично-вокальна секція влаштувала для них концерт з українських пісень, що пройшов із великим успіхом.

Український табір у Байройті користується повагою в американської влади та серед чужинців. Ця повага здобута працею та бажанням показати чужим людям наше добре українське ім'я.

Г. Д—но.

ВІСТІ З УЛЬМУ

В українському таборі в Ульму виходить щотижня газета «Українські Вісті» (на циклостилі). Вже вийшло 5 номерів.

Добре працює театральна студія, жіноча секція, працює гімназія, початкова школа та курса шоферів.

Так звані «Літературні дні» теж проходять цікаво. Письменники обговорюють нові твори та читають реферати на сучасні теми.

Тепер всі таборяни Ульму готуються до Різдва Христового.

Permitted by authority of Military Government, November 1945
Редагує Колегія. — Видає Спілка «Українське Мистецтво», кооператива з обм. порукою в Регенсбурзі. — Адреса Редакції і Адміністрації: Регенсбург, Нойпфарпляц 14. II.
Satz und Druck: Mittelbayerische Zeitung, Regensburg, Kumpfmühler Straße 11

країнах були інші могутні впливи, при чому характер його апостолів та особливі відносини тих країн довели неминуче до різниць у запровадженні метод у окремих партіях, але всі вони мають те спільне, що були основані як рух соціялістичний, а їхнім змістом була марксистська догма.

Зовсім інакше розвивалась історія руху в Великобританії. Хоч і великий був його вплив, число тих, що прийняли марксизм як догму є завжди невеличке. Тільки гурток тих, що приступили до соціялістичного руху, був спонуканий до того безпосередньо його вченням. Те, що штовхало більшість британських соціялістів — мусимо шукати деінде.

* * *

Коли полишимо на боці Оуена і ранніх піонерів, то на першому місці між впливами на формування соціялістичного руху повинні назвати релігію. У XIX сторіччі Англія була ще нацією читачів біблії. Річ небезпечна дати в руки англійця біблію. Він знайде в ній матеріял, який спонукає його виступати провідником якоїсь релігійної, соціяльної або господарської доктрини. На це вказує велика кількість релігійних сект у цій країні і засади, що їх вони обстоюють.

Біблія має в собі повно революційних думок, тому не є зовсім несподіванкою те, що в країні, в якій панує свобода думки, багато чоловіків і жінок знайшли в ній підтвердження для свого інстинктивного наставлення проти нелюдських умов, що їх приносить з собою капіталізм. Соціялістичні промовці цитували, правдоподібно, більше місця з біблії, ніж речників усіх інших партій, не лише ті, що їх штовхало до політичної лівиці їхне мало упривілейоване становище, але й багато духовних осіб і ляїків державної церкви пізнали, що капіталізм не дається погодити з християнством. Характеристично, що прогалина між кінцем Оуенізму і народженням соціялдемократичної федерації була заповнена християнсько-соціялістичним рухом Кінгслея і Моріса.

Тут виявляється особлива прикмета, що відрізняє британський рух від закордонного.

Ні в одній країні не було християнство так сильно привернене до соціялізму, як у Великобританії. На жодний інший соціялістичний рух не мало християнське думання такого могутнього впливу. У Великобританії священик може заявити, що він є комуніст, а мільйони побожних католиків можуть підтримувати робітничу партію. Є ще один фактор, що при будівництві британського робітничого руху відогравав велику ролю. Це той факт, що так багато католиків Великобританії походять з Ірляндії, де католицьке населення пройняте духом політичного і господарського думання. Британський робітничий рух завдячує багато цим чоловікам і жінкам, що принесли зі свого рідного краю ненависть до поневолювання.

Робітнича партія відрізняється також від споріднених партій тих країн, де соціялісти виступали проти церкви, що була або з державою, або з інтересами панівних кляс тісно пов'язана й не допускала вільної думки. Там, де робітники, як це мало місце в багатьох країнах, в процесі соціялістичного руху були зв'язані догматичною вірою, що контролювала кожну фазу їхнього життя, було зовсім природнім, що революційний рух набрав протиклерикального характеру. Відповідно до цих відносин розвинулась догматика, що так само була вузькоглядна і нетолерантна. Прірва між чорними і червоними виявилась у кожній ділянці життя й стала непрохідна. Ні одна сторона не могла впливати на другу, так само, як це не можуть робити дві ворожі армії, що вирушили одна проти одної. Такий поділ не дає рухові, безперечно, великого розмаху і міцної згуртованости, а призводить до розкладу нації, що може легко привести до революції. Ніхто не може наступати або відступати. Натомість у Великобританії, де політичні і релігійні відносини не є тотожні, існує контакт між усіма групами й є постійний взаємовплив.

Природнім наслідком того факту, що рух приймав положення з дуже різноманітних джерел, є те, що робітнича партія завжди мала в собі людей з дуже різними поглядами і що вона завжди мала широкий характер. Вроджений британський нахил до ересі й різниці думок перешкодив створенню закостенілої програми соціялістичної ортодоксальности. Ті, що таку програму хотіли завести, щораз наново погоріли і залишилися скорше сектами, а не партіями. Як у релігійних, так і в політичних та господарських питаннях британець присвоює собі право сам за себе думати.

Дальшою рисою характеру британського руху є його реалізм. Ніколи він не складався з теоретиків або революціонерів, які були б так занадто захоплені своїми утопійними мріями, щоб не хотіли дбати про потребу повсякденного життя. Британські соціялісти від самого початку, де тільки це було можливе, брали участь у відповідальності за управління. Британська система громадського самоуправління виявилась надзвичайно доброю школою ще задовго до того, як горстка членів робітничої партії дісталась до парляменту, соціялісти знайшли доступ до місцевих заступництв і здійснювали свій вплив на управління. Зумівши показати те, що можна зробити в малій ділянці, навернули вони багато скептичних робітників, котрі лише в те вірили, що могли бачити. Зокрема праця Товариства Фабіянців була для багатьох поштовхом до великих змін в наставленні громадських установ до соціяльних проблем.

Коли оглянемось назад на останніх 30 років, то впадає в око зокрема зміна наставлення всіх кляс населення до соціяльних проблем. Змінились передумови. Пропозиції, що в 90-х роках з обуренням відкидались, сьогодні є визнавані загально. Я ще добре пам'ятаю часи, коли вважали, що хтось може стати безробітним з власної вини. Коли сьогодні розуміємо, що безробіття здебільшого є нещастям, котре виникло не через слабість характеру, а через погане функціонування господарського апарату, то за це насамперед і в першу чергу треба завдячувати соціялістам.

Якщо хочемо оцінювати діло робітничої партії, то мусимо брати на увагу не тільки прямі, але і посередні висліди її діяльности. Хто поступ оцінює лише кількістю здобутих парляментських мандатів і зростом чисельности записаних членів партії, той не розуміє справжньої ваги того, що сталося. Сьогодні вже не досить засуджувати капіталізм і обмежувати виклад соціялізму кількома загальними засадами. Візія майбутнього мусить тепер бути перевтілена в діло. («Нойе А[illegible] ч. 2.).

Переклав І. Я.

ОГОЛОШЕННЯ

Петришина Олексу — мати Анна Петришина. Ноймаркт, Дурхгангляґер, Баварія. (1—4)

Лазаревича Тараса — мама Лазаревич Степанія. Регенсбург, Ріхард-Вагнерстр. 8. (1—4)

Василя та Онуфрея Данилишина — Григорій Данилишин. Штравбінг, Казерненгассе, бльок 3. (1—3)

Дружину Полю Данченко, дочку Валю, батька Данченка Григорія і маму Василину — Данченко Іван. Оберрієд 47, Крайс Деґендорф, пост Метшен. (1—2)

Стасишина Петра — дружина Ірена. Новий Ульм, Укр. табір, бльок 2/43. (1—2)

Др. Шиманського Григорія — Вахнянин Лев, Шваб-мюнхен, Янштрассе 8, біля Авгсбурґу. (1-2)

Божко Галину — Вахнянин Лев, Швабмюнхен, Янштрассе 8, біля Авгсбурґу. (1—2)

Панчишина Мирона, Федунів, Явних, Геня Петрівського і Семенця Віктора — Бошко Петро, Регенсбург, адм. «Слово». (1—2)

Лозинського Віктора з дружиною Ольгою — тесть і дочка. Гайдельберг, Шіллерштр. 31. (1—2)

Брата Климентія Дудяна — Дудяк Степан, Ротенбург О/Т Гастете Ламм. (1—2)

Юрка і Зюник Добровольські — тітка Нячка Наталка, Платтінг, Міхаельсбухштр. 322, бай Стеле. (1—1)

Дочок Марію Пилипович, Анастасію Косьмина — Косьмина Петро. Траусcіт-Улесс, Нібелунгенштрассе 6-10. (1—1)

Братів Михайла і Василя Павлищина, сестру Анну — Анастасія Космина. Траусcіт-Улесс, Нібелунгенштр. 6-10. (1—1)

Созанського Юрка — Іваненко Михайло. Адм. «Слово». (1—1)

Головка Івана — Валя. Адм. «Слово», Регенсбург. (1—1)

Михайла Гнатишина і Марію та знайомих — Анна Гнатишин, Пассау, Шпіберґ 6. (1—1)

Дружину Сушенко Клавдію та знайомих: Кашаловського Юхима, Поломарьова Івана і Катерину — Алдохим Микола, Регенсбург, Лагер УНРРА 120 Валгаллаштр.(1-1)

Сміґуровського Івана — родина. Адм. «Слово», Регенсбург. (1-1)

Андрушко Романа, Куриляка Михайла і Білика Михайла — Андрушко Іван. Укр. табор, Штравбінг. (1—3)

Борецького Василя — Ільчишин Василь, Укр. табор, Штравбінг. (1—1)

Лубошкіну Марію з дочкою Людмилою з Вінернойштата — Лубошкін Леонід. Гайтінг бай Мінхен. Гошп. 2002. (1—3)

Сина Карпенка Миколу — Карпенко Михайло. Гаутінг бай Мінхен, Гошп. 2002. (1—3)

Брагу Івана — Карпенко Михайло. Гаутінг бай Мінхен. Гошп. 2002. (1—3)

Батька Гаврилюка Мирона, брата Гаврилюка Йосифа — Гаврилюк Віктор, Д. П. Камп. Фіссен. Укр. Комітет, Реальгімназіюм. (1—3)

Полуботків, Івана Корнієнка і дружину Ірину з Відня — Ковалева Галина [illegible]

Бабія Нестора — родина. Бабій Михайло, Унтеросбах (Фюрт) Баварія. (1—1)

Друзів та знайомих — Березецький Володимир. Регенсбург, Гінтер дер Пфаненшміде 5/IV. (1-3)

Всіх знайомих — Чорний Данило, Штравбінг, Казерненштр. Укр. лагер, бльок 5, м. 10. (1—2)

Синів Евгенія та Володимира — Щербань Максим, Алтдорф бай Ландсгут. Укр. лагер № 1. (1-3)

Знайомих — Струк Володимир. Мінхен, Фрайман, СС-Казерне, бльок 5, поверх 3, м. 29. (1—1)

Друзів — Попадюк Федір, Мінхен, Фрайман, СС-Казерне, бльок 5, пов. 3. м. 29. (1—1)

Параню Домашевич, останньо в Гольштайн — Луців Теодор, Мінхен, Фрайман, СС-Казерне, бльок 5, пов. 3. м. 29. (1—1)

Смереку Івана, Туніса Степана, Адотанас Софію, Сидора Осіюка і Лувашука Гриця — Данило Осіюк, Кайзер Вільгельмказерне в Мангайм. (1—2)

Дітей: Михайла, Марію та зятя Ранюка Михайла — Лаврилюк Марко, Кайзер Вільгельмказерне в Мангайм. (1—2)

Брата Михайла — Петрашко Семен. Регенсбург, Зільбернгассе 11. (1—1)

Михайла Рауша, Богдана і Ярослава Кончила — Кордуба Антоніна. Корнберг бай Бебра, Крайс Кассель, Укр. лагер УНРРА. (1—3)

Чоловіка — Олена Шлян. Рісе $112\frac{1}{2}$, Пассау. (1—3)

Володимира Скорупського і Ероніма Рудницького — о. др. Володимир Пеллix, Віндішбергендорф, Пост Кошмайеселінг б/Хам. лагер. (1-1)

Морозова Павла — батьки Іван і Наталія Морозови, Авсбург, Укр. табір (Зоммерказерне) б[illegible] м. 6. (1—3)

Рефальського Данила, останньо Дессау — Піжуза Міша, Авсбург, Інфантеріказерне. (1—2)

Брата Олександра Гілецького — Катря Гілецька, Мюнхен, Леонардштр. 30/III. (1—1)

Братів: Спільника Гриця і Мирослава Жука — Спільник Василь, Регенсбург, Крайцгоф. (1—3)

Сина Валентина [illegible] — пан Штикало, Ашаффенбург «Лагарде». (1—3)

Знайомих — Шелест Василь, Штравбінг, Касерненштр. бльок 2, м. 65. (1—1)

Знайомих — Фордзунів Іван. Штрав бінг, Касерненштр. (1—1)

Ліман Анну — Гончаренко Григорій. Новий Ульм, лагер, бльок 6, м. 14. (1—1)

Рідних і знайомих — Пастушак Кость Мірскофен, Шульгавс, Кр. Ляндсгут. (1—1)

Сина Якова Гриба та Анну Тимців — Гриб Григорій, Карльсфельд, Мюнхен 68, Дахаверстр. Баварія. (1-2)

Миколу Максимовича Герасимова — тесть, теща і Надя. Регенсбург, адм. «Слово». (1—3)

Василя Таранця — батько й мати Миколи Герасимова. Регенсбург. адм. »Слово». (1—3)

Михалевича Ярослава і Онуцького Дмитра — Михалевич Іван, Регенсбург, Оселя, бльок 6, м. 149. (1—3)

Валю Фірсову — друзі по Гофу-найлі, Регенсбург, адм. «Слово». (1—2)

Родину: дружину Ярославу, сина Богдана, дочку Ірину — Боднарчук Дмитро, Регенсбург, адм. «Слово». (1—2)

Сестру Ольгу і братів Антона та Івана — Тюн Василь, Регенсбург, адм. «Слово». (1—2)

Друга Рудка Михайла — Ощитко Василь, Регенсбург, адм. «Слово». (1—2)

Оленку Рудко та Логина Петра — Ковалишин Степан. Байройт, Міттельштр. 12/II. бай Фобель. (1-3)

Ніну Черняк з Гальберштату — І. М. Регенсбург, адм. «Слово». (1-1)

Басараб Евстахію з трьома дітьми — Басараб Дмитро, Регенсбург, адм. «Слово». (1—2)

Племінника Ківшара Івана Федор. — Тур Михайло, Мюнхен, Фрайман, СС-Казерне. (1—1)

Брата Постільника Махтея — Постільник Федір, Регенсбург, адм. «Слово». (1—1)

Андрія Лопатинського та його рідню (останньо Блюденц) — Маруся Кацуляк, Нідертравбінг, пост Обертравбінг, Баварія. (1—3)

Дружину Ірину Гладку та сина Віктора — Михайло Гладкий, Гаунштеттен, бай Авгсбург, Рехенстр. 29. (1—1)

Знайомих та родичів — інж. Черняев Іван, Авгсбург, Зоммерштр., Сомменказер., Укр. Лагер Канцлеі.(1-2)

Сина Свічкаря Володимира — Йосиф Свічкар, Алтдорф, бай Ландсгут 1. Укр. Лагер. (1—3)

Брата Панаса Теодора — Марія Панас. Алтдорф бай Ландсгут 1. Укр. Лагер. (1—3)

Стаховського Георгія та Віктора, Томма Володимира та Августина, Хругенка Володимира — Стаховський Станіслав, Ландсгут, Лешбюль 1. (1—2)

Сина Орисіка Івана — Орисік Пелягія, Мюнхен, Вінцерерштр. 29. II. бай Обермаєр. (1—2)

Ярослава Данилишина — Василь Данилишин, Мюнхен, Фоітштр. 4. II. (1—3)

Сина Юрія Кушика — Кушик Олександер, Мюнхен, Розенгаймерштр. 46 а, Укр. Комітет. (1—1)

Знайомих зі Стрия — Покінський Павло, Мюнхен, Амеліенштрассе 73. III. (1—3)

Знайомих — Варилка Омелян, Регенсбург, адм. «Слово».

Знайомих — Хлопась Микола, Штравбінг, Казерненштр. (1—1)

Змієнка Миколу — Змієнко Сергій, Штравбінг, Казерненгассе, бльок 2. (1—53). (1—1)

Надію Цигелька та Марію Марченко Дора Марченко. Лансгут, Мюнхенштрассе ч. 59. (1—1)

Брата Івана Заковоротного і родичів Заковоротних — Ольга Петрунчак. Регенсбург, Обермінстерштр. 9 а, бай Брюшвін. (1—3)

Дуцків Неоніля і Мирона — сестра Марія Зиновія, Екштетен бай Зімбах (ім Шульгавс), Баварія. (1-1)

Олекса Дубик — вуйко Микола, Регенсбург, адм. «Слово», О. Дереш. (1—1)

Говоруна Петра, чоловіка — Говорун Зіна Віндзгайм, укр. табір. (1-1)

Рідних та знайомих — Гречаний Микола, Регенсбург, Гангоферайдлунг, бльок IV. (1—2)

Кревних та знайомих — Кушина Михайло. Ноймаркт, укр. табор, барак 15. (1—3)

Юрія Голуба — Голуб Марія, Регенсбург, адм. «Слово». (1—3)

Синів: Годованця Микиту і Леона — Годованець Данило. Інгольштадт, укр. табір. Б. УНРРА. (1—2)

Матковського Ярослава і знайомих — Венгринович Модест, Інгольштадт, укр. табір. Б. УНРРА. (1—1)

Теплого Семена, мужа, Теплого Василя, Миколу і Михайла синів, Теплого Юрка шваґра — Тепла Текля. Ашафенбург, Камр Логарде. (1—3)

Громадян з повіту Рудки — Тарас Чужак, Нюрнберг, Швабахерштр. 108. (1—2)

Раєвського Івана, Нагорного Макара, Головатюка Олександра — Андрійченко Микола. Віндмаєр ч. 21, крайс Нойнбург Форм Вальд.(1-2)

Рідних і знайомих та Іщенка Ваню — Чернега Евгеній, Фюрт, Зеданштрассе 44. Баварія. (1—1)

Карюка Кирила — Карюк Василь. Ансбах, Укр. Комітет. (1—1)

Брата Калинич Осипа — Іваницький Іван, Ансбах, Ендресштрассе 23, Міттельфранкен. (1—1)

Мужа Луку, Сина Олександра і доньку Шуру — Гагін Марія, Укр. табор, УНРРА в Швайнфурт. (1—1)

Сина Миколу (Гальдеберг-Кірхгайм)— Кравчук Катерина. Укр. табор УНРРА Швайнфурт. (1—1)

Батька Михайла Білозерського — Білозерська Марія, Укр. таб. УНРРА, Швайнфурт. (1—1)

Братів Осипа, Михайла, Омеляна і знайомих — Павлик Степан, Укр. табір УНРРА, Швайнфурт. (1—1)

Батків Грицька і Василину, дружину Полю, доньку Валю — Данченко Іван Григорович, Деґендорф, Метен, Ашенау ч. 47. (1—1)

Савруна Юрка і Софію (Вірцбург) — Саврун Іван, Укр. табор УНРРА, Швайнфурт. (1—1)

Брата Івана Уніята, Берлін — Сьокало Михайло, Укр. табор УНРРА, Швайнфурт. (1—1)

Панну Клеру та панство Миронових — знайомий Володимир, Трайнштайн, Кіндергартенштр. 2. Укр. Комітет. (1—1)

Дружину Данько Настуню Михайлівну та дочок Варю і Маню — Данько-Антон, Реген. (1—1)

Карпу Богдана останньо Бранденбург, магістр Казимиру Богдана, останньо у Відні — др. Глинко Роман. Мюнхен Карльсфельд УНРРА лагер Дахаерштр. (1—3)

Дочок: Олешкевич Ліду, Шпаковську Марію, останньо у Ваймарі — тато Шпаковський Якім. Авгсбург, Інфантеріказерне. (1—1)

Рідних та знайомих — Лозинський Іван. Ноймаркт (Опер). Дурхгангслагер. (1—3)

Рідних і знайомих з Карпатської України — Керестіль Іван, Ноймаркт, Дурхгангслагер (Опф).(1-3)

Рижого Юрка і знайомих — Рижа Марія, Обертраублінг бай Регенсбург, бараки. (1—3)

Друзів і знайомих — Губаль Андрій, Мюнхен (Швабінг), Вернерштрассе 22. І. Баі Ріман. (1—1)

Саранчука Юрка, та Гайдука Анатолія — Саранчук Никифор, Аугсбург, табор Зомерказерне. (1—3)

Віру і Раїса Субочеви, Шуру Перхоменко — Надія і Володимир Миколаевич, Аугсбург, Зомерказерне, укр. табір І бльок, мешкання 78. (1—2)

Міськова Романа — Кіт Володимир, Авгсбург, Зомерказерне. (1—2)

Брата Вишньовського — К. Дмитро, Фюссен. (1—3)

Батька прав. священика о. Всеволода, останньо у Відні — Зелинський Юрій, Фюссен, укр. реал. гімназія. (1—1)

Родичів та знайомих — Пономаренко Микола, Аліксійович, Фюссен. (1—1)

Писаренка Гришка і Почмуру Івана — Гриченко Никифор, Фюссен. (1—1)

Сестру Маєвську Женю — Маєвський Іван, Фюссен, Регенсбург, адм. «Слово». (1—1)

Брата Харченка Григорія (останньо Грац) — Харченко Віктор, Фюссен. (1—1)

Родичів, сестру Оксану і брата Богдана та знайомих — Назар Володимир, Регенсбург, Оселя. (1—1)

Сина Кочергу Івана — Кочерга Дмитро, Аугсбург, Зомерказерне. (1-3)

Племінницю Леврик Марусю і дядька Цимбала Ігната — Коваленко Андрій, Фюссен. (1—1)

Дружину Чопей Явдоху — Чопей Микола, Ноймаркт, Опф. укр. табор. (1—3)

Сина Остапа — Мельник Ілья, табір Карльсфельд біля Мюнхену. (1-1)

Мачула Федіра — Мачула Грицько, Штраубінг панцеркасерне Д. П. 5. (1—3)

Стефана Фірка — інж. І. Лучишин, Ашафенбург, Легардекасерне. (1-3)

Чоловіка Борисова Івана, синів Дмитра і Миколу — Борисова Варвара, Авгсбург, укр. табор, Зомеркасерне. (1—1)

Маму Морозову Тетяну і брата Николу — Морозов Дмитро, Авгсбург, укр. табор, Зомеркасерне. (1—1)

Інженера Сумина Евгена, Гойна Мирослава, та проф. Ліщинського Юліяна — Кебало Стефан, Оберфлінтсбах 19, крайс Розенгайм. (1-1)

Івана Мехтодовича Ващенка — Митрофан Козута, відомість на адресу Федор Семка, Авгсбург 8. Штатбергерштрассе 32. (1—1)

Односельчан села Подолова, Кролевецького повіту — Федор Семка, Аугсбург 8. Штатбергерштрассе 32. (1—1)

Дружину Марію і сина Василя Поваренко — Іван Поваренко, Штрабінг, укр. табор. (1—3)

Дочку Галю — Груня Губа, Штраубінг, укр. табор. (1—3)

Сестру Катерину Черниховську з чоловіком Тарасом — Василь Ляшко, Нітенау, крайс Родінг. (1—3)

Дружину Марію і сина Богдана — Іван Богай, Бамберг, укр. табор. (1—3)

Ткача Володимира — Крушельницький Володимир, Мюнхен, Карльсфельд. (1—3)

Рідних — А. Ю. Гавришкевич, Геттінген, Гайусмарляндштрассе, укр. табор. (1—1)

Палія Івана, останньо Грац — брат Михайло Палій, Геттінген. (1-1)

Братів Олександра і Василя Посікан — Люба Харченко, Геттінген, Вюрт касерне. (1—1)

Брата Ярослава і п. Стефку Жураківську — Граб Омелян, Геттінген, Вюрткасерне. (1—5)

Брата Евгена Костура (останньо Домбраву Опельн), шваґра Ількова Стефана, Романа Ількова та Лучку Василя. Тироль — Костур Мирослав, Авгсбург, укр. табор, Зомеркасерне І. бл. кімната 1. (1—1)

Ярослава Юліяна Роґатинських — рідня, адм. «Слово». (1—5)

Сина Ізидора Заплатинського — Стефан Заплатинський, Грунфельд, гаус № 32, крайс Лінтенфельд, Баварія. (1—1)

Тришевську Валентину та дітей Валіка і Людмилу — Тришевський Анатоль, Мюнхен, Укр. Червоний Хрест. (1—2)

Родичів: Данила і Марію Угрин та брата Василя Угрина — Угрин Дмитро, Авгсбург, Зоммеркасерне, укр. табір, бльок 3. м. 55. (1-2)

Камінського Едварда, останньо Віденьо, і знайомих з Кречовець — Головатий Володимир, Ляуф, бай Гірнберг, Марктплац 25. II. (1-3)

Лабову Ольгу, інж. Когута Ілька, Левка Вукатовича, проф. Андрія Мазикевича і односельчан — Юрій Теодорович, Регенсбург, адм. «Слово». (1—2)

Надію Лисенко зі сином Володимиром та донькою Іриною — О. Дідух, Бурглєнгенфельд бай Регенсбург, Кранкенгаусштрассе 4. Емілія Унле. (1—1)

Залуцького Омел'яна — батько Залуцький Михайло, Байройт, укр. табор, бл. 8. 116. (1—2)

Сина Тольчинського Евгена — Тольчинська Віра, Фюссен укр. табор, 6. 75. УНРРА. (1—3)

Марію Пишнек — муж Пишнек Петро, адм. «Слово». (1—3)

Рідних і знайомих зі Стрийщини — Багрій Василь, укр. табор в Новім Ульмі, бл. Б. меш. 70. (1—1)

Рідних і знайомих з Жидачівщини — Мельник Григорій, укр. табор в Новім Ульмі, бл. Б. меш. 70. (1-1)

Секретаря Кекиша Онуфрія з родиною — учитель Кисіль Михайло, Гоф Таллеройт, пост Танн Нідербаерн. (1—1)

Варчака Омеляна — родичі Варчак Ілья, Байройт, Принце Леопольдкасерне, укр. сектор 8. 115. (1-4)

Синів Емануїла і Степана, останньо в Кальтенкірхе — о. Княгиницький Ярослав, Ляуфен, об Нінденбургштрассе 221/2. (1—3)

Гуля Левка — родичі Гуль Омелян, Байройт, Принц Леопольдкасерне, сектор 13/59. (1—5)

Середяна Ореста і рідних — Галина Шпонь, Фюрт, Рітеральдебергштр. 7. І. (1—1)

Мотя Пискарьова, Регенсбург, адм. «Слово», розшукує племін. (1-4)

Брата Музичка Стаха — Михайло Музичка, Регенсбург, Штатенгоф 8. (1—3)

Брата Михайла Дзвоника — Розалія Дзвоник, Платтінг. (1—1)

Дирекція Української Гімназії в Швайнфурті цим оголошує додаткові вписи учнів до II і V, VII і VIII кляси. Учні, бажаючі продовжувати науку, хай негайно зголошуються. Навчання в гімназії безплатне, добре прохарчування УНРРИ, частинне забезпечення одягом, мешкання безплатне.

Інж. Т. Колесник — дир. гімназ. (1—2)

Ціна 50 пф.

„The Word" - Ukrainian Weekly

СЛОВО

УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖНЕВИК

Рік 1. Регенсбург, вівторок 25 грудня 1945 Ч. 7.

Осідок Об'єднаних Народів буде в США

Лондон. Підготовча комісія Об'єднаних Народів ухвалила скликати перше засідання генеральних зборів Об'єднаних Народів на 10 січня у Лондоні. Комісія, що обговорювала питання майбутнього осідку централі Об'єднаних Народів, вже закінчила свої наради. Як повідомлено, осідком централі Об'єднаних Народів буде США. Голова цієї комісії, припиняючи дебати, заявив, що сімнадцять промовців було за те, щоб Америка була осідком централі, дев'ять було за те, щоб він був в Европі та три, — щоб він знаходився в державі, яка не є постійним членом Світової Ради Безпеки. Підчас голосування за осідок Організації Світової Безпеки в Америці голосувало 30 осіб. 14 представників було проти та 6 утрималося.

ПІДГОТОВЧІ ПРАЦІ ДО КОНФЕРЕНЦІЇ СВІТОВОЇ ТОРГІВЛІ

Вашінгтон. США запросили 15 держав на підготовчі збори перед скликанням конференції світової торгівлі. Запрошення одержали: Бельгія, Люксембург, Австралія, Бразилія, Канада, Китай, Куба, Франція, Чехословаччина, Голяндія, Індія, Нова-Зеляндія, південна Африка, СССР та Англія. Ці збори відбудуться на початку нового року. На зборах розглядатиметься питання про зменшення митної тарифи та підготова до конференції світової торгівлі. Підготовчі збори відбудуться в Европі.

СВІТОВА ВАЛЮТА

Вашінгтон. В американському пляні Бреттона Вудса передбачено створення фонду світової валюти в сумі 8,5 мільярда долярів, який буде складатися з внесків поодиноких держав. Цей плян стане чинним тоді, коли його ратифікує стільки держав, що це дасть можливість покрити 65 відс. передбаченого фонду світової валюти. Крім Англії, СССР та інших менших держав, збирається ратифікувати цей плян також і Франція.

ЗА СИЛЬНУ АМЕРИКУ

Лист президента США до конгресу

Вашінгтон. Президент США Трумен звернувся до американського конгресу з листом, в якому висловив бажання, щоб створити з дотеперішніх военного міністерства та міністерства фльоти — **одне міністерство національної оборони.** (Американська повітряна фльота не має самостійного міністерства).

Внесок президента США передбачає, що керівником проектованого міністерства національної оборони та керівними секретарями міністерства мають бути цивільні особи. Натомість приділені до міністерства шеф генерального штабу армії та команданти сухопутнього війська, повітряної та морської фльот мусять бути військовими старшинами.

У листі висловився през. Трумен рівнож за **якнайспішніше уведення загальної військової служби,** «щоб», як заявив президент дослівно, — «мали ми в руках резерву, яку могли б ми використати, коли до цього були б ми приневолені у випадку нещастя». Програму озброєння належало б доповнити розплянуванням промислової мобілізації та пожвавленням промислу й продукції сирівців.

Щоб глибше обоснувати свої постуляти, заявив президент Трумен: «Чи ми бажаємо цього чи ні, мусимо всі це признати, що **наша перемога зобов'язала американський нарід до постійної відповідальности за керівництво світом.** Майбутнє світового миру залежить в значній мірі від того, що вирішить США, та від того, що сповнятимуть постійно свою ролю провідної держави в колі народів. **Світовий мир залежить від того, чи Америка є в стані зберегти фізичну силу, що являється необхідною** як оборонний засіб проти якогонебудь майбутнього нападу.

Мусимо бути разом з іншими членами Об'єднаних Народів готові до спільних конечних жертв, щоб охоронити світ перед майбутніми нападами. Мусимо кожночасно мати в поготівлі вистарчальну мілітарну силу, щоб могти переконати кожного можливого порушника миру в тому, що американський нарід є поважним оборонцем миру. Мусимо рівнож зрозуміти, що майбутня війна може вибухнути ще більш несподівано від останньої та що може заторкнути безпосередньо області США.

Наша мілітарна політика має віддзеркалювати наші зобов'язання супроти Об'єднаних Народів та **підтримувати організацію світового миру.** Наша постава до мілітарних питань мусить бути формована відповідно до успіхів або неуспіхів нашої дипльоматії. Заміри інших великодержав та їхні сили мусять бути устійнені за нашим відомом. **Так** само повинна наша закордонна політика брати під увагу мілітарну силу та стратегічні можливості нашого війська».

Перші дні московської конференції

Москва. Конференція міністрів закордонних справ США, Великої Британії та СССР почалася формально дня 16 грудня. Перше засідання тривало понад дві години. В наступних днях велися рівнож кількагодинні наради між міністрами та неофіційні розмови заінтересованих міністрів з дипльоматами.

Генералісимус Сталін вернувся із своєї відпочинкової відпустки з Сочі на Кавказі до Москви, щоб бути присутнім у Москві в хвилині відкриття конференції. Його присутність у Москві значить, що советська делегація буде в стані приймати скорі та остаточні рішення.

Про перебіг конференції подала досі світова преса доволі скупі та безбарвні звідомлення. З цих звідомлень виникає тільки, що відбуваються щоденно засідання та слід сподіватись добрих поступів у переговорах.

«Асошіейтед Прес» інформує, що як міністер Бирнс так і міністер Бевін мають постійний контакт з китайським і французьким послами в Москві. Високий урядовець британського міністерства закордонних справ Сер Рональд Кемпбел є в постійному безпосередньому контакті з дипльоматичними представниками Канади, Австралії та Нової Зеляндії та інформує їх про перебіг розмов міністрів.

Генералісимус Сталін прийняв у Кремлі міністрів Бирнса і Бевіна на довших авдієнціях. Був це його перший публичний акт від часу повороту з відпустки. В авдієнціях приймали теж участь комісар Молотов, посол США в Москві Гарріман, британський амбасадор в СССР Сер Архибальд Клерк-Кер та секретар міністерства закордонних справ Великої Британії Сер Олександер Кадобан.

Становище в Ірані погіршилося

Тегеран. Становище в Ірані знову погіршилося. Губернатор Азербайджану змушений був залишити Тебріс, головне місто своєї провінції. Прибувши до Тегерану, він заявив, що урядова залога Тебрісу є цілком окружена та що капітуляції його треба чекати щохвилі. Іранський прем'єр готується виїхати до Москви, щоб там перед трьома міністрами закордонних справ особисто домагатися залишення Ірану аліянтськими військами. Хоча здається, що заява губернатора Азербайджану про те, що ця провінція остаточно втрачена для Ірану, є передвчасна, проте цілком можливо, що до моменту прибуття іранського прем'єра до Москви, вона буде знаходитися вся в руках повстанців.

В одному коментарі советської пресової агенції Тасс говориться: «Справжня мета вереску, що його зчинили реакційні кола проти аліянтських частин, є спроба відвернути їхню увагу від здушування демократичного руху в іранській частині Азербайджану».

Проголошення автономії Іранського Азербайджану

Тегеран. Голова нового уряду іранського Азербайджану проголосив автономію північної провінції Ірану. Азербайджан визнає центральний уряд у Тегерані та буде виконувати постанови іранського парляменту, якщо вони не будуть суперечити інтересам народу та не будуть скерованими проти автономії іранського Азербайджану. Проклямація складається з 19 пунктів, що намічають програму діяльности уряду. В цій програмі передбачається розподіл великих землеволодінь, реорганізація індустрії та комунікації й негайне переведення загальних виборів. Крім цього існуватиме охорона приватного майна.

Тегеран. Як повідомляють пресові звідомлення, сепаратистичний рух в Ірані перекинувся тепер з Азербайджану на сусідню провінцію Гілян. Головне місто цієї провінції знаходиться над Каспійським морем. Гілян уже в 1920 р. проголошував незалежність та советську республіку.

Лондон. У Вашінгтоні офіційно повідомлено, що США не визнають Азербайджанського уряду, тому що він не є вислідом стихійного руху, який би висловлював волю народу.

Московська конференція у світлі світової преси

Світова преса останніх днів стоїть під знаком конференції в Москві. Часописи трьох великодержав, яких міністри закордонних справ беруть участь у конференції, вітають московські розмови як засіб для передискутування різниць у поглядах великодержав та спосіб спільного шукання розв'язки пекучих питань.

Ню-Йоркський часопис «Геральд Трібун» завважує, що міністер закордонних справ США Бирнс висловив осторогу, щоб громадська думка не вважала різниць поглядів на конференції признакою погіршання чи охолодження відносин між трьома великодержавами. Згаданий часопис пише дослівно: «Міністер закордонних справ Бирнс заявив, що буде вдоволений, коли в деяких точках буде однозгідність а в інших виявиться можливість ближчої розв'язки. Він додав, що немає тепер, на його думку, важнішої проблеми від мирної конференції, що мусить створити основу для праці Об'єднаних Народів з метою забезпечення миру».

Рівнож «Ню-Йорк Таймс» вітає факт відновлення вступних праць над мирними договорами. Цей часопис вважає, що це небезпечна річ довго держати світ у теперішньому стані умов перемир'я чи радше завішення зброї. Теперішнє неунормування відносин утруднює переведення допоміжної акції для країн, що пекуче відчувають брак такої допомоги. Через цей стан не можуть також деякі країни самі собі помогти. В кожному разі також «Ню-Йорк Таймс» висловлює думку, що не слід забагато сподіватись від нової конференції. М. ін. пише дослівно: «Досвід пригадує, що треба бути обережним. Офіційне повідомлення говорить виразно, що розмови матимуть свобідний, непримусовий та підготовчий характер. Також нічого більше не слід вимагати, бо неможливо».

Англійський часопис «Економіст», висловлюючи свої погляди на перебіг московської конференції, з'ясовує глибокі різниці в поглядах, що довели до незавершення лондонської конференції міністрів закордонних справ. «Економіст» пригадує, що першим спірним питанням лондонської конференції була справа опрацювання мирних договорів з европейськими країнами. Представник СССР спротивився, щоб поза США, Великою Британією і Советським Союзом — брали у переговорах участь інші держави. Спірним було тоді питання Румунії та Болгарії; ані США ані Велика Британія не хотіли визнати урядів цих країн, як уряди недемократичні та такі, що в дійсності не репрезентують своїх країни, підчас коли комісар Молотов окреслював ці уряди як чисто демократичні. Інші питання, що виявили незгідності в поглядах трьох великодержав, були — справа італійських колоній, сплачування военних відшкодувань та створення центрального правління в Німеччині. «Економіст» заявляє: «Розглянути ще раз усі спірні питання та задержати вигляди на компромісові можливості, це в ніякому разі не означає капітуляції перед російським поглядом. Це не діється тому, що США та Велика Британія бажають здати свої позиції, але тому, що вони переводять нову спробу вирівняти свої погляди з російським становищем. Йде про те, що удалося зрушити мертвий пункт і спрямувати великодержави знову на шлях співпраці. Кожний новий почин це краща річ ніж постійне й нестримне погіршання аліянсу між трьома великодержавами. Цей почин уже реалізується і в найближчій черзі московського денного порядку стоїть найбільш фундаментальне з усіх спірних питань, — питання міжнародньої контролі атомової енергії».

Як повідомляє «Асошіейтед Прес» з Москви, советська преса не в'яже також великих надій з конференцією, хоч, згідно із советським урядовим поглядом, тільки [illegible] конференції всилі створити мож[illegible] блем та забезпечення м[illegible]

Сирія — незалежна держава

Лондон. В Лондоні підписано між Францією і Великою Британією умову про одночасне виведення військ цих держав з Сирії і Лібанону. 21 грудня в Бейруті з'їхалися британські й французькі військові фахівці, щоб обговорити як прискорити здійснення цієї умови. Крім залишення Сирії і Лібанону підписана умова передбачає тісну британсько-французьку політичну співпрацю на Близькому й Середньому Сході, завданням якої є усувати всі розбіжності, що можуть пошкодити британським або французьким інтересам у Леванті. Далі цей документ передбачає довготривалу опіку Об'єднаних Народів над Сирією, Лібаноном та іншими країнами Леванту.

Д-р. РЕ[illegible]ЕНТ АВСТРІЇ

Відень. Австрійські національні збори таємним голосуванням одноголосно вибрали президентом [illegible] Карла Реннера.

РЕННЕР ЗАКЛИКАЄ ДО ЄДНОСТИ

Відень. Карло Реннер, якого вибрано цими днями президентом другої австрійської республіки, закликав австрійські політичні партії до співпраці за втримання повної свободи країни. Його жадання про прилучення до Австрії тирольських земель, які Гітлер відступив Муссоліні, перше засідання австрійського парляменту прийняло з ентузіязмом.

НОВИЙ УРЯД В ІТАЛІЇ

Рим. Італійський прем'єр Гаспарі створив новий уряд, задержуючи в своїх руках пост міністра закордонних справ. Його заступником є соціяліст Ненні. Гаспарі заявив, що головним завданням нового уряду буде закріплення демократії в Італії, щоб не допустити до випадків, які заіснували в 1921-22 рр. та довели до диктатури.

Бельгійська зона в Німеччині

Брюссель. Підчас нарад основоположної комісії Об'єднаних Народів, на яких брав участь бельгійський міністер закордонних справ, представлено внесок про створення бельгійської окупаційної зони в Німеччині. Бельгійська окупаційна зона буде підзоною англійської зони. Бельгійський командувач її підлягатиме фельдмаршалові Монтгомері, а тому не буде виступати в Аліянтській Контрольній Раді в Берліні. Одначе бельгійський уряд буде мати надалі свою військову комісію в Берліні.

ПОДОРОЖІ МІЖ ОКУПАЦІЙНИМИ ЗОНАМИ В НІМЕЧЧИНІ

Берлін. Аліянтська Контрольна Рада видала дозвіл на право переїзду деяких професійних груп з одної окупаційної зони до другої. Для переїзду кордонів будуть видані документи, які можуть одержати: особи, що працюють в установах центральної управи Контрольної Ради, духовні, лікарі, техніки проектів відбудови, торговельні агенти і купці, яких діяльність простягається на дві або більше зон. Важність документів буде обмежена до одного року, одначе вони можуть бути відкликані кожної хвилини.

ГІТЛЕРІВСЬКІ ПЛЯНИ НА СХОДІ

ЧОГО ГЕСС ЛІТАВ ДО ШКОТІЇ?

Нюрнберг.

Дев'ятнадцятого дня нюрнберзького процесу (в четвер 13. грудня) представник американської прокуратури зачитав доклади про те, як виглядали в різних фабричних лягерах життьові умовини робітників, силою притягнених до Німеччини з різних сторін Европи, а найбільше зі Сходу. Наприклад, у лягерах заводів Круппа мешкало подвійно більше робітників, ніж на це дозволяли здорові відносини. Їжа для робітників була зовсім недостатня. Більшість робітників зі Сходу працювали і спали в тій самій одежі, в якій привезено їх з домів. А багато мусило взимку йти на роботу навіть босо. Ще гірші зловживання роблено з полоненими. Підсудний Завкель, як виявили дальші документи, дуже тісно співпрацював з управлінням зайнятих східних просторів, як теж з підсудним Кайтелем. Ця співпраця виявлялася передусім у примусовому вивожуванні людей зі сходу на роботи в Німеччину. Щоб свої зброїні пляни краще виконувати, підс. Шпер згодився на примусовий вивіз до Німеччини чужинецьких робітників. Генеральний комісар в Ризі велів забирати як робочі сили навіть 10-тилітніх дітей.

Того ж дня суд заслухав теж обвинувачення в справі страшних умовин у концлягерах. Наприклад, в концлягері в Флосенбургу на Різдво 1944 року біля гарно прибраної ялинки повішено певне число в'язнів, а інші в'язні того ж лягеру мусіли взяти участь в цьому «святі». Жахливо нелюдські відносини садистів панували у всіх концлягерах.

Дальше на чергу дня в працях нюрнберзького трибуналу прийшло жидівське питання. В цій справі найбільше і найважчих доказів є проти підс. Штрайхера, як одного з творців т. зв. нюрнберзьких протижидівських законів. Акція бурення синагог в Німеччині почалася 4. серпня 1938. збуренням синагоги в Нюрнберзі. В буренні тієї святині сам Штрайхер особисто взяв участь. Жидівські погроми в листопаді 1938. р. в Німеччині зовсім не були спонтанним протестом німецького народу проти вбивства секретаря німецької амбасади в Парижі Фон Гата, але були вони зарганізовані гестапом.

При кінці 19-го дня процесу зачитано ще документи про ліквідацію гестапом варшавського гетта і показано коротку фільмову ленту, яка демонструвала ліквідацію одного жидівського осередка.

20-го дня процесу (п'ятниця 14. грудня) на порядку дня були дальше жидівські справи. Відчитано заяву високого гестапівського урядовця, в якій він твердить, що 4 мільйони жидів згинуло в концлягерах, а дальші два мільйони винищено з німецького наказу, головно підчас війни з Советами. Але Гіммлер не був вдоволений тією протижидівською акцією, бо на думку Гіммлера повинно було згинути більше як 6 мільйонів жидів. З інших документів виявляється, що, наприклад, в Освенцімі замордовано 1.165.000 европейських жидів. Перед вбивством усім жидам вибивали золоті зуби і пломби. Зачитано того ж дня на суді такі два уривки з записника підсудного Франка: 16. грудня 1941 року Франк говорив, що в Генеральній Губернії є півтора мільйона жидів. Під датою 25. грудня 1944. в записнику Франка можна читати: «Під цю пору ми маємо в Генеральній Губернії ще 100 тисяч жидів».

21-го дня процесу (17-го грудня) говорено на суді в Нюрнберзі про т. зв. «Осторганізацію», створену Герінгом. Вона мала м. ін. за завдання всі хліборобські продукти південної і південно-західної частини СССР поставити до розпор'ядимости німецької армії, а зайву ренту вислати в німецьке запілля. Виявляється, що всі індустрійні заводи довкола Москви, Ленінграду й уральська індустрійна область мали бути знищені, бо Німеччина не була запікавлена в існуванні продукційної сили Росії.

На конференції 16. липня 1941 р., в якій взяли участь Гітлер, Герінг, Кайтель, Розенберг і Борман, Гітлер заявив м. ін.: «Ми мусимо бути повністю свідомі того, що ми з тих країв (тобто зі сходу) ніколи не вийдемо», і дальше: «Ніколи не сміє бути можливим створити мілітарну силу на захід від Уралю»; і ще таке: «Навіть якби ми мусіли вести війну 100 років, ми не сміємо ніколи дозволити на те, щоб хтось крім німців носив зброю».

Т. зв. визволення від большевизму — як виявляється з дальше зачитаних на суді документів — було тільки протекстом до розбиття російської держави і до сколонізовання східних просторів Німеччиною.

Пре[illegible]анської прокуратури відчита[illegible] ствержує, що високі [illegible]дники є відповідальні за випадки лінчування аліянтських летунів, які були змушені вискочити з літаків.

17-го грудня підс. Кальтенбруннер не явився на процесі, бо знову дістав вилив крови в мозку і його мусіли знову відвести до лікарні.

22-го і 23-го дня нюрнберзького процесу (18-го і 19-го грудня) прокурори читали документи, що свідчили проти «фюрерського корпусу» націстської партії, та що говорили про те, як націсти конфіскували церковні добра, зокрема манастирські, як пльондрували і крали европейські мистецькі надбання. Американський прокурор твердив, що ці пльондрування і крадежі переводили передусім Розенберг, Герінг, Кайтель, Верховне Командування Німецьких Збройних Сил, гестапо, СД і СС.

Дальші документи, зачитані на суді, говорили про несмачну роль т. зв. націстських «штурмабтайлюнгів» у житті німецького народу по приході націстів до влади.

В Нюрнбергу відслонено тепер теж таємницю Гессового лету до Шкотії. Ото ж виявляється, що Гесс після приземлення вручив британському міністерству закордонних справ мирову пропозицію, на основі якої Німеччина мала зберігати за собою вільну руку в Европі, а Англія ж мала мати повну свободу дій у своєму світовому королівстві. Тільки мала вийти Англія з Іраку і мала звернути колишні німецькі колонії. Домагалася теж тоді Німеччина уступлення уряду Черчіля і заступлення його кимось іншим ще перед дальшим веденням переговорів. Гесс пробував тричі летіти до Шкотії, але з приводу непогоди або з інших мотивів мусів вертатися.

Документ князя Коное

Токіо. (АП). Японський князь Фумінаро Коное подав у документі, виготовленому перед своїм самогубством, що Советський Союз згодився під кінець 1940 р. на те, щоб приєднатися до «держав осі» з пляном поділу східньої половини світу між Советським Союзом, Німеччиною, Японією та Італією. Проте цей плян знівечило переконання німців, що вони є всилі протягом двох-трьох місяців перемогти Советський Союз.

Цей документ, що виявив його син Коное, Мічітака, являється апологією осі. У ньому говориться далі, що плянованому союзові між Росією та трьома членами осі товаришив таємний договір, на основі якого Індія та Іран мали стати «майбутньою сферою впливу» росіян. Японія мала одержати тихо-океанський простір, Німеччина середню Африку а Італія північно-африканські області.

Проте, як заявив Коное, не вдалося розвинути цього пляну, а після трьох місяців від договору німецькі офіційні особи говорили вже одверто про неминучість націстично-советської війни.

Один раз поставила Японія офіційне домагання Німеччині, щоб вона понехала плян війни з Росією, але німці відкинули це дбмагання, мотивуючи, що «буде можливо закінчити воєнні дії за два-три місяці».

Коное підкреслює, що берлінська «зрадницька» політика могутності завели Японію і його самого та натякає, що ані Німеччина ані Росія не пробували ніколи поважно завершити союзний договір.

Хвиля страйків

Ню-Йорк. Ще страйк робітників автопромисловости не закінчився, як професійна спілка сталевих робітників заявила, що коли заробітня платня їхніх робітників до 14 січня не буде підвищена, вони почнуть страйк.

Звернення провідника американських профспілок до британського прем'єра Етлі, щоб він посередничав у страйку на користь робітників Дженераль Мотор у Детройті, британський уряд відхилив. Є надія, що страйк закінчиться внаслідок особистої інтервенції президента Трумена. Згоду заводів Форда підвищити робітникам заробітню платню за годину на 12 відс., професійні спілки відкинули.

Вашінгтон. Як повідомляє «Асошієйтед Прес», залізничні товариства звернулися з проханням до американського уряду, щоб він взяв на себе посередництво в їхньому конфлікті з мільйоном залізничників, бо всі дотеперішні розмови про підвищення платень не привели до висліду, наслідком чого повстає загроза страйку.

Париж. Профспілка робітників на французькій державній праці зажадала від уряду негайного підвищення заробітньої платні, починаючи від 1 серпня 1945 р., та нового усталення платень і рент від 1 січня 1946 р. Жадання мотивується 50 відсотковим підвищенням цін на харчеві продукти. Щоб це жадання осягнуло успіху до мільйона французьких державних робітників і урядовців проголосило кількагодинний символічний страйк.

Осльо. Норвегії загрожує страйк, бо головна профспілок зажадав відшкодовання за працю, яку виконали робітники підчас німецької окупації за зниженими нормами платень. В норвезьких копальнях страйкує до 5000 робітників та службовців 30 фірм. Норвезький прем'єр, що видав розпорядження про негайне відновлення праці, щоб не гальмувати господарської відбудови країни, заявив, що до цієї справи втрутиться парлямент, якщо не вдасться робітникам і підприємцям дійти до згоди.

Атени. В Атенах застрайкували робітники міських трамваїв, домагаючись майже шостикратного підвищення платень. Крім цього всі харчівні й чайні замкнули свої приміщення як протест проти цін встановлених для них урядом.

Сідней. В Австралії загрожує небезпека, що 300.000 шахтарів, робітників сталевої індустрії та морських робітників оголосять страйк, якщо не буде відповідно розв'язане питання їхньої заробітньої платні.

Бомбай. У Бомбаї страйкують робітники кількох нафтових фірм.

До подій у Китаї

ЗВОРОТНИЙ МОМЕНТ У КИТАЙСЬКОМУ КОНФЛІКТІ

Вашінгтон. Безпосередньо перед Московською Конференцією, президент Трумен видав заяву, щодо китайської проблеми. В цій заяві, президент Трумен, виходячи з заложення, що «порушення миру денебудь загрожує загальному мирові», зажадав, щоб центральний уряд та комуністи поєдналися на справедливих для обох сторін підставах та припинили внутрішню ворожнечу, щоб дати можливість перейняти владу в усьому Китаї центральному урядові й найскоріше відіслати роззброєні японські частини до дому. Теперішній центральний уряд хоча і визнаний аліянтськими державами, одначе не може рахувати на військову підтримку США підчас внутрішньо-китайського конфлікту та в сучасний момент не відповідає вповні своєму завданню загального китайського уряду. Урядові США відомо, що сучасний китайський центральний уряд є урядом одної партії. США переконані, що для справи миру, єдности й демократизації Китаю, уряд буде розширений через включення до нього інших політичних елементів. Існування окремої незалежної комуністичної армії, є неможливим з огляду на єдність Китаю й створення одного загального китайського уряду. Усі китайські військові сили мусять бути об'єднані в одній китайській національний армії.

Ця американська нота не залишає сумніву, що вона передбачає прийняття цих побажань китайським урядом як обов'язок, який має Китай перед Об'єднаними Народами в їх змаганні за утримання світового миру.

Реакція на американську ноту китайського центрального уряду й китайських комуністів переконує в тому, що це дипльоматичне втручання ззовні, вони зрозуміли як бажання добра для Китаю. Обидві сторони прийняли ноту зі зрозумінням а комуністи навіть з ентузіязмом. Тридцять пять китайських комуністичних провідників прибуло до Чунгкінгу, щоб розпочати переговори з центральним урядом. Одним з найголовніших їх жадань є переведення загальних виборів.

ЧАН-КАЙ-ШЕК У ПЕКІНІ

Пекін. Генералісимус Чан-Кай-Шек прибув на відвідини до Пекіну, після десятилітньої відсутности в ньому. Чан-Кай-Шека супроводжує його дружина, що повернулася в вересні ц. р. з однорічного відпочинку в США. В Пекіні відбудуться розмови між китайським генералісимусом і американськими командувачами про реорганізацію північного Китаю та обсадження Манджурії. Китайські частини чунгкінського уряду вже вступили до головних манджурських міст Мукдену та Чангчуну. Як повідомляє «Ню-Йорк Таймс», советські частини відкрили дорогу до Манджурії військам центрального китайського уряду, виконуючи советсько-американський договір.

*

Чунгкінг. Як повідомив китайський національний уряд, СССР та Китай встановили остаточний термін, коли советські війська мають виступити з Манджурії, а саме — до 3 січня 1946 р. Міністер інформації китайського національного уряду заявив, що його уряд не може погодитися на жадання китайських комуністів щодо існування окремої незалежної китайської комуністичної армії та на призначення комуністичних губернаторів у Північних провінціях Китаю. Натомість національний уряд готовий вести переговори про участь комуністів у центральному уряді ще перед скликанням китайських національних зборів.

СОВЕТСЬКО-ТУРЕЦЬКИЙ ОБМІН ДИПЛЬОМАТИЧНИМИ НОТАМИ

Москва. Московське радіо повідомило, що між Советським Союзом і Туреччиною відбулася обміна дипльоматичними нотами з приводу антисоветських демонстрацій в Інстамбулі та в інших турецьких містах. Советський уряд вважає, що турецька заява про демонстрації, підчас яких знищено приміщення советофільських часописів, є незадовільною.

ГОЛОД І ПОШЕСТІ В БУДАПЕШТІ

Будапешт. Як повідомляє агенція «Ройтер», посадник Будапешту заявив, що столиця Мадярщини буде «найбільшим кладовищем» усіх часів, якщо УНРРА не прийде зі своєю поміччю. Жінки й діти голодують. В місті панують червінка, плямистий тиф і інші пошесті. Смертність серед дітей до одного року становить 40 відс.

ПРОЦЕС ВОЄННИХ ЗЛОЧИНЦІВ У СМОЛЕНСЬКУ

Смоленськ. У Смоленську почався процес проти десяти колишніх німецьких військових, яких обвинувачується в тому, що вони підчас німецької окупації Смоленська від 1941 до 1943 мордували цивільних росіян, знущалися над советськими полоненими та нищили культурні пам'ятки. Обвинуваченим судить на явних розправах воєнний суд. Боронить їх пять російських адвокатів.

ФРАНКО ПЕРЕГОВОРЮЄ З МОНАРХІСТАМИ

Вашінгтон. Цими днями відбулася нова зустріч спеціяльного уповноваженого Франка з заступником претендента до еспанського трону. Монархісти прикладають до цієї зустрічі велику надію, бо принц Альфонс згідно з наказом Франка знаходиться в арешті.

ФРАНЦУЗЬКІ ВЧЕНІ ПРО АТОМОВУ ЕНЕРГІЮ

Париж. Одна з комісій Французької Академії Наук заявила, що атомова енергія може бути дуже важливим чинником для розвитку світового господарства. Обов'язком урядів має бути допущення вчених усіх народів до дослідів та дотеперішніх досягнень у цій ділянці.

НІМЦІ НЕ МАЛИ АТОМОВОЇ БОМБИ

Вашінгтон. Керівник американської комісії для дослідів над працею націстів у ділянці атомової енергії, повідомив американський сенат, що націсти в кінці цієї війни були ще дуже далеко від відкриття атомової бомби.

МОРСЬКІ ЗБРОЙНІ СИЛИ США

Вашінгтон. Фльота США складається з 319 великих бойових кораблів, 1.694 менших морських одиниць, великого числа резервових кораблів та з 12.000 літаків.

СКОНФІСКОВАНО СПАДЩИНУ МУССОЛІНІ

Рим. Італійська особлива комісія сконфіскувала в неапольській філії італійського державного банку банкове конто вдови Беніто Муссоліні, як власність фашистів, що була неправно здобутою. Конто мало вартостевих паперів і ощадностевих вкладів на загальну суму 230.000 марок. Комісія призначила вдові Муссоліні з двома дітьми місячну ренту в сумі 1500 марок.

ШІНТО НЕ БУДЕ ДЕРЖАВНОЮ РЕЛІГІЄЮ ЯПОНІЇ

Токіо. Генерал Мак Артур спеціяльним декретом заборонив культові імператорів мати права державної релігії. Культ імператорів (шінто) не заборонюється. Дозволено й надалі відвідувати місця культу живих і померлих імператорів та складати там офіри. Одначе заборонюється змушувати когось виконувати цей культ як обов'язковий.

ВІДКРИТТЯ ТОРІЮ В КАНАДІ

Оттава. Канадійський прем'єр Мекензі Кінг повідомив в Оттаві, що недалеко міста Онтаріо в Канаді знайдено торій, який буде новим цінним засобом для досліджування атомів.

ЩО? ДЕ? КОЛИ?

* Принц Каное, про наказ арештування якого ми повідомляли в минулому числі, покінчив самогубством.

* За попередніми підрахунками, тепер є в Німеччині 65.285.915 населення. До 1 червня 1946 р. на підставі розпорядження аліянтської комісії в Німеччині має відбутися перепис населення.

* Американське Військове Правління видало дозвіл на відкриття в Берліні «Великої Крайової Льожи Вільних Мулярів». Новим крайовим гросмайстром льожі призначено Павла Розенталя.

* В Мюнхені засуджено на один рік в'язниці кол. в'язня німецького концентраційного табору за те, що він видав брошуру про Дахав без дозволу Військового Правління.

* В англійській зоні арештовано ще нових злочинців з керівництва кол. концентраційного табору в Дахав, між ними асистента др. Шіллінга — др. Брохтля, що також робив недозволені в лікарській практиці експерименти над в'язнями.

* 14 грудня англійському королеві Юрієві VI минуло 50 років життя.

* До Швайцарії після австрійського транспорту дітей, цими днями прибув ще транспорт дітей з Чехословаччини, хворих на легені.

* 30 тисяч німецьких полонених буде працювати у Франції в різних копальнях гірничого промислу.

* 30 тисяч французьких жінок за опіку над аліянтськими летунами підчас окупації нагороджено пакунками з одягом і харчовими продуктами.

* Міланська поліція арештувала Карла Скорцу, секретаря кол. італійської фашистівської партії. Скорца був також членом великої фашистівської ради та директором кол. фашистівського пресового бюра.

* Британське радіо повідомило, що уряд Великої Британії офіційно визнав новий австрійський уряд.

* З 1 січня вступає у силу закон про націоналізацію французького державного банку та чотирьох приватних банків у Франції

* Постійний виконавчий комітет Світового Союзу Професійних Спілок відбув цими днями своє засідання в Парижі. На засіданні обговорювалося питання участи представників робітничих організацій в Організації Світової Безпеки.

* Американське міністерство закордонних справ повідомило, що воно одержало ноту французького уряду в справі режиму генерала Франка. Таку ж ноту вислала Франція також англійському урядові.

* Мадярський уряд постановив розв'язати мадярсько-советське торговельне товариство.

* Мистецький музей у Москві одержав з Німеччини ряд експонатів, як відшкодовання за знищення німцями музеїв у Ленінграді, Новгороді та Києві. Серед цих експонатів є Сикстинська Мадонна Рафаелля та кілька образів Рембрандта.

* Новим президентом Швайцарії вибрано др. Карла Кобельта, члена радикальної партії.

* Генерал Німітц призначений шефом американської фльоти.

* П'ять членів комітету для дослідження палестинської проблеми мали цими днями розмову з президентом Труменом. Комітет розпочне свою працю 1 січня й закінчить її за чотири місяці.

* Військовий суд у Дуісбурзі засудив кол. німецького підстаршину Гайнріха Діля з Ессену на кару смерти за недозволене посідання зброї.

* Вінстон Черчіль в найближчому часі виїзджає до Америки, де перебуде три місяці. Ця поїздка має приватний характер.

* Маршал Маннергайм 20 грудня після відпочинкової відпустки в Португалії виїхав назад до Фінляндії.

* Японський уряд постановив розв'язати парлямент та в кінці січня перевести нові загальні вибори, підчас яких вперше в Японії голосуватимуть також жінки.

* 34 американських сенатори звернулися до президента Трумена з проханням покликати спеціяльну американську комісію для допомогової харчової акції в Німеччині та Австрії.

* Внаслідок знесення впровадженої підчас війни контролі пресових вістей в Англії та інших краях, британський уряд розв'язав британське міністерство інформації.

* На розпорядження Американської Головної Кватири мусять усі шофери й власники автомашин до 1 січня 1946 р. зложити внесок для устійнення їхнього права їзди.

* Комуністична партія зажадала для себе двох необсаджених тепер міністерств у баварському уряді.

Габріеля Містраль — лавреатка Нобля

Коли наспіла вістка, що літературну нагороду Нобля за 1945 рік одержала Габріеля Містраль, багато літераторів і робітників пера у світі стало перед загадкою: хто це вона?

Ця вістка була також не меншою несподіванкою. Чи мало зацікавлених літературою передбачали в інших загально відомих у світі авторах — переможців цієї міжнародньої нагороди. Згадувались у літературних колах імена англійського письменника Й. Б. Прістлі, француза Андре Жід, німецького емігранта Гайнріха Мана, американських письменників Ернеста Гемінґвей, Джона Стейнбека або Джона дос Пассос, норвега Оляфа Дун і врешті італійського письменника Ігнаціо Сільоне. Проте перемогла скромна поетка Габріеля Містраль. Літературний лавр 1945 року здобула письменниця-громадянка невеликої країни латинської Америки — Чілі.

Хто це Габріеля Містраль? Далека родичка чи внучка величнього французького лірика Фредеріка Містраль? Ані лексикони, ані енциклопедії не дають на це відповіді.

Проте ім'я її відоме в світі дипльоматії. Габріеля Містраль — це псевдонім чілійської пятьдесятьшостилітньої дипльоматки Люцілі Годой де Альгайга. Свою життеву карієру почала вона як учителька, потім журналістка. врешті перейшла до дипльоматично-консулярної служби. Була чілійським консулем у Мадриді, потім у Лізбоні, останньо у бразилійському місті Петрополіс. Коли чілійський уряд призначив її свого часу консулем в Неаполі, Муссоліні відмовив їй екзекватур (затвердження), тому, що у фашистівських країнах не допускали жінок до таких функцій. Літературний псевдонім — Габріеля Містраль — прийняла вона як вияв вдячности супроти знаменитого поета Фредеріка Містраля, якого творчість була для неї взірцем і натхненням.

Поезії Габріелі Містраль виявляють глибинну тугу за християнським пізнанням буття та палають пристрастю відслонення таємниць філософічної та вічної правди. Її «Сонети про смерть», «Габляню аль Падре» та «Дезоляціон» стоять на вершинах майстерства лірики. Глибина та справжня поезія думки і витончена техніка вислову ставлять її лірику в ряд найкращих поетичних творів.

Вручення літературної нагороди Габріелі Містраль — це свято не тільки для Чілі, а для усієї латинської Америки.

Св. Миколай у Регенсбурзі

Діти і учні українських шкіл у Регенсбурзі 18 і 19 грудня зустрічали св. Миколая.

18 грудня наші наймолодші влаштували святочний вечір, який почався виступом дитячого садку.

Дальша програма, яку виконали учні української народньої школи, складалася з виступів шкільного хору, деклямацій та рухових вправ дівчат і хлопців. Особливо гарно деклямувала учениця Нагірна. Третьою частиною програми була дитяча сценка під заголовком «Золоте Серце», під кінець якої завітав до залі св. Миколай, і роздав подарунки усім дітям, що з усміхненими обличчями розійшлися до дому.

На другий день відбулося Миколаївське Свято для гімназійної молоді й старших. Зактуалізована й пристосована до місцевих обставин сценка, яку виконали учні старших гімназійних кляс, внесла багато гумору й веселости серед присутніх. На закінчення свята св. Миколай роздав чемним подарунки, а злий Антипко подарував неслухняним різку.

Вистава трупи львівських акторів

З великої кількости різноманітних імпрез та вистав, що відбулися в Мюнхені, особливим успіхом користувалися і найбільше виступів мала група акторів львівської опери та театру «Веселий Львів», що грала під керівництвом Вол. Шашарівського.

Монтажем народних пісень «Помагайте, дівчаточка» розпочалася програма. Жваво та майстерно були виконані музичний скетч Богдана Нижанківського «Вертеп», де влучно підкреслено окремі характеристичні моменти і риси нашої еміграції, з участю всього ансамблю та народна інсценізація «Явтун», яку виконали Л. Шашарівська та П. Рудакевич.

Коли інсценізовані дуети Ірени та Юрія Лаврівських «Шукай кохання» та «В Карпатах» були трохи задовгі та одноманітні, то також чардаш у майстерному виконанні Ірени Лаврівської і комічні пісеньки Юрія Лаврівського: «Тихий вечір», «Не дужих у світі сила», «Люди добрі, ось вам моя сповідь» і «Бродить ніч по вулицях зимових» мали великий успіх. Так само успішно пройшли сильні виступи Лізи Шашарівської, що виконала пісні «Ти не плач» і «Ти не питай» та Вол. Шашарівського з сатиричним співом «Катря — це найкраща із дівчат».

Велику експресію й майстерність виявили арт. Зоя Троян у танго та арт. Сернов у «козачку». Вистава закінчилася інсценізацією «Вечір на селі» з участю всього ансамблю. Успіхові програми сприяв також конферансьє В. Шашарівський, який гумором і дотепами розвеселяв присутніх.

Програма ця багато разів виконувалася в Мюнхені, зокрема в театрі УНРРА, а також у Карльсфельді, на Фрайманї, в багатьох містах і таборах на переферії та в американських частинах.

До всіх бувших українських політичних в'язнів німецьких конц-таборів і в'язниць

Отсим подаємо до загального відома, що вже від червня ц. р. розпочала свою працю (Мюнхен, Дахавштр. 9) Ліга українських політичних в'язнів німецьких концентраційних таборів і в'язниць.

Завдання Ліги УПВ, як про це говорить § 2 статуту, є: а) гуртувати українських політичних в'язнів, які перебували в німецьких конц-таборах і в'язницях, та нести їм моральну, медично-санітарійну й матеріяльну допомогу й опіку та підшукувати їм працю. б) Збирати матеріяли й висвітлювати проводу про побут українців в німецьких конц-таборах, в'язницях і слідчих в'язницях.

Ліга УПВ об'єднує до цього часу вже понад 1000 членів, політичних в'язнів, та різними шляхами несе поміч потребуючим бувших політ. в'язням.

Щоб, однак не залишити за нашими організаційними рямками ані одного б. політ. в'язня, цією дорогою закликаємо Вас, Друзі, в'язниць і конц-таборів, голосіться в наші ряди.

Постановою Ліги УПВ та Міжнародньої Центральної Ліги всі бувші політ. в'язні організуються по національним оуганізаціям, і тільки такі будуть респектовані як політ. в'язні та користатимуться з нашої опіки й допомоги.

Всі українські Станиці, Комітети й Управи таборів просимо отсим подати до загального відома про існування Ліги УПВ та в той спосіб допомогти нам заопікуватись кожним б. політ. в'язнем. Рівночасно прохаємо надсилати нам списки людей б. політ. в'язнів, де гуртується їх більша скількість вже понад 10, щоб можна заснувати філію Ліги УПВ.

Заклик цей просимо всі наші часописи передрукувати.

Мюнхен, 22 листопада 1945.

За Лігу Українських Політичних В'язнів в Мюнхені.

Редактор **Пасічняк В.**

Президент Ліги УПВ

Др. Марунчак Михайло

Зв'язково-організаційна Референтура.

НАШІ ВТРАТИ

Пам'яті Тимоша Цебро-Дубровського

У мюнхенській лікарні помер перед кількома місяцями б. старшина Української Армії, визначний громадський діяч Закарпатської України та хемік-спеціяліст виноградництва, подоланий злиднями двох еміграцій, уроженець Сумщини, Тиміш Цебро-Дубровський.

Першу свою еміграцію проживав Покійний у Закарпатській Україні, де завдяки своїй невсипущій громадянській праці, великій жертвенности та особистим прикметам людини кришталього характеру, здобув загальну симпатію населення та любов і пошану широких кол громадянства.

Друга еміграція, вже на чужині, словацькій і потім німецькій землі, зламала фізично і так уже сильно надшарпане здоров'я (тричі ранений у боях 1917—1921 як сотник Запоріжського Корпусу) цієї непересічної людини, воїна й громадянина — передового активіста, що всю працю свого життя зложив на жертвенику Батьківщини.

Вічна пам'ять Громадянинові!

Мих. Василенко.

З'ЇЗД УКРАЇНСЬКОГО ЖІНОЦТВА ШВАБІЇ

В Авгсбурзі відбувся округовий з'їзд українського жіноцтва, на якому взяло участь понад 60 жінок з таборів та інших осередків скупчення українців у Швабії. На з'їзді намічено плян праці жіноцтва, який охоплює такі ділянки як виховання молоді, суспільна опіка, виробництва та організація місцевих жіночих гуртків. З'їзд вибрав керівництво, що очолює жіночу організацію в Швабії.

НАРАДА ПРЕДСТАВНИКІВ СПОРТОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

У Мюнхені відбулася двоххденна нарада представників українських спортових організацій. На нараді створено спортову централю під назвою Українська Рада Фізичної Культури.

УКРАЇНСЬКІ БІБЛІОТЕКИ В МЮНХЕНІ

Йдучи назустріч пекучим потребам українців, Українська Установа Опіки в Мюнхені організувала уже кілька пересувних бібліотек, що ними тепер користуються учні шкіл та мешканці таборів.

У стадії організації знаходяться тепер загальна й окрема українознавча бібліотека Мюнхену та околиць. **І. М.**

ЯЛИНКА ДЛЯ ДІТЕЙ ДП В РЕГЕНСБУРЗІ

Стараннням УНРРА та військових частин США в Регенсбурзі відбулася дня 21 грудня в пополудневих годинах Різдвяна Ялинка для дітей ДП. Програма ялинки складалася з виступів дітей ДП різних національностей. В ялинці брали участь українські діти з садку, народньої школи й гімназії. Учні укр. народньої школи виконали на сцені танок «Катерина». На закінчення дітям роздано різдвяні подарунки.

НАУКОВІ ДОПОВІДІ В АВГСБУРЗІ

В Авгсбурзі в першій половині грудня відбулося кілька цікавих наукових доповідей. На прилюдних зборах громади науковців виступив проф. В. Чапленко з доповіддю на тему: «Українізми в мові Гоголя». 6 і 7 грудня в таборі «Зоммер-Казерне» проф. П. Курінний виступив з двома доповідями «Реймська Евангелія» та «Кам'яне зображення бога Святовида». В першій доповіді проф. П. Курінний переконливо доказав, що так зв. реймська евангелія, над якою присягали французькі королі при вступі на престол, є найдавнішою пам'яткою Київської Руси. Щодо другої теми то доповідач ствердив, що кам'яне зображення бога Святовида, яке знайдено в річці Збручі, є в дійсности зображенням невідомого слав'янського божества жіночої статі, аналогічного до античної Атени Палляди. Нарешті з ініціятиви Спілки Селян відбулася доповідь проф. Д. Дорошенка на тему «Наддніпрянці й Галичани». Доповідач розглянув питання в історичному аспекті, стверджуючи, що різниць, які існують, не вільно легковажити а треба старатися їх знеліювати.

Permitted by authority of Military Government, November 1945

Редагує Колегія. — Видає Спілка «Українське Мистецтво», кооператива з обм. порукою в Регенсбурзі. — Адреса Редакції і Адміністрації: Регенсбург, Нойпфарпляц 14. II.

Satz und Druck: Mittelbayerische Zeitung, Regensburg, Kumpfmühler Straße 11

РОЗШУКИ:

Брата Марчака Антона, рідних та знайомих — Марія Яцинич, Регенсбург, адм. «Слово». (1—3)

Петришина Оленсу — мати Анна Петришина. Ноймаркт, Дурхгангляґер, Баварія. (1—3)

Лазаревича Тараса — мама Лазаревич Степанія. Регенсбург, Ріхард-Ваґнерстр. 8. (1—3)

Василя та Онуфрея Данилишина — Григорій Данилишин. Штравбінґ, Казернегассе, бльок 3. (1—2)

Дружину Полю Данченко, дочку Валю, батька Данченка Григорія і маму Василину — Данченко Іван. Оберрієд 47, Крайс Деґендорф, пост Метшен. (1—1)

Стасишина Петра — дружина Ірена. Новий Ульм, Укр. табор, бльок 2/43. (1—1)

Др. Шиманського Григорія — Вахнянин Лев, Швабмюнхен, Янштрассе 8, біля Авґсбурґу. (1-1)

Бошко Галину — Вахнянин Лев, Швабмюнхен, Янштрассе 8, біля Авґсбурґу. (1—1)

Панчишина Мирона, Федунів, Явних, Геня Петрівського і Семенця Віктора — Бошко Петро, Регенсбург, адм. «Слово». (1—1)

Лозинського Віктора з дружиною Ольгою — тесть і дочка. Гайдельберг, Шіллерштр. 31. (1—1)

Брата Климентія Дудяка — Дудяк Степан, Ротенбург О/Т Гастете Ламм. (1—1)

Андрушко Романа, Куриляка Михайла і Білика Михайла — Андрушко Іван. Укр. табор, Штравбінґ. (1—2)

Лубошину Марію з дочкою Людмилою з Вінернойштата — Лубошкін Леонід. Гайтінг бай Мюнхен, Гошп. 2002. (1—2)

Сина Карпенка Миколу — Карпенко Михайло. Гаутінг бай Мюнхен, Гошп. 2002. (1—2)

Брагу Івана — Карпенко Михайло. Гаутінг бай Мюнхен, Гошп. 2002. (1—2)

Батька Гаврилюка Мирона, брата Гаврилюка Йосифа — Гаврилюк Віктор, Д. П. Камп. Фіссен, Укр. Комітет, Реальгімназіюм, (1—1)

Полуботків, Івана Корнієнка і дружину Ірину з Відня — Ковалева Ірина, адм. «Слово». (1—1)

Друзів та знайомих — Березенський Володимир. Регенсбург, Ґінтер дер Пфаненшміде 5/IV. (1—1)

Всіх знайомих — Чорний Данило, Штравбінг, Казерненштр. Укр. лаґер, бльок 5, м. 10. (1—1)

Синів Евгенія та Володимира — Щербань Максим, Алтдорф бай Ландсгут. Укр. лаґер № 1. (1—2)

Смерену Івана, Туніса Степана, Алотанас Софію, Сидора Осіюка і Лукашука Гриця — Данило Осіюк, Кайзер Вільгельмказерне в Маннгайм. (1—1)

Дітей: Михайла, Марію та зятя Раюка Михайла — Лаврилюк Марко, Кайзер Вільгельмказерне в Маннгайм. (1—1)

Михайла Рауша, Богдана і Ярослава Кончила — Кордуба Антоніна, Корнберг бай Бебра. Крайс Кассель, Укр. лаґер УНРРА. (1—2)

Чоловіка — Олена Шиян. Ріс 112½, Пассау. (1—2)

Морозова Павла — батьки Іван і Наталія Морозови, Авґсбург, Укр. табор, (Зоммерказерне) бльок 3. м. 6. (1—2)

Рефальського Данила, останньо Дессау — Пікуза Міша, Авґсбург, Інфантеріказерне. (1—1)

Братів: Спільника Гриця і Мирослава Жука — Спільник Василь, Регенсбург, Крайцгоф. (1—2)

Сина Валентина Штикало — Степан Штикало, Ашаффенбург «Лаґарде». (1—2)

Елізавету Арнаутову з дочками Ганна і Галина, сина Сергія, тещу Ганну Янкелюнос з дочками Мальвіна і Марія і з сином Олександром — Теофан Арнаутов, Мюнхен — Фрайман Д. П. Центер СС-касерне, бл. Б. П. мешк. 22. (1—1)

Сина Якова Гриба та Анну Тимців — Гриб Григорій, Карльсфельд, Мюнхен 68, Дахауерштр. Баварія.(1-1)

Миколу Максимовича Герасимова — тесть, теща і Надя. Регенсбург, адм. «Слово». (1—2)

Василя Таранця — батько й мати Миколи Герасимова. Регенсбург, адм. «Слово». (1—2)

Михалевича Ярослава і Онуцького Дмитра — Михалевич Іван, Регенсбург, Оселя, бльок 6, м. 149. (1—2)

Валю Фірсову — друзі по Гофу-найлі, Регенсбург, адм. «Слово». (1—1)

Родину: дружину Ярославу, сина Богдана, дочку Ірину — Боднарчук Дмитро, Регенсбург, адм. «Слово». (1—1)

Сестру Ольгу і братів Антона та Івана — Тюн Василь, Регенсбург, адм. «Слово». (1—1)

Друга Рудка Михайла — Ощитко Василь, Регенсбург, адм. «Слово». (1—1)

Оленку Рудко та Логина Петра — Ковалишин Степан. Байройт, Міттельштр. 12/П. бай Фобель. (1-2)

Басараб Евстахію з трьома дітьми — Басараб Дмитро, Регенсбург, адм. «Слово». (1—1)

Андрія Лопатинського та його рідню (останньо Блюденц) — Маруся Кацуляк, Нідертравбінґ, пост Обертравбінґ, Баварія. (1—2)

Знайомих та родичів — інж. Черняев Іван, Авґсбург, Зоммерштр., Зоммерказер., Укр. лаґер Каплеі. (1—1)

Сина Свічкаря Володимира — Йосиф Свічкар, Алтдорф, бай Ландсгут 1. Укр. лаґер. (1—2)

Брата Панаса Теодора — Марія Панас. Алтдорф бай Ландсгут 1. Укр. лаґер. (1—2)

Стаховського Георгія та Віктора, Томма Володимира та Авґустина, Хрущенка Володимира — Стаховський Станислав, Ландсгут, Лещбюль 1. (1—2)

Сина Орисіна Івана — Орисік Пелягія, Мюнхен, Вінцерерштр. 29. П. бай Обермаєр. (1—1)

Ярослава Данилишина — Василь Данилишин, Мюнхен, Фоітштр. 4. П. (1—2)

Знайомих зі Стрия — Покінський Павло, Мюнхен, Амеліенштрассе 73. III. (1—2)

Знайомих — Барилка Омелян, Регенсбург, адм. «Слово».

Брата Івана Заковоротного і родичів Заковоротних — Ольга Петрунчак. Регенсбург, Обермінстерштр. 9 а, бай Брюшвін. (1—2)

Олекса Дубик — вуйко Микола, Регенсбург, адм. «Слово», О. Дереш. (1—2)

Рідних та знайомих — Гречаний Микола, Регенсбург, Ганґоферазідлунґ, бльок IV. (1—1)

Кревних та знайомих — Кушина Михайло. Ноймаркт, укр. табор, барак 15. (1—2)

Юрія Голуба — Голуб Марія, Регенсбург, адм. «Слово». (1—2)

Синів: Годованця Микиту і Леона — Годованець Данило. Інгольштадт, укр. табор. Б. УНРРА. (1—1)

Теплого Семена, мужа, Теплого Василя, Миколу і Михайла синів, Теплого Юрка шваґра — Тепла Текля. Ашафенбург, Камп Лоґарде. (1—2)

Громадян з повіту Рудки — Тарас Чужак, Нюрнберг, Швабахерштр. 108. (1—1)

Раєвського Івана, Нагорного Макара, Головатюка Олександра — Андрійченко Микола. Віндмайс ч. 21, крайс Нойнбург, Форм Вальд. (1—1)

Карпу Богдана останньо Бранденбург, маґістр Казимиру Богдана, останньо у Відні — др. Глинко Роман. Мюнхен Карльсфельд УНРРА лаґер Дахауерштр. (1—2)

Рідних та знайомих — Лозинський Іван, Ноймаркт (Опф). Дурхганслаґер. (1—2)

Рідних і знайомих з Карпатської України — Керестіль Іван, Ноймаркт, Дурхгангслаґер (Опф.) (1—1)

Рижого Юрка і знайомих — Рижа Марія, Обертраубінґ бай Регенсбург, бараки. (1—2)

Саранчука Юрка, та Гайдука Анатолія — Саранчук Никифор, Авґсбург, табор Зоммерказерне. (1—2)

Зіру і Раїсу Субочеви, Шуру Перхоменко — Надія і Володимир Миколаєвич, Авґсбург, Зоммерказерне, укр. табір І бльок, мешкання 78. (1—1)

Міськова Романа — Кіт Володимир, Авґсбург, Зоммерказерне. (1—1)

Брата Вишньовського — К. Дмитро, Фюссен. (1—2)

Сина Кочергу Івана — Кочерга Дмитро, Авґсбург, Зоммерказер. (1-2)

Дружину Чопей Явдоху — Чопей Микола, Ноймаркт, Опф. укр. табор. (1—2)

Мачула Федіра — Мачула Грипько, Штраубінґ, панцерказерне Д. П. 5. (1—2)

Стефана Фірка — інж. І. Лучишин, Ашафенбурґ, Леґардеказерне. (1-2)

Дружину Марію і сина Василя Поваренко — Іван Поваренко, Штраубінґ, укр. табор. (1—2)

Дочку Галю — Груня Губа, Штраубінґ, укр. табор. (1—2)

Сестру Катерину Черниківську з чоловіком Тарасом — Василь Ляшко, Нітенау, крайс Родінґ. (1—2)

Дружину Марію і сина Богдана — Іван Богай, Бамберг, укр. табор. (1—2)

Ткача Володимира — Крушельницький Володимир, Мюнхен, Карльсфельд. (1—2)

Брата Ярослава і п. Стефку Жураківську — Граб Омелян, Ґеттінґен, Вюртказерне. (1—4)

Ярослава Юліяна Рогатинських — рідня, адм. «Слово». (1—4)

Тришевську Валентину та дітей Валіка і Людмилу — Тришевський Анатоль, Мюнхен, Укр. Червоний Хрест. (1—1)

Родичів: Данила і Марію Угрин та брата Василя Угрина — Угрин Дмитро, Авґсбург, Зоммерказерне, укр. табор, бльок 3. м. 55. (1-1)

Камінського Едварда, останньо Віддень, і знайомих з Кречовець — Головатий Володимир, Ляуф, бай Ґірнберґ, Марктпляц 25. П. (1-2)

Лабову Ольгу, інж. Коґута Ілька, Левка Букатовича, проф. Андрія Мазикевича і односельчан — Юрій Теодорович, Регенсбург, адм. «Слово». (1—1)

Залуцького Омел'яна — батько Залуцький Михайло, Байройт, укр. табор, бльок 8. 116. (1—1)

Сина Тольчинського Евгена — Тольчинська Віра, Фюссен укр. табор, 6. 75. УНРРА. (1—2)

Марію Пишнек — муж Пишнек Петро, адм. «Слово». (1—2)

Варчака Омеляна — родичі Варчак Ілля, Байройт, Принц Леопольдказерне, укр. сектор 8. 115. (1-3)

Синів Емануїла і Степана, останньо в Кальтенкірхе — о. Княгиницький Ярослав, Ляуфен, об Пінденбурґштрассе 221/2. (1—2)

Гуля Левка — родичі Гуль Омелян, Байройт, Принц Леопольдказерне, сектор 13/59. (1—4)

Мотя Писнарьова, Регенсбург, адм. «Слово», розшукує племін. (1-3)

Брата Музичка Стаха — Михайло Музичка, Регенсбург, Штатенгоф 8. (1—2)

Сина Шкляра Евгена — Шкляр Василь, Ляухдорф 47, ібер Кауфбеурен. (1—2)

Жінку Розалію Яневич з племінницею Анґеліною Павлішек — Федір Яневич, Мюнхен, Фрайман ДП. Центер СС-касерне, бльок. Б. IV. м. 15. (1—3)

Наливайка Олександра, дирек. ПСК. — Наливайко Евген, Новий Ульм, Райнґартказерне, бльок «Ц», мешкання 66. (1—3)

Зґурського Івана та Ніну — брат Анатоль Денік. Бад-Ґандерсгайм /Ґерцоґусленденрамт укр. делеґатура. (1—1)

Тамару Фолькман і Олексу Захарчука — мати Софія Фолькман, Ґеттінґе, Вендерляндштр. 5. (1—1)

Жінку Віру-Оксану Левицьку, останньо Сентафрік, Франція — Северин Левицький. Відомість на адресу Домбчевська Ірина, Мюнхен, Карльсфельд, укр. табор, барак XI/5. (1—1)

Евстафія Цимбалістого з Приденбурга — Богдан Цимбалістів, Ґетінґен, Гайсмаркяндштр. 22. (1—1)

Балабанів Марію, Тетяну, Наталію і Віктор, Самборського Петра та Адамчика Петра сповістити на адресу: Балабанів Григорій, Новий Ульм, Райнґардтказерне, бльок Ц, мешкання 66. (1—3)

Сич Марію з родиною — сестра Наталія Волчко. Регенсбург, Ратгавз 1. Гейль у. Пфл. Амт. (1—1)

Кревних і знайомих — Осип Лада. Регенсбург, Крімґільдштр. 11. (1—2)

Замуру Петра, останньо біля Голяндії — Замура Людміла. Мюнхен, Лазаретштр. 7. Функерказерне. (1-1)

Двох синів: Михайла і Миколу — Фат Андрій, Авґсбург, Зомерказерне. (1—1)

Дочку Тетяну — Фат Ілля, Авґсбург, Зоммерказерне. (1—1)

Сина Володимира — Кушнір Никифор, Авґсбург, Зоммерказерне. (1—1)

Хто знає останню долю Вітовських Андрея, Галини з Ґрюнберґу, повідомити Регенсбург, адміністрація «Слово». (1—1)

Моїх рідних М. П. В'юн Галину, Позичайло Степана, повідомити Регенсбург, адм. «Слово». (1—1)

Мужа Івана і синів Миколу і Леоніда — Михайлова Олександра. Швайнфурт, табор Ґінденбурґказерне.

Хто знає про долю або місце перебування Ґлоби Льва з Крем'яниця, хай ласкаво сповістить родину на слідуючу адресу: інженер Т. Колесник ДП Камп УНРРА (ч. 2) теам 196, Швайнфурт ін Ґермано «амер. зоне» Ґінденбурґ касерне. Всю українську пресу у Франції і англійській зоні вічливо прошу це оголошення кількакратно передрукувати. (1—3)

Інженера Волошина Ярослава, знайомих — Черник Микола. Ландсгут, Нідермаєрштр., укр. табор. (1—5)

Брата Кондрачука Івана Романовича — Кондрачук Василь. Бамберг, Пелештрассе, табор. (1—3)

Власенка Григорія Івановича — брат Власенко Павел Ів., Мюнхен, СС касерне. (1—1)

Батька Качмара Михайла, стрийка Піку Якова, друзів та знайомих Хто знає щ про їх долю подайте вістку на адресу: Качмар Іван, Мюнхен, Карльсфельд, вонлаґер, Дахауерштрассе ч. 68, бльок І мешк. 19, укр. табор. (1—3)

Братів Петра й Юрія Кошманів, останньо в Мюнхені — Іван Кошман. Бамберг, Маркуспл. 16. (1-1)

Свою рідню — Романюк Іван і Микола, Мироняк Микола і Анна, Вередюк Василь і Параска, Поповича Василя, Дося і Дмитро — Романюк Петро, Карльсфельд, бай Мюнхен, укр. табор. (1—5)

Др. Михайла і Романа Дозорського — Антонія Дозорська. Бад Вірісгофен Парк Готель, крайс Міндельгаймн. (1—3)

Зенка Білоросюк або його товаришів, що були з ним в Ахені — брат Анатолій Білоросюк, Обертраубінґ ч. 23. (1—3)

Дорко, Михася, Ліда Лучишин, Соня Прасіцька, Степан Шарчук — подайте вістку про себе. Залізняк О., Мюнхен, Карльсфельд, УНРРА, табор, барак 14/21. (1—3)

Дочок: Кравченко Марія та Поліну — батько Кравченко Олександер. Штравбінґ, укр. табор. (1—2).

Синів Богомол Миколая і Володимира — батько Богомол Олексій, Штравбінґ, укр. табор. (1—2)

Сагайдаківських Евгена, Миколая Олексія — О. Віталій і Віра Сагайдаківські. Ноймаркт, Дурхганслаґер. (1—2)

Гуменюків Антонину і Леоніда — О. Віталій і Віра Сагайдаківські, Ноймаркт, Дурхганслаґер. (1—1)

Крисніновичів — о. Віталій і Віра Сагайдаківські, Ноймаркт, Дурхганслаґер. (1—1)

о. Івана Данилевича — о. Віталій і Віра Сагайдаківські. Ноймаркт, Дурхганслаґер. (1—1)

о. Віталій і Віра Сагайдаківські просять усіх знайомих написати на адресу: Ноймаркт, Дурхганслаґер. (1—2)

Чоловіка Квасюка Мелодія та сестру Розум Марину з сином Олегом — Квасюк Віра. Дінґольфінґ, Воллерштрассе, гаус Дрешлер. (1—2)

Чоловіка Кучму Миросласа — Кучма Корнелія. Дінгольфінґ, Воллерштрассе, гаус Дрешлер. (1—2)

Кабанцівих Лідію, Василя та Сашка мати Ніна Вуколовна, Шарф, Ландсгут, Клеопмюллерштр. 43.(1—2)

Брата Тихого Івана, (нар. 1901) — Володимир Тихий. Регенсбург, Оселя, бльок П/47. (1—5)

Сестру Софію Мандзій, що працювала коло Віртенберґу — Анна Ковалів. Укр. табор, Віндішберґердорф, барак 2, мешк. 3. (1—1)

Дружину Трусевич Поліну та доньку Трусевич Раїсу — Трусевич Онисим. Новий Ульм, Укр. табор, бльок Д. мешк. 55. (1—3)

Менцінську Олену, Марію, Аню — Кубраки і Наґніти. Людвіґсбурґ, лаґер, Лютпольдказерне. (1—3)

Матір Евгенію, братів: Богдана і Тараса Гушів, шваґра Григорія Шудрака, знайомих: Гачкевич Анну і Медвецького Михайла — Шудрак Софія. Регенсбург, укр. оселя, І бльок, м. 14. (1—3)

---

19 грудня в залі Української харчівні (Унтере Бахгассе 2), підчас Свят-миколаївського вечора, була загублена золота обручка з камінцями. Шановний знахідник хай поверне знахідку за відповідну нагороду до адміністрації «Слово».

Дирекція Української Гімназії в Швайнфурті цим оголошує додаткові вписи учнів до II і V, VII і VIII кляси. Учні, бажаючі продовжувати науку, хай негайно зголошуються. Навчання в гімназії безплатне, добре прохарчування УНРРИ, частинне забезпечення одягом, мешкання безплатне.

Інж. Т. Колесник — дир. гімназ. (1—2)

УВАГА!

З технічних причин усі друки Спілки «Українське Мистецтво» виходять без кількох українських літер.

УВАГА ДЛЯ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ!

Хто хоче передплачувати український тижневик «Слово» поштою, мусить:

1) вислати передплату поштовим переказом на адресу адміністрації газети,

2) вартість передплати одного числа становить разом з поштовими видатками 56 пфенігів. Висилайте передплату не на певний час, а на кількість чисел вперед.

3) Пишіть у поштовому переказі чітко своє прізвище і докладно адресу, а також на яку кількість комплектів та на скільки чисел вперед насилаєте передплату.

Адміністрація.

УВАГА!

Подаємо розцінку оголошень, що вміщуються в українському тижневику «Слово».

1. Для установ, підприємств, учбових та інших закладів:

сторінка	800 Р/М
1/2 сторінки	400 Р/М
1/4 сторінки	200 Р/М
1/8 сторінки	100 Р/М
1/16 сторінки	50 Р/М

2. Оголошення про розшуки з розрахунку 50 пфенігів за слово за один раз вміщення в газеті

Адміністрація.

„The Word" - Ukrainian Weekly

СЛОВО

УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖНЕВИК

Рік II. Регенсбург, вівторок 1 січня 1946 Ч. 1. (8)

Ціна 50 пф.

Різдвяні послання як вияв любови ближнього

РІЗДВЯНЕ ПОСЛАННЯ ПРЕЗИДЕНТА ТРУМЕНА

Вашінгтон. Підчас традиційної Різдвяної ялинки в саду перед Білим Домом у Вашінгтоні президент Трумен відчитав своє різдвяне послання про мир на землі:

«Після того, як ми перемогли наших ворогів», — сказав він, — «ми мусимо включитися до праці, яка перед нами. Ми не сміємо не виконати наших завдань та захитатися в наших постановах. Ми мусимо змагатись, не занедбуючи нічого, щоб перетворити в дійсність пророцтво Ісаї! **Мечі мають бути перекуті на рала, щоб знову не повстали народи один проти одного.** Ми не знаємо того, чи цей день близький чи далекий, коли держави цього світу **станують державою Божою й мир запанує на віки вічні.**

В любові знайде світ заспокоєння своїх терпінь. Я вірю, що взагалі у світі нема такої проблеми, яка не моглаб бути розв'язана, коли маємо науку священиків, досвіди патріотів, візії пророків, — зміст яких знаходиться в словах, що їх сповіщено на горі над озером Генезарет. Я бажав би, щоб світ прийняв ці слова до серця в найважчу для нього годину».

СЛОВА ПАПИ ПІД СВЯТ-ВЕЧІР

Ватикан. У Свят-Вечір Папа звернувся до світу з різдвяним посланням, яке пізніше відчитали по радіо вісім кардиналів у різних мовах. Папа закликає всіх людей подякувати Богові, що вони, після шістьох літ війни, знову можуть в мирі святкувати Різдво Христове та ставить потім питання, чи цей мир є вже тепер справжнім миром. «Ні, це є лише післявоєнні часи. Ми переживаємо початкову стадію світового миру. Ніколи досі ті, що працювали над відбудовою миру, не мали такої важкої відповідальности як тепер». Папа бачить для осягнення справжнього й тривалого миру такі найважливіші дороги:

1. **Домагання відшкодовань від переможених країн повинні опиратися на моральних підставах.**

2. **Зречення усіх спроб скрізь у світі впливати на громадську думку шляхом цензури й пропаганди. Громадянство повинно бути інформоване шляхом вислову думки справжніх більшостей.**

3. **Усунення тиранії тотальних держав скрізь у світі.**

Папа рішуче осудив у посланні повалені фашистівські уряди та сказав: **«Ми мусимо навернутися до Бога та до справжнього християнства. Це є одинока дорога до спасіння».**

ПОСЛАННЯ АНГЛІЙСЬКОГО КОРОЛЯ

Лондон. У різдвяному посланні до народів Британської Імперії, англійський король Юрій VI підкреслює, що **багато ще треба зробити, щоб увесь світ зміг вповні насолоджуватися миром.** У звільнених країнах мільйони людей святкують це Різдво у жахливих обставинах, не маючи більш нічого як тільки те, що є необхідним для підтримки їхнього бідного життя.

РІЗДВЯНА ПРОМОВА ГЕНЕРАЛА МЕК НЕРНІ

В різдвяній промові до американських збройних сил в Европі генерал Мек Нерні заявив: «Ми маємо перед собою важке завдання: знищити німецький воєнний потенціял та одночасно викликати довір'я до демократичних ідеалів». Про американську політику в Німеччині Мек Нерні сказав: «Очищення від націстів пішло далеко вперед. Тисячі націстів усунено з урядових становищ та з промисловості. Старанно вибирані ліберальні німці будуть знову допущені до місцевого управління. Перші вільні вибори до громад відбудуться в січні ц. р. Дозволено видавати 20 німецьких часописів. Завдання радіо і преси — поширювати демократичну ідею серед німців. В американській зоні в школах вчиться понад 1.650.000 дітей. Швидко відроджуються професійні спілки на демократичних підставах.

Не зважаючи на низькі харчові пр[illegible] в нашій зоні нема голоду. Німецьке господарство завмерло, але мусить бути відбудоване до тієї міри, як вимагатиме того самовистарчальність Німеччини. Продукція та розподіл різних дібр залежать від вугілля і транспорту. Одначе відбудова пошкоджених копалень та комунікаційних засобів не може наступити впродовж одної ночі.

Прийдеться важко зимувати, бо бракує вугілля для опалення приміщень. Проте зима не буде важчою від зими в тих країнах, що були окуповані Німеччиною».

ІРЛЯНДІЯ ДОПОМОГАТИМЕ БЛИЖНІМ

Деблін. Президент Ірляндії в свому різдвяному посланні оголосив, що Ірляндія в міру можливости буде допомагати своїм ближнім за кордоном, які голодують і перебувають в нужді та підкреслив при тому, що **формування історії народів і людей повинно оперaтися на справедливості й любови до ближнього.**

ДОПОМОГА ДЛЯ ЕВРОПЕЙСЬКИХ ДІТЕЙ

Ню-Йорк. П'ятдесят визначних представників християнських церков в Америці у різдвяному посланні закликають американський народ звернутися до Конгресу з проханням **допомогти европейським дітям, включаючи також країни колишньої осі без різниці на расу, національність та релігію.** Сьогодні мільйони европейських дітей живуть в неопалених помешканнях, яких дахи так ушкоджені, що можна бачити через них зимове небо.

Під цим посланням підписалися також президенти робітничих організацій, професійна спілка промислових робітників та американський робітничий союз.

Америка прийме втікачів

Різдвяний подарунок президента Трумена

Вашінгтон. Президент Трумен подав до відома у відповідній інструкції, що **США незабаром зможуть прийняти до себе втікачів та вивезених осіб,** згідно з в'їздовими американськими приписами. Цією заявою бажає він дати приклад усім іншим країнам світу, як можна злагіднити людську недолю.

У зв'язку з допущенням в'їзду до США, могтиме річно переїхати на побут у Новому Світі **39 тисяч втікачів** із середньої та східної Европи, що перебувають в країнах, окупованих американським військом.

За словами президента, **в'їздові візи будуть справедливо розподілені між особами всіх національностей і релігій.** При цьому висловив президент надію, що в першу чергу допускатиметься до США сиріт.

В американській окупаційній зоні мають бути влаштовані **консулярні станиці в найближчій околиці таборів** з утікачами та вивезеними особами, які вирішатимуть прохання кандидатів на візу та будуть устійнювати, які кандидати можуть бути допущені до права в'їзду. З тією метою будуть визначені віцеконсулі, що матимуть управнення давати візу. Видача віз має бути, по змозі, переводжена в приспішеному поступованні та упрощеним **шляхом.** Проте в цьому часі, інші країни могтимуть також видавати в'їздові візи на свої території.

Президент Трумен висловив сподівання, що **з початком весни почнуть консулярні станиці свою діяльність** та негайно могтиме урухомитись в'їзд до США. Заки будуть поставлені до диспозиції пароплави, добродійні установи Америки мають заявити свою готовність перейняти на себе фінансову гарантію за імігрантів. Це має наступити в поодиноких або групових «аффідавіт». Проте, як заявив президент Трумен, не можна буде для цього дати ніяких транспортових засобів, якщо вони будуть у користуванні американських вояків, що вертаються до батьківщини.

ВЕЛИКА СОЦІЯЛЬНА ДОПОМОГА В АНГЛІЇ

Лондон. Британський уряд вніс до палати громад проєкт до «Закону про національну безпеку», який стосується охорони кожного англійського громадянина впродовж усього його життя. В цьому проєкті взято на увагу: допомогу вагітним жінкам, підмогу безробітним і хворим, ренти для вдів і сиріт, пенсійні й похоронні додатки. Ця допомога має бути незалежною від розміру прибутків окремої особи.

Всім нашим Співробітникам, Читачам, Прихильникам та Дирекції УНРРА в Регенсбурзі

з нагоди

Нового Року

складаємо якнайсердечніші побажання.

РЕДАКЦІЯ І ВИДАВНИЦТВО

Московська конференція закінчилася

Москва. Конференція міністрів закордонних справ закінчилася після кількагодинного нічного засідання в четвер 27. грудня о 4 годині вранці. Міністри Бирнс і Бевін відлетіли літаками до столиць своїх країн.

В американських та британських колах висловлено по закінченню конференції погляд, що в московських дипльоматичних розмовах «осягнено задовільні висліди та зроблено крок вперед у взаємному зрозумінні трьох великодержав».

Перше звідомлення з московської конференції

(Дана). З конференції міністрів закордонних справ у Москві наспіло в другому дні латинських свят Різдва перше звідомлення, в якому подано постанови про процедуру, що має бути прийнята в рішеннях мирних договорів з Італією, Румунією, Мадярщиною і Фінляндією. У цьому звідомленні подано рівнож постанови про віднову праць ради міністрів закордонних справ у Лондоні.

Постанови говорять теж про опрацювання умов мирних договорів з Італією, Румунією, Болгарією, Мадярщиною та Фінляндією. Опрацьовані міністрами закордонних справ проєкти будуть предложені для одобрення особливій конференції, що має складатися з п'яти членів ради міністрів закордонних справ та з таких членів Об'єднаних Народів, що брали дійсну військову участь у війні. Конференція має відбутися найпізніше до 1 травня 1946 року. Опісля мають опрацювати дослівний зміст мирних договорів представники тих держав, що підписали умови завішення зброї. Ці договори мають підписати представники держав, що братимуть участь у конференції та зміст їх буде поданий до відома іншим членам Об'єднаних Народів. Мирні договори будуть обов'язувати з хвилиною їх ратифікації державами, що підписали умови завішення зброї.

Стільки постанова великої «трійки» з московської конференції. Далі говориться у звідомленні дослівно: «Заступники міністрів закордонних справ відновлять негайно в Лондоні свої праці на підставі осягненого процедурального порозуміння на першому засіданні ради міністрів закордонних справ у Лондоні» та «розмови про інші справи ведуться в Москві у приязній атмосфері далі та слід сподіватись, що незабаром буде видане звідомлення про цілість праць трьох міністрів закордонних справ».

Советські домагання від Туреччини?

Москва. У передових советських часописах появився відкритий лист двох грузинських істориків п. з. «Наші справедливі домагання від Туреччини». У листі висловлене домагання, щоб Туреччина відступила советській республиці Грузії надбережну область над Чорним Морем на відтинку 170 км. з прикордонною твердинею Карс.

Цей лист доручено міністрам закордонних справ США і Великої Британії. В дипльоматичних колах викликали советські домагання, висловлені у листі, помітне враження. Як міністер Бевін, так і міністер Бирнс, разом з їхніми делегаціями, зайнялись основним розглядом цього домагання.

Як запевняє агенція Ройтер, ці домагання знаходять в московських дипльоматичних колах «поглядову згоду». Вказується на колишню заяву про російсько-арменський Карс та інші арменські області. Карс положений 1740 м над поземом моря над рікою тієї самої назви в урожайній, добре наводненій плоскорівні при залізничій лінії Ерзерум—Тифліс. Положення Карсу має важливе стратегічне значіння. Карс належав разом з довкільною областю до 1878 р. до Туреччини. Постановою берлінського конгресу перейшов він володіння Росії та належав до неї до 1917 року. 1918 р. прилучено Карс до транскавказької конфедерації, а 1920 року до Арменії. З того часу належить він до Туреччини.

Туреччина вже через питання Дарданелів стала предметом нарад на московській конференції. Советські домагання ще більш актуалізують та поширюють турецьку точку московських нарад.

У відповідь на советські домагання, висловлені в листі грузинських істориків, відбулось в Анкарі засідання турецьких народніх зборів. Підчас засідання заявив турецький міністер закордонних справ: «Ми не маємо ніяких претензій до територій, що належать до інших держав, і ми не відступимо нікому ані п'яді нашої землі».

У зв'язку з цими випадками стає особливо цікавою вістка про вступний перебіг переговорів між Туреччиною та Іраком у справі затіснення політичних і господарських взаємин, що її подав до відома регент Іраку Абдул Іллаг. Багдадський кореспондент часопису «Ню-Йорк Таймс» окреслює ці переговори як поступ у зусиллях до створення стійкого бльоку мусульманських держав Близького Сходу. Туреччина, Ірак, Іран, Афганістан та Савді-Арабія заключили між собою нещодавно спільний пакт неагресії.

ГРЕЦЬКІ ЛІВІ ПАРТІЇ ВИСУВАЮТЬ СВОЇ ДОМАГАННЯ

Москва. На руки міністрів закордонних справ, що брали участь у московській конференції, вплинуло письмо від ЕАМ (організації центральних радикальних лівих партій), в якому центральний комітет ЕАМ вказує на політичну ситуацію в Греції. Ця ситуація, на думку ЕАМ, не відповідає передумовам Атлянтійської Карти та постановам ялтинської конференції. Письмо запевняє, що озброєні монархістично-фашистівські банди далі ведуть безкарно терористичну акцію, так, що в останніх дев'яти місяцях замордували біля тисячі демократів, та одночасно домагається створення в Греції уряду, що відповідав би постановам ялтинської конференції та до якого входили б члени ЕАМ.

Як подає берлінське радіо, телеграма ЕАМ вказує далі на те, що «чужинна інтервенція утруднює демократичний розвиток країни» та що «приявність чужинного війська стає невиносимою з години на годину». Центральний Комітет ЕАМ звертається до міністрів з проханням дати підтримку створенню «демократичного уряду» в Греції.

ФРАНЦІЯ СКОНФІСКУВАЛА КОПАЛЬНІ СААРУ

Париж. Французька окупаційна влада в Німеччині повідомила, [illegible] вона сконфіскувала копальні вугілля в Саарській області.

ДО ЧИТАЧІВ І ПЕРЕДПЛАТНИКІВ!

Подаємо до відома громадянства, що надалі Видавництво передплати на тижневик «Слово» не прийматиме.

За внесену передплату Видавництво надішле інші видання, які приблизно відповідатимуть вплаченій сумі.

Тижневик «Слово» продаватиметься лише на оселі в Регенсбурзі.

Дирекція Видавництва

ГЕНЕРАЛ ПАТТОН ВМЕР

Гайдельберг. Генерал Георг Паттон, кол. командувач третьої американської армії, яка багато спричинилася до аліянтської перемоги в Европі, вмер у військовому шпиталі в Гайдельберзі в наслідок поранення, яке він одержав 9 грудня підчас катастрофи свого авта біля Маннгайму.

*

* *

Генерал Паттон був командувачем 3 американської армії, що вславилася перемогами у Франції й Німеччині. Перед тим відогравав він значну ролю в північній Африці. Підчас здобуття Сицилії Паттон командував 7 американською армією. Після війни його призначено командувачем 15 американської армії. Зі смертю генерала Паттона американська армія втратила не тільки одного з найвидатніших своїх генералів, але також одну з найпопулярніших осіб військового світу.

ПОХОРОН ГЕНЕРАЛА ПАТТОНА

Люксенбург. Ген. Паттона поховано, на бажання його близьких, на американському военному кладовищі біля Гамму, недалеко Люксенбургу біля могили американського вояка, що впав минулої зими в арденських боях.

Останню шану Покійному віддали тисячі ма-
Останню шану Покійному віддали тисячні маси люксенбурзького населення. Безпосередньо за домовиною йшли представники 9 країн: Англії, Люксенбургу, Франції, Бельгії, СССР, Італії, Голяндії, Чехословаччини та Югославії. Франція й Бельгія виставили почесну варту. Підчас перевозу домовини з люксенбурзької станції на кладовище французька батарея дала салют з 17 гарматних стрілів. Підчас несення труни кладовищем, американська оркестра грала військовий марш. Після короткої Служби Божої труну з Покійним генералом похоронено.

12 ФРАНКІВ ЗА 1 МАРКУ

Париж. Офіційно повідомлено про зниження вартости французького франка. Фунт стерлінгів, що дотепер дорівнював 50 франкам, тепер підвищено до 120 франків. Щодо німецької марки, то вартість її тепер дорівнює 12 Франкам (дотепер 5 франків).

ВІДНАЙДЕНО ТОННУ НІМЕЦЬКОГО ЗОЛОТА

Мадрид. Як повідомляе «Ню-Йорк Таймс», в будинку колишньої німецької амбасади в Мадриді знайдено майже одну тонну золота вартости на 12,5 мільйонів марок. Знайдене золото буде спроваджене літаками до Німеччини та передасться в розпорядження аліянтської репараційної комісії.

ПРОДАЖ АМЕРИКАНСЬКИХ ВОЕННИХ КОРАБЛІВ

Вашінгтон. Американський сенат затвердив закон про продаж кораблів, які збудовано для военних цілей та які тепер не є потрібними. Ці кораблі мають загальний тоннаж біля 50 мільйонів тонн та вартість їх оцінюють на 1000 мільйонів долярів. Кораблі будуть 90 днів затримані виключно для американських покупців, після чого щойно можна їх буде купувати закордонним купцям.

НОВІ КАРДИНАЛИ

Ватикан. Як повідомило ватиканське радіо, Папа іменував 32 нових кардинали у 16 краïнах. У Німеччині титул кардиналів дістали три епископи: берлінський Конрад фон Прейзінг, мюнстерський Клеменс фон Гален та архиепископ кельнський Йозеф Грінче.

ГЕНЕРАЛЬНИЙ СТРАЙК ФРАНЦУЗЬКИХ ЧАСОПИСІВ

Лондон. Як повідомило лондонське радіо, у Франції загрожуе вибух загального страйку часописів, хоч кілька днів тому закінчився страйк часописних друкарень. Представники французьких часописів жадають збільшення об'ему часописів та підвищення їхньої ціни.

БОЛГАРІЯ ТА ЮГОСЛАВІЯ — ОДНА ДЕРЖАВА?

Ню-Йорк. Кореспондент часопису «Ню-Йорк Таймс» у свому звідомленні з Болгарії пише, що е можливість об'еднання між Болгарією й Югославією, в наслідок чого була б створена одна слов'янська держава від Чорного моря до Адріятику. Імовірно, що Болгарія пішла б слідами Югославії й скасувала б у себе монархічний устрій та запровадила б республіканську форму правління.

ВІДОКРЕМЛЕННЯ ЦЕРКВИ ВІД ДЕРЖАВИ В ЮГОСЛАВІЇ

Білгород. Як повідомляе «Асошіейтед Прес» з Білгороду, патріярх сербської православної церкви Йосиф заявив, що він не мае ніяких застережень проти відокремлення церкви від держави, яке передбачуване проектом нової конституції югославської республіки.

Американський католицький епископат за порозуміння народів

Вашінгтон. Закінчуючи свою річну конференцію, католицькі епископи США видали заяву, в якій говориться: «Сучасна хвилина е, можливо, критичним моментом в історії людства. Наш край мае право й обов'язок домагатися на підставі справедливости справжнього миру, який би відповідав бажанню людей усіх країн. Ми хочемо співпрацювати з іншими народами для доброго миру. Можливо, що підчас війни, було важко остаточно розв'язати багато питань, але тепер ми мусимо глянути сміло в очі подіям. Народи на землі опановані різними ідеологіями. **Явне визнання цих різниць е передумовою щирої співпраці для миру на підставі всестороннього зрозуміння справедливости. Ми не сміемо чинити насильства над правами жадного народу, жодної групи, жодної одиниці.** Ми знаемо, що демократія не менше доросла до важних завдань миру, як і війни».

Обвинувачення проти СС--організації

З нюрнберзького процесу

Нюрнберг. Останнього дня нюрнберзького процесу (25-ий день, 20-го грудня) перед різдвяною перервою читано дальше обвинувачення проти СС-ів. Американський прокурор ствердив, що вся СС-івська організація брала участь у програмі концлагерів. У Німеччині е під цю пору коло 750 тисяч СС-ів, які повинні станути перед судом за свої злочини. На суді зачитано листа Гіммлера до Герінга; лист цей свідчить про жахливо-нелюдське використування сил полонених. В згаданому листі Гіммлер пише, що 36.000 полонених виконало в січні 1944 р. коло 9 мільйонів робочих годин. З інших листів Гіммлера виявляеться, що СС-и вибирали між жіночими в'язнями концлагерів теж жертви до публичних домів. Підчас перших місяців інвазії в Нормандії 12-та СС-панцерна дивізія дістала наказ розстрілювати аліянтських полонених. СС-и розстріляли тоді 64-ох аліянтських вояків, між якими були теж ранені. СС-івська організація відограла в націстській Німеччині дуже визначну ролю в приготуванні напасної війни. В зайнятті Німеччиною Австрії та Чехословаччини ця організація брала особливу участь. Підчас війни з Советами СС-и мали завдання вбивати комуністів і жидів під претекстом «боротьби проти партизан». Підчас перших 3-ох місяців походу на Схід, СС-и вбили як «партизан» 38.000 людей в балтійських державах і на Білорусі. Підсудні Ріббентроп, Гесс, Кальтенбруннер, Завкель, Нойрат, Зайс-Інкварт і Борман займали в СС-івській організації визначні становища.

Того ж дня зачитано на суді теж документи про злочинну роботу гестапо. З советських документів, доставлених на процес у Нюрнберзі виявляеться, що на Білорусі гестапо вбило около 41 тисяч людей, в Литві около 136 тисяч.

Підсудний Кальтенбруннер останнього дня процесу дальше не брав участи в ньому. Його, як ми вже повідомляли, перевезли до лікарні і лікарі оцінюють стан його здоров'я як критичний (новий вилив крови в мозку).

Німці масово засипають Міжнародний Трибунал у Нюрнберзі листами, в яких домагаються, щоб Герінга і його товаришів з лави обвинувачення возити в клітках як диких звірів по знищених німецьких містах. Нехай, мовляв, вони наочно переконаються, до чого вони довели Німеччину, а для цивільного населення буде це нагода до помсти проти цих злочинців.

Свої дальші праці зачинае Міжнародний Трибунал в Нюрнберзі 2-го січня 1946 р.

Лондонські наради закінчилися

Лондон. Після місячних інтенсивних нарад у Лондоні підготовча комісія Об'еднаних Народів закінчила свою працю. Представники 51 народу знову зійдуться 10 січня в Лондоні на повних зборах Об'еднаних Народів. Підчас прийняття, яке влаштував на закінчення нарад голова підготовчої комісії, британський міністер Філіп Ноель Бакер заявив, що Об'еднані Народи мусять бути справжнім світовим урядом, бо в іншому разі вони не сповнять свого завдання. Таку саму думку висловив перед тим британський міністер закордонних справ Ернст Бевін. В своїй промові Ноель Бекер заявив далі, що Організація Об'еднаних Народів мусить мати свій відділ в Европі. При цьому відділі повинні співпрацювати регіональні урядові станиці Об'еднаних Народів, передусім уряди здоров'я, транспорту, прохарчування та сільського господарства — під керівництвом постійного уповноваженого для Европи, щоб допомогати хворому континентові.

Президент Трумен призначив колишнього міністра закордонних справ Едварда Стетініюса головним представником США при Світовій Організації Безпеки. Крім нього, виступатимуть як представники США: вдова президента Рузвельта Елеонора Рузвельт, член демократичної партії сенатор Конель та член республиканської партії сенатор Ванденберг. Якщо на нарадах буде присутнім міністер закордонних справ Бирнс, то він головуватиме над американською делегацією.

Підготовча комісія Об'еднаних Народів створила спеціяльну підкомісію, щоб розв'язати питання, яке з сорока американських міст буде осідком Об'еднаних Народів. Ця підкомісія прибуде літаком до США, щоб на місці вибрати осідок цієї організації. Остаточний вибір буде оголошений в січні на повних зборах Об'еднаних Народів. Вже відомо, що осідок цієї організації буде в східній частині США.

Підготовча комісія Об'еднаних Народів на одному з останніх засідань узгіднила важливе питання мандатних країн — Сирії, Палестини та інші.

Розподіл репарацій

Париж. Аліянтська репараційна конференція після шоститижневих нарад у Парижі видала постанову про розподіл репарацій. США і Велика Британія одержать кожна по 28 відс. вартости майна, 16 відс. одержить Франція й 28 відс. буде розділено між Бельгією, Голяндією, Люксенбургом, Чехословаччиною, Югославією, Данією, Норвегією, Грецією, Канадою, Австралією, Новою Зеляндією, Південною Африкою, Індією й Египтом.

Розподілені репараційні вартости становлять 75 відс. наявних репараційних вартостей західної Німеччини і німецького майна за кордоном, за винятком таких країн, як Болгарія, Фінляндія, Румунія, Мадярщина й східна Австрія. Решта 25 відс. індустрійних цінностей в західніх окупаційних зонах Німеччини належать СССР і Польщі, на підставі постанов у Потсдамі. Крім того, СССР і Польща одержать німецьке закордонне майно в названих вище східньоевропейських державах.

США, Канада й Південна Африка добровільно відмовилися від своеї частини німецької торговельної фльоти та німецьких фабричних устатковань. Ця частина німецького майна, що в наслідок цього факту залишаеться вільною, буде розділена між іншими репараційними претендентами, за винятком СССР і Англії.

Довкола проблеми уряду Франка

Париж. Комісія для зовнішніх справ французьких конституційних національних зборів внесла до цих зборів пропозицію, щоб закликати Велику Трійку видати спільну заяву проти режиму Франка. Комісія пропонуе зірвати дипльоматичні зносини з Еспанією Франко. Крім того, ця пропозиція передбачае надання права азилю для еспанських республіканців та визнання еспанського еміграційного уряду, представник якого мае прибути до Франції найближчим часом.

*

Ню-Йорк. У зв'язку з надісланою урядам у Вашінгтоні й Лондоні порадою французького уряду про зірвання дипльоматичних зносин з урядом Франка та визнання республіканського еспанського уряду в Мексиці, «Ню-Йорк Таймс» пише: «Тут йдеться про одну з найважливіших зовнішньо-політичних дій нового уряду де-Голя. Тому ця пропозиція заслуговуе на найбільшу увагу. Е багато підстав, чому широкі кола підтримують намір про зірвання дипльоматичних зносин з режимом Франка. Як останній в Европі фашистівський уряд, уряд Франка е аномалією в післявоенному світі, запереченням усього того, за що ми боремося та предметом огиди для всіх тих, що цінять свободу й демократію. Ані американський, ані британський уряди не роблять таемниці з того, що вони відносяться із зневагою до режиму Франка. США і Велика Британія підтримують ще дипльоматичні зносини з Еспанією, Франція мае з нею обмежені зносини, а Росія переважно не мае ніяких. Немае сумніву в тому, що світ був би кращим, коли б Франко не був при владі. Це мусить бути справою еспанського народу, привести свій дім до порядку. США повинні застосувати свою моральну й матеріяльну силу до того, щоб привести до скорого уступлення еспанського уряду, а тим самим усунути пляму з політичної карти, не загрожуючи мирові».

*

Москва. Міністри закордонних справ, присутні на Московській Конференції, одержали телеграму від генерального секретаря Світового Союзу Професійних Спілок, який домагаеться в імені 70 мільйонів членів союзу зірвання дипльоматичних зносин з урядом Франка. В телеграмі говориться: «Робітники усього світу домагаються заяви трьох міністрів закордонних справ, яка спонукала б уряд Франка до уступлення».

Лондонський «Таймс» передае за московськими часописами, що основною метою російської політики е виключення всякої можливости поновленого нападу на Советський Союз та знищення останніх решток націонал-соціялізму й фашизму звернення генерального секретаря Світового Союзу Професійних Спілок займае передове місце в советських часописах і в звідомленнях московського радіо.

ПРОЕКТ ЗАСТОСОВАННЯ АТОМОВОЇ ЕНЕРГІЇ

Вашінгтон. Голова сенатської комісії в справах атомової енергії підготував проект закону про контролю атомової енергії. Цей проект передбачае, що атомова енергія мусить бути застосована для підвищення харчевого стандарту та зміцнення світового миру.

Усякі нові матеріяли про розбиття атомів, згідно з цим проектом мусять бути передані п'ятиособовій комісії, яку визначить президент.

ЧЕХОСЛОВАЦЬКА КОМІСІЯ В БЕРЛІНІ

Берлін. До Берліна цими днями прибуде чехословацька комісія, щоб заступати там інтереси своеї країни. Таким чином вперше в Берліні буде мати свое заступництво мала держава. Досі мали там свої заступництва тільки великі держави.

ГОЛЯНДІЯ ПОГОДЖУЕТЬСЯ ВЕСТИ ПЕРЕГОВОРИ З ІНДОНЕЗІЙЦЯМИ

Гага. Голяндський міністер колоній проф. Льогеман заявив у голяндському парляменті, що Голяндія погоджуеться вести переговори з Індонезійцями. Голяндський прем'ер Шермергорн у супроводі міністра колоній та заступника міністра закордонних справ виїхав до Лондону, щоб обговорити індонезійське питання. В цих переговорах братиме також участь і генеральний губернатор Індонезії др. Губерт ван Мук.

ПРИСУД НА ПРОЦЕСІ ВОЕННИХ ЗЛОЧИНЦІВ У СМОЛЕНСЬКУ

Москва. Російський військовий суд у Смоленську засудив сімох колишніх членів СС, за терористичні акти, що вони їх вчинили на території міста Смоленська в час німецької окупації, на кару смерти через повішення. Присуд негайно виконано. Інших трьох обвинувачених засуджено від 10 до 20 років в'язниці.

ПОЖЕРТВА ВІД ЖИДІВ НА ВІДБУДОВУ КАТОЛИЦЬКИХ ЦЕРКОВ У ГОЛЯНДІЇ

Лімбург. Як повідомляе епископський ординаріят у Лімбурзі, жидівська громада в Мастріхті передала католицькому епископові в Рормунді гроші в сумі 1,5 мільйона гульденів, що вона їх зібрала на відбудову знищених підчас війни католицьких церков у Голяндії. Цією пожертвою жиди висловили свою подяку голяндським католикам за їхню відважну оборону жидів підчас окупації й панування націстів.

АРЕШТОВАНО КОМЕНДАНТА КОЛ. КОНЦЕНТРАЦІЙНОГО ТАБОРУ В МАВТГАВЗЕНІ

Міндельгайм. В Міндельгаймі арештовано колишнього коменданта концентраційного табору в Мавтгавзені, Віктора Целлера.

Целлера пізнав та арештував шеф поліції в Міндельгаймі на підставі стежного листа, що був розісланий по усій Баварії. Арештований мав при собі зфальшовані документи на чуже ім'я, які стверджували, що він належить до осіб, які зазнали великих втрат від війни.

НІМЕЦЬКІ СПРАВИ

ВИСЕЛЕННЯ НІМЦІВ З МАДЯРІЦИНИ

Будапешт. Мадярський уряд опублікував закон про виселення усіх мешканців держави, що говорять по-німецьки. Цьому законові підпадає до 500.000 осіб. Дотеперішні закони стосувалися лише незначної частини населення, що говорить по-німецьки.

АМЕРИКАНСЬКА ДОПОМОГА ДЛЯ НІМЕЧЧИНИ

Вашінгтон. Як повідомляє «Міттельбайеріше Цайтунг», Американський Релігійний Комітет для допомоги й відбудови вніс прохання до президента Трумена про дозвіл на вислання одежі й взуття для населення Німеччини, що бідує. Передбачається ці пересилки віддавати в розпорядження німецьких допомогових організацій. Директор Комітету підкреслює в свойому проханні, що допомоги потребують мільйони осіб, які були примушені залишити свою батьківщину на сході Европи й живуть тепер у різних частинах Німеччини, не маючи ні помешкання, ні харчів, ні одягу.

КОЖНИЙ НАЦІСТСЬКИЙ ЗЛОЧИНЕЦЬ БУДЕ ПОКАРАНИЙ

Франкфурт. Військове Правління американської окупаційної зони повідомляє, що усі провини і злочини, які вчинили підчас націстського панування німці або особи іншої національності, що не належать до Об'єднаних Народів, будуть розглядатися німецькими судами, якщо ці вчинки, згідно з німецькими законами є каральними.

Це розпорядження дає можливість притягати до відповідальности й карати тих осіб, що чинили злочини в ім'я націстської партії, але були амнестовані або уникнули покарання в інший спосіб. Таким чином притягнеться до відповідальности таких осіб, які вірили, що, коли вони не вчинили нічого проти Об'єднаних Народів та їх членів, їм нічого не грозить. Це відноситься передусім до націстів, що вбивали або мордували противників націстської партії, або привласнювали майно своїх ворогів та не були покарані за свої злочини, бо вони стояли під охороною партії. Тепер цих злочинців будуть судити на підставі німецьких законів.

МАЙБУТНЄ ТРАКТУВАННЯ НАЦІСТІВ

Мюнхен. На останніх зборах ради трьох країн окупаційної американської зони, схвалено проєк закону про трактування націстів та їхнє покарання. Цей проєкт має затвердити ще Військове Правління і баварський уряд. Досі американські військові суди розглядали злочини націстів, які вчинили вони супроти інших народів. Як виникає з проєкту, мають тепер карати тих німців, що вчинили злочин на німцях. Новий закон передбачає особливо суворі заходи проти осіб з тяжкими провинами в той час як деяким обтяженим не буде вповні закрита дорога отримання назад громадських прав. Кожний випадок буде розглядатися індивідуально та кожному обвинуваченому дасться можливість оборони.

Націсти мають бути поділені на три групи. Перша група — це особи найбільш обтяжені політично, як активісти, мілітаристи. Вони будуть покарані суворо але справедливо. Не будуть мати права вибирати, бути обраними, не вільно їм буде займати публичних урядів, бути власниками підприємств, бути вчителями, вчитися на високих школах тощо. Усе їхнє майно буде вжите для відшкодовання осіб, що потерпіли від націстів.

До другої групи належатимуть особи, що також тяжко обтяжені політично, але будуть мати злагіднюючі обставини. Вони так само як перші будуть покарані, але будуть мати нагоду себе реабілітувати.

Обі ці групи будуть зареєстровані в поліції та мусять голоситися щомісяця до місцевої поліції на перевірку.

До третьої групи належатимуть прихвостні партії, які будуть платити збільшені податки та відшкодовання.

ЗАЯВА ПОЛЬСЬКОГО АМБАСАДОРА В США

Вашінгтон. Польський амбасадор у США проф. др. О. Лянче заявив на пресовій конференції, що Польща буде домагатися тривалого посідання земель, які віддано їй на потсдамській конференції під управу. Це буде одиноким розв'язанням німецького питання та відшкодуванням за втрати нанесені Польщі у цій війні. Територія, що знаходиться під польською управою охоплює Штетін, землі на схід від Одри і Нісси до чехословацького кордону та частину східної Прусії.

Підчас прийняття у президента Трумена, амбасадор др. Лянче підкреслив, що його уряд ставить головною ціллю мир, свободу, відбудову й незалежність. Відповідаючи йому, президент Трумен висловив переконання, що традиційна польсько-американська приязнь тепер ще більш зміцнилася, в наслідок жертв, які понесла Польща у цій війні.

З'їзд українських письменників в Ашаффенбурзі

Заходом тимчасової управи МУР-у (Мистецький Український Рух) відбувся в Ашаффенбурзі в днях 21—23 грудня з'їзд українських письменників членів МУР-у.

Після відкриття з'їзду зачитано доповіді про українські світоглядові шукання в літературі, про стилі сучасної української літератури на еміграції та доповіді від окремих літературних течій та напрямів. Члени тимчасової управи МУР-у здали звіт з дотеперішньої діяльності, після чого присутні письменники ухвалили статут і програму діяльности МУР-у. В з'їзді брали участь майже всі визначніші українські письменники на еміграції. З'їзд відбувся в таборі УНРРА «Ля Гарда». В часі з'їзду відбулося декілька літературних вечорів українських письменників і поетів членів МУР-у.

Всестудентський Установчий З'їзд у Мюнхені

З ініціятиви студентських організацій Мюнхену, Інсбруку та студентських референтур Пляттлінгу та Регенсбургу у вересні м. р. створено тимчасовий всестудентський ініціятивний комітет, який зв'язався з існуючими студентськими організаціями та провів підготовчі праці по скликанню Всестудентського Установчого З'їзду.

На Всестудентський Установчий З'їзд, що відбувся в Мюнхені 25, 26 і 27 грудня прибуло 28 делегатів, що заступали 1356 студентів у 12 товариствах. Серед них були також представники з Австрії та Франції. Як виникає з справоздання ініціятивного комітету, на його руки до 1. грудня передано анкети 777 студентів, з них 24 відс. жінок. 414 студентів — початкуючі і 72 на закінченні. 129 репресованих німцями, 25,6 відс. студентів студіюють медицину, 17,5 — техніку, 7,9 — фільозофію, 5,9 — фармацію, 5 — право, 4 — дентистику, 3,7 — ветеринарію, 3,6 — теологію і 2,6 — природничі науки.

На з'їзді широко обговорено дотеперішню працю окремих студентських організацій та ініціятивного комітету. Після того схвалено статут Центрального Еміграційного Союзу Українського Студентства з тимчасовим осідком у Мюнхені. Делегати, присутні на з'їзді, заслухали також реферати «Завдання академічної молоді в сучасну пору», «Зміст праці в студентських організаціях» та в справі допомогової акції, після яких відбулася жива дискусія.

Після обрання редакційної комісії для опрацьовання остаточних резолюцій, праця з'їзду була поділена на три комісії: методики праці, студійну й фінансову. Заслухавши відповідні реферати комісії прийняли резолюції, які були передані редакційній комісії і після обговорення схвалені пленумом з'їзду. Закриваючи з'їзд, голова його підкреслив вагу цього з'їзду в повоєнному житті українського студентства.

З'їзд одержав багато привітань від різних осіб та організацій і груп.

Літературний вечір для студентів у Мюнхені

Після закінчення праць першого дня Всестудентського Установчого З'їзду в Мюнхені, влаштовано для делегатів та гостей літературний вечір, в якому взяли участь українські письменники Мюнхена, Авгсбургу, Регенсбургу та Інсбруку.

Із вступним словом про стан української літератури на чужині виступив літературознавець доц. Г. Лінчевський, який відзначив численність та різноманітність її жанрів та представив авдиторії учасників вечора.

Молодий поет Юрій Балко, автор збірки «Близьке і далеке», яка вийшла нещодавно в Авгсбурзі, прочитав кілька віршів з цієї книги. Різноманітність тематики, бадьорість у мотивах характеризували усі поезії, які він відчитав. У зачитаних віршах Юрія Буряківця відчувається певне фільозофічне забарвлення і пов'язання особистих почуттів з громадськими мотивами. Микола Скеля відчитав декілька віршів і дві новелі «Андрій» про нещасливу любов студентки і «Зустріч» про людину, що вертається з чужини на рідну землю. Прочитана Вол. Кримським новеля «Християна», сповнена любовних переживань та авантюрницьких пригод, нагадує сценарій фільму. Зворушливі, хоч подекуди і позбавлені внутрішньої дії, але написані з любов'ю поезії Марти Калитовської відзначалися ніжністю та щирістю висловів та образів. З великим успіхом пройшов виступ байкаря Івана Манила, який продеклямував ряд оригінальних, повних живого гумору байок і жартівливих епіграмів на себе та на інших учасників вечора. Вечір закінчився відчитанням веселої новелі Ю. Балка «Бездержавний студент».

Надзвичайно тепла зустріч, яку влаштувало студентство письменникам, це доказ безперечного успіху їхнього творчого виступу.

Л.

Освіта -- запорука кращого життя

В пошуках за близькими та знайомими, довелось мені об'їхати чимало таборів та осель, в яких зібралась більша або менша кількість наших людей. Ясна річ, що як кожного, так і мене цікавили не лише особисті справи, але й загальні. Інтересувало мене і те, яке зацікавлення серед наших людей освітою та наукою. І дивна річ, що лише одне більше згруповання наших людей відповідало старому оповіданню про наших вояків, які, не встигши прийти до касарні, вже питали де «учбова команда». Лише в меншості таборів довелось мені побачити оте наше старе бажання та стремління до науки і освіти. Куди лише там не заходив, бачив скрізь одну і ту ж картину — усі старі і малі вчились і працювали над собою. В деяких таборах нажаль цього не було видно.

Мимоволі повставало питання, чому це так? Може не має людей, що могли б чомусь навчити, що могли б поділитися своїм знанням з іншими?

Так думаючи і шукаючи відповіді на ці питання, попав я до Регенсбургу, де прийшов до переконання, що причина полягає в чомусь іншому, бо тут знайшов і інституцію і людей, які працюють і думають над тим, як би свої знання передати іншим.

Попав я тут до Українського Технічно-господарського Інституту і тут довідався, що вже існують ряд курсів, які ведуться та керуються силами Інституту і то не лише в Регенсбурзі, а і в інших місцевостях, та що вони радо вишлють лекторів туди, де збереться достатня кількість слухачів, чи вишлють докладну програму того чи іншого курсу.

Я довідався тут, що вже розроблені докладні програми таких курсів: **Практичної радіотехніки, шоферських курсів, для будівельних асистентів, землемірних асистентів, будівельно-дорожних асистентів, електромонтерів, миловарства, гарбарства та кушнірства, автомеханіків та креслярських курсів** на Інженерному факультеті, **пасічничого курсу для початкуючих, пасічничого курсу для інструкторів, лікарських рослин для початкуючих та II і III ступня, молочарства, сироварства, птахівництва, крільництва, чотирьохмісячного курсу загального хліборобства** на зразок зимової школи на агрономічно-лісовому факультеті. Все це курси, які дадуть знання і фах, який не одному пригодився б чи тут, чи там, де його доля закине в майбутньому.

Крім того розробляються програми таких курсів: **Городництва, тепличного городництва, плекання расових маток та бджіл, шкідників та хвороб бджіл і їх поборювання, свинарства, риболовства, садівництва, консервації та перерібки садовини та городовини, технічних рослин, винарства** і багато, багато інших.

Тут же довідався, що вже довно відкриті вписи на середні фахові школи, так звані технікуми: **садівничо-городничо-пасічничий, лісовий, фармацевтичний, землемірно-впорядчий, хатнього господарства** (спеціяльно для дівчат), **ветеринарного зоотехнікума, агротехнікума**, але на жаль треба ствердити, що лише на один вписалось стільки слухачів, що можна було почати науку (ветеринарний зоотехнікум в Карльсфельді).

Ідуть курси англійської мови.

Все це говорить, що при бажанні можна надбати знання.

Тож, в Різдвяні свята, тоб то в дні, в які чоловік найбільш зв'язується з рідним краєм і думає про своє майбутнє, хай кожен подумає та використає можливости придбання знання і нехай не забуває, що за вченого двох невчених дають.

ЦЕНТРАЛЬНЕ УКРАЇНСЬКЕ ДОПОМОГОВЕ БЮРО В ЛОНДОНІ

У Лондоні почало працювати Українське Допомогове Бюро, що повстало з рамени Українсько-Американського Допомогового Комітету та Українсько-Канадійського Допомогового Фонду. Лондонське Бюро ставить собі завданням співпрацювати з державними установами, які займаються справами втікачів, в імені українських допомогових комітетів, нести моральну й матеріяльну допомогу українським втікачам та координувати всі допомогові заходи. Тимчасовим головою Бюра є сотник канадійської армії П. Панчук, а секретарем Е. Фроляк.

НОВИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ДРУКОВАНИЙ ЧАСОПИС

У Швайнфурті появився новий український тижневик «Неділя», який друкується латинськими черенками з огляду на тимчасовий брак українського шрифту. Перше число вийшло з датою 23 грудня на двох сторінках. У редакційній статті цього числа під заголовком «На Дорогу» пише «Неділя»: «Неділя» появляється під спільною видавничою фірмою пресовими органами обидвох сусідних таборів вивезених осіб у нашому місті: польського і литовського. Це буде для нашої праці повсякчасною пригадкою, що тут на чужині, знайшовшись в однакових умовинах поруч інших національних груп і народів, маємо укладати свої взаємини з ними так, як того вимагає добре ім'я і честь українців та дух нової дійсности, що дозволяє вірити в світліше краще наше, народів і людства взагалі».

«Неділі» бажаємо якнайкращих успіхів у праці.

УКРАЇНСЬКІ ВОЯКИ В ПОЛЬСЬКІЙ АРМІЇ

Як повідомляє «Неділя» з Швайнфурту, польські вояки української національности, що перебувають в Лондоні заснували свою окрему організацію, яка ставить своїм завданням дбати про інтереси всіх українських вояків у польській армії. Організацію очолюють М. Бура — як голова, С. Яворський — як секретар, та Ю. Сальський і М. Опаренко — як члени управи. Організація має приміщення у бюрах Союзу Українсько-Канадських Вояків.

«СОЮЗ УКРАЇНОК» У ФРАНЦІЇ

«Українець у Франції», український часопис у Парижі, інформує, що в столиці Франції засновано «Союз Українок». Це товариство має зайнятися культурно-освітною працею серед еміграційних мас українського жіноцтва у Франції.

УВАГА!

Хто має українську машинку до писання та погоджується передрукувати на восківках у себе вдома підручники, просимо заявити Видавництву «Слово», (10 бльок, кім. 205).

Permitted by authority of Military Government, November 1945

Редагує Колегія. — Видає Спілка «Українське Мистецтво», кооператива з обм. порукою в Регенсбурзі. — Адреса Редакції і Адміністрації: Регенсбург, Нойфарплац 14. II.

Satz und Druck: Mittelbayerische Zeitung, Regensburg, Kumpfmühler Straße 11.

РОЗШУКИ:

Брата Марчака Антона, рідних та знайомих — Марія Яцинич, Регенсбург, адм. «Слово». (1—2)

Петришина Олексу — мати Анна Петришина. Ноймаркт, Дурхгангляґер, Баварія. (1—2)

Лазаревича Тараса — мама Лазаревич Степанія. Регенсбург, Рікард-Ваґнерштр. 8. (1—7)

Василя та Онуфрея Данилишина — Григорій Данилишин. Штравбінг, Казернеґассе, бльок 3. (1—1)

Андрушко Романа, Куриляка Михайла і Білика Михайла — Андрушко Іван. Укр. табор, Штравбінг. (1—1)

Лубошкіну Марію з дочкою Людмилою з Вінернойштата — Лубошкін Леонід. Ґайтінг бай Мюнхен, Гошп. 2002. (1—1)

Сина Карпенка Миколу — Карпенко Михайло. Ґаутінг бай Мюнхен, Гошп. 2002. (1—1)

Брагу Івана — Карпенко Михайло. Ґаутінг бай Мюнхен, Гошп. 2002. (1—1)

Друзів та знайомих — Березецький Володимир. Регенсбург, Ґінтер дер Пфаненшміде 5/IV. (1—1)

Синів Евгенія та Володимира — Щербань Максим, Алтдорф бай Ландсгут, Укр. лагер № 1. (1—1)

Михайла Рауша, Богдана і Ярослава Кончила — Кордуба Антоніна, Корнберг бай Бебра, Крайс Кассель, Укр. лагер УНРРА. (1—1)

Чоловіка — Олена Шиян, Ріссе 112½, Пассау. (1—1)

Морозова Павла — батьки Іван і Наталія Морозови, Авгсбург, Укр. табор, (Зоммеркасерне) бльок 3, м. 6. (1—1)

Братів: Спільника Гриця і Мирослава Жука — Спільник Василь, Регенсбург, Крайцгоф. (1—1)

Сина Валентина Штикало — Степан Штикало, Ашаффенбург «Лагарде». (1—1)

Миколу Максимовича Герасимова — тесть, теща і Надя. Регенсбург, адм. «Слово». (1—1)

Василя Таранця — батько й мати Миколи Герасимова. Регенсбург, адм. «Слово». (1—1)

Михалевича Ярослава і Онупського Дмитра — Михалевич Іван, Регенсбург, Оселя, бльок 6, м. 149. (1—1)

Оленку Рудко та Логина Петра — Ковалишин Степан. Байройт, Міттельштр. 12/II. бай Фобель. (1-1)

Андрія Лопатинського та його рідню (останньо Блюдени) — Маруся Капуляк, Нідертравбінг, пост Обертравбінг, Баварія. (1—1)

Сина Свічкаря Володимира — Йосиф Свічкар, Алтдорф, бай Ландсгут 1. Укр. лагер. (1—1)

Брата Панаса Теодора — Марія Панас. Алтдорф бай Ландсгут 1. Укр. лагер. (1—1)

Ярослава Данилишина — Василь Данилишин, Мюнхен, Фоїтштр. 4. II. (1—1)

Знайомих зі Стрия — Покінський Павло, Мюнхен, Амеліенштрассе 73. III. (1—1)

Знайомих — Барилка Омелян. Регенсбург, адм. «Слово». (1—1)

Брата Івана Заковоротного і родичів Заковоротних — Ольга Петрунчак. Регенсбург, Обермінстерштр. 9 а. бай Брюшвін. (1—1)

Олекса Дубии — вуйко Микола. Регенсбург, адм. «Слово», О. Дереш. (1—1)

Кревних та знайомих — Кушина Михайло. Ноймаркт, укр. табор, барак 15. (1—1)

Рідних та знайомих — Лозинський Іван, Ноймаркт (Опф). Дурхгангслагер. (1—1)

Теплого Семена, мужа, Теплого Василя, Миколу і Михайла синів, Теплого Юрка швагра — Тепла Текля. Ашафенбург, Камр Лоґарде. (1—1)

Карпу Богдана останньо Бранденбург, магістр Казимиру Богдана, останньо у Відні — др. Глинко Роман. Мюнхен Карльсфельд УНРРА лагер Дахаерштр.

Юрія Голуба — Голуб Марія, Регенсбург, адм. «Слово». (1—1)

Рідних і знайомих з Карпатської України — Керестіль Іван, Ноймаркт, Дурхгангслагер(Опф). (1-1)

Рижого Юрка і знайомих — Рижа Марія, Обертраублінг бай Регенсбург, бараки. (1—1)

Саранчука Юрка, та Гайдука Анатолія — Саранчук Никифор, Авгсбург, табор Зоммеркасерне. (1—1)

Брата Вишньовського — К. Дмитро, Фюссен. (1—1)

Сина Кочергу Івана — Кочерга Дмитро, Авгсбург, Зоммерказер. (1-1)

Дружину Чопей Явдоху — Чопей Микола, Ноймаркт, Опф. укр. табор. (1—1)

Мачула Федіра — Мачула Гринько, Штраубінг, панцерказерне Д. П. 5. (1—1)

Стефана Фірка — інж. І. Лучишин, Ашафенбург, Легардекасерне. (1-1)

Дружину Марію і сина Василя Поваренко — Іван Поваренко, Штраубінг, Укр. табор. (1—1)

Дочку Галю — Груня Губа, Штраубінг, Укр. табор. (1—1)

Сестру Катерину Черниховську з чоловіком Тарасом —Василь Ляшко, Нітепау, крайс Родінг. (1—1)

Дружину Марію і сина Богдана — Іван Богай, Бамберг, укр. табор. (1—1)

Ткача Володимира — Крушельницький Володимир, Мюнхен, Карльсфельд. (1—1)

Брата Ярослава і п. Стефку Жураківську — Граб Омелян, Геттінген, Вюрткасерне. (1—3)

Ярослава Юліяна Рогатинських — рідня, адм. «Слово». (1—3)

Камінського Едварда, останньо Відень, і знайомих з Кречовець — Головатий Володимир. Ляуф, бай Гірнберг, Марктпляц 25. II. (1-1)

Сина Тольчинського Евгена — Тольчинська Віра, Фюссен укр. табор, б. 75. УНРРА. (1—1)

Марію Пишнек — муж Пишнек Петро, адм. «Слово». (1—1)

Варчака Омеляна — родичі Варчак Ілля, Байройт, Принц Леопольд-казерне, укр. сектор 8. 115. (1-2)

Синів Емануїла і Степана, останньо в Кальтенкірхе — о. Княгиницький Ярослав, Ляуфен, об Ніндербургштрассе 221/2. (1—1)

Гуля Левка — родичі Гуль Омелян, Байройт, Принц Леопольдказерне, сектор 13/59. (1—3)

Мотя Пискарьова, Регенсбург, адм. «Слово», розшукує племін. (1—2)

Брата Музичка Стаха — Михайло Музичка, Регенсбург, Штатенгоф 8. (1—1)

Сина Шкляра Евгена — Шкляр Василь, Ляухдорф 47, ібер Кауфбеурен. (1—1)

Жінку Розалію Яневич з племінницею Ангелиною Павлішек — Федір Яневич, Мюнхен, Фрайман ДП. Центер СС-касерне, бльок. Б. IV. м. 15. (1—2)

Наливайка Олександра, дирек. ПСК. — Наливайко Евген. Новий Ульм, Райнгартказерне, бльок «Ц», мешкання 66. (1—2)

Дорко, Михася, Ліда Лучишин, Соня Прасіцька, Степан Шарчук — подайте вістку про себе. Залізняк О., Мюнхен, Карльсфельд, УНРРА, табор, барак 14/21. (1—1)

Кревних і знайомих — Осип Лада. Регенсбург, Крімгільштр. 11. (1—1)

Мужа Івана і синів Миколу і Леоніда — Михайлова Олександра. Швайнфурт, табор Гінденбургказерне.

Хто знає про долю або місце перебування Глоби Льва з Крем'янця, хай ласкаво сповістить родину на слідуючу адресу: інженер Т. Колесник ДП Камп УНРРА (ч. 2) тем 196, Швайнфурт ін Германо «амер. зоне» Гінденбург касерне. Всю українську пресу у Франції і англійській зоні вічливо прошу не оголошення кількакратно передрукувати. (1—2)

Інженера Волошина Ярослава, знайомих — Черник Микола. Ландсгут, Нідермаєрштр., укр. табор. (1—4)

Брата Кондрачука Івана Романовича —Кондрачук Василь. Бамберг, Полештрассе, табор. (1—2)

Батька Качмара Михайла, стрийка Піку Якова, хрузів та знайомих Хто знає бй про їх долю подайте вістку на адресу: Качмар Іван, Мюнхен, Карльсфельд, вонлагер, Дахаерштрассе ч. 68, бльок I мешк. 19, укр. табор. (1—2)

Свою рідню — Романюк Іван і Микола, Мироняк Микола і Анна, Веренюк Василь і Параска, Поповича Василя, Дося і Дмитро — Романюк Петро, Карльсфельд, бай Мюнхен, укр. табор. (1—4)

Др. Михайла і Романа Дозорського — Антонія Дозорська. Бад Вірісгофен Парк Готель, крайс Міндельгаймн. (1—2)

Зенка Білоросюк або його товаришів, що були з ним в Ахені — брат Анатолій Білоросюк, Обертраубінг ч. 23. (1—2)

Балабаніву Марію, Тетяну, Наталію і Віктор, Самборського Петра та Адамчика Петра сповістити на адресу: Балабанів Григорій, Новий Ульм, Райнгардтказерне, бльок Ц, мешкання 66. (1—2)

Дочок: Кравченко Марія та Поліну — батько Кравченко Олександер. Штравбінг. укр. табор. (1—1)

Синів Богомол Миколая і Володимира — батько Богомол Олексій, Штравбінг, укр. табор. (1—1)

Сагайдаківських Евгена, Миколая і Олексія — О. Віталій і Віра Сагайдаківські. Ноймаркт, Дурхгангслагер. (1—1)

о. Віталій і Віра Сагайдаківські просять усіх знайомих написати на адресу: Ноймаркт, Дурхгангслагер. (1—1)

Чоловіка Квасюка Мелодія та сестру Розум Марину з сином Олегом — Квасюк Віра. Дінгольфінг, Воллерштрассе, гаус Дрешлер. (1—1)

Чоловіка Кучму Мирослава — Кучма Корнелія. Дінгольфінг, Воллерштрассе, гаус Дрешлер. (1—1)

Кабанцівих Лідію, Василя та Сашка мати Ніна Вуколовна, Шарф, Ландсгут, Клеоцмюллерштр. 43. (1-1)

Брата Тихого Івана, (нар. 1901) — Володимир Тихий. Регенсбург, Оселя, бльок II/47. (1—4)

Дружину Трусевич Поліну та доньку Трусевич Раїсу — Трусевич Онисим. Новий Ульм, Укр. табор, бльок Д. мешк. 55. (1—2)

Менцінську Олену, Марію, Аню — Кубраки і Нагніти. Людвігсбург, лагер, Люітпольдказерне. (1—2)

Матір Евгенію, братів: Богдана і Тараса Гутів, швагра Григорія Шудрака, знайомих: Гачкевич Анну і Медвецького Михайла — Шудрак Софія. Регенсбург, укр. оселя, I бльок, м. 14. (1—2)

Брата Говоруна Сергія — Говорун Петро. Мюнхен, Дахауерштр. 9. Укр. Червоний Хрест. (1—5)

Шафранського Богдана — дружина Марія Шафранська. Мюнхен, Дахауерштрассе 9/II. (1—5)

Шевчука Тадея (від квітня перебував біля Мюнхена) — Підгірний Ізидор. Мюнхен — Карльсфельд УНРРА, табор 95-278, бльок 15/23. (1—5)

Уцішнів: Влодко! Дай знати про себе, просить хтось, хто ще не забув. I. Зол. (1—3)

Володимира, що перебував в Скаржиску-Кам'яним і рік тому у Братиславі, просить подати адресу в редакції — мама і Івонка.(1-1)

Синів: Василя, Бориса, Миколу, Івана і Йосипа Філько — Шкромада Марія. Ландсгут, Леґбюгльштр. 12. (1—1)

Станіслава Дзявуру, (останньо в Ессені) — Дзявура Петро з дружиною Надією. Аугсбург, Зоммеказерне, укр. табор, бл. IV, м. 47. (1—4)

Протопопова Юрія, шукає родина, Регенсбург, оселя.

Хіча Михайла і Окінннюка Григорія (останньо Ашерсегебен в Тюрінгії інж. Керичинський Василь з дружиною Евою. (1—2)

Маківського Миколу з Оксаною розшукує родина. Маківська Ольга, Штравбінг, укр. табор, бльок 3/70. (1—3)

Похиль Харитина, Івана і Петра — Похиль Катерина. Зімбах (Інн), Бангофлагер. (1—1)

Боднара Тараса — родичі: Роман і Марія Боднар. Аллерґаузен 45. Кр. Фраізінг. Баварія. (1—4)

Миколу Душку (нар. 18. XII. 1912). Регенсбург, адм. «Слово». (1—3)

Зіменка Івана, Щербину Степана, Гахова Семена та Кононенка Олександра — Зайців С. Розенгайм, Інништр. 43, кімн. 22. (1—1)

Дмитра Глинку (ур. 1929 р.) — батько Василь Глинка. Укр. табор Штудтгарт. (1—1)

Рубінгера Володимира (ур. 1917 р.) — батько Рубінгер Лев. Мюнхен, Укр. Установа Опіки, вул. Розенгайма а. (1—3)

Хто знає, що сталося з п. Анною Мох, з дому Іванців, останньо в Райхенберґу — відомість до адм. «Слово» для Данила Моха. (1—1)

П. Басараба Романа, п. Андрійович Ольгу — Павлівський Ярослав, Реген (Гільфскранкенгаус). (1—2)

Василя та Ганну Ушенко, Ніну та Бориса Коровкевич — Колесник Андрій. Регенсбург, адм. «Слово». (1—2)

Сина Миколу Костюка (нар. 1914) — Теодор Костюк, Байройт, Бернекерштр. УНРРА — Кранкенгаус. (1—3)

Хомин Теофіля і Дачкевич Михайла — Хомин Іван, Пассау, Седанштр. у Робаків. (1—2)

Циганенка Анатолія (останньо Бременфюрде) — мати. Нюрнберг, Фюртеркройцунг, барак фабрики Л. Кольб. (1—3)

Знаєнка Миколу — Знаєнко Сергій. Штраубінг, Казерненштр. бл. 2. мешк. 53. (1—2)

Катерину А. Жеребнову (Луданова) — Луданов Андрій. Ландсгут, лагер Реґірунґсґебойде, мешк. 53. (1—3)

Брата Петра Мисана, що працював з дружиною у Мекленбурзі — Кальтенгоф — Паранька Романик. Ґейзенгаузен Н. Баєрн беі Ландсгут, Шульштр. 45. (1—1)

Березенка Йосипа Мефодієвича, Журавську Катерину Феодосієвну та Красножона Миколу — Батрак Гр. Ів. Розенгайм, Укр. Ком. Інништр. 46. (1—1)

Знайомих: Крутуху Стефана, Шкута Андрія, Чекригу Павла, Сенчуру Ілю — Ковалів Сергій, Бамберг, Цінкінверт 15. (1—2)

Сестру Анну Дзюбан — Кухарська Владимира Ашаффенбург, ДП. Камп Лаґардеказерне. (1—1)

Дмитра Петиляк — Михайла Кухарський. Ашаффенбург, ДП. Камп Лагардеказерне. (1—2)

Сестру Марію Давидевську, Ягінчука Юліяна і родину Сакалюків — Ярослав Давидовський, Ашаффенбург, ДП. Камп, Лагардеказерне. (1—2)

Кревних та знайомих — Керницький Роман. Ашаффенбург, ДП. Камп, Лагардеказерне. (1—2)

Сестру Марину Демедюк — Катерина Рожанська. Ашаффенбург, ДП. Камп. Лагардеказерне. (1—3)

Шаповал Пилип — синів: Миколу (1913 р.) і Михайла (1921 р.) — Фільсбібург, Грісгойзер. (1—2)

Стеткевич Ілярій — сина Ярослава (1926) Фільсбібург, Грісгойзер. (1—3)

Іван Бондар Бондарівський — Кіру Володимирівну Порохівщикову. Фільсбібург, Грісгойзер. (1—2)

Анелла Верло, Болехів — Г. Параскнюк. Мюнхен, Фрайман, СС-казерне, бльок С IV-ний поверх.(1-2)

Хто знає про місце перебування мойого брата **Шевченка Івана,** останньо Обер — Рамштадт, Гессен, Штадтсбахлагер, хай подасть на адресу: Шевченко Федот, село [illegible] Розенгайм. (1—3)

Стеткевич Миколи і Параня — Марію Родецьку, Марію Бойко і знайомих. Фільсбібург, Грісгойзер. (1—2)

Слонський Василь — рідних і знайомих, Мюнхен, Фрайман, СС-казерне, бльок Б. III. 29. (1—2)

Василя Причину — Ковалишин Ілько, Мюнхен, Фрайман, СС-казерне, бльок Б. III. 29. (1—1)

Міська Мошончука і Краївського Михайла — Краївський Іван, Мюнхен, Фрайман, бльок Б III. 21. (1—1)

Батька інж. Остапенка Олексу і матір Остапенко Ольгу — Остапенко Валентин. (1—1)

Тайзу Торган — Торган Дмитро, Мюнхен, Фрайман, СС-казерне, бл. Б III. 29. (1—1)

Сестру Лисавету Ксьондзик, Мошкун Марію і Степанського Володимира — Ксьондзик Володимир, Мюнхен, Фрайман, СС-казерне, бльок Б III. 4. (1—2)

Дочок Ірину і Ганю Кльоц — Володимир Кльоц, Мюнхен, Фрайман, СС-казерне, бльок Б III. 21. (1-2)

Швагра Махтея Семенюка — Семенюк Михайло, Мюнхен, Фрайман, СС-казерне, бльок Б III. 21. (1-2)

Сина Володимира — Осачук Михайло, Авгсбург, Зоммеказерне, бльок I/110. (1—5)

Брата Степана — Петро Ткачук. Авгсбург, Зоммеказерне, бл. I/110. (1—5)

Знайомих — Волощук Мирон. Авгсбург, Зоммеказерне, бльок I/100. (1—2)

Сина Івана і дочку Олександру — Тетяна Парасенко. Авгсбург, Зоммеказерне, бльок Б. 5/2. (1—2)

Сина Івана Тарана — Уляна Давиденко, Мюнхен, СС-казерне, бл. Б 5/13. (1—2)

Дочку і зятя Недельницьких Катерину і Володимира — Еременко Ірина Петрівна, Мюнхен, СС-казерне, бл. Б. III/23. (1—5)

Лазарів Михайло, Сас Івана і Тимчука Михайла — Тимчук Микола, Мюнхен, Фрайман, СС-казерне, бл. Б III/29. (1—1)

Сина Бондаренко Аркадія (1924 р.) Бондаренко Семен. Мюнхен, Фрайман, СС-казерне, бл. Б мешк. 11. (1—2)

Дружину Віру і дітей: Івана, Ніну і Валючерсько Федір. Мюнхен, Фрайман, СС-казерне, бл. Б, кім. 11. (1—2)

Парахняк — Мирон Тачук і Тадей Довалеса, Мюнхен, Фрайман. СС-казерне, бл. С 4. (1—2)

Кравчука Івана — Грипа Тимко, адм. «Слово». (1—1)

Вовка Василя — Горбач Степан, адм. «Слово». (1—1)

19 грудня в залі Української харчівні (Унтере Бахгассе 2), підчас Свят-миколаївського вечора, була загублена золота обручка з каміннями. Шановний знахідник хай поверне знахідку за відповідну нагороду до адміністрації «Слово».

УВАГА!

З технічних причин усі друки Спілки «Українське Мистецтво» виходять без кількох українських літер.

УВАГА!

Подаємо розцінку оголошень, що вміщуються в українському тижневику «Слово».

1. Для установ, підприємств, учбових та інших закладів:

сторінка	800 Р/М
1/2 сторінки	400 Р/М
1/4 сторінки	200 Р/М
1/8 сторінки	100 Р/М
1/16 сторінки	50 Р/М

2. Оголошення про розшуки з розрахунку 50 пфенігів за слово за один раз вміщення в газеті

Адміністрація.

Ціна 1 мр.

"The Word" - Ukrainian Weekly

СЛОВО

УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖНЕВИК

Рік II. Регенсбург, Різдво Христове, 7 січня 1946 Ч. 2. (9)

Символ життя

Християнська наука має надлюдську силу саме тому, що вона — така... людська. Кожна подія з Святого Письма зростає до значіння символу людських змагань і терпінь: Народження Христа в яслах — символ правди, що велике і вартісне в житті народжується в убогій простоті. Смерть на хресті на Голготі, розп'яття — великий символ людських страждань в ім'я ідеї. Воскресіння — символ перемоги ідеї на полі, скропленому кров'ю і освяченому смертю мучеників за ідею. Все це, всі ці постаті і події, ясно зображують нам зміст і ціль життя людей і народів, вчать правдиво розуміти життя і по правді поступати...

Одною з таких подій зі Святого Письма, що особливо промовляє до наших сердець, є переказ про втечу Пресвятої Родини до Египту. Цар Ірод, довідавшись від віщунів, що Новонароджене Дитя вирве йому владу, наказав своїм опричникам убити всіх дітей, народжених у цьому році. Тому Пресвята Родина мусила втікати до Египту, щоб рятувати життя Ісуса. Там вона переждала час, поки не вмер проклятий Ірод, щоб вернутися потім назад на свою батьківщину.

О. Г.

СПІВРОБІТНИКАМ, ЧИТАЧАМ І ВСІМ УКРАЇНСЬКИМ ЛЮДЯМ ШЛЕМО ЩИРЕ ВІТАННЯ

з нагоди

РІЗДВЯНИХ СВЯТ

ОСІДОК ОБ'ЄДНАНИХ НАРОДІВ

Лондон. В перших днях січня п. р. до США прибуло сім представників підготовчого комітету Організації Об'єднаних Народів, щоб вибрати постійний осідок цієї організації. Як довідуємося з останніх звідомлень, підготовчий комітет постановив запропонувати осідок Об'єднаних Народів в районі Ню-Йорку або Бостону.

КОНФЕРЕНЦІЯ В СПРАВІ ОРГАНІЗАЦІЇ МІЖНАРОДНОЇ АРМІЇ

Ню-Йорк. Вашінгтонський кореспондент часопису «Ню-Йорк Таймс» повідомляє, що в січні цього року в Лондоні відбудеться перша конференція військових провідників п'яти великодержав, щоб опрацювати плян створення міжнародної армії. Ініціятором цієї конференції є уряд Великої Британії.

СКІЛЬКИ ПРИМУСОВО ВИВЕЗЕНИХ ОСІБ ПОВЕРНУЛОСЯ НА БАТЬКІВЩИНУ

Франкфурт. Як повідомляє «Ді Нойе Цайтунг» з американської окупаційної зони Німеччини дотепер повернулося додому 86 відс. примусово вивезених робітників-чужинців: 85 до 100 відс. громадян Бельгії, Данії, Франції, Греції, Голяндії, Італії, Югославії, Люксенбургу, Норвегії, Росії та Чехословаччини; половина поляків, румун та мадярів; 25 відс. болгарів; 3 відс. естонців, латишів та литовців; 2,6 відс. бездержавників.

ФРАНЦУЗЬКІ СОЦІЯЛІСТИ ВИЙШЛИ З БЛЬОКУ ЛІВИХ ПАРТІЙ

Париж. Виконавче бюро французької соціялістичної партії відкликало свого представника з бльоку лівих партій, який був створений перед виборами в жовтні м. р. з радикал-соціялістів, комуністів, професійних спілок та ліги для охорони прав людини.

БЮРО РОЗШУКІВ ЗА ПОГРАБОВАНИМ МАЙНОМ

Берлін. Американське Військове Правління запросило ряд звільнених европейських країн надіслати свої комісії до американської окупаційної зони Німеччини, щоб приспішити ідентифікацію їхнього майна, що його пограбували націсти. Голяндія і Франція вже надіслали такі комісії. Очікують ще комісій з Бельгії, Польщі, СССР, Норвегії та Югославії.

КАРТОТЕКА ЧЛЕНІВ НАЦІСТСЬКОЇ ПАРТІЇ В БЕРЛІНІ

Берлін. До Берліна спроваджено повну картотеку членів націстської партії з великою кількістю партійних актів і кореспонденції, які, як вже ми повідомляли, знайдено в одній з мюнхенських фабрик паперу. Цей матеріял буде упорядкований за альфабетом та захований в одному з підземних будинків. Над його упорядкуванням працюватиме 163 старанно підібраних німецьких службовців під доглядом 30 американських знавців. Треба сподіватися, що ці документи відограватимуть велику ролю підчас політичної чистки, бо знаходяться там не тільки прізвища членів партії, але також і списки тих осіб, яких партія відмовилася прийняти до своїх членів.

ПРАВДА ХРИСТОВА

Під чужим похмурим небом святкуємо цьогорічне Різдво. Не чуємо рідних дзвонів св. Софії і Юра, не йдемо на прощу до Почаївської Божої Матері...

Білою габою вкрита, січневим морозом скута наша многостраждальна земля — Україна, в смутку зустрічатиме споконвічне свято Коляди — день народження Христа. Вона бо втратила мільйони найдорожчих синів своїх і дочок, які не сядуть за святковий стіл, не їстимуть урочистої куті, що передає животворчу силу нащадкам від прадавніх часів. Кожна українська сім'я і кожна українська мати обіллється слізьми жалю, бо на 12 мільйонів родин припадає 12 мільйонів незабутніх втрат. Від радісного свята народження віє пусткою смерти. Українська мати в цю хвилину найглибше відчуває кінцевий акт драми Марії — матері Христа, бо кожна з них породила сина немов для того, щоб він згинув на Голготі кривавої війни...

На згарищах сіл, на руїнах міст святкує Україна цьогорічне Різдво. З льохів і землянок глухо лунатиме коляда, бо хати погоріли. Мало де продзвенять дитячі голоси, несучи радісну вість про колишнє народження Христа...

Але й над нашою землею поломенітимуть вічні зорі, і по нашій землі пройде живий Христос — носій боротьби за вічну правду. За тую правду боролися і вмирали кращі сини народу нашого.

Найбільшим скарбом людства, найціннішою моральною вартістю у світі є воля. Ота оспівана в піснях і гімнах, піднесена до святости ідеалу воля, на яку має природне право людська одиниця й народ.

Христос майже 2000 рр. тому проголосив війну рабству і невільницькій системі. Його натхненне слово було скероване з усією силою проти рабовласників і їхніх посіпак, які не шанували людини, звели її до стану тварини, позбавленої найелементарніших прав. Раб мусив працювати на свого власника, людину-раба продавали на торгах як товар.

Могутнє слово Христа про волю й про любов до ближнього стало міцним знаряддям для цілих поколінь і народів у боротьбі за визволення.

«Прийдіть до мене всі трудящі й гноблені, і я заспокою вас» — казав він усім, хто мав вуха, щоб слухати. «Люби ближнього, як самого себе». «Коли хтось каже, що любить Бога, а брата свого ненавидить, той каже неправду».

Ці слова полум'ям правди палили гнобителів, і вони впродовж століть намагаються поборювати велику науку Христа.

Рабські державні системи не тільки існували в минулому, їх намагаються відродити і в наш час різні тоталістичні держави. В цих державах людина позбавлена всяких прав, вона в немов би власністю держави. Праця одиниць і гуртів там належить державі, а коли працівник хоче боронити свої соціяльні інтереси, домагається більшої платні або скорочення часу роботи, то його вважають протидержавним елементом і судять як ворога народу. Робітник у тоталістичних системах позбавлений майна, в нього немає інших засобів до існування, крім його робочої сили, яку він продає державі. Боронити свої інтереси він не може через професійні спілки, як то буває в демократичних країнах. Права на продукт своєї праці робітник там не має. Тому наука Христова в тоталістичних державах зазнає жорстоких переслідувань, бо вона боронить волю людини.

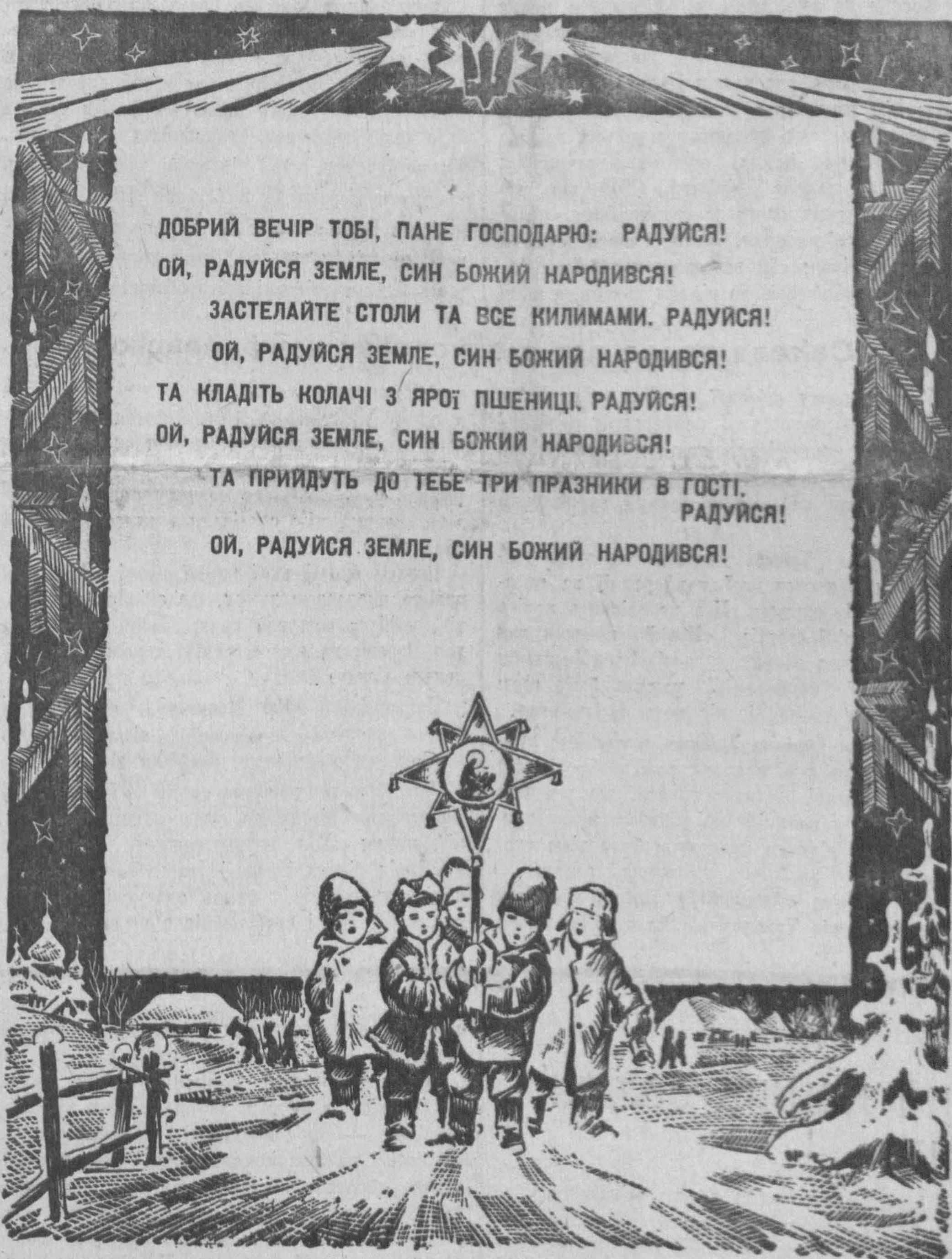
Та віковічної правди ще не вдалось задушити ніяким диктаторам. Вона рве ланцюги в'язниць і концентраків, вона боре всі насильства і неволю.

На чужині святкуємо цьогорічне Різдво. Десь там, на згарищах рідних осель сядуть за святковий стіл наші рідні — батьки, матері, брати і сестри. І в кожній сім'ї лишиться вільне місце — воно призначене для тих, що пішли у світ шукати великої правди, воно призначене для тих, що десь караються за ідеал правди на землі, воно призначене й для тих, що вже ніколи не вернуться до рідних сіл і міст України, бо згинули в боротьбі за свої й чужі інтереси...

І втіхою для матерів нашої нації, які в Свят-вечір ножем спомину прохромлять серце своє, хай буде приклад Марії — Матері Христа. Вона бо бачила муки свого сина, як бачили матері нашої нації муки своїх синів, що пішли боротися за правду.

День народження Христа — Символ перемоги життя, символ перемоги правди над злом.

І правда переможе! **Дм. Сіяч.**

Наради трьох в еспанській справі

Париж. Уряди США та Великої Британії погодилися на французьку пропозицію, щоб розпочати розмови про позицію їхніх країн до Еспанії Франка. Обидва уряди підкреслили, що тепер не можна буде ще обмірковувати питання про зірвання зносин з Еспанією Франка, одначе вони висловили побажання бачити в Еспанії демократичний уряд, замість режиму Франка. Місце і час конференції має запропонувати французький уряд. Представники еспанських партій, що перебувають на еміграції, мають зійтися в Парижі на початку січня, щоб обговорити можливість створення еспанського республіканського уряду, в склад якого входили б представники всіх головних еспанських партій. «Дейлі Телеграф» повідомляє, що також і еспанські монархісти знову почали виявляти активність. Заступник мін. закордонних справ США повідомив, що в кінці грудня м. р. він мав авдієнцію з Фернандо де льос Ріос, колишнім амбасадором у Вашінгтоні, а тепер членом еспанського республіканського еміграційного уряду, з яким він обговорював еспанську ситуацію.

НАСЕЛЕННЯ ШЛЕЗВІГУ БАЖАЄ ПРИЛУЧЕННЯ ДО ДАНІЇ

Цюріх. За повідомленням швайцарського часопису «Нойе Цюріхер Цайтунг», новий данський прем'єр Кнуд Крістенсен заявив, що уряд Данії з задоволенням виконає бажання південного Шлезвігу, більшість населення якого бажає об'єднатися з Данією. Данські консерватисти і соціял-демократи не погодилися у цьому питанні з позицією уряду та перестерігають, що Данія, в разі прилучення до неї південного Шлезвігу, одержить німецьку національну меншину, а тим самим втратить характер національної держави.

ЗНОВУ ХЛІБ НА КАРТКИ У ФРАНЦІЇ

У Франції з днем 1 січня п. р. хліб буде знову продаватися на картки (два місяці хліб продавався на вільному ринку). Звичайний споживач буде одержувати щоденно 300 гр. хліба. Раціоналізація хліба стала конечною тому, що минулорічний збір хліба у Франції зможе задовольнити лише половину його запотребовання, а ввіз збіжжя з США, Канади та Аргентини не буде таким великим, як цього сподівалися.

РАТИФІКАЦІЯ ПРОЕКТУ ПРО ВАЛЮТУ

Вашінгтон. Підчас урочистого засідання американського державного департаменту представники 28 держав підписали американський проект Бретона Вудса про валюту.

ІНФЛЯЦІЯ В МАДЯРЩИНІ

Будапешт. Інфляція в Мадярщині привела до небувалого зниження курсу пенга. Ціна доляра дорівнює тепер 500.000-600.000 пенгам. Мадярський уряд виключає з обігу частину грошей, щоб тим піднести вартість пенга.

ОБМЕЖЕННЯ ПРАВ ЯПОНСЬКОГО ІМПЕРАТОРА

Токіо. Японські педагоги та письменники зажадали від уряду нового закону, на підставі якого мали б бути звужені права імператора в політиці та в управлінні, а його урядові компетенції обмежилися б виконанням церемоніяльних актів.

УВАГА!

Чергове число нашого часопису вийде 18 січня ц. р.

Результати московської конференції

Офіційне звідомлення про закінчення нарад

Москва. Остаточне звідомлення про висліди нарад трьох міністрів на одинадцятиденній конференції у Москві подано до відома 28 грудня о 4 годині ранку одночасно у Вашінгтоні, Лондоні та Москві. Звідомлення має такі пункти:

1. Узгіднення поглядів трьох міністрів **у справах мирових договорів** (про це писали ми вже в попередньому числі «Слова»).

2. Устійнення функції **Комісії Далекого Сходу**, яку встановлено замість дотеперішньої Дорадчої Комісії для Далекого Сходу та створення **Ради Аліянтів для Японії**. Далекосхідня Комісія матиме 11 членів-представників США, Великої Британії, СССР, Китаю, Франції, Голяндії, Канади, Австралії, Нової Зеляндії, Індії та Філіпін. Завдання цієї комісії — це устійнити підстави й методи, на основі яких Японія має виконати свої капітуляційні зобов'язання. Осідок Комісії для Далекого Сходу буде у Вашінгтоні, але в разі потреби наради могтимуть вестися на іншому континенті, навіть у Токіо. Постанови комісії можуть бути прийняті тільки за згодою представників США, Великої Британії, СССР та Китаю (членів комісії), бо ці держави несуть головну відповідальність за мир на Далекому Сході. **Проте в контролі над Японією особливу ролю, як і досі, відогравatимуть США.** Генерал Мек Артур буде, як і дотепер, єдиним представником виконавчої влади аліянтів у Японії.

Рада Аліянтів для Японії буде створена з головних командувачів аліянтських військ або їхніх заступників та представників США, Великої Британії, СССР та Китаю. Представник Великої Британії заступатиме водночас Англію, Австралію, Нову Зеляндію та Індії. Осідок Ради має бути в Токіо. Рада Аліянтів має бути дорадчим органом при аліянтських головних командувачах.

3. **Віднова державної незалежности Кореї з демократичним урядом.** Процес цієї віднови їтиме трьома етапами.

4. **Невтручання до справ Китаю**, який має бути одностайною державою **з демократичним устроєм та чунгкінським національним урядом** на чолі.

5. **Запровадження демократії в Румунії** шляхом включення до румунського уряду по одному представникові народньої хліборобської партії та партії лібералів і переведення, після поширення уряду, **вільних демократичних виборів**, у яких зможуть брати участь усі демократичні та антифашистівські партії. Уряд мусить дати гарантію **свободи преси, слова, релігії та свободи зборів.** Здійснюючи ці завдання, **уряд матиме підтримку комісії аліянтів, що має негайно прибути до Букарешту, щоб провести розмови з королем Михайлом та теперішнім урядом. До складу цієї комісії** входять заступник комісара закордонних справ СССР Вишинський, посли США та Великої Британії в Москві — Аверал Гарріман і Сер Арчибальд Клярк-Кер.

6. **Порада болгарському урядові** вітчизняного фронту прийняти в склад цього уряду ще двох представників інших демократичних партій.

7. **Контроля атомової енергії** за допомогою окремої Комісії Об'єднаних Народів та **взаємний обмін досвідом** на цьому полі. **Виключення атомової бомби та інших засобів масового знищення із зброєвих програм усіх націй.** До цієї комісії має належати, крім Канади, 11 країн, що входять до Ради Безпеки Об'єднаних Народів. Ця комісія має звітувати Раді Всесвітньої Безпеки, яка, в свою чергу, передаватиме ці постанови іншим інстанціям Об'єднаних Народів, а це буде або пленум зборів Об'єднаних Народів, або Рада для господарських і суспільних питань.

Реакція держав на постанови московської конференції

(ОВІ., ББЦ., УП.) Постанови, подані у звідомленні після закінчення московської конференції трьох, справили у різних країнах та їх урядах, що не брали участи у конференції, а московські розмови зачіпали або могли зачіпати їхні справи, різні враження.

У Персії звідомлення з Москви викликало гнітючий настрій та принесло розчарування, як подала «Асошієйтед Прес».

Китай прийняв московські постанови з задоволенням.

Французький уряд відбув кабінетне засідання з рефератом міністра закордонних справ Жоржа Бідо про перебіг московських розмов та вирішив перед висловленням своєї згоди на московські постанови вислати запити щодо пунктів звідомлення на адресу Вашінгтону, Лондону й Москви.

На засіданні **італійського кабінету** виринуло розчарування Італії в зв'язку з вислідом московських нарад. У резолюції до великодержав висунув італійський уряд пропозицію, щоб ті узяли до уваги участь Італії в працях аліянтів та втягли її до дипломатичної співпраці. Громадська думка в Римі висловлює побоювання, що мировий договір з Італією буде «диктований» аліянтами.

Урядові болгарські кола висловлюють своє задоволення з московських постанов.

Болгарський прем'єр заявив, що болгарський уряд буде докладати усіх зусиль, щоб запровадити в життя поради великодержав, вміщені у постановах московської конференції.

Також і **міністер закордонних справ Данії** подав 28 грудня декларацію, в якій заявляє, що Данія має право офіційно брати участь у мирових переговорах над майбутнім урегульованням справ Німеччини.

Що сказали міністри Бирнс і Бевін

(«Ді Нойе Цайтунг»). Перед своїм виїздом з Москви по закінченні нарад міністер Бирнс заявив таке: «Це була дуже конструктивна конференція, не лише тому, що урегулювала багато проблем, але також і тому, що встановила між представниками трьох країн сердечні взаємини, які подають надії на дальше урегулювання інших проблем в такому ж дусі». Далі заявив міністер США, що всі пункти, в яких осягнено порозуміння, подає офіційне звідомлення. Про справи Франції сказав дослівно: «За винятком мирової конференції, не обговорювано ніяких питань, в яких Франція є безпосередньо заінтересована».

Британський міністер Бевін, на запит журналістів про справи Персії, заявив, що перське питання було в усіх деталях предметом розмов трьох міністрів, але в цій справі не осягнено остаточного порозуміння. Ця справа буде далі предметом дипломатичних розмов. Як погодилися, чужі військові частини мають покинути Персію до 2 березня 1946 р. Далі міністер Бевін сказав: «Я не бажав би викликати враження, що на одній конференції можуть бути розв'язані всі проблеми».

Світова преса про московську конференцію

У коментарях світової преси до випадків та постанов московської конференції пробивається на перше місце **почуття полегші**, що переговори між трьома великодержавами знову вступили на порядок денний та не були безплідні.

«Нью-Йорк Таймс» вважає остаточне звідомлення з московської конференції за високо надійний документ. Про це свідчить навіть заголовок цієї статті: **«Новий початок для миру».** Стаття заявляє дослівно: «Учасники московської конференції можуть бути горді за доконану працю, і світ може відітхнути».

«Нью-Йорк Геральд Трібун» висловлює думку, що це не є ні в якому разі дискредитація нарад у Москві, коли ствердити, що рішення стосуються у великій мірі ділянки процедури. Мабуть оця ділянка процедури була тією скелею, об яку розбились лондонські розмови.

Як інформує **«Асошієйтед Прес»**, російські домагання від Туреччини мали бути також предметом московських розмов міністрів, але в цьому питанні не дійшли учасники конференції ніякого порозуміння. Ця ж сама пресова агенція подає, що іранське питання відограло у московських нарадах «незначну ролю», меншу, ніж сподівалися цього політичні кола світу.

Органи британської партії праці **«Дейлі Геральд»** висловлює думку, що співпраця аліянтів, якій загрожував крах, знову відбудована для Европи та, в свою чергу, також і для Далекого Сходу.

Лондонський **«Ню Кронікл»**, розглядаючи основи вислідів конференції, підкреслює, що всі три великодержави поробили поступки.

Англійський консервативний **«Таймс»**, обмірковуючи підсумки московської конференції, пише: «Три великодержави, незалежно від їхніх різних інтересів та цілком відмінних вихідних пунктів, мають одне спільне зацікавлення: мир і стабілізація в усьому світі».

Французький **«Лібертасіон»** називає порозуміння трьох великодержав у Москві основою світової організації миру.

Совєтські **«Ізвєстія»** пишуть дослівно: «Питання, які вважали неможливими до розв'язання, розв'язано в Москві. Народи спустошеного війною світу мають надію на майбутню безпеку. Одначе без співпраці трьох великодержав не може бути ані безпеки, ані тривалого миру».

У московській **«Правді»** висловлений погляд: «Широкий засяг розгляданих проблем вказує, що співпраця великодержав далі розвинулася задовільно. Велике значення має порозуміння про покликання до життя комісії Об'єднаних Народів для контролі атомової енергії».

У зв'язку з постановами московської конференції **японська преса** висловлює побоювання за долю цісаря Гірогіта, пригадуючи, що «росіяни й китайці вже давно вживали заходів, щоб усунути цісаря».

ЧЕРГОВА КОНФЕРЕНЦІЯ ТРЬОХ МІНІСТРІВ ВІДБУДЕТЬСЯ У ВАШІНГТОНІ

Вашінгтон. Офіційно повідомляють, що чергова конференція трьох міністрів закордонних справ США, Великої Британії та СССР відбудеться у Вашінгтоні. Відкриття цієї конференції визначено на 15 березня 1946 р.

ТУРЕЦЬКИЙ ГЕНЕРАЛ ОСТЕРІГАЄ ПЕРЕД ВТРАТАМИ НА ВИПАДОК СОВЄТСЬКО-ТУРЕЦЬКОЇ ВІЙНИ

Анкара. Турецький генерал Кіязім Карабекір заявив на Національних Зборах, що Росія і Туреччина мали б «великі» втрати, коли б червона й турецька армії зударилися, в наслідок совєтських домагань. Лондонський «Таймс» цитує слова Карабекіра, який сказав, що Туреччина воюватиме з Росією, якщо та буде рішуче домагатися від Туреччини територіяльних поступок. Прилучення турецької частини Вірменії до СССР привело б до гегемонії СССР в Малій Азії, а це означало б кінець Туреччини.

«Асошієйтед Прес» повідомляє, за совєтською агенцією Тасс, що група вірменів в Египті створила вірменську національну раду, яка домагається, щоб Туреччина відступила свої вірменські області для совєтської Вірменії.

МИРОВІ ПЕРЕГОВОРИ В КИТАЇ

Чунгкінг. В кінці грудня м. р. знову почалися мирові переговори між китайським центральним урядом та комуністами. Уповноважені від комуністів передали представникам уряду ноту, в якій запропоновано негайне безумовне припинення ворожих дій між військами обох партій. Теперішня пропозиція передбачає припинення війни з затриманням тієї лінії, яка тепер є між обома військами, в той час як на попередніх переговорах комуністи домагалися, щоб урядові війська відступили на лінію, що відповідала фронтові перед капітуляцією Японії. Відповідь на цю ноту китайський національний уряд дасть найближчим часом.

НІМЕЦЬКІ НИЩИЛЬНИКИ ДЛЯ АНГЛІЇ

Лондон. До одного з портів у Шотляндії прибуло два німецькі нищильники найновішого типу. Це є перші німецькі кораблі, що, на підставі потсдамської умови, мають бути передані Англії.

Др. Степан Баран.

Демографічні зміни на наших західних окраїнах

Як наслідок недавньої світової війни, сталися вже і найближчим часом ще стануться великі демографічні зміни в національнім, віроісповіднім і расовім у цілій низці держав европейського суходолу і на азійських просторах СССР. Демографічні зміни в складі населення позначаються безперечно і на Далекому Сході, в наслідок розвалу японської імперії, частково і в Передній Азії та деяких областях Африки, як вислід цілковитого знищення з географічної мапи недавньої італійської колоніяльної імперії. Деякі демографічні зміни будуть напевно і за океаном, в Америці, а навіть можливо і в далекій досі для іміграції, щільно замкненій і ізольованій Австралії, якщо й вона, рятуючись перед поважною загрозою депопуляції і заливу жовтою расою, стане доступною для широкої европейської іміграції — не тільки, як давніше, англосаксонської. Та найбільші демографічні зміни сталися вже і ще далі настануть на теренах Української Сов. Соціялістичної Республіки (УССР), що зазнала перед тим і в часі недавньої війни величезних втрат в людях, які є безпосередньою жертвою війни, різних переселень і виселень та поселень там часто зовсім етнічно і навіть расово чужого елементу. Великі демографічні зміни будуть і в новій Польщі, Чехословаччині, різних республіках СССР аж по Тихий Океан. Будуть вони і в новій Німеччині зі значно поменшеною територією, на якій поселяться нові мільйони німців, виселених з Польщі, Чехословаччини, Мадярщини і Австрії.

В першу чергу в державах середньої, східньої і південно-східньої Европи зменшиться непомірно число жидів, у деяких державах зникнуть вони майже зовсім. Тут гітлерівська влада вигубила їх фізично щонайменше п'ять мільйонів, а нечисленні їхні залишки збираються їхати на захід — в Америку і в Палестину.

Зникли теж зовсім і численні німецькі колоністи з Прибалтики, надволжанських областей, Криму, Румунії, Польщі в її недавних повоєнних границях, з Мадярщини і майже зовсім з Чехословаччини і Румунії. Не буде їх і в балканських державах. Европейський суходіл на схід і південний схід від Німеччини — звільнився і звільниться до решти від німецького елементу, що на тих теренах відогравав визначну господарську і навіть політичну ролю, передусім у колишній царській Росії.

В реєстрації вже доконаних фактів можемо сьогодні зазначити, що на наших західних окраїнах — на Холмщині (з Підляшшям), Посянні і на Лемківщині нема вже українського населення. Наша етнографічна територія зменшилася тут відразу приблизно на 12.500 кв. км., себто на простір такої величини, як ціла Карпатська Україна, сьогодні складова частина УССР. Сталося це після виконання договору за апробатою Москви між київським і варшавським урядами від 15 вересня 1944 р. (переселення поляків з УССР до Польщі — на захід поза т. зв. лінію Керзона і українців з Польщі на схід від цієї лінії). На місце виселених приходять поляки, в першу чергу виселені з УССР. Чисельність виселених на схід українців годі вже тепер точно визначити, мабуть виселено їх щонайменше пів мільйона. Як кажуть, поселюють їх головно на українських етнічних теренах, переважно вже відразу **як колгоспників.**

Перестали існувати фактично обидві православні епархії — холмсько-підляська і краківсько-лемківська, архієреї яких на еміграції, а вірних виселено. Холмський православний собор на Даниловій Горі знову в польських руках, сам Холм, столиця його основника короля Данила, володаря галицько-волинської держави і його наслідників з 13 і 14 віків лишається тільки історичною згадкою, як і многострадальна Холмська Земля, що за своєї шістсотлітньої неволі стільки витерпіла в обороні своєї народности і віри від своїх сусідів, а зокрема за останні п'ять років.

Неукраїнським є сьогодні і Посяння зі своїми історичними містами — Перемишлем і Ярославом. Осиротів владичий престіл у Перемишлі, один з найстарших на Україні. Ті міста нині польські, як і польським є Сянік, теж старинний український город на самих східних окраїнах Лемківщини. Завмерло там усюди українське життя, недавно ще так дуже бурхливе. Завмерла також і гірська Лемківщина, так незвичайно інтересне і своєрідне джерело для дослідників історії розвитку нашої мови і етнографії, як може ні одна з інших українських областей. Відірвана від рідних Карпат і розсіяна, як осінне листя, по далеких і широких просторах лемківське плем'я, так досі відрубне від інших наших племен, може зовсім загинути у своїй новій життєвій завірюсі. Може ще врятується частина його на Словаччині, якщо там будуть корисні до цього умовини.

Апостольська адміністратура Лемківщини, створена декретом Апост. Столиці від 10 лютого 1934 р. заходами польського уряду з політичних причин для дев'яти південно-західніх деканів (128 парафій), фактично теж вже більше не існує. Немає вірних, бо їх виселено.

У СТОЛІТТЯ „ЗАПОВІТУ“

На Різдво 7. І. 1946 р. (25. XII. 1945 р. ст. ст.) минає 100 років зо дня написання одного з найсильніших і наймогутніших творів українського письменства славетнього «Заповіту» геніяльного співця України Тараса Григоровича Шевченка.

На перший день Різдва 25 грудня 1845 р. (за старим стилем) Шевченко був у Переяславі. Він лежав у ліжку тяжко хворий. Несамохіть з'являлися думки про можливість передчасної

смерти. Молодий 31-літній поет, що в той час був у розквіті своєї творчости, написав землякам свій геніяльний твір — «Заповіт». Три бажання висловив у ньому поет. Перше бажання — бути похованим «серед степу широкого на Вкраїні милій». Безмежно, безтямно любив многострадальний Співець свою Рідну Землю. Лихая доля рано погнала його на далеку чужину. Вільно, Варшава, похмурий Петербург — це той тяжкий шлях на Московщину, який пройшов Шевченко до 31 року свого життя, це той шлях, про який він згадує в своїй поемі «Катерина»:

«Далекий шлях, пане-брате!
Знаю його, знаю!
Аж на серці похолоне,
Як його згадаю.
Попоміряв і я колись, —
Щоб його не міряв!...

Після довгої розлуки з Рідним Краєм Шевченко в 1843 році, а потім в 1844 і 1845 рр. одвідав Україну. І ці «три літа» були періодом найвищого піднесення поетичного генія, періодом, коли Шевченко створив найкращі перлини української поезії, серед яких «Заповіт» займає одно з перших місць.

Перше бажання Великого Кобзаря земляки виконали з честю. З далекого Петербургу перевезли труну з тілом великого поета на рідну Україну і поховали, згідно з його волею на високій горі Канівській, звідки видно «і Дніпро, і кручі», звідки чуть, «як реве ревучий».

Друге бажання Шевченка висловлене в другій частині «Заповіту». Поет закликає український народ до збройної боротьби за свою Волю, до повстання проти самодержавної Росії, яка в кайданах національної, політичної і соціяльної неволі тримала поневолений наш народ.

Третє бажання Шевченка висловлене в третій частині «Заповіту». Поет бажає, щоб Україна стала вільною і щоб у «вільній новій сім'ї» згадали земляки «незлим тихим словом» свого Пророка і Поета-борця, який своє вогненне, гнівне і палке поетичне Слово поставив на сторожі інтересів і прав поневоленого українського народу. І це могутнє слово Великого Кобзаря розбудило нарід від сну, воно збудило національний організм і вивело його на шлях Відродження, оновлення.

В чорні часи російської царської реакції, коли на всіх язиках все мовчало, коли українське слово було під суворою забороною («украинского языка не было, нет и быть не может»), — в дні Шевченкових роковин у вузькому колі національно свідомих українських родин з великим піднесенням лунав урочистий спів незабутнього «Заповіту» і наснажував нашу молодь новою енергією, завзяттям, поривом до діла, до чину!

В ясні, світлі, радісні часи Великого Національного Відродження, в незабутньому 1917 році, в кожнім місті, в кожнім селі, в кожнім хуторі нашої Визволеної України лунав могутній спів безсмертного «Заповіту». Його співав на повні груди многомільйоновий відроджений народ! «Заповіт» став нашим Національним Гімном! В ньому бо висловлені не тільки бажання геніяльного поета, в ньому яскраво, чітко висловлені прагнення всього нашого народу, всієї нашої многострадальної матері-України:

Поховайте та вставайте,
Кайдани порвіте
І вражою злою кров'ю
Волю окропіте.

П. О.

Як Шевченко писав „Заповіт“

Різдвяна новеля

Шевченко тяжко зітхнув і відкинув край ковдри. Він почував себе щораз гірше. Обличчя палало. Голова ставала важкою. Дихання з труднощами виривалося назовні. Нестерпно було лежати під важкою ковдрою, коли все тіло горіло і пекло вогнем.

— Що це? — сам себе питав поет. — Так погано, як тепер, здається, ніколи не було мені. Звідки таке лихо? Невже це смерть?..

Його погляд оббігав прикрашені примітивними лубочними картинами стіни кімнати, падав на невеличкий стільчик біля ліжка, де поруч склянки з водою та пляшечки з ліками лежала зелена ялинкова вітка, яку дбайливі друзі принесли, щоб відзначити нинішній день — **25 грудня 1845 року.**

— Так, так, сьогодні-ж перший день Різдва, — слабко посміхнувся Тарас. — Важко, невимовно важко було в юні роки, не те що куті, хліба бракувало на Свят-вечір, несказанним мукам піддавав мене Енгельгардт, але в такому стані ніколи не доводилося мені зустрічати велике свято.

Думки плутались в його голові. Свідомість неминучого кінця в той час, коли так потрібна була кинута діяльність, — це пригнічувало поета.

— Народе мій, — думав Шевченко. — Доля моя нерозривно зв'язана з твоєю. Той страдницький шлях, який довелося мені перетерпіти, у незрівняно більшій мірі відчув і вистраждав ти. І коли пощастило мені вирватись з занцюгів кріпацтва, здобути освіту, я ні на хвилину не забув тебе, не забув, що нерозривно зв'язаний з тобою, не забув, що я вийшов із твоїх мас.

Поет тяжко дихав. У його розпаленій уяві розгорталися картини недавнього минулого, свідком яких він був. Швидко розвіялися юнацькі романтичні мрії про можливість легкого відродження рідного краю. Невимовне горе заступило первісну радість від подорожі по Україні вперше за 14 років. Страхітливі сцени кріпацького пекла морозили душу.

І як удари дзвону на сполох, загреміли тоді в Україні слова послання живим і мертвим і ненародженим землякам. Велетенська сила, пристрасть, глибина протесту, з яким обрушився поет на винуватців народного лиха, схвилювала всіх, прокотилась по всій українській землі.

Слідом за посланням забреніли натхненні строфи інших полум'яних поезій. Вони визначали весь напрямок його творчости, вони нерозривно зв'язали його з народом, як речника і натхненника мільйонових мас.

І тепер, коли Шевченкова поезія викликала такий відгомін у народі, коли він знов стягував наближення вогню нового з Холодного яру, прикро і гірко було розставатись з життям.

— Я мушу лишити народові щось, — думав Шевченко. — Нехай це буде заклик, послання чи прощання, тільки нехай воно дасть напрямні масам, буде їм прапором, кличе їх уперед. Нехай це буде заповіт, мій заповіт народові. О, рідна Україно! Як я люблю тебе. Нехай поховають мене серед типового твого краєвиду, щоб відчував я і простори безкраїх степів, і шум Дніпрових хвиль, і горде прагнення догори стрімких круч.

Поет дістав олівець і записний зошит. І коли на білому папері з'явилися перші рядки нового твору, десь далеко, з іншої частини будинку полилась фортепіянова музика і можна було почути дитячий спів.

Ці звуки зворушили поета, нагадали йому його дитячі роки.

— Однак треба писати, — сказав він сам собі і знову взяв олівець. — Коли нестримним потоком поллється в синє море кров ворогів, тоді я забуду все, що було мені найдорожчим і припаду з гарячою вдячною молитвою до Бога.

Шевченко писав. Його руки тремтіли. Серце билося сильніше. Він відчував велике напруження. Однак свідомість підказувала йому, що кульмінаційний момент ще попереду, що те основне, заради чого пише весь цей заповіт, ще не сказано, що його треба ще викарбувати на скрижалях вірша. В спогадах поета встали оповідання діда про гайдамаччину, він згадав ножі і полум'я коліївщини.

— Так нехай же, поховавши мене, встануть народні маси, зірвуть кайдани тяжкого рабства і окроплять прийдешню волю кров'ю злих ворогів.

Нові рядки з'явилися на папері.

— І тоді після славної перемоги, зібравшись у сім'ї великій, сім'ї вольній новій вони згадують і про мене, вони не забудуть пом'янути мене незлим тихим словом.

Після величезного внутрішнього напруження, в цілковитому безсиллі Шевченко дописував заповіт.

Було чути, як неслася музика та звуки танців і веселий сміх дітей. Шевченко втомлено, але вже не так безнадійно, як раніше, посміхнувся.

— Щасливі! Хай веселяться. Але і я виконав свій обов'язок перед народом. Я залишив йому свій заповіт, дав йому дороговказ, а сам, коли на те Божа воля, спокійно помру.

Знесилений творчою напругою поет втомлено закрив очі. Ще кілька хвилин, і він заснув глибоким сном. В унісон його важкому диханню долітали відгомони різдвяних співів, а на стільці біля ліжка лежав зошит, німий свідок того, що відбулося, якому долею судилося зберегти на своїх сторінках безсмертний твір, що відограв ролю справжнього національного заповіту.

Г. Л.

Різдвяні звичаї в Карпатській Україні

Святкування Різдва в Карпатській Україні (на Верховині) — не те, що святкування в західній Європі. Верховинське Різдво — це наше старе свято «Хлібозбору». Колись, в старі поганські часи, мали наші прабатьки мітологічно-святочний празник: Свято Хлібозбору, що припадало десь на той сам час, що й нинішнє Різдво. Святкували його тоді, як ніч стала коротшати. Опісля воно сплилося з Різдвом Христовим.

Подивімся отже, як святкує верховинець. Напередодні Святого Вечора напече газдиня сім пшеничних паляниць — шість менших, а сьому найбільшу і називається вона «корочун» (а скорше: керечун).

Обов'язково, хоч і найбідніша господиня, але на Святий Вечір приготує вона пісну вечерю з дванадцяти страв (а також 12 різнородних страв замішає до тіста головного хліба «корочуна» і так його випече). Ця страва складається з таких сортів: риба, пшениця, капуста, соняшник, риж або пшоно, гречка чи сочевиця, фасолі, горох, біб, сливи чи сушені яблука, оріхи і мед. Як бачимо, є тут заступлене, як лусковина, огородництво, садівництво, пасічництво, а навіть риба. Цікаво, що кукурудзу й бараболі я ніколи не бачив, щоб туди вкладали; здається, вони не входять в рахубу, бо це ж пізніші «зайди».

Надходить очікуваний «Святий Вечір». Нагодують худібку, бо в цю ніч «розкриються на хвилинку небеса», і вона може поскаржитись на свого недоброго господаря своєму Створителеві... Господар візьме сокиру, зайде в садок, обв'яже солом'яним перевеслом кожне родюче дерево, ще й погрозить обухом, щоб цього року та груша, чи яблоня родила, бо інакше буде зрубана сокирою...

Господиня з вечерею готова. На стіл ставить паляниці, посередині головний «корочун», встромлює туди воскові свічі й ладиться подавати вечерю, щоб цілий рік панувала єдність у хаті. Відтак положить сокиру під поріг, господиня накриє її ковдрою, чи покрівцем, і сокира зістається на цілу ніч, щоб нечисті духи та хвороба по цілий рік не мали доступу до хати.

Відтак господар вносить невимолочений

Б. О.

Українські колядки

Колядками називають у нас релігійні пісні, що оспівують Різдво Христове. Складали їх книжники-поети у XVII та XVIII століттях тогочасною літературною мовою, що поєднувала в собі українські народні елементи з церковно-слов'янськими. У 1791 році почаївські ченці видрукували велику збірку таких пісень під заголовком «Богогласник».

У цих колядках висловлена ніжна любов до новородженої Дитини-Христа. Наших предків глибоко зворушувало те, що Володар усього світу народився в убогому вертепі, а привітали його перші не царі, а пастухи.

«Убого ся родив,
Багато засмутив
Ірода»

— співається у коляді.

«А Ірод того засмутився,
Що Христос Господь народився».

З образом могутнього, жорстокого, але безсилого супроти Божої правди Ірода в народній уяві зливалися новочасні Іроди-гнобителі українців. І не дарма у «вертепі» — різдвяному ляльковому театрі — показували рівнобіжно, як чужий пан та орендар тікають від грізного голосу козака: і як Ірод-цар труситься, побачивши смерть із косою.

І ось співці колядок зверталися до самої Діви Марії та старця Йосифа з зворушливим проханням:

«Привикай, Діво, повивати,
Не престань, старче, пильнувати
Содітеля свойого...»

Хто з нас пам'ятає ті часи, коли співання колядок ще не вивелося на Україні, той пригадує, як радісно було ходити від хати до хати «со звіздою» та виспівувати дитячими голосами «Небо і земля нині торжествують» або «Нова радість стала, яка не бувала».

Але крім цих півцерковних колядок, у багатьох селах співали колядки не лише діти, а й старші. Ще задовго до прийняття християнства він наш нарід старався зрозуміти своє відношення до Всесвіту, до вищих сил та законів, що ним керують, до ідеалів Правди, Добра та Краси. Іншими словами, вже тоді розвивалася в нашому народі релігійна свідомість. Вже тоді була потреба відриватись час від часу від турбот буденного життя та з'єднатись у радісному святі. Певне, ніж наші предки прийняли християнський календар з його святами, зв'язаними з різними подіями життя Ісуса Христа та Діви Марії, вони виробили свій календар — сонячний. Вони звертали свої очі на небо, шукаючи на ньому найвищого, того, що стоїть понад усім світом, і знаходили там тепле, життєдайне сонце. Від його променів, як вони помітили, залежало зростання рослин, а тим самим і життя всіх живих створінь. Вони прозвали сонце Дажбогом, а себе самих уважали «дажбожими онуками», — так називає наших предків автор «Слова про Ігорів похід», твору XII ст.

Десь у середині зими вони помічали, що дні починають довшати, а ночі коротшати. Це був для них знак, що сонце починає перемагати ворожі сили темряви та холоду. Це був привід для радісного свята «Коляди», яке потім злилося з християнськими зимовими святами — Різдва, Нового Року (Святого Василя) та Водохрещів.

У стародавніх колядках дохристиянські мотиви гармонійно зливаються з новими християнськими. Ось, наприклад, дохристиянська колядка про створення світу:

«Коли не було з нащада світу, тогді не було неба, ні землі. А тільки було синє море. А серед моря зелений явір. На яворонькові три голубоньки радоньку радять, «як світ сновати...» Вони вирішують добути з дна моря «дрібний пісок» і посіяти з нього «чорну землицю», добути «золотий камінь» і посіяти «ясне небонько, світле соненько».

Цей «зелений явір», це «дерево світа» відомі з найстаріших релігійних переказів арійських народів. У пізніших переробках цієї колядки воно перетворюється в «кедрове дерево», з якого будується українська всенародня святиня — Софійська церква в Києві. Колядка немов переносить погляд з неозорого Всесвіту на центр Рідної Землі.

Або ось в іншій колядці поетичний образ щасливого працьовитого господаря, що у свято Коляди-Різдва відповідає цій праведній праці та приймає гостей:

...«Ой у нашого господаренька. (Приспів: Біг йому дав — не завидуйте!..) Подвіренько йому красно виметене. На тім подвіреньку світлонька стоїть. А в тій світлоньці тесові столи. А по тих столах тонкі обруси. На тих обрусах все колачеве. Все колачеве — житні-пшеничні. Коло колачів жовтії чаші. Жовтії чаші з зеленим вином. З зеленим вином, з солодким медом. За столом сидять три товариші»...

Хто ж ці три товариші, що їх так гостинно приймає та частує щасливий господар? У пізнішій формі колядки — це «три гостоньки з неба» — три свята: Святе Різдво, святий Василь та святі Водохреща. А в старішій формі:

«Перший товариш — ясен місячик,
Другий товариш — світле сонце,
Третій товариш — дрібний дощик».

сніп на руці, переступає сокиру, застановляється серед хати й тричі здоровить цілу сім'ю словами: «кланяюся снопом...» На це жінка йому відповідає також тричі: «Будь здоров хлопом...» (хлопом — значить: сильним, міцним).

Господар ставить сніп у кут біля стола, потім вносить отавки або дрібної соломки і звільна розтрясе по хаті. Це щоб росла пашa подостатком. Її не вимітають цілі три дні свят.

Вечеря починається вареною пшеницею з медом. Це обов'язкове. «Корочун» тримають аж до Нового Року. Коли ж його замочать у воду на Йордані, роздроблюють і подають маржині.

Отак святкують на Карпатській Верховині «Святий Вечір». Після вечері приходять колядники; їх гостять — малих оріхами, солодощами, грішми, а великих чаркою й закускою. Про якісь ялинки не знають. Це й досі є наш старинний мітологічний празник, що з прийняттям християнства перейшов майже ненарушно, зі своїми старинними звичаями й з повним церемоніялом. Це ж є старе свято «Хлібозбору», яке так гарно описує наш великий історик М. Грушевський.

Стипендії для українських студентів

Комісія Допомоги Українському Студентству, беручи на увагу те, що незабаром починається навчання у високих школах, взиває заінтересованих студентів вносити прохання про одержання стипендії на зимовий і літній семестри 1945-46 року.

Із стипендійного фонду можуть користати студенти високих шкіл ефективно вписані і зорганізовані у студентських організаціях.

Розміри стипендій такі:

1. Для студентів, що не мають ніякої допомоги, місячно 100—150 РМ.
2. Для студентів, що мають частинну допомогу від УНРРА, міс. 70—100 РМ.
3. Для студентів, що мають повну допомогу від УНРРА, міс. 25—50 РМ.

Допомогу на шкільні оплати і закупно навчального приладдя Комісія уділюватиме в міру фінансової спроможности на окреме прохання.

До власноручно написаного прохання треба долучити анкетний листок, коротку автобіографію, посвідку вписy на високу школу та посвідку фреквенції, кольоквій, іспитові посвідки і ін.

Прохання просимо пересилати через студентські організації до найближчих філій у Мюнхені та Регенсбургу. Якщо у найближчій окрузі немає філії, тоді пересилати прохання до Централі Комісії у Фюрті, Марієнштрассе 4.

Ближчі інформації дають студентські організації, філії або Комісія у Фюрті; там же видають анкетні листки.

Комісія Допомоги Українському Студентству

Всі українські часописи просимо передрукувати нашу оповістку.

З'їзд українських жінок в Авгсбурзі

В Авгсбурзі в грудні м. р. відбувся дводенний установчий з'їзд Об'єднання Українських Жінок на еміграції, на який прибуло 47 делегаток із 26 жіночих осередків та 4 жіночих організацій. З'їзд, після заслухання звітів з поодиноких осередків, накреслив плян праці Об'єднання та визначив його завдання, які полягатимуть в організації жіноцтва й притягненні його до суспільної виховно-освітньої праці. Наприкінці з'їзду обрано головну управу, що складається з 11 членів під головуванням п. Ірини Павликовської.

З'їзд одержав привітання від багатьох установ та благословення від Архиєпископа УАПЦ в Баварії Михайла та Апостольського Адміністратора Кир Миколи Вояківського.

Мандрівні концерти капелі бандуристів

Українська капеля бандуристів ім. Т. Шевченка під мистецьким керівництвом Григорія Китастого в процесі своєї праці значно культурно зросла, тому й концерти її на терені Баварії користуються заслуженим успіхом.

Програма концертів досить різноманітна. Розпочинає її сумна мельодія до слів Т. Шевченка «Думи мої», одначе далі голоси ростуть, і ця пісня закінчується піднесеними акордами. Ніжно, ледве чутно починається і народня пісня в гармонізації Лисенка «Ой, на горі та женці жнуть», але далі пісня стає виразнішою і, схарактеризувавши незабутні образи Дорошенка та Сагайдачного, закінчується бадьорими мотивами. Так само піднесено і виразно переливається запорізький марш, повний мужніх закликів і свідомости того, що «вдруге не вмирати».

Народні пісні в гармонізації Лисенка «Ой поплили утки проти води прудко» і «Котилася ясна зоря з неба», сольо в якій заспівують бандуристи Черненко, Назаренко і Миняйло, пливуть мельодійно і пластично.

З жартівливих пісень особливо живо виконані «Ой вже вадився журавель» і «І шумить і гуде», де яскраво підкреслено їх легкий соковитий гумор. Так само «Від Києва до Лубень», ритмічний танковий спів з поступовим зростанням темпу, заслужено захоплює слухачів. Мистецький рівень мають і сольові виступи. Соліст Евген Цюра в гармонізованій Котком пісні «Ставок заснув» виявляє несильний, але приємний голос і повну музикальність. У думі про козака Голоту Зіновій Штокалко виявляє добру дикцію та високу техніку виконання дум. Майстерно виконує він також пісню «Сіяв мужик гречку». Та ж майстерність визначає й інструментальний дует «Ой вербо, вербо» Петра і Григорія Китастого. Назагал добре також виконує народню пісню «Закувала та сива зозуленька», квартет у складі Евгена Цюри, З. Штокалка, Листовича і Степана Ганушевського. Цей квартет співає також і жартівливу пісню «Ой дівчина горлиця». Концерт закінчує пісня «Закувала та сива зозуля» у виконанні всього ансамблю. Сольо заспівує Йосип Панасенко.

Велике захоплення, з яким скрізь зустрічають виступи капелі українські слухачі, а також численні американські гості, є погорою капелі за її майстерність. **Л.**

АВТОРСЬКИЙ ВЕЧІР ЮРІЯ КОСАЧА

Спілка письменників і журналістів у Регенсбурзі влаштовує 13. І. 46 авторський вечір визначного письменника **Юрія Косача**. Письменник читатиме нові прозові й драматичні свої твори.

Початок о год. 16.

Про місце буде оголошено додатково в плакатах.

ВИБОРИ УКРАЇНСЬКОЇ РАДИ ОСЕЛІ В РЕГЕНСБУРЗІ

В українській частині чужинецької оселі в Регенсбурзі в неділю 30 грудня відбулися вибори до ради української частини оселі. Завдання Ради, що складається з 12 членів та 5 заступників, ініціювати працю управи української частини оселі, контролювати цю працю, призначати та звільняти начальника оселі. До виборів виготовлено дві листи кандидатів до Ради. У голосуванні брало участь 877 виборців, з загального числа 1.115 управнених голосувати. Листа ч. 1 одержала 329 голосів, листа ч. 2. — 548. Таким чином, перемогла листа ч. 2.

Виборча комісія, повідомляючи про вислід виборів, підкреслила, що обов'язком нововибраної Ради оселі є однаково дбати про всіх мешканців оселі та однаково захищати громадські інтереси як групи, що виставляла листу ч. 1, так і групи, що подала листу ч. 2.

ДО ЧИТАЧІВ І ПЕРЕДПЛАТНИКІВ!

Подаємо до відома громадянства, що надалі Видавництво передплати на тижневик «Слово» не прийматиме.

За внесену передплату Видавництво надішле інші видання, які приблизно відповідатимуть вплаченій сумі.

Тижневик «Слово» продаватиметься лише на оселі в Регенсбурзі.

Дирекція Видавництва

Знайшли тестамент Гітлера

Бад Тольц. Генерал-лейтенант Л. К. Траскот, командант 3-ої американської армії і східнього американського мілітарного дистрикту, подав до відома, що старшинам 3-ої армії вдалося по довгих розшуках знайти оригінали таких дуже важливих документів:

1) Політичний тестамент Адольфа Гітлера; 2) приватний тестамент Ад. Гітлера; 3) свідоцтво вінчання Адольфа Гітлера й Еви Бравн; 4) лист Мартина Бормана до адмірала Деніца, якому передано два перші вище згадані документи; 5) три фотографії, з яких 2 представляють правдоподібно Еву Бравн, а третя якогось невідомого юнака у віці 12 літ; 6) документ подорожі, датований 16 травня 1945, виставлений для Вільгельма Цандера, СС-штандартенфюрера і водночас ад'ютанта Мартина Бормана.

За вказівками британської контррозвідки знайдено Цандра в селі Тегернзе, біля Бад Тельц. Цандер переховувався під прізвищем Павстін. В домі родички, Павстінової приятельки знайшли органи 3 америк. армії валізку, в якій були всі вищезгадані документи. Всі вони мають дату 29 квітня 1945 р.

Покищо подано до загального відома тільки уривки з них.

Так, наприклад, пише Борман до Деніца: «З уваги на те, що майже всі наші дивізії вийшли з ладу, наше становище виглядає безнадійним». І далі: «Вчора ввечері фюрер продиктував свій політичний тестамент».

У своєму приватному тестаменті висловлює Гітлер свою останню волю, що його тіло і тіло його дружини Еви Бравн мають бути негайно спалені. Гітлер заявляє, що він одружився з Евою Бравн після того, як вона рішила ділити з ним долю в обложеному Берліні.

У своєму політичному тестаменті визначив Гітлер членів нового німецького уряду і дав їм доручення «продовжувати війну всіма засобами».

Свідками політичного і приватного тестаментів А. Гітлера були: Мартин Борман, др. Йосиф Геббельс і фон Бельов.

До публічного відома подано також той уривок Гітлерового тестаменту, в якому він намагається скинути з себе відповідальність за світову війну 1939-45 р.

Із знайдених документів виявляється, що Гітлер наказав своїм підвладним покинути Берлін і далі вести боротьбу поза столицею Німеччини.

З свідоцтва вінчання виявляється, що свідками вінчання Гітлера з Евою Бравн були др. Геббельс і Борман та що Ева Бравн народжена 6 лютого 1910 р. в Мюнхені і жила в тому місті по Вассербюргештр. 12.

Треба сподіватися, що проголошення цілости знайдених документів принесе ще не одну ревеляцію.

ЧЛЕНИ СВІТОВОГО СОЮЗУ ПРОФЕСІЙНИХ СПІЛОК ВІДВІДАЮТЬ НІМЕЧЧИНУ

Гамбург. Британійська військова влада видала дозвіл визначнішим професійним спілкам Великої Британії, Совєтського Союзу, США, Франції, Голяндії та Чехословаччини на відвідини британської окупаційної зони в Німеччині. Аліянтська Контрольна Рада мабуть дозволить поширити ці відвідини на совєтську, американську й французьку окупаційні зони. Ці відвідини запропоновано на першому світовому конгресі професійних спілок у Парижі. Делегація, що прибуде до Німеччини, буде цікавитися проблемою професійних спілок та питанням праці у Німеччині.

НАРАДИ ПРО ЗЛИТТЯ ДВОХ НІМЕЦЬКИХ ПАРТІЙ

Берлін. Центральне керівництво соціял-демократичної партії Німеччини та центральний комітет комуністичної партії Німеччини підчас нарад у Берліні ухвалили створити спеціяльну комісію, що має підготувати злиття них обох партій в одну. Як повідомляє «Міттельбайеріше Цайтунг», ці постанови, в наслідок різних обставин у різних окупаційних зонах, мають лише практичне значення для Берліну та совєтської окупаційної зони.

ПРОЦЕС ВОЕННИХ ЗЛОЧИНЦІВ У ЛЕНІНГРАДІ

Ленінград. В Ленінграді на військовім суді почався процес проти чотирьох офіцерів та сімох вояків колишньої німецької армії, яких обвинувачують в масових мордуваннях та інших злочинах, що вони їх вчинили в ленінградській області підчас німецької окупації. Дев'ять обвинувачених признали себе винними.

З Бремена до Ню-Йорку

попливуть кораблі з іміґрантами

Вашінґтон. Незабаром мають приїхати з США до Европи три американські високі урядовці, щоб приспішити та технічно підготувати реалізацію інструкції президента Трумена в справі допущення втікачів, що знаходяться в Німеччині, на американський континент.

Ці три високі урядовці — це іміграційний комісар Вуд Кàрузі, шеф паспортового відділу міністерства закордонних справ США Говард К. Греверс та один з вищих урядовців американської служби здоров'я др. Ральф Вільямс. Іміграційна акція має бути найперш переведена в американській зоні Німеччини. Уряди, що видаватимуть візи, мають бути по змозі якнайскорше відкриті у Франкфурті, Штутгарті, Мюнхені, Бремені, Гамбурзі та Берліні.

Транспорти іміґрантів до США мають відбуватися щомісячно двома пароплавами, що відпливатимуть з пристані у Бремені до Ню-Йорку. За переведення цієї акції мав бути відповідальним правний відділ іміграційної та натуралізаційної служби США. Цей відділ справджуватиме також колективну громадянську приналежність організацій. Міністерство війни, зокрема таємна служба американських окупаційних військових частин контролюватиме кандидатів на іміґрантів за принципом політичним, щоб виключити націстів та інший небажаний елемент.

УВАГА!

Хто має українську машинку до писання та погоджується передрукувати на воскивках у себе вдома підручники, просимо заявити Видавництву «Слово», (10 бльок, кім. 205).

ГЕНЕРАЛ МИХАЙЛОВИЧ ПЕРЕХОВУЄТЬСЯ В ГОРАХ

Як повідомляє кореспондент американського часопису «Старс енд Страйпс» Артур Ноєс, у Югославії, в горах на південь від Білгороду, переховується генерал Михайлович, прихильник югославського короля, з вірним йому військом, що нараховує 60—70 тисяч осіб. Це військо має добрі сховища та співпрацює з населенням, що ставиться прихильно до короля. Діяльність Михайловича обмежується тепер незначними терористичними актами та саботажами. Генерал Михайлович сподівається, що до цього війська, яке є тепер в його розпорядженні, весною приєднаються маси, і він зможе викликати в Югославії революцію й усунути уряд Тіта. Сам Михайлович заявив, що він не має спеціяльних політичних переконань, але є вояком, який залишився вірним королеві Петрові.

ЗНОВУ НЕСПОКІЙ У ПАЛЕСТИНІ

Ерусалим. Як повідомляє «Асошіейтед Прес», в наслідок заворушень, 27 грудня м. р. в Палестині заарештовано близько 2000 жидів, яких вміщено до таборів для переслухання. Таких масових арештів у Палестині ще не було ніколи.

ЖИДІВСЬКИЙ КОНГРЕС

Мюнхен. В Мюнхені 20 січня н. р. відбудеться конгрес жидів, що перебувають в американській окупаційній зоні Німеччини.

Permitted by authority of Military Government, November 1945

Редагує Колегія. — Видає Спілка «Українське Мистецтво», кооператива з обм. порукою в Регенсбурзі. — Адреса Редакції і Адміністрації: Регенсбург, Оселя, бльок 10, кім. 205.

Satz und Druck: Mittelbayerische Zeitung, Regensburg, Kumpfmühler Straße 11

Ціна 50 пф.

УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖНЕВИК

Рік II. Регенсбург, неділя 20 січня 1946 Ч. 3. (10)

Міжнародній парлямент радить

Пленарні збори Організації Об'єднаних Народів у Лондон

Лондон. Перші пленарні збори Орг. Об'єднаних Народів почались 10 січня у вестмінстерській палаті в Лондоні. Збори відкрив голова підготовчого комітету, **колумбієць Др. Едуардо Зулюєта Ангель**, у присутності делегатів 51 країн, охоплених Організацією Об'єднаних Народів. **20 міністрів закордонних справ** та кільканадцять прем'єрів взяло участь у цьому засіданні.

Завдання та проблеми, над розв'язанням яких працюватимуть збори, поділені на три групи: 1. Організаційні справи Об'єднаних Народів та створення відповідних органів організації, 2. Особливі питання, доручені Організації Об'єднаних Народів, як, наприклад, контроля атомової енергії і 3. Пекучі актуальні справи, внесені поодинокими членами організації для розгляду чи полагодження.

В навечір'я конференції **король Юрій VI.** дав банкет для голів делегацій 51 держави. На цьому банкеті виголосив король привітальну промову до запрошених гостей та побажав доброго успіху для Об'єднаних Народів.

Після відкриття пленарного засідання Д-ром Ангелем, забрав голос **британський прем'єр К. Етлі**, який, подякувавши Др. Ангелеві за його працю як голови підготовчого комітету, привітав усіх учасників зборів. Прем'єр Етлі звернув увагу учасників зборів на вагу їхнього завдання, зазначаючи, що «Організація Об'єднаних Народів мусить стати вирішним чинником закордонної політики», а завданням організації є закріпити засобами сили панування права і ладу, звільнити людство від страху і злиднів. Свобода одиниці в державі є передумовою свободи народу в світовій спільноті народів. Ізолюватись від цієї збірноти — це означає в добу атомової бомби небезпеку і непевність. Щоб урятувати світ від занепаду цивілізації, мусимо зуміти охопити контролею силу атомової бомби. «Без суспільної справедливости й безпеки немає справжньої основи миру» — сказав Етлі. Свою промову закінчив британський прем'єр словами: «Нашою остаточною метою не є тільки унеможливлення війни, але ще більш — створення світу безпеки і свободи, такого світу, в якому панують справедливість і моральні закони. Ми мусимо і будемо мати успіх».

Після промови прем'єра Етлі, вибрали збори на голову конференції бельгійського міністра закордонних справ **Поля Анрі Спака.** Міністер Спак відкрив перше ділове засідання пленарних зборів наступного дня, 11 січня, промовою, вступ якої присвятив пам'яті покійного президента США Рузвелта.

На пополудневому засіданні дня 11 січня вибрали збори сім віцепрезидентів з представників **США, Англії, СССР, Франції, Китаю, Південної Африки та Венецуелі.**

На чергових засіданнях вибрали збори **голів комісій.** Головою політичної комісії і комісії безпеки обрано **Дмитра Мануїльського,** комісара закордонних справ Української Совєтської Республіки, головою господарсько-фінансової комісії обрали збори члена польської делегації **Вацлава Кондерського,** головою повірничої комісії — уругвайського посла в Лондоні **Д-ра Роберта Е. Мечішіна** і головою суспільної комісії — прем'єра Нової Зеляндії **Петра Фразера.**

На одному з останніх засідань зборів устійнено склад **Ради Безпеки**, до якої входять наслідком виборів, крім постійних представників США, Великої Британії, СССР, Франції і Китаю — непостійні делегати Бразилії, Австралії, Польщі, Египту, Мексика і Голяндії. Поки тривали вибори до Ради, один з совєтських делегатів, амбасадор СССР у США Громико, висловив думку, що цим виборам мають передувати докладні обговорювання кандидатів. Проти цієї пропозиції виступили США, Велика Британія і ряд інших держав. Рада Безпеки має обіймати справи міжнародніх конфліктів та створення комісії для контролі атомової енергії. Проблема вступу дальших держав до Організації Об'єднаних Народів належатиме компетенції Ради Безпеки.

З колишніх невтральних країн неприсутні на цих зборах: Швеція, Португалія, Еспанія, Швайцарія і Фінляндія. Слід припускати, що за якийсь час ці країни заявлять про своє бажання вступити в члени Організації.

У зв'язку з тим, що ще перед початком цих зборів заключено мирові договори — британсько-сіямський та російсько-фінський, запропонувала Велика Британія зробити приготування до мирового договору з Італією.

ХТО МИ?

Напровесні мин. року військо демократичних країн завдало нищівного удару т. зв. третьому райхові, який робив замах на європейський та африканський континенти. Розбишацтву гітлерівської Німеччини був покладений край, і мільйони українських робітників відразу опинилися в іншому правному, матеріяльному й моральному стані. Військо та органи опіки демократичних країн огріли нас, дали нам змогу відчути, що ми люди, а не тварини, як то нас трактували німці.

Незабутні сонячні дні провесни 1945 р.! В ці дні з сотень тисяч українських рук спали кайдани, розчинились залізні брами в'язниць і концентраків, мільйони українців рвали колючі дроти осоружних таборів і справляли свято визволення. Потім значна частина українських людей виїхала до батьківщини, друга частина, — бездержавні, перебуває й далі на чужині, користуючись охороною демократії та опікою допомогових організацій Спол. Держав Америки та Великобританії.

Констатуємо ці факти, щоб усвідомити собі правні й моральні основи нашого буття. Нас боронить демократичний закон, який шанує право людини й громадянина, право жити там, де нема переслідувань і кари за релігійні, ідеологічні й політичні переконання, де нема загрози життю кожної чесної людини.

Проте, ми іноді зазнаємо безпідставних закидів, обвинувачень і підозр з боку зловорожих людей, які хочуть нас очорнити, оклеветати нашу високу мету та чесні наміри. Коли чуємо закид вулиці, проходимо повз, бо годі чекати від несвідомих людей об'єктивного посудження. Але недавно ми почули закид з урядової трибуни тієї країни, яка завдала нам в останні роки найбільше шкод і понижень. Тільки зловорожа людина може висловити закид, **що серед нас є прихильники гітлеризму чи його безглуздої системи.**

Наша країна і народ недавно були жертвою хижого німецького імперіялізму. Підступною пропагандою й збройною силою німецький хижак завоював був нашу землю й настановив жорстокий режим гестапівських посіпак. Німецькі фашистівські орди брали наше добро, забирали машини з фабрик, брали живий і мертвий інвентар у містах і селах, а голодовою смертю загрожених людей спочатку заманювали, потім живосилом брали й вивозили на тяжку працю до Німеччини. Оточували військом села, майдани й базари міст та брали в неволю на примусові праці в копальнях, фабриках і полях.

Гітлерівська Німеччина та завойовані країни **становили велетенський суцільний концентраційний табір**, де всіх чужинців морили голодом, де їжу давали таку, що худоба відверталася від неї. Ми заздрили німецьким собакам, до яких було стільки приязні й дбайливости у місцевого населення, а до чужинців — ненависть і зневага. Нам нашили на груди значок «Ост», що був тавром і підставою для німецьких посіпак знущатися над нами нелюдськими способами. Всі страхіття, яких ми зазнали, розкриває тепер судовий процес у Нюрнберзі, та не всі винуватці там сидять. Багато з них і досі гострять зуби, щоб помститися при першій нагоді. Фактом є, що серед німецького населення дуже багато прихильників гітлерівського тоталізму. Натомість немає сумніву, що серед інших народів таких прихильників немає й не може бути. Тільки безглузді люди можуть твердити, що серед поневолених раніше гітлерівською Німеччиною народів є прихильники колишнього режиму. Ні, серед нас не може бути прихильників системи, яка несла людству згубу та справжнє рабство, а наша країна побачила страшне обличчя фашизму й палає ненавистю до нього та є непримиренним ворогом всякого тоталізму й насильницького режиму. Закид про співробітництво — демагогічний закид. Всі завойовані народи «співробітничали». Їх виловлювали, мов звірів, і змушували до праці. В концентраційному таборі, яким була тоталітарна Німеччина, всі мусили працювати. Інтелігенцію брали й змушували виконувати чорну працю робітників і селян теж. Над усіма була палиця примусу, не кожен знає, біль від неї ще не встиг переболіти, фізичні або моральні синяки ми й досі на своїм тілі носимо.

Мовляв: «Чом не йшли в повстанці?» Ішли, багато йшло, але всі йти не могли. Ми стояли перед обличчям сильного ворога, який безоглядно нищив все по дорозі до своєї ганебної мети. Кожен народ шукав способів боронити своє життя та вживав різної до цього тактики. Одні відразу зрозуміли зміст тоталізму, а інші збагнули його пізніше, коли почали палити села, мордувати й насилувати, грабувати й вивозити до Німеччини майно та людський ясир...

Не загальниками треба орудувати, коли хтось хоче когось обвинувачувати, а вглибатися в суть справи. Ніхто собі зла не бажає, проти себе не йтиме. Тільки темні та злочинні елементи можуть шкодити своєму народові, своїй громаді, своєму сусідові. Від політиків і тих, які роблять закиди, ми вимагаємо вглиблення до змісту соціяльно-історичного процесу, а не поверхового посудження, що, звичайно, роблять ляїки. «Співпрацювали», повторюємо, всі народи і то різно: по своєму, — чехи, по-своєму поляки, українці, литвини, білоруси... і по своєму мадяри, румуни, фіни... Українське «співробітництво» виявлялось і в діях Української Повстанської Армії, і в жертвах концентраційних таборів, і відбувалося воно під палицею гітлерівських посіпак...

Активні сини народу нашого, хоробрі вояки УПА збройно виступили проти німецького завойовника й завдали йому дошкульних ударів. Гітлерівський режим настільки безглуздо себе поводив на завойованих землях, що викликав тільки ненависть і обурення серед місцевого населення різних країн. І справді дивовижно тепер чути від когось закид немов би той всіма проклятий режим має серед чужинців прихильників. Що такий закид значить? Що це? Непоінформованість, демагогія чи провокація?

Ще часом чути закид, що немов би чужинці об'їдають цю країну. І цей закид позбавлений всякої підстави, бо мільйони українських і інших робітників не діставали майже ніякої заробітної платні за важку примусову кількарічну працю. Ми вклали свою працю в народне господарство країни, яка тепер є тимчасовим місцем нашого осідку. Маємо повне моральне право тут жити й харчуватися, бо ця країна нам ніколи не поверне того, що від нас узяла. Мільярди трудоднів нашої робочої сили та на мільярди марок нашого добра, яке вивозили протягом років з нашої батьківщини.

Від політичних діячів демократичних країн маємо право вимагати, щоб нас уважали тими, ким ми справді є, щоб нашого завдання й мети не перекручували та не приписували нам властивостей, яких ми не маємо, щоб нашу вільнолюбну ідею шанували, як то велить демократичний звичай та вимагає пошани до прав людини й громадянина. Ми не маємо зерна неправди за собою. Бо для себе й для свого народу бажаємо тільки того, що вже мають інші вільні народи, ми бажаємо здійснення гасел, які красномовно висловив президент Спол. Держав Америки Трумен у своїй промові до країн і народів світу:

«Віримо в остаточну відбудову суверенних прав та самовизначення всіх народів, що втратили суверенність в наслідок насильства».

Зловорожі підозри ми рішуче відкидаємо, вважаючи їх наклепом. Ми переконано твердимо, що серед українців немає фашистів та прихильників тоталізму, бо від цієї системи український народ найбільше потерпів і на боротьбу з ним віддав найбільше жертв. З повною відповідальністю ми заявляємо, що серед українців немає жодного свідомого громадянина, який би не ставився вороже до нацистівських кривавих експериментів на нашій землі. Наш народ на своєму тілі випробував тоталістичні системи і ніколи до них не матиме приязні.

Дм. Сіяч.

Балканські справи

ПРЕЗИДЕНТ ТРУМЕН ПРО ВИЗНАННЯ УРЯДІВ БАЛКАНСЬКИХ ДЕРЖАВ

Вашингтон. Підчас пресової конференції президент Трумен на запит, як поставляться США до визнання румунського й болгарського урядів, якщо не буде загарантоване переведення вільних виборів, відповів, що уряд США не має на думці визнати ці уряди, коли не буде загарантоване переведення вільних та позбавлених якогось впливу виборів. На дальший запит представників преси, чому уряд США визнав теперішній югославський кабінет, хоча югославські вибори не були вільними та не віддзеркалювали незалежної думки народу, президент Трумен відповів: «Визнання Югославії було умовне й надалі також розглядатиметься як умовне. В сучасних обставинах визнання югославської республіки було конечним. Уряд США сподівається на покращання ситуації в Югославії».

В БОЛГАРІЇ ЩЕ НЕ ДОСЯГНЕНО ПОРОЗУМІННЯ

Лондон. Заступник комісара закордонних справ СССР Вишинський, перед виїздом до Лондону, виїхав з Болгарії до Москви, щоб одержати там інструкції в справі лондонської конференції Організації Об'єднаних Народів та балканського питання.

Після того, як відвідав Вишинський Болгарію, болгарський міністер закордонних справ заявив, що досі ще в питанні про поширення болгарського уряду не досягнено позитивних результатів.

СТАНОВИЩЕ В ГРЕЦІЇ

Атени. Греція переживає далі неспокійні часи. В багатьох містах триває страйк різних працівників. Коаліція лівих партій — комуністів і соціялістів ЕАМ — жадає від регента архиепископа Дамаскіноса призначення нового уряду, до складу якого мали б увійти всі партії, в тому числі п'ять комуністів і соціялістів. Урядові завдають також клопоту й праві партії. Крило ліберальної партії з кол. прем'єром Софоклом Венізелосом склали коаліцію з правою партією вірних королеві популістів та дрібними консервативними групами. Метою цієї коаліції є створити уряд без представників ЕАМ. Коаліція жадає негайного переведення виборів за принципом більшости та до виборчої кампанії хоче виступити зі спільною листою.

Англійський уряд заявив представникам теперішнього уряду в Греції, які прибули до Лондону по одержання допомоги від Англії на відбудову грецького господарства, що Англія зацікавлена врятувати Грецію від господарської катастрофи. Але фінансової допомоги ще мало, щоб не допустити в Греції до катастрофи. Потрібно ще перебудувати господарчу систему Греції та наново організувати адміністративний апарат, військо та поліцію, які мали б бути незалежними від партійно-політичного впливу. Одночасно в Лондоні спростовано поголоски, нібито з'єднання між популістами і іншими партіями наступило на бажання британських кіл. Теперішній грецький уряд має тепер, як і раніше, повну підтримку Великої Британії.

ПОВАЖНА СИТУАЦІЯ У МАДЯРЩИНІ

Будапешт. В одній з промов мадярський прем'єр заявив, що Мадярщина знаходиться в дуже поважній ситуації та мусить перетривати тяжку половину року. В переходовому часі будуть потрібні дальші заходи. Незначні харчеві запаси, що їх ще має Мадярщина, будуть рівномірно поділені, без уваги на чиї-будь приватні інтереси.

АЛЬБАНІЯ — РЕСПУБЛІКА

Тірана. Нововибрані альбанські конституційні збори 11 січня проголосили Альбанію республікою та детронізували короля Ахмеда Зогу. Дні 11 і 12 січня будуть у майбутньому альбанськими національними святами. Після проголошення республіки в столиці держави — Тірані — відбулися великі маніфестації населення. Останній альбанський король Ахмед, після несподіваного нападу Мусоліні на Альбанію на Великдень 1939 р., виїхав до Лондону, де живе і по сей день.

ДО ЧИТАЧІВ І ПЕРЕДПЛАТНИКІВ!

Подаємо до відома громадянства, що надалі Видавництво передплати на тижневик «Слово» не прийматиме.

За внесену передплату Видавництво надішле інші видання, які приблизно відповідатимуть вплаченій сумі.

Тижневик «Слово» продаватиметься лише на оселі в Регенсбурзі.

Дирекція Видавництва

ЩО? ДЕ? КОЛИ?

* Британський король Юрій VI нагородив колишнього прем'єра Вінстона Черчіля найвищим англійським орденом.

* Генерал де-Голь загрозив уступленням, якщо б французькі конституційні збори відмовились затвердити відповідні кредити на національну оборону.

* Франція визнала новий югославський уряд.

* Советський посол у Вашінгтоні Андрій Громико заступатиме Советський Союз у далеко-східній аліянтській контрольній комісії, створення якої ухвалено на московській конференції.

* Головна квартира британських окупаційних військ в Японії буде знаходитися в місті Хірошімі.

* Округа Кельн—Ахен, не зважаючи на перебування там бельгійських військ, буде далі знаходитися під британською контролею. Окремої бельгійської підзони в Німеччині не буде.

* Американським воякам дозволено клопотати про дозвіл на шлюб з австрійчками.

* Фінський президент Густав Маннергайм після прибуття до Гельсінок тяжко захворів.

* До Китаю прибув перший транспорт товарів УНРРА, що складається з харчевих продуктів, одягу й ліків вагою на 100.000 тон.

* Міністерство закордонних справ США повідомило про встановлення дипломатичних зносин з Сіямом.

* В Копенгагені в першій половині січня відбулася перша після війни конференція міністрів закордонних справ трьох скандинавських держав.

* До Великої Британії прибула група німецьких знавців корабельного будівництва, які працюватимуть в конструкційному бюрі одного з найбільших британських доків.

* Шведські вчені винайшли субстанцію, що вбиває мікроби сухот. Цей винахід може мати епохальне значення.

* Вперше в історії папа іменував кардиналом китайця, відомого католицького єпископа Лю-Пі.

* В США помер відомий американський письменник Теодор Драйзер.

* Польський уряд видав розпорядження про націоналізацію важливішої промисловости. Власникам її, якщо вони не є німцями або не співпрацювали з німцями, буде виплачене відшкодовання.

* Вісім членів британського парляменту відбувають тепер подорож по Німеччині.

* Генерал Мек Нерні повідомив, що американські військові сили в Европі до 1 квітня будуть зменшені з 616.000 на 300.000.

* Допомоговий комітет шведського червоного хреста прибув до Гамбургу та до Рурської области, щоб заопікуватися там німецькими дітьми, постачаючи їм харчі та одяг.

* Військове правління в Баварії дозволило німецькій соціял-демократичній партії та християнсько-соціяльній унії поширити діяльність на цілу Баварію.

* В США засновано американський комітет для допомоги німецьким дітям та бідним особам.

* Промисловий відділ американського військового правління видав розпорядження про знищення 28 фабрик літаків у Баварії.

* В січні та лютому має прибути з США для Німеччини від 100.000 до 150.000 тон різних харчевих продуктів.

* 11 січня страчено кол. мадярського прем'єра Бартоші.

* Еспанський наслідник трону Дон Жуан прибув до швайцарського курорту Гетааг, де перебуває також бельгійський король Леопольд.

* Колишній англійський король Едуард VIII, після кількаденного побуту в Англії прибув до Парижу.

* Англійська влада звільнила решту інтернованих підчас війни цивільних німців, які повернуться тепер до Німеччини.

ПЕРЕСЕЛЕННЯ НІМЦІВ З ПОЛЬЩІ

Варшава. Варшавське радіо повідомляє, що почалося переселення півтора мільйона німців з Польщі до британської зони. На конференції між Великою Британією, СССР та Польщею ухвалено зорганізувати потрібні транспортові засоби, щоб можна було перевезти місячно 120.000—150.000 осіб до британської зони.

ВИСЕЛЕННЯ НІМЦІВ З ЕСПАНІЇ

Мадрид. Виселення німецьких дипломатичних агентів з Еспанії почнеться в лютому. В Еспанії перебуває близько 12.000 німців. Аліянти в першу чергу зацікавлені виселенням 1000 осіб, що працювали на дипломатичній службі та Гестапо, та біля 1600 колишніх німецьких військових, які з південної Франції втекли через еспанський кордон.

Винищення слов'ян було метою війни на сході

З нюрнберзького процесу

Нюрнберг. 2-го січня 1946 року почав знову свої праці Міжнародній Трибунал у Нюрнберзі, перед яким відповідають за свої злочини головні націстські провідники на чолі з Германом Герінгом. Головний представник американської прокуратури в нюрнберзькому процесі Роберт Джексон заявив, що, на його думку, нюрнберзький процес потриває до кінця квітня 1946 р.

Досі в нюрнберзькому процесі — після його різдвяної перерви — слово мають прокурори. В перших днях січня ц. р. обвинувачі зачитували документи проти керівника гестапо і СД — Кальтенбруннера, який є хворий і далі перебуває в лікарні. Суд відхилив пропозицію оборонця підсудного, щоб відстрочити справу проти Кальтенбруннера на час його недуги. Виявляється, що Кальтенбруннер видав м. ін. наказ вбивати аліянтських полонених. Одним з головних злочинів Кальтенбруннера — це переслідування жидів і церкви.

Після обвинувачення проти Кальтенбруннера, нюрнберзький трибунал допитував кількох свідків, генералів поліції та зброї СС і оберґрупенфюрерів СС, зізнання яких були важким обтяжувальним матеріялом проти всієї націстської організації і які підтверджували зачитані зізнання інших свідків про вбивства аліянтських полонених націстами. Із зізнань цих свідків виявляється, що Кальтенбруннер був радикальніший, ніж Гіммлер. Один з оборонців, др. Кубушок, запитав одного з цих свідків, генерала поліції Олендорфа, чи свідкові щонебудь відоме про те, що підсудний Шпер підготовляв атентат проти Гітлера в лютому 1945 р. Свідок відповів, що про це він нічого не знає.

З черги прийшли до слова прокурори з обвинуваченням проти Німецького Генерального Штабу і Верховного Командування Німецьких Збройних Сил. Зачитано м. ін. заяву генерала Бльомберга, який сказав, що німецькі генерали не мали ніякої підстави вести опозицію проти Гітлера, бо він робив саме те, чого вони хотіли і про що мріяли.

Разом з обвинуваченням проти німецького генштабу інші прокурори розгортали докладно справу утисків католицької та евангелицької церкви в Німеччині і взагалі справу переслідування церкви в зайнятих німцями землях підчас останньої війни. Підсудний Франк дуже обтяжений переслідуванням церкви в Польщі. З двох тисяч польських священників т. зв. Вартегау тільки декілька залишилося на своїх місцях, а цілі сотки вже в жовтні 1941 року опинилися в Дахав.

Один з дальших свідків СС-оберґрупенфюрер Бах-Зелевскі, що говорив про боротьбу німців з партизанами, заявив, що ціллю війни на сході було, між іншим, зменшення, тобто винищення 30 мільйонів слов'янського населення.

Після обговорення Гітлерової книжки «Моя боротьба», яку британський прокурор назвав «пляном націонал-соціялістичного наступу», прокурори в нюрнберзькому процесі виголосили обвинувачення проти кожного підсудного зокрема. Першим був Герінг, якого названо «націонал-соціялістом ч. 2». Після нього прийшов на чергу Ріббентроп, потім Кайтель, Йодль, Розенберг, Шахт, Штрайхер.

Атомова бомба

ОХОРОНА ПЕРЕД ВИБУХОМ АТОМОВОЇ БОМБИ

Льос Алямос. В лябораторії в Льос Алямос ідуть дальші досліди над атомовою енергією. Директор дослідчого закладу над атомами в Мангатані ствердив, що охороною перед експльозією атомової бомби можуть бути сховища кілька сот метрів під землею.

ЧИ СОВЕТСЬКИЙ СОЮЗ МАЄ АТОМОВУ БОМБУ?

Др. Рафаель Арматтос, директор одного з дослідних закладів антропології та біології в північній Ірляндії, заявив, що Росія зробила відкриття атомової бомби, яка є багато кращою від американської. Др. Арматтос твердить, що цю інформацію він має від своїх співробітників, які мають зв'язки з російськими вченими. Він каже далі, що російська атомова бомба має величину тенисового м'яча. Вона була випробувана російськими вченими та має поземе вибухове діяння на 85 км. та діяння вгору більш як на 10 км. Др. Арматтос твердить далі, що винайдено цю бомбу за допомогою німецьких вчених, які опинились в російському полоні.

Президент Трумен підчас останньої пресової конференції не оминув цієї поголоски та заявив, що він не має жадних інформацій, з яких можна було б зробити висновок, що Советський Союз винайшов атомову бомбу. Він не має ніякої підстави вірити в те, що Советський Союз має атомову бомбу.

ЛІЗЕ МАЙТНЕР ПРО НЕБЕЗПЕКУ АТОМУ

Ню-Йорк. Визначний експерт в питаннях атому, 67-літня природниця проф. Лізе Майтнер, недавно спростувала побоювання, які виникли з відкриттям атомової енергії. На думку проф. Майтнер, атомова енергія не може спричинити тривалих гігантичних експльозій. Наша планета не є зовсім загрожена тим, що люди тепер в стані контролювати атомову енергію. Вона підкреслила далі, що тепер багато дорожче буде використовувати у мирному господарстві атомову енергію замість бензини або вугілля. Очевидно треба буде ще кілька десятиліть, щоб спромогтися експльозію «освоєної» атомової енергії зробити корисною для практичних цілей.

Мир у Китаї

Чунгкінг. В Китаї закінчилася громадянська війна. В Чунгкінгу, після кількагодинного засідання з амбасадором США генералом Маршалом, китайські комуністи й національний уряд видали спільний комунікат, в якому зазначають, що вони дійшли порозуміння в основних питаннях. Китайський центральний уряд та верховне командування комуністичної армії видали також розпорядження про негайне припинення усіх бойових дій у Китаї.

Генералісімус Чан-Кай-Шек негайно, як тільки набув чинности договір про припинення боїв, повідомив про постанову уряду визнати усі політичні партії, звільнити усіх політичних в'язнів та впровадити місцеве самоврядування.

Наказ про припинення боїв видали спільно Чан-Кай-Шек та провідник комуністичної партії Мао-Тсе-Тунг. На підставі цього наказу негайно припинено всяке пересування військових частин.

З подій у Німеччині

АРЕШТОВАНО АД'ЮТАНТА ГІТЛЕРА

Берлін. Офіцери британської польової жандармерії заарештували у Годесбергі Ніколяуса фон Бельова, який від 1933 року був ад'ютантом Гітлера. Бельов, що разом з Борманом і Геббельсом підписав приватний тестамент Гітлера, переховувався досі під чужим прізвищем.

ГЕНЕРАЛ МЕК НЕРНІ ЖАДАЄ УСТАЛЕННЯ НІМЕЦЬКИХ ЗАХІДНІХ КОРДОНІВ

Лондон. Як повідомляє паризький кореспондент «Таймс-у», американський головнокомандувач у Німеччині генерал Мек Нерні домагається скорішого усталення західніх кордонів Німеччини.

НЕ БУДЕ ЗЛИТТЯ СОЦІЯЛ-ДЕМОКРАТИЧНОЇ Й КОМУНІСТИЧНОЇ ПАРТІЇ В НІМЕЧЧИНІ

Франкфурт. Конференція соціял-демократичної партії в американській зоні, що відбулася у Франкфурті, абсолютною більшістю голосів прийняла резолюцію проти об'єднання в даний момент з комуністичною партією. Таку саму постанову схвалили німецькі соціял-демократи в британській зоні.

АМЕРИКАНСЬКА ОКУПАЦІЙНА ПОЛІЦІЯ В АВСТРІЇ ТА НІМЕЧЧИНІ

Франкфурт. Генерала Л. Траскотта, командувача третьої американської армії, уповноважено зорганізувати американську окупаційну поліцію в американських окупаційних зонах Австрії та Німеччини. Вона буде складатися з 38.000 осіб, головним чином американських вояків, які виявили бажання далі служити в Европі, та співпрацюватиме з американською військовою та німецькою поліціями.

КАРА СМЕРТИ ЗА ТРИМАННЯ ЗБРОЇ

Берлін. Аліянтська Контрольна Рада видала розпорядження про конфіскату всієї зброї й амуніції в окупаційних зонах Німеччини. Хто буде мати зброю, той буде засуджений на кару смерти. Розпорядження дозволяє носити зброю лише німецькій поліції.

ЗНАЙДЕНО 30.000 НАЦІСТСЬКИХ ФОТОГРАФІЙ

Нюрнберг. В одному з мюнхенських гаражів знайдено 30.000 націстських фотографій, серед яких є світлини пожежі райхстагу, мюнхенських розмов та багато інших, що мають велике внутрішньо- і зовнішньополітичне значення.

ЗНОВУ ЗАГОСТРЕННЯ ПЕРСЬКОЇ КРИЗИ

Тегеран. В центральній перській провінції Езд, на південь від столиці держави Тегерану, повстало нове вогнище неспокою. Як повідомляють з Москви, неспокій виник в наслідок домагання «народньої партії», щоб усунути судових урядовців та інших місцевих можновладців, які досягли успіху на виборах і дісталися на свої пости підкупом або застосуванням сили. Московське радіо повідомляє, що загострення кризи перського кабінету в наслідок димісії дальших міністрів може привести до димісії усього перського кабінету міністрів.

ВИБОРИ В СССР

Москва. 10 лютого в усьому Советському Союзі відбудуться вибори до Верховної Ради СССР. В усіх виборчих округах відбуваються численні збори, на яких вітають кандидатів. Кандидатури Сталіна і Молотова виставлені в московський виборчий окрузі.

УСТАЛЕННЯ КОРДОНІВ БАЛТІЙСЬКИХ ДЕРЖАВ

Лондон. На підставі советського закону про виборчі округи офіційно усталено кордони балтійських держав Литви, Латвії та Естонії. Чи США та Велика Британія визнають цей новий стан балтійських держав, ще не відомо.

ДОПОМОГА УНРРА ДЛЯ УКРАЇНИ ТА БІЛОРУСИ

Лондон. УНРРА призначила 240 мільйонів долярів на допомогу Українській ССР та Білоруській ССР. Відділи УНРРА будуть зорганізовані в Києві та Мінську.

РЕПАТРІЯЦІЙНУ УМОВУ ВИКОНАНО НА 65 ВІДС.

Варшава. Польський маршал Жимерскі на засіданні Крайової Народньої Ради заявив, що умову про обопільну репатріяцію з Українською ССР виконано на 65 відс. Виселення українців з Польщі не закінчено до настання зими через діяльність озброєних банд.

ПОЛІТИЧНИЙ АТЕНТАТ У КАЇРІ

Каїр. В центрі Каїру дві невідомі особи тяжко поранили стрілами з револьверів колишнього египетського міністра фінансів Аміна Османа Пашу, який незабаром помер від ран. Атентат має політичний характер. Атентатчикам, не зважаючи на негайну погоню за ними, вдалося скритися.

ІБН САВД В ЕГИПТІ

Каїр. Арабський король Ібн Савд прибув на відвідини до Египту. Його сердечно зустрів египетський король Фарук та супроводив від Суецу до Каїру. Ібн Савд, відвідуючи Египет, вдруге виїжджає зі своєї батьківщини. Перший раз він залишив Арабію, щоб зустрітися на Середньому Сході з президентом Франкліном Рузвелтом та Вінстоном Черчілем, які верталися з кримської конференції.

МИРОВИЙ ДОГОВІР МІЖ АНГЛІЄЮ Й СІЯМОМ

Сінгапур. В Сінгапурі підписано мировий договір між Великою Британією і Індією, з одного боку, і Сіямом, з другого. На підставі цього договору Сіям зобов'язався признати за британцями її території в північній Малаї і Бірмі, виплатити відшкодовання за британські втрати в Сіямі, брати участь в заходах безпеки Об'єднаних Народів у південно-східній Азії, брати участь в міжнародній контролі розподілу рижу та передати 1,5 мільйони тон рижу тим округам, що особливо його потребують в наслідок агресивної японської війни та інше.

Підписанням англійсько-сіямського мирового договору єдина незалежна держава в південно-східній Азії знову одержала свою самостійність.

БОЇ З СИЦИЛІЙСЬКИМИ СЕПАРАТИСТАМИ

Рим. Як повідомляє італійська пресова агенція, біля Мессіни італійські військові і поліційні частини знищили групу сицилійських сепаратистів. Підчас бою вбито щонайменше 80 сепаратистів та велику кількість взято в полон.

ВИРІЗКИ З ПРЕСИ

Елінор Рузвелт

«Ді Нойе Цайтунг» представляє своїм читачам велику громадянку США, вдову пок. президента Франкліна Деляно Рузвелта — Елінор Рузвелт. Автор статті, згадуючи свою зустріч з панею Рузвелт на його відчиті у дівочій колегії у Васар (стейт Ню-Йорк) 1941 року, змальовує сильветку її непересічної індивідуальности на фоні громадського життя США. **«Якщо колинебудь написаний буде твір про «Державних мужів та їх дружин»** — пише автор статті (г.г.) — **«тоді особистість Елінори Рузвелт займатиме там особливе місце».**

Ось як характеризує автор особу пані Рузвелт: **«Жити біля такого чоловіка як Франклін Деляно Рузвелт і цілковито не розплистись в його тіні, це вже знак непересічної індивидуальности. Підчас понад дванадцятирічного президентування Рузвелта стояла біля нього пані Рузвелт як самостійна особистість. В її щоденних часописних статтях «Май де»** («Мій день»), **що появляються в понад п'яти сотнях часописів, зводить вона свій власний бій: за публічні управнення жінок на рівні з чоловіками, за право голосу молоді, за соціяльне рівноправнення негрів, за права імігрантів. Її переконання могли б переважно покриватися з поглядами президента, проте не були це ні в якому разі його погляди, які вона сліпо приймала б, щоб опісля їх з темпераментом і запалом обороняти; справді іноді бувало, що її безоглядна одвертість ставляла членів кабінету в крапці, і тоді треба було бути Рузвелтом, людиною безумовної пошани до незалежности окремої особи, щоб ніколи не протестувати проти такої безоглядної самостійности».**

Автор цих доповняльних рядків пригадує собі, що бачив паню Елінор Рузвелт у товаристві українського жіноцтва США на світлині, репродукованій в одному українському львівському журналі, мабуть ще в 1927 році. Ця світлина пані президентової Рузвелт, в оточенні українських жінок з «Союзу Українок США», чітко зарисувалась у його пам'яті.

Сьогодні пані Елінор Рузвелт радить разом з іншими представниками майже всіх країн світу на міжнародньому парляменті Об'єднаних Народів у Лондоні над найдразливішими проблемами країн і народів земної кулі.

Віримо і знаємо, що пані Елінор Рузвелт буде, як завжди, оборонцем та подвижником правди і справедливости.

Польська трагедія

Обговорюючи справу поїздки британської парляментарної делегації до Польщі з метою розглянути внутрішню ситуацію та устійнити післявоєнний стан знищення країни, **Ганс Валленберг** у **«Ді Нойе Цайтунг»** пише таке:

«З Лондону надійшла вістка, що британська делегація в складі восьми членів парляменту тепер є в дорозі до Польщі, щоб зробити перегляд ситуації, в якій опинилася ця дуже пошарпана війною країна. Вісім англійців відвідають Лодзь, Катовиці та шлезьку промислову область. Що вони там знайдуть? Чуток, що продістаються з Польщі на захід, є чимало, і майже в кожній із них міститься щось занепокійливе. З усіх цих чуток, як здається, випливає, що — як страхітливий наслідок війни — кожний, що живе в теперішній Польщі або в областях підпорядкованих її державній зверхності, зазнає гіркої долі».

Посилаючись на дані колишнього ректора варшавського університету (тепер голова польської лікарської палати) **проф. Міхаловича,** які він наводить у доповіді про ситуацію в Польщі, Валленберг пише далі: «Шкоди..., що їх зазнав польський нарід на тілі і на душі, є невимовно великі. Мільйони трупів, знищення безлічі міст і сіл, зруйнування їхнього первового центру — їхньої столиці, дев'ять десятих частин якої лежить у руїнах та з 40 костелів її лишилося тільки чотири. Польський нарід зубожів до найвищої міри, бо за роки війни сплюндровано його з найбільшою грунтовністю».

Справді Польща — це країна, що мабуть чи найбільш потерпіла у цій жахливій війні. Хоч не менше потерпів її східній сусід — Україна. І в людях, і в містах та селах, і в хліборобстві і у промислі. Хто зна, може й більше потерпіла українська земля й український нарід. Це діло статистики. В усякому разі українці глибоко розуміють польську трагедію, бо така ж і їхня трагедія. Розуміють і співчувають. Це справа серця — і розуму.

АВТОРСЬКИЙ ВЕЧІР ЮРІЯ КОСАЧА

Українська Оселя в Регенсбурзі 13. І. ц. р. мала справжнє культурне свято: в приміщенні місцевої гімназії відбувся авторський вечір письменника Юрія Косача, який прочитав свої прозові й драматичні твори. Простора заля була повна слухачів, які ловили кожне слово письменника. «Чудесна балка», «Запрошення на Цитеру» й третій акт драми про Бортнянського — це твори, які з натхненням читав автор протягом трьох годин. Найбільше враження на слухачів справив третій акт драми про видатного композитора нашого Бортнянського. Цей твір заслуговує особливої уваги, в ньому Ю. Косач виявляє хист драматурга — видатного майстра діялогічної форми.

Гучними оплесками подякували присутні діяльному письменникові, який, живучи в тяжких обставинах наших днів, спромігся викресати стільки творчого огню, щоб дати літературі мистецькі твори високого рівня.

Ю. Косача привітав і за виступ подякував Голова Управи Спілки письменників і журналістів в Регенсбурзі проф. В. Приходько.

Соціял-демократія і комуністи

Німецький публіцист **Вільгельм Ендрулят,** розглядаючи на сторінках **«Міттельбаеріше Цайтунг»** питання, чому не дійшло до злиття двох німецьких партій — соціял-демократичної і комуністичної — на терені англійської та американської окупацій, пише:

«Основи цієї постави конференції (у Франкфурті над Майном — прим. Ред.) не полягають зовсім у браку волі до об'єднання робітничої кляси, яка безсумнівно міцно закріпила б свою ударну силу через об'єднання. Вони полягають цим разом у досвіді, що його здобула соціял-демократія перед 1933 р. у спільних виступах з комуністичною партією Німеччини, коли власне комун. партія Німеччини використовувала спільні діяння для найтяжчих випадів проти соціял-демократії. Вони полягають у тому, що не можна йняти віри апаратові комуністичної партії, що він незалежний від керівництва або впливу одніеї, поза Німеччиною положеної держави. Вони полягають також у поведінці комуністичних партій усіх інших країн Европи. Там виявляється комуністична партія більш націоналістичною, ніж обтяжені традиціями представники націоналістичних ідей. Вистане поглянути до Польщі, Чехословаччини, Болгарії, Югославії, Румунії чи Мадярщини, а навіть Франції, щоб мати підстави це ствердити».

«Для німецьких соціял-демократів, як сказав **Шумахер** (провідник нім. соц.-дем., що просидів 10 років у конц. таборі — прим. Р.д.), не існує соціялізм без людяности, так само, як не може бути жодного соціялізму без демократії. Тепла хвиля людяности, що від соціялістів Англії, Франції і Америки припливає до соціялістів Німеччини, подвійних жертв гітлерівської диктатури, стоїть у гострій протилежності до холодного політичного розрахунку про Німеччину з боку комуністичних партій цих країн. І ця протилежність була основною причиною, крім інших багатьох причин, до позицій, що їх зайняла конференція».

Все ж таки західня Европа бажає лишитися собою. Факти пророчисті, а коментарі зайві.

Сучасник.

СТРАЙКИ ПРОДОВЖУЮТЬСЯ

Вашінгтон. Дирекція Дженерал Мотор відкинула пропозицію порозумівавчого комітету про підвищення заробітної платні на 17,5 відс. Страйк 175.000 робітників цієї фірми триває далі. Крім цього загрожує страйк 200.000 робітників електричних станцій та 355.000 робітників м'ясної консервної промисловости. Триває далі страйк телефоністів. — В Аргентині триває страйк портових робітників та службовців торговельних підприємств. Страйк робітників транспорту закінчився, бо робітники погодилися на запропоновану від уряду платню. — В Греції генеральний страйк робітників руху поширився з Атен і Піреуса на інші провінції. По закінченні страйку робітників електричної промисловости проголосили страйк робітники публичних (не приватних) підприємств забезпечення.

Permitted by authority of Military Government, November 1945

Редагує Колегія. — Видає Спілка «Українське Мистецтво», кооператива з обм. порукою в Регенсбурзі. — Адреса Редакції і Адміністрації: Регенсбург, Оселя, бльок 10, м. 205.

Satz und Druck: Mittelbayerische Zeitung, Regensburg, Kumpfmühler Straße 11

Канада не всюди пахне живицею

Справа можливости емігрувати до США, Канади, взагалі до заокеанських країн серед теперішньої нашої еміграції — дуже актуальна. Не тільки між нами. Наскільки можна зорієнтуватися на підставі іншої емігрантської преси, вона теж гостро актуальна між біженцями інших народів, які волею бурхливих подій другої світової війни опинилися тепер поза межами своєї батьківщини і силою нових політичних обставин покищо не можуть вертатися до власної хати. Коротко: тисячі-тисячі европейських емігрантів найновішої дати, які більшістю перебувають покищо в Німеччині, думають про те, щоб якнайшвидше вирватися з того европейського «розпаленого кітла хаосу» і знову розвести спокійне домашнє вогнище десь за океаном. Багато думає про Канаду. Про цю справу можна почути в сьогоднішній европейській еміграntській пресі різні голоси. Є між ними чимало дуже поважних і істотних.

Ось, наприклад, недавно з'явилася в регенсбурзькому «Дзеннiку Польскім» стаття п. н. «Ріка Миру в Канаді». Вважаємо, що слід познайомити з її змістом, з головними твердженнями і наших читачів. Її автор, Аркадій Фідлер, відомий з передвоєнної польської преси як один з кращих пресових репортерів (м. ін. заокеанської екзотики) і непоганий знавець заокеанських проблем. Він зачіпає в згаданій статті основну справу: Чи Канада взагалі прийме до себе з европейського суходолу свіжу еміграцію (очевидно, не всю, а тільки частину), а як так, то що жде нових канадійських імігрантів.

Фідлер не відразу відповідає на ці питання. Спочатку він згадує про один (зрештою, дуже цікавий) експеримент, про «акт доброго гуманітаризму» Великобританії, про «прецеденс, що в нинішні часи набирає непомірної ваги і якого нам не вільно спускати з очей».

Про що йде річ?

Отож довідуємося, що весною і влітку 1939 р. Канада на доручення Великобританії прийняла до себе 374 родини і 75 нежонатих судетських німців, які після нещасливої мюнхенської конференції мусили покидати не тільки Судети, але й взагалі Чехословаччину, кілька місяців пізніше. Всі вони були активні соціялдемократичні діячі, «від поколінь люди міста, ремісники, промислові робітники, журналісти, а між ними кількадесят партійних секретарів». Англія дала титулом позики для чехословацького уряду по 1.500 долярів на кожну із згаданих родин судетських німців і по 900 долярів на нежонатого. Але Канада згодилася всіх їх прийняти (з англійським капіталом в сумі 622.400 долярів), але під умовою, що всі вони стануть працювати на ріллі. В р. 1945 Фідлер бачив «квітучу» фермерську колонію отих судетських німців в одній місцевості над Рікою Миру (Реасе Рівер) в британській Колюмбії. Але доки їхня колонія — оповідає автор — стала квітучою і одною з кращих в Канаді, оті судетські німці, з яких ні одна особа не мала зеленого поняття про хліборобські справи, мусили майже 4 роки навчатися за одержані англійські гроші «хліборобської азбуки». «Праця відбувалася спочатку в цій новій фармерській колонії як в комунівській громаді. Коли частина людей будувала доми для себе і інших, решта управляла на готовій вже ріллі спільну пшеницю, овес, бараболю і буряки. В міру того, як котрий з біженців вивчався достатньо і ставав сяким-таким фармером, покидав ті шкільні пеленки й ішов на власний грунт, йому призначений, перевозячи туди свій дім і розпочинаючи самостійну фарму від корчування лісу». З 188 біженців, розміщених в одній місцевості, 137 зовсім не зле вложилося в нові фармерські умовини, 39 таки треба було спрямувати до промислової праці в містах, а 12 виявило себе не здібними ні до чого. Труднощі в організуванні згаданої колонії над Рікою Миру були досить великі. Вони походили з того, що «а) біженці були з міста, а не з села, в наслідок чого їх вишкіл мав продовжуватись 4 роки; б) в першому році викликало велику душевну депресію в людей, перекинених у зовсім нове довкілля; врешті, на ці труднощі зложився факт, що власні керівники в Чехословаччині укривали перед біженцями їх призначення на ріллю в Канаді. Біженці до самого приїзду в Канаду були переконані, що дістануть тут по 1.500 долярів на руку і зможуть розійтися по містах, кожний у свою сторону».

Сталося інакше, і сьогодні має Канада ще одну нову квітучу фармерську колонію.

«Чи є можливості повторити той самий експеримент нині з теперішніми біженцями року 1946?» — питає Фідлер.

На думку автора, повторити такий експеримент тепер теж можливо, але ці можливості сповнені різних труднощів.

Передусім думка пересічного канадійця про теперішні іміграційні справи:

— Чи Канада хотіла б мати по війні імігрантів з европейського суходолу?

— Ні!

— Чому ні?

— Бо Канада матиме досить клопоту з розміщенням своїх здемобілізованих вояків, а крім того не хоче допустити в краю до імовірного безробіття.

Така думка — каже Фідлер — 9 на 10 пересічних канадійців, байдуже, з яких верств вони походять.

Причина такого ставлення канадійців до теперішніх іміграційних справ — це згадки про сумні досвіди по першій світовій війні, хоч тепер є вже все інакше і Канада приготовила для своїх здемобілізованих вояків просто королівське прийняття.

Але є в Канаді кола — оповідає дальше Фідлер — які трохи інакше задивляються на теперішні еміграційні чи пак іміграційні проблеми і які знають, що Канада під певним міжнароднім натиском буде таки змушена якусь частину европейської еміграції, отих «дісплейсед піпл», — до себе прийняти.

Але чи Канада здібна фізично поглинути велику кількість імігрантів? Фідлер переконаний, що так, але відразу висловлює це з таким застереженням пересічного канадійця: «Жодного імігранта, ні за яку ціну, до якогонебудь міста. Канадійські міста — це табу».

Отже залишається тільки праця на ріллі, хоч і в цій справі погляди канадійців діяметрально різні. Одні, наприклад, твердять, що Канада могла б ще дуже легко примістити на ріллі до 5 мільйонів імігрантів, інші твердять, що Канада вже нікого не може примістити. Але Фідлер мав спроможність розвідатися, що, наприклад, над згаданою Рікою Миру як в Британській Колумбії, так і в Альберті є ще цілі простори, неторканої, дуже врожайної землі, і на підставі урядових даних обчисляє, що тільки на просторах Ріки Миру вистачить тієї землі на нових 120 тисяч фарм (12 мільйонів акрів) і що навіть як дещо з того дістануть здемобілізовані канадійські вояки, то ще дуже багато залишиться для імігрантів. Канада могла б віддати ці ще дуже численні «залишки» новій европейській еміграції, очевидно, під натиском міжнародніх кіл — це Фідлер кількакратно підкреслює — а не добровільно, і під умовою, що нова іміграція приїде до Канади з відповідним капіталом, як це сталося з судетськими німцями, які приїхали з капіталом Англії.

Свою статтю кінчає Фідлер такими словами: «Я хотів би, щоб усі ті, що думають — відкрито чи несміло — про еміграцію за море, знали в загальному нарисі про канадійські можливості. Але водночас я хотів би їх сердечно перестерегти перед надто прискореними висновками і надто високими надіями. Канада не всюди і не завжди пахне живицею. І дорога до Канади аж ніяк не відкрита, вона сьогодні виразно замкнена, а вище я вказував тільки на певні можливості її відкрити, можливості, сповнені багатьох тенет і несподіванок».

Гадаємо, що тверезі слова автора статті заслуговують того, щоб наші люди реально посуджували справу переїзду до Канади, зокрема інтелігенція еміграційних кіл.

РОЗШУКИ:

Брата Марчака Антона, рідних та знайомих — Марія Яцинич, Регенсбург, адм. «Слово». (1—1)

Петришина Олексу — мати Анна Петришина. Ноймаркт, Дурхгангллягер, Баварія. (1—1)

Лазаревича Тараса — мама Лазаревич Степанія. Регенсбург, Рігардвагнерштр. 8. (1—6)

Сина Валентина Шпикало — Степан Шпикало, Ашаффенбург «Лагарде». (1—2)

Брата Ярослава і п. Стефку Жураківську — Граб Омелян, Геттінген, Вюртказерне. (1—2)

Ярослава Юліяна Рогатинських — рідня, адм. «Слово». (1—2)

Варчака Омеляна — родичі Варчак Ілля, Байройт, Принц Леопольдказерне, укр. сектор 8. 115. (1-1)

Гуля Левка — родичі Гуль Омелян, Байройт, Принц Леопольдказерне, сектор 13/59. (1—2)

Мотя Пискарьова, Регенсбург, адм. «Слово», розшукує племін. (1-1)

Жінку Розалію Яневич з племінницею Ангелиною Павлішек — Федір Яневич, Мюнхен, Фрайман ДП. Центер СС-касерне, бльок. Б. IV. м. 15. (1—1)

Наливайка Олександра, дирек. ПСК. — Наливайко Евген, Новий Ульм, Райнгартказерне, бльок «Ц», мешкання 66. (1—1)

Дорко, Михася, Ліда Лучишин, Соня Прасіцька, Степан Шарчук — подайте вістку про себе. Залізняк О., Мюнхен, Карльсфельд, УНРРА, табор, барак 14/21. (1—1)

Мужа Івана і синів Миколу і Леоніда — Михайлова Олександра. Швайнфурт, табор Гінденбургказерне. (1—1)

Хто знає про долю або місце перебування Глоби Льва з Крем'янця, хай ласкаво сповістить родину на слідуючу адресу: інженер Т. Колесник ДП Камп УНРРА (ч. 2) теам 196, Швайнфурт ін Германо «амер. зоне» Гінденбург касерне. Всю українську пресу у Франції і англійській зоні ввічливо прошу це оголошення кількакратно передрукувати. (1—1)

Інженера Волошина Ярослава, знайомих — Черник Микола. Ландсгут, Нідермаєрштр., укр. табор. (1—3)

Брата Кондрачука Івана Романовича —Кондрачук Василь. Бамберг, Поленштрассе, табор. (1—1)

Батька Качмара Михайла, стрийка Піку Якова, друзів та знайомих Хто знає би про їх долю подайте вістку на адресу: Качмар Іван, Мюнхен, Карльсфельд, вонлагер, Дахаерштрассе ч. 68, бльок І мешк. 19, укр. табор. (1—1)

Свою рідню — Романюк Іван і Микола, Мироняк Микола і Анна, Вередюк Василь і Параска, Поповича Василя; Дося і Дмитро — Романюк Петро, Карльсфельд, бай Мюнхен. укр. табор. (1—3)

Др. Михайла і Романа Дозорського — Антонія Дозорська. Бад Вірісгофен Парк Готель, крайс Міндельгаймн. (1—3)

Зенка Білоросюк або його товаришів, що були з ним в Ахені — брат Анатолій Білоросюк, Обертраубінг ч. 23. (1—1)

Балабаніву Марію, Тетяну, Наталію і Віктор, Самборського Петра та Аламчика Петра сповістити на адресу: Балабанів Григорій, Новий Ульм, Райнгардтказерне, бльок Ц. мешкання 66. (1—1)

Брата Тихого Івана, (нар. 1901) — Володимир Тихий. Регенсбург, Оселя, бльок П/47. (1—3)

Дружину Трусевич Поліну та доньку Трусевич Раїсу — Трусевич Онисим. Новий Ульм, Укр. табор, бльок Д. мешк. 55. (1—1)

Менцінську Олену, Марію, Аню — Кубраки і Нагніти. Людвігсбург, лагер, Люітпольдказерне. (1—1)

Матір Евгенію, братів: Богдана і Тараса Гутів, шваґра Григорія Шудрака, знайомих: Гачкевич Анну і Медвецького Михайла — Шудрак Софія. Регенсбург, укр. оселя, І. бльок, м. 14. (1—1)

Брата Говоруна Сергія — Говорун Петро. Мюнхен, Дахауерштр. 9. Укр. Червоний Хрест. (1—4)

Шафранського Богдана — дружина Марія Шафранська. Мюнхен, Дахауерштрассе 9/П. (1—4)

Шевчука Тадея (від квітня перебував біля Мюнхена) — Підгірний Ізидор. Мюнхен — Карльсфельд УНРРА, табор 95-278, бльок 15/23. (1—4)

Уцішків: Влодко! Дай знати про себе, просить хтось, хто ще не забув. І. Зол. (1—2)

Станіслава Дзявуру, (останньо в Есені) — Дзявура Петро з дружиною Надією. Аугсбург, Зоммеказерне, укр. табор, бл. IV, м. 47. (1—3)

Протопопова Юрія, шукає родина, Регенсбург, оселя.

Хіча Михайла і Окінішока Григорія (останньо Ашерсегебен в Тюрінгії) інж. Керичинський Василь з дружиною Евою. (1—1)

Маківського Миколу з Оксаною розшукує родина. Маківська Ольга, Штравбінг. укр. табор, бльок 3/70. (1—2)

Боднара Тараса — родичі: Роман і Марія Боднар. Аллергаузен 45. Кр. Фраізінг. Баварія. (1—3)

Миколу Душку (нар. 18. ХІІ. 1912). Регенсбург, адм. «Слово». (1—2)

Рубінгера Володимира, (ур. 1917 р.) — батько Рубінгер Лев. Мюнхен. Укр. Установа Опіки, вул. Розенгайма а. (1—2)

П. Басараба Романа, п. Андрійович Ольгу — Павлівський Ярослав, Реген (Гільфскранкенгаус). (1—1)

Василя та Ганну Ушенко, Ніну та Бориса Коровкевич — Колесник Андрій. Регенсбург, адм. «Слово». (1—1)

Сина Миколу Костюка (нар. 1914) — Теодор Костюк, Байройт, Бернекерштр. УНРРА — Кранкенгаус. (1—2)

Хомин Теофіля і Дачкевич Михайла — Хомин Іван, Пассау, Седанштр. у Робаків. (1—1)

Циганенка Анатолія (останньо Бремерфьорде) — мати. Нюрнберг. Фюртеркройцунг, барак фабрики Л. Кольб. (1—2)

Знаенка Миколу — Знаенко Сергій. Штраубінг, Казерненштр. бл. 2. мешк. 53. (1—1)

Катерину А. Жеребнову (Луданова) — Луданов Андрій. Ландсгут, лагер Регірунгсгебойде, мешк. 53. (1—2)

Знайомих: Крутуху Стефана, Шкута Андрія, Чекригу Павла, Сенчуру Іллю — Ковалів Сергій, Бамберг, Цінкінверт 15. (1—1)

Дмитра Петиляк — Михайла Кухарський. Ашаффенбург, ДП. Камп Лагардеказерне. (1—1)

Сестру Марію Давидовську, Ягінчука Юліяна і родину Сакалюків — Ярослав Давидовський, Ашаффенбург, ДП. Камп, Лагардеказерне. (1—1)

Сестру Марину Демедюк — Катерина Рожанська. Ашаффенбург, ДП. Камп, Лагардеказерне. (1—2)

Шаповал Пилип — синів: Миколу (1913 р.) і Михайла (1921 р.) Фільсбібург, Грісгойзер. (1—1)

Стеткевич Ілярій — сина Ярослава (1926) Фільсбібург, Грісгойзер. (1—2)

Іван Бондар Бондарівський — Кіру Володимирівну Порохівщикову. Фільсбібург, Грісгойзер. (1—3)

Анелла Верло, Болехів — Г. Парахнюк. Мюнхен, Фрайман, СС-казерне, бльок С IV-ий поверх. (1-1)

Слонський Василь — рідних і знайомих, Мюнхен, Фрайман, СС-казерне, бльок Б. ІІІ. 29. (1—1)

Стеткевич Микола і Параня — Марію Роденьку, Марію Бойко і знайомих. Фільсбібург, Грісгойзер. (1—1)

Дружину Віру і дітей: Івана, Ніну і Валючеську Федір. Мюнхен, Фрайман, СС-казерне, бл. Б, кім. 11. (1—1)

Хто знає про місце перебування мойого брата **Шевченка Івана,** останньо Обер — Рамштадт, Гессен, Штадтсбахлагер, хай подасть на адресу: Шевченко Федот, село Фішбах, Крайс Розенгайм. (1—3)

Сестру Лисавету Ксьондзик, Мошкун Марію і Степанського Володимира — Ксьондзик Володимир, Мюнхен, Фрайман, СС-казерне, бльок Б ІІІ. 4. (1—1)

Дочок Ірину і Ганю Кльоц — Володимир Кльоц, Мюнхен, Фрайман, СС-казерне, бльок Б. ІІІ. 21. (1-1)

Шваґра Махтея Семенюка — Семенюк Михайло, Мюнхен, Фрайман, СС-казерне, бльок Б ІІІ. 21. (1-1)

Сина Володимира — Осачук Михайло, Авгсбург, Зоммеказерне, бльок І/110. (1—4)

Брата Степана — Петро Ткачук. Авгсбург, Зоммеказерне, бл. І/110. (1—4)

Знайомих — Волощук Мирон, Авгсбург, Зоммеказерне, бльок І/100. (1—1)

Сина Івана і дочку Олександру — Тетяна Нарасенко. Авгсбург, Зоммеказерне, бльок Б 5/2. (1—1)

Сина Івана Тарана — Уляна Давиденко, Мюнхен, СС-казерне, бл. Б 5/13. (1—1)

Дочку і зятя Недельницьких Катерину і Володимира — Еременко Ірина Петрівна, Мюнхен, СС-казерне, бл. Б. ІІІ/23. (1—4)

Сина Бондаренко Аркадія (1924 р.) Бондаренко Семен. Мюнхен, Фрайман, СС-казерне, бл. Б мешк. 11. (1—1)

Парахняк — Мирон Тачук і Тадей Довалеса, Мюнхен, Фрайман. СС-казерне, бл. С 4. (1—1)

В'юна Якова — В'юн Галина. Мюнхен, Дахауерштрассе 9/П. (1—5)

Евгена Костур, Романа і Стефана Ільків — Костур Мирослав. Авгсбург, Зоммеказерне, бл. 1/61. (1—1)

Тусю Сербин і Осипа Юсків — Парахняк, Мюнхен, Фрайман, СС-казерне, бл. С кім. 4. (1—2)

Хто знає де перебуває Іван Сусь з Чортківщини, подайте вістку, Семен Сусь, Фільсбібург, лагер Грісгаузер. (1—2)

Хруцьку Неонілю і Підковича Антона — Евгенія Охоцька. Адм. «Слово».

Маргацьку Матрону — Юхим Маргацький. Мюнхен, Шкіряний завод, буд. № 5.

Петро Флісак — брата Володимира і сестру Марію, Регенсбург, Вальдоферштр. 27. (1—1)

Анна Демон — Настю Демон і Юстину Копій, Регенсбург, Вальдорферштр. 27. (1—1)

Катерина Куз'як — батька Івана Куз'як, Регенсбург, Егерфельцт 4. (1—2)

Рудка Івана і Василя — Крупничка Анастасія, Регенсбург, оселя, бл. 5/131. (1—1)

Федчину Петра — Софія Комаровська, Регенсбург, оселя, бльок 5/131. (1—1)

Брата Гліба, пошукує Микола Старовійт, Інгольштадт, Украіннян Камп В, УНРРА.

Сина Ярослава — Випарчик Микола. Оттенрія № 7, пост Вальдгірн, крайс Фогенштраус. (1—2)

Клименко Славку, Андріївську Люсю — Клименко Андрій. Фюсен, Укр. табор. (1—2)

Красновського Володимира — сестра Ольга, Фюссен, Укр. табор. (1—2)

Ганну Березу — Марко Береза, Регенсбург, адм. «Слово». (1—3)

Генусь, відізвися! — Муська, Ансбах, Ендересштр. 23. (1—1)

Евгена Луціва — мама В. Луців, Ансбах, Ендерештр. 23. (1—1)

Братів Михайла і Петра — Семотюк Осип, Інгольштадт, Укр. табор. (1—2)

Батька Гаврилюка Мирона, брата Гаврилюка Йосипа — Гаврилюк Віктор, ДП Камп, Фюссен, Укр. Комітет, Реальгімназіум. (1—1)

Юрія Ростислава Голуб — батьки. Адм. «Слово». (1—2)

Гайдука Бронислава, Льва Казієвича — М. Ожга. Фюссен, табор 5/55. (1—1)

Сеницю Павла, Чернявську Олю, Ольшевську Рену, Когут Іванку — Сениця Михайло. Ашаффенбург, лагер УНРРА № 5, Лагарде. (1-2)

Шваґра Федора Шкварок і Кирила Бабій — Петро Шкварок. Ашаффенбург, табор, Лагардеказерне. (1—2)

Боровського Михайла — інж. Боровський Михайло, Регенсбург, адм. «Слово». (1—3)

Миколу Онищенка — Ніна Крат, Авгсбург, Зоммеказерне, бльок II, мешкання 77. (1—2)

Брата Володимира та його синка Евгена Зарицьких — брат Антін Зарицький, Авгсбург, Зоммеказерне. бл. 2/77. (1—2)

Яцьковського Ярослава — брат Богдан, Мюнхен, Крайбургерштрассе 20. (1—5)

Сина Соболева Олександра, Могулевича Бронислава, Коношевського Вікентія — Соболева Елена, Ашаффенбург, лагер І. бльок 2, мешкання Б. (1—1)

Енджевську Тамару, яка останньо була в Капшт бай Потсдам, Ашаффенбург, лагер І., бльок 2, мешкання 12. (1—1)

Маркова Адольфа і Стефу, Майстра Фридерика та знайомих з Варшави — Лисенко Федір; Пасав, Паркштрассе 14, шток ІІІ. (1—2)

Сина Захаркова Івана, що був в концентраційнім таборі в Гусен, пост. ст. Георген, Обердонау, відомість про нього подати на адресу: Захарків Михайло, Лаабер 44 б/Регенсбург. (1—3)

Івана Романа Сілецького, останньо Нассав—Вісбаден — Стефанія Сілецька, Ашаффенбург, лагер УНРРА Лягарде. (1—2)

Мигаля Костя, Володимира, Богдана, Тараса, Бориса, Харак Ярославу — Мигаль Григорій, Регенсбург, адм. «Слово». (1—2)

Братів Антона і Мирослава Дубасів — Степан Дубас, Пляттінг, Грабенгассе 295 баї Поп. (1—5)

Калініченка Василя, Дядика Григорія — родич Калініченко Анатолій, Ландсгут, лагер в школі св. Миколая. (1—1)

Жінку Наталію Остапенко, тестя Бельчева Николая — Остапенко Василь, Ландсгут, УНРРА МР 2. Регірунгсгебойде, Регірунгсплац. (1—3)

Проф. Осипа Залеського — жінка Гертруда Залеська, Фюссен, Аллгей ДП. Камп, бл. VI, мешк. 53. (1-3)

Дружину Клавдію П. Сахненко — Трохим Сахненко, адм. «Слово». (1—5)

Мирона Ярославича, Др. Маріяна Яросевича, Івашну і о. Теофіля Калничів — др. Орест Яросевич, Ганнвер, Якобіштрассе Іа, Брітіше бецацунгзоне. (1—2)

Сестру Феник Ніну — Ревенко Оксана. Кітцінген, Фасфабрік. (1—7)

Рідних і знайомих — Івасюк Корнель. Регенсбург, Пфауенгассе 6/3. Ляммель. (1—3)

Юзю Ганю Г. і Орест К. де ви е. Подайте вістку — Стефчок. Гослар, Ан ден Кастаніен № 4. (1—2)

П. др. М. Мидловського і всіх знайомих — Козловський Стефан, Фільсек, зідлагер ІЧ/3 Кр. Амберг. (1-3)

Друзів із Нової Вижви, Ковель — Юрчинюк Микита, Укр. табор Інгольштадт. (1—1)

Брата Логошняка Володимира і Гончара Дмитра — Логошняк Ярослав, Укр. табор, Інгольштадт. (1-2)

Сина Норика Романа, брата Кононовича, Осипа — Норик Елена, Біберах (Рісс). (1—3)

Дочку Галіну Голубінцеву, сестру Сердюк — Куда Евдокію — Голубінцева Ліна, Біберах (Рісс) (1-2)

Річку Тіну — Богданів Микола, Регенсбург, адм. «Слово». (1—3)

Сина Смоліка Федора (1928 р.) — Смолік Микола, Інгольштадт, Укр. табор. (1—1)

Сина Горового Сашка (1928) — Горова Олена, Інгольштадт, Укр. табро. (1—1)

Брата Степана і Павла Лемегу — Лемега Дмитро, Мюнхен, СС-казерне, бл. Б ІІІ/29. (1—2)

Манобея Володка, Миколу, Хомчука Дануху, Біланя Федя, Даця із Кигданець — Богдан Робак, Пассав, Седанштр. 65. (1—4)

Сина Петра Миц (1913), зятя Миколу Мандика (1909) із Никополя батько Миц Михайло. Міттертайх, лагер, барак 2. мешк. 9. (1—1)

Жену Христю і сестру Марію Халяву Іванівну з Білоцерківки — Халява Григорій, Міттертайх, Глясфабрікштрассе 20/П. (1—1)

Шемрай Трохима, Соклету, Олександру, Гриську, Надію — Шамрай Іван, Міттертайх, Рістунгляґер П/а, бар. 2. ? м. 22. (1—1)

Сина Юрія — Борис Стриковський, Швайнфурт, Гінденбургказерне. (1—4)

Рабія Ярослава, Левкового Стефана, Василя, знайомих — Рябий Евстахій, Карлштадт?, Кофріттассе 445 (1—6)

Чоловіка Павла Самсона та синів: Василя і Олександра з Мостів Великих — Жовква, Катерина Самеон, Регенсбург, Гангоферзідлюнг, бл. 5. (1—1)

Струка Михайла — Струк Роман, Ноймаркт, УНРРА 56, табор. (1-1)

Сина Богдана — Граб Михайло, Ноймаркт, Опф. Банерн Дурхгангеляґер, барак 7. (1—1)

Романчука Бориса, що перебував у Регенсбурзі — Ковальчук Юрій, Авгсбург, Зоммерказерне, бл. 1/98. (1—1)

Ірену Жолубак, останньо з матерею і сестрою в Берліні — бувша Жолубак тепер Бойко Христина. Вальсєрудо бай Гановер, Бульгерштр. бай Цапарут, Бойко. (1-1)

Ірену Жолубак, останньо з матерею в Берліні — мама Катерина Жолубак. Відомість подати на адресу: Хтяй Семен, Авгсбург, Гаупштеттен, Флакштр. 16. (1—1)

Ірену і Анаталію Дуцьків — Дуцько Марія, Авгсбург, Зоммеказерне. (1—2)

УВАГА!

Наступне число «Слова» вийде 26. січня з недільною датою.

22 січня 1946 р., у вівторок, у першу річницю смерти бл. п. НАДІЇ ІВАНИЦЬКОЇ, що упокоїлася у Відні, відбудеться в Українській Православній Церкві (Емерамсп., Евангеліше Кірхе) після літургії ПАНАХИДА.

Чоловік.

20 січня 1946 р. о 15-ій год. в Нойгавс—Саалі, Регенсбург, відбудеться концерт слов'янського мішаного хору під диригуванням п. Евтушенко Бориса. Квитки біля входу до залі в день концерту.

Василеви Гринівому!

в день Твоїх імянин, бажає щастя, здоров'я та сповнення мрій.

брат Теодор Гринів.

УВАГА!

З технічних причин усі друки Спілки «Українське Мистецтво» виходять без кількох українських літер.

УВАГА!

Подаемо розцінку оголошень, що вміщуються в українському тижневику «Слово».

1. Для установ, підприємств, учбових та інших закладів:

сторінка	800 Р/М
1/2 сторінки	400 Р/М
1/4 сторінки	200 Р/М
1/8 сторінки	100 Р/М
1/16 сторінки	50 Р/М

2. Оголошення про розшуки з розрахунку 50 пфенігів за слово за один раз вміщення в газеті

Адміністрація.

„The Word" - Ukrainian Weekly

УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖНЕВИК

Рік II. Регенсбург, неділя 27 січня 1946 Ч. 4. (11)

Ціна 50 пф.

Конференція Об'єднаних Народів продовжує свою працю

Лондон. Пленарні збори Об'єднаних Народів проходять успішно. Дебати над звідомленням підготовчої комісії відкрив промовою американський міністер закордонних справ **Бирнс.** В своїй промові міністер вказав на те, що США розуміє свою відповідальність за світову політику та що він від імени свого уряду та від імени всіх своїх співгромадян присягає провадити **«повну безмежну співпрацю».** Бирнс підкреслив, що за те, що Об'єднані Народи змогли розпочати нині свою працю, світ найбільше завдячує трьом мужам: Франклінові **Рузвелтові,** Вінстонові **Черчілеві** й Йосипу **Сталіну.** Не слід очікувати від Об'єднаних Народів чародійних штук, треба уникати того, особливо в початковій стадії, що спричинює різні труднощі для Організації. Якщо Організація не одержить жадної підтримки, тоді не врятує її ніяка харта. Від зборів Об'єднаних Народів залежить майбутнє людства. Важливе значення має створення комісії для розв'язання проблеми щодо контролі атомової енергії. Світова Рада Безпеки мусить розв'язати питання збройних сил Об'єднаних Народів.

Після Бирнса виступали ще інші промовці. Так, напр., норвезький міністер закордонних справ від імени свого уряду заявив, що Норвегія становить себе в розпорядження Об'єднаних Народів і готова тісно співпрацювати під час миру так само, як це було підчас війни, та взяти на себе всі тягарі й відповідальність.

Голова іранської делегації Сейє Гассан Таквізадег вказав на великі труднощі, які спричинив його державі конфлікт у прикордонній провінції Азербайджану. Перська проблема буде пізніше віддана на розгляд Об'єднаних Народів, якщо до того часу не буде розв'язане це питання. В Лондоні серед дипльоматичних кіл пожвавлено обговорюють, чи перське питання передати на розгляд пленарним зборам чи світовій Раді Безпеки.

У зв'язку з перським питанням слід зазначити, що провідник турецької делегації заявив, що Туреччина не буде порушувати питання советсько-турецьких відносин.

17 січня зійшлися вперше на засідання Рада Безпеки.

18 січня виступив з промовою заступник шефа російської делегації Андрій Громико, який підкреслив провідну ролю великодержав у Раді Об'єднаних Народів. Громико осудив тенденцію переважити коштом малих народів голоси великодержав та не погодився з твердженням, що статут Організації Об'єднаних Народів є застралілий і потребує змін. Ревізія статуту Організації Об'єднаних Народів є, на думку Громика, небезпечною та може привести до «поважних наслідків». Таким чином Громико зайняв негативну позицію до висловленої англійськими колами думки про заміну Організації Об'єднаних Народів на світовий парлямент та до офіційного британського погляду щодо скасування права вета всіх великодержав на Раді Безпеки. Скоріше створення мандатної системи є, на його думку, одним з пекучих завдань Об'єднаних Народів для практичного здійснення основних принципів харти. Світову Раду Безпеки схарактеризував Громико як інструмент, яким можна буде здушити в початковій стадії усяку спробу напасника загрожувати мирові, спокійній праці і свободі народів.

Питання мандату порушив також британський міністер закордонних справ Бевін, який заявив, що Велика Британія готова почати переговори про віддання африканських округ Танганіїки, Камеруна і Того під мандат Об'єднаних Народів. Подібні заяви склали прем'єри Австралії й Нової Зеляндії щодо північно-східньої Нової Гвінеї і західніх Самоа. Загальне вдоволення зборів викликала заява Бевіна про незалежність Трансйорданії та про питання Палестини, майбутність якої має бути вирішена з найбільшою увагою, після закінчення праці англійсько-американського комітету в справах Палестини.

В Лондоні почалася підготовча праця над умовами миру з Італією. Проект умови миру з Італією опрацьовуватимуть делегації США, Великої Британії, СССР і Франції, мировий трактат з Францією — британські і советські делегати.

Пленарні збори Об'єднаних Народів прийняли одноголосно та без дебатів пропозицію президента Спака, щоб створення контрольної комісії атомової енергії передати Раді Безпеки. Комісія Безпеки зійшлася під головуванням советського делегата від Української ССР Дмитра Мануїльського, щоб відкрити дебати над московськими постановами в справі контролі атомової енергії.

* * *

Президент Трумен на одній з пресових конференцій висловив своє задоволення з перебігу конференції Об'єднаних Народів та заявив: «Я вірю, що конференція виконає своє завдання, завдання служити справі утримання миру». Далі заявив президент, що деякі держави на Тихому океані, які були зайняті американцями підчас війни, якщо вони не є особливо важливими для безпеки США, будуть передані організації Об'єднаних Народів та віддані під спільний мандат кількох держав.

ІТАЛІЯ ПРОСИТЬ ПРИЙНЯТИ ЇЇ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ОБ'ЄДНАНИХ НАРОДІВ

Лондон. Головна рада Організації Об'єднаних Народів одержала телеграму від італійського уряду, в якій він просить якнайскорше прийняти Італію до Організації Об'єднаних Народів. Головна ради вписала цю заяву до свого протоколу. Пропозицію, щоб кожне прохання про прийняття передавати далі на розгляд Раді Безпеки, відхилено.

Димісія де Ґоля

Париж. **Шеф кабінету президента повідомив про димісію генерала де-Голя та підкреслив, що це рішення є остаточне. Де-Голь має намір цілковито зійти з політичної арени.**

Димісія де-Голя була викликана жаданням комуністів, щоб на місце уряду з коаліції трьох партій створити соціялістично-комуністичний уряд. Після того як генеральний секретар комуністичної партії Франції домагався цієї зміни на засіданні центрального комітету, де-Голь скликав засідання ради міністрів. Він заявив міністрам, що національні збори можуть голосувати за утримання коаліції. Після 15 хвилин де-Голь покинув засідання ради міністрів. Міністри продовжували ще далі свої наради. Де-Голь відмовився далі дискутувати над пропозицією комуністів та видав уповноваження повідомити про його уступлення.

Як здогадуються, національні збори зійдуться в найближчих днях, щоб вибрати нового президента.

Таємні розмови між СССР і Туреччиною

Лондон. Радіо Анкара оголосило звідомлення одного ерусалимського кореспондента, згідно з яким заступник комісара закордонних справ СССР Вишинський та турецький міністер закордонних справ Гассан Сака відбули трьохденну нараду в Анкарі, яку втримують у строгій таємниці. На цій нараді міністер закордонних справ Сака ніби запропонував уступлення для Советського Союзу провінцій Карс і Ардажан під умовою, що Росія не буде ставити жадних домагань щодо Босфору і Дарданелів та провінції Георгії. Вишинський ніби то заявив, що він готовий цю пропозицію передати своєму урядові. Кореспондент вважає за імовірне, що США та Велика Британія підтримали домагання Советського Союзу про відступлення Туреччиною провінцій Карс і Ардажан, що претензії СССР до Дарданелів вони відхилили.

Демократичні ідеали українців

Надзвичайно важливим для врятування й збереження Українців, що в наслідок воєнних подій опинилися за межами рідної землі, є витвір певного громадського світогляду, який був би основою поведінки кожного з нас серед своїх, з одного боку, і який зв'язував би нас як представників і членів української нації з сусідами й прогресивним людством.

Таким світоглядом є **світогляд демократичний,** тобто такий світогляд, який ставить своєю метою піднесення добробуту українського народу й залучення його до родини цивілізованих націй. Демократичний світогляд чи інакше **народоправський** світогляд сприймає **минуле** як вияв всіх стремлінь народніх мас до самодіяльности, до чину від народу і через народ. **Майбутнє** народоправський світогляд мислить собі як **вищий** ступінь минулого й сучасного у всіх проявах громадського життя, як діяльність **для народу.**

В житті українського народу, як нації, демократичний світогляд можна спостерігати з давніх давен. Грецький письменник свого часу зазначив, що наші предки — анти — жили в демократії, подібній до демократії старо-грецьких громад-держав. За княжих часів ми мали **самодержавні віча,** на які сходилися досвідчені люди-мужі й вирішували всі справи, аж до оголошення війни. Згодом, із зростом боярської верстви, що утворилася з членів княжих вояків-дружин, самодержавні віча втратили силу: їх замінили віча **державні,** які закликали князів і проганяли їх, коли вони не виконували волі народу або зловживали даною їм від народу владою.

Коли Україна підпала під владу литовських князів, а потім польських королів, демократичний світогляд українців зазнав ворожого ставлення з боку князів і королів. Це стремління і далі жити в народоправстві привело до повстання Богдана Хмельницького й переходу України «під протекцію царя московського», але з тим, щоб останній шанував козаче самоврядування, або, як казали тоді, **вольності.**

Московські царі й їх спадкоємці — російські імператори — не додержали умов «Переяславських пунктів» 1654 р., вони намагалися підпорядкувати собі цілком Україну, що чинила завзятий опір. Імператори тоді стали вживати ступневого способу ослаблення народоправства українського. Вони перетягли на свій бік частину козацької старшини, давши їй права дворян, а пізніше за її ж допомогою зруйнували 1775 р. найдавнішу й найсильнішу фортецю українського народоправства — Запорізьку Січ, ядро «вольностей війська запорозького», де всі законні приписи підписував — Кошовий отаман «з товариством» — формула, що нагадує суть англійського державного ладу — «король в парляменті».

Зруйнування Січі завдало народоправству на Україні тяжкого удару. Але переставши існувати в житті, народоправство не перестало однак жити в думках найкращих українців — як **ідеал,** як мрія. Цей ідеал знов ожив у творах новітньої української літератури, що її стали творити в XIX віці найкращі люди наші — мовою **народньою,** мовою основної маси українців — **селянства,** що чим далі, тим сильніше стало рости як суспільний чинник. Найкращі представники освіченої верстви українців, що їх батьки були змоскалізувались, стали спільно із селянством до праці за визволення з кріпацтва й залишили нам твори, в яких вони досконало розробили до подробиць засади **новітньої** української демократичної ідеї, пов'язавши її з демократичними ідеями, що лягли в основу акту незалежности Сполучених Держав Північної Америки, проголошеної 1775 року, декляраціїї прав людини й громадянина 1789 року (Франція) й пізнішими західньо-европейськими ідеями соціяльної, громадської демократії.

Наснажені тими демократичними ідеями, боролися українці і в XX столітті. Рухи за років революцій 1905 й 1916—20 відбувалися під знаком народоправства, під знаком здійснення демократичного ладу на всіх просторах України. Проголошення самостійности IV Універсалом Української Центральної Ради здійснювало народоправну форму ладу на Україні. Хоч і не вдалося їх цілком і надовго здійсники на рідній землі, проте вони не вмерли. Вони і нині можуть бути коротко висловлені так.

В справах загально-громадських: а) права людини й громадянина як необхідна умова особистої гідности й розвитку українця б) самоврядування — як основа для руху до суспільної справедливости.

В справах національних: державно-політична воля, незалежність — як засіб для повернення української нації в родини культурних націй.

Ця мета є логічним наслідком всього розвитку історії України.

Грицько М.

Берія уступив

Москва. Комісар внутрішніх справ (НКВД) СССР Берія уступив. На його місце призначено Круглова. Московське радіо пояснює зміну на становищі народнього комісара внутрішніх справ обтяженням Берії працею в інших ділянках. Новий комісар, генерал Круглов, був ще перед війною заступником Берії. Особа Круглова виставлена тепер на листі кандидатів до верховної ради. Щодо дальшої політичної кар'єри Берії нічого не відомо. Берія має тепер 46 літ та вступив до комуністичної партії в 1917 р., маючи 18 літ. Дотепер Берія користувався у Сталіна особливим довір'ям.

Не менш цікавим також є призначення генерала Йосипа Шікіна шефом центрального політичного управління червоної армії на місце генерала Олександра Щербакова, що недавно вмер. В той час як Щербаков був членом центрального комітету комуністичної партії та кандидатом до вужчої директорії — політбюра, ім'я Шікіна не виступало ні на членській, ні на кондидатській листах центрального комітету або політбюра. Отже можна припускати, що ці зміни на високих державних постах є перегрупованням серед партійного персоналу.

Збройні сили США в час миру

Вашінгтон. Як урядово повідомило американське військове міністерство, американські військові сили на 1 липня будуть мати 1.550.000 осіб. З цього числа 797.000 осіб передбачені як окупаційні частини в Німеччині та Японії. Ці заморські військові сили, а також невеликі стратегічні резерви в Америці, становитимуть контингент, який США дає в розпорядження військових сил Організації Об'єднаних Народів.

Морські сили США в мирний час, за повідомленням морського міністерства, складатимуться з 1079 бойових одиниць. Усі американські морські сили будуть поділені на три фльоти на Тихому океані, три — на Атлянтійському та одна фльота на европейських водах і Середземному морі.

ПОСТІЙНА ФЛЬОТА США НА СЕРЕДЗЕМНОМУ МОРІ

Вашінгтон. Як повідомляє міністерство фльоти США, Америка має намір постійно тримати свою фльоту на Середземному морі.

Самогубство російських полонених

Бад Тольц. Десять росіян, що були взяті до полону в німецьких одностроях, вчинили самогубство, коли їх мали відтранспортувати до Советського Союзу. Звідомлення головної квартири третьої американської армії додає до цього, що ще інші 21 російські полонені так тяжко себе поранили, що їх треба було забрати до шпиталю. 271 росіян, яких мали відтранспортувати кілька днів тому, відмовилися їхати та просили американських вояків, щоб їх застрілили. Інша група забарикадувалася та намагалася покінчити з життям, підпалюючи бараки. Сторожа табору змушена була вжити слізний газ, щоб дістатися ззовні до бараків.

В усіх цих випадках був один мотив: згадані вояки боролися по боці німців та були взяті до полону в німецьких одностроях. Вони були інтерновані в Дахав. На підставі постанов у Ялті, усі такі російські вояки мусять бути відтранспортовані до Советського Союзу.

ВИБОРИ В ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ

Прага. Представники політичних партій національного фронту визначили термін виборів у Чехословаччині на день 26 травня.

„Раби можуть спокійно здихати"

З нюрнберзького процесу

Нюрнберг. В дальшому ході нюрнберзького процесу зачитано акти обвинувачення. Британський прокурор обвинувачував **Деніца**, який 1 травня 1945 р. обійняв на кілька днів пост Гітлера — як «Фюрер» Німеччини. Головні злочини його полягають у підготові і здійсненні нападної війни та особливо доконані злочини в морській війні. Він був одним з найбільш фанатично відданих Гітлерові осіб. Акт обвинувачень наводить ряд фактів, з яких виявляється, що Деніц спричинився до безоглядного нищення кораблів і людей на морі. Це підтвердили також свідки — морський лейтенант Петер Гайсіг та капітан Карл Месле.

Далі зачитано обвинувачення проти **Редера**, який таксамо відповідальний за підготову і здійснення нападної війни як переконаний націст, який зробив фльоту інструментом націстів.

Американський прокурор, морський лейтенант Лямберій, обвинувачував кол. Гітлерового секретаря, директора партійної канцелярії **Мартина Бормана**, який не є присутній на суді. Він відповідальний за підготову нападної війни. Призначений пізніше на місце Гесса, як заступник Гітлера, він брав участь в опрацюванні та здійсненні всіх гітлерівських постанов, він відповідальний за всі опубліковані підчас його урядування закони. Своїми постановами, як політичний і організаційний провідник фольксштурму, продовжував непотрібну війну. Далі відповідальний він за конфіскацію церковного майна та за переслідування жидів. Крім відповідальности за уярмлення й нищення населення східньоевропейських країн, Борман відповідальний також за нелюдське поводження з полоненими.

Ставлення Бормана до східньо европейських народів ясне зі слів, які зачитав прокурор з одного документу, в якому Борман пише: **«Раби мусять працювати для нас. Оскільки ми їх не потребуємо, можуть вони спокійно здихати. Лікарської допомоги їм не треба. Ми не хочемо, щоб вони мали освіту. Вистачить, якщо вони зможуть рахувати до ста. Харчів вони повинні одержувати стільки, скільки лише вимагає конечність. Ми пани, все для нас у першу чергу!»**

Ці слова, як підкреслив лейтенант Ламберт, відкривають правдиве злочинне обличчя обвинуваченого.

Дальші акти обвинувачення були зачитані проти **Сейс-Інкварти**, який негайно після вмаршу німецьких частин до Австрії розпочав переслідувати жидів і церкви. Далі, будучи заступником Франка у Польщі, він є співвинуватцем у націських злочинах у Польщі. Не менші також його злочини у Голяндії, де він завів жорстокий режим та відповідальний за вивезення голяндських робітників.

Обвинувачений **Вільгельм Фрік**, кол. міністер внутрішніх справ та райхспротектор Чехії і Моравії, відповідальний за видання не менш 235 націстських розпоряджень, за переслідування жидів, за жидівські погроми та за страчення невиліковно хворих у шпиталях.

* *

З черги забрала голос на нюрнберзькому процесі французька прокуратура. Головний французький прокурор де-Ментон докладно схарактеризував діяльність націонал-соціялістів та ті злочини, що їх вони вчинили. «Тотальна війна» — сказав він — «якою змовники надіялися здійснити свої цілі, у всіх своїх засобах була подиктована приматом німецької раси й запереченням усіх інших вартостей, вона послідовно вела до плюндрування, пустошення і повного нищення». Де-Ментон заявив далі, що націонал-соціялістичний уряд використовував примусову робочу силу для здійснення своєї програми **«винищення через працю»** усіх майже сусідніх народів Німеччини.

Вперше від початку нюрнберзького процесу перед трибуналом впало з уст де-Ментона слово **«кара смерти»**, якої він зажадав для обвинувачених. Він називав імена обвинувачених одне за другим та зараз за іменем подавав найголовніші злочини обвинувачених. Окремо розглянув прокурор такі злочини, як примусовий вивіз на працю до Німеччини та заявив, що з 250.000 осіб вивезених примусово з Франції вернулося на батьківщину живими лише 35.000. Особливо жахливі були також методи тортурування, яких вживали німці підчас переслухування полонених.

Далі продовжував обвинувачувати заступник головного французького прокурора Жан Герцог, що докладно виклав німецький плян «нищення через працю», який мав на меті здесяткувати населення окупованих країн та більшу частину їх знищити. Крім того, він взявся обвинувачувати Завкаля, як відповідального за видавані від нього ганебні закони.

З подій у Китаї

АМЕРИКАНСЬКИХ КОРЕСПОНДЕНТІВ НЕ ВПУСТИЛИ ДО МУКДЕНУ

Китайські національні війська ввійшли до Мукдену, але при цьому символічному прилученні Манджурії до Китаю не було американських кореспондентів. Їх не впустили доти, доки там були совєтські війська.

Спізнена телеграма «Асошіейтед Прес» свідчить, що представник генерала Ту-Лі-Мінга, командувача китайських національних військ у Манджурії, сказав кореспондентам, що вони не можуть увійти до міста, бо росіяни вважають їх за ворогів. Цю вістку, сказав він, одержали від китайської прогресивної партії в Мукдені.

Американські кореспонденти звернулись до своїх центрів з проханням внести протест до президента Трумена та ген. Джорджа Маршала, американського амбасадора в Китаї.

Мукден зайняла 26 китайська дивізія, привезена потягом із Сінмін, що є 30 миль на захід від Мукдену.

Не зважаючи на умову центрального уряду з комуністами про припинення воєнних дій, з кількох осередків надійшло повідомлення, що там відбуваються бої. Сповіщають, що комуністи заатакували й зайняли манджурську пристань Їшкову за кілька годин після того, як умова набула правної сили. Представник комуністів скаржиться, що національні війська нападали на позиції комуністів у п'ятьох провінціях.

Представники влади в Чункінгу та комуністичні керманичі висловлюють занепокоєння з приводу того, що бої відбуваються, але вважають, що розпорядження про припинення воєнних дій ще не дійшло до всіх відтинків фронту.

КИТАЙ ВИЗНАВ НЕЗАЛЕЖНІСТЬ ЗОВНІШНЬОЇ МОНГОЛІЇ

Москва. Прем'єр зовнішньої Монголії маршал Чолбалзан повідомив про одержання урядової заяви від китайського міністерства закордонних справ про визнання незалежности зовнішньої Монголії. Монгольська народна республіка в скорому часі вишле свого дипльоматичного представника до Китаю.

ОСІДОК ОБ'ЄДНАНИХ НАРОДІВ

Ню-Йорк. Комісія для вибору місця осідку Організації Об'єднаних Народів в США запропонувала місто Атлантик Сіті місцем тимчасового осідку цієї організації. Місто Атлантик Сіті є відомою купелевою місцевістю над побережжям Атлантійського океану і розташоване на південь від Ню-Йорку.

ЗНОВУ ЗАВОРУШЕННЯ У ГРЕЦІЇ

Атени. Як повідомляє Ройтер, 2000 членів правої «Х»-організації зайняли велике портове місто Калямата. Грецький уряд вислав проти ворохобників моторизовані колони військ, а грецькі літаки скинули над містом летючки, в яких повідомляється, що не відповідатиме перед наглим судом. Військові суди вже приготовлені на видання негайних присудів. Грецький прем'єр Теміслокл Софуліс видав заклик до населення підтримувати спокій. «Х»-організація тримає ряд осіб, у тому числі жінок, як закладників.

ПРОТИВНИКИ БЕНЕША В ЧСР

Прага. Чехословацький уряд безпеки сповістив, що арештовано декілька учасників змови, які мали намір повалити режим Бенеша.

Празький часопис «Свободне Ческословенско», орган чеської армії, робить закид, що опозицію, яку саме тепер влада знищила, зорганізував чех генерал Прхала, який перебуває в Лондоні на вигнанні.

Як відомо, ген. Прхала в 1939 р. був у Карпатській Україні, потім, після німецької окупації Чехії, утік до Англії, де виступав проти Бенеша, не погоджуючись з політичною лінією президента ЧСР щодо тісної співпраці з Совєтським Союзом.

СХІДНІ КОРДОНИ ПОЛЬЩІ

Москва. Як офіційно повідомлено, совєтський уряд ратифікував договір з Польщею, що був заключений в серпні м. р., про усталення нового совєтсько-польського кордону. На підставі цього договору Польща уступила Совєтському Союзові землі заселені українцями та білорусами. За підставу взято т. зв. лінію Керзона, яка в порівнанні до кордону 1939 р. в деяких місцях є корисніша для Польщі.

Американська пшениця для Европи

Вашінгтон. Як повідомляє міністерство сільського господарства США, харчевий стан в Америці і покращення транспортових можливостей дає змогу здійснити найбільший в історії Америки експорт пшениці. Американські урядові кола опрацювали вже плян, за яким передбачено впродовж перших шести місяців цього року вислати велику кількість пшениці і пшеничної муки до европейських країн та Далекого Сходу, що терплять нужду.

В січні має бути відтранспортовано в цілому 288.000 тон пшениці і пшеничної муки. На лютий передбачено 387.000 тон. Пізніше має бути відправлено 300.000 тон до Франції, а також і французької північної Африки і французької окупаційної зони в Німеччині. Бельгія одержить 30.000 тон, Голяндія — 21.000, Португалія — 12.000 та Норвегія, Еспанія й Швайцарія — кожна по 8.000 тон.

Масові страйки в США

Вашінгтон. Страйки в США тривають. Робітники закладів Дженараль Мотор страйкують вже два місяці. Далі страйкує 200.000 робітників електричної промисловости, а з 15 січня застрайкувало приблизно стільки ж робітників великих закладів м'ясної промисловости; коли взяти ще на увагу страйк деякої частини телефонних робітників та проголошений в неділю 20 січня страйк близько 800.000 робітників сталевої промисловости, то в США страйкує тепер майже один мільйон 600 тисяч чоловіків і жінок.

З інших країн також надійшли вістки про різні страйки. У французькому Сенегамі застрайкували кольорові робітники, домагаючись такої самої заробітної платні, яку мають французькі робітники. У Парижі закінчився страйк м'ясників після того, як уряд встановив ціну за кіло м'яса 100 франків. 18 січня не вийшли паризькі часописи, бо застрайкували технічні робітники друкарень.

В Греції 16 січня почався страйк державних урядовців. Того ж самого дня почався страйк робітників текстильних фабрик в Нагпурі в Індії.

Німецькі справи

ПРИВЕРНЕНО СВОБОДУ ЦЕРКВИ В БАВАРІЇ

Вюнхен. Засідання ради міністрів Баварії одноголосно затвердило запропонований прем'єром Гегнером проєкт закону про відносини між церквою і державою. На підставі цього закону правно відновляються в усіх школах навчання релігії. Прем'єр підчас пресової конференції заявив, що цим законом знову цілком привернено свободу церкви.

ПЕРШІ ВІЛЬНІ ВИБОРИ У ВЕЛИКОМУ ГЕССЕНІ

Вісбаден. В неділю 20 січня відбулися вперше за тринадцять років в 17 округах Великого Гессену вибори до громадських рад у населених пунктах, що мають до 20.000 населення. Найбільше голосів одержала соціял-демократична партія (38,8 відс.): далі йдуть християнсько-демократична унія — 26,4 відс., комуністи — 4,4 відс., ліберальні демократи — 1,5 відс. та різні місцеві групи й спільні листи — 24,5 відс. 27 січня такі ж вибори відбудуться в Баварії, Вюртенберзі — Бадені та в решті 22 округах Великого Гессену.

УПРАВЛІННЯ АМЕРИКАНСЬКОЇ ЗОНИ

Вашінгтон. Державний секретар США заявив, що правління американської окупаційної зони в Німеччині і після переходу до рук американської цивільної влади буде підлягати военному міністерству США. Залишаться в Німеччині і американські військові сили. Державний секретар повідомив далі, що до Німеччини прибуде ще 16 військових місій менших країн, які будуть зв'язковими органами своїх урядів при аліянтській контрольній раді.

ДИМІСІЯ МАННЕРГАЙМА?

Гельсінки. Фінські часописи повідомляють про тяжку хворобу фельдмаршала Маннергайма та можливу його димісію. «Уусі Суомі» пише, що в політичних колах цими днями докладно обговорено можливе уступлення президента, що це уступлення може статися кожної хвилини. Часопис «Гувідстагсблядет», покликаючись на добре поінформовані джерела, подає, що є намір негайно розв'язати цю проблему.

АРЕШТ РОДИ ЧЕРЧІЛЬ

Відень. Англійське представництво склало протест проти дій російської влади, яка заарештувала 14 січня Роду Черчіль, кореспондентку лондон. часопису «Дейлі Мейл». Совєтська сторожа затримала її в дорозі до Будапешту й повернула назад до Відня.

СПЕЦІЯЛЬНЕ УПОВНОВАЖЕННЯ ДЛЯ ДЖЕКСОНА

Вашінгтон. Президент Трумен уповноважив американського головного прокурора Джексона розпочати слідство проти всіх осіб, що їх обвинувачено як воєнних злочинців. Це уповноваження поширюється також на членів тих груп, які будуть признані міжнародним трибуналом як злочинні організації.

ФРАНЦУЗЬКІ НАЦІОНАЛЬНІ ЗБОРИ ПРОТИ ФРАНКА

Париж. Французькі національні конституційні збори прийняли постанову, в якій жадають зірвання дипльоматичних зносин з Еспанією Франка та визнання еміграційного еспанського республіканського уряду. Одночасно збори пропонують французькому урядові забезпечити еспанським втікачам гостинне прийняття у Франції. Проти цих постанов ніхто не голосував, лише посли правого республіканського союзу утрималися від голосування. Здійснити цю постанову, як перед тим заявив міністер закордонних справ Бідо, не може одна Франція. Це може статися лише в повному порозумінню з іншими великодержавами.

ГЕНЕРАЛ МОРГАН ПРОТЕСТУЄ ПРОТИ ЙОГО УСУНЕННЯ

Лондон. Генерал сер Фрідерік Морган, що його недавно усунено з посту директора УНРРА в Німеччині за виявлене ним незрозуміння і брак співчуття до жидів, склав протест проти його усунення. Морган буде мати нагоду обговорити справу особисто з директором УНРРА др. Леманом.

БЕЛЬГІЯ ЗАЛИШИТЬСЯ РЕСПУБЛІКОЮ

Брюссель. Як повідомив бельгійський прем'єр ван Аккер на пресовій конференції, бельгійський уряд відхилив нову пропозицію короля Леопольда, в якій він пропонував справу повороту його на трон винести на розсуд народові.

ЗАМОРДОВАНО 1.200.000 ОСІБ

Мінськ. В Мінську незабаром почнеться перед совєтським військовим судом процес проти трьох німецьких генералів та кількох вищих офіцерів, які відповідатимуть за масові мордування та інші знущання, вчинені на совєтських громадянах, а також за знищення багатьох міст. Представники прокуратури заявили, що підчас німецької окупації на Білорусі було замордовано понад 1.200.000 совєтських громадян та 380.000 вивезено на примусові роботи.

ФРАНЦУЗЬКА ЗАЯВА ПРО СААР ТА РУР

Париж. Французький міністер закордонних справ Георг Бідо на закінчення трьохденних дебатів у парляменті виступив з заявою про закордонну політику Франції, в якій між іншим сказав, що область копалень Сару повинна бути знову власністю Франції та включена до французької митної й валютової системи. На думку Бідо, область Руру має бути політичною одиницею, поставленою під політичне й господарче міжнародне управління. Багатства Руру повинні бути власністю усієї Европи.

ДЕСЯТЬ БІЛЬЙОНІВ МАРОК

Вашінгтон. Американське міністерство закордонних справ урядово повідомило, що дальші розмови про розподіл ням. репарацій відбудуться в Брюсселі наступного місяця. В цих розмовах візьме участь 18 держав, крім СССР і Польщі, які свою частину репарацій вже одержали у вигляді німецького капіталу та промислових устаткувань.

Загалом репараційні жадання доходять до одного більйона долярів (десять більйонів марок). Британська репараційна конференція буде ділити репараційну належність не в окреслених сумах, а в відсотках від загальної репараційної суми. Як вже повідомлялося, американська й англійська частина становить кожна по 28 відс.

ЩО? ДЕ? КОЛИ?

* Три прем'єри в американській окупаційній зоні та п'ять надпрезидентів з британської зони будуть найближчим часом відбувати спільні конференції.

* Знищений підчас війни бенедиктинський манастир у Монте Кассіно буде, за участю аліянтів, відбудований у його первісному вигляді.

* У Празі 15 січня розпочався процес проти Карла Франка, колишнього райхсміністра для Чехії та Моравії.

* З Мадярщини почалося переселення 480.000 німців.

* Колишній британський прем'єр В. Черчіль прибув до Ню-Йорку.

* Колишній німецький посол у Берні др. Отто Кехер повісився в таборовому шпиталі в Людвіґсгафені.

* В Чехії поблизу німецького кордону знайдено архів судетсько-німецької партії.

* Мирова конференція з Італією має початися перед 1 травнем. Франція погодилася на визначення Парижу місцем цієї конференції.

* В Греції 31 березня відбудуться загальні вибори до грецького парляменту.

* В грецькому портовому місті Вольо підчас зудару між поліцією та членами лівої радикальної організації вбито 3 особи та 15 поранено.

* Велика електрифікаційна програма США передбачає впродовж п'яти років забезпечити електричною енергією 3.566.000 сільських абонентів.

* В одному селі біля Міндену (Вестфалія) в церкві за фальшивою стіною британські офіцери знайшли корону останніх німецьких імператорів та 15 доз нюхального тютюну Фрідріха Великого.

* Перед узбережжям Палестини британські повітряні і морські сили затримали корабель, що перевозив жидів до Палестини, які не мали в'їздових віз.

* Панамський канал має бути забезпечений перед діянням атомової бомби та повітряної фльоти.

* Бельгійські соціялісти відхилили пропозицію комуністів виступати спільним фронтом підчас виборів у Бельгії 17 лютого.

* Мадярський прем'єр Тільді заявив через радіо, що Мадярщина ще перед кінцем січня проголосить себе республікою.

* Відкриття жидівського конгресу у Мюнхені відсунено з 20 на 27 січня, тому що ще не прибули до Мюнхену голова виконавчого комітету світової сіоністичної організації Давид бен Гуріон та Елія Добкін, керівник еміграційного відділу.

* Комуністична партія Німеччини одержала дозвіл діяльности на цілу Баварію.

* З одного із арґентинських таборів утекло 12 інтернованих там членів кол. залоги бойового німецького корабля «Граф Шпее», що мали бути переслані до Німеччини.

* Біля Марселя впав британський транспортовий літак, що віз кол. полонених з Сінгапуру. Підчас катастрофи згинуло 22 пасажири.

* Кілька еспанських роялістів прибуло до Ліссабону, щоб зустрітися там з претендентом на еспанський трон дон Жуаном, на приїзд якого до Португалії очікують у найближчому часі.

* Британська військова влада арештувала трьох директорів гамбурзьких фірм як воєнних злочинців, бо вони регулярно постачали пруський квас для отруювання в'язнів у концентраційних таборах.

ГАБСБУРГИ ПОДОРОЖУЮТЬ ПО АВСТРІЇ

Відень. Як повідомляє радіо з Грацу, члени колишньої австрійської імператорської родини — Карл, Рудольф та Людвіґ фон Габсбурґи прибули до Австрії. Габсбурги подорожують, без спеціяльного дозволу аліянтських військових влад, у французьких одностроях. Аліянтська влада заявила, що члени габсбурзької родини ніколи не одержували дозволу носити однострої однієї з аліянтських держав. Щодо Габсбурзького питання військова влада заявила, що вважає його за внутрішню проблему Австрії.

ПЕРЕСЕЛЕННЯ СУДЕТСЬКИХ НІМЦІВ

Лондон. Як повідомляє «Таймс», в Празі очікують на прибуття американського зв'язкового офіцера, полковника Нічельсона, з яким має бути обговорений спосіб перевезення судетських німців до американської окупаційної зони. Урядово повідомляють, що до американської окупаційної зони буде прийнято 1.750.000 німців. Совєтська влада погодилася прийняти до своєї зони до 1.500.000 німців.

ПЕРШИЙ ПЕРЕДПАРЛЯМЕНТ

Штутґарт. В Штутґарті зійшовся на перше засідання передпарлямент для Вюртенберґії-Баден. Члени його призначені урядово з різних німецьких партій і груп населення.

Братня допомога

Українці Спол. Держав Америки й Канади провадять жваву акцію в справі допомоги української еміграції, яка потрапила у великій кількості до різних країн Европи та найбільше її перебуває на терені англо-американської зони. Вістки з Америки приходили й раніше, проте в останні дні, хоч із значним запізненням, ми отримали кілька чисел часопису «Америка», що виходить у Філядельфії. Багато цікавого матеріялу знаходимо там. Зворушує нас піклування американських українців, які подають нам теплу братню руку допомоги. Наші брати виступають в обороні прав всього українського народу й зокрема боронять нас, наше право жити в демократичних країнах, користуватися захистом демократичних законів.

Перечитуючи рядки цікавих статтей, ми зворушені та вдячні американським братам за прояв уваги й дбайливої опіки. Ми не маємо змоги передруковувати статтей з цих часописів, обмежуємось тільки наведенням відозви, вміщеної в часописі «Америка» від 1 грудня м. р.:

„Український Допомоговий Комітет закуповує харчів за 50 тис. долярів

Об'єднаний Український Американський Допомоговий Комітет зробив новий важливий крок в організації і наданні допомоги нашим скитальцям в Европі, а саме: наш Допомоговий Комітет став членом «Кооперації для Американських Пересилок до Европи», скорочено — КАРЕ. Це уможливлює йому закуповувати дешево, по зниженій ціні, харчові припаси у великій кількості та пересилати їх скоро і безплатно, даром, на адресу українських допомогових організацій в Европі, Франції, Італії, Німеччині, Австрії, Швайцарії та в інших країнах Европи.

Організацію КАРЕ засновано в Ню-Йорку дня 26. XI. 45, а український допомоговий комітет став одним з її членів-основників, склавши свій уділ в розмірі 2,5 тис. долярів.

Ця організація створена спільно всіма допомоговими організаціями Америки на кооперативних основах та з підтримкою президентської Допомогової Ради, як і Департаменту Стану. Головою обрано Доналда Нелсона, кол. голову ОПА, а першим заступником є ген. В. Гаскел, котрий був головою подібної організації підчас першої світової війни. Від Об'єднаного У. А. Допомогового Комітету ув'ійшов до складу директорії Каре др. Володимир Галан.

За словами п. Нелсона, організація КАРЕ має почати діяльність 1 грудня ц. р., а посилки повинні бути видані в Европі вже на Різдво. Докладніші відомости про методи праці будуть подані окремо.

УНРРА віддала до диспозиції цієї організації 7.700 тис. пакунків з військовою поживою, які можна буде вжити негайно. Користаючи з цього, Український Допомоговий Комітет приступає до закупу цих харчів на суму до 50 тис. долярів. Тому **всі місцеві Укр. Організації і Комітети повинні негайно вислати усі зібрані гроші до Допомогового Комітету, щоб він міг закупити найбільше число цих пакунків».**

Багато уваги присвячує справам найновішої еміґрації в Европі щоденник «Свобода», що виходить у Ню-Йорку, тижневик «Українська Громадська Пора», що виходить у Детройті і, мабуть, усі інші українські часописи, які боронять національні інтереси України. Тільки ми не маємо змоги ті часописи читати, бо чомусь і досі їх не пускають на терени Німеччини. Випадкові числа потрапляють дуже рідко, і з них ми довідуємось про виступи наших братів в обороні нас і України.

Концерти капелі „Україна"

За короткий час свого існування хорова капеля «Україна» здобула собі загальне визнання скрізь, де доводилося їй виступати. Навколо невеличкого гуртка співаків колишньої львівської капелі згуртувалося чимало інших хористів, які під керівництвом свого диригента, прекрасного знавця української пісні проф. Г. Нестора вивчили багатий репертуар, що дав великий успіх і в Авгсбурзі, і в Ульмі, і в Мюнхені, і в Карльсфельді.

У барвистому народньому вбранні розпочала капеля в Карльсфельді свій виступ співом колядок та щедрівок. Старанно виконані ці чудові зразки релігійної народньої творчости показали майстерність обдарованих співаків. Радість з приводу Народження Христа яскраво передана в колядці «Ой, Видить Бог» в обробці Стеценка, З ніжністю та зворушливим піднесенням проспівана колядка в обробці Стеценка «На Йорданській річці тихо вода стояла». Ті ж захоплені почуття народу виразно переказані і в колядці «Нова радість стала», обробка Кошиця. З низки колядок в обробці Ступницького, колядка «Жала Улянка шовкову траву» відзначається добрим відчуттям хореографічного кольориту, а інша, «Ой дозволь, пан-хазяїн» — побутовий малюнок про Святвечір, передана у зворушливо-мальовничих фарбах. Майстерно, з почуттям виконано «Ой рано, рано кури запіли». Кілька щедрівок, особливо незрівняний «Щедрик» Леонтовича, виконаний ніжно, витончено і з великим відчуттям стилю, а також гуцульська щедрівка «Добрий вечір» в обробці Гайворонського, з характеристичним підкресленням особливостей західньо-українського фольклору та в обробці Стеценка «Ой сивая та зозуленька» довершили успіх відділу колядок та щедрівок.

З кількома піснями виступив чоловічий хор. Коли народня пісня в обробці Людкевича «Чорна рілля ізорана» прозвучала невиразно, то «Максим козак Залізняк», в обробці Лисенка, з яскравим піднесенням передав героїку козаччини, а в порі запорожців з поеми «Гамалія» відтворено справжню мужність і відвагу героїв морських походів.

Мішаний хор проспівав зворушливий хоровий твір Стеценка «Вкраїна-мати», з великою силою передавши безкраю любов до батьківщини, прагнення до волі та праці. Авдиторія вислухала цю пісню стоячи. У Стеценковій кантаті Шевченкові правдиво інтерпретовано палку любов народу до свого великого поета, а в прекрасному хорі «Туман хвилями лягає» з опери «Утоплена» (муз. Лисенка) помітна бадьорість, свіжість голосів, багатство і мальовничість звукових фарб. Жвавість, грайливість, живий гумор супроводжував виконання жартівливої пісні «І шумить, і гуде» в обробці Верьовки та «Сусідки» Яцкевича, де добре додержано відповідного ритму і темпу. Добре пройшла також пісня про красуню Гандзю в обр. Котка. Концерт закінчився піснею «Засяло сонце золоте», муз. Недільського, де так само капеля талановито передала відважність козаків у поході та славному бою за рідний край.

Успішові виконання сприяла і акомпаніяторка-піяністка Степанова, яка чимало допомагала співакам в інтерпретації різноманітних пісень.

Г. Л.

Гомін молодої Білоруси

Білоруси — мешканці оселі в Регенсбурзі, а з ними й українці та інші громадяни мали несподівану приємність: завітав до нашого міста осідку Білоруський Концертовий ансамбль під керівництвом пані Янушкевич і 19, 20 та 21 січня влаштував три своїх виступи. Ансамбль відіграв дві п'єси («Сон у Колядну ноч» — Різдвяна казка й «Нечекапая заручины» — жарт на одну дію) Ковалевського та виконав низку народніх пісень і танців.

Народнє мистецтво братнього білоруського народу таке нам близьке своїми мовними й хореографічними формами та мелодією, що сприймається, як своє рідне. Жваві танці («Метелиця», «Бульба» тощо) нагадують нам подібні народні твори, в яких відбивається побут селянського люду, його радощі, його буття та звичаї й гумор, пісні, що оспівують кохання, виливають вічну тугу за щастям, тужать за правдою, за щирістю, за всім прекрасним, що здібна витворити людина. І форми народнього гумору білоруського так нас діймають безпосередньо й щиро, коли слухаємо дотепи, веселі пісні або спостерігаємо комічні ситуації сценічної штуки.

Білоруський концертовий ансамбль прекрасно підготований до виконання свого мистецького завдання. Він увесь кожним своїм виступом чарує глядача досконалим виконанням. Вінки білоруських пісень і танців, перемішані з дотепами конферансьє (п. Ковалевський), становлять основу програми. Поряд з тим ансамбль посідає сили для досконалого виконання балетних чисел, маючи в своєму складі таких балерин як Л. Варакса (керівниця хореографічної частини) та Віра Філіпова — акробатки від танцю й інших, прізвищ яких нам не вдалося з'ясувати. Л. Варакса прекрасно виконала вальс Штравса та майстерно провела кілька клясичних танців сама і в гурті своїх здібних партнерок. Оздобою ансамблю в його балетній частині є, безперечно, Віра Філіпова. «Акробатичний етюд» і «Циганський танець» в її виконанні був вершком мистецького досягнення. Неймовірна гнучкість тіла, майстерне володіння кожним органом, зокрема руками й пальцями та зламами талії дають змогу артистці виконувати найскладніші креації й розвинути швидкість, що, проте, не порушує ґраційности руху.

Гарно співає жіночий квартет та дует і загалом усі жінки (в цілому ансамблі ми спостерегли тільки двох чоловіків) сповнюють програму мистецьким змістом.

З надзвичайним гумором і майстерністю проспівала кілька фольклорних пісень п. Янушкевич та спільно з п. Ковалевським відтворила лубок.

Режисер драматичних вистав І. Кир'янов виконав своє завдання добре. Музичне оформлення та супровід на клавірі провів композитор Олімпій Раевський з властивою йому досконалістю.

Три вечори ансамблю показали нам мистецькі досягнення молодої Білоруси, яка живе, пручається і досягає творчих успіхів. Вага цих виступів величезна. Вони свідчать передусім, що при бажанні й гармонійній співпраці невеликого гурту виконавців можна обслуговувати духові потреби своєї національної групи й популяризувати білоруське мистецтво серед чужинців. Білоруський Концертовий ансамбль боре труднощі й перепони. Він прямує до своєї мети — досконало репрезентувати рідне мистецтво.

Дм. Сіяч.

КОНЦЕРТ У БАЙРОЙТІ

Музично-вокальна секція українського табору в Байройті з самого початку своєї праці здобула собі добре ім'я серед земляків та серед чужинців. Виступала секція не лише в Байройті, а й по навколишніх ближчих містах: в Бамберзі, Кульмбасі тощо, де живуть українці. Ця мистецька організація ввесь час збільшується та поповнюється добрими силами. Хоч фахових сил тут небагато (значна більшість — аматори), але секція добре налагодила працю.

Найбільшим успіхом у праці був виступ музично-вокальної секції в Вагнерівському театрі в Байройті. У великій залі майже не було порожніх місць. Концерт був влаштований тільки для чужинців та американців. Мабуть ніколи ще на своєму віку славетний театр не приймав такої різноманітної публіки, де б було багато представників різних національностей, крім — німців. Барвисті українські національні строї, облиті червонистим сяйвом ламп, з самого початку захопили чужинців. Багатьом із них може вперше в житті доводилося бачити таку барвисту картину — синів і дочок славного, але безталанного краю. Українські колядки, хорові та сольові пісні, народні танки, виступ піяніста В. Вишневського — ось коротко програма вечора. Особливо припали до серця глядачам українські народні танки у виконанні п. Русина та п. Пенкала. Відомий оперовий співак п. Руснак завоював симпатію всієї залі піснями «Ой, Дніпре», «Гетьмани», «Колискова» та інші. З хорових пісень виконано: українські колядки, «Ой, видно село», «Дударик», «Закувала та сива зозуля», «Гуляли, гуляли» тощо.

— Більше двадцяти років працюю в цьому театрі, але чогось подібного ще ні разу не переживав, — сказав після концерту один з німців, що обслуговував сцену.

Думаємо, що це була правда. Про успіх концерту свідчили й без цього зливи оплесків, що покривали кожен виступ української мистецької громади.

Гнат Д—но.

УВАГА!

Хто має українську машинку до писання та погоджується передрукувати на восківках у себе вдома підручники, просимо заявити Видавництву «Слово». (10 бльок, кім. 205).

ДО ЧИТАЧІВ І ПЕРЕДПЛАТНИКІВ!

Подаємо до відома громадянства, що надалі Видавництво передплати на тижневик «Слово» не прийматиме.

За внесену передплату Видавництво надішле інші видання, які приблизно відповідатимуть вплаченій сумі.

Тижневик «Слово» продаватиметься лише на оселі в Реґенсбурзі.

Дирекція Видавництва

Permitted by authority of Military Government, November 1945
Редагує Колегія. — Видає Спілка «Українське Мистецтво», кооператива з обм. порукою в Реґенсбурзі. — Адреса Редакції і Адміністрації: Реґенсбург, Оселя, бльок 10, м. 205.
Satz und Druck: Mittelbayerische Zeitung, Regensburg, Kumpfmühler Straße 11

РОЗШУКИ:

Лазаревича Тараса — мама Лазаревич Степанія. Регенсбург, Ріхард-Вагнерштр. 8. (1—5)

Сина Валентина Шпикало — Степан Шпикало, Ашаффенбург «Лагарде». (1—1)

Брата Ярослава і п. Стефку Жураківську — Граб Омелян, Геттінген, Вюрткасерне. (1—1)

Ярослава Юліяна Рогатинських — рідня, адм. «Слово». (1—1)

Гуля Левка — родичі Гуль Омелян, Байройт, Принц Леопольдкасерне, сектор 13/59. (1—1)

Інженера Волошина Ярослава, знайомих — Черник Микола. Ландсгут, Нідермаерштр., укр. табір. (1—2)

Свою рідню — Романюк Іван і Микола, Мироняк Микола і Анна, Вередюк Василь і Параска, Поповича Василя, Дося і Дмитро — Романюк Петро, Карльсфельд, бай Мюнхен, укр. табір. (1—2)

Брата Тихого Івана, (нар. 1901) — Володимир Тихий. Регенсбург, Оселя, бльок П/47. (1—2)

Брата Говоруна Сергія — Говорун Петро. Мюнхен, Дахауерштр. 9. Укр. Червоний Хрест. (1—3)

Шафранського Богдана — дружина Марія Шафранська. Мюнхен, Дахауерштрассе 9/II. (1—3)

Шевчука Тадея (від квітня перебував біля Мюнхена) — Підгірний Ізидор. Мюнхен — Карльсфельд УНРРА, табір 95-278, бльок 15/23. (1—3)

Уцішків: Влодко! Дай знати про себе, просить хтось, хто ще не забув. І. Зол. (1—1)

Станіслава Дзявуру, (останньо в Ессені) — Дзявура Петро з дружиною Надією. Авгсбург, Зоммеказерне, укр. табір, бл. IV, м. 47. (1—2)

Маківського Миколу з Оксаною розшукує родина. Маківська Ольга, Штравбінг, укр. табір, бльок 3/70. (1—1)

Боднара Тараса — родичі: Роман і Марія Боднар. Аллергаузен 45. Кр. Фраізінг. Баварія. (1—2)

Миколу Дутку (нар. 18. XII. 1912). Регенсбург, адм. «Слово». (1—2)

Рубінгера Володимира (ур. 1917 р.) — батько Рубінгер Лев. Мюнхен, Укр. Установа Опіки, вул. Розенгайма з. (1—1)

Сина Миколу Костюка (нар. 1914) — Теодор Костюк, Байройт, Бернекерштр. УНРРА — Кранкенгаус. (1—1)

Циганенка Анатолія (останньо Бременфюрде) — мати. Нюрнберг, Фюртеркройцунг, барак фабрики Л. Кольб. (1—1)

Катерину А. Жеребнову (Луданова) — Луданов Андрій. Ландсгут, лагер Регірунгсгебойде, мешк. 53. (1—1)

Сестру Марину Демедюк — Катерина Рожанська. Ашаффенбург, ДП. Камп, Лагардеказерне. (1—1)

Стетнєвич Ілярій — сина Ярослава (1926) Фільсбібург, Грісгойзер. (1—1)

Маргацьку Матрону — Юхим Маргацький. Мюнхен, Шкіряний завод, буд. № 5.

Катерина Куз'як — батька Івана Куз'як, Регенсбург, Егерфельдт 4. (1—1)

Сина Володимира — Осачук Михайло, Авгсбург, Зоммеказерне, бльок I/110. (1—3)

Брата Степана — Петро Ткачук. Авгсбург, Зоммеказерне, бл. I/110. (1—1)

Дочку і зятя Недельницьких Катерину і Володимира — Еременко Ірина Петрівна, Мюнхен, СС-казерне, бл. Б. III/23. (1—3)

В'юна Якова — В'юн Галина. Мюнхен, Дахауерштрассе 9/II. (1—4)

Тусю Сербин і Осипа Юськів — Парахняк, Мюнхен, Фрайман, СС-казерне, бл. С, кім. 4. (1—1)

Хто знає де перебуває Іван Сусь з Чортківщини, подайте вістку, Семен Сусь, Фільсбібург, лагер Грісгаузер. (1—1)

Хруцьку Неонілю і Підковича Антона — Евгенія Охоцька. Адм. «Слово».

Хто знає про місце перебування мойого брата **Шевченка Івана,** останньо Обер — Рамштадт, Гессен, Штадтебахлагер, хай подасть на адресу: Шевченко Федот, село Фішбах, Крайс Розенгайм. (1—2)

Брата Гліба, пошукує Микола Старовойт, Інгольштадт, Украінян Камп В, УНРРА.

Сина Ярослава — Винарчик Микола. Оттенріх № 7, пост Вальдгюрн, крайс Фогенштраус. (1—2)

Клименко Славку, Андріївську Люсю — Клименко Андрій. Фюссен, Укр. табір. (1—2)

Красновського Володимира — сестра Ольга, Фюссен, укр. табір. (1—1)

Ганну Березу — Марко Береза, Регенсбург, адм. «Слово». (1—2)

Братів Михайла і Петра — Семотюк Осип, Інгольштадт, Укр. табір. (1—1)

Юрія Ростислава Голуб — батьки. Адм. «Слово». (1—1)

Сеницю Павла, Чернявську Олю, Ольшевську Рену, Когут Іванку — Сениця Михайло. Ашаффенбург, лагер УНРРА № 5, Лагарде. (1-1)

Шваґра Федора Шкварок і Кирила Бабій — Петро Шкварок. Ашаффенбург, табор, Лагардеказерне. (1—1)

Боровського Михайла — інж. Боровський Михайло, Регенсбург, адм. «Слово». (1—2)

Миколу Онищенка — Ніна Крат, Авгсбург, Зоммеказерне, бльок II, мешкання 77. (1—1)

Брата Володимира та його синка Евгена Зарицьких — брат Антін Зарицький, Авгсбург, Зоммеказерне, бл. 2/77. (1—1)

Яцьковського Ярослава — брат Богдан, Мюнхен, Крайбургерштрассе 20. (1—4)

Маркова Адольфа і Стефу, Майстра Фридерика та знайомих з Варшави — Лисенко Федір, Пасав, Паркштрассе 14, шток III. (1—1)

Сина Захаркова Івана, що був в концентраційнім таборі в Гусен, пост. ст. Георген, Обердонау, відомість про нього подати на адресу: Захарків Михайло, Лаабер 44 б/Регенсбург. (1—2)

Івана Романа Сілецького, останньо Нассав—Вісбаден — Стефанія Сілецька, Ашаффенбург, лагер УНРРА Лягарде. (1—1)

Мигаля Костя, Володимира, Богдана, Тараса, Бориса, Харак Ярославу — Мигаль Григорій, Регенсбург, адм. «Слово». (1—1)

Братів Антона і Мирослава Дубасів — Степан Дубас, Пляттінг, Грабенгассе 295 бай Йоп. (1—4)

Жінку Наталію Остапенко, тестя Бельчева Николая — Остапенко Василь, Ландсгут, УНРРА МР 2, Регірунгсгебойде, Регірунгспляц. (1—2)

Проф. Осипа Залеського — жінка Гертруда Залеська, Фюссен, Аллген ДП. Камп, бл. VI, мешк. 53. (1-2)

Дружину Клавдію П. Сахненко — Трохим Сахненко, адм. «Слово». (1—4)

Мирона Ярославича, Др. Маріяна Яросевича, Ізаяну і о. Теофіля Калиничів — др. Орест Яросевич, Гановер, Якобіштрассе Іа, Брітіше безапунгзоне. (1—1)

Сестру Феник Ніну — Ревенко Оксана, Китцінген, Фасфабрік. (1-6)

Рідних і знайомих — Івасюк Корнель. Регенсбург, Пфауенгассе 6/3. Ламмель. (1—2)

Юзю Ганю Г. і Орест К. де ви є. Подайте вістку — Стефчок. Гослар, Ан ден Кастаніен № 4. (1—1)

П. др. М. Мидловського і всіх знайомих — Козловський Стефан, Фільсек, зідлагер IЧ/3 Кр. Амберг. (1-2)

Брата Логошняна Володимира і Гончара Дмитра — Логошняк Ярослав, укр. табір, Інгольштадт. (1—1)

Сина Норика Романа, брата Кононовича, Осипа — Норик Елена, Біберах (Рісс). (1—2)

Річку Тіну — Богданів Микола, Регенсбург, адм. «Слово». (1—2)

Дочку Галину Голубінцеву, сестру Сердюк — Куда Евдокію — Голубінцева Ліна, Біберах (Рісс). (1-1)

Брата Степана і Павла Лемегу — Лемега Дмитро, Мюнхен, СС-казерне, бл. Б III/29. (1—1)

Макобея Володка, Миколу, Хомчука Дануху, Біланя Федя, Дацю із Кигданець — Богдан Робак, Пассав, Седанштр. 65. (1—3)

Сина Юрія — Борис Стриковський, Швайнфурт, Гінденбургказерне. (1—3)

Рабія Ярослава, Левкового Стефана, Василя, знайомих — Рябий Евстахій, Карлштасд?, Кофрітассе 445 (1—5)

Ірену і Анаталію Дуцьків — Дуцько Марія, Авгсбург, Зоммеказерне. (1—1)

Знайомих — Лех Іван, Федорук Юрцьо, Бойчук Ярослав — пошукує Федорук Волод. Укр. Ком. в Розенгаймі. (1—2)

Жінку з дитиною Бондаренко Катерину Загорулька Миколу — пошукує Бондаренко Степан. Укр. табір Ульм. (1—4)

Рідних та знайомих, Струк Ірена, Регенсбург, Укр. Оселя, бльок IV. (1—3)

Яцкевича Йосифа і Софію, Думанчука Григорія, Стефанію і Марійцю — Марків Лонгин. Зголошування до адм. «Слово», Регенсбург. (1-3)

Сина Михайла Піхо, останньо в Мінсінген. Відомість про нього прошу надіслати на мою адресу: батько Піхо Антін, Вальбургкірхен кр. Пфаркірхен бай Ентголцнерштрайнер, Нідербаерн. (1—1)

Синів Герцик Йосифа і Евгена (Алгорн—Гамбург) — Герцик Іван, Вальбургкірхен (Малерганс) Кр. Пфаркірхен. Нідербаерн. (1—5)

Калета Евгеніюша — сестра Катажина Калета-Спачинська. Міттертаіх, польський лагер. (1—4)

Івченко Елеонору, 18 років, останньо в березні перебувала в Пітніц-Домгартен (Померанія). -2) Дзюбенко Сергія-Іванченко Юрко. Адм. «Слово».

Дашкевича Івана — батько Дашкевич Андрій, Регенсбург, оселя, бльок V, мешк. 7. (1—2)

Петровських: Миколу, Мих, та Віру Мих — батько Петровський Михайло, Регенсбург, адм. «Слово». (1—2)

Островського Івана, що перебував на праці: Штарнберг б. Мюнхена — брат Ілько. Енцкофен б. Платтінг, Деггендорферштр. бай Гаймарл Лоренц. (1—2)

Сина Михайла Степановича, дочку Надію Степанівну — батько Степан Якимович Лупиовк. Еігенвах 36, Кр. Ландсгут. (1—3)

Кореневич Іван, Голодович Михайло і Логуш Ярослав відгукніться на адр.: Саплива Віра, Обергегінг 1. Кр. Лондау — Ізар, Нідербаерн. (1—2)

Норгало Олену (1924) р.), останньо в Лінці — сестра Уманцова Ірина, Мюнхен, Карльсфельд, Укр. табір, бл. 1. к. 19. (1—3)

Марію Шайнюк і Станиславу Грициниу — Василь Шайнюк, Новий Ульм, Укр. табір. (1—2)

Емця Андрея і знайомих — Німко Василь, ДП В. Камп, Штравбінг, Казерненгассе Б—1. (1—1)

Рідних і знайомих — Худів Марія. Штравбінг, ДП Б. (1—1)

Знайомих з Іванів — Іван Малиновський, Штравбінг Б—3, кімн. 66. (1—1)

Знайомих з Жуковець — Дикий і Казюна, Штравбінг, Панцерказерне, бл. 4. кімн. 66. (1—1)

Сина Івана Яковича Комисаренко Кубанської, Обл. станиця Попутна — Дарія Омельянівна Окинча, Ландсгут, Регірунгебойде. (1—3)

Родину і знайомих зі Львова: Романа Даца, Романа Голода, Богдана Гонти, Романа Занька — Петро Дац, Існе, Кр. Вантен ін Альгау, Гофштадтштр. 14 Б, бай Вегтан. (1-1)

Маруняка Осипа, Бабій Ольгу, Бабія Володимира — Крижанівські, Інгольштадт. (1—1)

Дружину Ольгу з сином Богданом, що останньо мешкали в Брікс — Судети — Др. Борис Базилевич, Новий Ульм, Укр. табір. (1—2)

Кабанцівих: Василя та Лідію — мати Ніна Шарф, Ландсгут П/Б, Клетцмюллерштр. 43. (1—3)

Сина Володимира ур. 1926 р. в селі Настасів, Тернопільського повіту — Колодій Михайло, Укр. табор, Інгольштадт. (1—8)

Левченка Леоніда, Юрія, Галю і Сагову Ліду — Марія Шутько, Штуттгарт, Камнштатт, Функерказерне бл. 5/30. (1—3)

Фролова Олена — батьки Фролов Василь, лагер Гайденау бай Гамбург. (1—2)

Антоненкова Сергія — брат Антоненко Михайло, лагер Гайденау бай Гамбург. (1—2)

Шваґра Івана Стельмаха (1926) останньо перебував в с. Гроссенінґ, Василь Матковський, лагер 25, Валдгаузен, Голлендорф, через Брауншваіг. (1—1)

Рідних та знайомих — Щербань Роман, лагер Волькерінг бай Регенсбург. (1—2)

Дружину Марію, сина Ярослава і дочок: Олю і Надію — Гонтар Василь, Інгольштадт, Укр. лагер Б УНРРА. (1—2)

Чапря Ніну — Манько Олег, Швабен, Цузмарсгаузен, вул. Ульт 44. (1—1)

Сина Апполона, останньо Криниця — Нікітін Ананій, Авгсбург, Зоммеказерне. (1—2)

Родичів та знайомих — Венке Лев і Марія. Міттертайх, Кр. Тіршенройт, Порцелянфабрік, УНРРА Камп № 1 а, барак 2, мешк. 15. (1—1)

Панич Теодор — сестра Панич Марія, Альтдорф, бай Ландсгут 1, укр. лагер. (1—1)

Сина Свічкара Володимира — Йосип Свічкар, Альтдорф, бай Ландсгут 1, укр. лагер. (1—1)

Жінку Марію Андріївну Бойко з Югославії — Бойко Петро, Ландсгут, регірунгсгебойде. (1—1)

Брата Осипа і сестру Зофію Паланиця — Іван Паланиця, Регенсбург, Кефферінг Гут. (1—1)

Всеволода Павлогорського (1926) в Панчеве (Югославія) — Ніна Павлогорська, Ландсгут, регірунгсгебойде 44, Баерн. (1—1)

Рідних і знайомих з Городка — Іван Цікало, Кефферінг, Гут. (1—1)

Параску Клинюк, знайомих з Тюдева — Довгонюк Стефан, Штравбінг, лагер. (1—1)

Даниленко Женю — сестра Ліда, Штравбінг, Ландсгутерштр, 74. (1—2)

С. Романишина Богдана зріднею, Олійника Володимира — Демків Іван. Всіх хто знає про їх долю повідомити: ДП 5 Камп, Штравбінг, Казерненгассе Б—І. (1—2)

Рідних і знайомих — Кітраль Кароль, ДП 5 Камп, Штравбінг, Казерненгассе Б—І. (1—3)

Рідних і знайомих — Кучера Михайло, ДП 5 Камп, Штравбінг, Казерненгассе Б—1. (1—1)

Брата Паїка Михайла та знайомих — Стефан Паїк, Регенсбург, адмін. «Слово». (1—1)

Рідних і знайомих — Старостак Осип, ДП 5 Камп, Штравбінг, Казерненгассе Б—І. (1—1)

Бреславця Бориса — Жабскій, адм. «Слово». (1—1)

Морозова Павла — батьки Іван і Наталія Морови, Авгсбург, укр. таб., Зоммеказерне, бл. 3, м. 6. (1—2)

Друзів та знайомих — Білоус Евстахій, Лянгемаркштр. 34, Етвеге (бай Вегра), Кр. Кассель. (1—2)

Рідних та знайомих — Евлахов Іван, Нідерегкінг, Ландау/Ізар. (1—4)

Матір Марію Гергардт та братів і сестер — Іван Гергардт, Нідерегкінг, Ландау/Ізар. (1—1)

Скрипку Андрія (1907) останньо Губіно або Міцинг — Скрипка Настя, Нюрнберг, дорф Маяк, барак 2. (1—2)

Матір Луїзу Войерле та сестру Елеонору Ерлінгер — Войерле Павло, Енглмансберг/Філс. (1—1)

Дружину Ерну Кеслер з дітьми — Кеслер Александр, Енглмансберг Філс. (1—1)

Мороз Соню (1926), Маню (1929), останньо Грундмюлен, лагер Мічерліх — Мороз Семен, Рот б/Нюрнберг, Кілянсдорфштр. 21. (1—1)

Дем'янів Михайла, Тібінген та знайомих з Калуша — Одежинський Богдан, Карльсфельд, барак Б/21. (1—2)

Івана і Лідію Одежинських — Одежинський Богдан, Карльсфельд. (1—2)

Сина Зіноватного Володимира, останньо Люнец — Зіноватний Іван, Авгсбург 3, Віллерштр. 31, б/Гозер. (1—1)

Турчина Петра, зятя і дочку Марію та брата Чорнія Ілька (всі з Хитевич, п. Рудки) — Лопадчак Олекса, Авгсбург, Зоммеказерне, бльок IV/79. (1—2)

Василя Гриніва зі Львова, який мешкав при вулиці Казимирівській 3 — брат Теодор Гринів, Карльсфельд біля Мюнхену, укр. табір, барак 9, мешк. 11. (1—4)

Брата Василя, останньо на Словаччині — Катерина Кам'янка, адм. «Слово». (1—2)

Шиманського Петра, Василя Пелеха і Евстахія Ільчишина — Гриць Мелех, Бамберг, Медхеншуле 2. (1—1)

Петра Колотило, Романа Зазулика і Марію Кузик — Микола Колотило, Бамберг, Медхеншуле 2. (1—1)

Юрка Майковича — Анна Бринчак, Бамберг, Медхеншуле 2. (1—1)

Івана Робка — Микола Малий, Бамберг, Медхеншуле 2. (1—1)

Дмитра Михайлович — Анна Михайлович, Бамберг, Медхеншуле 2. (1—1)

Фенна Бакайла — Михайло Кацелюх, Бамберг, Медхеншуле 2. (1—1)

Кубал Івана і Миколу — Кубай Дмитро, Регенсбург, Шнильгоф 4. (1—1)

Марію Бойко з Югославії — Петро Бойко, Ландсгут, Регірунгсгебойде 52. (1—2)

Сестру Анну Локоту — Іван Локота, Ландсгут, Ніколайшуле. (1—1)

Леонтовича Івана і Олександра, Прищенка Микиту та Синева Саву (1933) — Берло Іван, Ландсгут, Франццайфенштр. 13. (1—3)

Племянника Олександра Шеповського — Дарія Окинча, Ландсгут, Регірунгсгебойде. (1—3)

Мирон Яросевич, др. Орест Яросевич, о. Теофіль Калинич, Іванна з Яросевичів Калинич, др. Микола Сушко — Марія Яросевич, Ноймаркт бай Нюрнберг (Опф), Дурхгангслагер, Лазарет. (1—1)

Білик Володимир — рідних та знайомих, Ноймаркт, Дурхгангслагер. (1—1)

Макара Вовк — Ніна Крігер, адм. «Слово». (1—1)

Ефімова Павла — син Ефімов Олександр, лагер Гайденау бай Гамбург. (1—1)

УВАГА!

З технічних причин усі друки Спілки «Українське Мистецтво» виходять без кількох українських літер.

УВАГА!

Подаємо розцінку оголошень, що вміщуються в українському тижневику «Слово».

1. Для установ, підприємств, учбових та інших закладів:

сторінка	800 Р/М
1/2 сторінки	400 Р/М
1/4 сторінки	200 Р/М
1/8 сторінки	100 Р/М
1/16 сторінки	50 Р/М

2. Оголошення про розшуки з розрахунку 50 пфенігів за слово за один раз вміщення в газеті.

Адміністрація.

Ціна з додатком 1. М.

УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖНЕВИК

Рік II. Регенсбург, неділя 3 лютого 1946 Ч. 5. (12)

Послання Трумена до Конгресу

Вашінгтон. Президент Трумен разом з бюджетом на поточний фінансовий рік звернувся до Конгресу з посланням про внутрішню і зовнішню політику та господарчу програму США. Цей документ різниться від минулорічних послань президента США тим, що надає зовнішній політиці особливого значення і містить її на першому місці у посланні.

Президент починає свої думки про зовнішню політику США цитатою з одної промови Рузвелта, виголошеної рік тому, в якій він сказав: «Рік 1945 зробить кінець націонал-соціялістично-фашистівському режимові терору в Европі... Але передусім цей 1945 рік повинен і мусить виконати значну початкову працю в організації світового миру». Президент Трумен ствердив, **що усі ці надії, ба навіть більше, були здійснені в 1945 р.** В минулому році доконалося велике діло в історії людства. Це є факт, що в 1945 р. Об'єднані Народи врятували людську цивілізацію. Початок 1946 р. зустрічають США сильні та сповнені довір'я до себе. «Наш край» — сказав президент — «був завжди краєм великих можливостей. **Але тепер ми ще стали краєм великої відповідальности перед усіма народами світу.** На основах нашої перемоги ми можемо будувати тривалий мир».

В питанні про **атомову енергію** президент висловив завдання політики США такими словами: «Я вірю, що є можливим, за допомогою Організації Об'єднаних Народів, знайти успішний засіб, який заборонив би використовувати атомову енергію в нищівних цілях».

Великим завданням США є створення і утримання справжнього миру на завжди, а не миру лише на двадцять років. Передумовою справжнього тривалого миру **є правдиве порозуміння та активна співпраця між сильнішими націями. З другого боку — мир не може бути лише гарантований підтримкою сильніших потуг, якщо він не є справедливим для усіх народів.** Тут згадав президент дванадцять пунктів американської зовнішньої політики, які оголосив він три місяці тому. Головні засади цієї зовнішньої політики такі: «Америка не хоче жодних поширень своєї території та не має жодної цілі, яка суперечила б мирним намірам якоїбудь іншої нації. **Ми бажаємо привернення власних урядів для усіх народів, які були позбавлені їх силою, та ми віримо, що усі народи повинні самі визначити свої форми правління, на підставі вільних виборів, без жодного втручання ззовні».**

Торкаючись справи Німеччини, президент Трумен сказав, що світ виявляє велике зацікавлення політичною і господарчою майбутністю Німеччини. Аліянтська Контрольна Рада в Німеччині, хоча не завжди працювала з успіхом, що треба приписати різним поглядам чотирьох великодержав, але в умовах поважних труднощів робила значні поступи. Управління американською зоною буде в міру можливости скоріше передане в руки цивільного американського персоналу. Америка постановила тримати в Німеччині справжню контролю так довго, поки вона не переконається, що німецький народ знову здобув право на чесне шановане місце серед народів.

Щодо американської політики супроти колоній президент заявив, що колонія Порто Ріко має висловитися сама, якої вона хоче форми правління та в яких відносинах хоче перебувати з США. Колонія Гаваї має стати повноправним штатом в американському союзі. Такі самі права має одержати Аляска. Філіпіни від 4 липня 1946 р. будуть самостійною державою. Колюмбія має одержати значно поширену самоуправу.

Президент Трумен висловився за політику високих робітничих платень та збільшення запомоги для безробітних. Світова торгівля має відбуватися без усяких обмежень, щоб таким чином покращати добробут народів, а тим самим служити цілям миру. Варте уваги ствердження президента, що США тепер має дві третини світового торговельного тоннажу супроти одної сьомої в 1939 р.

Рада Безпеки вирішуватиме пекучі питання

Створення комісії для контролі атомової енергії

Лондон. Минулий тиждень приніс для конференції Організації Об'єднаних Народів декілька несподіванок, які поставили її перед розв'язанням трудних питань. Такими питаннями, крім **перської проблеми,** є висунені Советським Союзом і Советською Україною проблеми перебування британських військ у **Греції** та **Індонезії.** Советський Союз виступив з заявою, в якій говорить, що наявність британських військ у Греції привела до тяжкого напруження в країні та що це може мати взагалі поважні наслідки для миру і безпеки.

Заява Советської України стосується подій на Яві. В цій заяві делегація Советської України закидає британцям, що регулярні британські війська, разом з японськими частинами, провадять в останніх місяцях воєнну акцію проти місцевого населення. На думку советського уряду України, ситуація на Яві означає загрозу для миру і безпеки.

Прем'єр **Етлі** заявив у палаті громад, що він протестує проти советських обвинувачень, висловлених у советських нотах до Організації Об'єднаних Народів, що наявність британських частин у Греції та Індонезії загрожує світовому мирові. Етлі підкреслив, між іншим, що Велика Британія бажає мирного порозуміння між голяндським урядом і націоналістами на Яві. Британський амбасадор у Москві сер Архібальд Клерк-Керр виїхав до Батавії, щоб вплинути на скоріше полагодження кризи в Індонезії.

Реагуючи на заяву советської України, прем'єр Індонезії **Султан Шарір** сказав: «Ми сподівалися виступу з іншого боку. Росія і Україна віддалені від нас на тисячі миль. Здається, що ще є інша підстава до цього кроку, крім тої, що її подають».

Грецький уряд, у двох телеграмах до Ради Безпеки, підкреслив, що англійські частини перебувають у Греції за згодою і повним порозумінням з грецьким урядом. Грецькі делегати на конференції Об'єднаних Народів одержали інструкцію обстоювати цей погляд на Раді Безпеки. А тим часом ліва грецька організація ЕАМ вислала телеграму до Організації Об'єднаних Народів, в якій жадає виведення британських військ з Греції. Реагуючи на советський закид про перебування британських військ у Греції, грецький часопис «Гелленікон ЕМА» пише: «Наслідком виведення британських військ з Греції була б кривава купіль, яку можна було б порівняти до Вартоломеївської ночі». Другий часопис «Катемеріні», орган республіканського центру, заявляє: «Щойно тоді, коли останній советський вояк залишить Балкани, буде Росія мати право підносити це питання перед Організацією Об'єднаних Народів». Тимчасом повстання правої організації в південній Греції ліквідовано.

До Лондону прибув уже голова советської делегації **Андрій Вишинський,** заступник комісара закордонних справ СССР. Перед засіданням Ради Безпеки советська делегація оголосила зміст ноти, яку Вишинський скерував до президента Ради Безпеки. Нота заперечує перське твердження, що Росія втручається до внутрішніх справ Персії та обвинувачує перський уряд в протиросійській пропаганді. Російський уряд є готовий розв'язати цю проблему безпосередніми переговорами з перським урядом. Розгляд цього питання не є в компетенції Ради Безпеки. На засіданні Ради Безпеки сам Вишинський запропонує виключити перське питання з порядку денного Ради Безпеки. Британський міністер закордонних справ **Бевін** заявив, що кожна держава — чи вона мала, чи велика — має право бути вислуханою. Щодо советських закидів Бевін сказав, що ці обвинувачення советського уряду на неофіційних засіданнях йому так настогидли, що буде дуже щасливим, якщо вони будуть віддані на публічний розгляд, і британський уряд буде мати нагоду подати виправдання своїх дій.

Американський делегат **Едвард Стетініюс** заявив, що, на думку уряду США, кожний член Об'єднаних Народів, що бажає порушити проблему, яка його доймає, має право на вислухання його Радою Безпеки.

Щодо ноти Вишинського перський делегат Танвізадег заявив журналістам, що вона не є для нього несподіванкою. Одночасно новообраний перський прем'єр Султанег сказав, що він хотів би порушити перську справу на Раді Безпеки та розпочати безпосередні переговори з Росією.

Всі ці пекучі питання міжнародньої політики: справи Персії, Греції та Індонезії перейшли на розгляд Ради Безпеки, яка свої засідання розпочала цими днями.

Лондон. Підчас нарад навколо створення комісії для контволі атомової енергії американський міністер закордонних справ **Бирнс** заявив: «В Німеччині та Японії окупаційні війська мусять ще перебувати якийсь час, але мусимо вважати, щоб світ не був озброєним табором. З державами, які були проти своєї волі союзниками осі, мають бути негайно підписані мирові трактати та з цих країн мають бути виведені окупаційні армії. Мусимо в цей спосіб почати спільно жити та співпрацювати».

Лондон. Пленарні Збори Об'єднаних Народів 47 голосами при трьох, що утрималися, та одному недійсному ухвалили створити самостійну **комісію для контролі атомової енергії.**

На підставі цієї постанови комісія не має права змусити яку-будь країну до виявлення таємниць продукції атомової енергії. Завдання комісії полягатимуть в опрацьованні заходів проти вживання атомової енергії в нищівних цілях. Комісія складається з 11 представників від країн, що належать до Ради Безпеки та одного канадійського делегата.

Фелікс Гоен -- наступник де Голя

Париж. **Французькі національні конституційні збори вибрали 497 голосами проти 55 дотеперішнього президента парляменту Фелікса Гоена шефом французької держави і уряду.**

Фелікс Гоен, не зважаючи на те, що він є членом соціялістичної партії, вважається особою, що стоїть понад партіями. Гоен, як і багато інших французьких політиків, був адвокатом. Маючи 61 рік, він виступає як оборонець Леона Блюма на влаштованому в 1942 р. урядом Віші процесі проти республіканських провідників. Пізніше визначну ролю відограє Гоен як президент таємних зборів соціялістичної опозиції проти режиму Віші. Від часу створення провізоричних французьких національних зборів був обраний президентом парляменту, а на перших сходинах французьких конституційних зборів у жовтні м. р. був одноголосно вибраний президентом цих зборів.

НОВИЙ ФРАНЦУЗЬКИЙ УРЯД

Париж. Президент Фелікс Гоен повідомив про створення нового французького уряду. Соціялісти мають у новому уряді дев'ять місць, дві інші партії — ліві католики і комуністи — кожна по сім. Одно міністерство обійняв безпартійний.

Прем'єром та міністром національної оборони є сам Фелікс Гоен (соціяліст), його заступниками-віцепрем'єрами є Ф. Гей (лівий католик) та М. Торез (комуніст). Соціялісти обіймають такі міністерства: внутрішніх справ, фінансових справ і господарства, сільського господарства, виховання і освіти, публічних робіт, колоній. Ліві католики в своїх руках мають міністерства юстиції, закордонних справ (Георг Бідо), військових справ. Комуністи — озброєння, промисловости, праці, відбудови. Безпартійний — міністерство прохарчування.

СТРАЙК ЧАСОПИСІВ У ПАРИЖІ

Париж. В минулу суботу у Парижі не вийшли часописи, бо друкарі розпочали ранком страйк, домагаючися підвищення заробітної платні. Часописи заявили, що вони не є в стані підвищити платень та що уряд також стоїть за утриманням попередніх платень.

Вибори в американській зоні Німеччини

Франкфурт. Загальні висліди виборів до місцевого самоврядування в американській зоні Німеччини, що відбулися 27 січня (разом з виборами у Великому Гессені 20 січня) дають таку картину: найбільше голосів здобула **християнсько-демократична унія — 1.400.000 голосів,** потім ідуть **соціял-демократична партія — 900.000, комуністична партія — 140.000,** ліберально-демократична партія — 60.000, різні партійні групи та безпартійні — 900.000.

У виборах брало участь 86 відс. осіб, управнених до голосовання.

ВИСЛІД ВИБОРІВ У ПООДИНОКИХ КРАЇНАХ АМЕРИКАН. ЗОНИ

В Баварії найбільше голосів одержала християнсько-соціяльна унія — 833.547; соціял-демократи — 318,718 голосів, комуністи — 46.333, ліберал-демократи — 20.532, місцеві спеціяльні листи — 619.370.

В Нідербайерн-Оберпфальц: християнсько-соціяльна унія — 307.523, соціял-демократи — 63.468, комуністи — 9.321, місцеві листи — 117.259.

Таким чином матимуть місце в органах місцевого самоврядування: християнсько-соціяльна унія — 5696, соціял-демократи — 671, комуністи — 64, особи з місцевих лист — 2767.

В Бадені (відомості неповні) християнсько-соціяльна унія — 130.413 голосів, соціял-демократи — 70.138, комуністи — 14.112, демократична народня партія — 12.356, різні групи — 6.021. 8.505 голосів було недійсних.

У Великому Гессені: соціял-демократи — 334.304 голосів (44 відс.), християнсько-демократична унія — 240.200 (31,6 відс.), комуністи — 49,520 (6,5 відс.), ліберальні-демократи — 16.750 (2,2 відс.), різні групи — 80.665 голосів (10,6 відс.).

Розподіл німецької морської фльоти

Лондон. В спільному англо-американсько-советському комунікаті повідомлено, що з двох німецьких крейсерів, один, «Нюрнберг», одержує СССР, а другий, «Принц Евген», — США. Тринадцять німецьких нищильників перейдуть до Великої Британії, десять — до СССР, сім — до США. Кожна з трьох великодержав одержить по 10 німецьких підводних човнів, решта буде затоплена. В Німеччині залишиться лише кілька менших сторожевих прибережних суден та очищувальних човнів. Британські і французькі морські знавці розглядають пропозицію британського уряду щодо приділення Франції кількох одиниць німецької фльоти.

СКОНФІСКОВАНО МАДЯРСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ БАНК

Будапешт. Маршал Ворошилов, головний командувач советських збройних сил на Мадярщині і шеф Аліянтської Контрольної Комісії, сконфіскував мадярський державний банк та заборонив виплату грошей з державного конта цього банку.

СТАТИСТИКА ВТРАТ В НАСЛІДОК ВІЙНИ

Берн. Незалежний тижневик «Дер Вег», що виходить у Берні в Швайцарії, оголосив статистику воєнних втрат, що становлять 14,45 мільйонів вбитими та 5,5 замордованими. Крім цього в наслідок повітряної війни втратило життя 2,86 мільйона осіб, в концентраційних таборах згинуло 11 мільйонів людей. Війна кинула в біду 65,89 мільйонів осіб: 29,65 мільйонів воєнних калік; 21,24 мільйони людей без даху, 15 мільйонів викинуто з батьківщини. Знищено 32 мільйони приватних будинків та 17,8 мільйона публичних. З торговельної фльоти затоплено 30 мільйонів регістрових брутто тон.

СТРАЙКИ В США ВТИХАЮТЬ

Вашінгтон. Після того, як уряд перебрав м'ясну консервну промисловість, професійні спілки доручили робітникам м'ясної промисловости, що досі страйкували, приступити до праці 28 січня. Одночасно професійні спілки заявили, що це не означає формального закінчення страйку.

В автомобілевій промисловості Форда і Хрислера дійшло нарешті до порозуміння. Заробітну платню підвищено робітникам на 18,5 центів на годину. Таке підвищення відповідає запропонованому проектові президента Трумена. Дженераль мотор, робітники якого страйкують вже багато тижнів, ще не дійшов до порозуміння з професійними спілками.

НІЯКОГО ЗЛИТТЯ МІЖ ПАРТІЄЮ ПРАЦІ І КОМУНІСТАМИ

Лондон. Секретар англійської Партії Праці, Морган Філіпс, відхилив внесене генеральним секретарем комуністичної партії прохання про включення комуністичної партії до партії праці. Морган Філіпс у своїй відповіді комуністичній партії заявив, що поодинокі особи можуть старатися про прийняття їх у члени партії праці.

ЖИДІВСЬКИЙ КОНГРЕС У МЮНХЕНІ

Мюнхен. В мюнхенському ратуші 27 січня відбулося відкриття конгресу звільнених жидів у американській зоні. Цей конгрес є перший від 1933 р. в Німеччині. На відкриття конгресу прибуло, крім президента сіоністичних профспілок Давида бен Гуріона та др. Нухіма Гольдмана, голови екзекутивного комітету жидівського світового конгресу, також представники від Палестини. Від американської влади присутні на з'їзді генерал Люціян Траскот, головнокомандувач 3 армії, генерал Вальтер Сміт та суддя Сімон Ріфкін, дорадник при американському військовому правлінні в жидівських справах. На відкриття конгресу прибули також др. Вільгельм Гегнер, прем'єр Баварії та баварський державний комісар у жидівських справах Герман Авмер.

ЗАЯВА БЕНЕША

Прага. Як заявив президент др. Бенеш, ціллю чехословацької республіки є створення національної держави чехів і словаків. Відіслання німців і мадярів до їх батьківського краю означатиме поворот у добробуті народу. Всі чехи й словаки мають одне бажання, звільнити свій край на завжди від німців. Від 300.000 до 400.000 німців, що залишатимуться в Чехословаччині, будуть добровільно асимільовані. Др. Бенеш додав, що важкі умовини, які на початку були при переселенні німців, в майбутньому не мають повторюватися.

ПЕРЕСЕЛЕННЯ НІМЦІВ З ЧЕХОСЛОВАЧЧИНИ

Прага. На підставі угоди між американською і чехословацькою військовими владами, німці, що залишають Чехословаччину, можуть забирати увесь одяг та майно, що дається легко перевезти, 15 кг. харчових продуктів та тижневий раціон господарських товарів. Надалі залишається дійсною заборона вивозити золото, ювелірні предмети тощо. Переселення має розпочатися в половині лютого.

США ПРИЗНАЧИЛИ АМБАСАДОРА ДО АВСТРІЇ

Вашінгтон. За повідомленням американського міністерства закордонних справ, Джона Ц. Ергардта призначено з титулом амбасадора політичним представником США в Австрії. До заключення нового договору чотирьох великодержав про політику аліянтів супроти Австрії буде він отже політичним дорадником генерала Марка Клерка в Аліянтській Контрольній Раді у Відні. Крім цього повідомляють, що президент Трумен погодився на призначення др. Людвіка Кляйнвехтерса представником Австрії в США з титулом повноважного посла.

НОВИЙ СОЦІЯЛІСТИЧНИЙ ІНТЕРНАЦІОНАЛ

Лондон. Провідник італійських соціялістів Петро Ненчі, який тепер, разом з видавцем італійського соціялістичного часопису «Аванті» Ігнаціо Сільоне, перебуває у Лондоні, оголосив заснування нового соціялістичного інтернаціоналу. В цьому новому інтернаціоналі повинні бути об'єднані всі соціялістичні партії європейських країн. Організація буде співпрацювати з комуністичними партіями та повинна запровадити отнестайну політику соціялістичних партій в усьому світі.

НЕСПОКІЙ У БОМБАЇ

Бомбай. Уся Індія урочисто відзначала 23 січня п'ятидесятилітні роковини з дня народження Субгаса Чандри Бозе, кол. голови створеного японцями індійського «національного уряду». Підчас демонстрацій з приводу цього дня у Бомбаї дійшло до значних заворушень, які тривали кілька днів. Жертвою заворушень було 22 особи вбитими і понад 100 раненими. Бомбайський президент поліції заборонив усі збори й демонстрації та ношення зброї.

Після закінчення війни японські повідомлення подали вістку, що Бозе згинув підчас катастрофи літака. Одначе індійська преса в статтях, присвячених дневі його народження підтримує частинно висловлену недавно Ганді думку, що Бозе живе та перебуває в укритті.

ЩЕ В СПРАВІ РАЙНСЬКОЇ І РУРСЬКОЇ ОБЛАСТЕЙ

Лондон. Представник консерватистів заказав у нижній палаті, щоб Райнська і Рурська області були віддані під спільну контролю Великої Британії, Франції та інших держав, що межують з Німеччиною на заході.

Співпраця Аліянтської Контрольної Ради

Берлін. Американський член Аліянтської Контрольної Ради в Берліні в розмові з кореспондентом пресової агенції «Асошіейтед Прес» підкреслив, що між усіма членами Контрольної Ради панує взаємне зрозуміння.

Якщо минулого літа кожна комісія починала працю в атмосфері взаємного заподозрювання, в останніх трьох місяцях повстало повне довір'я між окремими знавцями справ. Американці думають, що не має такої проблеми, яку після переведених розмов не могли б розв'язати чотири великодержави. Постанови в німецьких питаннях ухвалюють лише тоді, коли осягнено повне порозуміння.

Кореспондент вказав на те, що досі ще не осягнено жодної єдности у двох питаннях: Централізації німецького управління, через спротив Франції, та проблемі преси і радіо, через розбіжні погляди західніх великодержав і Советського Союзу.

СОЮЗНІ ВІЙСЬКОВІ МІСІЇ В БЕРЛІНІ

Берлін. До Берліна прибули шефи 9 з 16 акредитованих при Аліянтській Контрольній Раді союзних військових місій. Вони представлені чотирьом аліянтським головнокомандувачам у Німеччині. Ці військові місії існуватимуть у Берліні як дипломатичні представництва своїх країн.

48-ГОДИННИЙ ТИЖДЕНЬ ПРАЦІ

Берлін. Аліянтський координаційний комітет видав розпорядження встановити у цілій Німеччині восьмигодинний день праці.

Гітлерівські методи нищення

З нюрнберзького процесу

Нюрнберг. Французька прокуратура розглянула далі питання німецької експлуатації західніх країн підчас окупації їх німцями. В усіх тих країнах: **Франції, Бельгії, Голяндії, Норвегії, Данії і Люксембурзі** німці мали одну мету: **знищення господарського життя.** Прокуратура наводить ряд фактів нищення господарства окупованих країн забиранням продуктів, великими грошовими контрибуціями на утримання окупаційних військ, зниженням вартости франка у Франції. Одним з відповідальних за це є Кайтель, який сказав у вересні 1940 р., що «для нас байдуже, що руйнується господарче життя, французи програли війну і тепер мусять платити». Господарські продукти в окупованих країнах просто грабувала Німеччина, в наслідок чого це буде ще кілька років відчувати на собі населення тих країн. В той час, як грабувалося чуже майно, німці були цілком забезпечені харчами і іншими речами.

Особливо визначну ролю в німецькій програмі нищення відогравав чорний ринок. У Франції, Бельгії і Голяндії його створив **Герінг,** що ствердже яскраво його лист від 13 червня 1942 р. Таким чином французька промисловість і торгівля опинилися в стані цілковитої дезорганізації. В наслідок німецького пляну мільйони тон різних товарів вивезено до Німеччини. Харчовий стан французів значно погіршився, вони дійшли б до заникнення як народ, якби не перемогли аліянти.

Далі викривала французька прокуратура методи тортурування гестапо у західніх країнах, які зрештою були однакові в усіх окупованих німцями країнах. Прокуратура зачитала назви руд в'язниць у Франції і Бельгії та змальовала трудні до описання жахливі тортурування, що їх вживали гестапівці у них в'язницях. У всіх цих тортуруваннях гестапо користувалося випробованою «методою». **«Злочини націонал-соціялістів кинули Европу в найтемніші часи середньовіччя»** — заявив французький прокурор, змальовуючи подробиці мордування французького майора Моделіні.

Французька прокуратура представила також міжнародньому трибуналові ряд звідомлень від урядів Данії, Бельгії, Голяндії й Норвегії, які стосуються жахливої діяльности гестапівців у цих країнах.

В першу чергу відповідальні за ці ганебні вчинки є **Борман і Кальтербруннер.** На думку французької прокуратури, частинну співвідповідальність за це має нести **Кайтель.**

Одним із засобів, що його залюбки застосовували націонал-соціялісти в окупованих країнах, було **ув'язнення та розстріли закладників. У Франції розстріляно 29.000 закладників,** з чого в одному лише Парижі **11.000.** Цим розстрілюванням гестапівці мали на меті нищити інтелігенцію. Прокурор навів найбільш яскраво злочинні випадки мордування закладників у Шатобріяні та в Нансі в жовтні 1941 року.

Стан здоров'я Штрайхера, який в минулу середу мав сердечний припадок, значно покращав. Видужання Кальтербруннера, який також відсутній на процесі, поступає швидко вперед.

ПОМИЛУВАННЯ ТРЬОХ ВАРТІВНИКІВ З ДАХАВ

Бад Тольц. Комендант 3 американської армії, генерал-лейтенант Люціян К. Траскот повідомив, що трьом з 36 засуджених на кару смерти на процесі в Дахав замінено на в'язницю.

ВСТАНОВЛЕНО КОНТАКТ З МІСЯЦЕМ

Вашінгтон. **Американське воєнне міністерство повідомило, що американським вченим вдалося цими днями вперше встановити контакт з місяцем. За допомогою апарату «Радар» були вислані на місяць короткохвилеві проміння та за 2,4 секунди пізніше були зловлені на склі апарату ті проміння, відбиті з поверхні місяця. Апарат «Радар», який вживав американським військом для воєнних цілей, тепер значно удосконалено для дослідних праць в ділянці астрономії.**

ЩО? ДЕ? КОЛИ?

* Британський амбасадор у Вашінгтоні лорд Галіфакс має у найближчому часі уступити зі свого посту та переїхати до Англії.

* Британський амбасадор у Москві, сер Архібальд Клерк-Керр призначений наступником лорда Галіфакса на пост британського амбасадора у Вашінгтоні від 1 травня.

* Процес проти кол. мадярського прем'єра Саляші та п'яти інших обвинувачених почнеться 5 лютого.

* Президент Трумен має в найближчому часі зустрітися вМіямі з Вінстоном Черчілем.

* Генералісимус Сталін прийняв 23 січня американського амбасадора в Советському Союзі В. Гаррімена.

* 18 лютого в Римі відбудеться перше засідання кардиналів.

* Як повідомляє «Ройтер», Марію Антонеску, дружину кол. фашистівського диктатора Румунії Йона Антонеску, заарештовано з закидом злодійства.

* Мадярські коаліційні партії запропонували вибрати прем'єра Солтана Тільді першим президентом мадярської республіки.

* Генерал Мек Артур скасував старий японський звичай, на підставі якого японські родини продавали своїх дочок до публічних домів.

* Документальний фільм, що був висвітлюваний на нюрнберзькому процесі та який ілюструє жахи концентраційних таборів, віддано під назвою «Ді Тодесмюлен» на огляд громадянства в кінах на території Баварії.

* Мюнхенський університет має бути відкритий 1 лютого.

* Координаційна комісія Аліянтської Контрольної Ради видала розпорядження про підвищення цін на поштові листи і листівки, щоб покрити дефіцит пошти. Розпорядження має війти в силу найближчим часом. Згідно з цим розпорядженням, пересилка листа в краю коштуватиме — 24 пф., в місті — 16 пф., листівки в краї — 12 пф., в місті — 10 пф.

* Підчас бомбового атентату на поліційну станцію в Гіві на південь від Гайфи в Палестині ранено 15 британських вояків та одного службовця поліції.

* Румунський уряд запросив мадярського прем'єра Тільді та трьох інших міністрів на відвідини до Букарешту.

* Чеський народній трибунал засудив на кару смерти двох генералів, що співпрацювали з німцями.

* Британська влада арештувала кол. коменданта концентраційного табору в Оранієнбурзі СС-групенфюрера Льорітца.

* Британська делегація молоді перебувала в днях 15—20 січня в столиці України — Києві.

ЗЕМЛЕТРУС У ШВАЙЦАРІЇ

Берн. Північну частину швайцарських Альп навідав сильний землетрус. Інструменти обсерваторій в Нойфтшате і Базелі були значно ушкоджені. В Тессіні, де землетрус тривав сім секунд, в багатьох будинках потріскалися мури. Також в околицях Берна земляні удари були настільки міцні, що серед населення повстала паніка.

Під чоботом окупанта

Орда за ордою завойовують Київ уже не одно сторіччя. Здебільшого один завойник від другого, такого ж завойовника. Один здобуває місто, не шкодуючи його; другий, змушений покидати — плюндрує, нищить, бо ж не за своє його має і тому не має віри, що повернеться до нього знову.

Так і цього разу. 19. вересня 1941 року вступив до Києва новий окупант, хижий, розбещений — німецько-націвський. Місто на диво було мало ушкоджене, принаймні як подивитись ззовні.

З першого ж дня загриміли зрадливі гучномовці, звертаючись до українців (було вже на той час у Києві 25—30 відсотків українців), та не дуже квапились вони на зрадний гак, провчені вже історією.

Та й чи мали на що надити СС-мани, бо ж за всю співпрацю пообіцяли українцям... не відбирати від них (українців) радіоприймачів.

Та й годі. Щодо самостійної України, то її обіцяли лише... не на Україні, а як листівки про ці обіцянки й скидали, то лише в запіллі їхнього противника.

Таж коротко про те, як топтав чобіт озвірілих гітлерівців наукові та культурні надбання многострадального, але такого живучого і високообдарованого українського народу. А в Києві — з усіх цих надбань було все найцінніше, найдорожче.

Підчас таємничого вибуху цілого Хрещатика, з усіма прилеглими до нього вулицями, німці поводили себе надто підозріло. З їх поведінки можна було зрозуміти, що вони підозрівали, що вулиця є підмінована, але ніяких запобіжних заходів не вживали: чи боялися чи й раді тому були. Щоправда, і їхній штаб одного з'єднання, що містився на Думській площі, вилетів у повітря.

Проте пожежі, що буйно розгулялася була майже не гасили.

Лежить руїною і в згарищах Хрещатик — від Басарабки до дому ч. 5. з усіма прилеглими до нього вулицями — аж до Банкової та Кругло-університетської вулиць, по один бік, і від Фундуклїївської до Думської площі, з прилеглими вулицями — майже до самої В. Володимирської, по другий бік. У попелі лежать: Цирк, театри — юного глядача і військовий, Дім учених, Дім культури вчителів, чотири найкращі кіно-театри, Радіодім з театром, літературне видавництво, видавництво літератури для молоді (на розі Миколаївської та Меринговської), кілька найкращих аптек та багато інших неоцінених скарбів нашої культури. Оголений перед тим, став напівзруйнований театр ім. Ів. Франка, сплюндрований драматичний театр на Фундуклїївській ч. 7.

Якось за місяць, сплянувавши наперед усе, почали робити під проводом штатткомісара Рогавша, за директивами від генерального комісаріяту (Магунія, Райнгардт, Франке і ін.), із столичного міста Києва «большая деревня». (Слова Райнгардта — політичний відділ).

Одної ночі не стало Успенської церкви (Лавра), за кілька днів згоріла Дума, а ще за день-два — предорогий будинок т. зв. верховної ради (закінчена будова його в 1940 році, вкладено в нього багато мільйонів), потім ще й ще. Вибухи і пожежі ставалися все вночі. Гасити не дозволялося...

Спершу німці наказали законсервувати всі інститути ВУАН, а потім уже — з законсервованих — вивезли з них усе щонайцінніше. А те, що лишали, — понищили. Саму Академію Наук — теж наказали законсервувати. Коли ж не було як у приміщеннях інститутів евакуації палити цінності і бібліотеки та різні папери, СС-мани викидали все це у вікна на вулиці.

Наприклад, бібліотеки й архіви інститутів літератури і мовознавства викинуті були на б. Шевченка (ч. 14). Голова міста В. Багазій на свій ризик сам підібрав ці дорогоцінні матеріяли, щоб їх якось урятувати, та потім і це йому пригадали як «національний шовінізм», «корупцію» і т. д.

Бібліотека ВУАН (понад три мільйони томів) нові «господарі» теж законсервували, а потім, маючи виключне право доступу (ключі українцям відібрали), протягом двох років паплюжили її.

Жодної вищої школи не дозволили (мед-інститут щоправда, відкрили були, а по 2—3 місяцях — студентів вирядили на каторжну працю до Німеччини), всі вищі навчальні заклади також законсервували, а доступ до них заборонили. Виняток становив педагогічний інститут, який теж був законсервований, але доступ для працівників його не був заборонений. Ключі лишилися в директора. Мріяли якийсь час навіть навчання поновити, та ли-

Акція допомоги втікачам

У США іде тепер широка вічева та збіркова акція на допомогу українцям, жертвам війни в Европі. Між промовцями на вічах, що відбуваються по всіх українських осередках, находимо імена д-ра Володимира Галана, відомого історика проф. д-ра Миколи Чубатого, д-ра Павла Дубаса, секретаря Українського Конгресового Комітету п. Богдана Катамая та багатьох інших.

Д-р Льонгин Цегельський, кол. посол до галицького сойму і віденського парляменту, що живе понад 20 років у Злуч. Державах П. А., об'їздить тепер, як речник Українського Конгресового Комітету, з рефератами про українську справу і долю втікачів та евакуйованих українців в Европі, більші українські скупчення в Канаді. Досі зробив він у цій справі понад 20 віч, на яких переведено збірку на допомогу українським втікачам в Европі. Промови д-ра Цегельського, як видно з української преси в Канаді, роблять величезне враження на слухачів.

34.000 фунтів одягу вислано досі з Америки українським скитальцям до Европи, як про це повідомив Злучений Український Американський Допомоговий Комітет. В тих посилках було 269 бейлів одягу, 14 пак взуття та одна пака футер. По поодиноких краях вислано на адресу тамошніх Українських Допомогових Комітетів: до Італії — 50 бейлів одягу і 2 паки взуття; до Бельгії — 50 бейлів одягу і 3 паки взуття; до Франції — 49 бейлів одягу і 3 паки взуття; до Німеччини і Австрії (окупованих західніми аліянтами) — 120 бейлів одягу, 6 пак взуття та 1 паку футер. Числячи, що бейл становить пересічно 125 фунтів одягу, це дає 34.000 фунтів одягу, окрім взуття і футер. Взуття вислано 8.000 пар. Вся ця одіж та взуття е в добрім стані, придатнім до вжитку. Американське українське жіноцтво подбало, щоб все було відремонтоване (коли потребувало направи) та чисто випране. Ці посилки, з яких три перші е вже в Европі, а остання ще в дорозі до Німеччини й Австрії, становить вартість понад 100.000 долярів. Збірка одягу й взуття серед американських українців для українських жертв війни в Европі ведеться інтенсивно дальше. Після нового року 1946 можна рахуватися з дальшими транспортами одягу та взуття до Европи.

Українських дівчат на науку спровадять Сестри Василіянки до Америки. В 3. числі «Вістей Українського Допомогового Комітету в Бельгії» від 1. 11. м. р. поміщена цікава новинка з Америки про те, що тамошні Сестри Василіянки готові прийняти на науку українських дівчат з Европи. Читаємо там: Наші Сестри Василіянки у Філядельфії в Америці повідомляють нас, що одержали від американського уряду спеціяльний дозвіл спровадити на науку до Америки необмежене число українських дівчат. Вони дістануть у школі СС. Василіянок безплатно освіту та повне удержання і будуть перебувати в Америці так довго, поки не покінчать своїх студій. Ті дівчата мусять мати тепер 15 скінчених років, щоб могти вчитися у вищій школі, званій «гайскул». Батьки чи опікуни, яких дівчата бажали б виїхати на науку до Америки, повинні подати їх імена, прізвища, місце народження та інші дани, як теж рід науки до Управи Українського Допомогового Комітету в Бельгії, який подасть всі інформації до Америки і повідомить заінтересованих про одержання дозволу на виїзд до Америки. Дівчата — учениці виїдуть під опікою двох Сестер Василіянок, які тепер перебувають у Любені в Бельгії. Виїзд до Америки передбачений з весною ц. р.

Адреса Комітету в Бельгії така:
16, rue Van Kerckhoven,
Malines,
BELGIQUE

НОВИЙ ЖУРНАЛ

Українські студенти в Австрії організували видання журналу «На варті». Вже вийшло кілька чисел.

Журнал містить поезії, новелі, оповідання, сатири, популярно-наукові, публіцистичні статті, а також переклади з інших мов.

Редагує журнал молодий письменник В. Кримський.

ЛІТЕРАТУРНІ НОВИНИ

В «Золотій Брамі» — видавництві МУР-у — вийшла з друку книла поезій «Гомін віків» Ярос. Славутича. Тематика — історична. Книга містить такі розділи: Старовічні марива, Дажбожі внуки, Київська слава, Золота Орда, Запорожці та Карби.

Вісті з України

РОЗБУДОВА ЛЬВОВА

Львів мають розбудувати за плянами головного архітекта міста Натальченка. Буде там центральна площа в середмісті, палата культури, дім професійних союзів, етнографічний парк Західньої України з площею 100 гектарів (злучать кілька парків разом), буде збудований український театр, спортовий стадіон, великий залізничий двірець, найбільший в цілій Україні, та багато інших державних будинків. Як заявив архітект Натальченко, Львів матиме чисто українське обличчя. Буде він славитися високими школами, музеями і гарним будинком на оперу, що майже не потерпів від военних дій. Перебудова Львова має тривати 5—6 р. Друге місто, яке буде відбудоване, це Тернопіль, а трете — Галич. Але все це... буде.

ПРО КАРПАТСЬКУ УКРАЇНУ

Дискусія про Карпатську Україну відбулася в серпні 1945 р. у Львові заходом львівської філії Академії Наук УРСР. Учасники вислухали наукових доповідей проф. Свенціцького, проф. Кордуби, доц. Пастернака та д-ра економічних наук В. Огоновського. Найцікавіша була доповідь проф. Свенціцького про мову Карпатської України. Д-р Пастернак говорив про природні богацтва цього краю.

Університет в Ужгороді розпочав свою працю. Вступні іспити до нього відбулися недавно. Большевицька преса уважає відкриття першої школи на Закарпатті визначною подією в культурному житті цієї країни.

ХВОРОБИ НА УКРАЇНІ

Недуги в Західній Україні поширюються в останніх часах в загрозливий спосіб. Найбільше людей вмирає на сухоти та на тиф. Це не диво, бо багато людей живе ще й досі в ямах і землянках, бо ж у висліді военних дій знищено дуже багато сіл, містечок і більших міст. Дається також сильно відчувати недостача ліків та лікарів. Поширенню недуг сприяє також голод та нужда населення. Про ці справи знаходимо чимало вісток в закордонній пресі.

Мистецький вечір у Регенсбурзі

Вечір пісень та арій оперового співака Василя Матіяша, який відбувся 25 січня в Регенсбурзі, — визначна культурно-мистецька подія. Молодий, повний життевої снаги артист володіє голосом приємного, так сказати б, оксамитного тембру. Голос його — баритон, дбало вирівняний та вправлений доброю школою. Студії співу почав у Музичному Інституті ім. М. Лисенка у Львові й закінчив їх у Відні, після того зразу був антажований до оперового театру в Граці, а тепер відбуває самостійні концерти, ширить-популяризує українську пісню, служить мистецтву.

Концерт славного баритона пройшов з піднесенням. Мало коли українському слухачеві доводиться чути виконавців з такою культурою співу. І програма концерту складена з розрахунком на культурного слухача. В ній немає дешевої ефектовности, цілком відсутня елементарщина, яка так часто знижує рівень наших вряджень.

В двох частинах концерту артист проспівав 25 пісень і арій. Захоплені слухачі не хотіли розлучатися з співаком і домагалися довготривалими оплесками надпрограмових додатків.

Розлогою піснею «Ой поля, ви, поля!» та «Жальмом 95» В. Барвінського розпочався вечір. Далі: «Ой Дніпре мій, Дніпре», «Гетьмани» й «Безмежнее поле» М. Лисенка, кілька пісень Р. Шумана, Й. Степового, В. Матюка та Й. Лопатинського. Всі пісні виконав прекрасно, а коли говорити, які найкраще, то слід визнати «Ой Дніпре» Лисенка й «Серенаду» Степового. Глибина національної скарги й надії бринить у першій пісні, ніжність любови закоханого лине з другої. І артист з патосом та з належною голосовою силою виконав пісню туги за державою й надії на прийдешнє. Глибінь емоції вклав артист у виконання «Серенади». Це виконання сміливо можемо вважади зразковим.

Друга частина концерту складалася з оперових арій: монолог з опери «Ріголетто» й арія з оп. «Травіята» Верді, арія з оп. «Запорожець за Дунаєм» С. Артемовського, арія з оп. «Тарас Бульба» М. Лисенка, Каватина з оп. «Фавст» Гуно та пролог з оп. «Паяци» Леонкавалля.

Повну красу й силу голосу розкрив артист у виконанні арій. Лагідне піяно, потужне крещендо й могутне форте, однаково рівне й повне при всіх голосівках, свідчить про велику працю, яку провів над своїм голосом.

Отже, високий рівень концертові надала програма й мистецьке виконання, а Управа Оселі зробила добре діло, запросивши п. Василя Матіяша на концертовий виступ. До успіху концерту великою мірою спричинилася талановита акомпаніяторка п. Ірна фон Джіованеллі.

Між іншим: Вп. артист 26. І. відвідав редакцію «Слова» і в приязній розмові з редактором поділився своїми найближчими плянами. В лютому артист виступить у Регенсбурському театрі як гість в опері «Ріголетто», а 28. II. о год. 20.30 співатиме в мюнхенській радіовисильні. Крім того артист має намір влаштувати ряд концертів у головніших місцях осідку українців.

Молодість, вроджений оптимізм і визначний хист запевняють успіх нашому артистові, перед ним розкриваються широкі мистецькі перспективи. А успіх Василя Матіяша — це ширення нашої пісні, нашої слави.

Дм. Сіяч.

ПЛАСТОВА ЯЛИНКА В РЕГЕНСБУРЗІ

Кошова команда при співучасті всіх пластових куренів у Регенсбурзі влаштувала 26. І. Пластову ялинку. Програма складалася з виступів українських пластунів, після чого з цікавою промовою до пластової молоді звернувся о. Шарановнч, який підкреслив, що ніколи в історії український нарід не дивився на свою молодь з такою надією, як тепер, сподіваючись від неї дій, гідних нашого минулого та виконання великих завдань у майбутньому.

Після офіційної частини присутні розважалися танцями. Для пластової молоді був уряджений буфет.

«БЕЗТАЛАННА»

(В театрі табору Карльсфельд)

Молоді аматори під керівництвом п. Ол. Левицького показали незабутні картини з вічнохвилюючої трагедії любови і розлуки. «Як гарно, коли любиш і коли тебе люблять!» — захоплена чарами любови вигукує Софія (п. Шпак М.) — дружина Гната (п. Коваль Я.). Цілі картини, епізоди донесено майстерно до глядача, бо іноді забуваєш, що це лише гра драмгуртківців... А як горіли очі у Варки (Шпак Ліда), ні дівчини, ні вдови, коли вона закликала-манила до себе бувшого коханого, здавалося, вже навіки втраченого!

Таборяни дуже вдячні молодим аматорам за успішний дебют п'єсою «Безталанна» Карпенка-Карого.

І. М.

ШАХОВІ ЗМАГАННЯ

У Карльсфельді 20 січня 1946 р. відбулися шахові змагання між У. Р. С. Б. «Лев» та німецьким шаховим клюбом «Андерзен-Баварія» з Мюнхену. Це були перші українські змагання, в яких брало участь по 10 змагунів з кожної сторони. Змагання закінчилися вислідом 4,5:5,5 на користь німців. Для українців здобули точки: інж. Кузь К., др. Лебедович, п. Савчак, п. Класін, п. Цюрак і п. Бецький. У німців грали мистець м. Берліну, двократний мистець м. Мюнхену та три віце-мистці баварських шахових клюбів.

Змагання виявили високий мистецький рівень гри обох сторін.

Шахова секція У. Р. С. Т. «Лев» планує відбути в найближчому часі шахові змагання з дружинами інших народів.

Р. Н.

ще мріяли. Якось у січні чи лютому 1942 року, як видавництво «Українська школа» вже похоронили, доручив чомусь генеральний комісаріят педагогічному інститутові виготовляти підручники для шкіл початкових і середніх. Не маючи чого робити, гуртувалися в педагогічному інституті і професори Київського університету та УНДІП-у. Голодні й холодні, професори та всі кращі педагоги-практики складали програми, писали підручники, редагували все це — готували до друку. Наставлений держиморда-шеф Менцель (років 25, задорозумілий і зухвалий гестапівець) квапив усіх якнайскорше викінчувати складання підручників, щоб у якійсь друкарні їх видрукувати. Та це було лише задурювання, зухвала гра і знущання: жодного підручника до друку не допущено, ані гроша нікому не заплачено. А працювали висококваліфіковані професори-педагоги від жовтня 1941 до липня 1942 року, при чому, повторюю, голодні і холодні — на просяному хлібі, якого одержували 200 грамів денно. Та професура не покидала працювати: відбувалися в інституті консультації для вчителів міста, писалися методичні розробки, редагувалися далі підручники, упорядковувалася величезна бібліотека (у травні 1942 р. долучено і бібліотеку УНДУП-у, який теж законсервовано і сплюндровано). Умирали з голоду професори (померли — проф. Пучковський, видатна народня вчителька Сніжкова і інші), а праці не припиняли. І нарешті брудним чоботом розчавив і цей, останній осередок творчої праці українських учених педагогів: у серпні чи вересні 1942 р. оточила поліція інститут, вигнала всіх, хто там був, і брутально наказала нікому більше не приходити до інституту. Отже так «законсервували» цього разу, що за два тижні нічого з того, що ще було зосталося після багатьох «переглядів» в інституті, не лишилося: бібліотека і рукописи підручників та інші папери (архів тощо) пішло димом в інститутських печах, а інститут повернено на казарму.

Варта окремої уваги доля музею Тараса Шевченка. До червня 1942 року його шість разів перевозили з одного приміщення до другого, при чому кожного разу все в менше та гірше приміщення, а на переїзд визначалося щоразу менше та менше часу та, крім того, не дозволялось за кожним новим переїздом забирати якусь частину речей і експонатів. Тож від музею лишилося дуже мало що, коли дійшла черга і його таки законсервувати.

Театри були вже майже цілком оголені ще до приходу німців: всі внутрощі евакуйовано на схід. Німці змусили акторів працювати в театрах «нур фір дойче» (особливо в оперовому). Оперовий театр ім. Шевченка названо — «Гроссопер». На чолі всіх театрів наставлено держиморд-шефів.

Навіть церкви, як уже згадано вище, німці продовжували нищити. Після сотень церков, що їх уже не стало в Києві до 1941 року, висаджено в повітря Успенську церкву в Лаврі, дуже багато усякого багатства викрадено і вивезено як із Лаври, так і з решти соборів, яких лишилося було небагато вже: Софійський і Володимирський собори, Андріївська церква. Володимирський собор до 1941 року був під стома замками: туди уміщувано всю нефальшовану суто-українську найрізноманітнішу літературу. Ці скарби німці теж пограбували, не відомо куди вивезли.

Жодному видавництву, крім газетного видавництва, де виходила від грудня 1941 року німецька газета українською мовою — «Нове укр. слово», не дозволено поновлювати роботи, тому не видруковано в Києві протягом двох років жодної української книги. У газеті від грудня 1941 року — жаден українець уже не працював: одних переарештували (Рогач Іван, Олійник Петро, Кошик Іван, Швець та інші), інші з душею вирвалися і позникали з обрію.

Отже все, що тільки муляло око німецькому загарбникові, плюндрувалося, вивозилося.

Навіть зоологічний парк знищили німці уже в листопаді 1941 р. При чому, найдорожчих тварин вивезли, решту попристрілювали. Ботанічного саду не могли ні вивезти, ні знищити цілком (дещо також вивезли).

Знищивши всі найкращі культурно-наукові надбання українського народу, «законсервувавши» всі заклади, лишили в Києві німці лише дещо і то для власної потіхи, начепивши на цьому всьому знамените «Нур фір дойче».

Виступаючи з Києва, СС-мани нещадно висаджували в повітря найкращі будови, найдорогоцінніші пам'ятки нашої культури і історії, в тому числі університет, Академію Наук і багато, багато інших домів.

Так у загальних рисах виглядало гітлерівське «визволення» і співпраця українців з націською Німеччиною в ділянці культури і науки, зокрема в столиці нашій — Києві.

Д. Кислиця.

УВАГА [illegible]

Хто ма[illegible] машинку до писання та погод[illegible] друкувати на восківках у себе [illegible] просимо заявити Видавництву «Слово». (10 бльок, кім. 217).

ДО ЧИТАЧ[illegible] [illegible]ПЛАТНИКІВ!

Подаєм[illegible] що назві Видавництв[illegible] плати на тижневик «Слово» [illegible] матиме.

За вне[illegible] Видавництво надішле інші [illegible] приблизно відповідатимуть вплач[illegible]

Тижнев[illegible] продаватиметься лише на оселі в [illegible]

[illegible]ція Видавництва

Permitted by [illegible] of Military Government [illegible] ber 1945

Редагує К[illegible] Видає Спілка «Українське Мист[illegible]ератива з обм. порукою в Регенсб[illegible] Редакції і Адміністрації: Реген[illegible] Оселя, бльок 10, м. 217

Satz und [illegible] Ostbayerische Zeitung, Regensburg Kumpfmühler Straße 11

РОЗШУКИ:

Хто знає, що сталося з п. Анною Мох, з дому Іванців, останньо в Райхенберзі — відомість до адм. «Слово» для Данила Моха. (1—2)

Гаврилів Іван, Кравчик Михайло, відгукніться на адресу: Гаврилів Іван, Мюнхен, Фрайман, СС-казерне, бльок Б, III, 24. (1—3)

Лихва Іван, село Викоти, пов. Самбір. Ірина Коваль, с. Береги Долішні, пов. Сянок. Відгукніться на адресу: Комофовський Йосиф, Мюнхен, Фрайман, СС-казерне, бльок Б, III/24. (1—3)

Річну Тіну — Богданів Микола, Регенсбург, адм. «Слово». (1—1)

Інженера Волошина Ярослава, знайомих — Черник Микола. Ландсгут, Нідермаєрштр., укр. табір. (1—1)

Свою рідню — Романюк Іван і Микола, Мироняк Микола і Анна, Вередюк Василь і Параска, Поповича Василя, Дося і Дмитро — Романюк Петро, Карльсфельд, бай Мюнхен, укр. табір. (1—1)

Брата Тихого Івана, (нар. 1901) — Володимир Тихий. Регенсбург, Оселя, бльок II/47. (1—1)

Брата Говоруна Сергія — Говорун Петро, Мюнхен, Дахауерштр. 9, Укр. Червоний Хрест. (1—2)

Шафранського Богдана — дружина Марія Шафранська. Мюнхен, Дахауерштрассе 9/II. (1—2)

Шевчука Тадея (від квітня перебував біля Мюнхена) — Підгірний Ізидор. Мюнхен — Карльсфельд УНРРА, табір 95-278, бльок 15/23. (1—2)

Станіслава Дзявуру, (останньо в Ессені) — Дзявура Петро з дружиною Надією. Авгсбург, Зоммеказерне, укр. табір, бл. IV, м. 47. (1—1)

Боднара Тараса — родичі: Роман і Марія Боднар. Аллергаузен 45. Кр. Фрайзінг, Баварія. (1—1)

Миколу Дутку (нар. 18. XII. 1912). Регенсбург, адм. «Слово». (1—2)

Сина Володимира — Овачук Михайло, Авгсбург, Зоммеказерне, бльок I/110. (1—2)

Брата Степана — Петро Ткачук. Авгсбург, Зоммеказерне, бл. I/110. (1—2)

Дочку і зятя Недельницьких Катерину і Володимира — Еременко Ірина Петрівна. Мюнхен, СС-казерне, бл. Б. III/23. (1—2)

В'юна Якова — В'юн Галина. Мюнхен, Дахауерштрассе 9/II. (1—3)

Сина Ярослава — Винарчик Микола. Оттенріх № 7, пост Вальдгюрн, крайс Фогенштраус. (1—1)

Клименко Славку, Андріївеьку Люсю — Клименко Андрій, Фюссен, Укр. табір. (1—1)

Ганну Березу — Марко Береза, Регенсбург, адм. «Слово». (1—1)

Юрія Ростислава Голуб — батьки. Адм. «Слово». (1—1)

Боровського Михайла — інж. Боровський Михайло, Регенсбург, адм. «Слово». (1—1)

Яцьковського Ярослава — брат Богдан, Мюнхен, Крайбургерштрассе 20. (1—3)

Сина Захаркова Івана, що був в концентраційнім таборі в Гусен, пошт. ст. Георген, Обердонау, відомість про нього подати на адресу: Захарків Михайло, Лаабер 44 б/Регенсбург. (1—1)

Братів Антона і Мирослава Дубасів — Степан Дубас, Пляттінг, Грабенгассе 295 бай Йоп. (1—3)

Жінку Наталію Остапенко, тестя Вельчева Николая — Остапенко Василь, Ландсгут, УНРРА МР 2, Регірунгсгебойде, Регірунгсплац. (1—1)

Проф. Осипа Залеського — жінка Гертруда Залеська, Фюссен, Аллген ДП. Камп, бл. VI, мешк. 53. (1-2)

Дружину Клавдію П. Сахненко — Трохим Сахненко, адм. «Слово». (1—3)

Сестру Феник Ніну — Ревенко Оксана, Кітцінген, Фасфабрік (1—5)

Рідних і знайомих — Івасюк Корнель, Регенсбург, Пфауенгассе 6/3, Ламмель. (1—1)

П. др. М. Мидловського і всіх знайомих — Козловський Стефан, Фільсек, зідлагер ІЧ/3 Кр. Амберг. (1-1)

Сина Норика Романа, брата Кононовича, Осипа — Норик Елена, Біберах (Рісс). (1—1)

Лазаревича Тараса — мама Лазаревич Степанія. Регенсбург, Ріхард-Вагнерштр. 8. (1—4)

Макобея Володка, Миколу, Хомчука Дануху, Біланя Федя, Даця із Кигданець — Богдан Робак, Пассав, Седанштр. 65. (1—2)

Сина Юрія — Борис Стриковський, Швайнфурт, Гінденбургказерне. (1—2)

Рабія Ярослава, Левкового Стефана, Василя, знайомих — Рябий Евстахій, Карлштасд?, Кофрітгассе 445 (1—4)

Знайомих — Лех Іван, Федорук Юрцьо, Бойчук Ярослав — пошукує Федорук Волод. Укр. Ком. в Розенгаймі. (1—1)

Жінку з дитиною Бондаренко Катерину Загорулька Миколу — пошукує Бондаренко Степан. Укр. табір Ульм. (1—3)

Рідних та знайомих, Струк Ірена, Регенсбург, Укр. Оселя, бльок IV. (1—2)

Яцкевича Йосифа і Софію, Думанчука Григорія, Стефанію і Марійцю Марків Лонгин. Зголошування до адм. «Слово», Регенсбург. (1-2)

Сина Михайла Піхо, останньо в Мінсінген. Відомість про нього прошу надіслати на мою адресу: батько Піхо Антін, Вальбургкірхен кр. Пфаркірхен бай Ентголцнершпайнер, Нідербаерн. (1—4)

Синів Герцик Йосифа і Евгена (Алгорн—Гамбург) — Герцик Іван, Вальбургкірхен (Малерганс) Кр. Пфаркірхен, Нідербаерн. (1—4)

Калета Евгенюша — сестра Катажина Калета-Спачинська. Міттертаіх, польський лагер. (1—3)

Івченко Елеонору, 18 років, останньо в березні перебувала в Пітніц-Домгартен (Померанія). 2) Дзюбенко Сергія-Іванченко Юрко. Адм. «Слово». (1—4)

Дашкевича Івана — батько Дашкевич Андрій, Регенсбург, оселя, бльок V, мешк. 7. (1—1)

Петровських: Миколу, Мих. та Віру Мих. — батько Петровський Михайло, Регенсбург, адм. «Слово». (1—1)

Островського Івана, що перебував на праці: Штарнберг б. Мюнхена — брат Ілько. Енцкофен б. Платтінг, Деггендорферштр. бай Гаймардл Лоренц. (1—1)

Сина Михайла Степановича, дочку Надію Степанівну — батько Степан Якимович Лупивовк. Еігенвах 36, Кр. Ландсгут. (1—2)

Кореневич Іван, Голодович Михайло і Логуш Ярослав відгукніться на адр.: Сапліва Віра, Обергекінг 1. Кр. Лондау — Ізар, Нідербаерн. (1—1)

Норгало Олену (1924) р.), останньо в Лінці — сестра Уманців Ірина, Мюнхен, Карльсфельд, Укр. табір, бл. 1. к. 19. (1—2)

Марію Шайнюк і Станиславу Грипину — Василь Шайнюк, Новий Ульм, Укр. табір. (1—1)

Сина Івана Яковича Компсаренко Кубанської, Обл. станиця Попутна — Дарія Омельянівна Окинча, Ландсгут, Регірунгсгебойде. (1—2)

Дружину Ольгу з сином Богданом, що останньо мешкали в Брікс — Судети — Др. Борис Базилевич, Новий Ульм, Укр. табір. (1—1)

Кабанцівих: Василя та Лідію — мати Ніна Шарф, Ландсгут П/Б, Клетцмюллерштр. 43. (1—2)

Левченка Леоніда, Юрія, Галю і Сагову Ліду — Марія Шутько, Штуттгарт, Каммштатт, Функерказерне бл. 5/30. (1—2)

Фролова Олена — батьки Фролов Василь, лагер Гайденау бай Гамбург. (1—1)

Антоненкова Сергія — брат Антоненко Михайло, лагер Гайденау бай Гамбург. (1—1)

Сина Володимира ур. 1926 р. в селі Настасів, Тернопільського повіту — Колодій Михайло, Укр. табір, Інгольштадт. (1—7)

Рідних та знайомих — Щербань Роман, лагер Волькерінг бай Регенсбург. (1—1)

Дружину Марію, сина Ярослава і дочок: Олю і Надію — Гонтар Василь, Інгольштадт, Укр. лагер Б УНРРА. (1—1)

Сина Апполона, останньо Криниця — Нікітін Ананій, Авгсбург, Зоммеказерне. (1—1)

Даниленко Женю — сестра Ліда, Штравбінг, Ландсгутерштр. 74. (1—1)

О. Романишина Богдана з ріднею, Олійника Володимира — Демків Іван. Всіх хто знає про їх долю повідомити: ДП 5 Камп, Штравбінг, Казерненгассе Б—І. (1—1)

Рідних і знайомих — Кітраль Кароль, ДП 5 Камп, Штравбінг, Казерненгассе Б—І. (1—1)

Морозова Павла — батьки Іван і Наталія Морови, Авгсбург, укр. таб., Зоммеказерне, бл. 3, м. 6. (1—1)

Друзів та знайомих — Білоус Евстахій, Лянгемаркштр. 34, Ешвеге (бай Вегра), Кр. Кассель. (1—1)

Рідних та знайомих — Евлахов Іван, Нідергекінг, Ландау/Ізар. (1—3)

Скрипку Андрія (1907) останньо Губіно або Міцинг — Скрипка Настя, Нюрнберг, дорф Маяк, барак 2. (1—1)

Дем'яніва Михайла, Тібінген та знайомих з Калуша — Одежинський Богдан, Карльсфельд, барак Б/21. (1—1)

Івана і Лідію Одежинських — Одежинський Богдан, Карльсфельд. (1—1)

Турчина Петра, зятя і дочку Марію та брата Чорнія Ілька (всі з Хитевич, п. Рудки) — Лопадчак Олекса, Авгсбург, Зоммеказерне, бльок IV/79. (1—1)

Василя Гриніва зі Львова, який мешкав при вулиці Казимирівській 3 — брат Теодор Гринів, Карльсфельд біля Мюнхену, укр. табір, барак 9, мешк. 11. (1—3)

Брата Василя, останньо на Словаччині — Катерина Кам'янка, адм. «Слово». (1—1)

Марію Бойко з Югославії — Петро Бойко, Ландсгут, Регірунгсгебойде 52. (1—1)

Леонтовича Івана і Олександра, Прищенка Микиту та Синева Саву (1933) — Берло Іван, Ландсгут, Францзайфештр. 13. (1—2)

Племянника Олександра Шеповського — Дарія Окинча, Ландсгут, Регірунгсгебойде. (1—2)

Рідних, знайомих з Любіня-Великого б/Львова та друзів студентського й кондуторського життя у Львові — Навроцький Василь, ДП, Камп, Мюнстер 252, ДП Ассемблю Центре «800 Контроль Уніт» БАОР (бай Гр. Брітаін). (1—1)

Писарева Зиновія і Тадея — мати Писарева Юлія і Нуся Гнатишин. Адм. «Слово». (1—4)

Черевко Миколу та Катерину — батько Черевко Андрій, Пассав, Інштадт —Касенау 58. (1—2)

Мустафаїва Бахавдіна — брат Отарчієв Бухук, Штравбінг, Кавалеріказерне. (1—1)

Дружину Трусевич Поліну та доньку Трусевич Раїсу — Трусевич О., Новий Ульм, укр. лагер, бл. Д 55. (1—1)

Рідних та знайомих з Палатиче (Товмаччина) — Остапчук Петро, Пільвайхе 13 бай Пляттлінг. (1—3)

Знайомих з Делятина — Клопіщак Юрко, Пільвайхе 13/Пляттлінг. (1—3)

Сина Мирослава Буруцького — Василь Боруцький, Авгсбург, Зоммеказерне, бл. 3/88. (1—1)

Онуфрію Омелян, Енушевського Антона — Вальків Василь, Авгсбург, Зоммеказерне Б 2/47. (1—1)

Оруна Мирона — Кіпаль Володимир, Авгсбург, Зоммерказерне бл. 1/110. (1—2)

Голінко Розалію (останньо Вайдліц і/д Марк ам Ланкервен бай др. Крефт) — Слонський Василь, Мюнхен, СС-Казерне, бл. Б, 3/29. (1-2)

Сина Зекунова Івана — батьки, Гольштадт № 251, Бец. Бамберг. (1—6)

Дочку Халееву Надежду — батьки, Гольштадт № 135, Бец. Бамберг. (1—2)

Богдан Тарнавський з Кутів — Братіслава, тепер Штравбінг, Віттелсбахергеге 3/42, кім. 13. (1—2)

Заруму Богдана — Лесків Михайло, Мюнхен, Ауерфельдштр. 7/о. (1-3)

Брата Степана Палія (останньо коло Берліну) — Петро Палій, Новий Ульм, табір. (1—1)

Рідних і знайомих з села Іськанічі П. Перемишль — Петро Фучак, табір, Новий Ульм. (1—1)

Ів. Пил. Головка, нар. 1895 та Олександра Коваленка — Валя, адм. «Слово». (1—2)

Луцишину Теклю та Мостову Ганну — Федь, адм. «Слово». (1—1)

Борисюк Віру і Анну, Поліщука Іларіона з повіту Луцьк — Борисюк Павло, табір, Новий Ульм. (1—1)

Сина Дробика Володимира, останньо коло Гамбурга — Дробик Дмитро, табір, Новий Ульм. (1—1)

Брата Михайла Шувер з Княжа — Шувер Андрій, табір, Інгольштадт. (1—1)

Проданик Іллю, Осипа і Володимира з Буковини — Проданик — Негребенька Марія, адм. «Слово». (1—2)

Сина Богдана Граба (1928) — Граб Михайло, Ноймаркт, Опф, Дурхганслагер.

Мельника Якова, Дулю Микиту, Гавриша Панаса, Пазинича Прокопа, Ващенка Захара і Марченка Івана — Пономареко Іван, Штравбінг, Панцерказерне, бл. 3, кім. 60. (1—2)

Тупік Алесю — Коваль Василь, Штравбінг, Панцерказерне, бл. 3, кім. 60. (1—2)

Цимбалюка Сергія та знайомих — Цимбалюк Олена, Фюрт, Маріенштр. 4. (1—2)

Іванку — відізвися! Айталь Хопинецький, Регенсбург, Гантоферзідлюнг, бл. VI/155. (1—2)

Синів Віктора і Йосифа — батько Дунець Василь, Інгольштадт, Спреттіштр. 15. Баерн. (1—2)

Евгена Некрасова — Микола Пономаренко, Фюссен, лагер бл. 3/95. (1—1)

Брата Михайла — Шевченко Надія, Ландсгут, Легбюлгштр. 12. (1—2)

Сина Ганського Ерика (1926) останньо біля Ахена — Танська Альвіна, Фрітцлагер бай Кассель, Аллеештр. № 167. (1—2)

Лисенка Володимира М. — батько, Бамберг, Гауштадт, Гавптштр., Фабрік-Бау 13. (1—3)

Синів Богомола Миколу та Володимира — батько Олекса Богомол, Бамберг, Гауштадт, Гавптштр., Фабрік-Бау 13. (1—2)

Брата Голіка Івана — сестра Олександра Сорокина, Бамберг, Гауштадт, Гавптштр., Фабрік-Бау 13. (1—2)

Сестру Линник Марію і зятя Івана Линника — Стрибко Ярина, Мюнхен, лагер Карльсфельд, барак 9/6. (1—3)

Ігоря і Льва Козака — батько А. Козак, Фірстенцель, Пассау. (1—5)

Жінку Катерину Хому та двох синів Юрка і Зиновія зі Львова — Хома Михайло, Мюнхен, Укр. Комітет, Розенгаймштр. 46 а.

Дзвінківну Марію — Висоцький Микола, Лаухдорф, Крайс Кауфбойрен. (1—2)

Сестру Висоцьку Настю — Висоцький Микола, Лаухдорф, Кр. Кауфбойрен. (1—2)

Хромовського Дмитра та Ришку Романа — Хромовський Степан, Карльсфельд бай Мюнхен, УНРРА, лагер 8/22. (1—2)

Сина Остапа Мельника — Мельник Ілля, Карльсфельд, бай Мюнхен, лагер 8/24. (1—2)

Пасовця Мик, Кулакевича Івана — Шпак Марія, Карльсфельд бай Мюнхен, лагер 2/22. (1—2)

Брата Івана (Цетгау 93) — Волошина Ліда, Карльсфельд бай Мюнхен, лагер 2/22. (1—2)

Сина Мирослава Кифора Остапа, Шкіру Степана — Пришляк Микола, Карльсфельд бай Мюнхен, лагер 4/27. (1—2)

Родичів, сестру і знайомих — Лотоцький Ярослав, Карльсфельд бай Мюнхен, лагер 4/27. (1—2)

Мироненка Миколу — батьки, Карльсфельд бай Мюнхен, лагер ДП. (1—3)

Сина Аксенова Миколу — Аксенов Олександр, Карльсфельд бай Мюнхен, лагер Б 1/11. (1—2)

Друзів та знайомих — Пащак Василь і Софія, Мюнхен, Карльсфельд к/15. (1—2)

Швагра Дубей Павла і сестру Олену (Гальбертат) — Кірик Федір, Мюнхен, Карльсфельд, бар. 10/17. (1—2)

Чайківську **Евгенію** зі Станиславова і рідню — Іванусів Ярослав, Мюнхен, Карльсфельд, бар. 7/7. (1-2)

Гела Іляріен, священик, Борис Евген, Олена, Юрко, Оксана (останньо Мітерлааб, Австрія) — Гела Степан, Гемейншафтелагер, Коріген, пост Гейкендорф через/Кіль. (1—)

Тамару Фолькман — мати Софія, Геттінген, Беендерландштр. 5. (1—1)

Сина Миколу Пустовойт — Дмитрій Пустовойт, Бамберг, Цінкенвертштрассе 15. (1—1)

Родичів: Дмитра Солдатенка, Крутуху Стефана, Шкута Андрея, Конча Петра, Козлова Василя — Дмитрій Пустовойт, Бамберг, Цінкенвертштрассе 15. (1—1)

Хто знає про долю, або місце перебування Тітаренка Петра, юнака 18 років, хай ласкаво сповістить матір на слідуючу адресу: Регенсбург, таб. УНРРА, Гангоферзідлюнг бл. І, мешк. ч. 229. — Всю українську пресу у Франції і англійській зоні вічливо прошу це оголошення кількакратно передрукувати. (1—2)

Софій Ольгу-Юлію (ур. 8. 9. 1918) зі Здунської Волі, повіт Сірадз, Вартегав — батько Софій Теодор, Укр. табір, Корнберг, біля Бебри, УНРРА, Теам 504, Кур-Гессен. (1—1)

Інж. Керичинського Василя, сестру Керичинську Еву — Хіч Михайло, Гослар, Лідеманн 3. (1—2)

Надія Григорович! Будь щаслива! Жду тебе в Авгсбурзі. Іван Манило.

Лік-Вет. Лодинському Омельянові та його дружині Іванці (Андрухівна) в день вінчання прийми найсердечніші гратуляції від товаришів по фаху з Мюнхену. (1—2)

Подається до відома, що вийшов цикльостилевий друком малий англійсько-український словничок, в котрім зібрано понад 2000 слів з вимовою. Хто бажає його набути, пересилає РМ. 8 і порто на адресу: Іван Дідюк, Гослар ам Гарц, Міттельштр. 3 (Брітіше Зоне). (1—1)

УВАГА!

З технічних причин усі друки Спілки «Українське Мистецтво» виходять без кількох українських літер.

УВАГА!

Подаємо розцінку оголошень, що вміщуються в українському тижневику «Слово».

1. Для установ, підприємств, учбових та інших закладів:

сторінка	800 Р/М
1/2 сторінки	400 Р/М
1/4 сторінки	200 Р/М
1/8 сторінки	100 Р/М
1/16 сторінки	50 Р/М

2. Оголошення про розшуки з розрахунку 50 пфенігів за слово за один раз вміщення в газеті

Адміністрація.

Ціна 50 пф.

„The Word" - Ukrainian Weekly

УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖНЕВИК

Рік II. Регенсбург, неділя 10 лютого 1946 Ч. 6. (13)

СССР одержить територію від Японії

Вашінгтон. Міністер закордонних справ США **Бирнс** повідомив на пресовій конференції про порозуміння між США і СССР щодо території, яка має відійти від Японії на користь Росії. Отже СССР одержить назад південну половину острова **Сахаліну**, який втратила Росія підчас російсько-японської війни 1904—1905 рр. Крім того, Росія одержить **Курильські острови**, що сполучають південний пункт сибірського півострова Камчатки з північним японським островом Гоккайдо. Бирнс заявив, що порозуміння в цій справі дійшли були вже Рузвелт, Черчіль і Сталін на конференції в Ялті в лютому 1945 р. Формальний перехід цих територій до СССР настане після підписання мирового договору з Японією.

Як далі повідомив міністер закордонних справ, також порозуміння в справі **Порт-Артуру і Дайрену**, про які в свій час був складений советсько-китайський договір, було досягнено на конференції в Ялті.

ФЕЛЬДМАРШАЛ МОНТГОМЕРІ — ШЕФ БРИТІЙСЬКОГО ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

Лондон. Як повідомило британське воєнне міністерство, головнокомандувач британських окупаційних частин в Німеччині фельдмаршал Бернард Л. Монтгомері призначений від 26 червня 1946 р. шефом британського генерального штабу.

ЧОМУ ГІТЛЕР НЕ ПОЧАВ ГАЗОВОЇ ВІЙНИ

Ню-Йорк. США мали вже на початку війни величезні засоби для провадження хемічної війни, чим перешкодили Німеччині розпочати газову війну.

Таке заявив один з американських генералів, що є спеціялістом для хемічного провадження війни. Цей генерал схарактеризував американські висліди дослідів з цієї ділянки, як найкращий засіб проти всякої спроби іншої армії розпочати газову війну. Америка має хемічну зброю, жахливе діяння якої перевищує усі дотепер відомі отруйні гази, так само, як атомова бомба перевищує усі дотеперішні бомби.

ОДНА АТОМОВА БОМБА — 300.000 ЖЕРТВ

Токіо. Головна квартира генерала Мек Артура повідомила, що вибух атомової бомби у Гірошімі коштував більш, як 300.000 жертв. Нараховано 78.000 вбитими. До цього доходить 14.000, що зникли без сліду, 9.000 тяжко і 27.000 легко ранених. Біля 176.000 осіб зазнали шкоди через знищення їхніх осель.

ЗАЯВА СОВЕТСЬКОГО ДЕЛЕГАТА

Американський часопис «Старс енд Страйпс» сповіщає, що советський представник в Організації Об'єднаних Народів, Микола Бажан, виступив з обвинуваченням української еміграції, заявляючи, що «прихильники фашистів, вороги советської республіки, знайшли захист у таборах втікачів в Італії, Німеччині та Австрії. Ці елементи, звичайно, називають себе українськими націоналістами. В західній Німеччині мають свій власний часопис, що за хищає, як вони кажуть, українську свободу. В Авгсбурзі є табір, де ці українські націоналісти і інші українці перебувають під опікою УНРРА».

Бажан підтримував пропозицію Югославії про повернення втікачів до батьківщини.

НАСЕЛЕННЯ США

Вашінгтон. Населення США впродовж останніх п'яти років до липня 1945 р. збільшилося на вісім мільйонів. Таким чином загальна кількість населення США становить тепер 139 мільйонів.

Лондонська Конференція Об'єднаних Народів

Гостра промова мін. Бевіна

Лондон. Рада Безпеки Організації Об'єднаних Народів після прийняття постанови у перському питанні (дивися далі) перейшла до розгляду **грецького питання.** Советський делегат Андрей Вишинський виступив з гострою критикою сучасного грецького уряду та зажадав негайного виведення британських військ з Греції, які, на його думку, є причиною всіх труднощів у Греції.

З відповіддю йому виступив міністер закордонних справ Великої Британії **Ернст Бевін,** який заявив: «Грецька проблема завжди тоді порушується Советським Союзом, коли вирінає питання розв'язання справ Румунії, Болгарії і Балканів».

Далі Бевін змалював невідрадні відносини в Греції, коли прибули туди британські війська та заявив, що **громадянську війну в Греції викликали комуністи.** Британські війська залишаться в Греції лише до виборів, які мають бути переведені справедливо та без жадного політичного натиску. СССР відкинула запрошення взяти участь як наглядач у грецьких виборах, а тому не має жодного права грецьке питання ставити перед Радою Безпеки. Греція має лише невелике військо, в той час як Болгарія розпоряджає добре озброєним і вивченим військом понад 100.000 осіб та Югославія — 300.000. Крім цього, в Болгарії знаходиться велика советська армія. Отже Бевін запитує, чи можна собі уявити, щоб Греція при допомозі невеликої кількости наявних там британських військ цим країнам оголосила війну та на них напала? «В чому отже полягає загроження миру Великою Британією? **Таке твердження є нісенітнецею».**

Англійські війська, як заявив далі Бевін, були післані до Греції на жадання грецького уряду. Цей договір, підкреслив Бевін, був заключений в порозумінні з Сталіном. Щойно в Потсдамі порушили росіяни це питання, що особливо цікаве, коли дискутувалася справа Румунії і Польщі.

Бевін закінчив свою промову такими словами: «Я не думаю, щоб британські заходи в Греції були справжньою причиною повстання цього питання. Я маю відчуття, що до цього були міродайними глибші підстави, які є лише відомі советському урядові. Більшою небезпекою для миру в світі є безупинна пропаганда з Москви, постійне використовування комуністичних партій усіх країн у нападах проти британського народу, британського уряду, так ніби не існувало між Росією і Великою Британією жадної приязні. Я повторюю: **Це є найбільша небезпека для світового миру.** ...Я прошу Раду Безпеки про остаточне вирішення, чи британський уряд загрожує мирові, коли на прохання грецького уряду підтримує його при збереженні порядку та господарчій відбудові. Коли Велика Британія загрожує мирові, тоді повинна про це висловитися Рада Безпеки. Британський уряд з цього витягне консеквенції. Коли ми не загрожуємо мирові, тоді повинна Рада Безпеки відкинути заклад».

Після міністра Бевіна забрав голос грецький представник Агнідес, який висловив подяку Раді Безпеки, що вона поставила грецьке питання під дискусію. Він заявив, що англійські війська перебувають в Греції на бажання грецького уряду та згоду на це дали в спеціяльно підписаній умові усі грецькі партії. Греція просить, щоб британські частини не залишали Греції, аж вона не переможе тих всіх труднощів, в яких знаходиться.

ПЕРСЬКЕ ПИТАННЯ

Світова Рада Безпеки 30 січня після чотиригодинних дебатів та вислухання 28 і 30 січня обох сторін, постановила **справу розв'язання советсько-перського спору залишити для безпосередніх переговорів між Москвою і Тегераном.** Обидві сторони підчас розмов на конференції самі висловили готовість розв'язати спір безпосередніми переговорами. Рада Безпеки жадає від сторін, щоб вони інформували її про поступи в цих переговорах. Крім цього **Рада зберігає за собою право бути інформована про перебіг переговорів.**

СПРАВИ ВТІКАЧІВ

Справою **втікачів в Европі** зайнявся Відділ Об'єднаних Народів для соціяльних, гуманітарних питань. Югославський делегат висловив думку, що не потрібні ніякі дальші заходи в цій справі, бо багато з так зв. ДП — це антидемократичні елементи, в багатьох випадках навіть воєнні злочинці. Англійський представник рішуче спротивився проти такого погляду та **запропонував створити світову організацію для розв'язання питання осідку тих втікачів, що не бажають вертатися до своїх країн. Американська делегатка пані Елеонора Рузвелт підтримала цю пропозицію.**

На дальшому засіданні представник Советської України схарактеризував усіх втікачів, як фашистів, за винятком еспанців і жидів. Натомість голяндська делегація запропонувала покликати міжнародню делегацію, яка мала б зайнятися питанням переселенням втікачів.

ВИБОРИ ГЕНЕРАЛЬНОГО СЕКРЕТАРЯ

Пленарні збори Організації Об'єднаних Народів при таємному голосуванні обрали 47 голосами проти трьох **генеральним секретарем Об'єднаних Народів норвезького міністра закордонних справ Лі.**

НАРАДИ НАД МИРОВИМ ТРАКТАТОМ З ІТАЛІЄЮ

Лондонська конференція п'яти заступників міністрів закордонних справ продовжує наради над мировим трактатом з Італією. Британський уряд передав членам конференції ноту Австрії в справі південного Тиролю. Під час останніх розмов СССР відновила знову свої жадання щодо управління італійськими колоніями. Особливо зацікавлена СССР Триполітанією. США та Велика Британія бажали б, щоб північно-африканські колонії були під управою Об'єднаних Народів, а пізніше одержали самостійність. Міністер Бирнс заявив, що Росія погодилася на американський проект ревізії та злагодження умов перемир'я з Італією.

Політична програма Дон Жуана

Ліссабон. Претендент на еспанський трон Дон Жуан одержав віздову візу до Португалії та прибув туди на невизначений час. Як повідомляє одна з бельгійських газет, Дон Жуан має зустрітися там з генералом Франком, щоб обговорити з ним найважливіші пункти політичної програми, які повинні охоронити Еспанію від нової громадянської війни. Цими пунктами програми є: 1. Створення держави, яка буде визнавати легальні права людини. Її законодавчий орган має бути обраний народом. Закони мусять бути затверджені королем. 2. Держава і церква повинні бути керовані окремо. 3. Великі маєтки мають бути вивласнені і справедливо поділені. 4. Колишні привілеї аристократів мають бути піддані ревізії з погляду заслуг, які має дана особа перед країною.

Дон Жуан висловив бажання, щоб в Еспанії була проголошена загальна амнестія, щоб народові дати нагоду підчас виборів висловитися про майбутній свій уряд. Урядову програму Дон Жуана, яка передбачала співпрацю з республіканцями, одна з монархістичних груп рішуче відхилила.

ЗАЯВА ДЕ-ВАЛЕРА

Деблін. Ірляндський прем'єр де-Валера висловив бажання Ірляндії співпрацювати у розв'язанні усіх світових проблем. Одночасно де-Валера зажадав включення до вільної ірляндської держави шести північно-ірляндських графств.

Репатріяція поляків з України

Варшава. Найближчим часом знову має розпочатися дальша репатріяція поляків з СССР. В першу чергу має відійти 4 транспорти поляків з України. Ці транспорти обраховані на 5000 осіб з округ Київської, Полтавської, Харківської, Запорізької, Херсонської, Кірозоградської і Миколаївської.

З 19 станиць районових уповноважених від польського уряду в справі репатріяції поляків з території Української ССР уже зліквідовано три станиці, а саме: 1) Дубно, 2) Броди і 3) Володимир Волинський. З тих округів всі поляки вже виїхали до Польщі.

ТРИ МІЛЬЙОНИ ПОЛЯКІВ БУДУТЬ ПОСЕЛЕНІ НА ЗАХОДІ ПОЛЬЩІ

Варшава. В цьому році має бути поселено в західніх округах Польщі три мільйони поляків, що повернуться з СССР та з західньоевропейських країн. Повідомлячи про цю цифру, заступник польського прем'єра Владислав Гомулька підкреслив, що дотеперішні західні кордони мають для Польщі важливе життьове значення.

Міністер Гомулька заявив далі, що з шести мільйонів німців у західніх округах Польщі вже відтранспортовано до советської зони два мільйони. На закінчення Гомулька сказав, що польський уряд вжив енергійних заходів проти плюндрування і корупції у нових областях.

ДО СТАНОВИЩА В ПОЛЬЩІ

Вашінгтон. Міністер закордонних справ США Бирнс виступив з заявою про внутрішню ситуацію в Польщі, в якій стверджує, що в Польщі справді відбулися політичні вбивства та що в цих убивствах замішана польська поліція безпеки. Американська амбасада у Варшаві одержала уповноваження вказати польському урядові, що Америка жадає, щоб польський уряд зробив усе для того, щоб відбулося переведення вільних виборів.

Демекратизація Китаю

Чунгкінг. Дорадчий відділ, в якому об'єднуються всі китайські політичні партії, постановив впровадити систему кількох партій та створити коаліційний уряд, з комуністами включно. Таким чином закінчилося всевладне панування Гоміндану, дотеперішньої урядової партії, що тривало 18 років. На цьому останньому засіданні дорадчого відділу, під головуванням самого генераліссимуса Чанг-Кай-Шека постановлено, що усі партії повинні спільно співпрацювати «над відбудовою сильного об'єднаного, мирного й демократичного Китаю!»

Чанг-Кай-Шек підкреслив, що всі китайські партії будуть мати забезпечене право діяльности і пропаганди в усій країні в рамках діючих законів. В майбутньому не будуть більше існувати таємні організації і приватні армії. Нова китайська конституція буде забезпечувати усім китайцям свободу особи, думка, віри, слова, преси і зборів та одночасно надасть рівноправність жінкам. Новостворений коаліційний уряд буде переходовим урядом до вступлення в силу нової конституції, що має статися приблизно за шість місяців. Має бути створена одна національна армія силою від 50 до 60 дивізій, яка підлягатиме міністрові національної оборони, що має бути цивільною особою. Суворо буде заборонено військові втручатися до політики. Генерал Маршалл, спеціяльний амбасадор США в Китаї, буде дорадником комісії, що переводитиме військову реорганізацію в Китаї.

5 травня мають бути відкриті нові національні збори, що нараховуватимуть 2050 членів з того 900 членів кол. національних зборів Гоміндану. 300 послів буде вибрано наново в цілому Китаї. Крім цього буде призначено 150 представників з прикордонних областей разом з Манджурією, Формозою, Еголь і Енаном. Поодинокі партії делегують 630 представників, з цього Гоміндан — 220, комуністи — 150, демократична ліга — 120, співпрацююча з Гоміндамом партія молодих — 100 та безпартійні організації — 70. Китайське народнє представництво має складатися з двох палат.

ГЕНЕРАЛ СЕР ФРІДЕРІК МОРГАН ЗНОВУ ДИРЕКТОРОМ УНРРА В НІМЕЧЧИНІ

Вашінгтон. Генераллейтенант сер Фрідерік Морган знову зайняв свій пост голови організації УНРРА у Німеччині. Його змусили були уступити після того, як він висловив свої думки на пресовій конференції у Франкфурті відносно теперішніх жидівських утікачів з Польщі. Щоб вияснити цю справу, його покликано до Вашінгтону. Генеральний директор УНРРА, Герберт Леман, заявив, що до Моргана він і надалі має довір'я. Ген. Морган у відкритому листі висловив жаль з приводу наслідків своїх зауважень на пресовій конференції та публічно просить вибачення за ці зауваження, виразно підкреслюючи, що він зовсім не є антисемітом.

ПРИСУД СМЕРТИ НА КИЇВСЬКОМУ ПРОЦЕСІ ВОЄННИХ ЗЛОЧИНЦІВ

Київ. Військовий суд у Києві засудив 12 кол. німецьких військових, у тому числі трьох генералів — Шефа, Бургкарда і фон Тшаммера на кару смерти через повішення. Усі вони були обвинувачені за доконані ганебні злочини, вчинені на Україні підчас німецької окупації.

ДОВКОЛА ОСОБИ МАННЕРГАЙМА

Гельсінки. У фінському процесі воєнних злочинців, в якому обвинувачують вісім фінських політиків, у тому числі колишнього президента Рісто Ріті, зачеплено також справу теперішнього президента Фінляндії 78-літнього го маршала Густава Маннергайма. На підставі зізнання німецького генерала Бушентагена, що знаходиться у совєтському полоні, Маннергайм як головнокомандувач фінської армії затвердив німецько-фінський договір про спільний напад на СССР у травні 1941 р. При таких обставинах є питанням, чи Маннергайм зможе залишитися далі президентом держави. Коли б він уступив, його наступником став би прем'єр Його Паасіківі, який має довір'я у росіян.

ЗАБИТО ОФІЦЕРА АЛІЯНТСЬКОЇ КОНТРОЛЬНОЇ КОМІСІЇ

Будапешт. Підчас атентату згинув Петро Некрашевич, член штабу Аліянтської Контрольної Комісії. Некрашевич, що вертався автом до Будапешту, був забитий ручною гранатою, яку кинув невідомий атентатчик в його авто. Атентатчик зник.

ПРОГРАМА ФРАНЦУЗЬКОГО УРЯДУ

Париж. Новий голова французького уряду і держави Фелікс Гоен оголосив перед французьким національними зборами програму свого уряду. Він змалював поважний стан французького господарства та підкреслив, що французький нарід повинен принести тяжкі жертви, щоб подолати ситуацію. Ціллю закордонної політики Франції є збереження совєтсько-англійсько-французького потрійного союзу.

ФРАНЦУЗЬКІ ТЕРИТОРІЯЛЬНІ ДОМАГАННЯ ВІД ІТАЛІЇ

Лондон. Заступник французького міністра закордонних справ передав представникам чотирьох великодержав меморандум, в якому Франція домагається від Італії невеликих змін кордону в Альпах та невеликих змін в тунісько-лібійському кордоні. Більші домагання стосуються південної Лівії, де Франція домагається Фессану, південно-лівійської округи оаз, що глибоко врізається в французький Судан та який був зайнятий військами французького визвольного руху, коли ще Роммель наступав на Египет.

ПОДІЇ В ЧІЛІ

Сантіяго. Підчас великих протиурядових демонстрацій в Сантіяго вбито 11 осіб та 80 тяжко ранено. Наслідком цього професійні спілки оголосили в Чілі генеральний страйк, домагаючися створення нового уряду, який би відповідав бажанням лівих партій та зірвав зносини з Еспанією Франка. Стан напруження не тривав довго, бо незабаром дійшло до порозуміння між урядом і професійними спілками, які відкликали страйк. Уряд зі свого боку заявив, що знесе стан облоги та запровадить у краю нормальні відносини.

Сантіяго. Як повідомляє Дана, чілійський уряд в наслідок публічних демонстрацій, мабуть подався до димісії.

Злочини проти невинного населення

З нюрнберзького процесу

Нюрнберг. Французький прокурор у дальшому ході процесу воєнних злочинців у Нюрнберзі покликав шістьох свідків, які ствердили жахливі подробиці методів тортурування, що їх вживало гестапо, та змалювали страшні обставини в концентраційних таборах і таборах для військовополонених. Один з свідків ствердив, що з 1000 до 1500 осіб, новоприввезених до концентраційного табору в Освенцімі, 200 осіб відставляли до табору, решту негайно спроваджували до газової камери, що мала напис «лазня», де цих людей труїли газом. Інший знову свідок розповів про недозволені в лікарській практиці різні медичні експерименти, наслідком чого втратили життя тисячі в'язнів концтаборів і військовополонених.

Після зізнань свідків, що тривали два дні, французький прокурор ствердив, що політика повного знищення і терору, яка створила концентраційні табори, охоплювала всю Европу. З 250.000 осіб, що були вивезені з Франції, залишилися живими лише 35.000. Серед осіб, що були примусово вивезені з Франції до таборів у Німеччині і там були замордовані, знаходилися префекти, генерали та інші високопоставлені особи та їхні родини. Документально стверджено, що все це діялося не з волі окремих осіб, але з розпорядження уряду райху і вермахту. Крім гестапо і СС, при цьому тяжко обтяжено генеральний штаб та німецький вермахт.

В дальших висновках прокурор зайнявся виною окремих обвинувачених. Він ствердив, що Герінг, Кайтель і Йодль винні за розстріли закладників та Кальтербруннер, Сейс-Інкварт, Борманн і Ріббентроп відповідальні за сприяння у цих злочинах. Обвинувачувані Герінг, Франк, Розенберг, Штрайхер, Шірах, Завкель, Фрік і Гесс несуть головну відповідальність за створення концентраційних таборів та численні морди, які були в них доконані. У переведенні цих мордів несе також співвідповідальність Шпеер.

Обвинувачуючи різні організації, прокурор заявив, що ОКВ, ОКТ і ОКЛ відповідальні за терористичні заходи проти цивільного населення і нищення закладників. За торторування і масові морди відповідають СС, СД і Гестапо. Німецький уряд та провідні члени націонал-соціялістичної партії відповідальні за систематичне винищування цивільних осіб в окупованих західніх країнах.

На закінчення прокурор сказав, що властивий злочин підсудних полягає в тому, що вони кинули німецький народ на дванадцять століть назад, що вони засобом правління вибрали і здійснили політику терору проти усіх уярмлених народів та проти свого власного. Цього одного цілком вистачає, щоб призначити їм за це кару смерти.

Далі інший французький прокурор зайнявся германізаційними методами в окупованих західніх країнах, підчас чого більшій частині населення Ельзас-Льотарінгії та Люксембургу конфіскувалося їхне майно, коли ці відмовлялися стати німцями.

ПОСТАНОВА ЖИДІВСЬКОГО КОНГРЕСУ У МЮНХЕНІ

Мюнхен. В Мюнхені закінчився конгрес звільнених жидів у Баварії, що прийняв статут, на підставі якого усі жиди, що живуть в американській зоні Німеччини, об'єднуються в «Союзі звільнених жидів американської зони Німеччини». Конгрес, який офіційно називався Конгресом Шаріт Га-Плетаг, що означає Конгрес небагатьох решток вимордованого жидівського народу, виніс ухвалу, з якою звернувся до Організації Об'єднаних Народів у Лондоні. В цій постанові жиди домагаються створення незалежної жидівської держави в Палестині та створення організації для евакуації жидів до Палестини.

НАЦІСТСЬКІ ВИБРИКИ В УНІВЕРСИТЕТІ В ЕРЛЯНГЕНІ

Мюнхен. Підчас промови пастора Немеллера до студентів університету в Ерлянгені, в якій цей відомий ворог гітлеризму і довголітній в'язень концтаборів вказав на співвину усього німецького народу в злочинних діях гітлерівського режиму, присутні німецькі студенти влаштували демонстрацію з вигуками й галасом. Крім того, на чорній листі університету вивішено листівку проти Немеллера, яка, як повідомив ректор університету, походить з мілітаристичних і націстських кіл студентства.

Баварська Рада Міністрів винесла з цього приводу постанову, в якій гостро осудила ці націстські вибрики студентів та дала розпорядження ще раз перевірити студентів університету в Ерлянгені щодо їх націстських і мілітаристичних переконань.

НІМЦІ МУСЯТЬ ПОКИНУТИ ВІДЕНЬ

Відень. Совєтська влада видала розпорядження, на підставі якого усі німці, що прибули до Австрії після 13 березня 1938 р. та мешкають у російському секторі Відня, мають приготуватися до виїзду. Це розпорядження поширюється також на фольксдойчів, судетських німців, якщо вони прибули до Австрії після згаданого терміну.

СОЦІЯЛІСТ АВРІОЛЬ — ПРЕЗИДЕНТ ФРАНЦУЗЬКИХ НАЦІОНАЛЬНИХ ЗБОРІВ

Париж. Президентом французьких національних конституційних зборів вибрано 457 голосами при 487 присутніх соціяліста Вінцента Авріоля. Авріоль є одним з провідників соціялістичної партії у Франції.

Німецькі справи

ЗАВДАННЯ АМЕРИКАНСЬКИХ ОКУПАЦІЙНИХ ВІЙСЬК

Вашінгтон. Американський воєнний міністер Петерсон, який вернувся з інспекційної подорожі по країнах, де перебувають американські армії, заявив на пресовій конференції, що американська опупаційна армія в Німеччині буде зменшена до кінця червня з 622.000 на 307.000 осіб. Число англійських і совєтських військ у Німмеччині буде значно більше. Він вказав на потребу тримати далі в Німеччині достатню кількість американських окупаційних військових сил, щоб виключити можливість усякого німецького спротиву та забезпечити існування світового миру. Також важливим питанням є знищення німецького воєнного промислу.

СПРАВА АДМІНІСТРАЦІЇ В АМЕРИКАНСЬКІЙ ОКУПАЦІЙНІЙ ЗОНІ

Вашінгтон. Як повідомив американський міністер закордонних справ Бирнс, американське воєнне міністерство так довго буде правити американською окупаційною зоною в Німеччині, аж поки буде створене центральне німецьке управління та невелика група американських цивільних осіб зможе перейняти контролю. Міністер Бирнс заявив далі, що управління зможе лише поволі передаватися в руки німців, що частково зумовлене тим, що Франція відхилила впровадження центрального управління для Німеччини. Тому не є імовірним також, щоб американська армія, як це давніше плянувалося, вже в кінці червня передала управління американській цивільній владі.

ПРОФСПІЛКОВІ ВИБОРИ В БЕРЛІНІ

Берлін. Підчас профспілкових виборів у Берліні вибрано 312 комуністів, 226 соціял-демократів, трьох християнських демократів, одного ліберала та 17 безпартійних делегатів. Ці делегати взяли участь у профспілковій конференції вільного союзу професійних спілок у Берліні.

ВИДАЛЕНІ З ЕСПАНІЇ НІМЦІ

Мадрид. Два американські військові літаки перевезли цими днями до Німеччини 23 німецьких дипломатів агентів, які були видалені з Еспанії еспанським урядом на домагання Аліянтської Контрольної Ради. Другий транспорт видалених німців має прибути до Німеччини в лютому ц. р.

Американка про Український Комітет у Лондоні

Міс Жанет Карпентер, старшина УНРРА, що виконує серед бездержавних українців в Авгсбурзі соціяльно-харитативну працю, недавно побувала в Лондоні й відвідала там Український Центральний Допомоговий Комітет і на підставі розмови з керівниками Комітету написала статтю до часопису "Наше Життя", яку ми, за згодою в. п. редакції, передруковуємо.

Підчас моєї недавньої подорожі до Англії я відвідала Український Центральний Допомоговий Комітет.

Комітет займає старовинний будинок священика в тихій частині недалеко Падінгтону, одної із сотні великих станцій Лондону. Український Канадійський соціяльний центр у Лондоні займає майже ввесь будинок; його урядовці зробили на мене враження життерадісних, повних активности молодих людей в уніформі. Я їх бачила, як вони швидко бігали нагору і вниз по сходах, весело розмовляли один з одним. Коли я запитала одного з них, де я зможу побачити сотника Панчука, мене скерували нагору та показали бюро комітету.

Як тільки я пояснила, хто я й відкіля приїхала, мене дуже тепло привітали, знайомим вже мені типовим українським привітанням.

Сотник летунства Панчук та його заступник в бюрі були дуже зацікавлені всіма тими відомостями, що я мала змогу їм дати. Від них я довідалася, що вже налагоджено зв'язок з великою кількістю українських таборів на англійській зоні, але їм було дуже тяжко зв'язатися з таборами американської зони. Ввесь час вони орієнтувалися на людей, які так, як і я, випадково заглядали до них. В бюрі на стіні висіла велика мапа, вся втикана маленькими прапорцями, якими означали місце розташування українських таборів. Англійська зона була вся в прапорцях, а американська мала їх дуже мало.

На моє запитання, чи англійська зона має аж так багато більше таборів, мені відповіли, що це тому, що в них нема відомостей, де є табори на нашій зоні. Тоді я їм розповіла все, що знала про Мюнхен, Фюссен, Зонтгофен, Новий-Ульм, а також про наші два табори в Авгсбурзі, і ми зразу приколили на їх місця прапорці на мапі.

Далі мені показали великий анкетний лист, що вони його висилають для вписання відомостей про табори. Я їм розповіла все, що змогла — місце перебування табору, кількість у ньому людей, устаткування приміщень, життьові умови, про соціяльно-культурну роботу, прізвища керівників.

Нарешті, я там побачила рубрику з заголовком «Головні потреби». Я запитала його повна надії: «Чи може він нам чимсь допомогти?». Відповідь була така: «Так, ми маємо цю змогу, але перешкода була в тому, щоб найти спосіб. Ми мали змогу забезпечувати деякі табори, коли мали з ними зв'язки, а тепер я зможу зробити це через вас». Я сказала, що речі, яких ми потребуємо і просимо в них, ми не можемо дістати в інших місцях; — не газети, всякі книжки, включно до біблії, шкільні книжки, словники та матеріял до вишивання.

Книжки та газети мені обіцяли надіслати, по можливості негайно (я підкреслила, що це конче потрібно).

Про молитовники та біблію сказали, що вони їх зможуть одержати через англійське та чужоземне біблійне товариство; сподіваються мати можливість одержати з Канади матеріяли до вишивання. (В Англії нічого дістати не можна).

Підчас мого другого відвідування я мала нагоду говорити з секретарем комітету, сотником, прізвища якого я не пригадую. Він сказав мені, що сподівається незабаром відвідати Німеччину. Він повинен найближчим часом демобілізуватися з Королівської Канадійської Летунської Служби і плянує працювати в Канадійському Червоному Хресті. Як представник Червоного Хреста він матиме можливість подорожувати по Німеччині і вживе всіх заходів, щоб приїхати до нас. Він обіцяв, як тільки сюди приїде, негайно зі мною зв'язатись. На його думку, цю подорож він зможе розпочати не раніше, як у лютому місяці, але це не зовсім певно, бо все буде залежати від його демобілізації.

Наприкінці мене запитали, чи можливо надіслати до Комітету список всіх мешканців табору. Комітет сподівається одержати такі списки від усіх таборів Німеччини і таким чином зможе задовольнити велику кількість запитань, які вони одержують від українських родин з Канади та з інших міст. Зробити це цілком можливо, і я прошу наше керівництво дати мені такий список, щоб надіслати його до Англії.

Я розумію, відомості про зв'язок з Комітетом у Лондоні дуже важливі і приємні для нашого табору, а тому я дуже задоволена, що могла бути корисна в цьому напрямі нашим людям.

Жанет Карпентер.

27. I. 1946 р.

ЩО? ДЕ? КОЛИ?

* Британійська палата громад ухвалила абсолютною більшістю голосів удержавити всю британійську вугільну промисловість.

* На спільному засіданні обох палат югославського народного представництва одноголосно вибрано прем'єром Югославії маршала Тіта.

* На численні запити щодо вступу до американської армії, Головна квартира армії США у Німеччині повідомила, що американська армія не приймає осіб чужих націй.

* У процесі воєнних злочинців у Великих Луках з 11 обвинувачених 8 засуджено на кару смерти та трьох на в'язницю від 13 до 20 років.

* Американський міністер торгівлі заявив, що контроля над атомовою енергією повинна знаходитися в цивільних руках.

* Мадярські національні збори вибрали прем'єра Золтана Тільді першим президентом мадярської республіки.

* З уваги на брак вугілля у Празі кав'ярні відкриті лише три дні на тиждень, а нічні льокалі зовсім закриті.

* В Австрії розпочався перший великий політичний процес, на якому судять др. Рудольфа Нoймаєра, члена переходового кабінету Сейс-Інкварта.

* Генерал Гаспар Дутра склав 31 січня присягу як президент бразилійської республіки.

* В Ліссабоні відбулися перші за 20 років у Португалії збори соціялістичної партії.

* В берлінській державній опері відбулося цими днями урочисте відкриття берлінського університету.

* Як повідомляє швайцарське радіо, в південно-західній Швайцарії знову відбувся досить сильний землетрус.

* Усі німецькі полонені у числі 34.000, що знаходяться у Канаді, мають бути в лютому перевезені до Великої Британії.

* Принц Карло Іоан Шведський зрікся своїх прав на трон, щоб одружитися з звичайною громадянкою Керстін Віймарк. Шлюб має відбутися в США в кінці лютого.

* З причини страйків у паризьких друкарнях, провідні часописи подають вістки для населення гучномовцями з авт, що об'їздять вулиці.

ВИРОБИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНЬОГО МИСТЕЦТВА

Великі і невичерпні богатства таїть у собі український фолькльор. На весь світ славиться своєю поетичністю і мельодійністю, прекрасна українська народня пісня. Буйним розмахом і завзяттям відзначаються українські народні танки. Чудові приклади народньої творчости відображено в різних галузях ручної мистецької праці.

Організована нещодавно в Мюнхені українська жіноча кооператива приступила до виробу ручних робіт у дусі народнього мистецтва. Всі виставки в Карльсфельді та в Мюнхені, в залі Німецького музею були першими показами таких праць. Їх метою було ознайомити насамперед чужинців з багатствами зразків українського народнього мистецтва та з можливостями його виробу на чужині.

З ткацьких виробів на виставці експоновані чисто народні зразки веретів, скатертів на стіл, покривал на ліжка. Всі вони виткані на ручних верстатах.

Килими виготовлені з ручнопрядені вовни. Серед них один дуже старий Кам'янець-подільський зразок рослинно-фарбленої вовни має понад 150 років.

Виставку з великою цікавістю оглянуло кілька тисяч відвідувачів, серед них багато чужинців.

УКРАЇНСЬКЕ ЖИТТЯ В ЗАЛЬЦБУРЗІ

У місті Зальцбурзі та його околицях, де кількість замешкалих по таборах чи на приватних квартирах українців досягає 6000, налагодилося культурне життя. Регулярно працює українська гімназія, що має всі кляси, кілька народніх шкіл, жваво йде навчання на курсах англійської мови, на шоферських курсах тощо.

На загальних сходинах українського вчительства засновано учительську громаду, що своїм завданням поставила зорганізувати українських учителів в американській зоні Австрії та вести культурно-освітню і виховну роботу серед українського населення.

Зальцбурзький український щоденник «Останні новини» та тижневик «Нові дні» здобули загальний авторитет.

Хорова капеля налічує 70 співаків. Дані нею концерти української народньої пісні викликали велике зацікавлення не лише українського населення, а і американських вояків, які також охоче відвідують виступи капелі.

Місцевий Український Національний Театр поставив ряд клясичних п'єс, серед них «Наталку Полтавку» Котляревського та «Назара Стодолю» Шевченка.

Деканат Ветеринарного Відділу УТГІ в Мюнхені повідомляє, що виклади на І-му сем. на Високій Ветеринарній Школі в Мюнхені при Фюріхштр. 53/П. розпочалися 1 лютого 1946. Про початок викладів на інших семестрах буде окремо повідомлено.

Деканат Вет. Відділу УТГІ в Мюнхені.

Наукова робота в Авгсбурзі

Гурт науковців Авгсбургу на нараді 16 листопада минулого року, обміркувавши справу організації української науки на еміграції та об'єднання нукових сил, схвалив положення в формі Української Вільної Академії Науки (УВАН), що має на меті об'єднати всі творчі наукові сили, які відзначилися своєю працею або чинною науково-організаційною діяльністю і працюють на еміграції, незалежно від фаху і місця осідку.

На підставі цього положення 5 грудня минулого року відбулася ініціятивна нарада для утворення групи передісторії та ранньої історії з допоміжними науками, а 4 січня 1946 року уже відбувся інавгураційний виклад керівного члена групи проф. П. Курінного про пам'ятки княжої Руси в Кракові. Цим викладом, власне, й розпочато наукову діяльність групи.

Тоді ж таки ініціятивна нарада ухвалила скликати в січні ц. р. наукову конференцію групи, яка й відбулася 22—27 січня в м. Авгсбурзі. На конференції прочитано до 15 наукових доповідей, в яких яскраво відбито початки зародження української культури в часи доісторичні та її розвиток в часи ранньої історії.

По закінченні конференції відбулося обрання керівних членів групи передісторії та ранньої історії, а також обрання керівних членів новоутворених груп — літературної і мовознавчої, а відтак і президії УВАН. Президія ВУАН накреслила плян дальшої наукової роботи, зокрема ухвалено скликати ближчим часом наукові конференції літературної і мовознавчої групи, а на початку березня скликати широку наукову конференцію з участю всіх груп УВАН, присвячену роковинам великого українського поета Тараса Шевченка.

Конференція пройшла з великим творчим ентузіязмом і з вірою в краще майбутнє нашої української науки. Закриваючи конференцію проф. П. Курінний подякував усім членам і гостям, а також окремо звернувся з щирою подякою до голови табору в Авгсбурзі п. Черкасевича за ту велику увагу й прихильність до української науки, за теплу гостинність, що її мали в таборі запрошені члени і гості конференції.

П. К.

Самодіяльність студентів-медиків

Активізація українського студетського життя на чужині, відкриття університетів та високих шкіл з медичними факультетами, наявність чималої кількости української молоді, що студіює медицину, нарешті проведений нещодавно в Мюнхені перший з'їзд українських студентів-медиків, на якому обрано медичну централю, — все це зумовило потребу створити студентський медичний журнал.

Перше число такого журналу під назвою «Медичний Вісник», видане на циклостилі, нещодавно вийшло у Мюнхені.

Журнал широко подає матеріяли з'їзду студентів-медиків, зокрема наводить повністю вступне слово проф. др. Андрієвського, доповідь про розвиток медичного факультету університету УНРРА в Мюнхені, яку виголосив декан цього факультету проф. др. Кеппера, привітання та резолюції з'їзду і схвалений з'їздом правильник тимчасового центрального проводу українських студентів-медиків.

Досить повно зібрані відомості про медичні студії по університетах американської, французької та совєтської окупаційних зон.

У науковій частині цікава стаття студента медицини З. Штокалка «Деривати фенантрену і проблема рака».

Журнал містить звернення до всіх українських викладачів медицини обсадити місця на медичних факультетах українського та міжнародного університетів. Редакція закликає також усіх студентів допомогти в організації студентської медичної бібліотеки продажем наявних у них і тепер непотрібних їм медичних підручників чи скриптів.

Перше число «Медичного Вісника» має ще багато стилістичних і граматичних огріхів та вигляда́є досить неохайно, чого не заперечує і редакція. Сподіваємося, що все це виправиться в процесі дальшої роботи. Однак добре, що початок зроблено, і журнал стоїть на доброму шляху.

УКРАЇНСЬКА ЕКОНОМІЧНА ВИСОКА ШКОЛА

5. листопада 1945 року у Мюнхені розпочалися виклади на І. семестрі Української Економічної Високої Школи, заснованої по типу високих комерційних шкіл.

При школі згуртувалася вже колегія 24 викладачів, між ними багато професорів з довголітнім стажем.

Слід зауважити жертвенну працю професорів, що не зважаючи на низьку оплату праці, мусять доїздити здалека (декотрі мешкають понад 100 кілом. від Мюнхену).

9. січня 1946 відбулося друге засідання професорської ради, на якій ухвалено відкрити новий запис слухачів на І. семестер, що почнеться одночасно з П. семестром 1. квітня 1946 року.

На засіданні професорської ради вирішено також заснувати при Українській Економічній Високій Школі Наукове Економічне Товариство для об'єднання наукової праці професури та інших осіб, що працюють науково в галузі економічного знання.

НАШІ ВТРАТИ

† Інж. ПАВЛО КРИЦЬКИЙ

В ніч на 17. грудня 1945 помер у празькій лікарні на Буловці по тяжкій недузі на 78-му році свого життя військовий інженер-електротехнік — полковник **Павло Крицький.**

Небіжчик народився 8. листопада 1868 в селі Мала Дівиця на Полтавщині. Після скінчення клясичної гімназії в Прилуці 1888 вступив на фізично-математичний факультет університету св. Володимира в Києві. Університетського курсу не закінчив, бо р. 1891 вступив до війська.

У в'йську небіжчик набув вищу технічну освіту й старшинську рангу й брав участь у боях, потрапив до німецького полону, де пробув три роки. В українській армії був полковником, займав високі посади (начальником штабу техн. війська дійової армії тощо), невтомно працюючи для рідної справи. В рр. 1920—45 жив у Польщі та Чехії.

Як людина, він визначався надзвичайною порядністю, скромністю та лагідністю. Живучи на еміграції аскетом, небіжчик мешкав у маленькій комірці в селі Велька Хухле біля Праги, де сам собі варив їжу і провадив своє убоге господарство. Мріяв про поворот на вільну батьківщину, яку так безмежно любив.

Полковника Павла Крицького поховано на Ольшанському цвинтарі у Празі. Вічна Йому Пам'ять!

Повідомляємо, що дня 16 і 17 лютого 1946 р. у Мюнхені при вулиці Фюріхштр. 53/П. (в оселі У. П. В. і У. С. Р.) відбудеться з'їзд Українських ветеринарних лікарів. Організаційний Комітет просить всіх Вп. Товаришів вет. лікарів, які з причини браку їхніх адрес не одержать особистих запрошень, прибути на з'їзд. Початок з'їзду дня 16. П. 46. о год. 9.30 ранком.

Просимо всі укр. часописи передрукувати це оголошення.

Організаційний Комітет.

Permitted by authority of Military Government, November 1945

Редагує Колегія. — Видає Спілка «Українське Мистецтво», кооператива з обм. порукою в Регенсбурзі, — Адреса Редакції і Адміністрації: Регенсбург, Оселя, бльок 10, м. 217.

Satz und Druck: Mittelbayerische Zeitung, Regensburg, Kumpfmühler Straße 11

Завдання техн.-госп. шкільництва

Суспільна роля й завдання високої технічно-господарської школи будь-якого народу випливають із ступеня його суспільно-національного розвитку, з фази розвитку його націотворчого процесу, з його націогенези. Говорячи загально-схематично, завданням високої школи будь-якого народу є прискорити, поглибити та докінчити націотворчий процес, процес націогенези свого народу. Тому що процес націогенези в різних народів проходить різними напрямами, стежками, залежно від умов місця й менту, змінюється і роля, завдання, форма, зміст та методи праці високої школи в того чи іншого народу. Спеціяльним завданням високої технічно-господарської школи є виправляти «однобокість нації», себто розвивати ті фахи, професії, заняття, які в даного народу ще замало розвинені або ж відстають у своїй організації й техніці в порівнянні з такими ж заняттями в інших народів.

В Европі на таку школу покладають, з одного боку, науково-дослідчу та науково-експериментальну працю, а з другого — працю щодо виховання провідних фахівців найвищої кваліфікації. По закінченні школи в Европі абсольвент здебільшого поряває з нею і не підтримує вже з нею ніяких зв'язків. Значно ширше розуміють завдання високої технічно-господарської школи в Сполучених Штатах Америки. Сільськогосподарські високі школи США, наприклад, побудовані на таких засадах: одна висока школа на один штат (державу). Ця школа дбає не лише про виховання високо-кваліфікованих фахівців, потрібних для розвитку сільського господарства в окремому Штаті, але й про організацію цілої с. г. досвідної справи (експериментальної агрономії) в штаті та про організацію масової агрономічної допомоги (екстенштейн уорк) в тому ж штаті. Школа підтримує сталий зв'язок не лише з абсольвентами, але й з тими, що виступили зі школи — аж до їх смерти. Досягається всього цього таким чином, що ректор с. г. школи має трьох помічників високої кваліфікації (дін, декан), і кожний з них організує свою частину (сектор) праці с. г. школи: 1) педагогічну 2) експериментальну і 3) позашкільну, причому всі три частини, територіяльно зближені, дуже часто користуються послугами тих самих фахівців. Створюється т. зв. «триєдиний агрокультурний осередок», — форма агрономічної праці типова, характеристична для Америки. І ця форма мусить бути взірцем і для української еміграції в Західній Европі.

Якщо взяти на увагу умови місця й менту, в яких знаходиться в цю пору українська еміграція в трьох зонах (американській, англійській, французькій), то тут на перший плян висуваються для української високої школи такі найважливіші завдання: 1) докінчення освіти студентів різних високих шкіл та високошкільні студії (авдиторною методою) для осіб, що мають матуру; 2) середньо-шкільні фахові студії авдиторною методою для осіб, що мають освіту за шість кляс гімназії, або рівноначну; 3) високошкільні та середньо-шкільні студії позаочною методою; 4) масова перекваліфікація українців, що живуть по таборах, на короткотермінових курсах, з метою швидкого перевишколу їх до переїзду за океан, до умов тамтешнього життя й праці, до фахової праці й заробітку в заокеанських умовах, а то як методою авдиторною, так і методою позаочною. Ні один українець не може вважати себе за цілковито підготованого до життя й праці в умовах заокеанських. Отже, кожен мусить інтенсивно працювати над собою, починаючи від студіювання чужих мов та шоферських знань і кінчаючи вузькими спеціяльними знаннями сільськогосподарського, ремісничого, технічно-промислового та економічно-торговельного характеру.

Спеціяльно т. зв. «третій стан» — ремісники, дрібні фабриканти, купці, кооператори, повернувшись на рідні землі, знайдуть широке поле для своєї діяльности, енергії та здібностей. І до цієї ініціятивної праці треба, очевидно, підготуватися вже тут. Отже, так чи інакше, чи виїзд за океан, чи поворот на рідні землі, — все одно праці над собою, фахових студій авдиторного чи позаочного навчання нам не уникнути. І лпіше почати ці студії негайно, коли є ще досить вільного часу, не відкладати їх аж до доби виїзду, коли на те вже часу не буде.

Український Технічно-Господарський Інститут (УТГІ) в Регенсбурзі вже розпочав працю по всіх чотирьох згаданих секторах, продовжуючи традиції та працю Української Господарської Академії в ЧСР (у Подєбрадах). По сектору авдиторних високошкільних студій УТГІ почалися виклади на перших семестрах агрономічно-лісового та економічного факультетів (дня 26 листопада 1945 р.), після Різдвяних ферій (10 січня 1946 р.) розпочалися виклади на ІІІ. семестрі агрономічно-лісового відділу, V. сем. лісового підвідділу, VII. сем. агрономічного підвідділу в Мюнхені, І. сем. ветеринарно-зоотехнічного відділу в Мюнхені, на І. семестрі будівельного та на І. сем. хемічно-технологічного відділів. Досі вписалося 400 студентів.

На секторі середніх фахових шкіл УТГІ почалися виклади на ветеринарному зоотехнікумі УТГІ в Карльсфельді біля Мюнхена (12 листопада 1945 р.) і продовжуються виклади на технікумі: фармацевтичний, лісовий, садово-городній і хатнього господарства в Регенсбурзі та агротехнікум і школу хатнього господарства в Авгсбурзі.

На секторі заочних студій діють заочні курси англійської мови (458 студійників) і мають початися незабаром заочні курси: автомобіль, американське промислове пасічництво, бухгальтерія (інші — залежно від попиту).

В секції масової перекваліфікації запрацювали курси: практичної радіотехніки в Регенсбурзі, шоферські в Швандорфі та в трьох інших таборах; курси пасічництва в Регенсбурзі і Авгсбурзі.

Щоб поширити й поглибити свою діяльність, УТГІ створив у більших зосередженнях української еміграції свої Делегатури (адміністративно-господарські органи). Вже працюють Делегатури: Мюнхен—Карльсфельд, Авгсбург, Фюссен, Байройт, Фірт—Ерлянген, Франкфурт—Офенбах та одна в англійській зоні.

Як далі буде формуватися життя й праця УТГІ, це залежить у значній мірі від самої української еміграції в Західній Европі, від конкретних завдань, від тих побажань, які буде передавати до Ректорату УТГІ в Регенсбурзі (через Делегатура УТГІ, чи безпосередньо — поштою) авдиторне й позаочне студентство і ціле українське суспільство в Західній Европі, від тої моральної і матеріяльної підтримки, яку українське суспільство і переселене українське студентство для УТГІ здійснить.

Кожний громадянин мусить потурбати про своє ближче майбутнє й використати широкі можливості, які дає рідна школа. Переживаємо бурхливі часи, не знаємо, куди нас кине доля в ближчі дні. Людина, озброєна технічним знанням, здібна боротися за існування в різних обставинах. Така людина корисна для себе й для громади.

В. Д.

РОЗШУКИ:

Гладкова Петра, Віктора та Миколу — сестра Гладкова Клавдія. Регенсбург, Гангоферзідлюнг, бльок 10/217, адм. «Слово».

Марію Жигалко — Федір Габелко. Регенсбург, адм. «Слово». (1—2)

Лихва Іван, село Викоти, пов. Самбір. Ірина Коваль, с. Береги Долішні, пов. Сянок. Відгукніться на адресу: Коморовський Йосиф, Мюнхен, Фрайман, СС-казерне, бльок Б, III. 24. (1—2)

Брата Говоруна Сергія — Говорун Петро, Мюнхен, Дахауерштр. 9. Укр. Червоний Хрест. (1—1)

Шафранського Богдана — дружина Марія Шафранська. Мюнхен, Дахауерштрассе 9/II. (1—1)

Шевчука Тадея (від квітня перебував біля Мюнхена) — Підгірний Ізидор. Мюнхен — Карльсфельд УНРРА, табір 95-278, бльок 15/23. (1—1)

Миколу Дутку (нар. 18. XII. 1912). Регенсбург, адм. «Слово». (1—1)

Сина Володимира — Осачук Михайло, Авгсбург, Зоммеказерне, бльок I/110. (1—1)

Брата Степана — Петро Ткачук. Авгсбург, Зоммеказерне, бл. I/110. (1—1)

Дочку і зятя Недельницьких Катерину і Володимира — Еременко Ірина Петрівна. Мюнхен, СС-казерне, бл. Б. III/23. (1—1)

В'юна Якова — В'юн Галина. Мюнхен, Дахауерштрассе 9/II. (1—2)

Яцьковського Ярослава — брат Богдан, Мюнхен, Крайбургерштрассе 20. (1—2)

Братів Антона і Мирослава Дубасів — Степан Дубас, Плятлінг, Грабенгассе 295 бай Йоп. (1—2)

Проф. Осипа Залеського — жінка Гертруда Залеська, Фюссен, Аллгей ДП. Камп, бл. VI, мешк. 53. (1-1)

Дружину Клавдію П. Сахненко — Трохим Сахненко, адм. «Слово». (1—3)

Сестру Феник Ніну — Ревенко Оксана, Кітцінген, Фасфабрік. (1-4)

Лазаревича Тараса — мама Лазаревич Стефанія. Регенсбург, Ріхард-Вагнерштр. 8. (1—3)

Макобея Володка, Миколу, Хомчука Дануху, Біланя Федя, Даця із Кигданець — Богдан Робак, Пассав, Седанштр. 65. (1—1)

Сина Юрія — Борис Стриковський, Швайнфурт, Гінденбургказерне. (1—1)

Рабія Ярослава, Левкового Стефана, Василя, знайомих — Рябий Евстахій, Карлштасд?, Кофріттассе 445 (1—3)

Жінку з дитиною Бондаренко Катерину Загорулька Миколу — пошукує Бондаренко Степан. Укр. табір Ульм. (1—2)

Рідних та знайомих, Струк Ірена, Регенсбург, Укр. Оселя, бльок IV. (1—1)

Яцкевича Йосифа і Софію, Думанчука Григорія, Стефанію і Марійцю — Марків Лонгин. Зголошування до адм. «Слово», Регенсбург. (1-1)

Сина Михайла Піхо, останньо в Мінсінген. Відомість про нього прошу надіслати на мою адресу: батько Піхо Антін, Вальбургкірхен кр. Пфаркірхен бай Ентголпнерштрайнер, Нідербаерн. (1—3)

Синів Герцик Йосифа і Евгена (Алгорн—Гамбург) — Герцик Іван, Вальбургкірхен (Малергаус) Кр. Пфаркірхен, Нідербаерн. (1—3)

Калета Евгенюша — сестра Каташина Калета-Спачинська. Міттертаіх, польський лагер. (1—2)

Івченко Елеонору, 18 років, останньо в березні перебувала в Пітніц-Домгартен (Померанія). 2) Дзюбенко Сергія-Іванченко Юрко. Адм. «Слово». (1—3)

Сина Михайла Степановича, дочку Надію Степанівну — батько Степан Якимович Лупиновк, Ейгенвах 36, Кр. Ландсгут. (1—1)

Норгало Олену (1924) р.), останньо в Лінці — сестра Уманцева Ірина, Мюнхен, Карльсфельд, Укр. табір, бл. 1. к. 19. (1—1)

Сина Івана Яковича Комисаренко Кубанської обл., станиця Попутна — Дарія Омелянівна Окинча, Ландсгут, Регірунгегебойде. (1-1)

Кабанцівих: Василя та Лідію — мати Ніна Шарф, Ландсгут II/Б, Кетцмюллерштр. 43. (1—1)

Левченка Леоніда, Юрія, Галю і Сагову Ліду — Марія Шутько, Штуттгарт, Камнштатт, Функерказерне, бл. 5/30. (1—1)

Сина Володимира ур. 1926 р. в селі Настасів, Тернопільського повіту — Колодій Михайло, Укр. табір, Інгольштадт. (1—6)

Рідних та знайомих — Евлахов Іван, Нідергекінг, Ландау/Ізар. (1—2)

Василя Гриніва зі Львова, який мешкав при вулиці Казимирівській 3 — брат Теодор Гринів, Карльсфельд біля Мюнхену, укр. табір, барак 9, мешк. 11. (1—2)

Леонтовича Івана і Олександра, Прищенка Микиту та Синева Саву (1933) — Берло Іван, Ландсгут, Францайфештр. 13. (1—1)

Племянника Олександра Шеповського — Дарія Окинча, Ландсгут, Регірунгегебойде. (1—1)

Писарева Зиновія і Тадея — мати Писарева Юлія і Нуся Гнатишин. Адм. «Слово». (1—3)

Черевко Миколу та Катерину — батько Черевко Андрій, Пассав, Інштадт —Касенау 58. (1—1)

Рідних та знайомих з Палагиче (Товмаччина) — Остапчук Петро, Пільвайхе 13 бай Пляттлінг. (1-2)

Знайомих з Делятина — Клопіщак Юрко, Пільвайхе 13/Пляттлінг. (1—2)

Оруна Мирона — Кіналь Володимир, Авгсбург, Зоммерказерне бл. 1/110. (1—2)

Голінко Розалію (останньо Вайдліц і/д Марк ам Ланкервег бай др. Крефт) — Слонський Василь, Мюнхен, СС-казерне, бл. Б, 3/29.(1-1)

Сина Зекунова Івана — батьки, Гольштадт № 231, Бец. Бамберг. (1—5)

Дочку Халееву Надежду — батьки, Гольштадт № 135, Бец. Бамберг. (1—1)

Богдан Тарнавський з Кутів — Братіслава, тепер Штраубінг, Віттельбахергеге 3/42, кім. 13. (1—1)

Заруму Богдана — Лесків Михайло, Мюнхен, Ауерфельдштр. 7/о. (1-2)

Ів. Пил. Головка, нар. 1895 та Олександра Коваленка — Валя, адм. «Слово». (1—1)

Проданик Іллю, Осипа і Володимира з Буковини — Проданик — Негребецька Марія, адм. «Слово». (1—1)

Сина Богдана Граба (1928) — Граб Михайло, Ноймаркт, Опф, Дурхгангслагер. (1—3)

Мельника Якова, Дулю Микиту, Гавриша Панаса, Пазинича Прокопа, Ващенка Захара і Марченка Івана — Пономаренко Іван, Штраубінг, Панцерказерне, бл. 3, кім. 60. (1—1)

Тунік Алесю — Коваль Василь, Штраубінг, Панцерказерне, бл. 3, кім. 60. (1—1)

Цимбалюка Сергія та знайомих — Цимбалюк Олена, Фюрт, Маріенштр. 4. (1—1)

Іванку — відізвися! Айталь Хотинецький, Регенсбург, Гангоферзідлюнг, бл. VI/155. (1—1)

Синів Віктора і Йосифа — батько Дунець Василь, Інгольштадт, Спреттіштр. 15. Баєрн. (1—1)

Брата Михайла — Шевченко Надія, Ландсгут, Легбюгльштр. 12. (1—1)

Сина Ганського Ерика (1926) останньо біля Ахена — Ганська Альвіна, Фрітцлар бай Кассель, Аллеештр. № 167. (1—1)

Брата Голіка Івана — сестра Олександра Сорокина, Бамберг, Гауштадт, Гаврштр., Фабрік-Бау 13. (1—1)

Синів Богомола Миколу та Володимира — батько Олекса Богомол, Бамберг, Гауштадт, Гавтштр., Фабрік-Бау 13. (1—1)

Лисенка Володимира М. — батько, Бамберг, Гауштадт, Гавтштр., Фабрік-Бау 13. (1—2)

Сестру Линник Марію і зятя Івана Линника — Стрибко Ярина, Мюнхен, лагер Карльсфельд, барак 9/6. (1—2)

Ігоря і Льва Козака — батько А. Козак, Фірстенцель, Пассау. (1—4)

Жінку Катерину Хому та двох синів Юрка і Зиновія зі Львова — Хома Михайло, Мюнхен, Укр. Комітет, Розентаймштр. 46 а. (1—1)

Дзвінківну Марію — Висоцький Микола, Лаухдорф, Крайс Кауфбойрен. (1—1)

Сестру Висоцьку Настю — Висоцький Микола, Лаухдорф, Кр. Кауфбойрен. (1—1)

Хромовського Дмитра та Рішку Романа — Хромовський Степан, Карльсфельд бай Мюнхен, УНРРА, лагер 8/22. (1—1)

Сина Остапа Мельника — Мельник Ілля, Карльсфельд, бай Мюнхен, лагер 8/24. (1—1)

Пасовця Мик, Кулакевича Івана — Шпак Марія, Карльсфельд бай Мюнхен, лагер 2/22. (1—1)

Брата Івана (Цетгау 93) — Волошина Ліда, Карльсфельд бай Мюнхен, лагер 2/22. (1—1)

Сина Мирослава Кифора Остапа, Шкіру Степана — Пришляк Микола, Карльсфельд бай Мюнхен, лагер 4/27. (1—1)

Родичів, сестру і знайомих — Лотоцький Ярослав, Карльсфельд бай Мюнхен, лагер 4/27. (1—1)

Мироненка Миколу — батьки, Карльсфельд бай Мюнхен, лагер ДП. (1—2)

Сина Аксенова Миколу — Аксенов Олександр, Карльсфельд бай Мюнхен, лагер Б I/11. (1—1)

Друзів та знайомих — Пащак Василь і Софія, Мюнхен, Карльсфельд к/15. (1—1)

Шваrра Дубей Павла і сестру Олену (Гальбертат) — Кірик Федір, Мюнхен, Карльсфельд, бар. 10/17. (1—1)

Чайківську **Евгенію** зі Станиславова і рідню — Іванусів Ярослав, Мюнхен, Карльсфельд, бар. 7/7. (1-1)

Хто знае про долю, або місце перебування Тітаренка Петра, юнака 18 років, хай ласкаво сповістить матір на слідуючу адресу: Регенсбург, таб. УНРРА, Гангоферзідлюнг бл. I, мешк. ч. 229. — Всю українську пресу у Франції і англійській зоні вічливо прошу це оголошення кількакратно передрукувати. (1—1)

Інж. Керичинського Василя, сестру Керичинську Еву — Хіч Михайло, Гослар, Лідеманн 3. (1—1)

Сина Чубко Бориса (в 45 р. виїхав з Комотау в район Пассав разом з Гаржовським із Сокаля і Погорецьким зі Львова. Хто що знає про їх долю, повідомити ласкаво: Чубко Галина, Ганновер, Мекерштр. 9, Камп «Лисенко». Бл. 5 а, кімн. 21. (1—2)

Брата Ореста Вислоцького та сестру Галю, Грушкевич Миланія, Регенсбург, Гангоферзідлюнг (дівоча бурса). (1—1)

Своїх братів — Михайло Крупецький, Штраубінг, Іттліндерштр. 20.(1-2)

Грицька Сеника з Маркополю — сестра Марія, Ноймаркт, Дурхгангслагер, бл. 13. (1—2)

Рідних: Малькевич Миколу, матір Малькевич Паланю та знайомих — Малькевич Микола, лагер Віндішбергердорф, пост Котмайсслінг б/Хам. (1—2)

Рідних та знайомих з села Слобода, Бережанщина — Грицай Марія, Авгсбург, Зоммеказерне I. бльок, м. 82. (1—1)

Батьків: Параску та Олександра Маковських — Маковський Кость, Авгсбург, лазарет, Ліндауерштрассе 32. (1—1)

Миколу Максимовича Герасимова — тесть, теща і Надя, Регенсбург, адм. «Слово». (1—2)

Батьків Теофіля і Марію Яримовичів і сина Зоряна, які останньо перебували під Берліном — Надія Радкевич. Укр. лагер, Карльсфельд бай Мюнхена. (1—2)

Родченко Ірина з Білорусі 60 літ, шукає своїх дітей: Олександра (1914), Мотрону (1919) і Мотрону (1925) Родченків з Заполя. Платтлінг, Шлахтгауз, Штандлаербараке. (1—2)

Сина Кардашевого Бориса — Кардашева Віра, Бамберг, Вейсенбургштрассе 10, укр. лагер УНРРА 6, кв. 44. (1—3)

Кудінову Терезію з дітьми Катериною та Іреною (Чехословакія) — батько Гаврик Терентій, Ансбах, Ендорштр. 23. (1—1)

Білецьку Світлану (Ерика Герингер) — дядя Гаврик Терентій, Ансбах, Ендорштр. 23. (1—1)

Лужницького Теодора — Олексій Максимець. Адм. «Слово». (1—3)

Своїх друзів — Дигінь Михайло, адм. «Слово». (1—3)

Чоловіка Цимбалюка Сергія — Цимбалюк Олена, Фюрт ін Бау, Маріенштр. 4/I. (1—3)

Сина Залуцького Вітольда (був у Гарці) — Залуцький Василь, Авгсбург, Зоммеказерне. Хто знає про місце перебування ласкаво повідомити батьків. (1—1)

Дружину Ярусевич Марію — Ярусевич Петро. Укр. табір, Зоммеказерне, Авгсбург. (1—3)

Дружину Безносюк Софію — Безносюк Володимир, Авгсбург, Зоммеказерне, укр. табір. (1—3)

Сина Тарана Володимира (21 рік) до 15 березня 45 р. мешкав в районі Грац — Таран Павло, Фельден, Фільсбібург, табір УНРРА. Хто знає про його долю прошу сповістити по адресі. (1—1)

Хто знає що про долю Ярослава Флъорчука хай ласкаво шле відомість на адр. укр. табір Міссбах, крайс Баерн для Н. К. (1—2)

Подайте вістку про Дзюбановських: Григора з Пійла, Михайла і Ірену з Тернополя — др. Коритовський, Ліндау (Боденсее) Гауптштр. 52. (1—4)

Золотоцького Андрія (був у Судетенлянд) та Юськів Василя (був у Дюссельдорфі) з Золочівщини — Микола Золотоцький, Абтерід, пост Вальдербах о/Пфальц. (1—1)

Глібовицький Степан (був у кцл. Сахсенгаузен) або його приятелі подайте вістку — Іван Зельський, Ніттенау 45, Обер-Пфальц. (1—1)

Мустафаїва Бахавдіна — брат Отарчієв Бухук, Штраубінг, Кавалеріказерне. (1—1)

Сина Івана Романа (1926) — Сілецька Стефанія, Ашаффенбург, УНРРА, лагер Лагарде, Вюрцбургерштр. (1—2)

Чоловіка Миколу, Степана Ковалюка з дружиною та Кочержука Ілька — Старунчак Емілія, Бамберг, Уляненштр. 2. укр. лагер. (1—1)

Макара Вовк — Ніна Крігер. Адм. «Слово». (1—1)

Жінку Терентіву Фаїну з 2 дітьми: Іваном та Неонілом (останньо перебували крайс Бітерфельд) — Терентев Стефан, Нідеркальбах 2 через Нойхоф, Крайс Фульда.(1-2)

Рідня в Канаді пошукує адресу п. В. Скорупського, який літом 1945 р. проживав в околиці Браунау, Обер остераіх. Відомість скласти на адресу: Рома Добжанська, Фельбург/Опф № 42, бай Утц, Крайс Парсберг. (1—2)

Масний Омельян — рідних та знайомих. Прошу писати: Ландау, Вайгерн № 42. (1—1)

Бруханського Василя — брат Бруханський Степан, Пассав, Розенав 32. (1—2)

Рудковського Бориса — мати Рудковська Оксана. Пассав, Інништр. 12. (1—2)

Сина Василя, брата Гармаша, Григорія Семеновича (Югославія) — Каніболоцький Аврам. Вюрцбург. (1—1)

Хто знає, що сталося з п. Анною Мох, з дому Іванців, останньо в Райхенберзі — відомість до адм. «Слово» для Данила Моха. (1—2)

Гаврилів Іван, Кравчик Михайло, відгукніться на адресу: Гаврилів Іван, Мюнхен, Фрайман, СС-казерне, бльок Б, III. 24. (1—2)

Шульгу Петра — дружина Шульга Анна. Пассав, Шісшляц. (1—2)

Гамагу Михайла — батьки Гамага Василь і Марія, Пассав, Шісшляц. (1—2)

Братів: Пальчик Костю і Івана, племінників: Пальчик Семена і Івана, Сухового Федора, Іщенко Івана, Могилатова Юхима — Пальчик Іван, Пассав, Інништр. 12. (1—2)

Руденко Кузьму — дружина Руденко Ліза. Пассав, Шісшляц. (1—2)

Манько Дуню — чоловік Манько Павло. Вайсенбург, Ягнштр. укр. лагер. (1—2)

Сина Мирона, Ярослава та дочку Ольгу — Стахнів Василь, Карльсфельд, кухня. (1—3)

Сина Зиновія — Роман Світенко. Карльсфельд, барак 2/27. (1—4)

Брата Фльоріяна — Евген Аверський, Карльсфельд, бл. 1/17. (1—2)

Любов Мерхель з Любанських — батьки. Хто знає адресу, ласкаво просимо повідомити: Дмитро Любанський, укр. лагер, Швайнфурт. (1—3)

Брата Луця Славича з Оберфоргайм Ройт 73 — Матвій Славич. Бамберг, табір 4, Медхеншуле. (1—1)

Знайомих та родичів: Лихолай Григорія, Лихолай Галину, Ткаченко Михайло, Альбіна Повчека та лікаря Охрапьчука Віктора — Сидорчук Надія. Укр. лагер УНРРА, Швайнфурт. (1—1)

Сестру Анну і брата Грицька — Пронів Іван. Укр. табір, УНРРА, Швайнфурт. (1—1)

Брата Василя, сестру Маруню і знайомих — Шершнь Іван. Укр. табір, УНРРА, Швайнфурт. (1—1)

Дужаків Івана і Юрія (Інгольштадт) — Кириичук Петро. Укр. табір, УНРРА, Швайнфурт. (1—1)

Шведа Степана (Ерфурт) і Швед Марію (Штрасфурт) — Швед Василь, Укр. табір УНРРА, Швайнфурт. (1—1)

Вуйка Рясного Петра (Вестфалія) — Семчишин Степан. Укр. табір, УНРРА, Швайнфурт. (1—1)

Дружину Анастасію з родиною (Обершлезія) — Хомич Василь. Табір УНРРА 1, Швайнфурт. (1—1)

Доньку Марію — Кикифоров Аврам. Укр. табір УНРРА, Швайнфурт. (1—2)

ВІДПОВІДІ НА РОЗШУКИ:

Подаємо список осіб, які мають відібрати листи в адм. «Слово»:

1. Марія Соболь-Еримович, 2. Марія Казанівська, 3. Галина Ковалева, 4. Кривулич Володимир, 5. Віра Рожанська, 6. Марія Яцинич, 7. Грипа Тимко, 8. Друзі по Гофу-Найлі, які розшукували Валю, Катерина Кам'янка.

Лік-Вет. Лодинському Омельянові та його дружині Іванці (Андрухівна) в день вінчання прийміи найсердечніші гратуляції від товаришів по фаху з Мюнхену. (1—1)

УВАГА!

З технічних причин усі друки Спілки «Українське Мистецтво» виходять без кількох українських літер.

УВАГА!

Ціна 50 пф.

"The Word" - Ukrainian Weekly

СЛОВО

УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖНЕВИК

Рік II. Регенсбург, неділя 17 лютого 1946 Ч. 7. (14)

Президент Трумен плянує допомогу

Програма рятунку Европи

Вашінгтон. Президент Трумен повідомив представників преси, що США готові обмежити свої харчові потреби на користь населення Европи, що перебуває в нужді. Президент закликав усі країни світу включитися разом з США до боротьби проти голоду. Як негайна допомога ще в першій половині 1946 року буде перевезено до Европи 375.000 тон олії, 16 мільйонів центнерів м'яса, значна кількість збіжжя і молочних продуктів. В першу чергу будуть забезпечені звільнені країни Европи, в другу чергу також колишні ворожі країни, щоб не допустити до поширення голоду.

Внутрішньо-американські заходи мають забезпечити за всяку ціну підвищення експорту. Президент Трумен проголосив дев'ять пунктів програми негайної допомоги: 1. Всяке марнування харчових продуктів, в першу чергу хліба, не має бути допущене заходами уряду. 2. Надалі пшениця не буде використовуватись для виготовлення алькоголю і пива. 3 іншого збіжжя лише шоста частина буде використовувана для продукції алькоголю. Продукція пива буде обмежена на 30 відс. 3. Пшениця надалі буде молотися на 80 відс., в той час як тепер мелеться на 72 відс. Мука буде продаватись лише для щоденних потреб цивільного населення. 4. Американське міністерство сільського господарства має контролювати млини і пекарні та збіжжеві магазини. 5. Харчові продукти мають першенство в транспортуванні залізницею. 6. Американське міністерство сільського господарства має контролювати вивіз пшениці і муки, щоб перевести експорт до країн, що терплять найбільшу нужду. 7. Ще в 1946 р. має бути збільшена продукція товщів, олії, м'яса, сиру, конденсованого молока та інших молочних продуктів. 8. Воєнне і морське міністерства США дадуть в розпорядження увесь потрібний корабельний транспорт для перевозу харчових продуктів до Европи. 9. Міністерство сільського господарства має винайти нові методи для консервування збіжжя, щоб уможливити використання багатьох збіжжевих культур, що досі вживалися як корм для худоби і птиці, — на прохарчування людей.

*

Вашінгтон. В час, коли світ терпить недостачу пшениці, державний секретар американського міністерства сільського господарства зажадав від населення США, щоб воно було ощадним у споживанні хліба. Щоб мати змогу успішно допомагати Европі, Америка буде змушена завести знову обмеження, що існували підчас війни. Також державний секретар міністерства закордонних справ підкреслив, що Европа потребуватиме до червня ц. р. 17 мільйонів тон пшениці, бо навіть у Росії відчутна недостача пшениці. З них 17 мільйонів тон можуть дати більшу частину США, Канада, Аргентина і Австралія. Тому слід знову рахуватись з можливістю впровадження раціоналізації в США.

Конференція Об'єднаних Народів

ГРЕЦЬКЕ ПИТАННЯ

Лондон. Рада Безпеки кілька днів продовжувала розглядати справу Греції. Президент Світової Ради Безпеки австралієць Норман І. О. Мекін запропонував погодитися на тому, що Рада вважає, що становище в Греції не загрожує світовому мирові. На запитання, чи хтось з делегатів приготував резолюцію в цьому сенсі, польський делегат виступив з пропозицією, щоб Рада Безпеки заявила, що вона прийняла до відома заяву СССР, Англії та Греції та перейшла до вирішення інших питань. Цьому спротивився Бевін, жадаючи, щоб Рада Безпеки ясно ствердила, що британські війська в Греції не загрожують світовому мирові. Тому це питання залишено на дальший розгляд.

Совєтський представник Вишинський виступив з відповіддю на попередню промову Бевіна. Він відповів на обвинувачення Бевіна та заявив, що заява Бевіна, що московська агітація є загрозою для світового миру, не годиться з його словами про приязнь між СССР і Англією. На думку совєтської делегації загрозою для миру є твердження Бевіна, що совєтська пропаганда проти Греції та комуністична пропаганда загрожують світовому мирові. «Коли ми почули ці слова», — сказав Вишинський, — «ми відчули холодний подув нещасливого в минулому недовір'я між обома країнами». Тут Вишинський вказав на такі самі і подібні до тих обвинувачень, які свого часу робили Керзон і Чемберлен.

Вказуючи на відносини в Греції, Вишинський далі підтримував своє твердження, що британські війська в Греції створили загрозливий стан та жадає їх виведення з Греції.

Знову з відповіддю Вишинському виступив Бевін, який покликався на слова Сталіна, який заявив про своє повне довір'я до британської політики в Греції. Англія мусить підтримувати Грецію, як свого союзника. Бевін заявив, що його уряд уповноважив його домагатися ясної відповіді. Обвинувачення Росії зачіпає честь Великої Британії та родини британських народів. Вишинський цитував пресові звідомлення про Грецію, але не хотів відчитати того, що пишуть кореспонденти про те, що діється на Балканах. Свою промову закінчив Бевін запитанням: «Чи британський народ загрожує мирові? На це питання я жадаю відповіді».

Підчас дебатів головний американський делегат Едвард Стеттініюс заявив, що уряд США переконаний, що перебування британських військ у Греції не загрожує світовому мирові. Він запропонував подякувати за виснення делегатам Англії, СССР та Греції за їхні вияснення та закінчити на цьому справу. Також делегати Франції, Китаю, Польщі і Австралії не вважають, щоб становище в Греції загрожувало світовому мирові. Їх підтримали також делегати Египту і Бразилії.

З уваги на те, що Англія домагалася формального ствердження, що англійське військо в Греції не загрожують світовому мирові, а совєтський делегат Вишинський загрожував застосуванням вета, грецька справа не сходила з дискусії ще якийсь час, аж поки нарешті приняли компромісову пропозицію американського делегата Едварда Стеттініюса. Прийнято до відома заяву делегатів восьми держав, що англійські війська у Греції не загрожують світовому мирові. Дискусію над цією справою припинено без остаточної формальної резолюції.

ПРОБЛЕМА ІНДОНЕЗІЇ

Черговим питанням, що його має розв'язати Рада Безпеки, є висунене совєтською Україною обвинувачення Англії, що її війська в Індонезії загрожують мирові. З обвинуваченням Англії в цій справі виступив комісар закордонних справ совєтської України Дмитро Мануїльський, який підкреслив, що дії британських військ в Індонезії загрожують світовому мирові та світовій безпеці. Він твердить, що поведінка британських військ в Індонезії суперечить основним засадам харти Об'єднаних Народів про право самовизначення народів. Мануїльський вважає, що використання японських військ проти індонезійців є зменшенням престижу Об'єднаних Народів. На загальне здивовання, Мануїльський не зажадав негайного виведення британських військ з Індонезії, а висунув лише домагання, щоб Світова Рада Безпеки створила і вислала до Індонезії спеціяльну комісію для ствердження тамошнього становища та відновлення миру. В своїх обвинуваченнях він спирався на витяги з часописів, як і його попередник Вишинський, що виступав у грецькій справі.

У відповідь Мануїльському Бевін сказав, що раз Мануїльський не жадає виведення британських військ з Індонезії, то він (Бевін) не знає, яку саме дату відповідь. Англійські війська, на підставі наказу Аліянтської команди на Далекому Сході, прибули до Індонезії, щоб роззброїти японців. Тут вони були заатаковані тубільним фашистівським елементом. Для встановлення порядку англійська армія була вимушена вжити зброї, що зрештою зробила б кожна інша армія. Створення спеціяльної комісії Бевін не вважає конечним, бо індонезійську справу має полагодити Голяндія як суверенна сила.

Голяндський міністер закордонних справ др. фон Клеффенс висловив надію, що вже найближчими днями безпосередні переговори між Голяндією і Індонезійськими націоналістами приведуть до розв'язання цієї проблеми. Підчас дебатів над цією справою Мануїльський висунув три пункти! 1. Стверджено, що Англія вжила свої війська проти індонезійців; 2. Стверджено, що проти індонезійців вжито також японське військо та 3. представники Великої Британії й Голяндії не заперечили фактів, які подав Мануїльський. Дискусії в цій справі тривають.

СПРАВА СИРІЇ І ЛІБАНОНУ

До організації Об'єднаних Народів надійшла пропозиція сирійської і лібанонської делегацій, в якій вони жадають, щоб справа виведення англійських і французьких військ була порушена на засіданні Ради Безпеки. Французи тимчасом намагаються розв'язати це питання безпосередніми переговорами.

* *
*

Ще досі не встановлено остаточно, де має бути осідок Організації Об'єднаних Народів, бо існують великі розбіжності в цій справі між делегатами.

ПРОБЛЕМА ВТІКАЧІВ

Лондон. Соціяльний відділ Об'єднаних Народів відхилив совєтську пропозицію, на підставі якої розв'язання проблеми втікачів мало б бути передане східньоевропейським країнам.

Велика Британія поставилась проти того, щоб цим країнам надати право примусити своїх громадян до репатріяції. Питання втікачів, як стверджено, є проблемою міжнародного значення, а не таке, як це розуміє Росія, що воно є справою порозуміння між країною, з якої походять втікачі, та країною, в якій ці втікачі тепер перебувають. Соціяльний відділ Об'єднаних Народів постановив, з уваги на серйозність цієї проблеми, створити спеціяльну перевірочну комісію.

ПІВДЕННА АФРИКА ПІДПИСАЛА СТАТУТ ОБ'ЄДНАНИХ НАРОДІВ

Капштадт. Як повідомляє «Ройтер», південно-африканський парлямент одноголосно постановив підписати статут Організації Об'єднаних Народів.

В обороні еміграції

До нашої редакції потрапило число часопису «Новий Шлях» від 2 січня ц. р., що виходить у Віннегу. Він подає зі значним спізненням приємну вістку, під заголовком: «Розпорядок Айзенговера є в силі». Часопис сповіщає:

Вашінгтон. «20 грудня делегація Українського Конгресового Комітету Америки відвідала урядових діячів у Вашінгтоні й домагалась здержати наказ про масову висилку українських емігрантів з американської окупаційної зони в Совіти.

Делегацію запевнено, що розпорядження ген. Айзенговера від 8 вересня 1945 про заборону примусової висилки емігрантів до батьківщини далі зобов'язує, а всякі відступлення від тієї заборони, американські чинники вже прослідкують і винні службовці будуть притягнені до відповідальности».

В тім же числі згаданого часопису надрукований текст резолюції в англійській мові, яку подав сенатор А. Венденберг з Мічігену та члена конгресу Клер Бутлус із Конектикат до сенату й Конгресу в справі оборони української еміграції. «Резолюція торкається тих емігрантів, які перебувають в районах під аліянтською окупацією й не бажають повертатися додому, побоюючись переслідувань. Резолюція пропонує видати таким емігрантам пашпорти бездержавних осіб, як то було по першій світовій війні, коли видавано таким людям т. зв. нансенівські пашпорти».

Харчові обмеження в Англії

Лондон. Міністер прохарчування, говорячи в британській палаті громад про харчовий стан Великої Британії, сказав, що в зв'язку з недостачою пшениці в світі, в 1-ій пол. 1946 р. Велика Британія мусить зменшити спровадження збіжжя майже на 250.000 тон. Через це хліб буде, як це було підчас війни, дещо темніший. Велика Британія буде мати впродовж цього року менше, ніж вона припускала, сала, птиці та яєць. З 3 березня приділ масла зменшиться з 225 на 195 грамів тижнево.

Лондон. Прем'єр Етлі заявив цими днями в британській палаті громад, що харчові резерви Великої Британії становили в кінці 1945 р. 4.200.000 тон. В минулому році Велика Британія вислала 1.800.000 тон харчових продуктів за кордон, головним чином до Европи.

Лондон. Індійський міністер прохарчування заявив, що приділ збіжжя для цивільного населення мусить зменшитися на третину, бо Індія відчуває цього року значну недостачу збіжжя.

Лондон. Велика Британія поставила перед США вирішення проблеми харчових продуктів у всьому світі. Приділи харчових продуктів у Великій Британії будуть зменшені. Британський міністер прохарчування заявив через радіо, що в цьому році загальний дефіцит пшениці у всьому світі становить п'ять мільйонів тон. Увесь світ мусить приступити до могутньої й одночасної акції проти голоду. Далі заявив міністер, що 1 липня 1946 р. Велика Британія матиме запасів пшениці лише на шість тижнів.

НАРАДИ ПРО ХАРЧОВИЙ СТАН

Лондон. На запрошення Великої Британії в Лондоні відбулися наради держав Великої Британії, США, СССР, Франції та Китаю в справі міжнародного харчового стану. На нарадах бран участь міністер закордонних справ Великої Британії Бевін.

ПАРАДА ПЕРЕМОГИ В ЛОНДОНІ

Лондон. В Лондоні 8 червня ц. р. відбудеться парада перемоги, в якій візьмуть участь представники усіх аліянтських військових сил, їхні провідники та провідники руху спротиву звільнених країн. Сподіваються, що на цю параду прибудуть також президент Трумен і генералісимус Сталін. Парада відбудеться на спеціяльно удекорованих вулицях Лондону, а біля королівського палацу її прийматиме король Юрій VI.

НУЖДА ГРОЗИТЬ ТРЬОМ КОНТИНЕНТАМ

Лондон. Голова УНРРА Герберт Леман вислав пленумові Організації Об'єднаних Народів у Лондоні докладний звіт про критичний харчовий стан в Европі, Азії та Африці та зажадав від конференції Об'єднаних Народів, щоб вона спонукала багаті країни до збільшення свого експорту.

ДОПОМОГА З АВСТРАЛІЇ, КАНАДИ І АРГЕНТИНИ

Вашінгтон. Заклик президента Трумена до всіх країн, щоб вони, в міру можливости, разом з США допомогли країнам, що перебувають у нужді, знайшов широкий відгомін. Австралія заявила, що вона зможе цього року експортувати від 50 до 60 мільйонів бушелів пшениці. Ця пшениця піде головним чином до Індії, Маляїв, півд. Африки і Нової Зеляндії. Австралійські млини дістали наказ працювати на три зміни, щоб прискорити продукцію муки. Канадійський міністер сільського господарства заявив в Оттаві, що Канада вишле до Англії запас харчових продуктів, якщо на це дозволить морський транспорт.

Аргентинський міністер закордонних справ заявив, що його уряд відбуває наради про обмін аргентинських харчових продуктів на англійські товари. Так само данський прем'єр заявив, що Данія буде все робити, щоб підвищити свою продукцію та щоб таким чином допомогти Англії та іншим европейським країнам.

ТРУМЕН ЖАДАЄ ПІДТРИМАННЯ СВОЄЇ ПРОГРАМИ ПРОХАРЧУВАННЯ

Вашінгтон. Президент Трумен заявив на пресовій конференції, що США зможе вислати до Европи протягом перших шести місяців 6 мільйонів тон пшениці. Це можна буде зробити лише в разі, якщо дев'ять пунктів програми будуть здійснені без обмежень.

На річному бенкеті клюбу жіночої преси президент Трумен знову підкреслив своє переконання, що американський народ радо тісніше затисне свій пояс, щоб світ, що голодує, мав що їсти. Далі Трумен зажадав підтримки для своєї нової програми прохарчування та заявив, що коли США не допоможуть, голодуватиме п'ятнадцять мільйонів людей.

ПРЕЗИДЕНТ ТРУМЕН ПРО ПИТАННЯ АТОМОВОЇ ЕНЕРГІЇ

Вашінгтон. Сенатор Мек Магон, голова сенатської комісії в справах атомової енергії, в інтерв'ю з кореспондентом агенції Юнайтед Прес висловив своє задоволення з переданого йому президентом Труменом листа щодо питань атомової енергії. Президент Трумен виставляє такі пункти для урегулювання справи атомової енергії: 1. Створення виключно цивільної контрольної комісії в справах дослідів над атомами. 2. Одначе уряд повинен бути власником і продуцентом матеріялу. 3. Використання патентів, що знаходяться в приватних руках. 4. Гарантія вільних дослідних праць та 5. Комісія має бути уповноважена повсякчас за ключати міжнародні угоди, що стосуються контролі продукції, обміну досвідом і т. ін.

ВИЗНАННЯ РУМУНСЬКОГО УРЯДУ

Вашінгтон. Міністерство закордонних справ США повідомило про дипльоматичне визнання румунського уряду. Подібну постанову виніс також британський уряд. В американській ноті стверджується, що румунський уряд, у згоді з постановами московської конференції, прийняв у склад кабінету представників обох опозиційних партій, виявив готовість перевести вільні, без стороннього впливу вибори, видав постанови, якими забезпечується свобода преси, промов і релігії та право відбувати збори. Американська нота висловлює надію, що вибори в Румунії відбудуться десь на початку травня.

КОРОЛЬ ФАРУК ДОМАГАЄТЬСЯ БРИТІЙСЬКО-ЕГИПЕТСЬКОГО СУДАНУ

Каїр. Египетський уряд, як припускають, найближчим часом зажадає виведення британських військ з Египту. Ці жадання енергійно висуває король Фарук, який прагне, крім того, здійснити цілковите прилучення британсько-египетського Судану до Египту. В цих жаданнях він спирається на умірковані політичні елементи у країні.

САМОГУБСТВО ГЕНЕРАЛА НЕДІЧА

Белград. Генерал Мілан Недіч, колишній прем'єр сербського маріонеткового уряду підчас німецької окупації, покінчив самогубством. Коли Недіча вели на черговий допит, він скочив з вікна третього поверху.

МИРОВІ УМОВИ З НІМЕЧЧИНОЮ І ЯПОНІЄЮ ЗА ОДИН РІК

Вашінгтон. Американський міністер закордонних справ висловив у пресовій заяві надію, що мирові умови з Німеччиною і Японією будуть опрацьовані за 12—18 місяців. Розмови над цими умовами між трьома великодержавами розпочнуться після заключення умов з Італією та кол. балканськими союзниками осі. Американський міністер закордонних справ вважає за потрібне продовжити окупацію Німеччини та Японії від 10 до 15 років, щоб забезпечити запровадження в життя мирових умов.

ТРЕТЯ АРМІЯ США — ОКУПАЦІЙНА АРМІЯ

Франкфурт. Як повідомляє Головна Квартира американських військових сил, від 1 квітня третя армія США, яка тепер займає Баварію як окупаційна армія, перебере окупаційні завдання в усій американській зоні.

ПЕРЕГОВОРИ ПОЛЬСЬКИХ ПАРТІЙ

Варшава. Польська соціялістична партія, польська робітнича партія та селянська партія приступили до переговорів про створення одного виборчого бльоку підчас майбутніх виборів. Термін виборів ще не встановлений.

ПЕРЕД ВИБОРАМИ У ГРЕЦІЇ

Атени. В Греції 31 березня відбудуться вибори під обсервацією 1200 англійських, американських і французьких представників. Ліва радикальна організація ЕАМ загрозила бойкотом виборів, якщо її жадання не будуть здійснені, а саме: вона жадає більшого уділу в уряді, ліквідації скрайніх правих партій, амнестії для членів руху спротиву та перевірки виборчих лист. Один з представників ЕАМ заявив, що в наступних трьох-шістьох місяців можна рахуватися з вибухом громадянської війни в Греції, якщо політична ситуація не зміниться грунтовно.

ПРОМОВА МОЛОТОВА

Москва. В одній з виборчих промов совєтський комісар закордонних справ Вячеслав Молотов висловився також і щодо міжнародного стану. Совєтський Союз хоче, щоб озброєння червоної армії дорівнювало усяким іншим військовим силам на світі. СССР уважно прислухається до всякої загрози миров, але готовий до мирної співпраці з усіма миролюбними народами. Молотов рішуче заперечив поголоски про третю світову війну та заявив, що Совєтський Союз нічого більше не бажає, крім тривалого миру.

Справжня мета гітлерівців

З нюрнберзького процесу

Нюрнберг. На закінчення своїх обвинувачень французький прокурор зайнявся злочинною діяльністю т. зв. «Айнзатцштаб'у Розенберга».

Вартість вивезених мистецьких предметів оцінив сам Розенберг на один мільярд марок. Лише з Франції вивезено 21.903 мистецькі експонати, в тому числі величезної вартости мистецьку збірку барона Ротшільда. Для перевезення їх до Німеччини вжито 137 спеціяльних вагонів. З французьких бібліотек вивезено 550.000 цінних книжок. З 69.619 помешкань порабовано кімнатне обладнання та перевезено до Німеччини нібито для осіб, що потерпіли від бомб.

Далі британський прокурор полковник Джонс виголосив обвинувачення проти Рудольфа Гесса, який як член таємної кабінетної ради та ради оборони райху знав про таємні пляни націстських змовників. Особливо обтяжує Гесса те, що він був опікуном «Народнього союзу німців за кордоном» та організував німецьку «п'яту колонну» закордоном, що займалася шпіонажем на користь націонал-соціялістичного уряду. Як виникає з листа Кайтеля до Гесса, Гесс був одним з головних організаторів напасничої війни. Також Гесс понесить відповідальність за дії СС на Сході, а тим самим за жахливі закони проти жидів і поляків.

Особливо зайнявся прокурор справою перелету Гесса до Англії 10 травня 1941 року з мировою пропозицією від Гітлера. Британський прокурор заявив, що Гесс намагався перед нападом Німеччини на Совєтський Союз здобути мир з Англією. Гесс знав про підготовку до нападу Німеччини проти СССР, але свідомо говорив неправду британській владі, що Гітлер не має наміру провадити війни проти Росії.

В минулу п'ятницю совєтський прокурор генерал Роман Руденко розпочав читання совєтського акту обвинувачення проти нюрнберзьких воєнних злочинців. Совєтські обвинувачення охоплюють напасничу війну та воєнні злочини на Сході.

Після виголошення правних підстав нюрнберзького процесу, Руденко навів ряд висловів націонал-соціялістів, які він цитував з таємних протоколів та які говорять про воєнні цілі націстського уряду на Сході Европи. Так напр. Гітлер за місяць до нападу на СССР на одній таємній конференції сказав: «Балтійські країни мусять бути провінцією Райху. Крим та землі, що з ним межують, також мусять бути провінцією Райху, як і волзькі колонії та район Баку. Останній мусить бути німецькою колонією».

Грабіжницький характер війни найкраще стверджують слова Геббельса: «В цій війні йде не про корони і вівтарі, а про збіжжя і хліб. В цій війні йдеться про багато заставлені столи, про добрий сніданок і вечерю. В цій війні йдеться про сирівці, про гуму, залізо й руду. Яйця, масло і мука будуть вам доставлені з Росії в такій кількості, що ви собі не можете уявити». На іншій конференції Гітлер заявив: «Ми мусимо провадити політику систематичного віднародовлення. Коли ви мене запитаєте, що я розумію під віднародовленням, то я мушу вам відповісти, що я думаю про повне усунення цілих рас: це є мій погляд. Безперечно, це жорстоко, але ми мусимо бути жорстокими. Коли я можу післати німецьку націю в пекло війни, не шкодуючи того, що проллється дорогоцінна німецька кров, то, самозрозуміло, я маю право знищити мільйони меншвартісних рас, що розмножуються, як мухи». На таємній конференції райхскомісарів 6 серпня 1942 р. Герінг заявив: «Я наміряюся нищити і це я буду дійсно робити. Ви не прийшли сюди, щоб працювати на користь цих людей, а щоб випомпувати з них все те, що тільки можливе. Наша ціль змусити українців до праці для Німеччини. Ми є тут не для того, щоб зробити людей щасливими. Вони мусять дати нам те, чого бракує в Німеччині.

2 жовтня 1940 р. Франк, Функ, Герінг і Гітлер підчас розмов заявили: «Всі представники польської інтелігенції мусять бути знищені. Це звучить брутально, але це закон нашого життя». Сам Гітлер додав до цього: «Головним завданням німецької політики повинно бути: усіма середниками, які є в нашому розпорядженні, не допустити до піднесення слов'янської раси. Це було також і раніше правом переможця: цілковито винищити усі народи».

ЧЛЕНИ СС, ГЕСТАПО ТА ІНШІ ХОЧУТЬ ВИСТУПАТИ ЯК СВІДКИ НА НЮРНБЕРЗЬКОМУ ПРОЦЕСІ

Нюрнберг. Як повідомляє американська пресова агенція «Юнайтед Прес» з Нюрнбергу, міжнародній трибунал одержав дотепер 46.850 листів, в яких члени СС, гестапо, ОКВ та інших організацій хочуть виступати як свідки на процесі в Нюрнберзі.

УРУГВАЙ ПРОТИ СМЕРТНОЇ КАРИ В НЮРНБЕРЗІ

Лондон. Уругвайська делегація звернулася з проханням до пленуму Об'єднаних Народів апелювати до Нюрнберзького Трибуналу, щоб він не застосовував кари смерти на націонал-соціялістичних воєнних злочинців, а щоб засудив їх щонайбільше на досмертне ув'язнення. Уругвай висловлює погляд, що досмертне ув'язнення є тяжчою карою та що публічне страчення може викликати співчуття до засуджених. Представники прокуратури чотирьох великодержав на нюрнберзькому процесі відхилили одноголосно цю пропозицію Уругваю.

Еспанське питання

Лондон. Організація Об'єднаних Народів ухвалила не допустити Еспанію в члени Об'єднаних Народів. Організація зажадала від своїх членів, щоб вони свої зносини з Еспанією Франка побудували «на підставі духу й літер» заявив у Потсдамі і Сан-Франціско.

Політична криза в Еспанії вступає тепер у нову фазу, у зв'язку з прибуттям до Европи прем'єра еспанського республіканського еміграційного уряду др. Джозе Джіраль. Урядовий осідок прем'єра Джіраля буде в Парижі. Він хоче там також нав'язати зв'язки з останнім республіканським прем'єром соціялістом др. Жуаном Негріном, який співпраціює з комуністами. Джіраль відхилив усякий компроміс з Дон Жуаном. Він схарактеризував монархістичний уряд як «нове видання режиму Франка». Джіраль сподівається, що Совєтський Союз незабаром визнає його уряд.

Претендент на еспанський трон Дон Жуан затримався в Есторілі біля Ліссабону, де обмірковувалося питання створення монархічного уряду. В Ліссабоні він перевів розмови з герцогом фон Альбою, колишнім еспанським послом у Лондоні.

Генерал Франко в одному з листів до Дон Жуана заявив про готовість підтримати відновлення монархії в Еспанії з умовою, що він буде залишений на чолі армії. Франко вже давніше звертався з такою пропозицією до прихильників королівської партії, але вони цю пропозицію за кожним разом відхиляли. Також і тепер монархісти зажадають безумовного уступлення генерала Франка.

ПРОТИ ФАШИЗМУ

Лондон. Один з міністрів еспанського республіканського уряду на еміграції заявив у Вашінгтоні, що еспанський республіканський уряд ухвалив повалити уряд Франка. Повстання мають розпочати 40.000 борців за свободу та еспанці, що перебувають закордоном.

Новий соціялістичний інтернаціонал

Лондон. Соціялісти Европи плянують створення нового інтернаціоналу. Проект статуту нового інтернаціоналу вже розіслано всім соціялістичним партіям на обговорення і визначення їх позиції до нього. В кінці мабуть зійдеться на засідання в Лондоні комітет, створений з представників усіх европейських країн, щоб підготувати на 1947 рік світовий конгрес соціялістів.

Петро Ненні, провідник соціялістичної партії в Італії, підчас свого недавнього перебування в Лондоні докладніше висловився про завдання нового інтернаціоналу. Ці завдання полягатимуть у створенні одної лінії для всіх соціялістичних партій в їхній господарчій і політичній боротьбі. Ціллю соціялістичного руху є за допомогою міжнародньої організації господарства та змобілізуванням природних і господарчих спроможностей поодиноких країн, усунути війну і безробіття за допомогою господарчих, промислових і інших спілок.

ЩО? ДЕ? КОЛИ?

* У Мадриді заарештовано 17 юнаків, що роздавали летючки й викрикували на честь «короля Жуана».

* Бельгія і Швеція — це останні дві европейські країни, що не дають виборчих прав жінкам.

* Віденський народній суд засудив на досмертне ув'язнення РудольфаНоймайера, першого австрійського зрадника, що став перед судом. Його триматимуть у темноті кожного 13 березня — день Гітлерової анексії Австрії.

* В Ірляндії панує велика епідемія грипи, в наслідок чого закрито багато шкіл та інституцій.

* Кол. німецький посол в Ірляндії, др. Едвард Гемпельн, після безумовної капітуляції Німеччини передав німецьке посольство ірляндському прем'єрові де Валері, а сам пішов працювати до одної з італійських їдалень у Дебліні як кондитор.

* Ніцца у цьому році знову урочисто святкуватиме карнавал.

* Чан-Кай-Шек вдруге підкреслив на пресовій конференції, що може статися, що він відійде від політичного життя.

* Для американської зони Німеччини прибув вже другий корабель з харчовими продуктами. Цього разу він мав вантаж на 7.851 тан муки.

* До керівництва вільного німецького союзу профспілок у Берліні обрано 14 комуністів, 13 соціял-демократів і 3 членів християнської демократичної унії.

* Аліянтська Контрольна Рада в Берліні звернулася з проханням до нейтральних держав, щоб вони вислали до Німеччини всіх німецьких дипльоматів і урядовців консулятів.

* Як повідомляє УНРРА, перший транспорт харчів, одягу і медикаментів для Австрії вже приготований до відпливу в американських портах.

* Конституційна комісія французьких національних зборів ухвалила постанову, на підставі якої всі мешканці французьких територій матимуть повні громадянські права.

* У Варшаві відбувся обмін ратифікаційними грамотами щодо умови про польсько-совєтський кордон.

* Протягом наступних трьох місяців будуть приділені до сільських робіт в Англії 100.000 німецьких полонених з США і Канади.

* Літак «Зірка Парижу» перелетів з Нью-Йорку до Парижу за 15 годин і 45 хвилин, чим побив рекорд найбільшої скорости цивільних літаків.

* Австрійські ерцгерцоги Карло і Рудольф, брати Отта фон Габсбурга, претенденти на австрійський трон, проти яких австрійський уряд видав наказ про арештування, прибули з Бельгії до Ліссабону.

* В грудні ц. р. американські нації з'їдуться на свою дев'яту конференцію до Боготи, головного міста Колюмбії.

* Вищий суд США затвердив присуд смерти на японського генерала Ямашіту, а президент Трумен відхилив його прохання про помилування.

* Генерал Кляй заявив на пресовій конференції, що впродовж наступних шести місяців мае прибути до Німеччини до пів мільйона харчових продуктів.

ЗАСУДЖЕНО МОЛОДИХ НІМЕЦЬКИХ САБОТАЖНИКІВ

Нюрнберг. Як повідомляє «Міттельбайєріше Цайтунг», американський військовий суд засудив 17 німецьких юнаків за приналежність до нелегальної організації та тримання недозволених саботажних матеріялів на ув'язнення від 45 днів до 15 років.

МАРКА І ДОЛЯР

Франкфурт. Як виникає з останнього торговельного звіту Військового Правління, німецька марка в американській окупаційній зоні має вартість 35 американських центів.

ДЕНЬ ЖЕРТВ ФАШИЗМУ

Мюнхен. День 10 березня 1946 р. визначено днем жертв фашизму. Цей день вибрано тому, що 10 березня 1933 р. переведено гітлерівськими фашистами масові арештування всіх ворогів націонал-соціялізму, що привело незабаром до створення жахливого концентраційного табору в Дахав.

ХАРЧОВИЙ СТАН В СССР

Москва. Як подає спеціяльна пресова служба Дана, харчове забезпечення в СССР частково ще обмежене, хоча багато груп робітників і бюрових службовців купують усі харчові продукти в державних розподільних крамницях за низькими цінами. Крім того, існують селянські базарі, де совєтські громадяни мають змогу купувати важливіші харчові продукти, ціни на які досі ще високі.

Е. М.

ОСІННІ РЯДКИ

I.

Осінні зорі, ніби іскри,
Роздмухує вологий вітер.
А місяць жовті зуби вишкірив
І заховавсь за віти.
Дарма. Від мене не сховаєшся,
Мій лисий, ласий баламуте!
Пора спочить, пора покаятись —
Вже зір твій мутен.
Бо це ж — не травень, не побачення.
Це — жовтень.
— Згас короткий день.
Зима по листі літ затрачених
Стопою білою пройде.

II.

А ти хотіла щастя й волі?!
— Ні, відцурайсь навік.
Вже я терпкий цей трунок болю
Давно ковтати звик.
Отож навчись і ти ковтати,
Ти, сестро пізніх літ,
Бо що ж ще маю я вписати
В осінній заповіт?
Та й на могилах зійде вбогих
Не пишний пурпур слав,
Лише — молитвою до Бога —
Весела зелень трав.

III.

Будуй чи не будуй — однаково:
Вітрами простір цей яриться.
Дні Праги, Києва чи Кракова
Все ті ж: сакви та патериця.
Все дме та й дме. Всіма щілинами
Гуде крихка трьохстінна хата.
Глухими ревами звіриними
Нагая рівнина понята.
Ще мить і хижі хвилі повені
Заллють і вюьмуть утлі стіни,
І знову дні підуть мандровані
У вітровий безкрай пустині.
І серце знов на попіл спалиться
І з попелу повстане сила.
Сковороди кобзарська палиця
Скалічені замінить крила.

З НОВИХ ВИДАНЬ

Нещодавно в Авгсбурзі вийшла збірка «Україна як плацдарм правди й героїзму» Л. Орлигари. В ній уміщені публіцистичні статті: «В обличчі завтрішнього дня», «Виховати молодь», «Ціна землі», «Вічна молодість» та інші. Друга збірка «На суд історії», цього ж автора, вийшла в Нюрнберзі, в якій він показав чотири українські еміграції, починаючи від Полтавського бою.

В Авгсбурзі також вийшли чотири збірочки легенд, оповідань та переказів Олекси Степового; кілька новель видав (фотографічним способом) Михайло Брик, показуючи в них фронтові будні.

Іван Манило, з нагоди з'їзду письменників і журналістів в Авгсбурзі, видав на циклостилі книжечку епіграм «Постріли з пера».

Питання театру на еміграції

Заслуги українського театру у розвитку української культури — загально відома річ і про це не приходиться витрачати зайвих слів. В часі найбільшого утиску, український театр плекав національні традиції, пригадував «хто ми і чиї ми діти», був школою національної свідомости і національної гордости. З того часу пройшло вже десятки років... Український нарід пережив величезну еволюцію! Дві світові війни, визвольні змагання, боротьба за державність, незважаючи на всі невдачі і політичні катастрофи на шляху до здійснення нашої остаточної мети — спричинили нечуваний розвиток усіх ділянок суспільно-національного життя.

Найбільш скептичний спостерігач, коли візьметься порівнювати дійсність наших останніх десятків літ XIX сторіччя з сучасним моментом мусить визнати, що ми пішли стомилевим кроком вперед, як би безнадійним на перший погляд і не здавалось наше теперішне політичне становище.

Розвиток українського театру за цей короткий відносно час також гідний подиву. З вузьких рямців етнографізму і з обмеженою формою і змістом т. зв. побутового театру ми вийшли на широкий шлях прогресивного, модерного мистецтва. Зовсім об'єктивно можемо визнати, що теперішній театр стоїть на рівні з театрами інших, багатших і щасливіших від нас високо культурних народів. Історія всесвітнього театру не знає багато таких геніяльних режисерів, як наш Лесь Курбас, такі актори як Бучма чи Крушельницький були б прикрасою кожної навіть найкращої європейської драматичної сцени.

Дуже вибагливі й недовірчиво до української культури наставлені чужинці із захопленням висловлювалися про виставу Шекспірового «Гамлета» у Львівському Оперному Театрі в 1943 році. Оперні й балетні вистави українських театрів Києва, Львова й Харкова давали рівнож доказ високої музичної культури українського народу та просто неймовірного в такому короткому часі, розвитку українського театрального мистецтва. З причин воєнних дій частина українського народу опинилася на еміграції. Найбільші скупчення цієї еміграції знаходяться в західній Німеччині. Сотки тисяч наших інтелігентів, селян і робітників живуть у чужинецьких таборах, розкинених по всіх зонах Німеччини. Між емігрантами багато працівників мистецтва, зокрема професійних акторів. Серед важких обставин еміграційних буднів, питання рідного театру потрібність і конечність театральних вистав стали зразу дуже пекучими. Українська театральна вистава в еміграційному таборі, це декілька годин мистецької, культурної насолоди, це забуття про особисте горе, це наближення до рідного краю, це інєкція бадьорости і віри в себе і свій нарід.

Тому на українському театрі в умовинах еміграції лежить велика відповідальність, куди більша ніж в краю. Репертуар, виконання і оформлення вистав в українських таборових і нетаборових театрах набирають в умовинах нашої еміграційної дійсности великого значення. Не забуваймо, що крім українського глядача, який з тугою жде українського слова зі сцени, на нас дивляться теж і чужинці, які в першій мірі на виставах нашого театру знаходять погляд на культуру нашого народу.

Чи здав український театр на еміграції іспит своєї зрілости? На жаль мусимо признати, що в основному наші театральні мистці не виправдали тих сподівань, які можна б було мати, з уваги на високий рівень українського театрального мистецтва останніх двох десятиріч. З сумом треба признати, що наша сцена на еміграції чомусь-то, своїм репертуаром, якістю виконання, підходом до розв'язки мистецьких проблем, відскочила на добрих пятдесят років назад в часи здавалось би давно вже мертвої малоросійської халтури, гаркум-задунайщини, закропленої ще псевдомодерними страшними формою і змістом т. зв. ревіями. В загальному плинемо по морі театральної халтури і навіть ті театрики, які намагаються втриматися на сякому-такому рівні як н. пр. таборовий театр в Швайнфурті не виходять поза межі т. зв. побутового репертуару, з його перестарілими формами і заяложеними засобами мистецької передачі.

Такої «Наталки Полтавки», яку виставив театр «Дума» з Карльсфельду посоромився б сам Гаркун-Задунайський. Сором б'є в обличчя культурнішого глядача на виставах «ревії» численних наших театриків. Прямо дивно стає глядачеві й соромом пашить обличчя, коли згадає недовгу, але яку ж блискучу нашу театральну традицію. Ніби не було «Березоля», «Львівського Оперного Театру» чи навіть в тодішніх важких і несприятливих обставинах «Загреви». Де подівся з таким трудом і жертвенністю здобута наша висока театральна культура?

Одиноким ясним п'ятном на нашому театральному овиді є «Ансамбль українських акторів» під мистецьким проводом В. Блавацького в Авгсбурзі. За скромною назвою «Ансамбль акторів» криється справжній, мистецький театр. В його репертуарі знаходимо таких авторів, як Леся Українка, Стефаник, Микола Куліш; між виконавцями передові й відомі прізвища драматичних артистів львівської сцени. Приїзд цього театру до якогобудь українського табору, це справжне культурне свято для його мешканців.

На цей театр повинні рівнятись всі інші театральні ансамблі і від цього театру повинен вийти почин оздоровлення театрального мистецтва.

Зачуваємо, що 27, 28 лютня ц. р. з ініціятиви «Ансамблю українських акторів» під мистецьким проводом В. Блавацького в Авгсбурзі відбудеться з'їзд усіх театральних мистців, які перебувають на еміграції. Бажаємо цьому з'їздові найкращих успіхів на шляху оздоровлення театральних відносин на еміграції.

Українське організоване громадянство з радістю привітає всі почини в цьому напрямі і підтримає їх всіма доступними йому засобами.

В—ий.

Юрій Балко

Запорожці за Дунаєм

Скрутно стало запорожцям у рідному краї. «Утікаймо, братці, за Дунай, — кажуть. — Бо як не втечемо, нас усіх москалі в Дніпрі, мов цуценят, потоплять, або в Сибір зашлють...»

Тікали поодинці, як хто міг. Хто автом, хто конем, а хто й пішки. А за Дунаєм зібралися докупи та й заснували Січ в місті Авгсбурзі.

Стоять курені рядами, а навколо мур високий. На воротях варта: хлопці, як дуби, в перефарбованих одностроях американських. Осавул часом до них вийде, подивиться оком своїм соколиним, та й гукне: «Пильнуй! Щоб мені й миша без перепустки не пролетіла!»

«На приказ, пане осавуле!» — відгукнуться вартові і знову пильнують.

Кошовим братчики вибрали собі старого козарлюгу Черкеса. Мудра голова! Тільки гола зовсім, навіть оселедця катма. Видно, десь у бою ворог із коренем вирвав.

Живуть собі запорожці та й горя не знають. Тільки їм і діла, що дрова для кухні пиляти та на автах американських їздити.

Одна біда: завелись баби на Січі. Козаки їх уже і гнати не пробують, знають: марна праця. А потім, як то кажуть: від бабського коліна вадить, та до нього вабить.

Вибрали баби й собі отамана-козачку Шпачиху. Чорт — не баба, справжній козак у спідниці! Сіроми її як вогню бояться, десятою дорогою оббігають. Та й самому кошовому мурашки часом по спині бігають, як вона з ним говорить.

Цілісінький день на Січі, як у вулику, гуде. Сіромашня промишляє десь горілку, п'є, гуляє, між собою б'ється та кошового й курінних лає. А кошовий з курінними думає: Цілий день, буває, в січовій канцелярії просидять та все думають. Люльками накадять так, що й світу божого не видно. І таки надумали!

Якось гучномовець, що на площі між куренями замість кітлів дідівських стоїв, диким голосом заревів. Все, що було живе, на площу висипало. Той узутий, той тільки одного чобота натягти встиг, а інший і зовсім босий. Сотня молочиків пригнала поперед себе свого сурмача та й сурмити заставила.

Баб'яча сотня теж тут як тут; Шпачиха із ножицями та здоровенною голкою в руках: щоб язика різати та рота зашивати тому, хто з нею сперечатиметься.

Аж гульк: батько-кошовий. Іде поважно, голова проти сонця, як баня церковна, сяє, а за ним старшин-старшини! Як тих мурашок на стерві. Та кожен вперед лізе, щоб показати, що він важніший.

(Закінчення на 4-ій стор.)

В. ЧАПЛЕНКО

Людяний наказ

(З подій 1917-18 року)

Невеличку, закинуту в глухім степу станцію № зайняв один з повстанських загонів. Власне, загін зайняв селище №, але це віддало в його руки й станцію.

Нова революційна влада вигідно відрізнялася від усіх попередніх влад своєю, сказати б, людяністю. Про це прямо сказано в наказі Ч. 1 онвої влади. Наказ той був надрукований на рудому обгортковому папері великими, як горобці, буквами і приліплений на видному місці — на вхідних з перону дверях. В цьому наказі якнайрішучіше наказувано всім, а також і воякам загону, шанувати особисту недоторканість громадян, а за таке поширене, майже побутове для революційного часу явище, як розграбування, загрожувано розстрілом. Наказ закінчувався словами: «Хай живе справедливість між людьми і вічна свобода!»

Отже наказ був складений дуже гарно...

Зимовий сонячний день грав білими іскрами засніженого степу, гладенькі рейки блискавками мигтіли ввічу. На покрівлі та на карнизах станційного будинку танув сніг і рясними разками крапель стікав з густих, як стряпи, та блискучих крижаних бурульок.

Там же таки вистрибували та вицвірінькували золотими згрaйками горобці.

Сонце, блакитне небо, горобці і мирна тиша навівали спокій та легкість на серце.

У почекальні, невеличкому заплюваному та залузаному приміщенні, було тільки троє пасажирів, що їх заскочила чергова зміна влади на цій станції. Це були: кругловида й повнощока, як яблуко, молодиця з дитиною, маленький дідок у старомодній шапці-громачку з вузликом в одній руці і з ціпочком — у другій і якийсь «пан» у доброму драповому пальті з широким кенгуровим комером.

Ці люди не мали нічого спільного і майже не говорили між собою. Тільки дідок врядигоди озивався, здебільшого із здогадом, коли буде поїзд. Говорив він ні до кого, просто в повітря, але з таким, либонь, бажанням, щоб на його мову відгукнувся передусім «пан».

Та гордий і мовчазний «пан» не відгукувався. З виразом закам'янілої нудьги на немолодому вже неголеному обличчі ходив він увесь час по приміщенню і палив цигарку за цигаркою, аж ковтав їдкий самосадовий дим. Його, здавалось, друтувала молодиця, що ввесь час гомоніла до своєї дитини. Вона поставила дитину в розгорнутій хустці, як у гніазді, обличчям до вікна і казала, показуючи на голубів, що паслися на станційному подвір'ї:

— Он бач — гуля! Бур-ку-ку-у... бур-куку-у...

Коли «панові» ця «музика» дуже вже дошкуляла, він виходив на перон і ходив там з одного кінця в другий, розмірено, як маятник.

Над вечір на станції появились представники нової влади — патруль із двох вояків. Один довготелесий, з довгою шиєю, у довгій шинелі і в капелюсі з опущеними вухами, що робили його хлоп'яче обличчя вуженьким, курячим, а другий, низький, у короткому по коліна кожушку і в якійсь макітеркуватій витертій смушевій шапці, з-під якої на лобі виглядав острішок волосся.

У довготелесого висів на плечі «обрізан», а в малого — довга рушниця, що звисала з плеча мало не до п'ят. Вони прийшли з селища, в якому був їхній «штаб» і яке видно було у сяйві низького вже сонця на певній відстані від станції: дрібними кубиками рябіли домики і гострими шпилями стриміли дзвиниця та баня церкви із золотими хрестами на них.

Прийшовши на станцію, хлопці наникнули до почекальні, подивились мовчки на трьох пасажирів і, нічого не сказавши, вийшли на перон. Знечев'я спинились біля наказу на дверях і стали його читати. Читав високий, з великими трудночами вимовляючи букви та склади. Його губи ворушились помалу, розтягували вимову трохи чи не так, як це він робив колись у першій класі, коли проказував склади за вчителем. Очевидячки, йому це робити — читати — було трудніше, аніж збройно самому станцію здобувати.

До них вийшов дідок і спитався:

— Скажіть, пожалуста, коли буде поїзд на Губиниху...

На лиці його був якнайувітливіший вираз, очі швидкими мишенятками перебігали з одного на другого, і в них світилась непохитна віра в повну цих представників влади обізнаність та змогу не тільки оборонити станцію, а як треба, і поїзд «пустити».

Але... вояки про поїзд нічого не знали. Їх прислано на станцію тільки для порядку, а поїзд — не їхнє діло.

Дідок повернувся, розчарований, до почекальні, а вояки почали крутити цигарки з того ж таки самосаду та з цупкого паперу, вирваного з якоїсь книжки з малюнками. Зробивши цигарки і запаливши їх, почали ходити по перону туди й сюди.

В цей час вийшов на перон і «пан» у шубі і теж став ходити сюди та туди. Тільки він чомусь увесь час намагався бути подалі від вояків. Навіть у вічі кидалося, що він, розминаючися з ними, свідомо заходив далі, ніж треба було, — або на самий край перону, або у холодок від стіни станційного будинку.

Вояки звернули на нього увагу.

— Дивись, яке пальто, — мовив довготелесий, коли «пан» ще раз пройшов повз них. — Должно міліонів з десять сто̂є...

— А що воно за пан? — сказав малий, пирхнувши недбало через губу. — Може, шпийон?.. Треба б подивитись документ...

— А й справді...

Але це зробити вони не зразу відважились: не знали, либонь, як почати, як підступити до цього строгого, похмурого «пана».

Та от вони розрахували свій прохід так, щоб зустрітися з ним тоді, як він буде найдалі від станції, аж біля водогінної башти, і швидко пішли йому назустріч.

— Документ є? — суворо спитав довготелесий, дивлячись «панові» в вічі. Той миттю спинився, по обличчю його пробігла тінь остраху, і, розстебнувши пальто, він хапливо став діставати документ.

Під відхиленим бортом пальта вояки побачили м'яке золотисте лисяче хутро.

Нарешті пасажир подав тремтливими руками папірець із штампом і печаткою. У тому папірці сказано, що його власник — учитель математики в №—ській гімназії.

— Гімназія — це така школа, — пояснив пасажир в той час, як вояк помалу, шепотом вимовляючи слова, читав. — А я там учитель математики — навчаю числити... Розумієте?

Проти сподівання і всупереч його суворому

Вийшли на середину. Кошовий на всі чотири вітри поклонився, відкашлявся, почухав те місце, де колись оселедець був, та й говорити почав: «Панове-отамани, та ви, панове-товариство! Радили ми оце, радили...»

Далі йому, як звичайно, писар січовий Голомозий говорити не дав. Затулив кошовому рота долонею та й каже: «Панове отамани і товариство! Не вірте, що то він радив: то я. Живемо ми з вами, як у Бога за пазухою. Їсти є, курити є, та й оковитої не бракує. Та чи ж на те Бог людину створив, щоб вона, пробачте, як свиня, тільки пила та їла? Сказано в писанії: учення світ, а неучення — тьма. Так доки ж у тій тьмі житимемо? Діди наші на Січі школу дяківську мали. А позаяк ми в Европі живемо, то не школу, а Академію заклсти мусимо!»

«Славно, славно!» — загукало товариство; і Академію заклали. Та не тільки Академію, — курсів різних також до дідька заспували.

Ще дужче загуло в Січі. Кошовий з отаманням радить та думає; писар Голомозий йому рота долонею затуляє, як той щось казати почне; сіромашня п'є, гуляє та старшину лає; осавул варту муштрує та до брами ставить або п'яних до холодної тягти посилає; молодики-пластуни по всій Січі собак ганяють та стіни знаками вимальовують; дяки в Академії «тму-мну» учать, бабська сотня голову сушить — яку б ще капость козакам учинити та як їх краще в гріх уводити; лікарі хворим животи розпорюють та кишки мотають... Одним словом — все коло свого діла.

Коли це ні сіло, ні впало — посол від царя московського приїздить, та не сам, а з американцем. Збіглися козаки, поставали та й слухають. А він каже:

«Пресвітлий цар наш всі провини козакам дарує і до рідного краю повернутися закликає...»

— А оце твій цар бачив? — вискочив з гурту здоровенний козак і показав послові дулю. Козаки зареготали. Велетень махнув рукою і весь гурт заспівав стару січову пісню:

«Звідси йти ми не бажаєм,
Одчепись, не спокушай!
Ми бо й досі пам'ятаєм,
Чом тікали за Дунай...»

Посол позеленів від злости. «Добром не хочете — силою заберемо!..»

Сіромашня засвистіла, затюкала.

— А дзуськи! — озвався й кошовий. — Нас скривдити Трумен-султан не дозволить!

Американець, що досі мовчки стояв біля посла, спитав по своєму, в чім річ. Січовий тлумач, що всі мови знав і за те був Дідьком званий, почервонів і, боязко позираючи на писаря Голомозого, взявся перекладати. Вислухавши Дідькову мову, американець подумав і промовив: «О-кей!» Потім посадив посла московського до свого авта і повіз геть.

Лютий, 1946.

Концерт „Сурми"

Популярний хор «Сурма» під орудою проф. Плешкевича користується доброю славою. Кількісно малочисленний (тільки 26 співаків), завдяки зіспіваності й умілій кермі досягають концентрації звуку, що дає змогу поборювати акустичні перешкоди, зумовлені поганими залями, в яких доводиться виступати хорові. «Сурма» диспонує добрим голосовим матеріялом, спираючись на двох крилах — тенорах й басах, що підносять хор до рівня майстерности. Одностайне стакатто басів, легатто тенорів, мурмурандум всього хору у відповідних піснях досягає повного звучання, хоч кількість хористів і невелика. Лункого форте і спаду до піяно хор досягає з вийнятковою легкістю, хоч ритм алегро в деяких піснях був порушений, подекуди бракувало одноздігдности партій.

Солісти «Сурми» (пп. Ворох і Мороз — тенори, Чорнобіль — бас) володіють прекрасним голосовим матеріялом, хоч техніка співу не дорівнює голосовим даним. Бракує школи, вправ, вигладження, щоб голос в усіх тонах діяпазону та в усіх голосівках бренів однаково рівно. Ось слухаємо сольові співи п. Чорнобіля. Голос його (бас) виняткової краси й сили, природа мало кого наділяє таким дарунком. Але... співак не вміє дихати, не стає повітря навіть для короткої музичної фрази, на вищих тонах не має маски. Слухач констатує, що мало природних даних, щоб виконання набуло ознак артизму, коли голос не зазнав обробки. Природній скарб, — надзвичайної густоти бас, без дотику співочої культури марнується на рівні аматорства. Слабішої сили та оригінальности тенор п. Вороха досягає визначнішого ефекту в сольоспіві, бо його голос немов би шліфувала школа. В нього гарно й повнозвучно бренить голос у кожнім тоні, а емоційний темперамент надає співові зворушливої ніжности («Сонце низенько»). Це щодо голосового фонду «Сурми».

Хор виконав п'ять колядок і щедрівок Степенка («Добрий вечір тобі», «Що то за предиво», «Рождество Христове», «По всьому світу», «Дзвони»), «Не плач Рахиле» Купчинського, псалом «Слава во вишніх Богу» Бортнянського, «Через поле широкеє» Леонтовича, «Прометей» Стеценка, «Закувала та сива зозуля» Ніщинського та кілька народніх і стрілецьких пісень.

Найкраще «Сурма» виконує маршові стрілецькі пісні, вони проходять у піднесеному тоні, з козацьким завзяттям та з силою напруженого виразу. Дикція «Сурми» у виконленні надзвичайно виразна, що дуже похвально, бо наша пісня впливає на слухача не тільки мелодією, а й змістом слів.

Колядки краще бренять у виконанні мішаного хору, ніж чоловічого, проте «Сурма» їх виконує цілком пристойно.

«Сурма» вміє зручно імітувати дзвони в щедрівці цієї ж назви та спів птахів у «Діброві», що свідчить про техніку хору.

Жартівливою піснею про комара під оплески слухачів, що сповнювали залю регенсбурзької оселі, «Сурма» закінчила вечірній концерт 9. II. Денний концерт відбувся для шкільної молоді.

Не завадило б «Сурмі» придбати більшу кількість співаків, щоб виконання справляло могутніше враження, і складніші речі (для виконання «Прометея», «Закувала» тощо треба численнішого хору) виходили б повнозвучніше, бо мала кількість неспроможна надати сили й тенорі, наприклад, форсують. Зокрема треба підсилити хор басом профундо та баритоном. Диригент проф. Плешкевич хором орудує добре й пісню трактує уважно.

Дм. Сіяч.

ПРАКТИЧНИЙ ФАХ

Одною з багатьох проблем, що виникають в зв'язку з можливістю еміграції до заокеанських країн, (що також, як ми знаємо, є річ дуже проблематична) є те, що більшість цих країн ставить умову: імігрант не повинен обтяжувати державу, а то значить: мусить жити з власної праці. Для людей фізичної праці та технічної інтелігенції ця проблема не страшна. Зате вона унеможливлює еміграцію людям інтелектуальної праці, — професорам, вчителям тощо, які серед нашої інтелігенції становлять більшість. Враховуючи це, керівництво укр. табору в Авгсбурзі організувало ряд курсів, які уможливлюють тим, що бажають, за порівняно короткий час набути практичний фах, який буде потрібний в кожній країні. Першими були створені курси шоферів. Багато таборян вже освоїло цей, хоч і нелегкий, зате вигідний фах.

7-го лютого ц. р. розпочали свою працю електро- та радіотехнічні курси, орієнтовно розраховані на 3 місяці навчання. Як і всі інші починання в таборі, курси користуються усебічною підтримкою УНРРА. Вони готуватимуть електромонтерів, фахівців монтажу радіовузлів та ремонту і монтажу радіоапаратури. Курси даватимуть не тільки практичне вміння, а і теоретичне знання, тому їх можна розглядати як підготовчий ступінь для тих, хто пізніше зможе вписатися до технічного навчального закладу.

Викладачі електро- та радіокурсів — фахівці з багатолітнім досвідом. Тому самозрозуміли є, що вони зможуть дати курсантам повновартісні знання.

—**Ко.**

НАРОДНІЙ УНІВЕРСИТЕТ У РЕГЕНСБУРЗІ

13 лютого в Регенсбурзі відбулося відкриття філії Українського Народнього Університету, заснованого Лігою українських політичних в'язнів. Філію відкрив посадник Української Оселі в Регенсбурзі, після чого виступили представник Управи оселі й декан філії, які ознайомили численних мешканців оселі, що зібралися з завданнями Українського Народнього Університету, організованого за зразком випробованих Народніх університетів Америки та західньо-европейських країн. Український Народній Університет ставить своїм завданням ширити шляхом лекцій знання з різних галузів науки: суспільствознавства, історії, літератури й мови, а також природничих і математичних наук. УНУ також навчатиме чужоземних мов: англійської, французької й німецької.

Хто може зватись кацетником?

Дуже часто в нашому еміграційному суспільному житті чуємо такі звороти, як: «табором керують кацетники», «імпрезу влаштували кацетники», «в делегації були кацетники», «відбулись збори кацетників» і т. д. Отже, постає питання, що означає це екзотичне слово «кацетник», хто ж є ці кацетники в нашій спільноті, про яких ми так часто чуємо й говоримо.

Слово **кацетник** — це живцем взяте нім. слово **Кацетлер**, скорочено від Концентраціонслагер, в невдалій трансформації на українську мову. В німецькій мові кацетлер означає кожного того, що сидів в концентраційному напітаборі, чи це був посаджений за політичну діяльність, чи за загально-кримінальні провини. Німецьке Гестапо не робило з цього приводу жодної різниці між численними тисячами в'язнів. Воно уподібнювало всіх, називаючи всіх злочинцями. Розуміється, що про привілеї, що їх мали політв'язні за демократичних порядків, не можна було навіть думати. Навпаки, вони трактували політв'язнів (в конц-таборах вони носили червоні трикутники) значно гірше, ніж різних рецидивістів, злодіїв, сексуальних збоченців і т. п. Концтаборова політика полягала в тому, що т. зв. «таборова автономія» була завсіди в руках цих кримінальних типів. Т. зв. зеленовинківці були різними «альтестер»-ами та капами в таборах. Вони ж були другими по СС панами життя й смерти всіх в'язнів, а передусім політв'язнів.

Ця різношерсна збиранина нацистівських концтаборів опинилась однак по приході аліянтських військ на волі. Абсолютна більшість політв'язнів в порівнанні з незначною кількістю звичайних криміналістів опинилась на волі. Всіх їх названо в Німеччині «кацетлер». Їм також посвящено зі суспільною допомогою.

На початку тяжко було провести певну чистку, визначити, хто політичний, а хто не політичний — звичайний злочинець. Всі були кацетники й з такої опіки користали, навіть більш: всі себе подавали за політичних. Треба було довшого часу, щоб відчистити політв'язнів від звичайних кримінальних типів. Ця чистка з бігом часу стала проходити у всіх національних спільнотах, які опинились на еміграції (напр. серби, поляки, литовці і т. д.). Розуміється, що німці мали найбільш мороки в цьому, бо найбільш злочинних елементів рекрутувалось в кацетах в першу чергу з їхніх суспільних шарів. Всі інші національні групи мали незначний відсоток криміналістів в порівнянні до політв'язнів. Якщо говорити про українців, то тут цей відсоток був мінімальний. Безперечно, що суспільна чистка й тут мала місце.

Ці селекції переводили звичайно організації політв'язнів кожної національної групи, серед українців — Ліга Українських Політичних В'язнів німецьких концентраційних таборів і тюрем.

По довгій селекції на поверхні суспільного життя й суспільної опіки лишилися тільки політичні в'язні, а всі інші відійшли як несуспільні. Однак назва Кацетлер, в укр. мові кацетник, що на початку була спільною назвою для всіх політичних й неполітичних, лишилась і то тоді, коли під цим поняттям розуміти треба було нікого іншого, як політичного в'язня. Назва, що на початку відповідала своєму змістові, в цей час абсолютно хибна. Більше того, для політв'язнів ця назва є навіть кривдою, бо з цієї назви має право покористуватись кожний злочинець з кацету, що в концтаборах масово вбивав політв'язнів, а опісля, опинившись на волі, компромітував політв'язнів своїми дальшими мордуваннями, грабунками тощо.

З другого боку, ця назва — кацетник — є завузька для політв'язня. Політичними в'язнями є й ті, що за політичну діяльність опинились були в різних карних закладах, а в кацеті не були. І коли ми сьогодні говоримо про т. зв. кацетників, то в дійсності говоримо про політв'язнів, що через свої суспільні вартості і свою політичну легітимацію залишились на поверхні суспільного життя. Ці т. зв. кацетники — це в цей час ніхто інший, як політичні в'язні й ця назва з наведених повище причин цілком не відповідає загальному поняттю, що є назвою, яка кривдить і компромітує політичного в'язня.

Тому **не кацетники, а політв'язні.** Ці політв'язні в нашому еміграційному житті об'єднані в Лізі Українських Політичних В'язнів німецьких концентраційних таборів і тюрм в Мюнхені та її філіях цілої аліянтської зони. Вже сама назва товариства говорить про те, що йде тут про об'єднання політв'язнів, а не кацетників. І тому ще раз: **не кацетники, а політв'язні.**

Др. М. Марунчак
Орган. референт.

вигладові голос його звучав покірливо, навіть запобігливо.

— Та то хто-й-зна, — мовив довготелесий, не попускаючи суворости в голосі... — Може, ви... ти шпійон, а тільки написано, що вчитель...

— Авжеж, — підтримав строгим голосом малий.

Учитель раптом став ще блідіший на виду. Він злякано заклiпав повіками.

— Та що ви, товариші?! — голос йому зривався. — У документі ж ясно сказано...

Руки в нього трусились, як він застібав пальто.

— Підемо в штаб, там розберуть, — вирішив раптом довготелесий.

— Чого ж у штаб?.. Мені треба їхати...

— Не розговарювать! — гукнув несподівано довготелесий і зняв навіщось свого «обрізана» з плеча. — Сказано йти, так іди... Ну!

І він указав «обрізаном» через рейки в напрямі до селища.

У цю саме мить розжарені кубики селища та шпилі церкви раптом згасли, притемніли (зайшло сонце), і над степом повіяло тривогою.

Усі три рушили, переступаючи рейки, назустріч тій тривозі.

Ішли: затриманий попереду, а конвоїри ззаду. Під ногами лущав льодок, калюжок, що стали швидко зашерхати від вечірнього морозу. Перед ними лежала широка далечінь степу, понята сутінями й зимовим туманом, тривожно-мовчазна й холодна.

Затриманий час від часу спотикався, зачіпався за якесь обліплене снігом бадилля, кукурудзиння чи щось інше. Але йшли мовчки. Один раз тільки затриманий із жахом почув, як довготелесий сказав своєму товаришеві:

— Отуди в балку...

Оглянувся злякано.

— Не оглядайся, мать твою!... — раптом брутально налаяв довготелесий. — Не знаєш, що не можна?!

Перед ними була крута балка.

— Куди ж ми йдемо? — мало не крізь плач обізвався знов пасажир.

Село ж не там...

— Іди, тобі сказано! — гримнув довготелесий. І раптом наказав:

— Скидай пальто!...

Пасажир хапливо роздягнувся й віддав пальто в руки малому, що був ближче.

Тоді високий віддав затриманому папірець і сказав, щоб він ішов назад до станції. Та скоро той повернувся йти, як високий підкинув до плеча свого «обрізана» і вистрелив йому в спину. Вистріл ляснув у тумані, але звук упав поблизу, не вихлюпнувся за балку. Устрілений обкрутнувся на місці, лицем до вбивця і, поточившись, упав навзнак, головою в кущі якогось чи терену, чи чогось іншого — мертвий. Стріпнувся ще раз, упавши, і потім застиг у мертвій нерухомості.

Довготелесий черкнув сірником і присвітив мерцеві до затиненого вечором обличчя.

— Готовий, гад, — сказав. — Хто б його й стріляв, якби не отой чортів наказ... Ато ж зразу піде жалітись...

— Еге, — підтвердив малий. — Хай би собі топав к чортовій матері...

— Віднеси ж пальто до Маруськи, а я піду назад...

І вони, вийшовши з балки, розійшлися: малий пішов до селища, а довготелесий назад до станції.

В СПРАВІ ВИСОКОШКІЛЬНИХ СТИПЕНДІЙ

Комісія Допомоги Українському Студентству закликає всіх українських студентів і студенток, що потребують допомоги, а вписалися на високі школи й розпочали науку, вносити через свої студентські організації та дотичні філії у Мюнхені, Регенсбурзі, Авгсбурзі й Гановері відповідно удокументовані прохання про стипендії на зимовий семестер 1946 року. Петенти з околиць, де нема філій, можуть звертатися впрост до Комісії на адресу: Фюрт, і Б. Марієнштрассе 4.

Permitted by authority of Military Government, November 1945
Редагує Колегія. — Видає Спілка «Українське Мистецтво». кооператива з обм. порукою в Регенсбурзі. — Адреса Редакції і Адміністрації: Regensburg, Ganghofersiedlung, Block X, Wohnung 217.
Satz und Druck: Mittelbayerische Zeitung, Regensburg, Kumpfmühler Straße 11

Ціна 1 мр.

УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖНЕВИК

Рік II. Регенсбург, неділя 24 лютого 1946 Ч. 8. (15)

За створення світового уряду

Ню-Йорк. Близько 1000 відомих американських науковців, літераторів, артистів, промисловців, духовенства, вчителів і профспілкових діячів звернулися з домаганням до президента Трумена вжити відповідні заходи для створення справжнього світового уряду, який зробив би негайні кроки проти атомової війни в майбутньому.

Вони просять президента подати відповідні пропозиції щодо створення такого уряду через американську делегацію при Організації Об'єднаних Народів. Якщо ця акція в Організації Об'єднаних Народів не мала б успіху, пропонують, щоб спочатку створити світовий уряд для тих народів, які вже тепер стоять за створення такого уряду. Потім, як висловлюють надію ті, що підписали домагання до президента, добровільно приступлять до нього інші народи.

Конференція Об'єднаних Народів закінчилася

Лондон. **Пленарні Збори Об'єднаних Народів після 36-денних нарад 15 лютого закінчили свою роботу.** Чергова конференція почнеться 3 вересня ц. р. в Ню-Йорку, в тимчасовому осідку Об'єднаних Народів. Крім формальних справ — вибору президента пленарнарних зборів Об'єднаних Народів, генерального секретаря Організації, розв'язано і міжнародні спірні справи — Ірану, Греції й Індонезії, полагоджено справу втікачів, створено комісію для контролі атомової енергії та започатковано кампанію проти небезпеки голоду в світі.

ОБВИНУВАЧЕННЯ ЩОДО ІНДОНЕЗІЇ ВІДХИЛЕНО

Після довгих дискусій Світова Рада Безпеки підтримала англійську пропозицію щодо індонезійського питання та відхилила обвинувачення представника советської України з приводу перебування британських військ в Індонезії. Відхилено пропозицію і щодо вислання окремої комісії до Індонезії. Підчас голосування советська Україна не брала участи, бо вона не є членом Ради Безпеки. За пропозицію советської України голосував лише СССР і Польща. Рада Безпеки відхилила також і египетську пропозицію та советський додаток до неї Вишинського, щоб таки вислати спеціяльну комісію на Яву. Таким чином полагоджено індонезійську справу. Розв'язати її мають шляхом безпосередніх переговорів голяндський генерал-губернатор та провідник індонезійського уряду.

ОСІДОК ООН.

Комісія для справ визначення осідку ООН. 22 голосами проти 17 ухвалила підшукати цей осідок у двох західніх Штатах США. Представники великодержав, за винятком Франції, що голосували за Сан-Франціско, погодилися з тим вибором. Тимчасовим осідком Об'єднаних Народів призначено Ню-Йорк.

АЛЬБАНІЮ НЕ ПРИЙНЯТО ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ОБ'ЄДНАНИХ НАРОДІВ

Світова Рада Безпеки вісьмома голосами проти трьох відхилила югославську пропозицію про прийняття Альбанії до Організації Об'єднаних Народів. Голова Ради Безпеки Макін запропонував розв'язання цієї справи на чергове засідання восени. Бевін і Стеттініюс підтримали цю пропозицію. Тоді Бевін підкреслив, що Англія голосуватиме проти прийняття Альбанії. За прийняття Альбанії голосували лише СССР, Югославія і Польща.

СПРАВА СИРІЇ І ЛІБАНОНУ

Черговою справою на Раді Безпеки було жадання Сирії і Лібанону про виведення англійських і французьких військ з цих країн. Дебати в цій справі відкрив делегат Лібанону Гамід бей Франгі, який зажадав одночасного й безумовного виведення цих військ з Леванту під наглядом Світової Ради Безпеки. З тим самим жаданням виступив делегат Сирії Аль-Кури. Делегат США Стеттініюс заапелював до Англії й Франції, щоб вони в міру можливости скорше вивели свої війська з Сирії і Лібанону. Советський делегат Андрій Вишинський гостро заатакував англійську і французьку політику в тих країнах та заявив, що єдиною розв'язкою цієї справи є виведення військ цих держав з Сирії і Лібанону. Французький міністер закордонних справ виступив з обороною проти сирійсько-лібанонських обвинувачень та запропонував обговорити ці справи безпосередньо з цими державами та докладно опрацювати плян виведення військ.

Після двохденних дебатів до голосування подано американську пропозицію негайно розпочати переговори між обома сторонами. Вишинський виступив з кількома додатковими пропозиціями. Російські пропозиції були відхилені. Рада Безпеки більшістю (сім) голосів прийняла американську пропозицію. Тоді виступив знову Вишинський та несподівано заявив, що він скористає з права вета.

Бада Безпеки зійдеться знову на засідання 31 березня в Ню-Йорку, якщо не постане нагла потреба зійтися раніше.

ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМИ ВТІКАЧІВ

Пленарні Збори Об'єднаних Народів прийняли одноголосно пропозицію відділу культурних і гуманітарних справ щодо **проблеми втікачів і примусово вивезених осіб.** Згідно з цією постановою, **втікачі, які мають важливі підстави не вертатися до своєї батьківщини, не будуть змушувані до повороту.** Опіку над цими особами здійснюватиме спеціяльно створена міжнародня організація. Проте ніякі заходи щодо втікачів і примусово вивезених осіб не можуть перешкодити справедливому покаранню воєнних злочинців в іншій країні. Три додаткові пропозиції советської делегації, що їх висував Андрій Вишинський, який в основному підтримував прийняту вище пропозицію, пленарні збори відхилили.

*

Постанова пленуму Об'єднаних Народів трактувати справу втікачів як міжнародню проблему, викликала пожвавлені дебати. Советський делегат Вишинський запропонував додаткові пропозиції: щоб в таборах втікачів не була дозволена «жадна пропаганда проти Організації Об'єднаних Народів і її членів та проти повернення втікачів на батьківщину»; керівний персонал таборів втікачів повинен бути тієї національности, якої є втікачі або вивезені особи; квіслінгівців, зрадників і воєнних злочинців не вважати за втікачів, а негайно відіслати до тієї країни, в якій вони вчинили злочини.

Відповідаючи Вишинському, американська делегатка пані Елеонора Рузвелт сказала, що вона ніколи не була проти відіслання зрадників до їхньої батьківщини. «Але є люди, які підчас війни боролися проти ворога своєї батьківщини та, не зважаючи на те, не хочуть вертатися на батьківщину, бо вони не погоджуються з теперішнім урядом своєї батьківщини». Пані Рузвелт запитує, чи було б можливим, наприклад, щоб еспанських втікачів віддати під нагляд влади Франка. Мешканцям таборів не може бути відібране право вільно говорити про своє становище.

Вишинський на цю промову заявив, що конечністю є обмежувати волю і дії людини та що взагалі нема необмеженої свободи. Свободу обмежує саме життя. Новозеляндський прем'єр Петро Фразер застеріг проти обмеження свободи та самоохорони хованням у тінь страху. Він сказав: «Не толеранція привела до війни, а — навпаки — нетолеранція». Як подано вище, советська пропозиція була відхилена значною більшістю голосів.

СВІТОВА ХАРЧОВА КРИЗА ПЕРЕД КОНФЕРЕНЦІЄЮ

Пленум Об'єднаних Народів розглянув важливу пропозицію п'яти великодержав щодо харчового стану в світі. Ухвалено зажадати від усіх народів світу, щоб вони заощаджували харчові запаси, піднесли продукцію та докладно встановили свої харчові потреби. Представники Австралії і Канади пообіцяли найбільш можливу допомогу. Канада зможе експортувати всі заощаджені підчас війни харчові резерви. Данський делегат заявив, що Данія зрікається ввозу харчів з закордону та буде підносити данську продукцію. Особливо тяжкий харчовий стан в Індії, делегат якої звернувся з запитанням до Росії, чи вона зможе допомогти Індії харчами, зазначивши, що підчас війни Індія допомагала Росії. Бевін ствердив, що світові бракує п'ять мільйонів харчів та сказав, що світова криза триватиме щонайменше рік та що харчова ситуація справді загрозлива. Культура людства залежить від розв'язання харчового питання. В своїй промові Стеттініюс сказав, що американський уряд та американський нарід співпрацюватиме з усією щирістю в боротьбі проти голоду.

КІНЦЕВІ ПРОМОВИ

На закінчення пленарних Зборів Організації Об'єднаних Народів говорили британський прем'єр Клемент Етлі, Поль Спак — як президент пленарних зборів — та Трігве Лі, генеральний секретар Організації Об'єднаних Народів. Спак сказав, що делегати 51 нації показали, що вони мають щире бажання приязно співпрацювати. Він може, отже, проголосити світові послання віри і надії. Лі заявив, що коли парлямент людства залишається надалі мрією, то одначе Об'єднані Народи підчас пленарних зборів є справжнім демократичним форумом для вільного і відкритого вирішення великих міжнародніх і господарських проблем сучасности.

Вибори в Бельгії

Брюссель. Підчас виборів до бельгійського парляменту у неділю 17 лютого найбільше голосів одержала права християнсько-соціяльна партія, що матиме в посольській камері 92 посли. Соціялістична партія прем'єра ван Аккера буде мати 70 послів. Комуністи одержали 23 місця, ліберали — 16 і демократична унія — 1.

Ні одна з цих партій не матиме абсолютної більшости в парляменті. Як видно з наслідків виборів, надії короля на одержання назад бельгійського трону дуже мізерні. Одна лише християнсько-соціяльна партія, що підтримує повернення короля до Бельгії, не має в парляменті абсолютної більшости.

Крім виборів до парляменту відбулися також вибори до сенату, до якого обрано на 164 членів 101 сенатора. Християн.-соціяльна партія одержала 38 місць, соціялісти — 25, комуністи — 8 і ліберали — 3. 44 членя сенату будуть вибрані 25 лютого провінціяльними радами, 22 самим сенатом.

БЕЛЬГІЙСЬКИЙ КАБІНЕТ ПОДАВСЯ ДО ДИМІСІЇ

Лондон. Як повідомляє Ройтер, британське радіо повідомило про димісію бельгійського кабінету ван Аккера. Сталося це в наслідок вислідів бельгійських виборів до парляменту. Принц регент Чарлс прийняв до відома димісію кабінету ван Аккера та, як сподіваються, уповноважить президента християнсько-соціяльної партії для створення нового уряду.

Колегія кардиналів у Римі

Рим. Папа Пій XII. відкрив 18 лютого таємну колегію кардиналів для урочистого надання кардинальської гідности для новопризначених 32 кардиналів, що прибули тепер до Риму з усього світу. За кілька днів до відкриття колегії папа прийняв на приватній авдієнції архиєпископа Ню-Йорку Спельмена, через якого передав свою подяку за американські заходи допомоги Европі, що голодує. Спельман, який підчас війни прибув до Риму як особистий уповноважений від Рузвелта, буде, імовірно, призначений на ватиканського державного секретаря.

20 лютого Найсвятіший Отець говорив до світу через радіо про наставлення католицької церкви до соціяльних і політичних проблем.

* Американські католики мають у США 78.000 черниць. Українок-черниць начислено тільки 200 душ.

БІЛА КНИГА ПРО АРГЕНТИНУ

Вашінгтон. Американський уряд опублікував перед виборами в Аргентині, що мають там незабаром відбутися, білу книгу, в якій обвинувачується уряд Перона за підтримку держав осі підчас війни та в запровадженні тоталістичного режиму в Аргентині. Біла книга посилається на документальні матеріяли, що їх знайдано в Німеччині. Американський міністер закордонних справ Бирнс заявив, що відповідні заходи проти Аргентини будуть вжиті щойно після обговорення цього питання з урядами інших американських республік.

США ЗА СВОБОДУ ПРЕСИ В УСЬОМУ СВІТІ

Лондон. Едвард Стеттініюс передав секретареві Об'єднаних Народів три документи в справі свободи преси і звідомлень. У супровідному листі до цих документів від США пропонується, щоб комісія для людських прав по можливості скорше опрацювала проект до питання свободи звідомлень, який має бути відданий на розгляд господарчій і соціяльній комісії Об'єднаних Народів, а пізніше кожному урядові зокрема.

ПАНІ ЕЛЕОНОРА РУЗВЕЛТ У НІМЕЧЧИНІ

Франкфурт. Цими днями відвідала Німеччину пані Елеонора Рузвелт. Вона прибула спершу до Франкфурту, в околицях якого, між іншим, відвідала табір примусово виселених осіб. Один день перебувала в Берліні, звідки від'їхала до Парижу.

МОРСЬКІ СИЛИ США

Вашінгтон. Американський морський міністер підкреслив у сенаті, що американська фльота в час миру повинна мати пів мільйона моряків та 58.000 морських офіцерів. Така чисельність потрібна для того, щоб гарантувати безпеку США.

НОВИЙ АМБАСАДОР США У МОСКВІ

Вашінгтон. Президент Трумен призначив генерала Вальтера Сміта, кол. шефа штабу генерала Айзенговера, амбасадором США у Москві.

ШПІОНАЖ У КАНАДІ

Оттава. Канадійський прем'єр Меккензі Кінг подав до публічного відома, що розпочалося судове слідство проти цілого ряду осіб, яких недавно арештовано за шпіонаж. Серед арештованих знаходяться канадійські урядовці та члени одного з дипльоматичних представництв у Канаді. Досі ще не оголошено ні прізвищ арештованих, ні того, в чому полягав їхній шпіонаж. Лише повідомлено, що «таємні й секретні звідомлення» потрапили до рук небажаних осіб». Канадійський міністер озброєння заявив, що зраджені таємниці не стосуються атомової енергії.

ДЕМОНСТРАЦІЇ В ЕГИПТІ

Каїр. З Каїру, Александрії й інших міст Египту повідомлено про антибритійські демонстрації египетських студентів. Підчас зударів з поліцією вбито кілька студентів та понад сто поранено. Студенти домагаються негайного виведення британських військ з Египту та Судану. В заяві до президента Трумена та британського міністра закордонних справ Бевіна египетські студенти домагаються повної незалежности Египту. Крім цього, вони жадають також уступлення теперішнього египетського прем'єра, та відкликання египетських делегатів з Організації Об'єднаних Народів.

НОВИЙ УРЯД В ЕГИПТІ

Каїр. Дотеперішній египетський кабінет міністрів подався до димісії, у наслідок розходження думок з партією вафдистів, які зганьбили уряд за його поведінку щодо студентських демонстрацій та відкликали свого міністра з кабінету. Король Фарук уповноважив безпартійного Ізмаїла Сідні Пашу створити новий уряд. Ізмаїл Паша повідомив незабаром про створення нового уряду, до складу якого війшло 8 безпартійних і 3 ліберали.

СВІТОВА ЦЕРКОВНА КОНФЕРЕНЦІЯ

Берн. Як повідомляє Ройтер, в Женеві незабаром відбудеться з'їзд представників православної і протестанської церков з 30 країн. На цьому з'їзді вперше після війни візьмуть участь і представники німецької протестанської церкви.

УВАГА!

З огляду на збільшений розмір цього числа, ціна його — 1 марка.

ПРАВА ЛЮДИНИ ПЕРЕД ФРАНЦУЗЬКИМИ НАЦІОНАЛЬНИМИ ЗБОРАМИ

Париж. Конституційна комісія французьких національних зборів 20 голосами проти 16 відхилила проект про визнання свободи преси. Проти цього проекту голосували соціялісти і комуністи, які висловили побоювання, що за теперішніх обставин свобода преси у Франції може привести до того, що її може опанувати небажаний елемент. Також інше спірне питання — гарантія приватної власности — голосами лівих партій було вирішене так, що гарантується лише власність як вислід праці і ощадности, але спадкова власність не буде взята під правну охорону.

ВАРШАВА ДОМАГАЄТЬСЯ РОЗПУСКУ ПОЛЬСЬКИХ ВІЙСЬК В ЕВРОПІ

Лондон. Британський уряд одержав від польського уряду ноту, в якій то він домагається розпустити польські військові формації в західній Европі, що перебувають під британською командою.

СОВЕТСЬКІ ВИБОРИ

Москва. Підчас виборів у Советському Союзі обрано 1339 членів верховної ради, в тому числі 647 членів до ради національностей. За список комуністичних і безпартійних кандидатів голосувало 99,18 відс. Загальне число наставлених опозиційно виборців обраховують на близько 900.000

ЗНОВУ НЕСПОКІЙ В ІНДІЇ

Калькута. Як повідомляє «Асошіейтед Прес», в Калькуті підчас протестаційних зборів проти засудження на 7 літ в'язниці капітана Абдул Рашіда, члена створеної свого часу японцями «індійської національної армії», дійшло до зудару між поселенням і поліцією, в наслідок чого, за неофіційними даними, вбито 15 осіб та 200 поранено.

ЖАДАННЯ ГАНДІ

Калькута. Магатма Ганді, як про це повідомляє «Асошіейтед Прес», зажадав від віцекороля Індії створення нового національного уряду, який би спроможний був подолати сучасну харчову кризу та недостачу текстильних товарів. Запропонований від Ганді новий уряд мав би складатися з членів конституційних зборів, незалежно від їхньої партійної приналежности.

ТИФ В ЕВРОПІ

Вашінгтон. Як повідомляє УНРРА в звіті про стан здоров'я, випадки захворіння на тиф, занотовані від Берліна до Шлезії і східньої Прусії, поширилися на територію від Балтійського моря до Дунаю.

ЗМЕНШЕННЯ ФРАНЦУЗЬКОЇ ОКУПАЦІЙНОЇ АРМІЇ

Париж. Французька окупаційна армія в Німеччині, наслідком заощаджуваних заходів французького уряду, буде зменшена на половину. Отже з 150.000 вояків ця армія буде доведена до 75.000.

Нюрнберзький процес

Виступ Павлюса. Щоденник Франка як доказовий матеріял. Справа Катину.

Нюрнберг. На нюрнберзькому процесі однією з найцікавіших подій останнього часу був виступ кол. німецького генерал-фельдмаршала **Павлюса,** якого покликав як свідка советський прокурор **Руденко.** Павлюс ствердив, що Німеччина почала приготування до війни проти СССР ще у вересні 1940 р., вважаючи, що для повалення його вистачить 130—140 німецьких дивізій. Німці мали осягнути лінію Волга—Архангельськ. На запит прокурора, хто з присутніх на лаві обвинувачених був активним учасником у підготові нападу на СССР, Павлюс вказав на **Кайтеля, Йодля** і **Герінга.**

Далі другий російський прокурор полк. **Смірнов** викривав німецьке систематичне нищення цивільного населення в Польщі. Найбільш обтяжують ці злочини обвинуваченого **Ганса Франка,** який є також відповідальний за влаштування таборів нищення людей в **Майданку, Освєнцімі** та інших місцевостях Польщі.

Справжнім доказовим матеріялом проти Франка були питати з його щоденника та його промов від 1939 до 1945 р. Досить навести тільки деякі цитати, що їх подала прокуратура. Ось, напр., в одному місці щоденника під датою 12 січня 1944 р. Франк пише: **«Коли ми виграєм війну, то з поляків і українців та з усього, що ще волочиться, буде зроблене рубане м'ясо».** Щодо жидів, то літом 1940 р. Франк заявив в одній із своїх промов таке: **«З жидами — це я хочу вам сказати цілком одверто — мусить бути так чи інакше покладений кінець».** Своє ставлення до поляків Франк окреслив як ставлення до комахи або воші та визнав публічно потребу масового нищення польського населення, що послідовно й робив на ділі.

В своїх доказах про те, що не тільки СС нищило цивільні населення, але робила це також вермахт, прокурор Смірнов навів факт, що оберефрайтер **Лекурт** з вермахту сам признався, що він **власноручно підпалив у різних селах більш як 30 будинків та особисто застрілив 1200 осіб.** За ці його вчинки він дістав відзначення від німецького верховного командування та був призначений оберефрайтером, хоч до цього часу це мав ніякої ранги.

Третій советський прокурор полк. **Покровський** говорив про **Катин.** Він зачитав звідомлення російської комісії лікарів і юристів, **які** досліджували Катин. Вони прийшли до висновку, що мордування **доконані восени 1941 р.,** отже в той час, **коли близько Катина не було** ніяких советських військ. **На підставі** ствердження понад 100 свідків **доказано, що масовий** розстріл біля 15.000 **польських полонених** був доконаний німецькою військовою частиною, що мала назву **«Штаб 537,** піонерський батальйон» під **командою оберлейтенантів** Арнеса і Рехтса та **лейтенанта Готта.**

Промова Сталіна

Москва. Перед виборами до верховної ради СССР — Сталін виступив з промовою в Москві, в якій сказав: «Було б неправильно думати, що ця війна була випадкова або вибухла в наслідок помилок поодиноких державних мужів, хоч такі помилки були справді зроблені. Вона була наслідком розвитку господарчих і політичних суперечностей. Хіба що було б можливим, не допустити до катастрофи, якби були розподілені між усіма народами ринки збуту. Одначе це було **неможливим** при капіталістичному господарчому устрою. Ця система викликала першу світову війну. Друга світова війна була **також наслідком капіталістичної** системи. Це не **означає одначе,** що перша світова війна є **подібна до другої.** Капіталістичні країни (**Німеччина, Японія, Італія**), ще перед заатакуванням інших народів, у своїх власних країнах **скасували ознаки буржуазно-демократичних свобід, знищили свободу** та запровадили систему **безоглядного терору.** Вони знищили самостійність і **вільний розвиток** малих націй. Вони **хотіли панування над** світом».

Армія США звільняє югославян

Вашінгтон. Міністер закордонних справ США Бирнс повідомив, що на підставі домагання югославської військової місії при американській військовій владі, з армії США має бути усунено 700 югослов'ян. Воєнне міністерство США уповноважило командувача американських збройних сил в Европі генерала Мек Нерні звільнити югослов'ян, що їх разом з 20.000 поляків прийнято до допоміжної служби та дозору над полоненими.

РЕВІЗІЯ В ЮГОСЛАВСЬКОМУ ТАБОРІ В МЮНХЕНІ

Мюнхен. Як повідомляє Дана, підчас ревізії в югославському таборі в Мюнхені, яку перевели американські вояки, забрано багато паперів і документів та ручну зброю. Багато мешканців табору мало виказки «королівської югославської армії в Баварії», яку намагався створити генерал Попович для підтримки короля Петра.

НІМЕЦЬКІ ФАХІВЦІ В ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ

Лондон. Як повідомило лондонське радіо, президент Чехословаччини др. Едуард Бенеш заявив перед делегацією робітників чехословацької шкляної промисловости, що від 200.000 до 300.000 німців, потрібних як фахова робітнича сила у важливих ділянках промисловости, зможуть залишитися в Чехословаччині.

ЩО НІМЕЧЧИНА ЗМОЖЕ ПРОДУКУВАТИ

Берлін. Як повідомляє Дана, Німеччина зможе продукувати щорку 5.000 легких тракторів, 500.000 кг азоту, далі обмежену кількість паровозів, товарових вагонів та вантажних авт. Заборонено продукувати будь-які хемічні вироби, що можуть бути вжиті для воєнних цілей. Експорт виробів з заліза і криці затриманий далі аж до остаточного вирішення аліянтів. Продукція криці буде дозволена на **5,7 мільйона** тон на рік.

КАНАДІЙСЬКІ ВТРАТИ У ВІЙНІ

Оттава. Повний обрахунок канадійських воєнних втрат становить: 104.927 убитих, ранених **а таких, що пропали без вісти.** Втрата в армії становить 80.611 осіб; з них 76.537 згинуло на европейському терені, 1.988 на азійському, 208 в західній півкулі.

Втрата повітряної фльоти становить 21.930 з того в Европі 18.414, в Азії 480, в зах. півкулі 208.

Морська фльота втратила 2.386, з того на европ. континенті 2.071, в Азії 20 та в зах. півкулі 295.

ЩО? ДЕ? КОЛИ?

* Підчас землетрусу в північному Альжирі згинуло 276 осіб.
* В Голяндії, в провінції Гельдерн, вода прорвала дамбу та залила великі простори землі. 20.000 осіб, рятуючи своє життя, повтікало на дахи своїх будинків.
* В США уступив дотеперішній міністер внутрішніх справ.
* У Франції 10 березня відбудеться загальний перепис населення.
* Вісім фінських послів до парляменту з різних партій зажадало від свого уряду зірвати дипльоматичні зносини з Еспанією Франка.
* Незабаром австрійські полонені мають бути відправлені з британського і американського полону до Відня.
* Статистичне бюро Метрополітен Лайф Іншуренс сповіщає, що протягом 1945 року при автомобільних нещасливих випадках у США згинуло понад 96.000 осіб.
* Американський лікар др. Ламберт Джовнс винайшов ліки, що прискорить порід дитини.
* Канада тепер має 12.119.000 душ людности.
* Советські джерела подають, що шкоди, які спричинили німецькі окупаційні війська на Україні, дорівнюють 285 мільярдам крб.

Світозор Драгоманів.

Із спогадів про Лесю Українку

Творчість Лесі Українки та її літературна діяльність вже на протязі багатьох років була темами численних творів, статей і розвідок різних авторів. Але ми маємо дуже мало писань, присвячених Лесі Українці як людині, громадській діячці, другові й товаришці. Тим часом постать Лесі Українки така визначна, що потребує якнайбільшої уваги кожного свідомого українця, який шанує діячів українського народу. Правда, на підставі листування Лесі Українки та її творів можна створити собі досить правдивий образ про цю виняткову людину, але образ цей буде неповний. Він потребує додатків від сучасників, які особисто знали нашу письменницю, були в безпосередніх зв'язках з нею, спостерігали її в повсякденному житті, працювали спільно з нею або за її порадами тощо.

Мені пощастило належати до таких осіб, і я мушу сказати, що зустрічі з Лесею Українкою в різні часи мого життя належали до найприємніших, які доводилося мені переживати. Ці зустрічі залишили по собі найглибші сліди в моїй свідомості не тільки тому, що Леся Українак доводиться мені двоюрідною сестрою, але й тому, що в її особі я мав людину, яка була носієм і краснописьменницькою виразницею ідей і ідеалів мого батька, якого я втратив, будучи одинадцятирічним хлопцем. Леся Українка, на руках якої помер Михайло Драгоманів, багато в чому замінила мені батька, бо перебуваючи протягом майже одного року під безпосереднім впливом і в найближчих відносинах з Михайлом Петровичем, вона багато сприйняла від нього й передала мені пізніше — ще до свого виїзду з Болгарії влітку 1895 році, а потім підчас нових зустріч у Києві, на хуторі Зелений Гай (коло Гадяча на Полтавщині).

Перші мої зв'язки з Лесею Українкою відбулися в листовній формі, після того, як вона приїхала до дядька в Софію в 1894 році. Я тоді вчився в Парижі в початковому відділі ліцею (сполучена початкова й середня школа). Якось разом з листом від батьків я одержав також короткого листа від Лесі, де вона сповіщала, що приїхала гостювати до моїх батьків і що по-дружньому радила ретельно вивчати напам'ять французьких клясиків, бо хоч це може мені й тяжко, проте я колись не пожалкую витраченого часу; писала, що і вона, хоч і не вивчає напам'ять клясиків французьких, дуже їх любить. Це заохочення глибоко впало в мою дитячу душу, бо я тоді ще не усвідомлював того, що вивчене напам'ять в молодших клясах має бути матеріялом для висновків і оцінки думок авторів в старших клясах. Леся з листів моїх вихователів до батьків знала, що щотижня треба було мені вивчати певну порцію байок, монологів з творів Расіна, Мольєра, Корнеля, яких, як я пізніше довідався, добре знала Леся.

Ця увага до мене двоюрідної сестри, про яку я знав, що вона «пише вірші», піддала мені охоти вивчати те, що задавали вчителі французької мови. Я відповів Лесі, що старатимусь бути знавцем, а якщо побачу її, то дещо продеклямую, бо на деклямацію звертали в школі велику увагу.

Зустріч з Лесею відбулася влітку 1895 року, за місяць після смерти М. Драгоманова в околицях Софії, в малому сільці Владаї. Лесі не було вдома, коли я приїхав: вона пішла разом з моєю сестрою купатися в гірському потоці. Вона це робила майже щодня, коли була добра година, бо дуже любила воду та її цілющі, підбадьорюючі властивості, а також прогулянки в гірському оточенні, хоч тоді хвора нога її, в наслідок операції, нагадувала про себе, і Леся мусила ходити спираючись на палицю. Ми зустрілися на стежці, коли купальниці верталися додому. Леся Українка у відповідь на моє привітання французькою мовою відповіла мені словами знатної пані до свого пажа з п'єси Расіна «Лес Пляйдеурс». Вона знала, що перед виїздом з Парижу, де я вчився, я брав участь як паж у виставі, яку влаштував гурток ліцейської молоді. Я відповів належно, бо ще не забув своєї ролі. Зав'язалася дружня розмова. Леся розпитувала про Париж, про мою науку, батькових приятелів, у яких я тоді жив. Говорила вона добірною французькою мовою, чистою щодо вимови, не підбираючи слова, і раділа, що чує від мене чисту паризьку вимову. Ми могли говорити зрештою тільки французькою мовою, бо інною, крім болгарської, говорити я не змів, хоч розумів добре українську й російську.

Місяць, який прожила ще у нас Леся після мого приїзду, пройшов під знаком найтеплішої дружби з нею. Вона була надзвичайно проста в обходженні зі всіма: і зі всією нашою родиною, і з нашими господарями, простими селянами, і з іншими, яких вона зустрічала підчас прогулянок. Леся за час перебування в Софії навчилася болгарської мови, ознайомилась з болгарською літературою, познайомилась з кількома болгарськими письменниками: прозаїком Іваном Вазовим, що доводився родичем чоловікові моєї старшої сестри, з поетом-сатириком Алеко Константиновим, поетом Петко Славейковим.

По неділях з Софії до нас приїжджали гості: чоловік сестри, що був професором загальної історії літератури у Вищому Училищі, зародку університету, його приятелі, студенти. Леся була діяльною учасницею в розмовах і суперечках, що відбувалися переважно на острові, куди ми переносилися на цілий день, обідаючи й вечеряючи на свіжому повітрі. Там читали свої твори гості, читала дещо із свого і Леся, спокійно вислухуючи критичні уваги моєї сестри, її чоловіка та інших гостей. Я не дуже, розуміється, орієнтувався я тому, що говорилося, проте пам'ятаю, що часто суперечки мали палкий характер, особливо через болгарський південний темперамент. Пригадую, що Леся дуже цікавилася визвольною боротьбою македонців, про яку розповідали гості, серед яких бували й емігранти з Македонії, для якої Болгарія була п'ємонтом. Леся була значно спокійніша: вона уважно слухали.

В кінці липня 1895 року Леся Українка виїхала на Україну. Прощання було дуже тепле, не без сліз з обох боків, особливо з боку моєї матері, бо в тяжкі часи після смерти М. Драгоманова Леся була тою силою, що підносила моральну бадьорість нашої родини. Зокрема мене Леся різними способами підбадьорювала, розповідаючи багато й тепло про дядька, вказуючи на нього, як на приклад, достойний наслідування, як на товариша, друга й учителя.

РОЗШУКИ:

Гладкова Петра, Віктора та Миколу — сестра Гладкова Клавдія. Регенсбург, Тангофферзідлюнг, бльок 10/217, адм. «Слово».

Марію Жигалко — Федір Габелко. Регенсбург, адм. «Слово». (1—1)

Лихва Іван, село Викоти, пов. Самбір. Ірина Коваль, с. Береги Долішні, пов. Сянок. Відгукніться на адресу: Коморовський Йосиф, Мюнхен, Фрайман, СС-казерне, бльок Б, ІІІ. 24. (1—1)

Дочку і зятя Недзельницьких Катерину і Володимира — Еременко Ірина Петріяна, Мюнхен, СС-казерне, бл. Б. ІІІ/23. (1—4)

В'юна Якова — В'юн Галина. Мюнхен, Дахауерштрассе 9/П. (1—1)

Яцьковського Ярослава — брат Богдан, Мюнхен, Крайбургерштрассе 20. (1—1)

Братів Антона і Мирослава Дубасів — Степан Дубас, Плятлінг, Грабенгассе 295 бай Йоп. (1—1)

Дружину Клавдію П. Сахненко — Трохим Сахненко, адм. «Слово». (1—2)

Сестру Феник Ніну — Ревенко Оксана, Китцінген, Фасфабрік. (1-3)

Лазаревича Тараса — мама Лазаревич Степанія. Регенсбург, Ріхард Вагнерштр. 8. (1—2)

Рабія Ярослава, Левкового Стефана, Василя, знайомих — Рябий Евстахій, Карлштадт, Кофрітгассе 445. (1—2)

Жінку з дитиною Бондаренко Катерину Загорулька Миколу — пошукує Бондаренко Степан. Укр. табір Ульм. (1—1)

Сина Михайла Піхо, останньо в Мінсінген. Відомість про нього прошу надіслати на мою адресу: батько Піхо Антін, Вальбургкірхен кр. Пфаркірхен бай Ентолцерштрейнер, Нідербаерн. (1—2)

Синів Герцик Йосифа і Евгена (Алгорн—Гамбург) — Герцик Іван, Вальбургкірхен (Малерганс) Кр. Пфаркірхен, Нідербаерн. (1—2)

Калета Евгеніюша — сестра Катажина Калета-Спачинська. Міттертаїх, польський лагер. (1—1)

Івченко Елеонору, 18 років, останньо в березні перебувала в Пітніц-Домгартен (Померанія). 2) Дзюбенко Сергія-Іванченко Юрко. Адм. «Слово». (1—2)

Сина Володимира нар. 1926 р. в селі Настасів, Тернопільського повіту — Колодій Михайло, Укр. табір, Інгольштадт. (1—5)

Рідних та знайомих — Евлахов Іван. Нідергекінг, Ландау/Ізар. (1—1)

Василя Гриніва зі Львова, який мешкав при вулиці Казимирівській 3 — брат Теодор Гринів, Карльсфельд біля Мюнхену, укр. табір, барак 9, мешк. 11. (1—1)

Писарева Зиновія і Тадея — мати Писарева Юлія і Нуся Гнатишин. Адм. «Слово». (1—2)

Рідних та знайомих з Палагиче (Товмаччина) — Остапчук Петро, Пільвайхе 13 бай Платтлінг. (1-1)

Знайомих з Делятина — Клопіщак Юрко, Пільвайхе 13/Платтлінг. (1—1)

Оруна Мирона — Кіпаль Володимир, Авгсбург, Зоммерказерне бл. 1/110. (1—1)

Сина Зекунова Івана — батьки, Гольштадт № 231, Бец. Бамберг. (1—4)

Заруму Богдана — Лесків Михайло. Мюнхен, Ауерфельштр. 7/о. (1-1)

Сина Богдана Граба (1928) — Граб Михайло, Ноймаркт, Опф, Дурхгансларег. (1—2)

Лисенка Володимира М. — батько, Бамберг, Гауштадт, Гавптштр., Фабрік-Бау 13. (1—1)

Сестру Линник Марію і зятя Івана Линника — Стрибко Ярина, Мюнхен, лагер Карльсфельд, барак 9/6. (1—1)

[Ігор]я і Льва Козака — батько А. Козак, Фірстенцель, Пассау. (1—3)

[Во]роненка Миколу — батьки, Карльсфельд бай Мюнхен, лагер ДП. (1—1)

Сина Чубко Бориса (в 45 р. виїхав з Комотав в район Пассав разом з Гаржовським із Сокаля і Погорецьким зі Львова. Хто що знає про їх долю, повідомити ласкаво: Чубко Галина, Ганновер, Мекерништр. 9, Камп «Лисенко». Бл. 5 а, кімн. 21. (1—1)

Своїх братів — Михайло Крупський, Штравбінг, Іттліндерштр. 20.(1-1)

Грицька Сеника з Маркополю — сестра Марія Сеник, Ноймаркт, Дурхгангслагер, бл. 13. (1—1)

Рідних: Малькевич Миколу, матір Малькевич Паланю та знайомих — Малькевич Микола, лагер Віндішбергердорф, пост Котмаіссліnг б/Хам. (1—1)

Миколу Максимовича Герасимова — тесть, теща і Надя, Регенсбург, адм. «Слово». (1—1)

Батьків Теофіля і Марію Яримовичів і сина Зоряна, які останньо перебували під Берліном — Надія Радкевич. Укр. лагер, Карльсфельд бай Мюнхена. (1—1)

Родченко Ірина з Білорусі 60 літ, шукає своїх дітей: Олександра (1914), Мотрону (1919) і Мотрону (1925) Родченків з Заполя. Платтлінг, Шлахтгауз, Штандлмаербараке. (1—1)

Сина Кардашевого Бориса — Кардашева Віра, Бамберг, Веісенбургштрассе 10, укр. лагер УНРРА 6, кв. 44. (1—2)

Лужницького Теодора — Олексій Максимець. Адм. «Слово». (1—2)

Своїх друзів — Дигінь Михайло, адм. «Слово». (1—1)

Чоловіка Цимбалюка Сергія — Цимбалюк Олена, Фюрт ін Бау, Маріенштр. 4/Л. (1—2)

Дружину Ярусевич Марію — Ярусевич Петро, Укр. табір, Зоммеказерне, Авгсбург. (1—2)

Дружину Безносюк Софію — Безносюк Володимир, Авгсбург, Зоммеказерне, укр. табір. (1—1)

Хто знає про долю Ярослава Фльорчука хай ласкаво шле відомість на адр. укр. табір Міссбах, крайс Баерн для Н. К. (1—1)

Подайте вістку про Дзюбановських: Григора з Пійла, Михайла і Ірену з Тернополя — др. Коритовський, Ліндау (Боденсее) Гавптштр. 52. (1—3)

Сина Івана Романа (1926) — Сілецька Стефанія, Ашаффенбург, УНРРА, лагер Лагарде, Вюрцбургерштр. (1—1)

Жінку Терентіву Фаїну з 2 дітьми: Іваном та Неонілом (останньо перебували крайс Бітерфельд) — Терентев Епіфан, Нідеркальбах 2, через Нойхоф, Крайс Фульда. (1-1)

Рідня в Канаді пошукує адресу п. В. Скорупського, який літом 1945 р. проживав в околиці Браунау, Обер остерайх. Відомість складати на адресу: Рома Добжанська, Фельбург/Опф № 42, бай Утц, Крайс Парсберг. (1—1)

Бруханського Василя — брат Бруханський Степан, Пассав, Розенау 32. (1—1)

Рудковського Бориса — мати Рудковська Оксана. Пассав, Інштр. 12. (1—1)

Гаврилів Іван, Кравчик Михайло, відгукніться на адресу: Гаврилів Іван, Мюнхен, Фрайман, СС-казерне, бльок Б, ІІІ. 24. (1—1)

Шульгу Петра — дружина Шульга Анна. Пассав, Шісплац. (1—1)

Гамагу Михайла — батьки Гамага Василь і Марія, Пассав, Шісплац. (1—1)

Братів: Пальчик Костю і Івана, племінників: Пальчик Семена і Івана, Суховоого Федора, Іщенко Івана, Могилатова Юхима — Пальчик Іван, Пассав, Інштр. 12. (1—1)

Руденко Кузьму — дружина Руденко Ліза. Пассав, Шісплац. (1—1)

Любов Мерхель з Любанських — брат Хто знає прошу, ласкаво просимо повідомити: Дмитро Любанський, укр. лагер, Швайнфурт. (1—2)

Манько Дуню — чоловік Манько Павло. Вайсенбург, Ягнштр. укр. лагер. (1—1)

Сина Мирона, Ярослава та дочку Ольгу — Стахнів Василь, Карльсфельд, кухня. (1—2)

Сина Зиновія — Роман Світенко. Карльсфельд, барак 2/27. (1—3)

Брата Фльоріяна — Евген Аверський, Карльсфельд, бл. 1/17. (1—1)

Доньку Марію — Никифоров Авраам. Укр. табір УНРРА, Швайнфурт. (1—1)

Карла Костирка з його дітьми Андріяном і Оксаною та гр.-кат. свящ. Антона Костирка — сестра Клементина Зозулева. Регенсбург, Гангоферзідлюнг, бл. VII, мешк. 172. (1—2)

Брата Василя 1922 та вуйка Дядика Григорія 1912 — Калиниченко Анатолій, Ландсгут, укр. табір «Ніколаусшуле». (1—1)

Синів: Леоніда 1926 та Альфреда 1928 — батько Гас Леоніл, Гагельсбергергоф № 4. (1—1)

Степаненко Олександра та Валентину — вуйко Олесь та Оксана П—ко. Прошу сповістити адресу на редакцію «Слово», Регенсбург. (1—4)

Брата П'ятницького Миколу — П'ятницький Зиновій, Регенсбург, Гангоферзідлюнг, бл. 4/98. (1—4)

Ігнатенко Нечипура — П'ятницький Зиновій, Регенсбург, Гангоферзідлюнг, бл. 4/98. (1—4)

Синів: Гарника Анатолія, 1923, Вадима 1925 — мати Гарник Марія Прошу хто знає про них, повідомити на таку адресу: Ашаффенбург укр. табір «Лагарде», бл. 2/34. (1—1)

Марію Кучеренко та Ленько Шунько — батьки. Хто що знає про них, прошу повідомити на адресу: В'язовіченко Настя, теам 133, УНРРА бл. Е, кімн. 2, Амберг, Баерн. (1-1)

Яловега Івана — Яловега Віра. Амберг. Вільгельмказерне, бльок Ф, № 26. (1—1)

Тамару Потелицьку, Романа Богача, Михаська Савчука, Марію Крупько, Галину Грабцеву — Сабаль Іван, Вайден/Опф., Бангофштр. 3/І. (1—3)

Брата Перепелицю Петра — Перепелиця Дмитро, Танкгольцфабрік, Маркте б/Інн, кр. Альтетінг. (1-2)

Надію Пігіда з Венгрії — батьки, Регенсбург, адм. «Слово». (1—3)

Племінника — Мотря Пискарьова, Регенсбург, адм. «Слово». (1—5)

Тимчика Олександра — батько Тимчик Сава, Ашаффенбург (Баварія), Вюрцбургерштр., Лагардеказерне, бл. 3, лагер УНРРА. (1—1)

Лушпинського Мирона (останньо копав окопи в Бранденбурзі — Бартольд Унтернегер — Бреслав) — Ярослава Лушпинська, Швайнфурт, УНРРА, Камп 196, шпиталь.(1-5)

Сина Данилка Василя та знайомих — Данилко Іван, Мюнхен, Фрайман, ДП центр, СС-казерне, бл. Б. ІІ, мешк. 15. (1—2)

Павлюх Степана, Макарець Василя — брат Макарець Антін, Мюнхен, Фрайман, ДП центр, СС-казерне, бл. Б. ІІІ, мешк. 15. (1—2)

Брата Дністряна Семена з Лімонії та знайомих — Дністрян Василь, Мюнхен, Фрайман, ДП центр, СС-казерне, бл. Б ІІІ, мешк. 15. (1-3)

Брата Питяка Василя з Хащова та знайомих — Питяк Петро, Мюнхен, Фрайман, ДП центр, СС-казерне, бл. Б ІІІ, мешк. 12. (1—3)

Леоніда Миронова та Клеру Балацьку — В. Корсун, Зельбергтінг 57, пост Вайбгаузен через Траунштайн (Верхня Баварія). (1—1)

Бурлаку Івана та Ігоря Руденко Іван, Муттенгаммер № 1, Рудертінг, Пассав.

Сина Всеволода та кревних: Лещишина Івана (1926), Королика Мих. (1924) і Вівчара Мих. (1923), останньо Лінген — Ольденбург — Лещишин Григорій, Крайбург, Штадлагер, барак 18, бец. Мюглдорф, Баерн. (1—3)

Сина Василя з дружиною Настею — Назаренко Петро, Мюнхен, Фрайман, СС-казерне, бл. 13/Л, мешк. 15. (1—2)

Братів Рогатинського Романа, Ярослава і Юліяна — сестра Стефанія з ріднею. Бамберг, Катерінешттр. № 8. (1—3)

Гаврилюка Іллю, гімназійного професора з Коломиї, рідних та знайомих — Гаврилюк Михайло. Постляйтцаль 16, Штикельс біля Фульди, Кургессен. (1—2)

Зеленського Федора — Паливода Олександр, Розенгайм, Інштр. 43, км. 51. (1—1)

Підорвана Луку — Паливода Олександр, Розенгайм, Інштр. 43, км. 51. (1—2)

Хто знае про долю або місце перебування Дениса Барановського, прошу сповістити: др. Роман Барановський, Мюнхен, Штюрцерштр. 22. (1—3)

Василя Кривлюка, Антона Давидюка і о. Евгена Міляшкевича — Іван Ситник. Укр. табір, Байройт, Леопольдказерне. (1—1)

Сина Олексу — Василь Ковалишин, Фільсек УНРРА лагер б/Амберг. (1—3)

Григорія Маційовського (1928) з Завидович, останньо в Берліні — Мацйовський Евстахій та Зофія Петричка, Карльсфельд, бл. 9/7, Мюнхен 68.

Ігоря Мартинюка — др. Іван Мартинюк, адм. «Слово». (1—1)

Хом'яка Юрка — батьки, Ерланген (Баерн), Ессенбахерштр. 21/Л, Інокентій Хом'як.

Горошка Евгена — сестра Марія, Ерланген (Баерн), Ессенбахерштр. 21/Л.

Лиманюка Юрка — батьки й сестра Ірена, Ерланген (Баерн), Ессенбахерштр. 21/Л.

Гаспарик Миколу (останньо в Цегерндорф) — Недрига Микола, адм. «Слово». (1—3)

Ігоря Лопатинського — мати. Хто б знав або чув про нього, просимо ласкаво подати вістку: Лопатинська, табір Карльсфельд/Мюнхен, барак 8/24. (1—4)

Синягину Івгу (нар. 1916) та знайомих — Дудченко Нонна, Амберг-Опф, Мальтезерлагер. (1—3)

Рідних та знайомих: Романюка Михайла (останньо був на Шлеську в Міхельдорф, кр. Ґаінав, Гольдберг), Пацулу Михайла, Нагая Петра і Григорія з Нігович. Хто знає про їх долю, прошу сповістити: Романів Василь, Карльсфельд/Мюнхен, Дахауерштр. 68. (1—2)

Сина Остапа Мельника, нар. 1930 р., останньо перебував в Фіновмарк на північ від Берліна — батьки. Хто знає про їх долю, прошу ласкаво сповістити: табір Карльсфельд біля Мюнхена, барак 8/24. (1—4)

Дружину Віру і дітей: Івана, Ніну і Валю — Черевко Федір, Мюнхен, Фрайман, СС-казерне, бл. Б, кімн. 11. (1—2)

Рідних та знайомих — інж. Черняев Іван, Регенсбург, адм. «Слово». (1—2)

Сина Олега (нар. 1927) — Фролов Василь, УНРРА, табір, Гайденав б/Гамбурга. (1—2)

Брата Сергія (нар. 1921) — Антоненко Михайло, УНРРА табір, Гайденав б/Гамбурга. (1—2)

Батька Павла (нар. 1894) — Ефимов Олександр, УНРРА табір, Гайденав біля Гамбурга. (1—2)

Друзів: Андріевського Василя, Тумира Мар'яна, Козиренка Бориса, Ільченка Антона, Богуна Леоніда — Ложченко Йосип, Лангенав, Сімонтальгассе 3, Кр. Ульм. (1—2)

Сулацького Федора — Іванух Михайло, Фюссен, Індорплян 150. (1-1)

Братів — Михайло Крупський, Штравбінг, Ітліндерштр. 19. (1-4)

Василя Яцьків, Миколу Марків — Золотуха Алекс., Регенсбург, Гангоферзідлюнг, бл. 4, кімн. № 86. (1—1)

Рідних та знайомих — Муха Іван, Регенсбург, Карлштр. № 5. С.І.С. (1—1)

Липського Георга, техніка (Харків — Саабрюккен) та знайомих — брат священик Сергій, Мурнау, Обербаерн, Гарптштр. 119. (1—2)

Рідних та знайомих з Тернополя — Мельничук Роман, Карльсфельд, укр. лагер. (1—1)

О. Сагайдаківського Віталія, останньо в Ноймаркті, Дурхгангслягер — Павлина Левчук-Світуха, ДП — Камп «Парк-Готель», Бад-Нерісгофен, Кр. Міндельгейм (Баварія). (1—3)

Брата та односельчан з села Утішків, Золочівського повіту — Бекар Володимир, лагер Мюнхен 68, Карльсфельд, о/Баерн.

Зайцева Івана, нар. 1887; Зайцеву Катерину, нар. 1894 (останньо квітень 1945 в Рабенштайні, біля Хемніцу); Зайцеву Лідію, нар. 1918, з Нікіфоренків (останньо Тюрінгія); інж. Певного Миколу, нар. 1911, з дружиною (у квітні 1945 був біля Цвікав) — др. Володимир Зайців з родиною. Усіх, хто знає про їхне місце перебування та долю, прошу ласкаво, повідомити за винагороду до адм. «Слово». (1—2)

Сина Скоріна Володимира — батько Скорін Федір, Кісінк, Мергентау 2. (1—1)

Синів: Рогового Михайла та Політасова Анатолія — Роговий Юрій, Авгсбург, Зоммеказерне. (1—3)

Дітей: Михайла, Данила, Марію Емцевих — Емцов Полікарп, Інгольштадт, укр. табір. (1—1)

Чуму Василя (Вюртцбург—Авгсбург), Панька Омеляна (Бамберг) і Бондівчака Володимира — Святий Петро — Орест. Укр. табір УНРРА, Швайнфурт. (1—1)

Брата Василя і шваґра Гуриша Степана — Ганинин Надія. Укр. табір, Швайнфурт. (1—1)

Сина Юрія (Чехословакія) — Хваст Еланська Евфросія, Вюрцбург. (1—1)

Скурську Галину — Івашків Петро. Укр. табір, Швайнфурт. (1—1)

Поповника Василя і **Лисака Володимира** — Гамера Остап. Укр. табір, Швайнфурт. (1—1)

Друже Карбович — **відгукніться!** Пригадайте собі Прагу. Відповідь слати на адресу редакції «Слово», Федір Пулховський. (1—1)

Сидоренка Василя — брат. Укр. лагер 1, Альтдорф, Ландсгут. (1—4)

Чорного Павла — жінка Чорна Марія з сином та братом. Укр. лагер 1, Альтдорф, Ландсгут. (1—3)

Шваґра Микитюка Афанасія та сестру Ганну, (село Сірнички, Горохівського повіту) з родиною — Божик Павло, Мюнхенгоф б/Кассель, лагер УНРРА 505. (1—1)

Футор Палагну — брат Футор Іван. Укр. табір, бльок 3. мешк. 69, Штравбінг. (1—2)

Рідних та знайомих з Джурів п. Снятин — Никифорук Микола. Штравбінг ДП 5. (1—2)

Захаркова Миколу (останньо Східня Прусія) — брат Захарків Остап. Ландсгут, табір Св. Миколая. (1-2)

Брата Орловського Стефана (бай Фалке 19. Фогельсдорф через Гальберштадт) — Орловський Іван, табір св. Миколая, Ландсгут. (1—2)

Брата і знайомих с. Довге п. Дрогобич — Волошин Степан, Штравбінг ДП 5. Б. П. 1/43. (1—2)

Братів (с. Ляхівці, п. Станиславів) — Сташко Іван, Штравбінг, ДП 5. (1—2)

Сестру і брата — Ковалевич Семен, Штравбінг, ДП 5. (1—2)

Михайла Галицького — Якубович Тимко, табір, Штравбінг. (1—2)

Синів: Евгенія та Володимира — Щербань Максим, Альтдорф бай Ландсгут, укр. табір 1. (1—2)

Сина Воропаева Андрія або Івана Присяжного з Кривого-Рогу — Федір Воропаєв, Мюнхенгоф б/Кассель УНРРА 505. (1—1)

Родину і знайомих — Ігор Туркевич, УНРРА, Шпиталь, Пассав. (1—2)

СПІЛКА «УКРАЇНСЬКЕ МИСТЕЦТВО»,
кооператива з обмеженою порукою в Регенсбурзі.

Досі видано або виходить друком:

Періодичні видання:

1. Український тижневик «Слово» . . . . . 0,50 за число
 з додатками . . . . . 1,00 за число
 (Передплата не приймається, лише в роздрібненому продажі)
2. «Школярик», посібник для народніх шкіл для 2-ої кляси ч. 1, 2, 3 . . . . 0,50 за число
 (випродані)
3. «Школяр», посібник для народніх шкіл для 3—4-ої кляси ч. 1, 2 . . . . 0,80 за число
 (випродані)
 ч. 3 . . . . 0,80 за число

Серія «Українська клясика»:

1. Т. Шевченко. Кобзар (вибрані твори) 128 стор. . . 5,00 РМ
2. С. Руданський. Співомовки (вибрані твори) 64 стор. . 3,75 РМ
3. Леся Українка. Поезії (вибрані твори) 112 стор. . . 5,00 РМ
4. Л. Глібів. Байки (вибрані твори) 80 стор. . . . 4,00 РМ

Листівки:

1. Митрополит Андрій Шептицький . . . . . 0,40 (випродані)
2. Т. Шевченко 0,60

Різні видання:

1. Стінний календар на 1946 рік 1,00
2. Кишеньковий календар на 1946 р. 1,50
3. Спортовий календар на 1946 р. . . . . (друкується)
4. Пластовий календар на 1946 р. . . . . (друкується)
5. Флірт — українська товариська гра . . . . . (друкується)

Ці всі видання можна набувати через кольпортерів або в крамницях українських таборів чи осель.

Кірічка Миколу (Штудгарт) — Максимів Гаврило, Мюнхенгоф б/Кассель УНРРА 505. (1—2)

Сина Кочергу Івана — Кочерга Дмитро, Авгсбург, Зоммеказерне, бльок П/91. (1—2)

Голяховського Володимира та Мелащенка Павла — Ренько Григорій, Авгсбург, Зоммеказерне, бл. III/96. (1—2)

Сина Андрія Качана, Маноокого Семена, Борисенка Максима та Миналуова Миколу — Петро Качан, Зальцбург, укр. табір, Камп. 1, бл. 5/4. (1—1)

Рідних та знайомих з Делятинщини — Левицький Григорій, Авгсбург, Зоммеказерне, бл. П/6. (1—1)

Івана Войтищука та Чудака Грицька — Кушина Михайло.Ноймаркт, укр. табір, барак 15 Р. (1—2)

Кревних та знайомих зі Стрийщини — Дутко Стефан, Ноймаркт, укр. табір, барак 15 Р, (1—2)

О. Кулинича Михайла — Кулинич Микола, Ноймаркт, укр. табір, барак 15 Р.

Сестру Іванів Варвару зі Стрийщини — Іванів Марко, Ноймаркт, укр. табір, барак 15 Р. (1—1)

Брата Здор Василя (1905) і сестру Здор Марію (1918), останньо перебували в Берліні — Здор Григорій, Нюрнберг, Маріенштр. 14. (1—1)

Братів Остапа, Гриця і Дмитра Петрів та друзів — Василь Петрів, Ротенбург о. д. Пленлайнштр. 6. (1—1)

Рідних і знайомих — Іван та Люба Мурини в Роттенбах через Шонав (Баварія). (1—3)

Гелу Стефана (останньо Равніц -- Чехія) — Борис Евген. Вельс, Оберестараіх, Міттерлааб 10. (1—2)

Сакаль Ольгу, Мацика Івана та Леськова Івана — Борис Теодор, Мюнхен, Леопольдштр. 54/І. (1—2)

Оксьома Івана, Олександра та знайомих: Кревшун Семен, Григорій, Товстий Василь, Каща Грицька — Оксьома Захар, адм. «Слово».(1-3)

Знайомих — Сторожук Іван, Регенсбург, бл. 2-ий/33. (1—2)

Брата Константина Радченка (останній час перебував в концлягеру Саксенгаузен коло Ораненбургу) -- Ганна Радченко, Регенсбург, ам Ельбергштр. 11/І. (1—5)

Безмолитвенна — Гришина — мати Безмолитвенна Клавдія, Регенсбург, Ельбергштр. 11/І. (1—5)

Дружину Софію Старчак — Андрій Старчак, укр. табір, Байройт, Леопольдказерне. (1—2)

Батька Михайла Любінського — Марія Михаськів. Укр. табір, Байройт, Леопольдказерне. (1—1)

Свою рідню: Амеліну Лисовету, Зяблову Оксану, Амеліну Раїсу — Слуцький Василь, Бамберг, Люйтпольдштр. 40. (1—3)

Костю і його друзів: Юрка та Влодка — батьки, Мюнхен 13, Гільтенспергерштр. 69, Моровський бай Гіммельрайх. (1—1)

Брата Володимира Голойду — Голойда Василь, Авгсбург, Зоммеказерне. (1—3)

Івана та Ігоря Бурку — Руденко Іван, Пассав, Інніптр. 32.

Др. Юрія Дякунчака — Андрій Рочень ін Берг, пост Теттенваіх, Ротталь, Нідербаерн. (1—3)

Рідних і знайомих — Іван Наконечний, Любешка — Лаабер, б. Регенсбург, (Гартемюле). (1—5)

Рідних і знайомих — Гуменюк Любомир, табір УНРРА теам 133, Фільсек б/Амберг. (1—1)

Знайомих — Татчин Володимир, табір УНРРА теам 133, Фільсек б/Амберг. (1—2)

Хто знає про долю Мишакової Алли, що працювала б. Ростова в селі Гіелів, - район Малхін, повідомте батька: Мюнхен, УНРРА, Дейтшес Уузеум, Мишаків Микола. (1—1)

Петра Мешеру, Віру та Ольгу Мешеру і Воробева Івана — Мешера Іван, Вайден лагер, Фіхтенбіль, барак № 26. (1—1)

Бурдза Володимира і Александру — Бурдзь Іван, Ванден, Фіхтенбіль б. 26. (1—1)

Всіх знайомих з села Висоцько Нижне, п. Турка, н/Стр., з села Беріжки і Дверник, п. Сянік — о. Іжик Семен, Ганновер, англ. зона, Целлерштр. 61/І. (1—2)

Філь Михайла, Івана, Петра, Грицька — Філь Іван, Інгольштадт, Кавалеріказерне, укр. табір. (1—2)

Сина, зубного техніка, Валентина Шпікало — Степан Шпікало, Ашаффенбург «Лагарде». (1—3)

Гавриленко Максима, Козловського Миколу, Васканова Грицька, Фьодорову Марію, Вовк Грицька — Клименко Павло. Регенсбург, Гангоферзідлюнг, Вільгельмвольфштр. ч. 2. (1—3)

Ілляшенка Івана — племінник Шкура Михайло, адм. «Слово». (1—5)

Синів: Радіона (10. 6. 1924) і Александра (25. 7. 1928) — Лозовський Петро. Табір УНРРА, Карльсфельд/Мюнхен. (1—2)

Мевшу Миколу, Лину Трифона, Морозюка Семена, Корчака Семена і Петра, Куравського Івана, Сливінського Станіслава — їх земляки. Регенсбург, адм. «Слово». (1—2)

Родину та знайомих з околиці Стрия та Болехова — Доманський Василь. Старий Ульм, бл. Б, м. 88. (1—2)

Брата Бажана Андрія — Бажан Михайло, Старий Ульм, бл. Б, 88/II. (1—1)

Рідних та знайомих — Шелест Степан, Карльсфельд б/Мюнхен, укр. табір 8/27. (1—2)

Віторф — Гонтар Тетяну — Свидницька Тетяна, Траунштайн, Хасляхерштр. 24, Обербаерн. (1—2)

Вознюка Олександра — Раевський Іван, Траунштайн, Хайфорет, барак № 9, к. 11, Обербаерн. (1-4)

Ніну Локаенко — Ксеня Локаенко. Траунштайн, Васербургерштр. 61, казерне, Укр. Комітет. (1—2)

Сина Івана, останньо в Дрездені — Ломака Олександр, Регенсбург, дорф Барвінг, Крайцгоф. (1—3)

Синів: Мелютіна Василя і Григорія — Мелютін Венидикт, Регенсбург, дорф Барвінг, Крайцгоф. (1—3)

Сина Саладовника Івана і дочку Саладовник Мотрю, останньо в Унгарії — Саладовник Анна, Регенсбург, дорф Барвінг, Крайцгоф.(1-3)

Ярослава Грінвальда і Юрка Мірзу — родина. Просимо, якщо хто знає про їхнє теперішне перебування, повідомити на адресу: Арсен Кусенко, Ландсгут, Штетгаймерштр. 19. (1—2)

Доньку Світлану Підоренко (Старий Самбір) та Галину Піддячну. Хто що знає про них, прошу повідомити: Фюрт, Маріенштр. № 4, Комітет, Підоренко. (1—1)

Сестру Височанську Вікторію — Височанський Еміль, Швайнфурт, табір 2, бл. 1, к. 126 а. (1—1)

Матір Катерину і знайомих — Пігулевськай Олександр, Швайнфурт, укр. табір. (1—1)

Мудрий Іван з Золочева просить золочівців відгукнутися на адресу: Мудрий, Бамберг, вул. Вайсбургерштр. 19, табір № 6, УНРРА. (1-1)

Батьків: Григорія і Анну Микитин, брата Романа Микитина, сестру Ольгу і Евстахію з Болехова, тітку Юлію Доманську — Марія Кубіш (Микитин), Швайнфурт, редакція часопису «Неділя». (1—2)

Батьків Теофіля і Марію Яримовичів та сина Зоряна, що останньо перебували в Карштедт, Вюртемберг біля Берліну — Надія Радкевич. Хто знає, про їх долю, прошу повідомити: Укр. табір, Карльсфельд б/Мюнхена, барак 4/13. (1—3)

Рідних та знайомих — Іванко Володимир, пост Ебрах, Кр. Бамберг, Форштгаус Шмерб. (1—1)

Савку Іронім з жінкою і дитиною (останньо мешкали в Гарцу) — Савка Максим, Карльсфельд Б. 9/24. (1—2)

Назаренка Миколу Федоровича, Канюка Степана, Оноприєнка Тимофія — Евченко Василь Антонович. Ландсгут, Альтдорф, Укр. лагер № 1. (1—3)

Богдана Луку, Терещенка Кузьму — Кузьменко Василь, Ландсгут, Альтдорф, Укр. лагер № 1. (1-3)

Дочку Яригіну Марію Іванівну, дядька Крихтіна Пантилея Костовича — Яригін Іван Павлович, Ландсгут, Альтдорф, рос. лагер № 2. (1—3)

Чоловіка Чорного Павла — жінка Чорна Марія з сином та братом, Ландсгут, Альтдорф, рос. лагер № 2. (1—3)

Сина Михайла Степановича, дочку Надію Степанівну — батько Степан Якимович Лупиновк, Еігенбах 36, Кр. Ландсгут. (1—3)

Тарана Павла і Лайченка Івана — Гавриленко Денис, Пассав, Розенав 52. (1—2)

Рудай Андрона, Омельницького Антона та Базалу Василя — Рудай Тимофій, Пассав, Розенав 54. (1—2)

Остап, Роман, Богдан Голоди (Стрий) останньо Братіслава, відгукніться: Ільків Анна, Фюрстенцель 118 б/Пассав. (1—2)

Сестру Теклу і шваґра Серг. Шевченко — Михайло Тимкович, Регенсбург, Гангоферзідлюнг 82/III. (1—3)

Людей зі села Арломівська Воля п. Содова Вишня — Стефанія Сивола, Шварцфельд, лагер Шльос № 14. (1—2)

Хто знав би про долю Василя Гриба з с. Верчани, п. Стрий, просимо повідомити родину Ковшан Іван, Бад Гегенштадт, Кр. Пассав. (1-2)

Папіжа Антона, Сенчину Степана з родиною, останньо в Прусії, Штабляк — Кратко Ірена, Фюссен. укр. табір. (1—2)

Шваґра Феник Осипа — Ревенко Оксана, Кітцінген, Зідлюнг, Шюллерштр. 2. (1—2)

Чоловіка Івана та синів Борисових Миколу та Дмитра — Борисова Варвара, Авгсбург, Зоммеказерне, бл. 13, м. 3. (1—1)

Ярмоленко Василя, нар. 1921 — Ярмоленко Пилип, Новий Ульм, Панцерказерне, бл. Б. 37. Хто знав би про його долю після 1. 4. 45. р., прошу повідомити на адресу. (1—2)

Коваленко Галину, Курмана Миколу, Карпенко Панаса — Надія Григорович. Регенсбург, Пфарргессе № 6. (1—1)

Александровича Івана, Стадника — Солошак, Бамберг, Фрідріхштр. 7, укр. лагер УНРРА. (1—3)

Галину Сорокопуд-Книш, яка виїхала з братом Володимиром зі Львова, розшукує у важній справі муж, Сорокопуд В. Бекштайн, Юденштр. 61. (1—4)

Дроздика Евстахія — Скоморовський Осип, Бад Верісгофен, Парк-готель. (1—3)

Брата Кучму Мирослава — Кучма Нараска, Дінгольфінг, Воллерштр., Гаус Губер. (1—2)

Філь Андрій Федорович — Віра Кирилівна, Шелест-Квасюк, Дінгольфінг, Воллерштр., Гаус Дрешлер. (1—2)

Квасюк Мифодій (на 20. 1. 45 р. перебував в Триері) — Квасюк Віра, Дінгольфінг, Воллерштр., Гаус Дрешлер. (1—2)

Розу Марфу і сина Олега (1934) — сестра Квасюк Віра, Дінгольфінг, Воллерштр., гаус Дрешлер. (1-1)

Панасовського Константина Петровича і Людмилу — мати Олена Панасівська, Оберстдорф, готель Рубігаус. (1—1)

Михайлюка Петра — брат Матух Олекса, Оберстдорф, готель Рубігаус. (1—2)

Сина Олексія та доньку Ганну Лисенко — батько Харитон Лисенко, Карльсфельд б/Мюнхен, лаг. 8/27.

Брата Миколу та інших — Ткачук Дарія, Мюнхен 8, Ночмарктерштр. 83.

Доньку Олександру — батько Криворучко Данило, Мюнхен 8, Ноймартерштр. 83.

Жучку зі Жовкви, дай вістку про себе!

Храпаля Гліба Володимировича, нар. 1938 на Катеринославщині (останньо перебував в Берліні) — мати і сестра, Шторндорф, кр. Альсфельд, Обергессен. (1—3)

Лібацького Анфіра, нар. 1926 р. — родина Лібацьких, Корнберг б/Бебра, лагер УНРРА 518. (1—2)

Федорчука Василя, Надтоку Віктора, Завала Михайла, Склярського Павла — Федорчук Григорій, Корнберг б/Бебра, лагер УНРРА 518. (1—2)

Петра Кукобку та друзів: Кузьменка Василя, Подорвана Василя, Гойденка Василя, Маховика Василя, Самойленка Івана, Бублей Олександра — Кукобко Макар, Регенсбург, Гангоферзідлюнг, Фонріхтгофенштр. 37. (1—3)

Чоловіка Самсона Павла та синів: Василя і Олександра Самсонів — Катерина Самсон, Регенсбург, Гангоферзідлюнг, бл. 5, к. 129. (1-2)

Антона Фолиса — батько Володимир Фолис, Ландсгут, Нідермаерштр. 8. (1—5)

Степана Василя — брат Теодор Хай, Мюнхен-Карльсфельд, табір УНРРА 10/20. (1—5)

Рідних та знайомих — Олена Метельова, укр. табір, Швайфурт. (1—)5

Балак Ліду, Залевську Марію, Терон Дусю — Шентелиш Ганна, Ландсгут, укр. табір І. (1—3)

Омеляненка Гаврила, дружину Марію та дочку Галину — Павлюк Іван, Ландсгут, укр. табір. (1—3)

Сина — Кавшан Іван, Бад, Гегенштадт, Кургавс, кр. Пассав. (1-1)

Сина Кузякина Петра, 20 років — Кузякин Лаврентій, Кассель, Фюрсенвальд, табір.

Тимченка Володимира, народж. 1926 р. — батьки, Фюрсенвальд біля Касселя.

Гарбара пошукує українська гарбарня у Баварії. Зголошення надсилати до адміністрації «Слово» для «Гарбар». (1—3)

КУПУЄМО:

Радіоапарат на змінний струм, латинську і українську машинку до писання.

З пропозиціями звертатися на адресу: Регенсбург, ред. газети «Слово».

УВАГА!

Ректорат УТГІ пропонує тим, хто має українську машинку до писання та погоджується передруковувати на восківках у себе вдома підручники, подати свою адресу та взір письма машинки на адресу УТГІ: Regensburg, Ganghofersiedlung, Klaus-v.-Pape-Straße 2.

Надія Григорович! Вітаємо з одруженням! Нюрнберг, Іван Михась.

Дуже вдячні, п. Іване Михась, за Ваше щире побажання. Надія Григорович. (1—1)

ВІДПОВІДІ НА РОЗШУКИ

Подаємо список осіб, які мають відібрати листи в адм. «Слово».

1. Грипа Тимко. 2. Пазарова Надія. 3. Ковалева Галина. 4. Катерина Кам'янка. 5. Трохим Сахненко. 6. Той, хто шукав Позичайла Степана. 7. Друзі по Гофу-Найлі, які розшукували Валю. 8. І. Зол.

ДО ЧИТАЧІВ І ПЕРЕДПЛАТНИКІВ!

Подаємо до відома громадянства, що надалі Видавництво **передплати** на тижневик «Слово» **не прийматиме.**

За внесену передплату Видавництво надішле інші видання, які приблизно відповідатимуть вплаченій сумі.

Тижневик «Слово» продаватиметься лише на оселі в Регенсбурзі.

Дирекція Видавництва.

УВАГА!

З технічних причин усі друки Спілки «Українське Мистецтво» виходять без кількох українських літер.

УВАГА!

Подаємо розцінку оголошень, що вміщуються в українському тижневику «Слово».

1. Для установ, підприємств, учбових та інших закладів:

сторінка	800 Р/М
1/2 сторінки	400 Р/М
1/4 сторінки	200 Р/М
1/8 сторінки	100 Р/М
1/16 сторінки	50 Р/М

2. Оголошення про розшуки з розрахунку 50 пфенігів за слово за один раз вміщення в газеті

Адміністрація.

ПОЕЗІЯ ВОЛІ І ДІЇ

Так, мрія нас вела за океан,
до неї ми крізь пущі пробивались,
для неї ми терпіли тяжкі злидні.
Свята, величня мрія,
що ніби люди можуть вільні бути...
Леся Українка.

Сімдесят п'ять років тому, 25 лютого (13 лютого ст. ст.) 1871 року народилась Лариса Петрівна Косач, яка пізніше під прибраним ім'ям Лесі Українки зайняла в українській літературі перше місце після Т. Г. Шевченка. Незрівняна сила і мужність поезії Лесі Українки, надзвичайно широкий діяпазон її творчого генію, глибока ідейність її високомистецьких творів, волюнтаристичний і бойовий дух її героїчної поезії — все це забезпечує творам Лесі Українки вічність і безсмертність. І кожне покоління знаходитиме в творах геніяльної поетки нові і нові цінності.

В «часи глухонімії», коли Україна конала під важким чоботом самодержавної імперіялістичної Росії, в часи загального занепаду залунав бойовою сурмою могутній голос мужньої поетки Лесі Українки. Це був несамовитий крик, справжній бунт проти того жахливого стану, в якому опинилась Україна, втративши свою волю і незалежність.

Ти в руїнах тепера, єдиний наш храм,
Вороги найсвятіше сплямили.
На Твоїм олтарі неправдивим богам
Чужоземці вогонь запалили...

Гостро картаючи безвольних і пасивних земляків за їх полохливість і рабську психологію, поетка виступає проти рабства:

Хто раб? Хто подоланий? Тільки той,
Хто самохіть несе ярмо неволі.

Ставши на шлях непримиренної ненависти до ворогів, Леся Українка закликає до рішучої боротьби, до повстання проти імперіялістичної самодержавної Росії:

Згадати тільки всі тяжкії муки,
Що завдали борцям за правду вороги,
Кому ж не стиснуться раптово руки
Від помсти лютої жаги?

Ще в дитинстві Лесю чарував не гордий лицар-переможець, а нещасний подоланий, який, почуваючи вже на своїм серці гострий спис грізного переможця, не здіється, а завзято відповідає: «Убий — не здамся!» Це гасло непримиренности: «Убий — не здамся!» — стало гаслом на все життя Лесі Українки.

Справжній борець переживає
...велике щастя для ідеї,
І муку мрій, і смерти неминучий трагізм.

Героїчна боротьба українського народу за своє визволення вимагала від борців-героїв свідомої жертвенности:

Зазвжди величніша путь на Голгофу, ніж хід [тріюмфальний,
...Путь на Голгофу велична тоді, коли тямить [людина,
На що і куди вона йде, не прагнучи інших [тріюмфів...

Символами героїчної палкої любови до Рідного Краю і палкої ненависти до її ворогів, символами непереможної твердої волі до жертви для Волі Батьківщини є героїчні постаті Міріям («Одержима»), дівчини-революціонерки («Грішниця»), Іфігенії («Іфігенія в Тавріді»), Антея («Оргія») і т. ін. Конечну потребу саможертви в ім'я ідеї, жертви своїм життям для щастя і волі Рідного Краю розуміє Грішниця, яка заявляє:

«...Наша смерть
Научить інших, як їм жити треба!»

Гордий співець Антей не зрадив свою Батьківщину, своє рідне мистецтво.

Боляче відчуваючи чужинецьке ярмо на своїй батьківщині, Антей заради слави не йде служить чужинцям. Антей знає, що «переможець тоді похвалить, коли подоланий похилить чоло йому до ніг і порох поцілує з-під стіп. Антей не належить до тих мистців, що продають себе за гроші, що цілують пантофлю чужинця-переможця. Навпаки — він волі́є краще вмерти, «але перед поблоким ворогом не покоритись.» І він задушує себе струною з словами:

«Товариші, даю вам добрий приклад!» У цім героїчнім образі вказано велику ідею відродження через смерть, ідею безсмертности волі через добровільну смерть тих, що її носять у собі!

Оспівуючи славні часи великих змагань народу за свою волю і незалежність, коли героїчна молодь — це «сіль землі» —

Ішла на смерть, на згубу неминучу;

поетка, живучи в умовинах, коли «погасли всі вогні», коли настали «глухонімії часи», мріє про збройну боротьбу:

«Коли б то так судилося і нам
Спалити молодість і полягти при зброї!

Засуджуючи всякий компроміс і опортунізм, угодовську політику, Леся Українка устами своєї героїні Оксани («Бояриня») рішуче відкидає т. зв. «мирну політику»:

«Боялися розливу крови, а не подумали, що буде, як утихомириться все!» Вона бачить тяжкі наслідки цього «утихомирення»:

«...Зломилась воля,
Україна лягла Москві під ноги,
Це мир по-твоєму — ота руїна?»

І Оксана приходить до висновку, що тільки «мушкетом та шаблею» можна успішно боротись за волю свого народу. Ніякі поразки не можуть спинити цієї боротьби. На історичному прикладі, взятому із історії боротьби шотляндців за свою незалежність в XIII—XIV. ст. (поема «Роберт Брюс»), Леся Українка переконливо доводить, що тільки героїчна наполегливість може забезпечити перемогу повстанців над своїм ворогом. Шість разів розбивали вороги шотляндців, але шотляндці не здавались, і на сьомий раз вони здобули перемогу і повернули своєму народові свободу і державну незалежність. Свою державу побудували вони на принципах народоправства, широкої демократії. Свобода політична, економічна і національна, свобода людини — свобода народу панує в шотляндській державі. Як справжні демократи, шотляндці проти імперіялізму, вони попереджають свого обранця шанувати свободу і сусідніх народів.

Поему «Роберт Брюс» написала Леся Українка під впливом М. П. Драгоманова, свого дядька і учителя, який прищепив Лесі широкі демократичні погляди, який сприяв тому, що Леся Українка стала «людиною і борцем», як справедливо зазначає Драй-Хмара.

Протягом усього свого життя Леся Українка залишилась вірною принципам волі і народоправства. Приїхавши до Відня 1891 р. «в інший світ — кращий світ, вільніший», Леся Українка з гірким болем пише до М. П. Драгоманова: «Мені сором, що ми такі невільні, що носимо кайдани...» Боротьба за Волю народу, за Волю людини є основним мотивом усієї творчости Лесі Українки.

«А я піду за волю проти рабства,
Я виступлю за правду проти вас!»

— каже Раб-Неофіт. За Волю б'ється Роберт Брюс, за Волю вмирає Грішниця, за Волю гине Антей і політичний засланець до Сибіру («Одно слово»), особистої волі і рівноправности прагне Йоганна («Йоганна жінка Хусова») і т. д.

Ще на початку своєї літературної діяльности поетка так зазначає мету свого поетичного шляху:

Я там братерство, рівність, волю гожу
Крізь чорні хмари вглядіти бажаю...

Із цих трьох принципів поетка найбільше шанує **Волю**:

Але переконання я здобула святе:
З принципів трьох найкращий
Есть принцип — Ліберте!

Любов до України у поетки поєднана з сильним бажанням волі рідному краєві:

Вільні співи, гучні голосні
В рідним краю я чути бажаю.

Пристрасне прагнення до Волі революційно настроєних передових людей свого часу, що не боялись ні тюрем московських, ні сибірських морозів, ні концтаборів, ні смерти, показала Леся Українка в своїй поемі «Одно слово». Героїчним борцем за волю мистецтва був Річард («У пущі»). Він — свободолюбивий мистець, «одважний, вільний і непримиренний, покірний тільки правді і красі». Своєму мистецтві він ставить основним завданням відобразити прагнення людства до свободи.

В одному із останніх творів («Камінний господар») Лесі Українки знайшла своє втілення ідея свободи індивіда взагалі, — свободи моральної, громадської, загальнолюдської. Через усю творчість великої поетки — від початку і до кінця — проходить ідея Волі, визволення. Її «свята, величня мрія», мрія про Волю окрилювала величну творчість геніяльної поетки, надавала її творам енергійної мужности і сили і бойового завзяття. Поетка непохитно вірила в грядучу визвольну революцію:

Страшне повстане скрізь землі рушення,
І з громом упадуть міцні будови.
Великий буде жах, велике і визволення!

Поетка вірила в перемогу Правди над Неправдою, Волі над Неволею, вірила, що «спадуть всесвітнії окови

І правда лавром чоло увітчає,
І згине зло, укриване віками.
В честь **волі нової** хвалу співець заграє
На **вільних** струнах **вільними** руками!

П. Оксаненко.

СЛОВО, ЧОМУ ТИ НЕ ТВЕРДАЯ КРИЦЯ...

Слово, чому ти не твердая криця,
Що серед бою так ясно іскриться?
Чом ти не гострий, безжалісний меч,
Той, що здійма вражі голови з плеч?

Ти, моя щира, гартована мова,
Я тебе видобуть з піхви готова,
Тільки ж ти кров з мого серця проллєш,
Вражого ж серця клинком не проб'єш...

Вигострю, виточу зброю іскристу,
Скільки достане снаги мені й хисту,
Потім її почеплю при стіні
Іншим на втіху, на смуток мені.

Слово, моя ти єдиная зброє,
Ми не повинні загинуть обоє!
Може в руках невідомих братів
Станеш ти кращим мечем на катів.

Брязне клинок об залізо кайданів,
Піде луна по твердинях тиранів,
Стрінеться з брязкотом інших мечей,
З гуком нових, не тюремних речей.

Месники дужі приймуть мою зброю,
Кинуться з нею одважно до бою...
Зброє моя, послужи воякам
Краще, ніж служиш ти хворим рукам!

25. XI. 1896.

Тодішній настрій Лесі Українки яскраво висвітлює одне місце її листа до матері, Олени Пчілки. Леся писала 7-го липня 1895 року про смерть дядька: «Ти мені простиш, що я не пишу нічого, як воно сталося і як було потім, я не можу про се писати. Скажу тільки, що сталося то дуже швидко, в скілька минут, і він був без пам'яти, так що не мучився, але перед тим останніх місяців два... Хто знає, може ми егоїсти, що хотіли затримати його при житті. Він поліг на полі чести, в останній день читав свою останню лекцію...

Ну, годі! Лінше скінчити! Бувай здорова, і, коли можна, не давайся тузі так страшенно. Власне ми повинні тепер мати владу над собою. Він научив мене, як люди терплять лихо і борються з долею!».

В прощальному вірші до молодшої дочки М. Драгоманова, писаному в день від'їзду — 31 липня 1895 року — Леся писала між іншим:

«Для мене, сестро, щастя не бажай
(Ми з ним чогось не можемо ужитись!)
Ти побажай мені одваги й сили більше
Сповняти той великий заповіт,
Що я несу з собою на Вкраїну...»

В цих рядках — вся Леся Українка. Леся — дочка, Леся — небога, Леся — сестра, Леся — громадянка, Леся — людина й Леся — Українка.

Пізніше, коли я підріс й ширші та глибші стали мої інтереси й коли ми знову стрілися з Лесею, живучи під одним дахом, я також глибше й ширше сприймав її благородну, людяну й характерну вдачу. Леся, підточена туберкульозою, приїздила, хоч і на короткий час, з Криму, Італії чи Египту до Києва або на хутір під Гадячем.

Вона й зі мною виконувала частину того заповіту, що привезла з Софії, де вона, як казала сама, «пройшла університетський курс». Лесі я завдячую розумний погляд на клясичні мови — латинську й грецьку, яких вона мене вчила, коли я знов зустрівся з нею. Вона казала мені, що так, як вона дивилася на ці речі, дивився й М. Драгоманів. Вона збудила у мене інтерес до літератури, радила, що читати й як читати. Майстерно вона вміла збудити цікавість. Це робила вона так, що відразу не почувалося впливу назовні: цікавість поставала наче в мені самому й лише пізніше усвідомлював я, що тут причиною є Леся. Так збудила вона в мені цікавість до суспільних наук, хоч з малих літ я ніби мав сильні нахили до техніки. Перші виступи мої в «Рідному краї», який редагувала Олена Пчілка, відбулися за заохотою Лесі Українки, яка виправляла мої переклади й дописи. Тодішні зустрічі з Лесею були справжньою систематичною школою: за Лесиними вказівками я докладно вивчав українську народню мову й працював над усталенням української соціяльно-економічної й політичної термінології. За порадою Лесі я взявся перекласти декілька статтей К. Кавтського з питань нації й національности. Наші зустрічі були для мене тим корисніші, що Леся надзвичайно вміло вживала методу педагогічного «від відомого до невідомого». Цю надто цінну властивість Леся виробила собі, як вона сама казала, як підчас перебування в Софії, так і даючи приватні лекції французької, німецької й російської мови підчас свого перебування в околицях Каїру, куди за порадою лікарів Леся їздила майже що-осени й жила там зимою.

Літо, поки стан здоров'я Лесі не погіршився, вона проводила на хуторі Зелений Гай. Тут мені довелося ближче спостерігати Лесю й головне її невсипущу працю. У Лесі була власна кімната на вищому поверсі будинку. Вікна виходили на ріку Псло. Не раз, уже коли майже всі ляжуть спати, можна було бачити світло з вікна Лесиної хати: то образи, що творилися в Лесиній душі, як казала вона, «переходили на папір». Вона могла заснути й відпочити лише тоді, коли давала їм пристановище на папері. Інакше, казала Леся, це мука, не дають спати та все просяться назовні.

Не пригадую зараз точно, котрого року це було, але була це радість для Лесі й всіх мешканців. Вони майже не розлучалися й не раз до пізнього вечора можна було чути їх тиху розмову, коли вони лежали серед близьких дубків на гамаках. Бували між ними такі розмови і після обіду, тоді молодші могли брати участь в тих розмовах, що точилися навколо питань сучасности: літературних, освітніх та суспільно-політичних. Надвечір часто їздили човном по Пслу вниз — до розкішних старих лісів с. Великі Будища. Іншим разом ми висідали на левади. До нас збігалися діти, іншим разом дорослі. Вони знали про Лесю, любили її й охоче з нею розмовляли, бо вона вміла ласкаво до них заговорити, розпитати, без панської вищости, просто й сердечно, як із рівними їй. Дітям Леся розповідала казки, задавала загадки, чим вони дуже тішилися.

До Лесі часто приходили з околичних сіл селяни. Пригадую такий випадок. Один селянин дуже захоплювався релігійними думками Льва Толстого, яких не поділяла Леся, хоч цінила його як письменника. Вона порадила тому селянинові поїхати до Толстого у Ясну Поляну, щоб побачив, як на практиці він здійснює свою проповідь. Це було на початку літа. Довго після того не приходив цей селянин. За якийсь місяць він знов прийшов. Але... вже ніякого захоплення філософією Толстого в нього не було: він не то що розчарувався, а просто зненавидів великого письменника, закидаючи йому лицемірство, нещирість тощо.

Леся підтримала його, сказавши, що тільки той проповідник є справжній проповідник, у якого слово не розходиться з ділом.

На закінчення цих далеко не повних спогадів, обмежених через брак місця, треба підкреслити надзвичайну людяність й простоту обходження Лесі Українки, особливо щодо «найменшого брата». У мене зберігся лист Лесі до мене, написаний скоро після повернення з Болгарії на Волинь, в село Колодяжне. Леся просила не гніватися на неї за те, що скоро не відповіла мені. Причиною було те, як вона писала, що вона була дуже зайнята в хатньому господарстві, а також мусила доглядати кількох хворих на тиф селян, яких треба було одвідувати іноді і вночі. Ця людяність була одною з головних рис Лесі Українки.

Одного терпіти не могла Леся Українка — це брехні й лицемірства. Коли їй про щось подібне розповідали, то звичайно вона реагувала таким «ет» й характерним жестом руки.

Натомість вона високо цінила й поважала дядька. Це вона не раз показувала й висловлювала співбесідникам. Вона це засвідчила в листі до Ольги Кобилянської, писаному в 1899 році. Вона писала: «дуже багато завдячую йому в моїх поглядах на науку, релігію, громадське життя і т. ін. Коли б він був живий довше, то може з мене вийшло щось ліпше, ніж я тепер, а так — буде, що буде!»

Л. Українка в обороні гідности літератури

Поданий нижче «Голос з Росії одніеї ву'язненої», що його написала Леся Українка в 1896 році з приводу урочистої демонстрації французьких письменників, яка відбулася у Версалі з нагоди укладеного між Францією й царською Росією союзу. Проти того союзу протестували тоді й найпоступовіші представники тодішнього французького громадянства, а також поступові, опозиційні до царату кола Росії.

Протестувала й Леся Українка. Вона подала свій голос, надіславши те, що написала, закордон — до вдови Михайла Драгоманова в Софію з проханням переслати до редакції французького часопису «Ля Реформе» або «якої іншої французької газети чи журналу радикального чи соціялістичного напрямку», — як писала Леся Українка. «Да, были хуже времена, но не было подлей!» — писала в листі до дядини Леся Українка. — А все таки мені хочеться, щоб з Росії дійшов хоч один протест проти такої профанації поезії і хисту, якої допустилися французи сей рік у Версалі».

Чи був надрукований «Голос» Лесі Українки — невідомо, але він безперечно е важливим історичним документом, якій писала громадянка, людина й письменниця, що високо держала прапор волі й людської гідности.

Подаемо «Голос» у перекладі на українську мову з французької, що зберігся разом з оригіналом в листуванні Лесі Українки.

ГОЛОС З РОСІЇ ОДНІЕЇ УВ'ЯЗНЕНОЇ

Маленька поема в прозі, присвячена поетам і артистам, що мали честь привітати імператорське російське подружжя в Версалі.

Великі імена і гучні голоси. Іхня слава лунае на цілий світ... Видима річ, слабенький спів одніеї невільниці не матиме такої сили, щоб привернути увагу тих величних півбогів, увінчаних лавровими та трояндовими вінками. Але ми інші, бідні ув'язнені поети, ми звикли до пісень без відгомону, до нездійсненних прохань, до марних проклять, до безрадних сліз, до приглушених стогонів. Все можна стримати, за винятком голосу душі, — він дасть себе почути і в дикій пустелі, і серед натовпу, і навіть перед царями. І чоло, що ніколи не зазнало лаврів, не менш горде, не менш чисте, воно не потребуе лаврів, щоб ними прикрити якесь безчестя. І голос, що ніколи не збуджував луни в золоті, не менш вільний, не менш щирий, він не потребуе славних тлумачів, щоб бути добре зрозумілим.

Дозвольте ж нам співати. Пісні — це ж едине наше добро, бо все можна здушити, за винятком голосу душі.

Ганьба лицемірній лірі, улесливі струни якої наповнювали акордами залі Версалю. Ганьба чаклуванню зрадливої німфи, яка з хаосу віків викликала морок. Ганьба вільним поетам, які перед чужинцем дзвенять ланцюгами своїх добровільно накладених кайданів. Неволя ще огидніша, якщо вона добровільна. Ганьба вам, актори, коли ви блюзнірськими устами вимовляете велике ім'я Мольера, який колись своїм уїдливим глумом підточував жахливого велетня, що його створив для Франції небіжчик король-сонце. Привид цього короля, такий блідий напередодні, почервонів від радощів, слухаючи ваших пісень у місті Парижі, цьому царевбивчому місті, кожний камінь якого кричить: «геть тиранів!!». Біда старовинним містам, що їх запліснявіле каміння, іржаві ліхтарі та тісні площі е великими промовцями і не вміють мовчати!..

Добрі французи, заведіть нашого царя подалі від цього міста привидів, до Шальону, до Тріянону, все одно куди, але подалі, бо тут у кімнатах Антуанети і Людовика лихі кошмари можуть порушити його спокій після такого триюмфу, після таких жертв, що устилали дорогу його колісниці Цезаря, яка проїздила по мертвих. Чи даремно після вашої сполошної Марсельези співано найсумніший приспів: боже, царя храни!

Добре ж будуйте міст, що мае з'еднувати народи, хай не буде він менш міцний, ніж ті старовинні царські розкішні мости в Парижі, — в Москві! Вони ж добре витримали невгамовний танець позбавленого кайданів натовпу, підбурюваного ненавистю, освітленого пожежами. Подбайте ж, щоб ваш міст не завалився, бува, підчас одного з цих днів великих народніх балів, воен чи революцій, цих блискучих маскарадів.

Великі поети, великі артисти, яка ж прекрасна машкара прикриватиме ваші знамениті обличчя підчас цих великих свят? Який саме буде ваш костюм — якого віку, якого стилю, — що вас прославить підчас цих шалених днів? Щождо нас, таких невідомих, незнаних тепер, яких великі світу цього не зволять навіть помічати, ми підемо без машкар у ці страшні дні, бо залізні машкари не зможуть замінитися на лицемірний оксамит.

Чи ви знаете, славетні побратими, що таке убозтво, убозтво країни, яку ви називаете такою великою? Це ж ваше улюблене слово, це бідне слово **велич**, смак до величного, природжений французам. Так, Росія величезна, росіянина можна заслати аж на край світу, не викидаючи поза державні межі. Так, величезна Росія, голод, неосвіченість, злодійство, лицемірство, тиранія без меж, і всі ці великі нещастя величезні, колосальні, грандіозні! Наші царі перевершили египетських своїми нахилами до масивного, їхні піраміди високі і дуже міцні, ваша Бастилія була ніщо в порівнянні з ними. Приходьте ж, великі поети, великі артисти, подивитися на велич наших бастильських, зійдіть з естрад, здійміть свої котурни й огляньте вашу прекрасну в'язницю. Не бійтесь, побратими, в'язниця поетів, що люблять волю, батьківщину і нарід, не така тісна, як інші місця ув'язнення, вона простора й її славне ім'я — Росія! Поет може там мешкати і навіть безпечно, втративши тільки ім'я або втративши все.

Живіть же спокійно, побратими прославлені вашими великими іменами. А ти, французька музо, вибач співачці-невільниці, позбавленій імени. Все таки я менше тебе зневажила своею убогою прозою, ніж твої вільні друзі в своїх прекрасних улесливих віршах.

Ув'язнена.

УНІВЕРСИТЕТСЬКІ КУРСИ В АВГСБУРЗІ

При українському таборі в Авгсбурзі відкрито університетські наукові курси. Лекції цього нового навчального закладу, який основники скромно назвали «курсами», своїм характером близько стоять до нормальних університетських викладів.

Очолюе університетські курси ректор проф. Курінний. Серед викладачів зустрічаемо ряд визначних науковців, як проф. Д. Дорошенко, проф. Л. Білецький та ін.

Навчання на історично-філологічному факультеті почалось лекцією проф. Л. Білецького (з історії укр. літератури), яку прочитав 4-го лютого, зразу ж після урочистого відкриття курсів.

18-го лютого почав свою працю факультет природничий. Щоденно відбуваеться 4 академічні години. Крім того, заплановано цілий ряд семінарів на різні теми (творчість Т. Шевченка, творчість Лесі Українки та ін.).

Треба сподіватися, що з часом університетські наукові курси перетворяться на справжній університет. Великі труднощі стоять на перешкоді, але висока кваліфікація професорського складу, нестримний потяг до науки у нашої молоді та підтримка збоку УНРРА дають запоруку, що всі труднощі будуть переборені.

—ко.

Вечір літератури й пісні в Карльсфельді

Заходами мюнхенської спілки письменників і журналістів у великій залі карльсфельдського табору дня 16. 2. ц. р. відбувся великий концерт слова й пісні. На вступі письменник **Юрій Косач** виголосив промову про 25 років української літератури на чужині. Прелегент, посилаючись на слова Т. Шевченка, обгрунтував твердження, що українські творці на чужині й за першого періоду, в двадцятих і тридцятих роках нашого віку, й нині зуміли злеліяти на чужині «другу Україну» й «другий Дніпро», свою духову батьківщину й у службі для неї та для кращих ідеалів вселюдськости дати визначні твори. З черги Ю. Косач переглянув усе надбання нашої поезії й прози на чужині, які за першого періоду визначені іменами Ю. Дарагана, О. Стефановича, Е. Маланюка, Ю. Липи й О. Ольжича, а в другому цілою низкою імен старших і молодших творців. Служіння громадськості, спорідненість із філософськими течіями сучасного заходу та бруньки нового гуманізму — ось притаманності сучасного українського письменства на чужині. Ю. Косач прочитав розділ із своеі великої історичної трилогії «Патріот», провідною ідеею якої е свобода й участь українців у боротьбі за здійснення її на переломі 18 і 19 ст.

Декілька пісень зі свого репертуару відспівав з успіхом відомий співак Р. Антонович.

Артисти Починюк і Колосів з великим темпераментом і зрозумінням читали уривки з творів О. Олеся, Е. Маланюка (Балада про Тютюнника) і О. Бабія.

З інших авторів виступали: **Т. Курпіта** — лірика й зразки палкої, гнівної громадської поезії — так притаманної цьому авторові, **Б. Нижанківський** — з уривком глибокої й чіткої поеми почувань «Прірва», написаної уже на вигнанні, два талановиті фейлетоністи **І. Мовчан** і **Р. Каролин** та в кінці із зразками своеї любовної лірики виступила **Т. Сорока.** Треба сказати, що ці три останні виступи яскравіше прикрасили б вечір поезії десь у приватному колі, ніж тут, на поважному й масовому вечорі. Добре було б, якби на майбутне такі ляпсуси не разили слухачів, які з увагою й пошаною до рідного слова прослухали цей загалом вдалий виступ мюнхенських гостей.

УНІВЕРСИТЕТ УНРРА В МЮНХЕНІ

Мюнхен. Зорганізований УНРРА-ою університет для примусово виселених осіб у Мюнхені розпочав працю на технічному, сільськогосподарському і природничому відділах. На ці відділи записалося 700 студентів, які вже іматрикульовані. Впродовж першого семестру, що триватиме три місяці, розпочнуться ще виклади на медичному, філософському і правничому факультетах, а загальне число професорів в університеті збільшиться до 200, студентів — до 1500. Ці всі професори і студенти належать до 13 різних національностей. Виклади відбуватимуться тимчасово німецькою мовою.

* Відомий письменник Бернард Шов звернувся до британського уряду, щоб визначив спеціяльну комісію знавців для вироблення альфабету та встановлення фонетичного правопису.

НАШІ ВТРАТИ

† Др. Степан Шухевич

Отаман УГА, визначний український адвокат і громадський діяч зі Львова, помер дня 6. 6. 1945 р. в лікарні в Амбергу (Оберпфальц), на 69-тому році життя, похований на цвинтарі в Амбергу.

На цілій Україні, а зокрема на західніх її землях, блп. др. Ст. Шухевич добре відомий. Його професійна й громадянська праця тісно пов'язана з історією громадського й політичного життя українського народу в межах передвоенної Польщі. В численних політичних процесах Він, др. Володимир Старосольський, др. Мар'ян Глушкевич та інші наші визначні оборонці з повною посвятою боронять своїх клієнтів, вкладають ціле свое юридичне знання, ерудицію та досвід на користь молодих людей, яких доля посадила на лаву підсудних. Коли в р. 1918 закінчилася перша світова війна, др. Шухевич ділить як отаман долю УГА, разом з нею переживав її славу. Крім своеї тяжкої відповідальної щоденної праці, Він залишив декілька творів, які уславили Його як доброго оповідача та мемуариста. «Гіркий то сміх», капітальні «Спомини» з українських визвольних змагань в 5-тьох томах. Чимало статтей-спогадів вмістив Він у журналі «Червона Калина» та різних українських газетах у Галичині. Друга світова війна не застала Його у Львові. Арештований і вивезений польською адміністрацією у другій половині серпня 1939 р. до Кобриня, перебув там аж до приходу німецької армії. Звільнившись, переїздить на короткий час до Берліну, а звідти до Кракова, де провадив адвокатську канцелярію, обороняючи українців на розправах перед німецькими судами. Тут розпочав писати свій великий твір «Історія українських процесів», який згодом, по прилученні Галичини до т. зв. Генеральної Губернії продовжував у Львові аж до 1943 р. Одначе, коли гестапо почало переслідувати українців, масово їх арештовувати, розстрілювати та вивозити, др. Шухевич спалив з болем серця цей свій капітальний твір, побоюючися, щоб він не став джерелом для гестапо до ще завзятішого переслідування. В жовтні 1944 р. переїхав до містечка Кецтінг у Баварії. Тут захопила Його люта зима, яка чимало пошкодила Його здоров'ю, уже й так підірваному останніми переживаннями. Др. Шухевич простудився, захворів на грипу, з якою прийшли різні ускладнення. Др. Шухевич таки в лікарні помер. Один з Його синів, який приїхав до Амбергу забрати батька додому в Кецтінг, застав Його на смертній постелі. Українська емігрантська колонія в Амбергу влаштувала Небіжчикові похорони, складаючи Його тлінні останки на місцевому цвинтарі.

Вічна Йому пам'ять!

МАЛЕНЬКИЙ ФЕЙЛЕТОН

Хатинка Дядька Хоми

Потрапив я ненароком на літературний ярмарок. Письменників там збіглося — сила-силенна. Хоч греблю ними гати. Кричать, бідні, як на живіт, лають один одного, а завіщо лають і чого кричать — розібрати неможливо. Може вони, письменники, і знають, за що лаються, але я, сторонній, нічого не второпав. Слухав я, слухав та вже й тікати наставився. Коли це один письменник у спідниці як не галасне: «Пишімо про українську хатинку дядька Тома!..». «Еге! — думаю. — Того вони й лаялись, що не знали, про що писати...»

Пішов я звідти, а ота хатинка дядька Тома з голови мені не йде. Так цілий день і проходив із хатою в голові. І вночі спати не міг — все мені хати та дядьки вусаті і безвусі. «І чого воно, — думаю, — отака нечисть у голову лізе? Я ж не письменник...» А далі: «А може — спробувати? Про хату, так про хату. Напишу — дасьбі і в письменники пролізу».

Пішов паперу купити. Заходжу до кімнати, де його продають, і тут мені думка до голови стрілила: «Агі, чоловіче! Маеш тут готову дядькову Томову хату. А українська вона напевно, бо в українському таборі. Отож, сідай та пиши.

Питаю, як господаря звати. «Хома», — кажуть. «От, добре, — зрадів я. — І ім'я підходяще: «Хатина дядька Тома» і «Хатина дядька Хоми» звучить майже однаково. Значить, не доведеться брехати, називаючи дядька Томом, коли він насправді Іваном або ще якось так зветься...»

Думаю отак собі, аж тут і сам пан, чи то пак — дядько Хома підходить. Спитався, чого собі бажаю, та й пішов паперу для мене шукати. А я тим часом на всі боки зиркаю, — мало мені очі не повилазять — щоб встигнути усю хату докладно оглянути.

Чого-чого тут тільки немае! Перше — ліжок до біса, та не простих, а поверхових. А головно — на одному ліжкові краму різного купа лежить. А під ліжком ще більше.

У мене очі так і забігали, вже й про папір забув. «Ото, — думаю, — дурень! Не знав, де того добра шукати. Накуплю ж тепер жінці та дітям гостинців. Їй-бо, марок із десять викину, не пошкодую».

Затиснув гроші в кулаці, та й питаю, чи можу щось купити. «Алеж прошу!» — відгукнувся дядько Хома. Так ввічливо та лагідно, що я аж посміхнувся.

Тяжко було вибирати. І те гарне, та й друге не гірше. Попався мені в руки гребінець.

Питаю, що коштуе. А Хома й каже: «Для Вас, пане, всього десять марок. Іншому б за такі гроші не дав — а Ви мені дуже сподобалися...»

«Аж десять?!» — перепитав я.

А він продовжуе: «Може, ще що хочете? Дешевше, як у мене, ніде не купите... Ось камінці для запальнички — залізо від них займаеться. По дві марки. Папір для цигарок, такий, що і тютюну до нього не треба — по п'ять... А може, — дискретно нахилився Хома до мого вуха. — Може, парфумів французьких, ще з-перед війни. П'ятдесят». І з цими словами він підніс мені до носа пляшечку, завбільшки з мизинець. Подивився я скоса на свої десять марок та й устромив їх знову до кишені. А дядько Хома, як соловей, співае, все нові та нові дорогоцінності витягае. Я ж задкую потроху до дверей, а тоді як не чкурну. Тільки закуріло...

Біжу сходами, а дядько Хома мене вслід по-московському лае, мовляв, тільки час йому дорогий забрав.

Добіг я додому і аж тут побачив, що забув паперу купити. «А, може», воно і краще так! А то мусив би писати про хатинку дядька Хоми... Хай йому біс, не хочу. Ще подумають, що то я про свою, та до суду за спекуляцію віддадуть. Та, мабуть, це й не та хатинка, що за неї письменники лаялися».

Лютий, 1946.

—ко.

СВЯТО КРУТ

В таборі Вайсенбург 28. І. відбулося свято Крут, де над оздобленою зеленню могилою о. Бойко відправив панахиду, а. п. Л. Іщук промовив до численної громади українців. Потім у залі відбулася вечірка з співами й декламаціями школярів та промовою мгра Бойка.

Permitted by authority of Military Government, November 1945

Редагуе Колегія. — Видае Спілка «Українське Мистецтво». кооператива з обм. порукою в Регенсбурзі. — Адреса Редакції і Адміністрації: Regensburg, Ganghofersiedlung, Block X, Wohnung 217.

Satz und Druck: Mittelbayerische Zeitung, Regensburg, Kumpfmühler Straße 11

Ціна 50 пф.

„The Word"- Ukrainian Weekly

УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖНЕВИК

Рік II. Регенсбург, неділя 3 березня 1946 Ч. 9. (16)

Дебати в англійському парляменті

Промова Бевіна

Лондон. В британській палаті громад у минулому тижні відбулися дебати в справі закордонної політики. Посол консервативної партії Мек Майлен висловив своє вдоволення з приводу діяльности британського міністра закордонних справ Бевіна на Світовій Раді Безпеки та зазначив, що потрібно відновити безпосередні переговори між трьома великодержавами, щоб встановити тісніші зв'язки між ними.

Далі кол. міністер закордонних справ Іден закинув Бевінові, що він не є в стані підтримувати співпрацю між Англією і СССР в такому вигляді, в якому вона була підчас війни; ця співпраця повинна бути негайно відновлена.

Міністер закордонних справ Великої Британії Бевін у своїй промові найбільш місця присвятив англійсько-советським відносинам. Він заявив, що, перебуваючи в Москві, він пропонував продовжити англійсько-російський договір про союз з 20 на 50 років. Далі Бевін згадав про чутки, нібито Англія готується до війни проти Росії. „Я не можу собі уявити", — сказав Бевін, — з якою метою має Велика Британія провадити війну проти Советського Союзу. Те саме маю на думці і щодо Америки. Мені ніколи не приходила на думку можливість війни проти США". На прикладі тісного союзу з США Бевін вбачає в постійному обміні думок між Москвою і Лондоном найкращу запоруку для кращого порозуміння між обома країнами. Згадуючи про полеміку з Вишинським на засіданнях Світової Ради Безпеки, Бевін висловився, що хоч «впали тоді гострі слова, але наша приязнь триває далі». Бевін підкреслив, що він не є песиміст. Коли б йому вдалося здійснити скерування усіх міжнародних джерел допомоги для загальних потреб народів, що терплять нужду, і це б йому принесло більшу насолоду, ніж якабудь зміна політичних кордонів.

Щодо порушеного питання мирового договору з Італією Бевін заявив, що проблема Трієсту може бути розв'язана так, що обидві сторони зможуть використовувати його як порт. Британський уряд занепокоєний «війною нервів» проти Туреччини. Велика Британія готова приступити до узгіднення умов ревізії договору про протоки в Монтро. Бевін шкодує з приводу відхилення його пропозиції про винесення перського питання на розв'язання комісії трьох великодержав. Свою промову міністер Бевін закінчив ствердженням, що **«з упадком імперії велика громада вільних народів належала б до минулого. Це була б катастрофа. Ми мусимо мати можливість далі підтримувати аспірації цих вільних народів».**

Шпигунська афера в Канаді

Таємниця атомової бомби в руках США

Оттава. Канадійський прем'єр Меккензі Кінг повідомив, що відкрито в Канаді шпигунську організацію, яка мала завдання видобути таємницю атомової бомби та іншої канадійської зброєвої продукції. Канадійські урядові кола виявили, що до цієї афери замішані члени советського посольства в Канаді. Хоча в заяві Меккензі Кінга нічого не згадувалося про Советський Союз, советський уряд оголосив урядове звідомлення, в якому ствердив, що російські агенти здобули в Канаді певні таємні інформації, але вони не мають особливого значення, бо не дають нічого нового в порівнанні до советських відкрить, які пішли вже далеко далі вперед. З уваги на некоректність такої поведінки відкликано російського військового аташе в Канаді полковника Миколу Жаботіна. Сам советський посол ніби зовсім не замішаний до цієї справи. Одночасно советська заява скаржиться на ворожу протисоветську компанію, яку розпочала канадійська преса і радіо, після виявлення шпигунської афери.

Як повідомлено з канадійської, американської й британської сторони, таємниця атомової бомби добре забезпечена. Негайно вжито охоронних заходів, щоб не допустити до дальших можливостей шпигунства.

*

Вашінгтон. Міністер закордонних справ США Бирнс заявив на пресовій конференції, що канадійське слідство щодо чужоземного шпіонажу є справою Канади та що ця шпигунська діяльність не поширилася на США.

Як заявив далі Бирнс, **таємниця атомової бомби є виключно в руках США** та що Велика Британія і Канада ніколи не були в цій справі повністю поінформовані.

ЕТЛІ З НАГОДИ СВЯТА ВАШІНГТОНА

Лондон. З нагоди 214 роковин з дня народження Георга Вашінгтона, британський прем'єр Етлі звернувся через радіо до США, промовою, в якій сказав: «Наша приязнь матиме вирішальне значення для майбутнього миру і цивілізації світу. Георг Вашінгтон увійшов до історії як визначний борець за свободу. Спільне бажання свободи є і сьогодні вузлом, який єднає народи, що говорять по-англійськи, найсильніше зв'язує одного з одним».

ПРОТЕСТАНСЬКІ ЦЕРКВИ В США ПІДТРИМУЮТЬ ХАРЧОВУ ПРОГРАМУ ПРЕЗИДЕНТА ТРУМЕНА

Ню-Йорк. Сімнадцять протестанських церковних об'єднань у США звернулися з закликом до всіх християн в Америці, щоб вони підтримали харчову програму президента Трумена, щоб рятувати мільйони людей в Європі й Азії від голодової смерти.

ДОПОМОГА ДЛЯ ЄВРОПИ

Штокгольм. В Швеції 34 допомогові організації ухвалили перевести грошову збірку для Европи, що голодує. Ця збірка має охопити якнайширші кола громадянства та торговельні і промислові підприємства.

Буенос Айрес. Аргентинський уряд видав розпорядження для населення обходитися один день на тиждень без м'яса, щоб таким чином можна було підвищити експорт м'яса до Европи.

АМЕРИКАНСЬКА ДОПОМОГОВА АКЦІЯ ДЛЯ НІМЕЧЧИНИ

Вашінгтон. Президент Трумен видав дозвіл «Союзові допомогових організацій для Німеччини» розпочати добровільну збірку для Німеччини. До цього Союзу належать квакери, братерська громада, християнська наука, два союзи профспілок, презбітеріяни, католицька харитас та інші. Якщо дозволять транспортові можливості, буде спроваджуватися для американської зони 2000 тон товарів, щомісячно. Головним чином надсилатиметься конденсоване молоко, цукор, мило, одяг, взуття, медикаменти і товщі.

ЦЕРКОВНА КОНФЕРЕНЦІЯ В ЖЕНЕВІ

Женева. У Женеві відбувається з'їзд представників протестанських і православних церков з 30 країн, який має на меті підготувати заснування світового церковного союзу. На теперішньому з'їзді має бути обговорене також питання стану церков у Росії, Японії та Німеччині. Крім того, з'їзд має підготувати плян скликання світової конференції протестанських церков у 1948 році.

ПЕРШИЙ СТРАЙК В АВСТРІЇ

Відень. Понад 3000 робітників у Штадляв біля Відня застрайкували в знак протесту проти харчових саботажів, яких допускалися націсти. Після затвердження резолюцій, робітники знову приступили до праці.

Друга велика проба для Організації Об'єднаних Народів

Ню-Йорк. Голова американської делегації на конференції Організації Об'єднаних Народів у Лондоні, Едвард Стеттініюс, заявив після свого прибуття до Америки, що Об'єднані Народи витримали свою першу пробу в Лондоні. Але вони мусять дати ще далеко більший доказ своєї працездібности підчас чергових заходів над розв'язанням міжнародної господарської проблеми.

«Господарські завдання, які стоять перед нами» — сказав Стеттініюс — «можуть бути реалізовані лише з фактичним співдіянням США. Одначе ми не можемо ці завдання повністю брати на себе. Також інші народи, в добрій волі яких я переконався в Лондоні, повинні прикласти свою руку. Господарське оздоровлення світу може бути здійснене лише спільними зусиллями».

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБ'ЄДНАНИХ НАРОДІВ ПЕРЕЇЗДИТЬ ДО НЮ-ЙОРКУ

Лондон. Організація Об'єднаних Народів у місяці березні переїздить до Ню-Йорку. Президент Трумен з цього приводу видав розпорядження, на підставі якого в новому осідку Об'єднані Народи зберігають за собою територіяльні права та визнає також усі права за представниками чужих урядів.

Промова Папи

Ватикан. Підчас урочистих церемоній висвячення нових тридцяти двох кардиналів католицької церкви виступив Папа Пій XII з промовою, в якій заявив про своє наставлення до світових проблем. Промова папи передавалася ватиканським радіом. В своїй промові папа вказав, що церква не належить ні одній расі, ні одному народові, ні одній нації, лише усім народам людської родини, яку окупив Христос своєю кров'ю. Досі ще не запанував справжній мир на землі. «Без Бога і далеко від Бога не може бути між народами світу справжньої єдности. Багато людей споглядають на церкву та ставлять питання, яку ролю відограватиме церква підчас охорони світового миру. Церква охоплює всю людську громаду. Вона ніколи не мала наміру панувати над світом, особливо в імперіялістичному сенсі, як це інколи твердять. Церква шукає людей, а її праця прямує до людських сердець. Ось так церква будує людську громаду. Модерний імперіялізм загрожує народам і взаємовідносинам народів. Модерні імперіялістичні держави тримаються завдяки голій силі, не маючи під собою грунту. Ці організми котяться до занепаду та до витворення нового терпя. Не зважаючи на модерні засоби комунікації, тепер люди віддалені один від одного далі, ніж це було раніше. Але не католики, бо їх охоплює церква. Церква засмучена долею осіб, вигнаних із своєї батьківщини війною».

Далі Папа висловився за допомогу тим, що повертаються на батьківщину, та виступив проти змушування силою до повороту тих людей, що не бажають вертатися на батьківщину. На закінчення Папа сказав, що тільки церква може вирвати людство з темряви та повести в життя з забезпеченою прийдешністю.

*

На урочистостях висвячення нових кардиналів, що тривали майже тиждень, з'їхалося 30 з призначених 32 нових кардиналів. Один французький і один голяндський, з причини хвороби, не могли прибути на це свято. Найпізніше прибув кардинал Йосиф Міндсенті з Мадярщини, бо советська влада відмовлялася видати йому дозвіл на виїзд. Щойно в останню хвилину він одержав дозвіл та прибув до Риму літаком голови американської військової місії, який відпустив йому свій особистий літак.

*

Якщо взяти країни, в яких призначено нових кардиналів, то найбільше (по 4-и кожна) одержали нових кардиналів США та Франція. По три нових кардинали призначено в Еспанії і Німеччині. По два нових кардинали одержали Бразилія, Канада, Італія. Інші країни — Аргентина, Австралія, Чілі, Вірменія, Китай, Куба, Англія, Угорщина, Голяндія, Перу і Польща — по одному.

ВІДСТРОЧЕННЯ ПАРИЗЬКОЇ МИРОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

Париж. Французький міністер закордонних справ Бідо заявив, що передбачене відкриття мирової конференції 1 травня, імовірно, буде відсунене на пізніший термін, з уваги на брак єдности між великодержавами в справі мирового договору з Італією. Передусе, не досягнено порозуміння щодо італійсько-югославського кордону. США бажали б відновлення лінії Вільсона. Цю лінію підтримує також Англія. Советський Союз і Югославія домагаються натомість не тільки Фіюме, але також Трієсту. Росіяни, крім того, домагаються від Італії репарацій, від чого відмовляються західні великодержави. Щодо прилучення Додеканезу до Греції погодилися між собою всі великодержави, але великі розбіжності існують щодо італійських колоній. Росія жадає мандату над Триполітанією. Англія згідна за якийсь час передати північно-африканські колонії знову Італії, а США бажали б, щоб вони після якогось часу одержали самостійність, але обидві вони цілковито відхилюють советську пропозицію.

ПРИСУД НА ФІНЛЯНДСЬКОМУ ПРОЦЕСІ ВОЕННИХ ЗЛОЧИНЦІВ

Гельсінки. У Гельсінках закінчився процес проти вісьмох кол. фінських політиків і державних мужів, що несуть відповідальність за втягнення Фінляндії до війни проти СССР по стороні Німеччини. Колишнього фінського президента Рісто Ріті засуджено на десять років тяжкої в'язниці. Кол. прем'єра Ю. В. Вангеля — на шість років в'язниці. На п'ять з половиною років в'язниці засуджено кол. прем'єра Лінкоміса та кол. провідника соціял-демократичної партії і міністра фінансів Таннера, на п'ять років кол. посла у Берліні проф.Ківімекі, на два з половиною — кол. міністра закордонних справ Рамзая. Двох останніх — кол. заступників міністра фінансів Рейнікка і міністра інформації Кукконена засуджено на два роки в'язниці кожного.

Знову бої в Манджурії

Чунгкінг. В Манджурії знову розгорілися бої між урядовими військами та китайськими комуністичними частинами. Бої відбуваються, головним чином, недалеко на південь від Мукдену. Як повідомляють комуністичні джерела, китайські урядові війська здобули три міста. Китайський центральний уряд обмірковує стан у Манджурії. З звідомлення вашінгтонського кореспондента часопису «Таймс» виявляється, що умова про припинення боїв і перемир'я, після якої 14 січня закінчилася громадянська війна в Китаї, не відноситься до Манджурії. До цієї провінції комуністи мають особливі політичні домагання. Нову посередницьку пропозицію американського амбасадора в Китаї генерала Маршалла, щоб вислати до Манджурії комісію для ведення переговорів про перемир'я, комуністи прийняли прихильно. Центральний уряд ще не висловився з приводу цієї пропозиції.

КИТАЙСЬКІ СТУДЕНТИ ПРОТЕСТУЮТЬ

Чунгкінг. В багатьох містах Китаю відбуваються протестаційні збори проти перебування советських військ у Манджурії. У високих школах Чунгкінгу 10.000 студентів проголосило протестаційний страйк. Студенти нанкінгського університету опублікували заяву, в якій жадають негайного виведення советських військ з Манджурії. Голова інформаційної служби міністерства закордонних справ Го-Фенг-Шан заявив, що як Росію, так і Китай зобов'язує советсько-китайський договір. Він ствердив, що нема ще остаточної советської відповіді на китайський запит щодо виведення російських військ з Манджурії.

Як повідомляє Ройтер, старший син Чан-Кай-Шека генерал Чан-Шін-Куо, виїхав до Москви, щоб там вести переговори в справах советсько-китайських відносинах.

СТАЛІН ДО 28 РОКОВИН ІСНУВАННЯ ЧЕРВОНОЇ АРМІЇ

Москва. У зв'язку з 28 роковинами існування червоної армії, Сталін звернувся з відозвою до советських військ, в якій стверджує, що Росія стоїть тепер перед завданням закріпити здобуті позиції та створити передумови нового розвитку державного господарства. Щоб стабілізувати мілітарну і господарську силу Советського Союзу, потрібно якнайскорше залікувати рани, нанесені війною, та не тільки дійти рівня продукції передвоєнного часу, але ще перевищити цей рівень.

ПРОБЛЕМА САМОУПРАВИ ІНДІЇ

Лондон. Британський міністер для Індії заявив у палаті лордів, що англійський уряд вирішив післати до Індії спеціяльну комісію, утворену з міністрів, щоб дійти порозуміння з впливовими індійськими політиками в справі індійської самоуправи та можливо скорішого її здійснення. Ця спеціяльна комісія, як про це повідомив прем'єр Етлі у палаті громад, має від'їхати до Індії в кінці березня.

ПРОГРАМА ГАНДІ ПРО БОРОТЬБУ З НУЖДОЮ В ІНДІЇ

Севаграм. Магатма Ганді запропонував свою програму боротьби з харчовою кризою в Індії. Програма його складається з восьми пунктів та передбачає цілковите використання ґрунтів і вод для збільшення харчових продуктів, відповідне зменшення харчових приділів для війська і цивільного населення та заборону вивозу збіжжя і олії.

В одній з радіових промов віцекороль Індії заявив, що для задоволення харчових потреб Індії бракує три мільйони тон харчових продуктів. Денний приділ хліба буде зменшений з 450 гр. до 390 гр. Ті, що тяжко працюють, будуть одержувати 490 гр.

В зв'язку з критичним харчовим станом в Індії, англо-американська станиця торгівлі рижом у Бангкоку приспішила довіз рижу до Індії.

БУНТ МАТРОСІВ В ІНДІЇ

Бомбай. В Бомбаї вибух бунт індійських матросів, яких підтримало цивільне населення. Британські частини посилено іншими військами. Британські війська опанували усі важливі стратегічні пункти в місті. Демонстранти підпалили кілька будівель, в тому числі філію Індійського банку, який цілковито згорів. Загалом у Бомбаї є 50 осіб забитих та 250 ранених. Як повідомляє «Ройтер», британським частинам вдалося відібрати від бунтарів значну частину зброї й амуніції.

В палаті громад прем'єр Етлі заявив, що збуреним матросам королівської індійської фльоти запропоновано безумовну капітуляцію.

Як повідомлено в останній хвилині, бунт моряків в Індії закінчився. Всі кораблі, що їх тримали в своїх руках бунтарі, передано без жадних умов британській владі. Так само капітулювали моряки, що перебували в морських казармах бомбейської твердині в центрі міста.

ІМПЕРАТОР ХІРОХІТО ВІДВІДУЕ ФАБРИКИ

Токіо. Несподіваною подією, якої ще не було в японській історії, було для японців те, що імператор Хірохіто відвідав фабричні підприємства у Кавасакі, Йокагамі та Ніссе. Відвідуючи фабрики, Хірохіто навіть розмовляв з окремими робітниками.

Нюрнберзький процес

З людей варили мило. Німецькі злочини на Сході

Нюрнберг. На нюрнберзькому процесі воєнних злочинців советський прокурор полк. Смірнов виявив ганебну працю лябораторії, закладеної при анатомічному інституті в Данціґу. В цій лябораторії з трупів жертв націонал-соціялістичного терору **варилося мило.** Прокурор відчитав рецепт проф. Шпаннера, директора анатомічного інституту в Данціґу, який починається такими словами: «Треба взяти 5 кг людського товщу, 10 літрів теплої води, 50 грамів соди...» Як доказовий матеріял прокурор показав принесені два глечики з готовим милом з людського товщу. Далі зачитано зізнання одного з асистентів лябораторії, який заявив, що він сам виварив 40 людських трупів, з яких видобув 70—80 кг товщу. Особисто він зужив 4 кг цього мила.

В дальшому ході процесу полк. Смірнов навів доказовий матеріял про масове мордування населення в Советському Союзі. На початку німці вживали примітивні методи нищення людей, але пізніше ці методи стали більш вирафінованими. Ціла східня Европа вкрита масовими могилами жертв гітлерівського терору. Серед доказового матеріялу про гітлерівські звірства знаходяться також фотознімки масових розстрілів, що їх знайдено при трупах збитих німецьких вояків.

Далі прокурори Шейнін і Рачинський навели доказовий матеріял, як плюндрували націонал-соціялісти окуповані східні землі та нищили промислові і культурні цінності. Ці злочини найбільш обтяжують Герінга, Розенберга, Франка, Завкеля і Кайтеля. Лише в Советському Союзі німці спалили 4 мільйони житлових будинків та сконфіскували півтора мільйона коней, 9 мільйонів рогатої худоби, 12 мільйонів свиней та 13 мільйонів овець і кіз.

Як мотто до грабунку культурних цінностей на Сході, прокурор навів слова Гітлера: «Ми є варвари, ми хочемо бути варварами, це є почесний титул».

Щоб грабувати схід, Гітлер видав наказ 1. 3. 42. про призначення Розенберга та створення т. зв. «Айнзатцштабу Розенберга». Як він працював, вказує звідомлення підпорядкованого Розенберґові «Батальону для особливих завдань». В цьому звідомленні 10 листопада 1942 р. говориться: «Багаті жнива мали ми серед книжок Української Академії Наук, де ми забрали великі цінності на перських і китайських пергаментах, російські і українські літописи, перші видання російських письменників і рідкісні твори російських мистців. З київського музею вислано до Берліну твори малярів, образи і портрети». Одночасно із грабунком просто нищено найцінніші мистецькі цінності. Між іншим, знищено будинки композиторів Чайковського і Римського-Корсакова. Німецьке військо і СС повністю пограбували і спалило будинки Толстого і Пушкіна.

Як повідомив прокурор, в Советському Союзі повністю знищено разом 31.850 промислових підприємств, на яких працювало чотири мільйони робітників.

До подій в Египті

Каїр. Новий египетський кабінет одержав від парляменту вотум довір'я. Новий прем'єр Ізмаїл Сідкі Паша проголосив нову урядову програму та пообіцяв, що не допустить до відволікання ревізії англо-египетського договору. Сідкі Паша був за короля Фуада від 1930 до 1933 року прем'єром Египту. Тепер, крім функції прем'єра, він перейняв ще міністерства внутрішніх справ і фінансів. Сподіваються, що між його урядом та партією вафдистів дійде до гострої боротьби.

ЗНОВУ ДЕМОНСТРАЦІЇ В ЕГИПТІ

Каїр. В Каїрі і Александрії знову вибухли нові антибританські демонстрації. Підчас заворушень в Каїрі забито 10 египтян. Тисячі демонстрантів перейшли вулицями Каїру до британського посольства, де піднесли свої жадання повного виведення британських військ з Египту. Кульмінаційним пунктом демонстрацій було намагання мас заатакувати британські казарми. Озброєні частини египетської армії охороняють усі військові й публічні будинки в Каїрі. Прем'єр Ізмаїл Сідні Паша заявив, що будуть вжиті суворі заходи проти дальших демонстрацій.

В Александрії також вибухли безпорядки, підчас яких демонстранти намагалися примусити військові частини покинути казарми.

БРАК РОБІТНИКІВ У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ

Прага. Між чехословацьким урядом і представниками Італії розпочалися переговори про спровадження італійських робітників для праці в Чехословаччині. Робітники мають працювати головним чином при відбудові залізниць. Крім того, бракує ще приблизно пів мільйона робітників у сільському господарстві. У скляній промисловості бракує 6000 фахових робітників.

В ЕСПАНІЇ РОЗСТРІЛЯНО 10 РЕСПУБЛІКАН.

Париж. Покарання на смерть десятьох республіканців в Еспанії викликало вибух гніву серед французьких громадських кіл. Французькі національні збори ухвалили протестаційну постанову проти цих дій Франка та знову зажадали зірвання дипломатичних зносин з еспанським диктатором. Вістки, які доходять з Еспанії, вказують на загострення внутрішньо-політичного курсу. 35 еспанців, що намагалися таємно знову зорганізувати соціялістичну партію, арештовано біля Мадриду та віддано до військового суду. У наслідок браку харчових продуктів, у Каталонії вибухло кілька страйків. Цивільний губернатор Каталонії заявив, що у майбутньому не буде більше дозволено вести безпосередні переговори між робітниками і працедавцями, бо кожне підвищення платні в одній фабриці викликає страйк в іншій.

*

Як повідомляє кореспондент агенції «Юнайтед Прес», генерал Франко видав наказ про переведення своїх марокканських частин з Марокка до Еспанії. Дотепер прибуло вже до Еспанії 2.500 вояків. Ці військові з'єднання мають також у своїх рядах контингенти еспанського чужоземного легіону.

ВИЯСНЕННЯ КОМУНІСТИЧНОЇ ПАРТІЇ

Мюнхен. Як повідомляє «Ді Нойе Цайтунг», крайовий секретаріят комуністичної партії Німеччини в Баварії, в зв'язку з недавно оголошеним звідомленням про прийняття кол. членів націонал-соціялістичної партії до комуністичної партії, виясною, що Військове Правління дало дозвіл на прийняття до комуністичної партії тих членів націстської партії, які вступили до неї після 1 травня 1937 року.

КОМУНІСТИЧНА ЗАЯВА ЩОДО РУРСЬКОЇ ОБЛАСТИ

Берлін. У зв'язку з французькими домаганнями, які висуває міністер закордонних справ Бідо, про відокремлення Рурської области від Німеччини, видатний німецький комуністичний діяч Вальтер Ульбріхт заявив недавно на конференції німецьких провідників робітництва у Берліні, що «Рур є німецьким і залишиться німецьким». Своє твердження він основує на потсдамській постанові трактувати Німеччину як одну господарську цілість та що Німеччина без Руру не може існувати.

КАТАСТРОФА В КОПАЛЬНІ ВУГІЛЛЯ

Дортмунд. В одній з вугільних копалень недалеко Дюссельдорфу, в наслідок сильного вибуху в копальні, засипало 498 гірників та 3 британських службовців. З шахт видобуто живими лише 59 осіб. Інших засипаних нема надії врятувати.

В. Чапленко.

Щось більше за хліб

Джура з ночі стояв у черзі по хліб. У шлунку в нього було голодне бурчання, а в серці — Україна.

Не всяке, може, пойме віри, щоб такий собі дев'ятнадцятьлітній парубійко (хоч і студент) підчас страшного голоду в усій країні та думав про таке, що його ані печуть, ані їдять, — про якусь там Україну.

Але Джура думав. Думав палко й ніжно про ту чайку-небогу, що вивела діток при битій дорозі.

Українські справи йому навіть у снах снились.

Якось йому приснилось, що нібито його душа опинилась на небі.

— Ну, що ж, — подумала душа, — треба шукати Бога: тут він порядкує... хоч моя тлінна домівка на землі в подобі студента педагогічного інституту й не вірила, що він є...

Коли гляне — аж до неї зближається вусатий дідуган, ніби запорожець. Такого козарлюгу вона бачила в музеї на іконі Покрови Січової: він був намальований унизу і молився, задравши голову вгору, а з уст його ішов на небо напис: «Спаси і захисти наше славне низове військо і всю Україну».

При боці в небесного козака була шабля, за поясом — пістолі.

Отерпла з великого дива душа, угледівши на небі такого, хоч і на іконі мальованого, грішника. Аж назад поточилася.

— Не жахайся, праведна душе, — загомонів козак голосом солодким, як мед, — а кажи, чого тобі треба...

— Я шукаю Бога, — трепетно промовила душа.

— Так я ж і є Бог, — мовив поважно дідуган, поклавши ліву руку на руків'я шаблі, а правою погладжуючи свої сиві вуса, що гадюками звисали йому аж на груди. — Тільки український...

— Український?

— Еге.

— А хіба може бути Бог одного якогось народу? — несміливо усумнилась душа.

Козарлюга зареготався.

— Чудасія та й годі! А ти ж як думала? Один Бог для всіх? Ти думала — як народи однієї віри, воюючи поміж собою, моляться тому самому Богові про перемогу над ворогом, так він і є один? Як би ж він один для всіх, та допомагав усім? Це було б так, якби хтось люблячи півнячу чубійку, видав одного півня на другого. Ні, у кожного народу свій бог, і той бог допомагає своєму народові у всякому ділі. От і я при зброї, — тут козак брязнув шаблюкою, — так це для оборони народу українського. У нас дуже довго було саме «слово гаряче за зброєю», — тим ми й пасли задніх. А треба боронитись зброєю... та й іншими ділами. Віра ж без діл мертва есть. Ну, ходім, я поведу тебе в рай...

— «Треба нам боронитись ділами», — думав частенько Джура й сам. А найперше й найможливіше, на його думку, діло була боротьба з постійною в містах на Україні небезпекою — російською мовою в побуті.

І в черзі Джура розмовляв тільки по-українському. Підкреслював це, чуючи з болем душевним покалічену мову черж́ан, жителів українського міста.

А вже був ранок. Уже світло ліхтарів зробилось недоречне в блідо-молошній видноті вулиць: біле й непотрібне, воно кололо очі, немов гострі скляночки.

На вулицях заскрипіли колесами по снігу перші ранні підводи, зганяючи голодних гав, що роздовбували своїми товстими шпичаками-дзьобами мерзлі кізяки. З'явились двірники з своїми мітлами та лопатами і стали відмітати та відгортати з хідників сніг.

По-видному чержани розібрались, хто за ким стоїть, роздивились одно на одного.

Джура стояв за тіточкою в теплій саморобній хустці і з увітливим виразом на обличчі. Далі стояв дідок із сивою, «культурно» підстриженою борідкою. Дідка Джурі треба було знати на той випадок, коли б тіточка якось зникла.

А як хліба ще не було та скоро й не могло — це всі знали — бути, то люди собі мирно гомоніли про стороннє — про сє, про те.

До Джури обізвалась тіточка. Запитала:

— Ви, мабуть, із села?

— Чому ви так думаєте?

Тіточка трохи ніби зніяковіла.

— Та от ви наче не вмієте правильно балакать: «тре-еба», «че-ер-га». По-хахлацькому балакаєте...

— Ні, — прикинув слово, оглянувшись, «культурний» дідок: — вони, знать, з українців. А тільки отой хахлацький, чи, як тепер постановлено казать, «український» язик такий неприятний, аж із душі вéрне... Істинне слово, — побожився дідок, — краще собака гавкає, ніж хахлы бала...

Джура відчув, як кров ударила йому в лице, а на очі наринули сльози. Це була така образа, якої йому ще не доводилось чути.

Перебивши дідка, він став доводити, що українська мова щодо краси друга після італійської, що нею розмовляють не тільки селяни, а й у місті, та ще й освічені люди... що він сам студент...

Почувши слово «студент», тітуся неймовірливо скинула на нього очима: його одяг та й увесь зовнішній вигляд аж ніяк не були у згоді з цим. На ньому був куценький, з короткими рукавами, вже добре пом'ятий піджачок (він же й укривався ним у холодному гуртожиткові, не тільки носив), а пом'ята й полиняла кепка була схожа на вареницю, наліплену аби-як на його білявий острішкуватий чуб.

— А хіба це красиво, — посміхнувся вибачливо дідок: — самопер люпер до мордописця?

— Як? як? — обернулось уже до розмовників скількись чоловіка.

— Са-мо-пер по-пер до мор-до-пис-ця...

— Ви дивіться! — здивувалася увітлива тітуся. — Як же ж таки й кумедно. А що ж воно таке?

— Автомобіль поїхав до фотографа.

Голосний регіт розігнувся в натовпі. А одна якась бабуня навіть плюнула.

Відолашний хлопець не прибирав, як бути... Але тут раптом і регіт, і гомін обірвались: привезено хліб, привезено раніше, ніж сподівались.

Люди спочатку заходились були ставати «правильно» в чергу, кожне на своє місце, та як виявилось, що хліба привезено мало і всім не вистачить, пішли одно на одного потопом, полізли з божевільними обличчями в купу. Кожне обличчя, здавалось, дивилось тільки в себе, а нікого й нічого іншого не бачило, дарма що очі, як таж кажуть, рогом лізли.

Страшенний тиск здушив Джурі огрудця так, що він мимохіть виліз угору, на плечі іншим. Зараз цей тиск, помішавши чергу, переніс його ближче до заґратованого вікна, що з нього видавали хліб. Так він мимоволі опинився поперед своїх сусід — увітливої тіточки та дідка з «культурною» бородою. Йому було соромно перед ними, він безпорадно, з ніяковою усмішкою оглядався на них, але нічого не міг удіяти.

— Не пускайте там без черги! — гукали ті, що були ззаду, що їх черга видушила з себе.

ЮРІЙ КЛЕН

* *
*

Очима хижими з пратьми віків
Знов дивиться на нас днедавне.
Росте ріка, гуде вода в ній,
Гуркоче глухо рокотом років.

В огні і вихорі грядуть часи,
Доба жорстока і почварна,
Не Метерлінка, а Вергарна,
А ти — жахне тавро її неси.

Ось піднесе тобі до уст трубу:
Труби її страшні фанфари,
Її заграви і пожари,
Терпку весну, стократ хмільну журбу.

Вже розтинае вітру дикий спів,
Життя ще непочатий простір,
Гуде, гуде в невиннім рості
І душу рве на сто шматків.

Хто запалив безмірну далечінь?
То не прадавні світять зорі,
То падае на тло історій
Т-в-о-я страшна і велитенська тінь.

УКРАЇНСЬКИЙ ВІЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ У МЮНХЕНІ

У Мюнхені розпочав свою працю Український Вільний Університет, що складається покищо з двох факультетів: філософічного і правничого. Розпочалися перші виклади на філософічному факультеті. Студентська молодь з великою приемністю слухае перші лекції з філософії і психології. Цими днями розпочинаються виклади з українського мовознавства, історії та інших дисциплін факультету.

Університет укомплектований висококваліфікованими професорськими силами. Ряди студентів дедалі поповнюються. А для тих, хто не мае матури, відкриті при університеті матуральні курси.

Треба сподіватися, що значний контингент студентів для українського університету дадуть наші українські гімназії, що вже тепер розпочали матуральні іспити, а деякі ще готуються до іспитів. Знаменним е той факт, що дехто з українських студентів залишае навіть студії на німецьких університетах і приходять на студії до свого рідного університету.

П. К.

РЕПАТРІЯЦІЯ ПОЛЯКІВ З УКРАЇНИ

Варшава. Усі поляки, що мешкають в східній Україні, мали впродовж місяця лютого виїхати до Польщі. З теренів західньої України також продовжуеться репатріяція поляків. В лютому мало виїхати звідти біля 30.000 поляків.

Заліщицька дівчина (акварель)

«Донця» (Терракота)

З ВИСТАВКИ УКРАЇНСЬКОГО ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА В МЮНХЕНІ-КАРЛЬСФЕЛЬДІ

Григорій Тепчегорський

(З нагоди 250-річного ювілею мистця)

Діяльність нашого визначного гравера Григорія Тепчегорського припадае на добу всебічного розквіту української культури та її експансії на сусідні краї, зокрема на Московщину. Як відомо, ціле XVII. століття е під знаком українських культурних впливів у Москві. Особливо помітний там наплив українських культурних сил в кінці XVII. століття, коли до Москви приїжджае, тимчасово або на постійно, багато вчених, учителів, лікарів, перекладачів, архітектів, малярів, друкарів, граверів і т. ін. Тому саме українці мали великий вплив на тогочасне московське життя — в літературі, науці, театрі, церковному житті, архітектурі, малярстві, музиці, співі, мистецтві книги, друкарстві, ювілірстві, ткацтві, одягу. Цю величезну різницю в культурному житті Московщини і України постійно помічали чужинці, що мали можливість побувати на Сході Европи. Данський посол при московському дворі Юль Юст в 1711 році писав, що при російському дворі була едина особа Мусін-Пушкін, що знав латинську мову, тоді як на Україні не тільки усі українські достойники прекрасно володіли латинською мовою, але навіть звичайні ченці Киево-печерської лаври. Коли Петро I, за відомостями Юля Юста та інших, «з великими труднощами» порозумівався з чужинцями голяндською мовою, то гетьман Іван Мазепа, за свідченням французького дипльомата Балюза (1704 р.), не тільки «перфекто і досконало» говорив латинською мовою, але володів також мовою італійською, німецькою і французькою. В той час, коли «друга особа після царя» Меньшіков не вмів путньо підписатися, то за свідченням Павла Аленського 1656 р. і згаданого Ю. Юста, по українських селах були грамотні навіть жінки. Про трохи пізніші часи англіець Джозеф Маршан писав, що в протилежність до Московщини на Україні «почував себе вільним і безпечним, як у першому ліпшому англійському графстві (області)», а про український нарід зауважив, що це «моральний і добре вихований нарід». Професор кембриджського університету Е. Д. Кларк і згаданий Мертал однозгідно стверджували, що «за столом

(Закінчення на 4-ій стор.)

— Студента не пускайте! — гукнула голосом, повним люті, і та тіточка, що за нею Джура стояв спочатку.

Оглянувшись, Джура побачив на виду у неї якнайбільшу до себе ненависть.

— Та який він там студент? — вересне якийсь, либонь, чоловічий голос, можливо, «культурного» дідка голос. — Хахлацька морда...

— Хахляка...

— Когут!

— Вони там у селі свиней хлібом годують, а тут люди з голоду пухнуть...

— Не пускайте!

— Викиньте там!

Сердешний хлопець відчув, що спина йому стала мокра від поту, а серце — як не вискочить. А заразом почув, як чиясь рука зірвала з його голови кепку і швиргонула далеко з натовпу. Хто це зробив, він не міг побачити, бо в той бік ніяк було оглянутись, ніяк було повернути голови.

Страшна лють і образа залила Джурі груди, лице, вуха. Почуття помсти підказало йому думку вже свідомо, на зло дикій юрбі пробиватись до вікна. І він мовчки, зціпивши зуби, поліз уперед. Гудзики на його піджаку відлетіли, одна пола застряла між стиснутими тілами, мов би розіп'ялй його. Але мета вже була близько. Ще адно зусилля — і його ліва рука ухопилась за грати, а парва просунула хлібну картку в вікно.

— Ху! — зітхнув щасливий хлопець, тріюмфуючи, маючи вже хліб у руках.

А потім того юрба викинула його геть, як непотрібного.

Відбігши зопалу геть від страшної колотнечі, Джура лапнувся зненацька за голову, згадав, що на ньому немае кепки, і вернувся її пошукати. Але кепки ніде не було: її десь, мабуть, затоптали в сніг.

Тоді він без кепки пішов додому. Голову йому захищав від холоду його щитинястий, давно нестрижений чуб.

Завернувши в глуху вуличку, що вела до гуртожитку, Джура побачив, як на санях везли замерзлих людей. Сухі, малі та ще й голі, вони були поскладані одно на одного, як дрова, і тільки трохи, аби-як прикриті рогожами.

А як це було нагору і конька йшла помалу, то він (Джура б то) і пройшов деякий час за тими саньми, дивлячись на сухі, поскрючувані ступні ніг, з білими, «мертвими», схожими на гудзики нігтями на пальцях.

Візник сказав (на запитання одного з цікавих), що трупи везе із станції: у вантажних вагонах померзли.

Але Джура особливо цим не зацікавився: одно — що не вперше бачив таке, а друге — був ущерть переповнений щастям від того, що володів добрим шматком хліба.

Раптом до нього підійшов гарно зодягнений, але, видимо, вимучений, давно не голений чоловік і тремтливим голосом без найменшої, бачилось, надії попросив дати йому хоч шматочок хліба. Разом з тим він жалібно дивився, аж тремтів, на чорний, схожий трохи чи не на кізяк — гливтяк у руках випадково стрінутого простоволосого парубійка. Здавалося, ще мить — і він, забувши всяку пристойність та страх, кинеться й зубами вирве той нещасний шматок.

Джура вражено прислухався: чоловік просив гарною українською літературною мовою.

Прохач удруге попросив, додавши, що в нього діти умирають з голоду.

Велике щастя затрепетало в грудях у доброго хлопця, він увесь зашарівся. А тоді простяг руку з хлібом до прохача.

— Вам хліба? Будь ласка!..

І в українських звуках його мови було багато-багато гарячого чуття. Прохач зробив здивовані очі, ніби злякався.

— Увесь? А ви ж як?

Хлопець палко перебив:

— Нічого, нічого: я якнебудь обійдуся. А в вас же діти...

Чоловік ухопив тремтливими руками той хліб, підніс його до уст і поцілував. А потім того схопив шорстку парубкову руку своею м'якою рукою і щиро, гаряче її потиснув.

— Красно дякую! Найщиріше дякую!..

На очах у нього були сльози.

Джура рішуче повернувся і швидко подався своею дорогою — додому.

Коли він прийшов до гуртожитку, у кімнаті було тільки двое його товаришів: один читав, ушнипившись, якусь книжку, а другий щось латав.

— А, це ти з черги? — недбало спитався той, що латав. — А де ж твій хліб? Не взяв?

Джура, ще повний щойно пережитого, схвильовано і з запалом розповів про свої пригоди, особливо спинившись на кінцевій події.

— І, розумієте, чоловік той говорив чудовою українською мовою.

І, трохи помовчавши, додав:

— Це не те, як говорять по-українському в театрі, у школі, коли ніби на замовлення говорять... Ні! Тут людині загрожуе смерть, а вона, знаючи, що на російську мову швидше відгукнуться (бо в місті ж більшість по-російському говорить), говорить по-українському...

Товариші недомисле́нно скинулись очима, нічого, либонь, із цих його міркувань не зрозумівши. Та й усю Джурину пригоду поклали, видимо, на рахунок його, відомого їм, «дивацтва» в українській справі.

А латальник з явним наміром поглузувати спитався:

— Так це ти, мабуть, і кепки там відбіг?

— Та там же.

...А наступної ночі Джурі знову приснився український Бог. Тепер він сам зійшов до нього на землю, низько схилився над його постіллю, аж вусами об його чоло лескітно торкнувся.

— Добре еси учинив, сина́шу, — загомонів козарлюга-Бог до нього ніжно, як батько. — Добре, вельми добре...

— Що хліб тому чоловікові віддав?

— Еге.

Джура відчув, що йому стае весело й радісно на душі, ніби він солодкого щастя топився і розпливався, як віск.

— Ось поглянь навкруги, — гомонів козарлюга далі. — Бачиш, яка велич, яка краса?

Дивиться Джура — а перед ним Україна, безмежний простір від Прип'яти та до Чорного моря і від Попраду та до Манича й Бештау міниться далечінню, а на тому просторі сорок мільйонів народу — лемки, бойки, гуцули, галичани, буковинці, наддніпрянці, кубанці...

— І все то один народ.

— «Наш рідний народ», — з солодким щастям від того, що й він належить до того народу, подумав Джура...

І далі побачив зворушений хлопець, що всі ті сорок мільйонів одиниць почали танути, розпливатись і зливатися одна з одною, а також і з ним в одну цілість. А потім він зрозумів, що його вже нема, а е один український народ.

— Чи тобі так добре, синашу?

— Добре.

— І їсти не хочеться?

— Ні...

— І загубленої шапки не шкода?

— Ані трохи...

— Блаженні ті, що за свій народ життя покладають, — прорік поважно козарлюга. — Їхня власна і їх народу слава увік не вмре, не поляже...

І по цій мові тихо віддалився, розтанув у темряві ночі.

А Джура прокинувся. У животі в нього тільки трохи бурчало, ало він про те не думав.

Регенсбург -- середньовічне місто

Високі вежі церков клясичної готики величо підносяться вгору, старовинні мури оточені вузькими покрученими вуличками, що розбігаються в усі боки, спускаючись до самого Дунаю.

Це Регенсбург — місто, від стін якого віє романтикою середньовіччя.

Регенсбург — це сплетіння вузеньких провулочків. Поблукавши з годину цими вуличками, можна знову опинитися на тому ж самому місці. Тут на кожному кроці зустрічаються старовинні будинки, що бачили зміну багатьох поколінь. Ці будинки з гострими дахами та оригінальними фасадами створюють цілий ансамбль середньовічного міста. Вулиці закінчуються невеличкими брукованими площами, в центрі яких і тепер часто є ще залишки старого басейну чи криниці, де колись сусідки сходилися по воду та передавали одна одній новини та плітки.

Проходячи якимось з «фусвечів», де можна руками дістати по обидва боки до стін будинків, мимоволі пригадуєш уривки з Гете. Так і здається, що в якомусь з віконець появиться золотокоса Гретхен, а з-за рогу вирине якась постать в оперовому убранні чи не самого Фавста. А ось тут, в цій пивничці «гастгавзу», за тяжкими столами напевно щовечора збиралися бюргери та, попиваючи пиво із глиняних келехів, обговорювали справи славного міста Регенсбургу. А може слухали оповідання якогось чужинця-купця чи мандрівного ченця — про далекі і дивні країни, багаті на золото, усяке звір'я та меди.

Від традиційних бочок із пивом та запліснілих стін «гастгавзу» віє подувом далекого минулого. І дійсно, Регенсбург — одно з найдавніших міст Німеччини. З давніх часів він відомий як осередок культурного та торговельного життя Баварії. Вигідне географічне положення — над великою рікою-магістраллю Дунаєм — дало широкі можливості для розвитку міста.

Вже в часи раннього середньовіччя Регенсбург стає наддунайською метрополією, що відограє визначну ролю не тільки в економіці Баварії, але й далеко поза її межами.

В 79 році на місці теперішнього Регенсбургу була закладена римська фортеця. Отже історія закладення Регенсбургу починається ще від часів Марка Авредія.

Розквіт міста припадає на XII—XIII сторіччя, коли воно стає культурним та торговельним центром наддунайських країв. На цей час припадає і політичний та господарський розвиток Київської Руси, що є для нас особливо цікавим. Як встановлено на підставі історичних джерел, Регенсбург — як і багато інших західньо-европейських міст — мав близькі торговельні зносини з Києвом. Вже в XI. ст. були встановлені економічні зв'язки поміж Київською Руссю та заходом. В Регенсбурзі існувала навіть окрема корпорація купців, що торгувала виключно з Київською Руссю, під назвою «Руссарії».

В «Житії» св. Маркіяна є оповідання про те, як ірляндським ченцям, що заснували манастир св. Якова, не вистачало коштів для закінчення своєї роботи. Тоді один із ченців св. Мавpикій вирушив у далеку подорож до Києва, щоб дістати там потрібні кошти, які й дістав — у вигляді багатих подарунків хутрами від Володимира Мономаха та його дружинників. Цікаві дані є в книзі записів св. Емерама в Регенсбурзі. Чернець цього манастиря Гартвіг, перебуваючи в Києві, жертвував манастиреві 18 фунтів срібла, наказавши своїм боржникам в Регенсбурзі виплатити цю кількість срібла манастиреві.

Чимало документів із часів XI—XII. ст. ст. про встановлення мита з купців, що йдуть з Руси, також свідчать про близькі торговельні зносини поміж Київською Руссю та Західньою Европою.

Отже, Регенсбург є містом, що має давнє історичне минуле та власні традиції, місто, яке свого часу посідало визначне місце серед інших городів Німеччини і навіть цілої Західньої Европи. **Н. С.**

Конференція УНРРА -- ІМКА

23 та 24 лютого ц. р. заходами УНРРА та ІМКА була скликана на оселі в Регенсбурзі спільно з представниками всіх, що є на оселі комітетів, конференція, присвячена справам спортової, мистецької та ремісничої діяльности цих комітетів. На конференції були присутні також представники інших таборів регенсбурзької области: Штравбінг, Ляндсгут, Вайден та представники УНРРА з цих місцевостей.

Конференцією керував п. Бренч, директор філії ІМКА у Регенсбурзі, який і відкрив її короткою промовою, вітаючи всіх присутніх. Перше слово мав п. Ернест Гріcс, представник окружної УНРРА, який в своїй теплій і дружній промові привітав присутніх з можливістю спільної праці і познайомив з представниками УНРРА, які прибули з інших міст области. Особливо наголошував він на тому, що треба докласти всіх зусиль, щоб наявні у таборах культурні і мистецькі сили взяли активну участь у вихованні молоді.

В приміщенні конференції була влаштована виставка, на якій український, литовський, латишський та білоруський комітети та православна громада виставили зразки вишивок, різьбарства, по-мистецькому зроблених ляльок та інших речей. Найбільш імпозантно виглядали виставка українська та литовська. Вони справляли велике враження: перша — вишивками, а друга — надзвичайними роботами на шкірі.

У другій частині конференції, що відбулася у спортовій залі, присутні побачили зразки найрізноманітніших спортових американських ігор, що були продемонстровані дружиною американських вояків під керівництвом капітана Гефера, лейтенанта Кіолера та лейтенанта Юнча.

Ввечері учасники конференції побачили американський фільм з життя Шопена.

Оселя ж репрезентувалася у дальшому програмі виступами хорів: українського, білоруського, російського та латишського, що проспівали свої народні пісні, та виступом групи естонських танцюристів, що майстерно виконали народні танки.

Засідання 24 лютого було присвячене обговоренню пляну праці на майбутнє, головно в ділянці спорту.

На закінчення конференції учасники її прослухали кілька клясичних музичних творів. **Люд.**

З життя українців в Боденвері

Боденвер, невелика місцевість на границі нойнбурського й родінського повітів, з часу приходу американців став осередком культурно-освітнього життя українців обох цих повітів. Більшість тут становлять люди, що евакуювались із-під Відня з одною будівельною фірмою й тут, на станції Боденвер, в половині квітня покинули тісні вагони (бо далі нікуди було вже їхати) і розбрелися по найближчих селах.

Як тільки виявилась можливість, зорганізовано в Боденвері філію Українського Комітету під головуванням п. Берегульки. Управа філії перевела реєстрацію всіх українців в обох повітах, яких тут тоді було понад 200 осіб. При Комітеті зорганізовано церковний хор та курси англійської мови. Восени зорганізовано тут народню школу для місцевих українських дітей.

Довго боденверці не мали свого сталого душпастиря, і тільки від Різдва душпастирські обов'язки виконує тут о. Т. Гурко. Незалежно від того, хор працював безперервно під керівництвом п. інж. Скремети.

Відбулися сходини всіх громадян з нагоди свят та спільна вечеря (кутя) та зустріч Нового Року.

10. II. місцевий аматорський гурток поставив з добрим успіхом п'єсу «Пошилися в дурні» («Перехитрили») при переповненій залі.

Коли не станеться якісь непередбачені зміни чи не постануть якісь перепони, то праця тутешньої української громади продовжуватиметься і надалі успішно. **І. З.**

(Продовження з 3-ої стор.)

українського селянина більша чистота, аніж за столом московського князя»...

Ці порівнання можна наводити без кінця у всіх галузях життя, науки і мистецтва. Помітні ці величезні різниці і в такій спеціяльній галузі як граверство, що в старі часи заступало усі сучасні техніки репродукції образів. При дуже низькому стані граверства у Москві, не було і мови, щоб московські гравери виконували портрети. Тому не диво, що кращі гравюри, зокрема портрети «царственних особ» замовлялися голяндським або українським граверам, які приїздили сюди тимчасово або працювати тут постійно. Серед цих останніх визначне місце займав Григорій Тепчегорський, першу звістку про котрого знаходимо під 1696 роком. Та донедавна ми не знали, що цей мистець належить українській культурі. Тому, що по батькові він називався Григорій Павлович, то в Москві його «перерobили» на «Павлов» і під цим російським прізвищем він фігурує у всіх російських словниках мистців і граверів, так само як іншого українського гравера тих же часів Івана Стекловського «перехрестили» на «Стеклова»...

Про Григорія Тепчегорського знаємо, що був це мистець великого талану — поет, маляр і гравер. Та найбільше відома його діяльність в галузі граверського мистецтва. Деякі дослідники подають, що Тепчегорський учився у відомого голяндського гравера Пітера Пікарта і замолоду жив у Амстердамі. Властиво зі всіх учнів Пікарта лише Г. Тепчегорського можна назвати справжнім майстром, тоді як інші його московські учні: Мякишев, Матвеев, Ростовцев та ін., як каже російський мистецтвознавець Голлербах, «не произвели ничего замечательного».

Відомо близько 40 гравюр нашого гравера, виконані високою граверською технікою, по своєю манірою, стилем і формою належать до київської школи граверів кінця XVII. ст. Хоч Тепчегорський постійно жив у Москві, але його зв'язок з київською школою ніколи не поривався. Цей зв'язок помітний не тільки у формі, але і в змісті мистецького вислову, що властиво «прозрадило» його походження, не зважаючи на його «московське» прізвище — «Павлов».

До особливо цінних ритин Тепчегорського належать ілюстрації до першого підручника «Артилерії» виданого у Москві в 1710 р. Є це звичайний переклад з голяндської мови підручника Брінка. Далі належать нашому граверу 16 гравюр до першого московського видання підручника архітектури Віньоли 1712 р. Відомий італійський архітект і теоретик архітектури доби відродження Віньола, як відомо, мав величезний вплив на розвиток поренесансової архітектури цілої Европи, і не є випадок, що перше московське видання ілюстрував саме український мистець. Подібно було і з першим московським виданням «Аритметики» Магницького перших років XVIII. ст., що її ілюстрував українець Михайло Карповський, або з першим медичним підручником «Анатомії» А. Крупиницького, виданого у Львові в 1774 р., що її ілюстрував теж українець Йосип Гочемський.

З інших праць Г. Тепчегорського треба ще відмітати 12 віньеток до календаря 1713—1714 рр., тезис Лаврентія Трансильванського з портретом Д. К. Кантеміра і величаву гравюру на 8 дошках з портретом Петра І.

Майже всі праці Г. Тепчегорського перебувають у московських збірках або московських тяжко-доступних виданнях. Вони мало цікавили російських дослідників, хоч і пильно заховувалися під прізвищем «Павлова». Та для нас ім'я славного Григорія Тепчегорського мусить назавжди залишитися, як свідоцтво нашої високої культурної зрілости, як один з численних прикладів нашого мистецького хисту та культурної експансивности.

В. С.

ВІДКРИТТЯ УНІВЕРСИТЕТУ УНРРА В МЮНХЕНІ

Мюнхен. В Мюнхені відбулося урочисте відкриття університету УНРРА. На відкриття прибув командувач третьої американської армії генерал Траскот, якого присутні привітали надзвичайно щиро та влаштували йому овацію. Генерал Траскот виголосив промову, в якій пообіцяв університетові допомогу від американської влади та підкреслив значення вільної науки. Крім того промовляли ще директор УНРРА в американській зоні, директор університету від УНРРА п. Галина Гашинська та ректор університету словінський вчений проф. Отмар Піпгайер. На закінчення відспівано стару студентську пісню «Гавдеамус ігітур».

Як подає регенсбурзький «Дзеннік Польскі», серед записаних до університету 2.975 студентів є 846 українців, 696 литовців, 424 бездержавники, 202 латиші, 189 поляків, 174 жиди, 173 югослав'янів, 30 мадярів, 16 румунів та 8 турків.

ДОМІНІКАНСЬКА РЕСПУБЛІКА ПРИЙМАЄ ЖИДІВСЬКИХ ВТІКАЧІВ

Домініканська республіка погодилась прийняти 25.000—50.000 бездомних европейських жидів віком від 18—35 років, щоб вони працювали в рільництві.

Шлях до слави

Нас було троє...

Був, правда, і четвертий, але простий смертний, не-поет. Чи ж варто такого рахувати?

Ми їхали туди, де нас чекали оплески, вигуки захоплення, одне слово — їхали назустріч славі. А вийшло з тієї їзди казна-що.

Вже о четвертій годині штовхнуло мене щось і я прокинувся. Протираючи очі, дивувався, чого так рано прокинувся. «Ага, — стрілила до голови думка і зігнала останні сліди солодких обіймів сну. — Сьогодні ж наш літературний вечір...»

Збудив Леся — того четвертого — і за кілька хвилин ми вже мчали на станцію.

— Де стоїть потяг на Мюнхен?

— Ще рано, почекайте...

Дійсно, до від'їзду потягу була ще ціла година. Посиділи, покурили і — знову на перон. (Пройшло, може, з десять хвилин — але хіба ж всидиш на дорозі до слави).

— Чого вас мордує? — спитався шваб у залізничім однострої. — Адже потяг відходить о шостій п'ятдесят.

В розкладі їзди було ясно написано: «Нах Мюнхен 5.40». Але урядовій особі треба вірити. Тому ми повернулися до почекальні і почали ворожити: проспить сьогодні Юрко та Микола, чи не проспить. Коли ми вирішили, що проспить, обидві вищеназвані особи з'явилися, задихані чи не більше, як той маратонський бігун, що приносив звістку про перемогу над перським царем. Отже, поетичне тріо було тепер, як то кажуть, «в комплеті».

Звістка про те, що потяг іде о 6.50, новоприбулих особливо не зворушила. Вони попрохали дати і їм трохи посидіти.

Лесько вже не встрявав до розмови, а тільки уважно дослухався до голосів «богів», які перемивали кісточки всіх знайомих поетів — великих і малих. Раптом він надхненно сказав, що, на його думку, наш поїзд від'їхав. Годинник показував 5.50...

Кинувсь на перон.

— Дер цуг іст шон аб, — флегматично повідомив нас шваб і з видимим зацікавленням прислухався до незрозумілої мови, в якій навіть його вухо могло вловити нотки обурення.

Однак, ми досить скоро схаменулися і вже німецькою мовою, відповідно її калічачи, взялися оповідати залізничному швабові — що ми думаємо про нього самого та про його найближчу рідню, до сьомого коліна включно.

Користуючись сучасним газетним стилем, можна сказати, що ця розмова відбувалася в атмосфері дружби та взаємного зрозуміння.

Після «обміну нотами», Юрко, як найгарячіший, запропонував «бити». Цю гамлетівську проблему «Бити чи не бити» поставили на голосування. Вирішили — не бити, врахувавши той факт, що американський «емпі» дуже зацікавився перебігом подій. Навіть гуму перестав жувати. Якби він гарантував нам свою невтральність — ми б вирішили інакше...

А тим часом шваб остаточно зорієнтувався в ситуації і порадив їхати поїздом о 12.30.

Подякувавши йому за увагу, ми почали аналізувати, хто винен у всій цій історії. Юрко та Микола чомусь обвинувачували мене, а, при підтримці Леся, валив усю провину на шваба. Потім ми обговорили ще кілька науково-фантастичних проектів, як іти шукати німця, настільки наївного, щоб він так рано, та ще й у свято, згодився везти нас до Мюнхену автом.

На вулицях німецькі поліцисти дипломатично не звертали на нас уваги, — бо нас було все таки четверо. Але таборова поліція не здібна зрозуміти поетичні натури. На воротах нас суворо запитали — чи ми українці. Коли ми довели це практично — мовою, і теоретично — паперами, нам запропоновано йти спати, а не «грати вар'ята» в такий ранній час. Так ніби «грати вар'ята» можна тільки в певно означені години... **—ко.**

ВИПРАВЛЕННЯ ПОМИЛКИ

В статті С. Драгоманова п. з. «Із спогадів про Лесю Українку» в попередньому числі «Слова» сталася прикра помилка в другому абзаці третьої шпальти на сторінці 3.

Після слів: «Не пригадую зараз точно, котрого року це було, але була це радість для Лесі й всіх мешканців» випали дальші слова. **«Зеленого Гаю: приїхала письменниця Ольга Кобилянська, яку сердечно прийняла Леся Українка».**

Permitted by authority of Military Government, November 1945

Редагує Колегія. — Видає Спілка «Українське Мистецтво». кооператива з обм. порукою в Регенсбурзі. — Адреса Редакції і Адміністрації: Regensburg, Ganghofersiedlung, Block X, Wohnung 217.

Satz und Druck: Mittelbayerische Zeitung, Regensburg, Kumpfmühler Straße 11

Ціна 50 пф.

„The Word"- Ukrainian Weekly

СЛОВО

УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖНЕВИК

Рік II. Регенсбург, неділя 17 березня 1946 Ч. 11. (18)

Америка жадає виведення совєтських військ з Персії

Вашінгтон. Американський представник у Москві передав советському урядові ноту американського уряду в перській справі. В ноті говориться, що США не погоджуються з рішенням Советського Союзу затримати свої війська в Персії. Нота підкреслює, що советські дії є запереченням заяви трьох великодержав, виданої 1943 р. в Тегерані. Уряд США поважно висловлює надію на негайне виведення советських військ з Ірану. Евакуація Ірану сприятиме посиленню міжнародного дов'р'я, потрібного для мирного співжиття народів. Далі уряд США зобов'язує Советський Союз інформувати про свої кроки щодо Ірану. Крім того, ще раз пригадує нота про британсько-советсько-іранський договір з 29 січня 1942, на підставі якого Вел. Британія і Сов. Союз зобов'язалися найпізніше за шість місяців після закінчення війни з Японією, отже 2 березня 1946 р., вивести свої війська з Ірану.

* * *

Тегеран. Іранський прем'єр Квавам Султанег повернувся з Москви до Тегерану. Його переговори з советським урядом не дали ніяких наслідків. Перед своїм від'їздом з Москви Султанег від імени перського уряду склав у Москві протест проти відволікання евакуації північної Персії советськими військами. Перський протест появився після складення заяви Англії, яка домагалася вияснення становища в північній Персії та вияснення причин продовження советської окупації. Згодом перський воєнний міністер заявив, що не зважаючи на советські запевнення вивести свої війська з частини північної Персії, ще цього не виконали. Коли перські частини хотіли ввійти до кількох міст, їх туди не впустили советські частини.

АМЕРИКАНСЬКІ НОТИ В СПРАВІ МАНДЖУРІЇ

Вашінгтон. Уряд США вислав дві ноти: одну — Китаєві, а другу — СССР в справі Манджурії. Ця нота вимагає від цих обидвох держав дати вияснення про ситуацію в Манджурії. Китайський уряд у відповідь на американську ноту повідомив, що советський уряд розглядає усі японські підприємства в північному Китаї як воєнну здобич. Китайський уряд відхилив советську дефініцію воєнної здобичі, після того як советський уряд запропонував: 1) передати частину воєнної здобичі Китаю, 2) промислові підприємства (копальні, електростанції, фабрики сталі й хемічних виробів) перебрати під спільну контролю. Китайський уряд вважає, що другий пункт советської пропозиції є суперечний з китайсько-советським договором з 9 серпня 1945 р., а тому Китай не може його прийняти.

Тому що советський уряд зволікає з відповіддю на американську ноту в справі Манджурії, уряд США вислав до СССР другу ноту в цій справі.

ТРУМЕН ВИСЛОВЛЮЄ ДОВІР'Я ДО ООН

Вашінгтон. Президент Трумен на одній з пресових конференцій заявив, що не плянується нової зустрічі «Великої Трійки». На запитання одного з представників преси, що станеться з ООН, якщо Росія відмовиться вивести свої війська з Персії, президент відповів, що він твердо вірить, що ООН переможе всі труднощі. Зрештою він не вірить, щоб Росія мала намір піти своїм окремим шляхом.

МОРСЬКІ МАНЕВРИ БІЛЯ ГІБРАЛЬТАРУ

Лондон. Лондонське адміралтійство повідомило, що незабаром відбудуться великі маневри британської фльоти біля еспанських берегів та Гібральтару. Одночасно підкреслено, що ці маневри не мають ніякого політичного значення та що вони є відновленням маневрів, які відбувалися перед війною що-весни.

АНГЛІЯ АСИГНУЄ ВЕЛИКІ СУМИ ДЛЯ ДОСЛІДУ НАД АТОМАМИ

Лондон. Британський прем'єр Етлі заявив у палаті громад, що англійський уряд плянує осигувати в бюджетовому 1946-47 році суму 2.800.000 фунтів стерлінгів на досліди в ділянці атомової енергії та буде забезпечувати можливою підтримкою усі експерименти в цій ділянці.

ЕТЛІ ПЕРЕДБАЧАЄ ЗМЕНШЕННЯ АРМІЇ

Лондон. Прем'єр Етлі заявив у нижній палаті, що британський уряд передбачає до кінця цього року зменшити британські військові сили, включаючи також жіночу допоміжну службу, з теперішнього стану — 4 мільйонів — до 1,1 мільйона осіб.

ДИМІСІЯ МАННЕРГАЙМА

Гельсінки. Президент Фінляндії, фельдмаршал Густав Маннергайм, подався до димісії. На надзвичайному засіданні фінського кабінету міністрів обрано його наступником прем'єра Юго Паасіківі, який є прихильником тісних зв'язків Фінляндії з Советським Союзом.

ПАНІ РУЗВЕЛТ ПОЇДЕ ДО РОСІЇ

Ню-Йорк. З однієї з заяв пані Елеонори Рузвелт виходить, що вона має намір у кінці літа цього року поїхати до Росії як журналістка.

Гість з Нового Світу

8 березня ц. р. завітав до Регенсбургу о. Др. Василь Кушнір, голова Українського Канадійського Допомогового Фонду.

Це перший діяч-українець, який уперше за 10 місяців по скінченню війни приїхав до Европи і подав нам звістку про життя й працю заокеанських українців. Др. В. Кушнір прибув сюди як делегат українців Канади, США, Бразилії й Аргентини, щоб встановити з українською еміграцією в Европі безпосередній зв'язок, ознайомитись з її всебічними потребами та натхнути її вірою у наше краще майбутнє. Він поінформував нас про одностайну волю української еміграції в Америці поєднати зусилля й матеріяльні засоби українців світу в одностайний моноліт для збереження наших культурних і політичних надбань в добу, коли основи сучасного світу тріщать.

В кількох своїх промовах наш гість висловив свій подив про міць духу та всебічного поступу европейських українців, який стався за 12 років його відсутности в Европі. Не зруйнували їх ані воєнні лихоліття, ані тортури божевільних диктатур. Він також застерігав нас перед впливами еміграційних хвороб. Американські земляки довгі роки вели завзяту релігійну боротьбу, яка нікому не приносила ніякої користи. Лише в 1938-39 рр. вони, сягнувши до глибин моральних скарбів народу, зліквідували внутрішні суперечки і створили єдиний провідний осередок. Вони з жалем переконались у тому, що праця майже цілого покоління була марно страчена.

Наша американська еміграція почуває себе відповідальною за долю українців в Европі і прагне до найтіснішої співпраці з ними. Метою подорожі гостя було також перестерегти нову еміграцію перед слабістю одиниць, які не орієнтуються, хитаються і вносять тим розклад в її ряди.

«Стійте сильні, бадьорі і вірте, що справедливість є», — кликав о. Др. Кушнір. «Динаміка нашого народу вказує на те, що, не зважаючи на велике нещастя, яке ударило по нас так дошкульно і боляче, ми будемо жити. Наш досвід з обох світових воєн показує, що Україна домагається свого права на самостійне життя у добах, коли світ ламається, тріщить, тратить свої моральні основи. Саме тоді наш нарід виступає на кін історії і висуває свої високі моральні ідеали. Свідомість того, що ми стоїмо перед виконанням надзвичайної місії, вливає в наші серця віру в непереможну силу та живучість нашого народу. Для того еміграція мусить бути суцільною, одним монолітом, діямантом. Ворог тоді сам заламається і впаде переможений».

Для европейської еміграції має бути потіхою, що заокеанські українці не поминули найменшої нагоди і використали всі можливі способи і засоби, щоб цю еміграцію боронити політично і морально. Наприклад, канадійський Комітет разом з єпископами В. Ладикою і Н. Саварином багато разів звертався безпосередньо до прем'єра Макензі Кінга або через українських послів складав численні інтерпеляції та петиції в справі заборони примусової репатріяції. Так само в США, як подає «Свобода» за 9. II. 46, під впливом української організованої думки, член палати репрезентантів Клерк Буш Лус і сенатор Артур Вандерберг рішуче виступили з резолюцією проти примусової видачі втікачів Советам та за видачу новим емігрантам нансенівських пашпортів.

О. Др. Кушнір зазначив, що за спостереженнями американців українці Канади й США вирізняються тим, що вони є тим кращими патріотами своїх держав, чим більше є свідомими національно. Цей факт дає запоруку тому, що й нова еміграція, коли збереже свої моральні якості, забезпечить собі добру славу чужинців.

Відвідини українського післанця з Америки підносять наш дух і надії. Ми радіємо з того, що єдність наша міцніє, що соборність в серцях здобуває перше місце.

Не сміємо тим, одначе, упиватись, заспокоюватись на тому, що американські брати за нас все зроблять, принесуть нам допомогу матеріяльну і виборють нам на політичному полі українську державу.

Нашим обов'язком є послухати добрих звісток, але самим виконувати свою щоденну буденну працю. Не суспільна голівка сама і не палкі слова одиниць двигають гори, але спільне зусилля громади. Не політична гризня за дрібні речі чи спекуляція безвідповідальних одиниць нам потрібна. Нашу суспільну машину треба вести так, щоб до неї були включені всі верстви, всі стани і професії. Зайву хвалькуватість та подражнені амбіції молодняка треба полишити на боці, а відповідальним провідникам треба подумати про те, щоб в творчий процес національної праці були включені всі сили — молоді й старі, «східні» і «західні», католики й православні, учені й прості. Не старайтесь відпихати назад тих, що добре працюють. Не бійтесь зроблених помилок признати. Не треба думати, що лише одна група має правду, а всі інші помиляються. Треба шанувати свої авторитети громадські, наукові й політичні, а тоді й чужинці нас будуть шанувати.

Не вільно незрілим умам братись без належного проводу старших за те, чого вони не розуміють. Треба брати приклади з Англії.

Лише цим способом досягнемо справжньої сили і станемо монолітом, до якого кличуть і брати з Америки.

Чи поїдемо ми за океан? Ніхто того не знає. А може провидіння готує для нас зовсім інший шлях? І це може статись.

Тому культурні та політичні пляни треба будувати з урахуванням усіх можливостей. Нам треба тим часом використовувати місцеві умови для внутрішнього удосконалення, треба пильно здобувати певні ремісничі фахи, які придадуться всюди, треба учитись і політично на громадському полі, бо це є основа всякого організованого життя.

З нагоди відвідин так рідкого гостя буде до речі звернути увагу наших таборових та суспільних упорядчиків на те, щоб вони доцільно уряджували зустрічі й наради з такими особами. Уважаємо за хибу показувати дрібні, буденні речі, як дитячі вправи, аматорські вистави, хори, творити штучні маніфестації. Через це часто на важливі речі бракує часу і їх не можна належно обміркувати чи висвітлити. У нас, напр., через концерт, без якого можна було б обійтись, гість, за браком часу, не міг оглянути ні одної з наших установ: ні єдиної нашої високої школи на еміграції — УТГІ, ні гімназії, ні народніх шкіл, ба навіть помешкань, у яких ми живемо.

Треба показувати гостям найважливіші й найтиповіші справи, які мають принципове значення для цілої еміграції, вартості сталі, характеристичні для нашого народу.

Лише тоді відвідини задовольнять гостя і нас всіх та принесуть найкращі наслідки для загалу.

Др. Яків Зозуля.

Черчіль знову жадає тісного англо-американського союзу

Ню-Йорк. Кол. прем'єр Великої Британії Черчіль в місті Річмонді в Штаті Віргінія виголосив перед місцевим парляментом другу промову в США, в якій знову виступив з закликом до тісного британсько-американського союзу. Він розпочав свою промову словами: «Ми повинні стояти разом, не на шкоду інших, але для оборони наших ідеалів, не тільки для нашої власної користи, але передусім для майбутніх поколінь...» «Миру не можна втримати без чеснот, які також підчас війни привели до перемоги...» — заявив Черчіль «Миру не можна однак забезпечити побожними почуттями, приязними мінами та дипломатичною коректністю. Роки спокою є для того, щоб усувати війни. Ми мусимо знайти засоби і шляхи, щоб співпрацювати не тільки підчас війни, але також і в часи миру».

ПРОМОВА ЧЕРЧІЛЯ ДО ШЕФА ШТАБУ США

Вашінгтон. У Вашінгтоні британський експрем'єр Черчіль промовляв до шефа американських збройних сил, з яким він співпрацював підчас війни. Черчіль сказав, що активна співпраця британського і американського генеральних штабів мусить завжди і скрізь підтримувати спільну справу обох країн.

Звернення Трумена до християнських церков США

Вашінгтон. Президент Трумен звернувся з відозвою до ради християнських церков США, закликаючи всіх американців ощаджувати харчові продукти, щоб мільйони людей в Европі, Азії й Африки рятувати перед голодовою смертю. Трумен у своїй заяві порушує також питання нового морального виховання людей та закликає перемогти егоїзм та нетолерантність. «Відкриття атомової енергії, пише він, — «поставило людство перед вибором: іти шляхом знищення або вступити до нового великого періоду історії». Лише з високою моральністю духу можна розв'язати питання нової сили та зробити її корисною для загального добра».

ГУВЕР ПРИБУДЕ ДО ЕВРОПИ

Вашінгтон. Колишній американський президент Герберт Гувер прибуде з дорученням президента Трумена до Европи, щоб устійнити, куди для забезпечення перед голодом мають бути вислані харчові продукти.

Еспанське питання

Париж. Французький уряд звернувся з нотою до США, Вел. Британії та Сов. Союзу з пропозицією поставити проблему Еспанії Франка на розв'язання перед Радою Безпеки Об'єднаних Народів. Советський Союз підтримав французьку пропозицію. США не погодилися одначе з цією пропозицією тому, що еспанський уряд не загрожує світовому мирові. Також британський уряд не вважає за потрібне розглядати еспанське питання на Світовій Раді Безпеки.

БІЛА КНИГА ПРО ФРАНКА

Вашінгтон. США видали білу книгу про Франка, в якій опубліковано знайдені у Німеччині документи, що стверджують тісну співпрацю підчас війни Франка з Гітлером і Муссоліні.

В одному з листів до Гітлера генерал Франко в лютому 1941 р. пише: «Я стою по вашому боці і віддаю себе у Ваше розпорядження...» Інший лист починається словами: «Я вважаю конечним ще раз посвідчити Вам мою лояльність. Історія створила між Вами, дуче і мною нерозривний союз...»

Вже в червні 1940 р. Франко дав Гітлерові і Муссоліні обіцянку приступити до війни по стороні осі. За військову підтримку Німеччини і Італії Франко жадав для себе Гібральтару, французького Марокка та частини Альжиру. Крім того, Франко домагався господарчої допомоги. Також інші документи, як, напр., листування Франка з Муссоліні та таємний еспансько-німецький договір про постачання зброї свідчать про співпрацю трьох диктаторів підчас війни.

ІТАЛІЙСЬКІ ВОЄННІ ВТРАТИ

Рим. Італія мала підчас цієї війни такі втрати: 297.000 вбитими, півтора мільйона полонених, 1200 мільярдів лір воєнних шкод; 2,5 мільйона італійців втратили в наслідок війни свої житла.

АНДРІЙ ВЛАСОВ БУДЕ ЗАСУДЖЕНИЙ

Під таким заголовком часопис «Ді Нойе Цайтунг» подає таку вістку: «Колишній генерал-лейтенант червоної армії Андрій Власов, який в 1942 р. попав до німецького полону і в Німеччині працював на службі протиросійської пропаганди та разом з 400.000 російських вояків в останні місяці війни боровся проти аліянтів, — попав до полону в Чехословаччині, де останнім часом перебувала його армія. Судова справа проти нього передбачається в пізнішому часі. Тих, що належали до його армії та попали до російського полону, вже засуджено як зрадників.

ЗА РОЗВ'ЯЗАННЯ ІНДІЙСЬКОЇ ПРОБЛЕМИ

Лондон. Один з членів парляментарної делегації, яка недавно вернулася з Індії, заявив, що англійський робітничий уряд повинен забезпечити Індії «негайну свободу без ніяких обмежень», щоб Індія могла сама розв'язати свою справу.

АРТИЛЕРІЙСЬКИЙ ДВОБІЙ У ГАЙПОНГУ

Гайпонг. Підчас спроби висадити 20.000 французьких військ в індокитайському порті Гайпонгу відбувся артилерійський двобій між китайською набережною артилерією і французькими кораблями. В Парижі оголошено, що вогонь відкрила китайська прибережна артилерія. Китайська пресова агенція заперечила це, обвинувативши французів, що вони хотіли зробити висадку з допомогою бомбардування. На підставі договору між Китаєм і Францією, з Індокитаю, а разом і з міста Гайпонгу, мали вийти китайські війська, а на їх місце прийти французькі частини.

АРЕШТОВАНО АНГЛІЙСЬКОГО ДОСЛІДНИКА АТОМІВ

Лондон. У зв'язку з шпигунською аферою в Канаді, арештовано англійського вченого др. Мея, доцента фізики королівської колегії в Лондоні та відомого фахівця з ділянки атомів. Як повідомляє «Юнайтед Прес», уже доведена його співучасть у цій афері.

ФРАНЦІЯ ДАЛІ НАПОЛЯГАЄ НА ЗМІНУ ЗАХІДНИХ КОРДОНІВ НІМЕЧЧИНИ

Париж. Французький міністер закордонних справ Бідо в ноті до уряду США запропонував скликати конференцію міністрів закордонних справ чотирьох великодержав, щоб розглянути французький проєкт про відокремлення від Німеччини области Руру, Надрайнії і области Саару.

НІМЕЦЬКІ СОЦІЯЛІСТИ ПРОТИ З'ЄДНАННЯ З КОМУНІСТАМИ

Берлін. На одних зборах 1.500 службовців соціял-демократичної партії Німеччини в Берліні виступили проти об'єднання цієї партії з комуністами. За об'єднання висловився присутній на зборах голова центральної управи соц.-демокр. партії в совєтській зоні Отто Гротеволь.

В американському секторі Берліну американська військова влада арештувала 12 німецьких комуністичних провідників, яких обвинувачується в терооризуванні німецьких урядовців, які були проти з'єднання двох партій.

ЗАКОН ПРО ЗВІЛЬНЕННЯ ВІД НАЦІОНАЛ-СОЦІЯЛІЗМУ І МІЛІТАРИЗМУ

Мюнхен. Прем'єри Баварії, Вюртенбергії-Бадену й Великого Гессену підписали підчас урочистого акту «Закон про звільнення від націонал-соціялізму та мілітаризму». На підставі цього закону націонал-соціялістів і мілітаристів поділено на п'ять груп: 1) головні обвинувачені, 2) обтяжені (активісти, мілітаристи і використовувачі), 3) середньо обтяжені, 4) так зв. попутчики та 5) звільнені від обтяжень. До групи активістів належать також особи, що своєю діяльністю після 8 травня 1945 р. загрожували спокоєві в Німеччині та в світі. Для головних обвинувачених і обтяжених передбачається кара примусових робіт у таборах праць до 10 років.

СПІР ЗА ТРІЄСТ

Трієст. Комісія чотирьох великодержав прибула до Трієсту, щоб на місці дослідити проблему італійсько-югославського кордону в провінції Венеція Джюлія. Комісія вивчає етнографічні, господарчі і географічні відносини в цій провінції.

Італійський прем'єр Гаспарі заявив на пресовій конференції, що Італія не підпише мирової умови, якщо б район Трієсту був призначений Югославії. В цьому районі мешкає 279.000 італійців та 65.000 словінців.

Перша зустріч

О. др. Кушнір в Регенсбурзі

В гімнастичній залі гарно прибрано великими килимами і увінчаним ялинками тризубом. Порядок і шпалір тримають пластуни.

На естраду виходить мішаний хор під управою проф. М. Іваненка.

В 1/2 год. до залі входять очікувані гості. «Августин Волошин!», чути тихі завваги. Справді, головний гість о. Др. Василь Кушнір, нагадує своїм зовнішнім виглядом президента Карпатської України о. А. Волошина з молодших літ.

В супроводі американського гостя є голова ЦПУЕ пос. Василь Мудрий та інші визначні гості.

Посадник інж. Артемович разом з панею Шевчуковою зустрічають гостей хлібом-сіллю і коротким словом.

Потім промовляли о. Богдан Ганушевський за Область, проф. М. Іваненко за Оселю, за пластунів кошовий інж. Приймак і о. декан Гайдукевич за греко-кат. парафію. На сцені перемінно з промовами співав мішаний хор Оселі та хор «Сурма» з Ноймаркту.

По концерті відповів на вітання о. Др. Кушнір. Про головні думки його промови згадуємо на іншому місці.

Гість перебуває в дорозі уже 2 місяці, а від нас виїхав у напрямі Бельгії, потім заїде до Швайцарії, Італії і через Лондон повернеться до Канади.

Після закінчення промов гості перейшли до гарно оздобленої кімнати, де для них і запрошених представників громадських організацій був улаштований спільний обід. Тут ще промовляли ректор УТГІ проф. В. Доманицький та ряд інших осіб. По обіді наш гість був запрошений до Директора УНРРА Ляндстріта, з яким сердечно розмовляв про свої враження з подорожі. Директор УНРРА між іншим зазначив, що з українців він є цілком вдоволений, вони найкраще вміють полагоджувати свої побутові потреби.

* *
*

Підчас обіду присутні обмінювались з гостем думками на теми, які хвилюють цілу нашу еміграцію. На всі запити о. Др. Василь Кушнір давав широкі вияснення.

— «З Вашої промови випливало, що наші земляки в Америці журяться долею української еміграції в Європі. Чи дозволите запитати, пане президенте, які конкретні наміри мали заокеанські українці, посилаючи Вас до Европи?»

— До нас надходили жахливі чутки про скрутне матеріяльне і моральне становище цієї еміграції. Не могли ми одначе звідти докладно оцінити розміри і характер потрібної допомогової акції. Щоб мати про це докладну уяву, вирішили наші центральні організації в Канаді, США, Бразилії й Аргентині вислати мене сюди для безпосереднього ознайомлення з умовами вашого перебування на теренах Німеччини та з конечними потребами еміграції.

— «Харитативну службу виконує тут зовсім добре УНРРА та військо. Але правне становище є зовсім невиразне.

Чи наші земляки в Америці вживали конкретних заходів, щоб нам було надане право азилю або громадянство союзних націй?»

— При всяких нагодах ми доводимо нашим урядовим і політичним чинникам, що відмова повороту на батьківщину нашої еміграції основується на причинах чисто політичних або релігійних, що наша еміграція радо повернеться, коли там зміниться теперішній політичний режим на демократичний. Наші посли до парляменту в Канаді подали пропозицію, щоб влада Макензі Кінга домагалась на міжнародньому форумі визнати наших втікачів в Европі за політичних емігрантів. Так само у США прихильні нам делегати до Палати репрезентантів і Сенату внесли резолюцію про надання вам права азилю та видачу нансенівських пашпортів. Загалом наше становище викликає симпатії. Але до конкретних рішень покищо, з мотивів міжнародного характеру, не дійшло.

— «Про демократичне наставлення Америки ми чули, як з проголошень пані Рузвелт, так і з американської преси. Для нас, одначе, є незрозумілою поведінка деяких окупаційних органів американської зони, котрі, всупереч засадам демократії, примусово передали совєтським зв'язковим старшинам уже значну кількість утікачів різних національностей.

— Чи відомі вам випадки вивозу, напр., з Кемптену, Дахав, а найновіше, кілька днів тому, з нашої области — з Плятлінгу, де на 1800 вивезених було до 400 українців?»

— Так, ми про деякі випадки одержали затіснені відомості. Про інші подібні випадки я почув лише в дорозі. Ми одначе не перестаємо доводити демократіям Союзних Націй на невідповідність таких дій. Думаю, що примусової репатріяції не буде. Лише деякі особи будуть перевірювані відносно їх політичної діяльности підчас війни.

— «На щастя, у нас не було Квіслінгів, Лявалів тощо. Ми всі жили у великому концентраційному таборі, яким була гітлерівська Німеччина. Сотки тисяч наших братів були замордовані без суду в таборах, тюрмах і просто на вулицях гестапом. В цьому пеклі жаху й божевілля кожний змушений був рятувати себе і народ перед повним знищенням. Кількакратне пересунення воюючих армій через нашу землю спричинило неймовірно великі жертви. Коло 12 міл. втратила Україна, віддавши на досягнення перемоги Об'єднаних Націй над Німеччиною. Ми тому маємо право стояти в рядах переможців, без уваги на те, що з політичних причин не признаємо тоталітарного большевицького режиму на Україні. Те саме сталось з частиною поляків і югослав'ян. Політичної перевірки наша еміграція боятись не мусить.

Ще одне питання, пане президенте. Скажіть нам, чи може наша европейська еміграція сподіватись масового переїзду за океан? Чи робиться щось для цього і як скоро це може статися?»

— Сподіватись переїзду може відносно невелика частина еміграції. Складна процедура в'їзду, господарські повоєнні труднощі, брак тоннажу і багато інших перешкод унеможливлять скорий переїзд. До США можуть попасти лише ті, яких включать у визначені контингенти. До інших американських країн можна сподіватись більшого припливу. Але все це залежить від часу і політичної ситуації.

— «Нас цікавить, самозрозуміло, переїзд в першу чергу до Канади й США. Скажімо, що певна кількість українців дістане афідавіти і буде включена в контингенти. Які суспільні групи могли б розраховувати на поміч заокеанських українців, щоб могли переїхати в першу чергу?»

— Так. Серед наших громадських кіл поважно обмірковується проєкт заснування Інституту української культури, що заступив би нашу Академію Наук та високі школи і об'єднав найбільш заслужених діячів та учених. Цей Інститут має заопікуватись принаймні частиною наших учених, мистців, літераторів тощо, перевізши їх до Нового Світу і тут поставити їх в умови дальшої творчої праці.

Щодо інших суспільних груп, то найкращі вигляди мають безженні священики, на яких відчувається поважний брак в Канаді. Вони можуть розраховувати на скорий переїзд і там не будуть марнуватись.

ЩО? ДЕ? КОЛИ?

* Британський король надав фельдмаршалові серу Гарольдові Александрові титул графа за воєнні заслуги.

* Французький протекторат Аннам у північній частині Індокитаю одержав статут домінії.

* Шведський кабінет міністрів прийняв пропозицію про вступ Швеції до Організації Об'єднаних Народів.

* Будинок Франкліна Рузвельта в Гайде Парку 12 квітня (перші роковини смерти президента) буде проголошено національною пам'яткою.

* Британська партія праці переслала лист до соц.-демокр. партії Німеччини, в якому висловлює своє вдоволення з дотеперішньої діяльности цієї партії.

* В США проголосило страйк 250.000 робітників телефону і телеграфу.

* Аргентинський президент Перон виступив з гострим протестом проти ген. Франка за те, що той покарав на смерть еспанських республіканців.

* В Австрії американська влада дотепер заарештувала 10.881 особу за приналежність до нацистських або мілітаристичних формацій, воєнних злочинців та запідозрених у замірах відродити нацизм і фашизм в Австрії.

* Останнім часом занотовано землетруси в Баку над Каспійським морем та в Швайцарії.

* Американська влада арештувала 33 німецьких банкових директорів як воєнних злочинців.

* Підчас президентських виборів в Аргентині найбільше голосів одержав полк. Перон.

* Совєтські військові частини зайняли в російському секторі Берліну німецькі великі банки.

* В Римі та провінції відбилися демонстрації безробітних, підчас яких були поранені декілька безробітних та поліцаїв.

* В Англії в місті Больтоні підчас футбольних змагань завалилася трибуна з глядачами. При цьому згинуло 38 осіб.

* Підчас виборів до міської ради в Лондоні на 124 місця здобула 90 місць партія праці, 30 — консерватисти, ліберали і комуністи — по 2.

* Місячний приділ хліба в американській зоні від 87 періоду буде зменшений до 9.600 грамів, у французькій зоні — 7.500 грамів.

* Головна квартира 3 американської армії на початку квітня переноситься з Бад Тельцу до Гайдельберґу.

* Між середньою Волгою і Уралом відкрито дуже багаті нафтові поля.

* В Індії знову занотовано випадки нових зударів населення з поліцією.

* Постійне представництво міністрів закордонних справ у Лондоні розглядає совєтські домагання відшкодувань від Італії в сумі 300 мільйонів долярів, з яких Росія для себе вимагає третину, а решту для малих держав.

Відгомін промови Черчіля

Промова Черчіля на університеті у Фультоні (США), де він одержав почесний докторат та при цій нагоді виголосив промову як приватна особа, викликала широкий відгомін. Частина членів американського сенату цілковито її схвалила, в той час як друга частина, погоджуючи в основному на англійсько-американ. співпрацю, є проти творення бльоків. Голова сенатської комісії для зовнішніх справ, член демократичної партії, привітав промову Черчіля словами: «Це була велика промова великої людини. Світ добре зробив би, коли б звернув увагу на слова Черчіля про шлях до світового миру». **«Ню-Йорк Таймс»** заявив: «Промова Черчіля була подією історичного значення». Голова британської партії праці **Герольд Ляскі**, реагуючи на промову Черчіля, сказав: «Ми бажаємо англо-американ. співпраці, але не виключаємо такої співпраці з іншими державами». **«Дейлі Геральд»**, орган партії праці, пише: «Він промовляв як приватна особа та підкреслив цілі британської закордонної політики, повторюючи важливіші вислови з промови Етлі на пленумі Орг. Об'єднаних Народів: «Об'єднані Народи мусять бути вирішальним фактором закордонної політики усіх країн». — Лондонський **«Таймс»** пише: «Одна частина промови Черчіля була менш щасливою, бо він висловив припущення, що між західною демократією і комунізмом існують суперечності, які неможливо усунути. Вислід суперництва між демократією і комунізмом залежатиме від того, чи зможуть народи успішно розв'язати свої соціяльні післявоєнні проблеми». Часопис закінчує свої зауваження словами: «Ніяке розв'язання питань не буде тривким, якщо воно не базуватиметься на засадах обопільної безпеки та на дотриманні взятих на себе зобов'язань». Комуністичний **«Дейлі Уоркер»**, єдиний часопис, що виступає взагалі проти промови Черчіля, написав: «Вчорашня промова Черчіля закликає англо-американські держави до створення нового антикомінтернівського пакту».

З нюрнберзького процесу

Нюрнберг. На нюрнберзькому процесі виступає тепер оборона. Першим виступив адвокат др. Отто Штамер в обороні Герінга. Штамер запропонував переслухати майора Бюхса, який може скласти зізнання в справі німецького лінчування аліянтських летунів. Далі він запропонував, щоб переслухати осіб, що належали до піонерського батальйону 537, якому совєтська прокуратура закинула замордування польських офіцерів у Катині. Штамер подав прізвища осіб, що можуть свідчити про те, що мордування в Катині відбулися ще в 1940 р. Далі Штамер подав трибуналові листа професора женевського університету Навіля, спеціяліста судової медицини. В цьому листі проф. Навіль стверджує, що при ексгумації трупів встановлено, що вбивства жертв у Катині відбулися в 1940 році.

Першими свідками зі сторони Герінга виступали кол. генерал летунства Карл Боденшатц та кол. генерал-фельдмаршал Едгард Мільх. Їхні зізнання, якими вони хотіли частково вибілити Герінга, в наслідок поставлених запитань від головного прокурора Роберта Джексона стали обвинувальним матеріялом.

ПРОЦЕС ПРОТИ МАВТГАВЗЕНСЬКИХ ЗЛОЧИНЦІВ

Дахав. 29 березня почнеться в Дахав процес проти 60 членів управи концентраційного табору в Мавтгавзен.

Мистецьке слово США

Література США відносно молода. Про властиву творчість, про «красне письменство» в Америці можна говорити приблизно з кінця 18-го ст. Щоправда, спроби письменницької діяльности маємо вже в 17 сторіччі. В Лондоні 1634 з'являється перша книжка американського автора, кол. військовика Джона Сміса п. з. «Загальна історія Віргінії». А за нею пішли й інші. Історичні нариси, описи подорожей, описи частин Америки тощо — ось головні твори першого, колонізаційного періоду історії амер. літератури. Ідейно перебуває вона під впливом пуританства. Поліття визвольної війни 1776 р. викликає вже жвавіший літературний рух і то в різних галузях його: поезії, драми, публіцистичні ессеї, як напр. В. Франкліна, видатного півн.-американського політичного діяча й ученого «Альманах бідного Річарда» з 1782-89 рр., його ж «Автобіографія», що в них Франклін популяризує свої погляди на життя й громадські взаємини. Перевага раціоналістично-пуританської філософії, що була така питоменна попередньому періодові, уступає тепер місце національно патріотичному почуттю, гостро актуальним гаслам.

І не диво: всі письменники й публіцисти діють або безпосередньо на тлі заграв битв під Саваїна й Саратогою, або небагато років пізніше. Це С. і Дж. Едемс, Дж. Оміс, П. Генри і найвизначніший з них, цікавий своєю авантюрницькою біографією, одна із найяскравіших постатей тодішньої Америки й Европи **Томас Пейн**, автор найпопулярнішої в свій час в США книги «Криза». До гурту цих політичних письменників залічують і Георга Вашінгтона (книга «Прощальна промова» з р. 1796) і Т. Джеферсона, автора «Декларації про незалежність» США.

Процвітає й поезія, але провід ведуть у ній поети-пропагандисти і памфлетисти, як, напр., Дж. Трамбел, що висміює поразку т. зв. лоялістів, прихильників статус кво з-перед 1776 р. у поемі «М,Фінгал».

Дж. Барлоу намагається створити національний американський епос, пишучи свою «Колюмбіяду» (1787 р.). Повстають патріотичні пісні, що стають гимнами США, як напр. відома пісня «Янкі дудль» (1775). Але першим поважним ліриком Північної Америки стає сучасник нашого І. Котляревського **Филип Френо**. Цікаво, що драматургія того часу ноте живі й оригінальні появи. Ось, напр., Т. Годфрей з Філадельфії пише орієнтально-героїчну драму з античних часів «Принц Партії», інші автори пишуть індіянські трагедії за зразом Расіна й Шекспіра та тенденційні політичні п'єси на злобу дня. Комедія Р. Тайлера «Контраст» з р. 1787 й досі не сходить зі сцени амер. театру.

Третій період датується роками 1815 до 1865, і розвивається, ясна річ, під впливом всевладного европейського, зокрема англійського романтизму. Маємо тут оборонців пуританської етики, містиків, ідеалістів, групи, що стояли під впливом філософа Емерсона (Група «Конкорд») і інш. Найдовершенішим майстром тієї доби, творцем із ясним, життєрадісним пантеїстичним світосприйманням, і найбільш щирим, найбільш народним був поет Генрі **Лонгфелло**, автор, відомий і у нас з перекладу О. Олеся індіянської героїчної епопеї «Пісня про Гаявату». Гуманіст Дж. Уітієр протестував проти ганебної торгівлі неграми, як і загально відома Генріетта **Бічер-Стов** з її незабутньою «Хатою дядька Тома» (1851-52). Роки перед і після 1850 р. в американській літературі дуже плодовиті. Хто з нас не знає морських, ловецьких та історичних романів, ще нині читаних, прозорого й захоплюючого **Фенімора Купера**, цього «американського Вальтера Скотта»? Або **Едгара Аллана По**, що довів американський романтизм до верхів'їв і дав нечувані своєю оригінальністю новелі з кримінально-примарним підгрунтям та поряд із тим зловісні, вишукані поезії? В цей же час діють: поет В. К. Брайент, співець природи і людей, повістярі Г. Мельвіль і Мобі Дік, яких надять море і природа. Поетом переломового значення, звістуном нової Америки, тієї, що йшла від романтизму пралісів, індіянської героїки і колонізаторів «дикого заходу» до капіталістично-індустріальної візії потворного Чікаго був **Уот Уітмен**. Його перша книга верлібру «Листя трави» вийшла 1855 р. Тієї книги ніхто не хотів читати; критика і поточна преса накинулася на книги Уітмена зі скаженою лайкою та водноголос визнала його божевільним. Щойно в XX ст. талант Уітмена найшов признання.

Від 1865 року північно-американська література йде під знаком реалізму і натуралізму. Ще звучать де-не-де клясистичні ноти, проривається давній пуританський дух, різко виступають ідеалісти проти матеріялістичних течій доби, але критикування основ суспільного й економічного устрою США — це ляйтмотив, що в декого переходить у гостру соціялістично-революційну тенденцію, як, напр., в учня Уота Уітмена — **С. Сендборга**. Його «Чікагські поезії» з р. 1916 стали незабаром славними на ввесь світ. Іде процес сильного ідеологічного й жанрового розгалуження мистецтва. Формалістичні шукання покриваються подекуди з шуканнями европейських течій у літературі доби перелому 19 і 20 ст. Ось маємо життєрадісних ліриків С. Ленієра й Дж. В. Рілея, сумовитого В. В. Моді, маємо декадентів і прихильників «мистецтва для мистецтва», як Е. Паунд й Емі Лауел, футуриста В. Ліндсея, сучасника Марінетті й нашого Семенка. Він черпає мотиви з ритмів джезбенду, виступивши перед 1-ою світовою війною з книгою «Конго». У кожного з них звучить яскрава нота критиків суспільства.

Новеля — це панівний жанр доби. Світову славу американської новелі добувають собі американці **Марко Твен**, відомий і нашому юнацтву своїми двома хлопцями-героями Томом Сойєром і Геком Фіном, демократ і в істоті своїй радикальний песиміст, не дивлячись на щирий гумор; **Брет Гарт** із його «Каліфорнійськими оповідями», майстер сюжетної новелі; **Л. Уоллес**, історичний белетрист старої школи, що його роман «Бен-Гур» (з рим. часів) перекладено на всі мови і врешті візнаний в Старому Світі укоханий Джек **Лондон** з його романами і блискучими оповідями про енергію людини і силу її духа в боротьбі зі стихією. До інших, менше відомих у нас належать прозаїки: Ст. Джеймс, І. Уортон, Г. Герленд, В. Д. Гоуел, Е. Фром, Дз. Гейл. Були в Америці на початку цього сторіччя й талановиті малярі тонких хвилювань людської душі і складних психологічних процесів. Зокрема статтева проблема, перенесена з Европи, за зразками Е. Золя й Г. Мопасана знайшла майстерне відбиття в романах С. Грейнса «Червоний знак відваги» й Д. Філіпса «Сюзанна Ленокс».

Після першої світової війни панорама літератури США стала ще більш мозаїчною. Великий соціяльний роман стає панівним жанром. У мистецькій прозі світу останніх 4-х десятиліть романісти США займають одно з перших місць, такий Т. Драйзер зі своєю «Американською трагедією», такий Сінклер Левіс із своїми «Баббітами», Ептон Сінклер, переконаний соціяліст із загальновідомим романом про Джімі Гігінса (цікава драматична переробка цього роману в театрі «Березіль» Л. Курбаса) та б. ін. Надто близька відстань у часі ще не дозволяє точно визначити окремі позиції в доробку останніх 25 років, а він в США дуже різноманітний і складний як з огляду формальних шукань, так і щодо поставлених письменниками проблем. Література Америки, як і філософія, перекликуючись із генеральними течіями доби в Европі, шукає власної відповіді й іноді находить її, часто значно цікавіше й своєрідніше, ніж це робиться в Европі.

Літературі США, як і в попередньому періоді, близькі шукання европейців за новою формою. Так, напр., **Дос Пассос**, автор роману «Менгеттон Трансфер» (1925) і роману про першу світову війну «Три Вояки» відбиває сильний вплив перших сюрреалістів Европи Дж. Джойса й М. Пруста. Психоаналітична метода має й в американській прозі широкий відгомін; згадаймо лиш Т. Колдуелла, Е. Гемінгуея й Р. Райта, письменника-негра, що його роман «Син Америки» свідчить про могутній талант, яким письменник зажив слави «американського Достоєвського». Інші залишаються вірні безпосередній реалістичній методі творчости, це прихильники спокійного опису, але які ж динамічні ляпідарною силою свого вислову і трагізмом порушених проблем! Стейнбек, автор роману «Грона гніву» й М. Мітчел, авторка історичного роману «Зметено вітром», єдині в своєму роді, що залишаючи багатьох сучасників з їхніми традиціями й новаторством позаду, сміло йдуть назустріч якомусь зовсім новому стилеві епіки — мабуть, найвизначніші й найнадійніші прозаїки сучасної доби.

Американський театр, може завдяки тому, що в американській психіці почуття дії, як основи трагічности, здавна сильно вкорінене, має теж своє окреме обличчя. Найвизначнішим драматургом доби залишається все ще **Е. О'Нейл**, що почав від еротично-настроєвих малюнків, а згодом у зображенні елементарних пристрастей, що нуртують у людській душі, дійшов до небувалої сили вислову (п'єси «Імператор Джонс», «Електра», «Інтерлюдія» і ін.). Поряд із ним діють і молодші драматурги, а з них світову славу добуває собі **М. Андерсон** своїми історичними і воєнними п'єсами («Слава за всяку ціну», «Королева Елисавета», «Марія, Королева Шотландська») й інші. Театр США здобув із тріюмфом сцени старого світу. Поезія поряд із сюрреалістичними витівками і розбудовою насліддя Уітмена й Сендборга виявляє також суспільницькі тенденції.

Література США — це література без старої традиції, література, що має неповна 200 років, коли брати до уваги властиві періоди її творчости. Але вона, як і вся культура США, з небувалою швидкістю здобула собі належне місце серед літератур інших народів. Бо не лише езотичність тематики, не лише свіжість творчого натхнення, але й універсальність проблем, які брались розв'язувати і розв'язують нині американські письменники, причина тому, що сучасна література США є вже надбанням не лише Нового Світу, але і вселюдським скарбом.

Ю. Косач.

РОКОВИНИ ЛЕСІ УКРАЇНКИ В АВГСБУРГУ

Українська Вільна Академія Наук відзначила 75-річчя з дня народження Лесі Українки скликанням конференції групи історії і теорії літератури, що відбулася 2—3 березня в Авгсбурзі.

На засіданні, що відбулося 2 березня, зі спогадами про Лесю Українку виступили професори Д. Дорошенко й С. Драгоманів. Проф. В. Петров подав аналізу твору Лесі Українки «Касандра», проф. Оксаненко виступив з доповіддю п. з. «До історії Блакитної Троянди».

На конференції, крім того, заслухано доповіді проф. Я. Рудницького — Найближчі завдання українського мовознавства; проф. П. Ковальова — Фонематичний склад української мови; проф. Шереха — Із впливів Галичини на творення літературної мови; проф. Чапленка — Українське мовотворення в другій половині XIX. століття й проф. В. Петрова — Проблеми сучасного українського літературознавства.

С. Г.

СТАНИЦЯ СХС У РЕГЕНСБУРЗІ

Для обслуговування потреб українських емігрантів, що не мешкають в Оселі та яких раніше обслуговував Украін. Червоний Хрест, цими днями була організована Регенсбурзька Станиця Санітарно-Харитативної Служби при Апостольській візитатурі в Німеччині. Головою Станиці став Др. мед. Любчак Осип.

ФІЛІЯ ЛІГИ ПОЛІТИЧНИХ В'ЯЗНІВ

10 березня ц. р. політичні в'язні німецьких концентраційних таборів і тюрем, які перебувають в Регенсбурзі й околицях, організували філію кол. політичних в'язнів в Регенсбурзі. Головою філії став маг. Ілля Городецький. Секретаріят філії веде Ол. Козловський. Адреса: в Регенсбурзі, Гангтоферзідлюнг, бльок VII, меш. 158.

Шевченко маляр і гравер

(Закінчення з попереднього числа).

Слідкуючи за еволюцією творчости Шевченка, поряд з його самостійністю у виборі сюжетів та концепцій, бачимо постійний поступ у формальних досягненнях. Характерно, що уже перші композиції Шевченка своїми сюжетами — тими глибоколюдяними темами — робліть в Академії цілковиту революцію: «Хлопчик ділиться хлібом з собакою», «Сирітка-хлопчик», «Сама собі в хаті господиня». Як стояли вони далеко від псевдоклясичних мітологічних театральних сцен Брюлова і як близько до справжнього, реального життя розкошуючої російської столиці з її вічними соціяльними протиріченнями та людськими стражданнями...

Тонкий психолог, синтетик, що боляче відчував кожний натяк на несправедливість і душевні муки, Шевченко віддавав у своїх малюнках головну думку і головні обриси фігур. Відкидаючи усе другорядне і неістотне, докладно вирисовував лише обличчя, вкладаючи тут цілий комплекс своїх задумів та глибокого, тонкого трактування усіх особливостей портретованого.

Те саме можна сказати і про властиві портрети Шевченка, що можуть служити прекрасним матеріялом для студій портретового малярства взагалі. Олії — П. Дуніна-Борковського, Маєвської, Л. Горденкової, І. Лизогуба, П. Куліша; акварелі — Е. Гребінки (1837 р.), Репніних та ін. жіночих портретів, рисунки олівцем родини Ускова, Ольдріджа і т. д. — це справжня галерія різних типів, вдач, успособлень, спрямовань, характерів, настроїв, думок або навіть мимохідних жіночих усмішок, вередливих примх. Подивіться на очі розумного і проникливого П. Дуніна-Борковського, легковажного та їдкого фельдмаршала І. Дибич-Забайкальського, принадної і нестійкої Маєвської, благородного, але знесиленого гр. Ф. Толстого, або мрійливого і дещо затуманеного Ф. Бруні — і ви пізнаєте велико портретиста-психолога!

Не менше цінні зразки історичного і побутового малярства Шевченка. Він перший зі своїх сучасників сміливо перейшов до сюжетів з рідної історії і звичайного сільського побуту. Правда, наш мистець не дав «великих полотен», але ж такі були створені великими мистцями переважно в старших роках свого життя, тоді як російська дійсність не дозволила нашому мистцеві дожити навіть до 48 років... Крім того, Шевченко вбачав у історичному і побутовому малярстві виховний чинник, тому виконував ці образи репродуктивною технікою, переважно способом офорту. Сюди належить передусім альбом «Живописна Україна» 1844 р., задуманий в 4-х зошитах, тоді як вийшов лише один з 6 аркушами: «Судна Рада», «Дари в Чигирині», «Старости», «Казка» (про москаля і смерть), «Видубецький манастир» і «У Києві».

Офорти «Живописної України» дивують нас не тільки свіжістю замислу і великим непідробленим реалізмом, що так далеко стояв від «брюловського» клясицизму, але також майстерною графічною технікою, розумінням істотних властивостей офорту, живим динамічним рисунком та еляєтичною, надзвичайно м'якою лінією. Цікаво, що цей ренесанс офорту творив саме українець, так само як і перші офорти взагалі на сході Европи дали теж українці. Таким першим офортистом був славний гравер Олександер Антоній Тарасевич (діяльність в рр. 1672—1720) — основоположник української школи граверів XVII—XVIII ст., до яких належали такі визначні гравери, як Леонтій Тарасевич, Никодим Зубрицький, Данило Галеховський, Іван Мигура та інші.

Про ціле тематичне спрямовання мистця говорять також інші історичні сюжети, як «Смерть Мазепи», «Мазепа й Войнаровський», «Смерть Б. Хмельницького», «Кочубей», що, мабуть, були лише шкіцами для більших задумів або для дальших випусків «Живописної України».

Барвна шкала і кольористика Шевченкових творів ще в належній мірі не досліджені, але і тут видно величезний поступ на тлі його сучасности. Хоч олійні образи Шевченка у більшій мірі зв'язані з академічною школою, все таки спостерігаємо велику індивідуальність у палітрі нашого мистця, з багатою тонацією та широкою шкалею барвних відмін, яка йде врозріз з чорними і гнідо-землистими тонами брюловської школи. Ще більше багатства у градації барв бачимо в акварелях Шевченка, де знаменито використано фактуру матеріялу з ніжними відмінами світло-тіні та тонкими нюансами кольорів, особливо в далечині. Шевченко був майстром знаходити найделікатніші відміни кольорів, не втрачаючи при тім загального тону та стрункої гармонії барв. Вміє знаменито віддати повітря, сонце, прозорість, так що його акварелі можна поставити поряд з найкращими англійськими майстрами.

Чимало потрудився Шевченко і над ілюстрацією в різних техніках; брався також за різьбарство, а на засланні в Новопетровському форті заходився коло гальванопластики. Відомі ще такі архітектурні шкіци мистця, як проекти власної вілі та ін. Коли ж, нарешті, додати, що Шевченко був добрим співаком та знаменитим інтерпретатором української народної пісні, то переконаємося, що заінтересування нашого мистця сягали буквально до всіх галузів мистецтва і до всіх знань в його часи технік, особливо в малярстві і граверстві.

———

В останні роки свого життя і праці в Петербурзі Шевченко працював майже виключно у граверстві, переважно способом так званого офорту. Офорти Шевченка, що здобули тепер таку високу оцінку своїх і чужих знавців, цінні також особливою, оригінальною граверською технікою. Шевченко ввів до техніки офорту нові засоби й нові технічні пристосування. Як свідчить Г. Честохівський, Шевченко сам вигадував потрібний інструмент для офорту — долотця з різноманітними нарізками, коліщатками тощо. Цих засобів, а навіть інструментів згодом уживали російські мистці і гравери, наприклад, І. Шишкін (1831-1898), а в новіші часи В. Мате (1856—1917). І коли російське мистецтвознавство ставить В. Мате як основоположника новітньої російської школи граверів-офортистів, то в цьому є передусім заслуга Шевченка, що перший відродив та удосконалив модерний офорт на петербурзькому грунті.

У формальних досягненнях і граверській техніці Шевченкових офортів найбільше відбилися впливи славного Рембрандта, з творами якого Шевченко був добре обізнаний, вишу-

Постанови З'їзду Українських Журналістів

Перший Товариський З'їзд Українських Журналістів, що відбувся 2-3-4 березня 1946 року в Швайнфурті:

1. Висловлює урядам США і Великої Британії та їхнім репрезентантам в Німеччині подяку за матеріяльну опіку над українською еміграцією. З'їзд вірить, що проповідувані англо-американськими державними мужами гасла будуть здійснені також і щодо великого українського народу.

2. З'їзд висловлює свою окрему подяку високим оборонцям прав політичної еміграції — пані Елеонорі Рузвелт і міністрові Ямесові Бирнсові, делегатам США до Організації Об'єднаних Націй; Ернестові Бевінові та Ноелеві Бакерові, міністрам Королівського Уряду Великої Британії та всім шляхетним державним мужам Заходу, що своєю обороною прав еміграції зміцнили її віру в остаточну перемогу справжньої демократії над силами терору, поневолення і варварства.

3. З'їзд пересилає національній пресі всіх інших політичних еміграцій братній привіт та кличе до боротьби спільним фронтом за здійснення національних ідеалів всіх народів.

4. З'їзд вітає по-братньому українську еміграцію усіх країн поза Німеччиною, а зокрема Українське Центральне Допомогове Бюро в Лондоні і всю українську національну пресу в Европі і за океаном та пересилає дружній стиск руки людям української науки, сцени, естради, кисти, долота і інших частин культурної творчости, що разом з пресою змагаються за високий рівень української культури.

5. З'їзд вітає збройних борців за незалежність Української нації і закликає всіх українців поза межами Батьківщини об'єднатися в єдиний фронт невтомного змагання за здійснення найвищих ідеалів українського народу — повної державної незалежности. З'їзд вітає братів на всіх українських землях, закликаючи їх до витривалости і віри в остаточну перемогу української святої справи.

6. З'їзд схиляє голову перед світлою пам'яттю усіх тих редакторів і журналістів, вибраних з наших лав українського активного журналізму — як жертв війни, концентраційних таборів, заслань і як вояків зі зброєю в руках.

З'їзд розглянув найважливіші питання національної преси на еміграції, зокрема:

1. Устійнив список тих українських журналістів і публіцистів, що за роки війни вибули з лав української преси, і стверджує, що українська національна преса мала в цій війні великі, незабутні втрати.

2. Переглянув стан сучасної української преси на еміграції, а зокрема на землях кол. Німеччини і ствердив, що ця преса в важких обставинах еміграції жертвенно виконує свою відповідальну місію в почесній службі українському народові.

3. З'їзд закликає всіх активних журналістів і публіцистів, найперше активних співробітників теперішньої друковано-писаної та живословної преси створити якнайскорше центральне товариство українських журналістів, що об'єднало б всі названі українські журналістичні осередки та розпорошені одиниці сили.

4. Зїзд стверджує потребу якнайскоршого створення українського центрального пресового органу, центрального українського пресового бюра та центрального українського видавництва з належно розбудованою друкарнею.

5. З'їзд закликає всю українську еміграцію піддержати розвій української преси та в важких сучасних умовах забезпечити матеріяльне існування українських журналістів і вдів та сиріт по них.

6. З'їзд закликає всіх українських журналістів боротися за високий рівень української інформації та публіцистики і виступати проти появи періодичних і неперіодичних публікацій, що були б розраховані лише на зиск, вузьку агітацію та обнижували б світлу традицію української преси і публіцистики.

7. З'їзд закликає українських журналістів якнайскорше скликати генеральну конференцію української преси на еміграції.

8. З'їзд буде вимагати запровадження в життя його постанов.

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН

Політична дискусія

Широко відомо, що дискусії можна провадити багатьма методами. Е навіть спеціяльні назви для цих метод, але про це пізніше.

Тепер нагадаю тільки про два найуживаніші способи ведення дискусії. Користуючись одним, треба спершу схилятися якомога нижче під вагою логічної будови ворожих аргументів. Нахилившись аж до ніг — ухопити ворога за штани, чи там черевики і, шарпнувши, перекинути його разом із тією будовою.

Інша метода — цілком протилежна. Вона рекомендує вдаватися в дискусії до високих матерій, злітати на них, як на крилах, угору і звідти шулікою падати на аргументи ворога. Хапати їх поодинці, як курчат... Згадав я про ці нецікаві речі ось чому: мені поталанило винайти цілком нову, ні в одній енциклопедії не описану методу. Тільки от назви вчеgreної я ще й досі не підшукав для неї.

На честь винахідника претендував і Грицько, мій приятель, але потім згодився, що, хоч він і застосував уперше згадану методу на практиці, проте я, як сторонній слухач і глядач, зумів оцінити всю новизну цієї методи.

Це було так: вчора я, як звичайно, зайшов до своїх друзів, Грицька та Василя — тютюн вийшов, а у Грицька, славного спекулянта, завжди можна було щось порядне закурити.

Василь лежав на ліжку і, мрійно дивлячись на стелю, ворушив губами і пальцями, що вилазили з продраних шкарпеток. (Це він так завжди складає вірші — бо ж, чи чуєте, поет, хоч іще й невідомий).

Василь навіть не помітив мого приходу, так глибоко поринув у хвилі творчости. Зате практичний Грицько, що завжди був гостиннішим, по-джентльменському відгорнув Василеві рукописи на столі, щоб я мав де сісти. Ясно, що й цигарkою не забув почастувати.

Тільки я пустив перший струмінь диму у Василеві замріяні очі та забрався делікатно натякнути Грицькові на те, що я й у себе дома хотів би закурити, як поет скочив з ліжка:

— Хлопці! Друзі! Радійте, будьте горді з того, що доля послала вам товариша, про якого скоро... Одне слово, слухайте, — і він задекламував своїм ліричним голосом, закінчуючи кожен рядок чудною руладою.

Золотим яструбом
Ти протнеш віки,
Запальним наступом
Розіб'єш полки,
Прошумиш колами
Панцерних авт,
Понад монголами,
Через Арал...

— Ну, як, — спитав він, закінчивши, — подобається?

Я завжди тримався тієї думки, що всі поети — до деякої міри божевільні і тому їх краще не зачіпати. Але Грицько дивився на цю річ інакше.

— А про кого ж це ти нашкрябав? — насмішкувато спитав він.

— Як «про кого», — обурився Василь. — Ясно, що про Україну, про її майбутнє... Кожен національно свідомий українець зрозуміє, про що тут мова.

— Ну, нехай. Але чого вона, Україна, щось там протинає, та ще й не мечем, а «золотим яструбом»?

— Ет, не прикидайся дурним. — Василь уже починав сердитись.

— А як ти зліпив докупи того яструба, авта, монголів та ще й Арал, — не вгавав Грицько.

— Аральське море — бо Шевченко коло нього був. А монголи під автами — це символ переможених ворогів, — хвилювався обранець муз.

— Тумане вісімнадцятий, — реготав Грицько. — Так як же твої панцерні авта через Арал поїдуть...

Василь прискочив до нього так скоро, що я ледве встиг підняти свої ноги на стіл, а то був би віддавив, бісів поет.

— Сам ти туман вісімнадцятий, — загукав він. — Чіпляєшся, а сам розумієшся на віршах, як вовк на зорях. Такі, як ти і псують нам всю справу. Через вас ми й не змогли збудувати досі самостійну державу, чуєш ти, пакскаро.

Грицько спалахнув:

— Що... Ах ти ж віршомазе нещасний. Докажи, що я спекулюю.

— Я тобі нічим не доказую... — почав був Василь, та Грицько, стративши терпець, ухопив щось в руку і гупнув його по голові, пояснивши:

— Тоді я тобі докажу...

Я з самого початку спостерігав перебіг дискусії у повнім спокої, з насолодою курячи якусь хитромудру суміш тютюнів, що нею славилась Грицькова фірма. Попередня аргументація не досягала мети, а тільки роздратовувала диспутантів. Зате нова, що її вжив Грицько, метода, зразу внесла радикальні зміни в ситуацію: Василь замовк і, ухопившись за голову, впав на ліжко. Його опонент тупо дивився на «аргумент», якого тримав у руці (це був Василів черевик) і замислено шепотів:

— Щастя, що він учора підкову загубив...

———

Тепер ви знаєте, яким чином я зробив свое відкриття та в чому воно полягає. От тільки — що робити з назвою. Хотів був я назвати нову методу ведення дискусії «ударною» (за аналогією з вищезгаданим «підступним» та «підлітним» методами), але тепер чомусь вагаюся. А як би ви порадили?

—ко.

ШЕВЧЕНКІВСЬКІ ДНІ В РЕГЕНСБУРЗІ

З нагоди річниці народження й смерти Тараса Шевченка в Регенсбурзі відбудуться концерти: **16. 3. 46 заля оселі о год 18-ій; 17. 3. 46 в Нойгавсзаль (місто) о год. 18-ій.**

СЕЛЯНСЬКА СПІЛКА

23. і 24 лютого 1946 р. в Авгсбурзі відбувся перший Обласний З'їзд делегатів Української Спілки селян-емігрантів у Швабії.

Головним завданням з'їзду було поширити й зміцнити Об'єднання селянства в Українську Спілку Селян-емігрантів, що стоїть на становищі захисту інтересів українського селянства і всіх, що своєю працею пов'язані з селянством.

З'їзд затвердив статут низових клітин Української Спілки Селян-емігрантів у Швабії та статут Обласного Об'єднання Української Спілки Селян-емігрантів. Далі з'їзд вибрав Обласну Управу, завданням якої є координування праці низових клітин Української Спілки Селян-емігрантів на засадах тісної співпраці з Управами таборів та Обласним Українським Допомоговим Комітетом.

БЕРЛІН БУДЕ ОСІДКОМ ВІЙСЬКОВОГО УПРАВЛІННЯ ДЛЯ АМЕРИКАНСЬКОЇ ЗОНИ

Франкфурт. Осідок Військового Управління американської окупаційної зони з 1 квітня 1946 р. буде перенесений з Франкфурту до Берліну.

ПРОФ. ПІККАРД ЗНОВУ ВИХОДИТЬ НА АРЕНУ

Ню-Йорк. Відомий професор др. Джон Піккард плянує піднестися до стратосфери на новозбудованому бальоні. Його брат, професор Август Піккард, що науково працює у Швайцарії, хоче при допомозі спорядженого на брюсельському університеті приладдя, вивчити ще досі не досліджені морські глибини.

РЕЄСТРАЦІЯ ДІТЕЙ ОБ'ЄДНАНИХ НАРОДІВ

Як подає «Міттельбайеріше Цайтунг», усі діти до 16 років, які 1 січня 1946 р. перебували в Німеччині та які прибули до Німеччини або народилися в Німеччині після 1 жовтня 1938 р., якщо про них є припущення, що мають хоч одного з батьків (батька або матір) громадянина Об'єднаних Народів, повинні бути вписані в число дітей Об'єднаних Народів. Постанова аліянтського координаційного комітету зобов'язує німецьку місцеву і провінційну владу подати відомість не тільки про особисті дані та місце замешкання дитини, але також про походження та теперішній стан.

ВІТАМІНОВИЙ ПРЕПАРАТ ДЛЯ РАХІТИЧНИХ ДІТЕЙ

Мюнхен. Як повідомляє «Ді Нойе Цайтунг», найближчим часом усі рахітичні діти в Баварії одержать можливість лікуватися **вегантолем**, що складається з дуже доброї якости Вітамін-Де-Препарату. До Дармштадту прибула така велика кількість вегантолю, що він зможе бути відданий на безплатне лікування цемовлят і малих дітей.

куючи їх по петербурзьких музеях і приватних збірках. Впливи Рембрандта (1606—1669) найбільше виявлялися в майстерній передачі контрастів світло-тіні, тоді як самий рисунок Шевченка більш реалістичний, природній і більше експресійний.

Як зазначено вище, Шевченко вже в початках своєї мистецької діяльности мав нахил до графіки, як це, наприклад, свідчать чудові ранні праці його: «Бруні» (1830 р.), «Жіноча голова» (1830 р.), автопортрет 1843 р. Ілюстрації Шевченка — не однакові щодо вартости. Коли, наприклад, «Знахор» (1841) до оповідання Основ'яненка та ілюстрації до власних творів відзначаються тонким відчуттям теми і побутових особливостей, то частина рисунків до різних офіційних російських видань виконані з поспіхом і недбало («Історія кн. Суворова-Рымникскаго», 1843; «Русскіе полководцы»).

І вже інакше з офортами Шевченка, які виконувалися з пієтизмом. В офортах з образів відомих мистців не тільки досконало віддано оригінал, але навіть характер матеріялу первовзору, так що в офортах Шевченка можна пізнати, що вони виконувалися з олійних образів, акварелі, олівця і т. ін.

Загально можна сказати, що в перших своїх офортах Шевченко більше тримався рисунку плямами з великою градацією півтіней, згодом більше уваги приділяє лінійному рисункові і штрихуванню. Коли в ранніх працях лінія дещо обережна і штрих стриманий і пригладжений, то згодом рисунок стає більш бравурний і легкий, лінія жива й динамічна, штрих більш сміливий, різноманітний, з великою пластичною градацією (автопортрети 1860 р.). Це все збагачується лінійна ритміка і той особливий «рембрантівський» спосіб штрихування з різноманітних кривих і хвилястих ліній, що перетинаються немов би в безладді, досягаючи проте потрібної форми і відповідної зорової ілюзії світло-тіні.

В останніх працях Шевченка з'являється нова манїра штрихування — з допомогою рівнобіжних ліній ледве помітної хвилястої форми, що наближає його до манїри французьких графіків другої половини XIX. ст. Цей спосіб намічається вже в портретах Ф. Бруні і Ф. Толстого, а досить ясно виступає в прекрасних працях — «Жінка спить» і «Вірсавія» (1859 р.). Ці дві останні праці є завершенням майстерности нашого мистця в зображенні жіночого тіла, повного сили, принадности і краси. Самий рисунок доведено тут до віртуозности, властиві найкращим світовим офортистам.

Цей новий спосіб штрихувати, що значно відрізняється від рембрандтівського, надає рисункам Шевченка більшої статичности, спокою, монументальности форм та робить незвичайно приємне враження своєю м'якістю та рівномірністю штрихованої площі.

Отже, інтерес до малярської творчости Шевченка не обмежується лише тим, що він є найвизначнішим малярем і гравером доби, але значіння Шевченка-маляра поширюється навіть поза рамки історії українського мистецтва. Він був великим новатором у мистецтві цілого Сходу Европи — основоположником новітнього реалістичного, зокрема побутового, малярства та, зрештою, одним з найбільших офортистів узагалі. В цьому розумінні, Тарас Шевченко значно випередив своїх сучасників та дав міцну основу для дальшого світлого розвитку українського мистецтва, зокрема української графіки.

В. С.

РЕПАТРІЯЦІЯ ПОЛЯКІВ

Франкфурт. Американське Військове Управління вжило заходів, щоб від 20 березня щоденно транспортувати на батьківщину 6000 поляків. Це число може бути збільшене до 9.000 осіб на день. В американській зоні живе ще 205.000 поляків. 198.000 поляків вже повернулося додому.

РОСІЙСЬКІ ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ СОЮЗУ З ТУРЕЧЧИНОЮ

Лондон. Як повідомив американський міністер закордонних справ Бирнс, Совєтський Союз сповістив турецькому урядові, що перед заключенням совєтсько-турецького союзу мають відбутися переговори щодо Дарданелів та турецьких провінцій Карс і Ардаган.

НАШІ ВТРАТИ

† ІНЖ. ШАРКЕВИЧ ВАСИЛЬ

7 березня 1946 помер в Регенсбурзі в шпиталі інж. Василь Шаркевич на 58 році життя. Походив з Бесарабії. Змалку готувався він до військової служби. По скінченні Петроградського военно-морської інженерної школи (1914 р.) брав участь у першій світовій війні, а пізніше у визвольних змаганнях на Україні. В 1923—1930 рр. будував холодильники у Винниці. При загостренні протиукраїнського курсу на Україні в 1930 р. «виявили» большевики у покійникові «повстанця-бандита» і заслали його на 10 р. на далеку північ. Після заслання не дозволено йому повернутися на Батьківщину. Він мусів залишитися в Архангельську, де почав працювати як інженер-аспірант при Лісо-технічному Інституті. З вибухом війни з Німеччиною в 1941 повертається нелегально до Винниці і тут стає інженером-керівником горільчаної промисловости. Коли в 1944 році до Винниці наблизились большевики, він рішає емігрувати до Західньої Европи — в надії, що це не буде довго тривати.

На жаль, тяжка грудна хвороба, набута в засланні, значно ускладнилась і вкоротила його страдницьке життя.

Був покійник людиною твердої волі, добрим фахівцем і громадянином.

Нехай буде Йому земля пером.

С. В.

Permitted by authority of Military Government, November 1945

Редагує Колегія. — Видає Спілка «Українське Мистецтво». кооператива з обм. порукою в Регенсбурзі. — Адреса Редакції і Адміністрації: **Regensburg, Ganghofersiedlung, Block X, Wohnung 217.**

Satz und Druck: Mittelbayerische Zeitung, Regensburg, Kumpfmühler Straße 11.

Ціна 1 мр.

УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖНЕВИК

Рік II. Регенсбург, неділя 24 березня 1946 Ч. 12. (19)

Руйнування української церкви

Лондон. Московське радіо повідомило, що «синод греко-католицької церкви» у Львові 8 березня ц. р. постановив зірвати унію з католицькою церквою та повернутися до православної церкви. Про цю свою постанову синод повідомив Сталіна.

Лондон. Ватиканське радіо, відповідаючи на твердження советського уряду, ніби то «синод греко-католицької церкви» у Львові постановив повернутися до православної церкви, підкреслює, що так званий «синод» складався з кількох священиків-відступників. У всіх трьох дієцезіях вивезено або арештовано єпископів. Великій частині священиків заборонено відправляти богослуження. На закінчення ватиканське радіо стверджує, що советський уряд люто переслідує греко-католицьку церкву.

Большевицьке насильство над греко-католицькою церквою — це черговий удар по національній святині, проведений з метою руйнування українських організацій навіть церкви. Терор і насильство шаліє на рідній землі. Большевицькі диктатори вбивають провідників церкви, вивозять їх на заслання, де мучать по концентраційних таборах. Раніше знівечили православну церкву, а тепер руйнують греко-католицьку.

США -- військова потуга

Вашінгтон. **Міністер закордонних справ Бирнс, шеф генерального штабу генерал Айзенговер та міністер війни Петерсон заявили на таємному засіданні відділу військових справ палати репрезентантів, що США повинні залишатися міцною військовою потугою доти, доки триватиме теперішній стан у світі.**

На закінчення конференції проголошено спільний комунікат, в якому доведено конечність затримати обов'язкову військову службу та встановити **загальну кількість американської армії підчас миру в 1.070.000 осіб.** Петерсон обґрунтовував конечність сильної військової потуги США тим, що світ «ще не упорядкований».

Далі повідомлено, що добровільний вступ до американської армії до 28 лютого ц. р. дав **600.000.** Таким чином США мають дотепер найбільшу добровільну армію в історії.

Головнокомандувач американських повітряних сил повідомив про плян устійнити силу **військ повітряної фльоти США підчас миру на 400.000 осіб,** завдання яких є охороняти закордонну політику США та забезпечувати мир.

СПІЛЬНА НАРАДА ГОЛОВНИХ ШТАБІВ США І ВЕЛ. БРИТАНІЇ

Як повідомляє «Ді Нойе Цайтунг», цими днями мало розпочатися у Вашінгтоні спільне **засідання військових головних штабів США і Великої Британії.** Вони розглядатимуть питання взаємного використання повітряних баз для військових і цивільних цілей. Політичні кола у Лондоні вважають ці наради у Вашінгтоні найважливішою подією від часів припинення бойових дій.

Як заявив австралійський міністер закордонних справ, справа спільного використання баз на островах Тихого океану буде головним пунктом конференції прем'єрів англійських доміній.

ЗАКОРДОННА ПОЛІТИКА США СПИРАТИМЕТЬСЯ НА ООН

Ню-Йорк. **Міністер закордонних справ Бирнс заявив, що закордонна політика США спиратиметься на Організацію Об'єднаних Народів. «Якщо буде потрібно, — заявив Бирнс, — американські збройні сили будуть вжиті, щоб підтримати цілі і засади хартії Об'єднаних Народів... США не передбачає ніякого пакту з Советським Союзом проти Великої Британії, або з Великою Британією проти Советського Союзу як підставу для безпеки».**

Міністер закордонних справ США висловив переконання, що теперішні міжнародні трудноші при добрій волі можуть бути розв'язані. «Ми не можемо допустити до того, щоб втратити наше самоопанування».

НАРАДА ТРУМЕНА І БИРНСА

Вашінгтон. Президент Трумен обмірковував міжнародній стан з міністром закордонних справ Бирнсом та секретарем Білого Дому Чарлзом Розе. Подробиць про перебіг нарад не опубліковано.

ЗВЕРНЕННЯ ГЕНЕРАЛЬНОГО СЕКРЕТАРЯ ОНН ДО АНГЛІЙСЬКОГО НАРОДУ

Лондон. Генеральний секретар Організації Об'єднаних Народів, Тригве Лі, перед своїм від'їздом до Ню-Йорку мав промову в радіо до англійського народу. Він сказав: «Ледве тільки ми успішно закінчили війну, як опинилися перед новими важкими проблемами. Багато мільйонів людей стоять перед загрозою голоду і хворіб. Настав час, щоб кожний з нас присвятив усе своє знання і свою енергію на допомогу своїм ближнім».

Перське питання

СОВЕТСЬКІ ВІЙСЬКА В ПЕРСІЇ

Вашінгтон. Американське міністерство закордонних справ повідомило, що советські частини з тяжкими танками перейшли через советський кордон та прямують в напрямі Тегерану і західних кордонів Персії. Таке саме звідомлення подало британське міністерство закордонних справ. За звідомленнями агенції «Асошіейтед Прес», советські частини йдуть через північний Іран в південно-західньому напрямку до турецьких та іракських кордонів. Танкові з'єднання червоної армії увійшли до міста **Карав, 32 км. від Тегерану.** Советські частини зайняли також кілька міст поблизу турецького й іракського кордонів.

Тегеран. Кілька тисяч прибічників крайньої лівої партії, Тудег, не допустили до парляменту послів правих партій, що призвело до припинення праці парляменту. Після закінчення терміну повноважень парляменту, він фактично перестав існувати. Нових виборів не можна буде перевести, бо на підставі діючого перського закону нові вибори не можуть відбутися доти, поки в країні перебувають чужі війська. Таким чином прем'єр Султанеґ практично одержав диктаторські повновласті, що відповідає бажанням партії Тудег.

РАДА БЕЗПЕКИ РОЗГЛЯДАТИМЕ ПЕРСЬКЕ ПИТАННЯ

Вашінгтон. **Уряд США має намір перське питання передати на розгляд Ради Безпеки Об'єднаних Народів, якщо цього кроку не зробить сама Персія.**

Щодо стану в Персії президент Трумен заявив, що віч не одержав ніяких урядових звідомлень про рух советських військ, а знає про них лише з часописів. **Президент заявив, що становище не є таке грізне, як це собі уявляє багато людей. Він не занепокоєний міжнароднім станом, бо вірить у відпруження ситуації.**

Вашінгтон. Уряд Персії офіційно повідомив США, що він передасть справу про перебування советських військ у півн. Персії на розгляд Ради Безпеки Об'єднаних Народів. Засідання Ради Безпеки почнуться 25 березня в Ню-Йорку.

ЗАЯВА БЕВІНА В ПАЛАТІ ГРОМАД

Лондон. Міністер закордонних справ Бевін виступив перед палатою громад з промовою про стан у Персії. Міністер Бевін заявив, що не зважаючи на кількаразові запевнення про те що Росія буде дотримуватися взятих на себе зобов'язань щодо Персії, цих зобов'язань вона не дотримала. Бевін заявив, що британському урядові тяжко зрозуміти теперішню політику Советського Союзу в Персії, а ще тяжче повірити, що Сов. Союз не думає виконати взяті на себе зобов'язання. **Він висловив сумнів, чи Росія захоче виконати свої зобов'язання та визнати територіяльну неподільність Персії. Британський уряд буде з жалем дивитись на всяке розв'язання перської проблеми, що буде доконане під натиском у час перебування советських військ у Персії.** На закінчення Бевін сказав, що британський уряд не зробив ще ніякої ухвали про заміну виведених британських військ з Персії новими військами та що в цій справі не було ніяких переговорів з перським урядом.

Тегеран. З Тегерану неофіційно знову повідомлено про нові рухи советських військ у напрямку Персії. Як повідомляють кореспонденти з Тегерану, Росія зажадала створення в Персії **режиму, лояльного до Советського Союзу та забезпечення нафтових концесій.**

Як подає агенція ІНС, племена курдів у північно-західньому закутку Персії на кордонах між Азербайджаном, Туреччиною і Іраком **проголосили нову республіку курдів.** Провідник курдів має близькі зносини з советською владою в Азербайджані. Уряди Іраку і Туреччини стягнули свої війська до кордонів, щоб запобігти будь-яким несподіванкам.

ТУРЕЧЧИНА НА СТОРОЖІ

Анкара. В Туреччині стежать за рухами советських військ з великою увагою. Члени турецького уряду заявили, що **Туреччина не стерпить ніякої інвазії та буде боронитися збройно.** Дипломатичні кола вважають, що Советські пересунення війська є маневром, який має на меті зробити натиск на Туреччину в справі провінцій Карс і Ардаган. Турецька армія цілком підготована, а її военна сила доходить до мільйона вояків.

Тегеран. Іранський военний міністер Ахмед заявив: **«Посилення советських військ в півн. Ірані є прямою загрозою для національної безпеки».** Сила червоної армії в Азербайджані збільшилася втричі у порівнанні до сил, що були ще місяць тому.

СОВЕТСЬКЕ ВИЯСНЕННЯ

Москва. Советський журналіст Алєксеев виступив на шпальтах часопису «Ізвестія» із статтею, в якій говорить, що Сов. Союз мусить бути особливо чуйним до панівних іранських кіл та їхніх зовнішньо-політичних намірів. В Ірані мають ще вплив ті особи, які за допомогою Гітлера хотіли приєднати до перської держави советський Азербайджан та область Баку.

Агенція Тасс видала спростовання, в якому говорить, що комунікат американського міністерства закордонних справ про рух советських військ в напрямку іранско-турецького кордону не має підстав. У відповідь на це міністерство закордонних справ США ствердило, що вістки про такі рухи військ не тільки підтверджуються, а що рух, відбувається далі. В наслідок цього уряд США вислав нове запитання до Москви про цілі цих пересувань советського війська.

Незабутня дата

В боротьбі за самостійність український народ проходив етапи піднесення й занепаду, залежно від зовнішніх обставин та внутрішньої самоорганізації й поготівлі своїх національно-творчих та збройних сил. Бували історичні моменти, коли вся Україна здіймалась в революційно-визвольному пориві (повстання під проводом гетьмана Богдана Хмельницького, революція й створення Соборної Української Народньої Республіки в межах майже всієї етнографічної території рр. 1917-20) й народ досягав свого державно-політичного ідеалу. Знову ж бували такі моменти, коли якась частина України здійснювала своє право на самовизначення (Галицько-Волинська держава, Кубанська Республіка, Карпатська Україна).

Сім років тому, 15 березня 1939 р. в княжому місті Хусті зібрався Сойм Карпатської України й проголосив найзахіднішу частину нашої землі Самостійною Республікою та ухвалив державну конституцію. На президента Республіки соїм вибрав заслуженого діяча й будителя о. Августина Волошина та затвердив раду міністрів Карпатської України.

Цей радісний день — доказ національно-політичної зрілости українського народу, затьмарили трагічні події, що огортали Срібну Землю. Підступна й зрадлива політика гітлерівської Німеччини засудила молоду республіку нашу на загин, на знищення. Ще перед тим, 2. XI. 1938 р. Німеччина й Італія т. зв. Віденським арбітражем відірвали від Карпатської України головні міста Ужгород, Мукачів та Берегово, позбавивши тим країну культурно-політичних, торговельних та комунікаційних центрів. Щоб вгамувати до глибини душі обурене тією постановою українське населення, міністр закордонних справ Німеччини проголосив, що решта земель Карпатської України становитиме українську державу, господарську й політичну спроможність якої забезпечить Німеччина, та поробив натяки, що територія української держави зростатиме прилученням до неї інших українських земель. «Засукуйте рукава й працюйте», — сказав він о. Волошинові у Відні. — «Ближче майбутнє принесе здійснення Ваших мрій». Нічого іншого не лишалось робити українському народові, як з обуренням прийняти до відома накинену постанову й кинутися до державно-творчої праці, віручи в свої сили та в сили всього українського народу, який клекотав жагою волі та з надією чекав нагоди, щоб порвати московські, польські й румун. кайдани. Вся Україна з напруженою увагою слідкувала за подіями, що відбувалися на терені Срібної Землі. З Галичини, Буковини, Басарабії, з еміґрації европейської й навіть американської прибували тисячі добровольців, ставали до лав будівничих нової української держави. Нечуваний творчий ентузіязм охопив народні маси — Карпатська Україна росла, міцніла, дужала та переборювала неймовірні перепони по шляху до повного визволення.

Та хижі сили наростали навколо Срібної Землі. Мадярський імперіялізм буяв та кував ланцюги на Карпатську Україну. Мадярщина домагалася спільних кордонів з Польщею коштом захоплення Карпатської України, а зрадлива Німеччина йшла їй на руку.

Події котились з раптовою швидкістю, політичний календар нотував знаменні та зловіщі факти.

15 березня 1939 Сойм проголосив самостійність Карпатської України; того самого дня німецьке військо окупувало Чехію та Моравію, Німеччина задавила Чехословацьку республіку й проголосила протекторат, а Словаччина стала самостійною державою; чеське військо знялось з українсько-мадярського кордону й з усього краю та через Румунію й Польщу пішло до Чехії; мадярські орди пішли в наступ вздовж усього кордону; проти напасника виступила Українська Карпатська Січ і провела кілька геройчних боїв, але переважаючі сили ворога посувались углиб краю й 16 березня зайняли столицю Карпатської України Хуст, а потім і всю країну. Змагання не ущухло, розпорошені загони січовиків робили спротив у горах, аж доки остаточно не були знищені жорстоким ворогом.

Українське населення підпало лютому теророві ворога, тисячі найкращих синів і дочок нашого народу мадяри повбивали, а кого не вбили, взяли на страшні тортури, позамикали до в'язниць і калічили в концентраційному таборі — відривали частини тіла, вибивали очі, відривали вуха... Письменники, журналісти, лікарі, адвокати, учителі, селяни, робітники — майже всі свідомі українські люди зазнали тортур. Тисячі українців і досі на своєму тілі носять лячні сліди знущань хижого ворога. Так помстився завойовник над українськими людьми за порив до волі й незалежности. Тисячі імен героїв і мучеників вписала на свої сторінки історія України.

Мов буревій прокотилися події по Срібній Землі, в час яких український народ дав доказ своєї зрілости та здібности до державнотворчого життя. Народні маси, Карпатська Січ і влада країни боролися до останньої спромоги, та несила була перебороти навалу ворога, який ішов на нашу землю за згодою фашистівської Німеччини. Багато героїв упало в бою, багато їх схватив ворог, замордував та кинув до в'язниць і концентраків, і багато пішло на чужину продовжувати працю й боротьбу за визволення України.

А день 15 березня 1939 р. буде джерелом, з якого черпатимуть мужність і відвагу прийдешні покоління.

І ніякий окупант, ніякий завойовник не зупинить прямування українського народу до повного визволення, до своєї самостійної державі. Гук поклику героїв наших дзвенить по всій землі й поривае до боротьби за свободу, за демократію, за самостійну Україну.

Дм. Січ.

ІЩЕ ПРО ШПИГУНСЬКУ АФЕРУ

Оттава. Члена канадійського парляменту та поступової партії праці (прокомуністичної) Фред Розе арештовано у зв'язку з шпигунською аферою з закидом зради державної таємниці.

Крім того, дальших чотирьох з 13 арештованих обвинувачується на підставі здобутого доказового матеріялу про передачу советському посольству таємних інформацій.

НОРВЕГІЯ ЗАКЛАДАЄ ІНСТИТУТ ДЛЯ ДОСЛІДІВ НАД АТОМОМ

Осльо. Норвегія плянує закласти інститут для дослідів над атомовою енергією, **який буде підпорядкований міністерству краєвої оборони. На утримання цього інституту асигновано один мільйон корон річно.**

Промова Черчіля в Ню-Иорку

Ню-Йорк. Черчіль виголосив нову промову з нагоди уряджeного на його честь банкету у Ню-Йорку. В цій промові Черчіль заявив, що він не вірить в те, що війна загрожує або що її не можна уникнути. Далі заявив Черчіль, не вірить він також, щоб ті, що правлять тепер Росією, бажали б собі уже тепер війни. Увесь світ, що говорить англійською мовою, має глибоку симпатію до російського народу. Коли ж Сов. Союз не використовує для себе тих симпатій, а, навпаки, не вважаючи на це, ще більш загострює відносини, то за це відповідає він сам.

Щодо своєї промови у Фультоні Черчіль заявив: «Я не хочу ані одного слова забрати назад чи змінити».

До ситуації в Персії, Черчіль сказав: «Росіяни мають дуже добру методу: умови, які їм не подобаються, робити безпредметними. Ця дорога стоїть їм тепер відтвором». Америка і Англія, виконуючи тегеранську дорогу, опустили Персію. Коли ж російський уряд, замість зробити це саме, навпаки, ще посилає військові контингенти, то це саме є одним з тих випадків, для яких створено Світову Раду Безпеки. Совет. Союз не має також підстав поскаржитись, що за свою участь у війні він належно не винагороджений. Втрати були тяжкі, але й здобутки надзвичайні».

Від Японії, яка була переможена майже виключно американською зброєю, Росія одержала усі території, які вона втратила 40 років тому. Далі, на заході Росії пообіцяно велику частину Фінляндії і балтійські держави, а також не дискутовано більше над лінією Керзона.

Щодо проблеми Дарданелів, то Америка і Англія запропонували Совет. Союзові в Потсдамі гарантію вільного права переїзду через Дарданели. Туреччина також до тієї гарантії прилучилась. Але нам сказано, що цього замало, а саме: «Росія повинна мати ще там укріплені фортифікації». І це не для того, щоб тримати Дарданели отвором, а щоб як єдина нація мати силу їх замкнути. Це суперечить засаді вільности великих країн Европи. Наша пропозиція і надалі є актуальною. Якщо Сов. Союз буде і далі робити натиск на Туреччину, то проблему повинна вирішити Світова Рада Безпеки. Черчіль заперечив думку, що теперішній британський кабінет не є демократичним урядом, тому що складається з представителів однієї тільки партії. Але це є нерозуміння факту, що демократичні уряди повстають на підставі вільних виборів. Більше того, не можна назвати демократичними виборами, на яких можна виставляти представників лише однієї партії, а виборцям забезпечується таємниця виборів.

Про взаємини між США і Англією, Черчіль заявив, що він закликав тільки до братерства між ними, а не до союзу чи пакту. «Я не маю сумніву, що це станеться і в цьому я так певний, як і в тому, що завтра сонце знову зійде». Черчіль підкреслив, що від англійсько-американської співпраці залежатиме «життя і свобода у світі».

Під кінець своєї промови Черчіль зазначив, що народи Великої Британії будуть стояти у великій і щирій приязні по стороні Сполучених Штатів Америки, зберігаючи ідеї Атлянтійської Хартії. Ось так об'єднані, обидві великодержави будуть старатись усунути нарешті прокляття війни і тиранії з лиця землі. Англо-саксонський світ готовий співпрацювати з Росією на засаді рівности. Майбутня позиція Росії у світі є в руках небагатьох мужів, які мають вплив на 180 мільйонів людей у Советському Союзу й на багато мільйонів поза ним.

НАГОРОДЖЕННЯ ЧЕРЧІЛЯ

Вашінгтон. На банкеті, влаштованому на честь Черчіля в Ню-Йорку, американський амбасадор у Вел. Британії Джон Вайнант назвав Черчіля «хоробрим товаришем та справжнім приятелем США» та передав йому привітання від американського міністра закордонних справ. Губернатор Ню-Йорку заявив, що Черчіль у світі вказав на властивості справжнього морального провідництва. Перед банкетом голова міста Ню-Йорку вручив Черчілеві золоту медаль від міста за визначні заслуги.

ПАНІ РУЗВЕЛТ ДО ФУЛЬТОНСЬКОЇ ПРОМОВИ

Вашінгтон. Підчас засідання об'єднаного конгресового комітету американських жінок пані Рузвелт виголосила промову, в якій сказала: «Ми ніколи не забудемо важливої ролі Черчіля в осягненні перемоги, але ми не можемо погодитися з поглядами, що народи, які говорять англійською мовою, можуть обійтися без більшої частини людства, що не говорить по-англійськи. Пані Рузвелт зажадала, щоб США у своїх міжнародніх зносинах думала про інтереси усього світу.

НЕ КОМІСАРІЯТИ, А МІНІСТЕРСТВА В СССР

Москва. На засіданні Верховної ради СССР одноголосно **вибрано Сталіна головою ради міністрів Советського Союзу** з уповноваженням створити новий уряд. Переобрання Сталіна верховною радою відбулося після його формальної димісії. Дальшою постановою верховної ради переіменовано народніх комісарів у **«міністрів»** та ради народніх комісарів у **«раду міністрів Советського Союзу»**. Це переіменовання стосується також союзних і автономних республік.

Голова плянової комісії Вознесенський висвітлив перед верховною радою цілі нового п'ятирічного пляну, за яким передбачається підвищення продукції в півтора рази більше у відношенні до передвоєнного стану. Перевага советської системи дасть можливість, як сказав Вознесенський, перегнати досягнення капіталістичних держав в усіх ділянках, включаючи також технічну. Потім Вознесенський зажадав у своїй промові **дальшого посилення советських збройних сил,** щоб протиставитися небезпеці нападу на Советський Союз. Як черговi завдання назвав він усунення системи раціоналізації в найкоротшім терміні, відбудову знищених війною територій, збільшення промислової продукції та дальший розвиток тяжкої індустрії.

ПРОМОВА АНГЛІЙСЬКОГО МІНІСТРА ЗАКОРДОННИХ СПРАВ

Лондон. Підчас промов у Уельсі, Бевін заявив: «І при різних поглядах на життя Великої Британії, США і Советського Союзу може дійти до порозуміння, якщо народи стануть терпеливими та не догматичними».

Про свою пропозицію 50-літнього пакту приязні з Советським Союзом Бевін сказав: «Пропозиція ця була поважною, і я хочу її далі підтримувати, не зважаючи на всі розчарування, які я, можливо, міг би мати».

Далі міністер сказав: «Я нічого не хочу робити такого, щоб підбурювало одну групу людей проти іншої, нічого, що нагадувало б навіть здалека агресію. Я звертаюся до інших країн, що завжди можуть мати свої історичні мотиви, вистерігатися агресії — чи те у вигляді пропаганди, чи у вигляді війни нервів, чи через дії, які мають на інших постійно тривожний вплив».

Сталін відповідає Черчілеві

Москва. **В інтерв'ю з центральним органом комуністичної партії «Правди» генералісимус Сталін окреслив промову Черчіля у Фультоні як «небезпечний акт», який загрожує мирові та безпеці.** Промова Черчіля, на думку Сталіна скерована на те, щоб посіяти між союзниками недовір'я та перешкодити їхній співпраці. Сталін заявив далі: **«Курс, запропонований Черчілем, не можна поєднати з укладеним союзним договором між Великою Британією і Советським Союзом.** Хоча Черчіль сказав до своїх слухачів, що англо-советський пакт взаємної допомоги має бути продовжений на 50 літ, одначе цієї заяви не можна поєднати з висловленим курсом Черчіля, який можна зрозуміти лише як прагнення до війни з Советським Союзом».

Щодо тверджень Черчіля **про відносини Советської Росії з її сусідніми державами** Сталін сказав: «Це місце в промові Черчіля є нечемним і нетактовним наклепом. Поперше, не можна говорити про саму Советську контролю у Відні і Берліні, коли мають там також свій осідок комісії чотирьох великодержав. По друге, не слід забувати факту, що німецька атака на Советський Союз ішла через Фінляндію, Польщу, Болгарію і Мадярщину. Ця німецька інвазія була можлива тому, що в цих країнах були уряди, ворожі Советському Союзові. Нема нічого дивного, що **Сов. Союз у своїх стараннях забезпечитися на майбутнє робить усе, щоб у цих країнах створити уряди, які б ставилися лояльно до Сов. Союзу».** Сталін обвинувачує Черчіля, як підбурювача до війни. Коли б дійшло до нового нападу на Східню Европу, сказав Сталін на закінчення інтерв'ю, він був би відбитий.

«ПРАВДА» І «ІЗВЕСТІЯ» АТАКУЮТЬ ЧЕРЧІЛЯ

Вашінгтон. Советська преса в перших днях після промови Черчіля у Фультоні обходила її повною мовчанкою. Щойно 11 березня **«Правда»** подала зміст промови та передову статтю, в якій **гостро заатаковано Черчіля за його промову у Фультоні.** Черчіля обвинувачується у підбурюванні до війни. **Запропонований Черчілем військовий британсько-американський союз, як пише «Правда», скерований проти Советського Союзу,** який взяв на себе головний тягар війни та відограв вирішальну ролю в перемозі над Німеччиною. Черчіль такою своєю пропозицією перекреслює, створену ним самим підчас війни коаліцію «Великої Трійки».

В **«Ізвестіях»** з гострою атакою на Черчіля виступив російський історик **Евген Тарле.** В цій статті Тарле пише, що промова Черчіля відзначалася такою запеклістю, якої не чули вже від часу смерти Геббельса. СССР не піддається застосуванню сили з закордону. Совітський Союз не допустить до повторення 1941 року, не стерпить ніякого готування до нападу на його кордони та не уступить ні перед якими погрозами, ні перед якоюсь модернішою зброєю. Теорія про те, що **«росіяни визнають лише силу»** є небезпечною і неправильною. Ніщо не може так більше драгувати російський народ, як спроба налякати його погрозою.

ЗАГОСТРЕННЯ ПРЕСОВОЇ ЦЕНЗУРИ

Вашінгтон. У Вашінгтоні офіційно підтверджено, що в Москві в останні дні загострилася цензура пресових звідомлень закордонних кореспондентів.

Нюрнберзький процес

Процес в Нюрбергу увійшов у нову фазу. По переслуханні кількох свідків, що мали відтяжити Герінга, почав він сам давати зізнання. Він говорив разом понад 13 годин. В багатьох випадках Герінг бере всю відповідальність на себе, відтяжуючи тим інших підсудних, на приклад, Кайтеля, а щодо прилучення Австрії, то й самого Гітлера, якого він намовив негайно діяти в тій справі. Герінг визнає, що здійснювати головні цілі нацистичної програми він вважав за можливе хоч би і незаконними діями, чи засобами. Починаючи з 1933 р., признається Герінг- він докладав всіх зусиль для збудування сильного летунства, якому завдячувала Німеччина за успіхи на початку війни. З цинічною гордістю признається Герінг, що в останню ніч перед окупуванням Чехії загрожував президентові (Таха) збомбардуванням Праги, щоб його (Гаху) зробити більш податливим.

З другого боку, щодо жидівського питання Герінг відпекується від участи в погромах і твердить, що він був за іншу форму розв'язання жидівської проблеми. В тій справі спритно звалює всю вину на Геббельса і Бормана. Факт, що він сам наклав на жидів державну контрибуцію в сумі мільярда марок, виправдує тим, що він не хотів того, щоб Геббельс сам загарбав жидівські гроші. Так само заперечує Герінг свою належність до переслідувачів церкви і доводить, що сам часто-густо ходив до церкви, дітей своїх хрестив, щоб таким чином духово вплинути на інших.

Чотирирічний господарчий плян хоч і зміцнив військову силу Німеччини, каже Герінг, все ж таки не мав на цілі приготовити агресії.

Побудування на західній границі лінії Зігфріда було оборонним забором та остаточним визначенням західніх границь Німеччини.

На питання свого оборонця, чому Німеччина напала на Бельгію і Голяндію, Герінг відповів, що це було подиктовано конечністю, бо Франція також заміряласе окупувати Бельгію, через що опинилася під загрозою Рурщина — дуже важлива область для Німеччини.

Щодо нападу на Сов. Союз, то цю справу Герінг приписує Гітлерові. Гітлер побоювався, що Совети ще в 1940 р. зробили далекосяжні приготування, щоб напасти на Німеччину. Як би від нього залежало, каже Герінг, то він би ще на кілька років відклав війну з Советами, але не з міжнародньо-правних, але виключно з військових міркувань.

Цікаві були зізнання Герінга в справі закиду пограбування Сов. Союзу і переслідування там церкви. Він сказав: «Передусім Сталін сам підчас свого відступу наказав залишати після себе спалену землю, а голод спричинили самі большевики, які все обертали на зброєння, залишаючи своїм громадянам мінімум на існування».

«Як би я не подарував балетові у Вінниці одягу, то певно донині він не мав би в що одягнутися».

А щодо церкви то так висловився Герінг:

«У Вінниці дозволив я наново посвятити одну церкву, яка перед нашим приходом правила за автогаражі».

ШЕФ УНРРА ВІДІЙШОВ

Вашінгтон. Генеральний дир. УНРРА, Герберт Леман, залишив свій пост з причини стану його здоров'я. Передбачають, що новим генеральним директором УНРРА буде призначений кол. президент США Гувер.

КОНТРОЛЯ АТОМОВОЇ ЕНЕРГІЇ

Вашінгтон. Сенатська комісія в справі атомової енергії постановила створити цивільну дорадчу комісію, яка буде співділати у створенні комітету для використання атомової енергії в мирних цілях. Воєнний міністер Петерсон заявив, що американське воєнне міністерство передасть контролю атомової енергії цивільним колам. Петерсон висловився на пресовій нараді, що міжнародня контроля атомової енергії означала б для США зречення з використання її як воєнної зброї. Треба думати, заявив він, що атомова бомба мусить розглядатися як частина національного воєнного озброєння доти, аж поки будуть вжиті певні і цілком успішні заходи для міжнародньої майбутности.

Також др. Буш, директор наукового дослідного інституту, промовляючи про проблему атомової енергії підкреслив, що використання атомової енергії як воєнної зброї само не може усунути страху перед війною, лише потрібне ще загальне озброєння, щоб остаточно знищити методи масового нищення.

ІНДІЯ ПЕРЕД ВИРІШЕННЯМ СВОЄЇ ДОЛІ

Лондон. Прем'єр Етлі у палаті громад виступив з заявою про індійське питання. Він сказав, що не треба дивуватися тому, що індійський народ, який нараховує 400 мільйонів людей та який двічі висилав своїх синів на смерть в боротьбі за свободу, чим багато причинився до перемоги над тиранією, тепер сам домагається свободи, щоб вирішити свою власну долю. Індія має сама встановити, яка форма уряду їй найвідповідніша. Бажання Англії є допомогти їй у розв'язанні цієї проблеми. Прем'єр Етлі висловив надію, що індійський народ вирішить не виходити з британської сім'ї народів, цього союзу вільних народів, що існує без ніякого примусу. Індія має також право дістати собі повну самостійність. Англія зробить усе, щоб цей перехід зробити для Індії найлегшим.

Індія прийняла заяву Етлі з задоволенням. Магатма Ганді звернувся з закликом до індійського народу, щоб він був терпеливий та дав можливість британській міністеріяльній комісії здійснити британські залевнення.

Голова індійської конгресової партії Пандіт Негру заявив: «Ми бажаємо приязні з США, Росією і Англією, але тільки на основі повної свободи. Ми самі виберемо своїх друзів... Індія не має ніякого бажання втручатися в спірні питання та імперіялістичну ревалізацію інших держав.

19 березня виїхала з Лондону до Ню Дельгі британська міністерська делегація в складі міністра для Індії, міністра торгівлі та міністра морських справ, щоб остаточно вирішити індійську проблему.

НАЦІОНАЛЬНА ПОЛЬСЬКА АРМІЯ АНДЕРСА БУДЕ ДЕМОБІЛІЗОВАНА

Лондон. Як повідомляє Ройтер, англійський міністер закордонних справ Бевін повідомив командувача польської армії в Італії генерала Андерса, що перебуває тепер у Лондоні, про рішення британського уряду демобілізувати усі польські військові частини, що перебувають поза Польщею та знаходяться під британським командуванням.

Цими днями польські війська в Італії, Шотляндії, Німеччині та на Середземному морі одержать відповідну проклямацію. Ця проклямація буде містити в собі заяву польського варшавського уряду та заяву британського уряду.

СОВЕТСЬКІ ВІЙСЬКА ПОКИДАЮТЬ МУКДЕН

Мукден. Советські війська несподівано почали евакуацію Мукдену (Манджурія). Советський командант Мукдену заявив китайській військовій владі, що з причини транспортових труднощів советські війська, вийшовши з Мукдену, ще затримаються в Чангтшуні, 200 км. на північний схід від Мукдену. В місті занотовано вуличні бої між урядовими китайськими військами і комуністичними.

Генералісимус Чан-Кай-Шек в одній з промов перед урядовою партією «Гоміндан» заявив, що внутрішньо-політичні різниці думок не слід полагоджувати силою та перестеріг китайський народ перед новою громадянською війною.

АТЕНТАТ У ТРІЕСТІ

Тріест. Невідомі особи револьверними стрілами смертельно поранили майора Стане Кудне, члена югославської репараційної комісії.

За Інститут Української Національної Культури

У винятково критичному стані опинилася українська національна культура, відколи червона Росія окупувала всі українські землі та подбала, щоб не тільки ціла територія, признана Москвою як українська, лишилась Советам, але також подбала, щоб переселити українське населення з земель під Польщею до Советів. Тим способом всіх українців, крім тих, що на еміграції, запроторила Москва в советську тюрму.

Саме цю ціль, щоб остаточно скапарити та вбити українського духа та знищити самостійну українську національну культуру, мала Росія, збираючи всі українські землі та всіх українців в межах советської червоної імперії. Йшло Кремлеві про те, щоб поза Советами не могла проквітати українська культура відмінного типу від того, що його до вірування подасть світило Кремль. Це теж одна із головних причин того безприкладного в історії полювання Советської Росії на українців, зокрема на українських діячів культури, що опинилися нині поза обсягом червоного кнута.

На щастя, велика кількість діячів української національної культури змогла урятуватися та схоронитись поза советськими впливами. На еміграції знайшлося багато високо вартісних специялістів української мови, історії, мистецтва та музики. Вони вже десятки літ, після розгрому української культури в 1930 році, марнувалися на підсоветській Україні та тепер, використовуючи зрушення кордонів червоного царства, опинилися по нашім боці. Це специялісти високої міри, в силі віку, тому спосібні ще корисно працювати для дальшого розвою української культури аж до того часу, доки не дістануть змоги повернутися на рідну землю та працювати там для піднесення української культури на висоту, рівну іншим, найвище цивілізованим народам.

Так само виемігрувала майже вся духова еліта Західньої України, працівники різних ділянок української науки, музики та мистецтва. Скажу знов тільки загально, що з тих сил в головних основах можна б відбудувати львівське Наукове Товариство ім. Шевченка.

Поза рідними землями є в Західній Европі нині великий запас українських культурних робітників з передвоєнної Чехословаччини. Вони теж опинилися поза обсягом Советської руки, бо всі українські празькі установи — Вільний Університет, Історично-Філологічне Товариство, Подебрадська Академія зі своїм персоналом — опинилася на еміграції. Так само виемігрував з Берліну Науковий Інститут зі своїми відомими науковими силами.

Культурні працівники в силі створити поважну установу, що розбудує українську національну культуру поза Советами та збереже це аж до кращих часів для України, яких ми напевно ще діждемося.

Все це накладає на дві старші українські еміграції за морем — у Злучених Державах та в Канаді, які вже є належно загосподарені, сплатити тепер поважний борг супроти української батьківщини та подумати про заложення Інституту Української Національної Культури в Злучених Державах Америки або в Канаді.

Такий Інститут вимагає двох речей — згуртування принайменше поважної частини українських робітників культури в одній із згаданих країн та подбати про матеріяльне вивінування такого задуманого Інституту Української Національної Культури.

Щоб подбати про зосередження принайменше частини культурних робітників в краю, де мав би повстати задуманий інститут, повинен повстати окремий комітет, створений з заокеанських українців-науковців, що в порозумінню з Комітетом Америки та Канади подбав би, щоб зосередити принаймні частину українських науковців в одній з двох згаданих держав, а інших перевезти в безпечне місце.

Справу матеріяльного вивінування такого Інституту Української Національної Культури мусіло б перейняти на себе усе зорганізоване заокеанське громадянство, в першу чергу в Злучених Державах та Канаді. В свій час повинна бути створена кураторія із представників головних заокеанських установ. Їхнім завданням буде передумати справу постійного бюджету такої установи, покриваного частково з фондів установ, частково з жертв цілого українського громадянства на еміграції поза Советами.

В справі інституту треба собі поставити ясну мету. Задуманий Інститут не мав би бути інститутом для потреб тільки місцевого громадянства та достосовуватися до культурних потреб американських чи канадійських українців чи зокрема їх молоді.

Вимоги тутешнього громадянства, як громадян тих країн, є дещо відмінні. На мою думку Інститут Культури мав би бути свого роду українським Раперсвілем, тільки побудованим на ширші розміри. Це мала б бути еміграційна українська академія наук, літератури та мистецтва. Ціллю інституту було б вести наукові досліди над українською культурою, вести видавництва в українській мові та в мовах світових. Одне слово новий інститут мав би бути продовженням наукової, літературної та мистецької діяльности на чужині з виразним пляном повороту на рідну землю в пригожу хвилину для дальшої успішної праці над українською національною культурою, забезпеченою вже охоронною, благодатною рукою української влади.

Такий Інститут Української Національної Культури урятував би перед советсько-московським знищенням не тільки діячів української культури, але також саму українську культуру, як культуру окремої старої нації.

«Свобода». **Микола Чубатий.**

Олекса Антропов

(З нагоди 150 річниці смерти).

Ім'я О. Антропова відоме в історії російського мистецтва, як визначного портретиста середини XVIII століття, що в Петербурзі створив цілу школу мистців-портретистів. Російські мистецтвознавці звичайно підкреслювали, що Антропов розпочав у Петербурзі новітне, взороване на Захід, реалістичне малярство, ще до появи у Петербурзі славних українських портретистів Дмитра Левицького (1735-1822) і Володимира Боровиковського (1757—1825). Рівнож подавали, що коли було закінчено будовою Андріївську церкву в Києві, то для розмальовання її «покликали» з Петербургу О. Антропова (1752), якому, мовляв, «допомагали» київські мистці Григорій Левицький (1697—1769) та його син Дмитро. В цих представленнях впадала в очі та «маленька» недоладність, що О. Антропову було в той час всього 36 років, тоді як відомому і славному граверові і маляреві Григорію Левицькому повних 55 років. Отже більш правдоподібно, що керував роботами Гр. Левицький, маючи до помочі 36-літнього О. Антропова і 17-літнього свого сина.

Мистець народився в Петербурзі в 1716 р., так що в цьому році припадає також 230 рік з дня його народження. Жив і працював Антропов також в Петербурзі, де і вмер в 1795 році на 79 році життя. Здавалось би, що вже ці факти та саме призвище — достаточно вказують на походження мистця. Але в дійсности було інакше.

Фіоріллов в своїй праці «Опыт исторіи начертательных художеств в Россіи» («Художественная Газета», 1838, ст. 549) дослівно каже, що ученики О. Антропова «як і він сам — малоросіяне». Автор твердить це на підставі офіційних віроrідних документів, а саме парохіяльної книги церкви Різдва «на Пісках», де спочатку жив О. Антропов разом з іншим малярем І. Більським. Ця відомість не мусить нас дивувати. В попередній статті про Григорія Тепчегорського (гл. «Слово», з дня 3. II. 1946, чис. 9), з'ясовано, який великий наплив українських мистців до Москви тривав протягом цілого XVII століття. Те саме було і в XVIII столітті, з тою різницею, що кращі українські сили відходили з України вже до північної столиці над болотами Неви... Не мусить нас дивувати і закінчення прізвища мистця, бо подібні «зміни» траплялися часто в практиках московських парохій і «царських» канцелярій...

Творчість О. Антропова припадає на переходову добу від бароко до кляcичности і новітнього більш реалістичного малярства. Його портрети мають ще сильну основу барокового стилю, що на Україні прибрав своерідних відмін в XVII—XVIII століттях, знаного під назвою українського бароко.

Хоч мистець старався наблизитися до більш свобідного, реалістичного трактування портрету, все-таки в нього сильно відчувається барокова умовність, урочистість і штивність постав та де-яка застиглість і сухість форм. Про це свідчать збережені його портрети архієпископа Сильвестра Кулябки і купця І. Чіркіна. Цікаво, що цей останній портрет, за рисунком Антронова, гравірував Григорій Серебреницький в 1770 р. — теж українець з Охтирки, що був професором Академії Мистецтв у Петербурзі.

Не менш інтересний факт, що О. Антропов, на замовлення Шивалова, виконував „портрет малороссійскаго гетмана в національном костюмі». Очевидно не без підстав було замовлено О. Антропову таку працю — як знавцю українського одягу.

Обмежена кількість збережених праць О. Антропова не дає можливости дати ширшу характеристику його творчости. Також докладніше невідомо, які саме праці виконував він у Києві в Андріївській церкві. Зрештою ці розписи згодом було так «відновлено» і знищено, що вона не давала поняття про первовзір.

Важно відмітити, що О. Антропов у другій половині XVIII ст. провадив у Петербурзі власну малярську школу, яка користувалася великою повагою. Знаємо цілий ряд імен його учнів, як Дмитра Левицького (син Григорія Левицького з Києва), Ф. Литвинів, Федір і Василь Андрієві, Петро Дрожин, Я. Никитин, Доротей і Константин Сіпишини, Іван Кочетов, Дмитро Петин. Отже більшість, як стверджує парохіяльна книга церкви Різдва в Петербурзі, були українці.

Згадуючи нині ім'я Олекси Антропова, з нагоди 150 річниці смерти мистця, привертаємо його справжнє обличчя та ставимо поруч інших славних імен історії українського мистецтва.

В. С.

Де чатувала смерть...

(Із щоденника)

8. квітня 1944.

Зірвали з нар о третій годині, а взагалі ця ніч була важка. Когось шукали, прибігали штурмани й прийшов навіть Яструб — найгрізніший роттенфюрер, прозваний так за своє попрамлене, худе обличчя, що дійсно нагадує шуліку. Цього самого Яструба я бачив підчас прийому нових в'язнів у лазні. Він підійшов м. ін. до одного в'язня й розмовляв з ним, водночас шпигаючи й розтинаючи йому груди й живіт невеликим ножиком. В'язень, атлетичної будови хлопець, дивився Яструбові просто в очі й сміявся, кров струмком текла йому по ногах і утворила незабаром цілу калюжу. Казали, що це тільки «забава», що того дня у Яструба був «гарний настрій».

Сьогодні цей Яструб бив і клацав револьвером. Бив рукою в рукавичці й гарапником. У мене підчас цієї нічної візити урки вкрали хліб.

Ранок злющий, бо холодний. З узгір'їв, де каменьоломи й варстати, дме вітер, шпигає голками. Мокрий сніг у лице. На «апелю» тримають довго. Площа, на яку входять «бльоки», крие в собі тисячі костей. Тут був колись жидівський цвинтар, а потім місце розстрілу підчас протижидівської «акції». Тут же й закопувано, а потім на цьому місці виріс концтабор. Влітку б'є з землі сопух. Трупи лежать не глибоко. Підчас апелю лютував «Запальничка». Це молоденький роттенфюрер, що скрадається поміж рядами тихенько, мов кіт, і слідкує, чи не намагається хтось припалити у товариша. «Ти хотів вогню?» — і в'язень несподівано, неначе громом вражений, падає на землю. Це «Запальничка» підкрався ззаду й вклеїв по вуху. Лежачого б'є ногами, зуби й кров на землі.

Юрба ця, вишикувана в лави, нагадує статистів з «Опери за три гроші». Ще не всі одержали «пасяки», але кожному роздано лахміття, що було на складі, неймовірне лахміття потягнене спереду і ззаду квачем, умоченим у червоній або жовтій фарбі: Люди починають тремтіти, синіють від вітру й довгого стояння. «Арбайтскоммандо формірен!» — нарешті! Відхід групами на працю повз товстенного шефа табору, повз його штаб, через шпалери штурманів і штурманок із собаками, автоматами, нагаями. «Міцен аб!» Біда, якщо не всі враз стягнуть шапки з голених голів!

«Капо» — німці-криміналісти, приставлені для догляду справности бригад, лодбають, щоб цей день не був легким.

Сніг, вітер пронизує до костей. І голод. Робота сьогодні не надто важка — вирівнювання гористого терену, де мають бути бараки. Але «Окулярник» — людина в уніформі СС і в окулярах вже на місці. Це мабуть якийсь мулярський челядник із Шлезвігу, що любить порядок і працьовитість. Він не дає розігнути спини від 7 до 19 години, перерва на обід 20 хвилин. Коли «зле» працюють, продовжує ще на дві години. Набирати треба повну лопату, тачку везти повну, з верхом, джаганом бити без перерви, інакше Окулярник крикне — «Ду, Фавленцер!» Наступить на лопату й б'є. Декілька зубів звичайно залишається щодня на місці праці. Синяки не в лік. Окулярник б'є «справно».

Край горбка, біля якого працюємо, ярок. Він відгороджений від дороги, що веде в центр табору (ввесь табір займає декілька квадратових кілометрів) дротом. У ярку сміття, консервні банки, лахміття — всякі відпадки, що їх звалюють з табору, людські екскременти (це заразом і «лятрина» бригади, що тут працює) і т. зв. «Козяча гірка». Щодня під дроти під'їздить автомашина з міста, щодня (іноді декілька разів на день) виводять з автомашини людей — жінок, дітей, чоловіків, юнаків, зганяють в ярок і... розстрілюють з автоматів. Процедура йде швидко — чутно лише сухий металічний ляскіт (ми працюємо 10—12 метрів від місця страти і, везучи тачки з землею, усе бачимо). Виконавці роблять своє діло вміло, звично. За 20—30 хв. все готове. Коли повертаємось вже з порожніми тачками, в ярку лежать тіла побитих. Не всі ще мертві — їх поодинці дострілюють. На боці стоїть, ждучи кінця екзекуції, бригада «гробокопателів». Вона вже перед тим наготувала стос дощок і хмизу, тепер лише вистане постягати з трупів чоботи, повиймати золоті зуби, уложити трупи на стосі, облити пальним і підпалити. Трупи горять цілий день — їдкий, сопушливий дим в'ється по цілому таборі. «Козяча гірка ім Бетрю», як кажуть в'язні. З міста, з в'язниці привозять щораз нових закладників. У Велику П'ятницю — вчора, «розлупано» 200 душ, в тому числі 75 священиків.

Лягрівці про це мало говорять. Втім, «Козяча гірка» — це, може, ще найкращий епілог нидіння в цьому пеклі на землі. Голод ходить примарою по бльоках. Хліб з'їдають за день наперед, залишається юшка, але й того не завжди дістанеш, бо кухня видає за бльоками — поки потрапиш на чергу, вже ніч, тоді плюєш на все й ідеш спати з голодним шлунком. Їдять усе — лушпиння, дерево, вугілля. П'ють воду — усеж шлунок чимсь наповнюється.

Принадно чорніють на склоні гори, що збігає до штучного озерця (його копали торік і воно поховало в своїх чорних, смердючих хвилях чимало в'язнів), кіпці з закопаною картоплею. Вона призначена для кухні штурманів. Застережено, що кого зловлять на спробі копати кіпці, стрілятимуть без попередження. Але голод не тітка. Раз-по-раз виривляються сміливці, летять стрілою до кіпців, відгрібають нігтями, здираючи їх до крови, мерзлу землю й ховають картоплю в шапки й мішки. Дехто навіки зістався біля кіпця, нарвавшись на штурмана, що проходив повз. Кілька картоплин або смерть.

Увечері ще додатковий «ляйстунг». Котрийсь в'язень не прийшов своєчасно на апель. Відповідають за це всі. І після праці ще довгий марш на гору з двома важкими камінюками (розставлені по дорозі «капо» дбають, щоб камінюки не були надто малі, отже вгинаешся, а несеш). На горі ці камінюки складаємо на купу. Такий марш усього табору з камінюками триває декілька годин (завтра будемо їх напевно зносити вниз...)

Пригадується:

Я на гору круту, крем'яную,
буду камінь важкий підіймать...

17 серпня 1944.

Моє «Арбайтскомандо» в порівнанні з попереднім, при каменьоломах — пречудове. Дістатись сюди не було легко. Подарунок для «капо». Ґудіння моторів, сверлів, пронизливе скреготіння льор по рейках, лайка «капо», «Льос, льос»... штурманів, свист «пайчів» — від цього всього можна втратити нерви до решти, збожеволіти.

А тут треба накидати на автомашини шутер. Але темпо! До кожної машини по шість в'язнів, за 20 хвилин машина мусить бути повна. Правда, піт ллеться зливою, сонце люто пече, білий зруб скелі, звідки сиплються камінці, сліпить очі. Але в короткому інтервалі, між чергами машин, що приїздять з міста невгавним потоком, можна хоч на кілька хвилин спертись на лопату.

Та щастя буває завжди коротким. В таборі знов халепа. Хтось пробував утекти, попався. Тепер на цілий тиждень наш табір стає Штрафлагером. Десь табір виганяють носити дошки зі станції. Дорога — три кілометри, обставлена густо штурманами й собаками. Довжезну дошку, яку, нормально, ледве підійме 12 людей, несе 4 в'язні й то бігом. Біля вагонів натовп, бійка, крик — кожна група намагається вибрати найменшу дошку. Штурмани регочуться. Але це тільки початок гри. По зеленій

„Не злим тихим словом"

По всіх осередках, де тільки перебувають українські люди, щороку в березневі дні згадують «не злим тихим словом» Кобзаря України, великого поета й борця проти російського імперіялізму Тараса Шевченка. В ці дні найбільше думки й почуття кожного українця линуть на простори рідної землі, на береги Дніпра-Славути, де височить над всією Україною пам'ятник найбільшого її співця. Його заповіти й поклики ми носимо в своїх серцях, вони е — наказ поколінням боротися за повне визволення України з чужинецької неволі.

В МЮНХЕНІ.

У таборі Фрайман урочисто відсвяткували річницю Тараса Шевченка.

На сцені театру УНРРА вишикувалися українські діти, які склали «поклін батькові Тарасові». Мішаний хор під керуванням В. Чубатого виконав безсмертний «Заповіт».

Доповідь про Шевченка зробив дир. О. Цінник. З великою вокальною майстерністю проспівав «Гетьмани» і «Дума», соліст Мюнхенської опери, видатний український артист Орест Руснак. Співочі номери «Погасло сонце» і «Гомоніла Україна» виконала артистка київської опери Катерина Таранова.

З успіхом пройшла інсценізація «Гамалія»; далі продеклямував поему «Кавказ» І. Фізер, музичне тріо під керуванням Я. Слабого виконало в'язанку народніх пісень, мішаний хор проспівав «Ой три шляхи», «Сонце заходить», «Розрита могила» і кант Почаївській Божій Матері.

Академія закінчилася співом національного гимну.

НА ЛЯЙМІ.

Урочисто був проведений вечір в українському таборі на Ляймі (Мюнхен).

Співом «Заповіту» у виконанні хору розпочався вечір. Реферат на тему «Значення Шевченка» прочитав інж. Волковський, після чого делегати литовської громади привітали присутніх з днем пам'яти великого поета, порівнювали його з своїми національними поетами і продеклямували «Заповіт» і «Світе тихий».

Хор проспівав «Реве та стогне», учні народньої школи продеклямували низку Шевченкових поезій. З великим успіхом прочитала вірш «Б'ють пороги» 6-літня дівчинка. Виступи хору й скрипака та деклямації творів Шевченка сповнили програму свята.

В РЕГЕНСБУРЗІ

В гімнастичній залі УНРРА 16. 3. відбувся урочистий Концерт з нагоди річниці Кобзаря України. Об'єднаний хор під орудою проф. Іваненка виконав «Заповіт», письменник Юрій Косач виголосив цікаву й змістовну промову, пов'язавши творчість Шевченка з світовими явищами та з сучасними прямуваннями в літературі, мистецтві та в громадському житті. Шевченкова творчість освітлює нам путь, поривае до боротьби за Україну. Шевченко — провідник у минулому й сучасному визвольному русі.

Добре виступив хор гімназії, проспівавши «Ой, діброво», Любов Гурко з чуттям прорецитувала «Суботів», а п. Інна Черняхівська під акомп. п. Л. Драгоманової проспівала «Садок вишневий» та «Нащо мені чорні брови» (муз. М. Лисенка). Далі «Сонце заходить», муз. Роздольського, «Думи мої», муз. Воробкевича виконав хор оселі. Скрипкове сольо «Будь ми здорова», «Синя чічка» — варіяції народніх пісень проф. Повалячека з успіхом провів сам автор. «Владико неба і землі», муз. Артемовського, виконав об'єднаний хор оселі й гімназії під орудою проф. Іваненка.

За браком приміщення заповіджений концерт у місті не відбувся.

ДІТИ — ШЕВЧЕНКОВІ

Шевченко дуже любив дітей. В багатьох своїх творах він так ніжно, з почуттям безмежної любови до дитини говорить про це.

Українські діти теж безмежно люблять Шевченка. Святе молодече почуття часто нас хвилюе і ми з надзвичайною приемністю слухаемо виступи малечі, яка щиро й так безпосередньо виявляе свое замилування в поезіях великого майстра і знавця дитячої психіки.

Діти української народньої школи і дитячого садка в Регенсбурзі дня 15. III. під проводом своїх учителів і виховників влаштували в руханковій залі Шевченківське свято. Шкільний хор під орудою учителя Яремовича з успіхом виконав безсмертний «Заповіт» (муз. Стеценка), а учениця О. Мельник сказала зворушливе слово. Широко й дбайливо приготована програма дитячого садка справила на присутніх глибоке враження. Дяка за це належить провідниці В. Рожанській.

Гуртова деклямація дітей нар. школи, мельо-деклямація «Розрита могила» у виконанні О. Нагірної та декл. «Привіт батькові Тарасові» у вик. І. Підгорецької були на високому рівні. Особливо гарно показав себе шкільний хор виконанням складних пісень «Сонце заходить», «Реве та стогне», «Садок вишневий».

Своєю працею та виступом дітвора укр. нар. школи спільно з учительством та з управителем школи гідно зарепрезентували себе перед своїм і чужим громадянством, за що належить їм подяка.

В АВГСБУРЗІ

З нагоди роковин смерти українського Кобзаря в українському таборі м. Авгсбурга 10. III. був улаштований літературно-музичний вечір. Коротке вступне слово прочитала п. Шпаківська. Після цього хор під керівництвом п. Бабуняка проспівав ряд пісень, написаних на тексти Шевченкових творів. Кілька інсценізацій творів Т. Шевченка показав аматорський драматичний гурток. (Керівник п. Андрухович).

Треба відмітити високий рівень виступів хору і драматичного гуртка. Оформлення сцени виказуе також дотепність виконавця (п. Антонишин): на заднім пляні сцени стояв велетенський «Кобзар»; На сторінках його були намальовані відповідні до змісту інсценізованих творів картини; зміна декорацій відбувалася простим перегортанням сторінок.

Глядачі глибоко перейнялись урочистим настроем вечора. Іхне почуття вилилось у співі національного гимну. —ко.

В ШВАЙНФУРТІ

Як повідомляе тижневик «Неділя», у Швайнфурті 9 і 10 березня в українському театрі ім. І. Котляревського відбулася урочиста Шевченківська Академія, на якій, крім громадян українського табору, були присутні гості американці, французи та поляки. На академії було виголошено два реферати — в українській і англійській мовах про життя і творчість Тараса Шевченка, після чого відбувся ювілейний концерт з виступами чоловічого хору під дириґуванням о. Позняка, об'еднаного (чоловічого, церковного і театрального), під керуванням п. Любанського, кількома сольоспівами та виставою другої дії опери «Катерина».

У ЛЯНДСГУТІ

У дбайливо прибраній залі УНРРА в Ляндсгуті величаво, як мабуть у мало якому іншому еміграційному осередку, відбулося свято Шевченка. Мішаний хор під керуванням проф. Д. Петрівського добрим виконанням «Садок вишневий» та «Ой, у саду...» зарепрезентував себе найкраще. Баритон Л. Рейнарович, при акомп. Козеленка, прекрасно інтерпретував Лисенкові композиції до слів Шевченка, як «Гетьмани», «Дума», «Ой, Дніпре» а також бандурист Штокалко козацькі і нар. думи, між ними улюблену для Шевченка «Думу про Правду і Неправду».

Святочна промова п. Смолія І., деклямація «Кавказ» у викон. Децика В., «43 псалом» та інсценізація «Розрита Могила» надали всій імпрезі виразне ідейне спрямування.

Оформлення сцени з сильветкою поета у виконанні маляра Т. Козбура, а також солідно оформлена, друкована програма, що побіч автопортрету Шевченка містила ще в собі короткі, основні відомості про Шевченка англійською та німецькою мовами. Все це і ввесь концерт своїм високим культурним рівнем — причинились до популяризації Шевченка та доброго українського імени. —ій.

В РОЗЕНГАЙМІ.

У таборі «Нова Баварія» відбувся 9 березня реферат про Шевченка, а 10 березня панахида і відчит про Шевченка, як маляра з демонстрацією світлин на екрані — артиста-плястика Степана Луцека.

Протягом березня відбудеться низка рефератів про Шевченка, дитяча вистава «Малий Тарас», п'єса «Назар Стодоля» в поставі драматичного гуртка під керівництвом режисера Чорноморця і 24 березня запляновано концерт-академію з участю хору, солістів, бандуристів, де будуть інсценізовані «Невольник», «Сліпий» та деклямації.

КАПЕЛЯ БАНДУРИСТІВ ІМ. ШЕВЧЕНКА

До Шевченкових свят капеля бандуристів ім. Т. Шевченка під мистецьким керівництвом Г. Китастого підготувала музично-хорову сцену на Шевченкові твори. Вона складаеться з музичних творів: «Реве та стогне», «Встае хмара зза Лиману», «Думи мої, думи мої, ви мої едині» Ревуцького, відома народна пісня: «У туркині по тім боці» Лисенка, «Гей, злітались орли» Стеценка, «Заповіт» Стеценка, які перетkано деклямацією творів Шевченка.

АВТОРСЬКИЙ ВЕЧІР ЮРІЯ БУРЯКІВЦЯ

У Мюнхені, в Студентській домівці, відбувся авторський вечір поета Юрія Буряківця.

Вступне слово про творчість поета сказав проф. Г. Лінчевський. Поезії в рецитації автора та декляматором Катерини Кохно і Надії Хмари, з яких особливо барвисто відтворила зміст перша. Присутні з увагою вислухали і взяли жваву в обговоренні, при чому ніхто не заперечував мистецької цінности прочитаних творів.

СОБОР ЕПИСКОПІВ УАПЦ

В місті Есслінгені відбувся Собор епископів Української Автокефальної Православної Церкви американської й англійської зон. Цей Собор епископів, що мав відбутися ще в грудні м. р., пересунено на березень, з уваги на недугу митрополита Полікарпа.

ВПИС СТУДЕНТІВ ДО УТГІ

Український Технічно-Господарський Інститут (УТГІ) в Регенсбурзі приймае вписи студентів авдиторних високошкільних студій на літні семестри акад. року 1945-46 на відділах: **Агрономічно-лісовому** — семестри I (спіл. агр.-ліс.), II (спіл. агр.-ліс.), IV (спіл. агр. ліс.), V агр., V ліс., VIII агр. (в Мінхені); **Ветеринарно-зоотехнічному** (в Мінхені) — I та II сем.; **Хеміко-технологічному** — I та II сем.; **Будівельному** — I таII сем.; на **Економічному факультеті** — I та II сем.

Вписи відбуваються для Агрономічно-Лісового Факультету щодня між 10—12 год. в авдиторіях УТГІ в Регенсбурзі Лібльштр. 2, для Інженерного — тамже, для Економічного — Бадштр. 54, крім того в Делегатурах УТГІ та через пошту Регенсбург, Гангоферзідлюнг, Клявс ф. Папештр. 2.

Ректорат УТГІ.

ПОЧАТОК ПРАВНИЧИХ СТУДІЙ

1 квітня ц. р. в Мюнхені розпочинаеться університетський курс з права і суспільних наук. Виклади провадитимуться як для слухачів I семестру, так і, — в порядку лекційної системи, — для слухачів старших семестрів. Викладачами е професорський склад факультету права і суспільних наук УВУ.

Вписи приймаеться в канцелярії УВУ (Мюнхен, Йоганнісплац 6).

ЩО? ДЕ? КОЛИ?

* Грецький прем'ер Софуліс прийняв димісію всіх міністрів та створив новий уряд з членів ліберальної партії. Демонстрації, що до них закликали ліві партії, уряд заборонив.

* Фінляндський уряд подався до димісії. Президент Юго Паасіківі закликав членів кабінету тимчасово далі провадити свою працю.

* Міністра виховання уряду Віші Жана Шевальє за денунціяцію членів французького руху спротиву засуджено на 20 літ примусових робіт.

* Австрійський канцлер Фігль повідомив, що підчас другої світової війни загинуло 600.000 австрійців.

* До Японії прибуло 15.000 китайських військ для посилення аліянтської окупаційної армії.

* Французький уряд заборонив легальну проституцію. У зв'язку з тим усі публичні доми будуть замкнені.

* Французький уряд запропонував США і Великій Британії зажадати від членів ООН зірвання господарчих зносин з Еспанією Франка.

* В Атенах, в наслідок страйку робітників електростанцій, нема електричного світла. Страйк скерований проти постанови уряду не відкладати терміну виборів.

* Підвищення платень робітникам у закладах виробництва автомашин в США привело до припинення страйку 285.000 робітництв Дженераль-Мотор, Дженераль-Електрик та інш.

* В Каліфорнії занотовано землетрус. Шкоди незначні.

* Американська палата репрезентантів ухвалила 313 голосами проти 32 закон про передачу 271 малих американських кораблів для відбудови китайської фльоти.

* Підчас нападу індонезійських крайніх груп на британську колону постачання вбито 11 англійських вояків та 64 поранено.

* Головою новообраної ради союзу обрано Андрія Жданова, а ради національностей — Кузнецова.

* 2500 членів гамбурзького відділу соц. демократичної партії Німеччини прийняли одноголосну постанову проти об'єднання їхньої партії з комуністичною.

* Маршал Тіто відвідав цими днями Варшаву, де президент Берут відзначив його хрестом Віртуті Мілітарі.

* Советські війська мають залишити данський острів Боригольм, який вони досі окупували. Евакуація советських військ з Боригольму вже почалася.

* В Александрії підчас останнього зудару египетських студентів з англійським військом вбито 15 египтян та 170 поранено.

луці рухаеться бігцем уся маса. Що-три кроки — штурман; підставляе ногу, цькуе псом і підганяе прикладом або чоботом. Горе тому, хто впаде! Якщо це не собака, що кинеться йому до горла, то куля з автомата, яка так нетерпляче жде своеї жертви, досягне його. Біля воріт табору стоїть уся «висока шаржа» на чолі з комендантом, із Яструбом і іншими, наче для «вітання» в'язнів. Хто пройде цю скиллю й харибду, той витрав, коштом, може, зуба або ока. «Лявшрітт, льос, льос!...»

Побігати декілька годин із дошками на плечі, що протерте до коси, серед лайки, прокльонів, у невгавній загрозі смерти — ненадто весело. Коли б швидше 7 година, «фаерант».

Але й це не певне.

— О сьомій кінець? питаю товариша. Знизуе раменами.

— А хто ж знае?

— Бог.

Говорить товариш за мною. А стрічний в'язень, старий, зовсім знеможений жид, що вже був сьогодні в зубах пса і ще «випадково» живе, сумовито киває головою на тонких в'язах.

— Тут Бога немае. В цьому пеклі Бога нема... повторюе він тихо посинілими устами.

Пізно ввечері — свисток. Фаерант. Ще «апель» — дві, три години стояння. «Ради Бога, стійте добре, скидайте шапки як слід, щоб ті не мали до чого причепитись. Інакше стоятимем цілу ніч»... просять із-заду.

Але начальство готуе ще параду. Через ввесь табір ведуть того, що втікав і попався. Його, побитого, аж чорного, з велетенським червоним кручом на плечах обводять кругом, а оркестра (гармонія й мандоліна) грае ідіотичне танго «Комм цурік»... Утікач несе в руці транспарент: «Я повернувся». Втім це лиш початок. Утікача чекае бункер і каральна бригада, де його викінчають до решти. На крилі останньої лави 54 бльоку людина лежить на землі. Це мрець, польський маляр Макаревич, який умер сьогодні перед апелем. Його, зі спухлими ногами, в агонії ще вранці волікли на «апель». А тепер поклали, щоб сходився рахунок. До шпиталю його вже не приймали, автім і в шпиталю його чекала б ця сама доля — впорскнення ціяніду, бо таборові лікарі принципово не турбуються важко-хворими. Хто витлядае зле — тому дорога на «Козячу гірку!»

Спи, добрий друже! Тобі вже не треба нічого — ні «комет» (недокурків), щоб хоч трохи забутись у синьому димі цигарки, ні хліба, ні неба Італії, ні Флоріянської брами твого Кракова, нічого — про що ти мріяв ще напередодні, все вірячи, що «буде краще», що «все буде добре»...

— Абтретен!..

Маса на апельній площі здригнулась. Ноги, мов колоди. Не йдуть. Бльоки рушили, море голених голов, море облич-мерців. Лайка висне в тихому присмерку. «Капо» Тоні й Адольф, два урки перед бльоком СС влаштовують провізоричну «кобилку» — тут мае відбутись екзекуція. В'язень Б. дістане 150 нагаїв за згублення знаряддя до праці — власности нац.-соціялістичної держави. Я протискуюсь через юрбу — хочу бачити обличчя деліквента, як він реагуе на це. Що й казати — 150 нагаїв, це не кожний витримае.

— Людина мае тільки одну с...., посміхаеться він, — все мусить витримати.

Запорізький гумор. В'язень К. скидае штани. Йому наступають на голову й ноги. А сонце байдуже, пурпурним кругом заходить за узгір'я й золотить і ««СС-Штрассе» — дорогу, що знае день-у-день страдний марш 12 тисяч еств-нумерів, і «Козячу гірку» — ярок, де дотліває мозок і кров розстріляних, і апельний майдан на тисячах костей, і чорні озера, і весь цей табір, долину смерти, презирства, ненависти і надії. Безнадійної надії тих, що в горнах пекла під нагаем «надлюдей» не перестали бути людьми.

Ю. К.

---

* Советська влада націоналізувала на Карпатській Україні всі промислові підприемства, банки, гірничі заклади та приватні господарські підприемства.

Permitted by authority of Military Government, November 1945

Редагуе Колегія. — Видае Спілка «Українське Мистецтво», кооператива з обм. порукою в Регенсбурзі. — Адреса Редакції і Адміністрації: Regensburg, Ganghofersiedlung, Block X, Wohnung 217.

Satz und Druck: Mittelbayerische Zeitung, Regensburg, Kumpfmühler Straße 11

РОЗШУКИ:

Гладкова Петра, Віктора та Миколу — сестра Гладкова Клавдія. Регенсбург, Гангоферзідлюнг, бльок 10/217, адм. «Слово».

Дочку і зятя Недзельницьких Катерину і Володимира — Еременко Ірина Петрівна, Мюнхен, СС-казерне, бл. Б. III/23. (1—2)

Сестру Феник Ніну — Ревенко Оксана, Кітцінген, Фасфабрік. (1-1)

Лазаревича Тараса — мама Лазаревич Степанія. Регенсбург, Ріхард-Вагнерштр. 8. (1—4)

Сина Володимира нар. 1926 р. в селі Настасів, Тернопільського повіту — Колодій Михайло, Укр. табір, Інгольштадт. (1—3)

Сина Зекунова Івана — батьки, Гольштадт № 231, Бец. Бамберг. (1—2)

Ігоря і Льва Козака — батько А. Козак, Фірстенцель, Пассау. (1—1)

Подайте вістку про Дзюбановських: Григора з Пійла, Михайла і Ірену з Тернополя — др. Коритовський, Ліндау (Боденсее) Гавптштр. 52. (1—1)

Сина Зиновія — Роман Світенко. Карльсфельд, барак 2/27. (1—1)

Степаненко Олександра та Валентину — вуйко Олесь та Оксана П—ко. Прошу сповістити адресу на редакцію «Слово», Регенсбург. (1—2)

Брата П'ятницького Миколу — П'ятницький Зиновій, Регенсбург, Гангоферзідлюнг, бл. 4/98. (1—2)

Ігнатенко Нечипура — П'ятницький Зиновій, Регенсбург, Гангоферзідлюнг, бл. 4/98. (1—2)

Синів: Гарника Анатолія, 1923, Вадима 1925 — мати Гарник Марія. Прошу хто знає про них, повідомити на таку адресу: Ашаффенбург, укр. табір «Лагарде», бл. 2/34. (1—1)

Тамару Потелицьку, Романа Богача, Михаська Савчука, Марію Крупько, Галину Грабцеву — Сабаль Іван, Вайден/Опф., Бангофштр. 3/І. (1—1)

Надію Пігіда з Венгрії — батьки, Регенсбург, адм. «Слово». (1—1)

Племінника — Мотря Пискарьова, Регенсбург, адм. «Слово». (1—3)

Брата Дністряна Семена з Лімонії та знайомих — Дністрян Василь, Мюнхен, Фрайман, ДП центр, СС-казерне, бл. Б III, мешк. 15. (1-1)

Брата Питяка Василя з Хащова та знайомих — Питяк Петро, Мюнхен, Фрайман, ДП центр, СС-казерне, бл. Б III, мешк. 12. (1—1)

Сина Всеволода та кревних: Лещишина Івана (1926), Королика Мих. (1924) і Вівчара Мих. (1923), останньо Лінген — Ольденбург — Лещишин Григорій, Крайбург, Штайнлагер, барак 18, бец. Мюльдорф, Баерн. (1—1)

Братів Рогатинського Романа, Ярослава і Юліяна — сестра Стефанія зріднею. Бамберг, Катерінештр. № 8. (1—1)

Хто знає про долю або місце перебування Дениса Барановського, прошу сповістити: др. Роман Барановський, Мюнхен, Штюрцерштр. 22. (1—1)

Сина Олексу — Василь Ковалишин, Фільсек УНРРА лагер б/Амберг. (1—1)

Ігоря Мартинюка — др. Іван Мартинюк, адм. «Слово». (1—2)

Гаспарин Миколу (останньо в Цегендорфі) — Недрига Микола, адм. «Слово». (1—1)

Ігоря Лопатинського — мати. Хто б знав або чув про нього, просимо ласкаво подати вістку: Лопатинська, табір Карльсфельд/Мюнхен, барак 8/24. (1—2)

Синягину Івгу (нар. 1916) та знайомих — Дудченко Нонна, Амберг-Опф. Мальтезерлагер. (1—1)

Сина Остапа Мельника, нар. 1930 р., останньо перебував в Фіновмарк на північ від Берліна — батьки. Хто знає про їх долю, прошу ласкаво сповістити: табір Карльсфельд б/м Мюнхена, барак 8/24. (1—2)

Синів: Рогового Михайла та Політасова Анатолія — Роговий Юрій, Авгсбург, Зоммеказерне. (1—1)

Хто знає про долю або місце перебування **Пурия Льва** — прошу ласкаво повідомити через адміністрацію «Слово». — Родина.

Братів — Михайло Крупський, Штравбінг, Ітлінгерштр. 19. (1-2)

Сидоренка Василя — брат. Укр. лагер 1, Альтдорф, Ландсгут. (1—2)

Чорного Павла — жінка Чорна Марія з сином та братом. Укр. лагер 1, Альтдорф, Ландсгут. (1—1)

Рідних і знайомих — Іван та Люба Мурини в Роттенбах через Шонав (Баварія). (1—1)

Брата Константина Радченка (останній час перебував в концлягеру Саксенгаузен коло Ораненбургу) — Ганна Радченко, Регенсбург, ам Ельбергштр. 11/І. (1—3)

Безмолитвенна — Гришина — мати Безмолитвенна Клавдія, Регенсбург, Ельбергштр. 11/І. (1—3)

Свою рідню: Амеліну Лисовету, Зяблову Оксану, Амеліну Раїсу — Слуцький Василь, Бамберг, Люйтпольдштр. 40. (1—1)

Костю і його друзів: Юрка та Влодка — батьки, Мюнхен 13, Гільтенспергерштр. 69, Моровскі бай Гіммельрайх. (1—2)

Брата Володимира Голойду — Голойда Василь, Авгсбург, Зоммеказерне. (1—1)

Івана та Ігоря Бурку — Руденко Іван, Пассав, Іннштр. 32. (1—2)

Др. Юрія Дякунчака — Андрій Роченъ ін Берг, пост Теттенвайс, Роттал, Нідербаерн. (1—1)

Рідних і знайомих — Іван Наконечний, Любешка — Лаабер, б. Регенсбург, (Гартемюле). (1—3)

Сина, зубного техніка, Валентина Шпікало — Степан Шпікало, Ашаффенбург, «Лагарде». (1—1)

Гавриленко Максима, Козловського Миколу, Васканова Грицька, Фьодорову Марію, Вовк Грицька — Клименко Павло. Регенсбург, Гангоферзідлюнг, Вільгельмвольфштр. ч. 2. (1—1)

Ільяшенка Івана Степановича, 75 р., мешкав у Каліші — онук Шкура Михайло, адм. «Слово». (1—3)

Вознюка Олександра — Раєвський Іван, Траунштайн, Хайфорет, барак № 9, к. 11, Обербаерн. (1-2)

Сина Івана, останньо в Дрездені — Ломака Олександр, Регенсбург, дорф Барвінг, Крайцгоф. (1—1)

Синів: Мелютіна Василя і Григорія — Мелютін Венидикт, Регенсбург, дорф Барвінг, Крайцгоф. (1—1)

Сина Саладовника Івана і дочку Саладовник Мотрю, останньо в Угорщині — Саладовник Анна, Регенсбург, дорф Барвінг, Крайцгоф.(1-1)

Батьків Теофіля і Марію Яримовичів та сина Зоряна, що останньо перебували в Карштедт, Вюртемберг біля Берліну — Надія Радкевич. Хто знає, про їх долю, прошу повідомити: Укр. табір, Карльсфельд б/Мюнхена, барак 4/13. (1—1)

Назаренка Миколу Федоровича, Канюка Степана, Опопрієнка Тимофія — Евченко Василь Антонович. Ландсгут, Альтдорф, Укр. лагер № 1. (1—1)

Богдана Луку, Терещенка Кузьму — Кузьменко Василь, Ландсгут, Альтдорф, Укр. лагер № 1. (1-1)

Дочку Яригіну Марію Іванівну, дядька Крихтіна Пантилея Костовича — Яригін Іван Павлович, Ландсгут, Альтдорф, рос. лагер № 2. (1—1)

Чоловіка Чорного Павла — жінка Чорна Марія з сином та братом, Ландсгут, Альтдорф. рос. лагер № 2. (1—1)

Сина Михайла Степановича, дочку Надію Степанівну — батько Степан Якимович Лупиновк, Еігенбах 36, Кр. Ландсгут. (1—1)

Александровича Івана, Стадника — Солошак, Бамберг, Фрідріхштр. 7, укр. лагер УНРРА. (1—1)

Дроздина Евстахія — Скоморовський Осип, Бад Верісгофен, Парк-готель. (1—2)

Сестру Теклу і швагра Серг. Шевченко — Михайло Тимкович, Регенсбург, Гангоферзідлюнг 82/ІІІ. (1—1)

Сина Олексія та доньку Ганну Лисенко — батько Харитон Лисенко, Карльсфельд б/Мюнхен, лаг. 8/27. (1—2)

Храпаля Гліба Володимировича, нар. 1913 на Катеринославщині (останньо перебував в Берліні) — мати і сестра, Шторндорф, кр. Альсфельд, Обергессен. (1—2)

Петра Кукобку та друзів: Кузьменка Василя, Подорвана Василя, Гойденка Василя, Маховика Василя, Самойленка Івана, Бублей Олександра — Кукобко Макар, Регенсбург, Гангоферзідлюнг, Фонрріхтгофенштр. 37. (1—1)

Антона Фолиса — батько Володимир Фолис, Ландсгут, Нідермаерштр. 8. (1—3)

Степана Василя — брат Теодор Хай, Мюнхен-Карльсфельд, табір УНРРА 10/20. (1—3)

Рідних та знайомих — Олена Метельова, укр. табір, Швайфурт. (1—3)

Хто знає про долю мого сина Тольчинського Евгена, 17 років, прошу сповістити: Тольчинська Віра, Фюссен, табір УНРРА 6/75. (1-3)

Балак Ліду, Залевську Марію, Терон Дусю — Шептелиш Ганна, Ландсгут, укр. табір 1. (1—1)

Омеляненка Гаврила, дружину Марію та дочку Галину — Павлюк Іван, Ландсгут, укр. табір. (1—1)

Рідню і знайомих — Анна Поважук, Мурнау, Обб. Сайдельштр. 18.

Брата Романа — Лев Федик, Мурнау, Обб. Сайдельштр. 18.

Знайомих з Рогатина — Л. Федик Мурнау, Обб. Сайдельштр. 18.

Соколенка Степана, рідних та знайомих — Соколенко Петро, адм. часопису «Слово». (1—4)

Олександру Бабченко та знайомих — Іван Рубан, Шондорф, Аммерзее, Філла Ельман 49. (1—2)

Сина Івана Якимовича Комисаренко, Кубанської обл., станиця Попутна — Дарія Омельянівна Окинча, Ландсгут, Регірунгсгебойде. (1—2)

Племінника Олександра Шеповського — Дарія Окинча, Ландсгут, Регірунгсгебойде. (1—2)

Лінинського Льва, Старий Самбір — брат Михайло, Кобург/Опф, Кірхгассе 14/ІІ. (1—1)

Рідних та знайомих зі Сяніччини — Сиванич Максим, Регенсбург, Гангоферзідлюнг 9/209. (1—1)

Кисіля Стефана — Стахнів Микола, Геренберг, кр. Беблінген, укр. табір 610. (1—2)

Михайла Різника — Дорошевич Іван, Геренберг, кр. Беблінген, укр. табір 610. (1—2)

Грицина Василя, нар. 1921, з Гаїв Вижних, п. Дрогобич — Грицин Микола, Геренберг, кр. Беблінген, укр. табір 610. (1—2)

Жінку Данченко Палагію, дочку Валентину, батька Григорія, матір Василину та сестру Евдокію — Данченко Іван, Штравбінг, укр. табір, Панцерказерне, бл. 2. к. 20. (1—1)

Крохмалюка Любомира — Стецишин Володимир, Кауфбойрен, «Стахус», кім. 4. (1—2)

Інж. Волошина Ярослава. Всіх знайомих, що знають про його долю, прошу слати відомости на адресу: М. Черник, б/Пелль, п. Мірскофен № 20, б/Ландсгут. (1—3)

Сергія Кудрявцева — дружина Ніна Кудрявцева, Байройт, Маркграфеналее $25^{1}/_{2}$. (1—1)

Гуртового Пилипа А. та матір Катерину — Гуртовий Фанасій, Пассав, Майоргофказерне. (1—1)

Брата Петра й Романа Шкільника — сестра Розалія Фелькім, Регенсбург, укр. Оселя. (1—3)

Сидельник Галину і його родину — Клімченко Григорій, Еберсберг б/Мюнхен, Форстхаусеанхубертус. (1—2)

Знайомих — Гайдук Володимир, Авгсбург, укр. табір, Зоммеказерне, бл. 1/89. (1—1)

Рідню та знайомих — Біляк Ярослав, Гунда, Феллнер, Ное Амбергерштр. 99, Графенвер/Обпф. (1—1)

Рідню та знайомих — Мокрик Михайло, Гунда Феллнер, Ное Амбергерштр. 99, Графенвер/Обпф. (1—1)

Швагрів: інж. Теофіля та магістра Михайла (Володимира) і Геню Небожук та парохіян з Куличкова — о. Петро Іванець, Плятлінг, б. Т. Штадтпфарер. (1—1)

Петришина Михайла, Федорова Дмитра, Гарасимова Остапа з Короща та Тому Михайла з Чапель — Кулякевич Гриць та Федорів Василь, Швайнфурт УНРРА 196, 2/61. (1—1)

Павла Морозова — батько Іван Морозов і мати, Авгсбург, Зоммеказерне, 3 бл., 6 кімн. (1—2)

Корчинську Марію з Романівки, п. Теребовля — Дмитро Барабаш, укр. табір УНРРА, Мюнхен—Аллах 3/28. (1—4)

Зеня, Дзюню і Колю зі Станіславова — родичі Янек і Нуська, відомості до адм. «Слово». (1—1)

Семена Довганя — мати Ольга Довгань, Бамберг, Вейсенбургерштр., лагер 6, УНРРА. (1—3)

Рідних та знайомих — Петро Мигалюк, Карльсфельд. (1—3)

Любомира Квасьнія — Дрозд Богдана, Регенсбург, Гангоферзідлюнг. (1—1)

Хто знає про Зенона Дрозда, подасть вістку на адресу: Дрозд Володимира, Регенсбург, Гангоферзідлюнг. (1—1)

Знайомих: Косців Стефанію, Яремко Марію, Вороновську Параску, Сало Михайла — Андрухів Ганна, Візбаден, ДП Камп, Ширштрайнештр., литовський табір. (1—2)

Брата Дмитра Магучівського — Раїса Магучівська. Хто знає щось про його долю, прошу повідомити: Швайнфурт, табір УНРРА, редакція часопису «Неділя». (1—1)

Сестру Тамару Ковалеву, останньо перебувала в Ессені — брат Анатолій Ковалів, Швайнфурт, Гінденбургказерне. (1—1)

Рідних і знайомих — Рутковський Іван, укр. табір, Іннштр. 43, Розентайм. (1—1)

Міцевича Івана — Остапчук Петро, Мюнхен 23, Трєстанштр. 4/І. (1-1)

Дмитришина Івана, нар. 1915 р. в Станіславові — Дмитришина Марія, Ашаффенбург, табір «Лагарде». (1—3)

Палуту Евгена, нар. 1925 р. в Дрогобичі — Палута Віра, Ашаффенбург, табір «Лагарде». (1—3)

Брата Стефана Манявського — Йосип Манявський, Клуфтерн б/Юберлінген, Баденсее. (1—1)

Рідних та знайомих — Василега Михайло, Швайнфурт, табір, бл. 2., 98/П. поверх. (1—1)

Знайомих — Сенча Василь Іванович, Регенсбург, Гангоферзідлюнг. (1-1)

Брата, останньо в Блинкенгайм — Струк Петро, Швайнфурт, табір, бл. 2/95. (1—1)

Ольгу-Оксану Демчишин — батько Олександр, адм. «Слово». (1—2)

Плісак Настю — Іван Штаба, адм. «Слово». (1—2)

Трутенка Валентина та Миколу — Саша, Мюнхен, Фрайман, СС-казерне, бл. Ц, 60/І. (1—3)

Жінку Васильцю Марію та брата Васильця Петра — Васильцю Михайло, Новий Ульм, Райнгартказерне, бл. Б, м. 69/ІІІ. шт. (1—3)

Жінку Осипу Козубаль та брата Миколу — Теодор Козубаль, Авгсбург, Зоммеказерне, бл. 3, м. 94. (1—3)

Гльобу Наталію — брат з Герліц, відомость до адм. «Слово». (1—2)

Шуста Йосифа та Михайла, Самсон Магдалену, др. Данилевича Олександра і Вернер Ірену — Шуст Михайло, Ноймаркт/Обф., Дурхгангслагер. (1—1)

Сина Федосієва Василя Івановича, нар. 1921, останньо в м. Ланзберг-Варта — мати Федосієва, Мюнхен, Розенгаймплатц № 8. (1—1)

Сина Чубко Бориса, який в 1945 р. 3-го квітня виїхав транспортом з Комотау в район Пассав пі Штеттіном разом з Гарасовським із Сакаля і Погорецьким зі Львова. Хто що знає про їх долю прошу, ласкаво, повідомити. — Дві сестри п. Гарасовського, які мають бути в районі Вюрцбургу, прошу подати свою адресу: Чубко Галина, Ганновер, Мекернштр. 21/27, ДП Камп, «Лиссенко», бл. 5-ий, кімн. 21. (1—1)

Сина Холошенка Миколу — Холошенко Клим, табір, Новий Ульм, бл. Д, кімн. 39. (1—2)

Брата Михайла Демус, останньо перебував в Новім Сончі, коло Криниці, прошу зголоситись на адресу: Демус Агафія, Штравбінг, ДП. Камп. бл. І/15. (1—1)

Павлух Ірену, Сливу Іванну-Зофію — Павлух Юстин, Міттертайх, Глазверк 20/ІІ, кр. Тішенройт. (1—1)

Катерину Кончук, останньо Оберлехлін, пост Екміль — сестра Василина Кончук, Кеппель, бай Бухав, Федерзее, кр. Саульгав. (1—2)

Сина Віблога Володимира Арсентійовича — Віблій, табір Новий Ульм, бл. Д, кімн. 39. (1—1)

Хто знає про перебування тепер або раніш слідуючих осіб: Анна і Трифон Дантенко з Радилова, Чуй Федір, Кашуба Олександр, Дубина Раїса, прошу ласкаво написати на адресу: Камінська Наталія, Фльосбай Вайден (для Бориса Дентюка). (1—1)

Сина Ярослава Сточанського, останньо був в Штаде б. Гамбурга — Сточанський Іван, Мюнхен-Карльсфельд 6, кімн. 28. (1—3)

Рідних та знайомих із Березточі — Федір Габелко, бц. Гасельбек, п. Моосгам № 12, б. Регенсбург. (1—2)

Онука Оксьому Івана і дочку Шуру та знайомих: Кревсуна Семена і Грицька, Товстого Василя і Кащ Грицька розшукує Оксьома Захар, Регенсбург, Гангоферзідлюнг бльок 3/81. (1—2)

Чоловіка Івана та синів Борисових Миколу та Дмитра — Борисова Варвара, Авгсбург, Зоммеказерне, бл. 13, м. 3. (1—1)

Своїх братів з Бремена — Ганна Чаговець, адм. «Слово». (1—1)

Батька і матір: Тертишник Артема і Харитину, останньо перебувавших в Дюнзбургу — дочка Штепа Тетяна, Штравбінг, укр. табір, бл. 2, м. 28.

Двоюрідного брата Мізагачова Михайла, нар. 1923 — Потапчук Олександр, Регенсбург, Гангоферзідлюнг, Ріхтгофенштр. 37. (1—1)

Сестру Балайчук Софію, останньо Зуль П, Тюрінгія — Лилик Гонората, Амберг, Кайзер Вільгелькаказерне, бл. Е, кімн. 2. (1—2)

Доньку Ангелину Івах. Хто знає, прошу ласкаво повідомити матір Івах А., Мюнхен, Валлейштрассе 38/ІІІ. (1—3)

Біляеву Евдонію з 5 дітьми — Біляєв Федір, Мюнхен, Функерказерне 7. (1—3)

Дружину Коваленко Варвару — Друзяка Михайло Іванович, Авгсбург, Зоммеказерне. (1—1)

Зіменка Івана, Щербину Степана, Гакова Семена, Кононенка Олексу — Л. Зайців, Розенгайм, Іннштр. 43, табір А. (1—3)

Гумовського Якова, лікаря-дентиста, який цілий час перебував в Берліні, пошукує його сестра Д. Керницька, Старий Ульм, УНРРА, Теам 149. (1—1)

Філя Михайла, Івана — Філь Іван, укр. табір. (1—4)

Земського Дмитра з родиною та Гончара Івана з донькою Нагога Олекс — Вовків Петро, Л., укр. табір, Інгольштадт. (1—3)

Мужа Цісика Богдана, народж. 4/ІІІ. 1908 — Цісик Ярослава, Новий Ульм, Реінгардтказерне, табір УНРРА, бл. «С», кімн. 8. (1—4)

СПІЛКА «УКРАЇНСЬКЕ МИСТЕЦТВО»,
кооператива з обмеженою порукою в Регенсбурзі.

Досі видано або виходить друком:

Періодичні видання:

1. Український тижневик «Слово» . . . . . 0,50 за число
   з додатками . . . . . 1,00 за число
   (Передплата не приймається, лише в роздрібному продажі)
2. «Школярик», посібник для народніх шкіл для 2-ої кляси ч. 1, 2, 3 . . . . 0,50 за число (випродані)
3. «Школяр», посібник для народніх шкіл для 3—4-ої кляси ч. 1, 2, 3 . . . . 0,80 за число (випродані)

Серія «Українська клясика»:

1. Т. Шевченко. Кобзар (вибрані твори) 128 стор. . . 5,00 РМ
2. С. Руданський. Співомовки (вибрані твори) 64 стор. . 3,75 РМ
3. Леся Українка. Поезії (вибрані твори) 112 стор. . . 5,00 РМ
4. Л. Глібів. Байки (вибрані твори) 80 стор. . . . 4,00 РМ

Листівки:

1. Митрополит Андрій Шептицький . . . . . 0,40 (випродані)
2. Т. Шевченко 0,60

Різні видання:

1. Стінний календар на 1946 рік 1,00
2. Кишеньковий календар на 1946 р. 1,50
3. Спортовий календар на 1946 р. . . . . . . (друкується)
4. Пластовий календар на 1946 р. 2,00
5. Флірт — українська товариська гра . . . . (друкується)

Ці всі видання можна набувати через кольпортерів або в крамницях українських таборів чи осель.

РОЗШУКИ В КАНАДІ Й АМЕРИЦІ

Бажаючи піти на зустріч українським емігрантам в справі розшуків родичів, знайомих і приятелів в названих країнах Санітарно-Харитативна Служба при Апостольській Візитатурі в Німеччині заміряє видати спеціяльний адресар пошукуючих і пошукуваних осіб.

Цей адресар має бути видрукованим в Канаді і розповсюджуваний по цілім Американським континенті.

Всі, хто хотів би бути приміщеним в тім адресарі має подати своє ім'я і прізвище, а також ті дані про себе, які вважатиме потрібними, як рівнож ім'я і прізвище і здогадне місце перебування пошукуваних осіб.

Ці відомости належить скерувати до Відділу Розшуків Санітарно-Харитативної Служби в Мюнхені, Дахауерштрассе 9, залучаючи добровільний даток на покриття коштів.

Відповіді з Америки й Канади надсилатимуться рівнож через Відділ розшуків С. Х. С. в Мюнхені.

Хто знав би про долю Омеляна Стушка, востанне Чехія, родом Гвіздець, Коломия, просим ласкаво повідомити батьків: Іван Стушко, Мюнхен, Фрайман СС-казерне, Б 3/16. (1—3)

Гажієнка Трохима — Діяконоза Олександра, Зальцбург, Лексенфельд 4, Укр. Комітет. (1—2)

Калініченка Василя, Дядика Григорія — Калініченко Анатолій, Авгсбург, Ніколай-шуле. (1—1)

Знайомих з села Балазви — Палій Петро, Новий Ульм, бл. Д. 39/II. (1—1)

Дочку Чувакову Олександру — батько Чуваков Андрій, Пассав, Розенав, УНРРА, лагер. (1—3)

Знайомих з Ожанни і Дубровиці, прошу зголоситися на адресу: Ніцпон Андрій, Унтер Донавленде 2. (1-2)

Брата і батька — Марія Дроздовська, Унтер Донавленде 2. (1—2)

Сенечко Михайло та Сенечко Мирослав, останньо в чеській Мораві — Сенечко Лев, Регенсбург, Гонгоферзідлюнг, бл. 5/116. (1—2)

Беліцьку Тамару, Кудінову Катерину, Еріку Герінгер — Ольга Васильовна Гаврик, Ансбах, Ендерштр. 23. (1—1)

Хто знав Джуса Ярослава, Жовква, прошу написати на адресу: Гехст, Франкфурт, ам Майн, Кенігштайнерштр. 94/III, бai Егер. (1—1)

Дроту Михайла, студ. Віденської Політехніки та його сестру Лізу (обоє зі Жовкви), Юрія Чорного з Чернівець, останньо був у Відні. Хто знав би щось про ці особи прошу написати на адресу: Джус Ярослав, Гехст, Франкфурт, ам Майн, Кенігштайнерштр. 94/II, бай Егер. (1—1)

Калаур Олександра, Володимира і знайомих — Хорунжий Олександр, укр. табір, Швайнфурт. (1—1)

Кезиків Матвія, Марію, Агафію, Степанію, Ксеню і Ольгу, рівнож знайомих — Швачовська Катерина, укр. табір, Швайнфурт. (1—1)

Сина Юрія та брата Ольховського Віталія — Шейна Іван, Нюрнберг, Людендорфштр. (1—1)

Рідню та знайомих — Лисюк Осип, укр. табір, Швайнфурт. (1—1)

Сина Івана, Тановер, лагер Цебеляй — Лучанін Никифор, укр. табір, Швайнфурт. (1—3)

Братів Теодора і Степана (Хеміц) — Ничипор Олександр, укр. табір Швайнфурт. (1—1)

Родичів та знайомих з Кам'янки Малої, п. Коломия — Остафійчук Михайло, укр. табір, Інгольштадт. (1—2)

Синів: Данька, Михайла, Івана з с. Кізлова та Володимира Захарків з с. Слобідки — Ремізовська Текля, укр. табір, Інгольштадт. (1—2)

Знайомих з села Кобильниця Волоська — Іваник Федір, Шварценфельд, Шльосс, лагер УНРРА, кім. № 8. (1—8)

Брата Данилевича Андрія, сестру Катерину та знайомих з с. Поруби — Петро Данилевич, Шварценфельд, Шльосс, лагер УНРРА, кім. № 8. (1—2)

Генку і Славку! моя адреса: Новосад Іван, Регенсбург, Гангоферзідлюнг, бл. 9/181. (1—2)

Онуфрея Івана Цибика, останньо в Бранденбурзі, пошукує дружина Катерина Цибик, Мюнхен, Карльсфельд, укр. табір 16, кімн. 10. (1—3)

Знайомих: Момота Івана, Бутенка Дмитра, Вечеркіна Петра, Макарова Грицька — Дем'яненко Іван, Мюнхен, Герцогштр. 69. (1—1)

Знайомих; Задорожнього Андрія з родиною — Лебединський Павло, Мюнхен, Герцогштр. 69. (1—1)

Батька Лебединського Якова, брата Андрія, сестру Ганну і Марію — Лебединський Павло, Мюнхен, Герцогштр. 69. (1—1)

Хто знає, де перебуває Степан Камінський, зволить ласкаво подати вістку на адресу адм. «Слово».(1-4)

Нусю Цапівну і Любов Баляс з Бачева — Василь Прийма — Галичко, Фільсек, Зюд-лагер, Баерн. (1—2)

Синів: Василя Гончар, нар. 1926, Івана Гончар, нар. 1918 р., із Абінської — батько Василь Григорович Гончар, Дінкельсбюль, лагер УНРРА 167. (1—1)

Рідню: Кісенко Марію, нар. 1908 р., Кісенка Валентина, нар. 1929 р., з Галичини, Харцизьк — Кісенко Яків, Мюнхен, Фрайман, СС-казерне, бл. «С», пов. 5, кім. 1. (1-2)

Коржикова Ефрема Митрофановича, що перебував у Баварії ще перед війною — Кабарнік Микоян, Пассав, Шіспляц. (1—2)

Знайомих: Мамитова Мимитрія, Заєць Віктора — Кабарнік Микоян, Пассав, Шіспляц. (1—2)

Матір і знайомих, окр. Станіславів п. Товмач — Юрчак Петро, Пляттлінг, лагер полонених.

Стрия Івана, окр. Станиславів, п. Товмач — Гринюк Григор, Пляттлінг, лагер полонених.

Брата Василя, окр. Станиславів, с. Нижнів — Керкут Дмитро, Пляттлінг, лагер полонених.

Кроля Івана, окр. Тарнопіль, п. Бучач — Гоголь Орест, Пляттлінг, лагер полонених.

Друзів та знайомих, окр. Тарнопіль. п. Бучач — Боднарук Василь, Пляттлінг, лагер полонених.

Чкета Федора, окр. Тарнопіль, п. Підгайці — Водвуд Осип, Пляттлінг, лагер полонених.

Друзів та знайомих, Коломия, с. Княждвір — Терпелюк Петро, Пляттлінг, лагер полонених.

Швагра Трофіймука Василя, Любомиль, с. Кучани — Куча Іван, Пляттлінг, лагер полонених.

Максимчука Дмитра та Гринюка Івана, п. Товмач, с. Локітки — Решітник Михайто, Пляттлінг, лагер полонених.

Михайла Марченка — Іван Марченко, Пляттлінг, лагер полонених.

Батька Колинича Франца і сестер Ольгу і Іванку — Колинич Володимир, Пляттлінг, лагер полонених.

Друзів та знайомих з Сокальщини — Петрович Василь, Пляттлінг, лагер полонених.

Родичів: Мензюка Трохима, Гребінського Бориса — Новаківський Дмитро, Пляттлінг, лагер полонен.

Новосад Юлію (Маіхінген, пост Магштадт, Вюртенберг) — Кусий Степан, Пляттлінг, лагер полонених.

Рідних та знайомих — Пітух Михайло, Гангоферзідлюнг, 10 бл., 215 кімн., Регенсбург. (1—3)

Фельдорф Миколу — Фельдорф Лідія, Ляндсгут, Подевільштр. 10, Нідербаерн. (1—5)

Русецького Івана — Нечитовський Григорій, Ляндсгут, Регірунгсгебойде. (1—1)

Калініченка Василя, нар. 1922, та Дядика Грицька, нар. 1913 — Калініченко Анатоль, Ляндсгут, Ніколайшуле. (1—1)

Рідних та знайомих з Підгаєччини — Евген Татарин, Штравбінг ДП 5. (1—2)

Брата Юнецького Миколая — Юнецький Юліян, Ляндсгут, Регірунгсгебойде. (1—1)

Брата Івашкова Федора — Івашків Стефан, Ляндсгут, Ніколайшуле. (1—1)

Гелецько Марію — сестра Івашків Олена, Ляндсгут, Ніколайшуле. (1—1)

Олексу Савран — Козяр Григорій, Ляндсгут, Ніколайшуле. (1—2)

Стефанію Савран — Козяр Григорій, Ляндсгут, Ніколайшуле. (1—2)

Брата Чеверду Володимира — Чеверда Домінік, Ляндсгут, Ніколайшуле. (1—1)

Чоловіка Володимира та сина Богдана Кучабського — дружина й мати Ольга Кучабська, Новий Ульм, табір УНРРА. (1—3)

Тумона Володимира — Сергієнко Тумона Евген, Галендорф, табір № 25. (1—1)

Рідних та знайомих, братів: Козиру Якиму і Савка, Сисака Михайла, Ілька та Вонсяк Параску — Козира Ілько, укр. табір, Старий Ульм, бл. С, кім. 53. (1—2)

Ольгу Климюк з Підгайць, біля Дубна — швагер Мялковський Григорій, Ноймаркт, УНРРА, Теам 56. (1—4)

Лапонова Микиту — сестра, Мюнхен, Фрайман, СС-казерне, бл. 3/23. (1—4)

Брата Яворського Мирослава (останньо був в Любек) та сестру Михайлину Садівську (була в Людвігсгафен) — Володимир Вацикевич, Шраммельгоф, пошта Даерлінг бай Регенсбург. (1—3)

Синів: Годованця Микиту, нар. 1929 та Левка, нар. 1931 — батько Годованець Данило. Прошу, хто знає про них, повідомити: Інгольштадт, укр. табір.

Дружину Цветкову Параску — Цветков Афанасій, Мюнхен 68/Карльсфельд, таб., бар. 1, кім. 11. (1-3)

Еріховець Ганну з дітьми з Білорусі, с. Петровичі — чоловік Еріховець Григор, Мюнхен, Фрайман ДП центр, СС-казерне, бл. Б—III, мешк. 33. (1—2)

Казанівського Антона — дружина Казанівська Марія, Регенсбург, Гангоферзідлюнг, бл. 2/37. (1—3)

Рідних і знайомих — Зозуля Василь, табір Шварценфельд, Шльос № 17, Кр. Швандорф. (1—3)

Сина Науменко Миколу, нар. 1925 р. — батьки Науменко Зінько, Есенбах, Тремерсдорф. (1—5)

Брата Дмитра Гарбара з дружиною і дітьми — Антонина Гарбар, Пассав, Укр. Черв. Хрест. (1—3)

Тітаренко Петра, юнака 18 р., останньо в місті Егері — мати Тітаренко Марія, Регенсбург, Гангоферзідлюнг, бл. I, мешк. 299. (1—2)

Дружину Седлецьку Гелену з чотирма дітьми — муж Седлецький Михайло, Пассав, Лінденталь 35. (1—2)

Двох дочок: Кульбака Віра, народж. 1922, Ганна 1924 — Кульбака Ігор, Розенгайм, таб. «А», Інштр. (1—3)

Горового Сашка 1928 р. — Валюх Олексій, Інгольштадт. (1—3)

Рідних та знайомих — Гречаний Микола, Регенсбург, Гангоферзідлюнг, Бл. 4/101. (1—3)

Сестру Іванову Ніну, нар. 1930 р. — батьки, Іванів Григорій, Пассав, Фраунг, Гетаінде Фюрстенек. Лоіцендорф. (1—3)

Павлюк Тамару, нар. 1911 р. в Сарнах — Ольховий Михайло, Інгольштадт, Гардерштр. 26. (1—1)

Проф. Кондришина Евгена, останньо перебував Кремс, Австрія — батько Кондришин Семен і сестра Марія, Мюнхен, Фрайман. Функ Казерне 17/115. (1—3)

Хто знає що про долю Анатоля Дуцька, останньо знаходився в Ноенгаген 1, Фрайліграт 25 (коло Берліна) — шукує сестра Ірена Дуцько, зголошення до адм. «Слово». (1—3)

Знайомих з села Коропець, п. Золочів — Володимир Гуменюк, Унтер Донавгенди 2, Пассав. (1—3)

Яковлеву Тамару з дочкою Тетяною із Югославії — чоловік, Регенсбург, Ганггоферзідлюнг, Бл. 1/289. (1—3)

Кооператива Об'єднання Споживачів «Кос» у Мюнхені, прийме від тепер 1-ну або 2-і кельнерки до власної реставрації при Розенгаймштр. 46 а в Мюнхені і 1-ну машиністку з доброю українською і німецькою мовами. Платня після умови. Зголошуватись по можливості зараз. Мюнхен, Розенгаймштр. 46 а, кімната № 105.

†

В другу річницю смерти б. п. Михайла Івашкова, посадника міста Самбора, відбудеться дня 30. березня 1946 р.

ПОМИНАЛЬНА СЛУЖБА БОЖА

в церкві на Оселі, о год. 9-тій ранку, на яку запрошуємо Знайомих.

Рідня.

УВАГА! Виплачу 2.000 РМ тому, хто принесе мені на адресу: Злуніцький Яків, Регенсбург, Гангоферзідлюнг, Вільгельм Вольфштр. № 4, кімн. 314, пропавші у мене документи: 1) індекс-карта УНРРА, 2) кантинні картки, 3) посвідчення церкви св. Миколая в Берліні, 4) довідка про хворобу, 5) документи, що жив у Білій Церкві — Югославія, 6) витяг з Нансівського паспорту, засвідчений в Мукачеві, 7) реґістраційна картка, видана в місті Байройті, 8) довідка праці Райхпостдірекціон в Берліні, 9) довідка з фотокарткою Міжнародного Черв. Хреста, 10) членська книжка Мюнхенського Комітету Бездержавників. (1—1)

Хто поверне мені портфель з документами, згубленими в Регенсбурзі 6. 9. 45. р., добре винагороджу, на адресу: Демидович Павло, Регенсбург, Зафферлінг 36 а.

Кухаря або куховарку до власного ресторану, то 2-ох фізичних робітників до товарового магазину, розшукує Кооперативне Об'єднання Споживачів «КОС» в Мюнхені. Платня після умови. Працівників забезпечуємо помешканням і харчами. Подання враз зі життєписом, та свідоцтвом праці складати по адресі Кооперативне Об'єднання Споживачів «КОС», Мюнхен, Розенгаймерштр. 46 а. кімн. 105. (1—2) **Дирекція «КОС».**

Гарбара пошукує українська гарбарня у Баварії. Зголошення надсилати до адміністрації «Слово» для «Гарбар». (1—1)

КУПУЄМО:

Радіоапарат на змінний струм, латинську і українську машинку до писання.

З пропозиціями звертатися на адресу: Регенсбург, ред. газети «Слово».

Для видавництва Спілки «Укр. Мистецтво» на стало потрібні складачі для ручного складу та лінотипісти. Зголошуватись на адресу: Регенсбург, Гангоферзідлюнг, бл. 10/217.

ДО ЧИТАЧІВ І ПЕРЕДПЛАТНИКІВ!

Подаємо до відома громадянства, що надалі Видавництво **передплати** на тижневик «Слово» **не прийматиме.**

За внесену передплату Видавництво надішле інші видання, які приблизно відповідатимуть вплаченій сумі.

Тижневик «Слово» продаватиметься лише на оселі в Регенсбурзі.

Дирекція Видавництва.

УВАГА!

З технічних причин усі друки Спілки «Українське Мистецтво» виходять без кількох українських літер.

УВАГА!

Подаємо розцінку оголошень, що вміщуються в українському тижневику «Слово».

1. Для установ, підприємств, учбових та інших закладів:

сторінка	800 Р/М
1/2 сторінки	400 Р/М
1/4 сторінки	200 Р/М
1/8 сторінки	100 Р/М
1/16 сторінки	50 Р/М

2. Оголошення про розшуки з розрахунку 50 пфенігів за слово за один раз вміщення в газеті

Адміністрація.

Ціна 50 пф.

„The Word"- Ukrainian Weekly

СЛОВО

УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖНЕВИК

Рік II. Регенсбург, неділя 31 березня 1946 Ч. 13. (20)

Елеонора Рузвелт в обороні ДП

Вашінгтон. **Пані Рузвелт на зборах у Льос Анжельос заявила, що Росія повинна зрозуміти, що Америка у деяких спарвах не піде на компроміс. Одною з таких проблем є справа виселених осіб. США і В. Британія вважають, що ті виселені особи, які не захочуть повертатися на батьківщину, мають право вибрати собі таку країну, в якій зможуть вони оселитися.**

*

Лондон. На теперішньому засіданні спеціяльної комісії в справах втікачів і вивезених осіб має вирішитися проблема, чи опрацьовані Лігою Націй, УНРРА-ою і іншими організаціями справи втікачів передати ООН, чи створити для цієї цілі нову міжнародню організацію.

ЗАЯВА ГЕНЕРАЛА МЕК НЕРНІ ПРО ДП

Франкфурт. **Як повідомляє часопис «Міттельбайеріше Цайтунг» за звідомленням агенції Дана, генерал Мек Нерні, командувач американських збройних сил в Европі, 22 березня заявив на пресовій конференсії, що примусово вивезені особи, які не хочуть повертатися на батьківщину, за винятком жидів і осіб, що були переслідувані політично, мають бути включені до німецького господарського життя. «Вони мусять працювати та будуть одержувати такий приділ харчів, який одержують німці».**

Генерал Мек Нерні сказав далі, що ще не вирішено, чи такі особи одержать німецьке громадянство. Більшість примусово вивезених осіб, що готові до повороту на батьківщину, будуть відтранспортовані цього літа.

Ті особи, сказав генерал, які співпрацювали з нацистами або яких розшукують інші нації за їхню злочинну діяльність, будуть відіслані до їхньої батьківщини.

Ці заяви ген. Мек Нерні висловив підчас обговорення тяжкого харчового стану в світі. Якщо становище в американській зоні вимагатиме зменшення харчових приділів, кількість кальорій буде зменшене до 1300—1325 денно. Мек Нерні додав: «Вірю, що ми зможемо встановити такі норми, які зможуть утриматися до наступних жнив».

Франкфурт. Командування американської армії в Німеччині повідомило, що після 1 липня ц. р. опіку над виселеними особами перебере німецька влада.

Франкфурт. Як подає «Дзеннік Польскі», генерал Мек Нерні, говорячи про харчові труднощі в світі, повідомив про ліквідацію таборів для ДП в місяці серпні ц. р. До цього часу сподіваються, що більша частина виселених осіб повернеться на батьківщину; кількість осіб, які не повернуться до своєї батьківщини, обчислюють на 300.000. Це будуть головно громадяни Польщі та балтійських держав.

ДОПОМОГА ДЛЯ ДП

Лондон. **Підчас засідання Головної Ради УНРРА делегати США і В. Британії підтримали домагання кол. генерального директора УНРРА, щоб продовжувати нести допомогу виселеним особам, аж до часу полагодження цієї справи в міжнародньому обсязі.**

Право громадської критики

При кінці другої світової війни, один англійський політичний діяч (думають, що то був тодішній голова уряду В. Черчіль) подав у дев'ятьох пунктах означення демократії. Як перше право вільного громадянина демократичної країни стоїть у цих пунктах:

«Право вільного виразу своїх поглядів та право опозиції і критикувати уряд, що стоїть при владі».

Право вільного слова, право критики — це в країнах демократичних річ самозрозуміла. Для тих людей, що довго жили і «виховалися» в тотальних, диктаторських режимах, право критики здається незвиклим, надзвичайним, навіть небезпечним.

Погляньмо на справу ближче. Які завдання виконує громадська критика? Чому нею так дорожать громадяни дійсно вільних країн?

Громадська критика — це не лайка, не брехня, не наклеп. Критика (від грецького слова — «крино») значить **суд**, обговорення. Річ природна, що громадяни села, міста або держави обмірковують загальні справи, вони радяться, одні закони і розпорядки визнають за добрі, інші засуджують, як невідповідні, непридатні.

Вільна, чесна критика помагає також тому урядові, що стоїть при владі. Бо міністри не можуть усього знати, що діється в їхніх урядах, а вільна преса і слово критики в парляменті може їм відкрити очі на недоречності, зловживання і навіть злочини, що можуть статися в державних установах.

Народи вищої політичної культури уже давно оцінили велику творчу ролю громадської критики. Тому, наприклад, в Англії, окрім партії, що стоїть при владі, є завжди партії опозиційні, які діяльність міністрів критикують. В Англії уряд називається «урядом його величности» (короля). Але також партія — противниця уряду називається **«опозиція його величности».**

Голова опозиційної партії в англійському парляменті дістає навіть платню від держави, таку саму, як міністер.

Уряд вільної країни перебуває під постійним «обстрілом» збоку опозиційної партії, що критикує діяльність міністрів, слідкує за їх кожним кроком в інтересі держави, щоб та діяльність через помилку, недогляд або іншу причину не пошкодила цілому народові. В тому суспільстві, де немає вільної критики, відносини громадські «загниваються», псуються. Люди не святі і коли не чують над собою громадської контролі, то можуть допуститися недбальства і навіть протизаконних вчинків. Громадська критика рятує тих, що стоять при владі, від спокуси піти шляхом недозволеним. В цьому **оздоровна,** позитивна, додатня **роля** громадської критики. Очевидно, що легше правити державою і громадою, коли нема критики, нема опозиції, що, мовляв, «плутається між ногами» і «не дає працювати».

Славний італійський політик граф Кавур висловився одного разу, що «при стані облоги (при диктатурі) кожний осел може правити державою». Теперішній голова англійського соціялістичного уряду полковник Етлі висловився недавно, що демократія — це **найтяжча форма державного ладу.** Але при тім демократія — **найздоровша** форма державного устрою. Вона придатна для вільнолюбних людей, що шанують свою гідність і не хочуть бути під диктатурою «ослів».

І в наших громадських справах маємо призвичаюватись до звичаїв і порядків тих народів, що мають вищу політичну культуру.

Зокрема право вільної чесної критики нашому громадянству ніколи не може пошкодити, тільки допоможе.

П. Ф.

Рада Безпеки зійшлася в Ню-Йорку

Вашінгтон. Світова Рада Безпеки зійшлася на другу сесію в Ню-Йорку 25 березня. Головує на сесії делегат Китаю. На чолі советської делегації є Громико, американської — Стеттініюс.

Советський уряд і советський представник Громико надаремно домагалися перед конференцією перенести її на 10 квітня, мотивуючи це безпосередніми переговорами між СССР і Персією. Проти перенесення сесії Ради Безпеки на пізніше, виступили американський делегат Едвард Стеттініюс, представники В. Британії, Китаю й Австралії. Також іранський посол у США у двох нотах до генерального секретаря ООН домагався скоршого розгляду перського питання, бо «критична ситуація» в Персії може погіршитися.

На першому засіданні Ради Безпеки присутні делегати 11 держав розглянули советські домагання про перенесення засідань Ради Безпеки та пропозицію США, щоб перське питання полагодити якнайскорше. Советські домагання підтримав делегат Польщі. Підчас голосування за пропозицію США висловилося 9 держав за советську — 2. Таким чином, справу Персії розглядає Рада Безпеки на чергових засіданнях.

ЧЕРВОНА АРМІЯ ПОЧАЛА ЕВАКУАЦІЮ ІРАНУ

Москва. Советські війська, як повідомило московське радіо, розпочали евакуацію Ірану. Евакуація має бути закінчена впродовж п'яти-шести тижнів, якщо не станеться якісь непередбачені події.

В зв'язку з тим «Асошіейтед Прес» подає: Повідомлення московського радіо, що червона армія розпочала евакуацію Ірану, оцінюється у Вашінгтоні як добрий знак для праць Ради Безпеки.

Довкола шпигунської афери в Канаді

Оттава. Канадійський прем'єр Мекензі Кінг подав у нижній палаті дальші подробиці про недавно відкриту шпигунську аферу. Як виявляється, в цій афері замішаний визначний британський науковець, який брав участь у дослідах над атомом. Цей науковець марно намагався передати матеріяли про досліди над атомом одній з чужих держав. Але особисте втручання канадійського прем'єра своєчасно перешкодило плянованій зустрічі між згаданим науковцем та представником чужої держави.

Канадійський прем'єр заявив далі, що не можна ще остаточно висвітити цього випадку, поки не будуть відомі всі обставини. При цій нагоді прем'єр підкреслив, що нібито він переконаний, що генералісимус Сталін не схвалює таємну діяльність певних членів советського посольства та що Канада бажає затримати добрі відносини з Советським Союзом.

*

Лондон. Британського фізика др. А. Мея, який підчас війни провадив досліди над атомовою енергією, віддано під суд. Його обвинувачують у передачі таємних інформацій незнаній особі. Др. Мей спростовує ці обвинувачення.

Бої в Манджурії

Чунгкінг. Після відходу советських військ, китайські комуністичні частини зайняли міста Тіхлінг, Кріюан та Хангту на півн. схід від Мукдену. 20.000 комуністичних військ оточили місто Спепінгкай, головне місто провінції Ліяопег та почали його атакувати. Усякі зв'язки цього міста з головними містами Манджурії перервано. Китайські урядові війська виїхали з Мукдену на допомогу цьому місту.

Як повідомляє «Ню-Йорк Таймс», генерал Альберт Ведемейер, командувач американських збройних сил в Китаї, плянує інспекційну подорож до Гулютао. Гулютао — манджурський порт у затоці Ліло-Тунг, зайнята невеликими американськими частинами. Це єдиний значний манджурський порт, що є в розпорядженні китайських урядових військ. Два інші великі порти Манджурії, Інгков та Дайрен знаходяться в руках комуністичних військ.

Чунгкінг. Міністер закордонних справ Китаю повідомив, що китайський уряд одержав ноту советського уряду, в якій повідомляється, що евакуація советських військ з Манджурії має закінчитися до кінця квітня ц. р. Далі міністер заявив, що Китай буде шанувати китайсько-советський договір, але не дасть Росії ніяких нових концесій.

Агенція УНС повідомила, що комуністичні війська здобули після кількаденної облоги, місто Суенінгкай та ввірвалися до Харбіну.

ФРАНКО БОРОНИТЬСЯ ВІД ЗАКИДІВ

Мадрид. Уряд Франка передав американському посольству в Мадриді свою відповідь на видану недавно в США білу книгу. У відповіді стверджується, що Еспанія ніколи не порушувала свого невтралітету. З п'ятнадцяти документів виданих в американській білій книзі, еспанський уряд вважає тринадцять документів неістотними, бо вони походять з тих часів, коли ще США не брали участи у війні. Ці документи стосуються плянованого Франком вступу Еспанії до війни та зайняття Гібральтару.

Сталін відповідає на запитання амер. кореспондента

Москва. Московський кореспондент агенції «Асошіейтед Прес» переслав Сталінові у письмовій формі три запитання про міжнародній стан. Відповідь Сталіна на ці питання оголосило московське радіо.

На перше запитання: «Якого значення Ви надаєте Організації Об'єднаних Народів, як засобу втримати світовий мир?» Сталін відповів: «Я надаю ООН великого значення, як важливому інструментові втримати мир і міжнародню безпеку. Сила цієї міжнародньої організації полягає в тому, що вона спирається на принцип рівности народів, а не на принцип панування одного над другим»...

На запитання, що є причиною теперішнього побоювання перед новою війною, Сталін дав таку відповідь: «Я переконаний, що ні народи, ні їхні армії не бажають нової війни. Вони хочуть миру та прагнуть до того, щоб утримати мир. Я вважаю, що теперішній страх перед війною породжує діяльність деяких політичних груп, які ведуть завзято пропаганду за нову війну та шукають незадоволення й небезпеки».

На останнє питання: «Що повинні робити уряди миролюбних народів, щоб забезпечити мир і спокій у світі?» Сталін відповів, що для того потрібно, щоб громадська думка і урядові кола окремих держав організували антипропаганду проти підпалювачів війни, старання яких мають бути здушені вже в початковій стадії. «Таким людям не треба давати ніякої нагоди до надужиття свободи слова проти інтересів миру».

НОВИЙ ГЕНЕРАЛЬНИЙ ДИРЕКТОР УНРРА

Атлантик Сіті. Кол. директор УНРРА Герберт Леман повідомив, що центральне управління УНРРА призначило новим генеральним директором УНРРА кол. міського голову Ню-Йорку Ф. Ля Гвардію. Формальний вибір нового генерального директора членами ради УНРРА відбудеться на прикінці конференції, що саме відбувається тепер в Атлантику Сіті.

АРЕШТОВАНО ГЕН. МИХАЙЛОВИЧА

Лондон. З Білгороду повідомляють, що югославське міністерство внутрішніх справ заявило, що 13 березня арештовано генерала Михайловича.

ОДНА ЧИ ДВІ ІНДІЙСЬКІ ДЕРЖАВИ?

Лондон. Від 1 до 12 квітня мають відбутися переговори між віцекоролем Індії та індійськими провідниками в справі майбутнього політичного устрою Індії. Головним питанням підчас переговорів має бути таке: чи Індія після забезпечення їй незалежности буде однією державою, чи складатиметься з двох окремих незалежних держав Індостану і Панестану. Пандіт Негру, голова індійської конгресової партії, виступив проти жадань мусульманської ліги ділити Індію на дві держави та висловився за створення одного центрального уряду.

ЗАПРОВАДЖЕННЯ В ЖИТТЯ ХАРТІЇ ООН.

Вашінгтон. Президент Трумен заявив перед Конгресом, що США повинні докласти всіх сил, щоб реалізувати постуляти хартії Об'єднаних Народів. Кожна помилка буде означати зраду супроти тих, які боролися за безпеку і тривалий мир. До діяльности американських делегатів на лондонській конференції президент сказав: «США приступили до послідовного переведення в життя основних положень хартії».

ВІДОЗВА ПАПИ

Рим. В одній з останніх промов Папи Пія XII, в якій він звертається до духовенства, говориться, що церква не має наміру втручатися до політики; але ж вона не може зректися з використання своєї науки. Духовенство мусить радити вірним у політичних питаннях, посилаючись на церковну науку. Ця порада духовенства не повинна обмежувати свободи думки.

НОВИЙ ФІНЛЯНДСЬКИЙ УРЯД

Гельсінки. У Фінляндії створено новий уряд, що складається з п'яти міністрів демократичної народньої ліги (комуністів), п'яти соціял-демократів, п'яти членів аграрної партії та двох незалежних. Як повідомляє Дана, у Фінляндії створилася соціял-демократична партія єдности, яка прилучилася до комуністичної демократичної народньої ліги.

Громадські справи

Редакція «Слова» отримала три заяви, в яких відбиті думки громадських кіл про статтю «Гість з Нового Світу». Стоячи на об'єктивній позиції, (бо ж часопис є трибуна, з якої вільно кожному промовляти й боронити свої думки) редакція містить заяви й на цьому дискусії в справі згаданої статті припиняє.

СПРОСТУВАННЯ

У часописі — тижневику «Слово» (Регенсбург, 17. 3. 1946 р. ч. 11.) надруковані статті: «Гість з Нового Світу.) дра Я. Зозулі і «Перша зустріч» — без підпису — з нагоди приїзду дра о. Василя Кушніра до Української Оселі в Регенсбургу. Обидві статті не є обективні: вони в кількох місцях є перекрученням фактів, не все висвітлюють правдиво, а також констатують місцями те, чого насправді не було чи немає.

У зв'язку з цим, представники українського організованого громадянства Регенсбурзької області, спростовуючи окремі місця у згаданих статтях, подають до відома читачів «Слова» таке:

Автор статті дозволив собі генералізувати нашу імпрезу з подібними імпрезами в других таборах, до чого його ніхто не уповноважував.

Наша імпреза була улаштована доцільно, бо її програма показала Дорогому Гостеві не дрібні, буденні, як вважає автор, речі, а, навпаки, сталі вартості, характеристичні для нашого народу, себто культурно-освітні та мистецькі надбання нашого еміграційного життя, як духові цінності українського народу.

Ніякого концерту, ані аматорських вистав у нашій імпрезі не було. Це була тільки привітальна академія, ціллю якої було показати висліди нашої праці на відтинку виховання молоді та культурно-мистецькі досягнення нашої області.

Ніякої штучної маніфестації не було. Навпаки всі громадяни щиро й сердечно вітали Дорогого Гостя, доказом чого була численно зібрана українська громада з цілої области в кількості понад 1000 осіб. Не зважаючи на чотирогодинне опізнення приїзду Шановного Гостя, всі присутні в залі вітали його гучними і щирими окликами «Слава» та з великим зацікавленням і зворушенням вислухали його промови.

Програмою імпрези передбачувано і ті речі, про які згадує автор: відвідування наших установ, шкіл, приватних мешкань і т. п. одначе з причини спізненого приїзду Шановного Гостя програма була скорочена. Але Гість знайшов таки час, щоб відвідати і приватні помешкання і деякі наші установи.

Багато висловів, поданих як вислови о. др. Кушніра є приватними рефлексіями автора, тому обидві статті не є вірним віддзеркаленням фактичного змісту того, що о. др. Кушнір сказав.

Вважаємо, що такі статті не повинні мати місця в українській пресі, бо вони не є здоровою критикою нашого суспільного життя. Натяки автора на «спекуляцію безвідповідальних одиниць, зайву хвалькуватість, незрілі уми» і т. д. щодо нашого терену не мають місця, а при такій нагоді ні в якому разі не можна вважати їх тактовними.

За згідність:

Рада та Управа Оселі, Обласне Представництво, Ліга Політ. В'язнів нім. тюрем і концтаб., Санітарно-Харитативна Служба — Станиця Регенсбург, Гімназія, Нар. Школа, Укр. Жіноцтво, Учительське Об'єднання.

АМЕРИКАНСЬКИЙ МІНІСТЕР ЗА ЗМІЦНЕННЯ ПРИЯЗНІ З РОСІЄЮ

Вашінгтон. В одній з промов віцепрезидент та міністер торгівлі США Уоллес заявив, що потрібно докласти особливих старань в обговоренні спірних питань з державними діями Советського Союзу, щоб досягти дружнього порозуміння. Припущення про війну між США і Росією є безпідставні та нерозумні, так само, як припущення про можливість війни між США і Англією або Францією.

Міністер заявив, що Росія більш, ніж будь-яка інша держава, потребує миру, щоб залікувати рани заподіяні їй війною.

КОМЕНДАНТ КОНЦТАБОРУ В ОСВЕНЦІМІ АРЕШТОВАНИЙ

Люксенбург. Кол. комендант концентраційного табору в Освенцімі Рудольф Гес після довгих розшуків, арештований офіцерами британської військової поліції в одному з селянських дворів біля Фленсбургу. Підчас першого допиту Гес признався, що в Освенцімі він задушив газом до двох мільйонів людей. Гес належить до найбільших масових вбивників та воєнних злочинців.

ДО ХВАЛЬНОЇ РЕДАКЦІЇ ЧАСОПИСУ «СЛОВО» В РЕГЕНСБУРЗІ

Вельмишановний Пане Редакторе!

З приводу статті «Гість з Нового Світу», вміщеної 17. 3. 46 на сторінках Вашого поважаного часопису, виникли в місцевій оселі та на передвиборчій конференції небезпечні суперечки, які характеризують нездорові наші суспільні відносини і свідчать про одобічне групове наставлення деяких представників нашої суспільности, що заперечують громадські методи праці в теперішніх вільних демократичних умовах, де свобода слова й думки, як також і здорова конструктивна критика, є підставою нормального громадського життя.

Поступовання згаданих представників не відповідає основним життєвим засадам, типовою ознакою яких у нас завжди був і є дух демократизму, про що свідчить ціла історія нашого народу.

Їхні вимоги до редакції «Слова» видрукувати з приводу статті каяття різко розходяться з засадами волі думки й друку та взагалі утворюють атмосферу, при якій стає небезпечним висловити те, що не подобається певним особам чи групам, які намагаються монополізувати виключне право на репрезентацію в нашому громадському житті. З огляду на це з усією рішучістю зазначаємо і підкреслюємо, що волю слова й друку вважаємо основною засадою людського життя. Україна потрапила в неволю з того моменту, як утратила її передумови. Вільна преса — це єдина трибуна, з якої має право висловити свій погляд кожний громадянин. Отже, серед нас не сміє бути жодного насильства над виявом творчої думки в слові і в письмі та не сміє бути жодних обмежень права критично оцінювати суспільно-громадську поведінку або діяльність тих чи інших осіб та організацій.

Уважно ознайомившись зі змістом статті, стверджуємо, що вона загальним своїм змістом не зачіпає ні осіб ні організацій і правдиво відбиває погляди значної частини нашої еміграції та підтримує консолідаційну акцію, розпочату заокеанськими братами, осуджуючи всі ті нездорові явища, що стоять цьому на перешкоді.

Констатуємо з жалем, що організатори передвиборчої обласної конференції, ініціятори протесту проти статті й автори «Спростування» не виявили бажання відгукнутись на нашу пропозицію скликати вужчу нараду, яка мала б полагодити справу порозумінням.

Регенсбург, 27 березня 1946 р.

За Парафію Автокефальної Української Православної Церкви в Регенсбурзі **Інж. В. Васюк.**

За Союз Ветеранів визвольної боротьби **Підполковник Евтушенко.**

Голова Спілки українських письменників і журналістів в Регенсбурзі **Віктор Приходько.**

За Товариство співробітників Українського Техн.-Господ. Інституту **Інж. Г. Денисенко.**

За Товариство Українських політичних в'язнів Голова Т-ва **Самійленко Степан.**

Голова секції інженерів **Інж. О. Антипів**

Голова медичної секції **Др. Мед. О. Плітас.**

За Робітничо-Селянську секцію **Г. Неділько.**

Декан філії Українського Народного Університету **Проф. С. Драгоманов.**

Голова Батьківського Комітету при гімназії **Др. Е. Приходько.**

Голова Жіночої секції **Др. З. Плітас.**

ВІД АВТОРА

З приводу повищих заяв, мушу сказати кілька слів. Не було на світі ні одного журналіста, який би задовольнив всіх читачів. І я на це не претендую.

Незрозумілим є лише той запал, з яким певна група намагається мене особисто чернити, приписуючи мені думки, яких я не сказав ані про Регенсбург, ані про них.

Моя стаття була натхнута добрими намірами до осягнення консолідації.

Щодо змісту статті, то в ній, крім прикрої помилки, яка трапилась при її переписуванні, коли замість ужитого мною слова «тучні маніфестації» вскочило слово «штучні», я нічого не можу змінити.

Др. Яків Зозуля.

Новий советський уряд

Москва. Як повідомляє Ройтер, рада союзу та рада національностей на спільному засіданні вибрали президію верховної ради СССР та ради міністрів Советського Союзу.

На місце Калініна, що відійшов через поганий стан здоров'я, на голову президії верховної ради обрано Миколу **Шверніка**, на секретаря — Горкіна. Крім того, обрано відповідно до кількости союзних республік 16 заступників президії верховної ради та 15 членів президії.

Верховна рада затвердила запропонований від Сталіна склад ради міністрів Советського Союзу. Сам **Сталін** є головою ради міністрів та міністром військових справ. Заступником голови ради міністрів призначено **Молотова**, який одночасно залишається і міністром закордонних справ.

Дальшими заступниками голови ради міністрів призначено: **Берію, Андреева, Мікояна, Косеїна, Вознесенського та Кагановича.** Крім того, у члени президії вибрано маршала **Буденного.**

На пленарному засіданні центрального комітету комуністичної партії затверджено **Сталіна** генеральним секретарем ЦК ВКП(б).

*

Москва. Як повідомляє агенція Ройтер, заступниками міністра закордонних справ, Молотова, призначено: Андрія Вишинського, Максима Літвінова, Володимира Деканозова та Олександра Лозовського.

Нове воєнне міністерство підлягає Сталінові. Воно є верховною командною владою для всіх наземних, повітряних і морських сил. Заступниками воєнного міністра призначені: генерал Н. Булганін, Олександер Василевський, що є одночасно і начальником генерального штабу, Григорій Жуков — з затриманням свого посту командувача наземних збройних сил, адмірал Н. Кузнецов — одночасно командувач морських збройних сил, генерал Варшінін — одночасно командувач повітряних сил та генерал Сергій Круглов.

Нюрнберзький процес

Нюрнберг. 18 березня розпочав допит Герінга головний американський прокурор Роберт Г. Джексон. Герінг признався, що після захоплення влади 1933 він уважав за потрібне створити концтабори для боротьби з опозицією в Німеччині. Щодо способів запроторювати туди людей, то це не було зовсім таємницею, бо він, цебто Герінг, сам про це публічно говорив і писав.

У вівторок перервано допит Герінга, щоб почути зізнання свідка оборони Біргера Далеруса, шведського інженера, який на передодні вибуху війни силкувався урятувати мир як посередник між Герінгом і Гітлером, з одного боку, та Галіфаксом і Чемберленом, з другого. Витрати на свої поїздки з тією метою Далерус обчислює на 15.000 долярів. В 1939 р. написав Далерус книжку «Остання спроба», у якій стверджує, що Гітлер мав намір напасти на Польщу і сподівався, що Англія згодиться на це, або принаймні не буде втручатися. Це саме повторив Далерус тепер перед судом як свідок. З його дальших зізнань виходить, що готовість до миру в Герінга не була щира, бо в той час, коли Далерус їздив раз-у-раз то до Лондону, то до Берліну, щоб уможливити порозуміння між Англією й Німеччиною, справа нападу на Польщу була вже остаточно вирішена.

Під кінець Далерус заявив, що коли б він знав все те, що знає тепер, ніколи не починав би тих спроб посередництва.

В четвер знову допитувано Герінга. Британський прокурор Сер Девід Меновел-Бройф закинув Герінгові, що той знав про наказ розстріляти 50 англ. летунів в таборі Сталаг III. Советський прокурор генерал Руденко зачитав документ про розстріл 50—100 комуністів за одного забитого німецького вояка. Цей наказ, за заявою Герінга, видав сам Гітлер, який до первісно написаного числа 5—10 додав по одному нулеві.

Щодо бажання Герінга порозумітися й уникнути війни, то в це не можна вірити, бо Гітлер сам казав, що тут річ не в Данцігові, бо ідеться про розширення життєвого простору для німців. На це Герінг заявив, що ці вислови Гітлера не слід брати серйозно.

Герінг заперечив те, що ніби він знав про відносини в концтаборах. Він не читав також ніяких закордонних часописів і не слухав радіо, бо це все була пропаганда. Німецької пропаганди він також не слухав.

Генерал Руденко звернувся до нього з запитанням, чи він пригадує собі його власні слова, скеровані до Райхскомісарів, якими він (Герінг) поучає, що місією не є дбати про добро доручених їм країн, а лише використати ті країни до решти. Герінг виправдувався вибухом свого темпераменту.

На закінчення Герінг сказав: «Я зробив, що міг, щоб уникнути війни, а коли війна таки вибухла, я все зробив, щоб Німеччина цю війну виграла.

ЩО? ДЕ? КОЛИ?

* Леон Блюм, що прибув до США як французький спеціяльноуповажений веде переговори про американську позику для Франції в розмірі двох з половиною мільйонів долярів.

* У Франції покарано на смерть за співпрацю з ворогом провідника французьких бластиних сорочок Марселя Бікара.

* Аліянтська Контрольна Рада у Відні дозволила австрійському урядові вислати дипломатичних представників до всіх країн, за винятком Німеччини і Японії.

* Маршал Тіто підписав підчас свого перебування в Варшаві двадцятилітній пакт приязні й допомоги між Польщею і Югославією.

* Контрольна Рада в Австрії заборонила соціялістичний щоденник «Ное Цайт» за опублікування статті, в якій заатаковано советську політику в 1939 році.

* Прем'єр Лібанону запротестував проти наміру створити сіоністичну державу в Палестині.

* Цими днями має бути підписана в Лондоні умова про незалежність Трансйорданії.

* Підчас катастрофи потягу біля Аракаю в Бразилії втратило життя 185 осіб.

* Англійське радіове товариство ББЦ на пропозицію британського парляменту запровадило щоденні звідомлення російською мовою.

* На підставі розпорядження міністерства внутрішніх справ союзної югославської республіки, югославські громадяни, які не повернуться до 16 квітня ц. р. на батьківщину, втратять югославське громадянство.

* Прем'єр Болгарії Георгієв повідомив про димісію його уряду та уповноваження його створити новий уряд.

* Папа Пій XII висловився проти обмежень в'їзду до США.

* Один з американських профспілкових діячів Сегал, повернувшись з інспекційної подорожі по Польщі й Німеччині, заявив, що в Польщі живе тепер 70.000 жидів. Перед війною було в Польщі 3,5 мільйона жидів.

* В Парижі розпочався процес проти генерала Вайгана, якого обвинувачується в тому, що він підготував разом з Петеном занепад республіки.

* Американський сенат затвердив призначення генерала Сміта новим амбасадором США у Советському Союзі.

* Георг Аксон, політичний дорадник генерала Мек Артура, заявив у радіо, що біля 90 відс. японського народу бажає, щоб далі залишився на троні імператор Гірогіто як «символ японської єдности».

* Англійський уряд опублікував закон про націоналізацію лікувальних закладів.

ШВАЙЦАРІЯ ВІДНОВЛЮЄ ДИПЛОМАТИЧНІ ЗНОСИНИ З СССР

Женева. Швайцарський уряд повідомив про відновлення дипломатичних зносин з Советським Союзом та обмін з ним дипломатичних представників. Пропозиція про відновку дипломатичних зносин вийшла від Швайцарії. Слід зазначити, що зірвання дипломатичних зносин наступило в 1924 р. після вбивства в Швайцарії советського дипломата Воровського. Вбив його народжений в Росії швайцарський громадянин Конраді.

ЗАГАЛЬНІ ВИБОРИ В ПОЛЬЩІ

Варшава. Представник польського міністерства закордонних справ заявив представникам преси, що загальні вибори в Польщі відбудуться найраніше в кінці місяця червня. Виборчі закони мають бути опубліковані 1 квітня.

ЖЕРТВА БЕРЛІНСЬКОЇ ЕКСПЛЬОЗІЇ

Берлін. Підчас експльозії вибухових матеріялів у казармах Александра, де містилася поліція, згинуло 2 особи, 29 осіб є тяжко поранені та 120 — легко ранених.

ВПИС СТУДЕНТІВ ДО УТГІ

Український Технічно-Господарський Інститут (УТГІ) в Регенсбурзі приймає вписи студентів авдиторних високошкільних студій на літні семестри акад. року 1945-46 на відділах: **Агрономічно-лісовому** — семестри I (спіл. агр.-ліс.), II (спіл. агр.-ліс.), IV (спіл. агр.-ліс.), V агр., V ліс., VIII агр. (в Мінхені); **Ветеринарно-зоотехнічному** (в Мінхені) — I та II сем.; **Хеміко-технологічному** — I та II сем.; **Будівельному** — I таII сем.; на **Економічному факультеті** — I та II сем.

Вписи відбуваються для Агрономічно-Лісового Факультету щодня між 10—12 год. в авдиторіях УТГІ в Регенсбурзі Лібльштр. 2, для Інженерного — також, для Економічного — Бадштр. 54, крім того в Делегатурах УТГІ та через пошту Регенсбург, Гангоферзідлюнг, Кляйс ф. Папештр. 2.

Початок навчання на всіх факультетах 29 квітня 1946 р.

Ректорат УТГІ.

Ю. КОСАЧ

Письменник, критик, дилетант, читач

Нема трагічнішої людської долі, ніж письменницька, менше — мистецька взагалі. Бо коли людина, активна в кожній іншій царині, ще за свого життя, іноді безпосередньо, бачить проектування своеї праці на дійсність, письменникові приступ до дійсности заборонено. Що більше — йому судилось, здебільша, життя сновиди, невдахи, об'єкта іроній й явного глузування, парія й «лишенця».

Ось приклади. Як би у 1820 році пересічного, може й навіть доволі начитаного англійця спитали, хто такий Шеллі, то він не вагаючись відповів би: «Це здається, якийсь безталанний початкуючий поет із мерзенним світоглядом і з більш ніж сумнівним характером». Сучасний англійський журнал «Де Квотерли Ревірю» писав, що життя Шеллі — це «низька пиха, холодний егоїзм і не лицарська жорстокість». Один випадковий стрічний, ненависник Шеллі, озлоблений його поезією, вдарив поета в лице, того самого поета, що подарував першому стрічному злидареві власні черевики й прийшов додому босий, того самого Шеллі, що відвідував бідних у лондонських шпиталях та лікував їх і потім сам заразився небезпечною недугою. Здається, Байрон, який написав на могилі свого друга «Серце, сердець», із своею щирою любовю до нього, був единий серед англійського тогочасного суспільства, яке солідарно, поголовно й послідовго ненавиділо поета, якого тільки багато років після смерти визнано не лиш за одного з найбільш поетів Англії, але й за одного з найвизначніших ліриків світу.

Уот Уітмен видав 1855 року свою книгу лірики «Листя трави». Нині Уот Уітмена ставлять нарівні з Ф. Френо, Г. Лонгфелло, А. Е. По клясиком поезії США. Але в перші дні після виходу «Листя трави» преса США накинулась на поета з базарною лайкою, називала його епітетами, з яких «безхарактерний», «йолоп», «божевільний», «маніяк» були ще дуже лагідними. Громадськість поважно розважала над проблемою, чи не посадити Уітмена в дім божевільних. Автім подібну долю мав і сам Байрон, поряд Шекспіра найбільший поет Англії всіх часів. Единбург Ревію з 1808 р., подаючи критику творів Байрона, писала, що «коли б хтось покликав лорда Байрона на суд за постачення деякої кількости віршів, то дуже можливо, що судля не визнав би змісту цієї книги за поезію». Цей же журнал вважав, що кожний десятий гімназист в Англії пише краще, ніж Байрон. Після цієї рецензії наступила мовчанка, що тривала понад 50 літ.

Врешті злобна критика — це ще, здається, найневинніша зброя громадськости супроти вітчизняного письменника. Ось незабутні слова Юрія Липи підчас одної прогулянки по Львову: «Чи ви можете вдуматись в ганебність цього речення: Франка у Львові колись бойкотували? дослівно: Івана Франка»...

Імовірно, що в тридцяті роки мин. ст. найбільшим поетом у Петербурзі вважався якийсь Остолопов (номен-омен!), а не Пушкін, зненавиджений, висміюваний, зацькований і затурканий двірською камариллею і літературизуючим суспільством.

Поет живе в майбутньому приблизно на сто років вперед, як це про свій твір «Червоне й чорне» говорив Стендаль, уступаючи місце — дилетантові — синові сучасности.

Дилетант — персонаж скрізний. Він іде через усі епохи й суспільства тріумфатором. Він святкує ювилеї, він збирае овації, він пожинае лаври, витискаючи безцеремонно поета. Дилетант засідае неодмінно як «визначний», «маститий», «орденоносний» на всіх невральгічних вузлах літературного життя сучасности. Він громить, він веде, він надае тон, він і тільки він. Характерно, як дилетант ненавидить справжній талант, на відміну від поета, який радіе кожним новим талантом і кожним успіхом свойого товариша. Питоменність дилетанта — це його виключний егоцентризм, він не стерплюе ніякої спроби іерархизування цінностей сучасности, бо це «суб'ективізм!» Маніжний і всіма люблений та шанований («наш поет» і т. д.) буде завжди стояти за «об'ективну» оцінку, себто за ніяку. Він бо — дилетант, прийшов на світ із натуральним правом бути першим живим після великих умерлих.

Цікаво простежити еквілібристику критики (зокрема в спільнотах не з надто виробленими нормами літературної критики). Критики, люди взагалі з деякою життевою мудрістю, силкуються лавірувати поміж Скиллею поетів і Харибдою дилетантів. Якщо це не принципова негативна позиція, як у випадку Шеллі й Байрона, де критикам хоч теши кіл на голові, але ніколи не змусиш їх піти проти течії (бож кожний рецензент здебільша претензійно вважае себе за «голос народу» або — скромніше — «читача» або «більшости»), то тут застосовується діялектичний прийом-відповіді не впрост, а аргумент до неістотного.

Напр., «мова». Ми не хочемо ображати мовознавців, але: В. Гюго ужив у своїх перших творах понад 3000 слів, яких Академія не визнавала французькими. Синтакса Достоевського особливо неохайна. Рецензуючи вірші одного з передових поетів сучасности, львівська критика метала на нього громи за слова, які десять років пізніше повторяли на всі лади різні протеговані тією ж критикою дилетанти й епігони. Критиці, звичайно, не йдеться про те, **«що»** говориться — важливіше **«як»**. (Знаменний вислів з іншої нагоди, але на цю саму тему, В. Леніна, який на бідкання, що большевики не дають українцям мови, а то б вони (українці) готові були їх визнати, коротко заявив: «Дайте їм три мови»).

Дилетантові звичайно, завжди легше говорити «як», ніж «що». Він живе серед суспільства чуйно й нашошорено, він ловить вухом, що «в траві шумить», він геніяльний виловлювач смаку, моди, настроїв. Він як елегантний лакей уміе гарно «подати». В білих рукавичках, іноді з «громом фанфар», іноді зі скорбною гримасою П'еро, іноді з тонкою усмішкою дипломата. Чисто, беззгучно, плавко й мелодійно. Критик — посередник між літературою й суспільством, пар екселянс, любить принцип **«як»**, рідше **«що»** — і в цьому трагедія поетів, тріюмф дилетантів й недуга критиків. Але існуе ще Хтось, великий Немова — читацька маса.

Поет із його трагедією несучасника своеї сучасности — це Дон Жуан, якому Дон Гонзало (Командор) із драми Тірси де Моліни дае обід: тарілку із скорпіонами й зміями. Проте поет — Дон Жуан — відказуе:

> Що ж, я їм і їстиму, якщо ти навіть мені з усього пекла, василісків подаси...

Каталінон з п'еси де-Моліни — хитрий Станарель — Читач, не їсть із Дон Жуаном ні скорпіонів, ні змій, а тим менше василісків. Але він знае, що все ж його химерний пан ближчий йому, ніж суворий командор. Рецензент, ось такий собі Кристобаль Сюарез, напевно шанований протектор дилетантів, обурювався, що «люди, які ледве вміють писати, беруться за писання п'ес, як, напр., один кравець із Толеда, погонич мулів із Севіллі та інші їхні **простодушні** товариші». (До них «простодушних товаришів» кравця й погонича мулів — драматургів належали м. ін. Лопе де Вета й Кальдерон. Сюарез не знав також, що Бен Джонсон був за професією слугою, а Веласкез невільником). Проте глядач не слухав Сюарезів і навіть взагалі не інтересувався їхнім існуванням на світі, він просто проглядів всі 600 п'ес Кальдерона та пробив йому шлях у безсмертя. Автім глядача (читача) не інтересуе й особистість поета. Те, що недавно, після виставлення «Отелла», негри в якомусь містечку США домагались автора — Шекспіра, не знаючи того, що цей добродій умер уже 300 років тому, мае свое глибоке символічне значення. Анонім читача (глядача) дорівнюе анонімові автора. Живим і названим залишаеться тільки твір. Це закопаний скарб, залишений поетом, що до його трагедії нема діла нікому, хіба крім нього самого. Це скарб таемничого Сезаму, а ключі до нього мае лиш Вічність. Вартівничий усього, що крізь пил років і століттів, крізь суету рецензентів і дилетантів, крізь осуд блазня і гул юрби просіеться **гарним** і **добрим**.

Грабунок музейних цінностей УАН

Регенсбурзька газета «Міттельбайеріше Цайтунг» з дня 12. 3. 1946 р., нумер 20, вмістила цікаву статтю п. з. «Документи ганьби», в якій подано короткий огляд документів, оголошених від прокурорів на нюрнберзькому процесі. Цих документів е вже понад 2100 штук. Із цієї великої маси названа газета подае деякі витяги. Між ними е один і про пограбування музейних цінностей Української Академії Наук.

Цей витяг публікуемо в перекладі на українську мову: «Указ фюрера з 1. 3. 1942 р. говорить: «Діловий штаб Розенберга мае право перевірити всі бібліотеки, архіви, льожі та всякі інші ідеологічні і культурні установи, щоб віднайти там відповідні матеріяли, які треба конфіскувати на користь ідеологічних завдань націонал-соціялістичної партії».

Що підпало під цей «ідеологічний матеріял нацистської партії», пояснюе звідомлення СС-Оберштурмфюрера др. Ферстера з 10. 11. 1942 р.: «Багате жниво мали ми в бібліотеці Української Академії Наук, де сконфісковано найбільші цінності в перських і китайських пергаментах, російські та українські хроніки, перводруки російських письменників та рідкі твори російських мистців, зокрема з київських музеїв вивезено до Берліну твори російських малярів, а саме образи та портрети».

Твердження др. Ферстера, що вивезено твори російських письменників і мистців не відповідае правді, бо в УАН зберігано в першу чергу скарби української культури і вони якраз стали жертвою нацистського грабунку.

Чи їх повернуть колись на Україну, чи не пропали вони безповоротно підчас бомбардування Берліну та вуличних боїв перед остаточним зайняттям його советськими військами?

Ось сумні питання, які непокоять нас усіх.

УНРРА розподілить 9 мільйонів тон харчів

Атлантик Сіті. УНРРА з час від 1 березня до 30 червня цього року мае розподілити 9 мільйонів тон різних товарів поміж 16 країнами. Якщо перевести вартість цих товарів на доляри, то кожна з поданих нижче країн одержить товарів на таку суму долярів: Китай — 375.000.000, Польща — 375.000.000, Югославія — 369.000.000, Італія — 359.000.000, Греція — 306.000.000, Чехословаччина — 241.000.000, Україна — 189.000.000, Білорусь — 61.000.000, Австрія — 68.000.000, Альбанія — 25.000.000, Мадярщина — 3.300.000, Філіпіни — 3.000.000, Додеканез — 3.000.000, Фінляндія — 2.500.000, Сан Маріно — 30.000, Абісинія — 10.000.

Як заявив американський представник в УНРРА, ця організація припинить свою діяльність в Европі в кінці 1946 року, а на Далекому Сході — в березні 1947 року. Країни, що користали з допомоги УНРРА, після цих дат зможуть діставати допомогу з Світового Банку та міжнароднього валютового фонду.

ГАЛИНА РОЗМАЙ

Рік тому

«Прокидаюся з таким несмаком до життя» — говорила одна моя знайома тієї пори. Так, бо ж прокидаешся уночі і зі страхом чекаеш сигналу до вставання.

Кара-тара, кара-тара...

Цей звук походить від ударів коцюбою по залізній дошці. «Каратае» наша портьерка Фрав Шваб, або, як ми її звемо, — Швабка.

Пів п'ятої, треба вставати: праця на фабриці починаеться о шостій, а до фабрики далеко.

Взимку ця пора ще чорнісінька ніч. В нашій кімнаті 50 людей, з яких 14 дітей — віком від одного місяця до 13 років; вночі бракуе повітря і створюеться какофонія звуків від тоненького няв-няв малої Ксеньки до міцного альта вже старшої Ані, від коклюшного кашлю бідної Сянки до трагічного стогнання та схання старого кравця.

Сон тоненький, наче павутиння від тісноти, задухи, неспокою і... блощиць.

Вони в Австрії якісь надзвичайні, племінні і страшенно агресивні.

Ах, як хочеться спати, коли каратае коцюбка!

От хтось зітхае, хтось найрішучіший зіскакуе з поверхового ліжка, засвічуе електрику: починаеться новий день, такий безрадісний та несмачний на чужині.

Снідаемо. Чорна кава майже стопроцентово зимна, бо варять її ввечері і до 5-ої ранку вона добре прохолоне.

Шматочок хліба? Проблема: чи з'їсти чи лишити донечці (дістаемо кіло на тиждень — гай, гай!).

Вже заревла заводська сирена, руки прискорюються, похапцем одягаемося.

Надворі зимно. Сяють зорі в далекому чужому небі. Групами і поодинці поспішають робітники до фабрики. Німці їдуть роверами, українці, росіяни, поляки, чехи — пішки, серби полонені під вартою.

Ми мешкаемо в містечку Е., а фабрика в містечку Н., яке межуе з нашим, розділяе їх невеличка ріка — Ляйта. Доходимо до мосту — вдруге реве заводська сирена. Коли ревітиме втрете, ми мусимо вже стояти біля варстатів.

В таборі е циганка Маруся. Вона подібна до муринки — мае великі і грубі уста, але очі прекрасні — чорні зі стрільчатими віями, легка зграбна хода, золоті кульчики у вухах. Вона мае чоловіка, гарного цигана, якого забрали копати окопи. Маруся поїхала до нього в неділю, і за це фюрер вибив її по лиці і вона вся запухла. Незабаром вона буде матір'ю. Як безпорадно виглядае вагітна жінка! Треба остаточно втратити всі людські почуття, щоб відважитися бити її.

Ми, українські робітники, мешкаемо разом з поляками, чехами та бельгійцями у великому млині, який тепер уже нічого не меле. У нас не фюрер, а фюрерка — Польді, мала, бридка, з неокреслено сухим та бездушним виразом очей. Вона використовуе авслендерів з матеріяльного боку: карток ми на руки не дістаемо, все дістае вона і передае на кухню стільки, скільки вважае за потрібне. До того вже цілком неощадно обкрадае наших дітей: дітям видае лише половину того, що нам, цебто пів кгр хліба на тиждень, $2\frac{1}{2}$ декаграмів товщу, половинна порція обіду тощо.

Скаржитися не було кому. А коли хтось підносив голос, на другий день діставав виклик на окопні роботи. Тому мовчали.

Терпіли.

В цеху шалений гуркіт машин. Перші дні ходили ми, як глухі, наче в вухах вода, потім призвичаїлися. Далеко тяжчим е те, що цілий робочий день мусимо стояти на ногах біля варстатів, присісти ні на хвилинку не можна, бо зараз підскочить майстер.

Наша фабрика продукуе мішки, рядна, білу дерев'яну вовну.

Сусідка по машині, мадярка — чорна, елегантна дівчина, дивиться на нас зневажливо. Німки робітниці — добріші, завжди порадять, допоможуть.

Зате все начальство — майстри, інженери, директор... о.. о...

Директор відверто виявляе ненависть до нас. Пригадую характеристичні епізоди: один з наших, вже поважного віку інженер, заявив, що у нього астма, що він задихаеться в кімнаті, де е 50 людей. На це директор з цинічним сміхом сказав: «Варто було б вас повісити, тоді мали б досить повітря».

Одна з матерів попросила, щоб він (дир.) дозволив їй спати з дітьми не на поверховому ліжку. Він, замість відповіді, рвучко схопився за телефонну слухавку, щоб... цю жінку негайно забрали до Штрасгофу, пекельного дурхгангслягеру.

Клясичне «Швайн» і «Швайнерай» так і сипалося нам у вічі.

Заступник директора — головний інженер, завжди о пів восьмої з'являеться в цеху. Холодне кам'яне обличчя, затиснені уста, типовий «іберменш». На нас дивиться приблизно так, як в звіринці люди, дивляться на нецікавих тварин.

Пам'ятаю такий випадок: одного з наших забрали на окопні роботи десь за 100 км на мадярський кордон. Жінка його з дитиною залишилася. Малий Богдан прийшов на світ на німецькій землі десь у жовтні. У грудні він захворів на запалення легенів. Пішли до інженера (він був водночас і секретарем партії і очолював окопні роботи), щоб він дозволив чоловікові приїхати до родини. Інженер страшенно обурився: як насмілилися жалюгідні унтерменші потурбувати його світлість вдома. Подруге, він заявив, що жодної рації немае в тому, щоб викликати чоловіка з окопної праці, бо тепер е 14-те, а 30-го він взагалі мае повернутися, отже мусите почекати зі своїми дітьми та примхами.

Малий недисциплінований Богдан того не збагнув і пішов навіки спати до негостинної німецької землі, так і не дочекавшися до 30-го. Ми попрощалися з ним: лежав, як велика лялька, у рожевих капчиках і з чемненько складеними восковими рученятами.

Переслідування церкви в Україні

(УПС). Після арешту та вивозу єпископату гр.-кат. церкви, постала у Львові під натиском большевиків т. зв. ініціятивна група для з'єднання гр.-кат. церкви з православною. На чолі тої ініціятивної групи став о. Костельник як представник Львівської епархії. Від перемиської епархії ввійшов до неї о. др. Мельник, а від станиславівської парох Копчинецъ о. Пельвецький. Ініціятивна група вислала до священиків звернення з закликом, щоб приступали до акції об'єднання церков. Водночас відділи для справ релігії при райвиконкомах звернулися до сільрад з «пропозицією» скликати зібрання найменше 20-ти громадян села для вибору церковного комітету в складі трьох осіб та ревізійної комісії, теж у складі трьох осіб. Комітет та комісія мають 1) кермувати справами церкви в селі, 2) допускати до церкви зареєстрованих священиків, цебто тих, які перейшли на православ'я, 3) дозволяти контролю від органів безпеки в церкві. А також всі комітети мусили підписати вже готову умову в трьох примірниках, на основі якої держава віддає в користування вірних церковний будинок (виходячи з засади, що ціле церковне майно належить державі).

Коли вступ священиків до ініціятивної групи відбувався кволо, тоді почалися погрози з боку НКВД. В кінці о. Костельник та о. Мельник на деканальних соборчиках заходилися були переконувати священиків, щоб вони підписували заяви переходу на православ'я, бо коли не підпишуть, то їх вивезуть, на їх місце дадуть православних священиків, а церковне майно знищать. Здається, що ці та ще деякі «аргументи» керманичів ініціятивної групи переконали священиків, бо більшість їх підписали заяви про вступ до ініціятивної групи. Проти священиків, котрі не схотіли підписати такої заяви, НКВД застосувало репресії: в'язницю й тортури.

Пласт — Шевченкові

Узбіччя гори над Дунаєм, вкритої лісом, декілька кільометрів за Регенсбургом було 24 березня свідком небувалого ще тут свята. Сюди з регенсбурзької оселі чужинців прибули українські пластуни і пластунки, щоб перебрати посвячений вранці цього ж дня в церкві прапор пластового коша в Регенсбурзі, скласти пластову присягу та відзначити столітні роковини написання «Заповіту» Тараса Шевченка. Крім чисельно зібраного українського громадянства, на це свято прибули також гості — українські пластуни з Штравбінгу, а з регенсбурзької оселі — білоруські, литовські, латиські й російські пластуни і пластунки.

Свято почалося піднесенням українського прапору при співі національного гимну. Одночасно запалено ватру, вогонь якої не вгасав до кінця свята. Після промов сеньорів пласту відбулася присяга пластунів та урочисте вручення кошові його прапору. З привітаннями і побажаннями для українських пластунів виступили представники міжнародного пласту і латишів, далі білоруські пластуни, представник литовського пласту, представник української обласної команди пласту та голова українського Обласного представництва. На кожне привітання пластуни відповідали могутнім трикратним «Скоро, Красно, Обережно, Бистро».

Після офіційної частини наступило відзначення столітніх роковин «Заповіту». Далеко на Схід поплив з уст української молоді й старших спів цього безсмертного і незабутнього твору Шевченка. Далі, після короткого, але змістовного слова проф. Іваненка, наступила різноманітна програма: співи, деклямація, сольоспів, танці. Кожна з тих точок програми була виконана добре. Особливо гарно співали пластуни під акомпаніямент гітар. Було видно, що упорядчики свята підготували його старанно. Слід також відзначити конферанс'є, що вмів своїми дотепами розвеселити чисельну публіку. Навіть дощик, що накрапав, не вплинув на настрій зібраних.

Вже темніло, коли присутні на святі залишали гай. Хто пішки, хто автом поверталися до оселі. Пластунське свято безперечно належить до найбільш вдалих українських імпрез у Регенсбурзі.

Д.

Семиріччя незабутніх днів

У КАРЛЬСФЕЛЬДІ

Славні дні березня 1939 року, дні проголошення незалежности Карпатської України сповнюють радістю і гордістю серця кожного українця. Щороку урочисто відзначає наш нарід цю знаменну історичну дату і шанує пам'ять тих, що загинули в нерівній боротьбі за волю і честь вітчизни.

Урочисто святкували семиріччя самостійности Карпатської України в таборі Карльсфельд. 16 березня відбувся реферат д-ра Кушніренка на тему: «Карпатська Україна на шляху до своєї державности». В рефераті яскраво зображено історичний розвиток Карпатської України та її боротьба за волю.

17 березня о 8-ій годині відправлено урочисту Службу Божу, з панахидою в обох церквах — православній і греко-католицькій. Панахида відбулася у великій залі біля декоративного могильного горба з березовим хрестом та стрілецькою шапкою — на честь полеглих у визвольних змаганнях. Багато вінків від шкіл, пласту, різних організацій. Світлій пам'яті героїв, що поклали голови свої за волю рідного краю присвятив свою промову о. проф. Тарновський.

О третій год. дня почалася урочиста академія. Велика заля переповнена вщерть. На сцені, над великим портретом президента Карпатської України о. Волошина, звисає жовто-блакитний прапор, а з обох боків — тризуб князя Володимира і герб Карпатської України — ведмідь.

Академію відкриває вступним словом др. Л. Желтвай, який згадав незабутні події. З деклямаціями поезій виступили І. Фізер, М. Калинич, М. Кукурузова. Серед рецитованих віршів найкраще враження справив «І у мене був рідний край» Богдана Лепкого.

Гімназійний хор під керівництвом проф. Білого проспівав «Слава, слава, отамане» і «В горах грім гуде». Капеля бандуристів ім. Т. Шевченка під дириґуванням В. Божика найкраще виконала літературно-хорову сцену, що складалася з музичних творів на слова Шевченка («Гамалія», «Гей, злітались орли», «Заповіт» та інші), переткані деклямацією.

Співом національного гимну закінчилася академія.

В АВГСБУРЗІ

З великою урочистістю відбулася в Авгсбурзі 15 березня академія, присвячена сьомим роковинам проголошення самостійности Карпатської України. У театрі УНРРА табору «Зомме-Казерне» зібралися не лише мешканці табору, а й багато гостей з міста.

На сцені — велика світляна мапа етнографічних українських земель. Малесеньку частинку їх на самому південному заході займає Карпатська Україна.

Про незабутні березневі дні 1939 року оповідають у своїх доповідях учасники карпатських змагань. Розпад чехословацької держави, проголошення самостійности Карпатської України, історичні ухвали українського сойму, різні епізоди закарпатської епопеї як живі встають перед авдиторією. Коли один з доповідачів починає читати список полеглих у боях за незалежність Карпатської України, всі присутні встають і уважно вслухаються в кожне дороге ім'я тих, що віддали життя, боронячи свою батьківщину. Героїчна боротьба закарпатців не увінчалася успіхом, але своїм героїзмом, мужністю і відвагою вони запалили весь український нарід, збудили його прагнення до волі, показали приклад, покликали до нових національно-визвольних змагань — такий висновок з усіх доповідей. Співом національного гимну закінчилась академія.

...сять брати верх над сліпим, тваринним гоном. Чим більше людина навчиться тримати себе в руках і робити те, що вказує їй розум і етика, тим вище вона стоїть від звичайної тварини. Чим більше людина у тих всіх справах має на памяті другу істоту, а не свою втіху, тим вона культурніша і вища.

У силі й красі, опертій на розумі та повздержности росте здоровий і щасливий нарід. Розум і чуття кохання хай буде вам провідником у вашому родинному житті, так само як без розуму і справедливости нема щастя у громадському житті.

Тіло людини має чимало краси і принади — але може стати джерелом болю і горя. Тому над тілом мусить панувати дух, розум і наука.

Пишучи цю книжечку, читачі, я мала на думці подати вам дещо зі здобутків лікарської науки.

Читайте цю книжечку поважно й розсудливо, та не шукайте в ній поганого, смішного, ані пікантного, бо цього в ній нема. Зате кожне слово її — це журба про ваше здоров'я й щастя у вашому житті. Дорога до обох скарбів через науку-пізнання, та через розумне, гігієнічне життя. Саме цього і вчить вас ця маленька книжечка. Використайте її відомості для вашого добра і для добра цілого українського народу.

Щоранку пригадую це, коли проходить коло варстатів інженер. Прийде ще на тебе чорна година», — думаю. — «Ой, прийде!»

Смерть час-від-часу навідується до млина. Е в нас так звана «кранкенціммер», де мають лежати хворі. Там стоять два ліжка, але жодної медичної допомоги дістати не можна.

Заводський лікар визнав одну польку, що прийшла до нього — хвора на серце, за симулянтку і наказав їй від завтра стати до праці. Вона повернулися від нього і пішла до кранкенціммер. А вранці знайшли її мертвою. Мабуть, вона сповзла з ліжка, видно хотіла йти, просити помочі, але ніхто не почув. Коло неї кров, що пішла їй горлом, напівроскриті трагічні очі докоряли комусь.

Як забігали швабка і фюерка від такої неприємної несподіванки, замкнули кранкенціммер, не хотіли нікого туди пускати. Але свої дісталися, принесли квіти, сплели їй, безталанній, вінок.

Робочий день тягнеться, тягнеться — голодний, довгий, одноманітний. Німки смачно заїдають булочки і яблука. Наші торбинки порожні. Трапляється, що десь коло 2-ої години починають тривожно блимати лямпочки: раз-два-три — алярм. Все кидається вростіч? Срібні американські літаки сотнями летять на Відень. Бункерів ми не маємо, тому втікаємо просто до лісу і там сидимо в ямах.

— Мамцю, їсти хочу, — благає донечка, — дай шматочок хліба... Свариться з нею: «Ти вже з'їла те, що я тобі дала. — «Ну ще, такий маленький, — і показує половину свого пальчика.

Так шкода її.

Нас не бомбардували ні разу, тому великих страхів ми не переживали. Десь лунає вже сирена, що віщує ентварнунг. Треба скорше бігти до фабрики. Нарешті щаслива хвилина: кінець робочого дня, вертаємось додому.

Довгожданий обід складається з брукви або бараболі.

Золотоволоса панна Галя щось шие, сидячи під стелею на своєму поверховому ліжку, тихо наспівуючи:

Сніг паде,
Сріблистий сніг,
Фантастичні на склі творить квіти,
Я сама вже стільки літ
Крізь вікно виглядаю у світ.

Справді, за вікном кружляють повільні сніжинки. Горло стискає туга. Здається, що минули вже десятки років на чужині з поверховими ліжками, задухою, блощицями, голодом, недосипанням.

Чи було колись інше життя? Чи була рідна земля? Чи були духові інтереси? Чи не стали ми дійсно «унтерменшами»?

І знову ніч. Злісно гризуть австрійські племінні блощиці, захлипується Сянка, стогне старий кравець, знову з мукою чекаєш гарантання залізної коцюби.

А може все це лише кошмарний сон, від якого врешті прокинешся.

Кара-тара, кара-тара.

Хтось зітхає, хтось засвітить електрику. Робочий день почався.

З'ЇЗД ІНЖЕНЕРІВ І ТЕХНІКІВ В АВГСБУРЗІ

В суботу і неділю 16—17. 3. 46 р. в Авгсбурзі відбувся Обласний З'їзд Спілок Інженерів і Техніків Швабії, скликаний з ініціятиви гурту активних співпрацівників української техніки і промисловости на еміграції.

У з'їзді взяли участь Делегати Спілок І. Т. і гості з таких осередків: Авгсбург, Гавштеттен, Новий Ульм, Фюссен, Бад-Ферісгофен, Анфкірхен, Інгольштадт, Ладисберг, Лех і ін., а також представники укр. еміграції від Централі і Авгсбурської Области.

З'їзд розглядав справи структурно-організаційні, науково-технічні, професійно-технічні, видавничі і взаємодопомогові. З'їзд заслухав доповіді Комісій та затвердив резолюції.

Вибрано Обласну Управу Спілок ІТ і Ревізійну Комісію.

КОРИСНА КНИЖКА

Накладом Пилипа Волчука, недавно вийшла книжка про статеве життя та статеві хвороби під назвою «Чоловік та жінка», яку написала Др. Софія Парфанович. Авторка книжки — відома лікарка й письменниця, яка в Західній Україні чимало приклала зусиль, щоб поширити медичні знання серед широких кіл громадянства. Запобігаючи поширенню статевих недуг серед українського громадянства, згадану книжку слід якнайбільше розповсюджувати, зокрема радити нашій молоді. Книжка, побіч з відомостями про хвороби, містить поради щодо родинного життя.

Завдання своєї книжки найкраще з'ясовує сама авторка, яка на 28 сторінці пише таке:

На сторожі статевого життя мусить бути обережність та чистота, а моральне почуття, розум та увага до свого і других здоров'я му...

Дня 30 січня 1946 р. о 4-ій годині 30 хвилин після тяжкої хвороби помер на 57 році життя відомий український професор сельсько-господарських наук

МИХАЙЛО ГАРАЖА

Тіло його поховано 1 лютого 1946 р. на німецькому цвинтарі в м. Ґерсфельді.
Вічна йому пам'ять.

У глибокому смутку висловлюємо своє найглибше співчуття дружині і доньці покійного.

Українська громадськість, друзі, знайомі і студенти.

Permitted by authority of Military Government, November 1945
Редагує Колегія. — Видає Спілка «Українське Мистецтво», кооператива з обм. порукою в Регенсбурзі. — Адреса Редакції і Адміністрації: Regensburg, Ganghofersiedlung, Block X, Wohnung 217.
Satz und Druck: Mittelbayerische Zeitung, Regensburg, Kumpfmühler Straße 11

Ціна 1 мр.

„The Word"- Ukrainian Weekly

СЛОВО

УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖНЕВИК

Рік II. Регенсбург, неділя 7 квітня 1946 Ч. 14. (22)

Постанови Собору Епископів УАПЦ

Як вже повідомлялося в березні ц. р. в місті Есслінгені (Вюртенбергія) відбувся Собор Епископів Української Автокефальної Православної Церкви скликаний Високопреосвященішим Владикою Митрополитом Полікарпом. На Собор прибули й брали в ньому участь крім митрополита Полікарпа, що головував на Соборі, архиєпископи: Ігор, Михаїл, Генадій; єпископи: Мстислав, Сильвестер, Григорій, Володимир і Платон, який був секретарем Собору.

На чотириденних засіданнях Собор обміркував низку справ, зв'язаних з теперішнім положенням УАПЦ на еміграції та постановив:

1. Звернутися до Первоієрархів усіх Автокефальних Православних Церков з «Окружним Інформаційним Посланням», яке на Соборі було вислухане і затверджене. «Послання» має характер історичної довідки про те, що Українська Церква існувала, переживала тяжкі хвилини в змаганнях за свою незалежність і при кожній нагоді намагалася ту незалежність привернути. «Послання» має на меті допровадити до молитовного єднання з іншими Православними Церквами — Сестрами.

2. З уваги на велику небезпеку Християнській Церкві, християнській цивілізації та культурі з боку безбожництва і руїнницького матеріялізму, які, не зважаючи на шостирічну тяжку боротьбу в обороні справедливого, згідного з християнською наукою співжиття людства, не звільнили його від своєї страшної загрози, св. Собор Епископів УАПЦ, яка є виразником волі та стремлінь многострадального Українського Народу, що впродовж 25 років в обороні християнських ідеалів приніс у жертву мільйони найкращих своїх синів і дочок, звертається до всіх вільних Християнських Церков світу із закликом до спільної оборони найбільшого скарбу всього людства — Христової Церкви та християнської цивілізації і культури.

3. Св. Собор Епископів, із сумом довідавшись про насильницьке навертання на православіє Російської Церкви українців греко-католиків у Західній Україні та беручи на увагу те, що Свята Православна Вселенська Церква ніколи не толерувала насильницького навертання людей до того чи іншого християнського віроісповідання, бо сам Господь наш Ісус Христос нікого не примушував, а тільки кликав, осуджує таку нехристиянську акцію, що має чисто політичне підложжя для винародовлення українців.

Св. Собор Епископів висловлює українцям греко-католикам своє братерське, щиросердечне співчуття і молить Всемогутнього Господа про скорочення їхніх терпінь та відвернення насильства.

4. Після доповіді про католицьку акцію серед православних — Св. Собор Епископів із радістю ствердив, що Епископат, Духовенство і Вірні УАПЦ залишаються надалі вірними та відданими синами своєї Матері-Церкви за прикладом своїх дідів і прадідів у повній свідомості, що Рідна Православна Церква є для них джерелом, яка дає сили для поборювання всіх трудноощів на чужині.

Щодо внутрішнього життя УАПЦ на еміграції, Собор постановив приняти нове «Тимчасове Положення про Управління УАПЦ на еміграції», згідно з яким найвищим органом Управління УАПЦ на еміграції, до скликання Всеукраїнського Помісного Собору, є Собор Епископів УАПЦ. У проводі Собору Епископів стоїть і Собор скликає Митрополит, що наділений до Помісного Собору правами обласного митрополита.

Виконавчим органом Собору та постійно чинним центром церковного життя УАПЦ є Священний Синод в особах Митрополита, його заступника, секретаря та одного члена.

Згідно з «Тимчасовим Положенням» Собор признав права Обласного Митрополита і Голови Синоду старшому по хиротонії Митрополитові Полікарпові. Заступником голови Синоду вибрано архиепископа Михаїла, секретарем — епископа Платона та членом — епископа Мстислава.

Собор постановив між іншим заснувати пастирську і дяківську школи, богословський відділ при одній з Високих шкіл, Богословсько-Науковий Інститут та Українське Православне Добродійне Товариство.

Собор видав також Послання до духовенства і вірних УАПЦ. Зміст Послання — перегляд дотеперішнього еміграційного шляху УАПЦ, заклик до поглиблення віри і угрунтування основ християнського світогляду, віри та надії на краще наше майбутне при умовах тісної співпраці всіх складових частин церковного тіла — Ієрархії, духовенства і вірних.

Право громадської критики

При кінці другої світової війни, один англійський політичний діяч (думають, що то був тодішній голова уряду В. Черчіль) подав у дев'ятьох пунктах означення демократії. Як перше право вільного громадянина демократичної країни стоїть у цих пунктах:

«Право вільного виразу своїх поглядів та право опозиції і критикувати уряд, що стоїть при владі».

Право вільного слова, право критики — це в країнах демократичних річ самозрозуміла. Для тих людей, що довго жили і «виховалися» в тотальних, диктаторських режимах, право критики здається незвиклим, надзвичайним, навіть небезпечним.

Погляньмо на справу ближче. Які завдання виконує громадська критика? Чому нею так дорожать громадяни дійсно вільних країн?

Громадська критика — це не лайка, не брехня, не наклеп. Критика (від грецького слова — «крино») значить **суд**, обговорення. Річ природна, що громадяни села, міста або держави обмірковують загальні справи, вони радяться, одні закони і розпорядки визнають за добрі, інші засуджують, як невідповідні, непридатні.

Вільна, чесна критика помагає також тому урядові, що стоїть при владі. Бо міністри не можуть усього знати, що діється в їхніх урядах, а вільна преса і слово критики в парляменті може їм відкрити очі на недоречності, зловживання і навіть злочини, що можуть статися в державних установах.

Народи вищої політичної культури уже давно оцінили велику творчу ролю громадської критики. Тому, наприклад, в Англії, окрім партії, що стоїть при владі, є завжди партії опозиційні, які діяльність міністрів критикують. В Англії уряд називається «урядом його величности» (короля). Але також партія — противниця уряду називається **«опозиція його величности»**.

Голова опозиційної партії в англійському парляменті дістає навіть платню від держави, таку саму, як міністер.

Уряд вільної країни перебуває під постійним «обстрілом» збоку опозиційної партії, що критикує діяльність міністрів, слідкує за їх кожним кроком в інтересі держави, щоб та діяльність через помилку, недогляд або іншу причину не пошкодила цілому народові. В тому суспільстві, де немає вільної критики, відносини громадські «загниваються», псуються. Люди не святі і коли не чують над собою громадської контролі, то можуть допуститися недбальства і навіть протизаконних вчинків. Громадська критика рятує тих, що стоять при владі, від спокуси піти шляхом недозволеним. В цьому **оздоровна**, позитивна, додатня **роля** громадської критики. Очевидно, що легше правити державою і громадою, коли нема критики, нема опозиції, що, мовляв, «плутається між ногами» і «не дає працювати».

Славний італійський політик граф Кавур висловився одного разу, що «при стані облоги (при диктатурі) кожний осел може правити державою». Теперішний голова англійського соціялістичного уряду полковник Етлі висловився недавно, що демократія — це **найтяжча форма державного ладу.** Але при тім демократія — **найздоровша** форма державного устрою. Вона придатна для вільнолюбних людей, що шанують свою гідність і не хочуть бути під диктатурою.

І в наших громадських справах маємо призвичаюватись до звичаїв і порядків тих народів, що мають вищу політичну культуру.

Зокрема право вільної чесної критики нашому громадянству ніколи не може пошкодити, тільки допоможе.

П. Ф.

Іран перед Радою Безпеки

Н ю-Й о р к. Рада Безпеки зійшлася, як передбачалося, 25 березня на конференцію до Ню-Йорку. Найважливішою справою для полагодження на конференції є перська проблема. Советський делегат Андрій Громико виступив з домаганням не розглядати іранської справи раніше 10 квітня, бо советські війська почали вже евакуацію Персії. Після того, як Рада Безпеки 9 голосами проти двох (сов. Росії і Польщі) відхилила советську пропозицію, Андрій Громико, разом із усім своїм складом своєї делегації демонстративно покинув залю засідань. Рада Безпеки продовжувала далі свою роботу.

На пропозицію египетського делегата запропоновано перському делегатові Гусейнові Алі подати перські обвинувачення. Представник Персії змалював персько-советський спір та підкреслив, що Росія домагалася від Персії погодитися на залишення советських військ у деяких частинах Ірану, створення персько-російського товариства експлуатації нафти, в якому 51 відс. акцій мало б належати советському Союзові та визнання автономії Азербайджану. Персія не погодилася на ці домагання. Гусейн Алі підкреслив, що його країна терпить від перебування в Персії советських урядовців і советських військ, які втручаються у внутрішні справи країни. Зволікання мирного розв'язання цього спору означає загрозу для світового миру. Перський делегат зажадав зобов'язати Росію, щоб вона вивела свої війська з Персії в можливо найкоротший термін. Щодо советського повідомлення про те, що советські війська покидають Персію, Гусейн Алі сказав, що він не знає нічого про відхід цих військ, лише чув про певні пересунення советських військ в середині Персії.

Як повідомляє Ройтер, представник советської делегації заявив, що Советська Росія не думає виступати з ООН та буде брати участь у всіх засіданнях Ради Безпеки, за винятком тих, на яких розглядатиметься справа Персії.

На дальшому засіданні Ради Безпеки промовляв міністер Бирнс, який запропонував зажадати від урядів Росії і Персії точного вияснення про перебіг советсько-перських переговорів до 2 квітня. Рада Безпеки підтримала цю пропозицію, лише польський делегат др. Оснар Ланге запропонував пізніший термін, а саме 4 квітня. Остаточно ухвалено термін 3 квітня. Цього дня Рада Безпеки знову приступила до розгляду перської проблеми.

Елеонора Рузвелт в обороні ДП

В а ш і н г т о н. **Пані Рузвелт на зборах у Льос Анжельос заявила, що Росія повинна зрозуміти, що Америка у деяких справах не піде на компроміс. Одною з таких проблем є справа виселених осіб. США і В. Британія вважають, що ті виселені особи, які не захочуть повертатися на батьківщину, мають право вибрати собі таку країну, в якій зможуть вони оселитися.**

ЗАЯВА ГЕНЕРАЛА МЕК НЕРНІ ПРО ДП

Ф р а н к ф у р т. **Як повідомляє часопис «Міттельбайеріше Цайтунг» за звідомленням агенції Дана, генерал Мек Нерні, командувач американських збройних сил в Европі, 22 березня заявив на пресовій конференсії, що примусово вивезені особи, які не хочуть повертатися на батьківщину, за винятком жидів і осіб, що були переслідувані політично, мають бути включені до німецького господарського життя. «Вони мусять працювати та будуть одержувати такий приділ харчів, який одержують німці».**

Генерал Мек Нерні сказав далі, що ще не вирішено, чи такі особи одержать німецьке громадянство. Більшість примусово вивезених осіб, що готові до повороту на батьківщину, будуть відтранспортовані цього літа.

Ті особи, сказав генерал, які співпрацювали з нацистами або яких розшукують інші нації за їхню злочинну діяльність, будуть відіслані до їхньої батьківщини.

ДОПОМОГА ДЛЯ ДП

Л о н д о н. На конференції УНРРА в Атлантик Сіті ухвалено, що УНРРА надалі буде опікуватися виселеними особами аж до наступних зборів Ради УНРРА, які відбудуться літом цього року в Парижі. Американська делегація запропонувала підтримувати репатріяцію. Щодо виселених осіб, які не хочуть повертатися до батьківщини, то для них треба буде підшукати місце. Про те цією справою не буде займатися УНРРА, а спеціяльна установа, яку створять при суспільно-господарській раді Організації Об'єднаних Народів.

На конференції УНРРА делегати 48 держав висловили переконання, що міжнародню організацію опіки над втікачами і ДП очолюватиме п. Елеонора Рузвелт.

Л о н д о н. Спеціяльна комісія ООН в справах ДП, втікачів розпочинає свої наради 8 квітня в Лондоні. На нарадах мають розглянути справу суспільної і правної опіки над ДП та допомоги в створенні їм нового життя на нових місцях оселення.

*

Як подає «Дзеннік Польскі» на підставі останніх заяв УНРРА, ця організація буде опікуватися ДП на території Німеччини до часу перебрання цієї опіки спеціяльною міжнародньою інституцією, що має бути ще створена. Ця заява є пізнішою від заяви генерала Мек Нерні, зрештою ген. Мек Нерні не подав ніякого реченця щодо переходу ДП на німецьке харчування.

НОВИЙ ДИРЕКТОР УНРРА

Н ю-Й о р к. Новим директором УНРРА призначено Фіорелльо **Ля Гвардію,** кол. міського голову Ню-Йорку.

ЕТЛІ ПРО ПІДВАЛИНИ ЕВРОПЕЙСЬКОЇ КУЛЬТУРИ

Л о н д о н. Прем'єр Етлі промовляв перед радою вільних церков в А[illegible]. У своїй промові Етлі заявив, що війна, яка повстала за свободу думки, слова, сумління та особистої свободи людства, не лише провадилася за втримання цих свобід, але також за втримання моральних засад, які мусять бути окреслені як підвалини европейської культури. Війну, щоправда виграно, сказав Етлі, про те боротьба за свободу і толеранцію не припинилася.

ВІДОЗВА ПАПИ

Р и м. В одній з останніх промов Папи Пія XII, в якій він звертається до духовенства, говориться, що церква не має наміру втручатися до політики; але ж вона не може зректися з використання своєї науки. Духовенство мусить радити вірним у політичних питаннях, посилаючись на церковну науку. Ця порада духовенства не повинна обмежувати свободи думки.

ШПИГУНСЬКА АФЕРА ПЕРЕД СУДОМ

М о н т р е а л ь. При розгляді канадійської шпигунської афери переслухано посла до канадійського парляменту Фреда Розе, якого обвинувачується в переданні інформацій Советському Союзові.

Прокуратура представила матеріял, який стверджує, що Розе намагався поширити шпигунську діяльність на терен США. Далі суд переглянув інші документи, з яких виявляється, що советський військовий аташе в Оттаві полк. Жаботін, тринадцять днів після скинення атомової бомби на японське місто Нагасакі одержав вказівки роздобути дані про атомову бомбу.

ВАЖЛИВЕ АРЕШТОВАННЯ

В а ш і н г т о н. У Вашінгтоні офіційно повідомлено про арештування советського морського лейтенанта Миколи Редіна. Його арештовано в моменті, коли він у Портлянді намагався сісти на советський пароплав. Арештованого лейтенанта обвинувачують в шпіонажі. Редін після його затримання відмовився відповідати на запити та домагався, щоб його допустили до розмови з советським консулом.

ДО ЧИТАЧІВ!

З причини затримки друку, попереднє ч. 13 тижневика «Слово» не вийшло.

Нюрнберзький процес

Після переслухання Герінга в його власній справі, забрав голос оборонець Р. Геса, др. Зайдль. Він подав судові матеріял, яким мав виправдати Р. Геса. Вже підчас війни Гес прийшов до переконання, що Англія не може піти на дальші компроміси з мотивів престижевих, і тому він рішив летіти літаком до Англії, щоб там вести переговори з англ. урядом. Гітлер мав про це довідатися щойно пізніше.

Др. Зайдль подав до відома судові факт існування таємного договору з 1939 р. між Німеччиною та Советами, в якому устійнено сфери впливів тих держав. Це ствердження подав др. Зайдль на підставі заяви д-ра Фрідріха Гавса, керівника правного відділу в колишньому міністерстві закордонних справ. Суддя, лорд Лавранс, завважив, що цієї заяви суд не має. На пропозицію д-ра Зайдля — запросити до переслухання советського міністра закордонних справ Молотова — Лавренс відповів, що було б дуже добре, щоб документ із цією заявою був перекладений з нім. мови і переданий судові.

Колишній провідник організації НСДАП за кордоном, В. Богле, заперечив те, що ніби ця організація за кордоном мала щось спільне з т. зв. «п'ятою колоною».

У вівторок 26. III. зачитано відповіді Альфреда Геса, — брата обвинуваченого, на поставлені йому питання. А. Гес заявив, що т. зв. «5-та колона» не мала нічого спільного з НСДАП закордоном та що обвинувачений Рудольф Гес не давав їй ніяких доручень. Зрештою припускає А. Гес, що кожний німець закордоном мав певні інструкції, щодо «5-ої колони». Все таки заступник Фюрера завсіди дбав про те, щоб німецькі організації закордоном не втручались до внутрішних справ чужих країн. Др. Зайдль закінчив провід доказового матеріялу заявою, що Р. Гес зрікається зізнавати як свідок у своїй справі, тому що він не визнає суд за компетентний.

Далі Др. Мартин Горн почав оборону кол. міністра закордонних справ Іоахіма фон Ріббентропа. Він прочитав меморандум німецького уряду до Франції з 7. III. 1936. Там умотивовано зайняття Надрайнії тим, що через советсько-французький пакт ненападу з 27. II. 1937 порушено Льокарно — договір.

Свідок оборони барон А. фон Штенграхт заявив, що Гітлер вирішував найскладніші проблеми закордонної політики сам, і навіть не повідомляючи про це міністерство, отже Ріббентроп не міг на нього впливати. На думку Гітлера, дипльоматія була міжнародним ошуканством, а договорів дотримується так довго, як це видається за доцільним партнерам. Ріббентроп був ніби загіпнотизований Гітлером, а тому і знаряддям в його руках.

Під кінець склав зізнання в своїй обороні сам Ріббентроп. Він подав короткий перегляд свого виховання й кар'єри. Він відбував численні подорожі закордоном в господарських справах і тримався далеко від політики. Щойно господарча криза 1929—33 рр. переконала його в конечності створення «національного фронту з широкою основою». Він познайомився з Гітлером і прилучився до його руху. Партія імпонувала йому тим, що в її програмі було створення сильної Німеччини. В Організації СС він вбачав ідеалістичну основу створення провідницької верстви. Але пізніше він змінив свій погляд щодо нього.

Коли 4. II. 1938 р. Ріббентроп став міністром закордонних справ, він запропонував Гітлерові чотири проблеми, щоб їх розв'язати: 1. Прилучення Австрії до Німеччини; 2. Звільнення Судетів; 3. Анексія Мемельської области до Райху. 4. Розв'язання проблеми Данцігу та т. зв. коридору. Ріббентроп старався полагодити спір з Польщею дипльоматичним способом. Коли ж таки з Польщею війна вибухла, він старався льокалізувати її. Тому однак, що Гітлер з певних джерел довідався про намір Аліянтів напасти на Рурщину та порушити невтралітет Голяндії або Бельгії, війна на заході стала неминуча. А нападом на Норвегію тільки випереджено англійців.

Гітлер вважав реальною війну з західніми аліянтами, з одного боку, та з Росією, з другого. Тому рішив він превенційну війну з Росією.

Ріббентроп твердив, що він все зробив, щоб Сполучені Штати Півн. Америки не втручалися до війни. Пакт трьох не мав агресивних тенденцій, він мав дати можність для Японії розв'язати проблему Китаю.

По катастрофі під Сталінградом Ріббентроп пропонував Гітлерові заключити мир з Росією. Гітлер вважав це спершу за дефетизм, а опісля вже був схильний до думки про мир, але заява в Касаблянці (про безглядну капітуляцію) переконала його, що тепер існує лиш одне: бій до останнього.

Новий советський уряд

Москва. Як повідомляє Ройтер, рада союзу та рада національностей на спільному засіданні вибрали президію верховної ради СССР та ради міністрів Советського Союзу.

На місце Калініна, що відійшов через поганий стан здоров'я, на голову президії верховної ради обрано Миколу **Шверніка**, на секретаря — Горкіна. Крім того, обрано відповідно до кількости союзних республік 16 заступників президії верховної ради та 15 членів президії.

Верховна рада затвердила запропонований від Сталіна склад ради міністрів Советського Союзу. Сам **Сталін** є головою ради міністрів та міністром військових справ. Заступником голови ради міністрів призначено **Молотова**, який одночасно залишається і міністром закордонних справ.

Дальшими заступниками голови ради міністрів призначено: **Берію, Андреєва, Мікояна, Косеіна, Вознесенського та Кагановича.** Крім того, у члени президії вибрано маршала **Буденного.**

На пленарному засіданні центрального комітету комуністичної партії затверджено **Сталіна** генеральним секретарем ЦК ВКП(б).

★

Москва. Як повідомляє агенція Ройтер, заступниками міністра закордонних справ, Молотова, призначено: Андрія Вишинського, Максима Літвінова, Володимира Деканозова та Олександра Лозовського.

Нове воєнне міністерство підлягає Сталінові. Воно є верховною командною владою для всіх наземних, повітряних і морських сил. Заступниками воєнного міністра призначені: генерал Н. Булганін, Олександер Василевський, що є одночасно і начальником генерального штабу, Григорій Жуков — з затриманням свого посту командувача наземних збройних сил, адмірал Н. Кузнецов — одночасно командувач морських збройних сил, генерал Варшінін — одночасно командувач повітряних сил та генерал Сергій Круглов.

Сталін відповідає на запитання амер. кореспондента

Москва. Московський кореспондент агенції «Асошіейтед Прес» переслав Сталінові у письмовій формі три запитання про міжнародній стан. Відповідь Сталіна на ці питання оголосило московське радіо.

На перше запитання: «Якого значення Ви надаєте Організації Об'єднаних Народів, як засобу втримати світовий мир?» Сталін відповів: «Я надаю ООН великого значення, як важливому інструментові втримати мир і міжнародню безпеку. Сила цієї міжнародньої організації полягає в тому, що вона спирається на принцип рівности народів, а не на принцип панування одного над другим»...

На запитання, що є причиною теперішнього побоювання перед новою війною, Сталін дав таку відповідь: «Я переконаний, що ні нації, ні їхні армії не бажають нової війни. Вони хочуть миру та прагнуть до того, щоб утримати мир. Я вважаю, що теперішній страх перед війною породжує діяльність деяких політичних груп, які ведуть завзято пропаганду за нову війну та шукають незадоволення й небезпеки».

На останнє питання: «Що повинні робити уряди миролюбних народів, щоб забезпечити мир і спокій у світі?» Сталін відповів, що для того потрібно, щоб громадська думка і урядові кола окремих держав організували антипропаганду проти підпалювачів війни, старання яких мають бути здушені вже в початковій стадії. «Таким людям не треба давати ніякої нагоди до надужиття свободи слова проти інтересів миру».

Пекло Мавтгавзену

У Дахав розпочався найбільший з дотеперішніх процесів в америк. зоні за воєнні злочини.

Обвинувачені (61 осіб) — це переважно залога СС відомого концтабору в Мавтгавзені та інших концтаборів в Австрії. Національний склад обвинувачених такий: 42 німці, 12 австрійців, 3 чехів, 2 югоолавяни, 1 румун та 1 мадяр.

Акт обвинувачення закидає підсудним, що вони «діяли спільно з метою кривдити, бити, мучити, вбивати свої жертви». Головний прокурор полковник-лейтенант Вільям Депсон визначив кількість замордованих від 165.000 до 1.500.000.

Перший свідок капітан америк. морської фльоти Джек Г. Тейлор, який останні шість тижнів війни просидів у концтаборі, ствердив такі 4 головні форми мордування людей: загазування, вішання, розстріл, побої до смерти. Інші форми: мешканців табору змушувано скакати з 50-метрової кручі, 24—28 годин стояти без одягу на холоді. Решта способів убивати — це розривання псами, ін'екції до серця, розшматування в машинах для виробу бетону, утопленням, змушування арештанта кидатись на огорожу, заряджену електричним струмом. Інших змушувано пити багато води, а потім СС скакали йому на повному животі. Багатьох живцем поховано, багатьох замордовано з допомогою розпечених до білого залізних гаків, впихаючи до горла.

Одного чеського генерала замордовано так: запхали йому в горло гумову кишку і тоді пустили через неї воду. Свідок Пейлор бачив, як 367 новоприбулих чехів, в тому числі 40 жінок, негайно забрано до крематорії. Коли тіла живцем горіли, їдкий дим виходив комином крематорії.

З голоду вмирало щоденно до 300 осіб, а до кінця квітня і 400—500. В'язні мусили працювати 12 годин на день. На сніданок давали пів літра слабої «ерзац»-кави, на обід — один літр «ерзац»-супу, на вечерю — знову один літр, того ж супу, 50—100 грамів хліба. У житлових бльоках, призначених для 200 осіб, вміщувано 600. В одному ліжку (70 см завширшки) спало 3 особи. Тейлор оповідав, що він бачив в таборі людські трупи з вирваним серцем, печінкою, а виголоджені люди пожирали шматки м'яса з трупів. В'язні доходили до такого розпачу, що часто пробували утікати, надіючись, що сторожа їх застрілить.

Перший раз на цьому процесі ствердженo, що СС-сторожа за кожний випадок смерти, який вона спричиняла, одержувала винагороду: 20 папіросів і 8 днів відпустки.

ВИБОРИ В ГРЕЦІЇ

Атени. В Греції 31 березня відбулися вибори до парляменту. Ліві партії, в тому числі комуністи, збойкотували вибори. За попередніми даними, голосувало 65—70 відс. осіб, управнених до голосування. Найбільшу кількість голосів здобула права партія популістів, що матиме в парляменті до 220 місць з загальної кількости 354.

БЕРЛІНСЬКІ СОЦІЯЛІСТИ ЗА САМОСТІЙНІСТЬ СВОЄЇ ПАРТІЇ

Берлін. В усіх окупаційних зонах Берліну відбулося голосування членів соціялдемократичної партії Німеччини в справі об'єднання її з комуністичною партією. Загальний наслідок голосування в усіх секторах Берліну, за винятком російського, є такий: з 33.347 осіб управнених до голосування, голосувало 23.755 або 71,2 відс. За негайне злиття обох партій в одну голосувало лише 2937 осіб, проти об'єднання висловилася велика більшість — 19.529 членів соц. демокр. партії. 397 виборчих карток було неважних.

ЗНОВУ ВІДКИНЕНО ПРОПОЗИЦІЮ КОМУНІСТІВ

Лондон. Виконавчий комітет англійської партії праці відхилив нову пропозицію комуністичної партії про включення її до партії праці. Одною з головних причин не прийняття комуністичної пропозиції подано факт, що підпорядкування комуністичної партії Росії виключає віру в лояльність цієї партії.

ЩО? ДЕ? КОЛИ?

* Соціяліст ван Аккер створив новий бельгійський кабінет, у склад якого ввійшло шість соціялістів, шість лібералів, чотири комуністи і трьох безпартійних.

* Кімон Георгієв створив новий болгарський уряд з членів «вітчизняного фронту», що перебуває під комуністичним впливом. Опозиція в цьому уряді не заступлена.

* У Парижі йде процес проти генерала Вейгана.

* Загальні воєнні втрати Франції оцінюються на 28 мільярдів долярів.

* Найвищий італійський суд позбавив кол. маршала Бадоліо його титулу.

* На підставі дотеперішніх даних підчас самоврядних виборів в Італії, праві партії і центр одержали перевагу в 1345 громадах, ліві партії — в 1149.

* В Барселоні (Еспанія) 400 робітників текстильної промисловості проголосило страйк на знак протесту проти недостатнього харчування.

* В Польщі на один квадратний кілометр припадає 30 осіб.

* Советська влада передала Польщі західну частину Штетіна.

* В Трієсті знову дійшло до зудару між словенцями й італійцями. Ранено понад 100 осіб.

* На спеціяльному засіданні послів англійської партії праці висловлено 300 голосами проти 6 повне довір'я до закордонної політики Бевіна.

* До Москви прибув новий амбасадор США генерал Сміт.

* Югославський парлямент ухвалив запровадити загальну обов'язкову військову службу від 2 до 4 років.

* Австрія одержить від США кредит у 10 мільйонів долярів.

* Між Туреччиною і Іраком підписано умову про приязнь.

* Як повідомляють з Чунгкінгу, китайського журналіста і терориста Ю-Лі-Ші засуджено на 13 літ в'язниці за дві невдалі спроби виконати атентат на Чанг-Кай-Шека.

* Полковник Перон одержав підчас виборів в Аргентині 250.000 голосів більше як його противник, за якого голосувало 40 відс. виборців.

* Французьке законодавче зібрання ухвалило націоналізувати електричну і газову промисловість.

ЗНЕСЕННЯ ПОЛІЦІЙНИХ ГОДИН

Франкфурт. Як повідомило американське Військове Управління, від 30 березня на всій американській зоні Німеччини знесено поліційні години.

ВИКРИТО НАЦИСТСЬКИЙ ТАЄМНИЙ РУХ

Франкфурт. Американська військова влада повідомила про викриття таємного нацистського руху, що виник серед кол. членів Гітлерюгенд. В зв'язку з цим арештовано в американській зоні Німеччини і Австрії біля тисячі осіб, яких підозрівають у приналежності до цього руху. Серед арештованих є Артур Аксман, кол. райхсюгендфюрер, Віллі Гайдеман, кол. обербаннфюрер гітлерюгенду, Густав Меммінгер, гавптбаннфюрер Гітлерюгенду та інші особи.

Як повідомив генерал Сіберт від уряду Військового Правління, наслідком десятимісячних таємних розшуків знищено підвалини цього таємного руху та заарештовано всіх небезпечних осіб. Завдання цього руху в перших днях його заснування зводяться до організації активних саботажів. Дійсну ж мету цей рух поставив собі збереження національ-соціялістичної ідеології в Німеччині.

АРЕШТОВАНО ГЕН. МИХАЙЛОВИЧА

Лондон. З Білгороду повідомляють, що югославське міністерство внутрішніх справ заявило, що 13 березня арештовано генерала Михайловича.

ПОДІЇ В ШТУТГАРТІ

Штутгарт. В Штутгарті в таборі для вивезених осіб — жидів прийшло до сутички між виселеними особами і німецькою поліцією, яка прибула туди в супроводі військової поліції для переведення ревізії. Підчас зудару, який повстав як протест проти вживання німецької поліції для ревізій в таборах для ДП, німецький службовець поліції застрілив польського громадянина Шмуля Данцигера. Кілька поліцаїв і вивезених осіб було ранено та зникло чотирьох німецьких поліційних службовців. Ці події досліджує спеціяльна американська комісія.

Генерал Мек Нерні заборонив вступ німецької поліції до таборів виселених осіб.

Ю. КОСАЧ

Письменник, критик, дилетант, читач

Нема трагічнішої людської долі, ніж письменницька, менше — мистецька взагалі. Бо коли людина, активна в кожній іншій царині, ще за свого життя, іноді безпосередньо, бачить проектування своєї праці на дійсність, письменникові приступ до дійсности заборонено. Що більше — йому судилось, здебільша, життя сновиди, невдахи, об'єкта іроній й явного глузування, парія й «лишенця».

Ось приклади. Як би у 1820 році пересічного, може й навіть доволі начитаного англійця спитали, хто такий Шеллі, то він не вагаючись відповів би: «Це здається, якийсь безталанний початкуючий поет із мерзенним світоглядом і з більш ніж сумнівним характером». Сучасний англійський журнал «Де Квотерли Ревірю» писав, що життя Шеллі — це «низька пиха, холодний егоїзм і не лицарська жорстокість». Один випадковий стрічний, ненависник Шеллі, озлоблений його поезією, вдарив поета в лице, того самого поета, що подарував першому стрічному злидареві власні черевики й прийшов додому босий, того самого Шеллі, що відвідував бідних у лондонських шпиталях та лікував їх і потім сам заразився небезпечною недугою. Здається, Байрон, який написав на могилі свого друга «Серце, сердець», із своєю щирою любовю до нього, був єдиний серед англійського тогочасного суспільства, яке солідарно, поголовно й послідовго ненавиділо поета, якого тільки багато років після смерти визнано не лиш за одного з найбільш поетів Англії, але й за одного з найвизначніших ліриків світу.

Уот Уітмен видав 1855 року свою книгу лірики «Листя трави». Нині Уот Уітмена ставлять нарівні з Ф. Френо, Г. Лонгфелло, А. Е. По клясиком поезії США. Але в перші дні після виходу «Листя трави» преса США накинулась на поета з базарною лайкою, називала його епітетами, з яких «безхарактерний», «йолоп», «божевільний», «маніяк» були ще дуже лагідними. Громадськість поважно розважала над проблемою, чи не посадити Уітмена в дім божевільних. Автім подібну долю мав і сам Байрон, поряд Шекспіра найбільший поет Англії всіх часів. Единбург Ревію з 1808 р., подаючи критику творів Байрона, писала, що «коли б хтось покликав лорда Байрона на суд за постачення деякої кількости віршів, то дуже можливо, що судця не визнав би змісту цієї книги за поезію». Цей же журнал вважав, що кожний десятий гімназист в Англії пише краще, ніж Байрон. Після цієї рецензії наступила мовчанка, що тривала понад 50 літ.

Врешті злобна критика — це ще, здається, найневинніша зброя громадськости супроти вітчизняного письменника. Ось незабутні слова Юрія Липи підчас одної прогулянки по Львову: «Чи ви можете вдуматись в ганебність цього речення: Франка у Львові колись бойкотували? дослівно: Івана Франка»...

Імовірно, що в тридцяті роки мин. ст. найбільшим поетом у Петербурзі вважався якийсь Остолопов (номен-омен!), а не Пушкін, зненавиджений, висміюваний, зацькований і затурканий двірською камариллею і літературизуючим суспільством.

Поет живе в майбутньому приблизно на сто років вперед, як це про свій твір «Червоне й чорне» говорив Стендаль, уступаючи місце — дилетантові — синові сучасности.

Дилетант — персонаж скрізний. Він іде через усі епохи й суспільства тріумфатором. Він святкує ювилеї, він збирає овації, він пожинає лаври, витискаючи безцеремонно поета. Дилетант засідає неодмінно як «визначний», «маститий», «орденоносний» на всіх невральгічних вузлах літературного життя сучасности. Він громить, він веде, він надає тон, він і тільки він. Характерно, як дилетант ненавидить справжній талант, на відміну від поета, який радіє кожним новим талантом і кожним успіхом свойого товариша. Питоменність дилетанта — це його виключний егоцентризм, він не стерплює ніякої спроби ієрархизування цінностей сучасности, бо це «суб'ективізм!» Маніжний і всіма люблений та шанований («наш поет» і т. д.) буде завжди стояти за «об'єктивну» оцінку, себто за ніяку. Він бо — дилетант, прийшов на світ із натуральним правом бути першим живим після великих умерлих.

Цікаво простежити еквілібристику критики (зокрема в спільнотах не з надто виробленими нормами літературної критики). Критики, люди взагалі з деякою життєвою мудрістю, силкуються лавірувати поміж Скиллею поетів і Харибдою дилетантів. Якщо це не принципова негативна позиція, як у випадку Шеллі й Байрона, де критикам хоч теши кіл на голові, але ніколи не змусиш їх піти проти течії (бож кожний рецензент здебільша претензійно вважає себе за «голос народу» або — скромніше — «читача» або «більшости»), то тут застосовується діялектичний прийом-відповіді не впрост, а аргумент до неістотного.

Напр., «мова». Ми не хочемо ображати мовознавців, але: В. Гюго ужив у своїх перших творах понад 3000 слів, яких Академія не визнавала французькими. Синтакса Достоєвського особливо неохайна. Рецензуючи вірші одного з передових поетів сучасности, львівська критика метала на нього громи за слова, які десять років пізніше повторяли на всі лади різні протеговані тією ж критикою дилетанти й епігони. Критиці, звичайно, не йдеться про те, **«що»** говориться — важливіше **«як»**. (Знаменний вислів з іншої нагоди, але на цю саму тему, В. Леніна, який на бідкання, що большевики не дають українцям мови, а то б вони (українці) готові були їх визнати, коротко заявив: «Дайте їм три мови»).

Дилетантові звичайно, завжди легше говорити «як», ніж «що». Він живе серед суспільства чуйно й нашошорено, він ловить вухом, що «в траві шумить», він геніяльний виловлювач смаку, моди, настроїв. Він як елегантний лакей уміє гарно «подати». В білих рукавичках, іноді з «громом фанфар», іноді зі скорбною гримасою П'єро, іноді з тонкою усмішкою дипломата. Чисто, беззгучно, плавко й мелодійно. Критик — посередник між літературою й суспільством, пар екселянс, любить принцип **«як»**, рідше **«що»** — і в цьому трагедія поетів, тріюмф дилетантів й недуга критиків. Але існує ще Хтось, великий Немова — читацька маса.

Поет із його трагедією несучасника своєї сучасности — це Дон Жуан, якому Дон Гонзало (Командор) із драми Тірси де Моліни дає обід: тарілку із скорпіонами й зміями. Проте поет — Дон Жуан — відказує:

> Що ж, я їм і їстиму, якщо ти навіть мені з усього пекла василісків подаси...

Каталінон з п'єси де-Моліни — хитрий Станарель — Читач, не їсть із Дон Жуаном ні скорпіонів, ні змій, а тим менше василісків. Але він знає, що все ж його химерний пан ближчий йому, ніж суворий командор. Рецензент, ось такий собі Кристобаль Сюарез, напевно шанований протектор дилетантів, обурювався, що «люди, які ледве вміють писати, беруться за писання п'єс, як, напр., один кравець із Толеда, погонич мулів із Севіллі та інші їхні **простодушні** товариші». (До них «простодушних товаришів» кравця й погонича мулів — драматургів належали м. ін. Лопе де Вета й Кальдерон. Сюарез не знав також, що Бен Джонсон був за професією слугою, а Веласкез невільником). Проте глядач не слухав Сюарезів і навіть взагалі не інтересувався їхнім існуванням на світі, він просто проглядів всі 600 п'єс Кальдерона та пробив йому шлях у безсмертя. Автім глядача (читача) не інтересує й особистість поета. Те, що недавно, після виставлення «Отелла», негри в якомусь містечку США домагались автора — Шекспіра, не знаючи того, що цей добродій умер уже 300 років тому, має своє глибоке символічне значення. Анонім читача (глядача) дорівнює анонімові автора. Живим і названим залишається тільки твір. Це закопаний скарб, залишений поетом, що до його трагедії нема діла нікому, хіба крім нього самого. Це скарб таємничого Сезаму, а ключі до нього має лиш Вічність. Вартівничий усього, що крізь пил років і століттів, крізь суєту рецензентів і дилетантів, крізь осуд блазня і гул юрби просіється **гарним і добрим.** •

ЧИТАННЯ П'ЄСИ

У спортовій домівці «Чорногори» в укр. таборі в Авгсбурзі, письменниця Коваленко прочитала свою нову п'єсу «Ксантипа» (про Сократову дружину). Відбулася жвава дискусія, в якій взяли участь: проф. В. Державин, проф. Л. Білецький, дир. театру Блавацький, проф. А. Орел та інші.

Грабунок музейних цінностей УАН

Регенсбурзька газета «Міттельбайеріше Цайтунг» з дня 12. 3. 1946 р., нумер 20, вмістила цікаву статтю п. з. «Документи ганьби», в якій подано короткий огляд документів, оголошених від прокурорів на нюрнберзькому процесі. Цих документів є вже понад 2100 штук. Із цієї великої маси названа газета подає деякі витяги. Між ними є один і про пограбування музейних цінностей Української Академії Наук.

Цей витяг публікуємо в перекладі на українську мову: «Указ фюрера з 1. 3. 1942 р. говорить: «Діловий штаб Розенберга має право перевірити всі бібліотеки, архіви, льожі та всякі інші ідеологічні і культурні установи, щоб віднайти там відповідні матеріяли, які треба конфіскувати на користь ідеологічних завдань націонал-соціялістичної партії».

Що підпало під цей «ідеологічний матеріял нацистської партії», пояснює звідомлення СС-Оберштурмфюрера др. Ферстера з 10. 11. 1942 р.: «Багате жниво мали ми в бібліотеці Української Академії Наук, де сконфісковано найбільші цінності в перських і китайських пергаментах, російські та українські хроніки, перводруки російських письменників та рідкі твори російських мистців, зокрема з київських музеїв вивезено до Берліну твори російських малярів, а саме образи та портрети».

Твердження др. Ферстера, що вивезено твори російських письменників і мистців не відповідає правді, бо в УАН зберігано в першу чергу скарби української культури і вони якраз стали жертвою нацистського грабунку.

Чи їх повернуть колись на Україну, чи не пропали вони безповоротно підчас бомбардування Берліну та вуличних боїв перед остаточним зайняттям його советськими військами?

Ось сумні питання, які непокоять нас усіх.

ГАЛИНА РОЗМАЙ

Рік тому

«Прокидаюся з таким несмаком до життя» — говорила одна моя знайома тієї пори. Так, бо ж прокидаєшся уночі і зі страхом чекаєш сигналу до вставання.

Кара-тара, кара-тара...

Цей звук походить від ударів коцюбою по залізній дошці. «Каратає» наша портьєрка Фрав Шваб, або, як ми її звемо, — Швабка.

Пів п'ятої, треба вставати: праця на фабриці починається о шостій, а до фабрики далеко.

Взимку ця пора ще чорнісінька ніч. В нашій кімнаті 50 людей, з яких 14 дітей — віком від одного місяця до 13 років; вночі бракує повітря і створюється какофонія звуків від тоненького няв-няв малої Ксеньки до міцного альта вже старшої Ані, від коклюшного кашлю бідної Сянки до трагічного стогнання та єхання старого кравця.

Сон тоненький, наче павутиння від тісноти, задухи, неспокою і... блощиць.

Вони в Австрії якісь надзвичайні, племінні і страшенно агресивні.

Ах, як хочеться спати, коли каратає коцюбка!

От хтось зітхає, хтось найрішучіший зіскакує з поверхового ліжка, засвічує електрику: починається новий день, такий безрадісний та несмачний на чужині.

Снідаємо. Чорна кава майже стопроцентово зимна, бо варять її ввечері і до 5-ої ранку вона добре прохолоне.

Шматочок хліба? Проблема: чи з'їсти чи лишити донечці (дістаємо кіло на тиждень — гай, гай!).

Вже заревла заводська сирена, руки прискорюються, похапцем одягаємося.

Надворі зимно. Сяють зорі в далекому чужому небі. Групами і поодинці поспішають робітники до фабрики. Німці їдуть роверами, українці, росіяни, поляки, чехи — пішки, серби полонені під вартою.

Ми мешкаємо в містечку Е., а фабрика в містечку Н., яке межує з нашим, розділяє їх невеличка ріка — Ляйта. Доходимо до мосту — вдруге реве заводська сирена. Коли ревітиме втретє, ми мусимо вже стояти біля варстатів.

В таборі є циганка Маруся. Вона подібна до муринки — має великі і грубі уста, але очі прекрасні — чорні зі стрільчатими віями, легка зграбна хода, золоті кульчики у вухах. Вона має чоловіка, гарного цигана, якого забрали копати окопи. Маруся поїхала до нього в неділю, і за це фюрер вибив її по лиці і вона вся запухла. Незабаром вона буде матір'ю. Як безпорадно виглядає вагітна жінка! Треба остаточно втратити всі людські почуття, щоб відважитися бити її.

Ми, українські робітники, мешкаємо разом з поляками, чехами та бельгійцями у великому млині, який тепер уже нічого не меле. У нас не фюрер, а фюрерка — Польді, мала, бридка, з неокреслено сухим та бездушним виразом очей. Вона використовує авслендерів з матеріяльного боку: карток ми на руки не дістаємо, все дістає вона і передає на кухню стільки, скільки вважає за потрібне. До того вже цілком неощадно обкрадає наших дітей: дітям видає лише половину того, що нам, цебто пів кгр хліба на тиждень, $2\frac{1}{2}$ декаграмів товщу, половинна порція обіду тощо.

Скаржитися не було кому. А коли хтось підносив голос, на другий день діставав виклик на окопні роботи. Тому мовчали.

Терпіли.

В цеху шалений гуркіт машин. Перші дні ходили ми, як глухі, наче в вухах вода, потім призвичаїлися. Далеко тяжчим є те, що цілий робочий день мусимо стояти на ногах біля варстатів, присісти ні на хвилинку не можна, бо зараз підскочить майстер.

Наша фабрика продукує мішки, рядна, білу дерев'яну вовну.

Сусідка по машині, мадярка — чорна, елегантна дівчина, дивиться на нас зневажливо. Німки робітниці — добріші, завжди порадять, допоможуть.

Зате все начальство — майстри, інженери, директор... о.. о...

Директор відверто виявляє ненависть до нас. Пригадую характеристичні епізоди: один з наших, вже поважного віку інженер, заявив, що у нього астма, що він задихається в кімнаті, де є 50 людей. На це директор з цинічним сміхом сказав: «Варто було б вас повісити, тоді мали б досить повітря».

Одна з матерів попросила, щоб він (дир.) дозволив їй спати з дітьми не на поверховому ліжку. Він, замість відповіді, рвучко схопився за телефонну слухавку, щоб... цю жінку негайно забрали до Штрасгофу, пекельного дурхгангслягеру.

Клясичне «Швайн» і «Швайнерай» так і сипалося нам у вічі.

Заступник директора — головний інженер, завжди о пів восьмої з'являється в цеху. Холодне кам'яне обличчя, затиснені уста, типовий «іберменш». На нас дивиться приблизно так, як в звіринці люди, дивляться на нецікавих тварин.

Пам'ятаю такий випадок: одного з наших забрали на окопні роботи десь за 100 км на мадярський кордон. Жінка його з дитиною залишилася. Малий Богдан прийшов на світ на німецькій землі десь у жовтні. У грудні він захворів на запалення легенів. Пішли до інженера (він був водночас і секретарем партії і очолював окопні роботи), щоб він дозволив чоловікові приїхати до родини. Інженер страшенно обурився: як насмілилися жалюгідні унтерменші потурбувати його світлість вдома. Подруге, він заявив, що жодної рації немає в тому, щоб викликати чоловіка з окопної праці, бо тепер є 14-те, а 30-го він взагалі має повернутися, отже мусите почекати зі своїми дітьми та примхами.

Малий недисциплінований Богдан того не збагнув і пішов навіки спати до негостинної німецької землі, так і не дочекавшися до 30-го. Ми попрощалися з ним: лежав, як велика лялька, у рожевих капчиках і з чемненько складеними восковими рученятами.

ЛІТЕРАТУРНИЙ ВЕЧІР ПАНАСА ФЕДЕНКА

15 березня б. р. відбувся в Регенсбурзі в українській оселі, літературний вечір письменника Панаса Феденка. П. Феденко відомий ширшому українському громадянству, як автор великих історичних повістей «Гомоніла Україна» та «Гетьманів Кум», що вийшли у Празі.

Автор прочитав уривки з своїх нових, ще неопублікованих творів, а саме з повісті «Гетьман Петро Конашевич-Сагайдачний», з другого тому великої трильогії «Гомоніла Україна» і з роману «Сага роду Шкарбанів».

Численна публіка з інтересом прослухала уривки, в яких автор відтворив картини з часів гетьмана Сагайдачного (смерть гетьмана) та Богдана Хмельницького (облога Львова). В романі «Сага роду Шкарбанів» малюється українське суспільство на Великій Україні на початку XX ст.

Голова Спілки укр. журналістів і письменників з Регенсбурзі, проф. В. Приходько, характеризуючи письменника, зазначив, що він е представником тіеї української інтелігенції, на долю якої припало брати безпосередню участь в національно-державному будівництві України в незабутніх 1917-20 роках,

З'ЇЗД ПРАЦІВНИКІВ ДИТЯЧОЇ ЛІТЕРАТУРИ

В днях 26 і 27 березня ц. р. відбувся в Карльсфельді з'їзд працівників дитячої літератури — письменників, літ. критиків, образотворчих мистців-графіків і педагогів.

З'їзд цей, до речі перший цього роду в історії нашого літературно-мистецького і взагалі культурного життя приніс ряд рішень, що започаткують, треба сподіватися, повний зворот у питаннях, зв'язаних з нашою дитячою та й юнацькою літературою.

Ряд цінних, до того в великій частині зовсім у нас нових тематикою і думками доповідей, незвичайно жива і цікава дискусія — це великий вклад у цю ділянку літературно-мистецької проблематики, що зв'язана з дитячою літературою та й з питаннями української педагогіки взагалі, на еміграції зокрема.

З'їзд ухвалив ряд постанов, зокрема про створення ОПДЛ — Об'еднання Працівників Дитячої Літератури ім. Леоніда Глібова, в якому стала членами низка наших визначних працівників у цій ділянці, головно письменників і графіків. М. і. почесним членом обрано письменницю Катрю Гриневичеву, довголітню редакторку відомого дит. журналу «Дзвіночок», що виходив від 1890 р. до світової війни у Львові.

З'їзд цей перейшов під знаком боротьби за високу, справжню літературно-мистецьку і при тому педагогічну вартість дитячої літератури. В цьому ж напрямку виніс він свої резолюції, в яких м. і. постанови про пекучу справу дитячих журналів і книжок під сучасну пору.

Концерт УНРРА

Громадянство оселі ДП в Регенсбурзі 30 й 31 березня мало приемну нагоду побувати на концертах, що відбулися в міському театрі та в гімнастичній залі оселі. Виступи мистецьких груп різних народностей були змаганням, підчас яких слухачі могли порівнювати творчі досягнення національних хорів, співаків і музикантів.

Латишський хор під орудою Е. Мазура показав красу своеї народньої пісні, виконавши кілька її зразків.

Значно зміцнів кількісно та якісно білоруський хор під кермою п. Равинського. З успіхом виступила п. Чемерисова, яка співала сільські пісні своеї країни.

Поляки виступили з квартетом, що виконав в'язанку народніх пісень, до якої потрапила й наша відома пісня «Верховино, світку ти наш», а росіян репрезентували відомий п'яніст Й. Арбатський, який грав попурі з нар. пісень, Т. Руденко та Б. Евтушенко, що мали сольові виступи, виконавши російські пісні.

Найкраще враження справили проте, хори український під проводом проф. М. Іваненка та литовський під орудою Бр. Будріунас.

Український хор — потужна мистецька сила. Це вже справжній і гідний репрезентант нашої музики, нашого вокального мистецтва, що може претендувати на виступи в міських осередках, де вибагливий слухач ставить вищі мистецькі вимоги.

Виконанням «Над річкою бережком» та «Мак» Леонтовича, «На вулиці скрипка грае» Кошиця, «На городі верба рясна» й «Час додому час» Лисенка хор може справді пишатися.

Й. Черняхівська гарно проспівала «Соловейка» Заремби та «Ой, казала мені мати» під акомп. Л. Драгоманової.

Виступи хору й солістки п. Черняхівської справили на українських і чужих слухачів глибоке враження.

Литовський хор досягнув вершків досконалости в трактуванні своеї пісні. Його зосереджені голоси дають силу звуку в форте, всі переходи настільки витончені, що можна справді дивуватись, як цей аматорський хор спромігся таку техніку виконання розвинути.

Як цілість, концерт далеко не рівний, бо не рівні сили брали в ньому участь. На тлі всіх виступів українська й литовська частини були на рівні мистецьких вимот.

Дм. Сіяч.

ШЕВЧЕНКО І ТЕАТР

Український літературознавець Гліб Лінчевський 30 березня виступив у Регенсбурзі з рефератом на тему «Шевченко і театр».

У рефераті висвітлив естетичні погляди Шевченка, його прагнення до реалізму, любов Шевченка до театру, його захоплення оперовими, драматичними, балетними виставами, дружба поета з визначними акторами того часу — Мих. Щепкіним, трагіком-мурином Айра Ольріджем. Це все ілюстровано записками з Шевченкового щоденника, витягами з його листів до друзів та уривками з спогадів сучасників поета.

Говорити про Шевченка як драматурга лише на матеріялі його творів, написаних спеціяльно для театру значило б, на думку прелегента звузити цю тему, бо елементами драматизму насичено більшість творів Шевченка.

Крім ранніх п'ес, що не дійшли до нас і уривків з драми «Микита Гайдай» Шевченко написав відомий драматичний твір «Назар Стодоля». Цей твір, а також різні інсценізації Шевченкових поем та драми на матеріялі творів поета — «Невольник», «Мати наймичка», «Катерина», «Гайдамаки» багато разів ішли і йдуть на сценах українських театрів.

Присутні на рефераті вислухали його з великим зацікавленням та дякували прелегентові за його справді цікавий реферат.

Прелегент виступав вже з своїм рефератом у Інгольштадті, Мюнхені та Авгсбурзі, де також мав визначний успіх.

З'ЇЗД ІНЖЕНЕРІВ І ТЕХНІКІВ В АВГСБУРЗІ

В суботу і неділю 16—17. 3. 46 р. в Авгсбурзі відбувся Обласний З'їзд Спілок Інженерів і Техніків Швабії, скликаний з ініціятиви гурту активних співпрацівників української техніки і промисловости на еміграції.

З'їзд розглядав справи структурно-організаційні, науково-технічні, професійно-технічні, видавничі і взаємодопомогові. З'їзд заслухав доповіді Комісій та затвердив резолюції.

ЗБОРИ ПИСЬМЕННИКІВ

Недавно в Авгсбурзі відбулися збори членів Спілки Письменників і Журналістів. Збори заслухали звіт правління спілки. Обрано нове правління Спілки: проф. В. Чапленко (голова), П. Оксаненко, О. Несич, І. Коровицький та А. Орел.

Пласт — Шевченкові

Узбіччя гори над Дунаем, вкритої лісом, декілька кільметрів за Регенсбургом було 24 березня свідком небувалого ще тут свята. Сюди з регенсбурзької оселі чужинців прибули українські пластуни і пластунки, щоб перебрати посвячений вранці цього ж дня в церкві прапор пластового коша в Регенсбурзі, скласти пластову присягу та відзначити столітні роковини написання «Заповіту» Тараса Шевченка. Крім чисельно зібраного українського громадянства, на це свято прибули також гості — українські пластуни з Штравбінгу, а з регенсбурзької оселі — білоруські, литовські, латиські й російські пластуни й пластунки.

Свято почалося піднесенням українського прапору при співі національного гимну. Одночасно запалено ватру, вогонь якої не вгасав до кінця свята. Після промов сеньорів пласту відбулася присяга пластунів та урочисте вручення кошові його прапору. З привітаннями і побажанням для українських пластунів виступили представники міжнародного пласту і латишів, далі білоруський пластун, представник литовського пласту, представник української обласної команди пласту та голова українського Обласного Представництва. На кожне привітання пластуни відповідали могутнім трикратним «Сильно, Красно, Обережно, Бистро».

Після офіційної частини наступило відзначення столітніх роковин «Заповіту». Далеко на Схід поплив з уст української молоді й старших спів цього безсмертного і незабутнього твору Шевченка. Далі, після короткого, але змістовного слова про «Заповіт» наступила різноманітна програма: співи, деклямація, сольоспів, танці. Кожна з тих точок програми була виконана добре. Особливо гарно співали пластуни під акомпанімент гітар. Було видно, що упорядчики свята підготували його старанно. Слід також відзначити конферанс'е, що вмів своїми дотепами розвеселити чисельну публіку. Навіть дощик, що накрапав, не вплинув на настрій зібраних.

Вже темніло, коли присутні на святі залишали гай. Хто пішки, хто автом поверталися до оселі. Пластунське свято безперечно належить до найбільш вдалих українських імпрез у Регенсбурзі.

Д.

Семиріччя незабутніх днів

У КАРЛЬСФЕЛЬДІ

Славні дні березня 1939 року, дні проголошення незалежности Карпатської України сповнюють радістю і гордістю серця кожного українця. Щороку урочисто відзначае наш нарід цю знаменну історичну дату і шанує пам'ять тих, що загинули в нерівній боротьбі за волю і честь вітчизни.

Урочисто святкували семиріччя самостійности Карпатської України в таборі Карльсфельд. 16 березня відбувся реферат д-ра Кушніренка на тему: «Карпатська Україна на шляху до своеї державности». В рефераті яскраво зображено історичний розвиток Карпатської України та її боротьба за волю.

17 березня о 8-ій годині відправлено урочисту Службу Божу, з панахидою в обох церквах — православній і греко-католицькій. Панахида відбулася у великій залі біля декоративного могильного горба з березовим хрестом та стрілецькою шапкою — на честь поляглих у визвольних змаганнях. Багато вінків від шкіл, пласту, різних організацій. Світлій пам'яті героїв, що поклали голови свої за волю рідного краю присвятив свою промову о. проф. Тарновський.

О третій год. дня почалася урочиста академія. Велика заля переповнена вщерть. На сцені, над великим портретом президента Карпатської України о. Волошина, звисае жовтоблакитний прапор, а з обох боків — тризуб князя Володимира і герб Карпатської України — ведмідь.

Академію відкривае вступним словом др. Л. Желтвай, який згадав незабутні події. З деклямаціями поезій виступили І. Фізер, М. Калинич, М. Кукурузова. Серед рецитованих віршів найкраще вражіння справив «І у мене був коханий рідний край» Богдана Лепкого.

Гімназійний хор під керівництвом проф. Білого проспівав «Слава, слава, отамане» і «В горах грім гуде». Капеля бандуристів ім. Т. Шевченка під диригуванням В. Божика найкраще виконала літературно-хорову сцену, що складалася з музичних творів на слова Шевченка («Гамалія», «Гей, злітались орли», «Заповіт» та інші), переткані деклямацією.

Співом національного гимну закінчилася академія.

В АВГСБУРЗІ

З великою урочистістю відбулася в Авгсбурзі 15 березня академія, присвячена семим роковинам проголошення самостійности Карпатської України. У театрі УНРРА табору «Зомме-Казерне» зібралися не лише мешканці табору, а й багато гостей з міста.

На сцені — велика світляна мапа етнографічних українських земель. Малесеньку частинку їх на самому південному заході займае Карпатська Україна.

Про незабутні березневі дні 1939 року оповідають у своїх доповідях учасники карпатських змагань. Розпад чехословацької держави, проголошення самостійности Карпатської України, історичні ухвали українського сойму, різні епізоди закарпатської епопеї як живі встають перед авдиторією. Коли один з доповідачів починае читати список поляглих у боях за незалежність Карпатської України, всі присутні встають і уважно вслухаються в кожне дороге ім'я тих, що віддали життя, бороначи свою батьківщину. Героїчна боротьба закарпатців не увінчалася успіхом, але своїм героїзмом, мужністю і відвагою вони запалили весь український нарід, збудили його прагнення до волі, показали приклад, покликали до нових національно-визвольних змагань — такий висновок з усіх доповідей. Співом національного гимну закінчилась академія.

АВТОРСЬКИЙ ВЕЧІР Ю. БУРЯКІВЦЯ

Молодий поет Юрій Буряківець 1 квітня виступив перед слухачами в Регенсбурзі й прочитав низку своїх віршів сам і кілька його віршів прочитали пані А. Нещадименко Світл., Мельниківна та п. С—ко.

П. Буряківець мав уже кілька публичних виступів і літературні кола до певної міри ознайомлені з його творчістю. Ця творчість мае безперечні ознаки талановитости. Вірші поета свіжі, досить оригінальні. Основна тематика поета — трагедія Рідного Краю і туга за ним, але поруч неї автор порушуе й інші проблеми, ставлячи перед собою й вищі мистецькі завдання.

За працю по організації вечора належиться подяка п. інж. Н. Синявській.

Щоранку пригадую це, коли проходить коло варстатів інженер. Прийде ще на тебе чорна година», — думаю. — «Ой, прийде!»

Смерть час-від-часу навідується до млина. Е в нас так звана «кранккенціммер», де мають лежати хворі. Там стоять два ліжка, але жодної медичної допомоги дістати не можна.

Заводський лікар визнав одну польку, що прийшла до нього — хвора на серце, за симулянтку і наказав їй від завтра стати до праці. Вона повернулися від нього і пішла до кранкенціммер. А вранці знайшли її мертвою. Мабуть, вона сповзла з ліжка, видно хотіла йти, просити помочі, але ніхто не почув. Коло неї кров, що пішла їй горлом, напіврозкриті трагічні очі докоряли комусь.

Як забігали швабка і фюрерка від такої неприемної несподіванки, замкнули кранкенціммер, не хотіли нікого туди пускати. Але свої дісталися, принесли квіти, сплели їй, безталанній, вінок.

Робочий день тягнеться, тягнеться — голодний, довгий, одноманітний. Німки смачно заїдають булочки і яблука. Наші торбинки порожні. Трапляеться, що десь коло 2-ої години починают тривожно блимати лямпочки: раз-два-три — алярм. Все кидаеться вростіч? Срібні американські літаки сотнями летять на Відень. Бункерів ми не маемо, тому втікаемо просто до лісу і там сидимо в ямах.

— Мамцю, їсти хочу, — благае донечка, — дай шматочок хліба... Свариться з нею: «Ти вже з'їла те, що я тобі дала. — «Ну ще, такий маленький, — і показуе половину свого пальчика.

Так шкода її.

Нас не бомбардували ні разу, тому великих страхів ми не переживали. Десь лунае вже сирена, що віщуе ентварнунг. Треба скорше бігти до фабрики. Нарешті щаслива хвилина: кінець робочого дня, вертаемось додому.

Довгожданий обід складаеться з брукви або бараболі.

Золотоволоса панна Галя щось шие, сидячи під стелею на своему поверховому ліжку, тихо наспівуючи:

Сніг паде,
Сріблистий сніг,
Фантастичні на склі творить квіти,
Я сама вже стільки літ
Крізь вікно виглядаю у світ.

Справді, за вікном кружляють повільні сніжинки. Горло стискае туга. Здаеться, що минули вже десятки років на чужині з поверховими ліжками, задухою, блощицями, голодом, недосипанням.

Чи було колись інше життя? Чи була рідна земля? Чи були духові інтереси? Чи не стали ми дійсно «унтерменшами»?

І знову ніч. Злісно гризуть австрійські племінні блощиці, захлипуеться Сянка, стогне старий кравець, знову з мукою чекаеш гарачання залізної коцюби.

А може все це лише кошмарний сон, від якого врешті прокинешся.

Кара-тара, кара-тара.

Хтось зітхае, хтось засвітить електрику. Робочий день почався.

Різні віст

ПІДВИЦЕННЯ ЦІН ПОДОРОЖІ ЗАЛІЗНИЦЕЮ

Франкфурт. На розпорядження Аліянтської Контрольної Ради від 1 квітня усі ціни на подорожні квитки залізницею в американській зоні підвищено на сто відс. Ціни на тижневі квитки підвищено на 50 відс.

ЗМЕНШЕННЯ ПРИДІЛУ ХАРЧІВ

Штутгарт. Від 1 квітня зменшено приділ харчів в американській зоні з огляду на недостачу харчів у всьому світі, з 1550 на 1275 кальорій денно.

ПОШТОВИЙ ЗВ'ЯЗОК З ЗАКОРДОНОМ

Берлін. Аліянтська Контрольна Рада ухвалила відновити від 1 квітня поштовий зв'язок Німеччини з закордоном, за винятком Японії й Еспанії. Дозволено висилати звичайні поштові картки і звичайні листи вагою до 20 грамів. Не вільно висилати карток з краевидами. Поштовий зв'язок обмежений тимчасово до особистих та родинних справ. Листи в торговельних справах ще не дозволені. Всі посилки підлягають цензурі. На конверті не вільно робити ніяких дописок, крім адрес відсилача та одержувача; посилки на «пост рестант» не дозволені. Число поштової скриньки можна подавати як адресу, але в цьому випадку мае бути подане прізвище власника поштової скриньки. Листи й поштові картки з закордону можуть бути писані якоюбудь мовою. Листи й поштові картки з Німеччини мусять бути писані лише в мовах: німецькій, російській, англійській або французькій. Поштова оплата за посилки з Німеччини закордон встановлена така: за лист — 75 пф. за поштову картку — 45 пф.

———

КОНКУРС МИСТЕЦЬКИХ ТВОРІВ

Спілка Українських Образотворчих Мистців у Мюнхені — Карльсфельд уряджуе

Конкурсову Образотворчу Виставу,

яка відбудеться в половині червня 1946 р. На цій виставі будуть нагороджені найкращі композиційні твори з усіх ділянок образотворчого мистецтва (малярство, різьба, графіка). Твори можуть бути довільні в тематиці, форматі і техніці виконання.

1-ша нагорода 3.000 РМ.
2-га нагорода 2.000 РМ.
3-та нагорода 1.000 РМ.

Нагороджений твір лишаеться власністю автора. Про нагороду вирішить мистецьке жюрі, до складу якого ввійдуть визначні мистці і мистецтвознавці.

Речинець надсилання праць — 1-ше червня ц. р. Всіх українських мистців проситься взяти участь в виставі.

Праці, які не будуть відповідати умовам конкурсу, цебто не матимуть композиційного характеру будуть також виставлені; будуть, одначе, виключені з під оцінки жюрі.

Управа Спілки.

ВПИС СТУДЕНТІВ ДО УТГІ

Український Технічно-Господарський Інститут (УТГІ) в Регенсбурзі приймае вписи студентів авдиторних високошкільних студій на літні семестри акад. року 1945-46 на відділах: **Агрономічно-лісовому** — семестри I (спіл. агр.-ліс.), II (спіл. агр.-ліс.), IV (спіл. агр.-ліс.), V агр., V ліс., VIII агр. (в Мінхені). **Ветеринарно-зоотехнічному** (в Мінхені) — I та II сем.; **Хеміко-технологічному** — I та II сем.; **Будівельному** — I таII сем.; на **Економічному факультеті** — I та II сем.

Вписи відбуваються для Агрономічно-Лісового Факультету щодня між 10—12 год. в авдиторіях УТГІ в Регенсбурзі Лібльштр. 2, для Інженерного — тамже, для Економічного — Бадштр. 54, крім того в Делегатурах УТГІ та через пошту Регенсбург, Гангоферзідлюнг, Клявс ф. Папештр. 2.

Початок навчання на всіх факультетах 29 квітня 1946 р.

ПОВІДОМЛЕННЯ

Дирекція Ветеринарного Зоотехнікума УТГІ, Мюнхен-Карльсфельд — табор повідомляе, що:

1. В днях від 6—18 квітня 1946 р. відбудуться іспити з предметів І-го семестру. Особи, що хотіли б скласти іспити як екстерністи нехай подадуть заяви до дирекції найпізніше до дня 4. квітня 1946 р.

2. Дирекція приймае слухачів на **новий перший семестр,** який мае розпочатися дня 2. травня 1946 р. Слухачами першого семестру Ветеринарного Зоотехнікума можуть бути ті, що мають закінчених 6 клясів гімназії або іншу школу, що дорівнюе цій освітній клясифікації (напр., 7 клясів десятилітки).

Карльсфельд, 26. III. 1946.

Дирекція.

†

Дня 30 січня 1946 р. о 4-ій годині 30 хвилин після тяжкої хвороби помер на 57 році життя відомий український професор сельсько-господарських наук

МИХАЙЛО ГАРАЖА

Тіло його поховано 1 лютого 1946 р. на німецькому цвинтарі в м. Герсфельді. Вічна йому пам'ять.

У глибокому смутку висловлюемо свое найглибше співчуття дружині і доньці покійного.

Українська громадськість, друзі, знайомі і студенти.

Permitted by authority of Military Government, November 1945
Редагуе Колегія. — Видае Спілка «Українське Мистецтво». кооператива з обм. порукою в Регенсбурзі. — Адреса Редакції і Адміністрації: Regensburg, Ganghofersiedlung, Block X, Wohnung 217.
Satz und Druck: Mittelbayerische Zeitung, Regensburg, Kumpfmühler Straße 11

РОЗШУКИ:

Гладкова Петра, Віктора та Миколу — сестра Гладкова Клавдія. Регенсбург, Гангоферзідлюнг, бльок 10/217, адм. «Слово».

Дочку і зятя Недзельницьких Катерину і Володимира — Еременко Ірина Петрівна, Мюнхен, СС-казерне, бл. Б. III/23. (1—1)

Лазаревича Тараса — мама Лазаревич Степанія. Регенсбург, Ріхард Вагнерштр. 8. (1—3)

Сина Володимира нар. 1926 р. в селі Настасів, Тернопільського повіту — Колодій Михайло, Укр. табір, Інгольштадт. (1—2)

Сина Зекунова Івана — батьки, Гольштадт № 231, Бец. Бамберг. (1—1)

Степаненко Олександра та Валентину — вуйко Олесь та Оксана П—ко. Прошу сповістити адресу на редакцію «Слово», Регенсбург. (1—1)

Брата П'ятницького Миколу — П'ятницький Зиновій, Регенсбург, Гангоферзідлюнг, бл. 4/98. (1—1)

Ігнатенко Нечипура — П'ятницький Зиновій, Регенсбург, Гангоферзідлюнг, бл. 4/98. (1—1)

Племінника — Мотря Пискарьова, Регенсбург, адм. «Слово». (1—2)

Ігоря Мартинюка — др. Іван Мартинюк, адм. «Слово». (1—1)

Ігоря Лопатинського — мати. Хто б знав або чув про нього, просимо ласкаво подати вістку: Лопатинська, табір Карльсфельд/Мюнхен, барак 8/24. (1—1)

Сина Остапа Мельника, нар. 1930 р., останньо перебував в Фіновмарк на північ від Берліна — батьки. Хто знае про їх долю, прошу ласкаво сповістити: табір Карльсфельд біля Мюнхена, барак 8/24. (1—1)

Братів — Михайло Крупський, Штравбінг, Ітлінгерштр. 19. (1-1)

Сидоренка Василя — брат. Укр. лагер 1, Альтдорф, Ландсгут. (1—1)

Брата Константина Радченка (останній час перебував в концлягеру Саксенгаузен коло Ораненбургу) — Ганна Радченко, Регенсбург, ам Ельбергштр. 11/І. (1—2)

Безмолитвенна — Гришина — мати Безмолитвенна Клавдія, Регенсбург, Ельбергштр. 11/І. (1—2)

Костю і його друзів: Юрка та Влодка — батьки, Мюнхен 13, Гільтенспергерштр. 69, Моровський бай Гіммельрайх. (1—1)

Івана та Ігоря Бурку — Руденко Іван, Пассав, Іннштр. 32. (1—1)

Рідних і знайомих — Іван Наконечний, Любешка — Лаабер, б. Регенсбург, (Гартемюле). (1—2)

Ільяшенка Івана Степановича, 75 р., мешкав у Каліші — онук Шкура Михайло, адм. «Слово». (1—2)

Вознюка Олександра — Раевський Іван, Траунштайн, Хайфорет, барак № 9, к. 11, Обербаерн. (1-1)

Сина Олексія та доньку Ганну Лисенко — батько Харитон Лисенко, Карльсфельд б/Мюнхен, лаг. 8/27. (1—1)

Храпаля Гліба Володимировича, нар. 1913 на Катеринославщині (останньо перебував в Берліні) — мати і сестра, Шторндорф, кр. Альсфельд, Обергессен. (1—1)

Антона Фолиса — батько Володимир Фолис, Ландсгут, Нідермаерштр. 8. (1—2)

Степана Василя — брат Теодор Хай, Мюнхен-Карльсфельд, табір УНРРА 10/20. (1—2)

Рідних та знайомих — Олена Метельова, укр. табір, Швайфурт. (1—2)

Хто знае про долю мого сина Тольчинського Евгена, 17 років, прошу сповістити: Тольчинська Віра, Фюссен, табір УНРРА 6/7. (1-2)

Соколенка Степана, рідних та знайомих — Соколенко Петро, адм. часопису «Слово». (1—3)

Олександру Бабченко та знайомих — Іван Рубан, Шондорф, Аммерзее, Філла Ельман 49. (1—1)

Сина Івана Якимовича Комисаренко, Кубанської обл., станиця Попутна — Дарія Омельянівна Окинча, Ландсгут, Регірунгсгебойде. (1—1)

Племінника Олександра Шеповського — Дарія Окинча, Ландсгут, Регірунгсгебойде. (1—1)

Кисіля Стефана — Стахнів Микола, Геренберг, кр. Беблінген, укр. табір 610. (1—1)

Михайла Різника — Дорошевич Іван, Геренберг, кр. Беблінген, укр. табір 610. (1—1)

Грицина Василя, нар. 1921, з Гаїв Вижних, п. Дрогобич — Грицин Микола, Геренберг, кр. Беблінген, укр. табір 610. (1—1)

Крохмалюка Любомира — Стецишин Володимир, Кауфбойрен, «Стахус», кім. 4. (1—1)

Інж. Волошина Ярослава. Всіх знайомих, що знають про його долю, прошу слати відомости на адресу: М. Черник, б/Пелль, п. Мірскофен № 20, б/Ландсгут. (1—2)

Брата Петра й Романа Шкільника — сестра Розагія Федькім, Регенсбург, укр. Оселя. (1—2)

Родичів та знайомих з Кам'янки Малої, п. Коломия — Остафійчук Михайло, укр. табір, Інгольштадт. (1—1)

Сидельник Галину і його родину — Клімченко Григорій, Еберсберг б/Мюнхен, Форстхаусеаннхубертус. (1—1)

Павла Морозова — батько Іван Морозов і мати, Авгсбург, Зоммеказерне, 3 бл., 6 кімн. (1—1)

Корчинську Марію з Романівки, п. Теребовля — Дмитро Барабаш, укр. табір УНРРА, Мюнхен—Аллах 3/28. (1—3)

Семена Довганя — мати Ольга Довгань, Бамберг, Веісенбургерштр., лагер 6, УНРРА. (1—2)

Рідних та знайомих — Петро Мигалюк, Карльсфельд. (1—2)

Знайомих: Косців Стефанію, Яремко Марію, Вороновську Нараску, Сало Михайла — Андрухів Ганна, Візбаден, ДП Камп, Ширштрайнештр., литовськй табір. (1—1)

Дмитришина Івана, нар. 1915 р. в Станіславові — Дмитришина Марія, Ашаффенбург, табір «Лагарде». (1—2)

Палуту Евгена, нар. 1925 р. в Дрогобичі — Палута Віра, Ашаффенбург, табір «Лагарде». (1—2)

Ольгу-Оксану Демчишин — батько Олександр, адм. «Слово». (1—1)

Плісак Настю — Іван Штаба, адм. «Слово». (1—1)

Трутенка Валентина та Миколу — Саша, Мюнхен, Фрайман, СС-казерне, бл. Ц, 60/І. (1—2)

Жінку Васильцю Марію та брата Васильцю Петра — Васильцю Михайло, Новий Ульм, Райнгарт-казерне, бл. Б, м. 69/III. шт. (1—2)

Жінку Осипу Козубаль та брата Миколу — Теодор Козубаль, Авгсбург, Зоммеказерне, бл. 3, м. 94. (1—2)

Гльобу Наталію — брат з Герліц, відомість до адм. «Слово». (1—1)

Сина Холошенка Миколу — Холошенко Клим, табір, Новий Ульм, бл. Д, кімн. 39. (1—1)

Катерину Кончук, останньо Оберлейхлін, пост Екміль — сестра Василина Кончук, Кеппель, бай Бухав, Федерзее, кр. Саульгав. (1—1)

Сина Віблога Володимира Арсентійовича — Віблій, табір Новий Ульм, бл. Д, кімн. 39. (1—1)

Сина Ярослава Сточанського, останньо був в Штаде б. Гамбурга — Сточанський Іван, Мюнхен-Карльсфельд 6, кімн. 28. (1—2)

Рідних та знайомих із Березточі — Федір Габелко, бц. Гасельбек, п. Моосгам № 12, б. Регенсбург. (1—1)

Онука Оксьому Івана і дочку Шуру та знайомих: Кревсуна Семена і Грицька, Товстого Василя і Кащу Грицька розшукуе Оксьома Захар, Регенсбург, Гангоферзідлюнг бльок 3/81. (1—1)

Своїх братів з Бремена — Ганна Чаговець, адм. «Слово». (1—2)

Сестру Балайчук Софію, останньо Зуль II, Тюрінгія — Лилик Гонората, Амберг, Кайзер Вільгелька зерне, бл. Е, кімн. 2. (1—1)

Доньку Ангелину Івах. Хто знае, прошу ласкаво повідомити матір — Івах А., Мюнхен, Валлейштрассе 38/III. (1—2)

Біляеву Евдокію з 5 дітьми — Біляев Федір, Мюнхен, Функерказерне 7. (1—2)

Дружину Коваленко Варвару — Друзяка Михайло Іванович, Авгсбург, Зоммеказерне. (1—1)

Зіменка Івана, Щербину Степана, Гакова Семена, Кононенка Олексу — Л. Зайців, Розенгайм, Іннштр. 43 табір А. (1—2)

Філя Михайла, Івана — Філь Іван, Інгольштадт, укр. табір. (1—3)

Земського Дмитра з родиною та Гончара Івана з донькою Нагога Олександра — Вовків Петро, Л., укр. табір, Інгольштадт. (1—2)

Мужа Цісика Богдана, народж. 4/III 1908 — Цісик Ярослава, Новий Ульм, Реінгардтказерне, табір УНРРА, бл. «С», кімн. 8. (1—3)

Хто знав би про долю Омеляна Стушка, востанне Чехія, родом Гвіздець, Коломия, просим ласкаво повідомити батьків: Іван Стушко, Мюнхен, Фрайман СС-казерне, Б 3/16. (1—2)

Гажіенка Трохима — Діаконоза Олександра, Зальцбург, Лексенфельд 4, Укр. Комітет. (1—1)

Дочку Чувакову Олександру — батько Чуваков Андрій, Пассав, Розекав, УНРРА, лагер. (1—2)

Знайомих з Ожанни і Дубровиці, прошу зголоситися на адресу: Ніпоп Андрій, Унтер Донавленде 2. (1-1)

Брата і батька — Марія Дроздовська, Унтер Донавленде 2. (1—1)

Сина Івана, Гановер, лагер Цебеляй — Лучанін Никифор, укр. табір, Швайнфурт. (1—2)

Генку і Славку! моя адреса: Новосад Іван, Регенсбург, Гангоферзідлюнг, бл. 9/181. (1—1)

Хто знае про долю або місце перебування **Пурия Льва** — прошу ласкаво повідомити через адміністрацію «Слово». — Родина.

Сенечко Михайло та Сенечко Мирослав, останньо в чеській Моравї — Сенечко Лев, Регенсбург, Гангоферзідлюнг, бл. 5/116. (1—1)

Синів: Данька, Михайла, Івана з с. Кізлова та Володимира Захарків з с. Слобідки — Ремізовська Текля, укр. табір, Інгольштадт. (1—1)

Знайомих з села Кобильниця Волоська — Іваник Федір, Шварценфельд, Шльосс, лагер УНРРА, кім. № 8. (1—4)

Брата Данилевича Андрія, сестру Катерину та знайомих з с. Поруби — Петро Данилевич, Шварценфельд, Шльосс, лагер УНРРА, кім. № 8. (1—1)

Онуфрея Івана Цибика, останньо в Бранденбурзі, пошукуе дружина Катерина Цибик, Мюнхен, Карльсфельд, укр. табір 16, кімн. 10. (1—2)

Хто знае, де перебувае Степан Камінський, зволить ласкаво подати вістку на адресу адм. «Слово». (1-3)

Нусю Цап'вну і Любов Баляс з Бачева — Василь Прийма — Галичко, Фільсек, Зюд-лагер, Баерн. (1—1)

Рідню: Кісенко Марію, нар. 1908 р., Кісенка Валентина, нар. 1929 р., з Галичини, Харцизьк — Кісенко Яків, Мюнхен, Фрайман, СС-казерне, бл. «С», пов. 5, кім. 1. (1-1)

Коржикова Ефрема Митрофансвича, що перебував у Баварії ще перед війною — Кабарнік Микоян, Пассав, Шісплящ. (1—1)

Знайомих: Мамитова Димитр'я, Заець Віктора — Кабарнік Микоян, Пассав, Шісплящ. (1—1)

Матір і знайомих, окр. Станіславів п. Товмач — Юрчак Петро, Пляттлінг, лагер полонених.

Стрия Івана, окр. Станиславів, п. Товмач — Гринюк Григор, Пляттлінг, лагер полонених.

Брата Василя, окр. Станиславів, с. Нижнів — Керкут Дмитро, Пляттлінг, лагер полонених.

Кроля Івана, окр. Тарнопіль, п. Бучач — Гоголь Орест, Пляттлінг, лагер полонених.

Друзів та знайомих, окр. Тарнопіль, п. Бучач — Боднарук Василь, Пляттлінг, лагер полонених.

Чкета Федора, окр. Тарнопіль, п. Підгайці — Водвуд Осип, Пляттлінг, лагер полонених.

Михайла Марченка — Іван Марченко, Пляттлінг, лагер полонених.

СПІЛКА «УКРАЇНСЬКЕ МИСТЕЦТВО», кооператива з обмеженою порукою в Регенсбурзі.

Досі видано або виходить друком:

Періодичні видання:

1. Український тижневик «Слово» . . . . . 0,50 за число
 з додатками . . . . . 1,00 за число
 (Передплата не приймається, лише в роздрібному продажі)
2. «Школярик», посібник для народніх шкіл для 2-ої кляси ч. 1, 2, 3 . . . . 0,50 за число (випродане)
3. «Школяр», посібник для народніх шкіл для 3—4-ої кляси ч. 1, 2, 3 . . . . 0,80 за число (випродане)

Серія «Українська клясика»:

1. Т. Шевченко. Кобзар (вибрані твори) 128 стор. . . 5,00 РМ (випродане)
2. С. Руданський. Співомовки (вибрані твори) 64 стор. . 3,75 РМ
3. Леся Українка. Поезії (вибрані твори) 112 стор. . . 5,00 РМ
4. Л. Глібів. Байки (вибрані твори) 80 стор. . . . 4,00 РМ

Листівки:

1. Митрополит Андрій Шептицький . . . . . 0,40 (випродане)
2. Т. Шевченко 0,60
3. Л. Українка 0,60

Різні видання:

1. Стінний календар на 1946 рік 1,00
2. Кишеньковий календар на 1946 р. 1,50
3. Спортовий довідник на 1946—1947 р. . . . (друкується)
4. Пластунський календарець на 1946 р. . . . 2,00
5. Фліpт — українська товариська гра . . . 5,75

Ці всі видання можна набувати через кольпортерів або в крамницях українських таборів чи осель.

Друзів та знайомих, Коломия, с. Княждвір — Терпелюк Петро, Пляттлінг, лагер полонених.

Максимчука Дмитра та Гринюка Івана, п. Товмач, с. Локітки — Рештінк Михайто, Пляттлінг, лагер полонених.

Шваґра Трофіймука Василя, Любомиль, с. Кучани — Куча Іван, Пляттлінг, лагер полонених.

Батька Колинича Франца і сестер Ольгу і Іванку — Колинич Володимир, Пляттлінг, лагер полонених.

Друзів та знайомих з Сокальщини — Петрович Василь, Пляттлінг, лагер полонених.

Родичів: Мензюка Трохима, Гребінського Бориса — Новаківський Дмитро, Пляттлінг, лагер полонен.

Новосад Юлію (Маіхінген, пост Магштадт, Вюртенберг) — Кусий Степан, Пляттлінг, лагер полонених.

Рідних та знайомих — Пітух Михайло, Гангоферзідлюнг, 10 бл., 215 кімн., Регенсбург. (1—2)

Фельдорф Миколу — Фельдорф Лідія, Ляндсгут, Подевільштр. 10, Нідербаерн. (1—4)

Рідних та знайомих з Підгаєччини — Евген Татарин, Штравбінг ДП 5. (1—1)

Олексу Савран — Козяр Григорій, Ляндсгут, Ніколайшуле. (1—1)

Стефанію Савран — Козяр Григорій, Ляндсгут, Ніколайшуле. (1—1)

Чоловіка Володимира та сина Богдана Кучабського — дружина й мати Ольга Кучабська, Новий Ульм, табір УНРРА. (1—2)

Тулюпа Володимира — Сергієнко Тулюпа Евген, Галендорф, табір № 25. (1—1)

Рідних та знайомих, братів: Козиру Якиму і Савка, Сисака Михайла, Ілька та Вонсяк Параску — Козира Ілько, укр. табір, Старий Ульм, бл. С, кім. 53. (1—1)

Лапонова Микиту — сестра, Мюнхен, Фрайман, СС-казерне, бл. 3/23. (1—3)

Брата Яворського Мирослава (останньо був в Любек) та сестру Михайлину Садівську (була в Людвігсгафен) — Володимир Вацикевич, Шраммельгоф, пошта Даерлінг бай Регенсбург. (1—2)

Ольгу Климюк з Підгайць, біля Дубна — шваґер Мялковський Григорій, Ноймаркт, УНРРА, Теам 56. (1—3)

Синів: Годованця Микиту, нар. 1929 та Левка, нар. 1931 — батько Годованець Данило. Прошу, хто знае про них, повідомити: Інгольштадт, укр. табір «Б». (1—2)

Дружину Цвєткову Параску — Цветков Афанасій, Мюнхен 68/Карльсфельд, таб., бар. 1, кім. 11. (1-2)

Еріховець Ганну з дітьми з Білорусі, с. Петровичі — чоловік Еріховець Григор, Мюнхен, Фрайман ДП центр, СС-казерне, бл. Б—ІІІ, мешк. 33. (1—1)

Казанівського Антона — дружина Казанівська Марія, Регенсбург, Гангофензідлюнг, бл. 2/37. (1—2)

Рідних і знайомих — Зозуля Василь, табір Шварценфельд, Шльос № 17, Кр. Швандорф. (1—2)

Сина Науменко Миколу, нар. 1925 р. — батьки Науменко Зінько, Есенбах, Тремерсдорф. (1—4)

Брата Дмитра Гарбара з дружиною і дітьми — Антонина Гарбар, Пассав, Укр. Черв. Хрест. (1—2)

Хто знає що про долю Анатоля Дуцька, що останньо знаходився в Ноенгаген 1, Фрайлґрат 25 (коло Берліна) — шукує сестра Ірена Дуцько, зголошення до адм. «Слово». (1—2)

Дружину Седлецьку Гелену з чотирма дітьми — муж Седлецький Михайло, Пассав, Лінденталь 35. (1—1)

Двох дочок: Кульбака Віра, народж. 1922, Ганна 1924 — Кульбака Ігор, Розенгайм, таб. «А», Інннштр. (1—2)

Рідних та знайомих — Гречаний Микола, Регенсбург, Гангоферзідлюнг, Бл. 4/101. (1—2)

Сестру Іванову Ніну, нар. 1930 р. — батьки, Іванів Григорій, Пассав, Фраунг, Гетаінде Фюрстенек. Лоіцендорф. (1—2)

Проф. Кондришина Евгена, останньо перебував Кремс, Австрія — батько Кондришин Семен і сестра Марія, Мюнхен, Фрайман, Функ Казерне 17/115. (1—2)

Знайомих з села Коропець, п. Золочів — Володимир Гуменюк, Унтер Донавгенди 2, Пассав. (1—2)

Горового Сашка 1928 р. — Валюх Олексій, Інгольштадт. (1—2)

Тітаренко Петра, юнака 18 р., останньо в місті Егері — мати Тітаренко Марія, Регенсбург, Гангоферзідлюнг, бл. I, мешк. 299. (1—1)

Говеру Настю та Говеру Івана — Говера Федір, Ландсгут, Ніколайшуле. (1—1)

Батька Блашків Микола — син Олександр, адм. «Слово». (1—5)

Анну Добрянську із Старого Самбора — мати Евфрозина Добрянська, табір Волькерінг б/Регенсбурга. (1—2)

Жінку Ольгу Козак з дому Дубик з одною дитиною зі Стрия, останньо перебували на Судетах, Комотав — Богдан Козак, Мюнхен—Карльсфельд, укр. табір УНРРА. (1—2)

Сергія і Ларису Безрідних, останньо Югославія — син Сергій Безрідний, польніше табір УНРРА, Теам 90, Мурнав, Радіо-Центер. (1—2)

Братів і знайомих — Гримак Осип Роттенбах через Шотав. (1—4)

Хто знає про долю Малахова Віктора (останне місце перебування Східня Прусія) ласкаво, прошу сповістити на адресу: Мюнхен, Дахауерштр. № 9. Укр. Черв. Хрест, Ольга Лещенко. (1—4)

Знайомих — Федусь Іван, Шварценфельд, Шльос, табір, кімн. 17. (1—2)

Брата Сеня Літинського, Семена Станчака, Петра Баратяка, Петра Звозяка, Костю Андрухова — Літинський Іван, Фромберг, б/Швандорфа, Зідлюнг 20. (1—3)

Протопопова Юрія — родина, Регенсбург, Зідлюнг, фон Ріхтен Гофен № 28. (1—1)

Романенко Марко — Бойко Федота, Фюссен, табір УНРРА 3/55. (1-3)

Моргуна Константина — мати Моргун Варвара, Фюссен, табір УНРРА 6/68 а. (1—5)

Брата Василя Галабурду з Чортківщини — Галабурда Володимир, Галляндорф, табір 25 «Б» юбер Гаттенсфельд, кр. Браймшвайг. (1—1)

Шукаю сестер Юлю, Лесю, та Наталку Гувель з Жидачева, відомість прошу слати: Марія Левицька, Нідер Ванген ін Аллгав № 86, Вюртемберг. (1—1)

Знайомих з Болехівщини — Розалія Кіт, Швайнфурт, Гіндебургказерне. (1—2)

Знайомих з Болехова і з Тисова — Хромишин Іван, Швайнфурт, Гіндебургказерне, бл. 5, кім. 109. (1—2)

Панкевича Любомира-Юрія, Петра і Евгена — Панкевичі, Мюнхен, Дахауерштр. 9/II. (1—2)

Знайомих — Володимир Корсун, Зельбертін, пост Вайбгаузен юбер Траунштайн (Верхня Баварія). (1—2)

Горбаня Миколу — Горбань Андрій, Мюнхен, Гільдебольдштр. 29/I. (1—5)

Сина Іваніщенка Василя Михайловича, нар. 1925, був у Лепеп Кімнав — батьки: Михайло і Ганна, брати: Петро, Микола та сестра Марія, Маннгайм, Кайзер, Вільгельмказерне УНРРА. (1—4)

Синів: Зиновія і Тадея Писарева — мати Юлія Писарева, Пассав, табір УНРРА. (1—4)

Зятя Кушніра Семена Федоровича та дочку Аллу з Крима, сестру Пілко Анну з Черкас — Матвіева Валентина, Укр. Комітет, Розенгайм. (1—2)

Рідних та знайомих — Леник Михайло, Ноймаркт, Опр. Дурхгангслагер У Ү. (1—3)

Козака Івана — брат Теодор, Дельменгофст, табір Весерфлуг б. Бремена. (1—1)

Кость Олексу — брат Михайло, Дельмельгофен, табір Весерфлуг б. Бремена. (1—1)

Степанію Рогатинську — Ярослав Рогатинський, адм. «Слово». (1-4)

Ярослава і Любомира Лесанюківні та Іванну Чаплинську — Дмитро Присяжник, Регенсбург, Зідлюнг, бл. 6/149. (1—3)

Пошукую свойого сина Богдана Подоляка нар. 1. 1. 1926. Хто знав би що про його долю, прошу дати знати на адресу Степан Подоляк, Байройт, Прінц Леопольд Касерне XIV/40. укр. табір. (1—3)

Козака Романа, Свириду Степана, Любомира і Евгена. Хто знав би про їх долю зволить, ласкаво, повідомити на адресу: Момотюк Іванна, Регенсбург, адм. «Слово». (1—3)

Батька Рудова Михайла та брата Івана — Рудов Борис, Регенсбург, Кепіг-Візер Вег 8. (1—1)

Сина Гибу Костю. Хто щось знає про нього, прошу сповістити: Гиба Петро, Авгсбург, Ільменштр. 30. (бай Веіс Анна). (1—2)

Хто знав би про долю мого мужа Івана Куларського, прошу повідомити, Теодора Куларська, Штравбінг, Казерненштр. 3, укр. табір. (1-1)

Лубошко Марію з Вінернойштатта — Лубошко Леонід, Гавтінг, бай Мюнхен, Лазарет 2002. (1—3)

Карпенко Миколу з Брікса — батько Карпенко Михайло, Гавтінг бай Мюнхен, Лазарет 2002. (1—3)

О. Петришина Петра, рідню Пасічиньских, кревних і знайомих, просить подати вістку: Галина Білас, Еллванген, Йогст, Гоетгештр. 13. (1—2)

Братів: Петра Паназдіра Петровича, Трохима Гаву — Галушка Марія Петровна, Регенсбург, Гангоферздлюнг, бл. 10/292, Брентанoштр. (1—1)

Дочку Марію та Зятя Петра Турчина з Хишевич, останньо на Словаччині — Лопадчак Олекса, Авгсбург, Зоммеказерне 4/79. (1—1)

Братів — Олесь Бередецький, Укр. Комітет, Фільсбібург. (1—2)

Сина Івана Кіріченка, нар. 1916 р. та його дружину Марію Чемерис, нар. 1922 р., останньо в Дортмунді — батько Мефодій Кіріченко, Бамберг, укр, табір № 6, Ваісенбургерштр. 15. (1—2)

Мужа Ігоря Лимаря та дітей Евгена, Олександра і Бориса — Лимарова Неоніля, Бамберг, Баварія, укр. табір УНРРА № 4, Улянсперштр. 2. (1—2)

Рідних та знайомих: Кравченкових Павла, Івана, Григорія, Василя та Володко Івана. Хто що знає про їх долю, прошу повідомити на адресу Кравченко Михайло, Камп 25, Корюген, пост Гаікендорф бай Кіль. (1—2)

Дочок: Вовк Ліду, нар. 1922, та Марусю, нар. 1926 р. — батько, Гемайншафслагер, Корюген, пост Гаікендорф біля Кіль. (1—1)

Ігоря Правдюка — мати. Вістку подати: Стефанія Дзядів, Мюнхен—Карльсфельд 19/15. (1—1)

Рідних і знайомих — Мурський Лев та Мурська Софія, Регенсбург, Гангоферзідлюнг, бл. 9/188. (1-3)

Сина Тригубенка Богдана, нар. 1927 р., 25. 4. 1945 р. був в Бад-Айблінгу — Іван Тригубенко, Авгсбург, Гегінген, Гофельдштр. 137. (1—1)

Сина Тарана Володимира, 22 р. — батько Павло Таран, Фельден, а. Фільс, кр. Фільсбібург, табір УНРРА (1—3)

Односельчан та знайомих з с. Тур'е п. Радехів — Степан Демчук, Мюнхен, Фрайман, СС-казерне, табір, бл. «А» 5/10. (1—3)

Доньку Елеонору Івченко, нар. 1927 р., останньо була в таборі Рітнітц — Померанія — Івченко Юрко, Авгсбург, Укр. Камітет. (1—5)

Матір Фаїну Полякову та сестру Нейль Ію, ДП. Камп 1227, Ноештадт УНРРА III, Нейль Вітольд. (1—5)

Василя Саврацького і Евдокію Саврацьку з с. Покрівці к. Жидачова — Сава Евстахій, табір Волькерінь, б. Регенсбург. (1—1)

Дочок: Кульбаку Віру, нар. 1922 р. та Кульбаку Ганну, нар. 1924 р., останньо перебували в Касселі — батько Кульбака Ігор, Розенгейм, Іннштр., таб. «А», будинок № 43.

Івченка Григорія, Марію з дочкою Любою — Савин Василь з Надією, Швайнфурт, табір УНРРА. (1—2)

Фа. «Ербауер» Нордгаузен Тюр. Бувших службовців прошу відгукнутися на адресу: А. Воробейене, Бамберг, Моосгассе 121, литовський табір. (1—1)

Українська Економічна Висока Школа в Мюнхені купить українську і латинську машинки для писання. Адреса: Мюнхен, Флюрштр. 1/1. (1—1)

Кооперативне Об'єднання Споживачів «КОС» в Мюнхені, Розенгаймштр. 46 а, кімн. 105, оцим повідомляє, що наша кооператива одержала виключне представництво на всі видання п. Тиктора на терен цілої Німеччини.

Маємо на складі:

1. Скоро по-англійськи.
2. Канітферштан.

Просимо замовляти:

1. Великодні картки в 4 красках, як його передвоєнні картки.
2. Великий образ Матері Божої.
3. Великий словар англ.-укр. і укр.-англ. коло 20.000 слів.
4. 4 ілюстр. дитячі книжки в укр. мові.

Всі ці видання до набуття в нашому магазині при Розенгаймштр. 46 а.

Кухаря або куховарку до власного ресторану, то 2-ох фізичних робітників до товарового магазину, розшукує Кооперативне Об'єднання Споживачів «КОС» в Мюнхені. Платня після умови. Працівникам забезпечуємо помешкання і харчами. Подання враз зі життєпесом, та свідоцтвом праці складати по адресі Кооперативне Об'єднання Споживачів «КОС» 46 а, Мюнхен, Розенгаймерштр. 46 а. кімн. 105. (1—1) **Дирекція «КОС».**

КУПУЕМО:

Радіоапарат на змінний струм та українську машинку до писання. З пропозиціями звертатися на адресу: Регенсбург, ред. газети «Слово».

Для видавництва Спілки «Укр. Мистецтво» на стало потрібні складачі для ручного складу та лінотипісти. Зголошуватись на адресу: Регенсбург, Гангоферзідлюнг, бл. 10/217.

ДО ЧИТАЧІВ І ПЕРЕДПЛАТНИКІВ!

Подаемо до відома громадянства, що надалі Видавництво **передплати** на тижневик «Слово» **не прийматиме.**

Тижневик «Слово» продаватиметься лише на оселі в Регенсбурзі.

Дирекція Видавництва.

УВАГА!

З технічних причин усі друки Спілки «Українське Мистецтво» тимчасово виходять без кількох українських літер.

УВАГА!

Подаемо розцінку оголошень, що вміщуються в українському тижневику «Слово».

1. Для установ, підприємств, учбових та інших закладів:

сторінка	800 Р/М
1/2 сторінки	400 Р/М
1/4 сторінки	200 Р/М
1/8 сторінки	100 Р/М
1/16 сторінки	50 Р/М

2. Оголошення про розшуки з розрахунку 50 пфенігів за слово за один раз вміщення в газеті

Адміністрація.

Ціна 50 пф.

„The Word" - Ukrainian Weekly

СЛОВО

УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖНЕВИК

Рік II. Регенсбург, неділя 14 квітня 1946 Ч. 15. (23)

Промова Трумена

Чікаго. Президент США Трумен промовляв у суботу 6 квітня в Чікаго з нагоди «Дня американської армії». В своїй промові президент порушив ряд політичних світових проблем.

«США стали сильною нацією», — сказав Трумен. — «Сильнішої немає. Це означає, що ми мусимо перебрати керівництво і відповідальність».

На Далекому Сході США будуть старатися якнайскорше пожвавити господарче життя та міжнародню торгівлю. Ми будемо далі надавати кредити й технічну підтримку народам Східньої Азії. Щодо політичної проблеми Далекого Сходу Трумен заявив, що США визнають на цьому просторі інтереси Советського Союзу, Брітійської Імперії та інших націй. Одначе ці держави мусять також зрозуміти зацікавлення США в утриманні миру і безпеки на Далекому Сході.

Близький і Середній Схід окреслив президент Трумен як зону поважних проблем. Ці землі мають великі природні багатства, через них проходять важливі суходольні, повітряні і водні шляхи. В наслідок цього Близький і Середній Схід має важливе господарче і стратегічне значення. Нації, що живуть там, не є такі сильні, щоб окремо чи навіть спільно протиставитися сильному нападові. Отже, легко можуть виникнути на цьому терені суперечності між чужими силами, що в свою чергу може раптово перетворитися в конфлікт.

«Ніяка країна, велика чи мала, — не має, проте, великих інтересів на Близькому або Середньому Сході, яких (інтересів) би Об'єднані Народи не могли погодити з інтересами інших країн. Організація Об'єднаних Народів повинна прагнути до того, щоб забезпечити уряди і державну територію цих країн від насильства та повільного підкорення, але не можна обмежуватися лише гарантуванням незалежности і самоуправи цих країн. Народи хочуть відкривати свої допоміжні джерела, поширювати свої знання та підносити свій життьовий рівень. У цьому США будуть їм допомагати.

Господарча відбудова Европи є в першу чергу завданням европейських народів та їхніх урядів. Одначе допомога ззовні прискорить господарче оздоровлення Европи та зменшить людську нужду.

«Ми допомагаємо тепер і будемо допомагати надалі. Ми допомагаємо, бо ми знаємо, що в світі господарчого закостеніння сама Америка не зможе досягнути ніякого добробуту... Ми допомагаємо, бо є звичайним людським обов'язком подати щедру руку допомоги нашим приятелям і союзникам, коли вони заліковують свої рани, що їх завдав їм спільний ворог».

Цими словами обґрунтував президент Трумен американську політику господарської допомоги для Европи. Він зажадав від американської нації, щоб вона була готова обмежити власне споживання харчових продуктів, віддаючи їх на усунення загрози голоду в світі. Треба висилати машини і сировину, щоб урухомити европейську транспортову систему, копальні та фабрики. Америка посилатиме далі ці товари на умовах довготермінового кредиту.

Президент Трумен схарактеризував фінансовий договір з В. Британією, що його тепер обмірковує конгрес, як життєво конечний для самої Америки. «Ми хочемо покласти основу під систему світової торгівлі, яка зможе забезпечити мир. Ми не хочемо повертатися до будьякого господарчого націоналізму, який між двома світовими війнами затруював міжнародні відносини та знижував життєвий рівень».

Президент Трумен виступав проти існування замкнених господарчих бльоків у Европі або інших частинах світу, бо вони могли б привести лише до зубожіння народів.

Для країн західньої півкулі, отже, для Півд. і Північної Америки, президент запропонував політику доброго сусідства. США передбачають заключити з іншими республіками Америки регіональні пакти, якими б можна було зміцнити спільну оборону.

Свою промову президент Трумен закінчив вказівкою на велике завдання і відповідальність, які припадають на долю США в зв'язку з тим, що вони взяли на себе контролю атомової енергії.

Союз української демократичної преси

Як тільки українська еміграція переборола елементарні побутові труднощі й більшість її осіла по таборах, культурно-мистецьке життя почало розгортатись з нестримною силою. Відразу виникли школи різних ступнів, театри, хорові групи, зорганізувались церковні громади, спортові товариства, господарські та виробничі спілки тощо. Культурне життя в таборах вирує та повсякденними проявами показує творчі сили українського народу, його наукові, мистецькі й організаційні здібності.

Найтяжче завдання припало літературним силам еміграції, які мусили не тільки творити літературу, але й шукати засоби для розповсюдження друком свого слова. По таборах виникли спілки письменників і журналістів, які заходились будувати пресові органи, щоб ділитися з читачем своїми творчими потугами. Місяць-два напруженої праці літературного активу — і неймовірні труднощі та перепони впали. Спраглий друкованого слова читач дістав до рук циклостилеві листки, іноді такі замурзані недосконалим друком, але вони віщували народження преси, яка вдосконалюватиметься й виконуватиме інформативну службу.

Наприкінці минулого року наша преса ступає крок вперед, українські журналісти перемагають найважчі труднощі, в Регенсбурзі з'являється «Слово», в Авгсбурзі виходить друком «Наше Життя», потім «Неділя» в Швайнфурті і в перші квітневі дні виходять друком «Українські вісті» в Новім Ульмі та «Український Тиждень» в Ашафенбурзі. Кількість друкованих органів збільшується, вага друкованого слова зростає. Творці політичної думки й суспільно-громадських концепцій мають трибуни, з яких виступають і промовляють до читача. Читацькі маси чекають своїх часописів, шукають їх усюди, за сотні кілометрів їдуть, щоб дістати примірник і самому перечитати та передати в інші руки.

Поборовши технічні труднощі, редакції осередків найбільшого скупчення еміграції роблять ще крок вперед в напрямі самоорганізації.

В старовинному місті Регенсбурзі, де скупчена поважна кількість української еміграції в сонячні квітневі дні (7 й 8. 4. 1946 р.) редакція «Слова» мала велику приємність вітати головних редакторів українських демократичних друкованих часописів, які виходять в Баварії та єднають навколо себе чимало визначних журналістичних сил і письменницького активу. Серед них — робітники пера, які підчас німецької окупації працювали в підпільній пресі, борючись за демократичну Україну.

Конференція головних редакторів при участи голови Спілки Письменників і Журналістів в Регенсбурзі провадила свою працю протягом двох днів і однозгідні ухвали її (подаємо на 3 стор.) скріплюють позиції друкованих органів, об'єднаних у **Союз Української Демократичної Преси (СУДП).** Союз — це новий фактор нашого суспільно-громадського життя, який впливатиме на розвиток і поглиблення українського визвольного руху та формулюватиме його завдання і форми. Розрізнені й простором віддалені пресові органи іноді підпадали впливові місцевих обставин та чинників, які, часто не розуміючи ваги вільного слова, намагалися ставити пресову трибуну в залежність від ідеологічно й громадсько не вироблених елементів, що накидали свою думку й пробували звести пресові органи до рівня свого загумінку. Розрізнені часописи не змогли б досягнути дійсної незалежности думки, бо некомпетентне втручання до діяльности робітників пера — творців політичної думки й концепцій ставало б на заваді, а іноді й зовсім позбавляло б можливости відогравати ролю в суспільному житті, яка законно належить друкованому слову, що рве всякі утиски й перепони.

Мова йде про те, що над письменником не може стояти урядовець, який би хотів диктувати свою бюрократичну думку; над письменником не може стояти демагог, який би загрожував мобілізацією гурту крикунів, що юрбою мають задавити слово громадської критики. В країнах, де преса підпорядкована урядовцям, часописи перетворилися на друковані урядові обіжники, в яких є багато резолюцій, що вбивають всяке зацікавлення читача. Нудьгою віє від таких газет в Советах.

Преса мусить бути незалежна й узгіднювати свою діяльність та діяти в інтенціях тих громадських груп, з якими вона співпрацює.

Мова йде про дух і зміст демократії, коли представники більшости беруть належну участь у керівництві, але й меншість або навіть одиниця в суспільстві має право й змогу виявляти свою волю та творчу ініціятиву, не ризикуючи тим, що її задавить більшість, бо правда буває не завжди по стороні більшости, носієм правди може бути й одиниця, яка йде проти більшости та врешті доводить свою правоту. Разливий доказ цього — життя Христа, проти якого демагоги в Юдеї обурили юрбу, що домагалася страти носія вселюдської правди. Всесвітня історія дає нам безліч прикладів, коли «демократично» засуджених пророків, учених, письменників і мистців сучасники вважали за злочинців, а наступні покоління ставили пам'ятники тим «злочинцям» за відкриття правди, наукових законів або за створення мистецьких шедеврів. Фальшиво ми розуміли б ідею демократії, якби сліпо йшли за голосом навіть більшости, якщо вона не визнає демократичних принципів, бо вона не є носієм правди, а випадковою більшістю в якомусь принагідному гурті.

Та не тільки юрба потрапляє в блуд. На манівці потрапляють часто й магістри наук, які безкритично вірять у непорушність своєї догми й відкидають голос критики, або й бояться того голосу та обкидають камінням зневаги, чернять того, хто висловить суперечну думку.

Тома Масарик сказав, що «демократія — це є дискусія». І справді так є, бо істина пізнається в дискусії сторін. Збагнути правду — це діялектично зважити аргументи про і контра і логічне порівняння доказових аргументів дає в консеквенції істину і то не абсолютну і вічну, бо новий процес діялектичного досліду може довести хибність висновку. Цим ми хочемо сказати, що пізнавання правди еволюціонує в міру розвитку нашого логічного думання та методів пізнання. Отже, демократом ми не вважаємо того, хто думає про себе, що тільки він схватив правду за бороду й тільки він має слушність та може диктувати іншим.

Демократія — це метода шукання суспільної правди, з умовою, що всі — більшість, меншість і навіть одиниця — мають змогу шукати та її доказувати й пізнавати.

Прикладаючи демократичні методи до суспільно-політичного життя, слід сказати, що справжня демократія не може підтримувати більшости, яка гнобить меншість або затикає рота одиницям. Клемент Етлі недавно сказав, що «демократія — це суспільний лад, коли владу має більшість, яка шанує меншість». Це визначення — не дотепний афо-

Перське питання

Ню-Йорк. Світова Рада Безпеки після одержання відповіді Советського Союзу і Персії про стан безпосередніх переговорів між обома країнами, дев'ятьма голосами ухвалили відкласти розгляд перського питання до 6 травня. На цьому засіданні советська делегація була відсутня. Делегат Австралії утримався від голосування, висловлюючи думку, що перське питання ще недостатньо вияснене. Постановою Ради Безпеки передбачається, що до 6 травня всі советські війська вийдуть з Персії. Советський і іранський уряди мають до цього терміну повідомити Раду Безпеки про закінчення евакуації. В разі, якщо станеться зволікання з виведенням советських військ, Рада має негайно приступити знову до розгляду перської проблеми. Делегат Ірану, Гусейн Аля, заявив про свою згоду з постановою Ради. Натомість советська делегація гостро заатакувала постанову Ради про відкладення перської справи до 6 травня, як не згідне з хартією ООН. Советський уряд домагається, щоб цю справу зняти взагалі з порядку нарад Ради Безпеки.

СОВЕТСЬКО-ІРАНСЬКИЙ ДОГОВІР

Тегеран. Перський уряд повідомив, що прем'єр Квавал Султанег та советський посол підписали умову, за якою передбачається безумовне виведення советських військ протягом шести тижнів, що почалося 24 березня. Далі умова передбачає, що впродовж 7 місяців буде виготовлений проект російсько-іранського нафтового товариства, що його має затвердити обраний до цього часу новий іранський парлямент. Ця умова стверджує, що питання Азербайджану є виключно внутрішньою справою Персії.

Тегеран. Агенція «Юнайтед Прес» повідомляє, що за проектом нафтового товариства передбачається, як заявив перський прем'єр, що впродовж перших 25 років Советський Союз матиме в ньому 51 відс. уділів, а Іран — 49 відс. Впродовж інших 25 років обидві країни матимуть по 50 відс. уділів.

ПЕРЕД НОВОЮ КОНФЕРЕНЦІЄЮ МІНІСТРІВ ЗАКОРДОННИХ СПРАВ

Лондон. Як повідомляє Ройтер, речник британського міністерства закордонних справ повідомив, що мирова конференція з кол. сателітами нацистської Німеччини, яка мала розпочатися 1 травня, буде правдоподібно відкладена з огляду на бажання Росії пересунути термін конференції на пізніше.

Американський міністер закордонних справ Бирнс запропонував відбути конференцію міністрів закордонних справ чотирьох великодержав США, В. Британії, СССР та Франції в Парижі. Початок конференції намітив Бирнс на 25 квітня. Підчас цієї зустрічі міністрів має бути обмірковане та прискорене виготовлення проектів мирових договорів з Італією, Румунією, Болгарією, Мадярщиною та Італією. Бирнс висловив при цій нагоді свій жаль, що конференція заступників міністрів закордонних справ, яка відбувається в Лондоні і розглядає справу мирових договорів, зробила дуже повільний поступ.

ФРАНЦІЯ ДАЛІ ДОМАГАЄТЬСЯ УМІЖНАРОДНЕННЯ РУРСЬКОЇ ОБЛАСТИ

Ліль. Французький міністер закордонних справ Георг Бідо заявив в одній з останніх промов, що Франція далі домагатиметься уміжнароднення рурської области, військової контролі над Райнщиною та включення округи Саару до французької господарчої єдности. Рурська область має розглядатися як окрема від Німеччини незалежна політична одиниця. Натомість копальні Саару мають бути власністю Франції.

ЕСПАНСЬКА ПРОБЛЕМА ПЕРЕД РАДОЮ БЕЗПЕКИ

Мадрид. Польський посол у Лондоні подав до відома, що польський уряд уповноважив свого делегата в Раді Безпеки поставити еспанське питання на засіданні Ради, домагаючись, щоб усі члени ООН зірвали дипломатичні зносини з Еспанією Франка, бо цей уряд загрожує світовій безпеці. Одночасно повідомлено, що польський уряд зірвав дипломатичні зносини з Франком та визнав еспанський еміграційний республіканський уряд. Як повідомляють з Мадриду, еспанський міністер закордонних справ на заяву польського уряду про зірвання дипломатичних зносин з Еспанією відповів, що еспанський уряд не визнавав ніколи теперішнього варшавського уряду.

РЕГЕНСБУРГ МАТИМЕ СВОГО УКРАЇНСЬКОГО ПРАВОСЛАВНОГО ЕПИСКОПА

Постановою Собору Епископів УАПЦ місто Регенсбург визначено місцем осідку епископа, який керуватиме українськими православними парафіями у північній Баварії. Регенсбурзьким епископом призначено Преосвященного Владику Володимира. Українські православні вірні в Регенсбурзі прийняли цю вістку з великою радістю та нетерпляче очікують прибуття до Регенсбургу свого Архипастира.

Наступне святкове число „Слова" вийде в четвер 18 квітня.

ризм, а сповнена змісту дефініція, яка підкреслює, що там нема демократії, де меншість зазнає утисків і зневаги більшости. Поступ був би зупинений, якби світ інакше розумів принципи демократичного ладу. В 1933 році Німеччина голосуванням перемінила форму державного ладу й настановила диктатуру, але тієї переміни ніхто демократією не називає. Отже, демократія, — не тільки механіка чисел, а й зміст суспільних відносин, прямування та ідеали тих, що в імені більшости діють.

Говоримо до тих чесних патріотів, які здібні зрозуміти, що дух часу й залізна логіка подій прямують тільки до форм суспільного ладу й відносин, коли нема місця для змовницьких гуртків, які намагаються затримати застарілі категорії думання й поведінки. Говоримо до тих Дон Кіхотів, які марно хапаються за крила вітряків, бажаючи зупинити рух, коли непереможно віє вітер волі й демократичних свобід.

Союз Української Демократичної Преси — потужна сила нашого визвольного руху. Конструктивні завдання, що їх накреслила конференція, можна виконати спільними силами журналістів і письменників, які створили друковані органи й тим доказали свої літературно-редакторські та організаторські здібності.

Відповідальні завдання поклала конференція головних редакторів на редакцію «Слова». Ці завдання зобов'язують журналістів і письменників інтенсифікувати свою працю та підвищити її якість.

Окрилені великим довір'ям і визнанням нашої праці співробітники й редакційний та технічний персонал прикладуть всіх зусиль, щоб доручення, які випливають з постанов конференції, якнайкраще виконати.

Працівники пера й організатори пресових органів, об'єднаних у Союзі, побороли багато труднощів і збудували п'ять друкованих часописів. Спільними силами й зусиллями поборемо труднощі і в майбутньому та розбудуємо демократичну пресову службу в інтересах нашого громадянства, для боротьби за волю України.

Дм. Сіяч.

АНГЛІЯ ВІДКЛИКАЛА СВОГО ПРЕДСТАВНИКА З АЛЬБАНІЇ

Лондон. Британський уряд відкликав свого дипломатичного представника з Альбанії, через те, що альбанський уряд не дотримав умов про переведення вільних виборів та не створив справді демократичного уряду.

ЗАЯВА ТІТО

Білгород. Маршал Тіто в промові про закордонну політику Югославії підкреслив як її головні цілі — здійснення югославських територіяльних домагань щодо Трієсту і Карантії, посилення політичних і культурних зв'язків з слов'янськими країнами під провідництвом Совєтської Росії та оборону батьківщини.

НАВКОЛО АРЕШТУ ГЕНЕРАЛА МИХАЙЛОВИЧА

Лондон. Міністер закордонних справ В. Британії Бевін заявив у палаті громад, що кол. югославський воєнний міністер Драгомир Михайлович, якого заарештувала в березні теперішня югославська влада і вмістила до списку югославських воєнних злочинців, на початку війни допомагав аліянтам, тому британський уряд визнає його заслуги. Пізніше генерала обвинувачувано в співпраці з німцями та активному переслідуванні югославської визвольної армії. Британський уряд одначе не повинен бути в цьому питанні заінтересований.

Югославський уряд відхилив пропозицію США щодо уможливлення американським воякам виступити свідками оборони в процесі проти генерала Михайловича.

ВБИВАННЯ СОВЄТСЬКИХ ВОЯКІВ

Лондон. На південь від Лодзі озброєна група чоловіків і жінок у совєтських військових однострох затримала потяг та замордувала 9 офіцерів і вояків червоної армії, що їхали цим потягом. Совєтський уряд вислав у цій справі протестаційну ноту польському урядові. Це вже дванадцята нота у зв'язку з подібними випадками в Польщі.

БЕВІН ПРО АНГЛ.-ФРАНЦУЗЬКИЙ СОЮЗ

Лондон. Проект заключення англійсько-французького союзу, який висунув французький прем'єр Гуен, знайшов прихильний відгомін в Англії. Міністер закордонних справ В. Британії Бевін заявив, що британський уряд також бажає змінити приязні зв'язки з Францією, підсилюючи їх підписанням пакту.

Хто зможе їхати до США?

Франкфурт. Як повідомляє "Ді Нойе Цайтунг", американський генеральний консул опублікував звідомлення американського міністерства закордонних справ, з якого видно, хто може розраховувати на виїзд до США. До цієї категорії людей належать: 1. Особи, яких проти їхньої волі вивезено до Німеччини на примусову працю; 2. Жертви націонал-соціялізму, які були змушені тікати з своїх рідних місцевостей з-поза Німеччини, щоб уникнути наслідків війни та тепер не можуть повернутися назад; 3. Особи, що їх з расових або релігійних причин чи за опозицію до НСДАП вигнано з рідних місцевостей та забрано до концентраційних таборів; 4. Особи, що втекли з своїх рідних місцевостей, щоб уникнути арешту з причин, поданих в 3-му пункті. 5. Особи, що їх німецька військова влада примусово усунула з їхніх рідних місцевостей поза Німеччиною з військових причин (але не військова служба). 6. Особи, що мають поважні підстави боятися повороту на батьківщину з уваги на політичне, расове або релігійне переслідування; це не стосується німців, що не були переслідувані расово, релігійно або політично.

Тих, що старатимуться виїхати, крім дослідження стану здоров'я та безпеки, зобов'язують загальні американські закони про іміграцію.

Американці залишають Китай

Чункінг. Американський генерал А. Ведемейер повідомив у Шанхаї, що до 1 травня ц. р. більша частина американських військ вийде з Китаю. Після цього терміну залишиться там не більше як 3500 американських вояків.

Совєтський уряд в ноті до китайського уряду повідомив про виведення своїх військ з Манджурії до 30 квітня. Дотепер червона армія звільнила вже південну Манджурію до одного пункту, що розташований 70 км на півн. захід від Мукдену.

В «Ню-Йорк Таймс» опубліковано недавно заяву американського спеціяльного амбасадора в Китаї генерала Георга Маршала, який закликає увесь світ підтримати теперішні старання китайського уряду зберегти політичну єдність Китаю та досягти господарської стабілізації, в чому особливий інтерес мають США. Ця політика Китаю має створити основу для тривалого миру на Далекому Сході.

ЗАСУДЖЕНО БЕРЛІНСЬКИХ КОМУНІСТІВ

Берлін. Американський військовий суд засудив двох берлінських комуністів, кожного на п'ять років ув'язнення за вмисне провокування, брехливу пропаганду, свідоме намагання йти наперекір виданим розпорядженням, неприязні, виступи проти союзників та вчинки, що загрожували публічному порядкові.

Нюрнберзький процес

Усмішки та здивування в присутніх на процесі викликала мова Ріббентропа, якою він намагався доказати свою непричетність до заподіяних Німеччиною злочинів. Документи з його власними підписами руйнували всі його аргументи. Не маючи більше можливости розірвати кільце незаперечних доказів, Ріббентроп заявив: «То була дипломатична мова, пане обвинувач!» «Хіба ви думаєте, що при дипломатичних розмовах не можна казати правди?» — запитав Ріббентропа Давід Максвел Файф. «Великий» дипломат третього райху не знайшов на питання ніякої відповіді. Др. Зайдль, оборонець Геса і Франка, хотів знати подробиці про таємний протокол закону, що був обговорений у Москві одночасно з договором. В зв'язку з цим др. Зайдль знову запропонував заслухати повідомлення колишнього посла Гауса, дане під присягою. Суд погодився вислухати пункт 3, в якому говориться про переговори між Ріббентропом та Сталіном у 1939 р. Ріббентроп тоді був дуже задоволений наслідками першої розмови в Москві. В другій розмові брав участь і Гаус. З російського боку виступали Сталін і Молотов. Без жодних труднощів дійшли до укладення німецько-совєтського пакту ненападу. Поряд з пактом ненападу відбулося обговорення одного особливо таємного документу, в якому йшла мова про сфери впливу в Европі, при чому Німеччина виявила повну байдужість до Латвії, Естонії та Фінляндії, в той час як Литву внесла до своєї сфери впливу. Для польської области було встановлено демаркаційну лінію. Також було погоджено, що з балканськими країнами Німеччина матиме тільки господарські справи.

В дальшому переслуханні Ріббентроп заявив, що він не пам'ятає та не знає про багато справ: пакт Келлога від 1927 р., участь у підготові зруйнування Чехословаччини, про бажання Гітлера зруйнувати невтральні країни одну за одною, про напад на Совєтський Союз тощо. Ріббентроп заперечував також свою приналежність до СС, заявляючи, що він був вибраний почесним «членом» і потім тільки поступово дійшов до ранги Обергрупенфюрера. Про концентраційні табори не знав нічого. Але коли в залі розгорнули велику карту, на якій було червоними пунктами позначено конц табори, Ріббентроп згадав, що він справді щось знав про Дахав, Ораніенбург і Терезієнштатт. Про винищування населення окупованих областей він не мав ніякого поняття. Але зачитання тексту розмови Ріббентропа з італійським послом у Берліні свідчить протилежне — він висловлювався за знищення чоловіків, жінок і дітей в час протипартизанських акцій.

Від середи перед судом свідком у власній справі став генералфельдмаршал Кайтель. В своїх повідомленнях він схиляв голову перед військовим генієм Гітлера, накази якого він виконував без жодної критики, хоч був проти нападу на захід та війни з Росією. Установа ОКВ була, в військовому розумінні, великою канцелярією Гітлера, де він, Кайтель, підписував накази свого Фюрера «з доручення», через те, що Гітлер не завжди мав час підписувати розпорядження.

Гостра суперечка між генералом Руденком та Кайтелем сталася при переслухуванні обвинуваченого в п'ятницю. Руденко закинув Кайтелеві, що той заплямував офіцерську честь через Гітлера, слухаючи його у всьому. На закид Кайтель відповів: «Я був тільки салдатом і не вірю, що в совєтській Росії є генерали, які б не слухалися Сталіна». Зачитанням документів було доказано співучасть Кайтеля в багатьох злочинах; деякі з них були виконані на пряме розпорядження Кайтеля.

В понеділок продовжувалося переслухання Кайтеля. Наступним свідком у своїй власній справі виступить Кальтенбрунер.

Як нищили людей в Мавтгавзені

Дахав. В Дахав продовжується далі процес проти керівного персоналу концентраційного табору в Мавтгавзен. Зізнання свідків змальовують жахливі відносини у цьому таборі. Так, напр., разом з убитими в'язнями ховано людей, що виявляли ще ознаки життя. Свідок Антоні Госціньскі ствердив, що деяких полонених забирали до умивальні, де вкладали їм в уста гумові кишки та впускали в них воду, аж людина в тяжких муках закінчувала життя. Ще інший свідок ствердив далі, що в таборі відбувалася торгівля людською шкірою. Напр. обвинувачений Кріпсбах наказав перевести двом здоровим в'язням татуйровку, а після того вбити, щоб мати їхню шкіру. Інший свідок оповів про жахливі знущання над полоненими американськими і британськими летунами, групу яких у 20 осіб в одному бункрі зліквідували есеси. Один зі свідків ствердив, що підчас звільнення табору комендант табору Цірайс був тяжко ранений та перед своєю смертю признався, що в Мавтгавзені замордовано 71.000 осіб. На смертному ложі він ствердив, що за мордування хворих є відповідальним обвинувачений Кріпсбах, а за мордування газом інший обвинувачений Васіцкі.

СПРАВЕДЛИВЕ ПОКАРАННЯ

Бравншвайг. Британський військовий суд у Бравншвайзі засудив на кару смерти через повішення кол. крайсляйтера НСДАП у Гельмштеті Гайнріха Геріке та керівника відділу крайсляйтера Георга Гесслінга за спричинення смерти 91 польської дитини в дитячому будинку у Вельнке. Керівницю цього будинку засуджено на 15 років в'язниці та лікаря на 10. Трьох інших обвинувачених визнано невинними.

ЩО? ДЕ? КОЛИ?

* Президент Трумен проголосив тиждень від 14 до 21 квітня «панамериканським тижнем».

* Американське міністерство закордонних справ повідомило, що США знову вишлють до Аргентини свого посла.

* Югославський парлямент ратифікував заключений підчас перебування Тіта в Варшаві польсько-югославський договір про приязнь і допомогу.

* На підставі умови між міністром закордонних справ Бевіном і бельгійським міністром Спаком дві бельгійські дивізії перебрали окупацію одного відтинку британської зони в Німеччині.

* Адмірал Гевіт, командувач американської фльоти на европейських водах має незабаром прибути з офіційною візитою до Туреччини.

* Провідник британської партії праці Ляскі брав участь на конгресі італійських соціялістів в Міляні.

* Між США, Римом, Каїром і Атенами відновлено трансатлянтійську повітряну комунікацію.

* Незабаром має бути закладена міжнародна радіостанція під назвою «Голос ООН» для користування Об'єднаних Народів.

* Новопризначений американський амбасадор у Москві генерал Вальтер Сміт мав розмову з Сталіном та передав йому лист від президента Трумена.

* Останні совєтські частини покинули данський острів Борнгольм.

* Як повідомляє Ройтер, Муфтій Єрусалиму перебуває під домашнім арештом у своєму паризькому помешканні.

* Комендант російського сектору Берліну генерал Смірнов має уступити з свого становиша. На його місце буде призначений генерал А. Котіков.

* В Женеві закінчилася остання сесія Ліги Націй. Будівлі цієї організації перейшли до ООН. Зліквідовано також систему мандатів.

* Совєтський Союз зменшив свої домагання в Австрії про приділення землі для червоної армії з 50.000 га на 20.000 га.

* Румунський уряд зірвав дипломатичні зносини з еспанією Франка.

* Командувач червоної армії в Манджурії відхилив пропозицію китайського національного уряду, щоб китайські гарнізони зайняли манджурські міста перед залишенням їх совєтськими військами.

* На підставі репараційної умови з Мадярщиною, Совєтський Союз одержить від неї впродовж 6 років товарів на суму 2 мільярди марок та Чехословаччина — на 300 мільйонів марок.

* В Палестині терористи зірвали в деяких місцях три важливі залізничні лінії, що провадять до Сирії та Египту.

НАСЛІДКИ ВИБОРІВ У ГРЕЦІЇ

Атени. На підставі остаточних даних про вибори в Греції, майже половина виборців не брала участи у виборах. Голосувало 1.100.000 осіб, з того 602.000 (57 відс.) голосів віддано на монархістичну народню партію, 210.000 голосів одержав центральний бльок та 159.000 — лібералі. До нового грецького кабінету з прем'єром безпартійним Панайотом Поулітасом увійшло 5 монархістів та 5 членів центру. Провідні міністерства обійняли монархісти. Після створення нового уряду регент Дамаскіно подався до димісії. Новий грецький парлямент зійдеться 29 квітня.

КОНЦЕРТИ КАПЕЛІ «УКРАЇНА»

Українське громадянство в Регенсбурзі 12 й 13 квітня має культурне свято: в місьому театрі (Нойгавзсаль) відбуваються концерти найкращої нашої капелі «Україна» під орудою талановитого диригента Нестора.

В неділю 14. 4. славна капеля виступить з концертом в одному з німецьких костелів, про що додатково оповістять афіші.

ОГОЛОШЕННЯ

Подається до відома, що від дня 21 квітня ц. р. УНРРА в Регенсбурзі перебирає на себе повне прохарчування також тих виселених осіб (ДП), **що живуть приватно.** УНРРА в Регенсбурзі буде давати харчі тим особам, **що живуть у місті Регенсбургі і повіті та мають реєстраційні картки УНРРА.**

Для складення позабучного списка тих осіб Управа Оселі бездержавних українців у Регенсбурзі закликає всіх заінтересованих **негайно** зголоситися до Управи з реєстраційними картками **УНРРА.** Термін зголошення на **перший тиждень прохарчування (від 21—28 квітня)** упливає **15 квітня.**

Управа Оселі бездержавних українців в Регенсбурзі.

Конференція головних редакторів

В Регенсбурзі 7 й 8 квітня ц. р. відбулася конференція головних редакторів українських друкованих періодичних часописів у Баварії під головуванням редактора П. Котовича та з секретарем Г. Которовичем, яка ухвалила важливі постанови й виробила напрямні для інформаційно-пресової служби, що їх будуть дотримуватись об'єднані в Союзі часописи. Одногідний перебіг конференції, однакове розуміння суспільно-громадських явищ та завдань є запорукою успішної праці й боротьби за демократичну Україну проти тоталістичних режимів та форм думання, породжених хворобливими відносинами в Европі (у тім числі й па Україні) підчас панування диктатур. Конференція відбувалася в атмосфері дружньої приязні, повного довір'я й ділового підходу до ближчих завдань українського визвольного руху та належної участи в ньому преси. Єдиний фронт української демократичної преси — це витвір напруженої праці головних редакторів, заступлених на конференції друкованих часописів. Союз Української Демократичної Преси становить потужну силу в суспільно-громадському житті і висуває конструктивні завдання, які мусять знати підтримку й солідарний відгомін в колах українських центрів та в рядах активних журналістів, які вважають, що мету їхнього життя й діяльности становить визволення України з пазурів всіляких диктатур і тоталістичних режимів. До суспільно-громадського будівництва приступає новий чинник — Союз Української Демократичної Преси, пов'язаний внутрішнім солідаризмом та організаційною формою, що змінить позиції пресових органів, які заклали Союз, і тим підсилить та допоможе виконувати громадську працю українським демократичним течіям, які мають суспільно-будівничу мету й провадять працю на основі консолідації всіх українських державно-творчих сил.

ПОСТАНОВИ

Конференція головних редакторів українських друкованих органів преси, що виходять на терені Баварії, уважає необхідним в інтересах української справи та в інтересах поглиблення й поширення діяльности преси нав'язати найтісніший контакт і співпрацю з українськими центрами. Конференція констатує, що такого зв'язку і співпраці з провідними центрами наша преса не мала, тому що її представників не кликали навіть на найважніші наради та про їх перебіг пресу не інформували, чому вона й не могла належно відбивати думки й прямування тих центрів.

Для виконання завдань української преси на еміграції і для поборення труднощів, які виникають в процесі видавничо-пресової служби Конференція ухвалює закласти **Союз Української Демократичної Преси,** до якого входять, як основники, такі органи: «Наше Життя» — Авгсбург, «Слово» — Регенсбург, «Українські вісті» — Новий Ульм, «Неділя» — Швайнфурт, «Український тиждень» — Ашаффенбург.

Союз Української Демократичної Преси (СУДП) буде свою працю спирати на наступних засадах:

1. Основу інформаційно-публіцистичної служби становитиме й надалі ідея демократії з усіма світоглядово-тактичними висновками, які з неї випливають.

2. Сприяти всім політичним і громадським організаціям, що в своїй діяльності виходитимуть із тих демократичних засад.

3. Поборювати намагання деяких груп української еміграції стати на грунт виключности і нетолеранції до інших державно-творчих українських угруповань.

4. СУДП буде змагати до об'єднання всіх поступових і справді демократичних сил серед українців і нав'язувати доцільну співпрацю з аналогічними силами інших народів для здійснення права на самостійне державне життя поневолених народів.

Конференція закликає видавництва СУДП всіма своїми технічними засобами допомагати Союзові осягнути поставлену мету. СУДП репрезентує Рада головних редакторів пресових органів, які заснували Союз. Провід в Раді належить по черзі представникові кожного об'єднаного органу. Засідання Ради відбуваються в міру потреби. Скликає засідання генеральний секретар СУДП, який полагоджує поточні справи і репрезентує Союз назовні. Генерального секретаря СУДП вибирає Рада Союзу. Генеральним секретарем на 1946 рік вибрано редактора С. Довгаля.

До СУДП можуть приступити всі українські періодичні друкарські часописи, що поділяють засади Союзу та виявляють своє бажання співпрацювати з ним.

Заслухавши доповідь редактора П. Котовича про організацію українського щоденника і діючи згідно з резолюціями Товариського З'їзду Журналістів в Швайнфурті, що відбувся 2—4 березня 1946. Конференція головних редакторів визнає потрібним, щоб часопис «Слово» почав негайно виходити тричі на тиждень, не зменшуючи свого розміру, і змагав до якнайшвидшої перебудови на щоденник.

Всі об'єднані з СУДП органи преси допомагатимуть редакції «Слова» як співробітництвом, так і технічними силами й засобами.

МУЗИЧНА ШКОЛА В РЕГЕНСБУРЗІ

Дня 1. 4. 1946 р. в одній із бічних кімнат спортової залі відбулося святкове відкриття музичної школи. Школу відкрив промовою референт культ. осв. відділу оселі дир. п. Савчин М. Директором школи є відомий музика і композитор (б. директор музичного інституту ім. Лисенка) проф. п. Поваляєк Іван. Вписаних є 34 учні, викладачів 4. В програмі: історія музики і спів, гра на фортеп'яні, скрипці і сольоспів. **М. С.**

Чужа преса про українську церкву

«Ді Ное Цайтунг» за 8. квітня 1946 р. передруковує за швайцарським часописом «Базлер Нахріхтен» статтю під наголовком «Львівський Синод», яку і подаємо дослівно:

Львівський Синод греко-уніятської Церкви, як відомо, ухвалив нещодавно скасувати унію з римською Курією, що була заключена 1595 р. «Ця постанова, -- пише «Базлер Нахріхтен» — стосується не лише 3 мільйонів українців, що належать до цієї релігійної спільноти на терені східньої Галичини, що була колись австрійською, а тепер належить до СССР. Хто мав колинебудь нагоду відвідати одну з цих гарних, рококових церков греко-уніятського обряду, знає, що він опинився на старовинному духово-культурному досі ще спірному терені поміж західньою і східньою Европою. Візантійські ікони розміщені на таких самих іконостасах, як це можна бачити і в російсько-православних церквах, хоч форми мають злегка італійське забарвлення. Священики з довгими бородами співають і моляться старослов'янською церковною мовою, але з малою модифікацією, наближуючи вимову до народньої української мови.

Греко-уніятська церква під натиском польських королів відділилася колись від православія. Польські володарі та їхні римо-католицькі духовні дорадники вірили, що таким чином зможуть впливати на східніх слов'ян проти Москви. Тому то російські царі завжди переслідували уніятів і дійсно в межах свого старого царства майже винищили їх. Уніяти утрималися тільки в австрійській Галичині, але там виявили вони також мало прихильности супроти своїх колишніх польських протекторів. Уніятська церква, яка після цілковитого навернення Києва до російського православія згуртувалася навколо львівського митрополита, стала від часу пробудження національних рухів у 19. столітті національною церквою українців. Ця релігійна спільнота, зберігаючи зовнішні слов'янські форми, дотримує строгої римо-католицької догматики, а також строгого послуху щодо римського престолу, тому є одною з твердинь ватиканської церковної політики. Первісною ж ціллю унії було поширення католицизму на цілу східню Европу. Тут був зародок цього. Проблема розширення католицизму на схід набула ще більшого значення, коли намагання польських королів збройною силою здобути московський трон скінчилися нічим. Варшавська політика продовжувала ще в останніх роках перед вибухом другої світової війни спроби до безпосереднього окатоличення, а тим самим до полонізації українців і білорусів, що заселювали тодішні східні провінції польської республіки. Методи цієї місії та оборони проти неї не були тоді вже такі дикі, як за козацьких воен попередніх століть, що їх так романтично і барвисто описали польський письменник Сенкевич та українець Гоголь. Вагаючись якийсь час, Ватикан зробив зрештою прихильний жест, визнавши святим польського мученика цих східніх релігійних воен езуїта Андрія Боболю, а свято це було останнім великим польським державним і народнім святом перед війною. Але водночас рухлива комісія «Про Руссія» при римській Курії шукала інших доріг щоб привернути до себе східніх слов'ян. З цією метою вдалася вона знову до традицій греко-уніятської церкви. На польсько-білоруському пограниччі (польсько-українському — Ред.) засновано дальший східній обряд католицької церкви, розсадником якого був езуїтський манастир у Дубні. Беручи приклад з українських уніятів, поєднано там східньо-слов'янські Богослуження для білорусів і росіян з римо-католицьким обрядом. Підчас війни були спроби підкріпити цю католицьку східню місію з допомогою німецької політики експансії. Та оточення Альфреда Розенберга виявилось надто брутальним, а керівники ватиканської східньої місії — занадто мудрими. Кінець війни перекреслив опісля усі пляни щодо поширення західніх впливів поміж східніми слов'янами. Замість того прийшов новий зріст московського патріярхату, строго підпорядкованого Кремлеві, який тепер розширює свої вплив на захід і південь. Східній обряд католицької церкви не існує уже на білоруському просторі. Греко-уніятські церкви після 451-річного відокремлення підпорядкувалася знову московському патріярхові, так само, як це зробили в час війни усамостійнені православні релігійні спільноти в колишніх суміжних державах. Інші релігійні групи східньої Европи підуть тою самою дорогою. Чи мала вірменсько-уніятська церква східньої Галичини, члени якої належали поголовно до вищого міщанства, взагалі ще існує, на підставі тих скупих відомостей, що звідти просякають, є сумнівним. Румунські уніяти, що становлять тепер два мільйони, хочуть уже піти за прикладом українських католиків і прилучитися до Москви. Це має тим більше значення, що місця замешкання цих румунів є поза границями совітів, головно в Семигороді, що колись належав до Мадярщини. Дальші місійні походи московського патріярхату підуть безперечно і насамперед на середній схід і там втиснуться більше до сфери впливу грецького патріярха в Констянтинополі, ніж до римської Курії».

О. СМОТРИЧ.

З чорних днів

Війна спричинила глибокі рани в Кам'янці Подільському. Відступаючі советські частини зірвали знаменитий міст на Смотричі в центрі і другий міст на «Польських фільварках» та пошкодили історичний турецький міст.

Особливо тяжко потерпіло «Старе місто». Від бомбардування цілком зникло кілька вулиць. Що не знищили бомби, те доправила людська рука, що геть розтягнула «Старе місто». Від демона руїни уціліло всього кільканадцять будинків. Друкарня, архів і гарбарня були одинокі установи, що з браку приміщень і транспорту не могли перенестись на «Новий плян». Та ще кремезні пам'ятки старовини, покусані зубом часу і гарматами, височіли гордо серед цієї велетенської купи каміння, злиднів і жаху.

У вечірню годину тут царив дух смерти. Тільки вряди-годи непорушну тишу мертвого міста порушували кроки когось з тих небагатьох, що залишилися жити серед руїн. Людина поспішала швидко додому, не оглядаючись, бо було тоскно і моторошно. А потім, як глуха ніч накривала ці руїни, то тільки бездомні собаки і сови давали знак життя. Часом заворушилось щось в льоху, щось вилазило на верх зачерпнути свіжого повітря, дістати шматок хліба... Це хтось з тих нещасливців, що ховалися від звірів у людській шкірі, від СС-ів.

Ворог на початку приглядався і прислухувався, що говорить, чого хоче український народ. Коли ж цей народ в своєму невгасимому змаганні до волі почав помалу пробуджуватись від тяжкого удару попереднього окупанта, починав організувати своє культурно-освітнє, господарське і релігійне життя, починав вільніше говорити і думати, тоді на нього впав черговий удар, цим разом німецького окупанта, який завдав тяжких, кривавих втрат і так знесиленому українському національному організмові, який вирвав нові тисячі з-поміж дуже проріджених рядів українського активу.

Це було першого дня по Зелених святах 1942 року. Ще Зелені свята провели кам'янчани весело на маївці в Довжецькому лісі. А ранком наступного дня пронеслась по місту звістка про арештування гол. міста — ветеринарного лікаря Григорія Івановича Кібця.

Це була дуже культурна людина з европейською огладою. Як голова міста, він впорядкував хаотичні відносини в місті по відступі большевиків, він, як міг, допомагав населенню в щоденних потребах. Його загально любили і поважали.

— Чого, за що? — одне питання зависло на устах кам'янчан. Ворог старався якось виправдати свої нелюдські дії, в обіг пущено видумку про організування змови, про громадження зброї (її покинули відступаючі совети), про плян висадження в повітря театру підчас якоїсь німецької маніфестації. Кожний день приносив все нові й нові арешти. Населення було приголомшене. — Вертаються давні енкаведівські ночі, — шепотіли люди між собою. Але німці в білий день робили свою катівську роботу.

Слідство переводила виїзна поліція з Рівного в будинку «гебітскомісаріяту», де колись було НКВД. Було в цьому символічне значення. Новий окупант перебрав спадщину і методи своїх попередників у цьому будинку. Тут на третьому поверсі щоденно чути було нелюдські крики катованих у слідстві жертв гестапо. Автор цих рядків бачив кілька разів, як вели з гестапівського допиту Г. І. Кібця. Його руки були скручені ланцюгами, його обличчя було чорне, як вугілля, скривавлене. Він падав з ніг, його підтримували. Але від нього не чути було скарг, він тримав голову гордо вгору. Я бачив його дружину, зламану Варвару Петрівну, як вона ходила клопотати до гебітскомісара Райндля, до коменданта Майлера. Даремно. А кілька днів пізніше і її сердешної не стало. Якось удосвіта гестапівські кати впали до квартир усіх арештованих і витягли з хати, кого застали: жінок, дітей, навіть немовлят, батьків, родичів. Їх вивезли на поле і розстріляли, примусивши наперед викопати собі могили. На цьому полі лежали вже тіла кільканадцяти зазбручанців, що їх розстріляно в перших днях німецької окупації за участь в проголошенні української державности.

З приводу цього масового морду української інтелігенції гебітскомісар видав відозву до українського населення. В ній говорилось про «покарання московських агентів», про те, що німецька влада залізною рукою буде знищувати кожного, хто перешкоджатиме в її плянах.

В ім'я правди і пошани для замучених треба відкинути цю зухвалу брехню про «московських агентів». Розстріляні гестапом українці були здебільшого національно свідомі інтелігенти, що уціліли від советських погромів. Німецький окупант винищував їх, щоб до решти позбавити український народ його провідної верстви, яка скоріше чи пізніше мусіла підняти український народ на боротьбу проти ненависного окупанта-гнобителя. **Московських агентів, комуністів, німці не займали.** Вони працювали й далі на своїх становищах, в них, як і в «фольксдойчах» і російських чорносотенцях, знайшов німецький імперіялізм надійних союзників у боротьбі проти українських національних сил. Не хто інший, як усі НКВД-івські донощики перейшли на таку саму службу до СД і помагали німцям знищувати український національний елемент. **Ця співпраця обох тоталітарних систем, брунатної і червоної, підчас німецької окупації на Україні -- це історичний факт, він дуже знаменний, він потверджує тільки, що обидва ці види тоталізму і диктатури братньо посвоячені.**

Винищування українського народу проходило з типовою прусацькою брутальністю і садистичною жорстокістю, згідно засади збірної відповідальности, що лежить в основі всіх тотальних режимів. За «вину» одного члена родини знищувано з коренем цілу родину. Очевидці цього масового морду української інтелігенції розказували про жахливі сцени, що діялись на «полі крови». Матері, охороняючи дітей, перші падали від куль, потім кат розстрілював дітей, а то й живих скидав у ями та закопував. Так промощувало гестапо шлях до германізації українського простору!

Масові арешти переведено також серед інститутської молоді. По жорстоких катуваннях на допитах їх також розстріляно. Автор цих рядків бачив, як підчас одного допиту з вікон третього поверху вискочило двоє молодих лю-

Ухвали письменницько-педагог. з'їзду

Учасники письменницько-педагогічного з'їзду в справах літератури для дітей і молоді протягом 26 і 27 березня 1946 в Карльсфельді, після вислухання доповідей і обговорення всіх актуальних справ, стверджують таке:

Стан української літератури для дітей і молоді ні якісно, ні кількісно не задовольняє великих сучасних потреб української еміграції.

Щоб створити відповідні умови розвитку української літератури для дітей і молоді та можливості всебічного виховання, з'їзд ухвалює:

1. Згуртувати в Об'єднанні Працівників Дитячої Літератури ім. Леоніда Глібова письменників і всіх інших діячів мистецтва і науки, які беруть участь у творенні тривалих цінностей в ділянці духового й фізичного виховання молодого покоління.

2. Закликати письменників, літ. критиків, теоретиків і практиків-виховників, образотворчих мистців, композиторів, мистців сцени, танку, керівників фіз. виховання та ін. до праці над створенням високоякісних мистецьких творів для дітей і молоді, пізнавально-наукових посібників та теоретично-наукових розвідок, які б сприяли всебічному вихованню молодого покоління в дусі християнської моралі та любови до рідного краю.

3. Боротися проти всіх шкідливих проявів і продукування низькоякісних творів — книжок і періодики — для дітей та молоді, створивши при Об'єднанні комісію знавців, завданням якої буде оцінювати вартість творів, пропонованих до друку.

4. Закликати видавництва та видавців, які видають чи плянують видавати журнали та книжки для дітей, юнацтва і молоді, увійти в порозуміння з Управою Об'єднання в справі координації праці. (Адреса: Об'єднання Працівників Дитячої Літератури, Карльсфельд, б. Мюнхену, табір УНРРА, Дахауерштрассе).

5. Розпочати вишкіл розповідачів для високоякісної усної передачі фольклорних і літературно-мистецьких творів українським дітям на еміграції.

6. Звернутися до ОМУС-у в справі створення театру для дітей і лялькового театру.

7. З метою зібрати матеріял, що допомагає вивчити розвиток психіки української дитини безпосередньо в сім'ї, звернутися з закликом до батьків і виховників записувати (за відповідними вказівками) свої спостереження над поведінкою і мовою дітей в наймолодшім віці і записувати, насамперед із уст матерів-селянок, дитячий фольклор (колискові і дитячі пісні, приказки, загадки, казки і т. ін.).

8. Текст цієї ухвали вмістити на сторінках періодичних видань на еміграції з проханням до всіх пресових органів про передрук.

Куток спорту

Весною -- на спортові майдани

Цією статтею відкриваємо спортовий відділ нашої газети, в якому час-від-часу будемо інформувати читачів про життя наших спортових організацій. Закликаємо всі спортові дружини та товариства надсилати до редакції репортажі та короткі інформації про події з щоденного життя: змагання, гри, прогулянки, екскурсії, товариські зустрічі тощо.

*

Тихо й непомітно відступила за виднокруг зима, переможена молодою силою весни. В степах і на подвір'ях вже не лютує завірюха і вітер не б'є холодними прибоями в вікна охрищених бомбами блоків та бараків. Прийшла весна. Під теплим вітром зеленіють непомітно далекі гори, а на подвір'ях з кожним днем вбирається в силу молода трава. Гомонить лагідний вітерець, пригріває хоч чуже, але все таки веселе весняне сонце і серце веселять свіжі чисті пахощі молодої зелені.

Новою, повною життьових сил відчуває себе людина навесні. Свіжа енергія виявляється в бажанні взятися за щось, прикласти до чогось руку, відчути щось слабшим від себе і переможеним. Виростає бажання виміряти силу та її придатність. І виростає ще більше хотіння якимсь способом зміцнити, збільшити ту силу, відчуваючи себе сьогодні сильнішим і бадьорішим, ніж учора.

Свідомо шукаючи гарту та застосування молодої сили, знаходимо найкращий шлях — спорт. Віддавна існує це слово і віддавна асоціюється воно в людській уяві з словами: сила, краса, відвага, швидкість, здібність та іншими, що визначають кращі фізичні властивості людини.

Для нас, що перебуваємо на чужині, добре організований спорт може й мусить дати більше, ніж для когось іншого. Ніхто не знає певно, які дороги стеляться перед нами в майбутньому і які вимоги ставитиме невблаганне й рішуче життя перед людьми, що позбулися рідного твердого грунту. Тяжка праця, довгі кілометри незнаних доріг, холод і спека, втома й недоїдання — все може чекати нас у невиразному майбутньому. То ж бути готовим до всього, перенести труднощі й вийти переможцем із найскрутніших ситуацій у житті — завдання кожного з нашої емігрантської родини. І тут знову на думку приходить спорт.

Добре налагоджений спорт допоможе також нав'язати тісніші стосунки з іншими народами, що перебувають на вигнанні. Зустрічі з чужинецькими спортовими товариствами на спортових майданах у змаганнях та грах допоможуть ближче познайомитися з іншими націями, порозумітися з ними та нав'язати тісні культурні й товариські взаємини.

Гарні приклади фізичного виховання в наших таборах маємо з усіх закутин американської окупаційної зони. Мюнхен і Байройт, Ноймаркт і Бамберг, Авгсбург і Фюссен — це тільки кілька міст, де спортові змагання між українцями та чужинецькими товариствами стали системою, а не випадками. Ще минулої осени футболісти байройтської спортової дружини «Дніпро» їздили на змагання із спортовцями м. Ноймаркту і здобули там перемогу. Цієї весни байройтська молодь вже зустрічалася з спортовцями Карльсфельду на футбольній та волейбольній площах. Тепер спортовці готуються до зустрічі з чужинецькими дружинами м. Байройту.

Подібних прикладів можна було б навести немало, бо потяг до спорту виявляється всюди, де є українська молодь.

Футбол та волейбол — це тільки найбільш поширені та репрезентативні види колективного спорту. А скільки ще видів індивідуального спорту. Біг, вправи на кільцях, плавання, їзда на велосипеді та мотоциклі, кидання тягарів, бокс, боротьба, прогулянки та мандрівки — ось далеко неповний перелік видів фізичної культури, можливих і доступних навіть при обмежених можливостях еміґрантського життя.

Зміцнити силу й дух, загартувати себе до нових невідомих та непередбачених змагань — це завдання кожного, хто йде дорогою до майбутнього. Краса і сила — ідеали людського тіла і душі. Овіяні весняним вітром і сонцем обличчя дихають силою і манять красою фізичного гарту. Засмаглі на сонці, веселі обличчя сповнюють серце радістю й гордістю за нашу молодь. Бліді, виховані в теплицях обличчя юнаків і дівчат вдихають у серце непевність, песимізм, жаль і зневагу.

Молодь — на спортові майдани! Хай міцніє рука, хай запалюються очі вогнем звитяги та рішучости, хай бренить тіло пружністю і легкістю, хай гартується молода сила.

Молодь — на спортові майдани!

ВДАЛИЙ ВИСТУП

Недавно до українського табору на Ляймі (Мюнхен) загостила українська трупа «Гуцул», що дуже цікавим добором матеріялу та його виконанням виявила свій високий мистецький рівень.

29. III. відбувся виступ відомого бандуриста Д. Кравченка, що майстерно виконав цілу низку народніх пісень та зумів збудити в слухачах тугу за батьківщиною.

Дружній часопис

Спілка Українських Письменників та Журналістів в Ульмі ще минулого року почала видавати циклостилевим друком часопис «Українські вісті», а тепер переборола технічні перешкоди й випустила нормальним друком своє 12 число з датою 4 квітня 1946. «Українські вісті» виходитимуть щочетверга.

Тижневик цікаво зредагований, містить огляд актуальних політичних подій, в передовій статті виступає «За Слово Правди!», боронючи свободу слова й думки. «Коли сильний і ціла його агентура в усім світі має право четвертувати нас перед цілим світом, то хіба не для того визнано за нами працю вислову, щоб реагувати на всі кривди, щоб бодай відрухово кричати, захищаючись від заглади» — говориться в редакційній передовій статті. Майже три сторінки тижневика присвячено творам красного письменства та культурній хроніці. О. Ясний містить уривок спогадів про письменника Аркадія Любченка, І. Багряний помістив уривок з роману «Тигролови», Ол. Терпкий у дотепному фейлетоні кпить з наших громадських болячок. Часопис диспонує різними черінками, що додатньо впливає на його вигляд.

Випуск друком «Українських вістей» — визначна подія в нашому культурно-громадському житті. Фронт української демократичної преси міцніє, дужий голос поступових літераторів, об'єднаних навколо часопису, почують усі, хто цікавиться живим словом.

Поява друком «Українських вістей» нас тішить і вітання наше літераторам тижневика походить від щирого серця.

дей, не можучи витримати мук. Їх підстрілили гестапівці з балькону, забрали назад і замучили на смерть.

По першій масакрі українців гестапо в Кам'янці Поділь. почало «нормальну роботу». Масові і поодинокі арешти та розстріли продовжувались до останніх днів окупанта на Україні. Помічниками гестапо в цій катівській роботі були колишні НКВД-івські сексоти: Гладун, Харкавий, Гайдрик, Коновалов (Смотрич). Ці виродки виконували найпідліші завдання, вони знущалися над безборонними жертвами над берегом могильної ями.

В загальному за час німецької окупації в Кам'янці загинуло кілька сот українців, переважно української інтелігенції. На жаль, неможливо було скласти повний список жертв, а людська пам'ять є дуже недосконалий інструмент. В пам'яті автора збереглися:

1—3. Кобець Г. І., перший голова м. Кам'янця Под. з дружиною Варварою і синком Віктором.

4—6. Ткач Гр., шкільний інспектор, з дружиною і дитиною.

7. Учитель Бондаренко.

8. Учитель Мак.

9—10. Карасевич, секретар Міської Управи, з дружиною.

11—16. Інженер Сімко, директор Вишнівецького цукрозаводу, з дружиною, 4 дрібними дітьми і мамою.

17—21. професор Микола Бабин, колишній сотник УГА, Чемеровецький районовий староста, з дружиною, 2 синами і дочкою.

22. Бродзянський, Смотрицький районовий староста.

23. Лотоцький, заступник Смотрицького район. старости.

24—26. Білоока Марія, секретарка Смотрицької район. управи з 2 малими дітьми.

27—31. Гайчевський з родиною (4 душі).

32—36. Розумовський, начальник повітової міліції, з 4 членами родини.

37. Ковальський Мик., літпрацівник газети «Подолянин».

38—39. Мазур, літпрацівник газети «Подолянин», з дружиною.

40. Іванов, директор друкарні.

41—42. Ксенжонок, директор банку, з дочкою.

43. Яворський, керівник квіткового господарства.

44. Луцький.

45. Кункевич.

46. Прилн, учень інституту.

47. Томашевський з родиною.

48. Богданова.

49. Комаров, учитель фізкультури.

Не було в Кам'янці ні одного свідомого українця з тих, що уціліли від розстрілу, що не сидів би в німецькій тюрмі.

Нацисти, згідно з їх божевільними расовими теоріями, трактували українців як рабів. Всякі «ляйтери» та «шефи» побивали на кожному кроці українське населення, цих осоружних мордобить та канчукувань не соромились навіть «штабовці» гебітскомісара — Маделюнг, Емке, Гофман.

Додаймо до того, що окупант замучував наше село непосильними контингентами, заморював голодом український народ, загарбавши усі багатства його землі, зруйнував цілком наше шкільництво, погнавши молодь на примусові роботи в Німеччину — і ось маємо картину німецької окупації України!

ПОРЯДОК БОГОСЛУЖЕНЬ

греко-кат. Душпастирства, Регенсбург II. (оселя).

Понеділок (15. 4.), **Вівторок** (16. 4.) і **Середа** (17. 4.) Страстного Тижня:

Рано: Читані св. Літургії в годинах: 1) 6.45, 2) 7.30, 3) 8.

Літургія Преждеосвященних Дарів в годині 8.30.

Четвер (18. 4.) Читані св. Літургії в годинах: як в перших трьох днях. Св. Літургія Василія Великого з Вечірнею в год. 8.30. Страсті Христові в годині 17.

Велика П'ятниця: Царські часи в год. 9.30. Вечірня і винесення Плащаниці в год. 10.45.

Субота: Читані св. Літургії в годині 6.45, 7.30, 8. Св. Літургія Василія Великого 8.30, Воскресна Утреня в год. 18. Після Воскресної Утрені свячення пасок в церкві.

Великдень: Соборна св. Літургія в год. 10. Читана св. Літургія в год. 12. Велика Вечірня в год. 16.

Світлий Понеділок: Читані св. Літургії в годині 10 і 12 і Соборна св. Літургія в годині 10.30. Вечірня в годині 16.

Світлий Вівторок: Читані св. Літургії в год. 7.30, 8.30. Соборна св. Літургія в год. 10. Вечірня в годині 16.

Слухання св. Сповіди в Страстному Тижні від години 6.30 до 11. крім Великої П'ятниці.

ПОРЯДОК БОГОСЛУЖЕНЬ

в Гр.-кат. Церкві в Регенсбурзі—місті в часі Страстного тижня і Великодних Свят.

15. 4. (понеділок) 8. год. ранку Служба Божа Преждеосвященних Дарів.

16. 4. (вівторок) 8. год. ранку Служба Божа Преждеосвященних Дарів.

17. 4. (середа) 8. год. ранку Служба Божа Преждеосвященних Дарів.

18. 4. (четвер) 8. год. ранку Служба Божа Св. Василія Великого з Вечірнею.

6. год. ввечері Утреня Св. Страстей Г. Н. І. Христа (Страсті).

19. 4. (п'ятниця) 8. год. ранку Царські Часи.

9. год. ранку Велика Вечірня з проповіддю.

10. год. ранку заложення Плащаниці.

20. 4. (субота) 7.30 год. ранку Служба Божа Св. Василія Великого з Вечірнею.

21. 4. (неділя) Воскресення Г. Н. І. Христа.

9.30 год. ранку Воскресна Утреня і обхід з Плащаницею.

10.30 год. ранку Торжественна Служба Божа.

5. год. попол. Велика Вечірня з проповіддю.

22. 4. Світлий понеділок 9. год. ранку Утреня.

10. год. ранку Служба Божа.

4. год. попол. Вечірня.

23. 4. Світлий вівторок 9 год. ранку Служба Божа.

10. год. ранку Служба Божа.

4. год. попол. Вечірня.

Гр.-кат. Парохіяльний Уряд в Регенсбурзі.

ПОРЯДОК

Богослужень Української Автокефальної Православної Церкви в Регенсбурзі, які відбуватимуться в протестантській каплиці німецької лікарні біля оселі.

13. квітня. Вербна субота. Св. відправа вечірня й рання та роздача верби — **6 год. вечора.**

14. квітня. Вербна неділя. Літургія — **10 год. ранку.**

17. квітня. Страсна середа. Літургія Напередосвячених Дарів — **10 год. ранку.**

18. квітня. Страсний четвер. Літургія Василія Великого — **10 год. ранку.**

Читання 12 Евангелій (Страсті) — **6 год. вечора.**

19. квітня. Страсна п'ятниця. Велика Вечірня і винос плащаниці — **12 год. дня.**

Св. відправа вечірня і рання — **6 год. вечора.**

20. квітня. Страсна субота. Літургія Василія Великого. — **10 год. ранку.**

Permitted by authority of Military Government, November 1945

Редагує Колегія. — Видає Спілка «Українське Мистецтво». кооператива з обм. порукою в Регенсбурзі. — Адреса Редакції і Адміністрації: Regensburg, Ganghofersiedlung, Block X, Wohnung 217.

Satz und Druck: Mittelbayerische Zeitung, Regensburg, Kumpfmühler Straße 11.

Ціна 1 мр.

„The Word" - Ukrainian Weekly

СЛОВО

УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖНЕВИК

Рік II. Регенсбург, Великдень 21 квітня 1946 Ч. 16.

Д. Г.

Великодні ритми

САДИ ЯСНІЮТЬ БІЛИМ КВІТОМ,
В ДІБРОВАХ ТИША Й САМІТТЯ...
НУ, ІЦО Ж, ІЦО ЧАС МЕНІ КОПИТОМ
СКРИВАВИВ СЕРЦЕ І ЖИТТЯ?!.

ЛАГІДНИЙ ВІТЕР ГОЇТЬ РАНИ
НА СОНЦІ СОХНЕ ЧИСТА КРОВ.
І МАНЯТЬ ЗНОВ ШПИЛІ Й ВУЛКАНИ,
ЯКИХ ІЦЕ ДОСІ НЕ ПРОЙШОВ.

ХАЙ ГНІВ, ГРОЗА, ТА НЕ РОЗПУКА
В ДОРОЗІ СТРІНЕ, КРАЙ МОСТА, —
У СЕРЦЕ ЛЛЕ ВІДВАГУ МУКА
ЯСНОГО Й ЧИСТОГО ХРИСТА.

І ПРИЙДУТЬ ДНІ, ЗАСЯЮТЬ ВЕСНИ,
ПОГАСНЕ НІЧ ЧУЖОГО ЗЛА,
І ХОЧ НЕ МИ В ЖИТТІ ВОСКРЕСНЕМ —
ВОСКРЕСНУТЬ ДУМИ І ДІЛА.

Христос воскрес!

Дві тисячі років довершується, як з висоти свого апостольського післанництва проголосили Христові апостоли на ввесь світ велику радісну вість: «Христос воскрес!», звістивши всьому людству істину безмежної Божої любови і всемогучости. А ця правда стала основою цілого християнства, бо на тому тривкому й непохитному грунті побудована вся наша віра.

Остання дія нечуваної в світі трагедії Христа на Голготі прибила зовсім Апостолів своїм тягаром страхіть. Вся їхня душа зосередилася над замкненим гробом, в якому покладено тіло Христа, звідкіля в розпуці і тривозі чекали остаточного вирішення: або Христос лишиться в гробі як звичайний, смертний чоловік, і тоді з Ним похоронені всі їхні надії і їхня віра, або Він зітре камінь гробу, переможе злобу і саму смерть, — і тоді станеться чудо над чудами: ціле життя Христа засяе в іншому світлі, а Маестат Божества Христового виявиться у повній славі і блиску.

Знала про це і жидівська старшина, тому після похорону просила Пилата, щоб поставив військову сторожу на гробі і так унеможливив всякий обман. А то, — кажуть, — прийдуть вночі його ученики, вкрадуть його тіло і скажуть: «воскрес із мертвих». І буде останній обман, гірший від першого.

Пилат уволив їх волю і поставив біля гробу сторожу. Та даремні були всі заходи людської злоби, бо третього дня, в неділю, поки ще перші проміння схід-сонця почали золотити вершки будівель Ерусалиму, воскрес Ісус із гробу. Встав живий, повний блиску і величі, встав як могучий переможець над злобою і кривдою, насильством і смертю. Перелякана сторожа втікае з гробу до міста і стае мимоволі першими вістунами і першими наочними свідками Христового воскресіння. А після неї свідками воскресіння стають: Апостоли, Марія Магдалина, Мироносиці і багато інших.

Спершу не можуть Апостоли зрозуміти дійсности великої події... Знаходяться ще в невності, та Христос своею появою між Апостолами розсівае їхні сумніви, утверджуе їх у вірі і наповняе їхні серця радістю і відвагою. Навіть «невірний» Тома, коли діткнувся Христових ран, вигукнув з радістю: «Господь мій і Бог мій!»

«Христос воскрес із мертвих» — стало тим переможним гимном, який спонукав серця людей вірити, що Христос е всемогучий Бог, що мае силу здійснити все те, що заповів, що тих, які в Нього вірять і Йому служать, виведе із цієї долини сліз і горя, визволить з усіх нужд і страждань і приведе до справжнього щастя.

Усі проблеми життя неясні і незрозумілі для людей до часу воскресіння — і з воскресінням Христа стають ясними і зрозумілими.

Христове воскресіння вказало людині на мету життя.

Даремні були злобні зусилля тодішніх сильних світу цього, що бажали вбити правду, а на її місце насадити злобу, кривду і насильство що на місце Божої всемогучости, хотіли поставити свою міць, владу миру цього...

Перед очима нашої душі пересуваються жахливі образи: Гетсеманський суд, де прибита жахом, скатована стать Христа заливаеться кривавим потом, а спечені жагою і терпінням уста скаржаться в молитві: «Боже, Боже мій, чому Ти мене оставив?»... А далі: злочинна зрада Юди і відречення Петра... і лобне місце на Голготі і розп'ятий між двома розбійниками на хресті Ісус...

Та ці образи затирае радісна вість: «Христос воскрес». Усі ті страхіття щезають вмить, коли Христос «смертію смерть здолав».

Перемогла правда! Хрест, колишній символ ганьби і пониження затріюмфував, став символом перемоги правди над неправдою, справедливости над насильством, життя над смертю. І відтоді хрест, що його з Божого доступу, за прикладом Спасителя нести мусить людина чи цілий нарід, щоб осягнути найвищу ціль, став священним прапором християнства у боротьбі за найвищий ідеал людини.

З висоти Свого хреста на Голготі й до нас кличе Христос: «Хто хоче йти за мною, хай зречеться себе, візьме хрест і йде слідом за мною».

Слідами Ісуса йдім і ми нашою хресною дорогою на Голготу народу, бо тільки там, на вершку Голготи зведений буде вирішальний бій між правдою і кривдою, між справедливістю і насильством. І переможе **правда!**

І ця непохитна віра в перемогу правди і справедливости підтримуе душевні наші сили, кріпить наш дух! Страждання народу і тут, на чужій непривітній землі, і там, на нашій рідній, так далекій від нас нині землі, стануть жертвою очищення народу за його гріхи, переблагають зневажену велич Бога і дадуть нам змогу повернутися на рідну землю, і на її руїнах і попелищах стати до творчої праці й відбудувати новий, сильний і вольний український Сіон.

о. Г.

Перемога Христова

Щороку людство, християнський світ переживае драму Христа, здригаеться від жаху Його мук і неповинної смерти. Безпідставний засуд і страта Творця вселюдської моралі, Творця ідей, що становлять підвалини філософії гуманізму й підносять людську істоту на височінь Божої подоби — і така відплата невдячних сучасників, які не збагнули величі далекосяглої науки Його. Це трагедія людства, яке неспроможне цінити великих думок Творця.

Рабовласники доби Христа торгували людьми і в науці Його вбачали велику небезпеку, найбільшу загрозу своему延 пануванню.

А що настане, коли Його науку сприймуть поневолені й гноблені? Коли визвольні ідеї перейдуть у свідомість рабів і всіх вдумливих людей? Ці запити хвилювали й непокоїли володарів. Думки Христа своею суттю і змістом віщували революцію, знищення невільницького ладу. Впаде рабовласницька система, кінчиться влада книжників і фарисеїв та панівної зграї, що торгувала людьми й облудними гаслами дурила несвідому масу.

Могутне слово Правди Христової разило й ламало химерну спробу втримати невільницький лад. І не мали як, і не мали чим заперечити нову науку Учителя. Не мали слів, не мали думок, рівних Його слову, рівних Його ідеям.

Справді бо, чим можна заперечити істину яскраву мов світло, яку так виразно висловив Христос

«Люби ближнього, як самого себе».

З цього випливало, що рабовласник мусить зректися власности принаймні на людей та в кожному з них вбачати брата, ба навіть самого себе. З цієї геніяльної формули випливае, що ніхто не сміе нікого гнобити, визискувати, примушувати, зневажати...

Бо як можна те робити з самим собою?

З наведеної формули випливае, що людство мае завести такий лад на землі, який би усунув причини лиха, що сповнювало країни. Засоби до того — слово, доказ, аргумент і любов до кожного іншого, як до самого себе.

Що це — утопія чи реальний плян боротьби за новий суспільний устрій? Христос мислив **категоріями вічности й простором всесвіту.** Зо своїх засобів боротьби він виключив насильство над людиною. **«Взявший меч від меча загине»** — казав переконливо Він до своїх учнів і натовпу. Його сила — доказ і моральна перевага, панування розуму над фізичними засобами.

Христос непохитно вірив у розум і в кращі властивості людини. Навіть вірив і тоді, коли бачив непевність і хитання, зневіру й зраду в рядах свого оточення.

Христос переміг. Доказом того е поширення Його науки. Людство прямуе до ідеалів, які визначив Христос. Прямуе, поборюючи перепони, кривавиться в боротьбі, але йому світить сяйво Христової науки, основу якої становить категорія любови до ближнього.

Де лютуе ненависть, там нема творчого лету. В Советах люди тиняються мов примари, мільйони зазнають кари та знущань по концентратах. В людині вбивають почуття приязні й замість радісного життя та втіхи — людина людині вовком е.

Минулі епохи розвитку людства й наша доба ще далекі від того, щоб так високо трактувати людину, як її ставив Христос. Перед очима бо християнського світу комуністична диктатура знущаеться над мільйонами людей, вбиваючи за найменшу опозицію або за підозру. Проте, тернистий шлях насильства й жаху мусить пройти людство, щоб дійти істини й духово зрости та сягнути вершин етичної культури.

У наведеній формулі Христа висловлений максимум соціяльности, який зростатиме в перспективі вічности, бо саме з погляду вічности він безконечний, а то вже справа народів шляхом освіти й виховання вгамувати бестію в людині, роздмухати пригасле тепло любови й прямувати до повного визволення з-під усяких форм утиску.

Зеленіють поля й діброви, розцвіли сади. Подих весни родить життя, що було завмерло від зимової холоднечі. І наша люба батьківщина, Україна, залита промінням благодатного сонця, хотіла б розгорнути крила й летіти до вершків людської культури, та кайдани московської неволі сковують постать її.

Але незабаром прийде час, коли потужна постать встане й кайдани порве, як порвав їх Христос, здолавши ідеею визволення і химерну силу тодішніх володарів і навіть всемогутню смерть.

Воскресне Україна! З повних грудей і глибин нашого серця з далекої чужини хай летить наше палке вітання рідній землі:

Христос воскрес!

Дм. Сіяч.

ГНАТ ДЯДЮРЕНКО

Співають дзвони великодні...

ВЕСНА ПІДВОДИТЬ ДО ПРИЧАЛУ
ЛЕГКІ, БАРВИСТІ КОРАБЛІ,
СНІГИ ПОГАСЛИ НА ЗЕМЛІ
ТАК НЕПОМІТНО, ТАК ПОМАЛУ.

ВІТРИ ГОЛУБЛЯТЬ ЗЕМЛЮ ТАЛУ,
ВІТРИ КУПАЮТЬСЯ В ТЕПЛІ,
ВЕСНА ПІДВОДИТЬ ДО ПРИЧАЛУ
ЛЕГКІ, БАРВИСТІ КОРАБЛІ.

ВЖЕ СИЛА ПРУЖНОГО МЕТАЛУ
БРЕНИТЬ В ОНОВЛЕНІМ ГІЛЛІ,
НАВІЩО СМУТОК І ЖАЛІ?
ОН КОРАБЛІ З ЯСНОГО ВАЛУ
ВЕСНА ПІДВОДИТЬ ДО ПРИЧАЛУ.

*

БЕЗШУМНО ВИСНЕ В ТИХУ ВОДУ
БРУНЬКАМИ ВСІЯНЕ ГІЛЛЯ,
О, ВЕСНО БАЧУ ВЖЕ ЗДАЛЯ
ТВОЮ ПРИНАДНУ, ЧИСТУ ВРОДУ.

Я ТАК ЧЕКАВ ТВОГО ПРИХОДУ,
ЯК ЛАСКИ МАТЕРІ МАЛЯ,
БЕЗШУМНО ВИСНЕ В ТИХУ ВОДУ
БРУНЬКАМИ ВСІЯНЕ ГІЛЛЯ.

ВЕСНІ УСМІХНЕНІЙ В ДОГОДУ
ПАРУЕ РАНКАМИ ЗЕМЛЯ,
І ПАХНУТЬ ТРАВАМИ ПОЛЯ,
Й ГІЛЛЯ У СОНЯЧНУ ПОГОДУ
БЕЗШУМНО ВИСНЕ В ТИХУ ВОДУ.

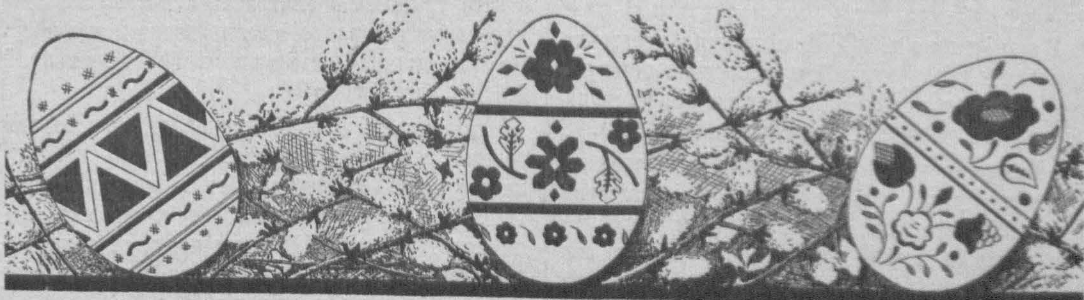
*

СПІВАЮТЬ ДЗВОНИ ВЕЛИКОДНІ
НАД СВІТЛИМ МАРЕВОМ ДІБРОВ.
О, ДЕНЬ ЯКИЙ ДО НАС ПРИЙШОВ
ЯСНИЙ І СОНЯЧНИЙ СЬОГОДНІ!

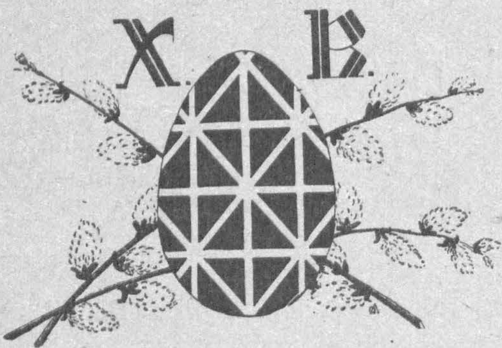
УСІ ШЛЯХИ, УСІ БЕЗОДНІ
В КРАЮ ЧУЖІМ ПЕРЕБОРОВ...
СПІВАЮТЬ ДЗВОНИ ВЕЛИКОДНІ
НАД СВІТЛИМ МАРЕВОМ ДІБРОВ.

ДЕСЬ ДОМА РІКИ ПОВНОВОДНІ,
ТЕПЛО ПІСЕНЬ, ЖАГА РОЗМОВ.
СУМУЕ СЕРЦЕ Й КВІТНЕ ЗНОВ,
КОЛИ У НОЧІ Й ДНІ ГОСПОДНІ
СПІВАЮТЬ ДЗВОНИ ВЕЛИКОДНІ.

1945—46 р.

ЧИТАЧАМ, СПІВРОБІТНИКАМ І ВСЬОМУ УКРАЇНСЬКОМУ ГРОМАДЯНСТВУ РЕДАКЦІЯ «СЛОВА» ШЛЕ БРАТНЕ ХРИСТОС ВОСКРЕС!

ДОРОГІ БРАТИ І СЕСТРИ, ДІТИ МАТЕРІ УКРАЇНИ!

В цей великий і радісний день Воскресення Христового вітаемо Вас щиросердечно:

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

Сумно на чужині зустрічати це велике Свято, коли не чуемо рідних дзвонів, не бачимо свого блакитного неба, не ступаемо по своїй рідній Землі й не милуемося дзвінкими гагілками.

Але не сумуймо й не журімся!

Правда за нами й Бог з нами! Перетерпім на чужині, але перетерпім, як добрі християни і як вірні сини своєї батьківщини. Живім як люди чесні, порядні, працьовиті, несучи високо наш прапор: за віру Христову, за свободу, за честь, за братерство і згоду!

Христос Воскрес — воскресне й Україна!

Церковна Рада Української Автокефальної Православної Церкви в Регенсбурзі.

ЗАСІДАННЯ РАДИ БЕЗПЕКИ ООН

Ню-Йорк. Світова Рада Безпеки 9 квітня засідала вже при участі советського делегата, який поставив домагання зняти перське питання з порядку дня конференції. Вирішення цього питання відкладено на засідання, що мало відбутися 15 квітня. Крім цього питання Рада Безпеки вирішила в біжучому тижні польську пропозицію щодо Еспанії. Іранський делегат при ООН сповістив, що він дістав листа від свого уряду, який заявляе, що він не мае сумнівів у лояльному здійсненні Росією умов російсько-перського договору та що питання про залишення перської проблеми на порядку дня Рада Безпеки мусить вирішити сама Рада.

У ПЕРШІ РОКОВИНИ СМЕРТИ ПРЕЗИДЕНТА РУЗВЕЛТА

Ню-Йорк. У перші роковини смерти президента США Франкліна Рузвелта дружина покійного передала його дім в Гайде Парку американському народові як національну пам'ятку. Підчас влаштованих з цієї нагоди урочистостей промовляв президент Трумен, який накреслив внутрішню і зовнішню політичні цілі Рузвелта та закликав світ іти слідами накреслених Рузвелтом засад людяности й любови миру.

ЗНАЧЕННЯ ПРИБУТТЯ «МІССУРІ» ДО ТУРЕЧЧИНИ

Анкара. В початках квітня вперше американські военні кораблі від 1930 року перейшли через вузьку Дарданельську протоку. Серед цих кораблів знаходився американський бойовий корабель «Міссурі» — плавуча фортеця, на якій японські державні мужі в токійській затоці підписали капітуляцію японського імперіялізму. «Міссурі» прибув до Туреччини у супроводі трьох нищильників. Ця візита американських кораблів е виявом доказу американських приязних відносин до Туреччини. Американський военний корабель перевіз з США до Туреччини тлінні останки Мукіра Ертегуна, що недавно помер у Вашінгтоні. Як стверджуе «Ді Нойе Цайтунг», США хотіли таким способом наочно підкреслити те значення, якого надае американська закордонна політика Туреччині.

Ця подія, в зв'язку з советськими домаганнями в справі Дарданелів та Босфору, набирае особливого значення.

ВИБОРИ В ЯПОНІЇ

Токіо. 10 квітня відбулися в Японії вибори до парляменту, підчас яких вперше в історії брали участь жінки. Голосувало 75 відс. управнених до голосування. Найбільше голосів здобули партії, прихильні імператорові, ліберали, соціял-демократи та поступовці. За комуністів голосувала дуже мала кількість виборців. За останніми даними, ліберали матимуть у парляменті 135 місць, поступовці — 95, незалежні — 89, соціялісти — 87, партія співпраці — 16, комуністи — 5, різні дрібні партії — 36. Вперше до парляменту обрано жінку Сотоко Тоганао з консервативної партії. Абсолютна більшість виборців голосувала за затримання традиційної монархістичної системи.

М. ФІШЕР

Американські кореспонденти в Москві

Цю цікаву статтю беремо з американського місячника **«Комон Сенс»** ч. 11 за грудень 1945, з деяким скороченням в перекладі. Ред.

Багато тих статтей і книжок про Советський Союз, що підчас війни вийшли з-під пера американських відвідувачів Росії — некомуністів, міг би підписати редактор газети «Дейлі Веркер» (орган комуністів, прим. ред.). Яка ж причина цьому, що вони бачили тільки білі сторони і замикали очі на чорні плями в Росії? Американці, як правило, дуже вразливі на придушування волі, на табори примусової праці і тоталізм. Чому ж вони недобачали чи дивилися крізь пальці на все це в Росії? Напевно не тому, що в военний час не критикується свого союзника. Адже про Англію і Китай написано в цьому самому часі гори критичних матеріялів.

Военні кореспонденти в Росії, за винятком одного-двох, не знали передвоенної Росії. Це у великій мірі вияснюе справу.

У відношенні до передвоенної Росії одні з закордонних кореспондентів виявляли подив, другі — нехіть або індиферентність. Але свої почування, які б вони не були, вони виражали одверто в своїх кореспонденціях і їхні читачі знали докладно, на чім стоять. Поборники Советського Союзу в США знаходили задоволення в писаннях деяких кореспондентів. Прихильники Росії, які вірили, що Совети принесли нове життя у хворий світ, росли від писань інших закордонних журналістів у Москві, які бачили і не укривали неймовірних труднощів повсякденного життя в Росії, низького рівня життя, глупої бюрократії і тайної поліції з її жорстоким презирством до людини, які одначе відчували і тому підносили вируюче життя нової Росії, віру і надію народніх мас в ясне майбутне.

Симпатія цих передвоенних кореспондентів до Советської Росії не виключала здорового осуду і критичного ставлення. Їхні читачі знали і приймали це. Так само приймала це й советська влада. Прихильний закордонний кореспондент міг мати інтимне знайомство з Троцьким, він міг критикувати зростаюче боготворення Сталіна, жорстокість тайної поліції або дратуючу цензуру і недосконалість департаменту преси. Це не робило його ворогом Росії, так само як критика Генрі Форда або расових різниць вдома не зробила б його ворогом Сполучених Штатів.

Але американські журналісти в 40-их роках не застали там ні одного із старих кореспондентів. В 30-их роках цензура ступнево затиснулась, і нарешті, в роки чистки 1936-38 за кордон могли діставатись вже тільки матеріяли, сперті на офіційних советських інформаціях. В цьому часі закордонні кореспонденти втратили вже свое найкраще джерело інформацій — своїх советських приятелів. Мати з росіянами часті і близькі зв'язки ніколи не було легко. Але журналісти, які довший час жили в Москві, мали бодай декілька російських приятелів, які довірялись і помагали їм розуміти советські відносини. Чистка поклала цьому край. Росіяни, яких не зліквідовано, були стероризовані і примушені до цілковитої мовчанки. Тяжко було працювати в таких умовинах. Багато кореспондетів залишили Москву. Інші ветерани виїхали вже раніше.

Тоді прибула нова генерація кореспондентів, які не знали Росії Леніна або Росії 30-их років. Вони прийшли в Росію, в якій особиста диктатура Сталіна добре окопалась, в якій перевидано вже підручники історії, в якій усі творці революції, крім Сталіна, носили вже клеймо зрадників і в якій нових героїв витягнено з царського архіву. Нові кореспонденти не чули вже гучних тирад молодої советської Росії про клясову боротьбу, братерство робітників, інтернаціоналізм, свободу. Вони не жили в Росії тоді, коли там засуджувано великодержавницьку політику, імперіялізм, територіяльну експанзію і вузький націоналізм, хто б не був їх носієм. Крім того те, що вони побачили, справило на них велике враження. Готовість росіян скоріше згинути, ніж скапітулювати, їх жертви і терпіння, їхня безмежна терпеливість, велика відвага і віра в перемогу — все це не могло не зворушити вразливого спостерігача.

Нові кореспонденти були також глибоко зворушені незвичайною єдністю Росії (це єдність під наганом — ред.). Кожний новий декрет, кожну нову зміну вітала ціла країна буквально в тих самих словах. «Чи ж це не чудова єдність, чи ж це не доказуе, що цілий край стоїть за советську владу? І як прекрасно ця влада завжди знае, чого народ хоче?» — захоплювались кореспонденти і передавали своїм газетам нові осанни. Навіть найбільш наївний чужинець без якогонебудь знання советських куліс і відносин повинен би знати, що народ не мае нічого спільного з декретами уряду. Новий відвідувач міг би знайти в давніших виданнях советських газет похвальні гимни для тих самих декретів, що їх тепер касовано в супроводі буквально таких самих фанфар.

Але хто ж мав розказати йому про це? В розмові з чужинцями росіяни ніколи не були надто готові до критицизму. А підчас війни це було б рівнозначним зі зрадою. Крім того нова советська генерація була видресована так, що вона уважала святотатством ставити під сумнів якенебудь слово Вождя. Не дивниця, що чужинці за цілий час свого перебування в Росії ніколи не чули одного слівця незадоволення або незгоди з тим усім, що йшло з Кремля.

Не зважаючи на те, американські кореспонденти в своїх писаннях не раз принагідно натякали на те, що в Росії і на окупованих нею територіях зовсім не було так рожево, як Кремль вмовляв у нас. Деякі кореспонденти залишили Росію з огидою тому, що не могли одержувати інформацій, потрібних у їхній праці. Повернувшись в Америку, вони в приватних розмовах висловлювались критично про Росію. Напевно між ними не було ані одного сталін... Чому ж тоді в своїх книжках, статтях і доповідях вони стопроцентово, без одного «але» обороняли советську владу?

Вони насамперед розглядали свою командировку в Москву, як военну службу. Комісаріят закордонних справ нагально реагував на широко поширений в США критицизм щодо Росії. Вони не хотіли підсичувати його. Їм не лишалось нічого іншого, як викинути зі своїх блокнотів і голів записки і спомини про чорні плями в Росії. «Тепер не час на критику» — сказали вони собі. Вони розуміли, що критика псуватиме нерви Кремля.

Приїхавши з Росії в Америку, наш кореспондент ствердив, що всякого, хто сказав слово проти Сталіна або советських методів, називали «гітлерівським агентом», «фашистом», «ворогом аліянтської едности». Ще більше, за найменшу критику його могли б не пустити більше в Росію, а його товариші в Росії могли б мати всякі неприемності. Кожний з кореспондентів мав так багато матеріялів про жорстокі і огидні відносини в Росії, що міг заповнити ними цілу книгу. Але пишучи її, він пропускав ці матеріяли.

Залишалися самі похвали на Росію і Сталіна. Наслідок того був такий, що певні (советофільські, ред.) кола в Ню-Йорку і Вашингтоні оплескували його, запрошували на свої вечерниці. А хто не любить почестей і прийомів? Він знаходив нових приятелів, попадав у нову суспільну сферу.

Роками сталінські агенти кольпортували за кордоном причини, чому чужинці повинні б мовчати про неприемні фази советського життя. Я знаю. Ці причини діяли й на мене. Довгий час вони стримували мене від голосу критики про Росію. «Ви іграшка в руках реакціонерів» — говорили нам. Або «Росія бореться проти імперіялізму», або «Росія поборюе фашизм», або «в Росії немае ніяких расових різниць». І завжди це були підшепти, які гамували вільну думку. Цим нашептам піддалися навіть багато чесних лібералів і тримали язик за зубами, замість того, щоб говорити правду про Росію. Що ж тоді можна вимагати від америк. кореспондента в Москві, який виконує тільки свою професійну працю і бажае якнайбільше полегшити її собі?

Остання причина мовчанки була найбільш ефективна: «Ви не смієте робити нічого, що наблизило б війну з Росією. Це дуже дотепно. Згідно цієї засади тільки те, що одверті советські вороги говорять про Росію, могло би попсувати відносини з Росією. Згідно цієї версії, Сталін не робить в себе вдома, в Польщі, Німеччині чи на Балканах нічого такого, що могло би попсувати відносини з Росією. Це тільки Герст (великий пресовий антисоветський концерн, ред.) займаеться такими поганими ділами. А хіба ви погоджуетесь з Герстом?

Военна генерація американських кореспондентів у Москві майже в 100 відсотках далась понести на хвилі просоветських сентиментів. Вони не глибокі мислителі і не тонкі аналітики, вони тільки популяризатори.

Але хто міг би ганьбити цих новичків у світовій політиці, коли старі соціялісти, лідери робітництва і бойові ліберали не відважуються шепнути слівця протесту зі страху, щоб не дражнити вразливих почувань Сталіна? Ідеали ліберала, що були дорогі йому десятки років, проституюе оце Сталін на його очах. Однодумців ліберала в Европі — отих кількох, що уціліли від Гітлера — і можливих лідерів нової вільної демократичної Европи масакруеться сьогодні під претекстом фальшивої боротьби за демократію. Але ліберал мовчить, ба що гірше, оплескуе Сталіна. Це легше всього, бо Сталін випродукував підходящу термінологію, так що сьогодні боротьба за сов. тоталізм ведеться тими самими словами, що їх ліберали вживали в боротьбі за демократію і свободу.

Ні, кореспондента-новака в Москві, що його книжки сьогодні засмічують американський ринок, не можна ганьбити. Як може він серед грімких нещирих криків по лівиці чути слабий голос кількох самітних по середині, які непохитно домагаються духової чистоти, волі для всіх народів і людей без ніяких винятків, економічної безпеки і свободи, і які ненавидять тоталізм чи він червоний, чорний чи брунатний?

Нюрнберзький процес

В четвер виступив перед інтернаціональним судом захисник Кальтенбрунера др. Кавфман. Хоч на початку процесу Кальтенбрунер заявив, що він бере на себе повну відповідальність за всі злочини, зв'язані з його іменем, при переслухуванні став заперечувати свою вину. Але з письмових показань др. Мільднерса і др. Гетлерса виходить, що обвинувачений тримав зв'язок з керівником концтаборів та головного господарського управління СС Освальдом Полем і знав добре про становище в таборах. Ще в 1944 р. Гімлер на його питання сказав, що Авшвіц — це винищувальний табір. В одному з документів Кальтенбрунер наказав частину жидів з зах. Европи вивезти до Швайцарії, а решту зліквідувати в Тіролі.

Оборонець гестапо др. Меркль запитав Кальтенбрунера про завдання гестапо. Обвинувачений повідомив, що гестапо в час війни налічувало до 40.000 членів, з яких 60 відс. були технічні та концелярійні працівники.

Далі обвинувачений відповідав на питання американського прокурора, при чому заперечував докази про свої відвідини концтаборів. Але свідок Йоган Кандут, який працював у Мавтгавзені, повідомив, що обвинувачений був у таборі і про винищування ув'язнених знав дуже добре.

Кальтенбрунер уперто заперечував правильність усіх обвинувальних документів і дійшов до того, що заперечував навіть правдивість свого власного підпису. Вершиною його виступу було повідомлення про те, що чужинецькі політв'язні в готелі «Вінцерштубе» біля Годесбергу одержували в дев'ять разів більші раціони харчів ніж німці і їли, скільки хотіли.

РЕДІНА СУДИТИМЕ АМЕРИКАНСЬКИЙ СУД

Вашінгтон. США відхилили советське домагання скасувати обвинувачення в шпигунстві советського офіцера Редіна. Советський посол у США заявив, що Редін е невинний.

Американське міністерство закордонних справ передало справу Редіна міністерству юстиції. Советський представник на свою заяву дістав відповідь, що Редін перебувае під повною охороною американських законів та що суд судитиме його справедливо.

СПРАВА ВТІКАЧІВ ПЕРЕД ООН

Лондон. Спеціяльна комісія Об'еднаних Народів в справах втікачів відбувае наради в Лондоні. Комісія ухвалила передати свое звідомлення Світовій Раді Безпеки до 25 травня.

Лондон. Советський представник від Білорусії, Василь Смоляр, заявив на засіданні комісії, що УНРРА допомагае особам, які не е справжніми втікачами. Смоляр підкреслив, що багато таких осіб знаходяться в таборах примусово вивезених осіб та користае з допомоги. Це твердження підтримав інший советський делегат генерал Радов.

На засіданні комісії промовляв англійський делегат сер Георг Рендель. Він звернув увагу на труднощі, які виникають після закінчення терміну обосторонніх умов між країнами, звідки походять втікачі, та країнами, де вони тепер перебувають. Як приклад навів делегат справу еспанських втікачів.

В. ДОМОНТОВИЧ

Мої Великодні!

З ЗАПИСОК МАНДРІВНИКА

Весна в Регенсбурзі. В вогкій Німеччині з її майже завжди затягненим хмарами небом — сухі, несподівано теплі, сонячні передвеликодні дні.

Початок квітня. Я стою на березі Дунаю, чекаю на порон, який перевезе мене на другий берег ріки, і з прикрістю дивлюсь на свої черевики, вкриті густим шаром сірого попелу-куряви.

Біля моїх ніг уздовж кам'яних плит набережжя тече блідаво знебарвлений, зеленавий Дунай. Звичайно кажуть: блакитний Дунай! Але він не блакитний. Він є таким лише на відстані, в відсвітах, коли в сонячних променях відбитого світла він починає сріблясто сяяти, грає лускою й тріпотливо запалюється легким прозороясним полум'ям блакиті. Поблизу ж Дунай — скаламучено матовий, зелено-пляшкового кольору. До речі, в Мюнхені такий Ізар.

За моєю спиною простяглися стіни будинків. Вони ще бережуть пам'ять про ті часи, коли Регенсбург був великим торговельним центром Европи. Неширока смуга мулкого берега відокреслила їх од ріки. Їх стіни були колись оборонними стінами міста і простори в середині — склепами для довезеного рікою краму.

Низ деяких будинків не має вікон. Безвіконна, суцільно оголена, пласка стіна, — і лише вгорі в широкій площині муру пробито квадратові діри вікон. Масивні дошки важких віконниць, що звисли на залізних гаках, відтворюють декоративну умовність зацілілого Середньовіччя. Вікна без шибок продовжують ілюзію.

Війна призвичаїла нас до вікон з вибитими шибками. Ми звикли, що картон і дикт заступають в вікнах відсутнє скло!.. Але тут зроблено з інших мотивів. Можливо, з негнучкої упертости традиції, можливо, з прагнення затримати давнину навіть всупереч логіці реального.

За рогом при металюргійній фабриці є спеціяльна крамниця. В ній продають підсвічники, підставки для сірників, канделябри для жарівок, викованих з заліза зайців, коників і геральдичних орлів, чорні й важкі речі, стилізовані похмурі примітиви ручної ковальської роботи, — серійні стандарти маркованої фабричної продукції.

В Німеччині не раз буває важко відокремити реставрацію антиквара од правдивої давнини, стилізовану ілюзію од непідробленої щирости, романтичний культ умовного Середньовіччя од примусу інерції. І це однаково: в речах, в деталях архітектури, в вузькій плутанині міських глухих завулків і в сутінкових присмерках людських душ.

Великі ворота білярічних будинків усе ще готові прийняти крам. Але жадну баржу, навантажену сіллю, збіжжям або шкірами, не прип'ято до берега. Випряжені руді широкозаді коні не жують січки. Міцні носії, зігнувшись під вагою, не переносять мішків від ріки до склепів. Усе це коні, баржі, хатки на помостах барж, — лишилося тільки згадкою готично-літерних написів про регенсбурзьку торгівлю сіллю та розмальовкою стін в могилах узбережжя, що їх модерно, згідно з смаком одвідувачів, підроблено під давнину.

Усе одійшло в непам'ять.

Передо мною простягся розлогий спокій Дунаю. Зеленава ріка порожня. Лише в металевій шкаралупі, на уламках алюмінієвої бляхи з якогось виверненого вибухом бальону, гасають по ріці, веслуючи, два хлопчики. Молодички з біллякованими дитячими візками, як і я, чекають на порон. Американський вояк, засунувши руки в кишені своїх зелених штанів, жує гуму. Плечем, з замкнутою під погон пілоткою, він схилився до голоногої з підфарбованими устами дівчинки в коротесенькій, далеко вище колін підтятій, яскраво блакитній спідничці.

Як дивно, що я оце стою на березі Дунаю!.. Хто міг би згадати мені перед кількома роками, перед війною, або навіть, бодай ще торік, що цього, 46-го року, в квітневі передвеликодні дні Дунай розкриє для мене свій спокій і свої відстані?... Для мене і для інших, таких, як і я, одірваних од батьківщини, несталих і непевних мандрівників, з ніколи непогашеною нудьгою, засуджених ніколи не знати, де застане їх ніч і де завтра вони матимуть для себе ночівлю і води ще яких незнаних досі рік тектимуть перед ними!

Матова прозорість води поглинула м'яте залізо рейкових перекрить висадженого в повітря моста!.. Задля чого велася ця війна, що потрясла всесвіт? Щоб молоденьких дівчат щедро обдарувати коханнями, яке не зобов'язує нікого й ні до чого?

Мій співбесідник, з яким я розмовляв сьогодні, ідучи вулицею повз купи цегельного друзу, сказав:

— Для чого велася ця війна, ми побачимо через 10—15 років.

Лише прийдешнє визначає сенс сучасного й лише прийдешнє робить минуле реальністю!

Життя людське плутане й сумнівне. Гірке, як смак мигдалю. Але весна є весною. І плакуча верба, схиливши гілля до води, вже вкрилася ніжним зелом листя. А ввечері, коли я повертатимусь додому, хрумкою крижинкою молодик відіб'ється в воді і все довкола застигне, нерухоме, чітке й урочисте.

Вузькі вулички старовинного міста присмерками глухих щілин проведуть мене до Собору. І те, що колись, за Середньовіччя, Собор визначав центр міста і різьблені шпилі стрімчастих бань, піднісшися над сумішшю будинків, врізалися в глибинну блакить неба, це, за співвідношенням символів, відповідало місцю й значенню церкви в устрої суспільства й всесвіту. Церква репрезентувала на землі Бога. Вона перебувала в центрі людського життя. В людині й суспільстві все було підкорено кермі церкви.

Війна пощадила Собор. Собор зацілів. Людина спиняється перед підніжжям темносірих стін Собору, щоб в галасі міста в харкотливому русі машин, крізь збожеволіле виття автових сирен почути мовчазний плюскіт часу, поглиненого вічністю. Нерухомо через віки пливе корабель Дому в вічність. Примари химер, огидні потвори, щерячи зуби, звисли на краях його перекрить.

Людина входить в Собор і губиться. Вона здається безмежно малою в цих колосальних просторах, охоплених каменем, в цьому жовтосірому сяйві Соборних стін. Архітект, вирахувуючи пропорції, пам'ятав: Бог є все, людина — ніщо.

Камінь витончено. Він втратив свою вагу. Він став легким. Його зроблено мереживним в підвіконних балюстрад, струнким в розчленованості колон. Досі колона традиційно була круглою або чотирикутньою, стовпом, наслідуванням стовбура дерева, підпорою для стелі. Тут вона не є ні круглою, ні пласкою, вона не є імітацією природи. Її витягнено, вона ромбовидна, — плід міркувань, висновок з теорії, проекція розумувань. Матерію дематеріялізовано, вона позбулася своєї інертности. Маса більше не тяжить. Камінь набув духовости. Його перетворено в ідею, зведено на ступінь абстракції. Стебла колон, схрещуючись вгорі, витворюють вістря склепінь. Колона виростає в арку. І зір стремить вгору за стрімчастою знесеністю загострених склепінь.

Люди давно вже перестали будувати Собори. Вони будують банки, літаки, басейни для плавби й стадіони для спорту. Собори лишилися пам'яткою доби, що дивилася на дійсність зовсім інакше, ніж це робимо ми. Та доба підносила велич Божого, ми — велич людського. Та доба знала єдиного Творця землі й неба — Бога. Наша як творця ствердила людину.

Людина нашого часу зреклася релігійних переживань. Їй стали чужими містерії евхаристії. Слова **святий** і **святість** втратили свій благовісний сенс. Людина більше не прагне доброчинности. Ми зневажили духову цінність поста. Ми цінимо ситість.

Моя квартирна господиня, стара бабуся, нарікаючи на труднощі теперішнього часу, хвалилася: Її чоловік важив 2 центнери з лишком... Син мав 1,8 м зросту... Доня важила...» Ціну людини визначає її вага. Колись гідність людського міряно мірою Божого; тепер її міряємо вагою в кілограмах і центнерах. Скрізь: в лазнях, пісуарах, на двірцях стоять автоматичні вагівниці. Зважитись коштує 10 пф.

І ще так недавно ми знали, що піст є шляхом для визволення. Не похмурою погрозою, а ясною радістю. Провістям не смерти, а воскресіння.

Ще стигло село в синіх заметах снігу. Почорнілі за зиму сніпки або солом'яні мати ще затуляли од північних вітрів хати. Ще темні були ранки. Тоскно белемкав великопісний дзвін. Село починало говіти. Жадна людина не наважилася б не одговіти, не сповідатися й не запричаститися.

І коли прийшла революція і все вже було дозволено людині, все таки ще в перші роки комнезам і голова сільради, взявши ціпки, непомітно стежками виходив на світанку з села, щоб одговітись в сусідньому селі. Не могла жити людина, не полегшивши душі своєї й не одержавши прощення од Бога. Ще пам'ятала людина, що є гріх...

Наближалася весна. На «40 мучен.» пекли мати жайворонків з тіста. Діти підкидали птахів у повітря й кликали, щоб прийшла весна зі своїми дарунками. Сніг ще лежав по ярках, обніжках, попідтинню, але зеленіли вже віталі горбки, і дівчата йшли за село на горби водити кривого танка, співати веснянок.

На «теплого Олексу» був перший теплий день. Ніжно гріло сонце й на призьбі сидів дід, давній, як вічність, сивий, як молоко, прозорий, як віск.

Плуг одгортав скиби масної, лискучої чорноземлі. Неквапливо простували по борозні воли. А на серці була легкість і ясність, те почуття звільнености, що його приносив піст. Ніби не йдеш і нога не торкається землі, а линеш на відстані, танучи в сяйві сонячного світла. В блакитно-білому просторі благословляє дух ширококрилий солодкий світ...

Душу потрясала містерія читаних 12-ох евангелій в Чистий четвер. Палали свічки. В чорних ризах з срібними на ризах нашитими хрестами пан-отець читав про Страсті Господні. Передзвонювали дзвони по кожній Евангелії і хор співав: «Слава страстям Твоїм, Господи!» Як переказати те почуття, що його викликав цей спів? Як сказати про біль, що ним жила душа, коли Ісус в безмежності людського страждання, висячи на хресті, звернувся до Бога: «Пощо Ти покинув мене?!»

В руці горіла свіча, танув віск. Переступаючи через поріг вічности, ти пізнавав, чим ставала в цю мить для тебе тайна космічної містерії, де Бог прийняв смерть, щоб людство могло жити. Бо ж нема, нема більше чим жити людству!..

Нічне зоряне небо. В просторах, поглинених ніччю, рухаються вогники. Усі сільські шляхи в ясних точках вогнів, немов у чорному люстрі ріки відбиті мерехтять зорі неба. В хаті тиша й спокій, лямпадка світилася перед образами. Разом з пучком освяченої верби на покуті стоятиме четвергова свічка. Її запалять в грозовий літній день, щоб врятуватись од блискавки.

У п'ятницю сонячного дня виніс плащаниці. І, повернувшись з церкви, старий дід пройде на город і тут між чорних грядок вологої землі стоїть у квіті вишні. Білий квіт вишні над чорнотою плідної землі.

І тоді великодня нічна заутреня! Може, прийшовши вже під ранок з церкви, господиня вріже паски й заплаче, бо всередині є порожнеча, а то певна є прикмета, що вмерти їй того року, та ці сльози якісь одночасно гіркі й солодкі. Що може затьмарити безмежну радість провіщеного церквою **Воскресіння!..**

Ю. КОСАЧ

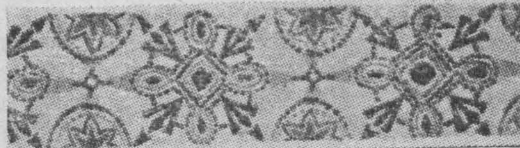
ОСАДЧІ

O nomen dulce libertatis!
Ціцерон

Зривались із балок назустріч світанням,
Сади й царини покидали і десь у байраку
Змовлялись гуртами — не знести кайдан нам,
Убрід переходили ріки — слідом гайдамаків.
На південь! До моря! Острожили коней,
І коні іржали, почувши Інгул за ярами,
І йшли манівцями і плесо пороли, пороли.

І чайки квилили, і брались лелеки ключами,
Немов пуритани гугняві по волю далеких [Америк
Мовчазно й уперто спішили за обрій незнаний,
Де пахощі мальв, де бурун заціловує берег,
До сонце нових Україн наливається, — сонце [багряне.

Назустріч виходила їм щиросерда сірома
З степів збігці понівечені в тюрмах, кричали
Їм з плавнів: брати! Ми одбились від дому,
Нас теж здоганяють і мучать кати й генерали.
О, біла дорого на південь, о трави зелені,
Де паша для коней, де води, де зорі,
Де воля, де воля... О любі, нужденні
Чи вмієте вже ви любити цю волю просторів?..

ЮРІЙ КЛЕН

* * *

Прядуть хапливо злої долі пряхи,
Аж веретенця скачуть у руках,
І вже ридають-плачуть Андромахи
По селах і містах.

У кожнім граді Гектор покидає
Дружину й дім — чи не на все життя? ..
І на яснім шоломі грива має,
Лякаючи дитя.

Та жінчині не вдержать сльози
Рокованого присмерком бійця,
Бо вже доносить вітер крик погрози
І ржання жеребця.

Спішіть назустріч ярісним Ахіллам
Легкою здобиччю лихої мести
І ницьма падайте чолом похилим
Легкою здобиччю лихої мсти

Всіх приютить загальна братська яма,
І зганьблених не урятує тіл
Спізнілий плач безсилого Пріяма,
Який лобзає діл.

М. ОРЕСТ

* * *

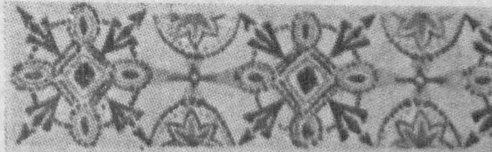
Щорічне, неухильне повертання
Природи й віри величавих свят
Дає душі, затерплій у стражданні,
Полегшу дивну і бальзам розрад.

Невинна, як і в перший день творіння,
Виблискує на сонці тепла брость;
Не знаючи про вбивство і шаління
Війни безбожної, зелена рость.

Пишається на свята Великодні, —
А в храмах славлять не ману, не міт:
Велике, Мирне, Любляче, Безплотне
Не забуває отяжілий світ.

В тім повертанні свят є запорука,
Що скресне у льоди закута суть,
Що наша боязнь, наші хресні муки
Колись розвіються і поминуть.

Що прийде край жагучому томлінню —
І з гимном, з колиханням орифлям
Ми вступимо у наше Воскресіння
І в гонг ударимо алмазних брам.

Др. СТЕПАН БАРАН

Скасування унії в Західній Україні

Справа унії Православної Церкви з церковою римо-католицькою на українських землях сягає в далеку глибину нашої історії. Прийняття християнства Володимиром Великим 988 р. у східньому візантійському обряді відбулося в часи, коли обидві згадані християнські Церкви не були ще роз'єднані і не було ще між ними тих різниць, що прийшли щойно опісля з бігом розвою історичних подій і то головно сутополітичного характеру. Обрядові і догматичні різниці не грали ще тоді у нас ніякої рішальної ролі. Спір Візантія—Рим мало цікавив тодішніх наших предків. Важним було те, що Візантія була розмірно близько, а Рим далеко, що візантійська культура як спадкоємниця блискучої античної грецької культури стояла тоді багато вище від римської, по упадку старої римської культури після цілковитого розвалу західньо-римської імперії. А важне було й те, що церковно-візантійська культура приходила до Київської Руси в слов'янській перерібці через Болгарію і тим самим була зрозуміла й для тодішнього нашого загалу. І саме ті культурі, що йшла до нас з Візантії, проміннюючи і на далекий европейський захід, тоді культурно ще дуже, дуже відсталий, завдячує Київ свій великий і блискучий культурний розвиток в 11-тому і в першій половині 12-го сторіч.

Цей культурний блиск Киева упадав щойно з появою кочевих монгольських орд і з розкладом нашого державного організму, а упав вже зовсім на довгі віки з появою татар при кінці першої половини тринадцятого сторіччя. Осідок нашого державного, а на якийсь час і церковного життя переноситься дальше на захід — до галицько-волинської держави, опісля по її упадку в 1340 р. до литов.-української держави. На Київ нападали і грабували його не тільки кочові дикі монгольські орди, але і північно-східні сусіди — москвичі. Найбільший удар наніс Киеву ростово-суздальський князь Андрій Боголюбський в 1169 р. і це був один з найбільших погромів — церков також — якого зазнала наша столиця в цілій своїй історії. І тим погромом зачалися історичні московсько-українські взаємини, погроми у різному виді, що йшли з Москви на українські землі, не переривалися ніколи. А вже в наших часах і на наших очах ті погроми прибрали масові форми і мільйонового фізичного винищення і плянового нищення наших культурних надбань і цінностей, а в першу чергу Української Церкви.

Ще в 1299 р. київський митрополит Петро подався на Московщину і там осів. Він перший протоптав шлях з України на холодну північ, що опісля віками аж до наших днів висмоктувала з України всі її життеві соки — матеріяльні і культурні — і приборкувала її та поневолювала дальше, часто і руками наших власних синів. Це, на жаль, бачимо ще і сьогодні. Київську митрополію відновлено в Литовсько-руській Державі за Витовта в 1411 р. у якийсь час і Правосл. Церква і зв'язана з Церквою наша культура могли там животіти. Та сама Литва, що була довго під українсько-білоруським впливом, підпала згодом під польський вплив, від часу, коли литовський великий князь Ягайло прийняв сам римо-католицтво, велів охрестити литовців у цьому обряді і оженившись з польською королівною Ядвігою, заключив 1386 р. персональну унію з Польщею. Ця унія опісля в 1569 р. на соймі в Люблині перемінилася в реальну. Сама Литва і злучені з нею українські землі одержали тоді польські порядки, у яких тільки римо-катол. шляхта мала повні права. Галичина і Холмщина ще від другої половини 14-го стол. була Польщею зовсім поневолена. Вища українська верства — шляхта, що зразу боронила Прав. Церкву, сама невдовзі окатоличилася і спольщилася, а її нащадки ворожо ставилися до українського народу і до Прав. Церкви. Сільський український люд в Польщі закріпощено, а наше міщанство зовсім збідніло і як православне було принижене і позбавлене всякого впливу на міські справи. В другій половині 16-го стол. Прав. Церква на українських землях під Польщею знайшлася в повному занепаді і стала шукати порятунку для себе в церковній унії з Римом.

Церковні унійні спроби не були вже новиною в нашій історії. Започаткували їх галицький король Данило і його висланник київський митрополит Петро Акерович на католицькому вселенському Соборі в Ліоні в 1245 р. Король Данило годився на унію Укр. Правосл. Церкви з Римом, жадав тільки, щоб папа зорганізував хрестоносний похід проти татар. Папа прислав Данилові королівську корону, а його легат (посол) коронував його в Дорогичині на Підляшші в 1253 р. на руського (українського) короля. Оружна допомога Данилові не наспіла і унія не ввійшла в життя. Так само не вдалася церковна унія Укр. Прав. Церкви, заключена київським митрополитом на вселенському Соборі у Флоренції в 1439 р. Обидві ті спроби були подиктовані скрутним політичним положенням, в якому тоді знаходилися укр. землі і не були якслід підготовані. Таке скрутне і — здавалося — безвихідне положення, в якому знайшлася Українська Православна Церква в Польщі, було теж причиною заключення тодішніми українськими православними епископами церковної унії з Римом, що її ухвалили епископи Укр. Прав. Церкви в Польщі на своєму Соборі в Бересті над Бугом в 1596 р.

Мотивом заключення берестейської церковної унії, себто злуки з Римом було піднести Прав. Церкву з її цілковитого занепаду і приниження. Вони сподівалися, що об'єднана з Римом Православна Церква одержить у Польщі такі самі права, як їх мала римо-кат. церква, скине зі себе приниження й поневолення і одержить спромогу свого свобідного розвою. Ті надії завели, бо нетолерантна шляхетсько-католицька Польща аж до свого упадку і розподілу наприкінці 18-го віку, ніколи не зрівняла Уніятської (греко-кат.) Церкви з панівною в Польщі римо-кат. церквою. Унія і цим разом зовсім не була підготована в народі і викликала спротив у православних рядах. Між унією, яка в організації і обряді задержала дальше східній вид, і православ'ям розгорілася довга боротьба, що тривала до початку 18-го стол. Повстала велика полемічна література, що значно оживила і саме церковне життя. Нову православну ерархію відновив гетьман Петро Сагайдачний в 1620 р., а саму Прав. Церкву на Україні зреорганізував київський митрополит Петро Могила і головно для поширення вищої освіти серед прав. духовенства оснував академію в Киеві, названу опісля його іменем. Укр. Прав. Церква від самих своїх початків, а ще більше від часів Петра Могили, культурно була зближена до европейського заходу і цілим своїм духом була зовсім відмінна від ворожого їй московського православ'я. Хоч козацтво заявлялося за православ'ям і чинно його піддержувало у своїх кількох договорах з Польщею, жадаючи скасування унії, унія на укр. землях під Польщею вдержалася і остаточно в першій половині 18-го віку поширилася аж по Дніпро.

Православ'я утрималося тоді тільки на Лівобереж. Україні, що від Андрухівського договору Москви з Польщею в 1667 р. лишалося під Москвою. З Переяславського договору гетьмана Богдана Хмельницького з Москвою в 1654 р., на основі якого Україна мала бути автономною державою, не лишилося згодом нічого. Москва етапами її ліквідувала. Зліквідовано зовсім самостійність київської митрополії в 1686 р. і Православну Церкву в Україні підчинено зовсім московським патріярхам. Від царя Петра І по створенні ним Святійшого Синоду в Петербурзі замість скасованого московського патріярхату ціла Православна Церква в цілій новоствореній російській імперії опинилася безпосередньо під царською кермою. Вже від 1686 р., а тим більше ще після 1720 р., Прав. Церква в Україні прибрала виключно московське обличчя. Всі українські окремішности у ній усунено, а сама вона стала найважнішим знаряддям для обмосковлення україн. народу. Вона стала йому зовсім чужа і цілком ворожа. Церковна ерархія Прав. Церкви в Україні стала незабаром чисто московська і ворожа всяким найменшим проявам українського національного життя. Заборонено навіть переклад Святого Письма на українську мову. Більше ворожої до українського народу і його національних потреб, як Прав. Церква за царського режиму не було ніякої іншої установи в царській імперії. Ця Церква в цілості стала підпорою царського режиму аж до вибуху великої російської революції в 1917 р., що змела і сам царат.

Цар Петро І у своєму політичному заповіті наказав ширити московське синодальне православіє і на тих українських і білоруських землях, що були поза засягом його царства. Відносилося це в першу чергу до уніятської (греко-кат.) Церкви. І його наслідники на царському престолі завжди це виконували і нині виконують це дальше і сучасні червоні кремлівські можновладці на окупованих ними теренах Західної України.

По розподілах історичної Польщі зайняла Москва всі українські її землі за винятком Галичини, яку зайняла Австрія в 1772 р. Вже з кінцем 18-го стол. тодішній російський уряд скасував унію на Волині, в 30 літ пізніше на Поділлі, а в 1839 р. на цілій Білорусі.

Унія лишилась тільки на Холмщині, але остаточно і там її скасовано царським указом в 1875 р. Уніятська (греко-католицька) Церква залишилася лише в Галичині під Австрією і на Закарпатській Україні, яка ввесь час належала до Мадярщини.

За Австрії Греко-католицька Церква здобула зрівняння з Римо-католицькою Церквою і в Галичині та на Закарпатті. Духовенство її одержало високу університетську освіту і ще в першій половині 19-того стол. дало почин до українського національного відродження Галичини, що на довгі роки в часах царського утиску на Україні була українським Піємонтом і для Наддніпрянської України. Греко-католицьким священиком був поет Маркіян Шашкевич, що воскресив у Галичині живе рідне слово, священиками були д-р Омелян Огоновський, професор української мови і літератури у Львівському університеті і автор першої великої історії української літератури, та Йосиф Онишкевич, перший професор укр. мови і літератури в чернівецькому університеті на Буковині. Священиками були безліч визначних українських діячів у всіх майже ділянках українського національного життя в Галичині. Греко-катол. духовенство ішло тут у перших рядах послідовних і безстрашних борців за українські національні ідеали до української самостійної національної держави включно. Греко-катол. Церква від найвищих церковних ерархів аж до освіченого низового духовенства стала українським національним монолітом, скелею, об яку розбивалися всі ворожі задуми.

Знав про це добре царський російський уряд і з ненавистю дивився на Греко-кат. Церкву. Але руки його були закороткі, щоб до неї досягнути і знищити. Тільки в вересні 1914 р., коли царські війська окупували Галичину, на початку першої світової війни розпочався відразу безпощадний похід на цілковите знищення Греко-католицької Церкви. Негайно заарештовано галицького митрополита Андрея Шептицького у Львові, одну з наших найвидніших історичних постатей взагалі, і сотні греко-католицького духовенства, яких вивезено на Сибір, а митр. Шептицького уміщено в манастирській тюрмі на Московщині. Це були перші численні жертви і мученики не тільки за церковно-релігійну, але і за українську національну справу. В Галичину заїхав холмський православний епископ Евлогій Валединський з численним православним духовенством і при допомозі царської адміністрації почав «навертати» українців греко-католиків на православ'я. «Навертання» зовсім не вдалося і акція припинилася, бо незабаром упала і російська окупація Галичини. Проти тих переслідувань і арештів запротестувала тоді вся російська нечорносотенна преса і публично деякі депутати в Державній Думі. Митр. Шептицький і духовенство та багато тисяч цивільних українських громадян і діячів вернули в Галичину тільки після повалення царату, а деякі загинули на засланні в Сибірі.

У вересні 1939 р. Галичина знову знайшлася під російською окупацією, цим разом большевицькою. Поведено безбожницьку агітацію, але без успіху. Церковних ерархів — між ними і митр. Андрея Шептицького — не арештували і не вивезли. Рахувалися з вибухом війни і не хотіли робити для себе на місці більших перешкод. Справу ліквідації Греко-кат. Церкви відклали до відповіднішого часу. Та таки наміченої лінії толерування до часу Гр.-кат. Церкви та її духовенства не видержали. Розстріляли в 1941 р. десятки греко-кат. священиків, між ними двох визначних і заслужених професорів Укр. Греко-кат. Богословської Академії у Львові — священиків д-ра Андрія Іщака і д-ра Миколу Конрада — і чимало вивезли при відвороті на схід.

Коли весною й літом 1944 р. советські війська окупували вдруге Галичину, то також відразу не зачіпали Церкви і духовенства, що — як відомо — в Галичині є все греко-католицьке. 1 листопада 1944 р. помер у Львові митр. Шептицький, з наказу сов. уряду приїхала на його похорон ціла маса православних архиереїв і сам уряд поклав вінці на його могилу, прославляючи його як найбільшого після Т. Шевченка українця. Давно приготовані репресії розпочалися тоді, коли Німеччина була розгромлена. Вже в квітні 1945 р. вийшла у Львові друком брошура Володимира Росовича (псевдонім) у виданництві «Вільна Україна» під наголовком «З хрестом чи з мечем». Брошуру видано великим накладом і органи НКВД розкинули її по всьому краю. Такої страшенної погані і плюгавства навіть у Советах не так часто доводиться читати. З митр. А. Шептицького зроблено найбільшого гітлерівського агента і ворога народу, що думав і працював тільки на його згубу і знищення. В нього здавна сиділи постійно офіцери нім. ген. штабу, а митрополит, що вживав розкошів світу, був на їх послугах і послугах панів і капіталістів, бо ж і сам був з графського роду, а духовником став тільки для особистої кар'єри, щоб легше поневолити укр. нарід. І таким советським брудом обкидано пам'ять цього найбільшого українця нашої доби, якого ім'я знане не тільки кожному українцеві, але буквально в цілому культурному світі обох півкуль.

Дерев'яна церква в Плоскому

Це була підготовка советського уряду до давно запланованої акції на знищення Греко-кат. Церкви, вже не тільки як Церкви, але і як найбільшої української опори в краю.

Під безсумнівним терором і диктатом органів НКВД три священики — по одному з кожних трьох греко-кат. епархій — написали письмо з дати Львів 28 травня 1945 р. до Раднаркому в Киеві зі заявою своєї волі і іменем Греко-кат. Церкви приєднатися до правосл. московської патріяршої Церкви. А загально відомо, що остання є зараз в цілості на послугах політики советського уряду і послушно виконує вказівки і накази НКВД. В краю розпочалися масові арешти, поведено величезний терор. Виарештовано всіх шістьох греко-кат. епископів з митрополитом д-ром Йосифом Сліпим у проводі. Заарештовано в Галичині сотні найвизначніших укр. гр.-кат. священиків. Арештованих владик і священиків вивезено до тюрми в Киеві, а більшість далеко на північ і схід. В дорозі до тюрми помер станиславівський правлячий епископ д-р Григорій Хомишин, 78-літній старець. Пізніше заарештовано в Ужгороді на Закарпатті тамошнього укр. греко-кат. епископа д-ра Теодора Ромжу і вивезено на схід. На еміграції в Празі арештовано і вивезено президента Карпатської України як самостійної української держави з 1939 р., о. д-ра Августина Волошина, визначного гр.-кат. священика і укр. діяча, і також вивезено на схід. Від часу арештування по всіх арештованих епископах і священиках згинув усякий слід.

Подаємо точний список заарештованого в травні 1945 р. українського греко-кат. епископату: голова Укр. греко-кат. Церкви, галицький митрополит і львівський архиепископ д-р Йосиф Сліпий, Микита Будка, епископ вікарний у Львові, д-р Микола Чарнецький, апостольський візитатор у Львові, Йосафат Коциловський, епископ ординарій в Перемишлі, д-р Іван Лятишевський, епископ вікарний в Станиславові, д-р Петро Вергун, апостольський адміністратор для українців греко-католиків у Німеччині, якого советська влада арештувала в Берліні в червні 1945 р., де був його урядовий осідок. Врешті пізніше в 1945 р. заарештовано в Ужгороді на Закарпатській Україні епископа д-ра Теодора Ромжу, адміністратора укр. греко-кат. мукачівської епархії. Що діється з арештованими епископами і чи вони взагалі ще живуть — невідомо, бо вони загинули досі безслідно. Знаємо тільки, що по дорозі в тюрму помер станиславівський епископ ординарій, 78-літній д-р Григорій Хомишин, що управляв станиславівською епархією більше сорока років — ще від 1904 р. В краю є вже серед українського греко-кат. духовенства — світського і чернечого — і му-

В. П.

НА ВЕЛИКДЕНЬ

(З ЩОДЕННИКА)

7 травня 1945 р. Айзенштайн Маркт. Вчора 6 травня, була неділя і була наша українська Паска. Ще один Великдень на чужині, але в яких же умовах: ми — товариство в 20 осіб, біженців з Чехії, — живемо в реставраційній, занедбаній кімнаті чужого провінційного готелю, спимо на підлозі і на столах, на якихось непевних матрацах, а я з ректором І. на лавках, обитих матерією. Зложили їх чотири вряд і так поперек розмістились, підстеливши що Бог послав. Але все це ще було б нічого, якби не ця препаскудна погода: дощ лле без перерви три дні, навкруги ліси замрячені і надвір не можна висувати носа. Це вам — Айзенштайн, він лежить на височині 800 метрів над морем — і тут такий «клімат». А ми звикли до підсоння в 200 метрів над морем... Як би то не було, наше жіноцтво вирішило все ж трохи відзначити Великдень: була в нас мука, цукор і маргарина, і вони спекли трохи солодких булок. Пані Стефа Н., дуже зручна господиня, спекла не тільки для своеї родини, але й для нас, так що дістали ми по куску булки та солодкого пирога...

Але справжню сензацію на цей Великдень справила нам Прага: там почалося повстання. Почалося воно напередодні, 5-го, а оце сьогодні розгорталось. Щоб краще довідатись, в чім справа, ми з д-ром З. вирішили піти до одного визначного українця А. М., який теж опинився з родиною в Айзенштайні і в якого було добре радіо. Просиділи там дві години і цей час перебували в надзвичайному напруженні, як на добрім фільмі. Радіо кожні п'ять хвилин сповіщало новини, і перед нами розгорталась надзвичайна картина. Отже, виходило, що в Празі Чеська Народня Рада — найвищий національний орган — проголосила повстання проти німців. Повстанці передовсім захопили радіовисильню і підняли всю Прагу та всю Чехію. Повстання розпочалось, але одночасно, щоб не було зайвого пролиття крови, Чеська Рада почала переговори з німецьким міністром для Протекторату Чехи і Морава Франком, щоб німецьке військо добровільно склало зброю. Франк на це не погодився, навпаки, німецький гарнізон у Празі покликав до зброї, і на вулицях Праги почалась війна. Німці мали військо і зброю, а чехи ні того, ні другого, крім палкого бажання скинути німецьке ярмо. Отже, чехи через радіо, властиво, лише організували повстання. Радіо безперервно закликало: «Чеські люди! Мужі і жінки, — поможіть нам! На вулицях Праги б'еться за свободу чеська армія, — поможіть їй. Нам на поміч йде армія американська і армія советська, також на наш бік перейшла армія Власова, яка поспішае до Праги! Отже, тримайте, перемога за нами!» Далі радіо грае кілька хвилин веселу польку — і знову: «Закликаемо усіх колишніх старшин і вояків чехословацької армії, усіх поліціянтів та урядове військо поспішати на поміч. Боремось за свою майбутність, за свою свободу! Хай живе перемога, хай живе вільна Прага!» Але п. М. Василь, що сидить біля апарату, переводить апарат на Прагу—Лібіце — ця станція ще в руках німців — і ми чуемо по-німецьки і по-чеськи: «Чеські громадяни! Безвідповідальні елементи захопили празьку радіовисильню і закликають вас до нерозважних дій. Заявляемо, що всякий збройний виступ буде криваво здавлений і Прага понесе належну кару. Перестерігаемо, що всяка руйнація приведе до порушення транспорту і Прага залишиться без харчів. Звертаемось до всіх розважних громадян не піддаватись на провокацію». Але Василь переводить стрілку знову на Прагу і ми чуемо: «Громадяни! Чехословацька армія відважно бореться на вулицях Праги! З різних кінців міста дістаемо радісні вістки, що німецьке військо піддається і складае зброю. Над нашою радіовисильнею кружляють німецькі літаки, на палац «Радіо» наведені жерла німецьких гармат, але наші борці вже дістали танки й іншу новітню зброю. Отже, витримайте! До Праги наближається американська армія, і наша перемога ось-ось настане». Далі знову полька і з радіо чується чиста російська мова: «Обращаемся с пламенним прізивом к Героїчной Красной Армії, — помогіте нам! Немци коварно прервалі переговори і началі военние действія! Нам нужни танкі і самольоти! Повторяем: танкі і самольоти. Немедленно дайте їх нам!» Знову полька і — те саме по-англійськи — до американської армії. Я стою в кімнаті М. біля вікна і бачу згори, як долиною, шляхом, ніби у відповідь на заклики, мчать американські авта, танки, гармати і кулемети. Картина, яка справді мало коли в житті трапляється! А дія, проте, не припиняеться: з радіо чується німецька промова. Це до чеського радіо з'явився німецький артист (прізвища не розібрав) і закликае німецьке командування та німецьких вояків припинити війну: «Навіщо жертви, навіщо непотрібна різня, коли вже все скінчене! Золота Прага не тільки чеська, але й наша, — тут живуть сотні тисяч німецьких громадян, що хотять миру й спокою, — припиніть безглузду боротьбу». І так кожних п'ять хвилин щось нового. Ми з п. З. вийшли від М. після двохгодинного слухання, коли радіо сповістило, що Чеська Рада вислала до міністра Франка делегацію для остаточних переговорів. Вийшли з надією, що скінчиться капітуляцією німців.

Повстання у Празі справило велике враження на наше товариство. Усі вважали, що ми добре зробили, коли виїхали з Праги, бо там треба було б сидіти в підвалах та ще під опікою советського війська. Проте, Великдень не припиняв нас годувати сензаціями. Приносив їх син п. З. спритний і меткий юнак Орест. Бігав він за ними до якоїсь бабусі, де варив нам чай і де було радіо. Правда, як виявилось пізніше, у тієї бабусі була донька і внучка, він дещо приховував, але вістки приносив важливі й цікаві.

Передовсім адмірал Деніц повідомив, що відбулись переговори між головним командуванням німецьких збройних сил і головним командантом англо-американських сил Монтгомері, в наслідок яких проголошено від 8 год. ранку 6 травня перемир'я. Німеччина далі буде чинити спротив лише Советам, оскільки мусить рятувати німецьке населення, жінок і дітей від звірств советської армії. Далі стало відомо, що Совети скинули своїх парашутистів в Данії, Голяндії і в Зеляндії. Ми цю вістку зрозуміли так, що большевики хотять перегнати в цих країнах англо-американців і встановити там комуністичну владу. Дальша вістка говорила про те, що англійці зайняли Тріест, випросивши звідти Тіта. А оце, знов, інша справа: Москва арештувала 16 польських політиків-делегатів, які виїхали туди з Лондону. Англійська преса обурюється цим фактом, вказуючи, що імена усіх делегатів були заздалегідь вислані Москві, так що вона не може виправдуватись, ніби прийняла їх за шпигунів. Радіо принесло також вістку про кінцеву розв'язку берлінської чи, властиво, німецької поразки. У Берліні сам себе застрілив Геббельс, за його прикладом зробили з собою те саме й інші співробітники Гітлера. Місяць тому я бачив останній раз Геббельса й Гітлера в кіножурналі. Вже тоді вони мали вигляд приречення. Ціла постава Гітлера — якась зігнута, рухи мляві, в очах втома і несміливість. Геббельс говорив енергійно, помахуючи лівою рукою, але справляв враження робота, який діє механічно. Безперечно, він уже не вірив у те, що говорив. Вони обидва бачили, до чого йде, та догравали свою жалюгідну ролю в цій кривавій драмі.

Цьогорічний Великдень промайнув у напрузі. Ми всі були сполохані, немов птахи з гнізд, і шукали, де осісти й будувати нове гніздо, і в думках линули на рідні землі, де колись так урочисто й радісно святкували любе свято весни й відродження. Та надія на кращу долю не покидала нас. Ми знали, що йде новий світ, новий лад, що промостить і нам шлях до волі.

М. ОРЕСТ

*
* *

Весна прийшла — і дотиком незримим
Окутала гаї зеленим димом:
Її потуга воскрешае все,
Що видатись могло невоскресимим, —
І диво здійснення вона несе
Знеможеним і тужним Пілігримам.

Вони ідуть — бо так було й донині
І ще не чують чуда добру міць:
Що обрис пожаданої святині
Уже одбився в сумі їх зіниць,
Що в їх хоральних співах і молінні
Лунае грім ликуючих дзвіниць.

ченицькі жертви за віру; їх НКВД розстріляло, щоб інших під загрозою такого ж розстрілу змусити до переходу на московське православ'я. Укр. греко-кат. Богословську Акидемію у Львові і всі духовні семинарії замкнули.

Греко-кат. Церква в Галичині й на Закарпатті опинилася зовсім без своїх канонічно наставлених ерархів. На прохання згаданих трьох священиків відступників — о. д-ра Гаврила Костельника зі Львова, з львівської епархії, о. д-ра Мих. Мельника з Нижанкович з перемиської епархії і о. Антона Пельвецького з Копичинець зі станиславівської епархії — як ініціятивної групи для з'еднання Греко-кат. Церкви з Московською Патріяршою, прийшов о. д-ру Г. Костельнику у Львові лист П. Ходченка, уповажненого Ради в справах Руської Православної Церкви при Раднаркомі УРСР в Києві з дати 18 червня 1945 р. В цьому листі Ходченко визнае згадану групу трьох як ініцятивну групу для об'еднання Греко-кат. Церкви в Галичині і передае їй право управляти цією Церквою. Рівночасно наказуе їй подати до його відома імена і прізвища тих деканів, парохів і ігуменів, що не хочуть приеднатися до Руської, цебто Московської Церкви. Мета таких списків для кожного ясна. Упорядковуючі попадуть — і вже попали — до НКВД, чи як там тепер називаеться цей советський орган.

Греко-кат. духовенство у Львові і в краю ще, очевидно, не хотіло і не хоче піддатися московським церковним затіям, вислало від себе окремий лист зі Львова 1 липня 1945 р. на адресу Молотова як голови Ради Совнаркому СССР. В листі, покликуючись на те, що вони лояльні супроти СССР і що сталінська конституція визнае свободу релігії, прохають в ім'я справедливости, в обличчі світлої перемоги Рад. Союзу полишити Греко-кат. Церкві і укр. народові в Зах. Україні свободу в церковних справах, якою вони користувалися сотні літ та на яку мають право на основі радянських законів.

Цей лист залишився без відповіді. А тимчасом терор і насильне «навертання» органами НКВД переводилося і переводиться дальше. І дальше заповнюються тюрми і концентраційні карні табори тих, що не хотять зломити своеї совісти і перейти до Московської православної Церкви. На наказ згаданих советських поліційних органів ініціятивна група відступників від Гр.-кат. Церкви відбула 8 березня 1946 р. «Собор» у Львові, який вирішив анулювати берестейську унію з 1596 р. і з'еднатися з Московською православною Церквою та вислав відповідного листа до Сталіна.

Про цей «собор» і його рішення подало негайно світові звістку московське радіо. Ватиканське радіо спростувало твердження московського радія, наче б Греко-кат. Церква в Галичині відійшла від Римської Вселенської Церкви і формально і законно приеднался добровільно до Московської патріяршої Церкви. Собор був безправний і неканонічний і не міг винести ніяких правосильних рішень. Зрештою, як відомо, діяв під терором і насильством. Для советської влади мае він значення остільки, що формально покликуючись на нього, буде безпощадно ліквідувати Греко-кат. Церкву на своїх теренах.

Папа римський Пій XII видав 23 грудня 1945 р. широку енцикліку з протестом проти переслідування і ліквідування терором і насильством Греко-кат. Церкви з поданням її дотеперішньої історії.

Ми е свідками величезного і в культурному світі незнаного масового насильства над людською совістю і релігією. Чотири мільйони греко-кат. українців в советському «раю» переживають справжне пекло. Храми їх замикаються, а духовенство і вірних заганяеться масово в тюрми і концтабори, або і відразу ліквідуеться фізично за те, що по-своему хочуть хвалити Всевишнього Творця.

Конференція мистецтвознавців

З і 4 квітня ц. р. в Новому Ульмі відбулася організаційна конференція Мистецтвознавчої Групи Української Вільної Академії Наук. Ця група мае на меті об'еднувати науковців, що працюють у всіх галузях мистецтва: літератури, пластики, театру, музики, співу і кіна. Мистецтвознавча Група — це вже четвертий відділ Української Вільної Академії, після груп передісторії і ранньої історії, історії й теорії літератури та мовознавства.

На конференції було виголошено 8 рефератів з різних галузей теорії та історії мистецтва, які стосувалися питань методології, естетики, термінології та окремих розгалужень мистецтва — красного письменства, малярства, архітектури, театру і кіна.

Проф. П. Курінний у рефераті «Принципи наукової періодизації історії українського мистецтва» подав блискучу синтезу найстаршої доби розвитку первісних культур і мистецтва на Україні, ілюструючи виклад спеціяльно до того виготовленими мапами і схемами, які яскраво свідчили, що вже в доісторичних часах українські землі стояли на високому культурному рівні, звичайно, значно випереджуючи культурний процес сусідних земель, особливо московських. Референт довів, що в науковій періодизації першу добу розвитку українського мистецтва треба пересунути значно раніше перед добою староукраїнської державности X—XII ст.

Проф. Державін у рефераті «До проблематики клясицизму» торкнувся основних проблем стилю в мистецьких творах, зокрема клясицизму. Референт подав незвичайно чіткі і ясні дефініції та систематику понять.

Доповідь проф. др. Володимира Січинського «Головніші українські терміни мистецтвознавства» викликала живий обмін думок учасників конференції. Автор перейшов важливіші терміни, головно з пластичного мистецтва, вказуючи на недоладності та недостачі деяких термінів, які прийшли до нас від наших сусідів, зокрема через невдалі переклади. Члени конференції підтримали переконуючі докази доповідача про невідповідність уживання в українській мові чудернацьких слів «художество», «художник» і «художній» в той час, коли ми маемо прекрасні і цілком оригінальні «мистецтво», «мистець» і «мистецький». Рівно ж зовсім невдалий вираз — «Образотворче мистецтво» для означення трьох галузів **пластичного** мистецтва — архітектури, малярства і різьби.

Доповідь Проф. Др. Леоніда Білецького «Естетична інтерпретація драми Лесі Українки «Камінний Господар» була прикладом майстерної і глибоко продуманої естетичної аналізи в літературознавчій праці.

Архіт. О. Повстенко в доповіді «Бароко України» подав широкий образ розвитку українського бароко та безприкладні в історії численні факти свідомого нищення цих дорогоцінних пам'яток в двох останніх десятиліттях на Україні... Виклад був у супроводі великої кількости світляних образків, що значно оживили самий виклад.

Проф. Д. Горняткевич подав монографічно опрацьовану розвідку про нашого славетного баталіста М. Самокиша, зокрема підкреслюючи його педагогічну ролю, як основоположника новітнього баталістичного малярства на цілому Сході Европи.

Дир. В. Блавацький у своїй артистично виголошеній доповіді про режисера Леся Курбаса дав майстерну характеристику славного режисера і театрального педагога Л. Курбаса з колишнього театру «Березіль» у Києві та його найбільш оригінальних в історії українського театру постав. Деякі доповнення до діяльности Л. Курбаса в київському театрі «Молодий театр» (1917—1918 р.) подав також проф. Л. Білецький.

З окремих постанов конференції треба відмітити побажання про заснування термінологічної комісії.

Організаційна нарада намітила імена нових членів Мистецтвознавчої Групи УВАН.

На керівного члена Мистецтвознавчої Групи обрано проф. др. В. Січинського, заступником В. Блавацького, вченим секретарем групи проф. Д. Горняткевича.

З ПОБУТУ В ТАБОРАХ

Швайнфуртські атракції

Діставши Вашого листа в справі нарисів про життя наших таборів, я не гаючись зібрався в подорож. Якось тяжко відриватися від домівки, але як людина попрощається з своїм закутком, то нова мета настільки опановує, що забуваєш про домашні дрібниці і хочеться дістатися якнайшвидше в нові місця осідку наших людей. Адже стільки їх розкидано по Баварії! В таборах кипить життя, люди полагоджують свої щоденні потреби, але більшість перейнята різними завданнями і відривається від побутових турбот та провадить культурно-громадську працю. І серед цих людей хочеться побувати, щось від них довідатися та їм оповісти. Кожний наш табір має своє обличчя, яке надають йому провідні люди еміграції. В кожному таборі є сотні найкращої української інтелігенції, яка не покладаючи рук працює на всіх ділянках життя та задовольняє культурно-мистецькі і побутові потреби широкого загалу. Тому кожний табір становить окрему індивідуальність, зміст якої сповнює провідна група освічених людей, що має багато досягнень та може багато чим похвалитися.

Сідаю на потяг в Мюнхені, де ребра залізобетону ще й досі не обросли та ятрять ранами. На кожному кроці сліди недавньої війни, і цей полатаний потяг яскраво свідчить про недавнє пекло, де він зазнав мук. Паперові та дощані вікна не допускають світла, і коли заходите з сонцем залитої вулиці до вагону, потрапляєте в немов би напівтемну комору, яка гуде вуликом людської маси.

Сідаю поруч німецьких подорожніх, і за кільках хвилин потяг нас несе в далечінь навздогін меті. Німецька маса не справляє враження заклопотаної. Вона трохи понура, суха, маловорка, немов би заворожена недавно зірваними плакатами: «Пст! Файнд герт міт!» Треба особливої зручності, щоб витягти слово з мовчазних постатей, які раніше так високо підносили голови, а тепер мають нахил понуро дивитися в одну точку.

В дірки вікон віє зустрічний вітер, струм сонячного світла прорізає пітьму нашого купе, а ритмічний стукіт коліс викликає дрімоту.

На котрійсь станції будить мене гамір та голосна розмова нових подорожніх. Це сів гурт людей, говірких і рухливих, які сміливо між собою говорять нашою мовою, не зважаючи на присутніх. Розмова їх часто торкається такої матерії, що її не слід переказувати, і торкається кількох дівчат, що стоять у коридорі і раз-по-раз курять американські цигарки та кокетливо залицяються до своїх випадкових сусідів. Присутність великої кількості подорожніх та денне світло перешкоджає їм перейти від слів до діла. Вони радісні, щебетанням відрізняються від своїх понурих земляків.

До Швайнфурту потяг приходить коло 5 години пополудні. До табору треба ще йти по курній дорозі яких три чверти години. Тут 5 квітня був великий неспокій. Крім українців в таборі мешкають литовці та поляки. Серед поляків було кілька осіб покарано військовим судом за тяжкі провини на довголітню в'язницю чи страчення. Таємна організація зробила попередньої ночі напад на таборову в'язницю, де знаходилися ті засуджені, і всіх їх випустила. Розповідають, що ніби то фальшивий конвой привів арештованого до в'язниці. Коли німецька сторожа відімкнула камеру, щоб впустити до неї арештованого, конвой, що ввесь час тримав револьвери напоготові, забив сторожів і разом з усіма в'язнями зник. Коли про це рано довідалася влада, то оточили всі табори ДП, а в тім і український, та шукали втікачів і зброї. В цілому місті також провадилася контроля документів, при якій поляків затримували, а українців відпускали додому. Ця контроля тривала майже до полудня.

*

Найцікавішим місцем у швайнфуртському осередку є редакція часопису «Неділя», яка тимчасом друкується латинкою. Тут відбуваються важливі події табору, візити гостей, звідси виходять поважні проекти для життя в таборі, сюди приходить пошта і т. д.

Редакція часопису виконує також функції інформаційного відділу Управи табору. Крім того, вона влаштовує тричі на тиждень зібрання всіх мешканців табору для вислухання чергових радіо-вістей.

Головний редактор Г. К., молода, енергійна людина, є досвідченим організатором інформаційної служби взагалі. Він знає, що тижневик не може повністю задовольнити потреби таборян через спізнення відомостей. Щоб цю недостачу усунути, він за допомогою двох помічників-спікерів організував радіо-передачі. Це робиться через день, або в міру потреби. Останнє зібрання було напередодні. Але з огляду на цікавий новий матеріял воно було скликано також в день мого приїзду на 8 годину вечора. Мене також туди запросили.

Велика заля в партері таборової їдальні. Люди стоять. При вході до залі з лівого боку — трибуна, на якій стоїть столик і дві лавки. Трибуна обведена поруччям. В цілому вона робить враження драбиняка, який стоїть серед великого натовпу на ярмарку.

Ще перед початком передач заля наповнилася докраю людьми різного віку й стану. В призначену годину на трибуну підіймається редактор і два спікери — жінка й чоловік. Всі троє навперемінну виголошують політичні вісти, біжучу таборову хроніку, вістки з інших таборів, читають цікавіші статті з газет і т. п. Напр., того вечора була прочитана зі «Слова» стаття «Право громадської критики». На кінці передачі редактор виголошує політичний коментар.

Слухачі поводяться взірцево. Тиша надзвичайна. Люди лише час-від-часу апльодисментами виявляють свої переживання.

Нині політичний коментар був надзвичайно цікавий. Редактор почав з того, що після вчорашнього зібрання редакція почала діставати багато листів з різними запитами, як, напр.: «Коли буде війна?», «Ви говорите про те, що другі кажуть чи пишуть. Але скажіть, що Ви думаєте самі?»

— «Щоби задовольнити ці запити, мусимо звернутися до авторитетних джерел», каже він.

— «Такими джерелами є політичні коментарі двох американських журналістів Пірсона й Вінчеля, котрі виступають перед мікрофоном цілком від власного імени. Вони нікого не заступають і ні перед ким не відповідають. Їх слухає 30 мільйонів американців, а на другий день про них говорять дальших 30 мільйонів. Вони створюють настрій цілої Америки, обговорюючи найважливіші світові події, а в тім і питання майбутньої війни.

Вони перші звернули увагу на те, що Совети намагаються заволодіти таємницею атомової бомби.

Містер Пірсон каже, що війна вибухне в найкоротшому часі, в квітні чи травні, а містер Вінчель твердить, що вона вже почалася. Кинувши оком на Персію, Туреччину, Балкани і т. д., зразу падає в око, що там є рухи військових відділів. Один з них сказав навіть таке, що в майбутній війні союзниками Америки будуть німці й японці.

До цього треба додати заяву офіційного коментатора Білого Дому містера Ліндея. Він говорить лише те, що йому наказано. В останній своїй радіо-передачі він розповів такий анекдот:

Господар почув, що його сусід хоче продати коня. Прийшов до нього і каже: «Сусіде, чую, що ти продаєш коня. Продай його мені». — «Як даси мені 100 долярів, то дам згоду на продаж», — відповів той. Господар радо виймає 100 долярів і хоче брати коня. — «Господарю, — каже сусід, — що робиш?» «Беру коня, якого купив». «Як то? Кінь є мій. Я тобі сказав, що за 100 долярів дам згоду на продаж. Коли хочеш мати коня, то маєш дати 250 долярів». Господар виклав 250 долярів і знову бере коня за гриву. Сусід не дозволяє. Каже, що не продавав якраз цього коня, продавав взагалі коня. Так, зрештою, сусід вигнав ціну на 2000 долярів. Коли ж господар виводив коня з брами, сусід вийняв револьвер і застрілив коня. — «Що ти зробив, сусіде?» — «Я не казав тобі, приятелю, що продаю цього коня живого. Ти купив лише коня. Отже, маєш коня мертвого».

Відношення між Советами і Америкою нагадують переказаний анекдот. В Ялті Совети одержали певну плату, але нічого самі не дали. В Потсдамі виторгували вони нові уступки і т. д. Америка все дає, але нічого не дістає. Цьому мусить наступити кінець.

Американці довгий час почували себе безпечними — їх відгороджували два океани. В крайньому разі вони надіялися на те, що коли б Совети на них напали, то атомова бомба змусить їх до негайної капітуляції. Коли ж появилися звістки про те, що Совети можуть мати таємницю атомової бомби, спокій зник. Крім цього коментатори звернули увагу на те, що літаками через Аляску, куди в часі війни перевозили советські пілоти аеропляни (отже, знають дорогу), Совети можуть за пару годин знищити ввесь транспорт Америки. Після цього американці стратили певність безпеки. Тепер вони уважно слухають реляцій Пірсона-Вінчеля і, повернувшись додому, лягають у ліжко, але не можуть заснути».

*

По скінченню радіо-передачі на трибуну виступив голова комісаричної Управи табору і подав офіційний звіт про те, що до нього прийшов американський офіцер з вимогою подати список осіб, які мають їхати «на родіну». З розмови виявилося, що йдеться про осіб, які добровільно хотять повернутись. Тому, що в Швайнфурті мешкають тільки бездержавні українці, які не мають куди виїхати, він видав офіцерові лист, в якому зазначено, що в таборі мешкає стільки то бездержавних українців, які нікуди покищо не виїдуть. Цей лист американець потвердив.

*

Зібрання тривало біля години. Поки публика розходилася, господарі завели мене до кооперативної крамниці, у якій можна було купити деякі необхідні речі, як гребінці, кошики, щітки і т. п. Можна купити також шклянку пива.

Життя в Швайнфурті є різноманітне. Там є свій театр, гімназія, шоферські курси. Культурна праця ведеться пляново і пильно.

Швайнфурт славиться ще тим, що там можна купувати цибулю. Коли я йшов з двірця до табору, то один таборовик, дізнавшись, що я приїжджий, зразу інформувався, по чому дають у нас за кіло цибулі. Я не розумів, до чого цей запит стосується. Але в редакції «Неділі» мені виявнили, що тамошні люди спеціялізувалися на торгівлі цибулею і на ній добре заробляють.

6 квітня 1946. Швайнфурт.

О. ДОСВІТНІЙ

ЗАВТРА

Я не питаю вас про «вчора» —
«Сьогодні» душу зайняло,
І ні війна, ні рання змора —
Ніщо мети не осягло.

«Сьогодні» «завтра» в муках родить,
Воно вже нині в світ іде
В кривавій боротьбі народів,
Велике, пружнє, молоде.

Я вірю в силу мого краю,
В його здорову, чисту кров,
І ні до пекла, ні до раю —
До бою кличе його зов.

Бо «завтра» родиться у муках,
І в муках нині в світ іде,
У серця мілionних стуках,
Велике, пружнє, молоде.

ІВАН МАНИЛО

ПШЕНИЦЯ ТА ЛОПУХ

(Байка)

Посеред ниви зріс лопух,
Під сонцем владно красувався,
Любив кричати на весь дух:
«Я тут з усіх найкращий вдався!
Погляньте: лист широкий мій
Цілує вітер — дніпровій
І корінь мій в землі глибоко
Завжди спива цілющі соки.
А ти, пшеничечько дурна,
У пір'я вбралася зелене...
Вклонись мені! Адже весна
Цвіте будь лиш для мене...»
Повз ниву їхав селянин,
Пшениці лагідно спитався:
«О, чий це тут горлатий син
Так сміло розкричався?»
Пшениця в відповідь: «Лопух...
Мені — не ворог і не друг!..»

Здорова ініціятива

Розгул советської і гітлерівської тоталістичних систем на українських землях в останніх роках, опертих на терорі до людей іншої думки, спричинив цілковитий занепад нашого політичного життя. Зокрема демократичний рух зазнав тяжких ударів від обох цих антидемократичних систем.

Відсутність демократичних умов з вільною виміною думок, взаємоконтролею, здоровою критикою і відповідальністю перед загалом створила грунт для всякої анонімної «політики».

Розпорошені і переслідувані тотальними системами українські демократичні сили тільки тепер на еміграції дістали можливість виявитися. Перемога західної демократії скріпила їхні сили. Тепер уже цілком ясно, що тільки повний тріюмф демократії може забезпечити всім народам волю.

Як і можна було сподіватися, українські демократичні сили досягнули повного порозуміння в потребі утворення єдиного репрезентативного українського проводу і виступають єдиним демократичним бльоком для оздоровлення нашого політичного життя.

В м. Фільстбурзі утворився ініціятивний гурт українського демократичного бльоку, до якого увійшли представники наших демократичних партій та безпартійних демократів. Ініціятивний гурт запросив 9 квітня представників місцевого громадянства на інформаційну нараду та після відповідних доповідей познайомив учасників з плятформою демократичного бльоку. В живій дискусії були й «критичні» завваги людей, які ще не позбулися страху перед партіями і які ще не цілком освоїлись з поняттям демократії. Але ці завваги зводились до несуттєвих справ. Велика більшість присутніх з увагою прослухала доповіді та дискусію і треба думати, що всі, кому близька справа демократії, включаться в конструктивну працю демократичного бльоку.

Курси українознавства в Ашафенбурзі

У четвер 4 квітня відбувся перший випуск слухачів піврічних курсів українознавства в Ашафенбурзі. Випуск відбувся в присутності представників УНРРА, уповноваженого Сенату УТГІ, голови української групи, коменданта табору Лягарде, лекторської Ради Курсів, представників шкіл, організацій, слухачів курсів та гостей. Збори відкрив директор курсів п. Арк. Животко промовою, в якій подав історію та завдання курсів і звіт з перебігу їх праці.

Курси почали функціонувати 1-го жовтня 1945 р., коли їх затвердив уповноважений ам. влади. Від грудня курси мали шефство економічного факультету Українського Техн.-Господ. Інституту. Своїм завданням курси поставили дати слухачам комплекс відомостей і знань про Україну, як землю в її етнографічних межах, і Україну як національне тіло в його істор. і культурному розвитку.

Програма складалася з 13 дисциплін українознавчого характеру, а саме:

Українська мова, українська література, історія України, українська археологія, істор. україн. суспільно-політ. руху, істор. україн. журналістики, українське музеїнцтво і архівництво, філософія, українська філософія, істор. україн. мистецтва, українська геральдика, історія українського війська, краєзнавство, господарство України і окремий курс з бібліології та бібліотекознавства.

Всього відбулося 150 викладів і 13 практичних вправ (312 год.).

Записалося на курси 52 особи, з них 18 на повний курс і 34 на окремі дисципліни.

На закінчення звіту директор курсів згадав про умови, в яких доводилося працювати курсам. Було чимало перешкод. Не завжди умови праці були сприятливі. Проте, все це перебороли силами лекторського складу та слухачів.

Уповноважений Укр. Техн.-Госп. Інституту привітав слухачів та видав свідоцтва тим, що прослухали повний курс і відбули контрольні розмови.

Представники слухачів, підкресливши вагу прослуханого курсу, висловили подяку професурі курсів, представникові УНРРА, Сенатові УТГІ, голові української групи та подали дирекророві курсів і професурі художньо виконані адреси.

На закінчення акту промовив українською й англійською мовами голова групи праці др. В. Орелецький, якому відповів представник УНРРА дир. Де-Ган, який підкреслив повне зрозуміння культурно-освітньої праці.

ШЕВЧЕНКІВСЬКИЙ ВЕЧІР ЧУЖИМИ МОВАМИ

Цікавий і цінний вечір влаштувала українська громада м. Байройту в четвер 4 квітня ц. р. — Шевченківський вечір чужими мовами для чужинців. З доповіддю про нашого Кобзаря виступив директор гімназії п. Кисілевський. Короткий реферат про Тараса Шевченка англійською мовою виголосила п. Мірчук. З наприженим захопленням прослухали присутні поезії Шевченка англійською, французькою, німецькою, польською та литовською мовами.

Г. Д—ко.

ЩО? ДЕ? КОЛИ?

* Англійська продукція сталі досягла в березні ц. р. найбільшої висоти в порівнянні до мирних часів.

* Архиепископ Дамаскінос погодився далі бути регентом до часу народного голосування в справі монархії.

* Аліянтська комісія для спостереження грецьких виборів ствердила, що вибори були вільні та їхній вислід відбиває справжній настрій грецького народу.

* В перші роковини зайняття Відня советськими військами багато площ та вулиць у цьому місті названо іменем Сталіна та советських генералів.

* Англія вислала дотепер 8 мільйонів фунтів стерлінгів до Австрії, як допомогову позичку.

* Британські війська мають у найближчому часі залишити Індонезію.

* Мадярщина і Росія заснували мішане советсько-мадярське товариство для видобутку мадярської нафти та спільне алюмінійове товариство.

* Еспанський уряд Франка заарештував деяку кількість еспанських офіцерів за їхню симпатію до республіканського уряду.

* В Лондоні має бути поставлений пам'ятник Рузвелтові, як вияв пошани до покійного президента США.

* Президент верховної ради СССР нагородив генерала Мек Нерні за визначні заслуги в боротьбі проти націонал-соціялістичної Німеччини орденом Суворова.

* Речник американського міністерства закорд. справ спростував звідомлення одного московського часопису, що США купують в Ісляндії великі простори землі, щоб розбудувати військові опірні пункти.

* Папа Пій XII прийняв 60 членів Американського Червоного Хреста, які працювали в Італії підчас війни та тепер від'їздять до США.

* В Мілані та інших округах північної Італії підчас виборів до громадських рад найбільше голосів здобули соціялісти.

* 27 квітня почнеться переселення 120.000 судетських німців-антифашистів до Баварії.

* УНРРА почала пересилку харчів повітряним шляхом до тих округ Китаю, що голодують.

* В США страйкує 400.000 робітників копалень вугілля.

* США призначили Георга Месершміта американським послом до Аргентини.

* Делегація британських профспілок залізничників прибула до Ленінграду, щоб вивчити відносини на советських залізницях.

* Советський уряд повідомив про свою згоду на відкладення терміну виплати румунських репарацій від 6 до 12 років.

* Аліянтська контрольна Рада для Німеччини повідомила, що німецьке населення під карою смерти не має права носити військових однострої.

КАНАДА ЗМОЖЕ ПРИЙНЯТИ ВТІКАЧІВ

Часопис «Українська громадська пора» ч. 10 в минулому місяці сповіщав, що Дж. Гарнінер — міністер рільництва канадійської провінції Саскачеван, в якій перебуває багато українців, в своїй промові в Торговельній Раді заявив, що наближається час, коли Канада матиме останню нагоду збільшити своє населення мирним способом, бо в світі є мільйони людей, яких би радо мали за своїх сусідів. Канада потребує мати свого населення більше, щоб споживати принаймні 60 відс. свого врожаю пшениці й не залежати від чужоземних ринків. Прийняття скитальців — це одинокий спосіб, щоб досягнути цього й мати силу оборонятися від тих, хто хотів би забрати їхню країну».

Допомога УНРРА

Атлянтик Сіті. УНРРА в час від 1 березня до 30 червня цього року має розподілити 9 мільйонів тонн різних товарів поміж 16 країнами. Якщо перевести вартість цих товарів на доляри, то кожна з поданих нижче країн одержить товарів на таку суму долярів: Китай — 375.000.000, Польща — 375.000.000, Югославія — 369.000.000, Італія — 359.000.000, Греція — 306.000.000, Чехословаччина — 241.000.000, Україна — 189.000.000, Білорусь — 61.000.000, Австрія — 68.000.000, Альбанія — 25.000.000, Мадярщина — 3.300.000, Філіпіни — 3.000.000, Додеканез — 3.000.000, Фінляндія — 2.500.000, Сан Маріно — 30.000, Абісинія — 10.000.

Як заявив американський представник в УНРРА, ця організація припинить свою діяльність в Европі в кінці 1946 року, а на Далекому Сході — в березні 1947 року. Країни, що користали з допомоги УНРРА, після цих дат зможуть діставати допомогу з Світового Банку та міжнародного валютового фонду.

У домівці студентів

У мюнхенській домівці українських студентів і колишніх політичних в'язнів за останній час культурне життя набрало організованих форм. Працює бібліотека і читальня. Часто відбуваються реферати, виклади, дискусійні вечори та імпрези.

Реферат на тему «Революція в Америці» прочитав ред. Василь Пасічняк. Три реферати: «Думки про виховання людини», «Українське студентство 30-х років» і «У кігтях брунатних демонів» виголосив др. Петро Мирчук. На тему «Українське національне відродження в XIX—XX століттях» та на тему «Демократизм у давнині і в сучасності» доповідав проф. П. Феденко. Виклад на тему: «Комплекс меншевартости» («Індивідуальна психологія і виховання») мав Зиновій Штикалко. Цікаві доповіді мали також В. Маркусь на тему «Карпатська Україна в історичній перспективі» та М. Харкевич про Дарданели.

Відбувся також дискусійний вечір про виховання людини. Головними дискутантами на ньому виступили З. Штокалко, др. П. Мирчук, проф. Кульчицький, В. Іващук.

Жваво пройшли авторські вечори письменника Федора Однорога, який читав уривок «Серед боліт» та поета Юрія Буряківця з вступним словом про поетичну творчість Буряківця — проф. Г. Лінчевського і декламацією віршів Буряківця Катериною Кохно і Надією Хмарою.

Незабаром має відбутися літературний вечір поета Тодося Осьмачки.

При домівці незабаром почне виходити тижневик «Студентські вісті». Шкода, що цікавий журнал «Студент» перестав виходити.

ВЕЧІР УКРАЇНСЬКИХ ПІСЕНЬ

Оперовий співак Борис Самойлович 13 квітня ц. р. мав концерт у Регенсбурзі (Нойгавзаль), на якому виконував пісні та арії. Концерт почав арією султана з «Запорожця за Дунаєм», проспівав кілька дум, а потім виконав народні пісні та оригінальні твори композ. Косенка, Степового, Лисенка та інших. Концерт пройшов успішно, акомпаніятор дуже добре виконав кілька сольових чисел.

ВШАНОВУЮТЬ ПАМ'ЯТЬ КОБЗАРЯ

Нойдорф — невеличкий табір коло Регенсбургу, куди доля закинула більше сотні українців. Ця невеличка родина, перебуваючи на чужині, не забуває своїх національних свят та визначних днів.

7 квітня мешканці табору влаштували літературний вечір, присвячений пам'яті нашого Кобзаря. Вечір почався виступом таборового хору, що проспівав дві пісні: «Заповіт» і «Думи мої...» Після пісень був прочитаний реферат про життя і творчість поета. В другій половині вечора виступили з деклямаціями діти мешканців табору. Особливо зворушливо звучали з уст дітей слова поета про рідний край, за яким тужить серце кожного вигнанця.

УКРАЇНСЬКИЙ ЧАСОПИС В ГАЙДЕНАВ

Бездержавні українці в Гайденав (англ. зона) в березні ц. р. почали видавати часопис «Луна», що виходить двічі на тиждень і досі вийшло 8 чис. Останнє, що потрапило до редакції «Слова», з датою 7. 4. «Луна» цікаво редагований часопис і випускається друком. Тішить нас, що пресові органи зростають та якісно кращають.

ВИСТУП РЕКТОРА УНУ

В руханковій залі української оселі в Регенсбурзі 12. квітня ректор Українського Народнього Університету в Мюнхені проф. Вовчук виступив з промовою, в якій порушив актуальні питання сьогоднішнього дня.

В ТЕАТРАЛЬНОМУ КОЛЕКТИВІ В. БЛАВАЦЬКОГО

Ансамбль акторів під мистецьким проводом Вол. Блавацького нещодавно повернувся з гастрольної подорожі до свого місця осідку — Авгсбургу. Підчас подорожі ансамбль відвідав українські табори в Фюссені, Новому і Старому Ульмі, де поставив «Чорноморці», «Степовий гість», «Еспанська муха», «Земля», «Олеркима» і «На полі крови».

Цими днями ансамбль показав авгсбурзьким землякам свою останню прем'єру-оперету «Жайворонок» Легара. В головних ролях виступили артисти Дичківка (Маргіт), Карп'якова (Вільма), Карп'як (Шандор), Блавацький (дідусь), Шашарівський (Арпад), Теплий (Лайош). Диригент Барнич. Оформлення Радиша.

Тепер готується в поставі В. Блавацького п'єса «В пущі».

В найближчому часі трупа має виїхати в довшу гастрольну подорож до Надрайнщини.

Куток спорту

Весняний спортовий сезон почався

В неділю 31 березня спортовці м. Карльсфельду відкрили весняний спортовий сезон. На площі зібралися члени спортового товариства «Лев», представники таборових установ, гості з Фюссену і Мюнхену та багато мешканців табору — прихильників спорту.

Спортовий сезон відкрито бігом навпростець: для молодших на віддаль 1.500 м, для старших — на 2.500 метрів. Відбулося перше відбиванкове (волейбольне) змагання жінок товариства «Лев» та УССК (Мюнхен), в якому програла жіноча команда м. Карльсфельду. В волейбольних змаганнях чоловіків перемогли карльсфельдці. В футбольних змаганнях «Лев» — «Калина» перемогли спортовці «Льва» з рахунком 4:2.

Неділя 31 березня — це тільки добрий початок весняного спортового сезону. Завзяті спортовці Карльсфельду мають на увазі не один раз порівнятися силами з численними спортовими товариствами навколишніх міст на своєму та на чужих спортових площах.

СПОРТОВЦІ РЕГЕНСБУРГУ

Ще на початку березня в оселі Регенсбургу відбулися установчі збори місцевих спортовиків. На зборах спортовики об'єдналися в товариство «Січ» із такими ділянками: кошівка, відбиванка (волейбол), футбол, «Пінг-понг», шахмати, ігри та забави.

14 квітня ц. р. товариство відкрило весняний спортовий сезон бігом навпростець.

До цього часу гуртки волейболу, кошиківки, «Пінг-понг»-у та шахмат виявили свою діяльність кількома змаганнями з дружинами інших національностей. У волейбольних та шахматних змаганнях спортовці Регенсбургу вийшли переможцями. Волейбольний гурток зустрівся 24. III. 46 р. з дружиною м. Ноймаркту і вийшов із змагань з таким рахунком: 15:3; 12:15 і 15:10 для «Січі».

Місько.

ШАХОВІ ЗМАГАННЯ

РУФК організовує шахові змагання в американській окупаційній зоні. Змагання відбудуться в дні 28. 4. — 1. 5. ц. р. в таборі Бад-Верісгофен, Парк-готель.

Участь у цих змаганнях можуть взяти всі спортові осередки американської зони, які мають у себе шахові дружини та які до 20 квітня ц. р. зголоситься в РУФК (адреса: Мюнхен, Дахаверштр. 9). Від кожної шахової дружини допускається по шість змагунів.

До змагання вже зголосилися шахові дружини з Корнбергу, Швайнфурту, Ашафенбургу, Байройту, Карльсфельду, Авгсбургу, Штравбінгу та Бад-Верісгофену.

Обласне Представництво Української Еміграції на Дол. Баварію та Гор. Пфальц у Регенсбурзі повідомляє українське громадянство, що дня 26. 4. 1946 р. в год. 13-тій відбудеться в місцевості Меттен біля Дегендорфу панахида на могилі

Бл. П.

ГЕТЬМАНА ПАВЛА СКОРОПАДСЬКОГО

який помер 26. 4. 1945 р.

Звертаємось до всього українського громадянства з проханням взяти участь у панахиді.

Від'їзд з Регенсбургу до Меттен потягом в год. 9.20 пер. пол. Пересадка в Плятлінгу і Дегендорфі.

Управа Обласного Представництва Української Еміграції в Регенсбурзі

ПОРЯДОК БОГОСЛУЖЕНЬ

греко-кат. Душпастирства, Регенсбург II. (оселя).

Велика П'ятниця: Царські часи в год. 9.30. Вечірня і винесення Плащаниці в год. 10.45.

Субота: Читані св. Літургії в годині 6.45, 7.30, 8. Св. Літургія Василія Великого 8.30, Воскресна Утреня в год. 18. Після Воскресної Утрені свячення пасок в церкві.

Великдень: Соборна св. Літургія в год. 10. Читана св. Літургія в год. 12. Велика Вечірня в год. 16.

Світлий Понеділок: Читані св. Літургії в годині 10 і 12 і Соборна св. Літургія в годині 10.30. Вечірня в годині 16.

Світлий Вівторок: Читані св. Літургії в год. 7.30, 8.30. Соборна св. Літургія в год. 10. Вечірня в годині 16.

Слухання св. Сповіди в Страстному Тижні від години 6.30 до 11. крім Великої П'ятниці.

ПОРЯДОК БОГОСЛУЖЕНЬ

в Гр.-кат. Церкві в Регенсбурзі—місті в часі Страстного тижня і Великодних Свят.

19. 4. (п'ятниця) 8. год. ранку Царські Часи.

9. год. ранку Велика Вечірня з проповіддю.

10. год. ранку заложення Плащаниці.

20. 4. (субота) 7.30 год. ранку Служба Божа Св. Василія Великого з Вечірнею.

21. 4. (неділя) Воскресення Г. Н. І. Христа. 9.30 год. ранку Воскресна Утреня і обхід з Плащаницею.

10.30 год. ранку Торжественна Служба Божа.

5. год. попол. Велика Вечірня з проповіддю.

22. 4. Світлий понеділок 9. год. ранку Утреня.

10. год. ранку Служба Божа.

4. год. попол. Вечірня.

23. 4. Світлий вівторок 9 год. ранку Служба Божа.

10. год. ранку Служба Божа.

4. год. попол. Вечірня.

Гр.-кат. Парохіяльний Уряд в Регенсбурзі.

ПОРЯДОК БОГОСЛУЖЕНЬ

Української Автокефальної Православної Церкви в Регенсбурзі.

19 квітня. Страсна п'ятниця. 11. 30 год. ранку Велика Вечірня і винос Плащаниці.

6 год. вечора Свята відправа Рання.

20 квітня. Страсна субота. 9.30 год. ранку. Божественна Літургія Василія Великого з Вечірнею. Від 8 год. вечора читання Апостольських Діяній перед Плащаницею.

21 квітня. Воскресення Христове. Великдень. Пасхальна Заутреня і Божественна Літургія. (Про час Богослуження буде оголошено на таблиці оселі).

6 год. вечора Велика Вечірня.

22 квітня. Світлий понеділок. 10 год. ранку Богожественна Літургія.

23 квітня. Світлий вівторок. 10 год. ранку Божественна Літургія.

Про місце Богослужень буде повідомлено на таблиці оголошень оселі.

ЧЕРГОВЕ ЧИСЛО «СЛОВА» ВИЙДЕ В СУБОТУ 27 КВІТНЯ.

Permitted by authority of Military Government, November 1945

Редагує Колегія. — Видає Спілка «Українське Мистецтво». кооператива з обм. порукою в Регенсбурзі. — Адреса Редакції і Адміністрації: Regensburg, Ganghofersiedlung, Block X, Wohnung 217.

Satz und Druck: Mittelbayerische Zeitung, Regensburg, Kumpfmühler Straße 11

РОЗШУКИ:

Гладкова Петра, Віктора та Миколу — сестра Гладкова Клавдія. Регенсбург, Гангоферзідлюнг, бльок 10/217, адм. «Слово».

Дочку і зятя Недзельських Катерину і Володимира — Еременко Ірина Петрівна, Мюнхен, СС-казерне, бл. Б. ІІІ/23. (1—4)

Лазаревича Тараса — мама Лазаревич Степанія. Регенсбург, Ріхард-Вагнерштр. 8. (1—2)

Сина Володимира нар. 1926 р. в селі Настасів, Тернопільського повіту — Колодій Михайло, Укр. табір, Інгольштадт. (1—1)

Племінника — Мотря Пискарьова, Регенсбург, адм. «Слово». (1—1)

Брата Константина Радченка (останній час перебував в концлягеру Саксенгаузен коло Ораненбургу) — Ганна Радченко, Регенсбург, ам Ельбергштр. 11/І. (1—1)

Безмолитвенна — Гришина — мати Безмолитвенна Клавдія, Регенсбург, Ельбергштр. 11/І. (1—1)

Рідних і знайомих — Іван Наконечний, Любешка — Лаабер, б. Регенсбург, (Гартемюле). (1—1)

Ільяшенка Івана Степановича, 75 р., мешкав у Каліші — онук Шкура Михайло, адм. «Слово». (1—1)

Антона Фолиса — батько Володимир Фолис, Ландсгут, Нідермаєрштр. 8. (1—1)

Степана Василя — брат Теодор Хай, Мюнхен-Карльсфельд, табір УНРРА 10/20. (1—1)

Рідних та знайомих — Олена Метельова, укр. табір, Швайфурт. (1—1)

Хто знає про долю мого сина Тольчинського Евгена, 17 років, прошу сповістити: Тольчинська Віра, Фюссен, табір УНРРА 6/75. (1-1)

Соколенка Степана, рідних та знайомих — Соколенко Петро, адм. часопису «Слово». (1—1)

Інж. Волошина Ярослава. Всіх знайомих, що знають про його долю, прошу слати відомости на адресу: М. Черник, б/Пелль, п. Мірскофен № 20, б/Ландсгут. (1—1)

Брата Петра й Романа Шкільника — сестра Розагія Федькім, Регенсбург, укр. Оселя. (1—1)

Корчинську Марію з Романівки, п. Теребовля — Дмитро Барабаш, укр. табір УНРРА, Мюнхен—Аллах 3/28. (1—1)

Семена Довганя — мати Ольга Довгань, Бамберг, Вейсенбургерштр., лагер 6, УНРРА. (1—1)

Рідних та знайомих — Петро Мигалюк, Карльсфельд. (1—1)

Дмитришина Івана, нар. 1915 р. в Станіславові — Дмитришина Марія, Ашаффенбург, табір «Лагарде». (1—1)

Палуту Евгена, нар. 1925 р. в Дрогобичі — Палута Віра, Ашаффенбург, табір «Лагарде». (1—1)

Трутенка Валентина та Миколу — Саша, Мюнхен, Фрайман, СС-казерне, бл. Ц. 60/І. (1—1)

Жінку Васильцю Марію та брата Васильцю Петра — Васильцю Михайло, Новий Ульм, Райнгарт-казерне, бл. Б, м. 69/ІІІ. шт. (1—2)

Жінку Осипу Козубаль та брата Миколу — Теодор Козубаль, Авгсбург, Зоммеказерне, бл. 3, м. 94. (1—1)

Сина Ярослава Сточанського, остан но був в Штаде б. Гамбурга — Сточанський Іван, Мюнхен-Карльсфельд 6, кімн. 28. (1—1)

Своїх братів з Бремена — Ганна Чаговець, адм. «Слово». (1—1)

Доньку Ангелину Івах. Хто знає, прошу ласкаво повідомити матір — Івах А., Мюнхен, Валлейштрассе 38/ІІІ. (1—1)

Біляеву Евдокію з 5 дітьми — Біляев Федір, Мюнхен, Функерказерне 7. (1—1)

Зіменка Івана, Щербину Степана, Гакова Семена, Кононенка Олексу — Л. Зайців, Розенгайм, Іннштр. 43. табір А. (1—1)

Філя Михайла, Івана — Філь Іван, Інгольштадт, укр. табір. (1—2)

Земського Дмитра з родиною та Гончара Івана з донькою Нагога Олександра — Вовків Петро, Л., укр. табір, Інгольштадт. (1—1)

Мужа Цісика Богдана, народж. 4/ІІІ. 1908 — Цісик Ярослава, Новий Ульм, Реінгардтказерне, табір УНРРА, бл. «С», кімн. 8. (1—2)

Хто знав би про долю Омеляна Стушка, востанне Чехія, родом Гвіздець, Коломия, просим ласкаво повідомити батьків: Іван Стушко, Мюнхен, Фрайман СС-казерне, Б 3/16. (1—1)

Дочку Чувакову Олександру — батько Чуваков Андрій, Пассав, Розенав, УНРРА, лагер. (1—1)

Сина Івана, Гановер, лагер Цебеляй — Лучанін Никифор, укр. табір, Швайнфурт. (1—1)

Знайомих з села Кобильниця Волоська — Іваник Федір, Шварценфельд, Шльосс, лагер УНРРА, кім. № 8. (1—3)

Онуфрея Івана Цибика, останньо в Бранденбурзі, пошукує дружина Катерина Цибик, Мюнхен, Карльсфельд, укр. табір 16, кімн. 10. (1—1)

Хто знає, де перебуває Степан Камінський, зволить ласкаво подати вістку на адресу адм. «Слово».(1-2)

Рідних та знайомих — Пітух Михайло, Гангоферзідлюнг, 10 бл., 215 кімн., Регенсбург. (1—1)

Фельдорф Миколу — Фельдорф Лідія, Ляндсгут, Подевільштр. 10, Нідербаерн. (1—3)

Чоловіка Володимира та сина Богдана Кучабського — дружина й мати Ольга Кучабська, Новий Ульм, табір УНРРА. (1—1)

Лапонова Микиту — сестра, Мюнхен, Фрайман, СС-казерне, бл. 3/23. (1—2)

Брата Яворського Мирослава (останньо був в Любек) та сестру Михайлину Садівську (була в Людвігегафен) — Володимир Вацикевич, Шраммельгоф, пошта Даерлінг бай Регенсбург. (1—1)

Ольгу Климюк з Підгайць, біля Дубна — шваґер Мялковський Григорій,Ноймаркт, УНРРА, Теам 56. (1—2)

Синів: Годованця Микиту, нар. 1929 та Левка, нар. 1931 — батько Годованець Данило. Прошу, хто знає про них, повідомити: Інгольштадт, укр. табір «В». (1—1)

Дружину Цветкову Параску — Цветков Афанасій, Мюнхен 68/Карльсфельд, таб., бар. 1, кім. 11. (1-1)

Казанівського Антона — дружина Казанівська Марія, Регенсбург, Гангоферзідлюнг, бл. 2/37. (1—1)

Рідних і знайомих — Зозуля Василь, табір Шварценфельд, Шльос № 17, Кр. Швандорф. (1—1)

Сина Науменко Миколу, нар. 1925 р. — батьки Науменко Зінько, Есенбах, Тремерсдорф. (1—3)

Брата Дмитра Гарбара з дружиною і дітьми — Антонина Гарбар, Пассав, Укр. Черв. Хрест. (1—1)

Хто знає що про долю Анатоля Дуцька, останньо знаходився в Ноенгаген 1, Фрайліґрат 25 (коло Берліна) — шукує сестра Ірена Дуцько, зголошення до адм. «Слово». (1—1)

Двох дочок: Кульбака Віра, народж. 1922, Ганна 1924 — Кульбака Ігор, Розенгайм, таб. «А», Інн-штр. (1—1)

Рідних та знайомих — Гречаний Микола, Регенсбург, Гангоферзідлюнг, Бл. 4/101. (1—1)

Сестру Іванову Ніну, нар. 1930 р. — батьки, Іванів Григорій, Пассав, Фраунг, Гетаінде Фюрстенек. Лоіцендорф. (1—1)

Сина Гибу Костю. Хто щось знає про нього, прошу сповістити: Гиба Петро, Авгсбург, Ільменштр. 30. (баі Веіс Анна). (1—1)

Знайомих з села Коропець, п. Золочів — Володимир Гуменюк, Унтер Донавтенгін 2, Пассав. (1—1)

Горового Сашка 1928 р. — Валюх Олексій, Інгольштадт. (1—1)

Батька Блашків Микола — син Олек сандр, адм. «Слово». (1—4)

Анну Добрянську із Старого Самбора — мати Евфрозина Добрянська, табір Волькерінг б/Регенсбурга. (1—1)

Жінку Ольгу Козак з дому Дубик з одною дитиною зі Стрия, останньо перебували на Судетах, Комотав — Богдан Козак, Мюнхен—Карльсфельд, укр. табір УНРРА (1—1)

Сергія і Ларису Безрідних, останньо Югославія — син Сергій Безрідний, польоше табір УНРРА, Теам 90, Мурнав, Радіо-Центер. (1—1)

Братів і знайомих — Гримак Осип Роттенбах через Шотав. (1—3)

Хто знає про долю Малахова Віктора (останне місце перебування Східня Пруссія) ласкаво, прошу сповістити на адресу: Мюнхен, Дахауер штр. № 9. Укр. Черв. Хрест, Ольга Лещенко. (1—3)

Знайомих — Федусь Іван, Шварценфельд, Шльос, табір, кімн. 17. (1—1)

Брата Сеня Літинського, Семена Станчака, Петра Баратяка, Петра Звоздяка, Костю Андрухова — Літинський, Іван, Фромберг, б/Швандорфа, Зідлюнг 20. (1—2)

Романенко Марко — Бойко Федота, Фюссен, табір УНРРА 3/55. (1-2)

Моргуна Константина — мати Моргун Варвара, Фюссен, табір УНРРА 6/68 а. (1—4)

Знайомих з Болехоещини — Розалія Кіт, Швайнфурт, Гіндебургказерне. (1—1)

Знайомих з Болехова і з Тисова — Хромишин Іван, Швайнфурт, Гіндебургказерне, бл. 5, кім. 109. (1—1)

Панкевича Любомира-Юрія, Петра і Евгена — Панкевичі, Мюнхен, Дахауерштр. 9/ІІ. (1—1)

Горбаня Миколу — Горбань Андрій, Мюнхен, Гільдебольдштр. 29/І. (1—4)

Сина Іваніщенка Василя Михайловича, нар. 1925, був у Лепеп Кіменав — батьки: Михайло і Ганна, брати: Петро, Микола та сестра Марія, Маннгайм, Кайзер, Вільгельмказерне УНРРА. (1—3)

Синів: Зиновія і Тадея Писарева — мати Юлія Писарева, Пассав, табір УНРРА. (1—3)

Рідних та знайомих — Леник Михайло, Ноймаркт, Опр. Дурхгангелагер У V. (1—2)

Степанію Рогатинську — Ярослав Рогатинський, адм. «Слово». (1-3)

Ярослава і Любомира Лесанюківні та Іванну Чаплинську — Дмитро Присяжник, Регенсбург, Зідлюнг, бл. 6/149. (1—2)

Пошукую свойого сина Богдана Подоляка нар. 1. 1. 1926. Хто знав би що про його долю, прошу дати знати на адресу Степан Подоляк, Байройт, Прінц Леопольд Касерне XIV/40. укр. табір. (1—2)

Козака Романа, Свириду Степана, Любомира і Евгена. Хто знав би про їх долю зволить, ласкаво, повідомити на адресу: Момотюк Іванна, Регенсбург, адм. «Слово». (1—2)

Батька Рудова Михайла та брата Івана — Рудов Борис, Регенсбург, Кеніг-Візер Вег 8. (1—2)

Лубошко Марію з Вінернойштадта — Лубошко Леоніл, Гавтінг, бай Мюнхен, Лазарет 2002. (1—2)

О. Петришина Петра, рідню Пасічнеських, кревних і знайомих, просить подати вістку: Галина Білас, Еллванген, Йогст, Гоетгештр. 13. (1—1)

Карпенко Миколу з Брікса — батько Карпенко Михайло, Гавтінг бай Мюнхен, Лазарет 2002. (1—2)

Проф. Кондришина Евгена, останньо перебував Кремс, Австрія — батько Кондришин Семен і сестра Марія, Мюнхен, Фрайман, Функ Казерне 17/115. (1—1)

Братів — Олесь Берездецький, Укр. Комітет, Фільсбібург. (1—2)

Сина Івана Кіріченка, нар. 1916 р. та його дружину Марію Чемерис, нар. 1922 р., останньо в Дортмунді — батько Мефодій Кіріченко, Бамберг, укр. табір № 6, Вайсенбургерштр. 15. (1—1)

Мужа Ігоря Лимаря та дітей Евгена, Олександра і Бориса — Лимарова Неоніля, Бамберг, Баварія, укр. табір УНРРА № 4, Уляспершт р. 2. (1—1)

Рідних та знайомих: Кравченкових Павла, Івана, Григорія, Василя та Володко Івана. Хто що знає про їх долю, прошу повідомити на адресу: Кравченко Михайло, Камп 25, Корюген, пост Гайкендорф бай Кіль. (1—1)

Дочок: Вовк Ліду, нар. 1922, та Марусю, нар. 1926 р. — батько, Гемайншафслагер, Корюген, пост Гайкендорф біля Кіль. (1—1)

Рідних і знайомих — Мурський Лев та Мурська Софія, Регенсбург, Гангоферзідлюнг, бл. 9/188. (1-2)

Сина Тарана Володимира, 22 р. — батько Павло Таран, Фельден, а. Фільс, кр. Фільсбібург, таб. УНРРА (1—2)

Односельчан та знайомих з с. Тур'е п. Радехів — Степан Демчук, Мюнхен, Фрайман, СС-казерне, табір, бл. «А» 5/10. (1—2)

Доньку Елеонору Івченко, нар. 1927 р., останньо була в таборі Рітнітц — Померанія — Івченко Юрко, Авгсбург, Укр. Комітет. (1—4)

Матір Фаіну Полякову та сестру Нелль Ію, ДП. Камп 1227, Ноештадт УНРРА ІІІ, Нейль Вітольд. (1—4)

Дочок: Кульбаку Віру, нар. 1922 р. та Кульбаку Ганну, нар. 1924 р., останньо перебували в Касселі — батько Кульбака Ігор, Розенгейм, Інніштр., таб. «А», будинок № 43. (1—1)

Івченка Григорія, Марію з дочкою Любою — Савин Василь з Надією, Швайнфурт, табір УНРРА. (1—1)

Кревних і знайомих з повіту Городок — Іван Цікало, Кеферінг, Гут. (1—2)

Сина Івана Артеменка, нар. 1922 р. — батько Сила Артеменко. Прошу хто знає про нього, повідомити: Мюнхен, Фрайман, ДП Центр, СС-казерне, бл. Б. ІІІ, меш. 33. (1-3)

Брата Лонгина Петровича Свитенка, родом з Городка і сина Миколу Свитенка — Іван Свитенко, укр. табір, Карльсфельд б/Мюнхена, барак 12/27. (1—2)

Сина Олексія, останньо перебував коло бельгійської границі та доньку Ганну, останньо коло Сампельтено — батько Харитон Лисенко, табір УНРРА 125, Карльсфельд б/Мюнхена, бл. 8/27. (1—2)

Сина Юрка Дегтярьова, нар. 1924, з Харкова, останній час перебував у Словакії. Хто знає про його долю, прошу ласкаво повідомити на адресу: Мюнхен—Аллах, укр. табір, барак 3/9. Дегтярьова Галина. (1—2)

Сина Павла, останньо на Сербії — Томків Олександр, Вайрн, кр. Місбах. (1—4)

Шкварко Юлію (тету) з Чорткова та мгр. Володимира Залуського зі Львова — Благута Михайло, УНРРА, Розенгайм (табір Баерн).

Відділ Суспільної Опіки Табору «Ла Гарда» в Ашаффенбурзі пошукує родину інж. Глібова Василя Івановича, нар. 30. 1. 1897 в Рибчині на Херсонщині, що помер в Ашаффенбурзі, в таборі «Ла Гарде», дня 18. 12. 45 р. (1—3)

Хто знає про долю або місце перебування **Пурия Льва** — прошу ласкаво повідомити через адміністрацію «Слово». — Родина.

Ганущаків Марію, Сяську, Богдана, Дзісь Софія зі Львова та Шудлюка Мирона з Поникви — брат з табору полонених. Вістки на адм. «Слово». (1—1)

На оголошення з 23 лютого: «Жучку, зі Жовкви подай вістку про себе. Подаю! Жук Іван (Жучок), Авгсбург, Льоренц Штеттерпляц ч. 5.

Зібрання Евангельських Християн в Мюнхені

відбуваються кожної неділі о **12-ій** год.

Фрауенлообштр. 5, біля Зендлінгетор.

Всіх сердечно просимо.

Всіх членів Укр. Еванг. Реформованої Церкви і зацікавлених справами цієї Церкви, прошу відізватися на адресу: Хрістліхер Семінар, фюр Міссіонар, В. Боровський, Марбург/Лап, Дюрфштр. 43. Справа важна. (1—1)

Українська Народня Школа в Швандорфі шукає управителя (-ку) і учителя (-ку), бажано самотню. Посаду можна зараз перейняти. Добре матеріяльне забезпечення. (—1)

Батьківський Гурток.

ОГОЛОШЕННЯ

Українське Церковне Постачання в Авгсбурзі має на складі:

1. Календар Альманах на 1946 р. з додатком кольорового портрету Т. Шевченка 7.00 РМ.
2. Кольорові ікони: Спасителя, Божої Матері і Мик. Чудотворця 1.50 РМ
3. Однокольорові ікони 17 різних зразків 0,50 РМ
4. Листівки Андріївського Собору і М. Коцюбинського 0,25 РМ
5. Однокольоровий портрет През. Трумена 0,50 РМ

Кольпортерам на американській зоні 20%, а на інших 30% знижки. Замовлення слати: Украініше Кірхен Ферзоргунг, Авгсбург, Рабенбар 1/26. (1—1)

КУПУЕМО:

Радіоапарат на змінний струм та українську машинку до писання. З пропозиціями звертатися на адресу: Регенсбург, ред. газети «Слово».

Для видавництва Спілки «Укр. Мистецтво» на стало потрібні складачі для ручного складу та лінотипісти. Зголошуватися на адресу: Регенсбург, Гангоферзідлюнг, бл. 10/217.

ДО ЧИТАЧІВ І ПЕРЕДПЛАТНИКІВ!

Подаемо до відома громадянства, що надалі Видавництво **передплати** на тижневик «Слово» **не прийматиме.**

Тижневик «Слово» продаватиметься лише на оселі в Регенсбурзі.

Дирекція Видавництва.

УВАГА!

З технічних причин усі друки Спілки «Українське Мистецтво» тимчасово виходять без кількох українських літер.

УВАГА!

Подаемо розцінку оголошень, що вміщуються в українському тижневику «Слово».

1. Для установ, підприємств, учбових та інших закладів:

сторінка	800 Р/М
1/2 сторінки	400 Р/М
1/4 сторінки	200 Р/М
1/8 сторінки	100 Р/М
1/16 сторінки	50 Р/М

2. Оголошення про розшуки з розрахунку 50 пфенігів за слово за один раз вміщення в газеті

Адміністрація.

Рік II. Регенсбург, вівторок 1 січня 1946 Ч. 1. (8)

Ціна 50 пф.

Америка прийме втікачів

Різдвяний подарунок президента Трумена

Вашінгтон. Президент Трумен подав до відома у відповідній інструкції, що **США незабаром зможуть прийняти до себе втікачів та вивезених осіб,** згідно з в'їздовими американськими приписами. Цією заявою бажає він дати приклад усім іншим країнам світу, як можна злагіднити людську недолю.

У зв'язку з допущенням в'їзду до США, могтиме річно переїхати на побут у Новому Світі **39 тисяч втікачів** із середньої та східньої Европи, що перебувають в країнах, окупованих американським військом.

За словами президента, **в'їздові візи будуть справедливо розподілені між особами всіх національностей і релігій.** При цьому висловив президент надію, що в першу чергу допускатиметься до США сиріт.

В американській окупаційній зоні мають бути влаштовані **консулярні станиці в найближчій околиці таборів** з утікачами та вивезеними особами, які вирішатимуть прохання кандидатів на візу та будуть устійнювати, які кандидати можуть бути допущені до права в'їзду. З тією метою будуть визначені віцеконсулі, що матимуть управнення давати візу. Видача віз має бути, по змозі, переводжена в приспішеному поступованні та упрощеним шляхом. Проте в цьому часі, інші країни могтимуть також видавати в'їздові візи на свої території.

Президент Трумен висловив сподівання, що **з початком весни почнуть консулярні станиці свою діяльність** та негайно могтиме урухомитись в'їзд до США. Заки будуть поставлені до диспозиції пароплави, добродійні установи Америки мають заявити свою готовність перейняти на себе фінансову гарантію за іміґрантів. Це має наступити в поодиноких або групових «аффідавіт». Проте, як заявив президент Трумен, не можна буде для цього дати ніяких транспортових засобів, якщо вони будуть у користуванні американських вояків, що вертаються до батьківщини.

Різдвяні послання як вияв любови ближнього

РІЗДВЯНЕ ПОСЛАННЯ ПРЕЗИДЕНТА ТРУМЕНА

Вашінгтон. Підчас традиційної Різдвяної ялинки в саду перед Білим Домом у Вашінгтоні президент Трумен відчитав своє різдвяне послання про мир на землі:

«Після того, як ми перемогли наших ворогів», — сказав він, — «ми мусимо включитися до праці, яка перед нами. Ми не сміємо не виконати наших завдань та захитатися в наших постановах. Ми мусимо змагатись, не занедбуючи нічого, щоб перетворити в дійсність пророцтво Ісаї! **Мечі мають бути перекуті на рала, щоб знову не повстали народи один проти одного.** Ми не знаємо того, чи цей день близький чи далекий, коли держави цього світу **станують державою Божою й мир запанує на віки вічні.**

В любові знайде світ заспокоєння своїх терпінь. Я вірю, що взагалі у світі нема такої проблеми, яка не моглаб бути розв'язана, коли маємо науку священиків, досвід патріотів, візії пророків, — зміст яких знаходиться в словах, що їх сповіщено на горі над озером Генезарет. Я бажав би, щоб світ прийняв ці слова до серця в найважчу для нього годину».

СЛОВА ПАПИ ПІД СВЯТ-ВЕЧІР

Ватикан. У Свят-Вечір Папа звернувся до світу з різдвяним посланням, яке пізніше відчитали по радіо вісім кардиналів у різних мовах. Папа закликає всіх людей подякувати Богові, що вони, після шістьох літ війни, знову можуть в мирі святкувати Різдво Христове та ставить потім питання, чи цей мир є вже тепер справжнім миром. «Ні, це є лише післявоєнні часи. Ми переживаємо початкову стадію світового миру. Ніколи досі ті, що працювали над відбудовою миру, не мали такої важкої відповідальності як тепер». Папа бачить для осягнення справжнього й тривалого миру такі найважливіші дороги:

1. **Домагання відшкодовань від переможених країн повинні опиратися на моральних підставах.**

2. **Зречення усіх спроб скрізь у світі впливати на громадську думку шляхом цензури й пропаганди. Громадянство повинно бути інформоване шляхом вислову думки справжніх більшостей.**

3. **Усунення тиранії тотальних держав скрізь у світі.**

Папа рішуче осудив у посланні повалені фашистівські уряди та сказав: **«Ми мусимо навернутися до Бога та до справжнього християнства. Це є одинока дорога до спасіння».**

ПОСЛАННЯ АНГЛІЙСЬКОГО КОРОЛЯ

Лондон. У різдвяному посланні до народів Британської Імперії, англійський король Юрій VI підкреслює, **що багато ще треба зробити, щоб увесь світ зміг вповні насолоджуватися миром.** У звільнених країнах мільйони людей святкують це Різдво у жахливих обставинах, не маючи більш нічого як тільки те, що є необхідним для підтримки їхнього бідного життя.

РІЗДВЯНА ПРОМОВА ГЕНЕРАЛА МЕК НЕРНІ

В різдвяній промові до американських збройних сил в Европі генерал Мек Нерні заявив: «Ми маємо перед собою важке завдання: знищити німецький военний потенціял та одночасно викликати довір'я до демократичних ідеалів». Про американську політику в Німеччині Мек Нерні сказав: «Очищення від націстів пішло далеко вперед. Тисячі націстів усунено з урядових становищ та з промисловості. Старанно вибирані ліберальні німці будуть знову допущені до місцевого управління. Перші вільні вибори до громад відбудуться в січні ц. р. Дозволено видавати 20 німецьких часописів. Завдання радіо і преси — поширювати демократичну ідею серед німців. В американській зоні в школах вчиться понад 1.650.000 дітей. Швидко відроджуються професійні спілки на демократичних підставах.

Не зважаючи на низькі харчові приділи, в нашій зоні нема голоду. Німецьке господарство завмерло, але мусить бути відбудоване до тієї міри, як вимагатиме того самовистарчальність Німеччини. Продукція та розподіл різних дібр залежать від вугілля і транспорту. Одначе відбудова пошкоджених копалень та комунікаційних засобів не може наступити впродовж однієї ночі.

Прийдеться важко зимувати, бо бракує вугілля для опалення приміщень. Проте зима не буде важчою від зими в тих країнах, що були окуповані Німеччиною».

ІРЛЯНДІЯ ДОПОМАГАТИМЕ БЛИЖНІМ

Деблін. Президент Ірляндії в свому різдвяному посланні оголосив, що Ірляндія в міру можливости буде допомагати своїм ближнім за кордоном, які голодують і перебувають в нужді та підкреслив при тому, що **формування історії народів і людей повинно опиратися на справедливості й любови до ближнього.**

ДОПОМОГА ДЛЯ ЕВРОПЕЙСЬКИХ ДІТЕЙ

Нью-Йорк. П'ятдесят визначних представників християнських церков в Америці у різдвяному посланні закликають американський народ звернутися до Конгресу з проханням **допомогти европейським дітям, включаючи також країни колишньої осі без різниці на расу, національність та релігію.** Сьогодні мільйони европейських дітей живуть в неопалених помешканнях, яких дахи так ушкоджені, що можна бачити через них зимове небо.

Під цим посланням підписалися також президенти робітничих організацій, професійна спілка промислових робітників та американський робітничий союз.

Всім нашим Співробітникам, Читачам, Прихильникам та Дирекції УНРРА в Регенсбурзі

з нагоди

Нового Року

складаємо якнайсердечніші побажання.

РЕДАКЦІЯ І ВИДАВНИЦТВО

ВЕЛИКА СОЦІЯЛЬНА ДОПОМОГА В АНГЛІЇ

Лондон. Британський уряд вніс до палати громад проект до «Закону про національну безпеку», який стосується охорони кожного англійського громадянина впродовж усього його життя. В цьому проекті взято на увагу: допомогу вагітним жінкам, підмогу безробітним і хворим, ренти для вдів і сиріт, пенсійні й похоронні додатки. Ця допомога має бути незалежною від розміру заробітків окремої особи.

Московська конференція закінчилася

Москва. Конференція [illegible] них справ закінчилася після кількагодинного нічного засідання в четвер 27. грудня о 4 годині вранці. Міністри Бирнс і Бевін відлетіли літаками до столиць своїх країн.

В американських та британських колах ви[illegible] що в московських дипломатичних розмовах «осягнено задовільні вислідм та зроблено крок вперед у взаємному зрозумінні трьох великодержав».

[illegible] говорів між Туреччиною та Іраком [illegible] заключення політичних і господарських [illegible] справ [illegible] емни, що її подав до відома регент Іраку Абдул Іллаг. Багдадський кореспондент часопису «Нью-Йорк Таймс» окреслює ці переговори як поступ у зусиллях до створення стійкого бльоку мусульманських держав Близького Сходу. Туреччина, Ірак, Іран, Афганістан та Сауді-Арабія заключили між собою нещодавно спільний пакт неагресії.

Перше звідомлення з московської конференції

(Дана). З конференції міністрів закордонних справ у Москві наспіло в другому дні латинських свят Різдва перше звідомлення, в якому подано постанови про процедуру, що має бути прийнята в рішеннях мирних договорів з Італією, Румунією, Мадярщиною і Фінляндією. У цьому звідомленні подано рівнож постанови про відновну працю ради міністрів закордонних справ у Лондоні.

Постанови говорять теж про опрацювання умов мирних договорів з Італією, Румунією, Болгарією, Мадярщиною та Фінляндією. Опрацьовані міністрами закордонних справ проекти будуть предложені для одобрення особливій конференції, що має складатися з п'яти членів ради міністрів закордонних справ та з тих членів Об'єднаних Народів, що брали дійсну військову участь у війні. Конференція має відбутися найпізніше до 1 травня 1946 року. Опісля мають опрацювати дослівний зміст мирних договорів представники тих держав, що підписали умови завішення зброї. Ці договори мають підписати представники держав, що братимуть участь у конференції та зміст їх буде поданий до відома іншим членам Об'єднаних Народів. Мирні договори будуть обов'язувати з хвилиною їх ратифікації державами, що підписали умови завішення зброї.

Стільки постанова великої «трійки» з московської конференції. Далі говориться у звідомленні дослівно: «Заступники міністрів закордонних справ відновлять негайно в Лондоні свої праці на підставі осягненого процедурального порозуміння на першому засіданні ради міністрів закордонних справ у Лондоні» та «розмови про інші справи ведуться в Москві у приязній атмосфері далі та слід сподіватись, що незабаром буде видане звідомлення про цілість праць трьох міністрів закордонних справ».

ГРЕЦЬКІ ЛІВІ ПАРТІЇ ВИСУВАЮТЬ СВОЇ ДОМАГАННЯ

Москва. На руки міністрів закордонних справ, що брали участь у московській конференції, вплинуло письмо від ЕАМ (організації центральних радикальних лівих партій), в якому центральний комітет ЕАМ вказує на політичну ситуацію в Греції. Ця ситуація, на думку ЕАМ, не відповідає передумовам Атлянтійської Карти та постановам ялтинської конференції. Письмо заявляє, що озброєні монархістично-фашистівські банди далі ведуть безкарно терористичну акцію, так, що в останніх девяти місяцях замордували біля тисячі демократів, та одночасно домагається створення в Греції уряду, що відповідав би постановам ялтинської конференції та до якого входили б члени ЕАМ.

Як подає берлінське радіо, телеграма ЕАМ вказує далі на те, що «чужинна інтервенція утруднює демократичний розвиток країни» та що «приявність чужинного війська стає невиносимою з години на годину». Центральний Комітет ЕАМ звертається до міністрів з проханням дати підтримку створенню «демократичного уряду» в Греції.

Совєтські домагання від Туреччини?

Москва. У передових совєтських часописах появився відкритий лист двох грузинських істориків п. з. «Наші справедливі домагання від Туреччини». У листі висловлене домагання, щоб Туреччина відступила совєтській республіці Грузії надбережну область над Чорним Морем на відтинку 170 км. з прикордонною твердинею Карс.

Цей лист доручено міністрам закордонних справ США і Великої Британії. В дипломатичних колах викликали совєтські домагання, висловлені у листі, помітне враження. Як міністер Бевін, так і міністер Бирнс, разом з їхніми делегаціями, зайнялись основним розглядом цього домагання.

Як заявляє агенція Ройтер, ці домагання знаходять в московських дипломатичних колах «поглядову згоду». Вказується на колишню заяву про російсько-арменський Карс та інші арменські області. Карс положений 1740 м над поземом моря над рікою тієї самої назви в урожайній, добре наводненій плоскорівні при залізничній лінії Ерзерум—Тифліс. Положення Карсу має важливе стратегічне значіння. Карс належав разом з довкільною областю до 1878 р. до Туреччини. Постановою берлінського конгресу перейшов він разом до Росії та належав до неї до 1917 року. 1918 р. прилучено Карс до трансkавказької конфедерації, а 1920 року до Арменії. З того часу належить він до Туреччини.

Туреччина вже через питання Дарданелів стала предметом нарад на московській конференції. Совєтські домагання ще більш актуалізують та поширюють турецьку точку московських нарад.

У відповідь на совєтські домагання, висловлені в листі грузинських істориків, відбулось в Анкарі засідання турецьких народніх зборів. Підчас засідання заявив турецький міністр закордонних справ: «Ми не маємо ніяких претенсій до територій, що належать до інших держав, і ми не відступимо нікому ані п'яді нашої землі».

У зв'язку з цими випадками стає особливо цікавою вістка про вступний перебіг пере-

ФРАНЦІЯ СКОНФІСКУВАЛА КОПАЛЬНІ СААРУ

Париж. Французька окупаційна влада в Німеччині повідомляє, що вона сконфіскувала копальні вугілля в Саарській області.

ДО ЧИТАЧІВ І ПЕРЕДПЛАТНИКІВ!

Подаємо до відома громадянства, що надалі Видавництво передплати на тижневик «Слово» не прийматиме.

За внесену передплату Видавництво надішле інші видання, які приблизно відповідатимуть вплаченій сумі.

Тижневик «Слово» продаватиметься лише на оселі в Регенсбурзі.

Дирекція Видавництва

ГЕНЕРАЛ ПАТТОН ВМЕР

Гайдельберг. Генерал Георг Паттон, кол. командувач третьої американської армії, яка багато спричинилася до аліянтської перемоги в Европі, вмер у військовому шпиталі в Гайдельберзі в наслідок поранення, яке він одержав 9 грудня підчас катастрофи свого авта біля Маннгайму.

* * *

Генерал Паттон був командувачем 3 американської армії, що вславилася перемогами у Франції й Німеччині. Перед тим відогравав він значну ролю в північній Африці. Підчас здобуття Сицилії Паттон командував 7 американською армією. Після війни його призначено командувачем 15 американської армії. Зі смертю генерала Паттона американська армія втратила не тільки одного з найвидатніших своїх генералів, але також одну з найпопулярніших осіб військового світу.

ПОХОРОН ГЕНЕРАЛА ПАТТОНА

Люксенбург. Ген. Паттона поховано, на бажання його близьких, на американському военному кладовищі біля Гамму, недалеко Люксенбургу біля могили американського вояка, що впав минулої зими в арденських боях.

Останню шану Покійному віддали тисячі ма-

Останню шану Покійному віддали тисячні маси люксенбурзького населення. Безпосередньо за домовиною йшли представники 9 країн: Англії, Люксенбургу, Франції, Бельгії, СССР, Італії, Голяндії, Чехословаччини та Югославії. Франція й Бельгія виставили почесну варту. Підчас перевозу домовини з люксенбурзької станції на кладовище французька батарея дала салют з 17 гарматних стрілів. Підчас несення труни кладовищем, американська оркестра грала військовий марш. Після короткої Служби Божої труну з Покійним генералом похоронено.

12 ФРАНКІВ ЗА 1 МАРКУ

Париж. Офіційно повідомлено про зниження вартости французького франка. Фунт стерлінгів, що дотепер дорівнював 50 франкам, тепер підвищено до 120 франків. Щодо німецької марки, то вартість її тепер дорівнює 12 Франкам (дотепер 5 франків).

ВІДНАЙДЕНО ТОННУ НІМЕЦЬКОГО ЗОЛОТА

Мадрид. Як повідомляе «Ню-Йорк Таймс», в будинку колишньої німецької амбасади в Мадриді знайдено майже одну тонну золота вартости на 12,5 мільйонів марок. Знайдене золото буде спроваджене літаками до Німеччини та передасться в розпорядження аліянтської репараційної комісії.

ПРОДАЖ АМЕРИКАНСЬКИХ ВОЕННИХ КОРАБЛІВ

Вашінгтон. Американський сенат затвердив закон про продаж кораблів, які збудовано для воєнних цілей та які тепер не е потрібними. Ці кораблі мають загальний тоннаж біля 50 мільйонів тонн та вартість їх оцінюють на 1000 мільйонів долярів. Кораблі будуть 90 днів затримані виключно для американських покупців, після чого щойно можна їх буде купувати закордонним купцям.

НОВІ КАРДИНАЛИ

Ватикан. Як повідомило ватиканське радіо, Папа іменував 32 нових кардинали у 16 країнах. У Німеччині титул кардиналів дістали три епископи: берлінський Конрад фон Прейзінг, мюнстерський Клеменс фон Гален та архиепископ кельнський Йозеф Грінче.

ГЕНЕРАЛЬНИЙ СТРАЙК ФРАНЦУЗЬКИХ ЧАСОПИСІВ

Лондон. Як повідомило лондонське радіо, у Франції загрожуе вибух загального страйку часописів, хоч кілька днів тому закінчився страйк часописних друкарень. Представники французьких часописів жадають збільшення об'єму часописів та підвищення їхньої ціни.

БОЛГАРІЯ ТА ЮГОСЛАВІЯ — ОДНА ДЕРЖАВА?

Ню-Йорк. Кореспондент часопису «Ню-Йорк Таймс» у своему звідомленні з Болгарії пише, що е можливість об'єднання між Болгарією й Югославією, в наслідок чого була б створена одна слов'янська держава від Чорного моря до Адріятику. Імовірно, що Болгарія пішла б слідами Югославії й скасувала б у себе монархічний устрій та запровадила б республіканську форму правління.

ВІДОКРЕМЛЕННЯ ЦЕРКВИ ВІД ДЕРЖАВИ В ЮГОСЛАВІЇ

Білгород. Як повідомляе «Асошіейтед Прес» з Білгороду, патріярх сербської православної церкви Йосиф заявив, що він не має ніяких застережень проти відокремлення церкви від держави, яке передбачає проєктом нової конституції югославської республіки.

Американський католицький епископат за порозуміння народів

Вашінгтон. Закінчуючи свою річну конференцію, католицькі епископи США видали заяву, в якій говориться: «Сучасна хвилина е, можливо, критичним моментом в історії людства. Наш край має право й обов'язок домагатися на підставі справедливости справжнього миру, який би відповідав бажанню людей усіх країн. Ми хочемо співпрацювати з іншими народами для доброго миру. Можливо, що підчас війни, було важко остаточно розв'язати багато питань, але тепер ми мусимо глянути сміло в очі подіям. Народи на землі опановані різними ідеологіями. **Явне визнання цих різниць е передумовою щирої співпраці для миру на підставі всестороннього зрозуміння справедливости. Ми не сміємо чинити насильства над правами жадного народу, жодної групи, жодної одиниці.** Ми знаемо, що демократія не менше доросла до важних завдань миру, як і війни».

Обвинувачення проти СС--організації

З нюрнберзького процесу

Нюрнберг. Останнього дня нюрнберзького процесу (25-ий день, 20-го грудня) перед різдвяною перервою читано дальше обвинувачення проти СС-ів. Американський прокурор ствердив, що вся СС-івська організація брала участь у програмі концлагерів. У Німеччині е під цю пору коло 750 тисяч СС-ів, які повинні станути перед судом за свої злочини. На суді зачитано листа Гіммлера до Герінга; лист цей свідчить про жахливо-нелюдське використування сил полонених. В згаданому листі Гіммлер пише, що 36.000 полонених виконало в січні 1944 р. коло 9 мільйонів робочих годин. З інших листів Гіммлера виявляється, що СС-и вибирали між жіночими в'язнями концлагерів теж жертви до публичних домів. Підчас перших місяців інвазії в Нормандії 12-та СС-панцерна дивізія дістала наказ розстрілювати аліянтських полонених. СС-и розстріляли тоді 64-ох аліянтських вояків, між якими були теж ранені. СС-івська організація відограла в націстській Німеччині дуже визначну ролю в приготуванні напасної війни. В зайнятті Німеччиною Австрії та Чехословаччини ця організація брала особливу участь. Підчас війни з Советами СС-и мали завдання вбивати комуністів і жидів під претекстом «боротьби проти партизан». Підчас перших 3-ох місяців походу на Схід, СС-и вбили як «партизан» 38.000 людей в балтійських державах і на Білорусі. Підсудні Ріббентроп, Гесс, Кальтенбруннер, Завкель, Нойрат, Зайс-Інкварт і Борман займали в СС-івській організації визначні становища.

Того ж дня зачитано на суді теж документи про злочинну роботу гестапо. З советських документів, доставлених на процес у Нюрнберзі виявляється, що на Білорусі гестапо вбило около 41 тисяч людей, в Литві около 136 тисяч.

Підсудний Кальтенбруннер останнього дня процесу дальше не брав участи в ньому. Його, як ми вже повідомляли, перевезли до лікарні і лікарі оцінюють стан його здоров'я як критичний (новий вилив крови в мозку).

Німці масово засипають Міжнародний Трибунал у Нюрнберзі листами, в яких домагаються, щоб Герінга і його товаришів з лави обвинувачення возити в клітках як диких звірів по знищених німецьких містах. Нехай, мовляв, вони наочно переконаються, до чого вони довели Німеччину, а для цивільного населення буде це нагода до помсти проти цих злочинців.

Свої дальші праці зачинає Міжнародний Трибунал в Нюрнберзі 2-го січня 1946 р.

Лондонські наради закінчилися

Лондон. Після місячних інтенсивних нарад у Лондоні підготовча комісія Об'єднаних Народів закінчила свою працю. Представники 51 народу знову зійдуться 10 січня в Лондоні на повних зборах Об'єднаних Народів. Підчас прийняття, яке влаштував на закінчення нарад голова підготовчої комісії, британський міністер Філіп Ноель Бакер заявив, що Об'єднані Народи мусять бути справжнім світовим урядом, бо в іншому разі вони не сповнять свого завдання. Таку саму думку висловив перед тим британський міністер закордонних справ Ернст Бевін. В своїй промові Ноель Бекер заявив далі, що Організація Об'єднаних Народів мусить мати свій відділ в Европі. При цьому відділі повинні співпрацювати регіональні урядові станиці Об'єднаних Народів, передусім уряди здоров'я, транспорту, прохарчування та сільського господарства — під керівництвом постійного уповноваженого для Европи, щоб допомогати хворому континентові.

Президент Трумен призначив колишнього міністра закордонних справ Едварда Стетініюса головним представником США при Світовій Організації Безпеки. Крім нього, виступатимуть як представники США: вдова президента Рузвельта Елеонора Рузвельт, член демократичної партії сенатор Конель та член республіканської партії сенатор Ванденберг. Якщо на нарадах буде присутнім міністер закордонних справ Бирнс, то він головуватиме над американською делегацією.

Підготовча комісія Об'єднаних Народів створила спеціяльну підкомісію, щоб розв'язати питання, яке з сорока американських міст буде осідком Об'єднаних Народів. Ця підкомісія прибуде літаком до США, щоб на місці вибрати осідок цієї організації. Остаточний вибір буде оголошений в січні на повних зборах Об'єднаних Народів. Вже відомо, що осідок цієї організації буде в східній частині США.

Підготовча комісія Об'єднаних Народів на одному з останніх засідань узгіднила важливе питання мандатних країн — Сирії, Палестини та інші.

Розподіл репарацій

Париж. Аліянтська репараційна конференція після шоститижневих нарад у Парижі видала постанову про розподіл репарацій. США і Велика Британія одержать кожна по 28 відс. вартости майна, 16 відс. одержить Франція й 28 відс. буде розділено між Бельгією, Голяндією, Люксенбургом, Чехословаччиною, Югославією, Данією, Норвегією, Грецією, Канадою, Австралією, Новою Зеляндією, Південною Африкою, Індією й Египтом.

Розподілені репараційні вартости становлять 75 відс. наявних репараційних вартостей західної Німеччини і німецького майна за кордоном, за винятком таких країн, як Болгарія, Фінляндія, Румунія, Мадярщина й східна Австрія. Решта 25 відс. індустрійних цінностей в західніх окупаційних зонах Німеччини належать СССР і Польщі, на підставі постанов у Потсдамі. Крім того, СССР і Польща одержать німецьке закордонне майно в названих вище східньоевропейських державах.

США, Канада й Південна Африка добровільно відмовилися від своєї частини німецької торговельної фльоти та німецьких фабричних устатковань. Ця частина німецького майна, що в наслідок цього факту залишається вільною, буде розділена між іншими репараційними претендентами, за винятком СССР і Англії.

Довкола проблеми уряду Франка

Париж. Комісія для зовнішніх справ французьких конституційних національних зборів внесла до цих зборів пропозицію, щоб закликати Велику Трійку видати спільну заяву проти режиму Франка. Комісія пропонуе зірвати дипльоматичні зносини з Еспанією Франко. Крім того, ця пропозиція передбачає надання права азилю для еспанських республіканців та визнання еспанського еміграційного уряду, представник якого має прибути до Франції найближчим часом.

*

Ню-Йорк. У зв'язку з надісланою урядам у Вашінгтоні й Лондоні порадою французького уряду про зірвання дипльоматичних зносин з урядом Франка та визнання республіканського еспанського уряду в Мексиці, «Ню-Йорк Таймс» пише: «Тут йдеться про одну з найважливіших зовнішньо-політичних дій нового уряду де-Голя. Тому ця пропозиція заслуговуе на найбільшу увагу. Е багато підстав, чому широкі кола підтримують намір про зірвання дипльоматичних зносин з режимом Франка. Як останній в Европі фашистівський уряд, уряд Франка е аномалією в післявоенному світі, запереченням усього того, за що ми боремося та предметом огиди для всіх тих, що цінять свободу й демократію. Ані американський, ані британський уряди не роблять таемниці з того, що вони відносяться із зневагою до режиму Франка. США і Велика Британія підтримують ще дипльоматичні зносини з Еспанією, Франція має з нею обмежені зносини, а Росія переважно не має ніяких. Немає сумніву в тому, що світ був би кращим, коли б Франко не був при владі. Це мусить бути справою еспанського народу, привести свій дім до порядку. США повинні застосувати свою моральну й матеріяльну силу до того, щоб привести до скорого уступлення еспанського уряду, а тим самим усунути пляму з політичної карти, не загрожуючи мирові».

*

Москва. Міністри закордонних справ, присутні на Московській Конференції, одержали телеграму від генерального секретаря Світового Союзу Професійних Спілок, який домагається в імені 70 мільйонів членів союзу зірвання дипльоматичних зносин з урядом Франка. В телеграмі говориться: «Робітники усього світу домагаються заяви трьох міністрів закордонних справ, яка спонукала б уряд Франка до уступлення».

Лондонський «Таймс» передае за московськими часописами, що основною метою російської політики е виключення всякої можливости поновленого нападу на Советський Союз та знищення останніх решток націонал-соціялізму й фашизму звернення генерального секретаря Світового Союзу Професійних Спілок займає передове місце в советських часописах і в звідомленнях московського радіо.

ПРОЕКТ ЗАСТОСОВАННЯ АТОМОВОЇ ЕНЕРГІЇ

Вашінгтон. Голова сенатської комісії в справах атомової енергії підготував проект закону про контролю атомової енергії. Цей проект передбачае, що атомова енергія мусить бути застосована для підвищення харчевого стандарту та зміцнення світового миру.

Усякі нові матеріяли про розбиття атомів, згідно з цим проектом мусять бути передані п'ятиособовій комісії, яку визначить президент.

ЧЕХОСЛОВАЦЬКА КОМІСІЯ В БЕРЛІНІ

Берлін. До Берліна цими днями прибуде чехословацька комісія, щоб заступати [illegible] інтереси своеї країни. Таким чином вперше в Берліні буде мати своє заступництво мала держава. Досі мали там свої заступництва тільки великі держави.

ГОЛЯНДІЯ ПОГОДЖУЕТЬСЯ ВЕСТИ ПЕРЕГОВОРИ З ІНДОНЕЗІЙЦЯМИ

Гага. Голяндський міністер колоній проф. Льогеман заявив у голяндському парляменті, що Голяндія погоджуеться вести переговори з Індонезійцями. Голяндський прем'ер Шермергорн у супроводі міністра колоній та заступника міністра закордонних справ виїхав до Лондону, щоб обговорити індонезійське питання. В цих переговорах братиме також участь і генеральний губернатор Індонезії др. Губерт ван Мук.

ПРИСУД НА ПРОЦЕСІ ВОЕННИХ ЗЛОЧИНЦІВ У СМОЛЕНСЬКУ

Москва. Російський військовий суд у Смоленську засудив сімох колишніх членів СС, за терористичні акти, що вони їх вчинили на території міста Смоленська в час німецької окупації, на кару смерти через повішення. Присуд негайно виконано. Інших трьох обвинувачених засуджено від 10 до 20 років в'язниці.

ПОЖЕРТВА ВІД ЖИДІВ НА ВІДБУДОВУ КАТОЛИЦЬКИХ ЦЕРКОВ У ГОЛЯНДІЇ

Лімбург. Як повідомляе епископський ординаріят у Лімбурзі, жидівська громада в Мастріхті передала католицькому епископові в Рормунді гроші в сумі 1,5 мільйона гульденів, що вона їх зібрала на відбудову знищених підчас війни католицьких церков у Голяндії. Цією пожертвою жиди висловили свою подяку голяндським католикам за їхню відважну оборону жидів підчас окупації й панування націстів.

АРЕШТОВАНО КОМЕНДАНТА КОЛ. КОНЦЕНТРАЦІЙНОГО ТАБОРУ В МАВТГАВЗЕНІ

Міндельгайм. В Міндельгаймі арештовано колишнього коменданта концентраційного табору в Мавтгавзені, Віктора Целлера.

Целлера пізнав та арештував шеф поліції в Міндельгаймі на підставі стежного листа, що був розісланий по усій Баварії. Арештований мав при собі зфальшовані документи на чуже ім'я, які стверджували, що він належить до осіб, які зазнали великих втрат від війни.

НІМЕЦЬКІ СПРАВИ

ВИСЕЛЕННЯ НІМЦІВ З МАДЯРІЦИНИ

Будапешт. Мадярський уряд опублікував закон про виселення усіх мешканців держави, що говорять по-німецьки. Цьому законові підпадає до 500.000 осіб. Дотеперішні закони стосувалися лише незначної частини населення, що говорить по-німецьки.

АМЕРИКАНСЬКА ДОПОМОГА ДЛЯ НІМЕЧЧИНИ

Вашінгтон. Як повідомляє «Міттельбайеріше Цайтунг», Американський Релігійний Комітет для допомоги й відбудови вніс прохання до президента Трумена про дозвіл на вислання одежі й взуття для населення Німеччини, що бідує. Передбачається ці пересилки віддавати в розпорядження німецьких допомогових організацій. Директор Комітету підкреслює в свойому проханні, що допомоги потребують мільйони осіб, які були примушені залишити свою батьківщину на сході Европи й живуть тепер у різних частинах Німеччини, не маючи ні помешкання, ні харчів, ні одягу.

КОЖНИЙ НАЦІСТСЬКИЙ ЗЛОЧИНЕЦЬ БУДЕ ПОКАРАНИЙ

Франкфурт. Військове Правління американської окупаційної зони повідомляє, що усі провини і злочини, які вчинили підчас націстського панування німці або особи іншої національності, що не належать до Об'єднаних Народів, будуть розглядатися німецькими судами, якщо ці вчинки, згідно з німецькими законами є каральними.

Це розпорядження дає можливість притягати до відповідальності й карати тих осіб, що чинили злочини в ім'я націстської партії, але були амнестовані або уникнули покарання в інший спосіб. Таким чином притягнеться до відповідальности таких осіб, які вірили, що, коли вони не вчинили нічого проти Об'єднаних Народів та їх членів, їм нічого не грозить. Це відноситься передусім до націстів, що вбивали або мордували противників націстської партії, або привласнювали майно своїх ворогів та не були покарані за свої злочини, бо вони стояли під охороною партії. Тепер цих злочинців будуть судити на підставі німецьких законів.

МАЙБУТНЕ ТРАКТУВАННЯ НАЦІСТІВ

Мюнхен. На останніх зборах ради трьох країн окупаційної американської зони, схвалено проек закону про трактування націстів та їхнє покарання. Цей проект має затвердити ще Військове Правління і баварський уряд. Досі американські військові суди розглядали злочини націстів, які вчинили вони супроти інших народів. Як виникає з проекту, мають тепер карати тих німців, що вчинили злочин на німцях. Новий закон передбачає особливо суворі заходи проти осіб з тяжкими провинами в той час як деяким обтяженим не буде вповні закрита дорога отримання назад громадських прав. Кожний випадок буде розглядатися індивідуально та кожному обвинуваченому дасться можливість оборони.

Націсти мають бути поділені на три групи. Перша група — це особи найбільш обтяжені політично, як активісти, мілітаристи. Вони будуть покарані суворо але справедливо. Не будуть мати права вибирати, бути обраними, не вільно їм буде займати публичних урядів, бути власниками підприємств, бути вчителями, вчитися на високих школах тощо. Усе їхне майно буде вжите для відшкодовання осіб, що потерпіли від націстів.

До другої групи належатимуть особи, що також тяжко обтяжені політично, але будуть мати злагіднюючі обставини. Вони так само як перші будуть покарані, але будуть мати нагоду себе реабілітувати.

Обі ці групи будуть зареєстровані в поліції та мусять голоситися щомісяця до місцевої поліції на перевірку.

До третьої групи належатимуть прихвостні партії, які будуть платити збільшені податки та відшкодовання

ЗАЯВА ПОЛЬСЬКОГО АМБАСАДОРА В США

Вашінгтон. Польський амбасадор у США проф. др. О. Лянче заявив на пресовій конференції, що Польща буде домагатися тривалого посідання земель, які віддано їй на потсдамській конференції під управу. Це буде одиноким розв'язанням німецького питання та відшкодуванням за втрати нанесені Польщі у цій війні. Територія, що знаходиться під польською управою охоплює Штетін, землі на схід від Одри і Нісси до чехословацького кордону та частину східної Прусії.

Підчас прийняття у президента Трумена, амбасадор др. Лянче підкреслив, що його уряд ставить головною ціллю мир, свободу, відбудову й незалежність. Відповідаючи йому, президент Трумен висловив переконання, що традиційна польсько-американська приязнь тепер ще більш зміцнилася, в наслідок жертв, які понесла Польща у цій війні.

З'їзд українських письменників в Ашаффенбурзі

Заходом тимчасової управи МУР-у (Мистецький Український Рух) відбувся в Ашаффенбурзі в днях 21—23 грудня з'їзд українських письменників членів МУР-у.

Після відкриття з'їзду зачитано доповіді про українські світоглядові шукання в літературі, про стилі сучасної української літератури на еміграції та доповіді від окремих літературних течій та напрямів. Члени тимчасової управи МУР-у здали звіт з дотеперішньої діяльності, після чого присутні письменники ухвалили статут і програму діяльності МУР-у. В з'їзді брали участь майже всі визначніші українські письменники на еміграції. З'їзд відбувся в таборі УНРРА «Ля Гарда». В часі з'їзду відбулося декілька літературних вечорів українських письменників і поетів членів МУР-у.

Всестудентський Установчий З'їзд у Мюнхені

З ініціятиви студентських організацій Мюнхену, Інсбруку та студентських референтур Пляттлінгу та Регенсбургу у вересні м. р. створено тимчасовий всестудентський ініціятивний комітет, який зв'язався з існуючими студентськими організаціями та провів підготовчі праці по скликанню Всестудентського Установчого З'їзду.

На Всестудентський Установчий З'їзд, що відбувся в Мюнхені 25, 26 і 27 грудня прибуло 28 делегатів, що заступали 1356 студентів у 12 товариствах. Серед них були також представники з Австрії та Франції. Як виникає з справоздання ініціятивного комітету, на його руки до 1. грудня передано анкети 777 студентів, з них 24 відс. жінок. 414 студентів — початкуючі і 72 на закінченні. 129 репресованих німцями, 25,6 відс. студентів студіюють медицину, 17,5 — техніку, 7,9 — фільозофію, 5,9 — фармацію, 5 — право, 4 — дентистику, 3,7 — ветеринарію, 3,6 — теологію і 2,6 — природничі науки.

На з'їзді широко обговорено дотеперішню працю окремих студентських організацій та ініціятивного комітету. Після того схвалено статут Центрального Еміграційного Союзу Українського Студентства з тимчасовим осідком у Мюнхені. Делегати, присутні на з'їзді, заслухали також реферати «Завдання академічної молоді в сучасну пору», «Зміст праці в студентських організаціях» та в справі допомогової акції, після яких відбулася жива дискусія.

Після обрання редакційної комісії для опрацьовання остаточних резолюцій, праця з'їзду була поділена на три комісії: методики праці, студійну й фінансову. Заслухавши відповідні реферати комісії прийняли резолюції, які були передані редакційній комісії і після обговорення схвалені пленумом з'їзду. Закриваючи з'їзд, голова його підкреслив вагу цього з'їзду в повоєнному житті українського студентства.

З'їзд одержав багато привітань від різних осіб та організацій і груп.

Літературний вечір для студентів у Мюнхені

Після закінчення праць першого дня Всестудентського Установчого З'їзду в Мюнхені, влаштовано для делегатів та гостей літературний вечір, в якому взяли участь українські письменники Мюнхена, Авгсбургу, Регенсбургу та Інсбруку.

Із вступним словом про стан української літератури на чужині виступив літературознавець доц. Г. Лінчевський, який відзначив численність та різноманітність її жанрів та представив авдиторії учасників вечора.

Молодий поет Юрій Балко, автор збірки «Близьке і далеке», яка вийшла нещодавно в Авгсбурзі, прочитав кілька віршів з цієї книги. Різноманітність тематики, барвистість мотивах характеризували усі поезії, які він відчитав. У зачитаних віршах Юрія Буряківця відчувається певне фільозофічне забарвлення і пов'язання особистих почуттів з громадськими мотивами. Микола Скеля відчитав декілька віршів і дві новелі «Андрій» про нещасливу любов студентки і «Зустріч» про людину, що вертається з чужини на рідну землю. Прочитана Вол. Кримським новеля «Христина», сповнена любовних переживань та авантюрницьких пригод, нагадує сценарій фільму. Зворушливі, хоч подекуди і позбавлені внутрішньої дії, але написані з любов'ю поезії Марти Калитовської відзначалися ніжністю та щирістю вислов'в та образів. З великим успіхом пройшов виступ байкаря Івана Манила, який продеклямував ряд оригінальних, повних живого гумору байок і жартівливих епіграмів на себе та на інших учасників вечора. Вечір закінчився відчитанням веселої новелі Ю. Балка «Бездержавний студент».

Надзвичайно тепла зустріч, яку влаштувало студентство письменникам, це доказ безперечного успіху їхнього творчого виступу.

Л.

Освіта — запорука кращого життя

В пошуках за близькими та знайомими, довелось мені об'їхати чимало таборів та осель, в яких зібралась більша або менша кількість наших людей. Ясна річ, що як кожного, так і мене цікавили не лише особисті справи, але й загальні. Інтересувало мене і те, яке запікавлення серед наших людей освітою та наукою. І дивна річ, що лише одне більше згрупowання наших людей відповідало старому оповіданню про наших вояків, які, не встигши прийти до касарні, вже питали де «учбова команда». Лише в меншості таборів довелось мені побачити оте наше старе бажання та стремління до науки і освіти. Куди лише там не заходив, бачив скрізь одну і ту ж картину — усі старі і малі вчились і працювали над собою. В деяких таборах нажаль цього не було видно.

Мимоволі повставало питання, чому це так? Може не має людей, що могли б чомусь навчити, що могли б поділитися своїм знанням з іншими?

Так думаючи і шукаючи відповіді на ці питання, попав я до Регенсбургу, де прийшов до переконання, що причина полягає в чомусь іншому, бо тут знайшов і інституцію і людей, які працюють і думають над тим, як би свої знання передати іншим.

Попав я тут до Українського Технічно-господарського Інституту і тут довідався, що вже існують ряд курсів, які ведуться та керуються силами Інституту і то не лише в Регенсбурзі, а і в інших місцевостях, та що вони радо вишлють лекторів туди, де збереться достатня кількість слухачів, чи вишлють докладну програму того чи іншого курсу.

Я довідався тут, що вже розроблені докладні програми таких курсів: **Практичної радіотехніки, шоферських курсів, для будівельних асистентів, землемірних асистентів, будівельно-дорожних асистентів, електромонтерів, миловарства, гарбарства та кушнірства, автомеханіків та креслярських курсів** на Інженерному факультеті, **пасічничого курсу для початкуючих, пасічничого курсу для інструкторів, лікарських рослин для початкуючих та II і III ступня, молочарства, сироварства, птахівництва, крільництва, чотирьохмісячного курсу загального хліборобства** на зразок зимової школи на агрономічно-лісовому факультеті. Все це курси, які дадуть знання і фах, який не одному пригодився б чи тут, чи там, де його доля закине в майбутньому.

Крім того розробляються програми таких курсів: **Городництва, тепличного городництва, плекання расових маток та бджіл, шкідників та хвороб бджіл і їх поборювання, свинарства, риболовства, садівництва, консервації та переробки садовини та городовини, технічних рослин, винарства** і багато, багато інших.

Тут же довідався, що вже довно відкриті вписи на середні фахові школи, так звані технікуми: **садівничо-городничо-пасічничий, лісовий, фармацевтичний, землемірно-впорядчий, хатнього господарства** (спеціяльно для дівчат), **ветеринарного зоотехнікума, агротехнікума**, але на жаль треба ствердити, що лише на один вписалось стільки слухачів, що можна було почати науку (ветеринарний зоотехнікум в Карльсфельді).

Ідуть курси англійської мови.

Все це говорить, що при бажанні можна надбати знання.

Тож, в Різдвяні свята, тоб то в дні, в які чоловік найбільш зв'язується з рідним краєм і думає про своє майбутнє, хай кожен подумає та використає можливости придбання знання і нехай не забуває, що за вченого двох невчених дають.

ЦЕНТРАЛЬНЕ УКРАЇНСЬКЕ ДОПОМОГОВЕ БЮРО В ЛОНДОНІ

У Лондоні почало працювати Українське Допомогове Бюро, що повстало з рамени Українсько-Американського Допомогового Комітету та Українсько-Канадійського Допомогового Фонду. Лондонське Бюро ставить собі завданням співпрацювати з державними установами, які займаються справами втікачів, в імені українських допомогових комітетів, нести моральну й матеріяльну допомогу українським втікачам та координувати всі допомогові заходи. Тимчасовим головою Бюра є сотник канадійської армії П. Панчук, а секретарем Е. Фроляк.

НОВИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ДРУКОВАНИЙ ЧАСОПИС

У Швайнфурті появився новий український тижневик «Неділя», який друкується латинськими черенками з огляду на тимчасовий брак українського шрифту. Перше число вийшло з датою 23 грудня на двох сторінках. У редакційній статті цього числа під заголовком «На Дорогу» пише «Неділя»: «Неділя» появляється під спільною видавничою фірмою пресовими органами обидвох сусідних таборів вивезених осіб у нашому місті: польського і литовського. Це буде для нашої праці повсякчасною пригадкою, що тут на чужині, знайшовшись в однакових умовинах поруч інших національних груп і народів, маємо укладати свої взаємини з ними так, як того вимагає добре ім'я і честь українців та дух нової дійсности, що дозволяє вірити в світліше краще наше, народів і людства взагалі».

«Неділі» бажаємо якнайкращих успіхів у праці.

УКРАЇНСЬКІ ВОЯКИ В ПОЛЬСЬКІЙ АРМІЇ

Як повідомляє «Неділя» з Швайнфурту, польські вояки української національності, що перебувають в Лондоні, заснували свою окрему організацію, яка ставить своїм завданням дбати про інтереси всіх українських вояків у польській армії. Організацію очолюють М. Бура — як голова, С. Яворський — як секретар, та Ю. Сальський і М. Опаренко — як члени управи. Організація має приміщення у бюрах Союзу Українсько-Канадських Вояків.

«СОЮЗ УКРАЇНОК» У ФРАНЦІЇ

«Українець у Франції», український часопис у Парижі, інформує, що в столиці Франції засновано «Союз Українок». Це товариство має зайнятися культурно-освітною працею серед еміграційних мас українського жіноцтва у Франції.

УВАГА!

Хто має українську машинку до писання та погоджується передрукувати на восківках у себе вдома підручники, просимо заявити Видавництву «Слово». (10 бльок, кім. 205).

Permitted by authority of Military Government, November 1945

Редагує Колегія. — Видає Спілка «Українське Мистецтво», кооператива з обм. порукою в Регенсбурзі. — Адреса Редакції і Адміністрації: Регенсбург, Нойпфарплац 14. II.

Satz und Druck: Mittelbayerische Zeitung, Regensburg, Kumpfmühler Straße 11

РОЗШУКИ:

Брата Марчака Антона, рідних та знайомих — Марія Япинич, Регенсбург, адм. «Слово». (1—2)

Петришина Олексу — мати Анна Петришина.Ноймаркт, Дурхгангляґер. Баварія. (1—2)

Лазаревича Тараса — мама Лазаревич Степанія. Регенсбург, Ріхард-Вагнерштр. 8. (1—7)

Василя та Онуфрея Данилишина — Григорій Данилишин. Штравбінг, Казернегассе, бльок 3. (1—1)

Андрушко Романа, Куриляка Михайла і Білика Михайла — Андрушко Іван. Укр. табор, Штравбінг. (1—1)

Лубошкіну Марію з дочкою Людмилою з Вінернойштата — Лубошкін Леонід. Гайтінг бай Мюнхен, Гошп. 2002. (1—1)

Сина Карпенка Миколу — Карпенко Михайло, Гаутінг бай Мюнхен, Гошп. 2002. (1—1)

Брагу Івана — Карпенко Михайло. Гаутінг бай Мюнхен, Гошп. 2002. (1—1)

Друзів та знайомих — Березецький Володимир. Регенсбург, Гінтер дер Пфаненшміде 5/IV. (1—1)

Синів Евгенія та Володимира — Щербань Максим, Алтдорф бай Ландсгут, Укр. лагер № 1. (1—1)

Михайла Рауша, Богдана і Ярослава Кончила — Кордуба Антоніна, Корнберг бай Бебра, Крайс Кассель, Укр. лагер УНРРА. (1—1)

Чоловіка — Олена Шиян, Рісе 112½, Пассау. (1—1)

Морозова Павла — батьки Іван і Наталія Морозови, Авгсбург, Укр. табор, (Зоммерказерне) бльок 3. м. 6. (1—1)

Братів: Спільника Гриця і Мирослава Жука — Спільник Василь, Регенсбург, Крайнгоф. (1—1)

Сина Валентина Штикало — Степан Штикало, Ашаффенбург «Лагарде». (1—1)

Миколу Максимовича Герасимова — тесть, теща і Надя. Регенсбург, адм. «Слово». (1—1)

Василя Таранця — батько й мати Миколи Герасимова. Регенсбург, адм. «Слово». (1—1)

Михалевича Ярослава і Онуцького Дмитра — Михалевич Іван, Регенсбург, Оселя, бльок 6, м. 149. (1—1)

Оленку Рудко та Логина Петра — Ковалишин Степан. Байройт, Міттельштр. 12/II. бай Фобель. (1-1)

Андрія Лопатинського, та його рідню (останньо Блюденп) — Маруся Капуляк, Нідертравбінг, пост Обертравбінг, Баварія. (1—1)

Сина Свічкара Володимира — Йосиф Свічкар, Алтдорф, бай Ландсгут 1. Укр. лагер. (1—1)

Брата Панаса Теодора — Марія Панас. Алтдорф бай Ландсгут 1. Укр. лагер. (1—1)

Ярослава Данилишина — Василь Данилишин, Мюнхен, Фоітштр. 4. II. (1—1)

Знайомих зі Стрия — Покінський Павло, Мюнхен, Амеліенштрассе 73, III. (1—1)

Знайомих — Барилка Омелян, Регенсбург, адм. «Слово». (1—1)

Брата Івана Заковоротного і родичів Заковоротних — Ольга Петрунчак. Регенсбург, Оберміністерштр. 9 а, бай Брюшвін. (1—1)

Олекса Дубик — вуйко Микола, Регенсбург, адм. «Слово», О. Дереш. (1—1)

Кревних та знайомих — Кушина Михайло. Ноймаркт, укр. табор, барак 15. (1—1)

Рідних та знайомих — Лозинський Іван, Ноймаркт (Опф). Дурхгангслагер. (1—1)

Теплого Семена, мужа, Теплого Василя, Миколу і Михайла синів, Теплого Юрка швагра — Тепла Текля. Ашафенбург, Камр Логарде. (1—1)

Карпу Богдана останньо Бранденбург, магістр Казимиру Богдана, останньо у Відні — др. Глинко Роман. Мюнхен Карльсфельд УНРРА лагер Дахаерштр. (1—1)

Юрія Голуба — Голуб Марія, Регенсбург, адм. «Слово». (1—1)

Рідних і знайомих з Карпатської України — Керестіль Іван, Ноймаркт, Дурхгангслагер(Опф). (1-1)

Рижого Юрка і знайомих — Рижа Марія, Обертраублінг бай Регенсбург, бараки. (1—1)

Саранчука Юрка, та Гайдука Анатолія — Саранчук Никіфор, Аугсбург, табор Зоммерказерне. (1—1)

Брата Вишньовського — К. Дмитро, Фюссен. (1—1)

Сина Кочергу Івана — Кочерга Дмитро, Авгсбург, Зоммерказер. (1-1)

Дружину Чопей Явдоху — Чопей Микола, Ноймаркт, Опф. укр. табор. (1—1)

Мачула Федіра — Мачула Грицько, Штраубінг, панцерказерне Д. Ц. 5. (1—1)

Стефана Фірна — інж. І. Лучишин, Ашафенбург, Легардекасерне. (1-1)

Дружину Марію і сина Василя Поваренко — Іван Поваренко, Штраубінг, Укр. табор. (1—1)

Дочку Галю — Груня Губа, Штраубінг, Укр. табор. (1—1)

Сестру Катерину Черниxівську з чоловіком Тарасом —Василь Ляшко, Нітенау, крайс Родінг. (1—1)

Дружину Марію і сина Богдана — Іван Богай, Бамберг, укр. табор. (1—1)

Ткача Володимира — Крушельницький Володимир, Мюнхен, Карльсфельд. (1—1)

Брата Ярослава і п. Стефку Жураківську — Граб Омелян, Геттінген, Вюртказерне. (1—3)

Ярослава Юліяна Рогатинських — рідня, адм. «Слово». (1—3)

Камінського Едварда, останньо Відень, і знайомих з Кречовець — Головатий Володимир, Ляуф, бай Гірнберг, Марктпляц 25. II. (1-1)

Сина Тольчинського Евгена — Тольчинська Віра, Фюссен укр. табор, 6. 75. УНРРА. (1—1)

Марію Пишнек — муж Пишнек Петро, адм. «Слово». (1—1)

Варчака Омеляна — родичі Варчак Ілля, Байройт, Принц Леопольдказерне, укр. сектор 8. 115. (1-2)

Синів Емануїла і Степана, останньо в Кальтенкірхе — о. Княгиницький Ярослав, Ляуфен, об Нінденбургштрассе 221/2. (1—1)

Гуля Левка — родичі Гуль Омелян, Байройт, Принц Леопольдказерне, сектор 13/59. (1—3)

Мотя Пискарьова, Регенсбург, адм. «Слово», розшукує племін. (1-2)

Брата Музичка Стаха — Михайло Музичка, Регенсбург, Штатенгоф 8. (1—1)

Сина Шкляра Евгена — Шкляр Василь, Ляухдорф 47, ібер Кауфбеурен. (1—1)

Жінку Розалію Яневич з племінницею Ангелиною Павлішек — Федір Яневич, Мюнхен, Фрайман ДП. Центер СС-касерне, бльок. Б. IV. м. 15. (1—2)

Наливайка Олександра, дирек. ПСК. — Наливайко Евген, Новий Ульм, Райнгарткасерне, бльок «Ц», мешкання 66. (1—2)

Дорко, Михася, Ліда Лучишин, Соня Прасіцька, Степан Шарчук — подайте вістку про себе. Залізняк О., Мюнхен, Карльсфельд, УНРРА, табор, барак 14/21. (1—2)

Кревних і знайомих — Осип Лада. Регенсбург, Крімгільдштр. 11. (1—1)

Мужа Івана і синів Миколу і Леоніда — Михайлова Олександра. Швайнфурт, табор Гінденбургкасерне.

Хто знає про долю або місце перебування Глоби Льва з Крем'янця, хай ласкаво сповістить родину на слідуючу адресу: інженер Т. Колесник ДП Камп УНРРА (ч. 2) теам 196, Швайнфурт ін Германо «амер. зоне» Гінденбург касерне. Всю українську пресу у Франції і англійській зоні вічливо прошу це оголошення кількакратно передрукувати. (1—2)

Інженера Волошина Ярослава, знайомих — Черник Микола. Ландсгут, Нілермаерштр., укр. табор. (1—4)

Брата Кондрачука Івана Романовича —Кондрачук Василь. Бамберг, Полештрассе, табор. (1—2)

Батька Качмара Михайла, стрийка Піку Якова, друзів та знайомих Хто знав би про їх долю подайте вістку на адресу: Качмар Іван, Мюнхен, Карльсфельд, вонлагер, Дахаерштрассе ч. 68, бльок I мешк. 19, укр. табор. (1—2)

Свою рідню — Романюк Іван і Микола, Мироняк Микола і Анна, Вередюк Василь і Параска, Поповича Василя, Дося і Дмитро — Романюк Петро, Карльсфельд, бай Мюнхен, укр. табор. (1—4)

Др. Михайла і Романа Дозорського — Антонія Дозорська. Бад Вірісгофен Парк Готель, крайс Мінделгаймн. (1—2)

Зенка Білоросюк або його товаришів, що були з ним в Ахені — брат Анатолій Білоросюк, Обертраубінг ч. 23. (1—2)

Балабаніву Марію, Тетяну, Наталію і Віктор, Самборського Петра та Адамчика Петра сповістити на адресу: Балабанів Григорій, Новий Ульм, Райнгардткасерне, бльок Ц, мешкання 66. (1—2)

Дочок: Кравченко Марія та Поліну — батько Кравченко Олександер. Штравбінг. укр. табор. (1—1)

Синів Богомол Миколая і Володимира — батько Богомол Олексій, Штравбінг, укр. табор. (1—1)

Сагайданівських Евгена, Миколая і Олексія — О. Віталій і Віра Сагайдаківські. Ноймаркт, Дурхгангслагер. (1—1)

о. Віталій і Віра Сагайдаківські просять усіх знайомих написати на адресу: Ноймаркт, Дурхганслагер. (1—1)

Чоловіка Квасюка Мелодія та сестру Розум Марину з сином Олегом — Квасюк Віра. Дінгольфінг, Воллерштрассе, гаус Дрешлер. (1—1)

Чоловіка Кучму Мирослава — Кучма Корнелія. Дінгольфінг, Воллерштрассе, гаус Дрешлер. (1—1)

Кабанцівих Лідію, Василя та Сашка мати Ніна Вуколовна, Шарф, Ландсгут. Клеоцмюллерштр. 43. (1-1)

Брата Тихого Івана, (нар. 1901) — Володимир Тихий. Регенсбург, Оселя, бльок II/47. (1—4)

Дружину Трусевич Поліну та доньку Трусевич Раїсу — Трусевич Онисим. Новий Ульм, Укр. табор, бльок Д. мешк. 55. (1—2)

Менцінську Олену, Марію, Аню — Кубраки і Нагніти. Людвігсбург, лагер, Люітпольдказерне. (1—2)

Матір Евгенію, братів: Богдана і Тараса Гутів, швагра Григорія Шудрака, знайомих: Гачкевич Анну і Медвецького Михайла — Шудрак Софія. Регенсбург, укр. оселя, I бльок, м. 14. (1—2)

Брата Говоруна Сергія — Говорун Петро. Мюнхен, Дахауерштр. 9. Укр. Червоний Хрест. (1—5)

Шафранського Богдана — дружина Марія Шафранська. Мюнхен, Дахауерштрассе 9/II. (1—5)

Шевчука Тадея (від квітня перебував біля Мюнхена) — Підгірний Ізидор. Мюнхен — Карльсфельд УНРРА, табор 95-278, бльок 15/23. (1—5)

Уцішків: Влодко! Дай знати про себе, просить хтось, хто ще не забув. І. Зол. (1—3)

Володимира, що перебував в Скаржиску-Кам'янім і рік тому у Братиславі, просить подати адресу до редакції — мама і Івонка. (1-1)

Синів: Василя, Бориса, Миколу, Івана і Йосипа Філько — Шкромада Марія. Ландсгут, Легбюгльштр. 12. (1—1)

Станіслава Дзявуру, (останньо в Ессені) — Дзявура Петро з дружиною Надією. Аугсбург, Зоммеказерне, укр. табор, бл. IV, м. 47. (1—4)

Протопопова Юрія, шукає родина, Регенсбург, оселя.

Хіча Михайла і Окіннюка Григорія (останньо Ашерсегебен в Тюрінгії інж. Керичинський Василь з дружиною Евою. (1—2)

Маківського Миколу з Оксаною розшукує родина. Маківська Ольга, Штравбінг, укр. табор, бльок 3/70. (1—3)

Похиль Харитина, Івана і Петра — Похиль Катерина. Зімбах (Інн), Бангофлагер. (1—1)

Боднара Тараса — родичі: Роман і Марія Боднар. Аллергаузен 45. Кр. Фраізінг. Баварія. (1—4)

Миколу Душку (нар. 18. XII. 1912). Регенсбург, адм. «Слово». (1—3)

Зіменка Івана, Щербину Степана, Гахова Семена та Кононенка Олександра — Зайців С. Розенгайм, Інштр. 43, кімн. 22. (1—1)

Дмитра Глинку (ур. 1929 р.) — батько Василь Глинка. Укр. табор Штудтгарт. (1—1)

Рубінгера Володимира (ур. 1917 р.) — батько Рубінгер Лев. Мюнхен, Укр. Установа Опіки, вул. Розенгайма а. (1—3)

Хто знає, що сталося з п. Анною Мох, з дому Іванців, останньо в Райхенбергу — відомість до адм. «Слово» для Данила Моха. (1—1)

П. Басараба Романа, п. Андрійович Ольгу — Павлівський Ярослав, Реген (Гільфскранкенгаус). (1—2)

Василя та Ганну Ушенко, Ніну та Бориса Коровкевич — Колесник Андрій. Регенсбург, адм. «Слово». (1—2)

Сина Миколу Костюка (нар. 1914) — Теодор Костюк, Байройт, Бернекерштр. УНРРА — Кранкенгаус. (1—3)

Хомин Теофіля і Дачкевич Михайла — Хомин Іван, Пассау, Седанштр. у Робаків. (1—2)

Циганенка Анатолія (останньо Бремерфюрде) — мати. Нюрнберг, Фюртеркройцунг, барак фабрики Л. Кольб. (1—3)

Знаенка Миколу — Знаенко Сергій. Штраубінг, Казерненштр. бл. 2. мешк. 53. (1—2)

Катерину А. Жеребнову (Луданова) — Луданов Андрій. Ландсгут, лагер Регірунгсгебойде, мешк. 53. (1—3)

Брата Петра Мисака, що працював з дружиною у Мекленбурзі — Кальтенгоф — Паранька Романик. Гейзенгаузен Н. Баерн беі Ландсгут, Шульштр. 45. (1—1)

Березенка Йосипа Мефодієвича, Журавську Катерину Феодосієвну та Красножона Миколу — Батрак Гр. Ів. Розенгайм, Укр. Ком. Іннштр. 46. (1—1)

Знайомих: Крутуху Стефана, Шкута Андрія, Чекригу Павла, Сенчуру Іллю — Ковалів Сергій, Бамберг, Цінкінверт 15. (1—2)

Сестру Анну Дзюбан — Кухарська Владимира Ашаффенбург, ДП. Камп Лагардеказерне. (1—1)

Дмитра Петиляк — Михайла Кухарський. Ашаффенбург, ДП. Камп Лагардеказерне. (1—2)

Сестру Марію Давидовську, Ягінчука Юліяна і родину Сакалюків — Ярослав Давидовський, Ашаффенбург, ДП. Камп, Лагардеказерне. (1—2)

Кревних та знайомих — Керницький Роман. Ашаффенбург, ДП. Камп, Лагардеказерне. (1—1)

Сестру Марину Демедюк — Катерина Рожанська. Ашаффенбург, ДП. Камп, Лагардеказерне. (1—3)

Шаповал Пилип — синів: Миколу (1913 р.) і Михайла (1921 р.) Фільсбібург, Грісгойзер. (1—2)

Стеткевич Ілярій — сина Ярослава (1926) Фільсбібург, Грісгойзер. (1—3)

Іван Бондар Бондарівський — Кіру Володимирівну Порохівщикову. Фільсбібург, Грісгойзер. (1—2)

Анелла Верло, Болехів — Г. Парахнюк. Мюнхен, Фрайман, СС-казерне, бльок С IV-ий поверх. (1-2)

Хто знає про місце перебування мойого брата **Шевченка Івана,** останньо Обер — Рамштадт, Гессен, Штадтебахлагер, хай подасть на адресу: Шевченко Федот, село [illegible] Розенгайм. (1—3)

Стеткевич Микола і Параня — Марію Роденьку, Марію Бойко і знайомих. Фільсбібург, Грісгойзер. (1—2)

Слонський Василь — рідних і знайомих, Мюнхен, Фрайман, СС-казерне, бльок Б. III. 29. (1—2)

Василя Причину — Ковалишин Ілько, Мюнхен, Фрайман, СС-казерне, бльок Б, III. 29. (1—1)

Міська Мошончука і Краївського Михайла — Краївський Іван, Мюнхен, Фрайман, бльок Б III. 21. (1—1)

Батька інж. Остапенка Олексу і матір Остапенко Ольгу — Остапенко Валентин. (1—1)

Тайзу Торган — Торган Дмитро, Мюнхен, Фрайман, СС-казерне, бл. Б III. 29. (1—1)

Сестру Лисавету Ксьондзик, Мошкун Марію і Степанського Володимира — Ксьондзик Володимир, Мюнхен, Фрайман, СС-казерне, бльок Б III. 4. (1—2)

Дочок Ірину і Ганю Кльоц — Володимир Кльоц, Мюнхен. Фрайман, СС-казерне, бльок Б III. 21. (1-2)

Швагра Махтея Семенюка — Семенюк Михайло, Мюнхен, Фрайман, СС-казерне, бльок Б III. 21. (1-2)

Сина Володимира — Осачук Михайло, Авгсбург, Зоммеказерне, бльок I/110. (1—5)

Брата Степана — Петро Ткачук. Авгсбург, Зоммеказерне, бл. I/110. (1—5)

Знайомих — Волощук Мирон, Авгсбург, Зоммеказерне, бльок I/100. (1—2)

Сина Івана і дочку Олександру — Тетяна Парасенко. Авгсбург, Зоммеказерне, бльок Б. 5/2. (1—2)

Сина Івана Тарана — Уляна Давиденко, Мюнхен, СС-казерне, бл. Б 5/13. (1—5)

Дочку і зятя Недельницьких Катерину і Володимира — Еременко Ірина Петрівна, Мюнхен, СС-казерне, бл. Б. III/23. (1—5)

Лазарів Михайло, Сас Івана і Тимчука Михайла — Тимчук Микола. Мюнхен, Фрайман, СС-казерне, бл. Б III/29. (1—1)

Сина Бондаренко Аркадія (1924 р.) Бондаренко Семен. Мюнхен, Фрайман, СС-казерне, бл. Б мешк. 11. (1—2)

Дружину Віру і дітей: Івана, Ніну і Валючерсько Федір. Мюнхен, Фрайман, СС-казерне, бл. Б, кім. 11. (1—2)

Парахняк — Мирон Тачук і Тадей Довалеса, Мюнхен, Фрайман. СС-казерне, бл. С 4. (1—2)

Кравчука Івана — Грипа Тимко, адм. «Слово». (1—1)

Вовка Василя — Горбач Степан, адм. «Слово». (1—1)

---

19 грудня в залі Української харчівні (Унтере Бахгассе 2), підчас Свят-миколаївського вечора, була загублена золота обручка з камінцями. Шановний знахідник хай поверне знахідку за відповідну нагороду до адміністрації «Слово».

УВАГА!

З технічних причин усі друки Спілки «Українське Мистецтво» виходять без кількох українських літер.

УВАГА!

Подаємо розцінку оголошень, що вміщуються в українському тижневику «Слово».

1. Для установ, підприємств, учбових та інших закладів:

сторінка	800 Р/М
1/2 сторінки	400 Р/М
1/4 сторінки	200 Р/М
1/8 сторінки	100 Р/М
1/16 сторінки	50 Р/М.

2. Оголошення про розшуки з розрахунку 50 пфенігів за слово за один раз вміщення в газеті

Адміністрація.

Ціна 1 мр.

УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖНЕВИК

Рік II. Регенсбург, неділя 24 лютого 1946 Ч. 8. (15)

Конференція Об'єднаних Народів закінчилася

Лондон. **Пленарні Збори Об'єднаних Народів після 36-денних нарад 15 лютого закінчили свою роботу.** Чергова конференція почнеться 3 вересня ц. р. в Ню-Йорку, в тимчасовому осідку Об'єднаних Народів. Крім формальних справ — вибору президента пленарнарних зборів Об'єднаних Народів, генерального секретаря Організації, розв'язано і міжнародні спірні справи — Ірану, Греції й Індонезії, полагоджено справу втікачів, створено комісію для контролі атомової енергії та започатковано кампанію проти небезпеки голоду в світі.

ОБВИНУВАЧЕННЯ ЩОДО ІНДОНЕЗІЇ ВІДХИЛЕНО

Після довгих дискусій Світова Рада Безпеки підтримала англійську пропозицію щодо індонезійського питання та відхилила обвинувачення представника советської України з приводу перебування британських військ в Індонезії. Відхилено пропозицію і щодо вислання окремої комісії до Індонезії. Підчас голосування советська Україна не брала участи, бо вона не е членом Ради Безпеки. За пропозицію советської України голосував лише СССР і Польща. Рада Безпеки відхилила також і египетську пропозицію та советський додаток до неї Вишинського, щоб таки вислати спеціяльну комісію на Яву. Таким чином полагоджено індонезійську справу. Розв'язати її мають шляхом безпосередніх переговорів голяндський генерал-губернатор та провідник індонезійського уряду.

ОСІДОК ООН.

Комісія для справ визначення осідку ООН. 22 голосами проти 17 ухвалила підшукати цей осідок у двох західніх Штатах США. Представники великодержав, за винятком Франції, що голосували за Сан-Франціско, погодилися з тим вибором. Тимчасовим осідком Об'єднаних Народів призначено Ню-Йорк.

АЛЬБАНІЮ НЕ ПРИЙНЯТО ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ОБ'ЄДНАНИХ НАРОДІВ

Світова Рада Безпеки вісьмома голосами проти трьох відхилила югославську пропозицію про прийняття Альбанії до Організації Об'єднаних Народів. Голова Ради Безпеки Макін запропонував розв'язання цієї справи на чергове засідання восени. Бевін і Стеттініюс підтримали цю пропозицію. Тоді Бевін підкреслив, що Англія голосуватиме проти прийняття Альбанії. За прийняття Альбанії голосували лише СССР, Югославія і Польща.

СПРАВА СИРІЇ І ЛІБАНОНУ

Черговою справою на Раді Безпеки було жадання Сирії і Лібанону про виведення англійських і французьких військ з цих країн. Дебати в цій справі відкрив делегат Лібанону Гамід бей Франгі, який зажадав одночасного й безумовного виведення цих військ з Леванту під наглядом Світової Ради Безпеки. З тим самим жаданням виступив делегат Сирії Аль-Кури. Делегат США Стеттініюс заапелював до Англії й Франції, щоб вони в міру можливости скорше вивели свої війська з Сирії і Лібанону. Советський делегат Андрій Вишинський гостро заатакував англійську і французьку політику в тих країнах та заявив, що единою розв'язкою цієї справи е виведення військ цих держав з Сирії і Лібанону. Французький міністер закордонних справ виступив з обороною проти сирійсько-лібанонських обвинувачень та запропонував обговорити ці справи безпосередньо з цими державами та докладно опрацювати плян виведення військ.

Після двоxденних дебатів до голосування подано американську пропозицію негайно розпочати переговори між обома сторонами. Вишинський виступив зількома додатковими пропозиціями. Російські пропозиції були відхилені. Рада Безпеки більшістю (сім) голосів прийняла американську пропозицію. Тоді виступив знову Вишинський та несподівано заявив, що він скористає з права вета.

Рада Безпеки зійдеться знову на засідання 31 березня в Ню-Йорку, якщо не постане нагла потреба зійтися раніше.

ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМИ ВТІКАЧІВ

Пленарні Збори Об'єднаних Народів прийняли одноголосно пропозицію відділу культурних і гуманітарних справ щодо **проблеми втікачів і примусово вивезених осіб.** Згідно з цією постановою, **втікачі, які мають важливі підстави не вертатися до своєї батьківщини, не будуть змушувані до повороту.** Опіку над цими особами здійснюватиме спеціяльно створена міжнародня організація. Проте ніякі заходи щодо втікачів і примусово вивезених осіб не можуть перешкодити справедливому покаранню воєнних злочинців в іншій країні. Три додаткові пропозиції советської делегації, що їх висував Андрій Вишинський, який в основному підтримував прийняту вище пропозицію, пленарні збори відхилили.

*

Постанова пленуму Об'єднаних Народів трактувати справу втікачів як міжнародню проблему, викликала пожвавлені дебати. Советський делегат Вишинський запропонував додаткові пропозиції: щоб в таборах втікачів не була дозволена «жадна пропаганда проти Організації Об'єднаних Народів і її членів та проти повернення втікачів на батьківщину»; керівний персонал таборів втікачів повинен бути тієї національности, якої е втікачі або вивезені особи; квіслінгівців, зрадників і воєнних злочинців не вважати за втікачів, а негайно відіслати до тієї країни, в якій вони вчинили злочини.

Відповідаючи Вишинському, американська делегатка пані Елеонора Рузвелт сказала, що вона ніколи не була проти відіслання зрадників до їхньої батьківщини. «Але е люди, які підчас війни боролися проти ворога своєї батьківщини та, не зважаючи на те, не хочуть вертатися на батьківщину, бо вони не погоджуються з теперішнім урядом своєї батьківщини». Пані Рузвелт запитує, чи було б можливим, наприклад, щоб еспанських втікачів віддати під нагляд влади Франка. Мешканцям таборів не може бути відібране право вільно говорити про своє становище.

Вишинський на цю промову заявив, що конечністю е обмежувати волю і дії людини та що взагалі нема необмеженої свободи. Свободу обмежує саме життя. Новозеляндський прем'єр Петро Фразер застеріг проти обмеження свободи та самоохорони хованням у тінь страху. Він сказав: «Не толеранція привела до війни, а — навпаки — нетолеранція». Як подано вище, советська пропозиція була відхилена значною більшістю голосів.

СВІТОВА ХАРЧОВА КРИЗА ПЕРЕД КОНФЕРЕНЦІЄЮ

Пленум Об'єднаних Народів розглянув важливу пропозицію п'яти великодержав щодо харчового стану в світі. Ухвалено зажадати від усіх народів світу, щоб вони заощаджували харчові запаси, піднесли продукцію та докладно встановили свої харчові потреби. Представники Австралії і Канади пообіцяли найбільш можливу допомогу. Канада зможе експортувати всі заощаджені підчас війни харчові резерви. Данський делегат заявив, що Данія зрікається ввозу харчів з закордону та буде підносити данську продукцію. Особливо тяжкий харчовий стан в Індії, делегат якої звернувся з запитанням до Росії, чи вона зможе допомогти Індії харчами, зазначивши, що підчас війни Індія допомагала Росії. Бевін ствердив, що світові бракує п'ять мільйонів харчів та сказав, що світова криза триватиме щонайменше рік та що харчова ситуація справді загрозлива. Культура людства залежить від розв'язання харчового питання. В своїй промові Стеттініюс сказав, що американський уряд та американський нарід співпрацюватиме з усією щирістю в боротьбі проти голоду.

КІНЦЕВІ ПРОМОВИ

На закінчення пленарних Зборів Організації Об'єднаних Народів говорили британський прем'єр Клемент Етлі, Поль Спак — як президент пленарних зборів — та Трігве Лі, генеральний секретар Організації Об'єднаних Народів. Спак сказав, що делегати 51 нації показали, що вони мають щире бажання приязно співпрацювати. Він може, отже, проголосити світові послання віри і надії. Лі заявив, що коли парлямент людства залишається надалі мрією, то одначе Об'єднані Народи підчас пленарних зборів е справжнім демократичним форумом для вільного і відкритого вирішення великих міжнародніх і господарських проблем сучасности.

За створення світового уряду

Ню-Йорк. Близько 1000 відомих американських науковців, літераторів, артистів, промисловців, духовенства, вчителів і профспілкових діячів звернулися з домаганням до президента Трумена вжити відповідні заходи для створення справжнього світового уряду, який зробив би негайні кроки проти атомової війни в майбутньому.

Вони просять президента подати відповідні пропозиції щодо створення такого уряду через американську делегацію при Організації Об'єднаних Народів. Якщо ця акція в Організації Об'єднаних Народів не мала б успіху, пропонують, щоб спочатку створити світовий уряд для тих народів, які вже тепер стоять за створення такого уряду. Потім, як висловлюють надію ті, що підписали домагання до президента, добровільно приступлять до нього інші народи.

БІЛА КНИГА ПРО АРГЕНТИНУ

Вашінітон. Американський уряд опублікував перед виборами в Аргентині, що мають там незабаром відбутися, білу книгу, якій обвинувачується уряд Перона за п... тримку держав осі підчас війни та в запр... дженні тоталістичного режиму в Аргент... Біла книга посилається на документальні ... теріяли, що їх знайдано в Німеччині. Аме... канський міністер закордонних справ Бирн... заявив, що відповідні заходи проти Аргентини будуть вжиті щойно після обговорення цього питання з урядами інших американських республік.

США ЗА СВОБОДУ ПРЕСИ В УСЬОМУ СВІТІ

Лондон. Едвард Стеттініюс передав секретареві Об'єднаних Народів три документи в справі свободи преси і звідомлень. У супровідному листі до цих документів від США пропонується, щоб комісія для людських прав по можливості скорше опрацювала проект до питання свободи звідомлень, який має бути відданий на розгляд господарчій і соціяльній комісії Об'єднаних Народів, а пізніше кожному урядові зокрема.

ПАНІ ЕЛЕОНОРА РУЗВЕЛТ У НІМЕЧЧИНІ

Франкфурт. Цими днями відвідала Німеччину пані Елеонора Рузвелт. Вона прибула спершу до Франкфурту, в околицях якого, між іншим, відвідала табір примусово виселених осіб. Один день перебувала в Берліні, звідки від'їхала до Парижу.

МОРСЬКІ СИЛИ США

Вашінгтон. Американський морський міністер підкреслив у сенаті, що американська фльота в час миру повинна мати пів мільйона моряків та 58.000 морських офіцерів. Така чисельність потрібна для того, щоб гарантувати безпеку США.

НОВИЙ АМБАСАДОР США У МОСКВІ

Вашінгтон. Президент Трумен призначив генерала Вальтера Сміта, кол. шефа штабу генерала Айзенговера, амбасадором США у Москві.

ШПІОНАЖ У КАНАДІ

Оттава. Канадійський прем'єр Меккензі Кінг подав до публічного відома, що розпочалося судове слідство проти цілого ряду осіб, яких недавно арештовано за шпіонаж. Серед арештованих знаходяться канадійські урядовці та члени одного з дипльоматичних представництв у Канаді. Досі ще не оголошено ні прізвищ арештованих, ні того, в чому полягав їхній шпіонаж. Лише повідомлено, що «таємні й секретні звідомлення» потрапили до рук небажаних осіб». Канадійський міністер озброєння заявив, що зраджені таємниці не стосуються атомової енергії.

ДЕМОНСТРАЦІЇ В ЕГИПТІ

Каїр. З Каїру, Александрії й інших міст Египту повідомлено про антибритійські демонстрації египетських студентів. Підчас зударів з поліцією вбито кілька студентів та понад сто поранено. Студенти домагаються негайного виведення бритійських військ з Египту та Судану. В заяві до президента Трумена та бритійського міністра закордонних справ Бевіна египетські студенти домагаються повної незалежности Египту. Крім цього, вони жадають також уступлення теперішнього египетського прем'єра, та відкликання египетських делегатів з Організації Об'єднаних Народів.

НОВИЙ УРЯД В ЕГИПТІ

Каїр. Дотеперішній египетський кабінет міністрів подався до димісії, у наслідок розходження думок з партією вафдистів, які зганьбили уряд за його поведінку щодо студентських демонстрацій та відкликали свого міністра з кабінету. Король Фарук уповноважив безпартійного Ізмаїла Сідні Пашу створити новий уряд. Ізмаїл Паша повідомив незабаром про створення нового уряду, до складу якого ввійшло 8 безпартійних і 3 лібералі.

СВІТОВА ЦЕРКОВНА КОНФЕРЕНЦІЯ

Берн. Як повідомляє Ройтер, в Женеві незабаром відбудеться з'їзд представників православної і протестанської церков з 30 країн. На цьому з'їзді вперше після війни візьмуть участь і представники німецької протестанської церкви.

Вибори в Бельгії

Брюссель. Підчас виборів до бельгійського парляменту у неділю 17 лютого найбільше голосів одержала права християнсько-соціяльна партія, що матиме в посольській камері 92 посли. Соціялістична партія прем'єра ван Аккера буде мати 70 послів. Комуністи одержали 23 місця, лібералі — 16 і демократична унія — 1.

Ні одна з цих партій не матиме абсолютної більшости в парляменті. Як видно з наслідків виборів, надії короля на одержання назад бельгійського трону дуже мізерні. Одна лише християнсько-соціяльна партія, що підтримує повернення короля до Бельгії, не має в парляменті абсолютної більшости.

Крім виборів до парляменту відбулися також вибори до сенату, до якого обрано на 164 членів 101 сенатора. Християн.-соціяльна партія одержала 38 місць, соціялісти — 25, комуністи — 8 і лібералі — 3. 44 члени сенату будуть вибрані 25 лютого провінціяльними радами, 22 самим сенатом.

БЕЛЬГІЙСЬКИЙ КАБІНЕТ ПОДАВСЯ ДО ДИМІСІЇ

Лондон. Як повідомляє Ройтер, британське радіо повідомило про димісію бельгійського кабінету ван Аккера. Сталося це в наслідок вислідів бельгійських виборів до парляменту. Принц регент Чарлс прийняв до відома димісію кабінету ван Аккера та, як сподіваються, уповноважить президента християнсько-соціяльної партії для створення нового уряду.

Колегія кардиналів у Римі

Рим. Папа Пій XII. відкрив 18 лютого таємну колегію кардиналів для урочистого надання кардинальської гідности для новопризначених 32 кардиналів, що прибули тепер до Риму з усього світу. За кілька днів до відкриття колегії папа прийняв на приватній авдієнції архиепископа Ню-Йорку Спельмена, через якого передав свою подяку за американські заходи допомоги Европі, що голодує. Спельман, який підчас війни прибув до Риму як особистий уповноважений від Рузвелта, буде, імовірно, призначений на ватиканського державного секретаря.

20 лютого Найсвятіший Отець говорив до світу через радіо про наставлення католицької церкви до соціяльних і політичних проблем.

* Американські католики мають у США 78.000 черниць. Українок-черниць начислено тільки 200 душ.

УВАГА!

З огляду на збільшений розмір цього числа, ціна його — 1 марка.

ПРАВА ЛЮДИНИ ПЕРЕД ФРАНЦУЗЬКИМИ НАЦІОНАЛЬНИМИ ЗБОРАМИ

Париж. Конституційна комісія французьких національних зборів 20 голосами проти 16 відхилила проект про визнання свободи преси. Проти цього проекту голосували соціялісти і комуністи, які висловили побоювання, що за теперішніх обставин свобода преси у Франції може привести до того, що її може опанувати небажаний елемент. Також інше спірне питання — гарантія приватної власности — голосами лівих партій було вирішене так, що гарантується лише власність як вислід праці і ощадности, але спадкова власність не буде взята під правну охорону.

ВАРШАВА ДОМАГАЄТЬСЯ РОЗПУСКУ ПОЛЬСЬКИХ ВІЙСЬК В ЕВРОПІ

Лондон. Британський уряд одержав від польського уряду ноту, в якій то він домагається розпустити польські військові формації в західній Европі, що перебувають під британською командою.

СОВЕТСЬКІ ВИБОРИ

Москва. Підчас виборів у Советському Союзі обрано 1339 членів верховної ради, в тому числі 647 членів до ради національностей. За список комуністичних і безпартійних кандидатів голосувало 99,18 відс. Загальне число наставлених опозиційно виборців образовують на близько 900.000

ЗНОВУ НЕСПОКІЙ В ІНДІЇ

Калькута. Як повідомляє «Асошіейтед Прес», в Калькуті підчас протестаційних зборів проти засудження на 7 літ в'язниці капітана Абдул Рашіда, члена створеної свого часу японцями «індійської національної армії», дійшло до зудару між поселенням і поліцією, в наслідок чого, за неофіційними даними, вбито 15 осіб та 200 поранено.

ЖАДАННЯ ГАНДІ

Калькута. Магатма Ганді, як про це повідомляє «Асошіейтед Прес», зажадав від віцекороля Індії створення нового національного уряду, який би спроможний був подолати сучасну харчову кризу та недостачу текстильних товарів. Запропонований від Ганді новий уряд мав би складатися з членів конституційних зборів, незалежно від їхньої партійної приналежности.

ТИФ В ЕВРОПІ

Вашінгтон. Як повідомляє УНРРА в звіті про стан здоров'я, випадки захворіння на тиф, занотовані від Берліна до Шлезії і східньої Прусії, поширилися на територію від Балтійського моря до Дунаю.

ЗМЕНШЕННЯ ФРАНЦУЗЬКОЇ ОКУПАЦІЙНОЇ АРМІЇ

Париж. Французька окупаційна армія в Німеччині, наслідком заощаджуваних заходів французького уряду, буде зменшена на половину. Отже з 150.000 вояків ця армія буде зведена до 75.000.

Нюрнберзький процес

Виступ Павлюса. Щоденник Франка як доказовий матеріял. Справа Катину.

Нюрнберг. На нюрнберзькому процесі одною з найцікавіших подій останнього часу був виступ кол. німецького генерал-фельдмаршала **Павлюса**, якого покликав як свідка советський прокурор **Руденко**. Павлюс ствердив, що Німеччина почала приготування до війни проти СССР ще у вересні 1940 р., вважаючи, що для повалення його вистачить 130—140 німецьких дивізій. Німці мали осягнути лінію Волга—Архангельськ. На запит прокурора, хто з присутніх на лаві обвинувачуваних був активним учасником у підготові нападу на СССР, Павлюс вказав на **Кайтеля, Йодля** і **Герінга.**

Далі другий російський прокурор полк. **Смірнов** викривав німецьке систематичне нищення цивільного населення в Польщі. Найбільш обтяжують ці злочини обвинуваченого **Ганса Франка**, який є також відповідальний за влаштування таборів нищення людей в **Майданку, Освенцімі** та інших місцевостях Польщі.

Справжнім доказовим матеріялом проти Франка були цитати з його щоденника та його промов від 1939 до 1945 р. Досить навести тільки деякі цитати, що їх подала прокуратура. Ось, напр., в одному місці щоденника під датою 12 січня 1944 р. Франк пише: **«Коли ми виграємо війну, то з поляків і українців та з усього, що ще волочиться, буде зроблене рубане м'ясо».** Щодо жидів, то літом 1940 р. Франк заявив в одній із своїх промов таке: **«З жидами — це я хочу вам сказати цілком одверто — мусить бути так чи інакше покладений кінець».** Своє ставлення до поляків Франк окреслив як ставлення до комахи або воші та визнав публічно потребу масового нищення польського населення, що послідовно й робив на ділі.

В своїх доказах про те, що не тільки СС нищило цивільні населення, але робила це також вермахт, прокурор Смірнов навів факт, що оберефрайтер **Лекурт** з вермахту сам признався, що він **власноручно підпалив у різних селах більш як 30 будинків та особисто застрілив 1200 осіб.** За ці його вчинки він дістав відзначення від німецького верховного командування та був призначений оберефрайтером, хоч до цього часу не мав ніякої рангі.

Третій советський прокурор полк. **Покровський** говорив про **Катин.** Він зачитав звідомлення російської комісії лікарів і юристів, які досліджували Катин. Вони прийшли до висновку, що мордування доконані восени 1941 р., отже в той час, коли близько Катина не було ніяких советських військ. На підставі ствердження понад 100 свідків доказано, що масовий розстріл біля 15.000 польських полонених був доконаний німецькою військовою частиною, що мала назву **«Штаб 537, піонерський батальйон» під командою оберлейтенантів Арнеса і Рехтса та лейтенанта Готта.**

Промова Сталіна

Москва. Перед виборами до верховної ради СССР — Сталін виступив з промовою в Москві, в якій сказав: «Було б неправильно думати, що ця війна була випадкова або вибухла в наслідок помилок поодиноких державних мужів, хоч такі помилки були справді зроблені. Вона була наслідком розвитку господарчих і політичних суперечностей. Хіба що було б можливим, не допустити до катастрофи, якби були розподілені між усіма народами ринки збуту. Одначе це було **неможливим при** капіталістичному господарчому устрою. Ця система викликала першу світову війну. Друга світова війна була також наслідком капіталістичної системи. Це не означає одначе, що перша світова війна є подібна до другої. Капіталістичні країни (Німеччина, Японія, Італія), ще перед заатакуванням інших народів, у своїх власних країнах скасували ознаки буржуазно-демократичних свобід, знищили свободу та запровадили систему безоглядного терору. Вони знищили самостійність і вільний розвиток малих націй. Вони хотіли панування над світом».

Армія США звільняє югославян

Вашінгтон. Міністер закордонних справ США Бирнс повідомив, що на підставі домагання югославської військової місії при американській військовій владі, з армії США мае бути усунено 700 югослов'ян. Военне міністерство США уповноважило командувача американських збройних сил в Европі генерала Мек Нерні звільнити югослов'ян, що їх разом з 20.000 поляків прийнято до допоміжної служби та дозору над полоненими.

РЕВІЗІЯ В ЮГОСЛАВСЬКОМУ ТАБОРІ В МЮНХЕНІ

Мюнхен. Як повідомляє Дана, підчас ревізії в югославському таборі в Мюнхені, яку перевели американські вояки, забрано багато паперів і документів та ручну зброю. Багато мешканців табору мало виказки «королівської югославської армії в Баварії», яку намагався створити генерал Попович для підтримки короля Петра.

НІМЕЦЬКІ ФАХІВЦІ В ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ

Лондон. Як повідомило лондонське радіо, президент Чехословаччини др. Едуард Бенеш заявив перед делегацією робітників чехословацької шкляної промисловости, що від 200.000 до 300.000 німців, потрібних як фахова робітнича сила у важливих ділянках промисловости, зможуть залишитися в Чехословаччині.

ЩО НІМЕЧЧИНА ЗМОЖЕ ПРОДУКУВАТИ

Берлін. Як повідомляе Дана, Німеччина зможе продукувати щорічно 5.000 легких тракторів, 500.000 кг азоту, далі обмежену кількість паровозів, товарових вагонів та вантажних авт. Заборонено продукувати будь-які хемічні вироби, що можуть бути вжиті для военних цілей. Експорт виробів з заліза і криці затриманий далі аж до остаточного вирішення аліянтів. Продукція криці буде дозволена на **5,7 мільйона** тон на рік.

КАНАДІЙСЬКІ ВТРАТИ У ВІЙНІ

Оттава. Повний обрахунок канадійських военних втрат становить: 104.927 убитих, ранених а таких, що пропали без вісти. Втрата в армії становить 80.611 осіб; з них 76.537 згинуло на европейському терені, 1.988 на азійському, 208 в західній півкулі.

Втрата повітряної фльоти становить 21.930 з того в Европі 18.414, в Азії 480, в зах. півкулі 208.

Морська фльота втратила 2.386, з того на европ. континенті 2.071, в Азії 20 та в зах. півкулі 295.

ЩО? ДЕ? КОЛИ?

* Підчас землетрусу в північному Альжирі згинуло 276 осіб.

* В Голяндії, в провінції Гельдерн, вода прорвала дамбу та залила великі простори землі. 20.000 осіб, ратуючи своє життя, повтікало на дахи своїх будинків.

* В США уступив дотеперішній міністер внутрішніх справ.

* У Франції 10 березня відбудеться загальний перепис населення.

* Вісім фінських послів до парляменту з різних партій зажадало від свого уряду зірвати дипломатичні зносини з Еспанією Франка.

* Незабаром австрійські полонені мають бути відправлені з брітійського і американського полону до Відня.

* Статистичне бюро Метрополітен Лайф Інсюренс сповіщає, що протягом 1945 року при автомобільних нещасливих випадках у США згинуло понад 96.000 осіб.

* Американський лікар др. Ламберт Джовис винайшов ліки, що прискорить поріл дитини.

* Канада тепер мае 12.119.000 душ людности.

* Советські джерела подають, що шкоди, які спричинили німецькі окупаційні війська на Україні, дорівнюють 285 мільярдам крб.

Світозор Драгоманів.

Із спогадів про Лесю Українку

Творчість Лесі Українки та її літературна діяльність вже на протязі багатьох років була темами численних творів, статей і розвідок різних авторів. Але ми маємо дуже мало писань, присвячених Лесі Українці як людині, громадській діячці, другові й товаришці. Тим часом постать Лесі Українки така визначна, що потребує якнайбільшої уваги кожного свідомого українця, який шанує діячів українського народу. Правда, на підставі листування Лесі Українки та її творів можна створити собі досить правдивий образ про цю винятково людину, але образ цей буде неповний. Він потребує додатків від сучасників, які особисто знали нашу письменницю, були в безпосередніх зв'язках з нею, опостерігали її в повсякденному житті, працювали спільно з нею або за її порадами тощо.

Мені пощастило належати до таких осіб, і я мушу сказати, що зустрічі з Лесею Українкою в різні часи мого життя належали до найприємніших, які доводилося мені переживати. Ці зустрічі залишили по собі найглибші сліди в моїй свідомості не тільки тому, що Леся Українка доводиться мені двоюрідною сестрою, але й тому, що в її особі я мав людину, яка була носієм і краснописьменницькою виразницею ідей і ідеалів мого батька, якого я втратив, будучи одинадцятирічним хлопцем. Леся Українка, на руках якої помер Михайло Драгоманів, багато в чому замінила мені батька, бо перебуваючи протягом майже одного року під безпосереднім впливом і в найближчих відносинах з Михайлом Петровичем, вона багато сприйняла від нього й передала мені пізніше — ще до свого виїзду з Болгарії влітку 1895 році, а потім підчас нових зустрічей у Києві, на хуторі Зелений Гай (коло Гадяча на Полтавщині).

Перші мої зв'язки з Лесею Українкою відбулися в листовній формі, після того, як вона приїхала до дядька в Софію в 1894 році. Я тоді вчився в Парижі в початковому відділі ліцею (сполучена початкова й середня школа). Якось разом з листом від батьків я одержав також короткого листа від Лесі, де вона сповіщала, що приїхала гостювати до моїх батьків й по дружньому радила ретельно вивчати напам'ять французьких клясиків, бо хоч це може мені й тяжко, проте я колись не пожалую витраченого часу; писала, що й вона, хоч і не вивчае напам'ять клясиків французьких, дуже їх любить. Це заохочення глибоко впало в мою дитячу душу, бо я тоді ще не усвідомлював того, що вивчене напам'ять в молодших клясах мае бути матеріялом для висновків і оцінки думок авторів в старших клясах. Леся з листів моїх вихователів до батьків знала, що щотижня треба було мені вивчити певну порцію байок, монологів з творів Расіна, Мольєра, Корнеля, яких, як я пізніше довідався, добре знала Леся.

Ця увага до мене двоюрідної сестри, про яку я знав, що вона «пише вірші», піддала мені охоти вивчати їх, що задавали вчителі французької мови. Я відповів Лесі, що старатимусь бути знавцем, а якщо побачу її, то деще продекламую, бо на декламацію звертали в школі велику увагу.

Зустріч з Лесею відбулася влітку 1895 року, за місяць після смерти М. Драгоманова в околицях Софії, в малому сільці Владаї. Лесі не було вдома, коли я приїхав: вона пішла разом з моєю сестрою купатися в гірському потоці. Вона це робила майже щодня, коли була добра година, бо дуже любила воду у її цілющі, підбадьорюючі властивості, а також прогулянки в гірському оточенні, хоч тоді хвора нога її, в наслідок операції, нагадувала про себе, і Леся мусила ходити спираючись на палицю. Ми зустрілися на стежці, коли купальниці верталися додому. Леся Українка у відповідь на мое привітання французькою мовою відповіла мені словами знатної пані до свого пажа з п'єси Расіна «Лес Пляйдеурс». Вона знала, що перед виїздом з Парижу, де я вчився, я брав участь як паж у виставі, яку влаштував гурток ліцейської молоді. Я відповів належно, бо ще не забув своєї ролі. Зав'язалася дружня розмова. Леся розпитувала про Париж, про мою науку, батькових приятелів, у яких я тоді жив. Говорила вона добірною французькою мовою, чистою щодо вимови, не підбираючи слова, і раділа, що чуе від мене чисту паризьку вимову. Ми могли говорити зрештою тільки французькою мовою, бо іншою, крім болгарської, говорити я не вмів, хоч розумів добре українську й російську.

Місяць, який прожила ще у нас Леся після мого приїзду, пройшов під знаком найтеплішої дружби з нею. Вона була надзвичайно проста в обходженні зі всіма: і зі всією нашою родиною, і з нашими господарями, простими селянами, і з іншими, яких вона зустрічала підчас прогулянок. Леся за час перебування в Софії навчилася болгарської мови, ознайомилась з болгарською літературою, познайомилась з кількома болгарськими письменниками: прозаїком Іваном Вазовим, що доводився родичем чоловікові моєї старшої сестри, з поетом-сатириком Алеко Константиновим, поетом Петко Славейковим.

По неділях з Софії до нас приїжджали гості: чоловік сестри, що був професором загальної історії літератури у Вищому Училищі, зародку університету, його приятелі, студенти. Леся була діяльною учасницею в розмовах і спірках, що відбувалися переважно на острові, куди ми переносилися на цілий день, обідаючи й вечеряючи на свіжому повітрі. Там читали свої твори гості, читала дещо із свого і Леся, спокійно вислухуючи критичні уваги моєї сестри, її чоловіка та інших гостей. Я не дуже, розуміється, орієнтувався в тому, що говорилося, проте пам'ятаю, що часто суперечки мали палкий характер, особливо через болгарський південний темперамент. Пригадую, що Леся дуже цікавилася визвольною боротьбою македонців, про яку розповідали гості, серед яких бували й емігранти з Македонії, для якої Болгарія була п'ємонтом. Леся була значно спокійнішою: її уважно слухали.

В кінці липня 1895 року Леся Українка виїхала на Україну. Прощання було дуже тепле, не без сліз з обох боків, особливо з боку моєї матері, бо в тяжкі часи після смерти М. Драгоманова Леся була тою силою, що підносила моральну бадьорість нашої родини. Зокрема мене Леся різними способами підбадьорювала, розповідаючи багато й тепло про хлопців, вказуючи на нього, як на приклад, достойний наслідування, як на товарища, друга й учителя.

ПОЕЗІЯ ВОЛІ І ДІЇ

Так, мрія нас вела за океан,
до неї ми крізь пущі пробивались,
для неї ми терпіли тяжкі злидні.
Свята, величпа мрія,
що ніби люди можуть вільні бути...
Леся Українка.

Сімдесят п'ять років тому, 25 лютого (13 лютого ст. ст.) 1871 року народилась Лариса Петрівна Косач, яка пізніше під прибраним ім'ям Лесі Українки зайняла в українській літературі перше місце після Т. Г. Шевченка. Незрівняна сила і мужність поезії Лесі Українки, надзвичайно широкий діяпазон її творчого генію, глибока ідейність її високомистецьких творів, волюнтаристичний і бойовий дух її героїчної поезії — все це забезпечує творам Лесі Українки вічність і безсмертність. І кожне покоління знаходитиме в творах геніяльної поетки нові і нові цінності.

В «часи глухонімії», коли Україна конала під важким чоботом самодержавної імперіялістичної Росії, в часи загального занепаду залунав бойовою сурмою могутній голос мужньої поетки Лесі Українки. Це був несамовитий крик, справжній бунт проти того жахливого стану, в якому опинилась Україна, втративши свою волю і незалежність.

Ти в руїнах тепера, єдиний наш храм,
Вороги найсвятіше сплямили.
На Твоїм олтарі неправдивим богам
Чужоземці вогонь запалили...

Гостро картаючи безвольних і пасивних земляків за їх полохливість і рабську психологію, поетка виступає проти рабства:

Хто раб? Хто подоланий? Тільки той,
Хто самохіть несе ярмо неволі.

Ставши на шлях непримиренної ненависти до ворогів, Леся Українка закликає до рішучої боротьби, до повстання проти імперіялістичної самодержавної Росії:

Згадати тільки всі тяжкії муки,
Що завдали борцям за правду вороги,
Кому ж не стиснуться раптово руки
Від помсти лютої жаги?

Ще в дитинстві Лесю чарував не гордий лицар-переможець, а нещасний подоланий, який, почуваючи вже на своїм серці гострий спис грізного переможця, не здається, а завзято відповідає: «Убий — не здамся!» Це гасло непримиренности: «Убий — не здамся!» — стало гаслом на все життя Лесі Українки.

Справжній борець переживає
...велике щастя для ідеї,
І муку мрій, і смерти неминучий трагізм.

Героїчна боротьба українського народу за своє визволення вимагала від борців-героїв свідомої жертвенности:

Завжди величніша путь на Голгофу, ніж хід [тріюмфальний,
...Путь на Голгофу велична тоді, коли тямить [людина,
На що і куди вона йде, не прагнучи інших [тріюмфів...

Символами героїчної палкої любови до Рідного Краю і палкої ненависти до її ворогів, символами непереможної твердої волі до жертви для Волі Батьківщини є героїчні постаті Міріям («Одержима»), дівчини-революціонерки («Грішниця»), Іфігенії («Іфігенія в Тавріді»), Антея («Оргія») і т. ін. Конечну потребу саможертви в ім'я ідеї, жертви своїм життям для щастя і волі Рідного Краю розуміє Грішниця, яка заявляє:

«...Наша смерть
Научить інших, як їм жити треба!»

Гордий співець Антей не зрадив свою Батьківщину, своє рідне мистецтво.

Боляче відчуваючи чужинецьке ярмо на своїй батьківщині, Антей заради слави не йде служить чужинцям. Антей знає, що «переможець тоді похвалить, коли подоланий похилить чоло йому до ніг і порох поцілує з-під стіп. Антей не належить до тих мистців, що продають себе за гроші, що цілують пантофлю чужинця-переможця. Навпаки — він воліє краще вмерти, «але перед побідником ворогом не покоритись». І він задушує себе струною з словами:

«Товариші, даю вам добрий приклад!» У цім героїчнім образі вказано велику ідею відродження через смерть, ідею безсмертности волі через добровільну смерть тих, що її носять у собі!

Оспівуючи славні часи великих змагань народу за свою волю і незалежність, коли героїчна молодь — ця «сіль землі» —

Ішла на смерть, на згубу неминучу;

поетка, живучи в умовинах, коли «погасли всі вогні», коли настали «глухонімії часи», мріє про збройну боротьбу:

«Коли б то так судилося і нам
Спалити молодість і полягти при зброї!

Засуджуючи всякий компроміс і опортунізм, угодовську політику, Леся Українка устами своєї героїні Оксани («Бояриня») рішуче відкидає т. зв. «мирну політику»:

«Боялися розливу крови, а не подумали, що буде, як утихомириться все!» Вона бачить тяжкі наслідки цього «утихомирення»:

«...Зломилась воля,
Україна лягла Москві під ноги,
Це мир по-твоему — ота руїна?»

І Оксана приходить до висновку, що тільки «мушкетом та шаблею» можна успішно боротись за волю свого народу. Ніякі поразки не можуть спинити цієї боротьби. На історичному прикладі, взятому із історії боротьби шотляндців за свою незалежність в XIII—XIV. ст. (поема «Роберт Брюс»), Леся Українка переконливо доводить, що тільки героїчна наполегливість може забезпечити перемогу повстанців над своїм ворогом. Шість разів розбивали вороги шотляндців, але шотляндці не здавались, і на сьомий раз вони здобули перемогу і повернули своєму народові свободу і державну незалежність. Свою державу побудували вони на принципах народоправства, широкої демократії. Свобода політична, економічна і національна, свобода людини — свобода народу панує в шотляндській державі. Як справжні демократи, шотляндці проти імперіялізму, вони попереджають свого обранця шанувати свободу і сусідніх народів.

Поему «Роберт Брюс» написала Леся Українка під впливом М. П. Драгоманова, свого дядька і учителя, який прищепив Лесі широкі демократичні погляди, який сприяв тому, що

СЛОВО, ЧОМУ ТИ НЕ ТВЕРДАЯ КРИЦЯ...

Слово, чому ти не твердая криця,
Що серед бою так ясно іскриться?
Чом ти не гострий, безжалісний меч,
Той, що здійма вражі голови з плеч?

Ти, моя щира, гартована мова,
Я тебе видобуть з піхви готова,
Тільки ж ти кров з мого серця проллєш,
Вражого ж серця клинком не проб'єш...

Вигострю, виточу зброю іскристу,
Скільки достане снаги мені й хисту,
Потім її почеплю при стіні
Іншим на втіху, на смуток мені.

Слово, моя ти єдиная зброє,
Ми не повинні загинуть обоє!
Може в руках невідомих братів
Станеш ти кращим мечем на катів.

Брязне клинок об залізо кайданів,
Піде луна по твердинях тиранів,
Стрінеться з брязкотом інших мечей,
З гуком нових, не тюремних речей.

Месники дужі приймуть мою зброю,
Кинуться з нею одважно до бою...
Зброє моя, послужи воякам
Краще, ніж служиш ти хворим рукам!

25. XI. 1896.

Леся Українка стала «людиною і борцем», як справедливо зазначає Драй-Хмара.

Протягом усього свого життя Леся Українка залишилась вірною принципам волі і народоправства. Приїхавши до Відня 1891 р. «в інший світ — кращий світ, вільніший», Леся Українка з гірким болем пише до М. П. Драгоманова: «Мені сором, що ми такі невільні, що носимо кайдани...» Боротьба за Волю народу, за Волю людини є основним мотивом усієї творчости Лесі Українки.

«А я піду за волю проти рабства.
Я виступлю за правду проти вас!»

— каже Раб-Неофіт. За Волю б'ється Роберт Брюс, за Волю вмирає Грішниця, за Волю гине Антей і політичний засланець до Сибіру («Одно слово»), особистої волі і рівноправности прагне Йоганна («Йоганна жінка Хусова») і т. д.

Ще на початку своєї літературної діяльности поетка так зазначає мету свого поетичного шляху:

Я там братерство, рівність, волю гожу
Крізь чорні хмари вглядіти бажаю...

Із цих трьох принципів поетка найбільше шанує **Волю**:

Але переконання я здобула святе:
З принципів трьох найкращий
Єсть принцип — Ліберте!

Любов до України у поетки поєднана з сильним бажанням волі рідному краєві:

Вільні співи, гучні голосні
В ріднім краю я чути бажаю.

Пристрасне прагнення до Волі революційно настроєних передових людей свого часу, що не боялись ні тюрем московських, ні сибірських морозів, ні концтаборів, ні смерти, показала Леся Українка в своїй поемі «Одно слово». Героїчним борцем за волю мистецтва був Річард («У пущі»). Він — свободолюбивий мистець, «одважний, вільний і непримиримий, покірний тільки правді і красі». У своєму мистецтві він ставить основним завданням відобразити прагнення людства до свободи.

В одному із останніх творів («Камінний господар») Лесі Українки знайшла своє втілення ідея свободи індивіда взагалі, — свободи моральної, громадської, загальнолюдської. Через усю творчість великої поетки — від початку і до кінця — проходить ідея Волі, визволення. Ця «свята, велична мрія», мрія про Волю окрилювала величну творчість геніяльної поетки, надавала її творам енергійної мужности і сили і бойового завзяття. Поетка непохитно вірила в грядучу визвольну революцію:

Страшне повстане скрізь землі рушення,
І з громом упадуть міцні будови.
Великий буде жах, велике й визволення!

Поетка вірила в перемогу Правди над Неправдою, Волі над Неволею, вірила, що «спадуть всесвітнії окови

І правда лавром чоло уквітчає,
І згине зло, укриване віками.
В честь **волі нової** хвалу співець заграє
На **вільних** струнах **вільними** руками!

П. Оксаненко.

Тодішній настрій Лесі Українки яскраво висвітлює одне місце її листа до матері, Олени Пчілки. Леся писала 7-го липня 1895 року про смерть дядька: «Ти мені простиш, що я не пишу нічого, як воно сталося і як було потім, я не можу про се писати. Скажу тільки, що сталося то дуже швидко, в скілька мінут, і він був без пам'яти, так що не мучився, але перед тим останніх місяців два... Хто знає, може ми егоїсти, що хотіли затримати його при житті. Він поліг на полі чести, в останній день читав свою останню лекцію...

— Ну, годі! Ліпше скінчити! Бувай здорова, і, коли можна, не давайся тузі так страшенно. Власне **ми** повинні тепер мати владу над собою. Він научив мене, як люди терплять лихо і борються з долею!»

В прощальному вірші до молодшої дочки М. Драгоманова, писаному в день від'їзду — 31 липня 1895 року — Леся писала між іншим:

«Для мене, сестро, щастя не бажай
(Ми з ним чогось не можемо ужитись!)
Ти побажай мені одваги й сили більше
Сповняти той великий заповіт,
Що я несу з собою на Вкраїну...»

В цих рядках — вся Леся Українка. Леся — дочка, Леся — небога, Леся — сестра, Леся — громадянка, Леся — людина й Леся — Українка.

Пізніше, коли я підріс й ширші та глибші стали мої інтереси й коли ми знову стрілися з Лесею, живучи під одним дахом, я також глибше й ширше сприймав її благородну, людяну й товариську вдачу. Леся, підточена туберкульозою, приїздила, хоч і на короткий час, з Криму, Італії чи Египту до Києва або на хутір під Гадячем.

Вона і зі мною виконувала частину того заповіту, що привезла з Софії, де вона, як казала сама, «пройшла університетський курс». Лесі я завдячую розумний погляд на клясичні мови — латинську й грецьку, яких вона мене вчила, коли я знов зустрівся з нею. Вона казала мені, що так, як вона дивилася на ці речі, дивився й М. Драгоманів. Вона збудила у мене інтерес до літератури, радила, **що** читати й **як** читати. Майстерно вона вміла збудити цікавість. Це робила вона так, що відразу не почувалося впливу назовні: цікавість поставала наче в мені самому й лише пізніше усвідомлював я, що тут причиною є Леся. Так збудила вона в мені цікавість до суспільних наук, хоч з малих літ я ніби мав сильні нахили до техніки. Перші виступи мої в «Рідному краї», який редагувала Олена Пчілка, відбулися за заохотою Лесі Українки, яка виправляла мої переклади й дописи. Тодішні зустрічі з Лесею були справжньою систематичною школою: за Лесиними вказівками я докладно вивчав українську народню мову й працював над усталенням української соціяльно-економічної й політичної термінології. За порадою Лесі я взявся перекласти декілька статтей К. Кавтського з питань нації й національности. Наші зустрічі були для мене тим кориснішi, що Леся надзвичайно вміло вживала методу педагогічного «від відомого до невідомого». Цю надто цінну властивість Леся виробила собі, як вона сама казала, як підчас перебування в Софії, так і даючи приватні лекції французької, німецької й російської мови підчас свого перебування в околицях Каїру, куди за порадою лікарів Леся їздила майже що-осени й жила там зимою.

Літо, поки стан здоров'я Лесі не погіршився, вона проводила на хуторі Зелений Гай. Тут мені довелося ближче спостерігати Лесю й головне її невсипущу працю. У Лесі була власна кімната на вищому поверсі будинку. Вікна виходили на ріку Псло. Не раз, уже коли майже всі ляжуть спати, можна було бачити світло з вікна Лесиної хати: то образи, що творилися в Лесиній душі, як казала вона, «переходили на папір». Вона могла заснути й відпочити лише тоді, коли давала їм пристановище на папері. Інакше, казала Леся, це мука, не дають спати та все просяться назовні.

Не пригадую зараз точно, котрого року це було, але була це радість для Лесі й всіх мешканців. Вони майже не розлучалися й не раз до пізнього вечора можна було чути їх тиху розмову, коли вони лежали серед близьких дубків на гамаках. Бували між ними такі розмови і після обіду, тоді молодші могли брати участь в тих розмовах, що точилися навколо питань сучасности: літературних, освітніх та суспільно-політичних. Надвечір часто їздили човном по Пслу вниз — до розкішних старих лісів с. Великі Будища. Іншим разом ми висідали на левади. До нас збігалися діти, іншим разом підходили дорослі. Вони знали про Лесю, любили її й охоче з нею розмовляли, бо вона вміла ласкаво до них заговорити, розпитати, без панської вищости, просто й сердечно, як із рівними їй. Дітям Леся розповідала казки, задавала загадки, чим вони дуже тішилися.

До Лесі часто приходили з околишніх сіл селяни. Пригадую такий випадок. Один селянин дуже захоплювався релігійними думками Льва Толстого, яких не поділяла Леся, хоч цінила його як письменника. Вона порадила тому селянинові поїхати до Толстого у Ясну Поляну, щоб побачив, як на практиці він здійснює свою проповідь. Це було на початку літа. Довго після того не приходив цей селянин. За якийсь місяць він знов прийшов. Але... але вже ніякого захоплення філософією Толстого в нього не було: він не то що розчарувався, а просто зненавидів великого письменника, закидаючи йому лицемірство, нещирість тощо.

Леся підтримала його, сказавши, що тільки той проповідник є справжній проповідник, у якого слово не розходиться з ділом.

На закінчення цих далеко не повних спогадів, обмежених через брак місця, треба підкреслити надзвичайну людяність й простоту обходження Лесі Українки, особливо щодо «найменшого брата». У мене зберігся лист Лесі до мене, написаний скоро після повернення з Болгарії на Волинь, в село Колодяжне. Леся просила не гніватися на неї за те, що скоро не відповіла мені. Причиною було те, як вона писала, що вона була дуже зайнята в хатньому господарстві, а також мусила доглядати кількох хворих на тиф селян, яких треба було одвідувати іноді і вночі. Ця людяність була одною з головних рис Лесі Українки.

Одного терпіти не могла Леся Українка — це брехні й лицемірства. Коли їй про щось подібне розповідали, то звичайно вона реагувала таким «ет» й характерним жестом руки.

Натомість вона високо цінила й поважала дядька. Це вона не раз показувала й висловлювала співбесідникам. Вона це засвідчила в листі до Ольги Кобилянської, писаному в 1899 році. Вона писала: «дуже багато завдячую йому в моїх поглядах на науку, релігію, громадське життя і т. ін. Коли б він був жив довше, то може з мене вийшло щось ліпше, ніж я тепер, а так — буде, що буде!»

Л. Українка в обороні гідности літератури

Поданий нижче «Голос з Росії одної вуʼязненої», що його написала Леся Українка в 1896 році з приводу урочистої демонстрації французьких письменників, яка відбулася у Версалі з нагоди укладеного між Францією й царською Росією союзу. Проти того союзу протестували тоді й найпоступовіші представники тодішнього французького громадянства, а також поступові, опозиційні до царату кола Росії.

Протестувала й Леся Українка. Вона подала свій голос, надіславши те, що написала, закордон — до вдови Михайла Драгоманова в Софію з проханням переслати до редакції французького часопису «Ля Реформе» або «якої іншої французької газети чи журналу радикального чи соціялістичного напрямку», — як писала Леся Українка. «Да, были хуже времена, но не было подлей!» — писала в листі до дядини Леся Українка. — А все таки мені хочеться, щоб з Росії дійшов хоч один протест проти такої профанації поезії і хисту, якої допустилися французи сей рік у Версалі».

Чи був надрукований «Голос» Лесі Українки — невідомо, але він безперечно є важливим історичним документом, який писала громадянка, людина й письменник, що високо держала прапор волі й людської гідности.

Подаємо «Голос» у перекладі на українську мову з французької, що зберігся разом з оригіналом в листуванні Лесі Українки.

ГОЛОС З РОСІЇ ОДНІЄЇ УВ'ЯЗНЕНОЇ

Маленька поема в прозі, присвячена поетам і артистам, що мали честь привітати імператорське російське подружжя в Версалі.

Великі імена і гучні голоси. Їхня слава лунає на цілий світ... Видима річ, слабенький спів одної невільниці не матиме такої сили, щоб привернути увагу тих величних піїтів, увінчаних лавровими та трояндовими вінками. Але ми інші, бідні ув'язнені поети, ми звикли до пісень без відгомону, до нездійснених прохань, до марних проклять, до безрадних сліз, до приглушених стогонів. Все можна стримати, за винятком голосу душі, — він дасть себе почути і в дикій пустелі, і серед натовпу, і навіть перед царями. І чоло, що ніколи не зазнало лаврів, не менш горде, не менш чисте, воно не потребує лаврів, щоб ними прикрити якесь безчестя. І голос, що ніколи не збуджував луни в золоті, не менш вільний, не менш щирий, він не потребує славних тлумачів, щоб бути добре зрозумілим.

Дозвольте ж нам співати. Пісні — це ж єдине наше добро, бо все можна злущити, за винятком голосу душі.

Ганьба лицемірній лірі, улесливі струни якої наповнювали акордами залі Версалю. Ганьба чаклуванню зрадливої німфи, яка з хаосу віків викликала морок. Ганьба вільним поетам, які перед чужинцем дзвенять ланцюгами своїх добровільно накладених кайданів. Неволя ще огидніша, якщо вона добровільна. Ганьба вам, актори, коли ви блюзнірськими устами вимовляєте велике ім'я Мольєра, який колись своїм уїдливим глумом підточував жахливого велетня, що його створив для Франції небіжчик король-сонце. Привид цього короля, такий блідий напередодні, почервонів від радощів, слухаючи ваших пісень у місті Парижі, цьому царевбивчому місті, кожний камінь якого кричить: «геть тиранів!!». Біда старовинним містам, що їх запліснявіле каміння, іржаві ліхтарі та тісні площі є великими промовцями і не вміють мовчати!..

Добрі французи, заведіть нашого царя подалі від цього міста привидів, до Шальону, до Тріянону, все одно куди, але подалі, бо тут у кімнатах Антуанети і Людовика лихі кошмари можуть порушити його спокій після такого триюмфу, після таких жертв, що устилали дорогу його колісниці Цезаря, яка проїздила по мертвих. Чи даремно після вашої сполошеної Марсельєзи співано найсумніший приспів: боже, царя храни!

Добре ж будуйте міст, що має з'єднувати народи, хай не буде він менш міцний, ніж ті старовинні царські розкішні мости в Парижі, — з Москві! Вони ж добре витримали невгамовний танець позбавленого кайданів натовпу, підбурюваного ненавистю, озвіреного пожежами. Подбайте ж, щоб ваш міст не завалився, бува, підчас одного з цих днів великих народних балів, воєн чи революцій, цих блискучих маскарадів.

Великі поети, великі артисти, яка ж прекрасна машкара прикриватиме ваші знамениті обличчя підчас цих великих свят? Який саме буде ваш костюм — якого віку, якого стилю, — що вас прославить підчас цих шалених днів? Щождо нас, таких невідомих, незнаних тепер, яких великі світу цього не зволять навіть помічати, ми підемо без машкар у ці страшні дні, бо залізні машкари не зможуть замінитися на лицемірний оксамит.

Чи ви знаєте, славетні побратими, що таке убозство, убозство країни, яку ви називаєте такою великою? Це ж ваше улюблене слово, це бідне слово **велич**, смак до величного, природжений французам. Так, Росія велична, росіянина можна заслати аж на край світу, не викидаючи поза державні межі. Так, величезна Росія, голод, неосвіченість, злодійство, лицемірство, тиранія без меж, і всі ці великі нещастя величезні, колосальні, грандіозні! Наші царі перевершили єгипетських своїми нахилами до масивного, їхні піраміди високі і дуже міцні, ваша Бастилія була ніщо в порівнянні з ними. Приходьте ж, великі поети, великі артисти, подивитися на велич наших бастильських, зійдіть з естрад, здійміть свої котурни й огляньте вашу прекрасну в'язницю. Не бійтесь, побратими, в'язниця поетів, що люблять волю, батьківщину і нарід, не така тісна, як інші місця ув'язнення, вона простора й її славне ім'я — Росія! Поет може там мешкати і навіть безпечно, втративши тільки ім'я або втративши все.

Живіть же спокійно, побратими прославлені вашими великими іменами. А ти, французька музо, вибач співачці-невільниці, позбавленій імени. Все таки я менше тебе зневажила своєю убогою прозою, ніж твої вільні друзі в своїх прекрасних улесливих віршах.

Ув'язнена.

УНІВЕРСИТЕТСЬКІ КУРСИ В АВГСБУРЗІ

При українському таборі в Авгсбурзі відкрито університетські наукові курси. Лекції цього нового навчального закладу, який основники скромно назвали «курсами», своїм характером близько стоять до нормальних університетських викладів.

Очолює університетські курси ректор проф. Куріцний. Серед викладачів зустрічаємо ряд визначних науковців, як проф. Д. Дорошенко, проф. Л. Біленький та ін.

Навчання на історично-філологічному факультеті почалось лекцією проф. Л. Білецького (з історії укр. літератури), яку прочитав 4-го лютого, зразу ж після урочистого відкриття курсів.

18-го лютого почав свою працю факультет природничий. Щоденно відбувається 4 академічні години. Крім того, заплановано цілий ряд семінарів на різні теми (творчість Т. Шевченка, творчість Лесі Українки та ін.).

Треба сподіватися, що з часом університетські наукові курси перетворяться на справжній університет. Великі труднощі стоять на перешкоді, але висока кваліфікація професорського складу, нестримний потяг до науки у нашої молоді та підтримка збоку УНРРА дають запоруку, що всі труднощі будуть переборені.

—ко.

Вечір літератури й пісні в Карльсфельді

Заходами мюнхенської спілки письменників і журналістів у великій залі карльсфельдського табору дня 16. 2. ц. р. відбувся великий концерт слова й пісні. На вступі письменник **Юрій Косач** виголосив промову про 25 років української літератури на чужині. Прелегент, посилаючись на слова Т. Шевченка, обґрунтував твердження, що українські творці на чужині й за першого періоду, в двадцятих і тридцятих роках нашого віку, й нині зуміли зледіяти на чужині «другу Україну» й «другий Дніпро», свою духову батьківщину й у службі для неї та для кращих ідеалів вселюдськости дати визначні твори. З черги Ю. Косач переглянув усе надбання нашої поезії й прози на чужині, які за першого періоду визначені іменами Ю. Дарагана, О. Стефановича, Е. Маланюка, Ю. Липи й О. Ольжича, а в другому цілою низкою імен старших і молодших творців. Служіння громадськості, спорідненість із філософськими течіями сучасного заходу та брунькі нового гуманізму — ось притаманності сучасного українського письменства на чужині. Ю. Косач прочитав розділ із своєї великої історичної трилогії «Патріот», провідною ідеєю якої є свобода й участь українців у боротьбі за здійснення її на переломі 18 і 19 ст.

Декілька пісень зі свого репертуару відспівав з успіхом відомий співак Р. Антонович.

Артисти Починків і Колосів з великим темпераментом і зрозумінням читали уривки з творів О. Олеся, Е. Маланюка (Балада про Тютюнника) і О. Бабія.

З інших авторів виступали: **Т. Курпіта** — лірика й зразки палкої, гнівної громадської поезії — так притаманної цьому авторові, **Б. Нижанківський** — з уривком глибокої й чіткої поеми почувань «Прірва», написаної ще на вигнанні, два талановиті фейлетоністи **І. Мовчан** і **Р. Каролин** та в кінці із зразками своєї любовної лірики виступила **Т. Сорока**. Треба сказати, що ці три останні виступи якнайкраще прикрасили б вечір поезії десь у приватному колі, ніж тут, на поважному й масовому вечорі. Добре було б, якби на майбутнє такі ляпсуси не разили слухачів, які з увагою й пошаною до рідного слова прослухали цей загалом вдалий виступ мюнхенських гостей.

УНІВЕРСИТЕТ УНРРА В МЮНХЕНІ

Мюнхен. Зорганізований УНРРА-ою університет для примусово виселених осіб у Мюнхені розпочав працю на технічному, сільськогосподарському і природничому відділах. На ці відділи записалося 700 студентів, які вже іматрикульовані. Впродовж першого семестру, що триватиме три місяці, розпочнуться ще виклади на медичному, філософському і правничому факультетах, а загальне число професорів в університеті збільшиться до 200, студентів — до 1500. Ці всі професори і студенти належать до 13 різних національностей. Виклади відбуватимуться тимчасово німецькою мовою.

* Відомий письменник Бернард Шов звернувся до британського уряду, щоб визначив спеціяльну комісію знавців для вироблення алфабету та встановлення фонетичного правопису.

НАШІ ВТРАТИ

† Др. Степан Шухевич

Отаман УГА, визначний український адвокат і громадський діяч зі Львова, помер дня 6. 6. 1945 р. в лікарні в Амбергу (Оберпфальц), на 69-тому році життя, похований на цвинтарі в Амбергу.

На цілій Україні, а зокрема на західніх її землях, бл. п. др. Ст. Шухевич добре відомий. Його професійна й громадянська праця тісно пов'язана з історією громадського й політичного життя українського народу в межах передвоєнної Польщі. В численних політичних процесах Він, др. Володимир Старосольський, др. Мар'ян Глушкевич та інші наші визначні оборонці з повною посвятою боронять своїх клієнтів, вкладають ціле своє юридичне знання, ерудицію та досвід на користь молодих людей, яких доля посадила на лаву підсудних. Коли в р. 1918 закінчилася перша світова війна, др. Шухевич ділить як отаман долю УГА, разом з нею переживає її славу. Крім своєї тяжкої відповідальної щоденної праці, Він залишив декілька творів, які уславили Його як доброго оповідача та мемуариста. «Гіркий то сміх», капітальні «Спомини» з українських визвольних змагань в 5-тьох томах. Чимало статтей-спогадів вмістив Він у журналі «Червона Калина» та різних українських газетах у Галичині. Друга світова війна не застала Його у Львові. Арештований і вивезений польською адміністрацією у другій половині серпня 1939 р. до Кобриня, перебув там аж до приходу німецької армії. Звільнившись, переїздить на короткий час до Берліну, а звідти до Кракова, де провадив адвокатську канцелярію, обороняючи українців на розправах перед німецькими судами. Тут розпочав писати свій великий твір «Історія українських процесів», який згодом, по прилученні Галичини до т. зв. Генеральної Губернії продовжував у Львові аж до 1943 р. Одначе, коли гестапо почало переслідувати українців, масово їх арештовувати, розстрілювати та вивозити, др. Шухевич спалив з болем серця цей свій капітальний твір, побоюючися, щоб він не став джерелом для гестапо до ще завзятішого переслідування. В жовтні 1944 р. переїхав до містечка Кецтінг у Баварії. Тут захопила Його люта зима, яка чимало пошкодила Його здоров'ю, уже й так підірваному останніми переживаннями. Др. Шухевич простудився, захворів на грипу, з якою прийшли різні ускладнення. Др. Шухевич таки в лікарні помер. Один з Його синів, який приїхав до Амбергу забрати батька додому в Кецтінг, застав Його на смертній постелі. Українська емігрантська колонія в Амбергу влаштувала Небіжчикові похорони, складаючи Його тлінні останки на місцевому цвинтарі.

Вічна Йому пам'ять!

МАЛЕНЬКИЙ ФЕЙЛЕТОН

Хатинка Дядька Хоми

Потрапив я ненароком на літературний ярмарок. Письменників там збілося — сила-силенна. Хоч греблю ними гати. Кричать, бідні, як на живіт, лають один одного, а завіщо лають і чого кричать — розібрати неможливо. Може вони, письменники, і знають, за що лаються, але я, сторонній, нічого не второпав. Слухав я, слухав та вже й тікати наставився. Коли це один письменник у спідниці як не гаркне: «Пишімо про українську хатинку дядька Тома!..». «Еге! — думаю. — Того вони й лаялись, що не знали, про що писати...»

Пішов я звідти, а ота хатинка дядька Тома з голови мені не йде. Так цілий день і проходив із хатою в голові. І вночі спати не міг — все мені хати та дядьки вусаті і безвусі. «І чого воно, — думаю, — отака нечисть у голову лізе? Я ж не письменник...» А далі: «А може — спробувати? Про хату, так про хату. Напишу — дасьбі і в письменники пролізу».

Пішов паперу купити. Заходжу до кімнати, де його продають, і тут мені думка до голови стрілила: «Агі, чоловіче! Маєш тут готову дядькову Томову хату. А українська вона напевно, бо в українському таборі. Отож, сідай та пиши.

Питаю, як господаря звати. «Хома», — кажуть. «От, добре, — зрадів я. — І ім'я підходяще: «Хатина дядька Тома» і «Хатина дядька Хоми» звучить майже однаково. Значить, не доведеться брехати, називаючи дядька Томом, коли він насправді Іваном або ще якось так зветься...»

Думаю отак собі, аж тут і сам пан, чи то пак — дядько Хома підходить. Спитався, чого собі бажаю, та й пішов паперу для мене шукати. А я тим часом на всі боки зиркаю, — мало мені очі не повилазять — щоб встигнути усю хату докладно оглянути.

Чого-чого тут тільки немає! Перше — ліжок до біса, та не простих, а поверхових. А головно — на одному ліжкові краму різного купа лежить. А під ліжком ще більше.

У мене очі так і забігали, вже й про папір забув. «Ото, — думаю, — дурень! Не знав, де того добра шукати. Накуплю ж тепер жінці та дітям гостинців. Їй-бо, марок із десять викину, не пошкодую».

Затиснув гроші в кулаці, та й питаю, чи можу щось купити. «Алеж прошу!» — відгукнувся дядько Хома. Так ввічливо та лагідно, що я аж посміхнувся.

Тяжко було вибирати. І те гарне, та й друге не гірше. Попався мені в руки гребінець.

Питаю, що коштує. А Хома й каже: «Для Вас, пане, всього десять марок. Іншому б за такі гроші не дав — а Ви мені дуже сподобалися...»

«Аж десять?!» — перепитав я.

А він продовжує: «Може, ще що хочете? Дешевше, як у мене, ніде не купите... Ось камінці для запальнички — залізо від них займається. По дві марки. Папір для цигарок, такий, що і тютюну до нього не треба — по п'ять... А може, — дискретно нахилився Хома до мого вуха. — Може, парфумів французьких, ще з-перед війни. П'ятдесят». І з цими словами він підніс мені до носа пляшечку завбільшки з мизинець. Подивився я скоса на свої десять марок та й устромив їх знову до кишені. А дядько Хома, як соловей, співає, все нові та нові дорогоцінності витягає. Я ж задкую потроху до дверей, а тоді як не чкурну... Тільки закурило...

Біжу сходами, а дядько Хома мене вслід по-московському лає, мовляв, тільки час йому дорогий забрав.

Добіг я додому і аж тут побачив, що забув паперу купити. «А, може», воно і краще так! А то мусив би писати про хатинку дядька Хоми... Хай йому біс, не хочу. Ще подумають, що то я про свою, та до суду за спекуляцію віддадуть. Та, мабуть, це й не та хатинка, що за неї письменники лаялися».

Лютий, 1946.

—ко.

СВЯТО КРУТ

В таборі Вайсенбург 28. І. відбулося свято Крут, де над оздобленою зеленню могилою о. Бойко відправив панахиду, а. п. Л. Іщук промовив до численної громади українців. Потім у залі відбулася вечірка з співами й деклямаціями школярів та промовою мгра Бойка.

Permitted by authority of Military Government, November 1945

Редагує Колегія. — Видає Спілка «Українське Мистецтво», кооператива з обм. порукою в Регенсбурзі. — Адреса Редакції і Адміністрації: Regensburg, Ganghofersiedlung, Block X, Wohnung 217.

Satz und Druck: Mittelbayerische Zeitung, Regensburg, Kumpfmühler Straße 11

РОЗШУКИ:

Гладкова Петра, Віктора та Миколу — сестра Гладкова Клавдія. Регенсбург, Гангоферзідлюнг, бльок 10/217, адм. «Слово».

Марію Жигалко — Федір Габелко. Регенсбург, адм. «Слово». (1—1)

Лихва Іван, село Викоти, пов. Самбір. Ірина Коваль, с. Береги Долішні, пов. Сянок. Відгукніться на адресу: Коморовський Йосиф, Мюнхен, Фрайман, СС-казерне, бльок В, Ш. 24. (1—1)

Дочку і зятя Недзельницьких Катерину і Володимира — Еременко Ірина Петріяна, Мюнхен, СС-казерне, бл. Б. Ш/23. (1—4)

В'юна Якова — В'юн Галина. Мюнхен, Дахауерштрассе 9/П. (1—1)

Яцьковського Ярослава — брат Богдан, Мюнхен, Крайбургерштрассе 20. (1—1)

Братів Антона і Мирослава Дубасів — Степан Дубас, Пляттлінг, Грабенгассе 295 бай Йоп. (1—1)

Дружину Клавдію П. Сахненко — Трохим Сахненко, адм. «Слово». (1—2)

Сестру Феник Ніну — Ревенко Оксана, Китцінген, Фасфабрік. (1—3)

Лазаревича Тараса — мама Лазаревич Степанія. Регенсбург, Ріхард Вагнерштр. 8. (1—2)

Рабія Ярослава, Левкового Стефана, Василя, знайомих — Рябий Евстахій, Карлштадт, Кофрітгассе 445. (1—2)

Жінку з дитиною Бондаренко Катерину Загорулька Миколу — пошукує Бондаренко Степан. Укр. табір Ульм. (1—1)

Сина Михайла Піхо, останньо в Мінсінген. Відомість про нього прошу надіслати на мою адресу: батько Піхо Антін, Вальбургкірхен кр. Пфаркірхен бай Ентголлнершрайнер, Нідербаерн. (1—2)

Синів Герцик Йосифа і Евгена (Алтгорн—Гамбург) — Герцик Іван. Вальбургкірхен (Малергане) Кр. Пфаркірхен, Нідербаерн. (1—2)

Калета Евгенюша — сестра Катажина Калета-Спачинська. Міттертаіх, польський лагер. (1—1)

Івченко Елеонору, 18 років, останньо в березні перебувала в Пітніц-Домгартен (Померанія). 2) Дзюбенко Сергія-Іваниченко Юрко. Адм. «Слово». (1—2)

Сина Володимира нар. 1926 р. в селі Настасів, Тернопільського повіту — Колодій Михайло, Укр. табір, Інгольштадт. (1—5)

Рідних та знайомих — Евлахов Іван. Нідергекінг, Ландау/Ізар. (1—1)

Василя Гриніва зі Львова, який мешкав при вулиці Казимирівській 3 — брат Теодор Гринів, Карльсфельд біля Мюнхену, укр. табір, барак 9, мешк. 11. (1—1)

Писарева Зиновія і Тадея — мати Писарева Юлія і Нуся Гнатишин. Адм. «Слово». (1—2)

Рідних та знайомих з Палагиче (Товмаччина) — Остапчук Петро, Пільвайхе 13 бай Пляттлінг. (1-1)

Знайомих з Делятина — Клоніщак Юрко, Пільвайхе 13/Пляттлінг. (1—1)

Оруна Мирона — Кіпаль Володимир, Авгсбург, Зоммерказерне бл. 1/110. (1—1)

Сина Зекунова Івана — батьки, Гольштадт № 231, Бец. Бамберг. (1—4)

Заруму Богдана — Лескін Михайло. Мюнхен, Ауерфельдштр. 7/о. (1-1)

Сина Богдана Граба (1928) — Граб Михайло, Ноймаркт, Опф, Дурхгангслагер. (1—2)

Лисенка Володимира М. — батько, Бамберг, Гаунштадт, Гавптштр. Фабрік-Бау 13. (1—1)

Сестру Линник Марію і зятя Івана Линника — Стрибко Ірина, Мюнхен, лагер Карльсфельд, барак 9/6. (1—1)

...ря і Льва Козана — батько А. Козак, Фірстенцель, Пассау. (1—1)

...роненка Миколу — батьки, Карльсфельд бай Мюнхен, лагер ДП. (1—1)

Сина Чубко Бориса (в 45 р. виїхав з Комотав в район Пассав разом з Гаржовським із Сокаля і Погорецьким зі Львова. Хто що знає про їх долю, повідомити ласкаво: Чубко Галина, Ганновер, Мекернштр. 9, Камп «Лисенко». Бл. 5 а, кімн. 21. (1—1)

Своїх братів — Михайло Крупський, Штравбінг, Іттлінгерштр. 20. (1-1)

Грицька Сеника з Маркополю — сестра Марія Сеник, Ноймаркт, Дурхгангслагер, бл. 13. (1—1)

Рідних: Малькевич Миколу, матір Малькевич Паланю та знайомих — Малькевич Микола, лагер Віндішбергердорф, пост Котмаісслінг б/Хам. (1—1)

Миколу Максимовича Герасимова — тесть, теща і Надя, Регенсбург, адм. «Слово». (1—1)

Батьків Теофіля і Марію Яримовичів і сина Зоряна, які останньо перебували під Берліном — Надія Радкевич. Укр. лагер, Карльсфельд бай Мюнхена. (1—1)

Родченко Ірина з Білорусі 60 літ, шукає своїх дітей: Олександра (1914), Мотрону (1919) і Мотрону (1925) Родченків з Заполя. Пляттлінг, Шлахтгауз, Штандлмаєрбараке. (1—1)

Сина Кардашевого Бориса — Кардашева Віра, Бамберг, Вейсенбургштрассе 10, укр. лагер УНРРА 6, кв. 44. (1—1)

Лужницького Теодора — Олексій Максимець. Адм. «Слово». (1—2)

Своїх друзів — Дігінь Михайло, адм. «Слово». (1—2)

Чоловіка Цимбалюка Сергія — Цимбалюк Олена, Фюрт ін Бау, Маріенштр. 4/I. (1—2)

Дружину Ярусевич Марію — Ярусевич Петро. Укр. табір, Зоммеказерне. Авгсбург. (1—2)

Дружину Безносюк Софію — Безносюк Володимир, Авгсбург, Зоммеказерне, укр. табір. (1—2)

Хто знає що про долю Ярослава Флорчука хай ласкаво шле відомість на адр. укр. табір Міссбах, крайс Баерн для Н. К. (1—1)

Подайте вістку про Дзюбановських: Григора з Пійла, Михайла і Ірену з Тернополя — др. Коритовський, Ліндау (Боденсее) Гавптштр. 52. (1—3)

Сина Івана Романа (1926) — Сілецька Стефанія, Ашаффенбург, УНРРА, лагер Лагарде, Вюрцбургерштр. (1—1)

Жінку Терентієву Фаїну з 2 дітьми: Іваном та Неонілом (останньо перебували крайс Бітерфельд) — Терентєв Епіфан, Нідеркальбах 2, через Нойхоф, Крайс Фульда. (1-1)

Рідня в Канаді пошукує адресу п. В. Скорупського, який літом 1945 р. проживав в околиці Браунау, Обер остерайх. Відомість склати на адресу: Рома Добжанська, Фельбург/Опф № 42, бай Утц, Крайс Парсберг. (1—1)

Бруханського Василя — брат Бруханський Степан, Пассав, Розенав 32. (1—1)

Рудковського Бориса — мати Рудковська Оксана. Пассав, Інштр. 12. (1—1)

Гаврилів Іван, Кравчик Михайло, відгукніться на адресу: Гаврилів Іван, Мюнхен, Фрайман, СС-казерне, бльок Б, Ш. 24. (1—1)

Шульгу Петра — дружина Шульга Анна. Пассав, Шіспляц. (1—1)

Гамагу Михайла — батьки Гамага Василь і Марія, Пассав, Шіспляц. (1—1)

Братів: Пальчик Костю і Івана, племінників: Пальчик Семена і Івана, Сухового Федора, Іщенко Івана, Могилатова Юхима — Пальчик Іван, Пассав, Інштр. 12. (1—1)

Руденко Кузьму — дружина Руденко Ліза. Пассав, Шіспляц. (1—1)

Любов Мерхель з Любанських — батьки. Хто знає адресу, ласкаво просимо повідомити: Дмитро Любанський, укр. лагер, Швайнфурт. (1—2)

Манько Дуню — чоловік Манько Павло. Вайсенбург, Ягнштр. укр. лагер. (1—1)

Сина Мирона, Ярослава та дочку Ольгу — Стахнів Василь, Карльсфельд, кухня. (1—1)

Сина Зиновія — Роман Світенко. Карльсфельд, барак 2/27. (1—3)

Брата Фльоріяна — Евген Аверський, Карльсфельд, бл. 1/17. (1—3)

Доньку Марію — Никифоров Авраам. Укр. табір УНРРА, Швайнфурт. (1—1)

Карла Костирка з його дітьми Андріяном і Оксаною та гр.-кат. свящ. Антона Костирка — сестра Клементина Зозулева. Регенсбург, Гангоферзідлюнг, бл. VII, мешк. 172. (1—2)

Брата Василя 1922 та вуйка Дідика Григорія 1912 — Калиниченко Анатолій, Ландсгут, укр. табір «Ніколаусшуле». (1—1)

Синів: Леоніда 1926 та Альфреда 1928 — батько Гас Леоніл, Гагельсбергергоф № 4. (1—1)

Степаненко Олександра та Валентину — вуйко Олесь та Оксана Ц—ко. Прошу сповістити адресу на редакцію «Слово», Регенсбург (1—4)

Брата П'ятницького Миколу — П'ятницький Зиновій, Регенсбург, Гангоферзідлюнг, бл. 4/98. (1—4)

Ігнатенко Нечипура — П'ятницький Зиновій, Регенсбург, Гангоферзідлюнг, бл. 4/98. (1—4)

Синів: Гарника Анатолія 1923, Вадима 1925 — мати Гарник Марія Прошу хто знає про них, повідомити на таку адресу: Ашаффенбург укр. табір «Лагарде», бл. 2/34. (1—3)

Марію Кучеренко та Ленько Шуньо — батьки. Хто що знає про них, прошу повідомити на адресу: В'язовіченко Настя; теам 133, УНРРА бл. Е. кімн. 2, Амберг, Баерн. (1-1)

Яловега Івана — Яловега Віра, Амберг. Вільгельмказерне, бльок Ф. № 26. (1—1)

Тамару Потелицьку, Романа Богача, Михаська Савчука, Марію Крупько, Галину Грабцеву — Сабаль Іван, Вайден/Опф., Бангофштр. 3/I. (1—3)

Брата Перепелицю Петра — Перепелиця Дмитро, Танкгольцфабрік, Маркте б/Інн, кр. Альтеттінг. (1-2)

Надію Пігіда з Венгрії — батьки, Регенсбург, адм. «Слово». (1—3)

Племінника — Мотря Пискарьова, Регенсбург, адм. «Слово». (1—5)

Тимчика Олександра — батько Тимчик Сава, Ашаффенбург (Баварія), Вюрцбургерштр., Лагардеказерне, бл. 3, лагер УНРРА. (1—1)

Лушпинського Мирона (останньо копав окопи в Бранденбурзі — Бартольд Уптернегмер — Бреслав) — Ярослава Лушпинська, Швайнфурт, УНРРА, Камп 196, шпиталь. (1-5)

Сина Данилка Василя та знайомих — Данилко Іван, Мюнхен, Фрайман, ДП центр, СС-казерне, бл. В/ІІ, мешк. 15. (1—2)

Павлюх Степана, Макарець Василя — брат Макарець Антін, Мюнхен, Фрайман, ДП центр, СС-казерне, бл. Б. Ш, мешк. 15. (1—2)

Брата Дністряна Семена з Лімоції та знайомих — Дністрян Василь, Мюнхен, Фрайман, ДП центр, СС-казерне, бл. В Ш, мешк. 15. (1-3)

Брата Питяка Василя з Хащова та знайомих — Питяк Петро, Мюнхен, Фрайман, ДП центр, СС-казерне, бл. Б Ш, мешк. 12. (1—3)

Леоніда Миронова та Клеру Балацьку — В. Корсун, Зельбертінг 57, пост Вайбгаузен через Траунштайн (Верхня Баварія). (1—1)

Бурлаку Івана та Ігоря Руденко Іван, Муттенгаммер № 1, Рудертінг, Пассав. (1—2)

Сина Всеволода та кревних: Лещишина Івана (1926), Королика Мих. (1924) і Вівчара Мих. (1923), останньо Лінген — Ольденбург — Лещишин Григорій, Крайбург, Штадлагер, барак 18, бец. Мюльдорф, Баерн. (1—3)

Сина Василя з дружиною Настею — Назаренко Петро, Мюнхен, Фрайман, СС-казерне, бл. 13/І, мешк. 15. (1—2)

Братів Рогатинського Романа, Ярослава і Юліяна — сестра Стефанія з ріднею. Бамберг, Катерінерштр. № 8. (1—3)

Гаврилюка Ілію, гімназійного професора з Коломиї, рідних та знайомих — Гаврилюк Михайло. Постляйтцаль 16, Штікельс біля Фульди, Кургессен. (1—2)

Зеленського Федора — Паливода Олександр, Розенгайм, Інштр. 43, км. 51. (1—1)

Підорвана Луку — Паливода Олександр, Розенгайм, Інштр. 43, км. 51. (1—2)

Хто знає про долю або місце перебування Дениса Барановського, прошу сповістити: др. Роман Барановський, Мюнхен, Штюрцерштр. 22 (1—3)

Василя Кривлюка, Антона Давидюка і о. Евгена Міляшкевича — Іван Ситник. Укр. табір, Байройт, Леопольдказерне. (1—3)

Сина Олексу — Василь Ковалишин, Фільсек УНРРА лагер б/Амберг. (1—3)

Григорія Маційовського (1928) з Завидович, останньо в Берліні — Маційовський Евстахій та Зофія Петричка, Карльсфельд, бл. 9/7, Мюнхен 68. (1—4)

Ігоря Мартинюка — др. Іван Мартинюк, адм. «Слово». (1—4)

Хом'яка Юрка — батьки, Ерланген (Баерн), Ессенбахерштр. 21/I, Інокентій Хом'як. (1—2)

Горошка Евгена — сестра Марія, Ерланген (Баерн), Ессенбахерштр. 21/I.

Лиманюка Юрка — батьки й сестра Ірена, Ерланген (Баерн), Ессенбахерштр. 21/I.

Гаспарик Миколу (останньо в Цегендорф) — Недрига Микола, адм. «Слово». (1—3)

Ігоря Лопатинського — мати. Хто б знав або чув про нього, просимо ласкаво подати вістку: Лопатинська, табір Карльсфельд/Мюнхен, барак 8/24. (1—4)

Синягину Івгу (нар. 1916) та знайомих — Дудченко Нонна, Амберг-Опф, Мальтезерлагер. (1—3)

Рідних та знайомих: Романюка Михайла (останньо був на Шлеську в Міхельдорфі, кр. Гайдав, Гольдберг), Пацулу Михайла, Нагая Петра і Григорія з Нігович. Хто знає про їх долю, прошу сповістити: Романів Василь, Карльсфельд/Мюнхен, Дахауерштр. 68. (1—2)

Сина Остапа Мельника, нар. 1930 р., останньо перебував в Фіновмарк на північ від Берліна — батьки. Хто знає про їх долю, прошу ласкаво сповістити: табір Карльсфельд біля Мюнхена, барак 8/24. (1—4)

Дружину Віру і дітей: Івана, Ніну і Валю — Черевко Федір, Мюнхен, Фрайман, СС-казерне, бл. Б, кімн. 11. (1—2)

Рідних та знайомих — інж. Черняєв Іван, Регенсбург, адм. «Слово». (1—2)

Сина Олега (нар. 1927) — Фролов Василь, УНРРА, табір, Гайденав б/Гамбурга. (1—2)

Брата Сергія (нар. 1921) — Антоненко Михайло, УНРРА табір, Гайденав б/Гамбурга. (1—2)

Батька Павла (нар. 1894) — Ефимов Олександр, УНРРА табір, Гайденав біля Гамбурга. (1—2)

Друзів: Андрієвського Василя, Тумира Мар'яна, Богиренка Бориса, Ільченка Антона, Богуна Леоніда — Ложченко Посап, Лангенав, Сімонтальгассе 3, Кр. Ульм. (1—2)

Сулацького Федора — Іванух Михайло, Фюссен, Індорпляц 150. (1-1)

Братів — Михайло Крупський, Штравбінг, Іттлінгерштр. 19. (1-4)

Василя Яцьків, Миколу Марків — Золотуха Алекс., Регенсбург, Гангоферзідлюнг, бл. 4, кімн. № 86. (1—1)

Рідних та знайомих — Муха Іван, Регенсбург, Карлштр. № 5. C.I.C. (1—1)

Липського Георга, техніка (Харків — Саабрюккен) та знайомих — брат священик Сергій. Мурнау, Обербаерн, Гарнштр. 119. (1—2)

Рідних та знайомих з Тернополя — Мельничук Роман, Карльсфельд, укр. лагер. (1—1)

О. Сагайдаківського Віталія, останньо в Ноймаркті, Дурхгангслягер — Павлина Левчук-Світуха, ДП — Камп «Парк-Готель», Бад-Нерісгофен, Кр. Міндельгейм (Баварія). (1—3)

Брата та односельчан з села Утішків, Золочівського повіту — Бекар Володимир, лагер Мюнхен 68, Карльсфельд, о/Баерн. (1—2)

Зайцева Івана, нар. 1887; Зайцеву Катерину, нар. 1894 (останньо, квітень 1945 в Рабенштайні, біля Хемніцу); Зайцеву Лідію, нар. 1918, з Нікіфоренків (останньо Тюрінгія); інж. Певного Миколу, нар. 1911, з дружиною (у квітні 1945 був біля Цвікав) — др. Володимир Зайців з родиною. Усіх, хто знає про їхнє місце перебування та долю, прошу ласкаво, повідомити за винагороду до адм. «Слово». (1—2)

Сина Скоріна Володимира — батько Скорін Федір, Кісінк, Мергентау 2. (1—1)

Синів: Рогового Михайла та Політасова Анатолія — Роговий Юрій, Авгсбург, Зоммеказерне. (1—3)

Дітей: Михайла, Данила, Марію Емцевих — Емцов Полікарп, Інгольштадт, укр. табір. (1—1)

Чуму Василя (Вюртцбург—Авгсбург), Панька Омеляна (Бамберг) і Бондрівчака Володимира — Святий Петро — Орест. Укр. табір УНРРА, Швайнфурт. (1—1)

Брата Василя і швагра Гурища Стефана — Ганнин Надія. Укр. табір, Швайнфурт. (1—1)

Сина Юрія (Чехословакія) — Хваст Еланська Евфросія, Вюрцбург. (1—1)

Скурську Галину — Івашків Петро. Укр. табір, Швайнфурт. (1—1)

Поповника Василя і Лисака Володимира — Гамера Остап. Укр. табір, Швайнфурт. (1—1)

Друже Карбович — відгукнітеся! Пригадайте собі Прагу. Відповідь слати на адресу редакції «Слово», Федір Пухковський. (1—1)

Сидоренка Василя — брат. Укр. лагер 1, Альтдорф, Ландсгут. (1—4)

Чорного Павла — жінка Чорна Марія з сином та братом. Укр. лагер 1, Альтдорф, Ландсгут. (1—2)

Швагра Микитюка Афанасія та сестру Ганну, (село Сірнички, Городоцького повіту) з родиною — Божик Павло, Мюнхенгоф б/Кассель, лагер УНРРА 505. (1—1)

Футор Палагну — брат Футор Іван. Укр. табір, бльок 3. мешк. 69, Штравбінг. (1—2)

Рідних та знайомих з Джурів п. Снятин — Никифорук Микола. Штравбінг ДП 5. (1—2)

Захаркова Миколу (останньо Східня Прусія) — брат Захарків Остап. Ландсгут, табір Св. Миколая. (1-2)

Брата Орловського Стефана (бай Фалке 19. Фогельсдорф через Гальберштадт) — Орловський Іван, табір св. Миколая, Ландсгут. (1—2)

Брата і знайомих с. Довге п. Дрогобич — Волошин Степан. Штравбінг ДП 5. Б. II, 1/43. (1—2)

Братів (с. Ляхівці, п. Станиславів) — Стащко Іван, Штравбінг, ДП 5. (1—2)

Сестру і брата — Ковалевич Семен, Штравбінг, ДП 5. (1—2)

Михайла Галицького — Якубович Тимко, табір, Штравбінг. (1—2)

Синів: Евгенія та Володимира — Щербань Максим, Альтдорф бай Ландсгут, укр. табір 1. (1—2)

Сина Воронаєва Андрія або Івана Присяжного з Кривого-Рогу — Федір Воронаєв, Мюнхенгоф б/Кассель УНРРА 505. (1—1)

Родину і знайомих — Ігор Туркевич, УНРРА, Шпиталь, Пассав. (1—2)

СПІЛКА «УКРАЇНСЬКЕ МИСТЕЦТВО»,
кооператива з обмеженою порукою в Регенсбурзі.

Досі видано або виходить друком:

Періодичні видання:

1. Український тижневик «Слово» . . . . . 0,50 за число
   з додатками . . . . . 1,00 за число
   (Передплата не приймається, лише в роздрібному продажі)
2. «Школярик», посібник для народніх шкіл для 2-ої кляси ч. 1, 2, 3 . . . . 0,50 за число (випродані)
3. «Школяр», посібник для народніх шкіл для 3—4-ої кляси ч. 1, 2 . . . . 0,80 за число (випродані)
   ч. 3 . . . . 0,80 за число

Серія «Українська клясика»:

1. Т. Шевченко. Кобзар (вибрані твори) 128 стор. . . 5,00 РМ
2. С. Руданський. Співомовки (вибрані твори) 64 стор. . 3,75 РМ
3. Леся Українка. Поезії (вибрані твори) 112 стор. . . 5,00 РМ
4. Л. Глібів. Байки (вибрані твори) 80 стор. . . . 4,00 РМ

Листівки:

1. Митрополит Андрій Шептицький . . . . 0,40 (випродані)
2. Т. Шевченко 0,60

Різні видання:

1. Стінний календар на 1946 рік 1,00
2. Кишеньковий календар на 1946 р. 1,50
3. Спортовий календар на 1946 р. . . . . (друкується)
4. Пластовий календар на 1946 р. . . . . (друкується)
5. Фліїрт — українська товариська гра . . . . (друкується)

Ці всі видання можна набувати через кольпортерів або в крамницях українських таборів чи осель.

Кірчика Миколу (Штудгарт) — Максимів Гаврило, Мюнхенгоф б/Кассель УНРРА 505. (1—2)

Сина Кочергу Івана — Кочерга Дмитро, Авгсбург, Зоммеказерне, бльок ІІ/91. (1—2)

Голяховського Володимира та Мелащенка Павла — Ренько Григорій, Авгсбург, Зоммеказерне, бл. ІІІ/96. (1—2)

Сина Андрія Качана, Маноокого Семена, Борисенка Максима та Миналуова Миколу — Петро Качан, Зальцбург, укр. табір, Камп. 1, бл. 5/4. (1—1)

Рідних та знайомих з Делятинщини — Левицький Григорій, Авгсбург, Зоммеказерне, бл. П/6. (1—1)

Івана Войтищука та Чудака Грицька — Кушина Михайло. Ноймаркт, укр. табір, барак 15 Р. (1—2)

Кревних та знайомих зі Стрийщини — Дутко Стефан, Ноймаркт, укр. табір, барак 15 Р, (1—2)

О. Кулинича Михайла — Кулинич Микола, Ноймаркт, укр. табір, барак 15 Р.

Сестру Іванів Варвару зі Стрийщини — Іванів Марко, Ноймаркт, укр. табір, барак 15 Р. (1—1)

Брата Здор Василя (1905) і сестру Здор Марію (1918), останньо перебували в Берліні — Здор Григорій, Нюрнберг, Марієнштр. 14. (1—1)

Братів Остапа, Гриця і Дмитра Петрів та друзів — Василь Петрів, Ротенбург о. д. Пленлайнштр. 6. (1—1)

Рідних і знайомих — Іван та Люба Мурини в Роттенбах через Шонав (Баварія). (1—3)

Гелу Стефана (останньо Равніц — Чехія) — Борис Евген. Вельс, Оберстараїх, Міттерлааб 10. (1—2)

Сакаль Ольгу, Мацика Івана та Леськова Івана — Борис Теодор, Мюнхен, Леопольдштр. 54/І. (1—2)

Оксьома Івана, Олександра та знайомих: Кревшун Семен, Григорій, Товстий Василь, Кащук Грицька — Оксьома Захар, адм. «Слово». (1-3)

Знайомих — Сторожук Іван, Регенсбург, бл. 2-ий/33. (1—2)

Брата Константина Радченка (останній час перебував в концлягеру Саксенгаузен коло Ораненбургу) — Ганна Радченко, Регенсбург, ам Ельбергштр. 11/І. (1—5)

Безмолитвенна — Гришина — мати Безмолитвенна Клавдія, Регенсбург, Ельбергштр. 11/І. (1—5)

Дружину Софію Старчак — Андрій Старчак, укр. табір, Байройт, Леопольдказерне. (1—2)

Батька Михайла Любінського — Марія Михаськів. Укр. табір, Байройт, Леопольдказерне. (1—1)

Свою рідню: Амеліну Лисовету, Зяблову Оксану, Амеліну Раїсу — Слуцький Василь, Бамберг, Люітпольдштр. 40. (1—3)

Костю і його друзів: Юрка та Влодка — батьки, Мюнхен 13, Гільтенспергерштр. 69, Моровський бай Гіммельрайх. (1—1)

Брата Володимира Голойду — Голойда Василь, Авгсбург, Зоммеказерне. (1—3)

Івана та Ігоря Бурку — Руденко Іван, Пассав, Іннштр. 32.

Др. Юрія Дякунчака — Андрій Роченьін Берг, пост Теттенваїх, Роттаь, Ідербаерн. (1—3)

Рідних і знайомих — Іван Наконечний, Любешка — Лаабер, б. Регенсбург, (Гартемюле). (1—5)

Рідних і знайомих — Гуменюк Любомир, табір УНРРА теам 133, Фільсек б/Амберг. (1—1)

Знайомих — Татчин Володимир, табір УНРРА теам 133, Фільсек б/Амберг. (1—2)

Хто знае про долю Мишакової Аллі, що працювала б. Ростова в селі Гіелів, район Малхін, повідомте батька: Мюнхен, УНРРА, Дейтшес Узеум, Мишаків Микола. (1—1)

Петра Мешеру, Віру та Ольгу Мешеру і Воробеву Івана — Мешера Іван, Вайден лагер, Фіхтенбіль, барак № 26. (1—1)

Бурдза Володимира і Александру — Бурдзь Іван, Ванден, Фіхтенбіль б. 26. (1—1)

Всіх знайомих з села Висоцько Нижне, п. Турка, н/Стр., з села Беріжки і Дверник, п. Сянік — Іжик Семен, Ганновер, англ. зона, Целлерштр. 61/І. (1—2)

Філь Михайла, Івана, Петра, Грицька — Філь Іван, Інгольштадт, Кавалеріказерне, укр. табір. (1—2)

Сина, зубного техніка, Валентина Шпікало — Степан Шпікало, Ашаффенбург «Лагарде». (1—3)

Гавриленко Максима, Козловського Миколу, Васканова Грицька, Фьодорову Марію, Вовк Грицька — Клименко Павло. Регенсбург, Гангоферзідлюнг, Вільгельмвольфштр. ч. 2. (1—3)

Ілляшенка Івана — племінник Шкура Михайло, адм. «Слово». (1—5)

Синів: Радіона (10. 6. 1924) і Александра (25. 7. 1928) — Лозовський Петро. Табір УНРРА, Карльсфельд/Мюнхен. (1—2)

Мевшу Миколу, Лину Трифона, Морозюка Семена, Корчака Семена і Петра, Куравського Івана, Сливінського Станіслава — їх земляки. Регенсбург, адм. «Слово». (1—2)

Родину та знайомих з околиці Стрия та Болехова — Доманський Василь. Старий Ульм, бл. Б, м. 88. (1—2)

Брата Бажана Андрія — Бажан Михайло, Старий Ульм, бл. Б, 88/П. (1—1)

Рідних та знайомих — Шелест Степан, Карльсфельд б/Мюнхен, укр. табір 8/27. (1—2)

Віторф — Гонтар Тетяну — Синдицька Тетяна, Траунштайн, Хасляхерштр. 24, Обербаерн. (1—2)

Вознюка Олександра — Раєвський Іван, Траунштайн, Хайфорет, барак № 9, к. 11, Обербаерн. (1-4)

Ніну Локаєнко — Ксеня Локаєнко. Траунштайн, Васербургерштр. 61, казерне, Укр. Комітет. (1—2)

Сина Івана, останньо в Дрездені — Ломака Олександр, Регенсбург, дорф Барвінг, Крайцгоф. (1—3)

Синів: Мелютіна Василя і Григорія — Мелютін Венидикт, Регенсбург, дорф Барвінг, Крайцгоф. (1—3)

Сина Саладовника Івана і дочку Саладовник Мотрю, останньо в Унгарії — Салдовник Анна, Регенсбург, дорф Барвінг, Крайцгоф. (1-3)

Ярослава Грінвальда і Юрка Мірзу — родина. Просимо, якщо хто знає про їхне теперішне перебування, повідомити на адресу: Арсен Кусенко, Ландсгут, Штетгаймерштр. 19. (1—2)

Доньку Світлану Підоренко (Старий Самбір) та Галину Піддячну. Хто що знає про них, прошу повідомити: Фюрт, Марієнштр. № 4, Комітет, Підоренко. (1—1)

Сестру Височанську Вікторію — Височанський Еміль, Швайнфурт, табір 2, бл. 1, к. 126 а. (1—1)

Матір Катерину і знайомих — Пігулевськай Олександр, Швайнфурт, укр. табір. (1—1)

Мудрий Іван з Золочева просить золочівців відгукнутися на адресу: Мудрий, Бамберг, вул. Вайсбургерштр. 19, табір № 6, УНРРА. (1-1)

Батьків: Григорія і Анну Микитин, брата Романа Микитина, сестру Ольгу і Евстахію з Болехова, тітку Юлію Доманську — Марія Кубіш (Микитин), Швайнфурт, редакція часопису «Неділя». (1—2)

Батьків Теофіля і Марію Яримовичів та сина Зоряна, що останньо перебували в Карштедт, Вюртемберг біля Берліну — Надія Радкевич. Хто знає, що про їх долю, прошу повідомити: Укр. табір, Карльсфельд б/Мюнхена, барак 4/13. (1—3)

Рідних та знайомих — Іванко Володимир, пост Ебрах, Кр. Бамберг, Форштгаус Шмерб. (1—1)

Савку Іронім з жінкою і дитиною (останньо мешкали в Гарцу) — Савка Максим, Карльсфельд Б. 9/24. (1—2)

Назаренка Миколу Федоровича, Канюка Степана, Онопрієнка Тимофія — Евченко Василь Антонович. Ландсгут, Альтдорф, Укр. лагер № 1. (1—3)

Богдана Луку, Терещенка Кузьму — Кузьменко Василь, Ландсгут, Альтдорф, Укр. лагер № 1. (1-3)

Дочку Яригіну Марію Іванівну, дядька Крихтіна Пантилея Костовича — Яригін Іван Павлович, Ландсгут, Альтдорф, рос. лагер № 2. (1—3)

Чоловіка Чорного Павла — жінка Чорна Марія з сином та братом, Ландсгут, Альтдорф, рос. лагер № 2. (1—3)

Сина Михайла Степановича, дочку Надію Степанівну — батько Степан Якимович Лупивовк, Еігенбах 36, Кр. Ландсгут. (1—3)

Тарана Павла і Лайченка Івана — Гавриленко Денис, Пассав, Розенав 52. (1—2)

Рудай Андрона, Омельницького Антона та Базалу Василя — Рудай Тимофій, Пассав, Розенав 54. (1—2)

Остап, Роман, Богдан Голоди (Стрий) останньо Братіслава, відгукніться: Ільків Анна, Фюрстенцель 118 б/Пассав. (1—2)

Сестру Теклу і шваґра Серг. Шевченко — Михайло Тимкович, Регенсбург, Гангоферзідлюнг 82/ІІІ. (1—3)

Людей зі села Арломівська Воля п. Содова Вишня — Стефанія Сивола, Шварцфельд, лагер Шльос № 14. (1—2)

Хто знав би про долю Василя Гриба з с. Верчани, п. Стрий, просимо повідомити родину Ковшан Іван, Бад Гегенштадт, Кр. Пассав. (1-2)

Папіжа Антона, Сенчину Степана з родиною, останньо в Прусії, Штабляк — Кратко Ірена, Фюссен, укр. табір. (1—2)

Шваґра Феник Осипа — Ревенко Оксана, Кітцінген, Зідлюнг, Шюлерштр. 2. (1—2)

Чоловіка Івана та синів Борисових Миколу та Дмитра — Борисова Варвара, Авгсбург, Зоммеказерне, бл. 13, м. 3. (1—1)

Ярмоленко Василя, нар. 1921 — Ярмоленко Пилип, Новий Ульм, Панцерказерне, бл. Б. 37. Хто знав би про його долю після 1. 4. 45. р., прошу повідомити на адресу. (1—2)

Коваленко Галину, Курмана Миколу, Карпенко Панаса — Надія Григорович. Регенсбург, Пфаррегессе № 6. (1—1)

Александровича Івана, Стадника — Солошак, Бамберг, Фрідріхштр. 7, укр. лагер УНРРА. (1—3)

Галину Сорокопуд-Книш, яка виїхала з братом Володимиром зі Львова, розшукує у важній справі муж, Сорокопуд В. Бекштайн, Юденштр. 61. (1—4)

Дроздика Евстахія — Скоморовський Осип, Бад Верісгофен, Парк-готель. (1—3)

Брата Кучму Мирослава — Кучма Параска, Дінгольфінг, Воллерштр., Гаус Губер. (1—2)

Філь Андрій Федорович — Віра Кирилівна, Шелест-Квасюк, Дінгольфінг, Воллерштр., Гаус Дрешлер. (1—2)

Квасюк Мифодій (на 20. 1. 45 р. перебував в Трієрі) — Квасюк Віра, Дінгольфінг, Воллерштр., Гаус Дрешлер. (1—2)

Розу Марфу і сина Олега (1934) — сестра Квасюк Віра, Дінгольфінг, Воллерштр., гаус Дрешлер. (1-1)

Панасовського Константина Петровича і Людмилу — мати Олена Панасівська, Оберстдорф, готель Рубігаус. (1—1)

Михайлюка Петра — брат Матух Олекса, Оберстдорф, готель Рубігаус. (1—2)

Сина Олексія та доньку Ганну Лисенко — батько Харитон Лисенко, Карльсфельд б/Мюнхен, лаг. 8/27.

Брата Миколу та інших — Ткачук Дарія, Мюнхен 8, Ночмарктерштр. 83.

Доньку Олександру — батько Криворучко Данило, Мюнхен 8, Ноймартерштр. 83.

Жучку зі Жовкви, дай вістку про себе!

Храпаля Гліба Володимировича, нар. 1938 на Катеринославщині (останньо перебував в Берліні) — мати і сестра, Шторндорф, кр. Альсфельд, Обергессен. (1—3)

Лібацького Анфіра, нар. 1926 р. — родина Лібацьких, Корнберг б/Бебра, лагер УНРРА 518. (1—2)

Федорчука Василя, Надтоку Віктора, Завала Михайла, Склярського Павла — Федорчук Григорій, Корнберг б/Бебра, лагер УНРРА 518. (1—2)

Петра Кукобку та друзів: Кузьменка Василя, Подорвана Василя, Тойденка Василя, Маховика Василя, Самойленка Івана, Бублей Олександра — Кукобко Макар, Регенсбург, Гангоферзідлюнг, Фонріхтгофенштр. 37. (1—3)

Чоловіка Самсона Павла та синів: Василя і Олександра Самсонів — Катерина Самсон, Регенсбург, Гангоферзідлюнг, бл. 5, к. 129. (1-2)

Антона Фолиса — батько Володимир Фолис, Ландсгут, Нідермаерштр. 8. (1—5)

Степана Василя — брат Теодор Хай, Мюнхен-Карльсфельд, табір УНРРА 10/20. (1—5)

Рідних та знайомих — Олена Метельова, укр. табір, Швайфурт. (1—)5

Балак Ліду, Залевську Марію, Терон Дусю — Шентелиш Ганна, Ландсгут, укр. табір І. (1—3)

Омеляненка Гаврила, дружину Марію та дочку Галину — Павлюк Іван, Ландсгут, укр. табір. (1—3)

Сина — Кавшан Іван, Бад, Гегенштадт, Кургавс, кр. Пассав. (1-1)

Сина Кузякина Петра, 20 років — Кузякин Лаврентій, Кассель, Фюрсенвальд, табір.

Тимченка Володимира, народж. 1926 р. — батьки, Фюрсенвальд біля Касселя.

Гарбара пошукує українська гарбарня у Баварії. Зголошення надсилати до адміністрації «Слово» для «Гарбар». (1—3)

КУПУЕМО:

Радіоапарат на змінний струм, латинську і українську машинку до писання.

З пропозиціями звертатися на адресу: Регенсбург, ред. газети «Слово».

УВАГА!

Ректорат УТГІ пропонує тим, хто має українську машинку до писання та погоджується передруковувати на восківках у себе вдома підручники, подати свою адресу та взір письма машинки на адресу УТГІ: Regensburg, Ganghofersiedlung, Klaus-v.-Pape-Straße 2.

Надія Григорович! Вітаємо з одруженням! Нюрнберг, Іван Михась.

Дуже вдячні, п. Іване Михась, за Ваше щире побажання. Надія Григорович. (1—1)

ВІДПОВІДІ НА РОЗШУКИ

Подаємо список осіб, які мають відібрати листи в адм. «Слово».

1. Грипа Тимко. 2. Назарова Надія. 3. Ковалева Галина. 4. Катерина Кам'янка. 5. Трохим Сахненко. 6. Той, хто шукав Позичайла Степана. 7. Друзі по Гофу-Найлі, які розшукували Валю. 8. І. Зол.

ДО ЧИТАЧІВ І ПЕРЕДПЛАТНИКІВ!

Подаємо до відома громадянства, що надалі Видавництво **передплати** на тижневик «Слово» **не прийматиме.**

За внесену передплату Видавництво надішле інші видання, які приблизно відповідатимуть вплаченій сумі.

Тижневик «Слово» продаватиметься лише на оселі в Регенсбурзі.

Дирекція Видавництва.

УВАГА!

З технічних причин усі друки Спілки «Українське Мистецтво» виходять без кількох українських літер.

УВАГА!

Подаємо розцінку оголошень, що вміщуються в українському тижневику «Слово».

1. Для установ, підприємств, учбових та інших закладів:

сторінка	800 Р/М
1/2 сторінки	400 Р/М
1/4 сторінки	200 Р/М
1/8 сторінки	100 Р/М
1/16 сторінки	50 Р/М

2. Оголошення про розшуки з розрахунку 50 пфенігів за слово за один раз вміщення в газеті

Адміністрація.

Різні вісті

ПІДВИЩЕННЯ ЦІН ПОДОРОЖІ ЗАЛІЗНИЦЕЮ

Франкфурт. На розпорядження Аліянтської Контрольної Ради від 1 квітня усі ціни на подорожні квитки залізницею в американській зоні підвищено на сто відс. Ціни на тижневі квитки підвищено на 50 відс.

ЗМЕНШЕННЯ ПРИДІЛУ ХАРЧІВ

Штутгарт. Від 1 квітня зменшено приділ харчів в американській зоні з огляду на недостачу харчів у всьому світі, з 1550 на 1275 кальорій денно.

ПОШТОВИЙ ЗВ'ЯЗОК З ЗАКОРДОНОМ

Берлін. Аліянтська Контрольна Рада ухвалила відновити від 1 квітня поштовий зв'язок Німеччини з закордоном, за винятком Японії й Еспанії. Дозволено висилати звичайні поштові картки і звичайні листи вагою до 20 грамів. Не вільно висилати карток з краевидами. Поштовий зв'язок обмежений тимчасово до особистих та родинних справ. Листи в торговельних справах ще не дозволені. Всі посилки підлягають цензурі. На конверті не вільно робити ніяких дописок, крім адрес відсилача та одержувача; посилки на «пост рестант» не дозволені. Число поштової скриньки можна подавати як адресу, але в цьому випадку має бути подане прізвище власника поштової скриньки. Листи й поштові картки з закордону можуть бути писані якоюбудь мовою. Листи й поштові картки з Німеччини мусять бути писані лише в мовах: німецькій, російській, англійській або французькій. Поштова оплата за посилки з Німеччини закордон встановлена така: за лист — 75 пф. за поштову картку — 45 пф.

КОНКУРС МИСТЕЦЬКИХ ТВОРІВ

Спілка Українських Образотворчих Мистців у Мюнхені — Карльсфельд уряджує

Конкурсову Образотворчу Виставу,

яка відбудеться в половині червня 1946 р. На цій виставі будуть нагороджені найкращі композиційні твори з усіх ділянок образотворчого мистецтва (малярство, різьба, графіка). Твори можуть бути довільні в тематиці, форматі і техніці виконання.

1-ша нагорода 3.000 РМ.
2-га нагорода 2.000 РМ.
3-та нагорода 1.000 РМ.

Нагороджений твір лишається власністю автора. Про нагороду вирішить мистецьке жюрі, до складу якого ввійдуть визначні мистці і мистецтвознавці.

Речинець надсилання праць — 1-ше червня п. р. Всіх українських мистців проситься взяти участь в виставі.

Праці, які не будуть відповідати умовам конкурсу, цебто не матимуть композиційного характеру будуть також виставлені; будуть, одначе, виключені з під оцінки жюрі.

Управа Спілки.

ВПИС СТУДЕНТІВ ДО УТГІ

Український Технічно-Господарський Інститут (УТГІ) в Регенсбурзі приймає вписи студентів авдиторних високошкільних студій на літні семестри акад. року 1945-46 на відділах: **Агрономічно-лісовому** — семестри I (спіл. агр.-ліс.), II (спіл. агр.-ліс.), IV (спіл. агр.-ліс.), V агр., V ліс., VIII агр. (в Мінхені). **Ветеринарно-зоотехнічному** (в Мінхені) — I та II сем.; **Хеміко-технологічному** — I та II сем.; **Будівельному** — I таII сем.; на **Економічному факультеті** — I та II сем.

Вписи відбуваються для Агрономічно-Лісового Факультету щодня між 10—12 год. в авдиторіях УТГІ в Регенсбурзі Лібльштр. 2, для Інженерного — тамже, для Економічного — Бадштр. 54, крім того в Делегатурах УТГІ та через пошту Регенсбург, Гангоферзідлюнг, Клявс ф. Папештр. 2.

Початок навчання на всіх факультетах 29 квітня 1946 р.

ПОВІДОМЛЕННЯ

Дирекція Ветеринарного Зоотехнікума УТГІ, Мюнхен-Карльсфельд — табор повідомляє, що:

1. В днях від 6—18 квітня 1946 р. відбудуться іспити з предметів I-го семестру. Особи, що хотіли б скласти іспити як екстерністи нехай подадуть заяви до дирекції найпізніше до дня 4. квітня 1946 р.

2. Дирекція приймає слухачів на **новий перший семестр,** який має розпочатися дня 2. травня 1946 р. Слухачами першого семестру Ветеринарного Зоотехнікума можуть бути ті, що мають закінчених 6 клясів гімназії або іншу школу, що дорівнює цій освітній клясифікації (напр., 7 клясів десятилітки).

Карльсфельд, 26. III. 1946.

Дирекція.

---

†

Дня 30 січня 1946 р. о 4-ій годині 30 хвилин після тяжкої хвороби помер на 57 році життя відомий український професор сільсько-господарських наук

МИХАЙЛО ГАРАЖА

Тіло його поховано 1 лютого 1946 р. на німецькому цвинтарі в м. Герсфельді. Вічна йому пам'ять.

У глибокому смутку висловлюємо своє найглибше співчуття дружині і доньці покійного.

Українська громадськість, друзі, знайомі і студенти.

Permitted by authority of Military Government November 1945

Редагує Колегія. — Видає Спілка «Українське Мистецтво», кооператива з обм. порукою в Регенсбурзі. — Адреса Редакції і Адміністрації: Regensburg, Ganghofersiedlung, Block X, Wohnung 217.

Satz und Druck: Mittelbayerische Zeitung Regensburg, Kumpfmühler Straße 11

РОЗШУКИ:

Гладкова Петра, Віктора та Миколу — сестра Гладкова Клавдія. Регенсбург, Гангоферзідлюнг, бльок 10/217, адм. «Слово».

Дочку і зятя Недзельницьких Катерину і Володимира — Еременко Ірина Петрівна, Мюнхен, СС-казерне, бл. Б. III/23. (1—1)

Лазаревича Тараса — мама Лазаревич Степанія. Регенсбург, Ріхард Вагнерштр. 8. (1—3)

Сина Володимира нар. 1926 р. в селі Настасів, Тернопільського повіту — Колодій Михайло, Укр. табір. Інгольштадт. (1—2)

Сина Зекунова Івана — батьки, Гольштадт № 231, Бец. Бамберг. (1—1)

Степаненко Олександра та Валентину — вуйко Олесь та Оксана П—ко. Прошу сповістити адресу на редакцію «Слово», Регенсбург. (1—1)

Брата П'ятницького Миколу — П'ятницький Зиновій, Регенсбург, Гангоферзідлюнг, бл. 4/98. (1—1)

Ігнатенко Нечипура — П'ятницький Зиновій, Регенсбург, Гангоферзідлюнг, бл. 4/98. (1—1)

Племінника — Мотря Пискарьова, Регенсбург, адм. «Слово». (1—2)

Ігоря Мартинюка — др. Іван Мартинюк, адм. «Слово». (1—1)

Ігоря Лопатинського — мати. Хто б знав або чув про нього, просимо ласкаво подати вістку: Лопатинська, табір Карльсфельд/Мюнхен, барак 8/24. (1—1)

Сина Остапа Мельника, нар. 1930 р., останньо перебував в Фіновмарк на північ від Берліна — батьки. Хто знає про їх долю, прошу ласкаво сповістити: табір Карльсфельд біля Мюнхена, барак 8/24. (1—1)

Братів — Михайло Крупський, Штравбінг, Ітлінгерштр. 19. (1-1)

Сидоренка Василя — брат. Укр. лагер 1, Альтдорф, Ландсгут. (1—1)

Брата Константина Радченка (останній час перебував в концлягеру Саксенгаузен коло Ораненбургу) — Ганна Радченко, Регенсбург, ам Ельбергштр. 11/I. (1—2)

Безмолитвенна — Гришина — мати Безмолитвенна Клавдія, Регенсбург, Ельбергштр. 11/I. (1—2)

Костю і його друзів: Юрка та Влодка — батьки, Мюнхен 13, Гільтенспергерштр. 69, Моровський бай Гіммельрайх. (1—1)

Івана та Ігоря Бурку — Руденко Іван, Пассав, Іннштр. 32. (1—1)

Рідних і знайомих — Іван Накопечний, Любешка — Лаабер, б. Регенсбург, (Гартемюле). (1—2)

Ільяшенка Івана Степановича, 75 р., мешкав у Каліші — онук Шкура Михайло, адм. «Слово». (1—2)

Вознюка Олександра — Раєвський Іван, Траунштайн, Хайфорет, барак № 9, к. 11, Обербаерн. (1-1)

Сина Олексія та доньку Ганну Лисенко — батько Харитон Лисенко, Карльсфельд б/Мюнхен, лаг. 8/27. (1—1)

Храпаля Гліба Володимировича, нар. 1913 на Катеринославщині (останньо перебував в Берліні) — мати і сестра, Шторндорф, кр. Альсфельд, Обергессен. (1—1)

Антона Фолиса — батько Володимир Фолис, Ландсгут, Нідермаерштр. 8. (1—2)

Степана Василя — брат Теодор Хай, Мюнхен-Карльсфельд, табір УНРРА 10/20. (1—2)

Рідних та знайомих — Олена Метельова, укр. табір, Швайфурт. (1—2)

Хто знає про долю мого сина Тольчинського Евгена, 17 років, прошу сповістити: Тольчинська Віра, Фюссен, табір УНРРА 6/75. (1-2)

Соколенка Степана, рідних та знайомих — Соколенко Петро, адм. часопису «Слово». (1—3)

Олександру Бабченко та знайомих — Іван Рубан, Шондорф, Аммерзее, Філла Ельман 49. (1—1)

Сина Івана Якимовича Комисаренко, Кубанської обл., станиця Попутна — Дарія Омельянівна Окинча, Ландсгут, Регірунгсгебойде. (1—1)

Племінника Олександра Шеповського — Дарія Окинча, Ландсгут, Регірунгсгебойде. (1—1)

Кисіля Стефана — Стахнів Микола, Геренберг, кр. Беблінген, укр. табір 610. (1—1)

Михайла Різника — Дорошевич Іван, Геренберг, кр. Беблінген, укр. табір 610. (1—1)

Грицина Василя, нар. 1921, з Таїв Вижних, п. Дрогобич — Грицин Микола, Геренберг, кр. Беблінген. укр. табір 610. (1—1)

Крохмалюка Любомира — Стецишин Володимир, Кауфбойрен, «Стахус», кім. 4. (1—1)

Інж. Волошина Ярослава. Всіх знайомих, що знають про його долю, прошу слати відомости на адресу: М. Черник, б/Пелль, п. Мірскофен № 20, б/Ландсгут. (1—2)

Брата Петра й Романа Шкільника, — сестра Розагія Фелькім, Регенсбург, укр. Оселя. (1—2)

Родичів та знайомих з Кам'янки Малої, п. Коломия — Остафійчук Михайло, укр. табір, Інгольштадт. (1—1)

Сидельник Галину і його родину — Клімченко Григорій, Еберсберг б/Мюнхен, Форстхаусеаннхубертус. (1—1)

Павла Морозова — батько Іван Морозов і мати, Авгсбург, Зоммеказерне, 3 бл., 6 кімн. (1—1)

Корчинську Марію з Романівки, п. Теребовля — Дмитро Барабаш, укр. табір УНРРА, Мюнхен—Аллах 3/28. (1—3)

Семена Довганя — мати Ольга Довгань, Бамберг, Вейсенбургерштр., лагер 6, УНРРА. (1—2)

Рідних та знайомих — Петро Мигалюк, Карльсфельд. (1—2)

Знайомих: Косців Стефанію, Яремко Марію, Вороновську Параску, Сало Михайла — Андрухів Ганна, Візбаден, ДП Камп, Ширштрайнештр., литовський табір. (1—1)

Дмитришина Івана, нар. 1915 р. в Станіславові — Дмитришина Марія, Ашаффенбург; табір «Лагарде». (1—2)

Палуту Евгена, нар. 1925 р. в Дрогобичі — Палута Віра, Ашаффенбург, табір «Лагарде». (1—2)

Ольгу-Оксану Демчишин — батько Олександр, адм. «Слово». (1—1)

Плісак Настю — Іван Штаба, адм. «Слово». (1—1)

Трутенка Валентина та Миколу — Саша, Мюнхен, Фрайман, СС-казерне, бл. Ц, 60/I. (1—2)

Жінку Васильцю Марію та брата Васильцю Петра — Васильцю Михайло, Новий Ульм, Райнгарт-казерне, бл. Б, м. 69/III. шт. (1—2)

Жінку Осипу Козубаль та брата Миколу — Теодор Козубаль, Авгсбург, Зоммеказерне, бл. 3, м. 94. (1—2)

Гльобу Наталію — брат з Герліц, відомість до адм. «Слово». (1—1)

Сина Холошенка Миколу — Холошенко Клим, табір, Новий Ульм бл. Д, кімн. 39. (1—1)

Катерину Кончук, останньо Оберлехлін, пост Екміль — сестра Василина Кончук, Кеппель, бай Бухан Федерзее, кр. Саульгав. (1—1)

Сина Віблога Володимира Арсентійовича — Віблій, табір Новий Ульм бл. Д, кімн. 39. (1—1)

Сина Ярослава Сточанського, останньо був в Штаде б. Гамбурга — Сточанський Іван, Мюнхен-Карльсфельд 6, кімн. 28. (1—2)

Рідних та знайомих із Березточі — Федір Габелко, бц. Гасельбек, п. Моосгам № 12, б. Регенсбург. (1—1)

Онука Оксьому Івана і дочку Шуру та знайомих: Кревсуна Семена і Грицька, Товстого Василя і Кащу Грицька розшукує Оксьома Захар Регенсбург, Гангоферзідлюнг бльок 3/81. (1—1)

Своїх братів з Бремена — Ганна Чаговець, адм. «Слово». (1—2)

Сестру Балайчук Софію, останньо Зуль II, Тюрінгія — Лилик Гонората, Амберг, Кайзер Вільгелькаcерне, бл. Е, кімн. 2. (1—1)

Доньку Ангелину Івах. Хто знає, прошу ласкаво повідомити матір — Івах А., Мюнхен, Валлейштрассе 38/III. (1—2)

Біляєву Евгенію з 5 дітьми — Біляєв Федір, Мюнхен, Функерказерне 7. (1—2)

Дружину Коваленко Варвару — Друзяка Михайло Іванович, Авгсбург Зоммеказерне. (1—1)

Зіменка Івана, Щербину Степана, Габкова Семена, Кононенка Олексу — Л. Зайців, Розенгайм, Інништр. 43 табір А. (1—2)

Філя Михайла, Івана — Філь Іван Інгольштадт, укр. табір. (1—3)

Земського Дмитра з родиною та Гончара Івана з донькою Нагога Олександра — Вовків Петро, Л., укр табір, Інгольштадт. (1—2)

Мужа Цісика Богдана, народж. 4/III. 1908 — Цісик Ярослава, Новий Ульм, Реінгардтказерне, табір УНРРА, бл. «С», кімн. 8. (1—3)

Хто знав би про долю Омеляна Стушка, востаннє Чехія, родом Гвіздець, Коломия, просим ласкаво повідомити батьків: Іван Стушко, Мюнхен, Фрайман СС-казерне, Б 3/16. (1—2)

Гажієнка Трохима — Діаконоза Олександра, Зальцбург, Лексенфельд 4, Укр. Комітет. (1—1)

Дочку Чувакову Олександру — батько Чуваков Андрій, Пассав, Розекав, УНРРА, лагер. (1—2)

Знайомих з Ожанни і Дубровиці, прошу зголоситися на адресу: Ніщпон Андрій, Унтер Донавленде 2. (1-1)

Брата і батька — Марія Дроздовська, Унтер Донавленде 2. (1—1)

Сина Івана, Гановер, лагер Цебеляй — Лучанін Никифор, укр. табір, Швайнфурт. (1—2)

Генку і Славку! моя адреса: Новосат Іван, Регенсбург, Гангоферзідлюнг, б. 9/181. (1—1)

Хто знає про долю або місце перебування **Пурия Льва** — прошу ласкаво повідомити через адміністрацію «Слово». — Родина.

Сенечко Михайло та Сенечко Мирослав, останньо в чеській Мораві — Сенечко Лев, Регенсбург, Гангоферзідлюнг, бл. 5/116. (1—1)

Синів: Данька, Михайла, Івана з с. Кізлова та Володимира Захарків з с. Слобідки — Ремізовська Текля, укр. табір, Інгольштадт. (1—1)

Знайомих з села Кобильниця Волоська — Іваник Федір, Шварценфельд, Шльосс, лагер УНРРА, кім. № 8. (1—4)

Брата Данилевича Андрія, сестру Катерину та знайомих з с. Поруби — Петро Данилевич, Шварценфельд, Шльосс, лагер УНРРА, кім. № 8. (1—1)

Онуфрея Івана Цибика, останньо в Бранденбурзі, пошукує дружина Катерина Цибик, Мюнхен, Карльсфельд, укр. табір 16, кімн. 10. (1—2)

Хто знає, де перебуває Степан Камінський, зволить ласкаво подати вістку на адресу адм. «Слово».(1-3)

Нусю Цап'вну і Любов Баляс з Бачева — Василь Прийма — Галичко, Фільсек, Зюд-лагер, Баерн. (1—1)

Рідню: Кісенко Марію, нар. 1908 р., Кісенка Валентина, нар. 1929 р., з Галичини, Харцизьк — Кісенко Яків, Мюнхен, Фрайман, СС-казерне, бл. «С», пов. 5, кім. 1. (1-1)

Коржикова Ефрема Митрофановича, що перебував у Баварії ще перед війною — Кабарнік Микоян, Пассав, Шіспляц. (1—1)

Знайомих: Мамонтова Димитрія, Заєць Віктора — Кабарнік Микоян, Пассав, Шіспляц. (1—1)

Матір і знайомих, окр. Станіславів п. Товмач — Юрчак Петро, Пляттлінг, лагер полонених.

Стрия Івана, окр. Станиславів, п. Товмач — Гринюк Григор, Пляттлінг, лагер полонених.

Брата Василя, окр. Станиславів, с. Нижнів — Керкут Дмитро, Пляттлінг, лагер полонених.

Кроля Івана, окр. Тарнопіль, п. Бучач — Гоголь Орест, Пляттлінг, лагер полонених.

Друзів та знайомих, окр. Тарнопіль, п. Бучач — Боднарук Василь, Пляттлінг, лагер полонених.

Чкета Федора, окр. Тарнопіль, п. Підгайці — Волвуд Осип, Пляттлінг лагер полонених.

Михайла Марченка — Іван Марченко, Пляттлінг, лагер полонених.

СПІЛКА «УКРАЇНСЬКЕ МИСТЕЦТВО»,
кооператива з обмеженою порукою в Регенсбурзі.

Досі видано або виходить друком:

Періодичні видання:

1. Український тижневик «Слово» . . . . . 0,50 за число
   з додатками . . . . . 1,00 за число
   (Передплата не приймається, лише в роздрібненому продажі)
2. «Школярик», посібник для народніх шкіл для 2-ої кляси ч. 1, 2, 3 . . . . 0,50 за число (випродане)
3. «Школяр», посібник для народніх шкіл для 3—4-ої кляси ч. 1, 2, 3 . . . . 0,80 за число (випродане)

Серія «Українська клясика»:

1. Т. Шевченко. Кобзар (вибрані твори) 128 стор. . . 5,00 РМ
2. С. Руданський. Співомовки (вибрані твори) 64 стор. . 3,75 РМ
3. Леся Українка. Поезії (вибрані твори) 112 стор. . 5,00 РМ
4. Л. Глібів. Байки (вибрані твори) 80 стор. . . 4,00 РМ

Листівки:

1. Митрополит Андрій Шептицький . . . 0,40 (випродане)
2. Т. Шевченко . . . 0.60
3. Л. Українка . . . 0,60

Різні видання:

1. Стінний календар на 1946 рік . . . 1,00
2. Кишеньковий календар на 1946 р. . . . 1,50
3. Спортовий довідник на 1946—1947 р. . . . (друкується)
4. Пластунський календарець на 1946 р. . . . 2,00
5. Флірт — українська товариська гра . . . 5,75

Ці всі видання можна набувати через кольпортерів або в крамницях українських таборів чи осель.

Друзів та знайомих, Коломия, с. Княждвір — Терпелюк Петро, Пляттлінг, лагер полонених.

Максимчука Дмитра та Гринюка Івана, п. Товмач, с. Локітки — Рештник Михайло, Пляттлінг, лагер полонених.

Шваґра Трофіймука Василя, Любомиль, с. Кучани — Куча Іван, Пляттлінг, лагер полонених.

Батька Колинича Франца і сестер Ольгу і Іванку — Колинич Володимир, Пляттлінг, лагер полонених.

Друзів та знайомих з Сокальщини — Петрович Василь, Пляттлінг, лагер полонених.

Родичів: Мензюка Трохима, Гребінського Бориса — Новаківський Дмитро, Пляттлінг, лагер полонен.

Новосад Юлію (Маіхінген, пост Маґштадт, Вюртенберг) — Кусий Степан, Пляттлінг, лагер полонених.

Рідних та знайомих — Пітух Михайло, Гангоферзідлюнг, 10 бл., 215 кімн., Регенсбург. (1—2)

Фельдорф Миколу — Фельдорф Лідія, Ляндсгут, Подевільштр. 10, Нідербаерн. (1—4)

Рідних та знайомих з Підгаєччини — Евген Татарин, Штравбінг ДП 5. (1—1)

Олексу Савран — Козяр Григорій, Ляндсгут, Ніколайшуле. (1—1)

Стефанію Савран — Козяр Григорій, Ляндсгут, Ніколайшуле. (1—1)

Чоловіка Володимира та сина Богдана Кучабського — дружина й мати Ольга Кучабська, Новий Ульм, табір УНРРА. (1—2)

Тулюпа Володимира — Сергієнко Тулюпа Евген, Галендорф, табір № 25. (1—1)

Рідних та знайомих, братів: Козиру Якиму і Савка, Сисака Михайла, Ількa та Вонсяк Параску — Козира Ілько, укр. табір Старий Ульм, бл. С, кім. 53. (1—1)

Лапонова Микиту — сестра, Мюнхен, Фрайман, СС-казерне, бл. 3/23. (1—3)

Брата Яворського Мирослава (останньо був в Любек) та сестру Михайлину Садівську (була в Людвігсгафен) — Володимир Вацикевич, Шраммельгоф, пошта Даерлінг бай Регенсбург. (1—2)

Ольгу Климюк з Підгайць, біля Дубна — шваґер Мяковський Григорій, Ноймаркт, УНРРА, Теам 56. (1—3)

Синів: Годованця Микиту, нар. 1929 та Левка, нар. 1931 — батько Годованець Данило. Прошу, хто знає про них, повідомити: Інгольштадт, укр. табір «Б». (1—2)

Дружину Цветкову Параску — Цветков Афанасій, Мюнхен 68/Карльсфельд, таб., бар. 1, кім. 11. (1-2)

Еріховець Ганну з дітьми з Білорусі, с. Петровичі — чоловік Еріховець Григор, Мюнхен, Фрайман ДП центр, СС-казерне, бл. Б—III, мешк. 33. (1—1)

Казанівського Антона — дружина Казанівська Марія, Регенсбург, Гангоферзідлюнг, бл. 2/37. (1—2)

Рідних і знайомих — Зозуля Василь, табір Шварценфельд, Шльос № 17, Кр. Швандорф. (1—2)

Сина Науменко Миколу, нар. 1925 р. — батьки Науменко Зінько, Есенбах, Тремерсдорф. (1—4)

Брата Дмитра Гарбара з дружиною і дітьми — Антонина Гарбар, Пассав, Укр. Черв. Хрест. (1—2)

Хто знає що про долю Анатоля Дуцька, останньо знаходився в Ноенгаґен 1, Фрайліґрат 25 (коло Берліна) — шукає сестра Ірена Дуцько, зголошення до адм. «Слово». (1—2)

Дружину Седлецьку Гелену з чотирма дітьми — муж Седлецький Михайло, Пассав, Лінденталь 35. (1—1)

Двох дочок: Кульбака Віра, народж. 1922, Ганна 1924 — Кульбака Ігор, Розенгайм, таб. «А», Інноштр. (1—2)

Рідних та знайомих — Гречаний Микола, Регенсбург, Гангоферзідлюнг, Бл. 4/101. (1—2)

Сестру Іванову Ніну, нар. 1930 р. — батьки, Іванів Григорій, Пассав, Фраунг, Гетаінде Фюрстенек. Лоіцендорф. (1—2)

Проф. Кондришина Евгена, останньо перебував Кремс, Австрія — батько Кондришин Семен і сестра Марія, Мюнхен, Фрайман, Функ Казерне 17/115. (1—2)

Знайомих з села Коропець, п. Золочів — Володимир Гуменюк, Унтер Донавгенди 2, Пассав. (1—2)

Горового Сашка 1928 р. — Валюх Олексій, Інгольштадт. (1—2)

Тітаренко Петра, юнака 18 р., останньо в місті Егері — мати Тітаренко Марія, Регенсбург, Гангоферзідлюнг, бл. I, мешк. 299. (1—1)

Говеру Настю та Говеру Івана — Говера Федір, Ландсгут, Ніколайшуле. (1—1)

Батька Блашків Микола — син Олександр, адм. «Слово». (1—5)

Анну Добрянську із Старого Самбора — мати Евфрозина Добрянська, табір Волькерінг б/Регенсбурга. (1—2)

Жінку Ольгу Козак з дому Дубик з одною дитиною з Стрия, останньо перебували на Судетах, Комотав — Богдан Козак, Мюнхен—Карльсфельд, укр. табір УНРРА. (1—2)

Сергія і Ларису Безрідних, останньо Югославія — син Сергій Безрідний, польніше табір УНРРА, Теам 90, Мурнав, Радіо-Центер. (1—2)

Братів і знайомих — Гримак Осип Роттенбах через Шотав. (1—4)

Хто знає про долю Малахова Віктора (останнє місце перебування Східня Прусія) ласкаво, прошу сповістити на адресу: Мюнхен, Дахауер штр. № 9. Укр. Черв. Хрест, Ольга Лещенко. (1—4)

Знайомих — Федусь Іван, Шварценфельд, Шльос, табір, кімн. 17. (1—2)

Брата Сеня Літинського, Семена Станчака, Петра Баратяка, Петра Звозяка, Костю Андрухова — Літинський Іван, Фромберг, б/Швандорфа, Зідлюнг 20. (1—3)

Протопопова Юрія — родина, Регенсбург, Зідлюнг, фон Ріхтен Гофен № 28. (1—1)

Романенко Марко — Бойко Федота, Фюссен, табір УНРРА 3/55. (1-3)

Моргуна Константина — мати Моргун Варвара, Фюссен, табір УНРРА 6/68 а. (1—5)

Брата Василя Галабурду з Чортківщини — Галабурда Володимир, Галляндорф, табір 25 «Б» юбер Гаттенсфельд, кр. Браймшвайг. (1—1)

Шукаю сестер Юлію, Лесю, та Наталку Гувель з Жидачева, відомість прошу слати: Марія Левицька, Нідер Ванген ін Аллгав № 86, Вюртемберг. (1—1)

Знайомих з Болеховщини — Розалія Кіт, Швайнфурт, Гінденбургказерне. (1—2)

Знайомих з Болехова і з Тисова — Хромишин Іван, Швайнфурт, Гінденбургказерне, бл. 5, кім. 109. (1—2)

Панкевича Любомира-Юрія, Петра і Евгена — Панкевичі, Мюнхен, Дахауерштр. 9/II. (1—2)

Знайомих — Володимир Корсун, Зельбертін, пост Вайбгаузен юбер Траунштайн (Верхня Баварія). (1—1)

Горбаня Миколу — Горбань Андрій, Мюнхен, Гільдебольдштр. 29/I. (1—5)

Сина Іваніщенка Василя Михайловича, нар. 1925, був у Лепеп Кіменав — батьки: Михайло і Ганна, брати: Петро, Микола та сестра Марія, Маннгайм, Кайзер, Вільгельмказерне УНРРА. (1—4)

Синів: Зиновія і Тадея Писарева — мати Юлія Писарева, Пассав, табір УНРРА. (1—4)

Зятя Кушніра Семена Федоровича та дочку Аллу з Крима, сестру Піпко Анну з Черкас — Матвієва Валентина, Укр. Комітет, Розенгайм. (1—1)

Рідних та знайомих — Леник Михайло, Ноймаркт, Опр. Дурхгангслагер У Ү. (1—3)

Козака Івана — брат Теодор, Дельмельгофст, табір Весерфлуг б. Бремена. (1—1)

Кость Олексу — брат Михайло, Дельмельгофен, табір Весерфлуг б. Бремена. (1—1)

Степанію Рогатинську — Ярослав Рогатинський, адм. «Слово». (1-4)

Ярослава і Любомира Лесанюківні та Іванну Чаплинську — Дмитро Присяжник, Регенсбург, Зідлюнг, бл. 6/149. (1—3)

Пошукую свойого сина Богдана Подоляка нар. 1. 1. 1926. Хто знав би що про його долю, прошу дати знати на адресу Степан Подоляк, Байройт, Прінц Леопольд Касерне XIV/40. укр. табір. (1—3)

Козака Романа, Свириду Степана, Любомира і Евгена. Хто знав би про їх долю зволить, ласкаво, повідомити на адресу: Момотюк Іванна, Регенсбург, адм. «Слово». (1—3)

Батька Рудова Михайла та брата Івана — Рудов Борис, Регенсбург, Кеніг-Візер Вег 8. (1—1)

Сина Гибу Костю. Хто щось знає про нього, прошу сповістити: Гиба Петро, Авґсбург, Ільменштр. 30, (бай Веіс Анна). (1—2)

Хто знав би про долю мого мужа Івана Кулярського, прошу повідомити, Теодора Кулярська, Штравбінг, Казерненштр. 3, укр. табір. (1-1)

Лубошко Марію з Вінерпойштатта — Лубошко Леонід, Гавтінг, бай Мюнхен, Лазарет 2002. (1—3)

Карпенко Миколу з Брікса — батько Карпенко Михайло, Гавтінг бай Мюнхен, Лазарет 2002. (1—3)

О. Петришина Петра, рідню Пасічиських, кревних і знайомих, просить подати вістку: Галина Білас, Еллванген, Йоґст, Гоетгештр. 13. (1—2)

Братів: Петра Паназдіра Петровича, Трохима Гаву — Галушка Марія Петровна, Регенсбург, Гангоферзідлюнг, бл. 10/292, Брентаноштр. (1—1)

Дочку Марію та Зятя Петра Турчина з Хишевич, останньо на Словаччині — Лопадчак Олекса, Авгсбург, Зоммеказерне 4/79. (1—1)

Братів — Олесь Берездецький, Укр. Комітет, Фільсбібурґ. (1—3)

Сина Івана Кіріченка, нар. 1916 р. та його дружину Марію Чемерис, нар. 1922 р., останньо в Дортмунді — батько Мефодій Кіріченко, Бамберг, укр. табір № 6, Вайсенбургерштр. 15. (1—2)

Мужа Ігоря Лимаря та дітей Евгена, Олександра і Бориса — Лимарова Неонілія, Бамберг, Баварія, укр. табір УНРРА № 4, Улянсперштр. 2. (1—2)

Рідних та знайомих: Кравченкових Павла, Івана, Григорія, Василя та Володко Івана. Хто що знає про їх долю, прошу повідомити на адресу Кравченко Михайло, Камп 25, Корюген, пост Гаікендорф бай Кіль. (1—2)

Дочок: Вовк Ліду, нар. 1922, та Марусю, нар. 1926 р. — батько, Гемайншафслагер, Корюген, пост Гаікендорф біля Кіль. (1—2)

Ігоря Правдюка — мати. Вістку подати: Стефанія Дзядів, Мюнхен—Карльсфельд 19/15. (1—1)

Рідних і знайомих — Мурський Лев та Мурська Софія, Регенсбург, Гангоферзідлюнг, бл. 9/188. (1-3)

Сина Тригубенка Богдана, нар. 1927 р., 25. 4. 1945 р. був в Бад-Айблінгу — Іван Тригубенко, Авгсбург, Геґінген, Гофельдштр. 137. (1—1)

Сина Тарана Володимира, 22 р. — батько Павло Таран, Фельден, з. Фільс, кр. Фільсбібург, таб. УНРРА (1—3)

Односельчан та знайомих з с. Туре п. Радехів — Степан Демчук, Мюнхен, Фрайман, СС-казерне, табір, бл. «А» 5/10. (1—3)

Доньку Елеонору Івченко, нар. 1927 р., останньо була в таборі Рітніти — Померанія — Івченко Юрко, Авгсбург, Укр. Камітет. (1—5)

Матір Фаїну Полякову та сестру Нелль Ію, ДП. Камп 1227, Ноештадт УНРРА III, Нейль Вітольд. (1—5)

Василя Саврацького і Евдокію Саврацьку з с. Покрівці к. Жидачова — Сава Евстахій, табір Волькерінь, б. Регенсбург. (1—1)

Дочок: Кульбаку Віру, нар. 1922 р. та Кульбаку Ганну, нар. 1924 р., останньо перебували в Касселі — батько Кульбака Ігор, Розенгейм, Інништр., таб. «А», будинок № 43.

Івченка Григорія, Марію з дочкою Любою — Савин Василь з Надією, Швайнфурт, табір УНРРА. (1—2)

Фа. «Ербауер» Нордгаузен Тюр. Бувших службовців прошу відгукнутися на адресу: А. Воробейене, Бамберг, Моосгассе 121, литовський табір. (1—1)

Українська Економічна Висока Школа в Мюнхені купить українську і латинську машинки для писання. Адреса: Мюнхен, Флюрштр. 1/1. (1—1)

Кооперативне Об'єднання Споживачів «КОС» в Мюнхені, Розенгаймштр. 46 а, кімн. 105, оцим повідомляє, що наша кооператива одержала виключне представництво на всі видання п. Тиктора на терен цілої Німеччини.

Маємо на складі:
1. Скоро по-англійськи.
2. Канітферштан.

Просимо замовляти:
1. Великодні картки в 4 красках, як його передвоєнні картки.
2. Великий образ Матері Божої.
3. Великий словар англ.-укр. і укр.-англ. коло 20.000 слів.
4. 4 ілюстр. дитячі книжки в укр. мові.

Всі ці видання до набуття в нашому магазині при Розенгаймштр. 46 а.

Кухаря або куховарку до власного ресторану, то 2-ох фізичних робітників до товарового магазину, розшукує Кооперативне Об'єднання Споживачів «КОС» в Мюнхені. Платня після умови. Працівникам забезпечуємо помешканням і харчами. Подання враз зі життєписом, та свідоцтвом праці складати по адресі Кооперативне Об'єднання Споживачів «КОС», Мюнхен, Розенгаймерштр. 46 а. кімн. 105. (1—1) **Дирекція «КОС».**

КУПУЄМО:

Радіоапарат на змінний струм та українську машинку до писання. З пропозиціями звертатися на адресу: Регенсбург, ред. газети «Слово».

Для видавництва Спілки «Укр. Мистецтво» на стало потрібні складачі для ручного складу та лінотипісти. Зголошуватись на адресу: Регенсбург, Гангоферзідлюнг, бл. 10/217.

ДО ЧИТАЧІВ І ПЕРЕДПЛАТНИКІВ!

Подаємо до відома громадянства, що надалі Видавництво **передплати** на тижневик «Слово» **не приймаtиме.**

Тижневик «Слово» продаватиметься лише на оселі в Регенсбурзі.

Дирекція Видавництва.

УВАГА!

З технічних причин усі друки Спілки «Українське Мистецтво» тимчасово виходять без кількох українських літер.

УВАГА!

Подаємо розцінку оголошень, що вміщуються в українському тижневику «Слово».

1. Для установ, підприємств, учбових та інших закладів:

сторінка	800 Р/М
1/2 сторінки	400 Р/М
1/4 сторінки	200 Р/М
1/8 сторінки	100 Р/М
1/16 сторінки	50 Р/М

2. Оголошення про розшуки з розрахунку 50 пфенігів за слово за один раз вміщення в газеті.

Адміністрація.

Ціна 50 пф.

„The Word“ – Ukrainian Weekly

СЛОВО

УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖНЕВИК

Рік 1. Регенсбург, неділя 18 листопада 1945 Ч. 2.

СССР домагається відкриття таємниці атомової бомби

Москва. Головним пунктом трьохденного святкування роковин жовтневої революції в Росії було домагання комісара закордонних справ Молотова, щоб Америка поділилась таємницею атомової бомби та щоб Совети грали більшу ролю в контролі над Японією. Завершенням свят була парада військ червоної армії на Червоній Площі.

Зауваження Молотова, що атомова енергія «не повинна бути таємницею», та що Росія відогравала вирішальну ролю у перемозі над Японією, вважається за одне з найважливіших тверджень російської політики, в якій є мало виглядів на компроміс між суперечними поглядами Советів, з одного боку, та рештою союзників, з другого боку.

Асошіейтед Прес повідомляє, що можна не сумніватися в тому, що генералісимус Сталін доклав своїх зусиль до обережно формульованого твердження Молотова, хоча Сталін сам, згідно з останніми вістками, був неприсутній на великому советському святі.

Очікувалося, що Сталін буде промовляти підчас свят, але вийшло, що провідну ролю зіграв Молотов. Російські офіційні особи признали, що довга відсутність Сталіна могла б знову викликати закордоном запит щодо його здоров'я, тому повідомлено, що 65-літній генералісимус є здоровий та що він вже повернувся зі своєї відпустки над Чорним морем.

Домагання Молотова відкрити таємницю атомової енергії було першим публичним домаганням цього роду з боку високопоставленої офіційної особи Советського Союзу. Сподіваються, що це питання буде розглянене на конференції між президентом Труменом, британським прем'єром Клементом Р. Етлі та канадійським прем'єром В. Л. Мекензі Кінгом.

НЕПРИСУТНІСТЬ СТАЛІНА НА СВЯТІ РЕВОЛЮЦІЇ

Москва. Генералісимус Сталін був відсутній у Москві підчас урочистого святкування 28 річниці жовтневої революції. Дефіляда червоної армії та прийняття дипльоматичного корпусу в Москві відбулися без участи Сталіна, вперше від часу, коли він стоїть при владі. Останнім з чужинців, що розмовляв зі Сталіном був американський амбасадор Е. Гарріман.

ПРО АТОМОВУ ЕНЕРГІЮ В БРИТІЙСЬКОМУ ПАРЛЯМЕНТІ

Британський прем'єр Етлі заявив у палаті Громад, що уряд доручив одній установі перевести досліди над можливостями застосування атомової енергії. Підчас дебатів один з послів запитав прем'єра, наскільки британський уряд є поінформований про німецькі досліди над атомовою бомбою, які провадилися на данському острові Борнгольм, і що урядові відомо про німецьких вчених, що провадили ці досліди, та де вони тепер перебувають? Слід зазначити, що острів Борнгольм є під окупацією советського війська.

АЙНШТАЙН ПРО МАЙБУТНЮ ВІЙНУ

Ню-Йорк. Славний фізик, проф. Альберт Айнштайн, якого прогнали націонал-соціялісти з Німеччини, пише в одному американському журналі, що перед майбутньою війною та застосуванням атомової бомби, може врятувати світ лише створення всесвітнього уряду з США, Вел. Британії та СССР, з умовою, що в їхніх руках залишиться таємниця будови атомової бомби.

СОВЕТСЬКІ ВІЙСЬКА ЗАЛИШАТЪ ЧЕХО-СЛОВАЧЧИНУ

Лондон. Московське радіо, повторюючи звідомлення з Праги, повідомило, що советські війська залишають Чехословаччину. Радіо додає, що ця операція триватиме 2—3 тижні. Юнайтед Прес підраховувала недавно, що в Чехо-Словаччині знаходиться біля 300.000 советського війська.

СОЦІЯЛІЗАЦІЯ В ЧЕХО-СЛОВАЧЧИНІ

Прага. Чотирма урядовими постановами удержавлено в Чехо-Словаччині підприємства харчової промисловости, банка та товариства соціяльного забезпечення. Менші підприємства залишаться далі в руках їхніх власників. Вивласненим підприємцям буде дозволено відкривати нові підприємства. Більшість удержавлених підприємств перебрав уже уряд безпосередньо після звільнення Чехо-Словаччини від німців.

РЕПАРАЦІЙНА КОНФЕРЕНЦІЯ В ПАРИЖІ

Париж. Конференція аліянтських знавців у справі німецьких відшкодувань почалася в Парижі 9 листопада. Німеччина має платити відшкодування промисловим устаткуванням, сировиною й предметами німецького посідання закордоном.

На конференції беруть участь представники 17 держав. На порядку дня стоїть справа розподілу 75 проц. репараційного майна, що знаходиться в західній зоні Німеччини. Решта 25 проц. припадає СССР на підставі постанови потсдамської конференції.

БЕВІН ПРО ОДВЕРТІ КАРТИ

Відносини між аліянтами. — Черчіль про атомову бомбу

Лондон. Напередодні виїзду прем'єра Етлі до США з метою переведення розмов з президентом Труменом та прем'єром Канади Мекензі Кінгом над проблемою атомової енергії, британський міністр закордонних справ Бевін виголосив у палаті громад промову, в якій висловив між іншим переконання, що світова організація безпеки Об'єднаних Народів мусить стати справжнім знаряддям миру, поки могла б стати атомова бомба дійсною силою світового знищення. Устійнення світового миру має першенство перед упорядкуванням питання атомової бомби.

Міністер Бевін сказав дослівно: «В імені британського уряду звертаюсь до всіх великодержав, щоб свої карти одверто кинули на стіл. Ми до цього готові. Ми не будемо нічого починати; ні, не будемо допускати, щоб наші дипльоматичні представники щонебудь почали таке, щоб у східній Европі могла зродитись ненависть до Советського Союзу, або створитись така ситуація, що могла б стати неприхильною для Советської Росії. Не чинимо нікому кривди, але також не бажаємо, щоб нам ділялась кривда. Що признає британський уряд іншим державам, мусить бути йому також признане. Він хоче мати право вести переговори з Францією, Голяндією, Бельгією, Швайцарією, Норвегією і іншими країнами не з метою творити з тими державами т. зв. «західній бльок», але тому, що з цими народами зв'язаний культурою та історією, тому, що вони наші приятелі і свояки в тому дусі, що дозволяє бачити в демократії те саме, що ми робимо. І це кажу ще раз в імені британського уряду: я маю право в моїй вулиці також мати таких добрих сусідів, як інші народи на їхніх вулицях. Вони будуть, мабуть, вважати, що я в цій справі дещо заенергійно висловився. Очевидно, в східній Европі побували німецькі інвазійні армії, але також над західньою Европою перекотилась буря війни і чимало з нашої великої европейської цивілізації лежить в руїнах».

Бевін підкреслив, що небезпечно постійно думати тільки про атомову бомбу. Є стільки інших форм наукових винаходів, що їх діяння не менше катастрофальне.

Атомова бомба не може лишитися навіки таємницею і тому властивим виходом є передати нагляд над застосуванням атомової енергії в руки міжнародньої організації безпеки.

Далі заявив Бевін, що Велика Британія із вдоволенням вітає декларацію президента Трумена про закордонну політику США.

Відповідаючи на промову міністра Бевіна, провідник опозиції, попередній британський прем'єр Черчіль, висловив повну солідарність консерватистів зі становищем уряду в питанні закордонної політики. Побажавши прем'єрові Етлі від усієї палати громад успіху у Вашінгтоні, заявив, що як Велика Британія, так і Канада мусять розглядати проблему атомової енергії під кутом зору, висловленим в останній заяві президента Трумена.

Англія повинна дати США ясно пізнати, що твердо стоїть по їхньому боці. Організація Об'єднаних Народів мусить бути так побудована і закріплена, щоб могла перебрати остаточно повірництво над атомовою бомбою. Черчіль сказав далі: «Це нам приємно знати, що генералісимус Сталін керує далі твердою рукою державним стерном Советського Союзу. Я особисто маю для дійсно великої людини заслужений подив. Не виключене, що між нами і Советським Союзом виринають значні різниці в поглядах про політичні, соціяльні, може також про моральні питання. Проте єдність між обома народами, що нам принесла хвалу й безпеку у жахливій катастрофі війни, не сміє зламатись, ні послабнути. Британський нарід відкидає як найрішучіше думку, що Велика Британія свідомо провадить протиросійську політику або могла б брати участь в якійсь, проти росіян, спрямованій, групі держав. Одначе можу вказати на те, що сьогоднішня світова ситуація є з багатьох поглядів менш надійною, ніж після капітуляції Німеччини 1918 року, або після підписання Версальського трактату в 1919 році».

В кінці, розглядаючи питання атомової бомби, зазначив, що США не бажають виявляти таємниці її фабрикування, вклавши в це величезні кошти, та що її виявлення означало б вільний доступ советських спеціялістів, інженерів та науковців до американських арсеналів, тому що там будується атомова бомба. В противному разі, коли б британці або американці бажали мати такий доступ до російських арсеналів, напевно також не дістали б на це згоди. «Підчас війни», — заявив, кінчаючи промову Черчіль, — «поділились ми не одною нашою военною таємницею з росіянами, але не маємо занотованих ніяких відповідних реваншів».

АЙЗЕНГОВЕР ДЯКУЄ ЧЕРВОНОМУ ХРЕСТОВІ ЗА ЙОГО ПРАЦЮ

Женева. Генерал Айзенговер висловив подяку Міжн. Червоному Хрестові за його працю підчас війни. Заслуги Червоного Хреста дуже важливі. Він зберіг при життю велике число полонених, допомагав і давав змогу порозумітися родинам з полоненими та зменшував життєві недостатки. Вислід праці Червоного Хреста буде довго згадуватися з подякою, а його організація може рахувати на певну й щиру співпрацю влади, як подяку за його працю.

Питання Дарданелів

Анкара. Уряд США передав Туреччині ноту в справі зміни постанов у Монтро що стосується проходу через турецькі протоки Дарданели й Босфор. Ця нота є вислідом постанов Потсдамської конференції. Ревізія умови у Монтро, заключеної в 1936 році, мала відбуватися що п'ять літ, отже чергова ревізія припадає на наступний рік.

Згідно з умовою в Монтро, забезпечувалась вільна плавба через протоки для торговельних пароплавів чорноморських держав: Туреччини, СССР, Болгарії та Румунії. Ці держави в мирний час мали право перепроваджувати через ці протоки свої военні пароплави, однак з певним обмеженням. Підчас війни жодна з воюючих держав не мала права проходу своїми пароплавами через ці протоки, щоб не порушувати невтралітету Туреччини та оберегти її від конфлікту. Военні судна інших держав навіть в мирний час могли проходити через протоки тільки за спеціяльним дозволом Туреччини. Згідно з нотою США, має бути вільний прохід через протоки для торговельних пароплавів усіх країн. Згадані чорноморські держави мали б також право завжди, без жодного обмеження проходити через них своїми военними суднами. Для военних пароплавів інших держав, протоки мають бути надалі замкнуті, оскільки вони не погодять цієї справи з чорноморськими державами або не одержать уповноваження від Об'єднаних Народів. Контроля над виконуванням умов щодо плавби через протоки перейде від Туреччини на організацію світової безпеки Об'єднаних Народів.

Остаточний результат виборів

на Мадярщині

Будапешт. Згідно остаточних даних про вибори на Мадярщині, 58 проц. усіх голосів одержала партія дрібних власників, здобувши на 421 місце в парляменті — 246 послів. Таким чином має вона абсолютну перевагу в парляменті. Соціял-демократи одержали — 71 місце, комуністи — 69, консерватисти — 22 та безпартійні — 9. Незалежно від наслідків виборів, згідно попередніх заяв окремих партій, має бути створений коаліційний уряд.

Ню-Йорк. Американські часописи висловлюють своє задоволення з способу переведення та наслідків виборів на Мадярщині. «Ню-Йорк Таймс» пише, що мадярський нарід, віддаючи більшість голосів на демократичну партію дрібних власників, виявив своє становище та свою зрілість. Вибори на Мадярщині переведено вільно та без жодного натиску. Це були перші вибори у східній Европі, до яких США зайняли офіційне становище. Вибори на Мадярщині — це добра ворожба для виборів у інших країнах. Інший часопис, подаючи вістку про вибори на Мадярщині, пише, що СССР у цьому випадку дотримав своїх зобов'язань.

КОАЛІЦІЙНИЙ УРЯД НА МАДЯРІЦИНІ

Будапешт. Партія дрібних власників, що здобула найбільше голосів підчас виборів, разом з комуністами й національною селянською партією мають створити новий коаліційний уряд Мадярщини під головуванням прем'єра Тільді. В новому уряді партія дрібних власників буде мати 7 представників, комуністи — 3 та національна селянська партія — 1.

Більша кількість літаків

могла запобігти війні

Бермінгам. В інтерв'ю з представником агенції «Асошіейтед Прес», американський генерал-майор Клар Л. Шеноль заявив, що в той час, коли він організував «Летючих Тигрів» в Китаї, коли б йому були дали достатню кількість военних літаків відповідної якости, то війна на Тихому Океані ніколи б не розвинулася. «Коли б я мав потрібну кількість бойових літаків та бомбардувальників найновішого типу в році перед Перль Гарбурською катастрофою, то Англія і США не потребували б провадити війну проти Японії.

«З такою вистачальною кількістю новіших машин ми були б знищили японську повітряну й военно-морську та торговельну фльоту, виходячи з китайських баз. Японія ніколи б в такому разі з нами не воювала.

Провідник «Летючих Тигрів» висловлюється за 18 місячний обов'язковий військовий вишкіл, замість 12 місячного, як його рекомендує президент Трумен. Він стоїть також за уніфікацію всіх озброєних сил.

НАЦІСТСЬКІ ПРОВІДНИКИ ПЕРЕД СУДОМ

ПЕРЕД НЮРНБЕРЗЬКИМ ПРОЦЕСОМ

Берлін. Очікуваний з великим заінтересуванням у цілому світі, процес проти 23 головних воєнних злочинців у Нюрберзі переноситься ймовірно на 3. XII. В процесі йде не тільки про життя або долю 23 осіб, що очолювали злочинний режим, який кинув Німеччину й увесь світ у катастрофу. В цьому процесі найважливіше це те, що від тепер кожна особа, що підготовляє й провадить агресивну війну; буде притягатися до відповідальности.

В минулому числі нашого часопису ми подали витятки з акту обвинувачення. Тепер подаємо поіменний список осіб, що відповідатимуть перед судом:

Герман Герінг, Райхсмаршал, наступник Гітлера затверджував і очолював злочини, що їх подає акт обвинувачення, та сам приймав у них участь.

Йоахім Ріббентроп, міністер закордонних справ, відповідальний за зовнішньо-політичні пляни націстських змовників.

Рудольф Гесс, заступник Гітлера.

Ернст Кальтербрунер, шеф Гестапо, відповідальний за систему концентраційних таборів.

Альфред Розенберг, офіційний націстський фільософ. Райхміністер для зайнятих східних областей. Відповідальний за психологічну підготовку війни та злочини проти гуманности, особливо на східних землях.

Ганс Франк, генерал-губернатор Польщі. Обвинувачений в замордуванні мільйонів поляків та жидів.

Мартін Борман (відсутній), заступник Гітлера, після перелету Гесса до Англії.

Др. Вільгельм Фрік, міністер внутрішніх справ, райхспротектор для Чехії та Моравії.

Фріц Завкель, головний уповноважений для справ праці. Обвинувачений в змушуванні населення зайнятих земель до рабської праці.

Альберт Шпеер, міністер озброєння, провідник Організації Тодт. Обвинувачений в надужиттю й використовуванню людей для примусової праці.

Др. Вальтер Функ, міністер господарства. Відповідає за знищення зайнятих земель.

Др. Гіяльмер Шахт, міністер господарства. Відповідальний за фінансове підготовлення націстської змови.

Франц фон Папен, посол, націстський майстер в інтригах.

Густав Крупп, шеф Акційної Спілки «Фрідріх Крупп». «Коваль» націстської агресивної війни.

Константин фон Нойрат, міністер закордонних справ, президент таємного державного кабінету. Відповідає за виконання зовнішньо-політичних плянів націстських змовників.

Бальдур фон Ширах, провідник юнацтва.

Др. Артур Сейсс-Інкварт, канцлер Австрії, райхскомісар для Голяндії, відповідає за злочини проти гуманности.

Юлій Штрайхер, головний редактор антисемітської газети «дер Штюрмер», відповідає за злочини проти гуманности.

Вільгельм Кайтель, фельдмаршал, відповідальний за підготовлення й провадження агресивної війни та надужиття над воєннополоненими й цивільним населенням.

Альфред Йодль, генерал-полковник, шеф штабу верховного командування військом, військовий дорадник Гітлера. Відповідає за плянування й провадження агресивних війн.

Еріх Редер, командувач німецькою фльотою, відповідає за злочини в морській війні.

Карль Деніц, адмірал, наступник Редера, як командувач фльотою. Обвинувачений за злочини проти осіб і майна на морі.

Ганс Фрітше, головний редактор німецького інформаційного бюра, директор відділів радіо й преси при міністерстві пропаганди. Відповідальний за поширення основних принципів націстської змови, провадження проти жидівських заходів та безоглядне визискування зайнятих земель.

Обвинувачені відповідають за злочини як окремі особи та рівнож як члени організацій, що признані військовим судом кримінальними. До цих організацій належать: уряд Райху, корпус політичних провідників націонал-соціялістичної партії, СС разом з СД, таємна державна поліція, СА та генеральний штаб і верховне командування німецькими збройними силами.

ЗАКІНЧЕННЯ ХАРЧОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ В КВІБЕКУ

Лондон. В Квібеку (Канада) закінчилася міжнародня харчова конференція, на якій представники 36 народів підписали статут організації прохарчування й сільського господарства Об'єднаних Народів. Згідно з статутом, нова організація має працювати над поліпшенням умов життя в цілому світі, поліпшенням сільського господарства та поборюванням труднощів, що виникають з непевности ринків. Американські урядові кола оцінюють, що до звільнених країн Европи мусять бути доставлено від 10 до 12 міль. тон харчів, щоб 100 мільйонів людей охоронити перед небезпекою голоду й недоживлення.

НАРАДИ МІЖНАРОДНОГО УРЯДУ ПРАЦІ

Париж. В Парижі почалась 27 сесія Міжнародного Уряду Праці, на якій бере участь 200 представників від 51 держави. Міжнародній Уряд Праці, до якого входять представники працівників і працедавців поодиноких договірних держав, є однією з організацій колишньої женевської Ліґи Націй. На сесії одноголосно вирішено влучити Міжнародній Уряд Праці в організаційну систему Об'єднаних Народів і цим самим відділити його від кол. Ліґи Націй.

Совєтські закони на процесі

в Нюрнберзі

Нюрнберг. Міжнародній Військовий Трибунал, що судитиме 22 головних гітлерівських воєнних злочинців, оголосив з боку американців та британців велику концесію російській правній процедурі. Обвинувачені матимуть можливість ознайомитись з усіма обтяжувальними документальними матеріялами. Згідно американської та британської процедури, обвинувачені у кримінальних злочинах не мають цієї можливости. Французька система дещо подібна до російської, але вона не йде так далеко, як совєтська, яка дозволяє обороні докладно знайомитись з усіма документами, щоб вона могла заздалегідь підготуватися до оборони. Речник Департаменту Справедливости США твердить, що російська система приспішить розправу, бо не буде задержок, коли предложиться доказовий матеріял. В судах США — як зазначує згаданий речник — найбільше відволікань в процесі спричинюють жадання оборони, щоб задемонструвати матеріял, на який опирається прокуратура.

Вся маса документів, підготовлених США, Росією, Великою Британією та Францією для розправи буде доступна для обвинувачених та їх оборонців в інформаційному центрі для обвинувачених, який вже готовий до чинности, та знаходиться в судовій палаті.

В цьому приміщенні 22 в'язні та їхні оборонці матимуть змогу працювати разом, при чому між ними буде сидіти варта від в'язничої секції безпеки. Листа головних документів прокуратури вже підготовлена, доповнюючі листи будуть в'язням доступні в мірі того, як прокуратура згодиться на впровадження нової документальної евіденції.

Націоналізація в Чехословаччині

Прага. В своїй промові до парляменту чеський президент Едвард Бенеш вказує, що найбільше його завдання — це програма націоналізації, яку він сам у минулому тижні здекретував.

Бенеш підкреслює, що він у принципі є прихильний до націоналізації, але виразно вказує на те, що вона би повільніші темпи. Він закликав соціялістів, щоб вони тепер, коли він пустився на рішучий крок, помагали йому довести діло до успіху.

Закликуючи соціялістів до співпраці Бенеш заявляє: «Дорога, якою ми вирішили йти — соціялізація, це означає полегшення тягару нашому індустріяльному населенню. Обов'язки робітників будуть великі. Вони будуть змушені володіти високою соціяльною та національною мораллю.«

Друга важлива точка в промові Бенеша — це заклик до союзників, щоб вони не залишали нерішеною проблему Мадярщини та її сусідів.

Конференція в справі атомової енергії

Лондон. Британійський прем'єр Клемент Р. Етлі приїхав у товаристві керівника дорадчої комісії для справ атомової енергії у Великій Британії Сер Джона Ендерсона дня 10. листопада до Вашингтону, де разом з президентом США Труменом та прем'єром Канади Мекензі Кінг переводять розмови в справі атомової енергії. Як заявив вашінгтонський Білий Дім, розмови торкаються не технічної, а політичної сторінки атомової енергії. Перед приїздом до США, відбув прем'єр Етлі в Лондоні кабінетну конференцію, розв'язуючи з членами британійського уряду проблему атомової енергії. Також у Вашінгтоні, ще перед приїздом британійського прем'єра, повний кабінет США відбув у цій справі основну наруду.

З подій в Китаї

ЧЕРВОНІ ОБВИНУВАЧУЮТЬ АМЕРИКАНСЬКИХ МОРЯКІВ У ВОРОЖИХ ДІЯХ у КИТАЇ

Чунгкінг. Китайські комуністи обвинувачують американських моряків в активній інтервенції в Північному Китаї на користь військ Центрального Уряду. Офіційні особи Білого Дому у Вашінгтоні заявляють, що «не було зударів між китайськими комуністами та морськими силами США».

Ібен Ейрс, заступник пресового секретаря, сказав на пресовій конференції, що президент Трумен одержав від генерала Альберта Ведемаєра з китайської бойової зони спростовання обвинувачень комуністів.

ЧЕРВОНІ ВКАЗУЮТЬ ТОЧНЕ МІСЦЕ БОЮ

Комуністичний часопис «Ню Чайна Дейлі Нюс» твердить, що американські допомагали 94 армії генералісимуса Чіанг-Кай-Шека при атаках на Шангайкуан та Пейтайго близько манджурського кордону. Далі газета говорить, що морські війська розпорошили 30 жовтня частини, що належали до комуністичної 8 пінірської армії, допомогаючи перед тим 94 армії зайняти пункти близько Шанкайкуан. 31 жовтня, продовжує газета, «американські та китайські війська з Чінвантау заатакували Пейтайго і стріляли зі скорострілів. Ми мали багато втрат і були примушені залишити Пайтайго».

РАДІО ОБВИНУВАЧУЄ

Юнайтед Пресс повідомляє, що Енанське радіо розголосило твердження, що війська США 31 жовтня «відкрили прямий вогонь» на частини 8 піонірської армії. Головна кватира Комуністичної Армії вислала місію з протестом проти втручання американських військ, «але» — як повідомлює радіо — «репрезентантам прямо відмовлено в належній увазі».

Тимчасом звідомлення з Тієнтсінд говорять, що американська 7 фльота не могла вивантажувати війська Центрального Уряду в Гулюото в Манджурії, як про це повідомляв Чункінг. Кореспондент «Асошіейтед Прес» в Тієнсіні подає, що віце-адмірал Даніел С. Барбі був примушений висадити китайську 13 армію в Чінгвантау, порті, що є якраз під манджурським кордоном, де інші війська Центрального Уряду були вже висаджені в минулу неділю. Юнайтед Прес каже, що 30.000 комуністів заатакували Квейсуї, столицю провінції Суіоана в Середній Мнголії, та що загальне число 120.000 урядового війська поступають на Суіюан. Комуністи добре озброєні здобутою від японців зброєю.

ЩО? ДЕ? КОЛИ?

* Біля Гільдесгайму, недалеко Гановеру, зударилися між собою 2 поїзди, в наслідок чого є 35 осіб убитими та 117 тяжко ранені.

* На 96 році життя вмер Август фон Макензен, німецький полководець першої світової війни.

* Маршал Жуков видав розпорядження про конфіскацію майна німецького червоного хреста на російській окупаційній зоні.

* Англійські хеміки винайшли новий, дуже добрий лікувальний засіб проти малярії який назвали »Палюдріна«.

* На початку листопада в швайцарському кантоні Генф відбулися вибори до кантонних рад. На 100 місць - 45 одержали ліві партії робітнича партія - 36 та соціялісти - 9. Решту 55 місць одержали консерватисти.

* Дослідниця атомів проф. Лізе Майтнер прийняла запрошення викладати в католицькому університеті у Вашінгтоні. Лізе Майтнер до 1933 року була членом Інституту Кайзера Вільгельма в Берліні, але, з огляду на своє жидівське походження, мусіла покинути Німеччину.

* Баварський монетний двір приступив до продукції нових грошей вартости п'ять пфенігів без лаврового вінка і »гакенкройца«. З дозволу Військового Правління в скорому часі вони будуть пущені в обіг.

* Як повідомляє »Асошіейтед Прес«, летюча твердиня канадійських повітряних сил, що перевозила пеніцілін з Канади до Варшави, впала біля Мюнстеру.

*У Франкфурті відбулася перша конференція комуністичної партії Великого Гессену, на якій комуністи висловилися за співпрацю з соціял-демократичною й християнсько-демократичною партіями.

* Недалеко Карльсруе впав американський літак, що летів з Мюнхену до Лондону. З 24 пасажирів врятувалися лише 3.

* Вибори в Люксембургу дали перемогу католицько-соціялістичній коаліції, яка і є при владі. Коаліція здобула 34 місця з 51 всіх місць у парляменті.

* Чотири алянтські великодержави США, Англія, Франція і СССР, визнали офіційно тимчасовий австрійський уряд Др. Карла Реннера. На недавньому з'їзді представників усіх австрійських провінцій, уряд Реннера поширено і змінено так, що він тепер дійсно репрезентує все австрійське населення. Досі уряд Реннера був визнаний тільки урядом СССР.

* Засідання виконавчої комісії Об'єднаних Народів, що мало відбутися 8 листопада, перенесено на день 23 листопада.

* Британійсько-американський торговельний договір передано на розгляд парляментам обох держав. Англія має одержати позику в розмірі 4 мільярдів долярів.

* Вибори в Австрії призначені на 25 листопада.

* В Індокитаї тривають бої між французьким військом і Аннамітами.

* У Дахав, де був ославлений гітлерівський концентраційний табір, буде поставлений на знак вшанування пам'яті мільйонових жертр кривавого варварства націстичної диктатури величавий пам'ятник-обеліск, виконання якого доручено німецькому різьбареві Ганові Кнаппе, творцеві мюнхенського пам'ятника воїнові.

* В неділю 11 листопада в Югославії відбулися вибори до національних зборів. До виборів була зголошена лише одна листа кандидатів — національного фронту маршала Тіто. Опозиційні партії не виставили жодної листи.

* США і Велика Британія признали албанський уряд Енвера Годжаса та нав'яжуть з ним дипломатичні зносини. СССР признав албанський уряд ще давніше.

* Генерал Айзенговер виїздає на короткий час до США, щоб перевести певні розмови у Вашінгтоні.

* Англійські часописи повідомляють, що генералісимус Сталін далі перебуває на відпочинку над Чорним морем.

* В Ню-Йорку відбулася конференція учителів мови, на якій ухвалено вислати певну кількість учнів старших клясів закордон для вивчення чужих мов, а з-за кордону спровадити шляхом обміну учнів, які вивчатимуть англійську мову.

* В Сеулі, головному місті Кореї, відбулися великі збори, скликані керівництвом усіх політичних партій. Збори висловилися за проголошення повної незалежности Кореї.

ВЕЛИКИЙ БУДІВНИЧИЙ

до перших роковин смерти Митрополита Кир Андрея Щептицького

На бічній стіні церкви ОО. Василіян у Жовкві вмальований образ пензля арт.-маляра Ол. Будманюка. На ньому зображений Митрополит Андрей з властивим йому буйним волоссям, з палкими далекоглядними синіми, як українське небо, очима, що були такі проникливі, а разом такі добрі, та в митрополичій киреї - мантії. Він зціпленою рукою тисне до грудей хрест і болючим поглядом вдивляється в картину, що морозить у жилах кров. Перед ним навколішках молода, але як же знищена терпінням жінка, в подраній сорочці та порваній свитині. Ноги й руки в неї у ранах і крові. На її лоні зложив голову замучений голодом юнак — її син. Це персоніфікація України та її дітей.

За Митрополитом збитою лавою стоять усі наші найбільші постаті з історії Церкви та України. Всі вони, разом з постаттю Митрополита Андрея, творять одну могутню гармонійну цілість, наче гранітну скелю. І всі вони вдивлені в жахливу трагедію жінки-матері, якій рівної немає в світі.

Чи дійсно Митрополит Андрей Шептицький був там велетнем, якого мистець наважився зрівняти з великим Богданом та Мазепою, із Шевченком та Митрополитом Рутським і всім ідейним борцем сот. Вітовським, а назіть постать кир Андрея зробити центральною?! Та ж тоді, як малювався образ, Митрополит Андрей ще жив і працював. Видно одначе, що сила духа в Ньому була таким могутнім забороном, що Митрополит Андрей пройшов своє життя у безнастанному змаганні за краще завтра своєї Церкви й Народу. Він же був високовченим з трьома докторатами та наділений фізичною красою, імпозантною поставою і граф з графського роду, але ані це, ані те, що був він найбільшим багатієм, якому не було рівного серед нашого багатомільйонового народу, не було перешкодою до безупинного прагнення: «на вершини — до зір!» І розкоші, і багатство, і кар'єру, які так привабливо обіцяв йому світ, Він кинув, як менше вартісне, а надів чернечу рясу, щоб тим краще послужити Богові й Батьківщині. Пішов шляхом, який указував йому дороговказ найвищого добра. І тому став Митрополит Андрей народнім Провідником, якому за життя ставили пам'ятники.

Велике Серце кир. Андрея супроводило Його в усіх задумах та чинах. І бажання поєднати український народ, передусім на релігійному полі, щоб через церкву досягнути взаємного порозуміння та братньої любови, а особливо взаємної толерантції, було вислідом Його глибокої передбачливости. Митрополит Андрей добре знав, чому не вдалося стільки спроб цю єдність перевести в діло. Він знав, що ворог докладає всіх старань, щоб зруйнувати всякі спроби єдности

української церкви, бо для ворога осоружна та ненависна сама ідея української церковної і національної єдности.

Великий Митрополит умів глядіти на політичні та громадські події з перспективи майбутнього. Тому не стрічаємося у Його житті та творчості з похапливістю визнати за незмінне те, що приніс хочби довготривалий час. А те, що Він визнав та поблагословив, хоч позірно й не вдержалося, але фактично існує та вийде на денне світло при сприятливих умовинах.

Митрополит Андрей був людиною подивугідної відваги. Зокрема слід згадати тут про лист кир Андрея до правління дистрикту Галичина, якого негайно написав Він, як довідався, що воно наказало розбирати церкву СС. Василіянок у Львові при вул. Потоцького. Між іншим, у тому ж листі сказано; «Не раджу вам розбирати церкви, бо в нашому народі є повіря, що держава, яка розбирає церкви — мусить упасти...» Повір'я збулося і є пересторогою для інших.

Напевно ще декому прийдеться повірити у це повір'я...!

Мало відомий є також гострий лист протесту проти загальної тоді масакри галицьких жидів. Справа закінчилася важкими репресіями на церкву св. Юра у Львові та на Його Високодостойну Особу. Після того листа німецький окупант закривавленими руками своїх безвідповідальних гестапівців робив не тільки хатню але й особисту ревізію в найвищого Ерарха української церкви, шукаючи в його черничій рясі зброї...

Митрополит Андрей був великим опікуном молоді та правдивим її батьком. Молодь пам'ятає одне з Його послань, в якому писав Великий Учитель:

«Бачу в Вас гарячу любов до Батьківщини-України, любов, що йде аж до пожертви, нераз до повної жертви собою. Ви з тих, що з ентузіязмом ішли в бій, щоб покласти буйні голови на полі слави. Визнаю, що це перша й найважливіша прикмета, якою молодь може відзначатися. Християнство — це любов, так, як Евангелія — це наука любови. А що ваша любов до Батьківщини готова на всякі жертви, то це також прикмета глибока й дійсно християнська, бо в християнстві без жертви собою немає правдивих цінностей».

Глибоко відчуваємо, що життя і творчість Митрополита Шептицького такі незглибимі, як і невичерпаним ніколи джерелом був сам Князь Церкви у своїй красі, величі, мудрості і вічности, якій не було рівні серед нас усіх на Україні в першій половині XX сторіччя.

с. Богдан Ганушевський

З життя українців в англійській зоні

Українська еміграція в англійській зоні начислює біля 100.000 осіб. Організаційно — терен є поділений на 9 обласних комітетів, що в місяці жовтні п. р. на з'їзді в Ганновері створили Краєвий Комітет Української Еміграції в англійській зоні. В загальному живуть всі в таборах. Табори є переважно національні й містяться по різних колишніх військових касарнях і школах. В противлежності до того, як є в американській зоні, де таборами зарядже виключно УНРРА, табори в англійській зоні є під безпосереднім зарядом військової влади. Завідують ними англійські коменданти. Крім того, є всюди український внутрішній провід. Склад української еміграції в англійській зоні є дещо інший, як в американській. 85 проц. це переважно робітники й селяни. Відчувається великий брак інтелігенції, особливо учителів і священиків. Ця обставина має сильний вплив на ціле життя еміграції, головним чином в культурно-освітній ділянці. З браку гімназійних учителів майже немає там гімназій, натомість є народні школи та дитячі садки. Нема також українського репрезентаційного хору чи театру. Зате ці школи, театри й хори, що існують, тішаться великою підтримкою англійської влади. Спортове життя є добре зорганізоване. Е добрі дружини футболу, що розігрують мечі з англійцями.

Влада прихильно ставиться до українців, бо поводяться по-культурному. Це висловлюють вони самі при відвідинах таборів. На загал життя спокійне, але відчувається потреба духової поживи: добре підготованих імпреза, вистав і концертів. І це з огляду на внутрішні духові потреби, як і для пропаганди доброї слави українського народу. Для того дуже важним та актуальним питанням є пляноване та рівномірне розміщення української інтелігенції по всіх трьох зонах.

ПАНАХИДА ПО МИТРОПОЛИТОВІ АНДРЕЄВІ ШЕПТИЦЬКОМУ В ШВАНДОРФІ

В неділю 11 листопада після Служби Божої в шпитальній церкві м. Швандорфа відправлено панахиду за спокій душі бл. п. Митрополита Кир. Андрея Шептицького. Перед панахидою о. др. Шараневич виголосив глибоко обдумане, змістовне слово, присвячене листопадовій річниці та великій постаті Покійного Митрополита.

—о—

ДВОХРІЧЧЯ ІСНУВАННЯ УНРРА

Н ю - Й о р к. УНРРА цими днями урочисто відсвяткувала двохріччя свойого існування. З цієї нагоди директор УНРРА Ґерберт Леман виголосив промову, в якій змалював виконану дотепер працю цієї організації та її пляни на найближчу будуччину.

УНРРА В БАВАРІЇ

М ю н х е н. УНРРА перейняла цілковито в Баварії під свою управу 212 таборів з 248.179 особами, примусово вивезеними до Німеччини з різних европейських країв. Як заявив генерал Трускот, Військове Правління буде надалі ці табори забезпечувати харчами.

ДОПОМОГА ХАРЧАМИ В АМЕРИКАНСЬКІЙ ЗОНІ

Ф р а н к ф у р т. Заступник генерала Айзеновера, генерал-льойтнант Клей заявив на пресовій конференції у Вашингтоні, що американська зона в Німеччині одержить зимою з Америки 500.000 тон харчових продуктів.

Кошти за ці харчі дорівнюють біля 30 мільйонів долярів та обтяжать конто Німеччини.

Британське міністерство прохарчування також видало подібну заяву про постачення в розпорядження британської окупаційної зони в Німеччині й Австрії певної кількости харчових продуктів. Ці харчові продукти будуть взяті з запасів британського війська.

МЕДИЧНА НАГОРОДА НОБЛЯ ЗА 1945 РІК

Ш т о к г о л ь м. Трьом британським вченим, Серу Олександрові Флемінгові, Серу Едвардові Фльорі та д-ру Ернестові Шейні, винахідникам ліку **«Пеніцілін»**, призначено медичну нагороду Нобля за 1945 рік. Сума нагороди, 500.000 марок, припаде кожному вченому в третині. «Пеніцілін» — це досі найбільш досконалий лік проти багатьох інфекційних недуг, як зараження крови, запалення легенів, гонорея і т. ін.

50 РОКІВ ФІЛЬМУ

1-го листопада 1945 року минуло 50 років від часу появи першого фільму. Ця подія започаткувала переможний шлях фільмової стрічки по всьому світі. Тільки розвиток і винаходи в ділянці фотографії уможливили появу фільмового мистецтва. Останній крок в цій ділянці зробив Макс Складановський і публіки. В Берлінському Вінтер-ґартені в перенісі фільм з лябораторії до посліуг широкої день Всіх Святих 1895 року відбулося висвітлення фільму Складановського під назвою «Біоскоп, найцікавіший винахід сучасности».

Едгар Снав

ЗНИЩЕННЯ й ВІДБУДОВА УКРАЇНИ

Містимо переклад статті-репортажу Едгара Снав як безпосереднього свідка, що побував на Україні та свої спостереження надрукував на сторінках «Нойе Авслезе», № 1. В черговому номері подамо другу частину статті, яка містить інформації про перші кроки відбудови України.

Як я виїхав із Совєтського Союзу року 1943, більша частина України була ще в німецьких руках. Щойно тепер, після мого повернення, побачив я, якою величезною ціною оплатив Совєтський Союз перемогу.

Ця вся титанічна боротьба була від початку до кінця українською війною. В той час, як порівняно лише невелика частина просторів Совєтського Союзу була фактично окупована, Україна — економічно найбільш поступова республіка Союзу — від Карпат аж до Дінця і Дону, потерпіла більше, ніж будь-яка інша країна. Її міста та рільництво, її промисел та культура цілковито спустошені. Проте найбільші її втрати — в людях: 10 мільйонів осіб від моменту вибуху війни. В це число враховані тільки ті чоловіки й жінки, що не були покликані до армії.

До упромисловлення цієї республіки спричинилися великою мірою американські машини та інженери, і українці цього не забули. Вони вірять сьогодні знов, що їм буде дана ця сама промислова підмога, щоб вони піднеслися з такого занепаду.

Хоч уся територія СССР у п'ятдесят разів більша за Україну, у цій республіці знаходиться майже половина всіх провідних промислів Совєтського Союзу. Половина всього кам'яного вугілля й три чверти бурого вугілля СССР походять з України. Вона постачала 62 проц. залізної руди, її копальні продукували 70 проц. усього алюмінію у передвоєнній Росії.

У Запоріжжі над Дніпром побудували совєтські інженери найбільшу електростанцію в Европі. Року 1941 могла Україна постачати в 24 рази більше струму, ніж року 1913. Продукція у металевому промислі України збільшилась у 34 рази. Хліборобські підприємства цієї важливої рільничої області цілком змеханізовано та впроваджено для цього понад 100.000 тракторів; майже всі ці підприємства сколективізовано. Врожай пшениці давав п'яту частину, а цукровий буряк — третину всієї продукції Совєтського Союзу.

Було ясне, що Гітлер мав намір покорити весь Совєтський Союз, здобувши чорнозем України. Якби йому дійсно вдалось захопити всі багатства України непорушені, то це б дало йому, мабуть, можливості до далеко більших наслідків. Одначе з дня 3. липня 1941 постановив Сталін перевести в Україні «політику спаленої землі»: усі засоби продукції, що їх неможливо було вчасно забрати вглиб Росії, знищено.

З болем на серці висадила в повітря червона армія в серпні 1941 року ґіґант Дніпрельстан. Через це не тільки зупинила вона навалу німців, але внеможливила їм уруxомити величезні промислові осередки довкола Дніпропетровська.

З інших українських міст вивезено на схід величезну кількість машин, які стали наріжним каменем для нових фабрик у Сибіру та Середній Азії. І ось з більш або менш організованою евакуацією важливих рухомих засобів **продукції** промисловости та зі знищенням численних провідних підприємств почалась перша серія жертв України. Але червона армія змушена була до поспішного вступу, тому більша частина промислу впала до рук ворогові.

Підчас остаточної втечі займанці вспіли довершити цілковите знищення українського промислу та змеханізованого рільництва. Наприклад, з Києва (а Київ — це лиш одне з шести українських великих міст) — потягли з собою не тільки всі машини, але очистили мешкання й канцелярії до останньої меблі. За урядовою оцінкою, взяли вони лише для цього близько 250.000 самоходів.

Головний інженер однієї великої машинової фабрики, яка тепер лежить в руїнах, сказав мені, що саме лише доповнення браку машин може коштувати 20 мільйонів крб. золотом; 2.500 робітників матиме працю на час од **2** до **3** років, щоб очистити звалища і відбудувати будинки. Я довідався, що за два місяці перед відступом 800 совєтських полонених, за наказом німців, тільки те й робили, що розмонтовували машини й запаковували до транспортів, що йшли до Німеччини. Це було тоді, коли Гітлер почав марні заходи наново уруxомити свої збомбардовані промислові осередки. Щоб уявити собі, скільки праці, скільки часу і скільки мільйонів вантажних вагонів вимагало переведення цього знищення, треба помножити це не на сотні, а на тисячі.

Ще й досі працюють комісії над устійненням загальної шкоди. Молодий керівник українського »Госплану«, державного уряду плянування, дав мені кілька прикладів. У містах знищили нацисти 22 мільйони квадратових метрів будівельної площі. У Полтавській області, типовому хліборобському районі, зрівняли з землею близько 100.000 селянських хат, з загального числа 362.000. У мішаному хліборобсько-промисловому районі Кам'янця Подільського замордовано 470.000 людей з 2-ох мільйонів населення та 103.000 осіб вислано до Німеччини. 562 села цього району стерли з лиця землі, зруйнували 18.000 хліборобських осель та 6.000 колгоспів і вивезли понад 300.000 штук худоби й коней. В одному Дніпропетровську вартість відбудови становить 350 мільйонів американських долярів.

Француз П'єр Кот, що відбув подорож вшир і вздовж звільнених областей, оцінює воєнні шкоди Совєтського Союзу на 250 мільярдів золотих крб., цеб-то 350 мільярдів долярів за самі тільки промислові споруди. З того, якщо ця оцінка вірна, від 30 до 40 мільярдів долярів припадає на Україну. До цього сліду додати ще 10 мільярдів на вартість уруxомлення машин.

ВІДКРИТТЯ ФРАНЦУЗЬКОГО ПАРЛЯМЕНТУ

Париж. 6 листопада відбулося відкриття французьких конституційних національних зборів, яким генерал Де-Голь передав свою владу. Таким чином, закінчилося правління без парляменту, яке розпочалося 18 червня 1940 року, коли генерал де-Голь проголосив себе головою провізоричного французького уряду. Конституційні національні збори розпочали своє засідання під головуванням 81-літнього Павла Куттолі. Генералові де-Голеві, коли він прибув на збори, 500 послів, присутніх на зборах, піднялося з місць та влаштувало гарячу овацію.

ПРОЕКТ ЗАКОНУ ПРО ПОВНОВЛАСТЬ ДЛЯ ПРЕЗИДЕНТА США

Вашінгтон. Сенатська комісія для справ закордонної політики затвердила проект закону, що дає президентові повновласть устійнити разом з членами світової орган. безпеки Об'єднаних Народів чисельність американського контингенту збройних сил Ради Безпеки. Проект закону передбачає призначення одного постійного американського члена Ради Безпеки, що мав би, за згодою президента, заряджувати при потребі дієвий виступ американських збройних сил для забезпечення миру. На це становище передбачений колишній американський міністр закордонних справ Едвард Стеттініюс.

ПРЕЗИДЕНТ ТРУМЕН ПРО ПИТАННЯ ПРАЦІ

Вашінгтон. На спільній конференції американських професійних спілок та промислу виступив з промовою президент Трумен, який сказав, між іншим, що добробут США та світу є узалежнений від збільшення продукції та пристосування її до марних потреб. Президент Трумен далі підкреслив, що завданням цієї конференції є полагодження спірних питань між робітниками і працедавцями без викликування страйків. Порозуміння між працедавцями й робітниками повинне досягатися без ніякого натиску уряду або партій

ПРОЦЕС ПРОТИ КОЛИШНЬОГО ПРЕЗИДЕНТА ФІНЛЯНДІЇ

Гельсінки. 15 листопада почався процес проти колишнього президента Фінляндії Рісто-Ріті та шести інших фінських політиків. Вони відповідатимуть перед судом за втягнення Фінляндії в 1941 р. у війну, за не-чинення опору проти перебування німецьких військ у Фінляндії та продовжування, проти волі народу, війни проти Совєтського Союзу.

ПЕРЕЙНЯТТЯ НІМЕЦЬКОГО МАЙНА ЗА КОРДОНОМ

Берлін. Аліянтська контрольна рада оголосила текст закону про перебрання німецького майна за кордоном. Незабаром створиться комісію, на яку перейдуть права і претензії на майно, що знаходиться поза межами Німеччини та належить німецьким громадянам і правним німецьким особам.

ПЕРЕСЕЛЕННЯ ПРОДОВЖУЄТЬСЯ

Варшава. Впродовж жовтня до Кракова прибуло зі сходу через Перемишль 66 транспортів з 38.000 поляків. На схід з краківської округи виїхало за той час 48.800 українців.

БРИТІЙСЬКИЙ УРЯД МАЄ КОНТРОЛЮВАТИ БАНКИ

Лондон. Новий уряд Великої Британії офіційно повідомив про свій плян націоналізації Банків Англії, як перший з його більш важливих заходів в широкому програмі економічного законодавства. У заходах, що їх запропонував у палаті Канцлер Скарбу (міністер Фінансів Великої Британії) Сер Далтон, проектується: передати основний капітал банку в державну власність, перебрати банк під державну контролю, встановити взаємовідносини між скарбом, банком Англії та іншими банками. Банк повинен бути під керуванням спеціяльного гувернера. Ніхто з членів парляменту або урядових осіб не може бути обраний на цю посаду.

ВІДХИЛЕННЯ ГОЛЯНДСЬКОЇ ПРОПОЗИЦІЇ

Батавія. Голяндський генерал-губер. Індонезії Ван Мунк передав провідникові індонезійського національного руху ноту зі згодою голяндського уряду на створення власного уряду в Індонезії в рямках голяндської держави та обрання демократичного індонезійського народного представництва, в якому забезпечується переважна більшість особам, що народилися в Індонезії. Провідник національного індонезійського руху не прийняв цієї пропозиції, називаючи її спізненою й недостатньою. Він заявив, що не хоче мати нічого спільного з голяндським імперіялізмом та жадає від світу признання незалежности Індонезії й забезпечення її спокійного розвитку.

НІМЕЦЬКІ ПАРТІЇ В БАВАРІЇ

Мюнхен. На день 1-го листопада, згідно з поданням Військового Правління, в 22 округах, що належать до східньої частини Військового Правління, існувало 10 дозволених політичних партій, а саме: соціял-демократична з 18 відділами в округах, комуністична з 14, християнсько-соціяльна унія — 4, баварська народня партія — 3, християнсько-соціяльна партія — 1, антифашистівська — 1, баварсько-християнсько-соціяльна — 1, антифашистівсько-соціяльна — 1 та німецько-демократична — 1.

ЯПОНСЬКА ФЛЬОТА БУДЕ ПОДІЛЕНА

Вашінгтон. Як заявив державний секретар США Бірнс, Велика Британія, Росія та Китай, разом з США поділять між собою японську фльоту, яка збереглася незнищеною.

ЯПОНСЬКИЙ ІМПЕРАТОР ЗАПЛАТИТЬ ЧАСТИНУ РЕПАРАЦІЙ

Вашінгтон. Перл Гарбур, а за ним ціла війна Японії коштуватиме імператорові Гірогіто всього його маєтку.

Едвін В. Полі, шеф Репараційної комісії США, заявив, що мультімільйоновий маєток Гірогіто буде вжитий для сплати репарацій Союзникам.

Головна кватира генерала Мак Артура в Токіо ствердила, що Гірогіто володіє приватнім маєтком у висоті 106.041.000 долярів у державних паперах та земельних посіданнях, більше ніж мільйоном долярів готівкою, та незчисленними мільйонами в мистецьких цінностях, дорогих камінях, золоті та сріблі.

Репараційна комісія незабаром виїде до Японії, щоб опрацювати висоту та характер репарацій, що їх має Японія платити. Результат цієї праці має бути предметом переговорів між націями управненими до репарацій.

РЕПАТРІЯЦІЯ ПОЛЯКІВ

Франкфурт. В часі від 4 до 21 жовтня від'їхав з американської зони до Польщі через Пільзень і Прагу 61 потяг з транспортом 82.000 поляків. Таким чином, число поляків в американській зоні зменшилося на 180.000. Майже всі поляки з Баварії, що бажали повернутися на батьківщину, вже прибули до Польщі.

Permitted by authority of Military Government, November 1945

Редагує Колегія. — Видає Торговельна Спілка «Українське Мистецтво», кооператива з обм. порукою в Регенсбурзі. — Адреса Редакції і Адміністрації: Регенсбург, Нойпфарпляц 14. II.

Satz und Druck: Friedrich Pustet, Graphischer Großbetrieb. Regensburg.

ОГОЛОШЕННЯ

Хому Катерину, Юрка і Зиновія, розшукує Водиз Зофія. (1—1)

Белкот Марію, зі Львова, розшукує Мир. Андрей. Ашафенбург, лагер Ля Гарте. (1—1)

Соболя Бориса, уродженого 1925 року, розшукує сестра Марія, заміжня Еришович. Писати на Адміністр. «Слово». (1—2)

Дудська Анатоля, останньо Нойгаден, біля Берліна, розшукує сестра Ірена. Відомости на адресу «Слово». (1—1)

Всіх знайомих шукає Стефа Яворська-Мишка. Траунштайн, Кіндергартштрассе № 2. Укр. Комітет. (1—2)

Бойко Галина і Ганна, Словаччина, прошу подати вістки. Інженер Заборський Тарас. Траунштайн, Кіндергартштрассе, Український Комітет. (1—2)

Петрашенко Семен, шукає брата Михайла. Зілберизгасе 11, Регенсбург. (1—2)

Казанівського Анатоля, розшукує дружина Марія. Подавати на адміністрацію «Слово». (1—3)

Ващенка Віктора розшукує мати Юлія. Писати на адміністрацію «Слово». (1—2)

Помазан Тамару, розшукує Віра Рожанська. Адміністрація «Слово». (1—2)

Стецишина Петра з Луцька, розшукує дружина Ірена. Новий Кельн, Укр. табір, бльок 2/43. (1—4)

Смігуровського Івана з Перемишля, розшукує родина. Адм. «Слово». (1—4)

Др. Шиманського Григорія, розшукує Вахнатий Лев. Шваб-Мюнхен, Янштрассе 8, біля Авсбургу. (1—5)

Божко Галина. Останньо у Варшаві. Розшукує Вахнаний Лев. Шваб-Мюнхен, Янштрассе 8, біля Авсбургу. (1—5)

Панчишина Мирона, Федонія, Явних, Геня Петрівського і Семенця Віктора, шукає Божко Петро. Регенсбург, Нойпфарпляц 14. Український Комітет. (1—3)

Лозинського Віктора з дружиною Ольгою, розшукує тесть і дочка, Гейдельберг, Шіллерштрассе 31. I. (1—5)

Розшукую братів Волошина Василя та Гриця, знайомих, що мають якісь відомості, прошу сповістити на адресу: Регенсбург, Укр. Комітет, Евген Волошин. (1—3)

Розшукую брата Климентія Дудяка, з Чортківщини. Регенсбург, О/Т Гастете Ламм. Дудяк Степан. (1—4)

Галину Андрееву з Корнвестгайму (коло Штутгарту), розшукує І. О. Всіх, хто знає, прохання повідомити через редакцію. «Слово». (1—4)

Моргуна Олександра та Чигиринцива Микиту, розшукує проф. Шершевицький (Байройт, табір Леопольд казерне).

Віктора Гладкого розшукує сестра Клавдія Гладка, Регенсбург, Редакція часопису «Слово». (1—4)

Доктора Данилевича Олександра з дружиною **Кісєю** з Відня, розшукує др. Шустов Михайло. Платтінг, Прайссінгстр. 2, або до редакції «Слово». (1—4)

Горобійовського Івана розшукує брат. Табір Карльсфельд, біля Мюнхену. (1—2)

Др. Юрія Дякунчака, Ямінського Володимира, розшукує Козій Лев. Писати на адресу Галя Бачинська. Табір, Карльсфельд біля Мюнхену. (1—2)

Петришина Олексу з Ярослава, розшукує мати Анна Петришина.Ноймаркт, Дурхганглягер. Баварія. (1—8)

Кривулича Івана, розшукує син Володимир. Адреса: Комітет Бездержавних Українців, Регенсбург, Нойпфарпляц 14. (1—4)

От. Маріяна Цурковського (був душпастирем в Штрасбургу), розшукує Ксеня Дереш. Адреса: Комітет Бездерж. Українців, Регенсбург, Нойпфарпляц 14. (1—2)

Лазаревича Тараса, з Монастириськ, пов. Чортків, пошукує мама. Регенсбург, Рігард-Вагнерстр. 8. (1—4)

Лев і Ольга Лаби (були біля Дрездену) дайте про себе вістку. Таня Дереш, редакція «Слова». (2—)

Пошукується фахова вчителька до дитячого садку в оселі Гансгофер. Зголошення в Комітеті Нойпфарпляц 14.

Золоте перо «Пелікан», помилково взяте 11. XI. 45. в реєстратурі Української Оселі, Регенсбург, проситься негайно звернути до Секретаріяту Оселі.

Секція Учительського Об'єднання оголошує реєстрацію вчителів усіх шкіл. Реєстрація відбувається щодня від 9 до 12 години при Комітеті Бездержавних Українців в Регенсбурзі.

Секція Учительського Об'єднання

Редакція часопису «Слово» купує Українську енциклопедію, малу советську енциклопедію та словники чужомовних слів. (1—4)

УВАГА! Друки видавничого сектору «Слово», тимчасово виходять без кількох українських літер.

Адміністрація Торговельної Спілки «Українське Мистецтво» приймає оголошення до вміщення в газеті «Слово» по ціні:

1. Оголошення від установ, підприємств та інших закладів:

1 стор.	800 Р/М
1/2 стор.	400 ,,
1/4 стор.	200 ,,
1/8 стор.	100 ,,
1/16 стор.	50 ,,

2. Оголошення про розшуки та різні оповістки по ціні 2 Р/М за 1 рядок.

Кількаразові оголошення по згоді.

Адміністрація.

Ціна 50 пф.

„The Word“ - Ukrainian Weekly

СЛОВО

УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖНЕВИК

Рік 1. Регенсбург, неділя 25 листопада 1945 Ч. 3.

Останні вісті

АЙЗЕНГОВЕР — НАЧАЛЬНИК ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

Вашінгтон. Воєнне міністерство США повідомило про призначення генерала Айзенговера начальником генерального штабу американської армії, на місце генерала Маршала, що уступив. В Европі функції генерала Айзенговера переймає генерал Мк Нарней.

НОВИЙ УРЯД У ФРАНЦІЇ

Париж. Генерал де Голь створив коаліційний уряд, що складається з 6 соціялістів, 6 членів республіканського народнього руху, 3 безпартійних та 1 заступника поміркованої лівої партії. Де Голь є прем'єром та міністром національної оборони. Воєнним міністром є лівий католик, а міністрами внутрішніх і зовнішніх справ — безпартійні. Провідник комуністичної партії Торез увійшов до кабінету як міністер без портфеля. До комуністів належать також міністерства господарства, індустрії, праці та озброєння.

ВИСТУП УКРАЇНСЬКОГО ПОСЛА У КАНАДІЙСЬКОМУ ПАРЛЯМЕНТІ

У канадійському парляменті виступив з промовою в обороні українських скитальців Антін Глинка, український посол з округи Вегревель.

Спілка „Українське Мистецтво“

ГРОМАДЯНИ!

Великої руїни й лихоліття зазнала наша батьківщина: погоріли міста й села, погоріли музеї, архіви, бібліотеки та інші надбання нашого народу в ділянці матеріяльної й духової культури. В полум'ї пожеж спопеліли твори майстрів слова, пензля й долота. Український народ стоїть перед загрозою культурного занепаду.

Тільки напружена праця народніх мас і творчі потуги української інтелігенції можуть надолужити великі втрати.

В єднанні — сила! — каже кооперативна мудрість.

В єднанні праці й матеріяльних засобів — запорука успішної масової акції в напрямі відбудови і збирання та збереження культурних скарбів.

Щоб надолужити втрати, щоб виробити й поширити мистецькі твори та видрукувати наукові книжки, твори красного письменства, шкільні підручники, часописи й журнали, ЗАКЛАДАЄМО СПІЛКУ «УКРАЇНСЬКЕ МИСТЕЦТВО», кооперативу з обмеженою порукою в Регенсбурзі.

Кожний з нас мусить взяти участь у відбудові України відповідно до своїх сил, засобів і спромоги. На чужині чи на рідних землях перебуваючи, мусимо пам'ятати про свій обов'язок перед Україною і докладати всіх сил до витворення культурних цінностей всюди, де перебувають українські люди.

Звертаємося до широких кіл українського громадянства з закликом:

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ КООПЕРАТИВИ!

Членом Спілки може бути кожна правна й фізична особа, коли подасть заяву про вступ та внесе членський пай і вписове. Фізична особа мусить мати 21 рік віку. Членський пай становить 50 марок. Вписове 5 марок.

Кількість паїв необмежена.

Заяви про вступ у члени Кооперативи та паї приймає скарбник Спілки в приміщенні Комітету Бездержавних Українців у Регенсбурзі щодня від 9 до 12 години.

Громадяни з інших міст і сіл Баварії можуть слати паї та вписове на адресу скарбника Видавництва: Савчук Петро, Регенсбург, Нойпфарпляц 14. II.

Випуском тижневика «Слово» та інших друків Спілка позначила своє життя. Шліть добровільні датки на зміцнення пресового фонду тижневика «Слово».

Кличемо всіх українців підтримати Кооперативу «Українське Мистецтво» масовим вступом у члени, щоб вона могла якнайкраще виконати своє завдання перед громадянством і Україною.

НАДЗІРНА РАДА

ДИРЕКЦІЯ

Прем'єр Етлі перед американським конгресом

Вашінгтон. Британський прем'єр Етлі підчас свого перебування в США виголосив промову перед обома палатами американського конгресу.

Він заявив, що цивілізація мусить опертися на основних принципах християнства. «Це моє переконання» — сказав він, — «що організація Об'єднаних Народів мусить бути чимсь більшим, як звичайною умовою між поодинокими урядами. Вона мусить бути виразником волі народів усіх країн. Ніякі природні кордони не можуть бути охороною від військового нападу... Ми мусимо створити таку можливість, щоб люди усіх країн могли жити в спокої. Ми мусимо дивитись світовій проблемі в очі. До тогож, я вважаю, буде помилкою думати завжди про війну або про охорону перед небезпекою війни. Ми повинні багато більше думати про засоби та шляхи до відбудови миру.

США — це найповажніша потуга в світі. Але Америка не загрожує жодній іншій державі. Ми вважаємо військові сили Америки, а також Британії й інших народів, за знаряддя, що служить інтересам світової безпеки та є гальмом агресивних дій. Братерство між США та Великою Британією служить не тільки інтересам обох держав, але уявляє з себе приклад для мирного об'єднання усіх народів в організації «Об'єднаних Народів».

Далі, говорячи про програму британської партії праці, Етлі сказав, що дехто в Америці думає, що соціялістична партія змагає до знищення свободи думки, релігії та преси. Ці люди помиляються. «Ми визнаємо», говорить Етлі, «право людини провадити своє власне життя. Але ми визнаємо також, що ця свобода має там свої межі, де вона звужує та обмежує свободу інших людей. Для приватної ініціятиви є і буде місце. Але коли великі підприємства стають могутніми, а тим самим монопольними, то ми вважаємо недоцільним залишати монополі в приватних руках. Отже ми думаємо, як і більшість людей у Великій Британії, що в сучасному світі господарче життя усієї країни мусить бути спляноване, коли ми хочемо допомогти окремій людині в її правах.

Про британську торговельну політику Етлі висловив думку, що не можна створити в Англії ідеальних умовин, коли діється зле в інших країнах. Підвищити життевий рівень англійського народу можна тільки підтримуванням торговельних зв'язків з усіма іншими країнами, а тому бажанням Англії є, щоб її відборці були в кращому господарському стані.

На закінчення Етлі заявив, що при відбудові миру у світі, являється необхідним впровадження засади найбільшої толеранції та постановлення мети не уніфікації а єдности і визнання вартости різних поглядів.

ДОСЛІДИ НАД АТОМОВОЮ ЕНЕРГІЄЮ В СССР

Москва. СССР провадить інтенсивні досліди над проблемою атомової енергії. Як повідомляє московський щоденник «Ізвестія», російські фізики, що працюють над проблемою космічного проміння, відкрили в тих проміннях частини важкого протону. Досліди провадяться в спеціяльно влаштованій лябораторії в гірських околицях Вірменії. Підчас дослідів використано тяжкий магнет вагою на три тони, магнетне поле якого розкладає космічні проміння на основні частини та дозволяє виміряти їхню енергію. Дослідами керує проф. П. Капіца, відомий російський дослідник атомів.

ШВЕДСЬКИЙ УЧЕНИЙ ТВЕРДИТЬ, ЩО ЗА 3 МІСЯЦІ МОЖЕ СТВОРИТИ АТОМОВУ БОМБУ

Стокгольм. Член шведського Інституту Нобля проф. Зігбан заявив, що за 3 місяці зміг би створити атомову бомбу та що її виробничий процес є такий простий, що кожний знавець науки про атоми міг би її зробити.

Професор Манне Зігбан, що в 1924 році одержав нагороду Нобля в ділянці фізики, зробив при тому цінне зауваження, кажучи: «я мусив би мати на те потрібне вивінування та фонди».

Заява трьох великодержав

у справі атомової бомби

Вашінгтон. Наради над питанням атомової бомби між президентом Труменом, британським прем'єром Етлі та канадійським прем'єром Мекензі Кінгом закінчилися. 15 листопада проголошено заяву трьох великодержав про вислід нарад. У заяві говориться, що таємниця атомової бомби буде затримана доти, поки встановиться світовий мир. США і Велика Британія не бажають затримати виключно для себе таємницю атомової енергії та її застосування. Заява остерігає світ перед небезпекою цієї нової зброї, проти якої нема оборони. Подробицями будови атомової бомби поділяться США і Велика Британія з усіма 51 членами Об'єднаних Народів з умовою взаємности. Для цього мусить наступити між Об'єднаними Народами повна виміна всіх воєнно-наукових таємниць та досягнень. Три великодержави роблять увесь світ відповідальним за рятування цивілізації та готові перебрати ініціятиву у свої руки. Атомова зброя, як і всяка цього роду нищівна зброя, мусять бути назавжди виключені з озброєння всіх поодиноких держав.

Заява передбачає створення комісії Об'єднаних Народів для контролі користування атомовою енергією в промисловості та для гуманітарних цілей, щоб запобігти можливостям застосування її у воєнному промислі. Створення комісії для справ атомової енергії має наступити по можливості ще перед новим роком, поки відбудуться пленарні збори Об'єднаних Народів.

ВИБОРИ В БОЛГАРІЇ

Вашінгтон. Уряд США повідомив Болгарію, що не визнає болгарських виборів, які відбулися в неділю 18 листопада, бо не відбулись вони шляхом вільного голосування. Також США стримається з признанням болгарського уряду та з мировими переговорами з ними доти, доки не буде загарантоване переведення вільних виборів.

Підчас виборів у Болгарії з 18 листопада, голосувало від 70 до 80 відсотків населення. Опозиційні партії проголосили бойкот виборів.

США ТАКОЖ ВИВОДИТЬ СВОЇ ВІЙСЬКА З ЧЕХОСЛОВАЧЧИНИ

Вашінгтон. Державний Департамент США оголосив плян виведення військ з Чехословаччини, крім російських, про що вже повідомлялося, до грудня ц. р. Крок цей подиктований тим, що союзні війська більше не потрібні «для охорони чехословацького народу перед націстичним знущанням».

УРЯДОВА КРИЗА В ІТАЛІЇ

Рим. Італійський уряд видав нові розпорядження про поборювання фашизму, наслідком чого наступили нові арештування. Через господарські труднощі Італії та невдачу дотеперішніх спроб дійти до заключення остаточної мирової умови з аліянтами, таємні прихильники фашизму спричинили урядову кризу кабінету Паррі. Ліві партії роблять урядові закид, що він недостатньо поборював постійні напади на комуністичні станиці в південній Італії.

КРИЗА У ФРАНЦІЇ

Париж. Французькі конституційні народні збори вибрали знову де-Голя тимчасовим головою держави. Підчас голосування віддано за нього 555 голосів проти одного, що утримався. Усі партії, від правих до лівих, голосували за нього. Генерал де-Голь буде головою держави до часу, поки національні збори затвердять нову конституцію.

На підставі закону, затвердженого національним голосуванням дня 21 жовтня, генерал де-Голь має право створити уряд, що може бути повалений тільки виразною заявою недовір'я більшости членів національних зборів.

Париж. Генерал де Голь відмовився від місії створення уряду, про що повідомив листовно президента французьких Народніх Зборів Фелікса Гуена. Приступаючи до творення уряду, де Голь передбачував, що новий кабінет буде складатися з комуністів, соціял-демократів та поступових католиків, як це було узгіднено на початку з цими партіями. Непорозуміння наступило тоді, коли провідник комуністичної партії Франції Торез зажадав для комуністів одного з трьох найважніших міністерств: внутрішніх справ, закордонних справ або воєнного міністерства. Одначе де Голь обстоював при тому, щоб членів кабінету вибрати згідно з його думкою. Провідник комуністів обвинувачує де Голя, що він образив комуністичну партію твердженням, що вона ставить інтереси Советського Союзу вище інтересів Франції. Переговори де Голя з комуністами опинилися на мертвому пункті.

Президент французьких Народніх Зборів Фелікс Гуен скликав голів усіх партій та повідомив їх про резиґнацію де Голя. На зборах прийнято одноголосно постанову про скликання засідання Народніх Зборів, що мають вибрати нового шефа уряду. Поступові католики домагались далі, щоб новий уряд очолював де Голь. Комуністи і соціялісти не зайняли ясного становища до нового уповноваження де Голя творити новий уряд. Комуністи заявили, що коли не буде створений національний уряд під керівництвом де Голя, вони виставлять кандидатуру нового прем'єра. Як кандидатів на нового шефа уряду згадувалося провідника комуністичної партії Тореза, президента Народніх Зборів Фелікса Гуена та Жуо, секретаря професійних спілок.

Генерал де Голь вислав нового листа до Народніх Зборів з пропозицією прийняти його димісію, або затвердити його мандат. Народні Збори на своєму останньому засіданні дали знову де Голеві повновласть творити уряд з трьох найбільших партій. Голосувало за цим 400 послів, проти голосів комуністів.

Процес у Дахав

Дахав. У Дахав почався перший на американській зоні процес проти воєнних злочинців. На лаві підсудних є 40 німців, урядовців управи та членів охорони колишнього концентраційного табору в Дахав, яких обвинувачено в тому, що в час від 1. січня 1942 року до 29. квітня 1945 діяли проти воєнних законів та звичаїв. Акт обвинувачення закидає підсудним мордування, тортурування, морення голодом та інші злочини, яких допустилися вони посередньо або безпосередньо на громадянах держав, що були в той час у стані війни з Німеччиною. Такі ж злочини були виконувані на полонених. Акт обвинувачення подає, що від 1942 р., в наслідок надужиття, в Дахав померло або замордовано 30.000 осіб. На процесі виступатиме 50 свідків.

* У Будапешті почався процес проти колишнього мадярського прем'єра Імреді.

НОВИЙ МАДЯРСЬКИЙ УРЯД

Будапешт. На Мадярщині створено новий уряд Салтана Тільді, провідника партії дрібних власників. В склад уряду входять дев'ять міністрів, членів партії дрібних власників, чотири комуністи, чотири соціял-демократи та один член національної селянської партії. До комуністичного міністра внутрішніх справ приділено двох державних секретарів, одного соціял-демократа й одного члена партії дрібних власників, що завідуватиме поліцією.

ПОВСТАННЯ В ІРАНІ

Тегеран. В північно-західньому Ірані (Персії) вибухло повстання. Озброєні частини сепаратистичної «демократичної армії» марширують з Міянег на Тегеран. Один з вищих іранських офіцерів заявив, що ситуація є дуже поважна. Підчас зайняття повстанцями Міянег, вбито одного іранського капітана жандармерії, чотирьох вояків та двох урядовців залізниці. Терен повстання знаходиться під советською окупацією.

КІНЕЦЬ МОНАРХІЇ В ЮГОСЛАВІЇ

Београд. В Югославії відбулися вибори, в яких прийняло участь 85 відсотків населення. До виборів була зголошена лиш одна листа національного фронту Тіта, в склад якої ввійшли комуністи, республіканці, аграрна партія, соціялісти та незалежні демократи. Опозиційні партії у виборах участи не приймали. Як заявив маршал Тіто, підсумки виборів означають кінець монархії. Король Петро повинен зректися усіх претензій до трону. Опозиційні партії, що відмовилися приймати участь підчас виборів, повинні мати свободу дій, якщо будуть послуговуватися «легальними й чесними засобами».

ПРИСУД НА ПРОЦЕСІ В БЕЛЬЗЕНІ

Люнебург. Британійський військовий суд на процесі в Бельзені засудив за злочини — мордування і туртурування в'язнів у концентраційному таборі — 11 обвинувачених, в тому числі коменданта табору Йозефа Крамера, на кару смерти через повішення, одного на досмертну в'язницю, 14 підсудних на ув'язнення від 10 до 15 р. чотирьох від 1 до 5 років. 14 обвинувачених виправдано.

НЕСПОКІЙ У ПАЛЕСТИНІ

Лондон. Заявою англійського міністра закордонних справ про призначення частини Палестини для жидів, не задоволені ні жиди, ні араби. Між жидівськими націоналістами і британійською поліцією прийшло знову до зударів, підчас яких були вбиті та ранені. Араби протестують проти відступлення жидам дальших просторів краю, коли жиди домагаються для себе усієї Палестини. Жидівські домагання знаходять підтримку громадянства й уряду США.

НОВИЙ ІНДОНЕЗІЙСЬКИЙ УРЯД

Батавія. Др. Соекарно, «президент» так званої індонезійської республіки, розпустив свій уряд. Новим індонезійським прем'єром та міністром закордонних справ став Султан Шарір. Підчас перебрання влади, Шарір заявив, що його уряд зриває усякі зв'язки з японцями та відмовляється від застосування сили в індонезійському русі. Британійські та голяндські кола в Батавії вітають нову зміну в політиці індонезійських націоналістів.

ПАПА ПРО ПЕРЕСЛІДУВАННЯ У НІМЕЧЧИНІ

Ватикан. В інтерв'ю з кореспондентом одного паризького часопису, Папа заявив, що Ватикан знав про переслідування священиків та вивезених осіб у Німеччині. Одначе про нелюдський характер націонал-соціялістичного утиску Папа не мав повної картини. Також неможливо було інтерв'ювати або подавати поміч. Щойно після звільнення стало можливим організувати місії для допомоги вивезеним.

ПРИСУД НА КОЛИШНЬОГО МІНІСТРА СОЛЯКОГЛІЮ

Атени. Присуд смерти на Георгія Солякоглію, грецького прем'єра підчас німецької окупації, замінено на досмертну в'язницю. Солякоглію підписав перемир'я з німцями без уповноваження від уряду та військового командування.

ВІЙНА КОШТУВАЛА ЯПОНІЇ 12.933.000.000 ДОЛЯРІВ

Токіо. Пресове агенство в Кіодо повідомляє, що за найновішим обчисленням японського міністерства фінансів, війна в Китаї та на Тихому Океані коштувала Японії 12.933.000.000 долярів.

Американські війська забезпечують спокій в Европі

Ню-Йорк. Генерал Айзенговер заявив на бенкеті, влаштованому на його честь у Бостоні, що втримання миру в Европі вимагає наявности відповідних військових сил. «Коли б американські вояки», - сказав він - «виступили заскоро, незабаром наступив би кінець миру, і ми даремно провадили б цілу війну. Коли б ми у демобілізації своєї армії в Німеччині пішли задалеко, могли б німці зробити з того висновок, що ми не доросли до своїх завдань. Ми несемо також відповідальність за осіб, усунених із своєї батьківщини. Ми не можемо їх залишити поза увагою, а повинні надалі продовжувати наші заходи, щоб довести до відповідного рівня їхнє життя. Американський вояк має право бажати повернення на батьківщину, але слід думати також і про інший бік справи, — що Америка повинна виконати зобов'язання перед самою собою та світом».

Генерал Айзенговер подав також дефініцію американської громадської думки на світ та демократію. Він сказав: «Методи, що ми їх застосовуємо в Европі для єдности аліянтських військових сил, мають своє повне значення також тут та в усьому світі. Ми мусимо пильно прислухуватися до думки наших сусідів та її респектувати. Велич Америки полягає в тому, що ми не підлягаємо послухові ніяких «шефів». Усі наші проблеми розглядаються цілком відкрито, і кожний має право на повне визнання його думки. Ми можемо у нас прилучатись до постанов більшости, проте меншість не втрачає свого значення».

США ПОТРЕБУЕ ЛЕТУНСЬКИХ БАЗ В ІСЛЯНДІЇ

Лондон. Дипльоматичний кореспондент лондонського часопису «Таймз» повідомляє, що США почали переговори з ісляндським урядом про придбання летунських баз в Ісляндії. Кореспондент додає, що в громадських колах Ісляндії висловлюються проти надання такого роду концесій у мирний час.

Додаткові фонди для УНРРА

Вашінгтон. Президент Трумен звернувся до конгресу з пропозицією признати для УНРРА додаткові фонди на суму 1.350 мільйонів долярів. Згідно з постановою Ради УНРРА, кожна держава, що є членом цієї організації та територія якої не була знищена війною, має виплатити для УНРРА додаткову контрибуцію в розмірі одного відсотка від річних прибутків цієї держави в 1943 році. Як заявив президент Трумен, гроші, які ці держави вже частково сплатили, використано для допомоги й відбудови країн південно-східньої й східньої Европи та на репатріяцію осіб, примусово вивезених до ворожих країн.

Країни північно-західньої Европи, а саме Франція, Бельгія, Голяндія, Данія і Норвегія, хоч і були зайняті ворогом, але мають достатні засоби в чужій валюті та кредити, будуть самостійно споваджувати потрібні їм товари. Польща, Чехословаччина, Югославія, Греція, Албанія та інші держави, що не тільки потерпіли в наслідок ворожої інвазії, але цілковито позбавлені закордонної валюти та джерел кредиту, будуть користати з допомоги УНРРА.

В рямцях бюджету 50 мільйонів, УНРРА устійнила програму допомоги дітям та матерям з немовлятами в Італії. Дакож опрацьовано програму допомоги Китаєві та збільшення допомоги Австрії, що має бути трактована окремо, а не разом з Німеччиною. Крім цього, УНРРА має розширити допомогу для України та Білорусі, що були головною ареною боїв між Советським Союзом та Німеччиною.

Як повідомляють з Вашінгтону, закордонна комісія США вирішила утриматись від призначення нових фондів для УНРРА аж до часу одержання від генерала Айзенговера точного звіту про ситуацію в Европі.

Процес у Нюрнберзі

Нюрнберг. 20 листопада о 10 год. почався у Нюрнберзі процес проти головних воєнних злочинців. Проект пересунення процесу на два тижні відхилено. Процес триватиме приблизно три місяці.

*

У хвилині, коли замикаємо це число нашого часопису відомі нам побіжно за американською пресою у німецькій мові такі дані про два дні нюрнберзького процесу.

20. листопада (перший день процесу) в годині 9. військові стійки почали приводити підсудних до судової залі з в'язниці, що віддалена лише на 100 — 130 метрів від будинку суду. Першими трьома, що опинилися на лавках підсудних, були Герінг, Гесс і адм. Редер.

Підсудні сидять у двох лавках. В першій: Герінг, Гесс, Ріббентроп, Кайтель, Розенберг, Франк, Фрік, Штрайхер, Функ і Шахт. В другій лавці: Деніц, Редер, Ширах, Завкель, Йодль, Папен, Зайс-Інкварт, Шпеер, Нойрат і Фріче.

В лавках перед підсудніми — їхні оборонці. За підсудніми — американська варта в білих шоломах і поясах. Підсудні убрані дбайливо. Вони пожвавлено розмовляють між собою, лише фон Папен мовчазний. Гесс приніс з собою якусь книжку, яку час від часу читає.

Загальну мовчанку порушив перший предсідник трибуналу англійський суддя Джофрей Льоренс, звертаючись з закликом до всіх присутніх, щоб процес відбувався згідно з найліпшим знанням і сумлінням та без жодного натиску з будь якої сторони.

Після того до слова прийшли прокурори, що відчитали акт обвинувачення.

Першу частину акту обвинувачення зачитано в англійській мові прокурором США.

Другу частину зачитав представник Вел. Британії, третю частину читав представник Франції. Четверту частину акту обвинувачення відчитав російською мовою большевицький полковник Юрій Бокров, що заступає головного большевицького обвинувача Руденка, що захворів.

Після обідньої перерви суд продовжував засідання. Воно було присвячене дальшому відчитуванню акту обвинувачення.

Американські, англійські та французькі судді — в тогах, большевицькі — у військових одностроях.

Другий день процесу (середа 21. листопада) почався внесками оборони в справі властивости суду, правної основи процесової процедури і в справі покликання знавців міжнародного права. Трибунал відкинув внески оборони.

Підсудні можуть порозумішатися з своїми оборонцями підчас розправи при допомозі записок, а крім того можуть з ними говорити кожного вечора.

Після внесків оборони виголосив промову проти підсудних представник США, прокурор Джексон.

Усі підсудні заявили, що вважають себе невинними у тому, в чому їх обвинувачують. Альфред Йодль заявив: «Перед моїм Богом і перед моїм народом маю чисте сумління. Я невинний!». Тільки Гесс, коли мав заявитися щодо вини, крикнув: «Ні!». Предсідник звелів записати в протокол цей викрик Гесса як заяву про його невинність.

В процесі бере участь коло 250 журналістів: 100 з США, 50 англійських, 40 французьких, 30 російських. Для німецької преси зарезервовано 5 місць. Своїх журналістів прислали також Еспанія, Польща, Норвегія, Югославія, Китай, Канада, Куба, Австралія, Палестина, Туреччина і багато інших країн.

Нюрнберзький процес ведеться в 4 мовах: англійській, французькій, російській і німецькій.

ВІДКРИТО ЗАПАСИ НІМЕЦЬКИХ ОТРУЙНИХ ГАЗІВ

Ню-Йорк. Британійські та американські війська відкрили величезні запаси отруйних газів. Лише в Західній Німеччині знайдено 250.000 тонн цих газів.

Американський генерал Альден Вайтт, повідомляючи про це відкриття, заявив, що відкриття великої кількости газів є остаточним доказом того, як далеко сягала німецька підготова до газової війни. Усі німецькі виготовлення будуть тепер споваджені до Америки та досліджені.

—o—

* Британійська влада розв'язала концерн Круппа та перебрала його у свої руки.

ІТАЛІЯ НЕ БАЖАЄ КОНТРОЛІ ПІДЧАС ВИБОРІВ

Рим. Прем'єр Феручіо Паррі заявив, що Італія не потребує контролі союзників підчас італійських виборів. Таким чином його заява заперечує твердження генерал-майора Альфреда Д. Ворда, шефа штабу головної кватири аліянтів в Касерті, що італійський уряд просив сам про контролю підчас виборів.

ПЕРЕСЕЛЕННЯ НІМЦІВ

Штутгарт. Як повідомляє комітет для евакуації й переселення німецьких біженців, до Базарії переселять один мільйон німців з Угорщини та Чехословаччини. 540.000 біженців поселять в американській зоні Вюртенберг-Баден та 460.000 у Великому Гессені. Перших 200.000 прибуде вже до американської зони в грудні ц. р. Ціла ж кампанія переселення має тривати протягом семи місяців.

АРЕШТОВАНО 13 ФАШИСТІВСЬКИХ ОРГАНІЗАТОРІВ В ІТАЛІЇ

Рим. Арештовання 13 чоловіків та жінок, обвинувачених в організації розв'язаної фашистівської дивізії «Таліяменто» дало новий доказ, що фашизм пробує існувати далі як підпільний рух.

Поліційне звідомлення, в якому цей рух окреслюється як «неофашистський», каже, що між арештованими знаходиться б. майор дивізії «Таліяменто», яка допустилася злочинів у північній Італії, член національної республіканської гвардії та одна вдова, в що в її домі сходилися заговірники.

БРИТІЙЦІ КРИТИКУЮТЬ ВАРШАВСЬКИЙ РЕЖИМ

Лондон. Як пише «Сендей Обсервер», британійський уряд повідомив недавно польський уряд про те, що, на британійський погляд, варшавський уряд не виконує своїх зобов'язань щодо гарантії свободи преси та слова.

АВСТРАЛІЯ СУДИТИМЕ ЯПОНСЬКИХ ВОЄННИХ ЗЛОЧИНЦІВ

Мельбурн. Мельбурнське радіо принесло вістку, що в Австралії буде в скорому часі встановлений спеціяльний військовий суд над японцями, обвинуваченими у воєнних злочинах проти австралійців.

ЧІАНГ-КАЙ-ШЕК ЗА САМОСТІЙНІСТЬ КОРЕЇ

Чунгкінг. Генералісимус Чіанг-Кай-Шек заявив, що Корея мусить бути вільною і самостійною державою, якщо має бути забезпечений мир у Східній Азії та в світі. 200 корейським політикам він сказав, що над проблемою Кореї порадиться з США, СССР та Англією.

Якщо Корея не буде самостійною, заявив Чіанг-Кай Шек, не буде також повною китайська самостійність.

США ДОПОМАГАЮТЬ КИТАЙСЬКОМУ ЦЕНТРАЛЬНОМУ УРЯДОВІ РОЗЗБРОЮВАТИ ЯПОНЦІВ

Вашінгтон. Китайські комуністи виступають з гострою критикою проти США, що німбито американці допомагають військам центрального уряду тим, що перевозять це військо повітряною дорогою з однієї частини до другої. Відповідаючи на це, політичні круги у Вашінгтоні заявляють, що американські літаки й фльота перекидають китайські війська до північного Китаю, щоб виконати окупаційні завдання та роззброїти 1.100.000 японців, які знаходяться під Великим Монгольським Муром. Решту 400.000 японців оточили вже й роззброїли китайські регулярні війська. В Пейпінгу денно висаджується від двох до чотирьох тисяч китайського регулярного війська, що його перевозять американські літаки.

Пропозиція китайського центрального уряду замиритися з комуністами додає надії у Вашінгтоні, що Китаєві вдасться врятуватися від громадянської війни. Якщо прийде до компромісу, то він напевно буде осягнений вислідом уступок Чункінгу для комуністів.

ЗВІЛЬНЕНІ АМЕРИКАНСЬКІ ЛЕТУНИ НЕ ПОПОВНЮЮТЬ РЯДІВ КИТАЙСЬКОГО ВІЙСЬКА

Вашінгтон. Офіційно повідомлено у Вашінгтоні, що армія США не допомагає військам центрального уряду Китаю доповнювати його ряди звільненими зі служби американськими летунами. Американське військове правління вияснює, що американські летуни та моряки звільнені на перебування в чужій країні, якщо не бажають вертатися до США. В Китаї не видно ще досі інструкцій в справі видавання такого дозволу. В повідомленні додано, що нема також особливих обмежень для звільнених з військової служби летунів, що бажають перебувати в Китаї.

КОРОТКИЙ ФЕЙЛЕТОН

ДОРОБИВСЯ!

Ростемо! Розвиваємося! Куємо свою долю! Одне слово, ще не вмерла козацька мати!

Це так, коли громадянин брав часопис до рук, гордим оком обкидав чотири сторінки друку й таким самим рухом ховав його в кишеню.

Я став збоку й серце росло мені в грудях з радости, що не гнилою колодою по світу валяюсь а прикладаю руки до того діла. З такими думками й пішов додому в оселю.

Не попсували мого урочистого настрою дрібні домашні епізоди, як: в хаті нема світла, бо хтось стопки викрутив; ти весь день поза домом, а тут нема кому стати в чергу за приділом, бо вже три рази по дві години в черзі стояла і не достояла... На все це я махнув рукою й пішов спати.

Перший сон був дуже неспокійний, і я впав з ліжка. Але це непорозуміння: я не впав з ліжка, бо його не маю. Ліжко мені тільки приснилось. Дальший сон був спокійний, я був під враженням появи часопису.

Тай і сон же я мав!

Ми святкували 25-ліття появи «Слова» у відбудованому Мюнхені, у залі 5-ти поверхового Пресового Дому — Концерну «Слово», при вулиці Шевченка, що лучить Мюнхен з Карлсфельдом (це за той час Карлсфельд так розрісся — ми молода нація!) Величава заля, жирондолі кидають жмутами світло на зібрану громаду в святкових строях (панії у вечірніх сукнях, панове у фраках — все з УНРРА). Настрій піднесений На естраді президіяльний стіл, а за столом — редакція «Слова». Промови, читають привітальні атомограми, підносять лаврові вінки. Я встаю, щоб відповісти на привітання, та в той момент пронизує мій мозок думка:

«Невжеж 25-літній ювілей «Слова» святкуватимемо в Баварії?! Це мене так вразило, що я онімів і... прокинувся.

Все ж таки під впливом своєї великої місії йду до редакції без снідання (мокрі дрова не хочуть горіти). День чудовий, сонячний. То нічого, що тепер осінь — в моєму серці весна!

Вже по дорозі почалося:

«Е, пане, так не йде! Скільки шуму, а лише тижневик. Нам денника треба і то на 10 сторінок. Люди люблять писати, легше їм стане, як писатимуть. Може, перестануть сваритись».

«Це лиш початок, — кажу, — на другий місяць вже буде 10 сторінок, а по Новому Році буде вже два рази на день».

Погода трохи гіршає і настрій спадає на одну октаву.

Мої роздумування перериває знайомий професор, що їде до міста; не до редакції, а до магазину обміняти даровані непаристі черевики.

«Що ви, панове!? Так має виглядати часопис?»

І почав поазбучно вичисляти. Віра в наше добре діло захиталася. Тимчасом почав накрапати дощ.

Так дійшли до Комітету. Через вікно вже побачив, що білим листом падає сніг.

В почекальні гамір, стоять гуртками люди й жваво розмовляють, дехто піднесеним тоном. В руках мають «Слово».

«А! Ось один з них! Почекай, брате!»

На щастя, кличе мене один знайомий і каже:

«Скандал! Чому ви не згадали про кухню?»

«Про небіжчика говорять добре, або нічого не говорять».

Непомітно стараюся перейти до редакції. В останній хвилині заступає мені двері один пан. Це той, що так гордим оком оглядав учора часопис. По виразу обличчя пізнаю, що часопис вже докладно прочитав.

Поза спиною проходять мурашки. Не думаю вже про почесне завдання журналіста, а очима шукаю дверей і ратунку.

«Ви мене не знаєте, пане? Як ви смієте?!» Та в ту мить відчиняються двері з редакції, і я вскакую до кімнати. По кількох хвилинах приходжу до себе, обкидаю оком присутніх і раптом назріває у мене постанова:

«Панове! Я вже маю досить! Думав прислужитися справі, та дарма».

«Я хочу жити. Я нічого не винен».

Не хочу. Йду до табору, буду краще видавати білий хліб, ділити консерви. Це краще для мене. Може створю ліжко і дрова дістану.

Прощавайте!

Семен Пеховатий.

Українські табори в англійській зоні

Перейдімо коротко по українських таборах в англійській зоні, що є розкинені в границях від Кассель — Гановеру до Гамбургу — Любека і Кілю та до данського кордону.

Табір у **Гайденав** біля Гамбургу має всі потрібні модерні урядження. Проживає там близько 4.000 українців. В таборі є православна та греко-католицька парафія, народня школа та дитячий садок (150 дітей!). Працюють курси англійської мови, танців та руханки. Є сильна дружина футболу. Табір видає щоденну газетку. Харчі — добрі. Всі одержують пакунки від Червоного Хреста. Гайденав надається особливо на осідок української науки.

Дальменсгорст, на захід від Бремену. Це один з кращих таборів. Є там близько 500 осіб.

Мюнстер, на південь від Гановеру. Близько 2.000 українців. Це табір для хлопців. Дівчат нема, бо всі вийшли заміж. Є аматорський гурток, хор та освітні установи.

Госляр, на південний схід від Гановеру. Живе там близько 2.500 осіб у двох таборах, з частина приватно. Життя їх добре зорганізоване. Вживаються заходи, щоб відкрити українську гімназію.

Гановер — це свого роду центр українського життя. Перебуває там до 3.000 українців, у таборах і приватно. Є там невеликий табір «Січ», в якому живуть українці, що працюють. Життя їх є зорганізоване, порушено клопотання, між іншим, про заснування видавництва книжок і часописів. Працює там театральна група Горовецка, що має великий успіх в англійців.

Бравншвайґ — характеристичний тим, що українці гуртуються біля «Українського Інформаційного Бюра».

Галендорф, на південь від Бравншвайгу. Це один з найбільших таборів у англ. зоні, в якому є понад 3.000 українців. Є там дві церкви та два хори. В Галендорфі має свій осідок театр. група Манька, що об'їздить околицю. Клопочуть, щоб англійська влада визнала цю групу офіційно.

Табір у Карюґені, над морем. Нараховує близько 1.200 осіб. Життя розвивається жваво. Є всякі майстерні та курси. Відчувається великий брак інтелігенції.

Кіль, над морем. Українська кольонія має понад 1.500 осіб. Культурне життя пожвавлене, бо живе там більше інтелігенції, між іншим, деякі поети та драматурги. Провадяться постійні науково-популярні виклади при численній авдиторії.

На кінець згадати треба, що українці в деяких таборах встановили зв'язок із земляками у США та Канаді й ведуть постійне листування.

ВИСТУП ПОЕТА ЮРІЯ КЛЕНА

Українське громадянство Реґенсбургу 22. 11. 1945 р. мало справжнє культурне свято. Спілка «Українське Мистецтво» та Редакція «Літературних Новин» влаштували виступ визначного поета Юрія Клена. Автор збірки «Прокляті роки», «Каравели» і багатьох поезій, що були оздобою періодичних видань, цього разу прочитав свою поему «Попіл імперій», яку присутні вислухали з великим зацікавленням, навіть з якимсь напняттям. Натхнений вірш Юрія Клена своєю майстерністю і патосом захоплював присутніх. Автор — досконалий читач, має виразну дикцію, що теж слід підкреслити, бо його читання було дійсно артистичне.

Від Редакції та громадянства поета привітав і подякував за виступ ред. С. Довгаль.

З ЖИТТЯ УКРАЇНЦІВ В АВГЗБУРЗІ

Український таборовий театр в Авгзбурзі, що складається з артистів колишнього Львівського Театру, виставив інсценізацію «Землі» В. Стефаника для таборових глядачів.

Заходами культурно-освітнього відділу табору відчиняється незабаром філософічний факультет колишнього Вільного Українського Університету в Празі.

В українському таборі діє декілька тижнів Народній Український Університет для широких кол таборових студентів.

При Обласному Українському Комітеті в Авгзбурзі засновано Спілку Українських Письменників і Журналістів. Спілка проектує видавати літературно-мистецький журнал.

Для вшанування річниці смерти Митрополита Шептицького відбулася в українському таборі врочиста Академія. Доповідь про життя й діяльність Митрополита зачитав проф. Ісаїв. Опісля проф. Д. Дорошенко, ген. В. Петрів та С. Жук поділились з присутніми своїми споминами про зустрічі з князем української Греко-католицької Церкви. Після деклямації, у виконанні артистів української сцени п. Блавацького та п. п. Левицької і Н. Дорошенко урочиста академія закінчилась відспіванням національного гимну.

ВІДКРИТТЯ ДВОХ ФАКУЛЬТЕТІВ В ГАЙДЕЛЬБЕРЗЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ

Гайдельберг. З дозволу Військового Правління відкрито цими днями в гайдельберзькому Університеті, заснованому в 1386 р., медичний та теологічний факультети.

Едгар Снав 2)

ЗНИЩЕННЯ й ВІДБУДОВА УКРАЇНИ

Підчас моїх відвідин Советського Союзу наприкінці 1944 року, бажав я дізнатися, скільки в цьому році відбудовано. На кожному кроці вказували мені на непереборні труднощі, що тоді — ще підчас війни — ставали на перешкоді у відбудові. Проте перші кроки відбудови можна вважати значним ділом.

З інформацій, що мені подавали, ясне було одне — і це є, може, найпершим завданням мого звіту, — що саме Україна буде відбудована, мабуть, ще скорше за всі інші, підчас війни окуповані країни Европи, і то не лише порівняно до передвоєнного рівня, але далеко більше. Як тільки промислова продукція знову буде цілком урухомлена, тоді Советський Союз досягне стану більшого добробуту, ніж перед 1941 роком.

Теперішній стан має, очевидно, сумну картину. Найвідчутнішим є брак робочої сили. Серед мільйонів українців, вивезених до Німеччини, були найкращі робітні сили. Я відвідав одну фабрику, де перше працювало 6.000 робітників, тепер є затруднених там заледве 220 осіб. На іншій фабриці працює тепер лише 30 робітників, а перед війною її робітнича залога становила 700 чоловік. Ще гірше виглядає ця справа в дрібному промислі та ремеслі: тут здебільшого робітниками були жиди. В Україні жило перед війною біля півтора мільйона жидів, переважно ремісників і робітників; вони тепер майже зовсім зникли, вимордовані та вивезені.

У кожній ділянці вражає пекучий брак робітників-чоловіків. З 3.900 трактористів, що в цьому році перейшли вишкіл, було тільки 400 чоловік. В університетах те саме явище: декан одного українського університету розповідав мені, що з-поміж 2.300 студентів, які слухають лекції в імпровізованих авдиторних залах (будинок Університету висадили німці в повітря безпосередньо перед відступом), чоловіків є всього 400.

Жінки виконують також майже всю працю в очищуванні руїн: невимовний труд, що з цим зв'язаний, рідко коли знаходить повне признання. В одній з колишніх фабрик я приглядався, як кілька сотень жінок і молоді намагались голіруч (мало є приладдя та тачок) очистити звалища. Мені здавалось, що ніби вони були зайняті працею, що тягнеться ціле життя.

Коли ж навіть знайдеться доволі рук до праці та матеріялу, тоді ще дуже кульгатимуть можливості відбудови з браку засобів транспорту. Українська адміністрація мала давніш до вжитку десятки тисяч вантажних вагонів; тепер має вона можливо кілька тисяч поламаних возів. Досі відновлено лише потрібні для війська залізничі лінії та мости. Також у хліборобстві дається цей брак сильно відчути; не вистачає 70 відсотків тракторів і 80 відсотків коней. Електростанції, копальні, залізні й металюргійні фабрики в Україні майже зовсім знищені. Відбудова їх щойно почалася. Велика частина українського промислу мусить стояти бездільно, поки не будуть відбудовані великі греблі на Дніпрі і не почнуть працювати копальні Донбасу.

Всупереч усім труднощам, що я міг їх завважити ще наприкінці 1944 року, одне є безперечним: за один рік встигли українці, майже без ніякої допомоги та ще й у завірюсі війни, зробити свою країну працездатною. З абсолютного боржника в советському господарстві змінилась вона знову на дійсно продуктивну область! І це діло перевели майже виключно жінки, діти й старики, що після трьох років війни й терору вилізли зі своїх землянок і негайно з усією енергією взялися за працю.

Високомайстерним ділом були жнива 1944 року. Широкі простори країни були ще побойовищами, проте всі управні області, навіть ще неочищені від мін поля, охопила хлібозаготівля. Багацько рільничих робітників наклало при цьому життям. До праці втягнено все, людей і худобу, все, що могло тягнути плуг або борону, орудувати вилами чи іншим хліборобським знаряддям. Все цивільне населення й частину армії змобілізовано на збір врожаю. 70 відс. урожаю зібрано серпом і косою.

В кінці жовтня 1944 р. український уряд подав до відома, що засівна площа становить майже дві третини у порівнанні з 1940 роком, і врожай пшениці дав три чверті пересічного передвоєнного збору. Це значило, що ніхто не буде цієї зими терпіти голоду. В той час, коли українські робітники лишились на сході, українські пастухи й погоничі пригнали знову назад усю худобу, евакуйовану перед тим на схід. Поворотці розселились на просторі всієї республіки так, що вже з кінцем 1944 року близько 80 відсот. українських колгоспів почало знову годівлю худоби.

Український Наркомат Рільництва видав минулої осени селянам наказ відбудувати наново їхні доми й оселі. У листопаді вже нараховувалося до замешкання понад 100.000 домів. Держава видала розпорядження виготовити моделі будинків, що мали б служити селянам за взірець по їхніх селах. Такий модель передбачає 5—6 покоїв. Балки якнайпростіше пов'язані й скріплені. Покрівля солом'яна. Цілий дім дається збудувати з допомогою сокири й пилки, без особливих допоміжних засобів, не витрачаючи багато цвяхів. Селяни одержують дерево з державних лісів й дістають допомогу в транспорті. Кожному, хто будує хату, дає уряд безвідсоткову позику в розмірі 10.000 рублів. Цим може він покрити витрати на матеріял, оплату праці. П'ятнадцять чоловік може, за допомогою нових метод, збудувати одну хату протягом місяця.

З кінцем 1944 року випомповано воду в 22 копальних у Кривому Розі та відбудовано 37 гутничих печей. Відбудовано 23 вальцівні сталі та урухомлено понад 500 вугільних копалень. У порівнянні з передвоєнною, сьогоднішня продукція відіграє, очевидно, незначну ролю.

Київський промисел 1944 року дає лише восьму частину передвоєнної продукції. В інших частинах Советського Союзу відбудовано чимало промислових підприємств, щоб 1945 року мати можливість одержати 15—20 відсотків продукції 1940 року. Проте ще 1945 року 85 відсот. продукції буде призначено для ремонту й відбудови будинків, а тільки 15 відсот. піде на постачання машин.

Хочу ще додати один або два приклади, щоб показати теперішній стан на Україні у порівнанні до решти Советського Союзу. Слід зразу одверто сказати, що війна знищила окуповані області, але в багатьох місцевостях середньої й південної Росії та Сибіру війна принесла величезний поступ у модернізації та механізації. Дев'ять десятих величезного простору Союзу ніколи не були окуповані, ані бомбардовані. Промислова й рільнича продукція подвоїлась від 1940 року в численних областях.

Не раз стверджували урядово, що Советський Союз здобув 1943 року рівень передвоєнної продукції у різних важливих галузях промисловости. Це, здається, стосується особливо продукування воєнного матеріялу. Сама Росія, без України, випродукувала більше гармат, танків та літаків, ніж перед війною, завдяки (а це мало не останнє місце) допомозі американського промислу у позичково-державній формі.

Коли ж, зрештою воєнну продукцію перекинути на рейки мирної, досягне Советський Союз напевно вищого рівня промислової продукції, ніж він мав 1941 року. Також можливо, що продукція Советського Союзу при допомозі імпорту з США, переживе вже 1948 року передвоєнну продукцію промислових та сільсько-господарських дібр.

При мирному розвитку мав би СССР можливість досягти в 1960 році найвищого, за винятком США, життєвого стандарту в цілому світі. Проте це тільки слаба потіха на цю пору для втомлених війною жінок і чоловіків, перед якими стоять ще довгі роки зусиль, праці й раціоналізації; а ще слабша, зрозуміло, для українців, які мають сплачувати найбільшу частину рахунку.

(«Нойе Авслезе», № 1)

Наші втрати

ПОМЕР ПРОФ. ДМИТРО АНТОНОВИЧ

12 жовтня ц. р. у Празі помер відомий знавець українського театру й образотворного мистецтва проф. Дмитро Антонович, син відомого українського історика Володимира Антоновича. Покійний народився 15 листопада 1877 року в Києві. Починаючи з студентських часів, бере діяльну участь в революційному русі, та стає основоположником «РУП» і української соціял-демократичної партії. Пізніше Д. Антонович віддається вивчанню мистецтва, багато подорожуючи по західній Европі. На еміграції від 1921 р., перебуває на початку у Відні, а пізніше в Празі, де працює в літературній і науково-педагогічній ділянці та стоїть на чолі багатьох наукових і мистецьких установ.

В 1923 р. стає пок. проф. Антонович засновником українського історично-філологічного товариства в Празі. В 1925 р. бере участь у створенні Українського Музею в Празі, директором та невтомним працівником якого був майже до самої смерти.

Проф. Д. Антонович написав декілька фундаментальних праць, до яких в першу чергу належить «300 років українського театру», «Скорочений курс історії українського мистецтва» та праця про Шевченка як маляра (у варшавському виданні творів Шевченка). Крім того, його перу належить багато розвідок, статтей і рецензій в галузі мистецтва.

Зі смертю проф. Д. Антоновича українська наука й фронт активних наукових працівників зазнали великої втрати.

ПАМ'ЯТІ О. П. КОСАЧ-КРИВИНЮК

В неділю 11 листопада в Авгсбурзі померла Ольга Петрівна Косач-Кривинюк.

В особі Ольги Петрівни Косач-Кривинюк український народ втратив велику патріотку й сумлінного громадського діяча. Як сестра Лесі Українки, Ольга Петрівна, після смерти своєї матері Ольги Петрівни Косач-Драгоманової, була спадкоємницею Лесиного архіву та охоронцем ідейної спадщини старшої сестри. Ользі Петрівні ми вдячні за збереження і опрацювання багатющого листування Лесі Українки, а також укладання докладного переліку документів, що мають першорядне значення для майбутнього біографа письменниці.

Ольга Петрівна Косач-Кривинюк розвивалася, як громадська людина, також під впливом дядька, матері, а також і самої Лесі. Скінчивши петербурзький жіночий медичний інститут, Ольга Петрівна подалася на роботу лікаря, до мас нашого народу й керувала земським патронатом над сільськими дітьми в селі Лоцманська Кам'янка, де перебувала до 1919 року. В Катеринославі ж Ольга Петрівна видала високоцінну працю Лесі Українки — «Історію східних народів», яку можна вважати перлиною нашої науково-популярної літератури. Пізніше Ольга Петрівна брала якнайактивнішу участь у виданні творів Лесі Українки. Останні роки життя вона віддала на збирання й опрацьовання Лесиної спадщини. Працюючи, тяжко захворіла й закінчила своє життя. Вічна пам'ять Людині й Працівникові!

Світозар Драгоманів

ВИСТАВКА РУЧНИХ РОБІТ

В одному з домиків на оселі в Регенсбурзі відбулася виставка ручних робіт чужинецьких комітетів при УНРРА. Опісля була вона перенесена до міста для американських військових гостей.

Воєнні обставини й перерваний контакт з рідним краєм не дозволив поодиноким національним групам розгорнути весь чар і багатство свого народнього мистецтва. Все ж таки ця неповна виставка віддзеркалювала душу й культуру кожного народу. А брали тут участь українці, литовці, білоруси й поляки.

Найбільш своєрідним й одноцільним був український відділ, що притягав чужинця чарами нашої вишивки й народніх строїв. Всі зразки народнього мистецтва, крім кераміки й писанок, були там виставлені. Виставка містилася в малій кімнаті, так, що декорації й експонати творили одну гармонійну цілість. Стіни були прикрашені гуцульськими килимами й портретами Шевченка та Митрополита Шептицького. Найбільше було вишивок низом, особливо сорочок, рушників, серветок, настільників і хустинок. Привертали увагу вироби з коралів (пояски, торбинки, гердани). Гуцульську різьбу бачили ми в альбомах і касетках. Доповняли виставку пані в народніх строях.

Успіх виставки був найкращою нагородою за працю для Жіночої Секції, що все зробила, щоб гідно зарепрезентувати нас перед світом.

Ukrainian technical husbandry Institute
Український Технічно-Господарський Інститут
Ukrainisches technisch-wirtschaftliches Institut

Regensburg, Lieblstraße Nr. 2/I

Дирекція УТГІ оголошує ВПИС на такі студії з авдиторним навчанням:

I.

ВИСОКОШКІЛЬНІ СТУДІЇ

Тривалість студій — 8 семестрів.

1. **Ветеринарно-зоотехнічний** відділ Агрономічно-Лісового факультету у Мюнхені.
2. **Агрономічний і лісовий,** підвідділи Агрономічно-Лісового факультету у Регенсбурзі, або в одному з маєтків (Баварія).
3. **Хеміко-Технологічний і Будівельний** відділи Інженерного факультету в Регенсбурзі.
4. **Економічний факультет** з відділами: 1) Торговельно-Банковим, 2) Промисловим, 3) Місцевого самоврядування, 4) Статистики й асекурації та 5) Кооперативним — в Регенсбурзі.

УМОВИ ПРИЙНЯТТЯ:

Для дійсних студентів — матура. Подати: 1) прохання до Дирекції, 2) копія освітнього документу, 3) короткий життєпис.

ШКІЛЬНА ОПЛАТА:

20 марок вписового і 250 марок за семестр, яка в залежності від обставин може бути зменшена.

ТЕРМІН ВПИСУ:

до 1 грудня 1945 року. Початок викладів 26 листопада.

ВИСОКОШКІЛЬНІ ФАХОВІ КУРСИ

1. **Агропедагогіки** — в Мюнхені.
2. **Громадської Агрономії** — у Регенсбурзі.

Студії тривають 2 семестри. **Умови прийняття:** висока або середня сільсько-господарська освіта. **Оплата:** 10 марок вписового і 250 марок за семестр.

II.

СЕРЕДНЬОШКІЛЬНІ СТУДІЇ

Тривалість студій — 4 семестри.

1. **Ветеринарно-Тваринницький Технікум** в Мюнхені.
2. **Лісовий Технікум** в Регенсбурзі.
3. **Технікум садівництва, городництва й пасічництва** в Регенсбурзі.
4. **Агрономічний Технікум** в Авгсбурзі.
5. **Технікум хатнього господарства** в Регенсбурзі.
6. **Землемірно-землевпорядний Технікум** в Авгсбурзі.
7. **Середня Торговельна Школа** в Регенсбурзі.

ВПИС переводиться до 1 грудня в помешканні Українського Комітету в Регенсбурзі або листовно на адресу УТГІ в Регенсбурзі (Лібльштрассе 2/I).

ПРИ ВПИСІ ТРЕБА ПРЕДЛОЖИТИ:

1) прохання про прийняття,
2) завірений відпис документів про освіту,
3) короткий життєпис.

Умови прийняття: Освіта не менше 6-ти клясів гімназії.

Оплата студій: вписове 10 марок, за навчання 250 марок за семестр або 150—200 марок за триместр. Оплата може бути в ратах або в залежності від обставин може бути зменшена.

Докладні відомості: в проспектах навчання.

Регенсбург, 27 жовтня 1945 р.

Дирекція УТГІ

* Проф. Отто Ган, колишній директор інституту кайзера Вільгельма в Берліні одержав нагороду Нобля (галузь хемії) за 1944 рік за важливі винаходи в галузі атомової енергії. Проф. Ган перебуває тепер у США.

* Фінський біохемік проф. Артур Віртанен з Гельсінок одержав нагороду Нобля (галузь хемії) за 1945 рік.

Permitted by authority of Military Government, November 1945

Редагує Колегія. — Видає Спілка «Українське Мистецтво», кооператива з обм. порукою в Регенсбурзі. — Адреса Редакції і Адміністрації: Регенсбург, Нойпфарпляц 14. II.

Satz und Druck: Friedrich Pustet, Graphischer Großbetrieb, Regensburg.

ОГОЛОШЕННЯ

Віктора Гладкого, розшукує сестра Клавдія Гладка, Регенсбург, Адм. «Слово». (1—2)

Доктора Данилевича Олександра з дружиною Кісею з Відня, розшукує др. Шустов Михайло. Пляттінг, Прайссінгштр. 2, або до Адм. «Слово». (1—2)

Петришина Олексу з Ярослава, розшукує мати Анна Петришина. Ноймаркт, Дурхгангляґер, Баварія. (1—6)

Кривулича Івана, розшукує син Володимир. Адреса: Комітет Бездер. Українців, Регенсбург, Нойпфарпляц 14. (1—2)

Лазаревича Тараса, пошукує мама Лазаревич Степанія, Регенсбург, Ріхард-Вагнерштр. 8. (1—6)

Лев і Ольга Лаби (були біля Дрездену), дайте про себе вістку. Таня Дереш, Адм. «Слово». (1—1)

Пошукується фахова вчителька до дитячого садку в оселі Гансгофер. Зголошення в Комітеті, Нойпфарпляц 14.

Василя Данилишина, Онуфрея Данилишина, розшукує Григорій Данилишин, Штравбінг, Казернентассе бльок 3. (1—5)

Дружину Полю Данченко, дочку Валю, батька Данченка Григорія і маму Василину, розшукує Данченко Іван, Оберрієд 47, Крайс Деґендорф, пост Меттен. (1—2)

Шукаю Павлуха Романа, ур. 9. III. 1927, Павлуху Ірину ур. 22. II. 1929, Сливу Іванну ур. 29. III. 1926 у Львові — Павлух Юстин, Міттертайх, Глясверк 20. II., Крайс Тіршенройт. (1—2)

Стасишина Петра з Луцька, розшукує дружина Ірена. Новий Ульм. Укр. табір, бльок 2/43. (1—4)

Інженера Когута Ілька із Бранденбурга, інж. Павла Теодоровича із Берегів, Ольгу Лабову із Викіт, Левка Букатовича із Риманова, Омеляна Цісика і Андрія Мазикевича із Криниці та Володимира Коліду із Березова, шукає Юрій Теодорович, Народня школа, Регенсбург, Оселя. (1—1)

Односельчан із с. Глудна, повіт Коросно, шукає був. управитель Нар. Школи у Глудні, Юрій Теодорович, Регенсбург, Нойпфарпляц 14. II. (1—1)

Соболя Бориса, уродженого 1925 р. розшукує сестра Марія, заміжня Яримович. Подавати на Адміністрацію «Слово». (1—2)

Всіх знайомих шукає Стефа Яворська-Мишка. Траунштайн, Кіндергартенштрассе № 2. Укр. Комітет. (1—1)

Бойко Галина і Ганна, Словаччина, прошу подати вістку. Інженер Заборський Тарас. Траунштайн, Кіндергартенштрассе, Укр. Комітет. (1—1)

Петрашенко Семен, шукає брата Михайла, Зільбергассе 11, Регенсбург. (1—1)

Казанівського Анатоля, розшукує дружина Марія. Подавати на Адміністрацію «Слово». (1—2)

Ващенка Віктора розшукує мати Юлія. Писати на Адміністрацію «Слово». (1—1)

Помазан Тамару, рузшукує Віра Рожанська. Адміністрація «Слово». (1—1)

Сміґурського Івана з Перемишля, розшукує родина. Адміністрація «Слово«. (1—3)

Марків Віру, дочку. ур. 1922 року. з Тарнополя. Останньо жила в Банцен (Саксен), шукає мати Марків, Карльсфельд, табір, барак 17. (1—1)

Др. Шиманського Григорія, розшукує Вахнянин Лев. Швабмюнхен, Янштрассе 8, біля Авсбурґу. (1—4)

Божко Галину, останньо у Варшаві, розшукує Вахнянин Лев. Швабмюнхен, Янштрассе 8, біля Авсбурґу. (1—4)

Панчишина Мирона, Федунів, Явних, Геня Петрівського і Семенця Віктора, шукає Бойко Петро. Регенсбург, Нойпфарпляц 14. Український Комітет. (1—3)

Лозинського Віктора з дружиною Ольгою, розшукує тесть і дочка. Гайдельберг, Шіллерштрассе 31 I. (1—4)

Розшукую братів Волошина Василя та Гриця, знайомих, що мають якісь відомості, прошу сповістити на адресу: Регенсбург, Укр. Комітет, Євген Волошин. (1—2)

Розшукую брата Климентія Дудяка, з Чортківщини. Ротенберг О/Т Гастете Ламм, Дудяк Степан. (1—4)

Галину Андрееву з Коривестгайму (коло Штутгарту), розшукує І. О-к. Всіх, хто знає, прохання повідомити через Адм. «Слово». (1-1)

Юрку і Зюник Добровольські. Дайте вістку. Тета Наталка, Пляттінг, Міхаельсбухштрассе 322, а бай Степе. (1—2)

Дочок Марію Пилипович, Анастасію Косьмина, розшукує Косьмина Петро, Регенсбург, Редакція «Слово». (1—3)

Яцкевича Йосифа і Софію, Думанчука Григорія, Стефанію і Марійцю, розшукує Марків Лонген. Зголошення до Адм. «Слово». (1—2)

Братів Михайла і Василя Павлишина, сестру Анну, розшукує Анастасія Космина. Редак. «Слово». (1—3)

Созанського Юрка, розшукує Іваненко Михайло. Відомости про нього проситься подати до редакції «Слово». (1—3)

Головка Ів. Пил., розшукує Валя. Відомости подати до редакції «Слово», Регенсбург. (1—3)

Романовського Віктора, О. Ярослава Книгиницького, доктора Миколу Шлемкевича, Теофіля Хомина, шукає Степанія Романовська-Хомин, Штраскірхен, бай Пассау, Пфаррґоф. (1—2)

Михайла Гнатишина і Марію та знайомих (які перебували останньо в Судетенлянд — Райхенберг), шукає Анна Гнатишина, Пассау, Шпіцберг 6. (1—3)

Родичів, брата Андрія та знайомих зі Львова, шукає Лебединський Володимир, Регенсбург, Нойпфарпляц 14. II. (1—2)

Алдохин Микола, розшукує свою дружину Сущенко Клавдію, евакуйовану з Східньої Прусії та своїх знайомих: Кашаловського Юхима, Пономаренка Івана і Катерину. Регенсбург, Видавництво «Слово». (1—3)

Чагівця Андрія та Павла (раніш були в Бремені), розшукує сестра Ганна, Регенсбург, Адм. «Слово». (1—1)

П. Бермес Филип (перебуває в околиці Пассау), прошу негайно зголоситися у мене, Юрій Теодорович, Народня школа — Регенсбург, Оселя. (1—1)

Софія Мелінська-Безпалко, пошукує родину Гличків, Федоровичів і проф. Северина Левицького. Відомости про них прошу подавати на адресу Адм. «Слово», Регенсбург. (1—1)

Редакція часопису «Слово» купує Українську енциклопедію, малу совєтську енциклопедію та словники чужомовних слів. (1—4)

УВАГА!

Одержувати газету «Слово» поштою можуть лише ті передплатники, що сплачують готівкою вартість передплати та поштові видатки.

Ціна передплати становить разом з поштовим видатком 0,56 Р/М одне число.

Увага! Друкн видавничого сектору «Слово» тимчасово виходять без кількох українських літер.

Адміністрація Спілки «Українське Мистецтво» приймає оголошення до вміщення в газеті «Слово» по ціні:

1. Оголошення від установ, підприємств та інших закладів:

1 стор.	800 Р/М
1/2 стор.	400 ,,
1/4 стор.	200 ,,
1/8 стор.	100 ,,
1/16 стор.	50 ,,

2. Оголошення про розшуки та різні оповістки по ціні 2 Р/М за 1 раз.

Кількаразові оголошення по згоді.

Адміністрація.

Ціна 50 пф.

„The Word“ – Ukrainian Weekly

СЛОВО

УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖНЕВИК

Рік 1. Регенсбург, неділя 9 грудня 1945 Ч. 5.

ДО НОВИХ ЗАВДАНЬ

Сучасний стан української еміграції та її майбутне викликае чимало турбот і хвилювання. У тямці кожного стоїть настирливе питання: Що принесе вир подій у ближчі дні? Куди нас кине примхлива доля? В яких країнах знайдемо фізичну батьківщину, де б могли включитися в працівний процес?

Кажу «фізична батьківщина», бо духом, свідомістю своєю, кожний з нас вітае по рідних просторах України, в'яжучи своє буття й переживання з її долею.

Увага всіх зосереджена на світових подіях, з чого випливае основний запит: Чи настане стабілізація міжнародніх відносин і панівні країни знайдуть тривалу формулу порозуміння на довший час? А може похмурий Марс несподівано зарокоче атомовою бомбою на безкраїх просторах земної кулі?

За одне й друге припущення мовлять багато аргументів, та часто люди роблять прискорені висновки, збирають спостереження, групують факти, йдучи назустріч своїм бажанням. Шляхом повторення однобічних фактів витворюється переконання, що та чи інша подія обов'язково станеться.

Констатуючи факти політичної дійсности, мусимо вважати на недавні виступи керівних осіб у світовій політиці. В Палаті Громад, англійський міністер закордонних справ Бевін заявив, що Англія прикладае всіх зусиль до закріплення мирних стосунків з СССР. В диплъоматичних зносинах «ми готові — сказав Бевін — відкрити карти». Крім того, міністер від імені короля й від себе заявив, що сам нічого не зробить та не дозволить своїм диплъоматам, акредитованим в інших державах, таких дій, які б збуджували ненависть до СССР. Черчіль теж уважае, що стосунки з СССР слід поглибити. Коли взяти на увагу те, що Англія виступае однозгідно із Сполученими Державами Америки, то можемо констатувати, що офіційна лінія аліянтів спрямована до мирного співжиття й полагодження спірних питань мирними засобами.

Це зумовлює й наш стан, від цього залежить наше буття.

Та незалежно від того, як укладуться відносини, українська еміграція не може безтурботно сидіти й вичікувати. Саме життя диктуе завдання, що зводяться до підготови виконувати практичну працю, щоб кожному стати самодіяльним у ближчому майбутньому й пристосуватися до нових обставин, до яких незабаром можемо потрапити.

З власної ініціятиви майже всі осередки, де скупчені бездержаві українці, провадять культурно-освітню працю. Початкові, середні та фахові школи обслуговують дітей і юнацтво. Саме тепер розпочались виклади на високих школах (Український Технічно-Господарський Інститут в Регенсбурзі, Висока Економ. Школа в Мюнхені), до яких уписалося кілька сотень студентів. Багато курсів провадять свою навчальну працю, існують мистецькі товариства, що дбають про культурну розвагу. Кипуча діяльність українського активу сягнула всіх ділянок культурно-громадського життя й ми спостерігаемо якийсь патос жертвенної праці на користь загалу та української культури. Проте, частина громадян перебувае без постійного зайняття і марнуе дорогий час, а іноді й деморалізуеться, піддаючись пиятству, паскарству. П'яницям і спекулянтам немае місця серед чесної громади, яка ставить собі високі завдання й прямуе до великої мети. Ледарство й інтриганство мусимо всі поборювати. Ці прояви занепаду виникають наслідком бездіяльного стану. Керівники місцевих організацій та свідоміша частина громадянства, мали б поборювати нездорові прояви не тільки осудом, але й позитивною діяльністю та широкою акцією, яка б охопила всі верстви громадянства. Неминуче потрібно організувати справу підготовки громадян до практичних фахів, пройняти всю людність нашу масовими курсами, пропустити через школи, майстерні й лабораторії, щоб кожний володів кількома фахами, був озброений умілістю та знанням. Побіч із тим, слід усім учитися англійської мови, особливо знання це необхідне для осіб приналежних до вищих фахів. Лікар чи інженер без знання мови країни, де мае намір працювати, не зможе виконувати своїх обов'язків.

Цей час примусового вичікування мусимо якнайкраще використати. Не сміе бути безробітних серед нас, що понуро блукають та нудьгують, нарікаючи на свою долю, або звалюючи на когось вину за неуспіхи. Кожний мусить розуміти, що відповідальність за буття тепер чи в майбутньому спадае на всіх. Як приготуемось до боротьби на існування, таке й життя собі збудуемо.

Дм. Сіяч.

За ревізію потсдамських постанов

Вашінгтон. Президент Трумен повідомив на останній пресовій конференції про американський проект ревізії окремих постанов потсдамської заяви, особливо клявзулі, на основі якої кожній із 4-х окупаційних великодерав США, Великій Британії, СССР та Франції прислуговуе право вета на аліянтській контрольній раді. Право вета дае можливість кожній із тих 4 держав підносити протест проти постанов аліянтської контрольної Ради, через що постанови важні лише тоді, коли вони прийняті одноголосно.

Президент Трумен про ролю організації світової безпеки

Вашінгтон. Президент Трумен висловив у листі до одного з американських журналів свое переконання, що війна буде справою минулого. У цьому листі президент пише між іншим: «Світову війну виграли аліянти завдяки едности. Ми рішені підтримувати цю едність, щоб забезпечити тривалий мир... Зрозуміло, що знову відживуть старі спірні питання та зродяться нові. Підчас їх розв'язування ми повинні бути переконані, що взаемне довір'я зрозуміння та толеранція, повинні бути основою наших дискусій... Це щастя, що сьогодні, коли випродукуємо смертоносну атомову зброю, Об'еднані Народи на тільки бажають миру, але відкрили також методи для підтримки й охорони миру. Об'еднані Народи це корпорація, обов'язком якої е виривати з корінням наміри нападничих війн та за допомогою міжнародньої поліції інтервенювати там, де повстае небезпека, що непорозуміння може довести до війни.

Організація світової безпеки буде діяти через [illegible] й господарчу раду в напрямі широкого розподілу продуктів землі, щоб цим поліпшити долю людства. Організація світової безпеки щойно створюеться, але тепер уже виявилася корисною в розв'язуванні питань, підчас коли партикулярна постава підкреслювала тільки протилежности і загострювала міжнародні взаемини. Коли наш досвід буде збільшуватися та організація світової безпеки стане знаряддям мирного порозуміння, тоді пересунеться в тінь ідея війни як засіб політики разом з іншими варварськими виявами життя».

Не буде конференції трьох

Вашінгтон. Підчас останньої пресової конференції президент Трумен заявив, що організація світової безпеки розглядатиме впродовж наступних трьох місяців всі особливі питання, що заплутують світову ситуацію. Америка прикладае всіх сил, щоб організація могла працювати без перешкод.

На запитання представників преси, щодо занепокоення, що його викликае політика СССР, яка відхиляеться від міжнародньої співпраці і що це може привести до війни, президент Трумен категорично відповів, що він не поділяе цього занепокоення. Далі на запитання чи не предбачаеться знову конференція Великої Трійки, Трумен сказав, що він не думае, щоб дальші Конференції Трьох були потрібні.

Югославія -- республіка

Лондон. Югослав'янський парлямент проголосив скасування монархії в Югославії та позбавлення прав до трону короля Петра і його наступників. Рівночасно проголошено Югославію федеративною народньою республікою. У зв'язку з цією подією, заявив король Петро, який перебувае в Лондоні, що не визнае факту скасування монархії, бо останні вибори в Югославії не були виявом справжньої волі народу. Обов'язком його сумління буде звільнити Югославію від тиранії. Як подае «Ді Нойе Цайтунг», «це звільнення» мае тепер мало виглядів на здійснення, бо, як повідомила агенція ББЦ, британський уряд признав югославянські конституційні збори, хоча й зазначив, що спосіб переведення виборів був незадовільний. Не зважаючи на те, британський уряд думае, що ті вибори в загальному відповідають волі народу. Також, здаеться, він готовий визнати зміну устроевої формули монархічної Югославії на республіку.

Окупація Німеччини триватиме найменше 10 літ

Франкфурт. Новий командувач американською окупаційною армією в Німеччині, генерал Джозеф Т. Мак Нарні прибув уже до Франкфурту та перейняв свое нове становище.

На пресовій конференції генерал Мак Нарні заявив, що окупація Німеччини триватиме 10 літ, а може навіть ще довше. У Німеччині він буде продовжувати політику, яку провадив його попередник, генерал Айзенговер. Ця політика опиратиметься на напрямних генерального штабу та потсдамської конференції. Про німців він сказав, що не забув хто розпочав війну та що німецький нарід, як спільнота, підтримував війну, отже мусить признати свою відповідальність. Треба напружити всі сили, щоб піднести життеву стопу в Европі до того рівня, що існував перед залитям її фашизмом.

УРЯД ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ ПІДТРИМУЕ ПОЛІТИКУ США

Лондон. Американський амбасадор у Лондоні відвідав міністра закор. справ Великої Британії Бевіна. Підчас відвідин перевели вони розмову про заяву президента Трумена в справі Конференцій Трьох та ревізії потсдамських постанов. Велика Британія прилучилася вповні до більшої частини думок президента Трумена, але не пішла так далеко, щоб зовсім виключати конференцію трьох провідних державних мужів.

ПІДПІЛЬНА АКЦІЯ В ПОЛЬЩІ

Варшава. Як повідомляе американський часопис «Тси Стерс енд Страйпс», польська підпільна «Армія Крайова» організується на велику скалю. Начисляють, що в її рядах перебувае 500.000 озброених осіб, які проявляють свою діяльність в селах та на лісних теренах південної Польщі. Кружляють непідтверджені вістки, що існуе плян викликати в Польщі цієї зими загальне повстання. Варшавський уряд обіцяв амністію тим членам підпілля, що до 15 жовтня виступлять з його рядів.

Іран -- новий вузол непорозумінь

Вашінгтон. У ноті уряду США, висланій Советському Союзові, в справі становища в Ірані, пропонується рівночасне повне виведення всіх советських, британських і американських військ з Ірану до 1 січня 1946 року. Нота покликаеться на урочисте визнання самостійности Ірану Рузвельтом, Черчілем і Сталіном на тегеранській конференції в грудні 1940 року. Виконуючи цю умову, американські військові сили в Ірані зменшено вже з 28.000 на 6.000.

Британська нота, яку передав британський амбасадор у Москві, пропонуе советському урядові не перешкоджувати рухові іранських військ, що мають на меті забезпечення спокою й порядку в Ірані.

Тимчасом становище в Ірані значно погіршилося. Повстанці після зайняття кількох міст, у тому числі каспійського порту Астара, прямують на Тегеран. Як повідомляе агенція «Асоціентед Прес» з Москви, комісар закордонних справ Молотов заявив іранському амбасадорові, що СССР вповні визнае самостійність Ірану. Советські часописи вміщують на першій сторінці звідомлення про іранські події та змагання північно-західнього Ірану до самостійности.

СССР ВІДМОВЛЯЕТЬСЯ ПОКИНУТИ ІРАН ДО 1 СІЧНЯ

Лондон. «Асошіейтед Прес» повідомляе, що СССР відхилив американську пропозицію, щоб союзні війська були відтягнені з Ірану до 1 січня 1946 та що Совети відповіли на дипломатичну ноту Великобританії, післану в справі Ірану.

ІРАНСЬКІ ПОВСТАНЦІ ЗАЙНЯЛИ ЗЕН'ЯН

Тегеран. Повстанчі війська іранської провінції Азербайджану зайняли в наслідок військових дій вздовж головної залізничої лінії місто Зен'ян, 174 милі на північний захід від Тегерану. Всі урядові будинки Зен'яну, столиці провінції Егамсег, знаходяться в руках повстанців. Телеграфні лінії перервано. Тільки дві важніші залізничі станції — у Казвіні та в Караджі — віддіяють тепер повстанчі війська від столиці держави.

Іранський амбасадор у Вашінгтоні, Гусей Ала, повідомив, що його уряд післав до СССР дві дальші ноти — третю та четверту впродовж одного тижня — з протестом проти втручання советської армії в пересуванні іранських військ на місце повстання.

Швеція передае інтернованих вояків Советському Союзові

Штокгольм. Шведська преса повідомляе, що колишні німецькі вояки та 167 німецьких вояків-балтійців, які втекли до Швеції, будуть передані Советському Союзові. До шведського порту Треллеборг вже прибув советський пароплав «Кубань», щоб забрати інтернованих.

Як тільки інтерновані довідалися про наказ передання їх Советському Союзові, в таборі виник неспокій, один з інтернованих покінчив самогубством, багато інших також намагалися покінчити з життям. Балтійські інтерновані, в знак протесту проти передання їх Советам, влаштували голодівку, внаслідок чого їх переведено до лікарні.

УВАГА!

Чергове число «Слова» вийде 18 грудня у вівторок. Від цього часу «Слово» появлятиметься постійно щовівтірка. Пересунення дня випуску «Слова» наступае внаслідок перенесення до іншої друкарні.

Адміністрація.

РАТИФІКАЦІЯ ДОГОВОРУ ПРО КАРПАТСЬКУ УКРАЇНУ

Москва. Чехословацький парлямент одноголосно ратифікував російсько-чехословацький договір, підписаний 29 червня ц. р. у Москві, про відступлення Карпатської України Советському Союзові.

СТАЛІН ПРОДОВЖУЄ СВОЮ ВІДПОЧИНКОВУ ВІДПУСТКУ

Москва. Як повідомляє «Асошіейтед Прес», Сталін продовжить свою відпочинкову відпустку в Сочі над Чорним морем до початку Нового року. Сталін перебуває в якнайкращому здоров'ї, одначе перед своїм поворотом до Москви бажає відбути основний відпочинок.

ПРОЕКТ БУДОВИ ВЕЛИКОЇ ЕЛЕКТРОСТАНЦІЇ В СССР

Москва. У пляні нової советської п'ятирічки, що почнеться з новим роком, запроектовано між іншим побудувати електричну станцію над річкою Сурангара в східньому Сибірі. Потужність проектованої електростанції має бути в. 25 разів більша від Дніпрельстану.

МОНАСТИРІ В СОВЕТСЬКОМУ СОЮЗІ

Під таким заголовком часопис «Ді Нойе Цайтунг» подає: Три старих монастирі в Житомирі, Києві та Загорську, що відогравали значну ролю в релігійному й політичному житті середньовіччя, знову перебрала російська православна церква. Назагал існує тепер у Советському Союзі 89 монастирів. Незабаром буде засновано ще кілька монастирів, у тому числі один у Москві.

ОЧІ ЧЕХІВ СКЕРОВАНІ НА СХІД

Берлін. Газета червоної армії «Теглїхе Рундшав» наводить слова чехословацького президента Едварда Бенеша, який заявив у Празі, що його країна «досі переважно орієнтувалася на захід», але, починаючи від теперішнього часу, він бачить світлі вигляди у звязках Чехословаччини зі сходом.

СОВЕТО-ПОЛЬСЬКИЙ ЗАЛІЗНИЧИЙ ДОГОВІР

Лондон. Згідно з московською радіовісткою, дня 23 листопада ц. р. підписано Совето-польський договір про безпосередню залізничу сполуку між обома державами.

ФРАНЦІЯ ПРОТИ ЦЕНТРАЛЬНОГО ПРАВЛІННЯ В НІМЕЧЧИНІ

Вашінгтон. Останній місячний звіт генерала Айзенговера зазначує, що найважливішою точкою програми американської політики в Німеччині є створення центрального правління для усіх чотирьох окупаційних зон, що стало б основою для пізнішої організації німецького міжкраєвого уряду. З огляду на спротив Франції, створення плянового центрального правління не могло бути досі переведене у життя.

ЗМЕНШЕННЯ ОКУПАЦІЙНИХ ВІЙСЬК В АВСТРІЇ

Лондон. Речник міністерства закордонних справ заявив, що Великобританія запропонувала іншим трьом окупаційним чинникам в Австрії — зниження числа американських, французьких, російських та британських військ в Австрії. Водночас Великобританія висловилася за визнанням та вдержанням австрійських кордонів з 1937 року аж до часу остаточного вирішення справи кордонів Австрії. Англійці заступають погляд, що окупаційні війська кожної з 4-ох потуг повинні бути рівносильні.

ВИБОРИ В АЛЬБАНІЇ

Лондон. Радіо Тірана оголосило, що «неофіційні» результати албанських виборів до Конституційних Зборів, які відбулися 2-го грудня, говорять про перемогу «Демократичного Фронту», партії Енвера Годжі. 85 відсотків виборців голосувало за листою «Демократичного Фронту».

ВТРАТИ ВЕЛИКОБРИТАНІЇ ПІДЧАС ОСТАННЬОЇ ВІЙНИ

Лондон. Англійський прем'єр заявив, що підчас останньої війни британська імперія мала такі втрати в людях:

Великобританія — 244.723 вбитих, 53.039 пропавших; Канада — 37.376 вбитих, 1.843 пропавших; Австралія — 23.365 вбитих, 6.030 пропавших; Нова Заляндія — 10.033 вбитих, 2.129 пропавших; Південна Африка — 6.840 вбитих, 1.841 пропавших; Індія — 24.331 вбитих, 11.754 пропавших; колонії — 6.877 вбитих, 14.208 пропавших.

Нюрнберзький процес

Нюрнберг. У нюрнберзькому процесі починають виринати т. зв. сенсаційні моменти. Треба сподіватися, що буде їх чимало, чим довше процес триватиме. Восьмий, дев'ятий і десятий дні нюрнберзького процесу (четвер 29-го листопада, п'ятниця 30-го листопада і субота 1-го грудня) були присвячені справам т. зв. австрійського аншлюсу. Дальше зачитано цілу низку документів, що говорять про те, як націсти приготовляли гітлерівський переворот в Австрії та яку ролю відогравали в цій справі підсудні Герінг, фон Папен, Ріббентроп та Зайс-Інкварт. На внесок оборонця підсудного Зайс-Інкварта передбачено покликати особисто як свідка в австрійській справі останнього канцлера Австрії (перед гітлерівським пучем в році 1938) фон Шушніга.

Пополудні восьмого дня процесу демонстровано в нюрнберзькому процесі фільм страхіть німецьких концентраційних таборів. З фільму, якого лента має 27.000 метрів довжини, показано тільки частину — дві тисячі метрів. Але це вистарчило, щоб викликати потрясаюче вражіння у всіх, що цей фільм того дня в суді оглядали, зокрема на підсудних. Деякі підсудні, як, наприклад, Герінг, що ще передполуднем цього самого дня підчас відчитування документів в австрійській справі реагували цинічною поведінкою, заливаючись гомеричним сміхом, тепер підчас висвітлювання фільму закривали собі долонями очі, просто відвертали голову, щоб не бачити цього пекла концтаборів, яке вони самі створили.

Дев'ятого і десятого дня процесу (п'ятниця і субота) суд допитував першого обтяжуючого свідка, генерал-майора Ервіна Лягузена, колишнього старшину генерального штабу австрійської армії, який після «аншлюсу» перейшов до німецького генерального штабу і працював у німецькій контррозвідці, будучи підчинений, як керманич відділу, адміралові Канарісові. Свідок зізнав, як дійшло до рішення бомбардувати Варшаву 1939 року, як Гіммлер домагався від свідка однострїв польського війська, щоб спровокувати напад нібито поляків на німецьку радіостацію в Гляйвіц, як свідок дістав і від кого наказ убити французьких генералів Жіро і Вейгана, як, врешті, дійшло до наказу масово вбивати російських военнополонених з політичних і расових мотивів. Своїми зізнаннями свідок дуже сильно обтяжив підсудніх Кайтеля і Ріббентропа. Щодо останнього підсудного, то свідок зізнав, що 12 вересня 1939 року він чув розмову між Ріббентропом і Канарісом, підчас якої Ріббентроп висловився, що він, Ріббентроп, пляну в «українській частині Галичини» протипольське повстання з «паленням польських дворів» і «вбивством жидів». Оборона підсудніх старалася взяти зізнання свідка в огонь перехресних питань, але цим ще тільки зміцнила їхню вагу і доказову силу, бо свідок всі свої зізнання ще з більшим притиском тільки потверджував.

В п'ятницю пополудні вибухла в нюрнберзькому процесі перша бомба: після двох годинної дискусії між трибуналом, представниками прокуратури і обороною виключно в справі затрати пам'яти Гесса — підсудній Гесс встав і найрішучіше заявив, що досі він з тактичних мотивів був симулянтом, що «від тепер його пам'ять знову є до розпорядимости», що за свої вчинки він повністю відповідальний і хоче разом з своїми товаришами стояти перед судом, хоч властивості цього суду не признає; коли ж оборонець підсудного ставив внески, щоб його, Гесса, визнати нездібним відповідати за свої вчинки перед судом, то робив це в добрій вірі. Суд, очевидно всі ці внески оборонця Гесса — відкинув.

З подій в Китаї

ГЕНЕРАЛ МАРШАЛЛ — АМБАСАДОР США У КИТАЇ

Вашінгтон. Президент Трумен призначив генерала Маршалла амбасадором зі спеціяльним уповноваженням у Китаї. Генерал Маршалл був донедавна шефом генерального штабу армії США. Його призначення на амбасадора в Китаї наступило після уступлення американського амбасадора в Чункінгу, генерала Гарлі.

Генерал Гарлі, повідомляючи про свою димісію, заявив, що він погоджується з закордонною політикою президента та державного департаменту, але цеї політики не виконували підлеглі урядовці в міністерстві закордонних справ. Професійні дипльомати намагалися скерувати політику США проти китайського центрального уряду на користь комуністів. Ці кола змінили політику США в некористь демократії «підтримуючи імперіялізм та комуніэм».

Заява Гарлі викликала ряд спростувань. Так наприклад «Геральд Трібун» пише: «Гарлі помиляється, коли він хоче скинути на інших вину за поповнені помилки в Китаї. Велика частина відповідальности падає на нього самого і на тих, що доручили йому це становище, хоч він від нього відмовлявся».

Як повідомляють з Чункінгу, китайський міністер закордонних справ видав заяву, в якій найгарячіше вітає призначенння ген. Маршалла американським амбасадором у Китаї та висловлює радість з прибуття до Чункінгу командувача американськими військовими силами в Китаї генерала Ведемаєра для переговорів з генералісимусом Чанг-Кай-Шеком.

Военне положення в Китаї змінилося на користь Чанг-Кай-Шека. Як виникає з непідтверджених ще китайських звідомлень, советське військове командування погодилося, так довго затриматися з виведенням своїх військ з Манджурії, аж існуватиме там відповідне число китайських урядових військ, щоб перебрати обсаду території. Керівник господарчої комісії китайського національного уряду заявив, що внаслідок цієї советської постанови перебрання Манджурії китайськими національними військами відбудеться без перешкод.

ВІЙСЬКА ЧІЯНГ-КАЙ-ШЕКА ЗАЙНЯЛИ ЧІНГСІЕН, НЕДАЛЕКО МУКДЕНУ

Чунгкінг. Китайські часописи повідомляють, що національні війська у Манджурії здобули важний залізничий вузловий центр Чінгсіен та наступають далі по Пейпінсько-Мукденському залізничому шляху, так, що знаходяться у віддалі біля 125 миль від Мукдену. Китайський комуністичний речник заповів, що перша велика битва в Манджурії буде відігравается в Чінгсіен, 100 миль за Великим Муром, одначе не було відомлення про ніяку битву, коли 52 армія Чіянг-Кай-Шека ввійшла до цього міста. 52 армія вивантажилася з американських кораблів кілька тижнів тому в Чін-Ванг-Тао, на південь від Великого Муру. Чунгкінська католицька газета «Сошал Велфер» заявила, що в околиці Манджурії в Чанчуі, перебуває ще 20.000 советського війська для втримання порядку. Часопис твердить, що росіяни дозволяють комуністам користуватися Чанчунською радіостанцією та видавати шість із існуючих там сімох газет. Інші звідомлення подають, що національний уряд погодився в принципі на деякі концесії у Манджурії, які виходять поза межі китайсько-советського договору, та що росіяни знову настоюють на тому, щоб американські літаки не транспортували війська Чіянг-Кай-Шека на територію, звільнену Советами.

Шангай. Американські старшини ведуть переговори з китайськими комуністами в справі звільнення шістьох американських морських летунів, яких комуністи тримають в полоні в одному селі, 80 миль на захід від Тієнтсіну, де ці летуни перед кількома тижнями були приневолені примусово осісти підчас лету з Пейпіну.

* * *

НАЦІОНАЛЬНІ КИТАЙСЬКІ ВІЙСЬКА ЗДОБУЛИ МАНДЖУРСЬКИЙ ПОРТ

Чункінг. Національна китайська преса повідомляє, що китайські національні війська здобули собі першу браму з моря до Манджурії, вирвавши порт Гулютао з рук китайських комуністів. Часопис «Тси Чайна Таймс» повідомляє, що СССР виставив ряд домагань китайському національному урядові, в наслідок чого Манджурія стала б в дійсности китайсько-російською маріонеткою.

Інше звідомлення цього ж самого часопису повідомляє про те, що Франція відкинула домагання Китаю, щоб перетворити Гайфонг у вільний порт та щоб поставити залізничну лінію Кунмінг-Гай-Фонг під спільну китайсько-манджурську контролю.

НОВИЙ ПРЕМ'ЄР ІТАЛІЇ

Рим. Шість більших італійських партій пообіцяли свою підтримку у творенні нового уряду Алорді де Гаспарі, голові християнсько-демократичної партії, дотеперішньому міністрові закордонних справ. Внаслідок цього престолонаслідник Умберто уповноважив де Гаспарі створити новий уряд. Дотеперішні спроби створити уряд колишнього прем'єра Неньі та колишнього ліберального прем'єра Орляндо не вдалися. Де Гаспарі заявив представникам преси, що старатиметься створити новий уряд з 6 головних партій та міністерство закордонних справ надалі затримати в своїх руках. Натомість він не висловився в справі обсади міністерства внутрішніх справ та чи в цій справі вдасться йому осягнути успіх. Подібно як у Франції підчас урядової кризи, цієї теки зажадали для себе в Італії комуністи, соціялісти та лібералі.

ГОЛОС ЗА ПРИЙНЯТТЯ ІТАЛІЇ ДО ОБ'ЄДНАНИХ НАРОДІВ

Ню-Йорк. Як заявив Чарлс Полетті, колишній губернатор Ню-Йорку а пізніше аліянтський військовий адміністратор Сицилії та Італії, — італійці дали вже доказ, що вони рахують основи демократії та вже назрів час визнати Італію членом Об'єднаних Народів.

ДОСЛІДИ НАД АТОМОВОЮ ЕНЕРГІЄЮ

Вашінгтон. Керівник відділу для продукції атомових бомб в американській армії, генерал Л. Гравс заявив перед сенатською комісією для атомової енергії, що тепер лиш Англія, Швайцарія та, можливо, також Швеція можуть провадити досліди над розвитком атомової енергії. Гравс не сказав нічого про те, чи між США та цими країнами існує умова щодо продукції атомової енергії. Він сказав натомість, що інші держави цього за 15—20 літ зможуть без підтримки США, Англії або Швайцарії виготовити атомові бомби. Генерал Гравс є тієї думки, що на практиці не дасться перевести міжнародньої контролі виготовлювання атомових бомб.

ДОЗВІЛ НА ПИСАННЯ ЛИСТІВ ДО США

Франкфурт. Директор військового правління американської окупаційної зони Німеччини оголосив, що пошта відкрила вже свою службу для кореспонденції примусово вивезених осіб з громадянами США.

Це розпорядження дозволяє примусово вивезеним особам союзних націй дати рідним та знайомим у США свою адресу в Німеччині. Бланк з поданням адреси може бути використаний, як підстава до висилки листів і пакунків з США до Німеччини. Коли буде устійнений первісний контакт, вивезені особи могтимуть писати одного листа тижнево до США. Листи ці будуть обмежені на дві сторінки та можуть бути писані у довільній мові. Листи підлягатимуть цивільній цензурі.

Американські громадяни можуть посилати тільки один пакет тижнево на адресу одної примусово вивезеної особи до ваги п'ять фунтів. У пакетах можна посилати одяг та такі харчі, що не підлягають зіпсуттю.

ОЗБРОЄНА СТОРОЖА В ТАБОРАХ ДЛЯ ДП

Франкфурт. Військова влада уповноважила військових командантів в американській окупаційній зоні організувати озброєну сторожу при таборах примусово вивезених осіб (ДП), щоб припинити епідемію грабунків, насильств та вбивств, яких допускаються деякі з цих осіб. Ці команданти дістали також уповноваження не впускати ДП поза межі табору та впровадити систему перепусток, подібну до тої, що її застосовується у військових організаціях. Цивільна поліція також може бути озброєна, щоб запобігати деяким незаконним діям.

Скарги на ДП, що вони допускаються незаконних вчинків, дуже часті. Слідство виявляло часом, що ДП допускались незаконних вчинків організованими бандами. Дійшло навіть до того, що в одній місцевості замордовано 8 осіб одної німецької родини.

Офіційні особи підкреслюють, що не всі табори будуть поставлені під сторожу. Сторожу поставиться тільки в таких таборах, де на думку військової влади, це необхідне з огляду на громадську безпеку.

Поставлення сторожі над ДП у минулому часто критикувалося, як невідповідний спосіб поведінки з членами звільнених народів. Військовий речник заявив, що це розпорядження цілком відповідає звичаям ставити людей під військову контролю, як це часто переводять в американському війську.

СТРАХІТТЯ МАВТГАВЗЕНСЬКОГО КОНЦТАБОРУ

Що оповідає колишній в'язень?

У кімнаті живе їх шість чоловік. Усі — колишні політичні в'язні німецьких концентраційних таборів. З Дахав, Мавтгавзен, Освенціма й Майданку біля Люблина. Ще не вспіло в них вирости на головах волосся, нещадно стрижене тупою машинкою «кацетних» цирульників, не вспіла вигоїтись гарбована нагаями і прикладами спина, не вспіла вернутись рівновага духа, насилу вибитовхувана звірськими методами гітлерівських посіпак з рейок нормальної людини. Їх очі ще широко відкриті й віддзеркалюється в них увесь жах прожитого; ще палають вогнем гарячки, що переживає їхні **знівечені тіла й покалічені душі.** Проте вони живуть. Живуть як переможний спротив переборному злу, **як живий акт обвинувачення усякої системи концентраційних таборів**, що являються «нічим іншим, як організованим злочином супроти цивілізації та людяности»*).

Не маю щастя застати усіх шістьох дома. Кількох лікуються, вийшли в цих справах до міста; один поїхав до Мюнхену в організаційних справах до проводу Ліги бувших в'язнів німецьких концентраційних таборів.

Застаю тільки одного. Ще зовсім молодий, доволі жвавий, хоч у його обличчі читаю якусь зацькованість, а в руках ламану важкість. Проте він увічливий, усміхається на привітання. Виявляю йому мету моїх відвідин: перевести з ним розмову про його перебування у концентраційному таборі, щоб потім її передати друкованим словом у часописі.

Погоджується розказати мені все, що питатиму, й жалкує, що немає дома його співмешканців-товаришів недолі пережитих днів у дротяних обіймах. Вони розповіли б мені багато-багато цікавого. Але він сам також дасть мені образ своїх переживань. Називається Оленич. Має 23 роки. Почуває ще деяке ослаблення. З легенями в нього не все в порядку. Але, позатим, майже здоровий. Що ж, молодість переборола всі недолі.

«В якому таборі ви перебували? Може розкажете читачам «Слова», за моїм посередництвом, коли та через що ви туди попали і як там жилося» — питаю Оленича.

«У концентраційному таборі коротав я мої дні від 1942 року аж до приходу американського війська, до 5 травня 1945 року» — відповідає Оленич. — **«Цей табір був — Мавтгавзен**, віддалений біля 35 кілометрів від Лінцу, в горах. Табір, — точніше ціле місто бараків, обведене муром та колючим дротом з електричним струмом високої напруги, — містився на високій горі, недалеко від каменоломів. Перевезли мене туди безпосередньо зі Львова з ославленої тюрми при вулиці Лонцького, як запідозреного в українській акції підпілля проти німців. До часу мого арештування — я був учнем. З хвилиною, коли зачинилась за мною брама тюрми, а потім замкнула мене в своїх залізних обіймах дротяна огорожа Мавтгавзену — почалась для мене нова школа, школа дантейського жаху, дошкульно болюча школа концентраційного табору. Це, що я там пережив і бачив, — видається мені сьогодні сном, важким кошмаром, і якось дивно мені сьогодні, що це все було дійсністю, — оті тисячі напівживих людських кістяків, що мов автомати під свист нагаїв носили й навантажували від світанку до сумерку важке каміння в каменоломах, що находу падали з голоду й смертельного виснаження, щоб більше не встати та завершити гори посинілих трупів, а потім, якщо вугілля не забракне і дійде черга, спопеліти у крематорії — або гнивати на піщаних узбіччях гори біля бараків.

Ще нераз чую у вухах пронизливий смертельний крик катованих німецькими СС-манами та своїми ж таки в'язнями — «капо», або «бльоковими» й «камерними», що були в'язнями «старшими» й виконували всякі екзекуції. Цей крик лунав іноді далеко з «вашравму» й вугільної комори, де в нелюдський спосіб **били й катували до безтями ще живих та добивали напівмертвих і хворих.** Хоч сьогодні ділить мене час і простір від цих передсмертних зойків і криків, нераз ще дзвенять вони несамовито в моїх вухах і терпне на мені шкіра і в очах темніє».

«Хто були оті «капо» та «бльокові»? Та який був національний склад в'язнів? Чи було багато українців? — питаю, схвильований оповіданням мого співбесідника.

«Може розкажете», — питаю далі — «як ви переживали день у таборі, як і де працювали, що їли та в яких умовинах проводили ніч».

«Капо» — продовжує своє оповідання — «це були наставники при праці, щось в роді ройових. Були це в'язні «заслужені» і більш довірені і випробувані у своїй жорстокості. «Бльокові» і «камерні» — це були команданти бараку-бльоку й залі, теж в'язні з особистими «заслугами» та всіми прикметами «капо». Їм доручували найбільш звірські завдання, а іноді були вони й тортурували в'язнів «з уряду» для власної забаганки й насолоди. Були це переважно німці або «фольксдойчери», рідше траплялись не-німці, а бували випадки, що ці функції сповняли жиди.

Національний склад в'язнів був пребагатий. Найбільше, мабуть, було чехів і поляків. Були французи, еспанці, голяндці, бельгійці, росіяни, німці. Українців було добрих кілька сотень. Точного числа не можу подати, бо **українців не визнавала управа табору за окрему національну групу.** Носили вони під своїми червоними трикутниками (майже всі були політичні) й порядковими числами, латинську літеру «П» або «Р», бо вчисляли їх до групи поляків або росіян. **У гітлерівському концентраційному таборі Мавтгавзен обов'язувала російська засада Валуєва: «України не било, нет і бить не может». Але, коли били українців, коли їх замучували, пригадували тоді Україну: «Га, ти хотів України, сволото, — маєш» — і били, виривали нігті, нацьковували собак, щоб живцем розшарпували їхнє обезважніле тіло.**

Жидів у таборі було відносно не багато. Мавтгавзен був для них переважно перехідним етапом **від мученицького життя — до тихої смерти.** Вмирали вони в більшості непомітно й тихо, бо смертним ложем для них була — газова камера. Туди вели їх замучених, тіні людей, — і через декілька хвилин, може десять, може більше, — відходили вони назавжди від нас, загазовані й одушені. Але не лише жидів мордували СС-мани в газовій камері, кожного з нас могли погнати туди разом із ними або в іншій групі, щоб вже ніколи він не повернув до гурту в'язнів. Цілов туди з іншими один мій товариш із залі, що захворів та забрали його на «ревір» до «лікарні» — **молодий українець, фризієр із Ходорівщини, Мирон.** Пішов — і більше не вернувся».

Мій співбесідник замовк на хвилину. Перелетіла мигом якась думка чи спогад його мізком та скрилась глибоко на дні очей. Він набрав у груди віддиху й невтомно став продовжувати:

«Коли мене загнали за дроти Мавтгавзену, могло тоді там бути біля 8 тисяч в'язнів. У моїй залі, що могла б важко примістити 100 людей, **стиснули біля 350.** Майже всі спали на долівці на перегнилих сінниках, деякі тільки по 3 особи на ліжку. Число в'язнів постійно зростало. В час приходу американського війська, що визволило нас із цього пекла, концентраційний табір начислював понад 20 тисяч в'язнів. Вже від півроку до приходу американської армії — **жило в моїй залі біля 600 в'язнів.** Можна уявити собі легко, яка неймовірна тіснота була на землі. Вночі спали дослівно одні на одних, уся заля — переплутане клубовище тіл, а над ним випари поту, бруду, гнійних ран, їдкий сморід і дурманний сопух.

Світанком зганяють нас до праці, б'ють, лають, обливають відрами зимної води. Це останнє називається: миємося. Витиратися не вільно. І гайда — на роботи. У групах — кожний з своєю «арбайтскомандо»-ю. Голова кружляє від постійної втоми й смороду. В'ялі м'язи, заниклі від систематичного недоживлення й важкої праці ледве держать нас на ногах та дають нам непевну змогу незугарно порушуватися. На обличчі болить шкіра й щемлять кості щелепів від зимної купелі, а холодний вітер із гір сушить гостро невтерту воду на щоках, бороді й шиї, — разом з очима, що жарко печуть нас від задуху й недоспаних ночей, — разом із мізком, розчавленим хаосом нелюдських вражінь.

Я належав до групи **«Бункербав цвай».** Це була праця на каменоломах. Увесь день, бувало, згорбившись носимо у наплічних носилках брили каміння й вантажимо на автомашини. Ноги нам вгинаються, в очах блукають темно-сині тіні, у грудях пече сухий жар, шкіра присихає до костей. Дехто паде. Дехто паде — й не встає вже більше. І так щоденно.

Під вечір вертаємося з праці. Знов лайки, побої, апелі, кари — й страшна ніч у клубовищі напівживих людських тіл. Дехто вже ранком не встає. За ніч скінчився.

Іноді з грюкотом влітає на залю п'яний СС-ман, робить алярм, підносить всіх на ноги, вибирає любого в'язня й наказує йому під загрозою пістолі скочити через вікно й бігти не зупиняючись просто перед себе на мережу колючого дроту. Нещасна жертва озвірілого СС-мана біжить залякана, загукана, з порожньою душею — навпростець на дроти й торкнувшись дротів — відкинута як м'ячик — **падає мертва на землю. Електричний струм, проведений дротяною огорожею, вбиває нещасного.** А втікти нікуди. Ніч, та ясно, як у день. Сліпучо білі світла прожекторів освітлюють подвір'я табору. Ситий насолодою морду, СС-ман відходить. В'язні, з відумерлими душами, падають напівживі долі. Дехто молиться, але майже нечутно. За нарушення тиші — кара нагаїв у «вашравмі».

Оповідач задихується, кашляє, набирає знов до грудей повітря і продовжує далі.

«Як нас годували? Кава, зупа з напів гнилої картоплі, буряків або брукви, **один хліб на 16 осіб,** 4 дкг гнилої, часто смердючої, ковбаси, або раз в тиждень 4 дкг маргарини. Це все. У перших роках було дещо краще. А потім з місяця на місяць, далі з тижня на тиждень, харч помітно гіршав та зменшували пайї. Кому вдалось щонебудь «зорганізувати», тоді він жив краще. Проте було це не легко, великий риск, бо приловленого на крадежі ждала навіть кара смерти.

Коли хтось захворів або ставав нездібним до праці, давали його на «ревір», а звідтіль найчастіше до газової камери. Деякі навіть не переходили через «ревір», передавали їх до безпосередньої ліквідації. **Були різні методи ліквідації в'язнів.** Багато в'язнів «ліквідувала», без допомоги ката, голодова смерть та пошесті. Неодин згинув під палицями катів. Інші вмирали від надлюдського болю при тортурах. Чимало розстрілювали, деяких убивали в «лікарні» застриками, інших для постраху публично вішали, проте найбільше, мабуть, жертв поглинула **газова камера. Від місяця лютого 1945 року загазовували щоденно по 120 людей, а з квітня цього ж року гнали щоденно назустріч газовій смерті 3 групи по 120 осіб, цебто разом 360 осіб денно.** Так було до перших днів травня. Кожний ждав на свою чергу. Здавалося, що нікого не мине оця «серія смерти». Одні лише німці рідко попадали до цієї безперервної черги. Взагалі їхнє становище, політичних чи кримінальних в'язнів, було під кожним оглядом краще від умовин в'язнів не-німців. Німці були при кухні, німці були при магазинах, німці були «капо», займали всі «упревілейовані» функції. Що ж! Управи концентраційних таборів були німецькі, хоч нацистичні, так, як німецьким, хоч і під знаком «свастики», був режим третього райху».

«Це вірно ви відмітили», — завважую — «але мені здається, — не ввесь нарід тут винен, а режим та його виховання. Нарід був тут знаряддям. Цікаво було б ще знати, чи СС-манська управа табору з своїм штабом катів і посіпаків остала до кінця на своїй ганебній стійці, чи просто вчас усі втекли, щоб не попасти справедливості в руки?»

«Втекли, ще й як!» — відповідає оживлений пережитими спогадами страхіть Мавтгавзену мій співбесідник.

«Ще кілька днів перед приходом американської армії роз'їхались наші кати в усі сторони світа, та на їх місце прийшли з Відня відділи «шуцполіції». Цих кілька днів були для нас усіх відпочинком. Нові пани нашого життя й смерти не гнали нас зовсім на зовнішні роботи, ніхто нікого не водив на смерть, не бив, не лаяв, але харч був далі той самий, що за СС-манів. Одначе виснажені й виголоджені в'язні далі щоденно мерли. **Коло бараків на подвір'ї росли гори трупів,** а крематорій працював слабо, бо брак було вугілля й забагато трупів, призначених на попіл.

Аж 5 травня в'їхали на подвір'я табору перші танки американців. Прийшло врешті довгождане визволення. Ми кидались один одному, хоч і не знайомі, в обійми і цілувались. Дружньо стискали собі руки. Дехто з радости плакав. Ми перестали бути невільниками та сировинним матеріялом для крематорій. **Ми знову стали людьми!»**

Оленич урвав. Втягнув уривчасто повітря до грудей. Якась тінь майнула в його очах. Щось в них зайнялось. Він насупив брови й сказав:

«Радість мого визволення була велика, стихійна, але наступила **одна незначна подія,** що потрясла мною й схвилювала мою радість. Один з наших визвольників, **американський вояк,** — в юрбі визволених в'язнів, що з природніми вибухами радісних окликів та вдячности підходили щасливі до американців, **пізнав свого брата,** взятого в полон німцями **американського летуна-парашутиста,** і обійнявши його по братерськи, визволеного забрав із собою. І от тоді в мені зродилась **тривожна думка, що біль мені принесла й захитала радість мого визволення. Коли я, так, як цей щасливий американський танкіст, приїду переможцем визволити мого брата,** що карається в такому ж, як і я карався, може й важчому концентраційному таборі, далеко від рідного краю?»

Безмежно схвильований, скінчив оповідати. Я зрозумів його незавершену радість. Дружньо стиснув йому руку, мовчки подякував за оповідання пережитого та пішов додому. Йдучи, я відчував довго, як мій мізок сверлило його схвилювання, що радість визволення роздерло надвоє.

ЯРД.

*) Так окреслила цю протилюдську систему з її катівськими методами спеціяльна комісія американського конгресу (парляменту), що негайно після звільнення в'язнів німецьких концентраційних таборів аліянтськими військами, відвідала деякі з них та застала ще свіжі сліди небувалої, звірської жорстокости нацистичного «герренфольку». **Прим. Автора.**

З культурного життя українців в Інгольштадті

Український табір в Інгольштадті справедливо користується загально доброю опінією. Від самого початку існування табору всі його мешканці заангажовані до загально-корисної праці чи то на культурно-освітній ниві, чи на інших; по вечорі всі збираються на спільну молитву.

В таборі є дві церкви: греко-католицька та православна. Організувався хор та струнна оркестра. Відбулося кілька аматорських концертів, останній під назвою «Що чувати?» Програма складалася з пісень, танців та дотепних скетчів. Особливий успіх мав скетч Василя Левицького на злободенну тему та таборова пісня на слова того ж автора. Зразково працює дитячий садок, який провадить п. Віра Ганкевич. Відбулося кілька дитячих концертів. Присутні американці та англійці висловили своє щире захоплення маленькими виконавцями. Програма дитячих концертів була дуже широка: ритмічні вправи, пісні, танці та декламації. Крім народньої школи та дитячого садка, працюють курси мов (англійської та французької), відбуваються реферати на культурно-освітні теми та авторські вечори письменників.

ТВОРЧА ПРАЦЯ КАПЕЛІ БАНДУРИСТІВ

Капеля бандуристів має своїм осідком м. Інгольштадт. Місцева УНРРА призначила для неї окремий будинок з комфортними мешканнями. Покращання умовин життя сприяє творчості капелі, що з успіхом репрезентує наше національне мистецтво. Бандуристи пильно працюють над поширенням свого репертуару, до якого вони включили також твори західньо-європейської музики, між іншим кілька англійських пісень. Дирігент капелі п. Григорій Китастий компонує нові твори, які незабаром почує наше громадянство.

МУЗЕЙ ТРИЗУБІВ

В українському таборі Інгольштадту організовано невеликий музей тризубів. Тризуби зібрані з різних часів нашої історії.

НАШІ ВТРАТИ

Пам'яті Павла Васильчука

Павло Васильчук, адвокат, народній діяч і бувший посол до польського сойму в роках 1922—1930, згинув разом із своєю сестрою з кінцем квітня 1945 року у Холмі від куль ворожої боївки, в рідній хаті, в якій вродився. Покійний прийшов на світ у Холмі в знатній міщанській родині 13 вересня 1893 року, з якої вийшов теж і його старший брат покійний Антон, в роках 1922—1927, посол до польського сойму і перший голова Української Парляментарної Репрезентації у Варшаві. Покійний Павло Васильчук по закінченні чотирьох кляс холмської духовної семинарії зложив матуру в гімназії в Пулавах і записався на Вищий Комерційний Інститут у Києві, що його закінчив дипломом II ст. в 1917 р. Визначуючись громадською ініціятивою, відограв Покійний визначну ролю в організації виселених холмщаків в часі першої світової війни, а опісля по повороті, в українській національній організації самої Холмщини як посол з Холмщини до варшавського сойму. В 1934 році закінчив правничий факультет на Католицькому Університеті в Люблині, потім вступив на адвокатську аплікацію у Варшаві, а по зложенні адв. іспиту в червні 1943 року, відчинив у вересні 1943 року адв. канцелярію у Варшаві. Там і перебув польське повстання в серпні і вересні 1944 року. Як адвокат мав намір осісти в Холмі і працювати дальше для рідної Холмщини. Не довелося. Українське населення Холмщини виселено на схід, а він сам з одинокою сестрою Марією Васильчуківною були останніми з тисячних кривавих жертв Холмщини й Підляшшя в останніх п'яти роках. **С. Б.**

УКРАЇНСЬКА ЕКОНОМІЧНА ВИСОКА ШКОЛА В МЮНХЕНІ

Цим оголошує запис слухачів **на 5-й семестр.** Кандидати мають надсилати прохання про запис і короткий життєпис: 1) рік народження, 2) назва й рік закінчення середньої школи, 3) коли та в якій школі прослухав 4 семестри і які іспити склав, 4) теперішня адреса.

Запис закінчиться 1 січня 1946 року. Як що зголоситься відповідна кількість слухачів, виклади почнуться 15 січня 1946 р.

Ректор У. Е. В. Ш.

Адреса школи:
Ukrainische Ökonomische Hochschule, München, Flurstr. 1

Ректор Укр. Економічної Високої Школи просить професорів **Кованька й Веселовського** подати свої адреси.

КУРС МЕД-СЕСТЕР

Курс мед-сестер при Комітеті Бездержавних Українців в Регенсбурзі вже розпочався і ведеться в приміщенні Нойпфарпляц 14. II. щодня від год. 14 (2 по пол.).

Усі курсантки, які не беруть ще участи в науці, можуть негайно явитися, щоб оформити свое відношення до курсу.

Нові зголошення ще приймаються.

З нашого життя

ЗБОРИ ПИСЬМЕННИКІВ І ЖУРНАЛІСТІВ У РЕГЕНСБУРЗІ

Ще влітку українські літератори, опинившись в Регенсбурзі, відбули сходини, на яких вибрали тимчасову управу. Протягом останніх місяців гурт робітників пера зріс, до міста прибуло ще кілька осіб і потреба час-від-часу сходитися та ділитися творчими досягненнями стала необхідною. Тепер у Спілці зареєстровано 19 осіб. Такий поважний колектив гуртується навколо тижневика «Слово» та «Літературних Новин» і ставить собі завдання промовляти до читачів творами різних жанрів. Літератори вважають, що професійна організація письменників і журналістів не тільки мае стояти на сторожі станових інтересів своїх членів, але й створити середовище, яке б сприяло творчим потугам письменників.

Дня 27. XI. 45. відбулися загальні збори, па яких обміркували різні організаційні питання та вибрали управу.

Приємним гостем на цих зборах був представник організації письменників і журналістів в Ульмі, який поінформував присутніх про діяльність літераторів у місці свого осідку.

ПОЧАТОК НАУКИ В УТГІ

У понеділок 26 листопада розпочалися виклади в Українському Технічно-Господарському Інституті в Регенсбурзі, на економічному та агрономічно-лісовому факультетах. На економічному факультеті першого дня викладали — декан, проф. Л. Шрамченко — «Вступ до науки державного права», лект. інж. Ю. Нещадименко — комерційна кореспонденція та лектор інж. К. Нищименко — комерційна аритметика. На агрономічному почали виклади — проф. Б. Іваницький: — «Вступ до науки про лісівництво», проф. В. Доманицький — «Вступ до агроном. наук». На хеміко-технологічному та інженерному факультеті, лекції починаються 8 січня наступного року. Запис студентів продовжується.

ПАМ'ЯТІ ІВАНА КОТЛЯРЕВСЬКОГО

Секція учительського об'єднання у Регенсбурзі влаштувала 2 грудня вечір присвячений пам'яті Івана Котляревського. Вечір складався з реферату, деклямації та співів.

УКРАЇНСЬКИЙ ТАБІР У ЗОНТГОФЕНІ

Український табір у Зонтгофені разом зі своєю філією в Оберсдорфі нараховує понад 320 осіб. В таборі е греко-католицька парафія, при якій зорганізовано церковний хор. В річницю смерти митрополита Андрея Шептицького відправлено жалібну Службу Божу та панахиду. В річницю 1 листопада також відправлено урочисту Службу Божу та влаштовано академію з відповідним рефератом мгр. Р. Столярчука та виступом хору під керівництвом інж. І. Блудимко. З огляду на те, що в таборі е багато православних українців, приступлено до організації парафії Української Автокефальної Православної Церкви. Молодь у таборі мае можливість учитись в українсь. нар. школі Крім того відкрито першу клясу гімназії. Працюють також шоферські курси. З інших проявів культурного життя табору треба відмітити відчит проф. Ю. Перхоровича з Історії України та авторський вечір письменниці Дарії Ярославської, що зачитала уривки своїх недрукованих творів.

НАУКОВО-ПОПУЛЯРНІ ВИКЛАДИ

У Фюссені в українському таборі розпочато цикль науково-популярних викладів. Першу лекцію виголосив проф. др. М. Дольницький на тему «Австралія і Нова Зеляндія». Виклад викликав зацікавлення слухачів.

ФУТБОЛЬНІ ЗМАГАННЯ В БАЙРОЙТІ

В неділю 25 листопада в Байройті відбулися футбольні змагання між українськими таборовими спортовими дружинами з Байройту і Ноймаркту. Перша половина гри закінчилася 3:0 на користь Байройту. В другій половині грачі з Ноймаркту заграли багато ліпше, що допровадило до загального висліду 3:3. Глядачів підчас гри було біля 500.

Відкрито найстаршу християнську памятку

Лондон. «Дейлі Геральд» повідомляе про надзвичайно цікаве археологічне відкриття. Недалеко Ерусалиму група арабських робітників, що працювала при ремонті дороги Ерусалим—Вифлеєм, підчас розбирання фундаментів старого будинку натрапили на домовину, скленіння якої складалося з 4 кам'яних плит з написами старогрецькою мовою. Дослідження напису виявило, що це елегія, яка оспівуе смерть Христа. Висловлено припущення, що цю елегію написали зараз же після Вознесення учні якоїсь жидівської родини, які були свідками смерти Ісуса Христа.

Вістка про це відкриття викликала велике зацікавлення в усьому світі, а передусім серед археологів. На думку французьких вчених, відкриття належить до найстарших християнських документів.

На особливу увагу заслуговуе заява відомого археолога професора Е. Сукенника, завідувача археологічного відділу при Гебрайському Університеті в Ерусалимі. «Треба ще деякого часу», — заявив він, — «щоб зможно докладно оцінити вагу відкриття. В кожному разі, я майже переконаний, що маємо тут діло з цінним свідоцтвом, яке залишили учні Христа та яке треба віднести до першої половини першого століття».

РЕДАКЦІЯ ВІДПОВІДАЕ

Редакція чесопису «Слово» дістае чимало листів від читачів, мешканців наших таборів. В тих листах нас просять відповісти на цілу низку питань внутрішньо-таборового життя. Не маючи змоги дати вичерпну відповідь на всі запитання, редакція повідомляе: нам відомо, що спеціяльна правничо-статутова комісія складае зараз статут і правильник табору. У статуті й правильнику, що їх мають затвердити органи влади, будуть передбачені всі моменти внутрішньо-таборового життя, зокрема виборність таборової адміністрації, вплив таборового населення на життя табору тощо. Само собою зрозуміло, що в основі тих статутів лежатимуть демократичні принципи. Як тільки статути будуть вироблені, редакція негайно повідомить про те своїх читачів.

Редакція мусить також відзначити, що й дотепер населення наших таборів не було позбавлене права впливати на внутрішньо-таборове життя через різні громадські ради, контрольні комісії, через таборову пресу тощо. Наші табори ніяк не повинні нагадувати гітлерівських «авслендерських» таборів, де «лагерфюрер» стояв поза всякою критикою і був безконтрольним начальником.

Мешканці таборів мусять дбати про внутрішній лад і організовано діяти так, щоб наші найкращі люди репрезентували українців і боронили громадські та національні інтереси.

ДО В. П. ПЕРЕДПЛАТНИКІВ І ЧИТАЧІВ

Видавництво тижневика «Слово» просить В. П. Передплатників і Читачів, щоб:

1. висилаючи гроші переказом, сповіщали для **якої мети їх посилають;**

2. адреси й прізвища при замовленні часопису або при пересилці грошей **писали виразно;**

3. до оголошень про розшуки долучали належну заплату;

4. надсилали передплату, 50 пф. за число.

5. Не слати грошей у листах, а звичайними грошевими переказами.

Адміністрація.

УВАГА!

На всіх наших виданнях подана ціна дотичного друку. Щоб уникнути підвищення цін на наші видання, просимо всіх покупців платити тільки таку ціну, яка подана на книжці або часописі.

Permitted by authority of Military Government, November 1945

Редагуе Колегія. — Видае Спілка «Українське Мистецтво», кооператива з обм. порукою в Регенсбурзі. — Адреса Редакції і Адміністрації: Регенсбург, Нойпфарпляц 14. II.

Satz und Druck: Friedrich Pustet, Graphischer Großbetrieb, Regensburg.

ОГОЛОШЕННЯ

Віктора Гладкого, розшукує сестра Клавдія Гладка, Регенсбург, Нойпфарпл. 14. Адм. «Слово». (1-1)

Доктора Данилевича Олександра з дружиною Кісею з Відня, розшукуе др. Шустов Михайло. Платтінг, Прайссінгштр. 2, або до Адм. «Слово». (1—1)

Петришина Олексу з Ярослава, розшукуе мати Анна Петришина.Ноймаркт, Дурхганглягер, Баварія. (1—5)

Кривулича Івана, розшукуе син Володимир. Адреса: Комітет Бездер. Українців, Регенсбург, Нойпфарпляц 14. (1—1)

Лазаревича Тараса, пошукуе мама Лазаревич Степанія, Регенсбург, Ріхард-Вагнерштр. 8. (1—5)

Василя Данилишина, Онуфрея Данилишина, розшукуе Григорій Данилишин, Штравбінг, Казерненлассе бльок 3. (1—4)

Дружину Полю Данченко, дочку Валю, батька Данченка Григорія і маму Василину, розшукуе Данченко Іван, Обсрієд 47, Крайс Дегендорф, пост Меттен. (1—2)

Панчишина Мирона, Федунів, Явних, Геня Петрівського і Семеня Віктора, шукае Божко Петро, Регенсбург, Нойпфарпляц 14. Український Комітет. (1—3)

Стасишина Петра з Луцька, розшукуе дружина Ірена. Новий Ульм, Укр. табір, бльок 2/43. (1—3)

Соболя Бориса, уродженого 1925 р. розшукуе сестра Марія, заміжня Яримович. Подавати на Адміністрацію «Слово». (1—1)

Казанівського Анатоля, розшукуе дружина Марія. Подавати на Адміністрацію «Слово», (1—1)

Смігуровського Івана з Перемишля, розшукуе родина. Адміністрація «Слово». (1—2)

Др. Шиманського Григорія, розшукуе Вахнянин Лев. Швабмюнхен, Янштр. 8, біля Авсбургу. (1—3)

Божко Галину, останньо у Варшаві, розшукуе Вахнянин Лев. Швабмюнхен, Янштрассе 8, біля Авсбургу. (1—3)

Шукаю Павлуха Романа, ур. 9. III. 1927, Павлуху Ірину ур. 22. II. 1929, Сливу Іванну ур. 29. III. 1926 у Львові — Павлух Юстин, Міттертайх, Глясверк 20. II., Крайс Тіршенройт. (1—1)

Лозинського Віктора з дружиною Ольгою, розшукуе тесть і дочка, Гайдельберг, Шіллерштрассе 31 I. (1—3)

Розшукую братів Волошина Василя та Гриця, знайомих, що мають якісь відомості, прошу сповістити на адресу: Регенсбург, Укр. Комітет, Евген Волошин. (1—1)

Розшукую брата Климентія Дудяка, з Чортківщини, Ротенбург О/Т Гастете Ламм, Дудяк Степан. (1-3)

Юрку і Зюник Добровольські. Дайте вістку. Тета Нічка Наталка, Плятлінг, Міхаельсбухштрассе 322, а бай Степе. (1—1)

Дочок Марію Пилипович, Анастасію Косьмина, розшукуе Косьмина Петро, Регенсбург. (1—2)

Братів Михайла і Василя Павлищина, сестру Анну, розшукуе Анастасія Космина, Фравссір-Улесс, Нібелюнгенштрассе. (6—10)

Яцкевича Йосифа і Софію, Думанчука Григорія, Стефанію і Марійцю, розшукуе Марків Лонген. Зголош. до Адм. «Слово». (1—3)

Созанського Юрка, розшукуе Іваненко Михайло. Відомости про нього проситься подати до редакції «Слово». (1—2)

Головка Ів. Пил., розшукуе Валя. Відомости подати до редакції «Слово», Регенсбург. (1—2)

Романовського Віктора, О. Ярослава Княгиницького, доктора Миколу Шлемкевича, Теофіля Хомина, шукае Степанія Романовська-Хомин, Штраскірхен, бай Пассау, Пфаргроф. (1—1)

Михайла Гнатишина і Марію та знайомих (які перебували останньо в Судетенлянд — Райхенберг), шукае Анна Гнатишина, Пассау, Шпіцберг 6. (1—2)

Родичів, брата Андрія та знайомих зі Львова, шукае Лебединський Володимир, Регенсбург, Нойпфарпляц 14. II. (1—1)

Алдохин Микола, розшукуе свою дружину Сущенко Клавдію, евакуйовану з Східньої Прусії та своїх знайомих: Кашаловського Юхима, Поломарьова Івана і Катерину. Лагер УНРРА 120 Валгаластр. (1—2)

УВАГА!

Одержувати газету «Слово» поштою можуть лише ті передплатники, що сплачують готівкою вартість передплати та поштові видатки.

Ціна передплати становить разом з поштовим видатком 0,56 Р/М одне число.

Купимо українську машинку до писання. Редакція «Слово», Регенсбург, Нойпфарпляц 14. II.

Куплю книги з археології, зоології, зоогеографії, мисливства та лісництва, англійською, німецькою та слов'янськими мовами. Василь Приходько, Регенсбург, Нойпфарпляц 14. II. (1—2)

Редакція часопису «Слово» купує Українську енциклопедію, малу советську енциклопедію та словники чужомовних слів. (1—4)

Увага! Друки видавничого сектору «Слово» тимчасово виходять без кількох українських літер.

Адміністрація Спілки «Українське Мистецтво» приймае оголошення до вміщення в газеті «Слово» по ціні:

1. Оголошення від установ, підприємств та інших закладів:

1 стор.	800 Р/М
1/2 стор.	400 „
1/4 стор.	200 „
1/8 стор.	100 „
1/16 стор.	50 „

2. Оголошення про розшуки та різні оповістки по ціні 2 Р/М за 1 раз.

Кількаразові оголошення по згоді.

Адміністрація.

Ціна 50 пф.

„The Word“ - Ukrainian Weekly

СЛОВО

УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖНЕВИК

Рік 1. Регенсбург, вівторок 18 грудня 1945 Ч. 6.

Конференція в Москві

Лондон. У Москві почалася 15 грудня конференція міністрів закордонних справ США, Великої Британії та СССР.

Американська преса передбачає, що метою конференції являється забезпечити успіх перших повних зборів Об'єднаних Народів, що відбудуться в січні наступного року. Як теми розмов на конференції, крім проблеми атомової енергії, згадують положення в Персії, питання Дарданелів, питання участи СССР у контрольній раді в Японії, визнання болгарського й румунського урядів та заключення мирової умови з Італією. Також мають розглянути питання центрального уряду в Німеччині.

Міністер закордонних справ Великої Британії Бевін, перед своїм від'їздом до Москви, висловив у палаті громад віру, що конференція в Москві буде кроком вперед на шляху дружнього розв'язання багатьох пильних питань.

Як повідомляють з офіційних джерел, на цій конференції міністри обміняються своїми поглядами в справі контролі над атомовою енергією та обговорять ряд поточних справ. Конференція у Москві скликається на підставі постанов у Ялті, за якими передбачено скликати такі конференції що чверть року. Припускають, що конференція продовжуватиме свою працю пів'яче свят Різдва Христового. Закінчення її треба сподіватися перед 7 січня 1946 р., коли британський міністер закордонних справ повернеться до Лондону, щоб прибути на відкриття зборів Об'єднаних Народів. Одночасно з ним покинуть Москву міністри Бернс і Молотов, щоб очолити делегації від своїх держав на цих зборах. Франція й Китай не візьмуть участи в конференції. Зрештою конференція в Москві не буде розглядати таких питань, що безпосередньо стосувалися б цих держав.

Як повідомив дипломатичний кореспондент лондонського радіо, московська конференція має своїм завданням не затверджувати якість постанови, а в дружніх і щирих розмовах обговорити неузгіднені проблеми між великодержавами.

Британська відповідь на совєтський закид

Лондон. В палаті громад оголошено повідомлення в справі закиду советської влади, що на британській окупаційній зоні Німеччини ще існують озброєні частини колишньої німецької армії. Як виникає з повідомлення, деякі з'єднання й одиниці колишніх німецьких збройних сил затримано в британській окупаційній зоні для пильних праць у тому числі для небезпечних завдань як напр. очищення від мін. Сталося це з огляду на недостатню кількість британських сил, які зменшилися внаслідок демобілізації, а це викликало необхідність затримати німецький персонал для переведення в життя британських наказів. Цей німецький персонал не має зовсім зброї. Загальна кількість його 520 тисяч. Дотепер здемобілізовано біля 75 відс. загальної кількости вояків німецької армії. Дальша їх демобілізація буде переводитися, якщо дозволять обставини, в приспішеному темпі.

Протикомуністичні демонстрації в Істамбулі

Істамбул. В Істамбулі 4 грудня відбулася антисов. демонстрація, в якій взяло участь 27.000 осіб, у тому числі 700 студентів. Маси людей несли турецькі прапори та викрикували: «Геть з комуністами?» Демонстранти знищили друкарські машини й бюрові устаткування 4-х комуністичних часописів та журналів. Советське радіо передало повідомлення агенції ТАСС, в якому цю демонстрацію приписано профашистським студентам, кадетам військових шкіл та іншим елементам, а відповідальність за її підготовлення закидає урядовим колам. Пресове бюро турецького уряду, спростовуючи це повідомлення агенції ТАСС, заявило, що демонстранти не мали нічого спільного з фашизмом.

Збройні сили Об'єднаних Народів

Вашінгтон. Сенат США, після 7-денних дебатів, 65 голосами проти 7 затвердив проект закону про повновласть президента та американської делегації при Раді Світової Безпеки Об'єднаних Народів. Цей закон уповноважує президента США, коли він вважатиме це за потрібне, приділити військові сили в розпорядження Ради Світової Безпеки Об'єднаних Народів. Закон буде ще поданий на голосування в палаті репрезентантів. Внесок опозиції змінити закон так, щоб президент мав право приділяти військові сили Об'єднаним Народам лише після одержання згоди від Конгресу, відхилено значною більшістю голосів.

ПРИЗНАЧЕНО 1.350 МІЛЬЙОНІВ ДОЛЯРІВ ДЛЯ УНРРА

Вашінгтон. Палата репрезентантів 327 голосами проти 30 затвердила внесок про призначення для УНРРА 1.350 мільйонів долярів на наступний рік праці.

Америка про пляни мирного господарства в Німеччині

Вашінгтон. Міністерство закордонних справ США оголосило в 12 пунктах заяву про плян мирної господарки Німеччини. Ця заява виростає з потсдамської постанови з 2. серпня 1945 та передбачає цілковиту ліквідацію німецької воєнної промисловости. Німецька промислова продукція, що буде урухомлена в обмежених розмірах, підлягатиме суворій контролі аліянтів. Німеччина обтяжена репараційними зобов'язаннями та як держава-напасник не може осягнути перед іншими країнами, знищеними німцями, нормального мирного рівня життєвої стопи, проте окупаційні правління змагатимуть протягом двох років, призначених на сплати воєнних відшкодувань, піднести життєвий стандарт Німеччини до пересічного европейського рівня, за винятком Великої Британії та СССР. Як речинець для устійнення цього рівня є передбачений 1948 рік. Відбудова Німеччини аж до найближчої весни буде обмежуватись виключно до віднови житлових будинків та комунікаційних засобів і до розгляду харчового питання. Завданням окупаційних правлінь буде з бігом часу старатися передати німцям відповідальність за німецьке господарство, проте могтиме наступити це щойно тоді, коли Німеччина дозріє до створення миролюбного демократичного уряду.

СОВЕТСЬКІ ВІЙСЬКА ВИСТУПАЮТЬ З ПОЛЬЩІ

Лондон. Державний підсекретар міністерства закордонних справ Гектор Мак Кайль заявив у палаті громад, що советський уряд повідомив британського міністра закордонних справ, що, на підставі запевнення Сталіна на Потсдамській Конференції, усі советські військові частини виступили з Польщі, за винятком тих з'єднань, які забезпечують лінії зв'язку з советською окупаційною армією в Німеччині. Підчас дебатів, які виникли після заяви Мак Кайля, один з консервативних послів сказав, між іншим, що дотеперішній польський уряд знаходиться під абсолютною советською контролею та не має підтримки широких кіл польського населення. У відповідь на це Мак Кайль заявив, що британський уряд і далі пильно стежитиме за невідрадним станом речей у Польщі, але не є тієї думки, щоб в усіх непорядках у Польщі бачити вину Росії.

Конференція п'яти великодержав в справі Рурської области

Лондон. Англійське радіо повідомило, що в скорому часі зійдуться на спільну конференцію міністри закордонних справ США, Великої Британії, СССР, Франції та Китаю, щоб остаточно розв'язати бажання Франції, щодо зміни її кордонів з Німеччиною. Ця конференція відбудеться після закінчення московської конференції. Коли почнеться та де відбуватиметься, кон[illegible] ще н[illegible].

Речник французького міністерства закордонних справ заявив, що Франція в основному погоджується на створення німецького центрального уряду, але з умовою, що Н[illegible] та Рурськ[illegible] не будуть йому підлягати та взагалі не будуть входити до складу Німеччини. У відповідь на американський проєкт про ст[illegible] центрального уряду в Німеччині без порозуміння в цій справі з Францією, британський уряд заявив, що він погоджується на створення такого уряду, але бажав би, щоб у цій справі була одностайність між чотирма великодержавами.

Як заявив міністер закордонних справ Бернс, в першу чергу передбачається створити в Німеччині центральні установи для транспорту й валюти.

ХВИЛЯ СТРАЙКІВ У США

Ню-Йорк. У США відбувається 144 страйки. Загалом страйкує 500.000 робітників, при чому половина — це робітники закладів Дженераль Мотор. Страйк триває також у закладах Фюрда. Між представниками цих закладів та професійних спілок розпочалися переговори. Як заявили представники професійних спілок, робітники приступлять до праці лише тоді, коли одержуть надвишку заробітної платні на 30 відсотків.

Еспанія перед новими подіями

МОНАРХІСТИЧНІ ДЕМОНСТРАЦІЇ В ЕСПАНІЇ

Мадрид. В Пампільоні, головному місті провінції Наварра, відбулася демонстрація прихильників претендента на еспанський трон принца Ксавері Парма-Бурбонського. Демонстранти зударилися з прихильниками іншого претендента на трон — принца Дон-Жуана. Поліція заатакувала демонстрантів, в наслідок чого ранено 9 поліцистів та 4 цивільні особи. У Валенсії відбулася велика демонстрація прихильників Дон-Жуана. Демонстрацію розігнала поліція. Кілька років тому два напрями еспанського монархізму — «екстремно-консервативні карлісти» та «поміркованi Альфонисти» — погодилися підтримувати кандидатуру принца Дон-Жуана. Новий рух, що змагає до здобуття трону для окремого карлістичного кандидата, очолює старий провідник карлістів Мануель Фальконде.

ЕСПАНСЬКИЙ ЕМІГРАЦІЙНИЙ УРЯД ПЕРЕЇЗДИТЬ ДО ФРАНЦІЇ

Мексико. Еспанський еміграційний уряд у найближчому часі переїде з Мексико до Франції. Осідком цього уряду буде, як припускають місто Тулюза. Як догадуються республіканські еспанські кола, французький уряд визнає еспанський еміграційний уряд ще перед кінцем цього року.

ОРГАНІЗАЦІЯ СВІТОВОЇ ТОРГІВЛІ

Вашінгтон. США та Велика Британія вирішили скликати літом наступного року конференцію світової торгівлі, щоб створити ор[illegible] світової торгівлі як складову ча[illegible]ну Організації С[illegible]тової Безпеки. Одно[illegible]но США та Велика Британія заключають між собою господарську умову, яка служитиме взірцем для умов з іншими народами та буде пер[illegible] кроком до створення світової торгівлі й плянового світового господарства.

Присуд на процесі у Дахав

Дахав. З загальної кількости 40 обвинувачених злочинців з керівництва колишнього концентраційного табору у Дахав, засуджено на кару смерти 36. Одного засуджено на довічну в'язницю, трьох на 10 літ. Серед засуджених на кару смерти є др. Шіллінг, який признався на суді, що використовував в'язнів для «лікарських» експериментів.

ЗА ЗБІЛЬШЕННЯ ВИДОБУТКУ ВУГІЛЛЯ

Лондон. В Лондоні відбувається скликана Міжнародним Урядом праці конференція в справі добування вугілля. На конференції присутні по п'ять представників від урядів, підприємців та робітників копалень від США, Англії, Австралії, Канади, південної Африки, Франції, Бельгії, Голяндії, Чехословаччини, Польщі та Туреччини. На конференції обговорюються питання міжнародної вугільної кризи та міжнародніх заходів для поліпшення умовин життя шахтарів.

З Далекого Сходу

ГАНДІ ЗНОВУ НА ПОЛІТИЧНОМУ ОБРІЇ

Калькута. Віцекороль Індії перевів у Калькуті розмови з Магатмою Ганді. Це є перша зустріч віцекороля Індії з Ганді від 1942 р. Після закінчення цієї розмови віцекороль перевів ще конференцію з президентом партії конгресу. Властиві переговори про конституційну реформу в Індії відбудуться щойно після переведення парляментарних і провінціональних виборів.

ЗЕМЕЛЬНА РЕФОРМА В ЯПОНІЇ

Токіо. Генерал Мак Артур зобов'язав японський уряд опрацювати до 15 березня програму широкої земельної реформи, що має усунути феодальні відносини у землеволодінні. Завдання реформи це створити здоровий селянський стан, покращати обробіток землі та народне харчування.

ПЕРЕНЕСЕННЯ КИТАЙСЬКОГО УРЯДУ ДО НАНКІНГУ

Чунгкінг. Осідок китайського уряду буде перенесений з Чунгкінгу до Нанкінгу. Важливіші міністерства, в тому числі внутрішніх справ, воєнних справ та господарства, уже 15 грудня мають розпочати свою працю в Нанкінгу. Китайський національний уряд веде переговори з советськими представниками про транспорт китайських урядових військ до великих міст Манджурії, Сінкінгу й Мукдену.

НОВИЙ АВСТРІЙСЬКИЙ КАБІНЕТ

Відень. Австрійський канцлер Леопольд Фігль, предсідник австрійської народньої партії, закінчив творення нового уряду. Народня партія одержить 8 міністерств з загальної кількости 16, соціялісти — 5, комуністи — 1 та безпартійні — 2. Голова профспілок соціяліст Шарф буде віцеканцлером. Канцлер Фігль буде одночасно міністром закордонних справ.

КАРА СМЕРТИ

Генерала Ямашіту, кол. головнокомандувача японськими військовими силами на Філіпінах засуджено на кару смерти.

ВІЙНА КОШТУВАЛА 1.154 МІЛЬЯРДІВ ДОЛЯРІВ

Вашінгтон. Напівофіційні підрахунки коштів, витрачених державами, що брали участь в останній світовій війні, лише на озброєння і воєнний матеріял становлять 1 більйон 154 мільярди долярів. В цю суму не враховані інші воєнні видатки та кошти війни в Китаї. Зокрема США витратили 317 мільярдів, Советський Союз — 192 мільярди, Великобританія — 120 мільярдів.

ЩО? ДЕ? КОЛИ?

* Советський Союз нагородив колишнього посла США в Москві Джозефа Девіса орденом Леніна за заслуги у зміцненні дружніх відносин між СССР і США.

* На міжнародньому жіночому конгресі в Парижі засновано міжнародній демократичний жіночий союз, завданням якого е боротьба за мир та знищення фашизму.

* Мадярський народній суд засудив на кару смерти колишнього голову пронацістичного мадярського уряду Франца Саляші.

* Підчас виборів до громад у Норвегії найбільше голосів здобула норвезька партія праці. Другою після неї вийшла комуністична партія.

* Чехословацький міністер внутрішніх справ заявив, що переселення з Чехословаччини всіх німців, поляків і мадярів буде закінчене до кінця липня 1946 р.

* Відкриття Мюнхенського університету відбудеться ще перед Різдвом ц. р. Виклади розпочнуться з початком нового року.

* Генерал Мак Артур видав наказ про ув'язнення принца Конойе, колишнього японського прем'ера, члена імператорської родини.

* Міністер сільського господарства Болгарії, обговорюючи пляновану аграрну реформу, заявив, що одна селянська родина буде мати не більше 10 гектарів придатної землі до обробітку.

* У Люксембурзі доручено створити новий уряд П'еррові Дюпон, колишньому прем'ерові та провідникові християнсько-соціяльної партії, яка підчас останніх виборів одержала значну перевагу.

* Віденська масонська велика льожа вільних мулярів одержала від австрійської влади дозвіл на відновлення своеї діяльности.

* Джона Емері, сина колишнього британського міністра для Індії, засуджено на кару смерти за співпрацю з націстами.

* Військовий суд у Брюсселі засудив на кару смерти провідника рексістів Леона Дегрелля.

* Підчас лету над американським континентом, повітряна твердиня американської авіяції осягнула 710 км. на годину.

* 10 грудня створено британсько-американський комітет для розв'язання питання еміграції до Палестини.

* В Гаазі засуджено на кару смерти др. Антона Муссерта, колишнього провідника націонал-соціялістичного руху. в Голяндії.

* Мадярський уряд вибрав найвищу раду з трьох осіб під предсідництвом Ференца Нагі, президента національних зборів та провідника партії дрібних власників.

* Британське військове правління заборонило виїзд з британської окупаційної зони до інших зон Німеччини.

* Як повідомило англійське радіо, німецькі «далеколетні бомби» спричинили шкоди на 24 мільйони фунтів. Найбільше вони ушкодили околиці Лондону. Загальні шкоди від повітряних налетів становлять 84 мільйони фунтів.

* Чехословаччина передала для УНРРА 2000 тонн цукру.

Палили оселі, щоб людей загнати на рабські роботи

З процесу в Нюрнберзі

Нюрнберг. В нюрнберзькому процесі, в якому прокурори при неменшому зацікавленні всіх вигребують кожного дня щораз то нові документи про націстські пляни панувати над цілим світом, наступить 20. грудня ц. р. перерва з уваги на Різдво. Свої праці зачне трибунал знову 2-го січня 1946 р.

Від 10-го дня процесу в Нюрнберзі, про який ми згадували в останньому числі нашого часопису, дальші засідання нюрнберзького суду були присвячені таким справам:

Одинадцятого, дванадцятого і тринадцятого дня процесу (3-го, 4-го і 5-го грудня) прокурор Великобританії говорив про те, як націстська Німеччина ламала договори, заключені з різними державами, як це було їй тільки вигідно або потрібно. Світова опінія вже навчилася була розуміти, що як Ріббентроп пропонує котрійсь державі договір про ненапад, то це знак, що дану державу вибрали собі націсти за свою найближчу жертву.

14-го дня процесу в Нюрнберзі (6-го грудня) розгортано справу Данцігу, підкреслюючи, що ця справа була для націстів тільки претекстом до початку війни. Похід проти Польщі мав почातися вже 25 серпня 1939, але його початок був відложений. Від нападу проти Польщі не відтягнули націстів ніякі перестороги державних мужів Англії, Франції, США, заклики Папи та спроби Мусоліні посередничити в німецько-польському конфлікті 3-го вересня 1939. р.

15-й день процесу (6-го грудня): На порядку дня справи нападу націстів на Данію, Норвегію, Бельгію, Голляндію, Люксембург, Югославію, Грецію. З документів виходить, що напади націстів на ці держави були пляновані вже в році 1939; рівночасно націсти складали врочисто заяви, що згаданим державам нічого боятися від Німеччини.

16-й день процесу (10-го грудня): На лаву підсудних приведено Ернста Кальтенбруннера, заступника Гайнріха Гіммлера. Кальтенбруннер досі був у лікарні (вилив крови з мозку). На запит предсідника трибуналу підс. Кальтенбруннер заявив, що не почуває себе винним. На лаві підсудних він зайняв місце між Кайтелем і Розенбергом.

Того ж дня американський прокурор займався справою німецького походу на схід. Німецький наступ проти СССР був плянований вже 4 місяці перед його початком, СССР старався оминути збройного конфлікту з Німеччиною. Рівночасно націсти намагалися кинути Японію в конфлікт з США і Великобританією і в тій цілі Ріббентроп мав розмову 23. II. 1941. з японським послом Ошімою.

17-го дня процесу (11. грудня) представлено документальний фільм п. н. «Націстський плян». Перша частина фільму показує боротьбу націстської партії за владу, друга частина — здобуття влади і партійний націстський конгрес в р. 1933, дальші дві частини — приготування націстів до війни і напади націстської Німеччини на Польщу, Данію Норвегію, Голляндію, Бельгію, Югославію, Грецію, СССР.

Того ж дня, як теж і наступного 18-го дня процесу (12-го грудня) розгортано на суді справу масової депортації націстами робітників з цілої Европи до Німеччини. На роботи до Німеччини вивезено загалом 6 мільйонів 591 тисячу людей з усіх кінців Европи, найбільше з України. В цій справі зачитано м. ін. уривок листа Розенберга до підс. Завкеля, в якому Розенберг пише, що на сході палиться свідомо доми, «щоб їхніх власників змусити брати працю в Німеччині». В одному документі з 12. червня 1944. р., на якому видно згоду Розенберга, говориться: «Армійська група. Середина має замір на армійських просторах схопити 40—50 тисяч юнаків між 10-им і 14-им роком життя і привести їх до райху». З інших документів, зачитаних того дня на суді, виходить, що підс. Завкель щораз частіше домагався від Розенберга свіжих мільйонів робітників — передусім зі сходу — і що Розенберг йому їх давав.

СІЯМСЬКИЙ КОРОЛЬ ВЕРТАЕТЬСЯ З ВИГНАННЯ

Женева. Двадцятилітній сіямський король Ананда Магідоль, що проживав 12 років на вигнанні в Льозанні у Швайцарії, відлетів літаком до Бангкоку.

На думку його приятелів, поворот Ананди Магідоля до краю наступае внаслідок його покликання до Сіяму народом, щоб він допоміг в реорганізації країни.

АРЕШТУВАННЯ ЮГОСЛАВСЬКОГО ТЕРОРИСТА

Білгород. Югославське міністерство закордонних справ подало офіційно до відома посольству США у Білгороді, що арештовано одного із членів терористичної групи, який намагався висадити в повітря білгородське посольство США.

ЧЕХОСЛОВАЦЬКО-ПОЛЬСЬКІ ВІДНОСИНИ

Лондон. Присутній на підготовчих зборах Об'еднаних Народів чехословацький міністер закордонних справ Ян Масарик заявив, що вже близько 90 відсотків советського війська виступило з Чехословаччини. США повідомили, що всі американські частини виступлять з Чехословаччини.

Щодо Тешина Масарик відхилив безпосередні переговори між Польщею та Чехословаччиною, як це пропонувала польська нота. Чехословаччина готова це питання передати на розгляд Об'еднаних Народів. Для вирішення інших питань, як, напр., усталення кордонів на Горішньому Шлезьку, господарських справ і т.ін., Чехословаччина запропонувала Польщі скликати спільну конференцію.

ДО СПРАВИ ГРОМАДЯН СССР

«Амтсблятт для областей Нідербайерн і Оберпфальц» № 19 з дня 13 грудня 1945 містить оголошення, яке подаемо дослівно:

«Баварське державне міністерство внутрішніх справ. — Справа: Звільнення з праці у німців в американській зоні советсько-російських громадян, що підлягають репатріяції на підставі постанов у Ялті.

На підставі наказу Військового Правління для Баварії АПО 403 з 26. XI. 1945 АГ 383.7 ГННЦУ-14 баварське міністерство праці видало розпорядження з дня 29. XI. 1945 № II 575 для краевих урядів праці і урядів праці поробити негайно відповідні заходи для звільнення з праці у німецьких публичних і приватних працедавців усіх советсько-російських громадян, які згідно з постановою в Ялті підлягають репатріяції.

Міністерство праці зобов'язало при цьому підлеглі йому установи зголосити до дня 15. XII. 1945 число розв'язаних умов праці.

Обербюргермайстри і ляндрати мають одночасно поробити властиві заходи для негайного звільнення всіх советсько-російських громадян, що підлягають репатріяції, і під цю пору мають зайняття у німецьких публичних або приватних працедавців. Обербюргермайстри і ляндрати мають працювати в тісному зв'язку з урядами праці і їхніми станицями.

Зазначується, що тільки такі особи належить вважати за советсько-російських громадян, які на підставі постанов у Ялті підлягають репатріяції, що дня 1 вересня 1939 особисто перебували в Советському Союзі та були його громадянами, і яких примусово вивезено з Советського Союзу або які покинули СССР дня 22 червня 1941 або після цеї дати.

підп.: Й. Зайфрід».

ДЕ ПОХОВАНИЙ ГЕТЬМАН ПАВЛО СКОРОПАДСЬКИЙ?

З достовірного джерела довідуемося про подробиці трагічної смерти гетьмана Павла Скоропадського. Після тяжкого поранення підчас бомбардування міста Плятлінг 16. IV. 45 року, його перевезли до лікарні в Деггендорфі, а звідти до лікарні в селі Меттен, де він і помер 26. IV. Поховано його 28. квітня на цвинтарі в цьому маленькому селі. Син його Данило Скоропадський перебуває тепер у Лондоні.

АВТОРСЬКИЙ ВЕЧІР ПОЕТА ТОДОСЯ ОСЬМАЧКИ

Спілка письменників і журналістів у Регенсбурзі влаштувала 6 грудня 1945 р. авторський вечір відомого українського поета Тодося Осьмачки. Поет відчитав декілька своїх останніх творів, які викликали щире захоплення у присутніх. Особливо сильне враження залишила його витончена лірика.

ЛІТЕРАТУРНИЙ ВИСТУП І. БАГРЯНОГО

У середу 19 грудня о 17 год. у приміщенні кол. української їдальні (Унтербахгасе 2) відбудеться авторський вечір Івана Багряного. Вхід вільний.

Клемент Етлі,
великобритійський прем'ер-міністер.

Суть робітничої партії

Ми, українці, знаемо дуже мало про Англію. Чули, що ця володарка морів, що панує на п'яти континентах, завжди захищае світовий мир, а коли вже мусить вести неминучу війну то, звичайно, «програе битви, але під кінець виграе всі війни». Одначе, про рушійні сили Великобритійської імперії, про суть суспільного культурно-духового життя, ментальність англійця тощо, ми знаемо — признаймося — мало.

А втім, нам, українцям, час би вже пізнати Англію, вчитись англійської мови, але передусім учитись у Англії: суспільної мудрости, свободи думки, слова і совісти, вільної критики, пошанування здорових національних традицій, суспільної гармонії, політичної терпимости і тверезости та реалізму політичної думки. Завдяки цьому всьому Англія винесла на своїх плечах найбільший тягар останньої, найлютішої війни і вийшла з неї переможно.

Нашим читачам буде цікаво простудіювати ядерну й сконденсовану статтю про суть і генезу робітничої партії найкомпетентнішого знавця її відносин — теперішнього прем'єра К. Етлі. Ця партія влітку ц. р. здобула перемогу на парляментських виборах і несе відповідальність влади, рішаючи не лише долю Великобританії, але, і то не в малій мірі, долю Европи і цілого світу.

Британська робітнича партія е певною формою вияву соціялістичного світового руху, пристосованого до відносин Великобританії. Зародившись в надрах народніх мас, вона е водночас політичним рухом британського народу, як така континуує давню традицію. Найяскравішою ознакою історії Великобританії е її тяглість. Це вже е нашою національною своерідністю, що за кожним кроком вперед ми шукаемо зразків у минулому. Наші вольностеві права виводимо від боротьби проти королів, баронів і епископів. Розвиток нашої політичної й особистої свободи починається Великою Хартією і «Габеас Корпус». Розуміння свобори постійно поширюється і передається від одної кляси до другої. Дуже різноманітними е засоби, якими цієї свободи досягнено. Іноді король, бувало, загнуздае тиранію феодальних баронів. То знову шляхта обмежить міць короля. Раз церква захищала народ. Іншим разом народ чинив опір вимогам клеру.

Поле бою, що на ньому розігравалася боротьба за волю, вряди-годи змінялося. Різнородні були твердині, що їх треба було здобувати. Автократична влада короля, вплив малої горстки на законодавство були усунені. Вибореноno свободу слова, свободу совісти і право участи в правлінні, але на фоні всіх цих боїв за політичну владу було завжди прагнення цю владу використати для господарських цілей.

Робітнича партія е спадкоемницею досягнень усіх тих, хто в минулому боровся за волю. Вона рішена одідичені вольності зберегти і до них додати ще нові. Мета її е та ж сама, що й її попередників. Вона змагае до визволення людського духу, але безпосередні її завдання визначаються відносинами сучасности.

Не сміемо забувати того, що робітнича партія е вислідом історичного розвитку. Вона не е твором якогось теоретика. Вона не пропагує якоїсь теорії, що постала десь на чужині. Вона силкується переконати народ Великобританії в тому, що край потребує соціялізму, щоб природні обдаровання нації могли за нинішних умовин повнотою розвернутися.

Щоб як слід зрозуміти, чому соціялістичний рух у Великобританії прийняв своерідну форму й розвинувся на підставі особливих законів та чому в певний час постала робітнича партія, мусимо розглянути відносини першої половини XIX сторіччя. Робітнича партія е наймолодшим з трьох великих британських робітничих рухів. Вона постала аж тоді, коли вже довший час існували міцні професійні і кооперативні рухи. Для нас це е нормальним явищем, але в багатьох країнах щойно соціялістичні партії дали поштовх до створення організації продуцентів і консументів.

У Великобританії розвинулась капіталістична система раніше, ніж в інших країнах. Наслідком того тут і робітники організувались також раніше. У XIX сторіччі капіталістична система на була ще цілком розвинена. Індустрійні підприемства були ще відносно дрібні, а їхні власники були малими людьми. Це був переходовий період. За таких відносин робітники мають нахил захищати інтереси своїх окремих груп, а через те занедбувати спільні завдання цілої робітничої кляси. Поодинокі групи кваліфікованих робітників можуть вибороти для себе особливі вимоги. Різниці щаблів (рангів) у самій робітничій клясі відограють велику ролю. Можливості особистих користей ламають солідарність.

Е ще й інша підстава повільного розвитку соціялістичного руху у цій країні. Нині ми призначені бачити політичне життя, пройняте господарськими проблемами. Ми можемо собі тільки з трудом уявити, як уже в XIX сторіччі такі політичні питання, як виборча реформа або право самовизначення для Ірляндії, опанували політичну думку робітництва. Ще менше можемо нині зрозуміти, якої ваги надавали тоді суперечкам між різними політичними сектами. XIX сторіччя, що нашій чоловічій і жіночій молоді видається, як нудне і старосвіське, було тим часом, коли всяка віра була поставлена під знак запитання і коли розігрувались різноманітні духовні бої. Ми не можемо їх нині так поминути як такі, що мовляв, не мають значення, а лише тому, що нам такими видаються. Вони були важливими для покоління чоловіків і жінок того часу. Вони не були прихильниками единої доктрини до рятунку, доктрини якогось одного пророка. Вони не визнали одного напрямку, як едино вірного. Це й відрізняе британський соціялістичний рух від багатьох соціялістичних рухів на континенті. Континентальні партії пов'язували свою працю, головним чином, з писаннями Карла Маркса. З його вчення зродився рух. Його виклади толкувалися на всі лади. В деяких

Подорожні нотатки

Потяг Мангайм—Авгсбург зупиняється тільки на більших станціях. Через якусь годину вже буду в новому місті, між новими людьми. Сиджу мовчазний, задуманий. Не прислухаюсь до чужих, малозрозумілих розмов. За вікном вже зникають гори і все частіше виринають гарні, в зимовій сріблині долини.

Я побував у багатьох таборах українців і, окрім спеціяльних завдань від редакції, скрізь розшукував своїх рідних сестер і брата Миколу, але ніде, ніде їх немає... Смуток огортав серце.

Крізь побиті вікна вагону шугає гострий вітер, іноді залітають холодні, білі пушинки. Напроти мене сидить дівчина й хукає в долоні... Голі коліна посиніли... Співчутливо запитую: — «Кальт?»

Вона нічого не відповідає, але якось несміливо хитнула головою. Мені стало ніби легше. Вона ж бо так лагідно подивилась мені в очі... Не роздумуючи, скидаю з себе пальто, швидко закутую її ноги, мовляв, хай знає ця німкиня, які чужинці джентельмени. На моїх грудях (тепер був лише в жакеті) блиснула наша національна відзнака...

— Дуже вдячна вам! — сказала дівчина рідною мовою. У мене виступили непомітні сльози. Ой, леле, вона — українка!

— Дівчино, так холодно, а ви без панчіх...

— Немає...

— А чом батько не купить?

— І батька немає. Живу в таборі з матір'ю....

Другого дня я вже був у Мюнхені. Не міг забути вчорашньої подорожньої, карookої рідньої, бідної... Записав про зустріч до бльокноту.

Увечері заходжу в кімнату для приїжджих, щоб переночувати, а потім далі — на Регенсбург. Мою увагу привернуло оголошення, що висіло на стіні (я перечитав його кілька разів і теж записав від слова до слова до свого бльок-ноту):

«До українського громадянства!

Щоб допомогти великій кількості незабезпечених на тяжку зиму одежею українців у Мюнхені, Комісія Зимової Допомоги, що діє при Українській Установі Опіки, почала велику збіркову акцію одежі, білизни, взуття, постелі й т. і., щоб негайно дати тим, що потребують, і лиш від рідної громади можуть цю поміч одержати.

Віримо, що кожний, хто має чим поділитися, не промине байдуже заклику і допоможе братові! Нашої щедрої, тепло-помічної руки ждуть діти, хворі, немічні, ждуть полонені, інваліди, вдови, сироти і багато інших, тихих, засмучених громадян, що дуже потребують, а не можуть просити.

Погляньмо в свої шафи, валізи, клунки. Ви завжди там щось знайдете, чого може самі не дуже потребуєте. Шукайте щирим, братнім серцем! Шукайте нагоди і способу виконати свій обов'язок на доказ національної солідарности!

До кожної української кімнати заглянуть люди з Комісії Зимової Допомоги. Вони навчать, що зробити, у кого є добра воля і можливість допомогти. Коли ж із-за адресових труднощів до когось вони не заглянуть, тоді господар сам має принести свою пожертву до головної збірниці Зимової Допомоги, Розенгаймерштрассе 46 а І. поверх, Відділ Суспільної Опіки.

...Дорога, випадкова супутнице! Я не забуду тобі, мов сестричці, допомогти!

І. Манило

Можливості еміграції за океан

Як повідомляє «Вісник» Українського Червоного Хреста у Баварії, представники УЧХ перевели в Швайцарії ряд інформаційних розмов з представниками деяких заокеанських держав, щодо можливостей еміграції до цих країн. Найбільша можливість є на виїзд до деяких держав Південної Америки, особливо до Аргентини й Венецуели. Ці держави потребують в першу чергу хліборобів, але також і фахівці зможуть знайти собі там заняття, тим більше, що можна розраховувати на широке сприяння заінтересованих держав у вишукуванні можливостей влаштуватися та на грошову підтримку до часу влаштування й вивчення потрібної мови. Одначе, справа виїзду до цих країн має бути всебічно розглянена з уваги на те, що не всі округи їх, щодо підсоння надаються до заселення європейцями. Австралія зможе прийняти також поважний контингент іміграції. Крім дорослих фахівців, зможуть туди виїхати діти європейців, батьки яких згинули підчас цієї війни. Докладних даних про те, скільки і яких людей зможе прийняти Австралія, ще немає. Щодо виїзду до США та Канади, то виїзд до них пов'язаний з великими труднощами. До США зможуть виїхати тільки ті особи, що мають там рідню, яка дасть запоруку утримати їх. Виїзд до Канади на деякий час взагалі відпадає.

Українські міродайні чинники ведуть і вестимуть далі в цій справі дальші розмови та про вислід їх будуть інформувати наше громадянство.

Одною з труднощів для осіб, що хотіли б емігрувати, був брак відповідних особистих документів. Це питання може розв'язати єдиний компетентний для справ теперішньої еміграції Комітет для втікачів у Лондоні під головуванням Емерсона. Цей Комітет перейняв компетенції кол. Нансеновського бюра для справ емігрантів, що існував при Лізі Націй. Теперішній Комітет для втікачів у Лондоні тісно співпрацює з УНРРА. Завдяки заходам УЧХ і інших організацій голови Комітету Емерсона, ця справа буде позитивно розв'язана найближчим часом. Емігранти одержать відповідні пашпорти на взірець колишніх «нансенівських».

Чоловічий хор „Сурма"

(Від нашого кореспондента)

Чоловічий хор «Сурма» (осідок Ноймаркт) під мистецьким керівництвом О. Плешкевича (колишній диригент львівських хорів «Боян», «Бандурист» і «Сурма») був утворений ще весною 1945 р. та продовжує традицію попередніх хорів.

Хор «Сурма» дав уже понад 50 концертів для українців та американської армії. В репертуарі: українські народні та клясичні пісні, а також народні танки. Хор обслуговує Українську Автокефальну Православну та Греко-Католицьку церкви в Ноймаркті. Працює хор далі над вивченням української пісні, також готується до концерту колядок та щедрівок. Особливу увагу приділено европейській клясичній музиці.

Останніми днями хор «Сурма» відбуває концертове турне по українських таборах. Так, уже відбулися концерти в таборах Ульму та Авгсбургу. З успіхом були виконані пісні «Засяло сонце», «Гей, на горі та женці жнуть», «Комар» та інші. Танковий ансамбль, який виступав разом з хором, теж користується заслуженим успіхом серед глядачів.

І. М.

Українське культурне життя в Байройті

Байройт — мабуть одно з небагатьох міст в американській зоні, де зібралося багато української інтелігенції. Спочатку українці були розкинені по різних таборах та міських околицях, але пізніше вдалося створити окремий український табір. Відразу українці в Байройті завоювали собі добру славу серед чужинців та американської влади. Першою організувалася в таборі музично-вокальна секція, що влаштувала низку концертів для таборян та американських вояків.

Згодом організувались інші секції — письменників та журналістів, мистців, учителів, інженерів та жіноча. Кожна береться за свою ділянку, бажаючи заповнити працею нудні, похмурі дні перебування на чужині. Два місяці тому відділ культурних працівників, що керує всіма секціями, вирішив влаштувати щотижня один реферат. Таборове громадянство вислухало вже такі реферати: «Історія Української Книжки», «Наша мова — наша доля», «Карпатська Україна», «Чужинці про красу української мови», «Дух нашої давнини», «Про спадковість духових здібностей» та інші.

Працює редакція «Щоденних вечірніх вістей», що кожного дня ввечері подає відомості з світових подій (газетний та радіовий матеріял) та з свого таборового життя. При «Вечірніх вістях» є ще й гумористично-сатиричний додаток — «Відомості таборового агентства «Довгі вуха». Про те, що така газета є цікава, свідчить те, що театральна заля, яка вміщує до 400 осіб, кожного вечора переповнена.

Від літа працює також гімназія та народня школа. Кілька місяців тому розпочала працю школа для дорослих, що хочуть здобути середню освіту. Тут викладаються ті ж предмети, що й у гімназії, тільки в стислому вигляді. Розпочали працю курси для неписьменних та малописьменних. Вечорами таборова молодь вивчає шоферську справу.

Таборова поліція, щоб чимсь корисним заповнити довгі осінні та зимові вечори, організувала драматичний гурток. Поставлено п'єсу О. Васильченка «На перші Гулі», п'єсу «Нечиста сила». Перші вистави були ще не такі, як хотілося б, але драмагуртківців це не зупиняє. Тепер вони підготовляють, не зважаючи на труднощі, драму Бориса Грінченка «Ясні зорі».

В останні дні визначною подією в таборовому житті було відкриття мистецької виставки, яку влаштувала жіноча секція. Українці, які залишили рідний край, якось таки захопили з собою чимало цінних речей, що тепер змогли репрезентувати наше народне мистецтво. Це цінні килими, вишивки, національне вбрання, дерев'яні речі, картини, малюнки тощо. Виставка займала дві кімнати. Стіни завішані барвистими українськими килимами. Кімнати поділено на окремі кутки, по яких розміщені експонати, що репрезентують народне мистецтво різних кінців нашої батьківщини.

Особливе враження справила виставка на американських вояків та чужинців, що побували на виставці. Музично-вокальна секція влаштувала для них концерт з українських пісень, що пройшов із великим успіхом.

Український табір у Байройті користується повагою в американської влади та серед чужинців. Ця повага здобута працею та бажанням показати чужим людям наше добре українське ім'я.

Г. Д—ко.

ВІСТІ З УЛЬМУ

В українському таборі в Ульму виходить щотижня газета «Українські Вісті» (на циклостилі). Вже вийшло 5 номерів.

Добре працює театральна студія, жіноча секція, працює гімназія, початкова школа та курса шоферів.

Так звані «Літературні дні» теж проходять цікаво. Письменники обговорюють нові твори та читають реферати на сучасні теми.

Тепер всі таборяни Ульму готуються до Різдва Христового.

Permitted by authority of Military Government, November 1945
Редагує Колегія. — Видає Спілка «Українське Мистецтво». кооператива з обм. порукою в Регенсбурзі. — Адреса Редакції і Адміністрації: Регенсбург, Нойпфарпляц 14. II.
Satz und Druck: Mittelbayerische Zeitung, Regensburg, Kumpfmühler Straße 11

країнах були інші могутні впливи, при чому характер його апостолів та особливі відносини тих країн довели неминуче до різниць у запровадженні метод у окремих партіях, але всі вони мають те спільне, що були основані як рух соціялістичний, а їхнім змістом була марксистська догма.

Зовсім інакше розвивалась історія руху в Великобританії. Хоч і великий був його вплив, число тих, що прийняли марксизм як догму є завжди невеличке. Тільки гурток тих, що приступили до соціялістичного руху, був спонуканий до того безпосередньо його вченням. Те, що штовхало більшість британських соціялістів — мусимо шукати деінде.

* * *

Коли полишимо на боці Оуена і ранніх піонерів, то на першому місці між впливами на формування соціялістичного руху повинні назвати релігію. У XIX сторіччі Англія була ще нацією читачів біблії. Річ небезпечна дати в руки англійця біблію. Він знайде в ній матеріял, який спонукає його виступати провідником якоїсь релігійної, соціяльної або господарської доктрини. На це вказує велика кількість релігійних сект у цій країні і засади, що їх вони обстоюють.

Біблія має в собі повно революційних думок, тому не є зовсім несподіванкою те, що в країні, в якій панує свобода думки, багато чоловіків і жінок знайшли в ній підтвердження для свого інстинктивного наставлення проти нелюдських умов, що їх приносить з собою капіталізм. Соціялістичні промовці цитували, правдоподібно, більше місця з біблії, ніж речників усіх інших партій, не лише ті, що їх штовхало до політичної лівиці їхне мало управілейоване становище, але й багато духовних осіб і ляїків державної церкви пізнали, що капіталізм не дається погодити з християнством. Характеристично, що прогалина між кінцем Оуенізму і народженням соціялдемократичної федерації була заповнена християнсько-соціялістичним рухом Кінгслея і Моріса.

Тут виявляється особлива прикмета, що відрізняє британський рух від закордонного.

Ні в одній країні не було християнство так сильно привернене до соціялізму, як у Великобританії. На жодний інший соціялістичний рух не мало християнське думання такого могутнього впливу. У Великобританії священик може заявити, що він є комуніст, а мільйони побожних католиків можуть підтримувати робітничу партію. Є ще один фактор, що при будівництві британського робітничого руху відогравав велику ролю. Це той факт, що так багато католиків Великобританії походять з Ірляндії, де католицьке населення пройняте духом політичного і господарського думання. Британський робітничий рух завдячує багато цим чоловікам і жінкам, що принесли зі свого рідного краю ненависть до поневолювання.

Робітнича партія відрізняється також від споріднених партій тих країн, де соціялісти виступали проти церкви, що була або з державою, або з інтересами панівних кляс тісно пов'язана й не допускала вільної думки. Там, де робітники, як це мало місце в багатьох країнах, в процесі соціялістичного руху були зв'язані догматичною вірою, що контролювала кожну фазу їхнього життя, було зовсім природнім, що революційний рух набрав протиклерикального характеру. Відповідно до цих відносин розвинулась догматика, що так само була вузькоглядна і нетолерантна. Прірва між чорними і червоними виявилась у кожній ділянці життя й стала непрохідна. Ні одна сторона не могла впливати на другу, так само, як це не можуть робити дві ворожі армії, що вирушили одна проти одної. Такий поділ не дає рухові, безперечно, великого розмаху і міцної згуртованости, а призводить до розкладу нації, що може легко привести до революції. Ніхто не може наступати або відступати. Натомість у Великобританії, де політичні і релігійні відносини не є тотожні, існує контакт між усіма групами й є постійний взаємовплив.

Природнім наслідком того факту, що рух приймав положення з дуже різноманітних джерел, є те, що робітнича партія завжди мала в собі людей з дуже різними поглядами і що вона завжди мала широкий характер. Вроджений британський нахил до ересі й різниці думок перешкодив створенню закостенілої програми соціялістичної ортодоксальности. Ті, що таку програму хотіли завести, щораз наново погоріли і залишилися скорше сектами, а не партіями. Як у релігійних, так і в політичних та господарських питаннях британець присвоює собі право сам за себе думати.

Дальшою рисою характеру британського руху є його реалізм. Ніколи він не складався з теоретиків або революціонерів, які були б так занадто захоплені своїми утопійними мріями, щоб не хотіли дбати про потребу повсякленного життя. Британські соціялісти від самого початку, де тільки це було можливе, брали участь у відповідальності за управління. Британська система громадського самоуправління виявилась надзвичайно доброю школою ще задовго до того, як горстка членів робітничої партії дісталась до парляменту, соціялісти знайшли доступ до місцевих заступництв і здійснювали свій вплив на управління. Зумівши показати те, що можна зробити в малій ділянці, навернули вони багато скептичних робітників, котрі лише в те вірили, що могли бачити. Зокрема праця Товариства Фабіянців була для багатьох поштовхом до великих змін в наставленні громадських установ до соціяльних проблем.

Коли огляемось назад на останніх 30 років, то впадає в око зокрема зміна наставлення всіх кляс населення до соціяльних проблем. Змінились передумови. Пропозиції, що в 90-х роках з обуренням відкидались, сьогодні є визнавані загально. Я ще добре пам'ятаю часи, коли вважали, що хтось може стати безробітним з власної вини. Коли сьогодні розуміємо, що безробіття здебільшого є нещастям, котре виникло не через слабість характеру, а через погане функціонування господарського апарату, то за це насамперед і в першу чергу треба завдячувати соціялістам.

Якщо хочемо оцінювати діло робітничої партії, то мусимо брати на увагу не тільки прямі, але і посередні вислідн її діяльности. Хто поступ оцінює лише кількістю здобутих парляментських мандатів і зростом чисельности записаних членів партії, той не розуміє справжньої ваги того, що сталося. Сьогодні вже не досить засуджувати капіталізм і обмежувати виклад соціялізму кількома загальними засадами. Візія майбутнього мусить тепер бути перевтілена в діло. («Нойе А[illegible] ч. 2.).

Переклав І. Я.

ОГОЛОШЕННЯ

Петришина Олексу — мати Анна Петришина. Ноймаркт, Дурхгангляґер, Баварія. (1—4)

Лазаревича Тараса — мама Лазаревич Степанія. Регенсбург, Рікард-Вагнерстр. 8. (1—4)

Василя та Онуфрея Данилишина — Григорій Данилишин. Штравбінг, Казерненгассе, бльок 3. (1—3)

Дружину Полю Данченко, дочку Валю, батька Данченка Григорія і маму Василину — Данченко Іван. Оберрідеі 47, Крайс Деггендорф, пост Метшен. (1—2)

Стасишина Петра — дружина Ірена. Новий Ульм, Укр. табір, бльок 2/43. (1—2)

Др. Шиманського Григорія — Вахнянин Лев, Шваб-мюнхен, Яништрассе 8, біля Авгсбургу. (1-2)

Божко Галину — Вахнянин Лев, Швабмюнхен, Яништрассе 8, біля Авгсбургу. (1—2)

Панчишина Мирона, **Федунів**, **Явних**, **Геня Петрівського і Семенця** Віктора — Бошко Петро, Регенсбург, адм. «Слово». (1—2)

Лозинського Віктора з дружиною Ольгою — тесть і дочка. Гайдельберг, Шіллерштр. 31. (1—2)

Брата Климентія Дудяна — Дудяк Степан, Ротенбург О/Т Гастете Ламм. (1—2)

Юрка і Зюник Добровольські — тітка Ничка Наталка, Платтінг, Міхаельсбухштр. 322, бай Стеле. (1—1)

Дочки Марію Пилипович, Анастасію Косьмина — Косьмина Петро. Трауссіт-Улесс, Нібелунгенштрассе 6-10. (1—1)

Братів Михайла і Василя Павлищина, сестру Анну — Анастасія Косміна. Трауссіт-Улесс, Нібелунгенштр. 6-10. (1—1)

Созанського Юрка — Іваненко Михайло, Адм. «Слово». (1—1)

Головка Івана — Валя. Адм. «Слово», Регенсбург. (1—1)

Михайла Гнатишина і Марію та знайомих — Анна Гнатишин, Пассау, Шпіпберг 6. (1—1)

Дружину Сушенко Клавдію та знайомих: Кашаловського Юхима, Поломарьова Івана і Катерину — Алдохим Микола, Регенсбург, Лагер УНРРА 120 Валгаллаштр.(1-1)

Смігуровського Івана — родина. Адм. «Слово», Регенсбург. (1-1)

Андрушко Романа, **Куриляка Михайла і Білика Михайла** — Андрушко Іван. Укр. табор, Штравбінг. (1—3)

Борецького Василя — Ільчишин Василь, Укр. табор, Штравбінг. (1—1)

Лубошкіну Марію з дочкою Людмилою з Вінернойштата — Лубошкін Леонід. Гайтінг бай Мінхен. Гошп. 2002. (1—3)

Сина Карпенка Миколу — Карпенко Михайло. Гаутінг бай Мінхен, Гошп. 2002. (1—3)

Брагу Івана — Карпенко Михайло. Гаутінг бай Мінхен, Гошп. 2002. (1—3)

Батька Гаврилюка Мирона, брата Гаврилюка Йосифа — Гаврилюк Віктор, Д. П. Камп. Фіссен. Укр. Комітет, Реальгімназіюм. (1—3)

Полуботків, Івана Корнієнка і дружину Ірину з Відня — Ковалева Галина, адм. «Слово». (1—1)

Бабія Нестора — родина. Бабій Михайло, Унтеросбах (Фюрт) Баварія. (1—1)

Друзів та знайомих — Березецький Володимир. Регенсбург, Гінтер дер Пфаненшміде 5/IV. (1-3)

Всіх знайомих — Чорний Данило, Штравбінг, Казерненштр. Укр. лагер, бльок 5, м. 10. (1—2)

Синів Евгенія та Володимира — Щербань Максим, Алтдорф бай Ландсгут. Укр. лагер № 1. (1-3)

Знайомих — Струк Володимир. Мінхен, Фрайман, СС-Казерне, бльок 5, поверх 3, м. 29. (1—1)

Друзів — Попалюк Федір, Мінхен, Фрайман, СС-Казерне, бльок 5, пов. 3. м. 29. (1—1)

Параню Домашевич, останньо в Гольштайн — Луців Теодор, Мінхен, Фрайман, СС-Казерне, бльок 5, пов. 3. м. 29. (1—1)

Смерeку Івана, Туніса Степана, Адотанас Софію, Сидора Осіюка і Лувашука Гриця — Данило Осіюк, Кайзер Вільгельмказерне в Мангайм. (1—2)

Дітей: Михайла, Марію та зятя Ранюка Михайла — Лаврилюк Марко, Кайзер Вільгельмказерне в Мангайм. (1—2)

Брата Михайла — Петрашко Семен. Регенсбург, Зільбернегассе 11. (1—1)

Михайла Рауша, Богдана і Ярослава Кончила — Кордуба Антоніна. Корнберг бай Бебра, Крайс Кассель, Укр. лагер УНРРА. (1—3)

Чоловіка — Олена Шиян. Рісе 112½, Пассау. (1—3)

Володимира Скорупського і Еронима Рудницького — о. др. Володимир Пелліх, Віндішбергендорф, Пост Копмайселінг б/Хам. лагер. (1-1)

Морозова Павла — батьки Іван і Наталія Морозови, Авсбург, Укр. табір (Зоммерказерне) бльок 2, м. 6. (1—3)

Рефальського Данила, останньо Дессау — Пікуза Міша, Авгсбург, Інфантерієказерне. (1—2)

Брата Олександра Гілецького — Катря Гілецька, Мюнхен, Леонардштр. 30/ІІІ. (1—1)

Братів: Спільника Гриця і Мирослава Жука — Спільник Василь, Регенсбург, Крайцгоф. (1—3)

Сина Валентина Штикала — Іван Штикало, Ашаффенбург «Лагарде». (1—3)

Знайомих — Шелест Василь, Штравбінг, Касерненштр. бльок 2, м. 65. (1—1)

Знайомих — Фордзунів Іван. Штравбінг, Касерненштр. (1—1)

Ліман Анну — Гончаренко Григорій. Новий Ульм, лагер, бльок 6, м. 14. (1—1)

Рідних і знайомих — Пастушак Кость Мірскофен, Шульгавс, Кр. Ланстут. (1—1)

Сина Якова Гриба та Анну Тимців — Гриб Григорій, Карльсфельд, Мюнхен 68, Дахаверстр. Баварія. (1-2)

Миколу Максимовича Герасимова — тесть, теща і Надя. Регенсбург, адм. «Слово». (1—3)

Василя Таранця — батько й мати Миколи Герасимова. Регенсбург, адм. »Слово». (1—3)

Михалевича Ярослава і Онуцького Дмитра — Михалевич Іван, Регенсбург, Оселя, бльок 6, м. 149. (1—3)

Валю Фірсову — друзі по Гофу-найлі, Регенсбург, адм. «Слово». (1—2)

Родину: дружину Ярославу, сина Богдана, дочку Ірину — Боднарчук Дмитро, Регенсбург, адм. «Слово». (1—2)

Сестру Ольгу і братів Антона та Івана — Тюн Василь, Регенсбург, адм. «Слово». (1—2)

Друга Рудка Михайла — Ощитко Василь, Регенсбург, адм. «Слово». (1—2)

Оленку Рудко та Логина Петра — Ковалишин Степан. Байройт, Міттельштр. 12/ІІ. бай Фобель. (1-3)

Ніну Черняк з Гальберштату — І. М. Регенсбург, адм. «Слово». (1-1)

Басараб Евстахію з трьома дітьми — Басараб Дмитро, Регенсбург, адм. «Слово». (1—2)

Племінника Ківшара Івана Федор. — Тур Михайло, Мюнхен, Фрайман, СС-Казерне. (1—1)

Брата Постільника Махтея — Постільник Федір, Регенсбург, адм. «Слово». (1—1)

Андрія Лопатинського та його рідню (останньо Блюденц) — Маруся Кацуляк, Нідертравбінг, пост Обертравбінг, Баварія. (1—3)

Дружину Ірину Гладку та сина Віктора — Михайло Гладкий, Гаунштеттен, бай Авгсбург, Рехенстр. 39. (1—1)

Знайомих та родичів — інж. Черняев Іван, Авгсбург, Зоммерштр., Соммеказер., Укр. Лагер Канцлеі.(1-2)

Сина Свічкаря Володимира — Йосиф Свічкар, Алтдорф, бай Ландсгут 1. Укр. Лагер. (1—3)

Брата Панаса Теодора — Марія Панас. Алтдорф бай Ландсгут 1. Укр. Лагер. (1—3)

Стаховського Георгія та Віктора, Томма Володимира та Августина, Хрущенка Володимира — Стаховський Станіслав, Ландсгут, Лешбюль 1. (1—2)

Сина Орисіка Івана — Орисік Пелягія, Мюнхен, Вінцерерштр. 29. II. бай Обермаер. (1—2)

Ярослава Данилишина — Василь Данилишин, Мюнхен, Фоітштр. 4. II. (1—3)

Сина Юрія Кушика — Кушик Олександер, Мюнхен, Розенгаймерштр. 46 а, Укр. Комітет. (1—1)

Знайомих зі Стрия — Покінський Павло, Мюнхен, Амеліенштрассе 73. III. (1—3)

Знайомих — Барилка Омелян, Регенсбург, адм. «Слово».

Знайомих — Хлопась Микола, Штравбінг, Казерненштр. (1—1)

Змієнка Миколу — Змієнко Сергій, Штравбінг, Казерненгассе, бльок 2. (1—53). (1—1)

Надію Цигельна та Марію Марченко Дора Марченко. Ланстут, Мюнхенштрассе ч. 59. (1—1)

Брата Івана Заковоротного і родичів Заковоротних — Ольга Петрунчак, Регенсбург, Обермінстерштр. 9 а, бай Брюшвін. (1—3)

Дуцків Неонілю і Мирона — сестра Марія Зиновія, Екштетен бай Зімбах (ім Шульгавс), Баварія. (1-1)

Олекса Дубин — вуйко Микола, Регенсбург, адм. «Слово», О. Дереш. (1—1)

Говоруна Петра, чоловіка — Говорун Зіна Віндзгайм, укр. табір. (1-1)

Рідних та знайомих — Гречаний Микола, Регенсбург, Гангоферзідлунг, бльок IV. (1—2)

Кревних та знайомих — Кушина Михайло. Ноймаркт, укр. табор, барак 15. (1—3)

Юрія Голуба — Голуб Марія, Регенсбург, адм. «Слово». (1—3)

Синів: Годованця Микиту і Леона — Годованець Данило. Інгольштадт, укр. табір. Б. УНРРА. (1—2)

Матковського Ярослава і знайомих — Венгринович Модест, Інгольштадт, укр. табір. Б. УНРРА. (1—1)

Теплого Семена, мужа, Теплого Василя, Миколу і Михайла синів, Теплого Юрка шваґра — Тепла Текля. Ашафенбург, Камп Лоґарде. (1—3)

Громадян з повіту Рудки — Тарас Чужак, Нюрнберг, Швабахерштр. 108. (1—2)

Раєвського Івана, Нагорного Макара, Головатюка Олександра — Андрійченко Микола. Віндмайс ч. 21, крайс Нойнбург Форм Вальд.(1-2)

Рідних і знайомих та Іщенка Ваню — Чернега Евгеній, Фюрт, Зеданштрассе 44. Баварія. (1—1)

Карюка Кирила — Карюк Василь. Ансбах, Укр. Комітет. (1—1)

Брата Калинич Осипа — Іваницький Іван, Ансбах, Ендресштрассе 23, Міттельфранкен. (1—1)

Мужа Луку, Сина Олександра і доньку Шуру — Гагін Марія, Укр. табор, УНРРА в Швайнфурт. (1—1)

Сина Миколу. (Гальдеберг-Кірхгайм) — Кравчук Катерина. Швайнфурт. Укр. табор УНРРА Швайнфурт. (1—1)

Батька Михайла Білозерського — Білозерська Марія, Укр. таб. УНРРА, Швайнфурт. (1—1)

Братів Осипа, Михайла, Омеляна і знайомих — Павлик Степан, Укр. табір УНРРА, Швайнфурт. (1—1)

Батьків Грицька і Василину, дружину Полю, доньку Валю — Данченко Іван Григорович, Деґендорф, Метен, Апшпау ч. 47. (1—1)

Савруна Юрка і Софію (Вірцбург) — Саврун Іван, Укр. табор УНРРА, Швайнфурт. (1—1)

Брата Івана Уніята, Берлін — Сьокало Михайло, Укр. табор УНРРА, Швайнфурт. (1—1)

Панну Клеру та панство Миронових — знайомий Володимир, Трайнштайн, Кіндергартенштр. 2. Укр. Комітет. (1—1)

Дружину Данько Настуню Михайлівну та дочок Варю і Маню — Данько-Антон, Реген. (1—1)

Карпу Богдана останньо Бранденбург, магістр Казимиру Богдана, останньо у Відні — др. Глинко Роман. Мюнхен Карльсфельд УНРРА лагер Дахаерштр. (1—3)

Дочок: Олешкевич Ліду, Шпаковську Марію, останньо у Ваймарі — тато Шпаковський Яків. Авгсбург, Інфантерієказерне. (1—1)

Рідних та знайомих — Лозинський Іван. Ноймаркт (Опер). Дурхгангслагер. (1—3)

Рідних і знайомих з Карпатської України — Керестіль Іван, Ноймаркт, Дурхгангслагер (Опф).(1-3)

Рижого Юрка і знайомих — Рижа Марія, Обертраублінг бай Регенсбург, бараки. (1—3)

Друзів і знайомих — Губаль Андрій, Мюнхен (Швабінг), Вернерштрассе 22. І. Ваі Ріман. (1—1)

Саранчука Юрка, та Гайдука Анатолія — Саранчук Никифор, Аугсбург, табор Зомерказерне. (1—3)

Віру і Раїса Субочеви, Шуру Перхоменко — Надія і Володимир Миколаевий, Аугсбург, Зомерказерне, укр. табір І бльок, мешкання 78. (1—2)

Міськова Романа — Кіт Володимир, Авгсбург, Зомерказерне. (1—2)

Брата Вишньовського — К. Дмитро, Фюссен. (1—3)

Батька прав. священика о. Всеволода, останньо у Відні — Зелинський Юрій, Фюссен, укр. реал. гімназія. (1—1)

Родичів та знайомих — Пономаренко Микола, Аліксійович, Фюссен. (1—1)

Писаренка Гришка і Почмуру Івана — Гринченко Никифор, Фюссен. (1—1)

Сестру Маєвську Женю — Маєвський Іван, Фюссен, Регенсбург, адм. «Слово». (1—1)

Брата Харченка Григорія (останньо Грац) — Харченко Віктор, Фюссен. (1—1)

Родичів, сестру Оксану і брата Богдана та знайомих — Назар Володимир, Регенсбург, Оселя. (1—1)

Сина Кочергу Івана — Кочерга Дмитро, Аугсбург, Зомерказерне. (1-3)

Племінницю Леврик Марусю і дядька Цимбала Ігната — Коваленко Андрій, Фюссен. (1—1)

Дружину Чопей Явдоху — Чопей Микола, Ноймаркт, Опф. укр. табір. (1—3)

Сина Остапа — Мельник Ілья, табір Карльсфельд біля Мюнхену. (1-1)

Мачула Федіра — Мачула Грицько, Штраубінг панцерказерне Д. П. 5. (1—3)

Стефана Фірка — інж. І. Лучишин, Ашафенбург, Леґардеказерне. (1-3)

Чоловіка Борисова Івана, синів Дмитра і Миколу — Борисова Варвара, Авгсбург, укр. табор, Зомерказерне. (1—1)

Маму Морозову Тетяну і брата Миколу — Морозов Дмитро, Авгсбург, укр. табор, Зомеркасерне. (1—1)

Інженера Сумина Евгена, Гойна Мирослава, та проф. Ліщинського Юліяна — Кебало Стефан, Оберфлінтсбах 19, крайс Розенгайм. (1-1)

Івана Мехтодовича Ващенка — Митрофан Козута, відомість на адресу Федор Семка, Авгсбург 8. Штатбергерштрассе 32. (1—1)

Односельчан села Подолова, Кролевецького повіту — Федор Семка, Аугсбург 8. Штатбергерштрассе 32. (1—1)

Дружину Марію і сина Василя Поваренко — Іван Поваренко, Штраббінг, укр. табор. (1—3)

Дочку Галю — Груня Губа, Штраубінг, укр. табор. (1—3)

Сестру Катерину Черниxівську з чоловіком Тарасом —Василь Ляшко, Нітенау, крайс Родінг. (1—3)

Дружину Марію і сина Богдана — Іван Богай, Бамберг, укр. табор. (1—3)

Ткача Володимира — Крушельницький Володимир, Мюнхен, Карльсфельд. (1—3)

Рідних — А. Ю. Гаврищкевич, Геттінген, Гайусмарляндштрассе, укр. табор. (1—1)

Палія Івана, останньо Грац — брат Михайло Палій, Геттінген. (1-1)

Братів Олександра і Василя Посікан — Люба Харченко, Геттінген, Вюрт касерне. (1—1)

Брата Ярослава і п. Стефку Жураківську — Граб Омелян, Геттінген, Вюртказерне. (1—5)

Брата Евгена Костура (останньо Домбрау Опельн), шваґра Ількова Стефана, Романа Ількова та Лучку Василя. Тироль — Костур Мирослав, Авгсбург, укр. табор, Зомеркасерне І. бл. кімната 1. (1—1)

Ярослава Юліяна Рогатинських — рідня, адм. «Слово». (1—5)

Сина Ізидора Заплатинського — Стефан Заплатинський, Грунфельд, гаус № 32, крайс Ліхтенфельд, Баварія. (1—1)

Тришевську Валентину та дітей Валіка і Людмилу — Тришевський Анатоль, Мюнхен, Укр. Червоний Хрест. (1—2)

Родичів: Данила і Марію Угрин та брата Василя Угрина — Угрин Дмитро, Авгсбург, Зоммеркасерне, укр. табір, бльок 3. м. 55. (1-2)

Камінського Едварда, останньо Віденьі, і знайомих з Кречовець — Головатий Володимир, Ляуф, бай Гірнберг, Марктпляц 25. II. (1-3)

Лабову Ольгу, інж. Когута Ілька, Левка Букатовича, проф. Андрія Малкевича і односельчан — Юрій Теодорович, Регенсбург, адм. «Слово». (1—2)

Надію Лисенко з сином Володимиром та донькою Іриною — О. Дідух, Бургленгенфельд бай Регенсбург, Бранкенгаусштрассе 4. Емілія Упле. (1—1)

Залуцького Омел'яна — батько Залуцький Михайло, Байройт, укр. табор, бл. 8. 116. (1—2)

Сина Тольчинського Евгена — Тольчинська Віра, Фюссен укр. табор, 6. 75. УНРРА. (1—3)

Марію Пишнек — муж Пишнек Петро, адм. «Слово». (1—3)

Рідних і знайомих зі Стрийщини — Багрій Василь, укр. табор в Новім Ульмі, бл. Б. меш. 70. (1—1)

Рідних і знайомих з Жидачівщини — Мельник Григорій, укр. табор в Новім Ульмі, бл. Б. меш. 70. (1-1)

Секретаря Кениша Онуфрія з родиною — учитель Кисіль Михайло, Гоф Таллеройт, пост Танн Нідербаерн. (1—1)

Варчака Омеляна — родичі Варчак Ілья, Байройт, Принце Леопольдкасерне, укр. сектор 8. 115. (1-4)

Синів Емануїла і Степана, останньо в Кальтенкірхе — Княгиницький Ярослав, Ляуфен, об Ніндербургштрассе 221/2. (1—3)

Гуля Левка — родичі Гуль Омелян, Байройт, Принц Леопольдкасерне, сектор 13/59. (1—5)

Середяка Ореста і рідних — Талина Шпонь, Фюрт, Рітеральдебергштр. 7. І. (1—1)

Мотя Пискарьова, Регенсбург, адм. «Слово», розшукує племін. (1-4)

Брата Музичка Стаха — Михайло Музичка, Регенсбург, Штатенгоф 8. (1—1)

Брата Михайла Дзвоника — Розалія Дзвоник, Платтінг. (1—1)

Дирекція Української Гімназії в Швайнфурті цим оголошує додаткові вписи учнів до II і V, VII і VIII кляси. Учні, бажаючі продовжувати науку, хай негайно зголошуються. Навчання в гімназії безплатне, добре прохарчування УНРРИ, частинне забезпечення одягом, мешкання безплатне.

Інж. Т. Колесник — дир. гімназ. (1—2)

"The Word" - Ukrainian Weekly

СЛОВО

УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖНЕВИК

Рік II. Регенсбург, вівторок 1 січня 1946 Ч. 1. (8)

Ціна 50 пф.

Америка прийме втікачів

Різдвяний подарунок президента Трумена

Вашінгтон. Президент Трумен подав до відома у відповідній інструкції, що **США незабаром зможуть прийняти до себе втікачів та вивезених осіб,** згідно з в'їздовими американськими приписами. Цією заявою бажає він дати приклад усім іншим країнам світу, як можна злагіднити людську недолю.

У зв'язку з допущенням в'їзду до США, могтиме річно переїхати на побут у Новому Світі **39 тисяч втікачів** із середньої та східньої Европи, що перебувають в країнах, окупованих американським військом.

За словами президента, **в'їздові візи будуть справедливо розподілені між особами всіх національностей і релігій.** При цьому висловив президент надію, що в першу чергу допускатиметься до США сиріт.

В американській окупаційній зоні мають бути влаштовані **консулярні станиці в найближчій околиці таборів** з утікачами та вивезеними особами, які вирішатимуть прохання кандидатів на візу та будуть устійнювати, які кандидати можуть бути допущені до права в'їзду. З тією метою будуть визначені віцеконсулі, що матимуть управнення давати візу. Видача віз має бути, по змозі, переводжена в приспішеному поступованні та упрощеним шляхом. Проте в цьому часі, інші країни могтимуть також видавати в'їздові візи на свої території.

Президент Трумен висловив сподівання, що **з початком весни почнуть консулярні станиці свою діяльність** та негайно могтиме урухомитись в'їзд до США. Заки будуть поставлені до диспозиції пароплави, добродійні установи Америки мають заявити свою готовність перейняти на себе фінансову гарантію за імігрантів. Це має наступити в поодиноких або групових «аффідавіт». Проте, як заявив президент Трумен, не можна буде для цього дати ніяких транспортових засобів, якщо вони будуть у користуванні американських вояків, що вертаються до батьківщини.

ВЕЛИКА СОЦІЯЛЬНА ДОПОМОГА В АНГЛІЇ

Лондон. Британський уряд вніс до палати громад проект до «Закону про національну безпеку», який стосується охорони кожного англійського громадянина впродовж усього його життя. В цьому проекті взято на увагу: допомогу вагітним жінкам, підмогу безробітним і хворим, ренти для вдів і сиріт, пенсійні й похоронні додатки. Ця допомога має бути незалежною від розміру прибутків окремої особи.

Різдвяні послання як вияв любови ближнього

РІЗДВЯНЕ ПОСЛАННЯ ПРЕЗИДЕНТА ТРУМЕНА

Вашінгтон. Підчас традиційної Різдвяної ялинки в саду перед Білим Домом у Вашінгтоні президент Трумен відчитав своє різдвяне послання про мир на землі:

«Після того, як ми перемогли наших ворогів», — сказав він, — «ми мусимо включитися до праці, яка перед нами. Ми не сміємо не виконати наших завдань та захитатися в наших постановах. Ми мусимо змагатись, не занедбуючи нічого, щоб перетворити в дійсність пророцтво Ісаї! **Мечі мають бути перекуті на рала, щоб знову не повстали народи один проти одного.** Ми не знаємо того, чи цей день близький чи далекий, коли держави цього світу **стануть державою Божою й мир запанує на віки вічні.**

В любові знайде світ заспокоєння своїх терпінь. Я вірю, що взагалі у світі нема такої проблеми, яка не моглаб бути розв'язана, коли маємо науку священиків, досвіди патріотів, візії пророків, — зміст яких знаходиться в словах, що їх сповіщено на горі над озером Генезарет. Я бажав би, щоб світ прийняв ці слова до серця в найважчу для нього годину».

СЛОВА ПАПИ ПІД СВЯТ-ВЕЧІР

Ватикан. У Свят-Вечір Папа звернувся до світу з різдвяним посланням, яке пізніше відчитали по радіо вісім кардиналів у різних мовах. Папа закликає всіх людей подякувати Богові, що вони, після шістьох літ війни, знову можуть в мирі святкувати Різдво Христове та ставить потім питання, чи цей мир є вже тепер справжнім миром. «Ні, це є лише післявоєнні часи. Ми переживаємо початкову стадію світового миру. Ніколи досі ті, що працювали над відбудовою миру, не мали такої важкої відповідальності як тепер». Папа бачить для осягнення справжнього й тривалого миру такі найважливіші дороги:

1. **Домагання відшкодовань від переможених країн повинні опиратися на моральних підставах.**

2. **Зречення усіх спроб скрізь у світі впливати на громадську думку шляхом цензури й пропаганди. Громадянство повинно бути інформоване шляхом вислову думки справжніх більшостей.**

3. **Усунення тиранії тотальних держав скрізь у світі.**

Папа рішуче осудив у посланні повалені фашистівські уряди та сказав: **«Ми мусимо навернутися до Бога та до справжнього християнства. Це є одинока дорога до спасіння».**

ПОСЛАННЯ АНГЛІЙСЬКОГО КОРОЛЯ

Лондон. У різдвяному посланні до народів Британської Імперії, англійський король Юрій VI підкреслює, що **багато ще треба зробити, щоб увесь світ зміг вповні насолоджуватися миром.** У звільнених країнах мільйони людей святкують це Різдво у жахливих обставинах, не маючи більш нічого як тільки те, що є необхідним для підтримки їхнього бідного життя.

РІЗДВЯНА ПРОМОВА ГЕНЕРАЛА МЕК НЕРНІ

В різдвяній промові до американських збройних сил в Европі генерал Мек Нерні заявив: «Ми маємо перед собою важке завдання: знищити німецький военний потенціял та одночасно викликати довір'я до демократичних ідеалів». Про американську політику в Німеччині Мек Нерні сказав: «Очищення від націстів пішло далеко вперед. Тисячі націстів усунено з урядових становищ та з промисловості. Старанно вибирані ліберальні німці будуть знову допущені до місцевого управління. Перші вільні вибори до громад відбудуться в січні п. р. Дозволено видавати 20 німецьких часописів. Завдання радіо і преси — поширювати демократичну ідею серед німців. В американській зоні в школах вчиться понад 1.650.000 дітей. Швидко відроджуються професійні спілки на демократичних підставах.

Не зважаючи на низькі харчові приділи, в нашій зоні нема голоду. Німецьке господарство завмерло, але мусить бути відбудоване до тієї міри, як вимагатиме того самовистарчальність Німеччини. Продукція та розподіл різних дібр залежать від вугілля і транспорту. Одначе відбудова пошкоджених копалень та комунікаційних засобів не може наступити впродовж одної ночі.

Прийдеться важко зимувати, бо бракує вугілля для опалення приміщень. Проте зима не буде важчою від зими в тих країнах, що були окуповані Німеччиною».

ІРЛЯНДІЯ ДОПОМОГАТИМЕ БЛИЖНІМ

Деблін. Президент Ірляндії в своєму різдвяному посланні оголосив, що Ірляндія в міру можливости буде допомагати своїм ближнім за кордоном, які голодують і перебувають в нужді та підкреслив при тому, що **формування історії народів і людей повинно опиратися на справедливості й любови до ближнього.**

ДОПОМОГА ДЛЯ ЕВРОПЕЙСЬКИХ ДІТЕЙ

Ню-Йорк. П'ятдесят визначних представників християнських церков в Америці у різдвяному посланні закликають американський народ звернутися до Конгресу з проханням **допомогти европейським дітям, включаючи також країни колишньої осі без різниці на расу, національність та релігію.** Сьогодні мільйони европейських дітей живуть в неопалених помешканнях, яких дахи так ушкоджені, що можна бачити через них зимове небо.

Під цим посланням підписалися також президенти робітничих організацій, професійна спілка промислових робітників та американський робітничий союз.

Всім нашим Співробітникам, Читачам, Прихильникам та Дирекції УНРРА в Регенсбурзі

з нагоди

Нового Року

складаємо якнайсердечніші побажання.

РЕДАКЦІЯ І ВИДАВНИЦТВО

Московська конференція закінчилася

Москва. Конференція міністрів закордонних справ закінчилася після кількагодинного нічного засідання в четвер 27. грудня о 4 годині вранці. Міністри Бирнс і Бевін відлетіли літаками до столиць своїх країн.

В американських та британських колах висловлено по закінченню конференції погляд, що в московських дипльоматичних розмовах «осягнено задовільні вислідки та зроблено крок вперед у взаємному зрозумінні трьох великодержав».

Перше звідомлення з московської конференції

(Дана). З конференції міністрів закордонних справ у Москві наспіло в другому дні латинських свят Різдва перше звідомлення, в якому подано постанови про процедуру, що має бути прийнята в рішеннях мирних договорів з Італією, Румунією, Мадярщиною і Фінляндією. У цьому звідомленні подано рівнож постанови про віднову праць ради міністрів закордонних справ у Лондоні.

Постанови говорять теж про опрацювання умов мирних договорів з Італією, Румунією, Болгарією, Мадярщиною та Фінляндією. Опрацьовані міністрами закордонних справ проекти будуть предложені для одобрення особливій конференції, що має складатися з п'яти членів ради міністрів закордонних справ та з таких членів Об'єднаних Народів, що брали дійсну військову участь у війні. Конференція має відбутися найпізніше до 1 травня 1946 року. Опісля мають опрацювати дослівний зміст мирних договорів представники тих держав, що підписали умови завішення зброї. Ці договори мають підписати представники держав, що братимуть участь у конференції та зміст їх буде поданий до відома іншим членам Об'єднаних Народів. Мирні договори будуть обов'язувати з хвилиною їх ратифікації державами, що підписали умови завішення зброї.

Стільки постанова великої «трійки» з московської конференції. Далі говориться у звідомленні дослівно: «Заступники міністрів закордонних справ відновлять негайно в Лондоні свої праці на підставі осягненого процедурального порозуміння на першому засіданні ради міністрів закордонних справ у Лондоні» та «розмови про інші справи ведуться в Москві у приязній атмосфері далі та слід сподіватись, що незабаром буде видане звідомлення про цілість праць трьох міністрів закордонних справ».

Совєтські домагання від Туреччини?

Москва. У передових совєтських часописах появився відкритий лист двох грузинських істориків п. з. «Наші справедливі домагання від Туреччини». У листі висловлене домагання, щоб Туреччина відступила совєтській республиці Грузії надбережню область над Чорним Морем на відтинку 170 км. з прикордонною твердинею Карс.

Цей лист доручено міністрам закордонних справ США і Великої Британії. В дипльоматичних колах викликали совєтські домагання, висловлені у листі, помітне враження. Як міністер Бевін, так і міністер Бирнс, разом з їхніми делегаціями, зайнялись основним розглядом цього домагання.

Як запевняє агенція Ройтер, ці домагання знаходять в московських дипльоматичних колах «поглядову згоду». Вказується на колишню заяву про російсько-арменський Карс та інші арменські області. Карс положений 1740 м над поземом моря над рікою тієї самої назви в урожайній, добре наводненій плоскорівні при залізничній лінії Ерзерум—Тифліс. Положення Карсу має важливе стратегічне значіння. Карс належав разом з довкільною областю до 1878 р. до Туреччини. Постановою берлінського конгресу перейшов під володіння Росії та належав до неї до 1917 року. 1918 р. прилучено Карс до транскавказької конфедерації, а 1920 року до Арменії. З того часу належить він до Туреччини.

Туреччина вже через питання Дарданелів стала предметом нарад на московській конференції. Совєтські домагання ще більш актуалізують та поширюють турецьку точку московських нарад.

У відповідь на совєтські домагання, висловлені в листі грузинських істориків, відбулось в Анкарі засідання турецьких народніх зборів. Підчас засідання заявив турецький міністер закордонних справ: «Ми не маємо ніяких претензій до територій, що належать до інших держав, і ми не відступимо нікому ані п'яді нашої землі».

У зв'язку з цими випадками стає особливо цікавою вістка про вступний перебіг переговорів між Туреччиною та Іраком у справі затіснення політичних і господарських взаємин, що її подав до відома регент Іраку Абдул Іллаг. Багдадський кореспондент часопису «Ню-Йорк Таймс» окреслює ці переговори як поступ у зусиллях до створення стійкого бльоку мусульманських держав Близького Сходу. Туреччина, Ірак, Іран, Афганістан та Савді-Арабія заключили між собою нещодавно спільний пакт неагресії.

ГРЕЦЬКІ ЛІВІ ПАРТІЇ ВИСУВАЮТЬ СВОЇ ДОМАГАННЯ

Москва. На руки міністрів закордонних справ, що брали участь у московській конференції, вплинуло письмо від ЕАМ (організації центральних радикальних лівих партій), в якому центральний комітет ЕАМ вказує на політичну ситуацію в Греції. Ця ситуація, на думку ЕАМ, не відповідає передумовам Атлянтійської Карти та постановам ялтинської конференції. Письмо запевняє, що озброєні монархістично-фашистівські банди далі ведуть безкарно терористичну акцію, так, що в останніх дев'яти місяцях замордували біля тисячі демократів, та одночасно домагається створення в Греції уряду, що відповідав би постановам ялтинської конференції та до якого входили б члени ЕАМ.

Як подає берлінське радіо, телеграма ЕАМ вказує далі на те, що «чужинна інтервенція утруднює демократичний розвиток країни» та що «приявність чужинного війська стає невиносимою з години на годину». Центральний Комітет ЕАМ звертається до міністрів з проханням дати підтримку створенню «демократичного уряду» в Греції.

ФРАНЦІЯ СКОНФІСКУВАЛА КОПАЛЬНІ СААРУ

Париж. Французька окупаційна влада в Німеччині повідомила, що вона сконфіскувала копальні вугілля в Саарській області.

ДО ЧИТАЧІВ І ПЕРЕДПЛАТНИКІВ!

Подаємо до відома громадянства, що надалі Видавництво передплати на тижневик «Слово» не прийматиме.

За внесену передплату Видавництво надішле інші видання, які приблизно відповідатимуть вплаченій сумі.

Тижневик «Слово» продаватиметься лише на оселі в Регенсбурзі.

Дирекція Видавництва

ГЕНЕРАЛ ПАТТОН ВМЕР

Гайдельберг. Генерал Георг Паттон, кол. командувач третьої американської армії, яка багато спричинилася до аліянтської перемоги в Европі, вмер у військовому шпиталі в Гайдельберзі в наслідок поранення, яке він одержав 9 грудня підчас катастрофи свого авта біля Маннгайму.

* * *

Генерал Паттон був командувачем 3 американської армії, що вславилася перемогами у Франції й Німеччині. Перед тим відогравав він значну ролю в північній Африці. Підчас здобуття Сицилії Паттон командував 7 американською армією. Після війни його призначено командувачем 15 американської армії. Зі смертю генерала Паттона американська армія втратила не тільки одного з найвидатніших своїх генералів, але також, одну з найпопулярніших осіб військового світу.

ПОХОРОН ГЕНЕРАЛА ПАТТОНА

Люксенбург. Ген. Паттона поховано, на бажання його близьких, на американському военному кладовищі біля Гамму, недалеко Люксенбургу біля могили американського вояка, що впав минулої зими в арденських боях.

Останню шану Покійному віддали тисячі ма-

Останню шану Покійному віддали тисячні маси люксенбурзького населення. Безпосередньо за домовиною йшли представники 9 країн: Англії, Люксенбургу, Франції, Бельгії, СССР, Італії, Голяндії, Чехословаччини та Югославії. Франція й Бельгія виставили почесну варту. Підчас перевозу домовини з люксенбурзької станції на кладовище французька батарея дала салют з 17 гарматних стрілів. Підчас несення труни кладовищем, американська оркестра грала військовий марш. Після короткої Служби Божої труну з Покійним генералом поховано.

12 ФРАНКІВ ЗА 1 МАРКУ

Париж. Офіційно повідомлено про зниження вартости французького франка. Фунт стерлінгів, що дотепер дорівнював 50 франкам, тепер підвищено до 120 франків. Щодо німецької марки, то вартість її тепер дорівнює 12 Франкам (дотепер 5 франків).

ВІДНАЙДЕНО ТОННУ НІМЕЦЬКОГО ЗОЛОТА

Мадрид. Як повідомляє «Ню-Йорк Таймс», в будинку колишньої німецької амбасади в Мадриді знайдено майже одну тонну золота вартости на 12,5 мільйонів марок. Знайдене золото буде спроваджене літаками до Німеччини та передасться в розпорядження аліянтської репараційної комісії.

ПРОДАЖ АМЕРИКАНСЬКИХ ВОЕННИХ КОРАБЛІВ

Вашінгтон. Американський сенат затвердив закон про продаж кораблів, які збудовано для военних цілей та які тепер не е потрібними. Ці кораблі мають загальний тонназ біля 50 мільйонів тонн та вартість їх оцінюють на 1000 мільйонів долярів. Кораблі будуть 90 днів затримані виключно для американських покупців, після чого щойно можна їх буде купувати закордонним купцям.

НОВІ КАРДИНАЛИ

Ватикан. Як повідомило ватиканське радіо, Папа іменував 32 нових кардинали у 16 краЇнах. У Німеччині титул кардиналів дістали три епископи: берлінський Конрад фон Прейзінг, мюнстерський Клеменс фон Гален та архиепископ кельнський Йозеф Грінче.

ГЕНЕРАЛЬНИЙ СТРАЙК ФРАНЦУЗЬКИХ ЧАСОПИСІВ

Лондон. Як повідомило лондонське радіо, у Франції загрожує вибух загального страйку часописів, хоч кілька днів тому закінчився страйк часописних друкарень. Представники французьких часописів жадають збільшення об'ему часописів та підвищення їхньої ціни.

БОЛГАРІЯ ТА ЮГОСЛАВІЯ — ОДНА ДЕРЖАВА?

Ню-Йорк. Кореспондент часопису «Ню-Йорк Таймс» у своему звідомленні з Болгарії пише, що е можливість об'еднання між Болгарією й Югославією, в наслідок чого була б створена одна слов'янська держава від Чорного моря до Адріятику. Імовірно, що Болгарія пішла б слідами Югославії й скасувала б у себе монархічний устрій та запровадила б республіканську форму правління.

В[illegible]РЕМЛЕННЯ ЦЕРКВИ ВІД ДЕРЖАВИ В Ю[illegible]СЛАВІЇ

Білгород. Як повідомляе «Асошіейтед Прес» з Білгороду, патріярх сербської православної церкви Йосиф заявив, що він не мае ніяких застережень проти відокремлення церкви від держави, яке передбачува[illegible] проектом нової конституції югославськ[illegible]убліки.

Американський католицький епископат за порозуміння народів

Вашінгтон. Закінчуючи свою річну конференцію, католицькі епископи США видали заяву, в якій говориться: «Сучасна хвилина е, можливо, критичним моментом в історії людства. Наш край мае право й обов'язок домагатися на підставі справедливости справжнього миру, який би відповідав бажанню людей усіх країн. Ми хочемо співпрацювати з іншими народами для доброго миру. Можливо, що підчас війни, було важко остаточно розв'язати багато питань, але тепер ми мусимо глянути сміло в очі подіям. Народи на землі опановані різними ідеологіями. **Явне визнання цих різниць е передумовою щирої співпраці для миру на підставі всестороннього зрозуміння справедливости. Ми не сміемо чинити насильства над правами жадного народу, жодної групи, жодної одиниці.** Ми знаемо, що демократія не менше доросла до важних завдань миру, як і війни».

Обвинувачення проти СС--організації

З нюрнберзького процесу

Нюрнберг. Останнього дня нюрнберзького процесу (25-ий день, 20-го грудня) перед різдвяною перервою читано дальше обвинувачення проти СС-ів. Американський прокурор ствердив, що вся СС-івська організація брала участь у програмі концлагерів. У Німеччині е під цю пору коло 750 тисяч СС-ів, які повинні станути перед судом за свої злочини. На суді зачитано листа Гіммлера до Герінга; лист цей свідчить про жахливо-нелюдське використування сил полонених. В згаданому листі Гіммлер пише, що 36.000 полонених виконало в січні 1944 р. коло 9 мільйонів робочих годин. З інших листів Гіммлера виявляється, що СС-и вибирали між жіночими в'язнями концлагерів теж жертви до публичних домів. Підчас перших місяців інвазії в Нормандії 12-та СС-панцерна дивізія дістала наказ розстрілювати аліянтських полонених. СС-и розстріляли тоді 64-ох аліянтських вояків, між якими були теж ранені. СС-івська організація відограла в націстській Німеччині дуже визначну ролю в приготуванні нападної війни. В зайнятті Німеччиною Австрії та Чехословаччини ця організація брала особливу участь. Підчас війни з Советами СС-и мали завдання вбивати комуністів і жидів під претекстом «боротьби проти партизан». Підчас перших 3-ох місяців походу на Схід, СС-и вбили як «партизан» 38.000 людей в балтійських державах і на Білорусі. Підсудні Ріббентроп, Гесс, Кальтенбруннер, Завкель, Нойрат, Зайс-Інкварт і Борман займали в СС-івській організації визначні становища.

Того ж дня зачитано на суді теж документи про злочинну роботу гестапо. З советських документів, доставлених на процес у Нюрнберзі виявляеться, що на Білорусі гестапо вбило около 41 тисяч людей, в Литві около 136 тисяч.

Підсудний Кальтенбруннер останнього дня процесу дальше не брав участи в ньому. Його, як ми вже повідомляли, перевезли до лікарні і лікарі оцінюють стан його здоров'я як критичний (новий вилив крови в мозку).

Німці масово засипають Міжнародний Трибунал у Нюрнберзі листами, в яких домагаються, щоб Герінга і його товаришів з лави обвинувачення возити в клітках як диких звірів по знищених німецьких містах. Нехай, мовляв, вони наочно переконаються, до чого вони довели Німеччину, а для цивільного населення буде це нагода до помсти проти цих злочинців.

Свої дальші праці зачинае Міжнародний Трибунал в Нюрнберзі 2-го січня 1946 р.

Лондонські наради закінчилися

Лондон. Після місячних інтенсивних нарад у Лондоні підготовча комісія Об'еднаних Народів закінчила свою працю. Представники 51 народу знову зійдуться 10 січня в Лондоні на повних зборах Об'еднаних Народів. Підчас прийняття, яке влаштував на закінчення нарад голова підготовчої комісії, британський міністер Філіп Ноель Бакер заявив, що Об'еднані Народи мусять бути справжнім світовим урядом, бо в іншому разі вони не сповнять свого завдання. Таку саму думку висловив перед тим британський міністер закордонних справ Ернст Бевін. В своїй промові Ноель Бекер заявив далі, що Організація Об'еднаних Народів мусить мати свій відділ в Европі. При цьому відділі повинні співпрацювати регіональні урядові станиці Об'еднаних Народів, передусім уряди здоров'я, транспорту, прохарчування та сільського господарства — під керівництвом постійного уповноваженого для Европи, щоб допомогати хворому континентові.

Президент Трумен призначив колишнього міністра закордонних справ Едварда Стетініюса головним представником США при Світовій Організації Безпеки. Крім нього, виступатимуть як представники США: вдова президента Рузвельта Елеонора Рузвельт, член демократичної партії сенатор Конель та член республиканської партії сенатор Ванденберг. Якщо на нарадах буде присутнім міністер закордонних справ Бирнс, то він головуватиме над американською делегацією.

Підготовча комісія Об'еднаних Народів створила спеціяльну підкомісію, щоб розв'язати питання, яке з сорока американських міст буде осідком Об'еднаних Народів. Ця підкомісія прибуде літаком до США, щоб на місці вибрати осідок цієї організації. Остаточний вибір буде оголошений в січні на повних зборах Об'еднаних Народів. Вже відомо, що осідок цієї організації буде в східній частині США.

Підготовча комісія Об'еднаних Народів на одному з останніх засідань узгіднила важливе питання мандатних країн — Сирії, Палестини та інші.

Розподіл репарацій

Париж. Аліянтська репараційна конференція після шеститижневих нарад у Парижі видала постанову про розподіл репарацій. США і Велика Британія одержать кожна по 28 відс. вартости майна, 16 відс. одержить Франція й 28 відс. буде розділено між Бельгією, Голяндією, Люксенбургом, Чехословаччиною, Югославією, Данією, Норвегією, Грецією, Канадою, Австралією, Новою Зеляндією, Південною Африкою, Індією й Египтом.

Розподілені репараційні вартости становлять 75 відс. наявних репараційних вартостей західної Німеччини і німецького майна за кордоном, за винятком таких країн, як Болгарія, Фінляндія, Румунія, Мадярщина й східна Австрія. Решта 25 відс. індустрійних цінностей в західніх окупаційних зонах Німеччини належать СССР і Польщі, на підставі постанов у Потсдамі. Крім того, СССР і Польща одержать німецьке закордонне майно в названих вище східньоевропейських державах.

США, Канада й Південна Африка добровільно відмовилися від своеї частини німецької торговельної фльоти та німецьких фабричних устатковань. Ця частина німецького майна, що в наслідок цього факту залишаеться вільною, буде розділена між іншими репараційними претендентами, за винятком СССР і Англії.

Довкола проблеми уряду Франка

Париж. Комісія для зовнішніх справ французьких конституційних національних зборів внесла до цих зборів пропозицію, щоб закликати Велику Трійку видати спільну заяву проти режиму Франка. Комісія пропонуе зірвати дипльоматичні зносини з Еспанією Франко. Крім того, ця пропозиція передбачае надання права азилю для еспанських республіканців та визнання еспанського еміграційного уряду, представник якого мае прибути до Франції найближчим часом.

*

Ню-Йорк. У зв'язку з надісланою урядам у Вашінгтоні й Лондоні порадою французького уряду про зірвання дипльоматичних зносин з урядом Франка та визнання республіканського еспанського уряду в Мексиці, «Ню-Йорк Таймс» пише: «Тут йдеться про одну з найважливіших зовнішньо-політичних дій нового уряду де-Голя. Тому ця пропозиція заслуговуе на найбільшу увагу. Е багато підстав, чому широкі кола підтримують намір про зірвання дипльоматичних зносин з режимом Франка. Як останній в Европі фашистівський уряд, уряд Франка е аномалією в післявоенному світі, запереченням усього того, за що ми боремося та предметом огиди для всіх тих, що цінять свободу й демократію. Ані американський, ані британський уряди не роблять таемниці з того, що вони відносяться із зневагою до режиму Франка. США і Велика Британія підтримують ще дипльоматичні зносини з Еспанією, Франція мае з нею обмежені зносини, а Росія переважно не мае ніяких. Немае сумніву в тому, що світ був би кращим, коли б Франко не був при владі. Це мусить бути справою еспанського народу, привести свій дім до порядку. США повинні застосувати свою моральну й матеріяльну силу до того, щоб привести до скорого уступлення еспанського уряду, а тим самим усунути пляму з політичної карти, не загрожуючи мирові».

*

Москва. Міністри закордонних справ, присутні на Московській Конференції, одержали телеграму від генерального секретаря Світового Союзу Професійних Спілок, який домагаеться в імені 70 мільйонів членів союзу зірвання дипльоматичних зносин з урядом Франка. В телеграмі говориться: «Робітники усього світу домагаються заяви трьох міністрів закордонних справ, яка спонукала б уряд Франка до уступлення».

Лондонський «Таймс» передае за московськими часописами, що основною метою російської політики е виключення всякої можливости поновленого нападу на Советський Союз та знищення останніх решток націонал-соціялізму й фашизму звернення генерального секретаря Світового Союзу Професійних Спілок займае передове місце в советських часописах і в звідомленнях московського радіо.

ПРОЕКТ ЗАСТОСОВАННЯ АТОМОВОЇ ЕНЕРГІЇ

Вашінгтон. Голова сенатської комісії в справах атомової енергії підготував проект закону про контролю атомової енергії. Цей проект передбачае, що атомова енергія мусить бути застосована для підвищення харчевого стандарту та зміцнення світового миру.

Усякі нові матеріяли про розбиття атомів, згідно з цим проектом мусять бути передані п'ятиособовій комісії, яку визначить президент.

ЧЕХОСЛОВАЦЬКА КОМІСІЯ В БЕРЛІНІ

Берлін. До Берліна цими днями прибуде чехословацька комісія, щоб заступати там інтереси своеї країни. Таким чином вперше в Берліні буде мати свое заступництво мала держава. Досі мали там свої заступництва тільки великі держави.

ГОЛЯНДІЯ ПОГОДЖУЕТЬСЯ ВЕСТИ ПЕРЕГОВОРИ З ІНДОНЕЗІЙЦЯМИ

Гага. Голяндський міністер колоній проф. Льогеман заявив у голяндському парляменті, що Голяндія погоджуеться вести переговори з Індонезійцями. Голяндський прем'ер Шермергорн у супроводі міністра колоній та заступника міністра закордонних справ виїхав до Лондону, щоб обговорити індонезійське питання. В цих переговорах братиме також участь і генеральний губернатор Індонезії др. Губерт ван Мук.

ПРИСУД НА ПРОЦЕСІ ВОЕННИХ ЗЛОЧИНЦІВ У СМОЛЕНСЬКУ

Москва. Російський військовий суд у Смоленську засудив сімох колишніх членів СС, за терористичні акти, що вони їх вчинили на території міста Смоленська в час німецької окупації, на кару смерти через повішення. Присуд негайно виконано. Інших трьох обвинувачених засуджено від 10 до 20 років в'язниці.

ПОЖЕРТВА ВІД ЖИДІВ НА ВІДБУДОВУ КАТОЛИЦЬКИХ ЦЕРКОВ У ГОЛЯНДІЇ

Лімбург. Як повідомляе епископський ординаріят у Лімбурзі, жидівська громада в Мастріхті передала католицькому епископові в Рормунді гроші в сумі 1,5 мільйона гульденів, що вона їх зібрала на відбудову знищених підчас війни католицьких церков у Голяндії. Цією пожертвою жиди висловили свою подяку голяндським католикам за їхню відважну оборону жидів підчас окупації й панування націстів.

АРЕШТОВАНО КОМЕНДАНТА КОЛ. КОНЦЕНТРАЦІЙНОГО ТАБОРУ В МАВТГАВЗЕНІ

Міндельгайм. В Міндельгаймі арештовано колишнього коменданта концентраційного табору в Мавтгавзені, Віктора Целлера.

Целлера пізнав та арештував шеф поліції в Міндельгаймі на підставі стежного листа, що був розісланий по усій Баварії. Арештований мав при собі зфальшовані документи на чуже ім'я, які стверджували, що він належить до осіб, які зазнали великих втрат від війни.

НІМЕЦЬКІ СПРАВИ

ВИСЕЛЕННЯ НІМЦІВ З МАДЯРІЦИНИ

Будапешт. Мадярський уряд опублікував закон про виселення усіх мешканців держави, що говорять по-німецьки. Цьому законові підпадає до 500.000 осіб. Дотеперішні закони стосувалися лише незначної частини населення, що говорить по-німецьки.

АМЕРИКАНСЬКА ДОПОМОГА ДЛЯ НІМЕЧЧИНИ

Вашінгтон. Як повідомляє «Міттельбайеріше Цайтунг», Американський Релігійний Комітет для допомоги й відбудови вніс прохання до президента Трумена про дозвіл на висилання одежі й взуття для населення Німеччини, що бідує. Передбачається ці пересилки віддавати в розпорядження німецьких допомогових організацій. Директор Комітету підкреслює в свойому проханні, що допомоги потребують мільйони осіб, які були примушені залишити свою батьківщину на сході Европи й живуть тепер у різних частинах Німеччини, не маючи ні помешкання, ні харчів, ні одягу.

КОЖНИЙ НАЦІСТСЬКИЙ ЗЛОЧИНЕЦЬ БУДЕ ПОКАРАНИЙ

Франкфурт. Військове Правління американської окупаційної зони повідомляє, що усі провини і злочини, які вчинили підчас націстського панування німці або особи іншої національності, що не належать до Об'єднаних Народів, будуть розглядатися німецькими судами, якщо ці вчинки, згідно з німецькими законами є каральними.

Це розпорядження дає можливість притягати до відповідальності й карати тих осіб, що чинили злочини в ім'я націстської партії, але були амнестовані або уникнули покарання в інший спосіб. Таким чином притягнеться до відповідальности таких осіб, які вірили, що, коли вони не вчинили нічого проти Об'єднаних Народів та їх членів,, їм нічого не грозить. Це відноситься передусім до націстів, що вбивали або мордували противників націстської партії, або привласнювали майно своїх ворогів та не були покарані за свої злочини, бо вони стояли під охороною партії. Тепер цих злочинців будуть судити на підставі німецьких законів.

МАЙБУТНЄ ТРАКТУВАННЯ НАЦІСТІВ

Мюнхен. На останніх зборах ради трьох країн окупаційної американської зони, схвалено проєк закону про трактування націстів та їхнє покарання. Цей проєкт має затвердити ще Військове Правління і баварський уряд. Досі американські військові суди розглядали злочини націстів, які вчинили вони супроти інших народів. Як виникає з проєкту, мають тепер карати тих німців, що вчинили злочин на німцях. Новий закон передбачає особливо суворі заходи проти осіб з тяжкими провинами в той час як деяким обтяженим не буде вповні закрита дорога отримання назад громадських прав. Кожний випадок буде розглядатися індивідуально та кожному обвинуваченому дасться можливість оборони.

Націсти мають бути поділені на три групи. Перша група — це особи найбільш обтяжені політично, як активісти, мілітаристи. Вони будуть покарані суворо але справедливо. Не будуть мати права вибирати, бути обраними, не вільно їм буде займати публичних урядів, бути власниками підприємств, бути вчителями, вчитися на високих школах тощо. Усе їхнє майно буде взяте для відшкодовання осіб, що потерпіли від націстів.

До другої групи належатимуть особи, що також тяжко обтяжені політично, але будуть мати злагіднюючі обставини. Вони так само як перші будуть покарані, але будуть мати нагоду себе реабілітувати.

Обі ці групи будуть зареєстровані в поліції та мусять голоситися щомісяця до місцевої поліції на перевірку.

До третьої групи належатимуть прихвостні партії, які будуть платити збільшені податки та відшкодовання

ЗАЯВА ПОЛЬСЬКОГО АМБАСАДОРА В США

Вашінгтон. Польський амбасадор у США проф. др. О. Лянче заявив на пресовій конференції, що Польща буде домагатися тривалого посідання земель, які віддано їй на потсдамській конференції під управу. Це буде одиноким розв'язанням німецького питання та відшкодуванням за втрати нанесені Польщі у цій війні. Територія, що знаходиться під польською управою охоплює Штетін, землі на схід від Одри і Нісси до чехословацького кордону та частину східної Прусії.

Підчас прийняття у президента Трумена, амбасадор др. Лянче підкреслив, що його уряд ставить головною ціллю мир, свободу, відбудову й незалежність. Відповідаючи йому, президент Трумен висловив переконання, що традиційна польсько-американська приязнь тепер ще більш зміцнилася, в наслідок жертв, які понесла Польща у цій війні.

З'їзд українських письменників в Ашаффенбурзі

Заходом тимчасової управи МУР-у (Мистецький Український Рух) відбувся в Ашаффенбурзі в днях 21—23 грудня з'їзд українських письменників членів МУР-у.

Після відкриття з'їзду зачитано доповіді про українські світоглядові шукання в літературі, про стилі сучасної української літератури на еміграції та доповіді від окремих літературних течій та напрямів. Члени тимчасової управи МУР-у здали звіт з дотеперішньої діяльності, після чого присутні письменники ухвалили статут і програму діяльності МУР-у. В з'їзді брали участь майже всі визначніші українські письменники на еміграції. З'їзд відбувся в таборі УНРРА «Ля Гарда». В часі з'їзду відбулося декілька літературних вечорів українських письменників і поетів членів МУР-у.

Всестудентський Установчий З'їзд у Мюнхені

З ініціятиви студентських організацій Мюнхену, Інсбруку та студентських референтур Пляттлінгу та Регенсбургу у вересні м. р. створено тимчасовий всестудентський ініціятивний комітет, який зв'язався з існуючими студентськими організаціями та провів підготовчі праці по скликанню Всестудентського Установчого З'їзду.

На Всестудентський Установчий З'їзд, що відбувся в Мюнхені 25, 26 і 27 грудня прибуло 28 делегатів, що заступали 1356 студентів у 12 товариствах. Серед них були також представники з Австрії та Франції. Як виникає з справоздання ініціятивного комітету, на його руки до 1. грудня передано анкети 777 студентів, з них 24 відс. жінок. 414 студентів — початкуючі і 72 на закінченні. 129 репресованих німцями, 25,6 відс. студентів студіюють медицину, 17,5 — техніку, 7,9 — фільозофію, 5,9 — фармацію, 5 — право, 4 — дентистику, 3,7 — ветеринарію, 3,6 — теологію і 2,6 — природничі науки.

На з'їзді широко обговорено дотеперішню працю окремих студентських організацій та ініціятивного комітету. Після того схвалено статут Центрального Еміграційного Союзу Українського Студентства з тимчасовим осідком у Мюнхені. Делегати, присутні на з'їзді, заслухали також реферати «Завдання академічної молоді в сучасну пору», «Зміст праці в студентських організаціях» та в справі допомогової акції, після яких відбулася жива дискусія.

Після обрання редакційної комісії для опрацьовання остаточних резолюцій, праця з'їзду була поділена на три комісії: методики праці, студійну й фінансову. Заслухавши відповідні реферати комісії прийняли резолюції, які були передані редакційній комісії і після обговорення схвалені пленумом з'їзду. Закриваючи з'їзд, голова його підкреслив вагу цього з'їзду в повоєнному житті українського студентства.

З'їзд одержав багато привітань від різних осіб та організацій і груп.

Літературний вечір для студентів у Мюнхені

Після закінчення праць першого дня Всестудентського Установчого З'їзду в Мюнхені, влаштовано для делегатів та гостей літературний вечір, в якому взяли участь українські письменники Мюнхена, Авгсбургу, Регенсбургу та Інсбруку.

Із вступним словом про стан української літератури на чужині виступив літературознавець доц. Г. Лінчевський, який відзначив численність та різноманітність її жанрів та представив авдиторії учасників вечора.

Молодий поет Юрій Балко, автор збірки «Близьке і далеке», яка вийшла нещодавно в Авгсбурзі, прочитав кілька віршів з цієї книги. Різноманітність тематики, бадьорість у мотивах характеризували усі поезії, які він відчитав. У зачитаних віршах Юрія Буряківця відчувається певне фільозофічне забарвлення і пов'язання особистих почуттів з громадськими мотивами. Микола Скеля відчитав декілька віршів і дві новелі «Андрій» про нещасливу любов студентки і «Зустріч» про людину, що вертається з чужини на рідну землю. Прочитана Вол. Кримським новеля «Христина», сповнена любовних переживань та авантюрницьких пригод, нагадує сценарій фільму. Зворушливі, хоч подекуди і позбавлені внутрішньої дії, але написані з любов'ю поезії Марти Калитовської відзначалися ніжністю та щирістю висловів та образів. З великим успіхом пройшов виступ байкаря Івана Манила, який продеклямував ряд оригінальних, повних живого гумору байок і жартівливих епіграмів на себе та на інших учасників вечора. Вечір закінчився відчитанням веселої новелі Ю. Балка «Бездержавний студент».

Надзвичайно тепла зустріч, яку влаштувало студентство письменникам, це доказ безперечного успіху їхнього творчого виступу.

Л.

Освіта -- запорука кращого життя

В пошуках за близькими та знайомими, довелось мені об'їхати чимало таборів та осель, в яких зібралась більша або менша кількість наших людей. Ясна річ, що як кожного, так і мене цікавили не лише особисті справи, але й загальні. Інтересувало мене і те, яке зацікавлення серед наших людей освітою та наукою. І дивна річ, що лише одне більше згрупування наших людей відповідало старому оповіданню про наших вояків, які, не встигши прийти до касарні, вже питали де «учбова команда». Лише в меншості таборів довелось мені побачити оте наше старе бажання та стремління до науки і освіти. Куди лише там не заходив, бачив скрізь одну і ту ж картину — усі старі і малі вчились і працювали над собою. В деяких таборах нажаль цього не було видно.

Мимоволі повставало питання, чому це так? Може не має людей, що могли б чомусь навчити, що могли б поділитися своїм знанням з іншими?

Так думаючи і шукаючи відповіді на ці питання, попав я до Регенсбургу, де прийшов до переконання, що причина полягає в чомусь іншому, бо тут знайшов і інституцію і людей, які працюють і думають над тим, як би свої знання передати іншим.

Попав я тут до Українського Технічно-господарського Інституту і тут довідався, що вже існують ряд курсів, які ведуться та керуються силами Інституту і то не лише в Регенсбурзі, а і в інших місцевостях, та що вони радо вишлють лекторів туди, де збереться достатня кількість слухачів, чи вишлють докладну програму того чи іншого курсу.

Я довідався тут, що вже розроблені докладні програми таких курсів: **Практичної радіотехніки, шоферських курсів, для будівельних асистентів, землемірних асистентів, будівельно-дорожних асистентів, електромонтерів, миловарства, гарбарства та кушнірства, автомеханіків та креслярських курсів** на Інженерному факультеті, **пасічничого курсу для початкуючих, пасічничого курсу для інструкторів, лікарських рослин для початкуючих та II і III ступня, молочарства, сироварства, птахівництва, крільництва, чотирьохмісячного курсу загального хліборобства** на зразок зимової школи на агрономічно-лісовому факультеті. Все це курси, які дадуть знання і фах, який не одному пригодився б чи тут, чи там, де його доля закине в майбутньому.

Крім того розробляються програми таких курсів: **Городництва, тепличного городництва, плекання расових маток та бджіл, шкідників та хвороб бджіл і їх поборювання, свинарства, риболовства, садівництва, консервації та переробки садовини та городовини, технічних рослин, винарства** і багато, багато інших.

Тут же довідався, що вже довно відкриті вписи на середні фахові школи, так звані технікуми: **садівничо-городничо-пасічничий, лісовий, фармацевтичний, землемірно-впорядчий, хатнього господарства** (спеціяльно для дівчат), **ветеринарного зоотехнікума, агротехнікума,** але на жаль треба ствердити, що лише на один вписалось стільки слухачів, що можна було почати науку (ветеринарний зоотехнікум в Карльсфельді).

Ідуть курси англійської мови.

Все це говорить, що при бажанні можна надбати знання.

Тож, в Різдвяні свята, тоб то в дні, в які чоловік найбільш зв'язується з рідним краєм і думає про своє майбутнє, хай кожен подумає та використає можливости придбання знання і нехай не забуває, що за вченого двох невчених дають.

ЦЕНТРАЛЬНЕ УКРАЇНСЬКЕ ДОПОМОГОВЕ БЮРО В ЛОНДОНІ

У Лондоні почало працювати Українське Допомогове Бюро, що повстало з рамени Українсько-Американського Допомогового Комітету та Українсько-Канадійського Допомогового Фонду. Лондонське Бюро ставить собі завданням співпрацювати з державними установами, які займаються справами втікачів, в імені українських допомогових комітетів, нести моральну й матеріяльну допомогу українським втікачам та координувати всі допомогові заходи. Тимчасовим головою Бюра є сотник канадійської армії П. Панчук, а секретарем Е. Фроляк.

НОВИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ДРУКОВАНИЙ ЧАСОПИС

У Швайнфурті появився новий український тижневик «Неділя», який друкується латинськими черенками з огляду на тимчасовий брак українського шрифту. Перше число вийшло з датою 23 грудня на двох сторінках. У редакційній статті цього числа під заголовком, «На Дорогу» пише «Неділя»: «Неділя» появляється під спільною видавничою фірмою пресовими органами обидвох сусідних таборів вивезених осіб у нашому місті: польського і литовського. Це буде для нашої праці повсякчасною пригадкою, що тут на чужині, знайшовшись в однакових умовинах поруч інших національних груп і народів, маємо укладати свої взаємини з ними так, як того вимагає добре ім'я і честь українців та дух нової дійсности, що дозволяє вірити в світліше краще наше, народів і людства взагалі».

«Неділі» бажаємо якнайкращих успіхів у праці.

УКРАЇНСЬКІ ВОЯКИ В ПОЛЬСЬКІЙ АРМІЇ

Як повідомляє «Неділя» з Швайнфурту, польські вояки української національности, що перебувають в Лондоні заснували свою окрему організацію, яка ставить своїм завданням дбати про інтереси всіх українських вояків у польській армії. Організацію очолюють М. Бура — як голова, С. Яворський — як секретар, та Ю. Сальський і М. Опаренко — як члени управи. Організація має приміщення у бюрах Союзу Українсько-Канадських Вояків.

«СОЮЗ УКРАЇНОК» У ФРАНЦІЇ

«Українець у Франції», український часопис у Парижі, інформує, що в столиці Франції засновано «Союз Українок». Це товариство має зайнятися культурно-освітною працею серед еміграційних мас українського жіноцтва у Франції.

УВАГА!

Хто має українську машинку до писання та погоджується передрукувати на восківках у себе вдома підручники, просимо заявити Видавництву «Слово». (10 бльок, нім. 205).

Permitted by authority of Military Government, November 1945

Редагує Колегія. — Видає Спілка «Українське Мистецтво», кооператива з обм. порукою в Регенсбурзі. — Адреса Редакції і Адміністрації: Регенсбург, Нойпфарплян 14. II.

Satz und Druck: Mittelbayerische Zeitung, Regensburg, Kumpfmühler Straße 11

РОЗШУКИ:

Брата Марчака Антона, рідних та знайомих — Марія Яцинич. Регенсбург, адм. «Слово». (1—2)

Петришина Олексу — мати Анна Петришина. Ноймаркт, Дурхганглагер, Баварія. (1—2)

Лазаревича Тараса — мама Лазаревич Степанія. Регенсбург, Ріхард-Вагнерштр. 8. (1—7)

Василя та Онуфрея Данилишина — Григорій Данилишин. Штравбінг, Казернегассе, бльок 3. (1—1)

Андрущко Романа, Куриляка Михайла і Білика Михайла — Андрушко Іван. Укр. табор, Штравбінг. (1—1)

Лубошкіну Марію з дочкою Людмилою з Вінернойштата — Лубошкін Леонід. Гайтінг бай Мюнхен, Гошп. 2002. (1—1)

Сина Карпенка Миколу — Карпенко Михайло, Гаутінг бай Мюнхен, Гошп. 2002. (1—1)

Брагу Івана — Карпенко Михайло. Гаутінг бай Мюнхен, Гошп. 2002. (1—1)

Друзів та знайомих — Березецький Володимир. Регенсбург, Гінтер дер Пфаненшміде 5/IV. (1—1)

Синів Евгенія та Володимира — Щербань Максим, Алтдорф бай Ландсгут, Укр. лагер № 1. (1—1)

Михайла Рауша, Богдана і Ярослава Кончила — Кордуба Антоніна, Корнберг бай Бебра, Крайс Кассель, Укр. лагер УНРРА. (1—1)

Чоловіка — Олена Шиян, Рісе 112¾, Пассау. (1—1)

Морозова Павла — батьки Іван і Наталія Морозов, Авгсбург, Укр. табор, (Зоммерказерне) бльок 3, м. 6. (1—1)

Братів: Спільника Гриця і Мирослава Жука — Спільник Василь, Регенсбург, Крайцгоф. (1—1)

Сина Валентина Штикало — Степан Штикало, Ашаффенбург «Лагарде». (1—1)

Миколу Максимовича Герасимова — тесть, теща і Надя. Регенсбург, адм. «Слово». (1—1)

Василя Таранця — батько й мати Миколи Герасимова. Регенсбург, адм. «Слово». (1—1)

Михалевича Ярослава і Опуцького Дмитра — Михалевич Іван, Регенсбург, Оселя, бльок 6, м. 149. (1—1)

Оленку Рудко та Логина Петра — Ковалишин Степан. Байройт, Мітгельштр. 12/II. бай Фобель. (1-1)

Андрія Лопатинського та його рідню (останньо Блюденц) — Маруся Капцуляк, Нідертравбінг, пост Обертравбінг, Баварія. (1—1)

Сина Свічкаря Володимира — Йосиф Свічкар, Алтдорф, бай Ландсгут 1. Укр. лагер. (1—1)

Брата Панаса Теодора — Марія Панас. Алтдорф бай Ландсгут 1. Укр. лагер. (1—1)

Ярослава Данилишина — Василь Данилишин, Мюнхен, Фоітштр. 4. II. (1—1)

Знайомих зі Стрия — Покінський Павло, Мюнхен, Амелієнштрассе 73. III. (1—1)

Знайомих — Барилка Омелян, Регенсбург, адм. «Слово». (1—1)

Брата Івана Заковоротного і родичів Заковоротних — Ольга Петрунчак, Регенсбург, Обермінстерштр. 9 а, бай Брюшвін. (1—1)

Олексу Дубину — вуйко Микола, Регенсбург, адм. «Слово», О. Дерещ. (1—1)

Кревних та знайомих — Кушина Михайло. Ноймаркт, укр. табор, барак 15. (1—1)

Рідних та знайомих — Лозинський Іван, Ноймаркт (Опф). Дурхгангелагер. (1—1)

Теплого Семена, мужа, Теплого Василя, Миколу і Михайла синів, Теплого Юрка шваґра — Тепла Текля. Ашафенбург. Камр Логарде. (1—1)

Карпу Богдана останньо Бранденбург, магістр Казимиру Богдана, останньо у Відні — др. Глинко Роман. Мюнхен Карльсфельд УНРРА лагер Дахауерштр. (1—1)

Юрія Голуба — Голуб Марія, Регенсбург, адм. «Слово». (1—1)

Рідних і знайомих з Карпатської України — Керестіль Іван, Ноймаркт, Дурхгангслагер(Опф). (1-1)

Рижого Юрка і знайомих — Рижа Марія, Обертраублінг бай Регенсбург, бараки. (1—1)

Саранчука Юрка, та Гайдука Анатолія — Саранчук Никифор, Авгсбург, табор Зоммерказерне. (1—1)

Брата Вишньовського — К. Дмитро, Фюссен. (1—1)

Сина Кочергу Івана — Кочерга Дмитро, Авгсбург, Зоммерказер. (1-1)

Дружину Чопей Явдоху — Чопей Микола, Ноймаркт, Опф. укр. табор. (1—1)

Мачула Федіра — Мачула Грицько, Штраубінг, панцерказерне Д. П. 5. (1—1)

Стефана Фірка — інж. І. Лучишин, Ашафенбург, Легардекасерне. (1-1)

Дружину Марію і сина Василя Поваренко — Іван Поваренко, Штраубінг, Укр. табор. (1—1)

Дочку Галю — Груня Губа, Штраубінг, Укр. табор. (1—1)

Сестру Катерину Черниківську з чоловіком Тарасом —Василь Ляшко, Нітенау, крайс Родінг. (1—1)

Дружину Марію і сина Богдана — Іван Богай, Бамберг, укр. табор. (1—1)

Ткача Володимира — Крушельницький Володимир, Мюнхен, Карльсфельд. (1—1)

Брата Ярослава і п. Стефку Жураківську — Граб Омелян, Геттінген, Вюртказерне. (1—3)

Ярослава Юліяна Рогатинських — рідня, адм. «Слово». (1—3)

Камінського Едварда, останньо Відень, і знайомих з Кречовець — Головатий Володимир, Ляуф, бай Гірнберг, Марктплян 25. II. (1-1)

Сина Тольчинського Евгена — Тольчинська Віра, Фюссен укр. табор, б. 75. УНРРА. (1—1)

Марію Пишнек — муж Пишнек Петро, адм. «Слово». (1—1)

Варчака Омеляна — родичі Варчак Ілля, Байройт, Принц Леопольказерне, укр. сектор 8. 115. (1-2)

Синів Емануїла і Степана, останньо в Кальтенкірхе — о. Княгиницький Ярослав, Ляуфен, об Пінденбургштрассе 221/2. (1—1)

Гуля Левка — родичі Гуль Омелян, Байройт, Принц Леопольказерне, сектор 13/59. (1—3)

Мотя Пискарьова, Регенсбург, адм. «Слово», розшукує племін. (1-2)

Брата Музичка Стаха — Михайло Музичка, Регенсбург, Штатенгоф 8. (1—1)

Сина Шкляра Евгена — Шкляр Василь, Ляухдорф 47, ібер Кауфбейрен. (1—1)

Жінку Розалію Яневич з племінницею Ангелиною Павлішек — Федір Яневич, Мюнхен, Фрайман ДП. Центер СС-касерне, бльок. Б. IV. м. 15. (1—2)

Наливайка Олександра, дирек. ПСК. — Наливайко Евген, Новий Ульм, Райнгартказерне, бльок «Ц», мешкання 66. (1—2)

Дорко, Михася, Ліда Лучишин, Соня Прасіцька, Степан Шарчук — подайте вістку про себе. Залізняк О., Мюнхен, Карльсфельд, УНРРА, табор, барак 14/21. (1—2)

Кревних і знайомих — Осип Лада. Регенсбург, Крімгільштр. 11. (1—1)

Мужа Івана і синів Миколу і Леоніда — Михайлова Олександра. Швайнфурт, табор Гінденбургказерне.

Хто знає про долю або місце перебування Глоби Льва з Кремʼяния, хай ласкаво сповістить родину на слідуючу адресу: інженер Т. Колесник ДП Камп УНРРА (ч. 2) теам 196, Швайнфурт ін Германо «амер. зоне» Гінденбург касерне. Всю українську пресу у Франції і англійській зоні вічливо прошу не оголошення кількакратно передрукувати. (1—2)

Інженера Волошина Ярослава, знайомих — Черник Микола. Ландсгут, Нідермаерштр., укр. табор. (1—4)

Брата Кондрачука Івана Романовича —Кондрачук Василь. Бамберг, Полештрассе, табор. (1—2)

Батька Качмара Михайла, стрийка Піку Якова, друзів та знайомих Хто знає би про їх долю подати вістку на адресу: Качмар Іван. Мюнхен, Карльсфельд, вонлагер, Дахаерштрассе ч. 68, бльок І мешк. 19, укр. табор. (1—2)

Свою рідню — Романюк Іван і Микола, Мироняк Микола і Анна, Вередюк Василь і Параска, Поповича Василя, Дося і Дмитро — Романюк Петро, Карльсфельд, бай Мюнхен, укр. табор. (1—4)

Др. Михайла і Романа Дозорського — Антонія Дозорська. Бад Вірісгофен Парк Готель, крайс Міндельгаймн. (1—2)

Зенка Білоросюк або його товаришів, що були з ним в Ахені — брат Анатолій Білоросюк, Обертраубінг ч. 23. (1—2)

Балабаніву Марію, Тетяну, Наталію і Віктор, Самборського Петра та Аламчика Петра сповістити на адресу: Балабанів Григорій, Новий Ульм, Райнгардткасерне, бльок Ц, мешкання 66. (1—2)

Дочок: Кравченко Марія та Поліну — батько Кравченко Олександер. Штравбінг, укр. табор. (1—1)

Синів Богомол Миколая і Володимира — батько Богомол Олексій, Штравбінг, укр. табор. (1—1)

Сагайдаківських Евгена, Миколая і Олексія — О. Віталій і Віра Сагайдаківські. Ноймаркт, Дурхгангслагер. (1—1)

о. Віталій і Віра Сагайданівські просять усіх знайомих написати на адресу: Ноймаркт, Дурхгангслагер. (1—1)

Чоловіка Квасюка Мелодія та сестру Розум Марину з сином Олегом — Квасюк Віра. Дінгольфінг, Воллерштрассе, гаус Дрешлер. (1—1)

Чоловіка Кучму Мирослава — Кучма Корнелія. Дінгольфінг, Воллерштрассе, гаус Дрешлер. (1—1)

Кабанцівих Лідію, Василя та Сашка мати Ніна Вуколовна, Шарф, Ландсгут, Клеопмоллерштр. 43. (1-1)

Брата Тихого Івана, (нар. 1901) — Володимир Тихий. Регенсбург, Оселя, бльок П/47. (1—4)

Дружину Трусевич Поліну та доньку Трусевич Раїсу — Трусевич Онисим. Новий Ульм, Укр. табор, бльок Д, мешк. 55. (1—2)

Менцінську Олену, Марію, Аню — Кубраки і Нагнітн. Людвігсбург, Лагерн Лютпольдказерне. (1—2)

Матір Евгенію, братів: Богдана і Тараса Гутів, шваґра Григорія Шудрака, знайомих: Гачкевич Анну і Медвецького Михайла — Шудрак Софія. Регенсбург, укр. оселя, І бльок, м. 14. (1—2)

Брата Говоруна Сергія — Говорун Петро. Мюнхен, Дахауерштр. 9. Укр. Червоний Хрест. (1—5)

Шафранського Богдана — дружина Марія Шафранська. Мюнхен, Дахауерштрассе 9/II. (1—5)

Шевчука Тадея (від квітня перебував біля Мюнхена) — Підгірний Ізидор. Мюнхен — Карльсфельд УНРРА, табор 95-278, бльок 15/23. (1—5)

Уцішків: Влодно! Дай знати про себе, просить хтось, хто ще не забув. І. Зол. (1—3)

Володимира, що перебував в Скаржиску-Камʼяним і рік тому у Братиславі, просить подати адресу до редакції — мама і Івонка. (1-1)

Синів: Василя, Бориса, Миколу, Івана і Йосипа Філько — Шкромада Марія. Ландсгут, Легбоїштр. 12. (1—1)

Станіслава Дзявуру, (останньо в Ессені) — Далвура Петро з дружиною Надією, Аугсбург, Зоммеказерне, укр. табор, бл. IV, м. 47. (1—4)

Протопопова Юрія, шукає родина, Регенсбург, оселя.

Хіча Михайла і Окіннюка Григорія (останньо Ашерсгебен в Тюрінгії) інж. Керичинський Василь з дружиною Евою. (1—2)

Маківського Миколу з Оксаною розшукує родина. Маківська Ольга, Штравбінг, укр. табор, бльок 3/70. (1—3)

Похиль Харитина, Івана і Петра — Похиль Катерина. Зімбах (Інн), Бангофлагер. (1—1)

Боднара Тараса — родичі: Роман і Марія Боднар. Аллергаузен 45. Кр. Фраізінг. Баварія. (1—4)

Миколу Душку (нар. 18. XII. 1912). Регенсбург, адм. «Слово». (1—3)

Зіменка Івана, Щербину Степана, Гахова Семена та Кононенка Олександра — Зайців С. Розенгайм, Інншт. 43, кімн. 22. (1—1)

Дмитра Глинку (ур. 1929 р.) — батько Василь Глинка. Укр. табор Штудтгарт. (1—1)

Рубінгера Володимира (ур. 1917 р.) — батько Рубінгер Лев. Мюнхен, Укр. Установа Опіки, вул. Розенгайма а. (1—3)

Хто знає, що сталося з п. Анною Мох, з дому Іванців, останньо в Райхенберґу — прошу відомість до адм. «Слово» для Данила Моха. (1—1)

П. Басараба Романа, п. Андрійович Ольгу — Павлівський Ярослав, Реген (Гільфскранкенгаус). (1—2)

Василя та Ганну Ушенко, Ніну та Бориса Коровкевич — Колесник Андрій. Регенсбург, адм. «Слово». (1—2)

Сина Миколу Костюка (нар. 1914) — Теодор Костюк, Байройт, Бернекерштр. УНРРА — Кранкенгаус. (1—3)

Хомин Теофіля і Дачкевич Михайла — Хомин Іван, Пассау, Седанштр. у Робаків. (1—2)

Циганенка Анатолія (останньо Бременфюрде) — мати. Нюрнберг, Фюртеркройцунг, барак фабрики Л. Кольб. (1—3)

Знаєнка Миколу — Знаєнко Сергій. Штраубінг, Казерненштр. бл. 2. мешк. 53. (1—2)

Катерину А. Жеребнову (Луданова) — Луданов Андрій. Ландсгут, лагер Регірунгсгебойде, мешк. 53. (1—3)

Брата Петра Мисака, що працював з дружиною у Мекленбурзі — Кальтенгоф — Паранька Романик. Гейзенгаузен Н. Баєрн беі Ландсгут, Шульштр. 45. (1—1)

Березенка Йосипа Мефодієвича, Журавську Катерину Феодосієвну та Красножона Миколу — Батрак Гр. Ів. Розенгайм, Укр. Ком. Іннштр. 46. (1—1)

Знайомих: Крутуху Стефана, Шкута Андрія, Чекригу Павла, Сенчуру Іллю — Ковалів Сергій, Бамберг, Цінкінверт 15. (1—2)

Сестру Анну Дзюбан — Кухарська Владимира Ашаффенбург, ДП. Камп Лагардеказерне. (1—1)

Дмитра Петиляк — Михайла Кухарський. Ашаффенбург, ДП. Камп Лагардеказерне. (1—2)

Сестру Марію Давидовську, Ягінчука Юліяна і родину Сакалюків — Ярослав Давидовський, Ашаффенбург, ДП. Камп, Лагардеказерне. (1—2)

Кревних та знайомих — Керницький Роман. Ашаффенбург, ДП. Камп, Лагардеказерне. (1—1)

Сестру Марину Демедюк — Катерина Рожанська. Ашаффенбург, ДП. Камп, Лагардеказерне. (1—3)

Шаповал Пилип — синів: Миколу (1913 р.) і Михайла (1921 р.) — Фільсбібург, Грісгойзер. (1—2)

Стєткевич Ілярій — сина Ярослава (1926) Фільсбібург, Грісгойзер. (1—3)

Іван Бондар Бондарівський — Кіру Володимирівну Порохівщикову, Фільсбібург, Грісгойзер. (1—1)

Анелла Ворло, Болехів — Г. Парахнюк. Мюнхен, Фрайман, СС-казерне, бльок С IV-ній поверх. (1-2)

Хто знає про місце перебування мойого брата **Шевченка Івана,** останньо Сбер — Рамштадт, Гессен, Штадтєбахлагер, хай подасть на адресу: Шевченко Федот, село ... Розенгайм. (1—3)

Стеткевич Микола і Параня — Марію Родецьку, Марію Бойко і знайомих. Фільсбібург, Грісгойзер. (1—2)

Слонський Василь — рідних і знайомих, Мюнхен, Фрайман, СС-казерне, бльок Б. III. 29. (1—2)

Василя Причину — Коваліщин Ількo, Мюнхен, Фрайман, СС-казерне, бльок Б. III. 29. (1—1)

Міська Мошончука і Краївського Михайла — Краївський Іван. Мюнхен, Фрайман, бльок Б III. 21. (1—1)

Батька інж. Остапенка Олексу і матір Остапенко Ольгу — Остапенко Валентин. (1—1)

Тайзу Торган — Торган Дмитро, Мюнхен, Фрайман, СС-казерне, бл. Б. III. 29. (1—1)

Сестру Лисавету Ксьондзик, Мошкун Марію і Степанського Володимира — Ксьондзик Володимир. Мюнхен, Фрайман, СС-казерне, бльок Б III. 4. (1—2)

Дочок Ірину і Ганю Кльоц — Володимир Кльоц, Мюнхен, Фрайман, СС-казерне, бльок Б III. 21. (1-2)

Шваґра Махтея Семенюка — Семенюк Михайло, Мюнхен, Фрайман, СС-казерне, бльок Б III. 21. (1-2)

Сина Володимира — Осачук Михайло, Авгсбург, Зоммеказерне, бльок І/110. (1—5)

Брата Степана — Петро Ткачук. Авгсбург, Зоммеказерне, бл. І/110. (1—5)

Знайомих — Волощук Мирон, Авгсбург, Зоммеказерне, бльок І/100. (1—2)

Сина Івана і дочку Олександру — Тетяна Парасенко. Авгсбург, Зоммеказерне, бльок Б. 5/2. (1—2)

Сина Івана Тарана — Уляна Давиденко, Мюнхен, СС-казерне, бл. Б 5/13. (1—2)

Дочку і зятя Недельницьких Катерину і Володимира — Еременко Ірина Петрівна, Мюнхен, СС-казерне, бл. Б. III/23. (1—5)

Лазарів Михайло, Сас Івана і Тимчука Михайла — Тимчук Микола. Мюнхен, Фрайман, СС-казерне, бл. Б III/29. (1—1)

Сина Бондаренко Аркадія (1924 р.) Бондаренко Семен. Мюнхен, Фрайман, СС-казерне, бл. Б мешк. 11. (1—2)

Дружину Віру і дітей: Івана, Ніну і Валючерсько Федір. Мюнхен, Фрайман, СС-казерне, бл. Б, кім. 11. (1—2)

Парахняк — Мирон Тачук і Тадей Доволеса, Мюнхен, Фрайман, СС-казерне, бл. С 4. (1—2)

Кравчука Івана — Гриша Тимко, адм. «Слово». (1—2)

Вовка Василя — Горбач Степан, адм. «Слово». (1—1)

---

19 грудня в залі Української харчівні (Унтере Бахгассе 2), підчас Свят-миколаївського вечора, була загублена золота обручка з камінцями. Шановний знахідник хай поверне знахідку за відповідну нагороду до адміністрації «Слово».

УВАГА!

З технічних причин усі друки Спілки «Українське Мистецтво» виходять без кількох українських літер.

УВАГА!

Подаємо розцінку оголошень, що вміщуються в українському тижневику «Слово».

1. Для установ, підприємств, учбових та інших закладів:

сторінка	800 Р/М
1/2 сторінки	400 Р/М
1/4 сторінки	200 Р/М
1/8 сторінки	100 Р/М
1/16 сторінки	50 Р/М

2. Оголошення про розшуки з розрахунку 50 пфенігів за слово за один раз вміщення в газеті

Адміністрація.

„The Word" - Ukrainian Weekly

Ціна 1 мр.

СЛОВО

УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖНЕВИК

Рік II. Регенсбург, Різдво Христове, 7 січня 1946 Ч. 2. (9)

Символ життя

Християнська наука має надлюдську силу саме тому, що вона — така... людська. Кожна подія з Святого Письма зростає до значіння символу людських змагань і терпінь: Народження Христа в яслах — символ правди, що велике і вартісне в житті народжується в убогій простоті. Смерть на хресті на Голготі, розп'яття — великий символ людських страждань в ім'я ідеї. Воскресіння — символ перемоги ідеї на полі, скропленому кров'ю і освяченому смертю мучеників за ідею. Все це, всі ці постаті і події, ясно зображують нам зміст і ціль життя людей і народів, вчать правдиво розуміти життя і по правді поступати...

Одною з таких подій зі Святого Письма, що особливо промовляє до наших сердець, є переказ про втечу Пресвятої Родини до Египту. Цар Ірод, довідавшись від вішунів, що Новонароджене Дитя вирве йому владу, наказав своїм опричникам убити всіх дітей, народжених у цьому році. Тому Пресвята Родина мусила втікати до Египту, щоб рятувати життя Ісуса. Там вона переждала час, поки не вмер проклятий Ірод, щоб вернутися потім назад на свою батьківщину.

О. Г.

ПРАВДА ХРИСТОВА

Під чужим похмурим небом святкуємо цьогорічне Різдво. Не чуємо рідних дзвонів св. Софії і Юра, не йдемо на прощу до Почаївської Божої Матері...

Білою габою вкрита, січневим морозом скута наша многостраждальна земля — Україна, в смутку зустрічатиме споконвічне свято Коляди — день народження Христа. Вона бо втратила мільйони найдорожчих синів своїх і дочок, які не сядуть за святковий стіл, не їстимуть урочистої куті, що передає животворчу силу нащадкам від прадавніх часів. Кожна українська сім'я і кожна українська мати обіллеться слізьми жалю, бо на 12 мільйонів родин припадає 12 мільйонів незабутніх втрат. Від радісного свята народження віє пусткою смерти. Українська мати в цю хвилину найглибше відчуває кінцевий акт драми Марії — матері Христа, бо кожна з них породила сина немов для того, щоб він згинув на Гоглоті кривавої війни...

На згарищах сіл, на руїнах міст святкує Україна цьогорічне Різдво. З льохів і землянок глухо лунатиме коляда, бо хати погоріли. Мало де продзвенять дитячі голоси, несучи радісну вість про колишнє народження Христа...

Але й над нашою землею поломенітимуть вічні зорі, і по нашій землі пройде живий Христос — носій боротьби за вічну правду. За ту правду боролися і вмирали кращі сини народу нашого.

Найбільшим скарбом людства, найціннішою моральною вартістю у світі є воля. Ста оспівана в піснях і гімнах, піднесена до святости ідеалу воля, на яку має природне право людська одиниця й народ.

Христос майже 2000 рр. тому проголосив війну рабству і невільницькій системі. Його натхненне слово було скероване з усією силою проти рабовласників і їхніх посіпак, які не шанували людини, звели її до стану тварини, позбавленої найелементарніших прав. Раб мусив працювати на свого власника, людину-раба продавали на торгах як товар.

Могутне слово Христа про волю й про любов до ближнього стало міцним знаряддям для цілих поколінь і народів у боротьбі за визволення.

«Прийдіть до мене всі трудящі й гноблені, і я заспокою вас» — казав він усім, хто має вуха, щоб слухати. «Люби ближнього, як самого себе». «Коли хтось каже, що любить Бога, а брата свого ненавидить, той каже неправду».

Ці слова полум'ям правди палили гнобителів, і вони впродовж століть намагаються поборювати велику науку Христа.

Рабські державні системи не тільки існували в минулому, їх намагаються відродити і в наш час різні тоталістичні держави. В цих державах людина позбавлена всяких прав, вона є немов би власністю держави. Праця одиниць і гуртів там належить державі, а коли працівник хоче боронити свої соціяльні інтереси, домагається більшої платні або скорочення часу роботи, то його вважають протидержавним елементом і судять як ворога народу. Робітник у тоталістичних системах позбавлений майна, в нього немає інших засобів до існування, крім його робочої сили, яку він продає державі. Боронити свої інтереси він не може через професійні спілки, як то буває в демократичних країнах. Права на продукт своєї праці робітник там не має. Тому наука Христова в тоталістичних державах зазнає жорстоких переслідувань, бо вона боронить волю людини.

Та віковічної правди ще не вдалось задушити ніяким диктаторам. Вона рве ланцюги в'язниць і концентраків, вона боре всі насильства і неволю.

На чужині святкуємо цьогорічне Різдво. Десь там, на згарищах рідних осель сядуть за святковий стіл наші рідні — батьки, матері, брати і сестри. І в кожній сім'ї лишиться вільне місце — воно призначене для тих, що пішли у світ шукати великої правди, воно призначене для тих, що десь караються за ідеал правди на землі, воно призначене й для тих, що вже ніколи не вернуться до рідних сіл і міст України, бо згинули в боротьбі за свої й чужі інтереси...

І втіхою для матерів нашої нації, які в Свят-вечір ножем спомину прохромлять серце своє, хай буде приклад Марії — Матері Христа. Вона бо бачила муки свого сина, як бачили матері нашої нації муки своїх синів, що пішли боротися за правду.

День народження Христа — Символ перемоги життя, символ перемоги правди над злом.

І правда переможе!

Дм. Січ.

СПІВРОБІТНИКАМ, ЧИТАЧАМ І ВСІМ УКРАЇНСЬКИМ ЛЮДЯМ ШЛЕМО ІЦИРЕ ВІТАННЯ

з нагоди

РІЗДВЯНИХ СВЯТ

ОСІДОК ОБ'ЄДНАНИХ НАРОДІВ

Лондон. В перших днях січня ц. р. до США прибуло сім представників підготовчого комітету Організації Об'єднаних Народів, щоб вибрати постійний осідок цієї організації. Як довідуємося з останніх звідомлень, підготовчий комітет постановив запропонувати осідок Об'єднаних Народів в районі Ню-Йорку або Бостону.

КОНФЕРЕНЦІЯ В СПРАВІ ОРГАНІЗАЦІЇ МІЖНАРОДНЬОЇ АРМІЇ

Ню-Йорк. Вашінгтонський кореспондент часопису «Ню-Йорк Таймс» повідомляє, що в січні цього року в Лондоні відбудеться перша конференція військових провідників п'яти великодержав, щоб опрацювати плян створення міжнародньої армії. Ініціятором цієї конференції є уряд Великої Британії.

СКІЛЬКИ ПРИМУСОВО ВИВЕЗЕНИХ ОСІБ ПОВЕРНУЛОСЯ НА БАТЬКІВЩИНУ

Франкфурт. Як повідомляє «Ді Нойе Цайтунг» з американської окупаційної зони Німеччини дотепер повернулося додому 86 відс. примусово вивезених робітників-чужинців: 85 до 100 відс. громадян Бельгії, Данії, Франції, Греції, Голяндії, Італії, Югославії, Люксенбургу, Норвегії, Росії та Чехословаччини; половина поляків, румун та мадярів; 25 відс. болгарів; 3 відс. естонців, латишів та литовців; 2,6 відс. бездержавників.

ФРАНЦУЗЬКІ СОЦІЯЛІСТИ ВИЙШЛИ З БЛЬОКУ ЛІВИХ ПАРТІЙ

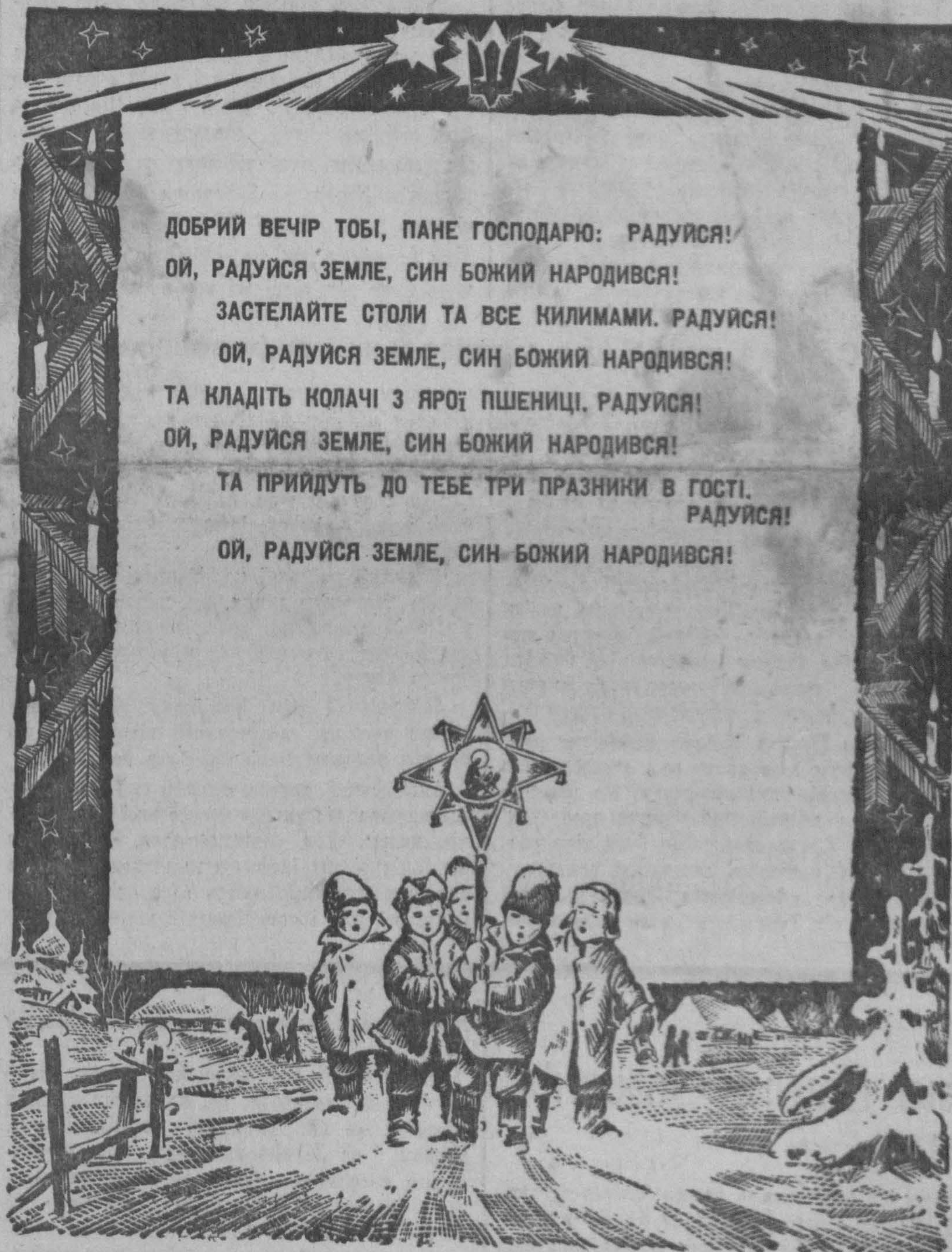
Париж. Виконавче бюро французької соціялістичної партії відкликало свого представника з бльоку лівих партій, який був створений перед виборами в жовтні м. р. з радикал-соціялістів, комуністів, професійних спілок та ліги для охорони прав людини.

БЮРО РОЗШУКІВ ЗА ПОГРАБОВАНИМ МАЙНОМ

Берлін. Американське Військове Правління запросило ряд звільнених европейських країн надіслати свої комісії до американської окупаційної зони Німеччини, щоб приспішити ідентифікацію їхнього майна, що його пограбували націсти. Голяндія і Франція вже надіслали такі комісії. Очікують ще комісій з Бельгії, Польщі, СССР, Норвегії та Югославії.

КАРТОТЕКА ЧЛЕНІВ НАЦІСТСЬКОЇ ПАРТІЇ В БЕРЛІНІ

Берлін. До Берліна спроваджено повну картотеку членів націстської партії з великою кількістю партійних актів і кореспонденції, які, як вже ми повідомляли, знайдено в одній з мюнхенських фабрик паперу. Цей матеріял буде упорядкований за альфабетом та захований в одному з підземних будинків. Над його упорядкуванням працюватиме 163 старанно підібраних німецьких службовців під доглядом 30 американських знавців. Треба сподіватися, що ці документи відограватимуть велику ролю підчас політичної чистки, бо знаходяться там не тільки прізвища членів партії, але також і списки тих осіб, яких партія відмовилася прийняти до своїх членів.

Наради трьох в еспанській справі

Париж. Уряди США та Великої Британії погодилися на французьку пропозицію, щоб розпочати розмови про позицію їхніх країн до Еспанії Франка. Обидва уряди підкреслили, що тепер не можна буде ще обмірковувати питання про зірвання зносин з Еспанією Франка, одначе вони висловили побажання бачити в Еспанії демократичний уряд, замість режиму Франка. Місце і час конференції має запропонувати французький уряд. Представники еспанських партій, що перебувають на еміграції, мають зійтися в Парижі на початку січня, щоб обговорити можливість створення еспанського республіканського уряду, в склад якого входили б представники всіх головних еспанських партій. «Дейлі Телеграф» повідомляє, що також і еспанські монархісти знову почали виявляти активність. Заступник мін. закордонних справ США повідомив, що в кінці грудня м. р. він мав авдієнцію з Фернандо де льос Ріос, колишнім амбасадором у Вашінгтоні, а тепер членом еспанського республіканського еміграційного уряду, з яким він обговорював еспанську ситуацію.

НАСЕЛЕННЯ ШЛЕЗВІГУ БАЖАЄ ПРИЛУЧЕННЯ ДО ДАНІЇ

Цюріх. За повідомленням швайцарського часопису «Нойе Цюріхер Цайтунг», новий данський прем'єр Кнуд Крістенсен заявив, що уряд Данії з задоволенням виконає бажання південного Шлезвігу, більшість населення якого бажає об'єднатися з Данією. Данські консерватисти і соціял-демократи не погодилися у цьому питанні з позицією уряду та перестерігають, що Данія, в разі прилучення до неї південного Шлезвігу, одержить німецьку національну меншину, а тим самим втратить характер національної держави.

ЗНОВУ ХЛІБ НА КАРТКИ У ФРАНЦІЇ

У Франції з днем 1 січня ц. р. хліб буде знову продаватися на картки (два місяці хліб продавався на вільному ринку). Звичайний споживач буде одержувати щоденно 300 гр. хліба. Раціоналізація хліба стала конечною тому, що минулорічний збір хліба у Франції зможе задовольнити лише половину його запотребовання, а ввіз збіжжя з США, Канади та Аргентини не буде таким великим, як цього сподівалися.

РАТИФІКАЦІЯ ПРОЕКТУ ПРО ВАЛЮТУ

Вашінгтон. Підчас урочистого засідання американського державного департаменту представники 28 держав підписали американський проект Бретона Вудса про валюту.

ІНФЛЯЦІЯ В МАДЯРІЦИНІ

Будапешт. Інфляція в Мадярщині привела до небувалого зниження курсу пенга. Ціна доляра дорівнює тепер 500.000-600.000 пенгам. Мадярський уряд виключає з обігу частину грошей, щоб тим піднести вартість пенга.

ОБМЕЖЕННЯ ПРАВ ЯПОНСЬКОГО ІМПЕРАТОРА

Токіо. Японські педагоги та письменники зажадали від уряду нового закону, на підставі якого мали б бути звужені права імператора в політиці та в управлінні, а його урядові компетенції обмежилися б виконанням церемоніяльних актів.

УВАГА!

Чергове число нашого часопису вийде 18 січня ц. р.

Результати московськоі конференції

Офіційне звідомлення про закінчення нарад

Москва. Остаточне звідомлення про висліди нарад трьох міністрів на одинадцятиденній конференції у Москві подано до відома 28 грудня о 4 годині ранку одночасно у Вашінгтоні, Лондоні та Москві. Звідомлення має такі пункти:

1. Узгідження поглядів трьох міністрів **у справах мирових договорів** (про це писали ми вже в попередньому числі «Слова»).

2. Устійнення функції **Комісії Далекого Сходу**, яку встановлено замість дотеперішньої Дорадчої Комісії для Далекого Сходу та створення **Ради Аліянтів для Японії**. Далекосхідня Комісія матиме 11 членів-представників США, Великої Британії, СССР, Китаю, Франції, Голяндії, Канади, Австралії, Нової Зеляндії, Індії та Філіпін. Завдання цієї комісії — це устійнити підстави й методи, на основі яких Японія має виконати свої капітуляційні зобов'язання. Осідок Комісії для Далекого Сходу буде у Вашінгтоні, але в разі потреби наради могтимуть вестися на іншому континенті, навіть у Токіо. Постанови комісії можуть бути прийняті тільки за згодою представників США, Великої Британії, СССР та Китаю (членів комісії), бо ці держави несуть головну відповідальність за мир на Далекому Сході. **Проте в контролі над Японією особливу ролю, як і досі, відограватимуть США.** Генерал Мек Артур буде, як і дотепер, єдиним представником виконавчої влади аліянтів у Японії.

Рада Аліянтів для Японії буде створена з головних командувачів аліянтських військ або їхніх заступників та представників США, Великої Британії, СССР та Китаю. Представник Великої Британії заступатиме водночас Англію, Австралію, Нову Зеляндію та Індії. Осідок Ради має бути в Токіо. Рада Аліянтів має бути дорадчим органом при аліянтських головних командувачах.

3. **Віднова державної незалежности Кореї з демократичним урядом.** Процес цієї віднови ітиме трьома етапами.

4. **Невтручання до справ Китаю,** який має бути одностайною державою **з демократичним устроєм та чунгкінським національним урядом** на чолі.

5. **Запровадження демократії в Румунії** шляхом включення до румунського уряду по одному представникові народньої хліборобської партії та партії лібералів і переведення, після поширення уряду, **вільних демократичних виборів,** у яких зможуть брати участь усі демократичні та антифашистівські партії. Уряд мусить дати гарантію **свободи преси, слова, релігії та свободи зборів.** Здійснюючи ці завдання, **уряд матиме підтримку комісії аліянтів, що має негайно прибути до Букарешту, щоб провести розмови з королем Михайлом та теперішнім урядом. До складу цієї комісії** входять заступник комісара закордонних справ СССР Вишинський, посли США та Великої Британії в Москві — Аверал Гарріман і Сер Архибальд Клярк-Кер.

6. **Порада болгарському урядові** вітчизняного фронту прийняти в склад цього уряду ще двох представників інших демократичних партій.

7. **Контроля атомової енергії** за допомогою окремої Комісії Об'єднаних Народів та **взаємний обмін досвідом** на цьому полі. **Виключення атомової бомби та інших засобів масового знищення із зброєвих програм усіх націй.** До цієї комісії має належати, крім Канади, 11 країн, що входять до Ради Безпеки Об'єднаних Народів. Ця комісія має звітувати Раді Всесвітньої Безпеки, яка, в свою чергу, передаватиме ці постанови іншим інстанціям Об'єднаних Народів, а це буде або пленум зборів Об'єднаних Народів, або Рада для господарських і суспільних питань.

Реакція держав на постанови московської конференції

(ОВІ., ББЦ., УП.) Постанови, подані у звідомленні після закінчення московської конференції трьох, справили у різних країнах та їх урядах, що не брали участи у конференції, а московські розмови зачіпали або могли зачіпати їхні справи, різні враження.

У Персії звідомлення з Москви викликало гнітючий настрій та принесло розчарування, як подала «Асошіейтед Прес».

Китай прийняв московські постанови з задоволенням.

Французький уряд відбув кабінетне засідання з рефератом міністра закордонних справ Жоржа Бідо про переб'г московських розмов та вирішив перед висловленням своєї згоди на московські постанови вислати запити щодо пунктів звідомлення на адресу Вашінгтону, Лондону й Москви.

На засіданні **італійського кабінету** виринуло розчарування Італії в зв'язку з вислідом московських нарад. У резолюції до великодержав висунув італійський уряд пропозицію, щоб ті узяли до уваги участь Італії в працях аліянтів та втягли її до дипльоматичної співпраці. Громадська думка в Римі висловлює побоювання, що мировий договір з Італією буде «диктований» аліянтами.

Урядові болгарські кола висловлюють своє задоволення з московських постанов.

Болгарський прем'єр заявив, що болгарський уряд буде докладати усіх зусиль, щоб запровадити в життя поради великодержав, вміщені у постановах московської конференції.

Також і **міністер закордонних справ Данії** подав 28 грудня декларацію, в якій заявляє, що Данія має право офіційно брати участь у мирових переговорах над майбутнім урегульованням справ Німеччини.

Що сказали міністри Бирнс і Бевін

(«Ді Нойе Цайтунг»). Перед своїм виїздом з Москви по закінченні нарад міністер Бирнс заявив таке: «Це була дуже конструктивна конференція, не лише тому, що урегулювала багато проблем, але також і тому, що встановила між представниками трьох країн сердечні взаємини, які подають надії на дальше урегулювання інших проблем в такому ж дусі». Далі заявив міністер США, що всі пункти, в яких осягнено порозуміння, подає офіційне звідомлення. Про справи Франції сказав дослівно: «За винятком мирової конференції, не обговорювано ніяких питань, в яких Франція є безпосередньо заінтересована».

Британський міністер Бевін, на запит журналістів про справи Персії, заявив, що перське питання було в усіх деталях предметом розмов трьох міністрів, але в цій справі не осягнено остаточного порозуміння. Ця справа буде далі предметом дипльоматичних розмов. Як погодилися, чужі військові частини мають покинути Персію до 2 березня 1946 р. Далі міністер Бевін сказав: «Я не бажав би викликати враження, що на одній конференції можуть бути розв'язані всі проблеми».

Світова преса про московську конференцію

У коментарях світової преси до випадків та постанов московської конференції пробивається на перше місце **почуття полегші,** що переговори між трьома великодержавами знову виступили на порядок денний та не були безплідні.

«Ню-Йорк Таймс» вважає остаточне звідомлення з московської конференції за високо надійний документ. Про це свідчить навіть заголовок цієї статті: **«Новий початок для миру».** Стаття заявляє дослівно: «Учасники московської конференції можуть бути горді за доконану працю, і світ може відітхнути».

«Ню-Йорк Геральд Трібун» висловлює думку, що це не є ні в якому разі дискредитація нарад у Москві, коли ствердити, що рішення стосуються у великій мірі ділянки процедури. Мабуть оця ділянка процедури була тією скелею, об яку розбились лондонські розмови.

Як інформує **«Асошіейтед Прес»,** російські домагання від Туреччини мали бути також предметом московських розмов міністрів, але в цьому питанні не дійшли учасники конференції ніякого порозуміння. Ця ж сама пресова агенція подає, що іранське питання відограло у московських нарадах «незначну ролю», меншу, ніж сподівалися цього політичні кола світу.

Органи британської партії праці **«Дейлі Геральд»** висловлює думку, що співпраця аліянтів, якій загрожував крах, знову відбудована для Европи та, в свою чергу, також і для Далекого Сходу.

Лондонський **«Ню Кронікл»,** розглядаючи основи вислідів конференції, підкреслює, що всі три великодержави поробили поступки.

Англійський консервативний **«Таймс»,** обмірковуючи підсумки московської конференції, пише: «Три великодержави, незалежно від їхніх різних інтересів та цілком відмінних вихідних пунктів, мають одне спільне зацікавлення: мир і стабілізація в усьому світі».

Французький **«Лібертасіон»** називає порозуміння трьох великодержав у Москві основою світової організації миру.

Советські **«Ізвестія»** пишуть дослівно: «Питання, які вважали неможливими до розв'язання, розв'язано в Москві. Народи спустошеного війною світу мають надію на майбутню безпеку. Одначе без співпраці трьох великодержав не може бути ані безпеки, ані тривалого миру».

У московській **«Правді»** висловлений погляд: «Широкий засяг розглядуваних проблем вказує, що співпраця великодержав далі розвинулася задовільно. Велике значення має порозуміння про покликання до життя комісії Об'єднаних Народів для контролі атомової енергії».

У зв'язку з постановами московської конференції **японська преса** висловлює побоювання за долю цісаря Гірогіта, пригадуючи, що «росіяни й китайці вже давно вживали заходів, щоб усунути цісаря».

ЧЕРГОВА КОНФЕРЕНЦІЯ ТРЬОХ МІНІСТРІВ ВІДБУДЕТЬСЯ У ВАШІНГТОНІ

Вашінгтон. Офіційно повідомляють, що чергова конференція трьох міністрів закордонних справ США, Великої Британії та СССР відбудеться у Вашінгтоні. Відкриття цієї конференції визначено на 15 березня 1946 р.

ТУРЕЦЬКИЙ ГЕНЕРАЛ ОСТЕРІГАЕ ПЕРЕД ВТРАТАМИ НА ВИПАДОК СОВЕТСЬКО-ТУРЕЦЬКОЇ ВІЙНИ

Анкара. Турецький генерал Кіязім Карабекір заявив на Національних Зборах, що Росія і Туреччина мали б «великі» втрати, коли б червона й турецька армії зударилися, в наслідок советських домагань. Лондонський «Таймс» цитує слова Карабекіра, який сказав, що Туреччина воюватиме з Росією, якщо та буде рішуче домагатися від Туреччини територіяльних поступок. Прилучення турецької частини Вірменії до СССР привело б до гегемонії СССР в Малій Азії, а це означало б кінець Туреччини.

«Асошіейтед Прес» повідомляє, за советською агенцією Тасс, що група вірменів в Египті створила вірменську національну раду, яка домагається, щоб Туреччина відступила свої вірменські області для советської Вірменії.

МИРОВІ ПЕРЕГОВОРИ В КИТАЇ

Чунгкінг. В кінці грудня м. р. знову почалися мирові переговори між китайським центральним урядом та комуністами. Уповноважені від комуністів передали представникам уряду ноту, в якій запропоновано негайне безумовне припинення ворожих дій між військами обох партій. Теперішня пропозиція передбачає припинення війни з затриманням тієї лінії, яка тепер є між обома військами, в той час як на попередніх переговорах комуністи домагалися, щоб урядові війська відступили на лінію, що відповідала фронтові перед капітуляцією Японії. Відповідь на цю ноту китайський національний уряд дасть найближчим часом.

НІМЕЦЬКІ НИЩИЛЬНИКИ ДЛЯ АНГЛІЇ

Лондон. До одного з портів у Шотляндії прибуло два німецькі нищильники найновішого типу. Це є перші німецькі кораблі, що, на підставі потсдамської умови, мають бути передані Англії.

Др. Степан Баран.

Демографічні зміни на наших західніх окраїнах

Як наслідок недавньої світової війни, сталися вже і найближчим часом ще стануться великі демографічні зміни в національнім, віроісповіднім і расовім у цілій низці держав европейського суходолу і на азійських просторах СССР. Демографічні зміни в складі населення позначаються безперечно і на Далекому Сході, в наслідок розвалу японської імперії, частково і в Передній Азії та деяких областях Африки, як вислід цілковитого зникнення з географічної мапи недавньої італійської колоніяльної імперії. Деякі демографічні зміни будуть напевно і за океаном, в Америці, а навіть можливо і в далекій досі для іміграції, щільно замкненій і ізольованій Австралії, якщо й вона, рятуючись перед поважною загрозою депопуляції і заливу жовтою расою, стане доступною для широкої европейської іміграції — не тільки, як давніше, англосаксонської. Та найбільші демографічні зміни сталися вже і ще далі настануть на теренах Української Сов. Соціялістичної Республіки (УССР), що зазнала перед тим і в часи недавньої війни величезних втрат в людях, які є безпосередньою жертвою війни, різних переселень і виселень та поселень там часто зовсім етнічно і навіть расово чужого елементу. Великі демографічні зміни будуть і в новій Польщі, Чехословаччині, різних республіках СССР аж по Тихий Океан. Будуть вони і в новій Німеччині зі значно помешеною територією, на якій поселяться нові мільйони німців, виселених з Польщі, Чехословаччини, Мадярщини і Австрії.

В першу чергу в державах середної, східньої і південно-східньої Европи зменшиться непомірно число жидів, у деяких державах зникнуть вони майже зовсім. Тут гітлерівська влада вигубила їх фізично щонайменше п'ять мільйонів, а нечисленні їхні залишки збираються їхати на захід — в Америку і в Палестину.

Зникли теж зовсім і численні німецькі колоністи з Прибалтики, надволжанських областей, Криму, України, Польщі в її недавніх повоєнних границях, з Мадярщини і майже зовсім з Чехословаччини і Румунії. Не буде їх і в балканських державах. Европейський суходіл на схід і південний схід від Німеччини — звільнився і звільниться до решти від німецького елементу, що на тих теренах відогравав визначну господарську і навіть політичну ролю, передусім у колишній царській Росії.

В реєстрації вже доконаних фактів можемо сьогодні зазначити, що на наших західніх окраїнах — на Холмщині (з Підляшшям), Посянні і на Лемківщині нема вже українського населення. Наша етнографічна територія зменшилася тут відразу приблизно на 12.500 кв. км., себто на простір такої величини, як ціла Карпатська Україна, сьогодні складова частина УССР. Сталося це після виконання договору за апробатою Москви між київським і варшавським урядами від 15 вересня 1944 р. (переселення поляків з УССР до Польщі — на захід поза т. зв. лінію Керзона і українців з Польщі на схід від цієї лінії). На місце виселених приходять поляки, в першу чергу виселені з УССР. Чисельність виселених на схід українців годі вже тепер точно визначити, мабуть виселено їх щонайменше пів мільйона. Як кажуть, поселюють їх головно на українських етнічних теренах, переважно вже відразу **як колгоспників.**

Перестали існувати фактично обидві православні епархії — холмсько-підляська і краківсько-лемківська, архієреї яких на еміграції, а вірних виселено. Холмський православний собор на Даниловій Горі знову в польських руках, сам Холм, столиця його основника короля Данила, володаря галицько-волинської держави і його наслідників з 13 і 14 віків лишається тільки історичною згадкою, як і многострадальна Холмська Земля, що за своєї шістсотлітньої неволі стільки витерпіла в обороні своєї народности і віри від своїх сусідів, а зокрема за останні п'ять років.

Неукраїнським є сьогодні і Посяння зі своїми історичними містами — Перемишлем і Ярославом. Осиротів владичний престіл у Перемишлі, один з найстарших на Україні. Ті міста нині польські, як і польським є Сянік, теж старинний український город на самих східніх окраїнах Лемківщини. Завмерло там усюди українське життя, недавно ще так дуже бурхливе. Завмерла також і гірська Лемківщина, так незвичайно інтересне і своєрідне джерело для дослідників історії розвитку нашої мови і етнографії, як може ні одна з інших українських областей. Відірвана від рідних Карпат і розсіяна, як осінне листя, по далеких і широких просторах лемківське плем'я, так досі відрубне від інших наших племен, може зовсім загинути у своїй новій життевій завірюсі. Може ще врятується частина його на Словаччині, якщо там будуть корисні до цього умовини.

Апостольська адміністратура Лемківщини, створена декретом Апост. Столиці від 10 лютого 1934 р. заходами польського уряду з політичних причин для дев'яти південно-західніх деканів (128 парафій), фактично теж вже більше не існує. Немає вірних, бо їх виселено.

У СТОЛІТТЯ „ЗАПОВІТУ“

На Різдво 7. І. 1946 р. (25. XII. 1945 р. ст. ст.) минає 100 років зо дня написання одного з найсильніших і наймогутніших творів українського письменства славетного «Заповіту» геніяльного співця України Тараса Григоровича Шевченка.

На перший день Різдва 25 грудня 1845 р. (за старим стилем) Шевченко був у Переяславі. Він лежав у ліжку тяжко хворий. Несамохіть з'являлися думки про можливість передчасної

смерти. Молодий 31-літній поет, що в той час був у розквіті своєї творчости, написав землякам свій геніяльний твір — «Заповіт». Три бажання висловив у ньому поет. Перше бажання — бути похованим «серед степу широкого на Вкраїні милій». Безмежно, безтямно любив многострадальний Співець свою Рідну Землю. Лихая доля рано погнала його на далеку чужину. Вільно, Варшава, похмурий Петербург — це той тяжкий шлях на Московщину, який пройшов Шевченко до 31 року свого життя, це той шлях, про який він згадує в своїй поемі «Катерина»:

«Далекий шлях, пане-брате!
Знаю його, знаю!
Аж на серці похолоне,
Як його згадаю,
Помоміряв і я колись, —
Щоб його не міряв!...

Після довгої розлуки з Рідним Краєм Шевченко в 1843 році, а потім в 1844 і 1845 рр. одвідав Україну. І ці «три літа» були періодом найвищого піднесення поетичного генія, періодом, коли Шевченко створив найкращі перлини української поезії, серед яких «Заповіт» займає одно з перших місць.

Перше бажання Великого Кобзаря земляки виконали з честю. З далекого Петербургу перевезли труну з тілом великого поета на рідну Україну і поховали, згідно з його волею на високій горі Канівській, звідки видно «і Дніпро, і кручі», звідки чути, «як реве ревучий».

Друге бажання Шевченка висловлене в другій частині «Заповіту». Поет закликає український народ до збройної боротьби за свою Волю, до повстання проти самодержавної Росії, яка в кайданах національної, політичної і соціяльної неволі тримала поневолений наш народ.

Третє бажання Шевченка висловлене в третій частині «Заповіту». Поет бажає, щоб Україна стала вільною і щоб у «вільній новій сім'ї» згадали земляки «незлим тихим словом» свого Пророка і Поета-борця, який своє вогненне, гнівне і палке поетичне Слово поставив на сторожі інтересів і прав поневоленого українського народу. І це могутнє слово Великого Кобзаря розбудило нарід від сну, воно збудило національний організм і вивело його на шлях Відродження, оновлення.

В чорні часи російської царської реакції, коли на всіх язиках все мовчало, коли українське слово було під суворою забороною («украинского языка не было, нет и быть не может»), — в дні Шевченкових роковин у вузькому колі національно свідомих українських родин з великим піднесенням лунав урочистий спів незабутнього «Заповіту» і наснажував нашу молодь новою енергією, завзяттям, поривом до діла, до чину!

В ясні, світлі, радісні часи Великого Національного Відродження, в незабутньому 1917 році, в кожнім місті, в кожнім селі, в кожнім хуторі нашої Визволеної України лунав могутній спів безсмертного «Заповіту». Його співав на повні груди многомільйоновий відроджений нарід. «Заповіт» став нашим Національним Гімном! В ньому бо висловлені не тільки бажання геніяльного поета, в ньому яскраво, чітко висловлені прагнення всього нашого народу, всієї нашої многострадальної матері-України:

Поховайте та вставайте,
Кайдани порвіте
І вражою злою кров'ю
Волю окропіте.

П. О.

Як Шевченко писав „Заповіт“

Різдвяна новеля

Шевченко тяжко зітхнув і відкинув край ковдри. Він почував себе щораз гірше. Обличчя палало. Голова ставала важкою. Дихання з трудношами впиралося назовні. Нестерпно було лежати під важкою ковдрою, коли все тіло горіло і пекло вогнем.

— Що це? — сам себе питав поет. — Так погано, як тепер, здається, ніколи не було мені. Звідки таке лихо? Невже це смерть?..

Його погляд оббігав прикрашені примітивними лубочними картинами стіни кімнати, падав на невеличкий стільчик біля ліжка, де поруч склянки з водою та пляшечки з ліками лежала зелена ялинкова вітка, яку дбайливі друзі принесли, щоб відзначити нинішній день — **25 грудня 1845 року.**

— Так, так, сьогодні-ж перший день Різдва, — слабко посміхнувся Тарас. — Важко, невимовно важко було в юні роки, не те, що кутї, хліба бракувало на Свят-вечір, нескаженим мукам піддавав мене Енгельгардт, але в такому стані ніколи не доводилося мені зустрічати велике свято.

Думки плутались в його голові. Свідомість неминучого кінця в той час, коли так потрібна була кинута діяльність, — це пригнічувало поета.

— Народе мій, — думав Шевченко. — Доля моя нерозривно зв'язана з твоєю. Той страдницький шлях, який довелося мені перетерпіти, у незрівняно більшій мірі відчув і вистраждав ти. І коли пощастило мені вирватись з ланцюгів кріпацтва, здобути освіту, я ні на хвилину не забув тебе, не забув, що нерозривно зв'язаний з тобою, не забув, що я вийшов із твоїх мас.

Поет тяжко дихав. У його розпаленій уяві розгорталися картини недавнього минулого, свідком яких він був. Швидко розвіялися юнацькі романтичні мрії про можливість легкого відродження рідного краю. Невимовне горе заступило первісну радість від подорожі по Україні вперше за 14 років. Страхітливі сцени кріпацького пекла морозили душу.

І як удари дзвону на сполох, загреміли тоді в Україні слова послання живим і мертвим і ненародженим землякам. Велетенська сила, пристрасть, глибина протесту, з яким обрушився поет на винуватців народнього лиха, схвилювала всіх, прокотилась по всій українській землі.

Слідом за посланням забреніли натхненні строфи інших полум'яних поезій. Вони визначали весь напрямок його творчости, вони нерозривно зв'язали його з народом, як речника і натхненника мільйонових мас.

І тепер, коли Шевченкова поезія викликала такий відгомін у народі, коли він ясно стягував наближення вогню нового з Холодного яру, прикро і гірко було розставатись з життям.

— Я мушу лишити народові щось, — думав Шевченко. — Нехай це буде заклик, послання чи прощання, тільки нехай воно дасть напрямні масам, буде їм прапором, кличе їх уперед. Нехай це буде заповіт, мій заповіт народові. О, рідна Україно! Як я люблю тебе. Нехай поховають мене серед типового твого краєвиду, щоб відчував я і простори безкраїх степів, і шум Дніпрових хвиль, і горде прагнення догори стрімких круч.

Поет дістав олівець і записний зошит. І коли на білому папері з'явилися перші рядки нового твору, десь далеко, з іншої частини будинку попливла фортепіянова музика і можна було почути дитячий спів.

Ці звуки зворушили поета, нагадали йому його дитячі роки.

— Однак треба писати, — сказав він сам собі і знову взяв олівець. — Коли нестримним потоком поллється в синє море кров ворогів, тоді я забуду все, що було мені найдорожчим і припаду з гарячою вдячною молитвою до Бога.

Шевченко писав. Його руки тремтіли. Серце билося сильніше. Він відчував велике напруження. Однак свідомість підказувала йому, що кульмінаційний момент ще попереду, що те основне, заради чого пише весь цей заповіт, ще не сказано, що його треба ще викарбувати на скрижалях вірша. В спогадах поета встали оповідання діда про гайдамаччину, він згадав ножі і полум'я коліївщини.

— Так нехай же, поховавши мене, встануть народні маси, зірвуть кайдани тяжкого рабства і окроплять прийдешню волю кров'ю злих ворогів.

Нові рядки з'явилися на папері.

— І тоді після славної перемоги, зібравшись у сім'ї великій, сім'ї вольній новій вони згадують і про мене, вони не забудуть пом'янути мене незлим тихим словом.

Після величезного внутрішнього напруження, в цілковитому безсиллі Шевченко дописував заповіт.

Було чути, як неслася музика та звуки танців і веселий сміх дітей. Шевченко втомлено, але вже не так безнадійно, як раніше, посміхнувся.

— Щасливі! Хай веселяться. Але і я виконав свій обов'язок перед народом. Я залишив йому свій заповіт, дав йому дороговказ, а сам, коли на те Божа воля, спокійно помру.

Знесилений творчою напругою поет втомлено закрив очі. Ще кілька хвилин, і він заснув глибоким сном. В унісон його важкому диханню долітали відгомони різдвяних співів, а на стільці біля ліжка лежав зошит, німий свідок того, що відбулося, якому долею судилося зберегти на своїх сторінках безсмертний твір, що відограв ролю справжнього національного заповіту.

Г. Л.

Різдвяні звичаї в Карпатській Україні

Святкування Різдва в Карпатській Україні (на Верховині) — не те, що святкування в західній Европі. Верховинське Різдво — це наше старе свято «Хлібозбору». Колись, в старі поганські часи, мали наші прабатьки міфологічно-святочний празник: Свято Хлібозбору, що припадало десь на той сам час, що й нинішне Різдво. Святкували його тоді, як ніч стала коротшати. Опісля воно сплилося з Різдвом Христовим.

Подивімся отже, як святкує верховинець. Напередодні Святого Вечора напече газдиня сім пшеничних паляниць — шість менших, а сьому найбільшу і називається вона «корочун» (а скорше: керечун).

Обов'язково, хоч і найбідніша господиня, але на Святий Вечір приготує вона пісну вечерю з дванадцяти страв (а також 12 різнородних страв замішає до тіста головного хліба «корочуна» і так його випече). Ця страва складається з таких сортів: риба, пшениця, капуста, соняшник, риж або пшоно, гречка чи сочевиця, фасолі, горох, біб, сливи чи сушені яблука, оріхи і мед. Як бачимо, е тут заступлене, як лусковина, огородництво, садівництво, пасічництво, а навіть риба. Цікаво, що кукурудзу й бараболі я ніколи не бачив, щоб туди вкладали; здається, вони не входять в рахубу, бо це ж нові «зайди».

Надходить очікуваний «Святий Вечір». Наготують худібку, бо в цю ніч «розкриються на хвилинку небеса», і вона може поскаржитись на свого лєдачого господаря своєму Створителеві... Господар візьме сокиру, зайде в садок, обв'яже солом'яним перевеслом кожне родюче дерево, і вже погрозить обухом, щоб цього року та груша, чи яблуня родила, бо інакше буде зрубана сокирою...

Господиня з вечерею готова. На стіл ставить паляниці, посередині головний «корочун», встромлює туди воскові свічі й лагіться подавати вечерю, щоб цілий рік панувала єдність у хаті. Відтак положить сокиру під поріг, господиня накриє її ковдрою, чи коврецем, і сокира зістається на цілу ніч, щоб нечисті духи та хвороба по цілий рік не мали доступу до хати.

Відтак господар вносить немолочений

Б. О.

Українські колядки

Колядками називають у нас релігійні пісні, що оспівують Різдво Христове. Складали їх книжники-поети у XVII та XVIII століттях тогочасною літературною мовою, що поєднувала в собі українські народні елементи з церковно-слов'янськими. У 1791 році почаївські ченці видрукували велику збірку таких пісень під заголовком «Богогласник».

У цих колядках висловлена ніжна любов до новородженої Дитини-Христа. Наших предків глибоко зворушувало те, що Володар усього світу народився в убогому вертепі, а привітали його перші не царі, а пастухи.

«Убого ся народив,
Багато засмутив
Ірода»

— співається у коляді.

«А Ірод того засмутився,
Що Христос Господь народився».

З образом могутнього, жорстокого, але безсилого супроти Божої правди Ірода в народній уяві зливалися новочасні Іроди-гнобителі українського народу. І не дарма у «вертепі» — різдвяному ляльковому театрі — показували рівнобіжно, як чужий пан та орендар тікають від грізного голосу козака: і як Ірод-цар трясеться, побачивши смерть із косою.

І ось співці колядок зверталися до самої Діви Марії та старця Йосифа з зворушливим проханням:

«Привикай, Діво, повивати,
Не престань, старче, пильнувати
Содітеля свойого...»

Хто з нас пам'ятає ті часи, коли співання колядок не вгасало на Україні, той пригадує, як радісно було ходити від хати до хати «со звіздою» та виспівувати дитячими голосами «Небо і земля нині торжествують» або «Нова радість стала, яка не бувала».

Але крім цих півцерковних колядок, у багатьох селах співали колядки не лише діти, а й старші. Ще завеого до прийняття християнської віри наш нарід старався зрозуміти своє відношення до Всесвіту, до вищих сил та законів, що ним керують, до ідеалів Правди, Добра та Краси. Іншими словами, вже тоді розвивалася в нашому народі релігійна свідомість. Вже тоді була потреба відриватись час від часу від турбот буденного життя та з'єднатись у празниковому святі. Перше, ніж наші предки прийняли християнський календар з його святами, зв'язаними з різними подіями життя Ісуса Христа та Діви Марії, вони вже мали свій календар — соняшний. Вони звертали свої очі на небо, шукаючи на ньому найвищого, того, що стоїть понад усім світом, і знаходили там тепле, життєдайне сонце. Від його променів, як вони помітили, залежало зростання рослин, а тим самим і життя всіх живих створінь. Вони прозвали сонце Дажбогом, а себе самих уважали «дажбожими онуками», — так називає наших предків автор «Слова про Ігорів похід», твору XII ст.

Десь у середині зими вони помічали, що дні починають довшати, а ночі коротшати. Це був для них знак, що сонце починає перемагати ворожі сили темряви та холоду. Це був привід для радісного свята «Коляди», яке потім злилося з християнськими зимовими святами — Різдва, Нового Року (Святого Василя) та Водохрещі.

У стародавніх колядках дохристиянські мотиви гармонійно зливаються з новими християнськими. Ось, наприклад, дохристиянська колядка про створення світу:

«Коли не було з нащада світу, тогді не було неба, ні землі. А тільки було сине море. А серед моря зелений явір. На яворонъку три голубоньки радять, «як світ сновати...» Вони вирішають добути з дна моря «дрібний пісок» і посіяти з нього «чорну землицю», добути «золотий камінь» і посіяти «ясне небонько, світле сонечко».

Цей «зелений явір», це «дерево світа» відоме з найстарших релігійних переказів арійських народів. У пізніших переробках цієї колядки воно перетворюється в «кедрове дерево», з якого будується українська всенародня святиня — Софійська церква в Києві. Колядка немов переносить погляд з неозорого Всесвіту на центр Рідної Землі.

Або ось в іншій колядці поетичний образ щасливого працьовитого господаря, що у свято Коляди-Різдва відповідає від праведної праці та приймає гостей:

...«Ой у нашого господаренця. (Приспів: Біг йому дав — не завидуйте!..) Подвіреньке йому красно вметене. На тім подвіреньку світлонька стоїть. А в тій світлоньці тесові столи. А по тих столах тонкі обруси. На тих обрусах все колачеве. Все колачеве — житні-пшеничні. Коло колочів жовтії чаші. Жовтії чаші з зеленим вином. З зеленим вином, з солодким медом. За столом сидять три товариші»...

Хто ж ці три товариші, що їх так гостинно приймає та частує щасливий господар? У пізнішій формі колядки — це «три гостоньки з неба» — три свята: Святе Різдво, святий Василь та святі Водохреща. А в старішій формі:

«Перший товариш — ясен місячик,
Другий товариш — світле сонце,
Третій товариш — дрібний дощик».

сніп на руці, переступає сокиру, застановляється серед хати й тричі здоровить цілу сім'ю словами: «кланяюся снопом...» На це жінка йому відповідає також тричі: «Будь здоров хлопом...» (хлопом — значить: сильним, міцним).

Господар ставить сніп у кут біля стола, потім вносить отавки або дрібної соломки і звільна розтрясе по хаті. Це щоб росла паша подостатком. Її не вимітають цілі три дні свят.

Вечеря починається вареною пшеницею з медом. Це обов'язкове. «Корочун» тримають аж до Нового Року. Коли ж його замочать у воду на Йордані, роздроблюють і подають маржині.

Отак святкують на Карпатській Верховині «Святий Вечір». Після вечері приходять колядники; їх гостять — малих оріхами, солодощами, грішми, а великих чаркою й закускою. Про якісь ялинки не знають. Це й досі є наш старинний мітологічний празник, що з прийняттям християнства перейшов майже ненарушно, зі своїми старинними звичаями й з повним церемоніялом. Це ж є старе свято «Хлібозбору», яке так гарно описує наш великий історик М. Грушевський.

Стипендії для українських студентів

Комісія Допомоги Українському Студентству, беручи на увагу те, що незабаром починається навчання у високих школах, взиває заінтересованих студентів вносити прохання про одержання стипендії на зимовий і літній семестри 1945-46 року.

Із стипендійного фонду можуть користати студенти високих шкіл ефективно вписані і зорганізовані у студентських організаціях.

Розміри стипендій такі:

1. Для студентів, що не мають ніякої допомоги, місячно 100—150 РМ.
2. Для студентів, що мають частинну допомогу від УНРРА, міс. 70—100 РМ.
3. Для студентів, що мають повну допомогу від УНРРА, міс. 25—50 РМ.

Допомогу на шкільні оплати і закупно наукового приладдя Комісія уділюватиме в міру фінансової спроможности на окреме прохання.

До власноручно написаного прохання треба долучити анкетний листок, коротку автобіографію, посвідку впису на високу школу та посвідку фреквенції, кольоквій, іспитові посвідки і ін.

Прохання просимо пересилати через студентські організації до найближчих філій у Мюнхені та Регенсбургу. Якщо у найближчій окрузі немає філії, тоді пересилати прохання до Централі Комісії у Фюрті, Марієнштрассе 4.

Ближчі інформації дають студентські організації, філії або Комісія у Фюрті; там же видають анкетні листки.

Комісія Допомоги Українському Студентству

Всі українські часописи просимо передрукувати нашу оповістку.

З'їзд українських жінок в Авгсбурзі

В Авгсбурзі в грудні м. р. відбувся дводенний установчий з'їзд Об'єднання Українських Жінок на еміграції, на який прибуло 47 делегаток із 26 жіночих осередків та 4 жіночих організацій. З'їзд, після заслухання звітів з поодиноких осередків, накреслив плян праці Об'єднання та визначив його завдання, які полягатимуть в організації жіноцтва й притягненні його до суспільної виховно-освітньої праці. Наприкінці з'їзду обрано головну управу, що складається з 11 членів під головуванням п. Ірини Павликовської.

З'їзд одержав привітання від багатьох установ та благословенства від Архиєпископа УАПЦ в Баварії Михаїла та Апостольського Адміністратора Кир Миколи Вояківського.

Мандрівні концерти капелі бандуристів

Українська капеля бандуристів ім. Т. Шевченка під мистецьким керівництвом Григорія Китастого в процесі своєї праці значно культурно зросла, тому й концерти її на терені Баварії користуються заслуженим успіхом.

Програма концертів досить різноманітна. Розпочинає її сумна мельодія до слів Т. Шевченка «Думи мої», одначе далі голоси ростуть, і ця пісня закінчується піднесеними акордами. Ніжно, ледве чутно починається і народня пісня в гармонізації Лисенка «Ой, на горі та женці жнуть», але далі пісня стає виразнішою і, схарактеризувавши незабутні образи Дорошенка та Сагайдачного, закінчується бадьорими мотивами. Так само піднесено і виразно переливається запорізький марш, повний мужніх закликів і свідомости того, що «вдруге не вмирати».

Народні пісні в гармонізації Лисенка «Ой поплили утки проти води прудко» і «Котилася ясна зоря з неба», сольо в якій заспівують бандуристи Черненко, Назаренко і Миняйло, пливуть мельодійно і пластично.

З жартівливих пісень особливо живо виконані «Ой внадився журавель» і «І шумить і гуде», де яскраво пікреслено їх легкий соковитий гумор. Так само «Від Києва до Лубень», ритмічний танковий спів з поступовим зростанням темпу, заслужено захоплює слухачів. Мистецький рівень мають і сольові виступи. Соліст Евген Цюра в гармонізованій Котком пісні «Ставок заснув» виявляє несильний, але приємний голос і повну музикальність. У думі про козака Голоту Зіновій Штокалко виявляє добру дикцію та високу техніку виконання дум. Майстерно виконує він також пісню «Сіяв мужик гречку». Та ж майстерність визначає й інструментальний дует «Ой вербо, вербо» Петра і Григорія Китастого. Назагал добре також виконує народню пісню «Закувала та сива зозуленька», квартет у складі Евгена Цюри, З. Штокалка, Листовича і Степана Ганушевського. Цей квартет співає також і жартівливу пісню «Ой дівчина горлиця». Концерт закінчує пісня «Закувала та сива зозуля» у виконанні всього ансамблю. Сольо заспівує Йосип Панасенко.

Велике захоплення, з яким скрізь зустрічають виступи капелі українські слухачі, а також численні американські гості, є погордою капелі за її майстерність. **Л.**

АВТОРСЬКИЙ ВЕЧІР ЮРІЯ КОСАЧА

Спілка письменників і журналістів у Регенсбурзі влаштовує 13. І. 46 авторський вечір визначного письменника **Юрія Косача.** Письменник читатиме нові прозові й драматичні свої твори.

Початок о год. 16.

Про місце буде оголошено додатково в плакатах.

ВИБОРИ УКРАЇНСЬКОЇ РАДИ ОСЕЛІ В РЕГЕНСБУРЗІ

В українській частині чужинецької оселі в Регенсбурзі в неділю 30 грудня відбулися вибори до ради української частини оселі. Завдання Ради, що складається з 12 членів та 5 заступників, ініціювати працю управи української частини оселі, контролювати цю працю, призначати та звільняти начальника оселі. До виборів виготовлено дві листи кандидатів до Ради. У голосуванні брало участь 877 виборців, з загального числа 1.115 управнених голосувати. Листа ч. 1 одержала 329 голосів, листа ч. 2. — 548. Таким чином, перемогла листа ч. 2.

Виборча комісія, повідомляючи про вислід виборів, підкреслила, що обов'язком новообраної Ради оселі є однаково дбати про всіх мешканців оселі та однаково захищати громадські інтереси як групи, що виставляла листу ч. 1, так і групи, що подала листу ч. 2.

ДО ЧИТАЧІВ І ПЕРЕДПЛАТНИКІВ!

Подаємо до відома громадянства, що надалі Видавництво передплати на тижневик «Слово» не приймає.

За внесену передплату Видавництво надішле інші видання, які приблизно відповідатимуть вплаченій сумі.

Тижневик «Слово» продаватиметься лише на оселі в Регенсбурзі.

Дирекція Видавництва

Знайшли тестамент Гітлера

Бад Тольц. Генерал-лейтенант Л. К. Траскот, командант 3-ої американської армії і східнього американського мілітарного дистрикту, подав до відома, що старшинам 3-ої армії вдалося по довгих розшуках знайти оригінали таких дуже важливих документів:

1) Політичний тестамент Адольфа Гітлера; 2) приватний тестамент Ад. Гітлера; 3) свідоцтво вінчання Адольфа Гітлера й Еви Бравн; 4) лист Мартина Бормана до адмірала Деніца, якому передано два перші вище згадані документи; 5) три фотографії, з яких 2 представляють правдоподібно Еву Бравн, а третя якогось невідомого юнака у віці 12 літ; 6) документ подорожі, датований 16 травня 1945, виставлений для Вільгельма Цандера, СС-штандартенфюрера і водночас ад'ютанта Мартина Бормана.

За вказівками британської контррозвідки знайдено Цандра в селі Тегернзе, біля Бад Тельц. Цандер переховувався під прізвищем Павстін. В домі родички, Павстінової приятельки знайшли органи 3 америк. армії валізку, в якій були всі вищезгадані документи. Всі вони мають дату 29 квітня 1945 р.

Покищо подано до загального відома тільки уривки з них.

Так, наприклад, пише Борман до Деніца: «З уваги на те, що майже всі наші дивізії вийшли з ладу, наше становище виглядає безнадійним». І далі: «Вчора ввечері фюрер продиктував свій політичний тестамент».

У своєму приватному тестаменті висловлює Гітлер свою останню волю, що його тіло і тіло його дружини Еви Бравн мають бути негайно спалені. Гітлер заявляє, що він одружився з Евою Бравн після того, як вона рішила ділити з ним долю в обложеному Берліні.

У своєму політичному тестаменті визначив Гітлер членів нового німецького уряду і дав їм доручення «продовжувати війну всіма засобами».

Свідками політичного і приватного тестаментів А. Гітлера були: Мартин Борман, др. Йосиф Геббельс і фон Бельов.

До публічного відома подано також той уривок Гіглерового тестаменту, в якому він намагається скинути з себе відповідальність за світову війну 1939-45 р.

Із знайдених документів виявляється, що Гітлер наказав своїм підвладним покинути Берлін і далі вести боротьбу поза столицею Німеччини.

З свідоцтва вінчання виявляється, що свідками вінчання Гітлера з Евою Бравн були др. Геббельс і Борман та що Ева Бравн народжена 6 лютого 1910 р. в Мюнхені і жила в тому місті по Вассербюргештр. 12.

Треба сподіватися, що проголошення цілости знайдених документів принесе ще не одну ревеляцію.

ЧЛЕНИ СВІТОВОГО СОЮЗУ ПРОФЕСІЙНИХ СПІЛОК ВІДВІДАЮТЬ НІМЕЧЧИНУ

Гамбург. Британська військова влада видала дозвіл визначнішим професійним спілкам Великої Британії, Советського Союзу, США, Франції, Голяндії та Чехословаччини на відвідини британської окупаційної зони в Німеччині. Аліянтська Контрольна Рада мабуть дозволить поширити ці відвідини на советську, американську й французьку окупаційні зони. Ці відвідини запропоновано на першому світовому конгресі професійних спілок у Парижі. Делегація, що прибуде до Німеччини, буде цікавитися проблемою професійних спілок та питанням праці у Німеччині.

НАРАДИ ПРО ЗЛИТТЯ ДВОХ НІМЕЦЬКИХ ПАРТІЙ

Берлін. Центральне керівництво соціял-демократичної партії Німеччини та центральний комітет комуністичної партії Німеччини підчас нарад у Берліні ухвалили створити спеціяльну комісію, що має підготувати злиття цих обох партій в одну. Як повідомляє «Міттельбайеріше Цайтунг», ці постанови, в наслідок різних обставин у різних окупаційних зонах, мають лише практичне значення для Берліну та советської окупаційної зони.

ПРОЦЕС ВОЄННИХ ЗЛОЧИНЦІВ У ЛЕНІНГРАДІ

Ленінград. В Ленінграді на військовім суді почався процес проти чотирьох офіцерів та сімох вояків колишньої німецької армії, яких обвинувачують в масових мордуваннях та інших злочинах, що вони їх вчинили в ленінградській області підчас німецької окупації. Дев'ять обвинувачених признали себе винними.

З Бремена до Ню-Иорку

попливуть кораблі з іміграннтами

Вашінгтон. Незабаром мають приїхати з США до Европи три американські високі урядовці, щоб приспішити та технічно підготувати реалізацію інструкції президента Трумена в справі допущення втікачів, що знаходяться в Німеччині, на американський континент.

Ці три високі урядовці — це іміграційний комісар Вуд Карузі, шеф паспортового відділу міністерства закордонних справ США Говард К. Треверс та один з вищих урядовців американської служби здоров'я др. Ральф Вільямс. Іміграційна акція має бути найперш переведена в американській зоні Німеччини. Уряди, що видаватимуть візи, мають бути по змозі якнайскорше відкриті у Франкфурті, Штутгарті, Мюнхені, Бремені, Гамбурзі та Берліні.

Транспорти іміґрантів до США мають відбуватися щомісячно двома пароплавами, що відпливатимуть з пристані у Бремені до Ню-Йорку. За переведення цієї акції має бути відповідальним правний відділ іміграційної та натуралізаційної служби США. Цей відділ справджуватиме також колективну громадянську приналежність організацій. Міністерство війни, зокрема таємна служба американських окупаційних військових частин контролюватиме кандидатів на іміґрантів за принципом політичним, щоб виключити націстів та інший небажаний елемент.

УВАГА!

Хто має українську машинку до писання та погоджується передрукувати на восківках у себе вдома підручники, просимо заявити Видавництву «Слово», (10 бльок, нім. 205).

ГЕНЕРАЛ МИХАЙЛОВИЧ ПЕРЕХОВУЄТЬСЯ В ГОРАХ

Як повідомляє кореспондент американського часопису «Старс енд Страйпс» Артур Ноєс, у Югославії, в горах на північ від Білгороду, переховується генерал Михайлович, прихильник югославського короля, з вірним йому військом, що нараховує 60—70 тисяч осіб. Це військо має добрі сховища та співпрацює з населенням, що ставиться прихильно до короля. Діяльність Михайловича обмежується тепер незначними терористичними актами та саботажами. Генерал Михайлович сподівається, що до нього війська, яке є тепер в його розпорядженні, весною приєднаються маси, і він зможе викликати в Югославії революцію й усунути уряд Тіта. Сам Михайлович заявив, що він не має спеціяльних політичних переконань, але є вояком, який залишився вірним королеві Петрові.

ЗНОВУ НЕСПОКІЙ У ПАЛЕСТИНІ

Ерусалим. Як повідомляє «Асошіейтед Прес», в наслідок заворушень, 27 грудня м. р. в Палестині заарештовано близько 2000 жидів, яких вміщено до таборів для переслухання. Таких масових арештів у Палестині ще не було ніколи.

ЖИДІВСЬКИЙ КОНГРЕС

Мюнхен. В Мюнхені 20 січня п. р. відбудеться конгрес жидів, що перебувають в американській окупаційній зоні Німеччини.

Permitted by authority of Military Government, November 1945

Редагує Колегія. — Видає Спілка «Українське Мистецтво». кооператива з обм. порукою в Регенсбурзі. — Адреса Редакції і Адміністрації: Регенсбург, Оселя, бльок 10, м. 205.

Satz und Druck: Mittelbayerische Zeitung, Regensburg, Kumpfmühler Straße 11

Ціна 50 пф.

„The Word" - Ukrainian Weekly

СЛОВО

УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖНЕВИК

Рік II. Регенсбург, неділя 20 січня 1946 Ч. 3. (10)

Міжнародній парлямент радить

Пленарні збори Організації Об'єднаних Народів у Лондоні

Лондон. Перші пленарні збори Орг. Об'єднаних Народів почались 10 січня у вестмінстерській палаті в Лондоні. Збори відкрив голова підготовчого комітету, **колумбієць Др. Едуардо Зулюста Ангель**, у присутності делегатів 51 країн, охоплених Організацією Об'єднаних Народів. **20 міністрів закордонних справ** та кільканадцять прем'єрів взяло участь у цьому засіданні.

Завдання та проблеми, над розв'язанням яких працюватимуть збори, поділені на три групи: 1. Організаційні справи Об'єднаних Народів та створення відповідних органів організації, 2. Особливі питання, доручені Організації Об'єднаних Народів, як, наприклад, контроля атомової енергії і 3. Пекучі актуальні справи, внесені поодинокими членами організації для розгляду чи полагодження.

В навечір'я конференції **король Юрій VI.** дав банкет для голів делегацій 51 держави. На цьому банкеті виголосив король привітальну промову до запрошених гостей та побажав доброго успіху для Об'єднаних Народів.

Після відкриття пленарного засідання Д-ром Ангелем, забрав голос **британський прем'єр К. Етлі**, який, подякувавши Др. Ангелеві за його працю як голови підготовчого комітету, привітав усіх учасників зборів. Прем'єр Етлі звернув увагу учасників зборів на вагу їхнього завдання, зазначаючи, що «Організація Об'єднаних Народів мусить стати вирішним чинником закордонної політики», а завданням організації є закріпити засобами сили панування права і ладу, звільнити людство від страху і злиднів. Свобода одиниці в державі є передумовою свободи народу в світовій спільноті народів. Ізолюватись від цієї збірноти — це означає в добу атомової бомби небезпеку і неповність. Щоб урятувати світ від занепаду цивілізації, мусимо зуміти охопити контролею силу атомової бомби. «Без суспільної справедливости й безпеки немає справжньої основи миру» — сказав Етлі. Свою промову закінчив британський прем'єр словами: «Нашою остаточною метою не є тільки унеможливлення війни, але ще більш — створення світу безпеки і свободи, такого світу, в якому панують справедливість і моральні закони. Ми мусимо і будемо мати успіх».

Після промови прем'єра Етлі, вибрали збори на голову конференції бельгійського міністра закордонних справ **Поля Анрі Спака**. Міністер Спак відкрив перше ділове засідання пленарних зборів наступного дня, 11 січня, промовою, вступ якої присвятив пам'яті покійного президента США Рузвелта.

На пополудневому засіданні дня 11 січня вибрали збори сім віцепрезидентів з представників **США, Англії, СССР, Франції, Китаю, Південної Африки та Венецуелі.**

На чергових засіданнях вибрали збори **голів комісій.** Головою політичної комісії і комісії безпеки обрано **Дмитра Мануїльського**, комісара закордонних справ Української Советської Республіки, головою господарсько-фінансової комісії обрали збори члена польської делегації **Вацлава Кондерського**, головою повірничої комісії — уругвайського посла в Лондоні **Д-ра Роберта Е. Мечішіна** і головою суспільної комісії — прем'єра Нової Зеляндії **Петра Фразера.**

На одному з останіх засідань зборів устійнено склад **Ради Безпеки**, до якої входять наслідком виборів, крім постійних представників США, Великої Британії, СССР, Франції і Китаю — непостійні делегати Бразилії, Австралії, Польщі, Египту, Мексика і Голяндії. Поки тривали вибори до Ради, один з советських делегатів, амбасадор СССР у США Громико, висловив думку, що цим виборам мають передувати доклади обговорювання кандидатів. Проти цієї пропозиції виступили США, Велика Британія і ряд інших держав. Рада Безпеки має обійняти справи міжнародних конфліктів та створення комісії для контролі атомової енергії. Проблема вступу дальших держав до Організації Об'єднаних Народів належатиме компетенції Ради Безпеки.

З колишніх невтральних країн неприсутні на цих зборах: Швеція, Португалія, Еспанія, Швайцарія і Фінляндія. Слід припускати, що за якийсь час ці країни заявлять про своє бажання вступити в члени Організації.

У зв'язку з тим, що ще перед початком цих зборів заключено мирові договори — британсько-сіямський та російсько-фінський, запропонувала Велика Британія зробити приготування до мирового договору з Італією.

ХТО МИ?

Напровесні мин. року військо демократичних країн завдало нищівного удару т. зв. третьому райхові, який робив замах на европейський та африканський континенти. Розбишацтву гітлерівської Німеччини був покладений край, і мільйони українських робітників відразу опинилися в іншому правному, матеріяльному й моральному стані. Військо та органи опіки демократичних країн огріли нас, дали нам змогу відчути, що ми люди, а не тварини, як то нас трактували німці.

Незабутні соняшні дні провесни 1945 р.! В ці дні з сотень тисяч українських рук спали кайдани, розчинились залізні брами в'язниць і концентраків, мільйони українців рвали колючі дроти осоружних таборів і справляли свято визволення. Потім значна частина українських людей виїхала до батьківщини, друга частина, — безддержавні, перебуває й далі на чужині, користуючись охороною демократії та опікою допомогових організацій Спол. Держав Америки та Великобританії.

Констатуємо ці факти, щоб усвідомити собі правні й моральні основи нашого буття. Нас боронить демократичний закон, який шанує право людини й громадянина, право жити там, де нема переслідувань і кари за релігійні, ідеологічні й політичні переконання, де нема загрози життю кожної чесної людини.

Проте, ми іноді зазнаємо безпідставних закидів, обвинувачень і підозр з боку зловорожих людей, які хочуть нас очернити, оклеветати нашу високу мету та чесні наміри. Коли чуємо закид вулиці, проходимо повз, бо годі чекати від несвідомих людей об'єктивного посудження. Але недавно ми почули закид з урядової трибуни тієї країни, яка завдала нам в останні роки найбільше шкод і понижень. Тільки зловорожа людина може висловити закид, **що серед нас є прихильники гітлеризму чи його безглуздої системи.**

Наша країна і народ недавно були жертвою хижого німецького імперіялізму. Підступною пропагандою й збройною силою німецький хижак завоював був нашу землю й настановив жорстокий режим гестапівських посіпак. Німецькі фашистівські орди брали наше добро, забирали машини з фабрик, брали живий і мертвий інвентар у містах і селах, а голодовою смертю загрожених людей спочатку зманювали, потім живосилом брали й вивозили на тяжку працю до Німеччини. Оточували військом села, майдани й базари міст та брали в неволю на примусові праці в копальнях, фабриках і полях.

Гітлерівська Німеччина та завойовані країни **становили велетенський суцільний концентраційний табір**, де всіх чужинців морили голодом, де їжу давали таку, що худоба відверталася від неї. Ми заздрили німецьким собакам, до яких було стільки приязні й дбайливости у місцевого населення, а до чужинців — ненависть і зневага. Нам нашили на груди значок «Ост», що був тавром і підставою для німецьких посіпак знущатися над нами нелюдськими способами. Всі страхіття, яких ми зазнали, розкриває тепер судовий процес у Нюрнберзі, та не всі винуватці там сидять. Багато з них і досі гострять зуби, щоб помститися при першій нагоді. Фактом є, що серед німецького населення дуже багато прихильників гітлерівського тоталізму. Натомість немає сумніву, що серед інших народів таких прихильників немає й не може бути. Тільки безглузді люди можуть твердити, що серед поневолених раніше гітлерівською Німеччиною народів є прихильники колишнього режиму. Ні, серед нас не може бути прихильників системи, яка несла людству згубу та справжнє рабство, а наша країна побачила страшне обличчя фашизму й палає ненавистю до нього та є непримиренним ворогом всякого тоталізму й насильницького режиму. Закид про співробітництво — демагогічний закид. Всі завойовані народи «співробітничали». Їх виловлювали, мов звірів, і змушували до праці. В концентраційному таборі, яким була тоталітарна Німеччина, всі мусили працювати. Інтелігенцію брали й змушували виконувати чорну працю робітників і селян теж. Над усіма була палиця примусу, це кожен знає, біль від неї ще не встиг переболіти, фізичні або моральні синяки ми й досі на своїм тілі носимо.

Мовляв: «Чом не йшли в повстанці?» Ішли, багато йшло, але всі йти не могли. Ми стояли перед обличчям сильного ворога, який безглядно нищив все по дорозі до своєї ганебної мети. Кожен народ шукав способів боронити своє життя та вживав різної до цього тактики. Одні відразу зрозуміли зміст тоталізму, інші збагнули його пізніше, коли почали палити села, мордувати й насилувати, грабувати й вивозити до Німеччини майно та людський ясир...

Не загальниками треба орудувати, коли хтось хоче когось обвинувачувати, а вглибитися в суть справи. Ніхто собі зла не бажає, проти себе не йтиме. Тільки темні та злочинні елементи можуть шкодити своєму народові, своїй громаді, своєму сусідові. Від політиків і тих, які роблять закиди, ми вимагаємо вглиблення до змісту соціяльно-історичного процесу, а не поверхового посудження, що, звичайно, роблять ляйки. «Співпрацювали», повторюємо, всі народи і то різно: по своєму — чехи, по своєму поляки, українці, литвини, білоруси... і по своєму мадяри, румуни, фіни... Українське «співробітництво» виявлялось і в діях Української Повстанської Армії, і в жертвах концентраційних таборів, і відбувалося воно під палицею гітлерівських посіпак...

Активні сини народу нашого, хоробрі вояки УПА збройно виступили проти німецького завойовника й завдали йому дошкульних ударів. Гітлерівський режим настільки безглуздо себе поводив на завойованих землях, що викликав тільки ненависть і обурення серед місцевого населення різних країн. І справді дивовижно тепер чути від когось закид немов би той всіма проклятий ре: им має серед чужинців прихильників. Що такий закид значить? Що це? Непоінформованість, демагогія чи провокація?

Ще часом чути закид, що немов би чужинці об'їдають цю країну. І цей закид позбавлений всякої підстави, бо мільйони українських і інших робітників не діставали майже ніякої заробітної платні за важку примусову кількарічну працю. Ми вклали свою працю в народне господарство країни, яка тепер є тимчасовим місцем нашого осідку. Маємо повне моральне право тут жити й харчуватися, бо ця країна нам ніколи не поверне того, що від нас узяла. Мільярди трудоднів нашої робочої сили та мільярди марок нашого добра, які вивозили протягом років з нашої батьківщини.

Від політичних діячів демократичних країн маємо право вимагати, щоб нас уважали тими, ким ми справді є, щоб нашого завдання й мети не перекручували та не приписували нам властивостей, яких ми не маємо, щоб нашу визвольну ідею шанували, як то велить демократичний звичай та вимагає пошани до прав людини й громадянина. Ми не маємо зерна неправди за собою. Бо для себе й для свого народу бажаємо тільки того, що вже мають інші вільні народи, ми бажаємо здійснення гасел, які красномовно висловив президент Спол. Держав Америки Трумен у своїй промові до країн і народів світу:

«Віримо в остаточну відбудову суверенних прав та самовизначення всіх народів, що втратили суверенність в наслідок насильства».

Зловорожі підозри ми рішуче відкидаємо, вважаючи їх наклепом. Ми переконані зо твердимо, що серед українців немає фашистів та прихильників тоталізму, бо від цієї системи український народ найбільше потерпів та на боротьбу з ним віддав найбільше жертв. З повною відповідальністю ми заявляємо, що серед українців немає жодного свідомого громадянина, який би не ставився вороже до нацистівських кривавих експериментів на нашій землі. Наш народ на своєму тілі випробував тоталістичні системи і ніколи до них не матиме приязні.

Дм. Сінч.

Балканські справи

ПРЕЗИДЕНТ ТРУМЕН ПРО ВИЗНАННЯ УРЯДІВ БАЛКАНСЬКИХ ДЕРЖАВ

Вашінгтон. Підчас пресової конференції президент Трумен на запит, як поставляться США до визнання румунського й болгарського урядів, якщо не буде загарантоване переведення вільних виборів, відповів, що уряд США не має на думці визнати ці уряди, коли не буде загарантоване переведення вільних та позбавлених якогось впливу виборів. На дальший запит представників преси, чому уряд США визнав теперішній югославський кабінет, хоча югославські вибори не були вільними та не віддзеркалювали незалежної думки народу, президент Трумен відповів: «Визнання Югославії було умовне й надалі також розглядатиметься як умовне. В сучасних обставинах визнання югославської республіки було конечним. Уряд США приглядається на пакращання ситуації в Югославії».

В БОЛГАРІЇ ЩЕ НЕ ДОСЯГНЕНО ПОРОЗУМІННЯ

Лондон. Заступник комісара закордонних справ СССР Вишинський, перед виїздом до Лондону, виїхав з Болгарії до Москви, щоб одержати там інструкції в справі лондонської конференції Організації Об'єднаних Народів та балканського питання.

Після того, як відвідав Вишинський Болгарію, болгарський міністер закордонних справ заявив, що досі ще в питанні про поширення болгарського уряду не досягнено ніяких позитивних реаультатів.

СТАНОВИЩЕ В ГРЕЦІЇ

Атени. Греція переживає далі неспокійні часи. В багатьох містах триває страйк різних працівників. Коаліція лівих партій — комуністів і соціялістів ЕАМ — жадає від регента архиепископа Дамаскіноса призначення нового уряду, до складу якого мали б увійти всі партії, в тому числі п'ять комуністів і соціялістів. Урядові завдають також клопоту й праві партії. Крило ліберальної партії з кол. прем'єром Софоклом Венізелосом склали коаліцію з правою партією вірних королеві популістів та дрібними консервативними групами. Метою цієї коаліції є створити уряд без представників ЕАМ. Коаліція жадає негайного переведення виборів за принципом більшости та до виборчої кампанії хоче виступити зі спільною листою.

Англійський уряд заявив представникам теперішнього уряду в Греції, які прибули до Лондону по одержання допомоги від Англії на відбудову грецького господарства, що Англія зацікавлена врятувати Грецію від господарської катастрофи. Але фінансової допомоги ще мало, щоб не допустити в Греції до катастрофи. Потрібно ще перебудувати господарчу систему Греції та наново організувати адміністративний апарат, військо та поліцію, які мали б бути незалежними від партійно-політичного впливу. Одночасно в Лондоні спростовано поголоски, нібито з'єднання між популістами і іншими партіями наступило на бажання британських кіл. Теперішній грецький уряд має тепер, як і раніше, повну підтримку Великої Британії.

ПОВАЖНА СИТУАЦІЯ У МАДЯРЩИНІ

Будапешт. В одній з промов мадярський прем'єр заявив, що Мадярщина знаходиться в дуже поважній ситуації та мусить перетривати тяжку половину року. В переходовому часі будуть потрібні дальші заходи. Незначні харчеві запаси, що їх ще має Мадярщина, будуть рівномірно поділені, без уваги на чий-будь приватні інтереси.

АЛЬБАНІЯ — РЕСПУБЛІКА

Тірана. Новообрані альбанські конституційні збори 11 січня проголосили Альбанію республікою та детронізували короля Ахмеда Зогу. Дні 11 і 12 січня будуть у майбутньому альбанськими національними святами. Після проголошення республіки в столиці держави — Тірані — відбулися великі маніфестації населення. Останній альбанський король Ахмед, після несподіваного нападу Мусоліні на Албанію на Великдень 1939 р., виїхав до Лондону, де живе і по сей день.

ДО ЧИТАЧІВ І ПЕРЕДПЛАТНИКІВ!

Подаємо до відома громадянства, що надалі Видавництво передплати на тижневик «Слово» не прийматиме.

За внесену передплату Видавництво надішле інші видання, які приблизно відповідатимуть вплаченій сумі.

Тижневик «Слово» продаватиметься лише на оселі в Регенсбурзі.

Дирекція Видавництва

ЩО? ДЕ? КОЛИ?

* Британійський король Юрій VI нагородив колишнього прем'єра Вінстона Черчіля найвищим англійським орденом.

* Генерал де-Голь загрозив уступленням, якщо б французькі конституційні збори відмовились затвердити відповідні кредити на національну оборону.

* Франція визнала новий югославський уряд.

* Совєтський посол у Вашінгтоні Андрій Громико заступатиме Совєтський Союз у далеко-східній аліянтській контрольній комісії, створення якої ухвалено на московській конференції.

* Головна квартира британійських окупаційних військ в Японії буде знаходитися в місті Хірошімі.

* Округа Кельн—Аахен, не зважаючи на перебування там бельгійських військ, буде далі знаходитися під британійською контролею. Окремої бельгійської підзони в Німеччині не буде.

* Американським воякам дозволено клопотати про дозвіл на шлюб з австрійячками.

* Фінський президент Густав Маннергайм після прибуття до Гельсінок тяжко захворів.

* До Китаю прибув перший транспорт товарів УНРРА, що складається з харчевих продуктів, одягу й ліків вагою на 100.000 тон.

* Міністерство закордонних справ США повідомило про встановлення дипломатичних зносин з Сіямом.

* В Копенгагені в першій половині січня відбулася перша після війни конференція міністрів закордонних справ трьох скандинавських держав.

* До Великої Британії прибула група німецьких знавців корабельного будівництва, які працюватимуть в конструкційному бюрі одного з найбільших британійських доків.

* Шведські вчені винайшли субстанцію, що вбиває мікроби сухот. Цей винахід може мати епохальне значення.

* Вперше в історії папа іменував кардиналом китайця, відомого католицького епископа Лю-Пі.

* В США помер відомий американський письменник Теодор Драйзер.

* Польський уряд видав розпорядження про націоналізацію важливішої промисловости. Власникам її, якщо вони не є німцями або не співпрацювали з німцями, буде виплачене відшкодування.

* Вісім членів британійського парляменту відбувають тепер подорож по Німеччині.

* Генерал Мек Нерні повідомив, що американські військові сили в Европі до 1 квітня будуть зменшені з 616.000 на 300.000.

* Допомоговий комітет шведського червоного хреста прибув до Гамбургу та до Рурської области, щоб заопікуватися там німецькими дітьми, постачаючи їм харчі та одяг.

* Військове правління в Баварії дозволило німецькій соціял-демократичній партії та християнсько-соціяльній унії поширити діяльність на цілу Баварію.

* В США засновано американський комітет для допомоги німецьким дітям та бідним особам.

* Промисловий відділ американського військового правління видав розпорядження про знищення 28 фабрик літаків у Баварії.

* В січні та лютому має прибути з США для Німеччини від 100.000 до 150.000 тон різних харчевих продуктів.

* 11 січня страчено кол. мадярського прем'єра Бартоші.

* Еспанський наслідник трону Дон Жуан прибув до швайцарського курорту Гетааг, де перебуває також бельгійський король Леопольд.

* Колишній англійський король Едуард VIII, після кількаденного побуту в Англії прибув до Парижу.

* Англійська влада звільнила решту інтернованих підчас війни цивільних німців, які повернуться тепер до Німеччини.

ПЕРЕСЕЛЕННЯ НІМЦІВ З ПОЛЬЩІ

Варшава. Варшавське радіо повідомляє, що почалося переселення півтора мільйона німців з Польщі до британійської зони. На конференції між Великою Британією, СССР та Польщею ухвалено зорганізувати потрібні транспортові засоби, щоб можна було перевезти місячно 120.000—150.000 осіб до британійської зони.

ВИСЕЛЕННЯ НІМЦІВ З ЕСПАНІЇ

Мадрид. Виселення німецьких дипломатичних агентів з Еспанії почнеться в лютому. В Еспанії перебуває близько 12.000 німців. Аліянти в першу чергу зацікавлені виселенням 1000 осіб, що працювали на дипломатичній службі та Гестапо, та біля 1600 колишніх німецьких військових, які з південної Франції втекли через еспанський кордон.

Винищення слов'ян було метою війни на сході

З нюрнберзького процесу

Нюрнберг. 2-го січня 1946 року почав знову свої праці Міжнародній Трибунал у Нюрнберзі, перед яким відповідають за свої злочини головні націстські провідники на чолі з Германом Ґерінгом. Головний представник американської прокуратури в нюрнберзькому процесі Роберт Джексон заявив, що, на його думку, нюрберзький процес потриває до кінця квітня 1946 р.

Досі в нюрнберзькому процесі — після його різдвяної перерви — слово мають прокурори. В перших днях січня ц. р. обвинувачі зачитували документи проти керівника гестапо і СД — Кальтенбруннера, який є хворий і далі перебуває в лікарні. Суд відхилив пропозицію оборонця підсудного, щоб відстрочити справу проти Кальтенбруннера на час його недуги. Виявляється, що Кальтенбруннер видав м. ін. наказ вбивати аліянтських полонених. Одним з головних злочинів Кальтенбруннера — це переслідування жидів і церкви.

Після обвинувачення проти Кальтенбруннера, нюрберзький трибунал допитував кількох свідків, генералів поліції та зброї СС і оберґрупенфюрерів СС, зізнання яких були важким обтяжувальним матеріялом проти всієї націстської організації і які підтверджували зачитані зізнання інших свідків про вбивства аліянтських полонених націстами. Із зізнань цих свідків виявляється, що Кальтенбруннер був радикальніший, ніж Гіммлер. Один з оборонців, др. Кубушок, запитав одного з цих свідків, генерала поліції Олендорфа, чи свідкові щонебудь відоме про те, що підсудний Шпер підготовляв атентат проти Гітлера в лютому 1945 р. Свідок відповів, що про це він нічого не знає.

З черги прийшли до слова прокурори з обвинуваченням проти Німецького Генерального Штабу і Верховного Командування Німецьких Збройних Сил. Зачитано м. ін. заяву генерала Бльомберґа, який сказав, що німецькі генерали не мали ніякої підстави вести опозицію проти Гітлера, бо він робив саме те, чого вони хотіли і про що мріяли.

Разом з обвинуваченням проти німецького генштабу інші прокурори розгортали докладно справу утисків католицької та евангелицької церкви в Німеччині і взагалі справу переслідування церкви в зайнятих німцями землях підчас останньої війни. Підсудний Франк дуже обтяжений переслідуванням церкви в Польщі. З двох тисяч польських священиків т. зв. Вартегау тільки декілька залишилося на своїх місцях, а цілі сотки вже в жовтні 1941 року опинилися в Дахав.

Один з дальших свідків СС-оберґрупенфюрер Бах-Зелевскі, що говорив про боротьбу німців з партизанами, заявив, що ціллю війни на сході було, між іншим, зменшення, тобто винищення 30 мільйонів слов'янського населення.

Після обговорення Гітлерової книжки «Моя боротьба», яку британійський прокурор назвав «пляном націонал-соціялістичного наступу», прокурори в нюрнберзькому процесі виголосили обвинувачення проти кожного підсудного зокрема. Першим був Ґерінг, якого названо «націонал-соціялістом ч. 2». Після нього прийшов на чергу Ріббентроп, потім Кайтель, Йодль, Розенберг, Шахт, Штрайхер.

Атомова бомба

ОХОРОНА ПЕРЕД ВИБУХОМ АТОМОВОЇ БОМБИ

Льос Алямос. В ляборатор'ї в Льос Алямос ідуть дальші досліди над атомовою енергією. Директор дослідчого закладу над атомами в Мангатані ствердив, що охороною перед експлозією атомової бомби можуть бути сховища кілька сот метрів під землею.

ЧИ СОВЄТСЬКИЙ СОЮЗ МАЄ АТОМОВУ БОМБУ?

Др. Рафаель Арматтос, директор одного з дослідних закладів антропології та біології в північній Ірляндії, заявив, що Росія зробила відкриття атомової бомби, яка є багато кращою від американської. Др. Арматтос твердить, що цю інформацію він має від своїх співробітників, які мають зв'язки з російськими вченими. Він каже далі, що російська атомова бомба має величину тенисового м'яча. Вона була випробована російськими вченими та має поземе вибухове діяння на 85 км. та діяння вгору більш як на 10 км. Др. Арматтос твердить далі, що винайдено цю бомбу за допомогою німецьких вчених, які опинились в російському полоні.

Президент Трумен підчас останньої пресової конференції не оминув цієї поголоски та заявив, що він не має жадних інформацій, з яких можна було б зробити висновок, що Совєтський Союз винайшов атомову бомбу. Він не має ніякої підстави вірити в те, що Совєтський Союз має атомову бомбу.

ЛІЗЕ МАЙТНЕР ПРО НЕБЕЗПЕКУ АТОМУ

Ню-Йорк. Визначний експерт в питаннях атому, 67-літня природниця проф. Лізе Майтнер, недавно спростувала побоювання, які виникли з відкриттям атомової енергії. На думку проф. Майтнер, атомова енергія не може спричинити тривалих гігантичних експльозій. Наша планета не є зовсім загрожена тим, що людин тепер в стані контролювати атомову енергію. Вона підкреслила далі, що тепер багато дорожче буде використовувати у мирному господарстві атомову енергію замість бензини або вугілля. Очевидно треба буде ще кілька десятиліть, щоб спромогтися експльозію «освоєної» атомової енергії зробити корисною для практичних цілей.

Мир у Китаї

Чунгкінг. В Китаї закінчилася громадянська війна. В Чунгкінгу, після кількагодинного засідання з амбасадором США генералом Маршалом, китайські комуністи й національний уряд видали спільний комунікат, в якому зазначають, що вони дійшли порозуміння в основних питаннях. Китайський центральний уряд та верховне командування комуністичної армії видали також розпорядження про негайне припинення усіх бойових дій у Китаї.

Генералісимус Чан-Кай-Шек негайно, як тільки набув чинности договір про припинення боїв, повідомив про постанову уряду визнати усі політичні партії, звільнити усіх політичних в'язнів та впровадити місцеве самоврядування.

Наказ про припинення боїв видали спільно Чан-Кай-Шек та провідник комуністичної партії Мао-Тсе-Тунг. На підставі цього наказу негайно припинено всяке пересування військових частин.

З подій у Німеччині

АРЕШТОВАНО АД'ЮТАНТА ГІТЛЕРА

Берлін. Офіцери британійської польової жандармерії заарештували у Годесберзі Ніколяуса фон Бельова, який від 1933 року був ад'ютантом Гітлера. Бельов, що разом з Борманом і Геббельсом підписав приватний тестамент Гітлера, переховувався досі під чужим прізвищем.

ГЕНЕРАЛ МЕК НЕРНІ ЖАДАЄ УСТАЛЕННЯ НІМЕЦЬКИХ ЗАХІДНІХ КОРДОНІВ

Лондон. Як повідомляє паризький кореспондент «Таймс-у», американський головнокомандувач у Німеччині генерал Мек Нерні домагається скорішого усталення західніх кордонів Німеччини.

НЕ БУДЕ ЗЛИТТЯ СОЦІЯЛ-ДЕМОКРАТИЧНОЇ Й КОМУНІСТИЧНОЇ ПАРТІЇ В НІМЕЧЧИНІ

Франкфурт. Конференція соціял-демократичної партії в американській зоні, що відбулася у Франкфурті, абсолютною більшістю голосів прийняла резолюцію проти об'єднання в даний момент з комуністичною партією. Таку саму постанову ухвалили німецькі соціял-демократи в британійській зоні.

АМЕРИКАНСЬКА ОКУПАЦІЙНА ПОЛІЦІЯ В АВСТРІЇ ТА НІМЕЧЧИНІ

Франкфурт. Генерала Л. Траскотта, командувача третьої американської армії, уповноважено зорганізувати американську окупаційну поліцію в американських окупаційних зонах Австрії та Німеччини. Вона буде складатися з 38.000 осіб, головним чином американських вояків, які виявили бажання далі служити в Европі, та співпрацюватиме з американською військовою та німецькою поліціями.

КАРА СМЕРТИ ЗА ТРИМАННЯ ЗБРОЇ

Берлін. Аліянтська Контрольна Рада видала розпорядження про конфіскату всієї зброї й амуніції в окупаційних зонах Німеччини. Хто буде мати зброю, той буде засуджений на кару смерти. Розпорядження дозволяє носити зброю лише німецькій поліції.

ЗНАЙДЕНО 30.000 НАЦІСТСЬКИХ ФОТОГРАФІЙ

Нюрнберг. В одному з мюнхенських гаражів знайдено 30.000 націстських фотографій, серед яких є світлини пожежі райхстагу, мюнхенських розмов та багато інших, що мають велике внутрішньо- і зовнішньополітичне значення.

ЗНОВУ ЗАГОСТРЕННЯ ПЕРСЬКОЇ КРИЗИ

Тегеран. В центральній перській провінції Езд, на південь від столиці держави Тегерану, повстало нове вогнище неспокою. Як повідомляють з Москви, неспокій виник в наслідок домагання «народньої» партії, щоб усунути судових урядовців та інших місцевих можновладців, які досягли успіху на виборах і дісталися на свої пости підкупом або застосуванням сили. Московське радіо повідомляє, що загострення кризи перського кабінету в наслідок димісії дальших міністрів може привести до димісії усього перського кабінету міністрів.

ВИБОРИ В СССР

Москва. 10 лютого в усьому Совєтському Союзі відбудуться вибори до Верховної Ради СССР. В усіх виборчих округах відбуваються численні збори, на яких вітають кандидатів. Кандидатури Сталіна і Молотова виставлені в московській виборчій окрузі.

УСТАЛЕННЯ КОРДОНІВ БАЛТІЙСЬКИХ ДЕРЖАВ

Лондон. На підставі совєтського закону про виборчі округи офіційно усталено кордони балтійських держав Литви, Латвії та Естонії. Чи США та Велика Британія визнають цей новий стан балтійських держав, ще не відомо.

ДОПОМОГА УНРРА ДЛЯ УКРАЇНИ ТА БІЛОРУСИ

Лондон. УНРРА призначила 240 мільйонів долярів на допомогу Українській ССР та Білоруській ССР. Відділи УНРРА будуть зорганізовані в Києві та Мінську.

РЕПАТРІЯЦІЙНУ УМОВУ ВИКОНАНО НА 65 ВІДС.

Варшава. Польський маршал Жимерскі на засіданні Крайової Народньої Ради заявив, що умову про обопільну репатріяцію з Українською ССР виконано на 65 відс. Виселення українців з Польщі не закінчено до настання зими через діяльність озброєних банд.

ПОЛІТИЧНИЙ АТЕНТАТ У КАЇРІ

Каїр. В центрі Каїру дві невідомі особи тяжко поранили стрілами з револьверів колишнього египетського міністра фінансів Аміна Осмака Пашу, який незабаром помер від ран. Атентат має політичний характер. Атентатчикам, не зважаючи на негайну погоню за ними, вдалося скритися.

ІБН САВД В ЕГИПТІ

Каїр. Арабський король Ібн Савд прибув на відвідини до Египту. Його сердечно зустрів египетський король Фарук та супроводив від Суецу до Каїру. Ібн Савд, відвідуючи Египет, вдруге виїжджає зі своєї батьківщини. Перший раз він залишив Арабію, щоб зустрітися на Середньому Сході з президентом Франкліном Рузвелтом та Вінстоном Черчілем, які верталися з кримської конференції.

МИРОВИЙ ДОГОВІР МІЖ АНГЛІЄЮ Й СІЯМОМ

Сінгапур. В Сінгапурі підписано мировий договір між Великою Британією і Індією, з одного боку, і Сіямом, з другого. На підставі цього договору Сіям зобов'язався признати за британійцями її території в північній Малаї і Бірмі, виплатити відшкодування за британійські втрати в Сіямі, брати участь в заходах безпеки Об'єднаних Народів у південно-східній Азії, брати участь в міжнародній контролі розподілу рижу та передати 1,5 мільйони тон рижу тим округам, що особливо його потребують в наслідок агресивної японської війни та інше.

Підписанням англійсько-сіямського мирового договору єдина незалежна держава в південно-східній Азії знову одержала свою самостійність.

БОЇ З СИЦИЛІЙСЬКИМИ СЕПАРАТИСТАМИ

Рим. Як повідомляє італійська пресова агенція, біля Мессіни італійські військові і поліційні частини знищили групу сицилійських сепаратистів. Підчас бою вбито щонайменше 80 сепаратистів та велику кількість взято в полон.

ВИРІЗКИ З ПРЕСИ

Елінор Рузвелт

«Ді Нойе Цайтунг» представляє своїм читачам велику громадянку США, вдову пок. президента Франкліна Делано Рузвелта — Елінор Рузвелт. Автор статті, згадуючи свою зустріч з панею Рузвелт на його відчиті у дівочій колегії у Васар (стейт Ню-Йорк) 1941 року, змальовує сильветку її непересічної індивідуальности на фоні громадського життя США. **«Якщо колинебудь написаний буде твір про «Державних мужів та їх дружин»** — пише автор статті (г.г.) — **«тоді особистість Елінори Рузвелт займатиме там особливе місце».**

Ось як характеризує автор особу пані Рузвелт: **«Жити біля такого чоловіка як Франклін Делано Рузвелт і цілковито не розплистись в його тіні, це вже знак непересічної індивідуальности. Підчас понад дванадцятирічного президентування Рузвелта стояла біля нього пані Рузвелт як самостійна особистість. В її щоденних часописних статтях «Май дей»** («Мій день»), **що появляються в понад п'яти сотнях часописів, зводить вона свій власний бій: за публічні управнення жінок на рівні з чоловіками, за право голосу молоді, за соціяльне рівноправнення негрів, за права імігрантів. Її переконання могли б переважно покриватися з поглядами президента, проте не були це ні в якому разі його погляди, які вона сліпо приймала б, щоб опісля їх з темпераментом і запалом обороняти; справді іноді бувало, що її безоглядна одвертість ставляла членів кабінету в крапці, і тоді треба було бути Рузвелтом, людиною безумовної пошани до незалежности окремої особи, щоб ніколи не протестувати проти такої безоглядної самостійности».**

Автор цих доповняльних рядків пригадує собі, що бачив паню Елінор Рузвелт у товаристві українського жіноцтва США на світлині, репродукованій в одному українському львівському журналі, мабуть ще в 1927 році. Ця світлина пані президентової Рузвелт, в оточенні українських жінок з «Союзу Українок США», чітко зарисувалась у його пам'яті.

Сьогодні пані Елінор Рузвелт радить разом з іншими представниками майже всіх країн світу на міжнародньому парляменті Об'єднаних Народів у Лондоні над найдразливішими проблемами країн і народів земної кулі.

Віримо і знаємо, що пані Елінор Рузвелт буде, як завжди, оборонцем та подвижником правди і справедливости.

АВТОРСЬКИЙ ВЕЧІР ЮРІЯ КОСАЧА

Українська Оселя в Регенсбурзі 13. І. ц. р. мала справжнє культурне свято: в приміщенні місцевої гімназії відбувся авторський вечір письменника Юрія Косача, який прочитав свої прозові й драматичні твори. Простора заля була повна слухачів, які ловили кожне слово письменника. «Чудесна балка», «Запрошення на Цитеру» й третій акт драми про Бортнянського — це твори, які з натхненням читав автор протягом трьох годин. Найбільше враження на слухачів справив третій акт драми про видатного композитора нашого Бортнянського. Цей твір заслуговує особливої уваги, в ньому Ю. Косач виявляє хист драматурга — видатного майстра діялогічної форми.

Гучними оплесками подякували присутні діяльному письменникові, який, живучи в тяжких обставинах наших днів, спромігся викресати стільки творчого огню, щоб дати літературі мистецькі твори високого рівня.

Ю. Косача привітав і за виступ подякував Голова Управи Спілки письменників і журналістів в Регенсбурзі проф. В. Приходько.

Польська трагедія

Обговорюючи справу поїздки британської парляментарної делегації до Польщі з метою розглянути внутрішню ситуацію та устійнити післявоєнний стан знищення країни, **Ганс Валленберг** у **«Ді Нойе Цайтунг»** пише таке:

«З Лондону надійшла вістка, що британська делегація в складі восьми членів парляменту тепер є в дорозі до Польщі, щоб зробити перегляд ситуації, в якій опинилася ця дуже пошарпана війною країна. Вісім англійців відвідають Лодзь, Катовиці та шлезьку промислову область. Що вони там знайдуть? Чуток, що продістаються з Польщі на захід, є чимало, і майже в кожній із них міститься щось занепокійливе. З усіх цих чуток, як здається, випливає, що — як страхітливий наслідок війни — кожний, що живе в теперішній Польщі або в областях підпорядкованих її державній зверхності, зазнає гіркої долі».

Посилаючись на дані колишнього ректора варшавського університету (тепер голова польської лікарської палати) **проф. Міхаловича**, які він наводить у доповіді про ситуацію в Польщі, Валленберг пише далі: «Шкоди..., що їх зазнав польський нарід на тілі і на душі, є невимовно великі. Мільйони трупів, знищення безлічі міст і сіл, зруйнування їхнього первового центру — їхньої столиці, дев'ять десятих частин якої лежить у руїнах та з 40 костелів її лишилося тільки чотири. Польський нарід зубожів до найвищої міри, бо за роки війни сплюндровано його з найбільшою грунтовністю».

Справді Польща — це країна, що мабуть чи найбільш потерпіла у цій жахливій війні. Хоч не менше потерпів її східній сусід — Україна. І в людях, і в містах та селах, і в хліборобстві і у промислі. Хто зна, може й більше потерпіла українська земля й український нарід. Це діло статистики. В усякому разі українці глибоко розуміють польську трагедію, бо така ж і їхня трагедія. Розуміють і співчувають. Це справа серця — і розуму.

Соціял-демократія і комуністи

Німецький публіцист **Вільгельм Ендрулят**, розглядаючи на сторінках **«Міттельбаєріше Цайтунг»** питання, чому не дійшло до злиття двох німецьких партій — соціял-демократичної і комуністичної — на терені англійської та американської окупації, пише:

«Основи цієї постави конференції (у Франкфурті над Майном — прим. Ред.) не полягають зовсім у браку волі до об'єднання робітничої кляси, яка безсумнівно міцно закріпила б свою ударну силу через об'єднання. Вони полягають тим разом у досвіді, що його здобула соціял-демократія перед 1933 р. у спільних виступах з комуністичною партією Німеччини, коли власне комун. партія Німеччини використовувала спільні діяння для найтяжчих випадів проти соціял-демократії. Вони полягають у тому, що не можна йняти віри апаратові комуністичної партії, що він незалежний від керівництва або виливу одної, поза Німеччиною положеної держави. Вони полягають також у поведінці комуністичних партій усіх інших країн Европи. Там виявляється комуністична партія більш націоналістичною, ніж обтяжені традиціями представники націоналістичних ідей. Вистане поглянути до Польщі, Чехословаччини, Болгарії, Югославії, Румунії чи Мадярщини, а навіть Франції, щоб мати підстави це ствердити».

«Для німецьких соціял-демократів, як сказав **Шумахер** (провідник нім. соц.-дом., що просидів 10 років у конц. таборі — прим. Ред.), не існує соціялізм без людяности, так само, як не може бути жодного соціялізму без демократії. Тепла хвиля людяности, що від соціялістів Англії, Франції і Америки припливає до соціялістів Німеччини, подвійних жертв гітлерівської диктатури, стоїть у гострій протилежності до холодного політичного розрахунку про Німеччину з боку комуністичних партій цих країн. І ця протилежність була основною причиною, крім інших багатьох причин, до позицій, що їх зайняла конференція».

Все ж таки західня Европа бажає лишитися собою. Факти пророчесті, а коментарі зайві.

Сучасник.

СТРАЙКИ ПРОДОВЖУЮТЬСЯ

Вашінгтон. Дирекція Дженерал Мотор відкинула пропозицію порозумівального комітету про підвищення заробітної платні на 17,5 відс. Страйк 175.000 робітників цієї фірми триває далі. Крім цього загрожує страйк 200.000 робітників електричних станцій та 355.000 робітників м'ясної консервної промисловости. Триває далі страйк телефоністів. — В Аргентині триває страйк портових робітників та службовців торговельних підприємств. Страйк робітників транспорту закінчився, бо робітники погодилися на запропоновану від уряду платню. — В Греції генеральний страйк робітників руху поширився з Атен і Піреуса на інші провінції. По закінченні страйку робітників електричної промисловости проголосили страйк робітники публичних (не приватних) підприємств забезпечення.

ОГОЛОШЕННЯ

Дирекція української гімназії в Регенсбурзі подає до відома, що з днем 21. січня 1946 р. при згаданій гімназії відкривається

МАТУРАЛЬНИЙ КУРС

Вимоги прийняття на курс:
1) закінчених 20—45 років життя,
2) закінчених а) VI кляс 8-клясової гімназії,
або б) IV кляси нового типу (мала матура),
або в) VIII кляс СШ (десятирічки).

Вписи відбуваються щодня від 12—14 години в канцелярії гімназії (І. бл., 3 пов. 29/І меш.).

Дирекція гімназії.

Permitted by authority of Military Government, November 1945

Редагує Колегія. — Видає Спілка «Українське Мистецтво». кооператива з обм. порукою в Регенсбурзі. — Адреса Редакції і Адміністрації: Регенсбург, Оселя, бльок 10, м. 205.
Satz und Druck: Mittelbayerische Zeitung, Regensburg, Kumpfmühler Straße 11

Канада не всюди пахне живицею

Справа можливости емігрувати до США, Канади, взагалі до заокеанських країн серед теперішньої нашої еміграції — дуже актуальна. Не тільки між нами. Наскільки можна зорієнтуватися на підставі іншої емігрантської преси, вона теж гостро актуальна між біженцями інших народів, які волею бурхливих подій другої світової війни опинилися тепер поза межами своєї батьківщини і силою нових політичних обставин покищо не можуть вертатися до власної хати. Коротко: тисячі-тисячі европейських емігрантів найновішої дати, які більшістю перебувають покищо в Німеччині, думають про те, щоб якнайшвидше вирватися з того европейського «розпаленого кітла хаосу» і знову розвести спокійне домашнє вогнище десь за океаном. Багато думає про Канаду. Про цю справу можна почути в сьогоднішній европейській емігрантській пресі різні голоси. Е між ними чимало дуже поважних і істотних.

Ось, наприклад, недавно з'явилася в регенсбурзькому «Дзенніку Польскім» стаття п. н. «Ріка Миру в Канаді». Вважаємо, що слід познайомити з її змістом, з головними твердженнями і наших читачів. Її автор, Аркадій Фідлер, відомий з передвоєнної польської преси як один з кращих пресових репортерів (м. ін. заокеанської екзотики) і непоганий знавець заокеанських проблем. Він зачіпає в згаданій статті основну справу: Чи Канада взагалі прийме до себе з европейського суходолу свіжу еміграцію (очевидно, не всю, а тільки частину), а як так, то що жде нових канадійських імігрантів.

Фідлер не відразу відповідає на ці питання. Спочатку він згадує про один (зрештою, дуже цікавий) експеримент, про «акт доброго гуманітаризму» Великобританії, про «прецеденс, що в нинішні часи набирає непомірної ваги і якого нам не вільно спускати з очей».

Про що йде річ?

Отож довідуємося, що весною і влітку 1939 р. Канада на доручення Великобританії прийняла до себе 374 родини і 75 нежонатих судетських німців, які після нещасливої мюнхенської конференції мусили покидати не тільки Судети, але й взагалі Чехословаччину, кілька місяців пізніше. Всі вони були активні соціял-демократичні діячі, «від поколінь люди міста, ремісники, промислові робітники, журналісти, а між ними кількадесят партійних секретарів». Англія дала титулом позики для чехословацького уряду по 1.500 долярів на кожну із згаданих родин судетських німців і по 900 долярів на нежонатого. Але Канада згодилася всіх їх прийняти (з англійським капіталом в сумі 622.400 долярів), але під умовою, що вони стануть працювати на ріллі. В р. 1945 Фідлер бачив «квітучу» фармерську колонію отих судетських німців в одній місцевості над Рікою Миру (Peace Ківер) в британській Колюмбії. Але доки їхня колонія — оповідає автор — стала квітучою і одною з кращих в Канаді, оті судетські німці, з яких ні одна особа не мала зеленого поняття про хліборобські справи, мусили майже 4 роки навчатися за одержані англійські гроші «хліборобської азбуки». «Праця відбувалася спочатку в цій новій фармерській колонії як в комунівській громаді. Коли частина людей будувала доми для себе і інших, решта управляла на готовій вже ріллі спільну пшеницю, овес, бараболю і буряки. В міру того, як котрий з біженців вивчався достатньо і ставав сяким-таким фармером, покидав тікшільні пеленки й ішов на власний грунт, йому призначений, перевозячи туди свій дім і розпочинаючи самостійну фарму від корчування лісу». З 188 біженців, розміщених в одній місцевості, 137 зовсім не зле вложилося в нові фармерські умовини, 39 таки треба було спрямувати до промислової праці в містах, а 12 виявило себе не здібними ні до чого. Труднощі в організуванні згаданої колонії над Рікою Миру були досить великі. Вони походили з того, що «а) біженці були з міста, а не з села, в наслідок чого їх вишкіл мав продовжуватись 4 роки; б) в першому році викликало велику душевну депресію в людей, перекиненних у зовсім нове довкілля; врешті, ці труднощі зложився факт, що власті керівники в Чехословаччині укривали перед біженцями їх призначення на ріллю в Канаді. Біженці до самого приїзду в Канаду були переконані, що дістануть тут по 1.500 долярів на руку і зможуть розійтися по містах, кожний у свою сторону».

Сталося інакше, і сьогодні має Канада ще одну нову квітучу фармерську колонію.

«Чи є можливості повторити той самий експеримент нині з теперішніми біженцями року 1946?» — питає Фідлер.

На думку автора, повторити такий експеримент тепер теж можливо, але ці можливості сповнені різних трудношів.

Передусім думка пересічного канадійця про теперішні імграційні справи:

— Чи Канада хотіла б мати по війні імігрантів з европейського суходолу?

— Ні!

— Чому ні?

— Бо Канада матиме досить клопоту з розміщенням своїх здемобілізованих вояків, а крім того не хоче допустити в краю до імовірного безробіття.

Така думка — каже Фідлер — 9 на 10 пересічних канадійців, байдуже, з яких верств вони походять.

Причина такого ставлення канадійців до теперішніх імграційних справ — це згадки про сумні досвіди по першій світовій війні, хоч тепер є вже все інакше і Канада приготовила для своїх здемобілізованих вояків просто королівське прийняття.

Але є в Канаді кола — оповідає дальше Фідлер — які трохи інакше задивляються на теперішні імграційні чи взагалі імграційні проблеми і які знають, що Канада під певним міжнародніх натиском буде таки змушена якусь частину европейської еміграції, отих «діспілейсд піпл», — до себе прийняти.

Але чи Канада здібна фізично поглинути велику кількість імігрантів? Фідлер переконаний, що так, але відразу висловлює це з таким застереженням пересічного канадійця: «Жодного імігранта, ні за яку ціну, до якогонебудь міста. Канадійські міста — це табу».

Отже залишається тільки праця на ріллі, хоч і в цій справі погляди канадійців діяметрально різні. Одні, наприклад, твердять, що Канада могла б ще дуже легко примістити на ріллі до 5 мільйонів імігрантів, інші твердять, що Канада вже нікого не може примістити. Але Фідлер мав спроможність розвідатися, що, наприклад, над згаданою Рікою Миру як в Британській Колумбії, так і в Альберті є ще цілі простори, неторканої, дуже врожайної землі, і на підставі урядових даних обчисляє, що тільки на просторах Ріки Миру вистачить тієї землі на нових 120 тисяч фарм (12 мільйонів акрів) і що навіть як дещо з того дістануть здемобілізовані канадійські вояки, то ще дуже багато залишається для імігрантів. Канада могла б віддати ці ще дуже численні «залишки» новій европейській еміграції, очевидно, під натиском міжнародніх кіл — це Фідлер кількакратно підкреслює — а не добровільно, і під умовою, що нова імграція прийде до Канади з відповідним капіталом, як це сталося з судетськими німцями, які приїхали з капіталом Англії.

Свою статтю кінчає Фідлер такими словами: «Я хотів би, щоб усі ті, що думають — відкрито чи несміло — про еміграцію за море, знали в загальному нарисі про канадійські можливості. Але водночас я хотів би їх сердечно перестерегти перед надто прискореними висновками і надто високими надіями. Канада не всюди і не завжди пахне живицею. І дорога до Канади аж ніяк не відкрита, вона сьогодні виразно замкнена, а вище я вказував тільки на певні можливості її відкрити, можливості, сповнені багатьох тенет і несподіванок».

Гадаємо, що тверезі слова автора статті заслуговують того, щоб наші люди реально посуджували справу переїзду до Канади, зокрема інтелігенція еміграційних кіл.

РОЗШУКИ:

Брата Марчака Антона, рідних та знайомих — Марія Яцинич, Регенсбург, адм. «Слово». (1—1)

Петришина Олексу — мати Анна Петришина. Ноймаркт, Дурхгангляґер, Баварія. (1—1)

Лазаревича Тараса — мама Лазаревич Степанія. Регенсбург, Ріхард-Вагнерштр. 8. (1—6)

Сина Валентина Шпикало — Степан Шпикало, Ашаффенбург «Лагарде». (1—2)

Брата Ярослава і п. Стефку Жураківську — Граб Омелян, Геттінген, Вюртказерне. (1—2)

Ярослава Юліяна Рогатинських — рідня, адм. «Слово». (1—2)

Варчака Омеляна — родичі Варчак Ілля, Байройт, Принц Леопольдказерне, укр. сектор 8. 115. (1-1)

Гуля Левка — родичі Гуль Омелян, Байройт, Принц Леопольдказерне, сектор 13/59. (1—2)

Мотя Пискарьова, Регенсбург, адм. «Слово», розшукує племін. (1-1)

Жінку Розалію Яневич з племінницею Ангелиною Павлішек — Федір Яневич, Мюнхен, Фрайман ДП. Центер СС-касерне, бльок. Б. IV. м. 15. (1—1)

Наливайка Олександра, дирек. ПСК. — Наливайко Евген, Новий Ульм, Райнгартказерне, бльок «Ц», мешкання 66. (1—1)

Дорко, Михася, Ліда Лучишин, Соня Прасіцька, Степан Шарчук — подайте вістку про себе. Залізняк О., Мюнхен, Карльсфельд, УНРРА, табор, барак 14/21. (1—1)

Мужа Івана і синів Миколу і Леоніда — Михайлова Олександра. Швайнфурт, табор Гінденбургкасерне. (1—1)

Хто знає про долю або місце перебування Глоби Льва з Крем'янця, хай ласкаво сповістить родину на слідуючу адресу: інженер Т. Колесник ДП Камп УНРРА (ч. 2) теам 196, Швайнфурт ін Германо «амер. зоне» Гінденбург касерне. Всю українську пресу у Франції і англійській зоні вічливо прошу це оголошення кількакратно передрукувати. (1—1)

Інженера Волошина Ярослава, знайомих — Черник Микола. Ландсгут, Нідермаерштр., укр. табор. (1—3)

Брата Кондрачучна Івана Романовича —Кондрачук Василь. Бамберг, Цолештрассе, табор. (1—1)

Батька Качмара Михайла, стрийка Піку Якова, друзів та знайомих Хто знає що про їх долю подайте вістку на адресу: Качмар Іван, Мюнхен, Карльсфельд, вонлаґер, Дахауерштрассе ч. 68, бльок І мешк. 19, укр. табор. (1—1)

Свою рідню — Романюк Іван і Микола, Мироняк Микола і Анна, Верелюк Василь і Параска, Поповича Василя, Дося і Дмитро — Романюк Петро, Карльсфельд, бай Мюнхен, укр. табор. (1—3)

Др. Михайла і Романа Дозорського — Антонія Дозорська. Бад Вірісгофен Парк Готель, крайс Міндельгайм. (1—1)

Зенна Білоросюк або його товаришів, що були з ним в Ахені — брат Анатолій Білоросюк, Обертраубинг ч. 23. (1—1)

Балабаніву Марію, Тетяну, Наталію і Віктор, Самборського Петра та Адамчика Петра сповістити на адресу: Балабанів Григорій, Новий Ульм, Райнгардтказерне, бльок Ц, мешкання 66. (1—1)

Брата Тихого Івана, (нар. 1901) — Володимир Тихий. Регенсбург, Оселя, бльок П/47. (1—3)

Дружину Трусевич Поліну та доньку Трусевич Раїсу — Трусевич Онисим. Новий Ульм, Укр. табор, бльок Д. мешк. 55. (1—1)

Менцінську Олену, Марію, Аню — Кубраки і Нагніти. Людвігсбург, лагер, Люйтпольдказерне. (1—1)

Матір Евгенію, братів: Богдана і Тараса Гутів, шваґра Григорія Шудрака, знайомих: Гачкевич Анну і Медвецького Михайла — Шудрак Софія. Регенсбург, укр. оселя, І. бльок, м. 14. (1—1)

Брата Говоруна Сергія — Говорун Петро. Мюнхен, Дахауерштр. 9. Укр. Червоний Хрест. (1—4)

Шафранського Богдана — дружина Марія Шафранська. Мюнхен, Дахауерштрассе 9/П. (1—4)

Шевчука Тадея (від квітня перебував біля Мюнхена) — Підгірний Ізидор. Мюнхен — Карльсфельд УНРРА, табор 95-278, бльок 15/23. (1—4)

Уцішків: Влодко! Дай знати про себе, просить хтось, хто ще не забув. І. Зол. (1—2)

Станіслава Дзявуру, (останньо в Ессені) — Дзявура Петро з дружиною Надією. Ауґсбург, Зоммеказерне, укр. табор, бл. IV, м. 47. (1—3)

Протопопова Юрія, шукає родина, Регенсбург, оселя.

Хіча Михайла і Окінпюка Григорія (останньо Ашерсебен в Тюрінгії) інж. Керичинський Василь з дружиною Евою. (1—1)

Маківського Миколу з Оксаною розшукує родина. Маківська Ольга, Штраубінг, укр. табор, бльок 3/70. (1—2)

Боднара Тараса — родичі: Роман і Марія Боднар. Аллергаузен 45. Кр. Фраізінг. Баварія. (1—3)

Миколу Душку (нар. 18. XII. 1912). Регенсбург, адм. «Слово». (1—2)

Рубінгера Володимира (ур. 1917 р.) — батько Рубінгер Лев. Мюнхен, Укр. Установа Опіки, вул. Розенгайма а. (1—2)

П. Басараба Романа, п. Андрійович Ольгу — Павлівський Ярослав, Реген (Гільфскранкенгаус). (1—1)

Василя та Ганну Ушенко, Ніну та Бориса Коровкевич — Колесник Андрій. Регенсбург, адм. «Слово». (1—1)

Сина Миколу Костюка (нар. 1914) — Теодор Костюк, Байройт, Бернекерштр. УНРРА — Кранкенгаус. (1—2)

Хомин Теофіля і Дачкевич Михайла — Хомин Іван, Пассау, Седанштр. у Робаків. (1—1)

Циганенка Анатолія (останньо Бременфюрде) — мати. Нюрнберг. Фюртеркройцунг, барак фабрики Л. Кольб. (1—2)

Знаєнка Миколу — Знаєнко Сергій. Штраубінг, Казерненштр. бл. 2. мешк. 53. (1—1)

Катерину А. Жеребнову (Луданова) — Луданов Андрій. Ландсгут, лагер Реґірунгсгебойде, мешк. 53. (1—2)

Знайомих: Крутуху Стефана, Шкута Андрія, Чекригу Павла, Сенчуру Іллю — Ковалів Сергій, Бамберг, Цінкінверт 15. (1—1)

Дмитра Петиляк — Михайла Кухарський. Ашаффенбург, ДП. Камп Лагардеказерне. (1—1)

Сестру Марію Давидовську, Ягінчука Юліяна і родину Сакалюків — Ярослав Давидовський, Ашаффенбург, ДП. Камп, Лагардеказерне. (1—1)

Сестру Марину Демедюк — Катерина Рожанська. Ашаффенбург, ДП. Камп, Лагардеказерне. (1—2)

Шаповал Пилип — синів: Миколу (1913 р.) і Михайла (1921 р.) Фільсбібург, Грісгойзер. (1—1)

Стетнкевич Ілярій — сина Ярослава (1926) Фільсбібург, Грісгойзер. (1—2)

Іван Бондар Бондарівський — Кіру Володимирівну Порохівщикову. Фільсбібург, Грісгойзер. (1—1)

Анелла Верло, Болехів — Г. Парахнюк. Мюнхен, Фрайман, СС-казерне, бльок С IV-ий поверх. (1-1)

Слонський Василь — рідних і знайомих, Мюнхен, Фрайман, СС-казерне, бльок Б. III. 29. (1—1)

Стеткевич Микола і Параня — Марію Родецьку, Марію Бойко і знайомих. Фільсбібург, Грісгойзер. (1—1)

Дружину Віру і дітей: Івана, Ніну і Валючерсько Федір. Мюнхен, Фрайман, СС-казерне, бл. Б, кім. 11. (1—1)

Хто знає про місце перебування мого брата **Шевченка Івана,** останньо Обер — Рамштадт, Гессен, Штадтсбахлагер, хай подасть на адресу: Шевченко Федот, село Фішбах, Крайс Розенгайм. (1—3)

Сестру Лисавету Ксьондзик, Мошкун Марію і Степанського Володимира — Ксьондзик Володимир, Мюнхен, Фрайман, СС-казерне, бльок Б III. 4. (1—1)

Дочок Ірину і Ганю Кльоц — Володимир Кльоц, Мюнхен, Фрайман, СС-казерне, бльок Б. Ш. 21. (1-1)

Шваґра Махтея Семенюка — Семенюк Михайло. Мюнхен, Фрайман, СС-казерне, бльок Б III. 21. (1-1)

Сина Володимира — Осачук Михайло, Авгсбург, Зоммеказерне, бльок I/110. (1—4)

Брата Степана — Петро Ткачук. Авгсбург, Зоммеказерне, бл. I/110. (1—4)

Знайомих — Волощук Мирон, Авгсбург, Зоммеказерне, бльок I/100. (1—1)

Сина Івана і дочку Олександру — Тетяна Парасенко. Авгсбург, Зоммеказерне, бльок Б 5/2. (1—1)

Сина Івана Тарана — Уляна Давиденко, Мюнхен, СС-казерне, бл. Б 5/13. (1—1)

Дочку і зятя Недельницьких Катерину і Володимира — Еременко Ірина Петрівна, Мюнхен, СС-казерне, бл. Б. III/23. (1—4)

Сина Бондаренко Аркадія (1924 р.) Бондаренко Семен. Мюнхен, «Фрайман, СС-казерне, бл. Б мешк. 11. (1—1)

Парахняк — Мирон Тачук і Тадей Довалеса, Мюнхен, Фрайман. СС-казерне, бл. С 4. (1—1)

В'юна Якова — В'юн Галина. Мюнхен, Дахауерштрассе 9/П. (1—5)

Евгена Костур, Романа і Стефана Ільків — Костур Мирослав. Авгсбург, Зоммеказерне, бл. 1/61. (1—1)

Тусю Сербин і Осипа Юсків — Парахняк, Мюнхен, Фрайман, СС-казерне, бл. С кім. 4. (1—2)

Хто знає де перебуває Іван Сусь з Чортківщини, подайте вістку. Семен Сусь, Фільсбібург, Ґрісгаузер. (1—2)

Хруцьку Неонілю і Підковича Антона — Евгенія Охоцька. Адм. «Слово».

Маргацьку Матрону — Юхим Маргацький. Мюнхен, Шкіряний завод, буд. № 5.

Петро Флісак — брата Володимира і сестру Марію, Регенсбург, Вальдоферштр. 27. (1—1)

Анна Демон — Настю Демон і Юстину Копій, Регенсбург, Вальдорферштр. 27. (1—1)

Катерина Куз'як — батька Івана Куз'як, Регенсбург, Егерфельцт 4. (1—2)

Рудка Івана і Василя — Крупничка Анастасія, Регенсбург, оселя, бл. 5/131. (1—1)

Федчину Петра — Софія Комаровська, Регенсбург, оселя, бльок 5/131. (1—1)

Брата Гліба, пошукує Микола Старовійт, Інгольштадт, Украінан Камп В, УНРРА.

Сина Ярослава — Винарчик Микола. Оттенгріх № 7, пост Вальдгюрн, крайс Фогенштраус. (1—2)

Клименко Славку, Андріївську Люсю — Клименко Андрій. Фюссен, Укр. табор. (1—2)

Красновського Володимира — сестра Ольга, Фюссен, Укр. табор. (1—2)

Ганну Березу — Марко Береза, Регенсбург, адм. «Слово». (1—3)

Генусь, відізвися! — Муська, Ансбах, Ендересштр. 23. (1—1)

Евгена Луціва — мама В. Луців, Ансбах, Ендерсштр. 23. (1—1)

Братів Михайла і Петра — Семотюк Осип, Інгольштадт, Укр. табор. (1—2)

Батька Гаврилюка Мирона, брата Гаврилюка Йосипа — Гаврилюк Віктор, ДП Камп, Фюссен, Укр. Коміте́т, Реальгімназіум. (1—1)

Юрія Ростислава Голуб — батьки. Адм. «Слово». (1—2)

Гайдука Бронислава, Льва Казієвича — М. Ожга. Фюссен, табор 5/55. (1—1)

Сеницю Павла, Чернявську Олю, Ольшевську Рену, Когут Іванку — Сениця Михайло. Ашаффенбург, лагер УНРРА № 5, Лагарде. (1-2)

Шваґра Федора Шкварок і Кирила Бабій — Петро Шкварок. Ашаффенбург, табор, Лагардеказерне. (1—2)

Боровського Михайла — інж. Боровський Михайло, Регенсбург, адм. «Слово». (1—3)

Миколу Онищенка — Ніна Крат, Авгсбург, Зоммеказерне, бльок II, мешкання 77. (1—2)

Брата Володимира та його синка Евгена Зарицьких — брат Антін Зарицький, Авгсбург, Зоммеказерне бл. 2/77. (1—2)

Яцьковського Ярослава — брат Богдан, Мюнхен, Крайбургерштрассе 20. (1—5)

Сина Соболева Олександра, Могулевича Бронислава, Коношевського Вікентія — Соболева Елена, Ашаффенбург, лагер І. бльок 2, мешкання Б. (1—1)

Енджевську Тамару, яка останньо була в Капшт бай Потсдам, Ашаффенбург, лагер І., бльок 2, мешкання 12. (1—1)

Маркова Адольфа і Стефу, Майстра Фридерика та знайомих з Варшави — Лисенко Федір, Пасав, Паркштрассе 14, шток III. (1—2)

Сина Захаркова Івана, що був в концентраційнім таборі в Гусен, пост. ст. Георген, Обердонау, відомість про нього подати на адресу: Захарків Михайло. Лаабер 44 б/Регенсбург. (1—3)

Івана Романа Сілецького, останньо Нассав—Вісбаден — Стефанія Сілецька, Ашаффенбург, лагер УНРРА Лягарде. (1—2)

Мигаля Костя, Володимира, Богдана, Тараса, Бориса, Харак Ярославу — Мигаль Григорій, Регенсбург, адм. «Слово». (1—2)

Братів Антона і Мирослава Дубасів — Степан Дубас, Пляттінг, Грабенгассе 295 бай Йоп. (1—5)

Калініченка Василя, Дядика Григорія — родич Калініченко Анатолій, Ландсгут, лагер в школі св. Миколая. (1—1)

Жінку Наталію Остапенко, теста Бельчева Николая — Остапенко Василь, Ландсгут, УНРРА МР 2, Реґірунгсгебойде, Реґірунгсплац. (1—3)

Проф. Осипа Залеського — жінка Гертруда Залеська, Фюссен, Аллеєн ДП. Камп, бл. VI, мешк. 53. (1-3)

Дружину Клавдію П. Сахненко — Трохим Сахненко, адм. «Слово». (1—5)

Мирона Ярославича, Др. Маріяна Яросевича, Івану і о. Теофіля Калинчів — др. Орест Яросевич, Гановер, Якобішштрассе Іа, Брітіше безацунгзоне. (1—2)

Сестру Феник Ніну — Ревенко Оксана, Кітцінген, Фасфабрік. (1—7)

Рідних і знайомих — Івасюк Корнель. Регенсбург, Пфауенгассе 6/3. Ламмель. (1—3)

Юзю Ганю Г. і Орест К. де ви є. Подайте вістку — Стефчок. Гosляр, Ан ден Кастанієн № 4. (1—2)

П. др. М. Мидловського і всіх знайомих — Козловський Стефан, Фільсек, зідлагер ІЧ/3 Кр. Амберг. (1-3)

Друзів із Нової Вижви, Ковель — Юрчинюк Микита, Укр. табор Інгольштадт. (1—2)

Брата Логошняка Володимира і Ганчара Дмитра — Логошняк Ярослав, Укр. табор, Інгольштадт. (1-2)

Сина Норика Романа, брата Кононовича, Осипа — Норик Елена, Біберах (Рісс). (1—3)

Дочку Галіну Голубінцеву, сестру Сердюк — Куда Евдокію — Голубінцева Ліна, Біберах (Рісс) (1-2)

Річку Тіну — Богданів Микола, Регенсбург, адм. «Слово». (1—3)

Сина Смоліка Федора (1928 р.) — Смолік Микола, Інгольштадт, Укр. табор. (1—1)

Сина Горового Сашка (1928) — Горова Олена, Інгольштадт, Укр. табро. (1—1)

Брата Степана і Павла Лемегу — Лемега Дмитро, Мюнхен, СС-казерне, бл. Б III/29. (1—2)

Макобея Володка, Миколу, Хомчука Дануху, Біланя Федя, Даця із Кигданець — Богдан Робак, Пассав, Седанштр. 65. (1—4)

Сина Петра Миц (1913), зятя Миколу Мандика (1909) із Никополя батько Миц Михайло. Міттертайх, лагер, барак 2. мешк. 9. (1—1)

Жену Христю і сестру Марію Халяву Іванівну з Білоцерківки — Халява Григорій, Міттертайх, Гласфабрікштрассе 20/П. (1—1)

Шемрай Трохима, Соклету, Олександру, Грицька, Надію — Шамрай Іван, Міттертайх, Рістунглягер II/а, бар. 2. м. 22. (1—1)

Сина Юрія — Борис Стриковський, Швайнфурт, Гінденбургказерне. (1—4)

Рабія Ярослава, Левкового Стефана, Василя, знайомих — Рябий Евстахій, Карлштадт?, Кофрітгассе 445 (1—6)

Чоловіка Павла Самсона та синів: Василя і Олександра з Мостів Великих — Жовква, Катерина Самеон, Регенсбург, Гангоферзідлюнг, бл. 5. (1—1)

Струка Михайла — Струк Роман, Ноймаркт, УНРРА 56, табор. (1-1)

Сина Богдана — Граб Михайло, Ноймаркт, Опф. Банерн Дурхгангелягер, барак 7. (1—1)

Романчука Бориса, що перебував у Регенсбургі — Ковальчук Юрій, Авгсбург, Зоммеркасерне, бл. 1/98. (1—1)

Ірену Жолубак, останньо з матерею і сестрою в Берліні — бувша Жолубак тепер Бойко Христина. Вальсрудо бай Гановер, Вульгерштр. бай Цапарут, Бойко. (1-1)

Ірену Жолубак, останньо з матерею в Берліні — мама Катерина Жолубак. Відомість подати на адресу: Хтай Семен, Авгсбург, Гаупштеттен. Флакштр. 16. (1—1)

Ірену і Анаталію Дуцьків — Дудько Марія, Авгсбург, Зоммеказерне. (1—2)

УВАГА!

Наступне число «Слова» вийде **26. січня з недільною датою.**

22 січня 1946 р., у вівторок, у першу річницю смерти бл. п. НАДІЇ ІВАНИЦЬКОЇ, що упокоїлася у Відні, відбудеться в Українській Православній Церкві (Емерамсп., Евангеліше Кірхе) **після літургії ПАНАХИДА.**

Чоловік.

20 січня 1946 р. о 15-ій год. в Нойгаве—Сааль, Регенсбург, відбудеться концерт слов'янського мішаного хору під диригуванням п. Евтушенко Бориса. Квітки біля входу до залі в день концерту.

Василеви Гринівому!
в день Твоїх ім'янин, бажає щастя, здоров'я та сповнення мрій.
брат Теодор Гринів.

УВАГА!

З технічних причин усі друки Спілки «Українське Мистецтво» виходять без кількох українських літер.

УВАГА!

Подаємо розцінку оголошень, що вміщуються в українському тижневику «Слово».

1. Для установ, підприємств, учбових та інших закладів:

сторінка	800 Р/М
1/2 сторінки	400 Р/М
1/4 сторінки	200 Р/М
1/8 сторінки	100 Р/М
1/16 сторінки	50 Р/М

2. Оголошення про розшуки з розрахунку 50 пфенігів за слово за один раз вміщення в газеті.

Адміністрація.

„The Word" - Ukrainian Weekly

СЛОВО

УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖНЕВИК

Рік II. Регенсбург, неділя 27 січня 1946 Ч. 4. (11)

Ціна 50 пф.

Конференція Об'єднаних Народів продовжує свою працю

Лондон. Пленарні збори Об'єднаних Народів проходять успішно. Дебати над звідомленням підготовчої комісії відкрив промовою американський міністер закордонних справ **Бирнс.** В своїй промові міністер вказав на те, що США розуміє свою відповідальність за світову політику та що він від імени свого уряду та від імени всіх своїх співгромадян присягає провадити **«повну безмежну співпрацю».** Бирнс підкреслив, що за те, що Об'єднані Народи змогли розпочати нині свою працю, світ найбільше завдячує трьом мужам: Франклінові **Рузвелтові,** Вінстонові **Черчілеві** й Йосипу **Сталіну.** Не слід очікувати від Об'єднаних Народів чародійних штук, треба уникати того, особливо в початковій стадії, що спричинює різні трудноші для Організації. Якщо Організація не одержить жадної підтримки, тоді не врятує її ніяка харта. Від зборів Об'єднаних Народів залежить майбутнє людства. Важливе значення має створення комісії для розв'язання проблеми щодо контролі атомової енергії. Світова Рада Безпеки мусить розв'язати питання збройних сил Об'єднаних Народів.

Після Бирнса виступали ще інші промовці. Так, напр., норвезький міністер закордонних справ від імени свого уряду заявив, що Норвегія становить себе в розпорядження Об'єднаних Народів і готова тісно співпрацювати під час миру так само, як це було підчас війни, та взяти на себе всі тягарі й відповідальність.

Голова іранської делегації Сейє Гассан Таквізадеґ вказав на великі трудноші, які спричинив його державі конфлікт у прикордонній провінції Азербайджану. Перська проблема буде пізніше віддана на розгляд Об'єднаних Народів, якщо до того часу не буде розв'язане це питання. В Лондоні серед дипльоматичних кіл пожвавлено обговорюють, чи перське питання передати на розгляд пленарним зборам чи світовій Раді Безпеки.

У зв'язку з перським питанням слід зазначити, що провідник турецької делегації заявив, що Туреччина не буде порушувати питання советсько-турецьких відносин.

17 січня зійшлися вперше на засідання Рада Безпеки.

18 січня виступив з промовою заступник шефа російської делегації Андрій Громико, який підкреслив провідну ролю великодержав у Раді Об'єднаних Народів. Громико осудив тенденцію переважити коштом малих народів голоси великодержав та не погодився з твердженням, що статут Організації Об'єднаних Народів є застралілий і потребує змін. Ревізія статуту Організації Об'єднаних Народів є, на думку Громика, небезпечною та може привести до «поважних наслідків». Таким чином Громико зайняв негативну позицію до висловленої англійськими колами думки про заміну Організації Об'єднаних Народів на світовий парлямент та до офіційного британського погляду щодо скасування права вета всіх великодержав на Раді Безпеки. Скоріше створення мандатної системи є, на його думку, одним з пекучих завдань Об'єднаних Народів для практичного здійснення основних принципів харти. Світову Раду Безпеки схарактеризував Громико як інструмент, яким можна буде здушити в початковій стадії усяку спробу напасника загрожувати мирові, спокійній праці і свободі народів.

Питання мандату порушив також британський міністер закордонних справ Бевін, який заявив, що Велика Британія готова почати переговори про віддання африканських округ Танганїіки, Камеруна і Того під мандат Об'єднаних Народів. Подібні заяви склали прем'єри Австралії й Нової Зеляндії щодо північно-східньої Нової Гвінеї і західніх Самоа. Загальне вдоволення зборів викликала заява Бевіна про незалежність Трансйорданії та про питання Палестини, майбутність якої має бути вирішена з найбільшою увагою, після закінчення праці англійсько-американського комітету в справах Палестини.

В Лондоні почалася підготовча праця над умовами миру з Італією. Проект умови миру з Італією опрацьовуватимуть делегації США, Великої Британії, СССР і Франції, мировий трактат з Францією — британські і советські делегати.

Пленарні збори Об'єднаних Народів прийняли одноголосно та без дебатів пропозицію президента Спака, щоб створення контрольної комісії атомової енергії передати Раді Безпеки. Комісія Безпеки зійшлася під головуванням советського делеґата від Української ССР Дмитра Мануїльського, щоб відкрити дебати над московськими постановами в справі контролі атомової енергії.

* * *

Президент Трумен на одній з пресових конференцій висловив своє задоволення з перебігу конференції Об'єднаних Народів та заявив: «Я вірю, що конференція виконає своє завдання, завдання служити справі утримання миру». Далі заявив президент, що деякі держави на Тихому океані, які були зайняті американцями підчас війни, якщо вони не є особливо важливими для безпеки США, будуть передані організації Об'єднаних Народів та віддані під спільний мандат кількох держав.

ІТАЛІЯ ПРОСИТЬ ПРИЙНЯТИ ЇЇ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ОБ'ЄДНАНИХ НАРОДІВ

Лондон. Головна рада Організації Об'єднаних Народів одержала телеграму від італійського уряду, в якій він просить якнайскорше прийняти Італію до Організації Об'єднаних Народів. Головна ради вписала цю заяву до свого протоколу. Пропозицію, щоб кожне прохання про прийняття передавати далі на розгляд Раді Безпеки, відхилено.

Димісія де Ґоля

Париж. **Шеф кабінету президента повідомив про димісію генерала де-Голя та підкреслив, що це рішення є остаточне. Де-Голь має намір цілковито зійти з політичної арени.**

Димісія де-Голя була викликана жаданням комуністів, щоб на місце уряду з коаліції трьох партій створити соціялістично-комуністичний уряд. Після того як генеральний секретар комуністичної партії Франції домагався цієї зміни на засіданні центрального комітету, де-Голь скликав засідання ради міністрів. Він заявив міністрам, що національні збори можуть голосувати за утримання коаліції. Після 15 хвилин де-Голь покинув засідання ради міністрів. Міністри продовжували ще далі свої наради. Де-Голь відмовився далі дискутувати над пропозицією комуністів та видав уповноваження повідомити про його уступлення.

Як здогадуються, національні збори зійдуться в найближчих днях, щоб вибрати нового президента.

Таємні розмови між СССР і Туреччиною

Лондон. Радіо Анкара оголосило звідомлення одного єрусалимського кореспондента, згідно з яким заступник комісара закордонних справ СССР Вишинський та турецький міністер закордонних справ Гассан Сака відбули трьохденну нараду в Анкарі, яку втримують у строгій таємниці. На цій нараді міністер закордонних справ Сака ніби запропонував уступлення для Советського Союзу провінцій Карс і Ардажан під умовою, що Росія не буде ставити жадних домагань щодо Босфору і Дарданелів та провінції Георгії. Вишинський ніби то заявив, що він готовий цю пропозицію передати своєму урядові. Кореспондент вважає за імовірне, що США та Велика Британія підтримали домагання Советського Союзу про відступлення Туреччиною провінцій Карс і Ардажан, що претензії СССР до Дарданелів вони відхилили.

Демократичні ідеали українців

Надзвичайно важливим для врятування й збереження Українців, що в наслідок воєнних подій опинилися за межами рідної землі, є витвір певного громадського світогляду, який був би основою поведінки кожного з нас серед своїх, з одного боку, і який зв'язував би нас як представників і членів української нації з сусідами й прогресивним людством.

Таким світоглядом є **світогляд демократичний,** тобто такий світогляд, який ставить своєю метою піднесення добробуту українського народу й залучення його до родини цивілізованих націй. Демократичний світогляд чи інакше **народоправський** світогляд сприймає **минуле** як вияв всіх стремлінь народніх мас до самодіяльности, до чину від народу і через народ. **Майбутнє** народоправський світогляд мислить собі як **вищий** ступінь минулого й сучасного у всіх проявах громадського життя, як діяльність **для народу.**

В житті українського народу, як нації, демократичний світогляд можна спостерігати з давніх давен. Грецький письменник свого часу зазначив, що наші предки — анти — жили в демократії, подібній до демократії старо-грецьких громад-держав. За княжих часів ми мали **самодержавні віча,** на які сходилися досвідчені люди-мужі й вирішували всі справи, аж до оголошення війни. Згодом, із зростом боярської верстви, що утворилася з членів княжих вояків-дружин, самодержавні віча втратили силу: їх замінили віча **державні,** які закликали князів і проганяли їх, коли вони не виконували волі народу або зловживали даною їм від народу владою.

Коли Україна підпала під владу литовських князів, а потім польських королів, демократичний світогляд українців зазнав ворожого ставлення з боку князів і королів. Це стремління і далі жити в народоправстві привело до повстання Богдана Хмельницького й переходу України «під протекцію царя московського», але з тим, щоб останній шанував козаче самоврядування, або, як казали тоді, **вольності.**

Московські царі й їх спадкоємці — російські імператори — не додержали умов «Переяславських пунктів» 1654 р., вони намагалися підпорядкувати собі цілком Україну, що чинила завзятий опір. Імператори тоді стали вживати ступневого способу ослаблення народоправства українського. Вони перетягли на свій бік частину козацької старшини, давши їй права творян, а пізніше за її ж допомогою зруйнували 1775 р. найдавнішу й найсильнішу фортецю українського народоправства — Запорізьку Січ, ядро «вольностей війська запорозького», де всі законні приписи підписував — Кошовий отаман «з товариством» — формула, що нагадує суть англійського державного ладу — «король в парляменті».

Зруйнування Січі завдало народоправству на Україні тяжкого удару. Але переставши існувати в житті, народоправство не перестало однак жити в думках найкращих українців — як **ідеал,** як мрія. Цей ідеал знов ожив у творах новітньої української літератури, що її стали творити в XIX віці найкращі люди наші — мовою **народньою,** мовою основної маси українців — **селянства,** що чим далі, тим сильніше стало рости як суспільний чинник. Найкращі представники освіченої верстви українців, що їх батьки були змоскалізувались, стали спільно із селянством до праці за визволення з кріпацтва й залишили нам твори, в яких вони досконало розробили до подробиць засади **новітньої** української демократичної ідеї, пов'язавши її з демократичними ідеями, що лягли в основу акту незалежности Сполучених Держав Північної Америки, проголошеної 1775 року, декларації прав людини й громадянина 1789 року (Франція) й пізнішими західньо-европейськими ідеями соціяльної, громадської демократії.

Насичені тими демократичними ідеями, боролися українці і в XX столітті. Рухи за років революцій 1905 й 1916—20 відбувалися під знаком народоправства, під знаком здійснення демократичного ладу на всіх просторах України. Проголошення самостійности IV Універсалом Української Центральної Ради здійснювало народоправну форму ладу на Україні. Хоч і не вдалося їх цілком і надовго здійснити на рідній землі, проте вони не вмерли. Вони і нині можуть бути коротко висловлені так.

В справах загально-громадських: а) права людини й громадянина як необхідна умова особистої гідности й розвитку українця б) самоврядування — як основа для руху до суспільної справедливости.

В справах національних: державно-політична воля, незалежність — як засіб для повернення української нації в родини культурних націй.

Ця мета є логічним наслідком всього розвитку історії України.

Грицько М.

Берія уступив

Москва. Комісар внутрішніх справ (НКВД) СССР Берія уступив. На його місце призначено Круглова. Московське радіо пояснює зміну на становищі народнього комісара внутрішніх справ обтяженням Берії працею в інших ділянках. Новий комісар, генерал Круглов, був ще перед війною заступником Берії. Особа Круглова виставлена тепер на листі кандидатів до верховної ради. Щодо дальшої політичної кар'єри Берії нічого не відомо. Берія має тепер 46 літ та вступив до комуністичної партії в 1917 р., маючи 18 літ. Дотепер Берія користувався у Сталіна особливим довір'ям.

Не менш цікавим також є презначення генерала Йосипа Шікіна шефом центрального політичного управління червоної армії на місце генерала Олександра Щербакова, що недавно вмер. В той час як Щербаков був членом центрального комітету комуністичної партії та кандидатом до вужчої директорії — політбюра, ім'я Шікіна не виступало ні на членській, ні на кондидатській листах центрального комітету або політбюра. Отже можна припускати, що ці зміни на високих державних постах є перегрупованням серед партійного персоналу.

Збройні сили США в час миру

Вашінгтон. Як урядово повідомило американське військове міністерство, американські військові сили на 1 липня будуть мати 1.550.000 осіб. З цього числа 797.000 осіб передбачені як окупаційні частини в Німеччині та Японії. Ці заморські військові сили, а також невеликі стратегічні резерви в Америці, становитимуть контингент, який США дає в розпорядження військових сил Організації Об'єднаних Народів.

Морські сили США в мирний час, за повідомленням морського міністерства, складатимуться з 1079 бойових одиниць. Усі американські морські сили будуть поділені на три фльоти на Тихому океані, три — на Атлянтійському та одна фльота на европейських водах і Середземному морі.

ПОСТІЙНА ФЛЬОТА США НА СЕРЕДЗЕМНОМУ МОРІ

Вашінгтон. Як повідомляє міністерство фльоти США, Америка має намір постійно тримати свою фльоту на Середземному морі.

Самогубство російських полонених

Бад Тольц. Десять росіян, що були взяті до полону в німецьких одностроях, вчинили самогубство, коли їх мали відтранспортувати до Советського Союзу. „Звідомлення головної квартири третьої американської армії додає до цього, що ще інші 21 російські полонені так тяжко себе поранили, що їх треба було забрати до шпиталю. 271 росіян, яких мали відтранспортувати кілька днів тому, відмовилися їхати та просили американських вояків, щоб їх застрілили. Інша група забарикадувалася та намагалася покінчити з життям, підпалюючи бараки. Сторожа табору змушена була вжити слізний газ, щоб дістатися ззовні до бараків.

В усіх цих випадках був один мотив: згадані вояки боролися по боці німців та були взяті до полону в німецьких одностроях. Вони були інтерновані в Дахав. На підставі постанов у Ялті, усі такі російські вояки мусять бути відтранспортовані до Советського Союзу.

ВИБОРИ В ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ

Прага. Представники політичних партій національного фронту визначили термін виборів у Чехословаччині на день 26 травня.

„Раби можуть спокійно здихати"

З нюрнберзького процесу

Нюрнберг. В дальшому ході нюрберзького процесу зачитано акти обвинувачення. Британській прокурор обвинувачував **Деніца**, який 1 травня 1945 р. обійняв на кілька днів пост Гітлера — як «Фюрер» Німеччини. Головні злочини його полягають у підготові і здійсненні нападної війни та особливо доконані злочини в морській війні. Він був одним з найбільш фанатично відданих Гітлерові осіб. Акт обвинувачень наводить ряд фактів, з яких виявляється, що Деніц спричинився до безоглядного нищення кораблів і людей на морі. Це підтвердили також свідки — морський лейтенант Петер Гайсіг та капітан Карл Месле.

Далі зачитано обвинувачення проти **Редера**, який таксамо відповідальний за підготову і здійснення нападної війни як переконаний нaціст, який зробив флъоту інструментом націстів.

Американський прокурор, морський лейтенант Лямберій, обвинувачував кол. Гітлерового секретаря, директора „партійної канцелярії **Мартина Бормана**, який не є присутній на суді. Він відповідальний за підготову нападної війни. Призначений пізніше на місце Гесса, як заступник Гітлера, він брав участь в опрацюванні та здійсненні всіх гітлерівських постанов, він відповідальний за всі опубліковані підчас його урядування закони. Своїми постановами, як політичний і організаційний провідник фолькштурму, продовжував непотрібну війну. Далі відповідальний він за конфіскацію церковного майна та за переслідування жидів. Крім відповідальности за умрлення й нищення населення східньоевропейських країн, Борман відповідальний також за нелюдське поводження з полоненими.

Ставлення Бормана до східньо европейських народів ясне зі слів, які зачитав прокурор з одного документу, в якому Борман пише: **«Раби мусять працювати для нас. Оскільки ми їх не потребуємо, можуть вони спокійно здихати. Лікарської допомоги їм не треба. Ми не хочемо, щоб вони мали освіту. Вистачить, якщо вони зможуть рахувати до ста. Харчів вони повинні одержувати стільки, скільки лише вимагає конечність. Ми пани, все для нас у першу чергу!»**

Ці слова, як підкреслив лейтенант Ламберт, відкривають правдиве злочинне обличчя обвинуваченого.

Дальші акти обвинувачення були зачитані проти **Сейс-Інкварти**, який негайно після вмаршу німецьких частин до Австрії розпочав переслідувати жидів і церкви. Далі, будучи заступником Франка у Польщі, він є співвинуватцем у націвських злочинах у Польщі. Не менші також його злочини у Голяндії, де він завів жорстокий режим та відповідальний за вивезення голяндських робітників.

Обвинувачений **Вільгельм Фрік**, кол. міністер внутрішніх справ та райхспротектор Чехії і Моравії, відповідальний за видання не менш 235 націстських розпоряджень, за переслідування жидів, за жидівські погроми та за страчення невиліковно хворих у шпиталях

* *
*

З черги забрала голос на нюрнберзькому процесі французька прокуратура. Головний французький прокурор де-Ментон докладно схарактеризував діяльність націонал-соціялістів та ті злочини, що їх вони вчинили. «Тотальна війна» — сказав він — «якою змовники надіялися здійснити свої цілі, у всіх своїх засобах була подиктована приматом німецької раси й запереченням усіх інших вартостей, вона послідовно вела до плюндрування, пустошення і повного нищення». Де-Ментон заявив далі, що націонал-соціялістичний уряд використовував примусову робочу силу для здійснення своєї програми **«винищення через працю»** усіх майже сусідніх народів Німеччини.

Вперше від початку нюрнберзького процесу перед трибуналом впало з уст де-Ментона слово **«кара смерти»**, якої він зажадав для обвинувачених. Він називав імена обвинувачених одне за другим та зараз за іменем подавав найголовніші злочини обвинувачених. Окремо розглянув прокурор такі злочини, як примусовий вивіз на працю до Німеччини та заявив, що з 250.000 осіб вивезених примусово з Франції вернулося на батьківщину живими лише 35.000. Особливо жахливі були також методи тортурування, яких вживали німці підчас переслухування полонених.

Далі продовжував обвинувачувати заступник головного французького прокурора Жан Герцог, що докладно виклав німецький плян «нищення через працю», який мав на меті здесяткувати населення окупованих країн та більшу частину його знищити. Крім того, він взявся обвинувачувати Завкаля, як відповідального за видавані від нього ганебні закони.

ОСІДОК ОБ'ЄДНАНИХ НАРОДІВ

Ню-Йорк. Комісія для вибору місця осідку Організації Об'єднаних Народів в США запропонувала місто Атлантик Сіті місцем тимчасового осідку цієї організації. Місто Атлантик Сіті є відомою купелевою місцевістю над побережжям Атлантійського океану і розташоване на південь від Ню-Йорку.

ЗНОВУ ЗАВОРУШЕННЯ У ГРЕЦІЇ

Атени. Як повідомляє Ройтер, 2000 членів правої «Х»-організації зайняли велике портове місто Калямата. Грецький уряд вислав проти ворохобників моторизовані колони війська, а грецькі літаки скинули над містом летючки, в яких повідомляється, що це місто відповідатиме перед нагляним судом. Військові суди вже приготовлені на видання негайних присудів. Грецький прем'єр Темістокл Софулюс видав заклик до населення підтримувати спокій. «Х»-організація тримає ряд осіб, у тому числі жінок, як закладників.

ПРОТИВНИКИ БЕНЕША В ЧСР

Прага. Чехословацький уряд безпеки сповістив, що арештовано декілька учасників змови, які мали намір повалити режим Бенеша.

Празький часопис «Свободне Ческословенско», орган чеської армії, робить закид, що опозицію, яку саме тепер влада знищила, зорганізував чеський генерал Прхала, який перебуває в Лондоні на вигнанні.

Як відомо, ген. Прхала в 1939 р. був у Карпатській Україні, потім, після німецької окупації Чехії, утік до Англії, де виступав проти Бенеша, не погоджуючись з політичною лінією президента ЧСР щодо тісної співпраці з Советським Союзом.

СХІДНІ КОРДОНИ ПОЛЬЩІ

Москва. Як офіційно повідомлено, советський уряд ратифікував договір з Польщею, що був заключений в серпні м. р., про усталення нового советсько-польського кордону. На підставі цього договору Польща уступила Советському Союзові землі заселені українцями та білорусами. За підставу взято т. зв. лінію Керзона, яка в порівнанні до кордону 1939 р. в деяких місцях є кориснішою для Польщі.

З подій у Китаї

АМЕРИКАНСЬКИХ КОРЕСПОНДЕНТІВ НЕ ВПУСТИЛИ ДО МУКДЕНУ

Китайські національні війська ввійшли до Мукдену, але при цьому символічному прилученні Манджурії до Китаю не було американських кореспондентів. Їх не впустили доти, доки там були советські війська.

Спізнена телеграма «Асошіейтед Прес» свідчить, що представник генерала Ту-Лі-Мінга, командувача китайських національних військ у Манджурії, сказав кореспондентам, що вони не можуть увійти до міста, бо росіяни вважають їх за ворогів. Цю вістку, сказав він, одержали від китайської прогресивної партії в Мукдені.

Американські кореспонденти звернулись до своїх центрів з проханням внести протест до президента Трумена та ген. Джорджа Маршала, американського амбасадора в Китаї.

Мукден зайняла 26 китайська дивізія, привезена потягом із Сінмін, що є 30 миль на захід від Мукдену.

Не зважаючи на умову центрального уряду з комуністами про припинення воєнних дій, з кількох осередків надійшло повідомлення, що там відбуваються бої. Сповіщають, що комуністи заатакували й зайняли манджурську пристань Іншкову за кілька годин після того, як умова набула правної сили. Представник комуністів скаржиться, що національні війська нападали на позиції комуністів у п'ятьох провінціях.

Представники влади в Чункінгу та комуністичні керманичі висловлюють занепокоєння з приводу того, що бої відбуваються, але вважають, що розпорядження про припинення воєнних дій ще не дійшло до всіх відтинків фронту.

КИТАЙ ВИЗНАВ НЕЗАЛЕЖНІСТЬ ЗОВНІШНЬОЇ МОНГОЛІЇ

Москва. Прем'єр зовнішньої Монголії маршал Чолбалзан повідомив про одержання урядової заяви від китайського міністерства закордонних справ про визнання незалежности зовнішньої Монголії. Він заявив, що нагоня республіка в скорому часі вишле свого дипломатичного представника до Китаю.

Американська пшениця для Европи

Вашингтон. Як повідомляє міністерство сільського господарства США, харчевий стан в Америці і покращення транспортових можливостей дає змогу здійснити найбільший в історії Америки експорт пшениці. Американські урядові кола опрацювали вже плян, за яким передбачено впродовж перших шести місяців цього року вислати велику кількість пшениці і пшеничної муки до европейських країн та Далекого Сходу, що терплять нужду. В січні має бути відтранспортовано в цілому 288.000 тон пшениці і пшеничної муки. На лютий передбачено 387,000 тон. Пізніше має бути відправлено 300.000 тон до Франції, а також і французької північної Африки і французької окупаційної зони в Німеччині. Бельгія одержить 30.000 тон, Голяндія — 21.000, Португалія — 12.000 та Норвегія, Еспанія і Швайцарія — кожна по 8.000 тон.

Масові страйки в США

Вашінгтон. Страйки в США тривають. Робітники закладів Дженараль Мотор страйкують вже два місяці. Далі страйкує 200.000 робітників електричної промисловости, а з 15 січня застрайкувало приблизно стільки ж робітників великих закладів м'ясної промисловости; коли взяти ще на увагу страйк деякої частини телефонних робітників та проголошений в неділю 20 січня страйк близько 800.000 робітників сталевої промисловости, то в США страйкує тепер майже один мільйон 600 тисяч чоловіків і жінок.

З інших країн також надійшли вістки про різні страйки. У французькому Сенегам застрайкували кольорові робітники, домагаючись такої самої заробітної платні, яку мають французькі робітники. У Парижі закінчився страйк м'ясників після того, як уряд встановив ціну за кіло м'яса 100 франків. 18 січня не вийшли паризькі часописи, бо застрайкували технічні робітники друкарень.

В Греції 16 січня почався страйк державних урядовців. Того ж самого дня почався страйк робітників текстильних фабрик в Нагпурі в Індії.

Німецькі справи

ПРИВЕРНЕНО СВОБОДУ ЦЕРКВИ В БАВАРІЇ

Мюнхен. Засідання ради міністрів Баварії одноголосно затвердило запропонований прем'єром Гегнером проект закону про відносини між церквою і державою. На підставі цього закону правно відновляються в усіх школах навчання релігії. Прем'єр підчас пресової конференції заявив, що цим законом знову цілком привернено свободу церкви.

ПЕРШІ ВІЛЬНІ ВИБОРИ У ВЕЛИКОМУ ГЕССЕНІ

Вісбаден. В неділю 20 січня відбулися вперше за тринадцять років в 17 округах Великого Гессену вибори до громадських рад у населених пунктах, що мають до 20.000 населення. Найбільше голосів одержала соціял-демократична партія (38,8 відс.); далі йдуть християнсько-демократична унія — 26,4 відс., комуністи — 4,4 відс., ліберальні демократи — 1,5 відс. та різні місцеві групи й спільні листи — 24,5 відс. 27 січня такі ж вибори відбудуться в Баварії, Вюртенберзі — Бадені та в решті 22 округах Великого Гессену.

УПРАВЛІННЯ АМЕРИКАНСЬКОЇ ЗОНИ

Вашінгтон. Державний секретар США заявив, що правління американської окупаційної зони в Німеччині і після переходу до рук американської цивільної влади буде підлягати воєнному міністерству США. Залишаться в Німеччині і американські військові сили. Державний секретар повідомив далі, що до Німеччини прибуде ще 16 військових місій менших країн, які будуть зв'язковими органами своїх урядів при аліянтській контрольній раді.

ДИМІСІЯ МАННЕРГАЙМА?

Гельсінки. Фінські часописи повідомляють про тяжку хворобу фельдмаршала Маннергайма та можливу його димісію. «Усі Суомі» пише, що в політичних колах цими днями докладно обговорено можливе уступлення президента, що це уступлення може статися кожної хвилини. Часопис «Гувідстагебладет», покликаючись на добре поінформовані джерела, подає, що є намір негайно розв'язати цю проблему.

АРЕШТ РОДИ ЧЕРЧІЛЬ

Відень. Англійське представництво склало протест проти дій російської влади, яка заарештувала 14 січня Роду Черчіль, кореспондентку лондон. часопису «Дейлі Мейл». Советська сторожа затримала її в дорозі до Будапешту й повернула назад до Відня.

СПЕЦІЯЛЬНЕ УПОВНОВАЖЕННЯ ДЛЯ ДЖЕКСОНА

Вашінгтон. Президент Трумен уповноважив американського головного прокурора Джексона розпочати слідство проти всіх осіб, що їх обвинувачено як воєнних злочинців. Це уповноваження поширюється також на членів тих груп, які будуть признані міжнароднім трибуналом як злочинні організації.

ФРАНЦУЗЬКІ НАЦІОНАЛЬНІ ЗБОРИ ПРОТИ ФРАНКА

Париж. Французькі національні конституційні збори прийняли постанову, в якій жадають зірвання дипльоматичних зносин з Еспанією Франка та визнання еміграційного еспанського республіканського уряду. Одночасно збори пропонують французькому урядові забезпечити еспанським втікачам гостинне прийняття у Франції. Проти цих постанов ніхто не голосував, лише посли правого республіканського союзу утрималися від голосування. Здійснити цю постанову, як перед тим заявив міністер закордонних справ Бідо, не може одна Франція. Це може статися лише в повному порозумінню з іншими великодержавами.

ГЕНЕРАЛ МОРГАН ПРОТЕСТУЄ ПРОТИ ЙОГО УСУНЕННЯ

Лондон. Генерал сер Фрідерік Морган, що його недавно усунено з посту директора УНРРА в Німеччині за виявлене пим незрозуміння і брак співчуття до жидів, склав протест проти його усунення. Морган буде мати нагоду обговорити справу особисто з директором УНРРА др. Леманом.

БЕЛЬГІЯ ЗАЛИШИТЬСЯ РЕСПУБЛІКОЮ

Брюссель. Як повідомив бельгійський прем'єр ван Аккер на пресовій конференції, бельгійський уряд відхилив нову пропозицію короля Леопольда, в якій він пропонував справу повороту його на трон винести на розсуд народові.

ЗАМОРДОВАНО 1.200.000 ОСІБ

Мінськ. В Мінську незабаром почнеться перед советським військовим судом процес проти трьох німецьких генералів та кількох вищих офіцерів, які відповідатимуть за масові мордування та інші знущання, вчинені на советських громадянах, а також за знищення багатьох міст. Представники прокуратури заявили, що підчас німецької окупації на Білорусі було замордовано понад 1.200.000 советських громадян та 380.000 вивезено на примусові роботи.

ФРАНЦУЗЬКА ЗАЯВА ПРО СААР ТА РУР

Париж. Французький міністер закордонних справ Георг Бідо на закінчення трьохденних дебатів у парляменті виступив з заявою про закордонну політику Франції, в якій між іншим сказав, що область копалень Саару повинна бути знову власністю Франції та включена до французької митної й валютової системи. На думку Бідо, область Руру має бути політичною одиницею, поставленою під політичне й господарче міжнародне управління. Багатства Руру повинні бути власністю усієї Европи.

ДЕСЯТЬ БІЛЬЙОНІВ МАРОК

Вашінгтон. Американське міністерство закордонних справ урядово повідомило, що дальші розмови про розподіл нім. репарацій відбудуться в Брюсселі наступного місяця. В цих розмовах візьме участь 18 держав, крім СССР і Польщі, які свою частину репарацій вже одержали у вигляді німецького капіталу та промислових устаткувань.

Загалом репараційні жадання доходять до одного більйона долярів (десять більйонів марок). Британська репараційна конференція буде ділити репараційну належність не в окреслених сумах, а в відсотках від загальної репараційної суми. Як вже повідомлялося, американська й англійська частина становить кожна по 28 відс.

ЩО? ДЕ? КОЛИ?

* Три прем'єри в американській окупаційній зоні та п'ять надпрезидентів з британської зони будуть найближчим часом відбувати спільні конференції.

* Знищений підчас війни бенедиктинський манастир у Монте Кассіно буде, за участю аліянтів, відбудований у його первісному вигляді.

* У Празі 15 січня розпочався процес проти Карла Франка, колишнього райхсміністра для Чехії та Моравії.

* З Малярщини почалося переселення 480.000 німців.

* Колишній британський прем'єр В. Черчіль прибув до Ню-Йорку.

* Колишній німецький посол у Берні др. Отто Кехер повісився в таборовому шпиталі в Людвіґсгафені.

* В Чехії поблизу німецького кордону знайдено архів судетсько-німецької партії.

* Мирова конференція з Італією має початися перед 1 травнем. Франція погодилася на визначення Парижу місцем цієї конференції.

* В Греції 31 березня відбудуться загальні вибори до грецького парляменту.

* В грецькому портовому місті Вольо підчас зудару між поліцією та членами лівої радикальної організації вбито 3 особи та 15 поранено.

* Велика електрифікаційна програма США передбачає впродовж п'яти років забезпечити електричною енергією 3.566.000 сільських абонентів.

* В одному селі біля Міндену (Вестфалія) в церкві за фальшивою стіною британські офіцери знайшли корону останніх німецьких імператорів та 15 доз нюхального тютюну Фрідріха Великого.

* Перед узбережжям Палестини британські повітряні і морські сили затримали корабель, що перевозив жидів до Палестини, які не мали в'їздових віз.

* Панамський канал має бути забезпечений перед діянням атомової бомби та повітряної фльоти.

* Бельгійські соціялісти відхилили пропозицію комуністів виступати спільним фронтом підчас виборів у Бельгії 17 лютого.

* Мадярський прем'єр Тільді заявив через радіо, що Малярщина ще перед кінцем січня проголосить себе республікою.

* Відкриття жидівського конгресу у Мюнхені відсунено з 20 на 27 січня, тому що ще не прибули до Мюнхену голова виконавчого комітету світової сіоністичної організації Давид бен Гуріон та Елія Добкін, керівник еміграційного відділу.

* Комуністична партія Німеччини одержала дозвіл діяльности на цілу Баварію.

* З одного із аргентинських таборів утекло 12 інтернованих там членів кол. залоги бойового німецького корабля «Граф Шпее», що мали бути переслані до Німеччини.

* Біля Марселя впав британський транспортовий літак, що віз кол. полонених з Сінґапуру. Підчас катастрофи згинуло 22 пасажири.

* Кілька еспанських роялістів прибуло до Лісабону, щоб зустрітися там з претендентом на еспанський трон дон Жуаном, на приїзд якого до Португалії очікують у найближчому часі.

* Британська військова влада арештувала трьох директорів гамбурзьких фірм як воєнних злочинців, бо вони регулярно постачали пруський квас для отруювання в'язнів у концентраційних таборах.

ГАБСБУРГИ ПОДОРОЖУЮТЬ ПО АВСТРІЇ

Відень. Як повідомляє радіо з Грацу, члени колишньої австрійської імператорської родини — Карл, Рудольф та Людвіг фон Габсбурги прибули до Австрії. Габсбурги подорожують, без спеціяльного дозволу аліянтських військових влад, у французьких однострох. Аліянтська влада заявила, що члени габсбурзької родини ніколи не одержували дозволу носити одностроїв однієї з аліянтських держав. Щодо Габсбурзького питання військова влада заявила, що вважає його за внутрішню проблему Австрії.

ПЕРЕСЕЛЕННЯ СУДЕТСЬКИХ НІМЦІВ

Лондон. Як повідомляє «Таймс», в Празі очікують на прибуття американського зв'язкового офіцера, полковника Нічельсона, з яким має бути обговорений спосіб перевезення судетських німців до американської окупаційної зони. Урядово повідомляють, що до американської окупаційної зони буде прийнято 1.750.000 німців. Совєтська влада погодилася прийняти до своєї зони до 1.500.000 німців.

ПЕРШИЙ ПЕРЕДПАРЛЯМЕНТ

Штутгарт. В Штутгарті зійшовся на перше засідання передпарлямент для Вюртенберґ-Баден. Члени його призначені урядово з різних німецьких партій і груп населення.

Братня допомога

Українці Спол. Держав Америки й Канади провадять жваву акцію в справі допомоги українській еміграції, яка потрапила у великій кількості до різних країн Европи та найбільше її перебуває на терені англо-американської зони. Вістки з Америки приходили й раніше, проте в останні дні, хоч із значним запізненням, ми отримали кілька чисел часопису «Америка», що виходить у Філядельфії. Багато цікавого матеріялу знаходимо там. Зворушує нас піклування американських українців, які подають нам теплу братню руку допомоги. Наші брати виступають в обороні прав всього українського народу й зокрема боронять нас, наше право жити в демократичних країнах, користуватися захистом демократичних законів.

Перечитуючи рядки цікавих статтей, ми зворушені та вдячні американським братам за прояв уваги й дбайливої опіки. Ми не маємо змоги передруковувати статтей з цих часописів, обмежуємось тільки наведенням відозви, вміщеної в часописі «Америка» від 1 грудня м. р.:

„Український Допомоговий Комітет закуповує харчів за 50 тис. долярів

Об'єднаний Український Американський Допомоговий Комітет зробив новий важливий крок в організації і наданні допомоги нашим скитальцям в Европі, а саме: наш Допомоговий Комітет став членом «Кооперації для Американських Пересилок до Европи», скорочено — КАРЕ. Це уможливлює йому закуповувати дешево, по зниженій ціні, харчові припаси у великій кількості та пересилати їх скоро і безплатно, даром, на адресу українських допомогових організацій в Европі, Франції, Італії, Німеччині, Австрії, Швайцарії та в інших країнах Европи.

Організацію КАРЕ засновано в Ню-Йорку дня 26. XI. 45, а український допомоговий комітет став одним з її членів-основників, склавши свій удїл в розмірі 2,5 тис. долярів.

Ця організація створена спільно всіма допомоговими організаціями Америки на кооперативних основах та з підтримкою президентської Допомогової Ради, як і Департаменту Стану. Головою обрано Доналда Нелсона, кол. голову ОПА, а першим заступником є ген. В. Гаскел, котрий був головою подібної організації підчас першої світової війни. Від Об'єднаного У. А. Допомогового Комітету увійшов до складу директорії Каре др. Володимир Галан.

За словами п. Нелсона, організація КАРЕ має почати діяльність 1 грудня ц. р., а посилки повинні бути видані в Европі вже на Різдво. Докладніші відомості про методи праці будуть подані окремо.

УНРРА віддала до диспозиції цієї організації 7.700 тис. пакунків з військовою поживою, яка може буде вжити негайно. Користуючи з цього, Український Допомоговий Комітет приступає до закупу цих харчів на суму до 50 тис. долярів. Тому **всі місцеві Укр. Організації і Комітети повинні негайно вислати усі зібрані гроші до Допомогового Комітету, щоб він міг закупити найбільше число цих пакунків».**

Багато уваги присвячує справам найновішої еміґрації в Европі щоденник «Свобода», що виходить у Ню-Йорку, тижневик «Українська Громадська Пора», що виходить у Детройті і, мабуть, усі інші українські часописи, які боронять національні інтереси України. Тільки ми не маємо змоги ті часописи читати, бо чомусь і досі їх не пускають на терени Німеччини. Випадкові числа потрапляють дуже рідко, і з них ми довідуємось про виступи наших братів в обороні нас і України.

Концерти капелі „Україна"

За короткий час свого існування хорова капеля «Україна» здобула собі загальне визнання скрізь, де доводилося її виступати. Навколо невеличкого гуртка співаків колишньої львівської капелі згуртувалося чимало інших хористів, які під керівництвом свого диригента, прекрасного знавця української пісні проф. Г. Нестора вивчили багатий репертуар, що дав великий успіх і в Авгсбурзі, і в Ульмі, і в Мюнхені, і в Карльсфельді.

У барвистому народньому вбранні розпочала капеля в Карльсфельді свій виступ співом колядок та щедрівок. Старанно виконані ці чудові зразки релігійної народньої творчости показали майстерність обдарованих співаків. Радість з приводу Народження Христа яскраво передана в колядці «Ой, Видить Бог» в обробці Стеценка. З ніжністю та зворушливим піднесенням проспівана колядка в обробці Стеценка «На Йорданській річці тихо вода стояла». Ті ж захоплені почуття виразно переказані і в колядці «Нова радість стала», обробка Кошиця. З низки колядок в обробці Ступницького, колядка «Жала Улянка шовкову траву» відзначається добрим відчуттям хоровою етнографічного кольориту, а інша, «Ой дозволь, пан-хазяїн» — побутовий малюнок про Святвечір, передана у зворушливо-мальовничих фарбах. Майстерно, з почуттям виконано «Ой рано, рано кури запіли». Кілька щедрівок, особливо незрівняний «Щедрик» Леонтовича, виконаний ніжно, витончено і з великим відчуттям стилю, а також гуцульська щедрівка «Добрий вечір» в обробці Гайворонського, з характеристичним підкресленням особливостей західньо-українського фольклору та в обробці Стеценка «Ой сивая та зозуленька» довершили успіх відділу колядок та щедрівок.

З кількома піснями виступив чоловічий хор. Коли народня пісня в обробці Людкевича «Чорна рілля ізорана» прозвучала невиразно, то «Максим козак Залізняк», в обробці Лисенка, з яскравим піднесенням передав героїку коліївщини, а в порі запорожців з поеми «Гамалія» відтворено справжню мужність і відвагу героїв морських походів.

Мішаний хор проспівав зворушливий хоровий твір Стеценка «Вкраїна-мати», з великою силою передавши безкраю любов до батьківщини, прагнення до волі та праці. Авдиторія вислухала цю пісню стоячи. У Стеценковій кантаті Шевченкові правдиво інтерпретовано палку любов народу до свого великого поета, а в прекрасному хорі «Туман хвилями лягає» з опери «Утоплена» (муз. Лисенка) помітна бадьорість, свіжість голосів, багатство і мальовничість звукових фарб. Жвавість, грайливість, живий гумор супроводжував виконання жартівливої пісні «І шумить, і гуде» в обробці Верьовки та «Сусідки» Яцкевича, де добре додержано відповідного ритму і темпу. Добре пройшла також пісня про красуню Гандзю в обр. Котка. Концерт закінчився піснею «Засяло сонце золоте», муз. Недільського, де так само капеля талановито передала відважність козаків у поході та славному бою за рідний край.

Успіхові виконання сприяла і акомпаніяторка-піяністка Степанова, яка чимало допомагала співакам в інтерпретації різноманітних пісень.

Г. Л.

Гомін молодої Білоруси

Білоруси — мешканці оселі в Регенсбурзі, а з ними й українці та інші громадяни мали несподівану приємність: завітав до нашого місця осідку Білоруський Концертовий ансамбль під керівництвом пані Янушкевич і 19, 20 та 21 січня влаштував три своїх виступи. Ансамбль відіграв дві п'єси («Сон у Колядную ноч» — Рідвяна казка й «Нечеканыя заручыны» — жарт на одну дію) Ковалевського та виконав низку народніх пісень і танців.

Народне мистецтво братнього білоруського народу таке нам близьке своїми мовними й хореографічними формами та мелодією, що сприймається, як своє рідне. Жваві танці («Метелиця», «Бульба» тощо) нагадують наші подібні народні твори, в яких відбивається побут селянського люду, його радощі, його буття та звичаї й гумор, пісні, що оспівують кохання, виливають вічну тугу за щастям, тужать за правдою, за щирістю, за всім прекрасним, що здібна витворити людина. І форми народнього гумору білоруського так нас ділімають безпосередньо й щиро, коли слухаємо дотепи, веселі пісні або спостерігаємо комічні ситуації сценічної штуки.

Білоруський концертовий ансамбль прекрасно підготований до виконання свого мистецького завдання. Він уже кожним своїм виступом чарує глядача досконалим виконанням. Вінки білоруських пісень і танців, перемішані з дотепами конферансьє (п. Ковалевський), становлять основу програми. Поряд з тим ансамбль посідає сили для досконалого виконання балетних чисел, маючи в своєму складі таких балерин як Л. Варакса (керівниця хореографічної частини) та Віра Філіпова — акробатки від танцю й інших, прізвищ яких нам не вдалося з'ясувати. Л. Варакса прекрасно виконала вальс Штравса та майстерно провела кілька клясичних танців сама і в гурті своїх здібних партнерок. Оздобою ансамблю в його балетній частині є, безперечно, Віра Філіпова. «Акробатичний етюд» і «Циганський танець» в її виконанні був вершком мистецького досягнення. Неймовірна гнучкість тіла, майстерне володіння кожним органом, зокрема руками й пальцями та зламами талії дають змогу артистці виконувати найскладніші креації й розвинути швидкість, що, проте, не порушує грацийности руху.

Гарно співає жіночий квартет та дует і загалом усі жінки (в цілому ансамблі ми спостерегли тільки двох чоловіків) сповнюють програму мистецьким змістом.

З надзвичайним гумором і майстерністю проспівала кілька фольклорних пісень п. Янушкевич та спільно з п. Ковалевським відтворила лубок.

Режисер драматичних вистав І. Кир'янов виконав своє завдання добре. Музичне оформлення та супровід на клавірі провів композитор Олімпій Раевський з властивою йому досконалістю.

Три вечори ансамблю показали нам мистецькі досягнення молодої Білоруси, яка живе, пручається і досягає творчих успіхів. Вага цих виступів величезна. Вони свідчать передусім, що при бажанні й гармонійній співпраці невеликого гурту виконавців можна обслуговувати духові потреби своєї національної групи й популяризувати білоруське мистецтво серед чужинців. Білоруський Концертовий ансамбль боре труднощі й перепони. Він прямує до своєї мети — досконало репрезентувати рідне мистецтво.

Дм. Сіяч.

КОНЦЕРТ У БАЙРОЙТІ

Музично-вокальна секція українського табору в Байройті з самого початку своєї праці здобула собі добре ім'я серед земляків та серед чужинців. Виступала секція не лише в Байройті, а й по навколишніх ближчих містах: в Бамберзі, Кульмбасі тощо, де живуть українці. Ця мистецька організація ввесь час збільшується та поповнюється добрими силами. Хоч фахових сил тут небагато (значна більшість — аматори), але секція добре налагодила працю.

Найбільшим успіхом у праці був виступ музично-вокальної секції в Вагнерівському театрі в Байройті. У великій залі майже не було порожніх місць. Концерт був влаштований тільки для чужинців та американців. Мабуть ніколи ще на своєму віку славетний театр не приймав такої різноманітної публіки, де б було багато представників різних національностей, крім — німців. Барвисті українські національні строї, облиті червонястим сяйвом ламп, з самого початку захопили чужинців. Багатьом із них може вперше в житті доводилося бачити таку барвисту картину — співи і дочок славного, але безталанного краю. Українські колядки, хорові та сольові пісні, народні танки, виступ піяніста В. Вишневського — ось коротка програма вечора. Особливо припали до серця глядачам українські народні танки у виконанні п. Русина та п. Пенкала. Відомий оперовий співак п. Руснак завоював симпатію всієї залі піснями «Ой, Дніпре», «Гетьмани», «Колискова» та інші. З хорових пісень виконано: українські колядки, «Ой, видно село», «Дударик», «Закувала та сива зоауля», «Гуляли, гуляли» тощо.

— Більше двадцяти років працюю в цьому театрі, але чогось подібного ще ні разу не переживав, — сказав після концерту один з німців, що обслуговував сцену.

Думаємо, що це була правда. Про успіх концерту свідчили й без цього зливи оплесків, що покривали кожен виступ української мистецької громади.

Гнат Д—ко.

УВАГА!

Хто має українську машинку до писання та погоджується передрукувати на восківках у себе вдома підручники, просимо заявити Видавництву «Слово», (10 бльок, кім. 205).

ДО ЧИТАЧІВ І ПЕРЕДПЛАТНИКІВ!

Подаємо до відома громадянства, що надалі Видавництво передплати на тижневик «Слово» не прийматиме.

За внесену передплату Видавництво надішле інші видання, які приблизно відповідатимуть вплаченій сумі.

Тижневик «Слово» продаватиметься лише на оселі в Регенсбурзі.

Дирекція Видавництва

Permitted by authority of Military Government, November 1945

Редагує Колеґія. — Видає Спілка «Українське Мистецтво», кооператива з обм. порукою в Регенсбурзі. — Адреса Редакції і Адміністрації: Регенсбург, Оселя, бльок 10, к. 205.
Satz und Druck: Mittelbayerische Zeitung, Regensburg, Kumpfmühler Straße 11

РОЗШУКИ:

Лазаревича Тараса — мама Лазаревич Степанія. Регенсбург, Ріхард-Вагнерштр. 8. (1—5)

Сина Валентина Шпикало — Степан Шпикало, Ашаффенбург «Лагарде». (1—1)

Брата Ярослава і п. Стефку Жураківську — Граб Омелян, Геттінген, Вюрткзерне. (1—1)

Ярослава Юліяна Рогатинських — рідня, адм. «Слово». (1—1)

Гуля Левка — родичі Гуль Омелян, Байройт, Принц Леопольдказерне, сектор 13/59. (1—1)

Інженера Волошина Ярослава, знайомих — Черник Микола. Ландсгут, Нідермаерштр., укр. табір. (1—2)

Свою рідню — Романюк Іван і Микола, Мироняк Микола і Анна, Вередюк Василь і Параска, Поповича Василя, Дося і Дмитро — Романюк Петро, Карльсфельд, бай Мюнхен, укр. табір. (1—2)

Брата Тихого Івана, (нар. 1901) — Володимир Тихий. Регенсбург, Оселя, бльок П/47. (1—2)

Брата Говоруна Сергія — Говорун Петро. Мюнхен, Дахауерштр. 9. Укр. Червоний Хрест. (1—3)

Шафранського Богдана — дружина Марія Шафранська. Мюнхен, Дахауерштрассе 9/П. (1—3)

Шевчука Тадея (від квітня перебував біля Мюнхена) — Підгірний Ізидор. Мюнхен — Карльсфельд УНРРА, табір 95-278, бльок 15/23. (1—3)

Уцішків: Влодко! Дай знати про себе, просить хтось, хто ще не забув. І. Зол. (1—1)

Станіслава Дзявуру, (останньо в Ессені) — Дзявура Петро з дружиною Надією. Авгсбург, Зоммеказерне, укр. табір, бл. IV, м. 47. (1—2)

Маківського Миколу з Оксаною розшукує родина. Маківська Ольга, Штравбінг, укр. табір, бльок 3/70. (1—1)

Боднара Тараса — родичі: Роман і Марія Боднар. Аллергаузен 45. Кр. Фраізінг. Баварія. (1—2)

Миколу Дутку (нар. 18. XII. 1912). Регенсбург, адм. «Слово». (1—2)

Рубінгера Володимира (ур. 1917 р.) — батько Рубінгер Лев. Мюнхен. Укр. Установа Опіки, вул. Розенгайма а. (1—1)

Сина Миколу Костюка (нар. 1914) — Теодор Костюк, Байройт, Бернекерштр. УНРРА — Кранкенгаус. (1—1)

Циганенка Анатолія (останньо Бременфюрде) — мати. Нюрнберг, Фюртеркройцунг, барак фабрики Л. Кольб. (1—1)

Катерину А. Жеребнову (Луданова) — Луданов Андрій. Ландсгут, лагер Регірунгсгебойде, мешк. 53. (1—1)

Сестру Марину Демедюк — Катерина Рожанська. Ашаффенбург, ДП. Камп, Лагардеказерне. (1—1)

Стеткевич Ілярій — сина Ярослава (1926) Фільсбібург, Грісгойзер. (1—1)

Маргацьку Матрону — Юхим Маргацький. Мюнхен, Шкіряний завод, буд. № 5.

Катерина Куз'як — батька Івана Куз'як, Регенсбург, Егерфельдт 4. (1—1)

Сина Володимира — Осачук Михайло, Авгсбург, Зоммеказерне, бльок І/110. (1—3)

Брата Степана — Петро Ткачук. Авгсбург, Зоммеказерне, бл. І/110. (1—3)

Дочку і зятя Недельницьких Катерину і Володимира — Еременко Ірина Петрівна, Мюнхен, СС-казерне, бл. Б. III/23. (1—3)

В'юна Якова — В'юн Галина. Мюнхен, Дахауерштрассе 9/II. (1—4)

Тусю Сербин і Осипа Юсків — Парахняк, Мюнхен, Фрайман, СС-казерне, бл. С, кім. 4. (1—1)

Хто знає де перебуває Іван Сусь з Чортківщини, подайте вістку, Семен Сусь, Фільсбібург, лагер Грісгаузер. (1—1)

Хруцьку Неонілю і Підковича Антона — Евгенія Охоцька. Адм. «Слово».

Хто знає про місце перебування мого брата **Шевченка Івана,** останньо Обер — Рамштадт, Гессен, Штадтсбахлагер, хай подасть на адресу: Шевченко Федот, село Фішбах, Крайс Розенгайм. (1—2)

Брата Гліба, пошукує Микола Старовійт, Інгольштадт, Україніян Камп В, УНРРА.

Сина Ярослава — Винарчик Микола. Оттенріх № 7, пост Вальдгюрн, крайс Фогенштраус. (1—2)

Клименко Славку, Андріївеьку Люсю — Клименко Андрій. Фюссен, Укр. табір. (1—2)

Красновського Володимира — сестра Ольга, Фюссен, укр. табір. (1—1)

Ганну Березу — Марко Береза, Регенсбург, адм. «Слово». (1—2)

Братів Михайла і Петра — Семотюк Осип, Інгольштадт, Укр. табір. (1—1)

Юрія Ростислава Голуб — батьки. Адм. «Слово». (1—1)

Сеницю Павла, Чернявську Олю, Ольшевську Рену, Когут Іванку — Сениця Михайло. Ашаффенбург, лагер УНРРА № 5, Лагарде. (1-1)

Швагра Федора Шкварок і Кирила Бабій — Петро Шкварок. Ашаффенбург, табор, Лагардеказерне. (1—1)

Боровського Михайла — інж. Боровський Михайло, Регенсбург, адм. «Слово». (1—2)

Миколу Онищенка — Ніна Крат, Авгсбург, Зоммеказерне, бльок II, мешкання 77. (1—1)

Брата Володимира та його синка Евгена Зарицьких — брат Антін Зарицький, Авгсбург, Зоммеказерне, бл. 2/77. (1—1)

Яцьковського Ярослава — брат Богдан, Мюнхен, Крайбургерштрассе 20. (1—4)

Маркова Адольфа і Стефу, Майстра Фридерика та знайомих з Варшави — Лисенко Федір, Пасав, Паркштрассе 14, шток III. (1—1)

Сина Захаркова Івана, що був в концентраційнім таборі в Гусен, пост. ст. Георген, Обердонау, відомість про нього подати на адресу: Захарків Михайло, Лаабер 44 б/Регенсбург. (1—2)

Івана Романа Сілецького, останньо Нассав—Вісбаден — Стефанія Сілецька, Ашаффенбург, лагер УНРРА Лягарде. (1—1)

Мигаля Костя, Володимира, Богдана, Тараса, Бориса, Харак Ярославу — Мигаль Григорій, Регенсбург, адм. «Слово». (1—1)

Братів Антона і Мирослава Дубасів — Степан Дубас, Пляттінг, Грабенгассе 295 бай Йоп. (1—4)

Жінку Наталію Остапенко, тестя Бельчева Николая — Остапенко Василь, Ландсгут, УНРРА МР 2, Регірунгсгебойде, Регірунгсплян. (1—2)

Проф. Осипа Залеського — жінка Гертруда Залеська, Фюссен, Аллгеа ДП. Камп, бл. VI, мешк. 53. (1-2)

Дружину Клавдію П. Сахненко — Трохим Сахненко, адм. «Слово». (1—4)

Мирона Ярослевича, Др. Маріяна Яросевича, Іванну і о. Теофіля Калничів — др. Орест Яросевич, Гановер, Якобіштрассе Іа, Брітіше безацунгзоне. (1—1)

Сестру Феник Ніну — Ревенко Оксана, Китцінген, Фасфабрік. (1-6)

Рідних і знайомих — Івасюк Корнель. Регенсбург, Пфауенгассе 6/3. Ламмель. (1—2)

Юзю Ганю Г. і Орест К. де ви е. Подайте вістку — Стефчок. Госляр, Ан ден Кастаніен № 4. (1—1)

П. др. М. Мидловського і всіх знайомих — Козловський Стефан, Фільсек, зідлагер IЧ/3 Кр. Амберг. (1-2)

Брата Логошняка Володимира і Ганчара Дмитра — Логошняк Ярослав, укр. табір, Інгольштадт. (1-1)

Сина Норика Романа, брата Кононовича, Осипа — Норик Елена, Біберах (Рісс). (1—2)

Річку Тіну — Богданів Микола, Регенсбург, адм. «Слово». (1—2)

Дочку Галину Голубінцеву, сестру Сердюк — Куда Евдокію — Голубінцева Ліна, Біберах (Рісс). (1-1)

Брата Степана і Павла Лемегу — Лемега Дмитро, Мюнхен, СС-казерне, бл. Б III/29. (1—1)

Макобея Володка, Миколу, Хомчука Данyху, Біланя Федя, Даця із Кигданець — Богдан Робак, Пассав, Седанштр. 65. (1—3)

Сина Юрія — Борис Стриковський, Швайнфурт, Гінденбургказерне. (1—3)

Рабія Ярослава, Левкового Стефана, Василя, знайомих — Рябий Евстахій, Карлштасд?, Кофрітгассе 445 (1—5)

Ірену і Анаталію Дуцьків — Дуцько Марія, Авгсбург, Зоммеказерне. (1—1)

Знайомих — Лех Іван, Федорук Юрцьо, Бойчук Ярослав — пошукує Федорук Волод. Укр. Ком. в Розенгаймі. (1—2)

Жінку з дитиною Бондаренко Катерину Загорулька Миколу — пошукує Бондаренко Степан. Укр. табір Ульм. (1—4)

Рідних та знайомих, Струк Ірена, Регенсбург, Укр. Оселя, бльок IV. (1—3)

Яцкевича Йосифа і Софію, Думанчука Григорія, Стефанію і Марійцю — Марків Лонгин. Зголошування до адм. «Слово», Регенсбург. (1-3)

Сина Михайла Піхо, останньо в Мінсінген. Відомість про нього прошу надіслати на мою адресу: батько Піхо Антін, Вальбургкірхен кр. Пфаркірхен бай Ентголцнерврейнер, Нідербаерн. (1—5)

Синів Герцик Йосифа і Евгена (Алгорн—Гамбург) — Герцик Іван, Вальбургкірхен (Малерганс) Кр. Пфаркірхен. Нідербаерн. (1—5)

Калета Евгеніюша — сестра Катажина Калета-Спачинська. Міттертаіх, польський лагер. (1—4)

Івченко Елеонору, 18 років, останньо в березні перебувала в Пітніц-Домгартен (Померанія). 2) Дзюбенко Сергія-Іванченко Юрко. Адм. «Слово». (1—5)

Дашкевича Івана — батько Дашкевич Андрій, Регенсбург, оселя, бльок V, мешк. 7. (1—2)

Петровських: Миколу, Мих, та Віру Мих — батько Петровський Михайло, Регенсбург, адм. «Слово». (1—2)

Островського Івана, що перебував на праці: Штарнберг б. Мюнхена — брат Ілько. Ешкофен б. Платтінг, Деггендорферштр. бай Гаймарл Лоренц. (1—2)

Сина Михайла Степановича, дочку Надію Степанівну — батько Степан Якимович Лупивовк, Ейгенвах 36, Кр. Ландсгут. (1—3)

Коренeвич Іван, Голодович Михайло і Логуш Ярослав відгукніться на адр.: Саплива Віра, Обергекінг 1. Кр. Лондау — Ізар, Нідербаерн. (1—2)

Норгало Олену (1924) р., останньо в Лінці — сестра Уманцова Ірина, Мюнхен, Карльсфельд, Укр. табір, бл. 1. к. 19. (1—3)

Марію Шайнюк і Станиславу Трипину — Василь Шайнюк, Новий Ульм, Укр. табір. (1—2)

Емця Андрея і знайомих — Німко Васель, ДП Б. Камп, Штравбінг, Казерненгассе Б—1. (1—1)

Рідних і знайомих — Худів Марія. Штравбінг, ДП Б. (1—1)

Знайомих з Іванів — Іван Малиновський, Штравбінг Б—3, кімн. 66. (1—1)

Знайомих з Жуковець — Дикий і Казюна, Штравбінг, Панцерказерне, бл. 4. кімн. 66. (1—1)

Сина Івана Яковича Комисаренка Кубанської, Обл. станиця Попутна — Дарія Омельянівна Окинча, Ландсгут, Регірунгсгебойде. (1—3)

Родину і знайомих зі Львова: Романа Дапа, Романа Голода, Богдана Гонту, Романа Занька — Петро Дап, Існе, Кр. Ванген ін Альгау, Гофштадтштр. 14 Б, бай Вегтан. (1-1)

Марусяка Осипа, Бабій Ольгу, Бабія Володимира — Крижанівські, Інгольштадт. (1—1)

Дружину Ольгу з сином Богданом, що останньо мешкали в Брікс — Судети — Др. Борис Базилевич, Новий Ульм, Укр. табір. (1—2)

Кабанцівих: Василя та Лідію — мати Ніна Шарф, Ландсгут П/Б, Клетцмюллерштр. 43. (1—3)

Сина Володимира ур. 1926 р. в селі Настасів, Тернопільського повіту — Колодій Михайло, Укр. табор, Інгольштадт. (1—8)

Левченка Леоніда, Юрія, Галю і Сагову Ліду — Марія Шутько, Штутгарт, Камнштатт, Функерказерне бл. 5/30. (1—3)

Фролова Олена — батьки Фролов Василь, лагер Гайденау бай Гамбург. (1—2)

Антоненкова Сергія — брат Антоненко Михайло, лагер Гайденау бай Гамбург. (1—2)

Швагра Івана Стельмаха (1926) останньо перебував в с. Гроссенінг, Василь Матковський, лагер 25, Валдгаузен, Голлендорф, через Брауншваіг. (1—1)

Рідних та знайомих — Щербань Роман, лагер Волькерінг бай Регенсбург. (1—2)

Дружину Марію, сина Ярослава і дочок: Олю і Надію — Гонтар Василь, Інгольштадт, Укр. лагер Б УНРРА. (1—2)

Чапря Ніну — Манько Олег, Швабен, Цузмарсганзен, вул. Ульт 44. (1—1)

Сина Апполона, останньо Криниця — Нікітін Ананій, Авгсбург, Зоммеказерне. (1—2)

Родичів та знайомих — Венке Лев і Марія. Міттертайх, Кр. Тіршенройт, Порцелянфабрік, УНРРА Камп № 1 а, барак 2, мешк. 15. (1—1)

Панич Теодор — сестра Панич Марія, Альтдорф, бай Ландсгут 1, укр. лагер. (1—1)

Сина Свічкара Володимира — Йосип Свічкар, Альтдорф, бай Ландсгут 1, укр. лагер. (1—1)

Жінку Марію Андріївну Бойко з Югославії — Бойко Петро, Ландсгут, регірунгсгебойде. (1—1)

Брата Осипа і сестру Зофію Паланиця — Іван Паланиця, Регенсбург, Кефферінг Гут. (1—1)

Всеволода Павлогорського (1926) в Панчеве (Югославія) — Ніна Павлогорська, Ландсгут, регірунгсгебойде 44, Баерн. (1—1)

Рідних і знайомих з Городка — Іван Цікало, Кефферінг, Гут. (1—1)

Параску Клинюк, знайомих з Тюдева — Довгонюк Стефан, Штравбінг, лагер. (1—1)

Даниленко Женю — сестра Ліда, Штравбінг, Ландсгутерштр. 74. (1—2)

О. Романишина Богдана зріднею, Олійника Володимира — Демків Іван. Всіх хто знає про їх долю повідомити: ДП 5 Камп, Штравбінг, Казерненгассе Б—І. (1—2)

Рідних і знайомих — Кітраль Кароль, ДП 5 Камп, Штравбінг, Казерненгассе Б—І. (1—3)

Рідних і знайомих — Кучера Михайло, ДП 5 Камп, Штравбінг, Казерненгассе Б—1. (1—1)

Брата Паїка Михайла та знайомих — Стефан Паїк, Регенсбург, адмін. «Слово». (1—1)

Рідних і знайомих — Старостак Осип, ДП 5 Камп, Штравбінг, Казерненгассе Б—І. (1—1)

Бреславця Бориса — Жабскій, адм. «Слово». (1—1)

Морозова Павла — батьки Іван і Наталія Морови, Авгсбург, укр. таб., Зоммеказерне, бл. 3, м. 6. (1—2)

Друзів та знайомих — Білоус Евстахій, Лянгемаркштр. 34, Етвеге (бай Вегра), Кр. Кассель. (1—2)

Рідних та знайомих — Евлахов Іван, Нідергекінг, Ландау/Ізар. (1—4)

Матір Марію Гергардт та братів і сестер — Іван Гергардт, Нідергекінг, Ландау/Ізар. (1—1)

Скрипку Андрія (1907) останньо Губіно або Міцинг — Скрипка Настя, Нюрнберг, дорф Маяк, барак 2. (1—2)

Матір Луїзу Войерле та сестру Елеонору Ерлінгер — Войерле Павло, Енглманзберг/Філс. (1—1)

Дружину Ерну Кеслер з дітьми — Кеслер Александр, Енглмансберг Філс. (1—1)

Мороз Соню (1926), Маню (1929), останньо Грундмюлен, лагер Мічерліх — Мороз Семен, Рот б/Нюрнберг, Кілянсдорфштр. 21. (1—1)

Дем'яніва Михайла, Тібінген та знайомих з Калуша — Одежинський Богдан, Карльсфельд, барак Б/21. (1—2)

Івана і Лідію Одежинських — Одежинський Богдан, Карльсфельд. (1—2)

Сина Зіноватного Володимира, останньо Люнец — Зіноватний Іван, Авгсбург 3, Віллерштр. 31, б/Гозер. (1—1)

Турчина Петра, зятя і дочку Марію та брата Чорнія Ілька (всі з Хитевич, п. Рудки) — Лопадчак Олекса, Авгсбург, Зоммеказерне, бльок IV/79. (1—2)

Василя Гриніва зі Львова, який мешкав при вулиці Казимирівській 3 — брат Теодор Гринів, Карльсфельд біля Мюнхену, укр. табір, барак 9, мешк. 11. (1—4)

Брата Василя, останньо на Словаччині — Катерина Кам'янка, адм. «Слово». (1—2)

Шиманського Петра, Василя Пелеха і Евстахія Ільчишина — Гриць Мелех, Бамберг, Медхеншуле 2. (1—1)

Петра Колотило, Романа Зазулика і Марію Кузик — Микола Колотило, Бамберг, Медхеншуле 2. (1—1)

Юрка Майковича — Анна Бринчак, Бамберг, Медхеншуле 2. (1—1)

Івана Робка — Микола Малий, Бамберг, Медхеншуле 2. (1—1)

Дмитра Михайлович — Анна Михайлович, Бамберг, Медхеншуле 2. (1—1)

Фенна Бакайла — Михайло Капелюх, Бамберг, Медхеншуле 2. (1—1)

Кубал Івана і Миколу — Кубай Дмитро, Регенсбург, Шпильгоф 4. (1—1)

Марію Бойко з Югославії — Петро Бойко, Ландсгут, Регірунгсгебойде 52. (1—2)

Сестру Анну Локоту — Іван Локота, Ландсгут, Ніколайшуле. (1—1)

Леонтовича Івана і Олександра, Прищенка Микиту та Синева Саву (1933) — Берло Іван, Ландсгут, Францзайфештр. 13. (1—3)

Племянника Олександра Шеповського — Дарія Окинча, Ландсгут, Регірунгсгебойде. (1—3)

Мирон Яросевич, др. Орест Яросевич, о. Теофіль Калинич, Іванна з Яросевичів Калинич, др. Микола Сушко — Марія Яросевич, Ноймаркт бай Нюрнберг (Опф), Дурхгангслагер, Лазаретт. (1—1)

Білик Володимир — рідних та знайомих, Ноймаркт, Дурхгангслагер. (1—1)

Макара Вовк — Ніна Крігер, адм. «Слово». (1—1)

Ефімова Павла — син Ефімов Олександр, лагер Гайденау бай Гамбург. (1—1)

УВАГА!

З технічних причин усі друки Спілки «Українське Мистецтво» виходять без кількох українських літер.

УВАГА!

Подаємо розцінку оголошень, що вміщуються в українському тижневику «Слово».

1. Для установ, підприємств, учбових та інших закладів:

сторінка	800 Р/М
1/2 сторінки	400 Р/М
1/4 сторінки	200 Р/М
1/8 сторінки	100 Р/М
1/16 сторінки	50 Р/М

2. Оголошення про розшуки з розрахунку 50 пфенігів за слово за один раз вміщення в газеті

Адміністрація.

Ціна 50 пф.

„The Word" - Ukrainian Weekly

СЛОВО

УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖНЕВИК

Рік II. Регенсбург, неділя 10 лютого 1946 Ч. 6. (13)

СССР одержить територію від Японії

Вашінгтон. Міністер закордонних справ США **Бирнс** повідомив на пресовій конференції про порозуміння між США і СССР щодо території, яка має відійти від Японії на користь Росії. Отже СССР одержить назад південну половину острова **Сахаліну**, який втратила Росія підчас російсько-японської війни 1904—1905 рр. Крім того, Росія одержить **Курильські острови**, що сполучають північний пункт сибірського півострова Камчатки з північним японським островом Гоккайдо. Бирнс заявив, що порозуміння в цій справі дійшли були вже Рузвелт, Черчіль і Сталін на конференції в Ялті в лютому 1945 р. Формальний перехід цих територій до СССР настане після підписання мирового договору з Японією.

Як далі повідомив міністер закордонних справ, також порозуміння в справі **Порт-Артуру і Дайрену**, про які в свій час був складений советсько-китайський договір, було досягнено на конференції в Ялті.

ФЕЛЬДМАРШАЛ МОНТГОМЕРІ — ШЕФ БРИТІЙСЬКОГО ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

Лондон. Як повідомило британське воєнне міністерство, головнокомандувач британських окупаційних частин в Німеччині фельдмаршал Бернард Л. Монтгомері призначений від 26 червня 1946 р. шефом британського генерального штабу.

ЧОМУ ГІТЛЕР НЕ ПОЧАВ ГАЗОВОЇ ВІЙНИ

Ню-Йорк. США мали вже на початку війни величезні засоби для провадження хемічної війни, чим перешкодили Німеччині розпочати газову війну.

Таке заявив один з американських генералів, що є спеціялістом для хемічного провадження війни. Цей генерал схарактеризував американські вислиди дослідів з цієї ділянки, як найкращий засіб проти всякої спроби іншої армії розпочати газову війну. Америка має хемічну зброю, жахливе діяння якої перевищує усі дотепер відомі отруйні гази, так само, як атомова бомба перевищує усі дотеперішні бомби.

ОДНА АТОМОВА БОМБА — 300.000 ЖЕРТВ

Токіо. Головна квартира генерала Мек Артура повідомила, що вибух атомової бомби у Гірошімі коштував більш, як 300.000 жертв. Нараховано 78.000 вбитими. До цього доходить 14.000, що зникли без сліду, 9.000 тяжко і 27.000 легко ранених. Біля 176.000 осіб зазнали шкоди через знищення їхніх осель.

ЗАЯВА СОВЕТСЬКОГО ДЕЛЕГАТА

Американський часопис «Старс енд Страйпс» сповіщає, що советський представник в Організації Об'єднаних Народів, Микола Бажан, виступив з обвинуваченням української еміграції, заявляючи, що «прихильники фашистів, вороги советської республіки, знайшли захист у таборах втікачів в Італії, Німеччині та Австрії. Ці елементи, звичайно, називають себе українськими націоналістами. В західній Німеччині мають свій власний часопис, що захищає, як вони кажуть, українську свободу. В Авгсбурзі є табір, де ці українські націоналісти і інші українці перебувають під опікою УНРРА».

Бажан підтримував пропозицію Югославії про повернення втікачів до батьківщини.

НАСЕЛЕННЯ США

Вашінгтон. Населення США впродовж останніх п'яти років до липня 1945 р. збільшилося на вісім мільйонів. Таким чином загальна кількість населення США становить тепер 139 мільйонів.

Лондонська Конференція Об'єднаних Народів

Гостра промова мін. Бевіна

Лондон. Рада Безпеки Організації Об'єднаних Народів після прийняття постанови у перському питанні (дивися далі) перейшла до розгляду **грецького питання**. Советський делегат Андрей Вишинський виступив з гострою критикою сучасного грецького уряду та зажадав негайного виведення британських військ з Греції, які, на його думку, є причиною всіх труднощів у Греції.

З відповіддю йому виступив міністер закордонних справ Великої Британії **Ернст Бевін**, який заявив: «Грецька проблема завжди тоді порушується Советським Союзом, коли виринає питання розв'язання справ Румунії, Болгарії і Балканів».

Далі Бевін змалював невідрадні відносини в Греції, коли прибули туди британські війська та заявив, що **громадянську війну в Греції викликали комуністи.** Британські війська залишаться в Греції лише до виборів, які мають бути переведені справедливо та без жадного політичного натиску. СССР відкинула запрошення взяти участь як наглядач у грецьких виборах, а тому не має жодного права грецьке питання ставити перед Радою Безпеки. Греція має лише невелике військо, в той час як Болгарія розпоряджає добре озброєним і вивченим військом понад 100.000 осіб та Югославія — 300.000. Крім цього, в Болгарії знаходиться велика советська армія. Отже Бевін запитує, чи можна собі уявити, щоб Греція при допомозі невеликої кількости наявних там британських військ цим країнам оголосила війну та на них напала? «В чому отже полягає загроження миру Великою Британією? **Таке твердження є нісенітнецею».**

Англійські війська, як заявив далі Бевін, були післані до Греції на жадання грецького уряду. Цей договір, підкреслив Бевін, був заключений в порозумінні з Сталіном. Щойно в Потсдамі порушили росіяни це питання, що особливо цікаве, коли дискутувалася справа Румунії і Польщі.

Бевін закінчив свою промову такими словами: «Я не думаю, щоб британські заходи в Греції були справжньою причиною повстання цього питання. Я маю відчуття, що до цього були міродайними глибші підстави, які є лише відомі советському урядові. Більшою небезпекою для миру в світі є безустанна пропаганда з Москви, постійне використовування комуністичних партій усіх країн у нападах проти британського народу, британського уряду, так ніби не існувало між Росією і Великою Британією жадної приязні. Я повторюю: **Це є найбільша небезпека для світового миру.** ...Я прошу Раду Безпеки про остаточне вирішення, чи британський уряд загрожує мирові, коли на прохання грецького уряду підтримує його при збереженні порядку та господарчій відбудові. Коли Велика Британія загрожує мирові, тоді повинна про це висловитися Рада Безпеки. Британський уряд з цього витягне консеквенції. Коли ми не загрожуємо мирові, тоді повинна Рада Безпеки відкинути закид».

Після міністра Бевіна забрав голос грецький представник Агнідес, який висловив подяку Раді Безпеки, що вона поставила грецьке питання під дискусію. Він заявив, що англійські війська перебувають в Греції на бажання грецького уряду та згоду на це дали в спеціяльно підписаній умові усі грецькі партії. Греція просить, щоб британські частини не залишали Греції, аж вона не переможе тих всіх труднощів, в яких знаходиться.

ПЕРСЬКЕ ПИТАННЯ

Світова Рада Безпеки 30 січня після чотиригодинних дебатів та вислухання 28 і 30 січня обох сторін, постановила **справу розв'язання советсько-перського спору залишити для безпосередніх переговорів між Москвою і Тегераном.** Обидві сторони підчас розмов на конференції самі висловили готовість розв'язати спір безпосередніми переговорами. Рада Безпеки жадає від сторін, щоб вони інформували її про поступи в цих переговорах. Крім цього **Рада зберігає за собою право бути постійно інформованою про перебіг переговорів.**

СПРАВИ ВТІКАЧІВ

Справою **втікачів в Европі** зайнявся Відділ Об'єднаних Народів для соціяльних, гуманітарних питань. Югославський делегат висловив думку, що не потрібні ніякі дальші заходи в цій справі, бо багато з так зв. ДП — це антидемократичні елементи, в багатьох випадках навіть воєнні злочинці. Англійський представник рішуче спротивився проти такого погляду та **запропонував створити світову організацію для розв'язання питання осідку тих втікачів, що не бажають вертатися до своїх країн. Американська делегатка пані Елеонора Рузвелт підтримула цю пропозицію.**

На дальшому засіданні представник Советської України схарактеризував усіх втікачів, як фашистів, за винятком еспанців і жидів. Натомість голяндська делегація запропонувала покликати міжнародню делегацію, яка мала б зайнятися питанням переселенням втікачів.

ВИБОРИ ГЕНЕРАЛЬНОГО СЕКРЕТАРЯ

Пленарні збори Організації Об'єднаних Народів при таємному голосованні обрали 47 голосами проти трьох **генеральним секретарем Об'єднаних Народів норвезького міністра закордонних справ Лі.**

НАРАДИ НАД МИРОВИМ ТРАКТАТОМ З ІТАЛІЄЮ

Лондонська конференція п'яти заступників міністрів закордонних справ продовжує наради над мировим трактатом з Італією. Британський уряд передав членам конференції ноту Австрії в справі південного Тиролю. Під час останніх розмов СССР відновила знову свої жадання щодо управління італійськими колоніями. Особливо зацікавлена СССР Триполітанією. США та Велика Британія бажали б, щоб північноафриканські колонії були під управою Об'єднаних Народів, а пізніше одержали самостійність. Міністер Бирнс заявив, що Росія погодилася на американський проект ревізії та злагодження умов перемир'я з Італією.

Політична програма Дон Жуана

Ліссабон. Претендент на еспанський трон Дон Жуан одержав в'їздову візу до Португалії та прибув туди на невизначений час. Як повідомляє одна з бельгійських газет, Дон Жуан має зустрітися там з генералом Франком, щоб обговорити з ним важливіші пункти політичної програми, які повинні охоронити Еспанію від нової громадянської війни. Цими пунктами програми є: 1. Створення держави, яка буде визнавати легальні права людини. Її законодавчий орган має бути обраний народом. Закони мусять бути затверджені королем. 2. Держава і церква повинні бути керовані окремо. 3. Великі маєтки мають бути вивласнені і справедливо поділені. 4. Колишні привілеї аристократів мають бути піддані ревізії з погляду заслуг, які має дана особа перед країною.

Дон Жуан висловив бажання, щоб в Еспанії була проголошена загальна амнестія, щоб народові дати нагоду підчас виборів висловитися про майбутній свій уряд. Урядову програму Дон Жуана, яка передбачила співпрацю з республіканцями, одна з монархістичних груп рішуче відхилила.

ЗАЯВА ДЕ-ВАЛЕРА

Деблін. Ірляндський прем'єр де-Валера висловив бажання Ірляндії співпрацювати у розв'язанні усіх світових проблем. Одночасно де-Валера зажадав включення до вільної ірляндської держави шести північно-ірляндських графств.

Демократизація Китаю

Чунгкінг. Дорадчий відділ, в якому об'єднуються всі китайські політичні партії, постановив впровадити систему кількох партій та створити коаліційний уряд, з комуністами включно. Таким чином закінчилося всевладне панування Гоміндану, дотеперішньої урядової партії, що тривало 18 років. На цьому останньому засіданні дорадчого відділу, під головуванням самого генералісимуса Чанг-Кай-Шека постановлено, що усі партії повинні спільно співпрацювати «над відбудовою сильного об'єднаного, мирного і демократичного Китаю!»

Чанг-Кай-Шек підкреслив, що всі китайські партії будуть мати забезпечене право діяльности і пропаганди в усій країні в рямцях діючих законів. В майбутньому не будуть більше існувати таємні організації і приватні армії. Нова китайська конституція буде забезпечувати усім китайцям свободу особи, думки, віри, слова, преси і зборів та одночасно надасть рівноправність жінкам. Новостворений коаліційний уряд буде переходовим урядом до вступлення в силу нової конституції, що має статися приблизно за шість місяців. Має бути створена одна національна армія силою від 50 до 60 дивізій, яка підлягатиме міністрові національної оборони, що має бути цивільною особою. Суворо буде заборонено військові втручатися до політики. Генерал Маршалл, спеціяльний амбасадор США в Китаї, буде дорадником комісії, що переводитиме військову реорганізацію в Китаї.

5 травня мають бути відкриті нові національні збори, що нараховуватимуть 2050 членів з того 900 членів кол. національних зборів Гоміндану. 300 послів буде вибрано наново в цілому Китаї. Крім цього буде призначено 150 представників з прикордонних областей разом з Манджурією, Формозою, Еголь і Енаном. Поодинокі партії делегують 630 представників, з цього Гоміндан — 220, комуністи — 150, демократична ліга — 120, співпрацююча з Гоміндамом партія молодих — 100 та безпартійні організації — 70. Китайське народне представництво має складатися з двох палат.

ГЕНЕРАЛ СЕР ФРІДЕРІК МОРГАН ЗНОВУ ДИРЕКТОРОМ УНРРА В НІМЕЧЧИНІ

Вашінгтон. Генераллейтенант сер Фрідерік Морган знову зайняв свій пост голови організації УНРРА у Німеччині. Його змусили були уступити після того, як він висловив свої думки на пресовій конференції у Франкфурті відносно теперішніх жидівських утікачів з Польщі. Щоб виснити цю справу, його покликано до Вашінгтону. Генеральний директор УНРРА, Герберт Леман, заявив, що до Моргана він і надалі має довір'я. Ген. Морган у відкритому листі висловив жаль з приводу наслідків своїх зауважень на пресовій конференції та публічно просить вибачення за ці зауваження, виразно підкреслюючи, що він зовсім не є антисемітом.

ПРИСУД СМЕРТИ НА КИЇВСЬКОМУ ПРОЦЕСІ ВОЄННИХ ЗЛОЧИНЦІВ

Київ. Військовий суд у Києві засудив 12 кол. німецьких військових, у тому числі трьох генералів — Шефа, Буркгарда і фон Тшаммера на кару смерти через повішення. Усі вони були обвинувачені за доконані ганебні злочини, вчинені на Україні підчас німецької окупації.

Репатріяція поляків з України

Варшава. Найближчим часом знову має розпочатися дальша репатріяція поляків з СССР. В першу чергу має відійти 4 транспорти поляків з України. Ці транспорти обраховані на 5000 осіб з округ Київської, Полтавської, Харківської, Запорізької, Херсонської, Кіровоградської і Миколаївської.

З 19 станиць районових уповноважених від польського уряду в справі репатріяції поляків з території Української ССР уже зліквідовано три станиці, а саме: 1) Дубно, 2) Броди і 3) Володимир Волинський. З тих округів всі поляки вже виїхали до Польщі.

ТРИ МІЛЬЙОНИ ПОЛЯКІВ БУДУТЬ ПОСЕЛЕНІ НА ЗАХОДІ ПОЛЬЩІ

Варшава. В цьому році має бути поселено в західніх округах Польщі три мільйони поляків, що повернуться з СССР та з західньоевропейських країн. Повідомивши про цю цифру, заступник польського прем'єра Владислав Гомулька підкреслив, що дотеперішні західні кордони мають для Польщі важливе життьове значення.

Міністер Гомулька заявив далі, що з шести мільйонів німців у західних округах Польщі вже відтранспортовано до советської зони два мільйони. На закінчення Гомулька сказав, що польський уряд вжив енергійних заходів проти плюндрування і корупції у нових областях.

ДО СТАНОВИЩА В ПОЛЬЩІ

Вашінгтон. Міністер закордонних справ США Бирнс виступив з заявою про внутрішню ситуацію в Польщі, в якій стверджує, що в Польщі справді відбулися політичні вбивства та що в цих убивствах замішана польська поліція. Американська амбасада у Варшаві одержала уповноваження вказати польському урядові, що Америка жадає, щоб польський уряд зробив усе для відбулося переведення вільних виборів.

ДОВКОЛА ОСОБИ МАННЕРГАЙМА

Гельсінки. У фінському процесі воєнних злочинців, в якому обвинувачують вісім фінських політиків, у тому числі колишнього президента Рісто Ріті, зачеплено також справу теперішнього президента Фінляндії 78-літнього маршала Густава Маннергайма. На підставі зізнання німецького генерала Бушенгагена, що знаходиться у советському полоні, Маннергайм як головнокомандувач фінської армії затвердив німецько-фінський договір про спільний напад на СССР у травні 1941 р. При таких обставинах є питанням, чи Маннергайм зможе залишитися далі президентом держави. Коли б він уступив, його наступником став би прем'єр Юго Паасківі, який має довір'я у росіян.

ЗАБИТО ОФІЦЕРА АЛІЯНТСЬКОЇ КОНТРОЛЬНОЇ КОМІСІЇ

Будапешт. Підчас атентату згинув Петро Некрашевич, член штабу Аліянтської Контрольної Комісії. Некрашевич, що вертався автом до Будапешту, був забитий ручною гранатою, яку кинув невідомий атентатчик в його авто. Атентатчик зник.

ПРОГРАМА ФРАНЦУЗЬКОГО УРЯДУ

Париж. Новий голова французького уряду і держави Фелікс Гоен оголосив перед французьким національними зборами програму свого уряду. Він змалював поважний стан французького господарства та підкреслив, що французький нарід повинен принести тяжкі жертви, щоб подолати ситуацію. Ціллю закордонної політики Франції є збереження советсько-англійсько-французького потрійного союзу.

ФРАНЦУЗЬКІ ТЕРИТОРІЯЛЬНІ ДОМАГАННЯ ВІД ІТАЛІЇ

Лондон. Заступник французького міністра закордонних справ передав представникам чотирьох великодержав меморандум, в якому Франція домагається від Італії невеликих змін кордону в Альпах та невеликих змін в тунісько-лібійському кордоні. Більші домагання стосуються південної Лівії, де Франція домагається Фессану, південно-лівійської округи оаз, що глибоко врізається в французький Судан та який був зайнятий військами французького визвольного руху, коли ще Роммель наступав на Египет.

ПОДІЇ В ЧІЛІ

Сантіяго. Підчас великих протиурядових демонстрацій в Сантіяго вбито 11 осіб та 80 тяжко ранено. Наслідком цього професійні спілки оголосили в Чілі генеральний страйк, домагаючися створення нового уряду, який би відповідав бажанням лівих партій та зірвав зносини з Еспанією Франка. Стан напруження не тривав довго, бо незабаром дійшло до порозуміння між урядом і професійними спілками, які відкликали страйк. Уряд зі свого боку заявив, що знесе стан облоги та запровадить у краю нормальні відносини.

Сантіяго. Як повідомляє Дана, чілійський уряд в наслідок публічних демонстрацій, мабуть подався до димісії.

Злочини проти невинного населення

З нюрнберзького процесу

Нюрнберг. Французький прокурор у дальшому ході процесу воєнних злочинців у Нюрнберзі покликав шістьох свідків, які ствердили жахливі подробиці методів тортурування, що їх вживало гестапо, та змалювали страшні обставини в концентраційних таборах і таборах для військовополонених. Один з свідків ствердив, що з 1000 до 1500 осіб, новоприрвезених до концентраційного табору в Освенцімі, 200 осіб відставляли до табору, решту негайно спроваджували до газової камери, що мала напис «лазня», де цих людей труїли газом. Інший знову свідок розповів про недозволені в лікарській практиці різні медичні експерименти, наслідком чого втратили життя тисячі в'язнів концтаборів і військовополонених.

Після зізнань свідків, що тривали два дні, французький прокурор ствердив, що політика повного знищення і терору, яка створила концентраційні табори, охопилвала всю Европу. З 250.000 осіб, що були вивезені з Франції, залишилися живими лише 35.000. Серед осіб, що були примусово вивезені з Франції до таборів у Німеччині і там були заморковані, знаходилися префекти, генерали та інші високопоставлені особи та їхні родини. Документально стверджено, що все це ділялося не з волі окремих осіб, але з розпорядження уряду райху і вермахту. Крім гестапо і СС, при цьому тяжко обтяжено генеральний штаб та німецький вермахт.

В дальших висновках прокурор зайнявся виною окремих обвинувачених. Він ствердивв, що Герінг, Кайтель і Йодль винні за розстріли закладників та Кальтербруннер, Сейс-Інкварт, Борманн і Ріббентроп відповідальні за спричинення цих злочинах. Обвинувачувані Герінг, Франк, Розенберг, Штрайхер, Ширах, Завкель, Фрік і Гесс несуть головну відповідальність за створення концентраційних таборів та численні морди, які були в них доконані. У переведенні цих мордів несе також співвідповідальність Шпеер.

Обвинувачуючи різні організації, прокурор заявив, що ОКВ, ОКТ і ОКЛ відповідальні за терористичні заходи проти цивільного населення і нищення закладників. За торторування і масові морди відповідають СС, СД і Гестапо. Німецький уряд та провідні члени націонал-соціялістичної партії відповідальні за систематичне винищування цивільних осіб в окупованих західних країнах.

На закінчення прокурор сказав, що властивий злочин підсудних полягає в тому, що вона кинули німецький народ на дванадцять століть назад, що вони засобом правління вибрали і здійснили політику терору проти усіх уярмлених народів та проти свого власного. Цього одного цілком вистачає, щоб призначити їм за це кару смерти.

Далі інший французький прокурор зайнявся германізаційними методами в окупованих західних країнах, підчас чого більший частині населення Ельзас-Льотарингії та Люксембургу конфіскувалося їхнє майно, коли ці відмовлялися стати німцями.

ПОСТАНОВА ЖИДІВСЬКОГО КОНГРЕСУ У МЮНХЕНІ

Мюнхен. В Мюнхені закінчився конгрес звільнених жидів у Баварії, що прийняв статут, на підставі якого усі жиди, що живуть в американській зоні Німеччини, об'єднуються в «Союзі звільнених жидів американської зони Німеччини». Конгрес, який офіційно називався Конгресом Шаріт Га-Платаг, що означає Конгрес небагатьох решток вимордованого жидівського народу, виніс ухвалу, з якою звернувся до Організації Об'єднаних Народів у Лондоні. В цій постанові жиди домагаються створення незалежної жидівської держави в Палестині та створення організації для евакуації жидів до Палестини.

НАЦІСТСЬКІ ВИБРИКИ В УНІВЕРСИТЕТІ В ЕРЛЯНГЕНІ

Мюнхен. Підчас промови пастора Немеллера до студентів університету в Ерлянгені, в якій цей відомий ворог гітлеризму і довголітній в'язень концтаборів вказав на співвину усього німецького народу в злочинних діях гітлерівського режиму, присутні німецькі студенти влаштували демонстрацію з вигуками й галасом. Крім того, на чорній листі університету вивішено листівку проти Немеллера, яка, як повідомив ректор університету, походить з мілітаристичних і нацистських кіл студентства.

Баварська Рада Міністрів винесла з цього приводу постанову, в якій гостро осудила ці нацистські вибрики студентів та дала розпорядження ще раз перевірити студентів університету в Ерлянгені щодо їх нацистських і мілітаристичних переконань.

НІМЦІ МУСЯТЬ ПОКИНУТИ ВІДЕНЬ

Відень. Советська влада видала розпорядження, на підставі якого усі німці, що прибули до Австрії після 13 березня 1938 р. та мешкають у російському секторі Відня, мають приготуватися до виїзду. Це розпорядження поширюється також на фольксдойчів, судетських німців, якщо вони прибули до Австрії після згаданого терміну.

СОЦІЯЛІСТ АВРІОЛЬ — ПРЕЗИДЕНТ ФРАНЦУЗЬКИХ НАЦІОНАЛЬНИХ ЗБОРІВ

Париж. Президентом французьких національних конституційних зборів вибрано 457 голосами при 487 присутніх соціяліста Вінцента Авріоля. Авріоль є одним з провідників соціялістичної партії у Франції.

Німецькі справи

ЗАВДАННЯ АМЕРИКАНСЬКИХ ОКУПАЦІЙНИХ ВІЙСЬК

Вашінгтон. Американський воєнний міністер Петерсон, який вернувся з інспекційної подорожі по країнах, де перебувають американські армії, заявив на пресовій конференції, що американська опупаційна армія в Німеччині буде зменшена до кінця червня з 622.000 на 307.000 осіб. Число англійських і советських військ у Німмечччині буде значно більше. Він вказав на потребу тримати далі в Німеччині достатню кількість американських окупаційних військових сил, щоб виключити можливість усякого німецького спротиву та забезпечити існування світового миру. Також важливим питанням є знищення німецького воєнного промислу.

СПРАВА АДМІНІСТРАЦІЇ В АМЕРИКАНСЬКІЙ ОКУПАЦІЙНІЙ ЗОНІ

Вашінгтон. Як повідомив американський міністер закордонних справ Бирнс, американське воєнне міністерство так довго буде правити американською окупаційною зоною в Німеччині, аж поки буде створене центральне німецьке управління та невелика група американських цивільних осіб зможе перейняти контролю. Міністер Бирнс заявив далі, що управління зможе лише поволі передаватися в руки німців, що частково зумовлене тим, що Франція відхилила впровадження центрального управління для Німеччини. Тому не є імовірним також, щоб американська армія, як це давніше плянувалося, вже в кінці червня передала управління американській цивільній владі.

ПРОФСПІЛКОВІ ВИБОРИ В БЕРЛІНІ

Берлін. Підчас профспілкових виборів у Берліні вибрано 312 комуністів, 226 соціял-демократів, трьох християнських демократів, одного ліберала та 17 безпартійних делегатів. Ці делегати взяли участь у профспілковій конференції вільного союзу професійних спілок у Берліні.

ВИДАЛЕНІ З ЕСПАНІЇ НІМЦІ

Мадрид. Два американські військові літаки перевезли цими днями до Німеччини 23 німецьких дипломатів агентів, які були видалені з Еспанії еспанським урядом на домагання Аліянтської Контрольної Ради. Другий транспорт видалених німців має прибути до Німеччини в лютому ц. р.

Американка про Український Комітет у Лондоні

Міс Жанет Карпентер, старшина УНРРА, що виконує серед бездержавних українців в Авсбурзі соціяльно-харитативну працю, недавно побувала в Лондоні й відвідала там Український Центральний Допомоговий Комітет і на підставі розмови з керівниками Комітету написала статтю до часопису «Наше Життя», яку ми, за згодою в. п. редакції, передруковуємо.

Підчас моєї недавньої подорожі до Англії я відвідала Український Центральний Допомоговий Комітет.

Комітет займає старовинний будинок священика в тихій частині недалеко Падінгтону, одної із сотні великих станцій Лондону. Український Канадійський соціяльний центр у Лондоні займає майже ввесь будинок; його урядовці зробили на мене враження життєрадісних, повних активности молодих людей в уніформі. Я їх бачила, як вони швидко бігали нагору і вниз по сходах, весело розмовляли один з одним. Коли я запитала одного з них, де я можу побачити сотника Панчука, мене скерували нагору та показали бюро комітету.

Як тільки я пояснила, хто я й відкіля приїхала, мене дуже тепло привітали, знайомим вже мені типовим українським привітанням.

Сотник летунства Панчук та його заступник в бюрі були дуже зацікавлені всіма тими відомостями, що я мала змогу їм дати. Від них я довідалася, що вже налагоджено зв'язок з великою кількістю українських таборів на англійській зоні, але їм було дуже тяжко зв'язатися з таборами американської зони. Ввесь час вони орієнтувалися на людей, які так, як і я, випадково заглядали до них. В бюрі на стіні висіла велика мапа, вся втикана маленькими прапорцями, якими означали місце розташування українських таборів. Англійська зона була вся в прапорцях, а американська мала їх дуже мало.

На моє запитання, чи англійська зона має аж так багато більше таборів, мені відповіли, що це тому, що в них нема відомостей, де є табори на нашій зоні. Тоді я їм розповіла все, що знала про Мюнхен, Фюссен, Зонтгофен, Новий-Ульм, а також про наші два табори в Авгсбурзі, і ми зразу приколили на ті місця прапорці на мапі.

Далі мені показали великий анкетний лист, що вони його висилають для вписання відомостей про табори. Я їм розповіла все, що змогла — місце перебування табору, кількість у ньому людей, устаткування приміщень, життьові умови, про соціяльно-культурну роботу, прізвища керівників.

Нарешті, я там побачила рубрику з заголовком «Головні потреби». Я запитала його повна надії: «Чи може він нам чимсь допомогти?». Відповідь була така: «Так, ми маємо їх змогу, але перешкода була в тому, щоб найти спосіб. Ми мали змогу забезпечувати деякі табори, коли мали з ними зв'язки, а тепер я зможу зробити це через вас». Я сказала, що речі, яких ми потребуємо і просимо в них, ми не можемо дістати в інших місцях; — це газети, всякі книжки, включно до біблії, шкільні книжки, словники та матеріял до вишивання.

Книжки та газети мені обіцяли надіслати, по можливості негайно (я підкреслила, що це конче потрібно).

Про молитовники та біблію сказали, що вони їх зможуть одержати через англійське та чужоземне біблійне товариство; сподіваються мати можливість одержати з Канади матеріяли до вишивання. (В Англії нічого дістати не можна).

Підчас мого другого відвідування я мала нагоду говорити з секретарем комітету, сотником, прізвища якого я не пригадую. Він сказав мені, що сподівається незабаром відвідати Німеччину. Він повинен найближчим часом демобілізуватися з Королівської Канадійської Летунської Служби і плянує працювати в Канадійському Червоному Хресті. Як представник Червоного Хреста він матиме можливість подорожувати по Німеччині і вживе всіх заходів, щоб приїхати до нас. Він обіцяв, як тільки сюди приїде, негайно зі мною зв'язатись. На його думку, цю подорож він зможе розпочати не раніше, як у лютому місяці, але це не зовсім певно, бо все буде залежати від його демобілізації.

Наприкінці мене запитали, чи можливо надіслати до Комітету список всіх мешканців табору. Комітет сподівається одержати такі списки від усіх таборів Німеччини і таким чином зможе задовольнити велику кількість запитань, які вони одержують від українських родин з Канади та з інших міст. Зробити це цілком можливо, і я прошу наше керівництво дати мені такий список, щоб надіслати його до Англії.

Я розумію, відомості про зв'язок з Комітетом у Лондоні дуже важливі і приємні для нашого табору, а тому я дуже задоволена, що могла бути корисна в цьому напрямі нашим людям.

Жанет Карпентер.

27. I. 1946 р.

ЩО? ДЕ? КОЛИ?

* Британська палата громад ухвалила абсолютною більшістю голосів удержавити всю британську вугільну промисловість.

* На спільному засіданні обох палат югославського народнього представництва одноголосно вибрано прем'єром Югославії маршала Тіта.

* На численні запити щодо вступу до американської армії, Головна квартира армії США у Німеччині повідомила, що американська армія не приймає осіб чужих націй.

* У процесі воєнних злочинців у Великих Луках з 11 обвинувачених 8 засуджено на кару смерти та трьох на в'язницю від 13 до 20 років.

* Американський міністер торгівлі заявив, що контроля над атомовою енергією повинна знаходитися в цивільних руках.

* Мадярські національні збори вибрали прем'єра Золтана Тільді першим президентом мадярської республіки.

* З уваги на брак вугілля у Празі кав'ярні відкриті лише три дні на тиждень, а нічні льокалі зовсім закриті.

* В Австрії розпочався перший великий політичний процес, на якому судять др. Рудольфа Ноймаера, члена переходового кабінету міністрів Сейс-Інкварта.

* Генерал Гаспар Дутра склав 31 січня присягу як президент бразилійської республіки.

* В Лісабоні відбулися перші за 20 років у Португалії збори соціялістичної партії.

* В берлінській державній опері відбулося цими днями урочисте відкриття берлінського університету.

* Як повідомляє швайцарське радіо, в південно-західній Швайцарії знову відбувся досить сильний землетрус.

* Усі німецькі полонені у числі 34.000, що знаходяться у Канаді, мають бути в лютому перевезені до Великої Британії.

* Принц Карло Іоан Шведський зрікся своїх прав на трон, щоб одружитися з звичайною громадянкою Керсшін Віймарк. Шлюб має відбутися в США в кінці лютого.

* З причини страйків у паризьких друкарнях, провідні часописи подають вістки для населення гучномовцями з авт, що об'їздять вулиці.

ВИРОБИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНЬОГО МИСТЕЦТВА

Великі і невичерпні богатства таїть у собі український фолькльор. На весь світ славиться своєю поетичністю і мельодійністю, прекрасна українська народня пісня. Буйним розмахом і завзяттям відзначаються українські народні танки. Чудові приклади народньої творчости відображено в різних галузях ручної мистецької праці.

Організована нещодавно в Мюнхені українська жіноча кооператива приступила до виробу ручних робіт у дусі народнього мистецтва. Всі виставки в Карльсфельді та в Мюнхені, в залі Німецького музею були першими показами таких праць. Їх метою було ознайомити насамперед чужинців з багатствами зразків українського народнього мистецтва та з можливостями його виробу на чужині.

З ткацьких виробів на виставці експоновані чисто народні зразки веретів, скатертів на стіл, покривал на ліжка. Всі вони виткані на ручних верстатах.

Килими виготовлені з ручнопряденої вовни. Серед них один дуже старий Кам'янець-подільський зразок рослинно-фарбленої вовни має понад 150 років.

Виставку з великою цікавістю оглянуло кілька тисяч відвідувачів, серед них багато чужинців.

УКРАЇНСЬКЕ ЖИТТЯ В ЗАЛЬЦБУРЗІ

У місті Зальцбурзі та його околицях, де кількість замешкалих по таборах чи на приватних квартирах українців досягає 6000, налагодилося культурне життя. Регулярно працює українська гімназія, що має всі кляси, кілька народніх шкіл, жваво йде навчання на курсах англійської мови, на шоферських курсах тощо.

На загальних сходинах українського вчительства засновано учительську громаду, що своїм завданням поставила зорганізувати українських учителів в американській зоні Австрії та вести культурно-освітню і виховну роботу серед українського населення.

Зальцбурзький український щоденник «Останні новини» та тижневик «Нові дні» здобули загальний авторитет.

Хорова капеля налічує 70 співаків. Дані нею концерти української народньої пісні викликали велике зацікавлення не лише українського населення, а і американських вояків, які також охоче відвідують виступи капелі.

Місцевий Український Національний Театр поставив ряд клясичних п'єс, серед них «Наталку Полтавку» Котляревського та «Назара Стодолю» Шевченка.

Деканат Ветеринарного Відділу УТГІ в Мюнхені повідомляє, що виклади на І-му сем. на Високій Ветеринарній Школі в Мюнхені при Фюріхштр. 53/ІІ. розпочалися 1 лютого 1946. Про початок викладів на інших семестрах буде окремо повідомлено.

Деканат Вет. Відділу УТГІ в Мюнхені.

Наукова робота в Авгсбурзі

Гурт науковців Авгсбургу на нараді 16 листопада минулого року, обмірквавши справу організації української науки на еміграції та об'єднання нукових сил, схвалив положення в формі Української Вільної Академії Науки (УВАН), що має на меті об'єднати всі творчі наукові сили, які відзначилися своєю працею або чинною науково-організаційною діяльністю і працюють на еміграції, незалежно від фаху і місця осідку.

На підставі цього положення 5 грудня минулого року відбулася ініціятивна нарада для утворення групи передісторії та ранньої історії з допоміжними науками, а 4 січня 1946 року уже відбувся інавгураційний виклад керівного члена групи проф. П. Курінного про пам'ятки княжої Руси в Кракові. Цим викладом, власне, й розпочато наукову діяльність групи.

Тоді ж таки ініціятивна нарада ухвалила скликати в січні ц. р. наукову конференцію групи, яка й відбулася 22—27 січня в м. Авгсбурзі. На конференції прочитано до 15 наукових доповідей, в яких яскраво відбито початки зародження української культури в часи доісторичні та її розвиток в часи ранньої історії.

По закінченні конференції відбулося обрання керівних членів групи передісторії та ранньої історії, а також обрання керівних членів новоутворених груп — літературної і мовознавчої, а відтак і президії УВАН. Президія ВУАН накреслила плян дальшої наукової роботи, зокрема ухвалено скликати ближчим часом наукові конференції літературної і мовознавчої групи, а на початку березня скликати широку наукову конференцію з участю всіх груп УВАН, присвячену роковинам великого українського поета Тараса Шевченка.

Конференція пройшла з великим творчим ентузіязмом і з вірою в краще майбутнє нашої української науки. Закриваючи конференцію, проф. П. Курінний подякував усім членам і гостям, а також окремо звернувся з широю подякою до голови табору в Авгсбурзі п. Черкасевича за ту велику увагу й прихильність до української науки, за теплу гостинність, що її мали в таборі запрошені члени і гості конференції.

П. К.

НАШІ ВТРАТИ

† Інж. ПАВЛО КРИЦЬКИЙ

В ніч на 17. грудня 1945 помер у празькій лікарні на Буловці по тяжкій недузі на 78-му році свого життя військовий інженер-електротехнік — полковник **Павло Крицький.**

Небіжчик народився 8. листопада 1868 в селі Мала Дівиця на Полтавщині. Після скінчення клясичної гімназії в Прилуці 1888 вступив на фізично-математичний факультет університету св. Володимира в Києві. Університетського курсу не закінчив, бо р. 1891 вступив до війська.

У війську небіжчик набув вищу технічну освіту й старшинську рангу й брав участь у боях, потрапив до німецького полону, де пробув три роки. В українській армії був полковником, займав високі посади (начальником штабу техн. війська дійової армії тощо), невтомно працюючи для рідної справи. В рр. 1920—45 жив у Польщі та Чехії.

Як людина, він визначався надзвичайною порядністю, скромністю та лагідністю. Живучи на еміграції аскетом, небіжчик мешкав у маленькій комірці в селі Велька Хухле біля Праги, де сам собі варив їжу і провадив своє убоге господарство. Мріяв про поворот на вільну батьківщину, яку так безмежно любив.

Полковника Павла Крицького поховано на Ольшанському цвинтарі у Празі. Вічна Йому Пам'ять!

Повідомляємо, що дня 16 і 17 лютого 1946 р. у Мюнхені при вулиці Фюріхштр. 53/ІІ. (в оселі У. П. В. і У. С. Р.) відбудеться з'їзд Українських ветеринарних лікарів. Організаційний Комітет просить всіх Вп. Товаришів вет. лікарів, які з причини браку їхніх адрес не одержать особистих запрошень, прибути на з'їзд. Початок з'їзду дня 16. ІІ. 46. о год. 9.30 ранком.

Просимо всі укр. часописи передрукувати це оголошення.

Організаційний Комітет.

Самодіяльність студентів-медиків

Активізація українського студетського життя на чужині, відкриття університетів та високих шкіл з медичними факультетами, наявність чималої кількости української молоді, що студіює медицину, нарешті проведений нещодавно в Мюнхені перший з'їзд українських студентів-медиків, на якому обрано медичну централю, — все це зумовило потребу створити студентський медичний журнал.

Перше число такого журналу під назвою «Медичний Вісник», видане на циклостилі, нещодавно вийшло у Мюнхені.

Журнал широко подає матеріяли з'їзду студентів-медиків, зокрема наводить повністю вступне слово проф. др. Андрієвського, доповідь про розвиток медичного факультету університету УНРРА в Мюнхені, яку виголосив декан цього факультету проф. др. Кеппера, привітання та резолюції з'їзду і схвалений з'їздом правильник тимчасового центрального проводу українських студентів-медиків.

Досить повно зібрані відомості про медичні студії по університетах американської, французької та советської окупаційних зон.

У науковій частині цікава стаття студента медицини З. Штокалка «Деривати фенантрену і проблема рака».

Журнал містить звернення до всіх українських викладачів медицини обсадити місця на медичних факультетах українського та міжнародного університетів. Редакція закликає також усіх студентів допомогти в організації студентської медичної бібліотеки продажем наявних у них і тепер непотрібних їм медичних підручників чи скриптів.

Перше число «Медичного Вісника» має ще багато стилістичних і граматичних огріхів та виглядає досить неохайно, чого не заперечує і редакція. Сподіваємося, що все це виправиться в процесі дальшої роботи. Однак добре, що початок зроблено, і журнал стоїть на доброму шляху.

УКРАЇНСЬКА ЕКОНОМІЧНА ВИСОКА ШКОЛА

5. листопада 1945 року у Мюнхені розпочалися виклади на І. семестрі Української Економічної Високої Школи, заснованої по типу високих комерційних шкіл.

При школі згуртувалася вже колегія 24 викладачів, між ними багато професорів з довголітнім стажем.

Слід зазначити жертвенну працю професорів, що не зважаючи на низьку оплату праці, мусять доїздити здалека (декотрі мешкають понад 100 кілом. від Мюнхену).

9. січня 1946 відбулося друге засідання професорської ради, на якій ухвалено відкрити новий запис слухачів на І. семестер, що почнеться одночасно з ІІ. семестром 1. квітня 1946 року.

На засіданні професорської ради вирішено також заснувати при Українській Економічній Високій Школі Наукове Економічне Товариство для об'єднання наукової праці професури та інших осіб, що працюють науково в галузі економічного знання.

Permitted by authority of Military Government, November 1945

Редагує Колегія. — Видає Спілка «Українське Мистецтво», кооператива з обм. порукою в Регенсбурзі. — Адреса Редакції і Адміністрації: Регенсбург, Оселя, блок 10, м. 217.
Satz und Druck: Mittelbayerische Zeitung, Regensburg, Kumpfmühler Straße 11

Завдання техн.-госп. шкільництва

Суспільна роля й завдання високої технічно-господарської школи будь-якого народу випливають із ступеня його суспільно-національного розвитку, з фази розвитку його націотворчого процесу, з його націогенези. Говорячи загально-схематично, завданням високої школи будь-якого народу є прискорити, поглибити та докінчити націотворчий процес, процес націогенези свого народу. Тому що процес націогенези в різних народів проходить різними напрямами, стежками, залежно від умов місця й менту, змінюється і роля, завдання, форма, зміст та методи праці високої школи в того чи іншого народу. Спеціяльним завданням високої технічно-господарської школи є виправлення «однобокости нації», себто розвивати ті фахи, професії, заняття, які в даного народу ще замало розвинені або ж відстають у своїй організації й техніці в порівнянні з такими ж заняттями в інших народів.

В Европі на таку школу покладають, з одного боку, науково-дослідчу та науково-експериментальну працю, а з другого — працю щодо виховання провідних фахівців найвищої кваліфікації. По закінченні школи в Европі абсольвент здебільшого поривається й не підтримує вже з нею ніяких зв'язків. Значно ширше розуміють завдання високої технічно-господарської школи в Сполучених Штатах Америки. Сільськогосподарські високі школи США, наприклад, побудовані на таких засадах: одна висока школа на один штат (державу). Ця школа дбає не лише про виховання високо-кваліфікованих фахівців, потрібних для розвитку сільського господарства в окремому Штаті, але й про організацію цілої с. г. досвідної справи (експериментальної агрономії) в штаті та про організацію масової агрономічної допомоги (екстенштейн уорк) в тому ж штаті. Школа підтримує сталий зв'язок не лише з абсольвентами, але й з тими, що виступили зі школи — аж до їх смерти. Досягається всього цього таким чином, що ректор с. г. школи має трьох помічників високої кваліфікації (дін, декан), і кожний з них організує свою частину (сектор) праці с. г. школи: 1) педагогічну 2) експериментальну і 3) позашкільну, причому всі три частини, територіяльно зближені, дуже часто користуються послугами тих самих фахівців. Створюється т. зв. «триєдиний агрокультурний осередок», — форма агрономічної праці типова, характеристична для Америки. І ця форма мусить бути взірцем і для української еміграції в Західній Европі.

Якщо взяти на увагу умови місця й менту, в яких знаходиться в цю пору українська еміграція в трьох зонах (американській, англійській, французькій), то тут на перший плян висуваються для української високої школи такі найважливіші завдання: 1) докінчення освіти студентів різних високих шкіл та високошкільні студії (авдиторною методою) для осіб, що мають матуру; 2) середньо-шкільні фахові студії авдиторною методою для осіб, що мають освіту за шість кляс гімназії, або рівнозначну; 3) високошкільні та середньо-шкільні студії позаочною методою; 4) масова перекваліфікація українців, що живуть по таборах, на короткотермінових курсах, з метою швидкого перевишколу їх до переїзду за океан, до умов тамтешнього життя й праці, до фахової праці й заробітку в заокеанських умовах, а то як методою авдиторною, так і методою позаочною. Ні один українець не може вважати себе за цілковито підготованого до життя й праці в умовах заокеанських. Отже, кожен мусить інтенсивно працювати над собою, починаючи від студіювання чужих мов та шоферських знань і кінчаючи вузькими спеціяльними знаннями сільськогосподарського, ремісничого, технічно-промислового та економічно-торговельного характеру.

Спеціяльно т. зв. «третій стан» — ремісники, дрібні фабриканти, купці, кооператори, повернувшись на рідні землі, знайдуть широке поле для своєї діяльности, енергії та здібностей. І до цієї ініціятивної праці треба, очевидно, підготуватися вже тут. Отже, так чи інакше, чи виїзд за океан, чи поворот на рідні землі, — все одно праці над собою, фахових студій авдиторного чи позаочного навчання нам не уникнути. І ліпше почати ці студії негайно, коли є ще досить вільного часу, не відкладати їх аж до доби виїзду, коли на те вже часу не буде.

Український Технічно-Господарський Інститут (УТГІ) в Регенсбурзі вже розпочав працю по всіх чотирьох згаданих секторах, продовжуючи традиції та працю Української Господарської Академії в ЧСР (у Подебрадах). По сектору авдиторних високошкільних студій УТГІ почалися виклади на перших семестрах агрономічно-лісового та економічного факультетів (дня 26 листопада 1945 р.), після Різдвяних ферій (10 січня 1946 р.) розпочалися виклади на ІІІ. семестрі агрономічно-лісового відділу, V. сем. лісового півділу, VII. сем. агрономічного півділу в Мюнхені, І. сем. ветеринарно-зоотехнічного відділу в Мюнхені, на І. семестрі будівельного та на І. сем. хемічно-технологічного відділів. Досі вписалося 400 студентів.

На секторі середніх фахових шкіл УТГІ почалися виклади на ветеринарному зоотехнікумі УТГІ в Карльсфельді біля Мюнхена (12 листопада 1945 р.) і продовжуються вписи на технікуми: фармацевтичний, лісовий, садово-городній і хатнього господарства в Регенсбурзі та агротехнікум і школу хатнього господарства в Авгсбурзі.

На секторі заочних студій діють заочні курси англійської мови (458 студійників) і має початися незабаром заочні курси: автомобіль, американське промислове пасічництво, бухгальтерія (інші — залежно від попиту).

В секції масової перекваліфікації запрацювали курси: практичної радіотехніки в Регенсбурзі, шоферські в Швандорфі та в трьох інших таборах; курси пасічництва в Регенсбурзі і Авгсбурзі.

Щоб поширити й поглибити свою діяльність, УТГІ створив у більших зосередженнях української еміграції свої Делегатури (адміністративно-господарські органи). Вже працюють Делегатури: Мюнхен—Карльсфельд, Авгсбург, Фюссен, Байройт, Фірт—Ерлянген, Франкфурт—Офенбах та одна в англійській зоні.

Як далі буде формуватися життя й праця УТГІ, це залежить у значній мірі від самої української еміграції в Західній Европі, від конкретних завдань, від тих побажань, які буде передавати до Ректорату УТГІ в Регенбурзі (через Делегатури УТГІ, чи безпосередньо — поштою) авдиторне й позаочне студентство і ціле українське суспільство в Західній Европі, від тої моральної і матеріяльної підтримки, яку українське суспільство і передусім українське студентство для УТГІ здійснить.

Кожний громадянин мусить подумати про своє ближче майбутнє й використати широкі можливості, які дає рідна школа. Переживаємо бурхливі часи, не знаємо, куди нас кине доля в ближчі дні. Людина, озброєна технічним знанням, здібна боротися за існування в різних обставинах. Така людина корисна для себе й для громади.

В. Д.

РОЗШУКИ:

Гладкова Петра, Віктора та Миколу — сестра Гладкова Клавдія. Регенсбург, Гангоферзідлюнг, бльок 10/217, адм. «Слово».

Марію Жигалко — Федір Габелко. Регенсбург, адм. «Слово». (1—2)

Лихва Іван, село Викоти, пов. Самбір. Ірина Коваль, с. Береги Долішні, пов. Сянок. Відгукніться на адресу: Комаровський Йосиф. Мюнхен, Фрайман, СС-казерне, бльок Б, III. 24. (1—2)

Брата Говоруна Сергія — Говорун Петро. Мюнхен, Дахауерштр. 9. Укр. Червоний Хрест. (1—1)

Шафранського Богдана — дружина Марія Шафранська. Мюнхен, Дахауерштрассе 9/II. (1—1)

Шевчука Тадея (від квітня перебував біля Мюнхена) — Підгірний Ізидор. Мюнхен — Карльсфельд УНРРА, табір 95-278, бльок 15/23. (1—1)

Миколу Дутку (нар. 18. XII. 1912). Регенсбург, адм. «Слово». (1—1)

Сина Володимира — Осачук Михайло, Авгсбург, Зоммеказерне, бльок I/110. (1—1)

Брата Степана — Петро Ткачук. Авгсбург, Зоммеказерне, бл. I/110. (1—1)

Дочку і зятя Недєльницьких Катерину і Володимира — Еременко Ірина Петрівна, Мюнхен, СС-казерне, бл. Б. III/23. (1—1)

В'юна Якова — В'юн Галина. Мюнхен, Дахауерштрассе 9/II. (1—2)

Яцьковського Ярослава — брат Богдан. Мюнхен, Крайбургерштрассе 20. (1—2)

Братів Антона і Мирослава Дубасів — Степан Дубас, Плятлінг, Грабенгассе 295 бай Йоп. (1—2)

Проф. Осипа Залеського — жінка Гертруда Залеська, Фюссен, Аллген ДП. Камп. бл. VI, мешк. 53. (1-1)

Дружину Клавдію П. Сахненко — Трохим Сахненко, адм. «Слово». (1—3)

Сестру Феник Ніну — Ревенко Оксана, Кітцінген, Фасфабрік. (1-4)

Лазаревича Тараса — мама Лазаревич Степанія. Регенсбург, Рікард-Вагнерштр. 8. (1—3)

Макобєя Володка, Миколу, Хомчука Дануху, Біланя Федя, Даця із Кигданець — Богдан Робак, Пассав, Седанштр. 65. (1—1)

Сина Юрія — Борис Стриковський, Швайнфурт, Гінденбургказерне. (1—1)

Рабія Ярослава, Левкового Стефана, Василя, знайомих — Рябий Евстахій, Карлштасд?, Кофрітгассе 445 (1—3)

Жінку з дитиною Бондаренко Катерину Загорульна Миколу — пошукує Бондаренко Степан. Укр. табір Ульм. (1—2)

Рідних та знайомих, Струк Ірена, Регенсбург, Укр. Оселя, бльок IV. (1—1)

Яцкевича Йосифа і Софію, Думанчука Григорія, Стефанію і Марійню — Марків Лонгин. Зголошування до адм. «Слово», Регенсбург. (1-1)

Сина Михайла Піхо, останньо в Мінсінгені. Відомість про його прошу подати на мою адресу: батько Піхо Антін, Вальбургкірхен кр. Пфаркірхен бай Ентгольцнерпрейнер, Нідербаерн. (1—3)

Синів Герцик Йосифа і Евгена (Алгори—Гамбург) — Герцик Іван, Вальбургкірхен (Малерганс) Кр. Пфаркірхен, Нідербаерн. (1—3)

Калета Евгеніюша — сестра Катажина Калета-Спачинська. Міттерзіх, польський лагер. (1—2)

Івченко Елеонору, 18 років, останньо в березні перебувала в Пітніц-Домгартен (Померанія). 2) Дзюбенко Сергія-Іванченко Юрко. Адм. «Слово». (1—3)

Сина Михайла Степановича, дочку Надію Степанівну — батько Степан Якимович Лупиновк, Еігенвах 36, Кр. Ландсгут. (1—1)

Норгало Олену (1924) р.), останньо в Лінці — сестра Уманцева Ірина, Мюнхен, Карльсфельд, Укр. табір, бл. 1. к. 19. (1—1)

Сина Івана Яковича Комисаренко Кубанської обл., станиця Попутна — Дарія Омелянівна Окинча, Ландсгут, Регірунгегебойде. (1-1)

Кабанцівих: Василя та Лідію — мати Ніна Шарф, Ландсгут II/В, Клетцмюллерштр. 43. (1—1)

Левченка Леоніда, Юрія, Галю і Сагову Ліду — Марія Шутько, Штуттгарт, Камнштатт, Функерказерне, бл. 5/30. (1—1)

Сина Володимира ур. 1926 р. в селі Настасів, Тернопільського повіту — Колодій Михайло, Укр. табір, Інгольштадт. (1—6)

Рідних та знайомих — Евлахов Іван, Нідергекінг, Ландау/Ізар. (1—2)

Василя Гриніва зі Львова, який мешкав при вулиці Казимирівській 3 — брат Теодор Гринів, Карльсфельд біля Мюнхену, укр. табір, барак 9, мешк. 11. (1—2)

Леонтовича Івана і Олександра, Прищенка Микиту та Синева Саву (1933) — Берло Іван, Ландсгут, Францайфештр. 13. (1—1)

Племянника Олександра Шеповського — Дарія Окинча, Ландсгут, Регірунгсгебойде. (1—1)

Писарева Зиновія і Тадея — мати Писарева Юлія і Нуся Гнатишин. Адм. «Слово». (1—3)

Черевко Миколу та Катерину — батько Черевко Андрій, Пассав, Інштадт —Касенау 58. (1—1)

Рідних та знайомих з Палагиче (Товмаччина) — Остапчук Петро, Пільвайхе 13 бай Пляттлінг. (1-2)

Знайомих з Делятина — Клопіщак Юрко, Пільвайхе 13/Пляттлінг. (1—2)

Оруна Мирона — Кіпаль Володимир, Авгсбург, Зоммерказерне бл. 1/110. (1—2)

Голінко Розалію (останньо Вайдліц і/д Марк ам Ланкервег бай др. Крефт) — Слонський Василь, Мюнхен, СС-казерне, бл. Б, 3/29.(1-1)

Сина Зекунова Івана — батьки, Гольштадт № 231, Бец. Бамберг. (1—5)

Дочку Халеєву Надежду — батьки, Гольштадт № 135, Бец. Бамберг. (1—1)

Богдан Тарнавський з Кутів — Братіслава, тепер Штравбінг, Віттельсбахерґеґе 3/42, кім. 13. (1—1)

Заруму Богдана — Лесків Михайло, Мюнхен, Ауерфельдштр. 7/о. (1-2)

Ів. Пил. Головка, нар. 1895 та Олександра Ковalenka — Валя. адм. «Слово». (1—1)

Проданик Іллю, Осипа і Володимира з Буковини — Проданик — Негребецька Марія, адм. «Слово». (1—1)

Сина Богдана Граба (1928) — Граб Михайло, Ноймаркт, Опф, Дурхгангслагер. (1—3)

Мельника Якова, Дулю Микиту, Гаврина Панаса, Пазинича Прокопа, Ващенка Захара і Марченка Івана — Пономаренко Іван, Штравбінг, Панцерказерне, бл. 3, кім. 60. (1—1)

Тунік Алесю — Коваль Василь, Штравбінг, Панцерказерне, бл. 3, кім. 60. (1—1)

Цимбалюка Сергія та знайомих — Цимбалюк Олена, Фюрт, Марієнштр. 4. (1—1)

Іванку — відізвися! Айталь Хотинецький, Регенсбург, Гангоферзідлюнг, бл. VI/155. (1—1)

Синів Віктора і Йосифа — батько Дунець Василь, Інгольштадт, Спрецштр. 15. Баерн. (1—1)

Брата Михайла — Шевченко Надія, Ландсгут, Легбютлштр. 12. (1—1)

Сина Ганського Ерика (1926) останньо біля Ахена — Ганська Альбіна, Фрітцлар бай Кассель, Аллеештр. № 167. (1—1)

Брата Голіка Івана — сестра Олександра Сорокина, Бамберг, Гауштадт, Гавптштр., Фабрік-Бау 13. (1—1)

Синів Богомола Миколу та Володимира — батько Олекса Богомол, Бамберг, Гауштадт, Гавптштр., Фабрік-Бау 13. (1—1)

Лисенка Володимира М. — батько, Бамберг, Гауштадт, Гавптштр., Фабрік-Бау 13. (1—2)

Сестру Линник Марію і зятя Івана Линника — Стрибко Ярина, Мюнхен, лагер Карльсфельд, барак 9/6. (1—2)

Ігоря і Льва Козака — батько А. Козак, Фірстенцель, Пассау. (1—4)

Жінку Катерину Хому та двох синів Юрка і Зиновія зі Львова — Хома Михайло, Мюнхен, Укр. Комітет, Розенгаймштр. 46 а. (1—1)

Дзвінківну Марію — Висоцький Микола, Лаухдорф, Крайс Кауфбойрен. (1—1)

Сестру Висоцьку Настю — Висоцький Микола, Лаухдорф, Кр. Кауфбойрен. (1—1)

Хромовського Дмитра та Рішку Романа — Хромовський Степан, Карльсфельд бай Мюнхен, УНРРА, лагер 8/22. (1—1)

Сина Остапа Мельника — Мельник Ілля, Карльсфельд, бай Мюнхен, лагер 8/24. (1—1)

Пасовця Мик, Кулакевича Івана — Шпак Марія, Карльсфельд бай Мюнхен, лагер 2/22. (1—1)

Брата Івана (Цеттау 93) — Волошина Ліда, Карльсфельд бай Мюнхен, лагер 2/22. (1—1)

Сина Мирослава Кифора Остапа, Шкіру Степана — Пришляк Микола, Карльсфельд бай Мюнхен, лагер 4/27. (1—1)

Родичів, сестру і знайомих — Лотоцький Ярослав, Карльсфельд бай Мюнхен, лагер 4/27. (1—1)

Мироненка Миколу — батьки, Карльсфельд бай Мюнхен, лагер ДП. (1—2)

Сина Аксенова Миколу — Аксенов Олександр, Карльсфельд бай Мюнхен, лагер Б I/11. (1—1)

Друзів та знайомих — Пащак Василь і Софія, Мюнхен, Карльсфельд к/15. (1—1)

Шваґра Дубей Павла і сестру Олену (Гальбертат) — Кірик Федір, Мюнхен, Карльсфельд, бар. 10/17. (1—1)

Чайківську Евгенію зі Станиславова і рідню — Іванусів Ярослав, Мюнхен, Карльсфельд, бар. 7/7. (1-1)

Хто знає про долю, або місце перебування Тітаренка Петра, юнака 18 років, хай ласкаво сповістить матір на слідуючу адресу: Регенсбург, таб. УНРРА, Гангоферзідлюнг бл. I, мешк. ч. 229. — Всю українську пресу у Франції і англійській зоні вічливо прошу це оголошення кількакратно передрукувати. (1—1)

Інж. Керичинського Василя, сестру Керичинську Еву — Хіч Михайло, Гослар, Лідеманн 3. (1—1)

Сина Чубко Бориса (в 45 р. виїхав з Комотау в район Пассав разом з Гаржовським із Сокаля і Погорецьким зі Львова. Хто що знає про їх долю, повідомити ласкаво: Чубко Галина, Ганновер, Мекернштр. 9, Камп «Лисенко». Бл. 5 а, кімн. 21. (1—1)

Брата Ореста Вислоцького та сестру Галю, Грушкевич Миланія, Регенсбург, Гангоферзідлюнг (дівоча бурса). (1—1)

Своїх братів — Михайло Крупський, Штравбінг, Іттліндерштр. 20.(1-2)

Грицька Сеника з Маркополю — сестра Марія, Ноймаркт, Дурхгангслагер, бл. 13. (1—2)

Рідних: Малькевич Миколу, матір Малькевич Паланю та знайомих — Малькевич Микола, лагер Віндішбергердорф, пост Котмаісслінг б/Хам. (1—2)

Рідних та знайомих з села Слобода, Бережанщина — Грицай Марія, Авгсбург, Зоммеказерне I. бльок, м. 82. (1—1)

Батьків: Параску та Олександра Маковських — Маковський Кость, Авгсбург, лазарет, Ліндауерштрасе 32. (1—1)

Миколу Максимовича Герасимова — тесть, теща і Надя, Регенсбург, адм. «Слово». (1—2)

Батьків Теофіля і Марію Яримовичів і сина Зоряна, які останньо перебували під Берліном — Надія Радкевич. Укр. лагер, Карльсфельд бай Мюнхена. (1—2)

Родченко Ірина з Білорусі 60 літ, шукає своїх дітей: Олександра (1914), Мотрону (1919) і Мотрону (1925) Родченків з Заполя. Платтлінг, Шлахтгауз, Штандлмаербараке. (1—2)

Сина Кардашевого Бориса — Кардашева Віра, Бамберг, Вейсенбургштрассе 10, укр. лагер УНРРА 6, кв. 44. (1—3)

Кудінову Терезію з дітьми Катериною та Іреною (Чехословакія) — батько Гаврик Терентій, Ансбах, Ендорштр. 23. (1—1)

Білецьку Світлану (Ерика Герингер) — дядя Гаврик Терентій, Ансбах, Ендорштр. 23. (1—1)

Лужницького Теодора — Олексій Максимець. Адм. «Слово». (1—3)

Своїх друзів — Дигінь Михайло, адм. «Слово». (1—3)

Чоловіка Цимбалюка Сергія — Цимбалюк Олена, Фюрт ін Бау, Марієнштр. 4/I. (1—1)

Сина Залуцького Вітольда (був у Гарці) — Залуцький Василь, Авгсбург, Зоммеказерне. Хто знає про місце перебування ласкаво повідомити батьків. (1—1)

Дружину Ярусевич Марію — Ярусевич Петро. Укр. табір, Зоммеказерне, Авгсбург. (1—3)

Дружину Безпосюк Софію — Безпосюк Володимир, Авгсбург, Зоммеказерне, укр. табір. (1—1)

Сина Тарана Володимира (21 рік) до 15 березня 45 р. мешкав в районі Грац — Таран Павло, Фельден, Фільсбібург, табір УНРРА. Хто знає про його долю прошу сповістити по адресі. (1—1)

Хто знає що про долю Ярослава Флорчука хай ласкаво шле відомість на адр. укр. табір Міссбах, крайс Баерн для Н. К. (1—2)

Подайте вістку про Дзюбановських: Григора з Пійла, Михайла і Ірену з Тернополя — др. Коритовський, Ліндау (Боденсее) Гаупштр. 52. (1—4)

Золотоцького Андрія (був у Судетенлянд) та Юськів Василя (був у Дюссельдорфі) з Золочівщини — Микола Золотоцький, Абтерід, пост Вальдербах о/Пфальц. (1—1)

Глібовицький Степан (був у кпл. Саксенгаузен) або його приятелі подайте вістку — Іван Зельський, Ніттенау 45, Обер-Пфальц. (1—1)

Мустафаїва Бахавдіна — брат Отарчієв Бухух, Штравбінг, Кавалеріказерне. (1—1)

Сина Івана Романа (1926) — Сілецька Стефанія, Ашаффенбург, УНРРА, лагер Лагарде, Вюрцбургерштр. (1—2)

Чоловіка Миколу, Степана Ковалюка з дружиною та Кочержука Ілька — Старунчак Емілія, Бамберг, Улляненштр. 2. укр. лагер. (1—1)

Макара Вовк — Ніна Крігер. Адм. «Слово». (1—1)

Жінку Терентієву Фаїну з 2 дітьми: Іваном та Неонілом (останньо перебували крайс Бітерфельд) — Терентєв Стефан, Нідеркальбах 2 через Нойхоф, Крайс Фульда.(1-2)

Рідня в Канаді пошукує адресу п. В. Скорупського, який літом 1945 р. проживав в околиці Браунау, Обер остеррайх. Відомість скласти на адресу: Рома Добжанська, Фельбург/Опф № 42, бай Утц, Крайс Парсберг. (1—2)

Масний Омельян — рідних та знайомих. Прошу писати: Ландау, Вайгерн № 42. (1—1)

Бруханського Василя — брат Бруханський Степан, Пассав, Розенав 32. (1—2)

Рудковського Бориса — мати Рудковська Оксана. Пассав, Іннштр. 12. (1—2)

Сина Василя, брата Ґармаша, Григорія Семеновича (Югославія) — Каніболоцький Аврам. Вюрцбург. (1—1)

Хто знає, що сталося з п. Анною Мох, з дому Іванців, останньо в Райхенберзі — відомість до адм. «Слово» для Данила Моха. (1—2)

Гаврилів Іван, Кравчик Михайло, відгукніться на адресу: Гаврилів Іван, Мюнхен, Фрайман, СС-казерне, бльок Б, III. 24. (1—2)

Шульгу Петра — дружина Шульга Анна. Пассав, Шісспляц. (1—2)

Гамагу Михайла — батьки Гамага Василь і Марія, Пассав, Шісспляц. (1—2)

Братів: Пальчик Костю і Івана, племінників: Пальчик Семена і Івана, Сухового Федора, Іщенко Івана, Могилатова Юхима — Пальчик Іван, Пассав, Інніштр. 12. (1—2)

Руденко Кузьму — дружина Руденко Ліза. Пассав, Шісспляц. (1—2)

Манько Дуню — чоловік Манько Павло. Вайсенбург, Ягнштр. укр. лагер. (1—2)

Сина Мирона, Ярослава та дочку Ольгу — Стахнів Василь, Карльсфельд, кухня. (1—3)

Сина Зиновія — Роман Світенко. Карльсфельд, барак 2/27. (1—4)

Брата Флоріяна — Евген Аверський, Карльсфельд, бл. 1/17. (1—2)

Любов Мерхель з Любанських — батьки. Хто знає адресу, ласкаво просимо повідомити: Дмитро Любанський, укр. лагер, Швайнфурт. (1—3)

Брата Луця Славича з Оберфоргайм Ройт 73 — Матвій Славич. Бамберг, табір 4, Медхеншуле. (1—1)

Знайомих та родичів: Лихолай Григорія, Лихолай Галину, Ткаченко Михайло, Альбіна Повчека та лікаря Охранічука Віктора — Сидорчук Надія. Укр. лагер УНРРА, Швайнфурт. (1—1)

Сестру Анну і брата Грицька — Пронів Іван. Укр. табір, УНРРА, Швайнфурт. (1—1)

Брата Василя, сестру Маруню і знайомих — Шершинь Іван. Укр. табір, УНРРА, Швайнфурт. (1—1)

Дужаків Івана і Юрія (Інгольштадт) — Кирничук Петро. Укр. табір, УНРРА, Швайнфурт. (1—1)

Шведа Степана (Ерфурт) і Швед Марію (Штрасфурт) — Швед Василь, Укр. табір УНРРА, Швайнфурт. (1—1)

Вуйка Рясного Петра (Вестфалія) — Семчишин Степан. Укр. табір, УНРРА, Швайнфурт. (1—1)

Дружину Анастасію з родиною (Оберштлезія) — Хомич Василь. Табір УНРРА 1, Швайнфурт. (1—1)

Доньку Марію — Кикифоров Аврам. Укр. табір УНРРА, Швайнфурт. (1—2)

ВІДПОВІДІ НА РОЗШУКИ:

Подаємо список осіб, які мають відібрати листи в адм. «Слово»:

1. Марія Соболь-Еримович, 2. Марія Казанівська, 3. Галина Ковалева, 4. Кривулич Володимир, 5. Віра Рожанська, 6. Марія Яцинич, 7. Грипа Тимко, 8. Друзі по Гофу-Найлі, які розшукували Валю, Катерина Кам'янка.

Лік-Вет. Лодинському Омельянові та його дружині Івані (Андрухівна) в день вінчання приймя найсердечніші гратуляції від товаришів пфаху з Мюнхену. (1—1)

УВАГА!

З технічних причин усі друки Спілки «Українське Мистецтво» виходять без кількох українських літер.

УВАГА!

Подаємо розцінку оголошень, що вміщуються в українському тижневику «Слово».

1. Для установ, підприємств, учбових та інших закладів:

сторінка	800 Р/М
1/2 сторінки	400 Р/М
1/4 сторінки	200 Р/М
1/8 сторінки	100 Р/М
1/16 сторінки	50 Р/М

2. Оголошення про розшуки з розрахунку 50 пфенігів за слово за один раз вміщення в газеті

Адміністрація.

Ціна 50 пф.

„The Word“ - Ukrainian Weekly

СЛОВО

УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖНЕВИК

Рік II. Регенсбург, неділя 17 лютого 1946 Ч. 7. (14)

Президент Трумен плянує допомогу

Програма рятунку Европи

Вашінгтон. **Президент Трумен повідомив представників преси, що США готові обмежити свої харчові потреби на користь населення Европи, що перебуває в нужді. Президент закликав усі країни світу включитися разом з США до боротьби проти голоду. Як негайна допомога ще в першій половині 1946 року буде перевезено до Европи 375.000 тон олії, 16 мільйонів центнерів м'яса, значна кількісьт збіжжя і молочних продуктів. В першу чергу будуть забезпечені звільнені країни Европи, в другу чергу також колишні ворожі країни, щоб не допустити до поширення голоду.**

Внутрішньо-американські заходи мають забезпечити за всяку ціну підвищення експорту. Президент Трумен проголосив дев'ять пунктів програми негайної допомоги: 1. Всяке марнування харчових продуктів, в першу чергу хліба, не має бути допущене заходами уряду. 2. Надалі пшениця не буде використовуватись для виготовлення алькоголю і пива. 3 іншого збіжжя лише шоста частина буде використовувана для продукції алькоголю. Продукція пива буде обмежена на 30 відс. 3. Пшениця надалі буде молотися на 80 відс., в той час як тепер мелеться на 72 відс. Мука буде продаватись лише для щоденних потреб цивільного населення. 4. Американське міністерство сільського господарства має контролювати млини і пекарні та збіжжеві магазини. 5. Харчові продукти мають першенство в транспортуванні залізницею. 6. Американське міністерство сільського господарства має контролювати вивіз пшениці і муки, щоб перевести експорт до країн, що терплять найбільшу нужду. 7. Ще в 1946 р. має бути збільшена продукція товщів, олії, м'яса, сиру, конденсованого молоак та інших молочних продуктів. 8. Военне і морське міністерства США дадуть в розпорядження увесь потрібний корабельний транспорт для перевозу харчових продуктів до Европи. 9. Міністерство сільського господарства має винайти нові методи для консервування збіжжя, щоб уможливити використання багатьох збіжжевих культур, що досі вживалися як корм для худоби і птиці, — на прохарчування людей.

*

Вашінгтон. В час, коли світ терпить недостачу пшениці, державний секретар американського міністерства сільського господарства зажадав від населення США, щоб воно було ощадним у споживанні хліба. Щоб мати змогу успішно допомагати Европі, Америка буде змушена завести знову обмеження, що існували підчас війни. Також державний секретар міністерства закордонних справ підкреслив, що Европа потребуватиме до червня ц. р. 17 мільйонів тон пшениці, бо навіть у Росії відчутна недостача пшениці. З цих 17 мільйонів тон можуть дати більшу частину США, Канада, Аргентина і Австралія. Тому слід знову рахуватись з можливістю впровадження раціоналізації в США.

НУЖДА ГРОЗИТЬ ТРЬОМ КОНТИНЕНТАМ

Лондон. Голова УНРРА Герберт Леман вислав пленумові Організації Об'єднаних Народів у Лондоні докладний звіт про критичний харчовий стан в Европі, Азії та Африці та зажадав від конференції Об'єднаних Народів, щоб вона спонукала багатші країни до збільшення свого експорту.

ДОПОМОГА З АВСТРАЛІЇ, КАНАДИ І АРГЕНТИНИ

Вашінгтон. Заклик президента Трумена до всіх країн, щоб вони, в міру можливости, разом з США допомогли країнам, що перебувають у нужді, знайшов широкий відгомін. **Австралія** заявила, що вона зможе цього року експортувати **від 50 до 60 мільйонів бушелів пшениці.** Ця пшениця піде головним чином до Індії, Маляїв, півд. Африки і Нової Зеляндії. Австралійські млини дістали наказ працювати на три зміни, щоб прискорити продукцію муки. **Канадійський міністер сільського господарства** заявив в Оттаві, що Канада вишле до Англії **запас харчових продуктів,** якщо на це дозволить морський транспорт.

Аргентинський міністер закордонних справ заявив, що його уряд відбуває наради про обмін аргентинських харчових продуктів на англійські товари. Так само **данський прем'єр** заявив, що Данія буде все робити, щоб підвищити свою продукцію та щоб таким чином допомогти Англії та іншим европейським країнам.

ТРУМЕН ЖАДАЄ ПІДТРИМАННЯ СВОЄЇ ПРОГРАМИ ПРОХАРЧУВАННЯ

Вашінгтон. Президент Трумен заявив на пресовій конференції, що США зможе вислати до Европи **протягом перших шести місяцях 6 мільйонів тон пшениці.** Це можна буде зробити лише в разі, якщо дев'ять пунктів програми будуть здійснені без обмежень.

На річному бенкеті клюбу жіночої преси президент Трумен знову підкреслив своє переконання, що американський народ радо тісніше затисне свій пояс, щоб світ, що голодує, мав що їсти. Далі Трумен зажадав підтримки для своєї нової програми прохарчування та заявив, що коли США не допоможуть, голодуватиме п'ятнадцять мільйонів людей.

Конференція Об'єднаних Народів

ГРЕЦЬКЕ ПИТАННЯ

Лондон. Рада Безпеки кілька днів продовжувала розглядати справу Греції. Президент Світової Ради Безпеки австралієць Норман І. О. Макін запропонував погодитися на тому, що Рада вважає, що становище в Греції не загрожує світовому мирові. На запитання, чи хтось з делегатів приготував резолюцію в цьому сенсі, польський делегат виступив з пропозицією, щоб Рада Безпеки заявила, що вона прийняла до відома заяву СССР, Англії та Греції та перейшла до вирішення інших питань. Цьому спротивився Бевін, жадаючи, щоб Рада Безпеки ясно ствердила, що британські війська в Греції не загрожують світовому мирові. Тому це питання залишено на дальший розгляд.

Советський представник Вишинський виступив з відповіддю на попередню промову Бевіна. Він відповів на обвинувачення Бевіна та заявив, що заява Бевіна, що московська агітація є загрозою для світового миру, не годиться з його словами про приязнь між СССР і Англією. На думку советської делегації загрозою для миру є твердження Бевіна, що советська пропаганда проти Греції та комуністична пропаганда загрожують світовому мирові. «Коли ми почули ці слова», — сказав Вишинський, — «ми відчули холодний подув нещасливого в минулому недовір'я між обома країнами». Тут Вишинський вказав на такі самі і подібні до тих обвинувачень, які свого часу робили Керзон і Чемберлен.

Вказуючи на відносини в Греції, Вишинський далі підтримував своє твердження, що британські війська в Греції створили загрозливий стан та жадає їх виведення з Греції.

Знову з відповіддю Вишинському виступив Бевін, який покликався на слова Сталіна, який заявив про своє повне довір'я до британської політики в Греції. Англія мусить підтримувати Грецію, як свого союзника. Бевін заявив, що його уряд уповноважив його домагатися ясної відповіді. Обвинувачення Росії зачіпає честь Великої Британії та родини британських народів. Вишинський цитував пресові звідомлення про Грецію, але не хотів відчитати того, що пишуть кореспонденти про те, що діється на Балканах. Свою промову закінчив Бевін запитанням: «Чи британський народ загрожує мирові? На це питання я жадаю відповіді».

Підчас дебатів головний американський делегат Едвард Стеттініюс заявив, що уряд США переконаний, що перебування британських військ у Греції не загрожує світовому мирові. Він запропонував подякувати за вияснення делегатам Англії, СССР та Греції за їхні вияснення та закінчити на цьому справу. Також делегати Франції, Китаю, Польщі і Австралії не вважають, щоб становище в Греції загрожувало світовому мирові. Їх підтримали також делегати Египту і Бразилії.

З уваги на те, що Англія домагалася формального ствердження, що англійське військо в Греції не загрожують світовому мирові, а советський делегат Вишинський загрожував застосуванням вета, грецька справа не сходила з дискусії ще якийсь час, аж поки нарешті приняли компромісову пропозицію американського делегата Едварда Стеттініюса. Прийнято до відома заяву делегатів восьми держав, що англійські війська у Греції не загрожують світовому мирові. Дискусію над цією справою припинено без остаточної формальної резолюції.

ПРОБЛЕМА ІНДОНЕЗІЇ

Черговим питанням, що його має розв'язати Рада Безпеки, є висунене советською Україною обвинувачення Англії, що її війська в Індонезії загрожують мирові. З обвинуваченням Англії в цій справі виступив комісар закордонних справ советської України Дмитро Мануїльський, який підкреслив, що дії британських військ в Індонезії загрожують світовому мирові та світовій безпеці. Він твердить, що поведінка британських військ в Індонезії суперечить основним засадам харти Об'єднаних Народів про право самовизначення народів. Мануїльський вважає, що використання японських військ проти індонезійців є зменшенням престижу Об'єднаних Народів. На загальне здивовання, Мануїльський не зажадав негайного виведення британських військ з Індонезії, а висунув лише домагання, щоб Світова Рада Безпеки створила і вислала до Індонезії спеціяльну комісію для ствердження тамошнього становища та відновлення миру. В своїх обвинуваченнях він спирався на витяги з часописів, як і його попередник Вишинський, що виступав у грецькій справі.

У відповідь Мануїльському Бевін сказав, що раз Мануїльський не жадає виведення британських військ з Індонезії, то він (Бевін) не знає, яку саме дати відповідь. Англійські війська, на підставі наказу Аліянтської команди на Далекому Сході, прибули до Індонезії, щоб роззброїти японців. Тут вони були заатаковані тубільним фашистівським елементом. Для встановлення порядку англійська армія була вимушена вжити зброї, що зрештою зробила б кожна інша армія. Створення спеціяльної комісії Бевін не вважає конечним, бо індонезійську справу має полагодити Голяндія як суверенна сила.

Голяндський міністер закордонних справ др. фон Клеффенс висловив надію, що вже найближчими днями безпосередні переговори між Голяндією і Індонезійськими націоналістами приведуть до розв'язання цієї проблеми. Підчас дебатів над цією справою Мануїльський висунув три пункти! 1. Стверджено, що Англія вжила свої війська проти індонезійців; 2. Стверджено, що проти індонезійців вжито також японське військо та 3. представники Великої Британії й Голяндії не заперечили фактів, які подав Мануїльський. Дискусії в цій справі тривають.

СПРАВА СИРІЇ І ЛІБАНОНУ

До організації Об'єднаних Народів надійшла пропозиція сирійської і лібановської делегацій, в якій вони жадають, щоб справа виведення англійських і французьких військ була порушена на засіданні Ради Безпеки. Французи тимчасом намагаються розв'язати це питання безпосередніми переговорами.

* * *

Ще досі не встановлено остаточно, де має бути осідок Організації Об'єднаних Народів, бо існують великі розбіжності в цій справі між делегатами.

ПРОБЛЕМА ВТІКАЧІВ

Лондон. Соціяльний відділ Об'єднаних Народів відхилив советську пропозицію, на підставі якої розв'язання проблеми втікачів мало б бути передане східньоевропейським країнам.

Велика Британія поставилась проти того, щоб цим країнам надати право примусити своїх громадян до репатріяції. **Питання втікачів, як** стверджено, **є проблемою міжнародного значення,** а не таке, як це розуміє Росія, що воно є справою порозуміння між країною, з якої походять втікачі, та країною, в якій ці втікачі тепер перебувають. Соціяльний відділ Об'єднаних Народів постановив, з уваги на серійозність цієї проблеми, створити спеціяльну перевірочну комісію.

ПІВДЕННА АФРИКА ПІДПИСАЛА СТАТУТ ОБ'ЄДНАНИХ НАРОДІВ

Капштадт. Як повідомляє «Ройтер», південно-африканський парлямент одноголосно постановив підписати статут Організації Об'єднаних Народів.

В обороні еміграції

До нашої редакції потрапило число часопису «Новий Шлях» від 2 січня ц. р., що виходить у Вініпегу. Він подає зі значним спізненням приємну вістку, під заголовком: «Розпорядок Айзенговера є в силі». Часопис сповіщає:

Вашінгтон. «20 грудня делегація Українського Конгресового Комітету Америки відвідала урядових діячів у Вашінгтоні й домагалась здержати наказ про масову висилку українських емігрантів з американської окупаційної зони в Совіти.

Делегацію запевнено, що розпорядження ген. Айзенговера від 8 вересня 1945 про заборону примусової висилки емігрантів до батьківщини далі зобов'язує, а всякі відступлення від тієї заборони, американські чинники вже прослідкують і винні службовці будуть притягнені до відповідальности».

В тім же числі згаданого часопису надрукований текст резолюції в англійській мові, яку подав сенатор А. Венденберг з Мічігену та члена конгресу Клер Бутлус із Конектикат до сенату й Конгресу в справі оборони української еміграції. «Резолюція торкається тих емігрантів, які перебувають в районах під аліянтською окупацією й не бажають повертатися додому, побоюючись переслідувань. Резолюція пропонує видати таким емігрантам пашпорти бездержавних осіб, як то було по першій світовій війні, коли видавано таким людям т. зв. нансенівські пашпорти».

Харчові обмеження в Англії

Лондон. Міністер прохарчування, говорячи в британській палаті громад про харчовий стан Великої Британії, сказав, що в зв'язку з недостачою пшениці в світі, в 1-ій пол. 1946 р. Велика Британія мусить зменшити спровадження збіжжя майже на 250.000 тон. Через це хліб буде, як це було підчас війни, дещо темніший. Велика Британія буде мати впродовж цього року менше, ніж вона припускала, сала, птиці та яєць. З 3 березня приділ масла зменшиться з 225 на 195 грамів тижнево.

Лондон. Прем'єр Етлі заявив цими днями в британській палаті громад, що харчові резерви Великої Британії становили в кінці 1945 р. 4.200.000 тон. В минулому році Велика Британія вислала 1.800.000 тон харчових продуктів за кордон, головним чином до Европи.

Лондон. Індійський міністер прохарчування заявив, що приділ збіжжя для цивільного населення мусить зменшитися на третину, бо Індія відчуває цього року значну недостачу збіжжя.

Лондон. Велика Британія поставила перед США вирішення проблеми харчових продуктів у всьому світі. **Приділи харчових продуктів у Великій Британії будуть зменшені.** Британський міністер прохарчування заявив через радіо, що **в цьому році загальний дефіцит пшениці у всьому світі становить п'ять мільйонів тон.** Увесь світ мусить приступити до могутньої й одночасної акції проти голоду. Далі заявив міністер, що 1 липня 1946 р. Велика Британія матиме запасів пшениці лише на шість тижнів.

НАРАДИ ПРО ХАРЧОВИЙ СТАН

Лондон. На запрошення Великої Британії в Лондоні відбулися наради делегацій Великої Британії, США, СССР, Франції та Китаю в справі міжнародного харчового стану. На нарадах брав участь міністер закордонних справ Великої Британії Бевін.

ПАРАДА ПЕРЕМОГИ В ЛОНДОНІ

Лондон. В Лондоні 8 червня ц. р. відбудеться парада перемоги, в якій візьмуть участь представники усіх аліянтських військових сил, їхні провідники та провідники руху спротиву звільнених країв. Сподіваються, що на цю параду прибудуть також президент Трумен і генералісимус Сталін. Парада відбудеться на спеціяльно удекорованих вулицях Лондону, а біля королівського палацу її прийматиме король Юрій VI.

ПРЕЗИДЕНТ ТРУМЕН ПРО ПИТАННЯ АТОМОВОЇ ЕНЕРГІЇ

Вашінгтон. Сенатор Мек Магон, голова сенатської комісії в справах атомової енергії, в інтерв'ю з кореспондентом агенції Юнайтед Прес висловив своє задоволення з переданого йому президентом Труменом листа щодо питань атомової енергії. Президент Трумен виставляє такі пункти для урегульовання справи атомової енергії: 1. Створення виключно цивільної контрольної комісії в справах дослідів над атомами. 2. Одначе уряд повинен бути власником і продуцентом матеріялу. 3. Використання патентів, що знаходяться в приватних руках. 4. Гарантія вільних дослідних праць та 5. Комісія має бути уповноважена повсякчас заключати міжнародні угоди, що стосуються контролі, продукції, обміну досвідом і т. ін.

ВИЗНАННЯ РУМУНСЬКОГО УРЯДУ

Вашінгтон. Міністерство закордонних справ США повідомило про дипломатичне визнання румунського уряду. Подібну постанову виніс також британський уряд. В американській ноті стверджується, що румунський уряд, у згоді з постановами московської конференції, прийняв у склад кабінету представників обох опозиційних партій, виявив готовість перевести вільні, без стороннього впливу вибори, видав постанови, якими забезпечується свобода преси, промов і релігії та право відбувати збори. Американська нота висловлює надію, що вибори в Румунії відбудуться десь на початку травня.

КОРОЛЬ ФАРУК ДОМАГАЄТЬСЯ БРИТІЙСЬКО-ЕГИПЕТСЬКОГО СУДАНУ

Каїр. Египетський уряд, як припускають, найближчим часом зажадає виведення британських військ з Египту. Ці жадання енергійно висуває король Фарук, який прагне, крім того, здійснити цілковите прилучення британсько-египетського Судану до Египту. В цих жаданнях він спирається на умірковaних політичних елементах у країні.

САМОГУБСТВО ГЕНЕРАЛА НЕДІЧА

Белград. Генерал Мілан Недіч, колишній прем'єр сербського маріонеткового уряду підчас німецької окупації, покінчив самогубством. Коли Недіча вели на черговий допит, він скочив з вікна третього поверху.

МИРОВІ УМОВИ З НІМЕЧЧИНОЮ І ЯПОНІЄЮ ЗА ОДИН РІК

Вашінгтон. Американський міністер закордонних справ висловив у пресовій заяві надію, що мирові умови з Німеччиною і Японією будуть опрацьовані з 12—18 місяців. Розмови над цими умовами між трьома великодержавами розпочнуться після заключення умов з Італією та кол. балканськими союзниками осі. Американський міністер закордонних справ вважає за потрібне продовжити окупацію Німеччини та Японії від 10 до 15 років, щоб забезпечити запровадження в життя мирових умов.

ТРЕТЯ АРМІЯ США — ОКУПАЦІЙНА АРМІЯ

Франкфурт. Як повідомляє Головна Квартира американських військових сил, від 1 квітня третя армія США, яка тепер займає Баварію як окупаційна армія, перебере окупаційні завдання в усій американській зоні.

ПЕРЕГОВОРИ ПОЛЬСЬКИХ ПАРТІЙ

Варшава. Польська соціялістична партія, польська робітнича партія та селянська партія приступили до переговорів про створення одного виборчого бльоку підчас майбутніх виборів. Термін виборів ще не встановлений.

ПЕРЕД ВИБОРАМИ У ГРЕЦІЇ

Атени. В Греції 31 березня відбудуться вибори під обсерваціею 1200 англійських, американських і французьких представників. Ліва радикальна організація ЕАМ загрозила бойкотом виборів, якщо її жадання не будуть здійснені, а саме: вона жадає більшого уділу в уряді, ліквідації крайніх правих партій, амнестії для членів руху спротиву та перевірки виборчих лист. Один з представників ЕАМ заявив, що в наступних трьох-шістьох місяців можна рахуватися з вибухом громадянської війни в Греції, якщо політична ситуація не зміниться грунтовно.

ПРОМОВА МОЛОТОВА

Москва. В одній з виборчих промов совєтський комісар закордонних справ Вячеслав Молотов висловився також і щодо міжнародного стану. Совєтський Союз хоче, щоб озброєння червоної армії дорівнювало усяким іншим військовим силам на світі. СССР уважно прислухається до всякої загрози мирові, але готовий до мирної співпраці з усіма миролюбними народами. Молотов рішуче заперечив поголоски про третю світову війну та заявив, що Совєтський Союз нічого більше не бажає, крім тривалого миру.

Справжня мета гітлерівців

З нюрнберзького процесу

Нюрнберг. На закінчення своїх обвинувачень французький прокурор зайнявся злочинною діяльністю т. зв. «Айнзатцштаб'у Розенберга».

Вартість вивезених мистецьких предметів оцінив сам Розенберг на один мільярд марок. Лише з Франції вивезено 21.903 мистецькі експонати, в тому числі величезної вартости мистецьку збірку барона Ротшільда. Для перевезення їх до Німеччини вжито 137 спеціяльних вагонів. З французьких бібліотек вивезено 550.000 цінних книжок. З 69.619 помешкань порабовано кімнатне обладнання та перевезено до Німеччини нібито для осіб, що потерпіли від бомб.

Далі британський прокурор полковник Джонс виголосив обвинувачення проти Рудольфа Гесса, який як член таємної кабінетної ради та ради оборони райху знав про таємні пляни націстських змовників. Особливо обтяжує Гесса те, що він був опікуном «Народнього союзу німців за кордоном» та організував німецьку «п'яту колонну» закордоном, що займалася шпіонажем на користь націонал-соціялістичного уряду. Як виникає з листа Кайтеля до Гесса, Гесс був одним з головних організаторів напасничої війни. Також Гесс поносить відповідальність за дії СС на Сході, а тим самим за жахливі закони проти жидів і поляків.

Особливо зайнявся прокурор справою перелету Гесса до Англії 10 травня 1941 року з мировою пропозицією від Гітлера. Британський прокурор заявив, що Гесс намагався перед нападом Німеччини на Совєтський Союз здобути мир з Англією. Гесс знав про підготовку до нападу Німеччини проти СССР, але свідомо говорив неправду британській владі, що Гітлер не має наміру провадити війни проти Росії.

В минулу п'ятницю совєтський прокурор генерал Роман Руденко розпочав читання совєтського акту обвинувачення проти нюрнберзьких воєнних злочинців. Совєтські обвинувачення охоплюють напасничу війну та воєнні злочини на Сході.

Після виголошення правних підстав нюрнберзького процесу, Руденко навів ряд висловів націонал-соціялістів, які він цитував з таємних протоколів та які говорять про воєнні цілі націстського уряду на Сході Европи. Так напр. Гітлер за місяць до нападу на СССР на одній таємній конференції сказав: «Балтійські країни мусять бути провінцією Райху. Крим та землі, що з ним межують, також мусять бути провінцією Райху, як і волзькі колонії та район Баку. Останній мусить бути німецькою колонією».

Грабіжницький характер війни найкраще стверджують слова Геббельса: «В цій війні йде не про корони і вівтарі, а про збіжжя і хліб. В цій війні йдеться про багато заставлені столи, про добрий сніданок і вечерю. В цій війні йдеться про сирівці, про гуму, залізо й руду. Яйця, масло і мука будуть вам доставлені з Росії в такій кількості, що ви собі не можете уявити». На іншій конференції Гітлер заявив: «Ми мусимо провадити політику систематичного віднародовлення. Коли ви мене запитаєте, що я розумію під віднародовленням, то я мушу вам відповісти, що я думаю про повне усунення цілих рас і це є мій погляд. Безперечно, це жорстоко, але ми мусимо бути жорстокими. Коли я можу післати німецьку націю в пекло війни, не шкодуючи того, що проллється дорогоцінна німецька кров, то, самозрозуміло, я маю право знищити мільйони меншвартісних рас, що розмножуються, як мухи». На таємній конференції райхскомісарів 6 серпня 1942 р. Герінг заявив: «Я наміряюся нищити і це я буду дійсно робити. Ви не прийшли сюди, щоб працювати на користь цих людей, а щоб випомпувати з них все те, що тільки можливе. Наша ціль змусити українців до праці для Німеччини. Ми є тут не для того, щоб зробити людей щасливими. Вони мусять дати нам те, чого бракує в Німеччині.

2 жовтня 1940 р. Франк, Функ, Герінг і Гітлер підчас розмов заявили: «Всі представники польської інтелігенції мусять бути знищені. Це звучить брутально, але це закон нашого життя». Сам Гітлер додав до цього: «Головним завданням німецької політики повинно бути: усіма середниками, які є в нашому розпорядженні, не допустити до піднесення слов'янської раси». Це було також і раніше правом переможця: цілковито винищити усі народи».

ЧЛЕНИ СС, ГЕСТАПО ТА ІНШІ ХОЧУТЬ ВИСТУПАТИ ЯК СВІДКИ НА НЮРНБЕРЗЬКОМУ ПРОЦЕСІ

Нюрнберг. Як повідомляє американська пресова агенція «Юнайтед Прес» з Нюрнбергу, міжнародній трибунал одержав дотепер 46.850 листів, в яких члени СС, гестапо, ОКВ та інших організацій хочуть виступати як свідки на процесі в Нюрнберзі.

УРУГВАЙ ПРОТИ СМЕРТНОЇ КАРИ В НЮРНБЕРЗІ

Лондон. Уругвайська делегація звернулася з проханням до пленуму Об'єднаних Народів апелювати до Нюрнберзького Трибуналу, щоб він не застосовував кари смерти на націонал-соціялістичних воєнних злочинців, а щоб засудив їх щонайбільше на досмертне ув'язнення. Уругвай висловлює погляд, що досмертне ув'язнення є тяжчою карою та що публічне страчення може викликати співчуття до засуджених. Представники прокуратури чотирьох великодержав на нюрнберзькому процесі відхилили одноголосно цю пропозицію Уругваю.

Еспанське питання

Лондон. Організація Об'єднаних Народів ухвалила не допустити Еспанію в члени Об'єднаних Народів. Організація зажадала від своїх членів, щоб вони свої зносини з Еспанією Франка побудували «на підставі духу й літери» заяви у Потсдамі і Сан-Франціско.

Політична криза в Еспанії вступає тепер у нову фазу, у зв'язку з прибуттям до Европи прем'єра еспанського республіканського еміграційного уряду др. Джозе Джіраль. Урядовий осідок прем'єра Джіраля буде в Парижі. Він хоче там також встановити зв'язки з останнім республіканським прем'єром соціялістом др. Жуаном Негріном, який співпрацює з комуністами. Джіраль відхилив усякий компроміс з Дон Жуаном. Він схарактеризував монархістичний уряд як «нове видання режиму Франка». Джіраль сподівається, що Совєтський Союз незабаром визнає його уряд.

Претендент на еспанський трон Дон Жуан затримався в Есторілі біля Ліссабону, де обмірковувалося питання створення монархічного уряду. В Ліссабоні він перевів розмови з герцогом фон Альбою, колишнім еспанським послом у Лондоні.

Генерал Франко в одному з листів до Дон Жуана заявив про готовість підтримати відновлення монархії в Еспанії з умовою, що він буде залишений на чолі армії. Франко вже давніше звертався з такою пропозицією до прихильників королівської партії, але вони пропозицію за кожним разом відхиляли. Також і тепер монархісти зажадають безумовного уступлення генерала Франка.

ПРОТИ ФАШИЗМУ

Лондон. Один з міністрів еспанського республіканського уряду на еміграції заявив у Вашінгтоні, що еспанський республіканський уряд ухвалив повалити уряд Франка. Повстання мають розпочати 40.000 борців за свободу та еспанці, що перебувають закордоном.

Новий соціялістичний інтернаціонал

Лондон. Соціялісти Европи плянують створення нового інтернаціоналу. Проект статуту нового інтернаціоналу вже розіслано всім соціялістичним партіям на обговорення і визначення їх позиції до нього. В квітні мабуть зійдеться на засідання в Лондоні комітет, створений з представників усіх европейських країн, щоб підготувати на 1947 рік світовий конгрес соціялістів.

Петро Ненні, провідник соціялістичної партії в Італії, підчас свого недавнього перебування в Лондоні докладніше висловився про завдання нового інтернаціоналу. Ці завдання полягатимуть у створенні одної лінії для всіх соціялістичних партій в їхній господарчій і політичній боротьбі. Ціллю соціялістичного руху є за допомогою міжнародньої організації господарства та змобілізуванням природних і господарчих спроможностей поодиноких країн, усунути війну і безробіття за допомогою господарчих, промислових і інших спілок.

ЩО? ДЕ? КОЛИ?

* У Мадриді заарештовано 17 юнаків, що роздавали летючки й викрикували на честь «короля Жуана».

* Бельгія і Швеція — це останні дві европейські країни, що не дають виборчих прав жінкам.

* Віденський народній суд засудив на досмертне ув'язнення РудольфаНоймайера, першого австрійського зрадника, що став перед судом. Його триматимуть у темноті кожного 13 березня, — день Гітлерової анексії Австрії.

* В Ірляндії панує велика епідемія грипи, в наслідок чого закрито багато шкіл та інституцій.

* Кол. німецький посол в Ірляндії, др. Едвард Гемпельн, після безумовної капітуляції Німеччини передав німецьке посольство ірляндському прем'єрові де Валері, а сам пішов працювати до одної з італійських їдалень у Дебліні як кондитор.

* Ніцца у цьому році знову урочисто святкувати карнавал.

* Чан-Кай-Шек вдруге підкреслив на пресовій конференції, що може статися, що він відійде від політичного життя.

* Для американської зони Німеччини прибув вже другий корабель з харчовими продуктами. Цього разу він має вантаж на 7.851 тан муки.

* До керівництва вільного німецького союзу професійного у Берліні обрано 14 комуністів, 13 соціял-демократів і 3 членів християнської демократичної унії.

* Аліянтська Контрольна Рада в Берліні звернулася з проханням до невтральних держав, щоб вони вислали до Німеччини всіх німецьких дипломатів і урядовців консулятів.

* Як повідомляє УНРРА, перший транспорт харчів, одягу і медикаментів для Австрії вже приготований до відпливу в американських портах.

* Конституційна комісія французьких національних зборів ухвалила постанову, на підставі якої всі мешканці французьких територій матимуть повні громадянські права.

* У Варшаві відбувся обмін ратифікаційними грамотами щодо умови про польсько-совєтський кордон.

* Протягом наступних трьох місяців будуть приділені до сільських робіт в Англії 100.000 німецьких полонених з США і Канади.

* Літак «Зірка Парижу» перелетів з Нью-Йорку до Парижу за 15 годин і 45 хвилин, чим побив рекорд найбільшої скорости цивільних літаків.

* Австрійські ерцгерцоги Карло і Рудольф, брати Отта фон Габсбурга, претенденти на австрійський трон, проти якого австрійський уряд видав наказ про арештування, прибули з Бельгії до Ліссабону.

* В грудні н. р. американські нації з'їдуться на свою дев'яту конференцію до Боготи, головного міста Колюмбії.

* Вищий суд США затвердив присуд смерти на японського генерала Ямашіту, а президент Трумен відхилив його прохання про помилування.

* Генерал Кляй заявив на пресовій конференції, що впродовж наступних шести місяців має прибути до Німеччини до півмільйона харчових продуктів.

ЗАСУДЖЕНО МОЛОДИХ НІМЕЦЬКИХ САБОТАЖНИКІВ

Нюрнберг. Як повідомляє «Міттельбайеріше Цайтунг», американський військовий суд засудив 17 німецьких юнаків за приналежність до нелегальної організації та тримання недозволених саботажних матеріялів на ув'язнення від 45 днів до 15 років.

МАРКА І ДОЛЯР

Франкфурт. Як виникає з останнього торговельного звіту Військового Правління, німецька марка в американській окупаційній зоні має вартість 35 американських центів.

ДЕНЬ ЖЕРТВ ФАШИЗМУ

Мюнхен. День 10 березня 1946 р. визначено днем жертв фашизму. Цей день вибрано тому, що 10 березня 1933 р. перепроваджено гітлерівськими фашистами масові арештування всіх ворогів націонал-соціялізму, що привело незабаром до створення жахливого концентраційного табору в Дахав.

ХАРЧОВИЙ СТАН В СССР

Москва. Як подає спеціяльна пресова служба Дана, харчове забезпечення в СССР частково ще обмежене, хоча багато груп робітників і бюрових службовців купують усі харчові продукти в державних роздрібних крамницях за низькими цінами. Крім того, існують селянські базари, де совєтські громадяни мають змогу купувати важливіші харчові продукти, ціни на які досі ще високі.

Е. М.

ОСІННІ РЯДКИ

I.

Осінні зорі, ніби іскри,
Роздмухує вологий вітер.
А місяць жовті зуби вишкірив
І заховавсь за віти.
Дарма. Від мене не сховаєшся,
Мій лисий, ласий баламуте!
Пора спочить, пора покаятись —
Вже зір твій мутен.
Бо це ж — не травень, не побачення.
Це — жовтень.
— Згас короткий день.
Зима по листі літ затрачених
Стопою білою пройде.

II.

А ти хотіла щастя й волі?!
— Ні, відцурайсь навік.
Вже я терпкий цей трунок болю
Давно ковтати звик.
Отож навчись і ти ковтати,
Ти, сестро пізніх літ,
Бо що ж ще маю я вписати
В осінній заповіт?
Та й на могилах зійде вбогих
Не пишний пурпур слав,
Лише — молитвою до Бога —
Весела зелень трав.

III.

Будуй чи не будуй — однаково:
Вітрами простір цей яриться.
Дні Праги, Києва чи Кракова
Все ті ж: сакви та патериця.
Все дме та й дме. Всіма щілинами
Гуде крихка трьохстінна хата.
Глухими ревами звіриними
Нагая рівнина понята.
Ще мить і хижі хвилі повені
Заллють і візьмуть утлі стіни,
І знову дні підуть мандровані
У вітровий безкрай пустині.
І серце знов на попіл спалиться
І з попелу повстане сила.
Сковороди кобзарська палиця
Скалічені замінить крила.

З НОВИХ ВИДАНЬ

Нещодавно в Авгсбурзі вийшла збірка «Україна як плацдарм правди й героїзму» Л. Орличари. В ній уміщені публіцистичні статті: «В обличчі завтрішнього дня», «Виховати молодь», «Ціна землі», «Вічна молодість» та інші. Друга збірка «На суд історії», цього ж автора, вийшла в Нюрнберзі, в якій він показав чотири українські еміграції, починаючи від Полтавського бою.

В Авгсбурзі також вийшли чотири збірочки легенд, оповідань та переказів Олекси Степового; кілька новель видав (фотографічним способом) Михайло Брик, показуючи в них фронтові будні.

Іван Манило, з нагоди з'їзду письменників і журналістів в Авгсбурзі, видав на циклостилі книжечку епіграм «Постріли з пера».

Питання театру на еміграції

Заслуги українського театру у розвитку української культури — загально відома річ і про це не приходиться витрачати зайвих слів. В часі найбільшого утиску, український театр плекав національні традиції, пригадував «хто ми і чиї ми діти», був школою національної свідомости і національної гордости. З того часу пройшло вже десятки років... Український нарід пережив величезну еволюцію! Дві світові війни, визвольні змагання, боротьба за державність, незважаючи на всі невдачі і політичні катастрофи на шляху до здійснення нашої остаточної мети — спричинили нечуваний розвиток усіх ділянок суспільно-національного життя.

Найбільш скептичний спостерігач, коли візьметься порівнювати дійсність наших останніх десятків літ XIX сторіччя з сучасним моментом мусить визнати, що ми пішли стомилевим кроком вперед, як би безнадійним на перший погляд і не здавалось наше теперішнє політичне становище.

Розвиток українського театру за цей короткий відносно час також гідний подиву. З вузьких рямців етнографізму і з обмеженою формою і змістом т. зв. побутового театру ми вийшли на широкий шлях прогресивного, модерного мистецтва. Зовсім об'єктивно можемо визнати, що теперішній театр стоїть на рівні з театрами інших, багатших і щасливіших від нас високо культурних народів. Історія всесвітнього театру не знає багато таких геніяльних режисерів, як наш Лесь Курбас, такі актори як Бучма чи Крушельницький були б прикрасою кожної навіть найкращої европейської драматичної сцени.

Дуже вибагливі й недовірчиво до української культури наставлені чужинці із захопленням висловлювалися про виставу Шекспірового «Гамлета» у Львівському Оперному Театрі в 1943 році. Оперні й балетні вистави українських театрів Києва, Львова й Харкова давали рівнож доказ високої музичної культури українського народу та просто неймовірного в такому короткому часі, розвитку українського театрального мистецтва. З причин воєнних дій частина українського народу опинилася на еміграції. Найбільші скупчення цієї еміграції знаходяться в західній Німеччині. Сотки тисяч наших інтелігентів, селян і робітників живуть у чужинецьких таборах, розкинених по всіх зонах Німеччини. Між емігрантами багато працівників мистецтва, зокрема професійних акторів. Серед важких обставин еміграційних буднів, питання рідного театру потрібність і конечність театральних вистав стали зразу дуже пекучими. Українська театральна вистава в еміграційному таборі, це декілька годин мистецької, культурної насолоди, це забуття про особисте горе, це наближення до рідного краю, це інекція бадьорости і віри в себе і свій нарід.

Тому на українському театрі в умовинах еміграції лежить велика відповідальність, куди більша ніж в краю. Репертуар, виконання, і оформлення вистав в українських таборових і нетаборових театрах набирають в умовинах нашої еміграційної дійсности великого значення. Не забуваймо, що крім українського глядача, який з тугою жде українського слова зі сцени, на нас дивляться теж і чужинці, які в першій мірі на виставах нашого театру знаходять погляд на культуру нашого народу.

Чи здав український театр на еміграції іспит своєї зрілости? На жаль мусимо признати, що в основному наші театральні мистці не виправдали тих сподівань, які можна б було мати, з уваги на високий рівень українського театрального мистецтва останніх двох десятиріч. З сумом треба признати, що наша сцена на еміграції чомусь-то, своїм репертуаром, якістю виконання, підходом до розв'язки мистецьких проблем, відскочила на добрих пятдесят років назад в часи здавалось би давно вже мертвої малоросійської халтури, гаркум-задунайщини, закропленої ще псевдомодерними страшними формою і змістом т. зв. ревіями. В загальному пливемо по морі театральної халтури і навіть ті театрики, які намагаються втриматися на сякому-такому рівні як н. пр. таборовий театр в Швайнфурті не виходять поза межі т. зв. побутового репертуару, з його перестарілими формами і заяложеними засобами мистецької передачі.

Такої «Наталки Полтавки», яку виставив театр «Дума» з Карльсфельду посоромився б сам Гаркун-Задунайський. Сором б'є в обличчя культурнішого глядача на виставах «ревії» численних наших театриків. Прямо дивно стає глядачеві й соромом пашить обличчя, коли згадає недовгу, але яку ж блискучу нашу театральну традицію. Ніби не було «Березоля», «Львівського Оперного Театру» чи навіть в тодішніх важких і несприятливих обставинах «Заграви». Де поділася з таким трудом і жертвенністю здобута наша висока театральна культура?

Одиноким ясним п'ятном на нашому театральному овиді є «Ансамбль українських акторів» під мистецьким проводом В. Блавацького в Авгсбурзі. За скромною назвою «Ансамбль акторів» криється справжній, мистецький театр. В його репертуарі знаходимо таких авторів, як Леся Українка, Стефаник, Микола Куліш; між виконавцями передові й відомі прізвища драматичних артистів львівської сцени. Приїзд цього театру до якогобудь українського табору, це справжнє культурне свято для його мешканців.

На цей театр повинні рівнятись всі інші театральні ансамблі і від цього театру повинен вийти почин оздоровлення театрального мистецтва.

Зачуваємо, що 27, 28 лютого ц. р. з ініціятиви «Ансамблю українських акторів» під мистецьким проводом В. Блавацького в Авгсбурзі відбудеться з'їзд усіх театральних мистців, які перебувають на еміграції. Бажаємо цьому з'їздові найкращих успіхів на шляху оздоровлення театральних відносин на еміграції.

Українське організоване громадянство з радістю привітає всі почини в цьому напрямі і підтримає їх всіма доступними йому засобами.

В—ий.

Юрій Балко

Запорожці за Дунаєм

Скрутно стало запорожцям у рідному краї. «Утікаймо, братці, за Дунай, — кажуть. — Бо як не втечемо, нас усіх москалі в Дніпрі, мов цуценят, потоплять, або в Сибір зашлють...»

Тікали поодинці, як хто міг. Хто автом, хто конем, а хто й пішки. А за Дунаєм зібралися докупи та й заснували Січ в місті Авгзбурзі.

Стоять курені рядами, а навколо мур високий. На воротях варта: хлопці, як дуби, в перефарбованих одностроях американських. Осавул часом до них вийде, подивиться оком своїм соколиним, та й гукне: «Пильнуй! Щоб мені й муха без перепустки не пролетіла!»

«На приказ, пане осавуле!» — відгукнуться вартові і знову пильнують.

Кошовим братчики вибрали собі старого козарлюгу Черкеса. Мудра голова! Тільки гола зовсім, навіть оселедця катма. Видно, десь у бою ворог із коренем вирвав.

Живуть собі запорожці та й горя не знають. Тільки їм і діла, що дрова для кухні пиляти та на автах американських їздити.

Одна біда: завелись баби на Січі. Козаки їх уже й гнати не пробують, знають: марна праця. А потім, як то кажуть: від бабського коліна вадить, та до нього вабить.

Вибрали баби й собі отамана-козачку Шпачиху. Чорт — не баба, справжній козак у спідниці! Сіроми її як вогню бояться, десятою дорогою оббігають. Та й самому кошовому мурашки часом по спині бігають, як вона з ним говорить.

Цілісінький день на Січі, як у вулику, гуде. Сіромашня промишляє десь горілку, п'є, гуляє, між собою б'ється та кошового й курінних лає. А кошовий з курінними думає. Цілий день, буває, в січовій канцелярії просидять та все думають. Люльками накадять так, що й світу божого не видно. І таки надумали!

Якось гучномовець, що на площі між куренями замість кітлів дідівських стоїть, диким голосом заревів. Все, що було живе, на площу висипало. Той узутий, той тільки одного чобота натягти встиг, а інший і зовсім босий. Сотня молодиків пригнала поперед себе свого сурмача та й сурмити заставила.

Баб'яча сотня теж тут як тут; Шпачиха із ножицями та здоровенною голкою в руках: щоб язика різати та рота зашивати тому, хто з нею сперечатиметься.

Аж гульк: батько-кошовий. Іде поважно, голова проти сонця, як баня церковна, сяє, а за ним старшин-старшин! Як тих мурашок на стерві. Та кожен вперед лізе, щоб показати, що він важніший.

(Закінчення на 4-ій стор.)

В. ЧАПЛЕНКО

Людяний наказ

(З подій 1917-18 року)

Невеличку, закинуту в глухім степу станцію № зайняв один з повстанських загонів. Власне, загін зайняв селище №, але це віддало в його руки й станцію.

Нова революційна влада вигідно відрізнялася від усіх попередніх влад своєю, сказати б, людяністю. Про це прямо сказано в наказі Ч. 1 оноії влади. Наказ той був надрукований на рудому обгортковому папері великими, як горобці, буквами і приліплений на видному місці — на вхідних з перону дверях. В цьому наказі якнайрішучіше наказувано всім, а також і воякам загону, шанувати особисту недоторканість громадян, а за таке поширене, майже побутове для революційного часу явище, як роздягання, загрожувано розстрілом. Наказ закінчувався словами: «Хай живе справедливість між людьми і вічна свобода!»

Отже наказ був складений дуже гарно...

Зимовий сонячний день грав білими іскрами засніженого степу, гладенькі рейки блискавками мигтіли ввічу. На покрівлі та на карнизах станційного будинку танув сніг і рясними разками крапель стікав з густих, як стряпи, та блискучих крижаних бурульок.

Там же таки вистрибували та вицвірінькували золотими зграйками горобці.

Сонце, блакитне небо, горобці і мирна тиша навівали спокій та легкість на серце.

У почекальні, невеличкому заплюваному та залузаному приміщенні, було тільки трое пасажирів, що їх заскочила чергова зміна влади на цій станції. Це були: кругловида й повновида, як яблуко, молодиця з дитиною, маленький дідок у старомодній шапці-громачку з вузликом в одній руці і з ціпочком — у другій і якийсь «пан» у доброму драповому пальті з широким кенгуровим комером.

Ці люди не мали нічого спільного і майже не говорили між собою. Тільки дідок вряди-годи обзивався, здебільшого із здогадом, коли буде поїзд. Говорив він ні до кого, просто в повітря, але з таким, либонь, бажанням, щоб на його мову відгукнувся передусім «пан».

Та гордий і мовчазний «пан» не відгукувався. З виразом закам'янілої нудьги на немолодому вже неголеному обличчі ходив він увесь час по приміщенню і палив цигарку за цигаркою, аж ковтав їдкий самосадний дим. Його, здавалось, друтувала молодиця, що ввесь час гомоніла до своєї дитини. Вона поставила дитину в розгорнутій хустці, як у гнізді, обличчям до вікна і казала, показуючи на голубів, що паслися на станційному подвір'ї:

— Он бач... — гуля! Бур-ку-ку-у... бур-ку-ку-у...

Коли «панові» ця «музика» дуже вже дошкуляла, він виходив на перон і ходив там з одного кінця в другий, розмірено, як маятник.

Над вечір на станції появились представники нової влади — патруль із двох вояків. Один довготелесий, з довгою шиєю, у довгій шинелі і в капелюсі з опущеними вухами, що робили його хлоп'яче обличчя вузеньким, курячим, а другий, низький, у короткому по коліна кожушку і в якійсь макітеркуватій витертій смушевій шапці, з-під якої на лобі виглядав острішок волосся.

У довготелесого висів на плечі «обрізан», а в малого — довга рушниця, що звисала з плеча мало не до п'ят. Вони прийшли з селища, в якому був їхній «штаб» і яке видно було у сяйві низького вже сонця на певній відстані від станції: дрібними кубиками рябіли домики і гострими шпилями стриміли дзвіниця та баня церкви із золотими хрестами на них.

Прийшовши на станцію, хлопці наникнули до почекальні, подивились вовчки на трьох пасажирів і, нічого не сказавши, вийшли на перон. Зненацька спинились біля наказу на дверях і стали його читати. Читав високий, з великими труднощами вимовляючи букви та склади. Його губи ворушились помалу, розтягували вимову трохи чи не так, як це він робив колись у першій клясі, коли проказував склади за вчителем. Очевидячки, йому це робити — читати — було трудніше, аніж зброєю самому станцію здобувати.

До них вийшов дідок і спитався:

— Скажіть, пожалуста, коли буде поїзд на Губиниху...

На лиці його був якнайувітливіший вираз, очі швидкими мишенятками перебігали з одного на другого, і в них світилась непохитна віра в повну цих представників влади обізнаність та змогу не тільки обороняти станцію, а як треба, і поїзд «пустити».

Але... вояки про поїзд нічого не знали. Їх прислано на станцію тільки для порядку, а поїзд — не їхнє діло.

Дідок повернувся, розчарований, до почекальні, а вояки почали крутити цигарки з того ж таки самосаду та з цупкого паперу, вирваного з якоїсь книжки з малюнками. Зробивши цигарки і запаливши їх, почали ходити по перону туди й сюди.

В цей час вийшов на перон і «пан» у шубі і теж став ходити сюди та туди. Тільки він чомусь увесь час намагався бути подалі від вояків. Навіть у вічі кидалося, що він, розминаючися з ними, свідомо заходив далі, ніж треба було, — або на самий край перону, або у холодок від стіни станційного будинку.

Вояки звернули на нього увагу.

— Дивись, яке пальто, — мовив довготелесий, коли «пан» це раз пройшов повз них. — Должно мілійонів з десять стоє...

— А що воно за пан? — сказав малий, цвиркнувши недбало через губу. — Може, шпійон?.. Треба б подивитись документ...

— А й справді...

Але це зробити вони не зразу відважились: не знали, либонь, як почати, як підступити до цього строгого, похмурого «пана».

Та от вони розрахували свій прохід так, щоб зустрітися з ним тоді, як він буде найдалі від станції, аж біля водогінної башти, і швидко пішли йому назустріч.

— Документ є? — суворо спитав довготелесий, дивлячись «панові» в вічі. Той миттю спинився, по обличчю його пробігла тінь остраху, і, розстебнувши пальто, він хапливо став діставати документ.

Під відхиленим бортом пальта вояки побачили м'яке золотисте лисяче хутро.

Нарешті пасажир подав тремтливими руками папірець із штампом і печаткою. У тому папірці сказано, що його власник — учитель математики в №—ській гімназії.

— Гімназія — це така школа, — пояснив пасажир в той час, як вояк помалу, шепотом вимовляючи слова, читав. — А я там учитель математики — навчаю числити... Розумієте?

Проти сподівання і всупереч його суворому

Вийшли на середину. Кошовий на всі чотири вітри поклонився, відкашлявся, почухав те місце, де колись оселедець був, та й говорити почав: «Панове-отамани, та ви, панове-товариство! Радили ми оце, радили...»

Далі йому, як звичайно, писар січовий Голомозий говорити не дав. Затулив кошовому рота долонею та й каже: «Панове отамани і товариство! Не вірте, що то він радив: то я. Живемо ми з вами, як у Бога за пазухою. Істи є, курити є, та й оковитої не бракує. Та чи ж на те Бог людину створив, щоб вона, пробачте, як свиня, тільки пила та їла? Сказано в писанії: учення світ, а неучення — тьма. Так доки ми у тій тьмі житимемо? Діди наші на Січі школу дяківську мали. А позаяк ми в Европі живемо, то не школу, а Академію закласти мусимо!»

«Славно, — славно!» — загукало товариство, і Академію заклали. Та не тільки Академію, — курсів різних також до дідька заснували.

Ще дужче загуло в Січі. Кошовий з отаманням радить та думає; писар Голомозий йому рота долонею затуляє, як той щось казати почне; сіромашня п'є, гуляє та старшину лає; осавул варту муштрує та до брами ставить або п'яних до холодної тягти посилає; молодики-пластуни по всій Січі собак ганяють та стіни знаками вимальовують; дяки в Академії «тму-мну» учать, бабська сотня голову сушить — яку б ще капость козакам учинити та як їх краще в гріх уводити; лікарі хворим животи розпорюють та кишки мотають... Одним словом — все коло свого діла.

Коли це ні сіло, ні впало — посол від царя московського приїздить, та не сам, а з американцем. Збіглися козаки, поставали та й слухають. А він каже:

«Пресвітлий цар наш всі провини козакам дарує і до рідного краю повернутися закликає...»

— А оце твій цар бачив? — вискочив з гурту здоровенний козак і показав послові дулю. Козаки зареготали. Велетень махнув рукою і весь гурт заспівав стару січову пісню:

«Звідси йти ми не бажаєм,
Одчепись, не спокушай!
Ми бо й досі пам'ятаєм,
Чом тікали за Дунай...»

Посол позеленів від злости. «Добром не хочете — силою заберемо!..»

Сіромашня засвистіла, затюкала.

— А дзуськи! — озвався й кошовий. — Нас скривдити Трумен-султан не дозволить!

Американець, що досі мовчки стояв біля посла, спитав по своєму, в чім річ. Січовий тлумач, що всі мови знав і за те був Дідьком званий, почервонів і, боязко позираючи на писаря Голомозого, взявся перекладати. Вислухавши Дідькову мову, американець подумав і промовив: «О-кей!» Потім посадив посла московського до свого авта і повіз геть.

Лютий, 1946.

Концерт „Сурми"

Популярний хор «Сурма» під орудою проф. Плешкевича користується доброю славою. Кількісно малочисленний (тільки 26 співаків), завдяки зіспіваності й умілій кермі досягають концентрації звуку, що дає змогу поборювати акустичні перешкоди, зумовлені поганими залями, в яких доводиться виступати хорові. «Сурма» диспонує добрим голосовим матеріялом, спираючись на двох крилах — тенорах й басах, що підносять хор до рівня майстерности. Одностайне стакатто басів, легатто тенорів, мурмурандум всього хору у відповідних піснях досягає повного звучання, хоч кількість хористів і невелика. Лункого форте і спаду до піяно хор досягає з виїмковою легкістю, хоч ритм алегро в деяких піснях був порушений, подекуди бракувало однозгідности партій.

Солісти «Сурми» (пп. Ворох і Мороз — тенори, Чорнобіль — бас) володіють прекрасним голосовим матеріялом, хоч техніка співу не дорівнює голосовим даним. Бракує школи, вправ, вигладження, щоб голос в усіх тонах діяпазону та в усіх голосівках бренів однаково рівно. Ось слухаємо сольові співи п. Чорнобіля. Голос його (бас) виняткової краси й сили, природа мало кого наділяє таким дарунком. Але... співак не вміє дихати, не стає повітря навіть для короткої музичної фрази, на вищих тонах не має маски. Слухач констатує, що мало природніх даних, щоб виконання набуло ознак артизму, коли голос не зазнав обробки. Природній скарб, — надзвичайної густоти бас, без дотику співочої культури марнується на рівні аматорства. Слабішої сили та оригінальности тенор п. Вороха досягає визначнішого ефекту в сольоспіві, бо його голос немов би шліфувала школа. В нього гарно й повнозвучно бренить голос у кожнім тоні, а емоційний темперамент надає співові зворушливої ніжности («Сонце низенько»). Це щодо голосового фонду «Сурми».

Хор виконав п'ять колядок і щедрівок Степенка («Добрий вечір тобі», «Що то за предиво», «Рождество Христове», «По всьому світу», «Дзвони»), «Не плач Рахиле» Купчинського, псалом «Слава во вишніх Богу» Бортнянського, «Через поле широкее» Леонтовича, «Прометей» Стеценка, «Закувала та сива зозуля» Ніщинського та кілька народніх і стрілецьких пісень.

Найкраще «Сурма» виконує маршові стрілецькі пісні, вони проходять у піднесеному тоні, з козацьким завзяттям та з силою напруженого виразу. Дикція «Сурми» у вимовленні надзвичайно виразна, що дуже похвально, бо наша пісня впливає на слухача не тільки мелодією, а й змістом слів.

Колядки краще бренять у виконанні мішаного хору, ніж чоловічого, проте «Сурма» їх виконує цілком пристойно.

«Сурма» вміє зручно імітувати дзвони в щедрівці цієї ж назви та спів птахів у «Діброві», що свідчить про техніку хору.

Жартівливою піснею про комара під оплески слухачів, що сповнювали залю регенсбурзької оселі, «Сурма» закінчила вечірній концерт 9. II. Денний концерт відбувся для шкільної молоді.

Не завадило б «Сурмі» придбати більшу кількість співаків, щоб виконання справляло могутніше враження, і складніші речі (для виконання «Прометея», «Закувала» тощо треба численнішого хору) виходили б повнозвучніше, бо мала кількість неспроможна надати сили й тенорі, наприклад, форсують. Зокрема треба підсилити хор басом профундо та баритоном. Диригент проф. Плешкевич хором орудує добре й пісню трактує уважно.

Дм. Сіяч.

НАРОДНІЙ УНІВЕРСИТЕТ У РЕГЕНСБУРЗІ

13 лютого в Регенсбурзі відбулося відкриття філії Українського Народнього Університету, заснованого Лігою українських політичних в'язнів. Філію відкрив посадник Української Оселі в Регенсбурзі, після чого виступили представник Управи оселі й декан філії, які ознайомили численних мешканців оселі, що зібралися з завданнями Українського Народнього Університету, організованого за зразком випробованих Народніх університетів Америки та західньо-европейських країн. Український Народній Університет ставить своїм завданням ширити шляхом лекцій знання з різних галузів науки: суспільствознавства, історії, літератури й мови, а також природничих і математичних наук. УНУ також навчатиме чужоземних мов: англійської, французької й німецької.

ПРАКТИЧНИЙ ФАХ

Одною з багатьох проблем, що виникають в зв'язку з можливістю еміграції до заокеанських країн, (що також, як ми знаємо, є річ дуже проблематична) є те, що більшість цих країн ставить умову: імігрант не повинен обтяжувати державу, а то значить: мусить жити з власної праці. Для людей фізичної праці та технічної інтелігенції ця проблема не страшна. Зате вона унеможливлює еміграцію людям інтелектуальної праці, — професорам, вчителям тощо, які серед нашої інтелігенції становлять більшість. Враховуючи це, керівництво укр. табору в Авгсбурзі організувало ряд курсів, які уможливлюють тим, що бажають, за порівняно короткий час набути практичний фах, який буде потрібний в кожній країні. Першими були створені курси шоферів. Багато таборян вже освоїло цей, хоч і нелегкий, зате вигідний фах.

7-го лютого ц. р. розпочали свою працю електро- та радіотехнічні курси, орієнтовно розраховані на 3 місяці навчання. Як і всі інші починання в таборі, курси користуються усебічною підтримкою УНРРА. Вони готуватимуть електромонтерів, фахівців монтажу радіовузлів та ремонту і монтажу радіоапаратури. Курси даватимуть не тільки практичне вміння, а і теоретичне знання, тому їх можна розглядати як підготовчий ступінь для тих, хто пізніше зможе вписатися до технічного навчального закладу.

Викладачі електро- та радіокурсів — фахівці з багатолітнім досвідом. Тому самозрозумілим є, що вони зможуть дати курсантам повновартісні знання.

—Ко.

Хто може зватись кацетником?

Дуже часто в нашому еміграційному суспільному житті чуємо такі звороти, як: «табором керують кацетники», «імпрезу влаштували кацетники», «в делегації були кацетники», «відбулись збори кацетників» і т. д. Отже, постає питання, що означає це екзотичне слово «кацетник», хто ж є ці кацетники в нашій спільноті, про яких ми так часто чуємо й говоримо.

Слово **кацетник** — це живцем взяте нім. слово **Кацетлер,** скорочено від Концентраціонслагер, в невдалій трансформації на українську мову. В німецькій мові кацетлер означає кожного того, що сидів в концентраційному напітаборі, чи це був посаджений за політичну діяльність, чи за загально-кримінальні провини. Німецьке Гестапо не робило з цього приводу жодної різниці між численними тисячами в'язнів. Воно уподібнювало всіх, називаючи всіх злочинцями. Розуміється, що про привілеї, що їх мали політв'язні за демократичних порядків, не можна було навіть думати. Навпаки, вони трактували політв'язнів (в конц-таборах вони носили червоні трикутники) значно гірше, ніж різних рецидивістів, злодіїв, сексуальних збоченців і т. п. Концтаборова політика полягала в тому, що т. зв. «таборова автономія» була завсіди в руках цих кримінальних типів. Т. зв. зеленовінниківці були різними «альтестер»-ами та капами в таборах. Вони ж були другими по СС панами життя й смерти всіх в'язнів, а передусім політв'язнів.

Ця різношерсна збиранина нацистівських концтаборів опинилась однак по приході аліянтських військ на волі. Абсолютна більшість політв'язнів в порівнанні з незначною кількістю звичайних криміналістів опинилась на волі. Всіх їх названо в Німеччині «кацетлер». Ім також поспішено зі суспільною допомогою.

На початку тяжко було провести певну чистку, визначити, хто політичний, а хто не політичний — звичайний злочинець. Всі були кацетники й всі з такої опіки користали, навіть більш: всі себе подавали за політичних. Треба було довшого часу, щоб відчистити політв'язнів від звичайних кримінальних типів. Ця чистка з бігом часу стала проходити у всіх національних спільнотах, які опинились на еміграції (напр. серби, поляки, литовці і т. д.). Розуміється, що німці мали найбільш мороки в цьому, бо найбільш злочинних елементів рекрутувалось в кацетах в першу чергу з їхніх суспільнкх шарів. Всі інші національні групи мали незначний відсоток криміналістів в порівнянні до політв'язнів. Якщо говорити про українців, то тут цей відсоток був мінімальний. Безперечно, що суспільна чистка й тут мала місце.

Ці селекції переводили звичайно організації політв'язнів кожної національної групи, серед українців — Ліга Українських Політичних В'язнів німецьких концентраційних таборів і тюрм.

По довгій селекції на поверхні суспільного життя й суспільної опіки лишилися тільки політичні в'язні, а всі інші відійшли як несуспільні. Однак назва Кацетлер, в укр. мові кацетник, що на початку була спільною назвою для всіх політичних й неполітичних, лишилась і то тоді, коли під цим поняттям розуміти треба було нікого іншого, як політичного в'язня. Назва, що на початку відповідала своєму змістові, в цей час абсолютно хибна. Більше того, для політв'язнів ця назва є навіть кривдою, бо з цієї назви має право покористуватись кожний злочинець з кацету, що в концтаборах масово вбивав політв'язнів, а опісля, опинившись на волі, компромітував політв'язнів своїми дальшими мордуваннями, грабунками тощо.

З другого боку, ця назва — кацетник — є завузька для політв'язня. Політичними в'язнями є й ті, що за політичну діяльність опинились були в різних карних закладах, а в кацеті не були. І коли ми сьогодні говоримо про т. зв. кацетників, то в дійсності говоримо про політв'язнів, що через свої суспільні вартості і свою політичну легітимацію залишились на поверхні суспільного життя. Ці т. зв. кацетники — це в цей час ніхто інший, як політичні в'язні й ця назва з наведених повище причин цілком не відповідає загальному поняттю, що є назвою, яка кривдить і компромітує політичного в'язня.

Тому **не кацетники,** а **політв'язні.** Ці політв'язні в нашому еміграційному житті об'єднані в Лізі Українських Політичних В'язнів німецьких концентраційних таборів і тюрм в Мюнхені та її філіях цілої аліянтської зони. Вже сама назва товариства говорить про те, що йде тут про об'єднання політв'язнів, а не кацетників. І тому ще раз: **не кацетники,** а **політв'язні.**

Др. М. Марунчак
Орган. референт.

В СПРАВІ ВИСОКОШКІЛЬНИХ СТИПЕНДІЙ

Комісія Допомоги Українському Студентству закликає всіх українських студентів і студенток, що потребують допомоги, а вписані на високі школи й розпочали науку, вносити через свої студентські організації та дотичні філії у Мюнхені, Регенсбурзі, Авгсбурзі й Ганновері відповідно удокументовані прохання про стипендії на зимовий семестер 1946 року. Петенти з околиць, де нема філій, можуть звертатися впрост до Комісії на адресу: Фюрт, і Б. Марієнштрассе 4.

виглядові голос його звучав покірливо, навіть запобігливо.

— Та то хто-й-зна, — мовив довготелесий, не попускаючи суворости в голосі... — Може, ви... ти шпійон, а тільки написано, що вчитель...

— Авжеж, — підтримав строгим голосом малий.

Учитель раптом став ще блідіший на виду. Він злякано заклipав повіками.

— Та що ви, товариші?! — голос йому зривався. — У документі ж ясно сказано...

Руки в нього трусились, як він застібав пальто.

— Підемо в штаб, там розберуть, — вирішив раптом довготелесий.

— Чого ж у штаб?.. Мені треба їхати...

— Не розговарювать! — гукнув несподівано довготелесий і зняв навіщось свого «обрізана» з плеча. — Сказано йти, так іди... Ну!

І він указав «обрізаном» через рейки в напрямі до селища.

У цю саме мить розжарені кубики селища та шпилі церкви раптом згасли, притемніли (зайшло сонце), і над степом повіяло тривогою.

Усі три рушили, переступаючи рейки, назустріч тій тривозі.

Ішли: затриманий попереду, а конвоїри ззаду. Під ногами лущав льодок калюжок, що стали швидко зашерхати від вечірнього морозу. Перед ними лежала широка далечінь степу, понята сутінями й зимовим туманом, тривожно-мовчазна й холодна.

Затриманий час від часу спотикався, зачіпався за якесь обліплене снігом бадилля, кукурудзиння чи щось інше. Але йшли мовчки. Один раз тільки затриманий із жахом почув, як довготелесий сказав своєму товаришеві:

— Отуди в балку...

Оглянувся злякано.

— Не оглядайся, мать твою!... — раптом брутально налаяв довготелесий. — Не знаєш, що не можна?!

Перед ними була крута балка.

— Куди ж ми йдемо? — мало не крізь плач обізвався знов пасажир. —

Село ж не там...

— Іди, тобі сказано! — гримнув довготелесий. І раптом наказав:

— Скидай пальто!...

Пасажир хапливо роздягнувся й віддав пальто в руки малому, що був ближче.

Тоді високий віддав затриманому папірець і сказав, щоб він ішов назад до станції. Та скоро той повернувся йти, як високий підкинув до плеча свого «обрізана» і вистрелив йому в спину. Вистріл ляснув у тумані, але звук упав поблизу, не вихлипнувся за балку. Устрілений обкрутнувся на місці, лицем до вбивця і, поточившись, упав навзнак, головою в кущі якогось чи терену, чи чогось іншого — мертвий. Стріпнувся ще раз, упавши, і потім застиг у мертвій нерухомості.

Довготелесий черкнув сірником і присвітив мерцеві до затіненого вечером обличчя.

— Готовий, гад, — сказав. — Хто б його й стріляв, якби не отой чортів наказ... Ато ж зразу піде жалітись...

— Еге, — підтвердив малий. — Хай би собі топав к чортовій матері...

— Віднеси ж пальто до Маруськи, а я піду назад...

І вони, вийшовши з балки, розійшлися: малий пішов до селища, а довготелесий назад до станції.

Permitted by authority of Military Government, November 1945
Редагує Колегія. — Видає Спілка «Українське Мистецтво». кооператива з обм. порукою в Регенсбурзі. — Адреса Редакції і Адміністрації: Regensburg, Ganghofersiedlung, Block X, Wohnung 217.
Satz und Druck: Mittelbayerische Zeitung, Regensburg, Kumpfmühler Straße 11

„The Word" - Ukrainian Weekly

СЛОВО

УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖНЕВИК

Рік II. Регенсбург, неділя 7 квітня 1946 Ч. 14. (22)

Ціна 1 мр.

Постанови Собору Епископів УАПЦ

Як вже повідомлялося в березні ц. р. в місті Есслінгені (Вюртенбергія) відбувся Собор Епископів Української Автокефальної Православної Церкви скликаний Високопреосвященішим Владикою Митрополитом Полікарпом. На Собор прибули й брали в ньому участь крім митрополита Полікарпа, що головував на Соборі, архиепископи: Ігор, Михаїл, Генадій; епископи: Мстислав, Сильвестер, Григорій, Володимир і Платон, який був секретарем Собору.

На чотириденних засіданнях Собор обміркував низку справ, зв'язаних з теперішнім положенням УАПЦ на еміграції та постановив:

1. Звернутися до Первоієрархів усіх Автокефальних Православних Церков з «Окружним Інформаційним Посланням», яке на Соборі було вислухане і затверджене. «Послання» має характер історичної довідки про те, що Українська Церква існувала, переживала тяжкі хвилини в змаганнях за свою незалежність і при кожній нагоді намагалася ту незалежність привернути. «Послання» має на меті допровадити до молитовного єднання з іншими Православними Церквами — Сестрами.

2. З уваги на велику небезпеку Християнській Церкві, християнській цивілізації та культурі з боку безбожництва і руїнницького матеріялізму, які, не зважаючи на шостирічну тяжку боротьбу в обороні справедливого, згідного з християнською наукою співжиття людства, не звільнили його від своєї страшної загрози, св. Собор Епископів УАПЦ, яка є виразником волі та стремлінь многострадального Українського Народу, що впродовж 25 років в обороні християнських ідеалів приніс у жертву мільйони найкращих своїх синів і дочок, звертається до всіх вільних Християнських Церков світу із закликом до спільної оборони найбільшого скарбу всього людства — Христової Церкви та християнської цивілізації і культури.

3. Св. Собор Епископів, із сумом довідавшись про насильницьке навертання на православіє Російської Церкви українців греко-католиків у Західній Україні та беручи на увагу те, що Свята Православна Вселенська Церква ніколи не толерувала насильницького навертання людей до того чи іншого християнського віроісповідання, бо сам Господь наш Ісус Христос нікого не примушував, а тільки кликав, осуджує таку нехристиянську акцію, що має чисто політичне підложжя для винародовлення українців.

Св. Собор Епископів висловлює українцям греко-католикам своє братерське, щиросердечне співчуття і молить Всемогутнього Господа про скорочення їхніх терпінь та відвернення насильства.

4. Після доповіді про католицьку акцію серед православних — Св. Собор Епископів із радістю ствердив, що Епископат, Духовенство і Вірні УАПЦ залишаються надалі вірними та відданими синами своєї Матері-Церкви за прикладом своїх дідів і прадідів у повній свідомості, що Рідна Православна Церква є для них джерелом, яка дає сили для поборювання всіх труднощів на чужині.

Щодо внутрішнього життя УАПЦ на еміграції, Собор постановив приняти нове «Тимчасове Положення про Управління УАПЦ на еміграції», згідно з яким найвищим органом Управління УАПЦ на еміграції, до скликання Всеукраїнського Помісного Собору, є Собор Епископів УАПЦ. У проводі Собору Епископів стоїть і Собор скликає Митрополит, що наділений до Помісного Собору правами обласного митрополита.

Виконавчим органом Собору та постійно чинним центром церковного життя УАПЦ є Священний Синод в особах Митрополита, його заступника, секретаря та одного члена.

Згідно з «Тимчасовим Положенням» Собор признав права Обласного Митрополита і Голови Синоду старшому по хиротонії Митрополитові Полікарпові. Заступником голови Синоду вибрано архиепископа Михаїла, секретарем — епископа Платона та членом — епископа Мстислава.

Собор постановив між іншим заснувати пастирську і дяківську школи, богословський відділ при одній з Високих шкіл, Богословсько-Науковий Інститут та Українське Православне Добродійне Товариство.

Собор видав також Послання до духовенства і вірних УАПЦ. Зміст Послання — перегляд дотеперішнього еміграційного шляху УАПЦ, заклик до поглиблення віри і угрунтування основ християнського світогляду, віри та надії на краще наше майбутнє при умовах тісної співпраці всіх складових частин церковного тіла — Ієрархії, духовенства і вірних.

Іран перед Радою Безпеки

Н ю-Й о р к. Рада Безпеки зійшлася, як передбачалося, 25 березня на конференцію до Ню-Йорку. Найважливішою справою для полагодження на конференції є перська проблема. Советський делегат Андрій Громико виступив з домаганням не розглядати іранської справи раніше 10 квітня, бо советські війська почали вже евакуацію Персії. Після того, як Рада Безпеки 9 голосами проти двох (сов. Росії і Польщі) відхилила советську пропозицію, Андрій Громико, разом із усім своїм складом своєї делегації демонстративно покинув залю засідань. Рада Безпеки продовжувала далі свою роботу.

На пропозицію египетського делегата запропоновано перському делегатові Гусейнові Алі подати перські обвинувачення. Представник Персії змалював персько-советський спір та підкреслив, що Росія домагалася від Персії погодитися на залишення советських військ у деяких частинах Ірану, створення персько-російського товариства експлуатації нафти, в якому 51 відс. акцій мало б належати советському Союзові та визнання автономії Азербайджану. Персія не погодилася на ці домагання. Гусейн Алі підкреслив, що його країна терпить від перебування в Персії советських урядовців і советських військ, які втручаються у внутрішні справи країни. Зволікання мирного розв'язання цього спору означає загрозу для світового миру. Перський делегат зажадав зобов'язати Росію, щоб вона вивела свої війська з Персії в можливо найкоротший термін. Щодо советського повідомлення про те, що советські війська покидають Персію, Гусейн Алі сказав, що він не знає нічого про відхід цих військ, лише чув про певні пересунення советських військ в середині Персії.

Як повідомляє Ройтер, представник советської делегації заявив, що Советська Росія не думає виступати з ООН та буде брати участь у всіх засіданнях Ради Безпеки, за винятком тих, на яких розглядатиметься справа Персії.

На дальшому засіданні Ради Безпеки промовляв міністер Бирнс, який запропонував зажадати від урядів Росії і Персії точного вияснення про перебіг советсько-перських переговорів до 2 квітня. Рада Безпеки підтримала цю пропозицію, лише польський делегат др. Оскар Ланге запропонував пізніший термін, а саме 4 квітня. Остаточно ухвалено термін 3 квітня. Цього дня Рада Безпеки знову приступила до розгляду перської проблеми.

Елеонора Рузвелт в обороні ДП

В а ш і н г т о н. **Пані Рузвелт на зборах у Льос Анжельос заявила, що Росія повинна зрозуміти, що Америка у деяких справах не піде на компроміс. Одною з таких проблем є справа виселених осіб. США і В. Британія вважають, що ті виселені особи, які не захочуть повертатися на батьківщину, мають право вибрати собі таку країну, в якій зможуть вони оселитися.**

ЗАЯВА ГЕНЕРАЛА МЕК НЕРНІ ПРО ДП

Ф р а н к ф у р т. **Як повідомляє часопис «Міттельбайеріше Цайтунг» за звідомленням агенції Дана, генерал Мек Нерні, командувач американських збройних сил в Европі, 22 березня заявив на пресовій конференсії, що примусово вивезені особи, які не хочуть повертатися на батьківщину, за винятком жидів і осіб, що були переслідувані політично, мають бути включені до німецького господарського життя. «Вони мусять працювати та будуть одержувати такий приділ харчів, який одержують німці».**

Генерал Мек Нерні сказав далі, що ще не вирішено, чи такі особи одержать німецьке громадянство. Більшість примусово вивезених осіб, що готові до повороту на батьківщину, будуть відтранспортовані цього літа.

Ті особи, сказав генерал, які співпрацювали з нацистами або яких розшукують інші нації за їхню злочинну діяльність, будуть відіслані до їхньої батьківщини.

ДОПОМОГА ДЛЯ ДП

Л о н д о н. На конференції УНРРА в Атлантик Сіті ухвалено, що УНРРА надалі буде опікуватися виселеними особами аж до наступних зборів Ради УНРРА, які відбудуться літом цього року в Парижі. Американська делегація запропонувала підтримувати репатріяцію. Щодо виселених осіб, які не хочуть повертатися до батьківщини, то для них треба буде підшукати місце. Про те цією справою не буде займатися УНРРА, а спеціяльна установа, яку створять при суспільно-господарській раді Організації Об'єднаних Народів.

На конференції УНРРА делегати 48 держав висловили переконання, що міжнародню організацію опіки над втікачами і ДП очолюватиме п. Елеонора Рузвелт.

Л о н д о н. Спеціяльна комісія ООН в справах ДП, втікачів розпочинає свої наради 8 квітня в Лондоні. На нарадах мають розглянути справу суспільної і правної опіки над ДП та допомоги в створенні їм нового життя на нових місцях оселення.

*

Як подає «Дзеннік Польскі» на підставі останніх заяв УНРРА, ця організація буде опікуватися ДП на території Німеччини до часу перебрання цієї опіки спеціяльною міжнародньою інституцією, що має бути ще створена. Ця заява є пізнішою від заяви генерала Мек Нерні, зрештою ген. Мек Нерні не подав ніякого рецепта щодо переходу ДП на німецьке харчування.

—

НОВИЙ ДИРЕКТОР УНРРА

Н ю-Й о р к. Новим директором УНРРА призначено Фіорелльо **Ля Гвардію,** кол. міського голову Ню-Йорку.

Право громадської критики

При кінці другої світової війни, один англійський політичний діяч (думають, що то був тодішній голова уряду В. Черчіль) подав у дев'ятьох пунктах означення демократії. Як перше право вільного громадянина демократичної країни стоїть у цих пунктах:

«Право вільного виразу своїх поглядів та право опозиції і критикувати уряд, що стоїть при владі».

Право вільного слова, право критики — це в країнах демократичних річ самозрозуміла. Для тих людей, що довго жили і «виховалися» в тотальних, диктаторських режимах, право критики здається незвиклим, надзвичайним, навіть небезпечним.

Погляньмо на справу ближче. Які завдання виконує громадська критика? Чому нею так дорожать громадяни дійсно вільних країн?

Громадська критика — це не лайка, не брехня, не наклеп. Критика (від грецького слова — «крино») значить **суд,** обговорення. Річ природна, що громадяни села, міста або держави обмірковують загальні справи, вони радяться, одні закони і розпорядки визнають за добрі, інші засуджують, як невідповідні, непридатні.

Вільна, чесна критика помагає також тому урядові, що стоїть при владі. Бо міністри не можуть усього знати, що діється в їхніх урядах, а вільна преса і слово критики в парляменті може їм відкрити очі на недоречності, зловживання і навіть злочини, що можуть статися в державних установах.

Народи вищої політичної культури уже давно оцінили велику творчу ролю громадської критики. Тому, наприклад, в Англії, окрім партії, що стоїть при владі, є завжди партії опозиційні, які діяльність міністрів критикують. В Англії уряд називається «урядом його величности» (короля). Але також партія — противниця уряду називається **«опозиція його величности».**

Голова опозиційної партії в англійському парляменті дістає навіть платню від держави, таку саму, як міністер.

Уряд вільної країни перебуває під постійним «обстрілом» збоку опозиційної партії, що критикує діяльність міністрів, слідкує за їх кожним кроком в інтересі держави, щоб та діяльність через помилку, недогляд або іншу причину не пошкодила цілому народові. В тому суспільстві, де немає вільної критики, відносини громадські «загниваються», псуються. Люди не святі і коли не чують над собою громадської контролі, то можуть допуститися недбальства і навіть протизаконних вчинків. Громадська критика рятує тих, що стоять при владі, від спокуси піти шляхом недозволеним. В цьому **оздоровна,** позитивна, додатня **роля** громадської критики. Очевидно, що легше правити державою і громадою, коли нема критики, нема опозиції, що, мовляв, «плутається між ногами» і «не дає працювати».

Славний італійський політик граф Кавур висловився одного разу, що «при стані облоги (при диктатурі) кожний осел може правити державою». Теперішний голова англійського соціялістичного уряду полковник Етлі висловився недавно, що демократія — не **найтяжча форма державного ладу.** Але при тім демократія — **найздоровша** форма державного устрою. Вона придатна для вільнолюбних людей, що шанують свою гідність і не хочуть бути під диктатурою.

І в наших громадських справах маємо привчаюватись до звичаїв і порядків тих народів, що мають вищу політичну культуру.

Зокрема право вільної чесної критики нашому громадянству ніколи не може пошкодити, тільки допоможе.

П. Ф.

ЕТЛІ ПРО ПІДВАЛИНИ ЕВРОПЕЙСЬКОЇ КУЛЬТУРИ

Л о н д о н. Прем'єр Етлі промовляв перед радою вільних церков в Англії. У своїй промові Етлі заявив, що війна, яка повстала за свободу думки, слова, сумління та особистої свободи людства, не лише провадилася за втримання цих свобід, але також за втримання моральних засад, які мусять бути окреслені як підвалини европейської культури. Війну, щоправда виграно, сказав Етлі, про те боротьба за свободу і толеранцію не припинилася.

ВІДОЗВА ПАПИ

Р и м. В одній з останніх промов Папи Пія XII, в якій він звертається до духовенства, говориться, що церква не має наміру втручатися до політики; але ж вона не може зректися з використання своєї науки. Духовенство мусить радити вірним у політичних питаннях, посилаючись на церковну науку. Ця порада духовенства не повинна обмежувати свободи думки.

ШПИГУНСЬКА АФЕРА ПЕРЕД СУДОМ

М о н т р е а л ь. При розгляді канадійської шпигунської афери, переслухано посла до канадійського парляменту Фреда Розе, якого обвинувачується в переданні інформацій Советському Союзові.

Прокуратура представила матеріял, який стверджує, що Розе намагався поширити шпигунську діяльність на терен США. Далі суд переглянув інші документи, з яких виявляється, що советський військовий аташе в Оттаві полк. Жаботін, тринадцять днів після скинення атомової бомби на японське місто Нагасакі одержав вказівки роздобути дані про атомову бомбу.

ВАЖЛИВЕ АРЕШТОВАННЯ

В а ш і н г т о н. У Вашінгтоні офіційно повідомлено про арештування советського морського лейтенанта Миколи Редіна. Його арештовано в моменті, коли він у Портлянді намагався сісти на советський пароплав. Арештованого лейтенанта обвинувачують в шпіонажі. Редін після його затримання відмовився відповідати на запити та домагався, щоб його допустили до розмови з советським консулом.

ДО ЧИТАЧІВ!

З причини затримки друку, попереднє ч. 13. тижневика «Слово» не вийшло.

Нюрнберзький процес

Після переслухання Герінга в його власній справі, забрав голос оборонець Р. Геса, др. Зайдль. Він подав судові матеріял, яким мав випрвдати Р. Геса. Вже підчас війни Гес прийшов до переконання, що Англія не може піти на дальші компроміси з мотивів престижевих, і тому він рішив летіти літаком до Англії, щоб там вести переговори з англ. урядом. Гітлер мав про це довідатися щойно пізніше.

Др. Зайдль подав до відома судові факт існування таємного договору з 1939 р. між Німеччиною та Советами, в якому устійнено сфери впливів тих держав. Це ствердження подав др. Зайдль на підставі заяви д-ра Фрідріха Гавса, керівника правного відділу в колишньому міністерстві закордонних справ. Суддя, лорд Лавранс, завважив, що цієї заяви суд не має. На пропозицію д-ра Зайдля — запросити до переслухання советського міністра закордонних справ Молотова — Лавренс відповів, що було б дуже добре, щоб документ із цією заявою був перекладений з нім. мови і переданий судові.

Колишній провідник організації НСДАП за кордоном, В. Богле, заперечив те, що ніби ця організація за кордоном мала щось спільне з т. зв. «п'ятою колоною».

У вівторок 26. III. зачитано відповіді Альфреда Геса, — брата обвинуваченого, на поставлені йому питання. А. Гес заявив, що т. зв. «5-та колона» не мала нічого спільного з НСДАП закордоном та що обвинувачений Рудольф Гес не давав їй ніяких доручень. Врештою припускає А. Гес, що кожний німець закордоном мав певні інструкції, щодо «5-ої колони». Все таки заступник Фюрера завсіди дбав про те, щоб німецькі організації закордоном не втручались до внутрішних справ чужих країн. Др. Зайдль закінчив провід доказового матеріялу заявою, що Р. Гес зрікається зізнавати як свідок у своїй справі, тому що він не визнає суд за компетентний.

Далі Др. Мартин Горн почав оборону кол. міністра закордонних справ Іоахіма фон Ріббентропа. Він прочитав меморандум німецького уряду до Франції з 7. III. 1936. Там умотивовано зайняття Надрайнії тим, що через советсько-французький пакт ненападу з 27. II. 1937 порушено Льокарно — договір.

Свідок оборони барон А. фон Штенграхт заявив, що Гітлер вирішував найскладніші проблеми закордонної політики сам, і навіть не повідомляючи про це міністерство, отже Ріббентроп не міг на нього впливати. На думку Гітлера, дипльоматія була міжнародним ошуканством, а договорів дотримується так довго, як це видається за доцільним партнерам. Ріббентроп був ніби загіпнотизований Гітлером, а тому і знаряддям в його руках.

Під кінець склав зізнання в своїй обороні сам Ріббентроп. Він подав короткий перегляд свого виховання й кар'єри. Він відбував численні подорожі закордоном в господарських справах і тримався далеко від політики. Щойно господарча криза 1929—33 рр. переконала його в конечності створення «національного фронту з широкою основою». Він познайомився з Гітлером і прилучився до його руху. Партія імпонувала йому тим, що в її програмі було створення сильної Німеччини. В Організації СС він вбачав ідеалістичну основу створення провідницької верстви. Але пізніше він змінив свій погляд щодо цього.

Коли 4. II. 1938 р. Ріббентроп став міністром закордонних справ, він запропонував Гітлерові чотири проблеми, щоб їх розв'язати: 1. Прилучення Австрії до Німеччини; 2. Звільнення Судетів; 3. Анексія Мемельської области до Райху. 4. Розв'язання проблеми Данцігу та т. зв. коридору. Ріббентроп старався полагодити спір з Польщею дипльоматичним способом. Коли ж таки з Польщею війна вибухла, він старався льокалізувати її. Тому однак, що Гітлер з певних джерел довідався про намір Аліянтів напасти на Рурщину та порушити невтралітет Голяндії або Бельгії, війна на заході стала неминуча. А нападом на Норвегію тільки випереджено англійців.

Гітлер вважав реальною війну з західніми аліянтами, з одного боку, та з Росією, з другого. Тому рішив він превенційну війну з Росією.

Ріббентроп твердив, що він все зробив, щоб Сполучені Штати Півн. Америки не втручалися до війни. Пакт трьох не мав агресивних тенденцій, він мав дати можність для Японії розв'язати проблему Китаю.

По катастрофі під Сталінградом Ріббентроп пропонував Гітлерові заключити мир з Росією. Гітлер вважав це спершу за дефетизм, а опісля вже був схильний до думки про мир, але заява в Касаблянці (про безглядну капітуляцію) переконала його, що тепер існує лиш одне: бій до останнього.

Новий советський уряд

Москва. Як повідомляє Ройтер, рада союзу та рада національностей на спільному засіданні вибрали президію верховної ради СССР та ради міністрів Советського Союзу.

На місце Калініна, що відійшов через поганий стан здоров'я, на голову президії верховної ради обрано Миколу **Шверніка,** на секретаря — Горкіна. Крім того, обрано відповідно до кількости союзних республік 16 заступників президії верховної ради та 15 членів президії.

Верховна рада затвердила запропонований від Сталіна склад ради міністрів Советського Союзу. Сам **Сталін** є головою ради міністрів та міністром військових справ. Заступником голови ради міністрів призначено **Молотова,** який одночасно залишається і міністром закордонних справ.

Дальшими заступниками голови ради міністрів призначено: **Берію, Андреева, Мікояна, Косеіна, Вознесенського та Кагановича.** Крім того, у члени президії вибрано маршала **Буденного.**

На пленарному засіданні центрального комітету комуністичної партії затверджено **Сталіна** генеральним секретарем ЦК ВКП(б).

*

Москва. Як повідомляє агенція Ройтер, заступниками міністра закордонних справ, Молотова, призначено: Андрія Вишинського, Максима Літвінова, Володимира Деканозова та Олександра Лозовського.

Нове военне міністерство підлягає Сталінові. Воно є верховною командною владою для всіх наземних, повітряних і морських сил. Заступниками военного міністра призначені: генерал Н. Булганін, Олександер Василевський, що є одночасно і начальником генерального штабу, Григорій Жуков — з затриманням свого посту командувача наземних збройних сил, адмірал Н. Кузнецов — одночасно командувач морських збройних сил, генерал Варшінін — одночасно командувач повітряних сил та генерал Сергій Круглов.

Сталін відповідає на запитання амер. кореспондента

Москва. Московський кореспондент агенції «Асошіейтед Прес» переслав Сталінові у письмовій формі три запитання про міжнародній стан. Відповідь Сталіна на ці питання оголосило московське радіо.

На перше запитання: «Якого значення Ви надаєте Організації Об'єднаних Народів, як засобу втримати світовий мир?» Сталін відповів: «Я надаю ООН великого значення, як важливому інструментові втримати мир і міжнародню безпеку. Сила цієї міжнародньої організації полягає в тому, що вона спирається на принцип рівности народів, а не на принцип панування одного над другим»...

На запитання, що є причиною теперішнього побоювання перед новою війною, Сталін дав таку відповідь: «Я переконаний, що ні нації, ні їхні армії не бажають нової війни. Вони хочуть миру та прагнуть до того, щоб утримати мир. Я вважаю, що теперішній страх перед війною породжує діяльність деяких політичних груп, які ведуть завзято пропаганду за нову війну та шукають незадоволення й небезпеки».

На останнє питання: «Що повинні робити уряди миролюбних народів, щоб забезпечити мир і спокій у світі?» Сталін відповів, що для того потрібно, щоб громадська думка і урядові кола окремих держав організували антипропаганду проти підпалювачів війни, старання яких мають бути здушені вже в початковій стадії. «Таким людям не треба давати ніякої нагоди до надужиття свободи слова проти інтересів миру».

Пекло Мавтгавзену

У Дахав розпочався найбільший з дотеперішніх процесів в америк. зоні за военні злочини.

Обвинувачені (61 осіб) — це переважно залога СС відомого концтабору в Мавтгавзені та інших концтаборів в Австрії. Національний склад обвинувачених такий: 42 німці, 12 австрійців, 3 чехів, 2 югославяни, 1 румун та 1 мадяр.

Акт обвинувачення закидає підсудним, що вони «діяли спільно з метою кривдити, бити, мучити, вбивати свої жертви». Головний прокурор полковник-лейтенант Вільям Депсон визначив кількість замордованих від 165.000 до 1.500.000.

Перший свідок капітан америк. морської фльоти Джек Г. Тейлор, який останні шість тижнів війни просидів у концтаборі, ствердив такі 4 головні форми мордування людей: загазування, вішання, розстріл, побої до смерти. Інші форми: мешканців табору змушувано скакати з 50-метрової кручі, 24—28 годин стояти без одягу на холоді. Решта способів убивати — це розривання псами, ін'екції до серця, розшматування в машинах для виробу бетону, утопленням, змушування арештанта кидатись на огорожу, заряджену електричним струмом. Інших змушувано пити богато води, а потім СС скакали йому на повному животі. Багатьох живцем поховано, багатьох замордовано з допомогою розпечених до білого залізних гаків, впихаючи до горла.

Одного чеського генерала замордовано так: запхали йому в горло гумову кишку і тоді пустили через неї воду. Свідок Пейлор бачив, як 367 новоприбулих чехів, в тому числі 40 жінок, негайно забрано до крематорії. Коли тіла живцем горіли, їдкий дим виходив комином крематорії.

З голоду вмирало щоденно до 300 осіб, а до кінця квітня і 400—500. В'язні мусили працювати 12 годин на день. На сніданок давали пів літра слабої «ерзац»-кави, на обід — один літр «ерзац»-супу, на вечерю — знову один літр, того ж супу, 50—100 грамів хліба. У житлових бльоках, призначених для 200 осіб, вміщувано 600. В одному ліжку (70 см завширшки) спало 3 особи. Тейлор оповідав, що він бачив в таборі людські трупи з вирваним серцем, печінкою, а виголоджені люди пожирали шматки м'яса з трупів. В'язні доходили до такого розпачу, що часто пробували утікати, надіючись, що сторожа їх застрілить.

Перший раз на цьому процесі стверджено, що СС-сторожа за кожний випадок смерти, який вона спричиняла, одержувала винагороду: 20 папіросів і 8 днів відпустки.

ВИБОРИ В ГРЕЦІЇ

Атени. В Греції 31 березня відбулися вибори до парляменту. Ліві партії, в тому числі комуністи, збойкотували вибори. За попередніми даними, голосувало 65—70 відс. осіб, управнених до голосування. Найбільшу кількість голосів здобула права партія популістів, що матиме в парляменті до 220 місць з загальної кількости 354.

БЕРЛІНСЬКІ СОЦІЯЛІСТИ ЗА САМОСТІЙНІСТЬ СВОЄЇ ПАРТІЇ

Берлін. В усіх окупаційних зонах Берліну відбулося голосування членів соціялдемократичної партії Німеччини в справі об'єднання її з комуністичною партією. Загальний наслідок голосування в усіх секторах Берліну, за винятком російського, є такий: з 33.347 осіб управнених до голосування, голосувало 23.755 або 71,2 відс. За негайне злиття обох партій в одну голосувало лише 2937 осіб, проти об'єднання висловилася велика більшість — 19.529 членів соц. демокр. партії. 397 виборчих карток було неважних.

ЗНОВУ ВІДКИНЕНО ПРОПОЗИЦІЮ КОМУНІСТІВ

Лондон. Виконавчий комітет англійської партії праці відхилив нову пропозицію комуністичної партії про включення її до партії праці. Одною з головних причин не прийняття комуністичної пропозиції подано факт, що підпорядкування комуністичної партії Росії виключає віру в лояльність цієї партії.

ЩО? ДЕ? КОЛИ?

* Соціяліст ван Аккер створив новий бельгійський кабінет, у склад якого ввійшло шість соціялістів, шість лібералів, чотири комуністи і трьох безпартійних.

* Кімон Георгіев створив новий болгарський уряд з членів «вітчизняного фронту», що перебуває під комуністичним впливом. Опозиція в цьому уряді не заступлена.

* У Парижі йде процес проти генерала Вейгана.

* Загальні военні втрати Франції оцінюються на 28 мільярдів долярів.

* Найвищий італійський суд позбавив кол. маршала Бадоліо його титулу.

* На підставі дотеперішніх даних підчас самоврядних виборів в Італії, праві партії і центр одержали перевагу в 1345 громадах, ліві партії — в 1149.

* В Барселоні (Еспанія) 400 робітників текстильної промисловості проголосило страйк на знак протесту проти недостатнього харчування.

* В Польщі на один квадратний кілометр припадає 30 осіб.

* Советська влада передала Польщі західну частину Штетіна.

* В Трієсті знову дійшло до зудару між словенцями й італійцями. Ранено понад 100 осіб.

* На спеціяльному засіданні послів англійської партії праці висловлено 300 голосами проти 6 повне довір'я до закордонної політики Бевіна.

* До Москви прибув новий амбасадор США генерал Сміт.

* Югославський парлямент ухвалив запровадити загальну обов'язкову військову службу від 2 до 4 років.

* Австрія одержить від США кредит у 10 мільйонів долярів.

* Між Туреччиною і Іраком підписано умову про приязнь.

* Як повідомляють з Чунгкінгу, китайського журналіста і терориста Ю-Лі-Ші засуджено на 13 літ в'язниці за дві невдалі спроби виконати атентат на Чанг-Кай-Шека.

* Полковник Перон одержав підчас виборів в Аргентині 250.000 голосів більше як його противник, за якого голосувало 40 відс. виборців.

* Французьке законодавче зібрання ухвалило націоналізувати електричну і газову промисловість.

ЗНЕСЕННЯ ПОЛІЦІЙНИХ ГОДИН

Франкфурт. Як повідомило американське Військове Управління, від 30 березня на всій американській зоні Німеччини знесено поліційні години.

ВИКРИТО НАЦИСТСЬКИЙ ТАЄМНИЙ РУХ

Франкфурт. Американська військова влада повідомила про викриття таємного нацистського руху, що виник серед кол. членів Гітлерюгенд. В зв'язку з цим арештовано в американській зоні Німеччини і Австрії біля тисячі осіб, яких підозрівають у приналежности до цього руху. Серед арештованих є Артур Аксман, кол. райхсюгендфюрер, Віллі Гайдеман, кол. обербаннфюрер гітлерюгенду, Густав Меммінгер, гавптбаннфюрер Гітлерюгенду та інші особи.

Як повідомив генерал Сіберт від уряду Військового Правління, наслідком десятимісячних таємних розшуків знищено підвалини цього таємного руху та заарештовано всіх небезпечних осіб. Завдання цього руху в перших днях його заснування зводяться до організації активних саботажів. Дійсну ж мету цей рух поставив собі збереження націонал-соціялістичної ідеології в Німеччині.

АРЕШТОВАНО ГЕН. МИХАЙЛОВИЧА

Лондон. З Білгороду повідомляють, що югославське міністерство внутрішніх справ заявило, що 13 березня арештовано генерала Михайловича.

ПОДІЇ В ШТУТГАРТІ

Штутгарт. В Штутгарті в таборі для вивезених осіб — жидів прийшло до сутички між виселеними особами і німецькою поліцією, яка прибула туди в супроводі військової поліції для переведення ревізії. Підчас зудару, який повстав як протест проти вживання німецької поліції для ревізій в таборах для ДП, німецький службовець поліції застрілив польського громадянина Шмуля Данцигера. Кілька поліцаїв і вивезених осіб було ранено та зникло чотирьох німецьких поліційних службовців. Ці події досліджує спеціяльна американська комісія.

Генерал Мек Нерні заборонив вступ німецької поліції до таборів виселених осіб.

Ю. КОСАЧ

Письменник, критик, дилетант, читач

Нема трагічнішої людської долі, ніж письменницька, менше — мистецька взагалі. Бо коли людина, активна в кожній іншій царині, ще за свого життя, іноді безпосередньо, бачить проектування своєї праці на дійсність, письменникові приступ до дійсности заборонено. Що більше — йому судилось, здебільша, життя сновиди, невдахи, об'єкта іроній й явного глузування, парія й «лишенця».

Ось приклади. Як би у 1820 році пересічного, може й навіть доволі начитаного англійця спитали, хто такий Шеллі, то він не вагаючись відповів би: «Це здається, якийсь безталанний початкуючий поет із мерзенним світоглядом і з більш ніж сумнівним характером». Сучасний англійський журнал «Де Квотерли Ревірю» писав, що життя Шеллі — це «низька пиха, холодний егоїзм і не лицарська жорстокість». Один випадковий стрічний, ненависник Шеллі, озлоблений його поезією, вдарив поета в лице, того самого поета, що подарував першому стрічному злидареві власні черевики й прийшов додому босий, того самого Шеллі, що відвідував бідних у лондонських шпиталях та лікував їх і потім сам заразився небезпечною недугою. Здається, Байрон, який написав на могилі свого друга «Серце сердець», із своєю щирою любов'ю до нього, був єдиний серед англійського тогочасного суспільства, яке солідарно, поголовно й послідовно ненавиділо поета, якого тільки багато років після смерти визнано не лиш за одного з найбільш поетів Англії, але й за одного з найвизначніших ліриків світу.

Уот Уітмен видав 1855 року свою книгу лірики «Листя трави». Нині Уот Уітмена ставлять нарівні з Ф. Френо, Г. Лонгфелло, А. Е. По клясиком поезії США. Але в перші дні після виходу «Листя трави» преса США накинулась на поета з базарною лайкою, називала його епітетами, з яких «безхарактерний», «йолоп», «божевільний», «маняк» були ще дуже лагідними. Громадськість поважно розважала над проблемою, чи не посадити Уітмена в дім божевільних. Автім подібну долю мав і сам Байрон, поряд Шекспіра найбільший поет Англії всіх часів. Едінбург Ревію з 1808 р., подаючи критику творів Байрона, писала, що «коли б хтось покликав лорда Байрона на суд за постачення деякої кількости віршів, то дуже можливо, що судця не визнав би змісту цієї книги за поезію». Цей же журнал вважав, що кожний десятий гімназист в Англії пише краще, ніж Байрон. Після цієї рецензії наступила мовчанка, що тривала понад 50 літ.

Врешті злобна критика — це ще, здається, найневинніша зброя громадськости супроти вітчизняного письменника. Ось незабутні слова Юрія Липи підчас одної прогулянки по Львову: «Чи ви можете вдуматись в ганебність цього речення: Франка у Львові колись бойкотували? дослівно: Івана Франка»...

Імовірно, що в тридцяті роки мин. ст. найбільшим поетом у Петербурзі вважався якийсь Остолопов (номен-омен!), а не Пушкін, зненавиджений, висміюваний, зацькований і затурканий двірською камарилею і літературизуючим суспільством.

Поет живе в майбутньому приблизно на сто років вперед, як це про свій твір «Червоне й чорне» говорив Стендаль, уступаючи місце — дилетантові — синові сучасности.

Дилетант — персонаж скрізний. Він іде через усі епохи й суспільства тріумфатором. Він святкує ювилеї, він збирає овації, він пожинає лаври, витискаючи безцеремонно поета. Дилетант засідає неодмінно як «визначний», «маститий», «орденоносний» на всіх невральгічних вузлах літературного життя сучасности. Він громить, він веде, він надає тон, він і тільки він. Характерно, як дилетант ненавидить справжній талант, на відміну від поета, який радіє кожним новим талантом і кожним успіхом свойого товариша. Питоменність дилетанта — це його виключний егоцентризм, він не стерплює ніякої спроби ієрархизування цінностей сучасности, бо це «суб'єктивізм!» Маніжний і всіма люблений та шанований («наш поет» і т. д.) буде завжди стояти за «об'єктивну» оцінку, себто за ніяку. Він бо — дилетант, прийшов на світ із натуральним правом бути першим живим після великих умерлих.

Цікаво простежити еквілібристику критики (зокрема в спільнотах не з надто виробленими нормами літературної критики). Критики, люди взагалі з деякою життєвою мудрістю, силкуються лавірувати поміж Скиллею поетів і Харибдою дилетантів. Якщо це не принципова негативна позиція, як у випадку Шеллі й Байрона, де критиком хоч теши кіл на голові, але ніколи не змусиш їх піти проти течії (бож кожний рецензент здебільша претензійно вважає себе за «голос народу» або — скромніше — «читача» або «більшости»), то тут застосовується діялектичний прийом-відповіді не впрост, а аргумент до неістотного.

Напр., «мова». Ми не хочемо ображати мовознавців, але: В. Гюго уживав у своїх перших творах понад 3000 слів, яких Академія не визнавала французькими. Синтакса Достоєвського особливо неохайна. Рецензуючи вірші одного з передових поетів сучасности, львівська критика метала на нього громи за слова, які десять років пізніше повторювали на всі лади різні протеговані тією ж критикою дилетанти й епігони. Критиці, звичайно, не йдеться про те, «що» говориться — важливіше «як». (Знаменний вислів з іншої нагоди, але на цю саму тему, В. Леніна, який на бідкання, що большевики не дають українцям мови, а то б вони (українці) готові були їх визнати, коротко заявив: «Дайте їм три мови»).

Дилетантові звичайно, завжди легше говорити «як», ніж «що». Він живе серед суспільства чуйно й нашпорено, він ловить вухом, що «в траві шумить», він геніяльний виловлювач смаку, моди, настроїв. Він як елегантний лакей уміє гарно «подати». В білих рукавичках, іноді з «громом фанфар», іноді зі скорбною гримасою П'єро, іноді з тонкою усмішкою дипломата. Чисто, беззгучно, плавко й мелодійно. Критик — посередник між літературою й суспільством, рідше екселянс, любить принцип «як», рідше «що» — і в цьому трагедія поетів, тріюмф дилетантів й недуга критиків. Але існує ще Хтось, великий Немова — читацька маса.

Поет із його трагедією несучасника своєї сучасности — це Дон Жуан, якому Дон Гонзало (Командор) із драми Тірсо де Моліни дає обід: тарілку із скорпіонами й зміями. Проте поет — Дон Жуан — відказує:

> Що ж, я їм і їстиму, якщо ти навіть мені з усього пекла василісків подаси...

Каталінон з п'єси де-Моліни — хитрий Станарель — Читач, не їсть із Дон Жуаном ні скорпіонів, ні змій, а тим менше василісків. Але він знає, що все ж його химерний пан ближчий йому, ніж суворий командор. Рецензент, ось такий собі Кристобаль Сюарез, напевно шанований протектор дилетантів, обурювався, що «люди, які ледве вміють писати, беруться за писання п'єс, як, напр., один кравець із Толеда, погонич мулів із Севілї та інші їхні **простодушні** товариші». (До цих «простодушних товаришів» кравця й погонича мулів — драматургів належали м. ін. Лопе де Вега й Кальдерон. Сюарез не знав також, що Бен Джонсон був за професією слугою, а Веласкез невільником). Проте глядач не слухав Сюарезів і навіть взагалі не інтересувався їхнім існуванням на світі, він просто проглядів всі 600 п'єс Кальдерона та пробив йому шлях у безсмертя. Автім глядача (читача) не інтересує й особистість поета. Те, що недавно, після виставлення «Отелла», негри в якомусь містечку США домагались автора — Шекспіра, не знаючи того, що цей добродій умер уже 300 років тому, має своє глибоке символічне значення. Анонім читача (глядача) дорівнює анонімові автора. Живим і названим залишається тільки твір. Це закопаний скарб, залишений поетом, що до його трагедії нема діла нікому, хіба крім нього самого. Це скарб таємничого Сезаму, а ключі до нього має лиш Вічність. Вартівничий усього, що крізь пил років і століттів, крізь суєту рецензентів і дилетантів, крізь осуд блазня і гул юрби проситься **гарним** і **добрим**.

ЧИТАННЯ П'ЄСИ

У спортовій домівці «Чорногора» в укр. таборі в Авгсбурзі, письменниця Коваленко прочитала свою нову п'єсу «Ксантипа» (про Сократову дружину). Відбулася жвава дискусія, в якій взяли участь: проф. В. Державин, проф. Л. Білецький, дир. театру Блаваццький, проф. А. Орел та інші.

Грабунок музейних цінностей УАН

Регенсбурзька газета «Міттельбайеріше Цайтунг» з дня 12. 3. 1946 р., нумер 20, вмістила цікаву статтю п. з. «Документи ганьби», в якій подано короткий огляд документів, оголошених від прокурорів на нюрнберзькому процесі. Цих документів є вже понад 2100 штук. Із цієї великої маси названа газета подає деякі витяги. Між ними є один і про пограбування музейних цінностей Української Академії Наук.

Цей витяг публікуємо в перекладі на українську мову: «Указ фюрера з 1. 3. 1942 р. говорить: «Діловий штаб Розенберга має право перевірити всі бібліотеки, архіви, льожі та всякі інші ідеологічні і культурні установи, щоб віднайти там відповідні матеріяли, які треба конфіскувати на користь ідеологічних завдань націонал-соціялістичної партії».

Що підпало під цей «ідеологічний матеріял націстської партії», пояснює звідомлення СС-Оберштурмфюрера др. Ферстера з 10. 11. 1942 р.: «Багате жниво мали ми в бібліотеці Української Академії Наук, де сконфісковано найбільші цінності в перських і китайських пергаментах, російські та українські хроніки, перводруки російських письменників та рідкі твори російських мистців, зокрема з київських музеїв вивезено до Берліну твори російських малярів, а саме образи та портрети».

Твердження др. Фрерстера, що вивезено твори російських письменників і мистців не відповідає правді, бо в УАН зберігано в першу черґу скарби української культури і вони якраз стали жертвою нацистського грабунку.

Чи їх повернуть колись на Україну, чи не пропали вони безповоротно підчас бомбардування Берліну та вуличних боїв перед остаточним зайняттям його совєтськими військами?

Ось сумні питання, які непокоять нас усіх.

ГАЛИНА РОЗМАЙ

Рік тому

«Прокидаюся з таким несмаком до життя» — говорила одна моя знайома тієї пори. Так, бо ж прокидаєшся уночі і зі страхом чекаєш сигналу до вставання.

Кара-тара, кара-тара...

Цей звук походить від ударів коцюбою по залізній дошці. «Каратає» наша портьєрка Фрав Шваб, або, як ми її звемо, — Швабка.

Пів п'ятої, треба вставати: праця на фабриці починається о шостій, а до фабрики далеко.

Взимку ця пора ще чорнісінька ніч. В нашій кімнаті 50 людей, з яких 14 дітей — віком від одного місяця до 13 років; вночі бракує повітря і створюється какофонія звуків від тоненького няв-няв малої Ксеньки до міцного альта вже старшої Ані, від коклюшного кашлю бідної Сянки до трагічного стогнання та схання старого кравця.

Сон тоненький, наче павутиння від тісноти, задухи, неспокою і... блощиць.

Вони в Австрії якісь надзвичайні, племінні і страшенно агресивні.

Ах, як хочеться спати, коли каратає коцюбка!

От хтось зітхає, хтось найрішучіший зіскакує з поверхового ліжка, засвічує електрику: починається новий день, такий безрадісний та несмачний на чужині.

Снідаємо. Чорна кава майже стопроцентово зимна, бо варять її ввечері і до 5-ої ранку вона добре прохолоне.

Шматочок хліба? Проблема: чи з'їсти чи лишити донечці (дістаємо кіло на тиждень — гай, гай!).

Вже заревла заводська сирена, руки прискорюються, похапцем одягаємося.

Надворі зимно. Сяють зорі в далекому чужому небі. Групами і поодинці поспішають робітники до фабрики. Німці їдуть роверами, українці, росіяни, поляки, чехи — пішки, серби полонені під вартою.

Ми мешкаємо в містечку Е., а фабрика в містечку Н., яке межує з нашим, розділяє їх невеличка ріка — Ляйта. Доходимо до мосту — вдруге реве заводська сирена. Коли ревітиме втрете, ми мусимо вже стояти біля варстатів.

В таборі є циганка Маруся. Вона подібна до муринки — має великі і грубі уста, але очі прекрасні — чорні зі стрільчатими віями, легка зграбна хода, золоті кульчики у вухах. Вона має чоловіка, гарного цигана, якого забрали копати окопи. Маруся поїхала до нього в неділю, і за це фюрер вибив її по лиці і вона вся запухла. Незабаром вона буде матір'ю. Як безпорадно виглядає вагітна жінка! Треба остаточно втратити всі людські почуття, щоб відважитися бити її.

Ми, українські робітники, мешкаємо разом з поляками, чехами та бельгійцями у великому млині, який тепер уже нічого не меле. У нас не фюрер, а фюрерка — Польді, мала, бридка, з неокреслено сухим та бездушним виразом очей. Вона використовує авсляндерів з матеріяльного боку: карток ми на руки не дістаємо, все дістає вона і передає на кухню стільки, скільки вважає за потрібне. До того вже цілком неощадно обкрадає наших дітей: дітям видає лише половину того, що нам, цебто пів кгр хліба на тиждень, $2^{1}/_{2}$ декаграмів товщу, половинна порція обіду тощо.

Скаржитися не було кому. А коли хтось підносив голос, на другий день діставав виклик на окопні роботи. Тому мовчали.

Терпіли.

В цеху шалений гуркіт машин. Перші дні ходили ми, як глухі, наче в вухах вода, потім призвичаїлися. Далеко тяжчим є те, що цілий робочий день мусимо стояти на ногах біля варстатів, присісти ні на хвилинку не можна, бо зараз підскочить майстер.

Наша фабрика продукує мішки, рядна, білу дерев'яну вовну.

Сусідка по машині, мадярка — чорна, елегантна дівчина, дивиться на нас зневажливо. Німки робітниці — добріші, завжди порадять, допоможуть.

Зате все начальство — майстри, інженери, директор... о.. о...

Директор відверто виявляє ненависть до нас. Пригадую характеристичні епізоди: один з наших, вже поважного віку інженер, заявив, що у нього астма, що він задихається в кімнаті, де є 50 людей. На це директор з цинічним сміхом сказав: «Варто було б вас повісити, тоді мали б досить повітря».

Одна з матерів попросила, щоб він (дир.) дозволив їй спати з дітьми не на поверховому ліжку. Він, замість відповіді, рвучко схопився за телефонну слухавку, щоб... цю жінку негайно забрали до Штрасгофу, пекельного дурхгангслягеру.

Клясичне «Швайн» і «Швайнерай» так і сипалося нам у вічі.

Заступник директора — головний інженер, завжди о пів восьмої з'являється в цеху. Холодне кам'яне обличчя, затиснені уста, типовий «ібермениш». На нас дивиться приблизно так, як в звіринці люди, дивляться на нецікавих тварин.

Пам'ятаю такий випадок: одного з наших забрали на окопні роботи десь за 100 км на мадярський кордон. Жінка його з дитиною залишилася. Малий Богдан прийшов на світ на німецькій землі десь у жовтні. У грудні він захворів на запалення легенів. Пішли до інженера (він був водночас і секретарем партії і очолював окопні роботи), щоб він дозволив чоловікові приїхати до родини. Інженер страшенно обурився: як насмілилися жалюгідні унтерменші потурбувати його світлість вдома. Подруге, він заявив, що жодної рації немає в тому, щоб викликати чоловіка з окопної праці, бо тепер є 14-те, а 30-го він взагалі має повернутися, отже мусите почекати зі своїми дітьми та примхами.

Малий недисциплінований Богдан того не збагнув і пішов навіки спати до негостинної німецької землі, так і не дочекавшися до 30-го. Ми попрощалися з ним: лежав, як велика лялька, у рожевих капчиках і з чемненько складеними восковими рученятами.

ЛІТЕРАТУРНИЙ ВЕЧІР ПАНАСА ФЕДЕНКА

15 березня б. р. відбувся в Регенсбурзі в українській оселі, літературний вечір письменника Панаса Феденка. П. Феденко відомий ширшому українському громадянству, як автор великих історичних повістей «Гомоніла Україна» та «Гетьманів Кум», що вийшли у Празі.

Автор прочитав уривки з своїх нових, ще неопублікованих творів, а саме з повісті «Гетьман Петро Конашевич-Сагайдачний», з другого тому великої трилогії «Гомоніла Україна» і з роману «Сага роду Шкарбанів».

Численна публіка з інтересом прослухала уривки, в яких автор відтворив картини з часів гетьмана Сагайдачного (смерть гетьмана) та Богдана Хмельницького (облога Львова). В романі «Сага роду Шкарбанів» малюється українське суспільство на Великій Україні на початку XX ст.

Голова Спілки укр. журналістів і письменників в Регенсбурзі, проф. В. Приходько, характеризуючи письменника, зазначив, що він є представником тієї української інтелігенції, на долю якої припало брати безпосередню участь в національно-державному будівництві України в незабутніх 1917-20 роках.

З'ЇЗД ПРАЦІВНИКІВ ДИТЯЧОЇ ЛІТЕРАТУРИ

В днях 26 і 27 березня ц. р. відбувся в Карльсфельді з'їзд працівників дитячої літератури — письменників, літ. критиків, образотворчих мистців-графіків і педагогів.

З'їзд цей, до речі перший цього роду в історії нашого літературно-мистецького і взагалі культурного життя приніс ряд рішень, що започаткують, треба сподіватися, повний зворот у питаннях, зв'язаних з нашою дитячою та й юнацькою літературою.

Ряд цінних, до того в великій частині зовсім у нас нових тематикою і думками доповідей, незвичайно жива і цікава дискусія — це великий вклад у цю ділянку літературно-мистецької проблематики, що зв'язана з литячою літературою та й з питаннями української педагогіки взагалі, на еміграції зокрема.

З'їзд ухвалив ряд постанов, зокрема про створення ОПДЛ — Об'єднання Працівників Дитячої Літератури ім. Леоніда Глібова, в якому стала членами низка наших визначних працівників у цій ділянці, головно письменників і графіків. М. і. почесним членом обрано письменницю Катрю Гриневичеву, довголітню редакторку відомого дит. журналу «Дзвіночок», що виходив від 1890 р. до світової війни у Львові.

З'їзд цей перейшов під знаком боротьби за високу, справжню літературно-мистецьку і притому педагогічну вартість дитячої літератури. В цьому ж напрямку вийшов ряд резолюцій, в яких м. і. постанови про некучу справу дитячих журналів і книжок під сучасну пору.

Концерт УНРРА

Громадянство оселі ДП в Регенсбурзі 30 й 31 березня мало приємну нагоду побувати на концертах, що відбулися в міському театрі та в гімнастичній залі оселі. Виступи мистецьких груп різних народностей були змаганням, підчас яких слухачі могли порівнювати творчі досягнення національних хорів, співаків і музикантів.

Латишський хор під орудою Е. Мазура показав красу своєї народньої пісні, виконавши кілька її зразків.

Значно змінців кількісно та якісно білоруський хор під кермою п. Равинського. З успіхом виступила п. Чемерисова, яка співала сільські пісні своєї країни.

Поляки виступили з квартетом, що виконав в'язанку народніх пісень, до якої потрапила й наша відома пісня «Верховино, світку ти наш», а росіян репрезентували відомий п'яніст Й. Арбатський, який грав попурі з нар. пісень, Т. Руденко та Б. Евтушенко, що мали сольові виступи, виконавши російські пісні.

Найкраще враження справили проте, хори український під проводом проф. М. Іваненка та литовський під орудою Бр. Будрүнас.

Український хор — потужна мистецька сила. Це вже справжній і гідний репрезентант нашої музики, нашого вокального мистецтва, що може претендувати на виступи в міських осередках, де вибагливий слухач ставить вищі мистецькі вимоги.

Виконанням «Над річкою бережком» та «Мак» Леонтовича, «На вулиці скрипка грає» Кошиця, «На городі верба рясна» й «Час додому час» Лисенка хор може справді пишатися.

Й. Черняхівська гарно проспівала «Соловейка» Заремби та «Ой, казала мені мати» під акомп. Л. Драгоманової.

Виступи хору й солістки п. Черняхівської справили на українських і чужих слухачів глибоке враження.

Литовський хор досягнув верши́в досконалости в трактуванні своєї пісні. Його зосереджені голоси дають силу звуку в форте, всі переходи настільки витончені, що можна справді дивуватись, як цей аматорський хор спромігся таку техніку виконання розвинути.

Як цілість, концерт далеко не рівний, бо не рівні сили брали в ньому участь. На тлі всіх виступів українська й литовська частини були на рівні мистецьких вимог.

Дм. Сіяч.

Пласт — Шевченкові

Узбіччя гори над Дунаєм, вкритої лісом, декілька кільметрів за Регенсбургом було 24 березня свідком небувалого ще тут свята. Сюди з регенсбурзької оселі чужинців прибули українські пластуни і пластунки, щоб перебрати посвячений вранці цього ж дня в церкві прапор пластового коша в Регенсбурзі, скласти пластову присягу та відзначити столітні роковини написання «Заповіту» Тараса Шевченка. Крім чисельно зібраного українського громадянства, на це свято прибули також гості — українські пластуни з Штравбінгу, а з регенсбурзької оселі — білоруські, литовські, латиські й російські пластуни й пластунки.

Свято почалося піднесенням українського прапору при співі національного гимну. Одночасно запалено ватру, вогонь якої не вгасав до кінця свята. Після промов секретарія пласту відбулася присяга пластунів та урочисте вручення кошові його прапору. З привітаннями і побажаннями для українських пластунів виступили представники міжнародного пласту і латишів, далі білоруський пластун, представник литовського пласту, представник української обласної команди пласту та голова українського Обласного Представництва. На кожне привітання пластуни відповідали могутнім трикратним «Сильно, Красно, Обережно, Бистро».

Після офіційної частини наступило відзначення столітніх роковин «Заповіту». Далеко на Схід поплив з уст української молоді й старших спів цього безсмертного і незабутнього твору Шевченка. Далі, після короткого, але змістовного слова про «Заповіт» наступила різноманітна програма: співи, деклямація, сольоспів, танці. Кожна з тих точок програми була виконана добре. Особливо гарно співали пластуни під акомпаніямент гітар. Було видно, що упорядчики свята підготували його старанно. Слід також відзначити конферанс'є, що вмів своїми дотепами розвеселити чисельну публіку. Навіть дощик, що накрапав, не вплинув на настрій зібраних.

Вже темніло, коли присутні на святі залишали гай. Хто пішки, хто автом поверталися до оселі. Пластунське свято безперечно належить до найбільш вдалих українських імпрез у Регенсбурзі.

Д.

ШЕВЧЕНКО І ТЕАТР

Український літературознавець Гліб Лінчевський 30 березня виступив у Регенсбурзі з рефератом на тему «Шевченко і театр».

У рефераті висвітлив естетичні погляди Шевченка, його прагнення до реалізму, любов Шевченка до театру, його захоплення оперовими, драматичними, балетними виставами, дружба поета з визначними акторами того часу — Мих. Щепкіним, трагіком-мурином Айра Олрiджем. Це все ілюстровано записками з Шевченкового щоденника, витягами з його листів до друзів та уривками з спогадів сучасників поета.

Говорити про Шевченка як драматурга лише на матеріялі його творів, написаних спеціяльно для театру значило б, на думку прелегента звузити цю тему, бо елементами драматизму насичено більшість творів Шевченка.

Крім ранніх п'єс, що не дійшли до нас і уривків з драми «Микита Гайдай» Шевченко написав відомий драматичний твір «Назар Стодоля». Цей твір, а також різні інсценізації Шевченкових поем та драми на матеріялі творів поета — «Невольник», «Мати наймичка», «Катерина», «Гайдамаки» багато разів ішли і йдуть на сценах українських театрів.

Присутні на рефераті вислухали його з великим зацікавленням та дякували прелегентові за його справді цікавий реферат.

Прелегент виступав вже з своїм рефератом у Інгольштадті, Мюнхені та Авгсбурзі, де також мав визначний успіх.

З'ЇЗД ІНЖЕНЕРІВ І ТЕХНІКІВ В АВГСБУРЗІ

В суботу і неділю 16—17. 3. 46 р. в Авгсбурзі відбувся Обласний З'їзд Спілок Інженерів і Техників Швабії, скликаний з ініціятиви гурту активних співпрацівників української техніки і промисловости в еміграції.

З'їзд розглядав справи структурно-організаційні, науково-технічні, професійно-технічні, видавничі і взаємодопомогові. З'їзд заслухав доповіді Комісій та затвердив резолюції.

ЗБОРИ ПИСЬМЕННИКІВ

Недавно в Авгсбурзі відбулися збори членів Спілки Письменників і Журналістів. Збори заслухали звіт правління спілки. Обрано нове правління Спілки: проф. В. Чапленко (голова), П. Оксаненко, О. Носич, І. Коровицький та А. Орел.

Семиріччя незабутніх днів

У КАРЛЬСФЕЛЬДІ

Славні дні березня 1939 року, дні проголошення незалежности Карпатської України сповнюють радістю і гордістю серця кожного українця. Щороку урочисто відзначає наш нарід цю знаменну історичну дату і шанує пам'ять тих, що загинули в нерівній боротьбі за волю і честь вітчизни.

Урочисто святкували семиріччя самостійности Карпатської України в таборі Карльсфельд. 16 березня відбувся реферат д-ра Кушніренка на тему: «Карпатська Україна на шляху до своєї державности». В рефераті яскраво зображено історичний розвиток Карпатської України та її боротьба за волю.

17 березня о 8-ій годині відправлено урочисту Службу Божу, з панахидою в обох церквах — православній і греко-католицькій. Панахида відбулася у великій залі біля декоративного могильного горба з березовим хрестом та стрілецькою шапкою — на честь полеглих у визвольних змаганнях. Багато вінків від лікті, пласту, різних організацій. Світлій пам'яті героїв, що поклали голови свої за волю рідного краю присвятив свою промову о. проф. Тарновський.

О третій год. дня почалася урочиста академія. Велика заля переповнена вщерть. На сцені, над великим портретом президента Карпатської України о. Волошина, звисає жовто-блакитний прапор, а з обох боків — тризуб князя Володимира і герб Карпатської України — ведмідь.

Академію відкриває вступним словом др. Л. Желтвай, який згадав незабутні події. З деклямацією поезій виступили І. Фізер, М. Калинич, М. Кукурузова. Серед рецитованих віршів найкраще враження справив «І у мене був коханий рідний край» Богдана Лепкого.

Гімназійний хор під керівництвом проф. Білого проспівав «Слава, слава, отамане» і «В горах грім гуде». Капеля бандуристів ім. Т. Шевченка під диригуванням В. Божика найкраще виконала літературно-хорову сцену, що складалася з музичних творів на слова Шевченка («Гамалія», «Гей, зліталися орли», «Заповіт» та інші), переткані деклямаціями.

Співом національного гимну закінчилася академія.

В АВГСБУРЗІ

З великою урочистістю відбулася в Авгсбурзі 15 березня академія, присвячена сьомим роковинам проголошення самостійности Карпатської України. У театрі УНРРА табору «Зомме-Казерне» зібралися не лише мешканці табору, а й багато гостей з міста.

На сцені — велика світляна мапа етнографічних українських земель. Малесеньку частинку їх на самому південному заході займає Карпатська Україна.

Про незабутні березневі дні 1939 року оповідають у своїх доповідях учасники карпатських змагань. Розпад чехословацької держави, проголошення самостійности Карпатської України, історичні укази українського сойму, різні епізоди закарпатської епопеї як живі встають перед авдиторією. Коли один з доповідачів починає читати список полеглих у боях за незалежність Карпатської України, всі присутні встають і уважно вслухаються в кожне дороге ім'я тих, що віддали життя, боронячи свою батьківщину. Героїчна боротьба закарпатців не увінчалася успіхом, але своїм героїзмом, мужністю і відвагою вони запалили весь український нарід, збудили його прагнення до волі, показали приклад, покликали до нових національно-визвольних змагань — такий висновок з усіх доповідей. Співом національного гимну закінчилась академія.

АВТОРСЬКИЙ ВЕЧІР Ю. БУРЯКІВЦЯ

Молодий поет Юрій Буряківець 1 квітня виступив перед слухачами в Регенсбурзі й прочитав низку своїх віршів сам і кілька його віршів прочитали пані А. Нещадименко Світла., Мельникова та п. С—ко.

П. Буряківець мав уже кілька публічних виступів і літературні кола до певної міри ознайомлені з його творчістю. Ця творчість має безперечні ознаки талановитости. Вірші поета свіжі, досить оригінальні. Основна тематика поета — трагедія Рідного Краю і туга за ним, але поруч неї автор порушує й інші проблеми, ставлячи перед собою й вищі мистецькі завдання.

За працю по організації вечора належиться подяка п. інж. Н. Синявській.

Щоранку пригадую це, коли проходить коло варстатів інженер. Прийде ще на тебе чорна година», — думаю. — «Ой, прийде!»

Смерть час-від-часу навідується до млина. Є в нас так звана «кранкенціммер», де можна лежати хворі. Там стоять два ліжка, але жодної медичної допомоги дістати не можна.

Заводський лікар визнав одну польку, що прийшла до нього — хвора на серце, за симулянтку і наказав їй від завтра стати до праці. Вона повернулися від нього і пішла до кранкенціммер. А вранці знайшли її мертвою. Мабуть, вона сповзла з ліжка, видно хотіла йти, просити помочі, але ніхто не почув. Коло неї кров, що пішла їй горлом, напівзкриті трагічні очі докоряли комусь.

Як забігали шваба і фюрерка від такої неприємної несподіванки, замкнули кранкенціммер, не хотіли нікого туди пускати. Але свої дісталися, принесли квіти, сплели їй, безталанній, вінок.

Робочий день тягнеться, тягнеться — голодний, довгий, одноманітний. Німки смачно заїдають булочки і яблука. Наші торбинки порожні. Трапляється, що десь коло 2-ої години починают тривожно блимати лямпочки: раз-два-три — алярм. Все кидається врости? Срібні американські літаки сотнями летять на Відень. Бункерів ми не маємо, тому втікаємо просто до лісу і там сидимо в ямах.

— Мамцю, їсти хочу, — благає донечка, — дай шматочок хліба... — Свариться з нею: «Ти вже з'їла те, що я тобі дала. — «Ну ще, такий маленький, — і показує половину свого пальчика.

Так шкода її.

Нас не бомбардували ні разу, тому великих страхів ми не переживали. Десь лунає вже сирена, що віщує ентварнунг. Треба скорше бігти до фабрики. Нарешті щаслива хвилина: кінець робочого дня, вертаємось додому.

Довгожданий обід складається з брукви або бараболі.

Золотоволоса панна Галя щось шие, сидячи під стелею на своєму поверховому ліжку, тихо наспівуючи:

> Сніг паде,
> Сріблистий сніг,
> Фантастичні на склі творить квіти,
> Я сама вже стільки літ
> Крізь вікно виглядаю у світ.

Справді, за вікном кружляють повільні сніжинки. Горло стискає туга. Здається, що минули вже десятки років на чужині з поверховими ліжками, задухою, блощицями, голодом, недосипанням.

Чи було колись інше життя? Чи була рідна земля? Чи були духові інтереси? Чи не стали ми дійсно «унтерменшами»?

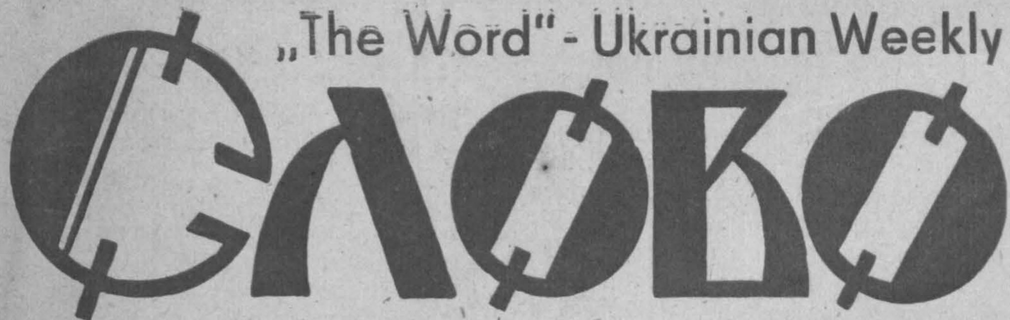
І знову ніч. Злісно гризуть австрійські племінні блощиці, захлипується Сянка, стогне старий кравець, знову з мукою чекаєш гарантання залізної кошові.

А може все це лише кошмарний сон, від якого врешті прокинешся.

Кара-тара, кара-тара.

Хтось зітхає, хтось засвітить електрику. Робочий день почався.

Ціна 50 пф.

„The Word" - Ukrainian Weekly

СЛОВО

УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖНЕВИК

Рік II. Регенсбург, неділя 14 квітня 1946 Ч. 15. (23)

Промова Трумена

Чікаго. Президент США Трумен промовляв у суботу 6 квітня в Чікаго з нагоди «Дня американської армії». В своїй промові президент порушив ряд політичних світових проблем.

«США стали сильною нацією», — сказав Трумен. — «Сильнішої немає. Це означає, що ми мусимо перебрати керівництво і відповідальність».

На Далекому Сході США будуть старатися якнайскорше пожвавити господарче життя та міжнародню торгівлю. Ми будемо далі надавати кредити й технічну підтримку народам Східньої Азії. Щодо політичної проблеми Далекого Сходу Трумен заявив, що США визнають на цьому просторі інтереси Советського Союзу, Британської Імперії та інших націй. Одначе ці держави мусять також зрозуміти зацікавлення США в утриманні миру і безпеки на Далекому Сході.

Близький і Середній Схід окреслив президент Трумен як зону поважних проблем. Ці землі мають великі природні багатства, через них проходять важливі суходольні, повітряні і водні шляхи. В наслідок цього Близький і Середній Схід має важливе господарче і стратегічне значення. Нації, що живуть там, не є такі сильні, щоб окремо чи навіть спільно протиставитися сильному нападові. Отже, легко можуть виникнути на цьому терені суперечності між чужими силами, що в свою чергу може раптово перетворитися в конфлікт.

«Ніяка країна, велика чи мала, — не має, проте, великих інтересів на Близькому або Середньому Сході, яких (інтересів) би Об'єднані Народи не могли погодити з інтересами інших країн. Організація Об'єднаних Народів повинна прагнути до того, щоб забезпечити уряди і державну територію цих країн від насильства та повільного підкорення, але не можна обмежуватися лише гарантуванням незалежности і самоуправи цих країн. Народи хочуть відкривати свої допоміжні джерела, поширювати свої знання та підносити свій життьовий рівень. У цьому США будуть їм допомагати.

Господарча відбудова Европи є в першу чергу завданням европейських народів та їхніх урядів. Одначе допомога ззовні прискорить господарче оздоровлення Европи та зменшить людську нужду.

«Ми допомагаємо тепер і будемо допомагати надалі. Ми допомагаємо, бо ми знаємо, що в світі господарчого закостеніння сама Америка не зможе досягнути ніякого добробуту... Ми допомагаємо, бо є звичайним людським обов'язком подати щедру руку допомоги нашим приятелям і союзникам, коли вони заліковують свої рани, що їх завдав їм спільний ворог».

Цими словами обґрунтував президент Трумен американську політику господарської допомоги для Европи. Він зажадав від американської нації, щоб вона була готова обмежити власне споживання харчових продуктів, віддаючи їх на усунення загрози голоду в світі. Треба висилати машини і сировину, щоб урухомити европейську транспортову систему, копальні та фабрики. Америка посилатиме далі ці товари на умовах довготермінового кредиту.

Президент Трумен схарактеризував фінансовий договір з В. Британією, що його тепер обмірковує конгрес, як життево конечний для самої Америки. «Ми хочемо покласти основу під систему світової торгівлі, яка зможе забезпечити мир. Ми не хочемо повертатися до будьякого господарчого націоналізму, який між двома світовими війнами затруював міжнародні відносини та знижував життєвий рівень».

Президент Трумен виступав проти існування замкнених господарчих бльоків у Европі або інших частинах світу, бо вони могли б привести лише до зубожіння народів.

Для країн західньої півкулі, отже, для Півд. і Північної Америки, президент запропонував політику доброго сусідства. США передбачають заключити з іншими республіками Америки регіональні пакти, якими б можна було зміцнити спільну оборону.

Свою промову президент Трумен закінчив вказівкою на велике завдання і відповідальність, які припадають на долю США в зв'язку з тим, що вони взяли на себе контролю атомової енергії.

ЕСПАНСЬКА ПРОБЛЕМА ПЕРЕД РАДОЮ БЕЗПЕКИ

Мадрид. Польський посол у Лондоні подав до відома, що польський уряд уповноважив свого делегата в Раді Безпеки поставити еспанське питання на засіданні Ради, домагаючись, щоб усі члени ООН зірвали дипломатичні зносини з Еспанією Франка, бо цей уряд загрожує світовій безпеці. Одночасно повідомлено, що польський уряд зірвав дипломатичні зносини з Франком та визнав еспанський еміграційний республіканський уряд. Як повідомляють з Мадриду, еспанський міністер закордонних справ на заяву польського уряду про зірвання дипломатичних зносин з Еспанією відповів, що еспанський уряд не визнавав ніколи теперішнього варшавського уряду.

РЕГЕНСБУРГ МАТИМЕ СВОГО УКРАЇНСЬКОГО ПРАВОСЛАВНОГО ЕПИСКОПА

Постановою Собору Епископів УАПЦ місто Регенсбург визначено місцем осідку епископа, який керуватиме українськими православними парафіями у північній Баварії. Регенсбурзьким епископом призначено Преосвященного Владику Володимира. Українські православні вірні в Регенсбурзі прийняли цю вістку з великою радістю та нетерпляче очікують прибуття до Регенсбургу свого Архипастира.

Союз української демократичної преси

Як тільки українська еміграція переборола елементарні побутові труднощі й більшість її осіла по таборах, культурно-мистецьке життя почало розгортатись з нестримною силою. Відразу виникли школи різних ступнів, театри, хорові групи, зорганізувались церковні громади, спортові товариства, господарські та виробничі спілки тощо. Культурне життя в таборах вирує та повсякденними проявами показує творчі сили українського народу, його наукові, мистецькі й організаційні здібності.

Найтяжче завдання припало літературним силам еміграції, які мусили не тільки творити літературу, але й шукати засоби для розповсюдження друком свого слова. По таборах виникли спілки письменників і журналістів, які заходились будувати пресові органи, щоб ділитися з читачем своїми творчими потугами. Місяць-два напруженої праці літературного активу — і неймовірні труднощі та перепони впали. Спраглий друкованого слова читач дістав до рук циклостилеві листки, іноді такі замурзані недосконалим друком, але вони віщували народження преси, яка вдосконалюватиметься й виконуватиме інформативну службу.

Наприкінці минулого року наша преса ступає крок вперед, українські журналісти перемагають найважчі труднощі, в Регенсбурзі з'являється «Слово», в Авгсбурзі виходить друком «Наше Життя», потім «Неділя» в Швайнфурті і в перші квітневі дні виходять друком «Українські вісті» в Новім Ульмі та «Український Тиждень» в Ашафенбурзі. Кількість друкованих органів збільшується, вага друкованого слова зростає. Творці політичної думки й суспільно-громадських концепцій мають трибуни, з яких виступають і промовляють до читача. Читацькі маси чекають своїх часописів, шукають їх усюди, за сотні кілометрів їдуть, щоб дістати примірник і самому перечитати та передати в інші руки.

Поборовши технічні трудноші, редакції осередків найбільшого скупчення еміграції роблять ще крок вперед в напрямі самоорганізації.

В старовинному місті Регенсбурзі, де скупчена поважна кількість української еміграції в сонячні квітневі дні (7 й 8. 4. 1946 р.) редакція «Слова» мала велику приємність вітати головних редакторів українських демократичних друкованих часописів, які виходять в Баварії та єднають навколо себе чимало визначних журналістичних сил і письменницького активу. Серед них — робітники пера, які підчас німецької окупації працювали в підпільній пресі, борючись за демократичну Україну.

Конференція головних редакторів при участи голови Спілки Письменників і Журналістів в Регенсбурзі провадила свою працю протягом двох днів і однозгідні ухвали її (подаємо на 3 стор.) скріплюють позиції друкованих органів, об'єднаних у **Союз Української Демократичної Преси (СУДП).** Союз — це новий фактор нашого суспільно-громадського життя, який впливатиме на розвиток і поглиблення українського визвольного руху та формулюватиме його завдання і форми. Розрізнені й простором віддалені пресові органи іноді підпадали впливові місцевих обставин та чинників, які, часто не розуміючи ваги вільного слова, намагалися ставити пресову трибуну в залежність від ідеологічно й громадсько не вироблених елементів, що накидали свою думку й пробували звести пресові органи до рівня свого загумінку. Розрізнені часописи не змогли б досягнути дійсної незалежности думки, бо некомпетентне втручання до діяльности робітників пера — творців політичної думки й концепцій ставало б на заваді, а іноді й зовсім позбавляло б можливости відогравати ролю в суспільному житті, яка законно належить друкованому слову, що рве всякі утиски й перепони.

Мова йде про те, що над письменником не може стояти урядовець, який би хотів диктувати свою бюрократичну думку; над письменником не може стояти демагог, який би загрожував мобілізацією гурту крикунів, що юрбою мають задавити слово громадської критики. В країнах, де преса підпорядкована урядовцям, часописи перетворилися на друковані урядові обіжники, в яких є багато резолюцій, що вбивають всяке зацікавлення читача. Нудьгою віє від таких газет в Советах.

Преса мусить бути незалежна й узгіднювати свою діяльність та діяти в інтенціях тих громадських груп, з якими вона співпрацює.

Мова йде про дух і зміст демократії, коли представники більшости беруть належну участь у керівництві, але й меншість або навіть одиниця в суспільстві має право й змогу виявляти свою волю та творчу ініціятиву, не ризикуючи тим, що її задавить більшість, бо правда буває не завжди по стороні більшости, носієм правди може бути й одиниця, яка йде проти більшости та врешті доводить свою правоту. Разливий доказ цього — життя Христа, проти якого демагоги в Юдеї обурили юрбу, що домагалася страти носія вселюдської правди. Всесвітня історія дає нам безліч прикладів, коли «демократично» засуджених пророків, учених, письменників і мистців сучасники вважали за злочинців, а наступні покоління ставили пам'ятники тим «злочинцям» за відкриття правди, наукових законів або за створення мистецьких шедеврів. Фальшиво ми розуміли б ідею демократії, якби сліпо йшли за голосом навіть більшости, якщо вона не визнає демократичних принципів, бо вона не є носієм правди, а випадковою більшістю в якомусь принагідному гурті.

Та не тільки юрба потрапляє в блуд. На манівці потрапляють часто й магістри наук, які безкритично вірять у непорушність своєї догми й відкидають голос критики, або й бояться того голосу та обкидають камінням зневаги, чернять того, хто висловить суперечну думку.

Тома Масарик сказав, що «демократія — це є дискусія». І справді так є, бо істина пізнається в дискусії сторін. Збагнути правду — це діялектично зважити аргументи про і контра і логічне порівняння доказових аргументів дає в консеквенції істину і то не абсолютну і вічну, бо новий процес діялектичного досліду може довести хибність висновку. Цим ми хочемо сказати, що пізнавання правди еволюціонує в міру розвитку нашого логічного думання та методів пізнання. Отже, демократом ми не вважаємо того, хто думає про себе, що тільки він схватив правду за бороду й тільки він має слушність та може диктувати іншим.

Демократія — це метода шукання суспільної правди, з умовою, що всі — більшість, меншість і навіть одиниця — мають змогу шукати та її доказувати й пізнавати.

Прикладаючи демократичні методи до суспільно-політичного життя, слід сказати, що справжня демократія не може підтримувати більшости, яка гнобить меншість або ватикає рота одиницям. Клемент Етлі недавно сказав, що «демократія — це суспільний лад, коли владу має більшість, яка шанує меншість». Це визначення — не дотепний афо-

Перське питання

Ню-Йорк. Світова Рада Безпеки після одержання відповіді Советського Союзу і Персії про стан безпосередніх переговорів між обома країнами, дев'ятьма голосами ухвалили відкласти розгляд перського питання до 6 травня. На цьому засіданні советська делегація була відсутня. Делегат Австралії утримався від голосування, висловлюючи думку, що перське питання ще недостатньо вияснене. Постановою Ради Безпеки передбачається, що до 6 травня всі советські війська вийдуть з Персії. Советський і іранський уряди мають до цього терміну повідомити Раду Безпеки про закінчення евакуації. В разі, якщо станеться зволікання з виведенням советських військ, Рада має негайно приступити знову до розгляду перської проблеми. Делегат Ірану, Гусейн Аля, заявив про свою згоду з постановою Ради. Натомість советська делегація гостро заатакувала постанову Ради про відкладення перської справи до 6 травня, як не згідне з хартією ООН. Советський уряд домагається, щоб цю справу зняти взагалі з порядку нарад Ради Безпеки.

СОВЕТСЬКО-ІРАНСЬКИЙ ДОГОВІР

Тегеран. Перський уряд повідомив, що прем'єр Квавал Султанег та советський посол підписали умову, за якою передбачається безумовне виведення советських військ протягом шести тижнів, що почалося 24 березня. Далі умова передбачає, що впродовж 7 місяців буде виготовлений проект російсько-іранського нафтового товариства, що його має затвердити обраний до цього часу новий іранський парлямент. Ця умова стверджує, що питання Азербайджану є виключно внутрішньою справою Персії.

Тегеран. Агенція «Юнайтед Прес» повідомляє, що за проектом нафтового товариства передбачається, як заявив перський прем'єр, що впродовж перших 25 років Советський Союз матиме в ньому 51 відс. уділів, а Іран — 49 відс. Впродовж інших 25 років обидві країни матимуть по 50 відс. уділів.

ПЕРЕД НОВОЮ КОНФЕРЕНЦІЄЮ МІНІСТРІВ ЗАКОРДОННИХ СПРАВ

Лондон. Як повідомляє Ройтер, речник британійського міністерства закордонних справ повідомив, що мирова конференція з кол. сателітами нацистської Німеччини, яка мала розпочатися 1 травня, буде правдоподібно відкладена з огляду на бажання Росії пересунути термін конференції на пізніше.

Американський міністер закордонних справ Бирнс запропонував відбути конференцію міністрів закордонних справ чотирьох великодержав США, В. Британії, СССР та Франції в Парижі. Початок конференції намітив Бирнс на 25 квітня. Підчас цієї зустрічі міністрів має бути обмірковане та прискорене виготовлення проектів мирових договорів з Італією, Румунією, Болгарією, Мадярщиною та Італією. Бирнс висловив при цій нагоді свій жаль, що конференція заступників міністрів закордонних справ, яка відбувається в Лондоні і розглядає справу мирових договорів, зробила дуже повільний поступ.

ФРАНЦІЯ ДАЛІ ДОМАГАЄТЬСЯ УМІЖНАРОДНЕННЯ РУРСЬКОЇ ОБЛАСТИ

Ліль. Французький міністер закордонних справ Георг Бідо заявив в одній з останніх промов, що Франція далі домагатиметься уміжнароднення рурської области, військової контролі над Райнщиною та включення округи Саару до французької господарчої єдности. Рурська область має розглядатися як окрема від Німеччини незалежна політична одиниця. Натомість копальні Саару мають бути власністю Франції.

Наступне святкове число „Слова" вийде в четвер 18 квітня.

ризм, а сповнена змісту дефініція, яка підкреслює, що там нема демократії, де меншість зазнає утисків і зневаги більшости. Поступ був би зупинений, якби світ інакше розумів принципи демократичного ладу. В 1933 році Німеччина голосуванням переміняла форму державного ладу й настановила диктатуру, але тієї переміни ніхто демократією не називає. Отже, демократія, — не тільки механіка чисел, а й зміст суспільних відносин, прямування та ідеали тих, що в імені більшости діють.

Говоримо до тих чесних патріотів, які здібні зрозуміти, що дух часу й залізна логіка подій прямують тільки до форм суспільного ладу й відносин, коли нема місця для змовницьких гуртків, які намагаються затримати застарілі категорії думання й поведінки. Говоримо до тих Дон Кіхотів, які марно хапаються за крила вітряків, бажаючи зупинити рух, коли непереможно віє вітер волі й демократичних свобід.

Союз Української Демократичної Преси — потужна сила нашого визвольного руху. Конструктивні завдання, що їх накреслила конференція, можна виконати спільними силами журналістів і письменників, які створили друковані органи й тим доказали свої літературно-редакторські та організаторські здібності.

Відповідальні завдання поклала конференція головних редакторів на редакцію «Слова». Ці завдання зобов'язують журналістів і письменників інтенсифікувати свою працю та підвищити її якість.

Окрилені великим довір'ям і визнанням нашої праці співробітники й редакційний та технічний персонал прикладуть всіх зусиль, щоб доручення, які випливають з постанов конференції, якнайкраще виконати.

Працівники пера й організатори пресових органів, об'єднаних у Союзі, побороли багато труднощів і збудували п'ять друкованих часописів. Спільними силами й зусиллями поборемо труднощі і в майбутньому та розбудуємо демократичну пресову службу в інтересах нашого громадянства, для боротьби за волю України.

Дм. Сіяч.

АНГЛІЯ ВІДКЛИКАЛА СВОГО ПРЕДСТАВНИКА З АЛЬБАНІЇ

Лондон. Британський уряд відкликав свого дипломатичного представника з Альбанії, через те, що альбанський уряд не дотримав умов про переведення вільних виборів та не створив справді демократичного уряду.

ЗАЯВА ТІТО

Білгород. Маршал Тіто в промові про закордонну політику Югославії підкреслив як її головні цілі — здійснення югославських територіяльних домагань щодо Трієсту і Каринтії, посилення політичних і культурних зв'язків з слов'янськими країнами під провідництвом Советської Росії та оборону батьківщини.

НАВКОЛО АРЕШТУ ГЕНЕРАЛА МИХАЙЛОВИЧА

Лондон. Міністер закордонних справ В. Британії Бевін заявив у палаті громад, що кол. югославський воєнний міністер Драгомир Михайлович, якого заарештувала в березні теперішня югославська влада і вмістила до списку югославських воєнних злочинців, на початку війни допомагав аліянтам, тому британський уряд визнає його заслуги. Пізніше генерала обвинувачувано в співпраці з німцями та активному переслідуванні югославської визвольної армії. Британський уряд одначе не повинен бути в цьому питанні заінтересований.

Югославський уряд відхилив пропозицію США щодо уможливлення американським воякам виступити свідками оборони в процесі проти генерала Михайловича.

ВБИВАННЯ СОВЕТСЬКИХ ВОЯКІВ

Лондон. На південь від Лодзі озброєна група чоловіків і жінок у советських військових одностроях затримала потяг та замордувала 9 офіцерів і вояків червоної армії, що їхали цим потягом. Советський уряд вислав у цій справі протестаційну ноту польському урядові. Це вже дванадцята нота у зв'язку з подібними випадками в Польщі.

БЕВІН ПРО АНГЛ.-ФРАНЦУЗЬКИЙ СОЮЗ

Лондон. Проект заключення англійсько-французького союзу, який висунув французький прем'єр Гуен, знайшов прихильний відгомін в Англії. Міністер закордонних справ В. Британії Бевін заявив, що британський уряд також бажає зміцнити приязні зв'язки з Францією, підсилюючи їх підписанням пакту.

Хто зможе їхати до США?

Франкфурт. Як повідомляє «Ді Нойе Цайтунг», американський генеральний консул опублікував звідомлення американського міністерства закордонних справ, з якого видно, хто може розраховувати на виїзд до США. До цієї категорії людей належать: 1. Особи, яких проти їхньої волі вивезено до Німеччини на примусову працю; 2. Жертви націонал-соціялізму, які були змушені тікати з своїх рідних місцевостей з-поза Німеччини, щоб уникнути наслідків війни та тепер не можуть повернутися назад; 3. Особи, що їх з расових або релігійних причин чи за опозицію до НСДАП виґнано з рідних місцевостей та забрано до концентраційних таборів; 4. Особи, що втекли з своїх рідних місцевостей, щоб уникнути арешту з причин, поданих в 3-му пункті. 5. Особи, що їх німецька військова влада примусово усунула з їхніх рідних місцевостей поза Німеччиною з військових причин (але не військова служба). 6. Особи, що мають поважні підстави боятися повороту на батьківщину з уваги на політичне, расове або релігійне переслідування; це не стосується німців, що не були переслідувані расово, релігійно або політично.

Тих, що старатимуться виїхати, крім дослідження стану здоров'я та безпеки, зобов'язують загальні американські закони про іміграцію.

Американці залишають Китай

Чункінг. Американський генерал А. Ведемейер повідомив у Шанхаї, що до 1 травня ц. р. більша частина американських військ вийде з Китаю. Після цього терміну залишиться там не більше як 3500 американських вояків.

Советський уряд в ноті до китайського уряду повідомив про виведення своїх військ з Манджурії до 30 квітня. Дотепер червона армія звільнила вже південну Манджурію до одного пункту, що розташований 70 км на півн. захід від Мукдену.

В «Нью-Йорк Таймс» опубліковано недавно заяву американського спеціяльного амбасадора в Китаї генерала Георга Маршала, який закликає увесь світ підтримати теперішні старання китайського уряду зберегти політичну єдність Китаю та досягти господарської стабілізації, в чому особливий інтерес мають США. Ця політика Китаю має створити основу для тривалого миру на Далекому Сході.

ЗАСУДЖЕНО БЕРЛІНСЬКИХ КОМУНІСТІВ

Берлін. Американський військовий суд засудив двох берлінських комуністів, кожного на п'ять років ув'язнення за вмисне провокування, брехливу пропаганду, свідоме намагання йти наперекір виданим розпорядженням, неприязні, виступи проти союзників та вчинки, що загрожували публічному порядкові.

Нюрнберзький процес

Усмішки та здивування в присутніх на процесі викликала мова Ріббентропа, якою він намагався доказати свою непричетність до заподіяних Німеччиною злочинів. Документи з його власними підписами руйнували всі його аргументи. Не маючи більше можливости розірвати кільце незаперечних доказів, Ріббентроп заявив: «То була дипломатична мова, пане обвинувач!» «Хіба ви думаєте, що при дипломатичних розмовах не можна казати правди?» — запитав Ріббентропа Давід Максвел Файф. «Великий» дипломат третього райху не знайшов на питання ніякої відповіді. Др. Зайдль, оборонець Геса і Франка, хотів знати подробиці про таємний протокол закону, що був обговорений у Москві одночасно з договором. В зв'язку з цим др. Зайдль знову запропонував заслухати повідомлення колишнього посла Гауса, дане під присягою. Суд погодився вислухати пункт 3, в якому говориться про переговори між Ріббентропом та Сталіном у 1939 р. Ріббентроп тоді був дуже задоволений наслідками першої розмови в Москві. В другій розмові брав участь і Гаус. З російського боку виступали Сталін і Молотов. Без жодних труднощів дійшли до укладення німецько-советського пакту ненападу. Поряд з пактом ненападу відбулося обговорення одного особливо таємного документу, в якому йшла мова про сфери впливу в Европі, при чому Німеччина виявила повну байдужість до Латвії, Естонії та Фінляндії, в той час як Литву внесла до своєї сфери впливу. Для польської области було встановлено демаркаційну лінію. Також було погоджено, що з балканськими країнами Німеччина матиме тільки господарські справи.

В дальшому переслуханні Ріббентроп заявив, що він не пам'ятає та не знає про багато справ: пакт Келлога від 1927 р., участь у підготовці зруйнування Чехословаччини, про бажання Гітлера зруйнувати невтральні країни одну за одною, про напад на Советський Союз тощо. Ріббентроп заперечував також свою приналежність до СС, заявляючи, що він був вибраний почесним «членом» і потім тільки поступово дійшов до ранги Обергруппенфюрера. Про концентраційні табори не знав нічого. Але коли в залі розгорнули велику карту, на якій було червоними пунктами позначено конц табори, Ріббентроп згадав, що він справді щось знав про Дахав, Ораніенбург і Терезієнштадт. Про винищування населення окупованих областей він не мав ніякого поняття. Але зачитання тексту розмови Ріббентропа з італійським послом у Берліні свідчить протилежне — він висловлювався за знищення чоловіків, жінок і дітей в час протипартизанських акцій.

Від середи перед судом свідком у власній справі став генералфельдмаршал Кайтель. В своїх повідомленнях він схиляв голову перед військовим генієм Гітлера, накази якого він виконував без жодної критики, хоч був проти нападу на захід та війни з Росією. Установа ОКВ була, в військовому розумінні, великою канцелярією Гітлера, де він, Кайтель, підписував накази свого Фюрера «з доручення», через те, що Гітлер не завжди мав час підписувати розпорядження.

Гостра суперечка між генералом Руденком та Кайтелем сталася при переслухуванні обвинуваченого в п'ятницю. Руденко закинув Кайтелеві, що той заплямував офіцерську честь через Гітлера, слухаючи його у всьому. На закид Кайтель відповів: «Я був тільки салдатом і не вірю, що в советській Росії є генерали, які б не слухалися Сталіна». Зачитанням документів було доказано співучасть Кайтеля в багатьох злочинах; деякі з них були виконані на пряме розпорядження Кайтеля.

В понеділок продовжувалося переслухання Кайтеля. Наступним свідком у своїй власній справі виступить Кальтенбрунер.

Як нищили людей в Мавтгавзені

Дахав. В Дахав продовжується далі процес проти керівного персоналу концентраційного табору в Мавтгавзен. Зізнання свідків змальовують жахливі відносини у цьому таборі. Так, напр., разом з убитими в'язнями ховано людей, що виявляли ще ознаки життя. Свідок Антоні Госпінскі ствердив, що деяких полонених забирали до умивальні, де вкладали їм в уста гумові кишки та впускали в них воду, аж людина в тяжких муках закінчувала життя. Цей же свідок ствердив далі, що в таборі відбувалася торгівля людською шкірою. Напр. обвинувачений Крібсбах наказав перевести двом здоровим в'язням татуїровку, а після того вбити, щоб мати їхню шкіру. Інший свідок оповів про жахливі знущання над полоненими американськими і британськими летунами, групу яких у 20 осіб в одному бункрі зліквідували есеси. Один зі свідків ствердив, що підчас звільнення табору комендант табору Цірайс був тяжко ранений та перед своєю смертю признався, що в Мавтгавзені замордовано 71.000 осіб. На смертному ложі він ствердив, що за мордування хворих є відповідальним обвинувачений Крібсбах, а за мордування газом інший обвинувачений Васіцкі.

СПРАВЕДЛИВЕ ПОКАРАННЯ

Бравншвайг. Британський військовий суд у Бравншвайзі засудив на кару смерти через повішення кол. крайсляйтера НСДАП у Гельмштеті Гайнріха Геріке та керівника відділу крайсляйтера Георга Гесслінга за спричинення смерти 91 польської дитини в дитячому будинку у Вельнке. Керівницю цього будинку засуджено на 15 років в'язниці та лікаря на 10. Трьох інших обвинувачених визнано невинними.

ЩО? ДЕ? КОЛИ?

* Президент Трумен проголосив тиждень від 14 до 21 квітня «панамериканським тижнем».

* Американське міністерство закордонних справ повідомило, що США знову вишлють до Аргентини свого посла.

* Югославський парлямент ратифікував заключений підчас перебування Тіта в Варшаві польсько-югославський договір про приязнь і допомогу.

* На підставі умови між міністром закордонних справ Бевіном і бельгійським міністром Спаком дві бельгійські дивізії перебрали окупацію одного відтинку британської зони в Німеччині.

* Адмірал Гевіт, командувач американської фльоти на европейських водах має незабаром прибути з офіційною візитою до Туреччини.

* Провідник британської партії праці Ляскі брав участь на конгресі італійських соціялістів в Міляні.

* Між США, Римом, Каїром і Атенами відновлено трансатлянтійську повітряну комунікацію.

* Незабаром має бути закладена міжнародня радіостанція під назвою «Голос ООН» для користування Об'єднаних Народів.

* Новопризначений американський амбасадор у Москві генерал Вальтер Сміт мав розмову з Сталіном та передав йому лист від президента Трумена.

* Останні советські частини покинули данський острів Борнгольм.

* Як повідомляє Ройтер, Муфтій Ерусалиму перебуває під домашнім арештом у своєму паризькому помешканні.

* Комендант російського сектору Берліну генерал Смірнов, має уступити зі свого становища. На його місце буде призначений генерал А. Котіков.

* В Женеві закінчилася остання сесія Ліги Націй. Будівлі цієї організації перейшли до ООН. Зліквідовано також систему мандатів.

* Советський Союз зменшив свої домагання в Австрії про приділення землі для червоної армії з 50.000 га на 20.000 га.

* Румунський уряд зірвав дипломатичні зносини з еспанією Франка.

* Командувач червоної армії в Манджурії відхилив пропозицію китайського національного уряду, щоб китайські гарнізони зайняли манджурські міста перед залишенням їх советськими військами.

* На підставі репараційної умови з Мадярщиною, Советський Союз одержить від неї впродовж 6 років товарів на суму 2 мільярди марок та Чехословаччина — на 300 мільйонів марок.

* В Палестині терористи зірвали в деяких місцях три важливі залізничні лінії, що провадять до Сирії та Египту.

НАСЛІДКИ ВИБОРІВ У ГРЕЦІЇ

Атени. На підставі остаточних даних про вибори в Греції, майже половина виборців не брала участи у виборах. Голосувало 1.100.000 осіб, з того 602.000 (57 відс.) голосів віддано на монархістичну народню партію, 210.000 голосів одержав центральний бльок та 159.000 — лібералі. До нового грецького кабінету з прем'єром безпартійним Панайотом Поулітзасом увійшло 5 монархістів та 5 членів центру. Провідні міністерства обійняли монархісти. Після створення нового уряду регент Дамаскінос подався до димісії. Новий грецький парлямент зійдеться 29 квітня.

КОНЦЕРТИ КАПЕЛІ «УКРАЇНА»

Українське громадянство в Регенсбурзі 12 й 13 квітня має культурне свято: в міському театрі (Нойгавсзаль) відбуваються концерти найкращої нашої капелі «Україна» під орудою талановитого диригента Нестора.

В неділю 14. 4. славна капеля виступить з концертом в одному з німецьких костелів, про що додатково оповістять афіші.

ОГОЛОШЕННЯ

Подається до відома, що від дня 21 квітня ц. р. УНРРА в Регенсбурзі перебирає на себе повне прохарчування також тих виселених осіб (ДП), **що живуть приватно.** УНРРА в Регенсбурзі буде давати харчі тим особам, **що живуть у місті Регенсбурзі і повіті та мають реєстраційні картки УНРРА.**

Для складення поазбучного списка тих осіб Управа Оселі бездержавних українців у Регенсбурзі закликає всіх заінтересованих **негайно зголоситися до Управи з реєстраційними картками УНРРА.** Термін зголошення на перший тиждень прохарчування (від 21—28 квітня) упливає **15 квітня.**

Управа Оселі бездержавних українців в Регенсбурзі.

Конференція головних редакторів

В Регенсбурзі 7 й 8 квітня ц. р. відбулася конференція головних редакторів українських друкованих періодичних часописів у Баварії під головуванням редактора П. Котовича та з секретарем Г. Которовичем, яка ухвалила важливі постанови і виробила напрямні для інформаційно-пресової служби, що їх будуть додержуватись об'єднані в Союзі часописи. Одностайний перебіг конференції, однакове розуміння суспільно-громадських явищ та завдань є запорукою успішної праці й боротьби за демократичну Україну проти тоталістичних режимів та форм думання, породжених хворобливими відносинами в Европі (у тім числі й на Україні) підчас панування диктатур. Конференція відбувалася в атмосфері дружньої приязні, повного довір'я й ділового підходу до ближчих завдань українського визвольного руху та належної участи в ньому преси. Єдиний фронт української демократичної преси — це витвір напруженої праці головних редакторів, заступлених на конференції друкованих часописів. Союз Української Демократичної Преси становить потужну силу в суспільно-громадському житті і висуває конструктивні завдання, які мусять знати підтримку й солідарний відгомін в колах українських центрів та в рядах активних журналістів, які вважають, що мету їхнього життя й діяльности становить визволення України з пазурів всіляких диктатур і тоталістичних режимів. До суспільно-громадського будівництва приступає новий чинник — Союз Української Демократичної Преси, пов'язаний внутрішнім солідаризмом та організаційною формою, що змінить позиції пресових органів, які заклали Союз, і тим підсилить та допоможе виконувати громадську працю українським демократичним течіям, які мають суспільно-будівничу мету й провадять працю на основі консолідації всіх українських державно-творчих сил.

ПОСТАНОВИ

Конференція головних редакторів українських друкованих органів преси, що виходять на терені Баварії, уважає необхідним в інтересах української справи та в інтересах поглиблення й поширення діяльности преси нав'язати найтісніший контакт і співпрацю з українськими центрами. Конференція констатує, що такого зв'язку і співпраці з провідними центрами наша преса не мала, тому що її представників не кликали навіть на найважливіші наради та про їх перебіг пресу не інформували, чому вона й не могла належно відбивати думки й прямування тих центрів.

Для виконання завдань української преси на еміграції і для поборення труднощів, які виникають в процесі видавничо-пресової служби Конференція ухвалює заснувати **Союз Української Демократичної Преси**, до якого входять, як основники, такі органи: «Наше Життя» — Авгсбург, «Слово» — Регенсбург, «Українські вісті» — Новий Ульм, «Неділя» — Швайнфурт, «Український тиждень» — Ашаффенбург.

Союз Української Демократичної Преси (СУДП) буде свою працю спирати на наступних засадах:

1. Основу інформаційно-публіцистичної служби становитиме й надалі ідея демократії з усіма світоглядово-тактичними висновками, які з неї випливають.

2. Сприяти всім політичним і громадським організаціям, що в своїй діяльності виходитимуть із тих демократичних засад.

3. Поборювати намагання деяких груп української еміграції стати на грунт виключности і нетолеранції до інших державно-творчих українських угруповань.

4. СУДП буде змагати до об'єднання всіх поступових і справді демократичних сил серед українців і нав'язувати доцільну співпрацю з аналогічними силами інших народів для здійснення права на самостійне державне життя поневолених народів.

Конференція закликає видавництва СУДП всіма своїми технічними засобами допомагати Союзові осягнути поставлену мету. СУДП репрезентує Рада головних редакторів пресових органів, які заснували Союз. Провід в Раді належить по черзі представникові кожного об'єднаного органу. Засідання Ради відбуваються в міру потреби. Скликає засідання генеральний секретар СУДП, який полагоджує поточні справи і репрезентує Союз назовні. Генерального секретаря СУДП вибирає Рада Союзу. Генеральним секретарем на 1946 рік вибрано редактора С. Довгаля.

До СУДП можуть приступити всі українські періодичні друкарські часописи, що поділяють засади Союзу та виявляють своє бажання співпрацювати з ним.

Заслухавши доповідь редактора П. Котовича про організацію українського щоденника і діючи згідно з резолюціями Товариського З'їзду Журналістів в Швайнфурті, що відбувся 2—4 березня 1946. Конференція головних редакторів визнає потрібним, щоб часопис «Слово» почав негайно виходити тричі на тиждень, не зменшуючи свого розміру, і змагав до якнайшвидшої перебудови на щоденник.

Всі об'єднані в СУДП органи преси допомагатимуть редакції «Слова» як співробітництвом, так і технічними силами й засобами.

МУЗИЧНА ШКОЛА В РЕГЕНСБУРЗІ

Дня 1. 4. 1946 р. в одній із бічних кімнат спортової залі відбулося святкове відкриття музичної школи. Школу відкрив промовою референт культ. осв. відділу оселі дир. п. Савчин М. Директором школи є відомий музика і композитор (б. директор музичного інституту ім. Лисенка) проф. п. Повалячек Іван. Вписаних є 34 учні, викладачів 4. В програмі: історія музики і спів, гра на фортеп'яні, скрипці і сольоспів.

М. С.

Чужа преса про українську церкву

«Ді Ное Цайтунг» за 8. квітня 1946 р. передруковує за швайцарським часописом «Базлер Нахрхтен» статтю під наголовком «Львівський Синод», яку і подаємо дослівно:

Львівський Синод греко-уніятської Церкви, як відомо, ухвалив нещодавно скасувати унію з римською Курією, що була заключена 1595 р. «Ця постанова, — пише «Базлер Нахріхтен» — стосується не лише 3 мільйонів українців, що належать до цієї релігійної спільноти на терені східньої Галичини, що була колись австрійською, з тепер належить до СССР. Хто мав колинебудь нагоду відвідати одну з цих гарних, рококових церков греко-уніятського обряду, знає, що він опинився на старовинному духово-культурному досі ще спірному терені поміж західньою і східньою Европою. Візантійські ікони розміщені на таких самих іконостасах, як це можна бачити і в російсько-православних церквах, хоч форми мають злегка італійське забарвлення. Священики з довгими бородами співають і моляться старослов'янською церковною мовою, але з малою модифікацією, наближуючи вимову до народньої української мови.

Греко-уніятська церква під натиском польських королів відділилася колись від православія. Польські володарі та їхні римо-католицькі духовні дорадники вірили, що таким чином зможуть впливати на східніх слов'ян проти Москви. Тому то російські царі завжди переслідували уніятів і дійсно в межах свого старого царства майже винищили їх. Уніяти утрималися тільки в австрійській Галичині, але там виявили вони також мало прихильности супроти своїх колишніх польських протекторів. Уніятська церква, яка після цілковитого навернення Києва до російського православія згуртувалася навколо львівського митрополита, стала від часу пробудження національних рухів у 19. столітті національною церквою українців. Ця релігійна спільнота, зберігаючи зовнішні слов'янські форми, дотримує строгої римо-католицької догматики, а також строгого послуху щодо римського престолу, тому є одною з твердинь ватиканської церковної політики. Первісною ж ціллю унії було поширення католицизму на цілу східню Европу. Тут був зародок цього. Проблема розширення католицизму на схід набула ще більшого значення, коли намагання польських королів збройною силою здобути московський трон скінчилися нічим. Варшавська політика продовжувала ще в останніх роках перед вибухом другої світової війни спроби до безпосереднього окатоличення, а тим самим до полонізації українців і білорусів, що заселювали тодішні східні провінції польської республіки. Методи цієї місії та оборони проти неї не були тоді вже такі дикі, як за козацьких воєн попередніх століть, що їх так романтично і барвисто описали польський письменник Сенкевич та українець Гоголь. Вагаючись якийсь час, Ватикан зробив зрештою прихильний жест, визнавши святим польського мученика цих східніх релігійних воєн єзуїта Андрія Боболю, а свято це було останнім великим польським державним і народнім святом перед війною. Але водночас рухлива комісія «Про Руссія» при римській Курії шукала інших доріг щоб привернути до себе східніх слов'ян. З цією метою вдалася вона знову до традицій греко-уніятської церкви. На польсько-білоруському пограниччі (польсько-українському — Ред.) засновано дальший східній обряд католицької церкви, розсадником якого був єзуїтський манастир у Дубні. Беручи приклад з українських уніятів, поєднано там східньо-слов'янські Богослуження для білорусів і росіян з римо-католицьким обрядом. Підчас війни були спроби підкріпити цю католицьку східню місію з допомогою німецької політики експансії. Та оточення Альфредa Розенберга виявилось надто брутальним, а керівники ватиканської східньої місії — занадто мудрими. Кінець війни перекреслив опісля усі пляни щодо поширення західніх впливів поміж східніми слов'янами. Замість того прийшов новий зріст московського патріярхату, строго підпорядкованого Кремлеві, який тепер розширює свої впливи на захід і південь. Східній обряд католицької церкви не існує уже на білоруському просторі. Греко-уніятські церкви після 451-річного відокремлення підпорядкувалася знову московському патріярхові, так само, як це зробили в час війни усамостійнені православні релігійні спільноти в колишніх сумежних державах. Інші релігійні групи східньої Европи підуть тою самою дорогою. Чи мала вірменсько-уніятська церква східньої Галичини, члени якої належали поголовно до вищого міщанства, взагалі ще існує, на підставі тих скупих відомостей, що звідти просякають, є сумнівним. Румунські уніяти, що становлять тепер два мільйони, хочуть уже піти за прикладом українських католиків і прилучитися до Москви. Це має тим більше значення, що місця замешкання цих румунів є поза границями совітів, головно в Семигороді, що колись належав до Мадярщини. Дальші місійні походи московського патріярхату підуть безперечно і насамперед на середній схід і там втиснуться більше до сфери впливу грецького патр'ярха в Константинополі, ніж до римської Курії».

О. СМОТРИЧ.

З чорних днів

Війна спричинила глибокі рани в Кам'янці Подільському. Відступаючі советські частини зірвали знаменитий міст на Смотричі в центрі і другий міст на «Польських фільварках» та пошкодили історичний турецький міст.

Особливо тяжко потерпіло «Старе місто». Від бомбардування цілком зникло кілька вулиць. Що не знищили бомби, те доправила людська рука, що геть розтягнула «Старе місто». Від демона руїни уціліло всього кільканадцять будинків. Друкарня, архів і гарбарня були одинокі установи, що з браку приміщень і транспорту не могли перенестись на «Новий плян». Та ще кремезні пам'ятки старовини, покусані зубом часу і гарматами, височіли гордо серед цієї велетенської купи каміння, злиднів і жаху.

У вечірню годину тут царив дух смерти. Тільки вряди-годи непорушну тишу мертвого міста порушували кроки когось з тих небагатьох, що залишилися жити серед руїн. Людина поспішала швидко додому, не оглядаючись, бо було тоскно і моторошно. А потім, як глуха ніч накривала ці руїни, то тільки бездомні собаки і сови давали знак життя. Часом заворушилось щось в льоху, щось вилазило на верх зачерпнути свіжого повітря, дістати шматок хліба... Це хтось з тих нещасливців, що ховалися від звірів у людській шкірі, від СС-ів.

Ворог на початку приглядався і прислухувався, що говорить, чого хоче український народ. Коли ж цей народ в своєму невгасимому змаганні до волі почав помалу пробуджуватись від тяжкого удару попереднього окупанта, починав організувати своє культурно-освітнє, господарське і релігійне життя, починав вільно говорити і думати, тоді на нього впав черговий удар, цим разом німецького окупанта, який завдав тяжких, кривавих втрат і так знесиленому українському національному організмові, який вирвав нові тисячі з-поміж дуже проріджених рядів українського активу.

Це було першого дня по Зелених святах 1942 року. Ще Зелені свята провели кам'янчани весело на маївці в Довжецькому лісі. А ранком наступного дня пронеслась по місту звістка про арештування гол. міста — ветеринарного лікаря Григорія Івановича Кібця.

Це була дуже культурна людина з європейським огладом. Як голова міста, він впорядкував хаотичні відносини в місті по відступі большевиків, він, як міг, допомагав населенню в щоденних потребах. Його загально любили і поважали.

— Чого, за що? — одне питання зависло на устах кам'янчан. Ворог старався якось виправдати свої нелюдські дії, в обіг пущено видумку про організування змови, про громадження зброї (її покинули відступаючі совети), про плян висадження в повітря театру підчас якоїсь німецької маніфестації. Кожний день приносив все нові й нові арешти. Населення було приголомшене. — Вертаються давні енкаведівські ночі, — шепотіли люди між собою. Але німці в білий день робили свою катівську роботу.

Слідство переводила візна поліція з Рівного в будинку «гебітскомісаріяту», де колись було НКВД. Було в цьому символічне значення. Новий окупант перебрав спадщину і методи своїх попередників у цьому будинку. Тут на третьому поверсі щоденно чути було нелюдські крики катованих у слідстві жертв гестапо. Автор цих рядків бачив кілька разів, як вели з гестапівського допиту Г. І. Кібця. Його руки були скручені ланцюгами, його обличчя було чорне, як вугілля, скривавлене. Він падав з ніг, його підтримували. Але від нього не чути було скарг, він тримав голову гордо вгору. Я бачив його дружину, зламану Варвару Петрівну, як вона ходила клопотати до гебітскомісара Райндля, до коменданта Майлера. Даремно. А кілька днів пізніше і її сердешної не стало. Якось удосвіта гестапівські кати впали до квартир усіх арештованих і витягли з хати, кого застали: жінок, дітей, навіть немовлят, батьків, родичів. Їх вивезли на поле і розстріляли, примусивши наперед викопати собі могили. На цьому полі лежала вже тіла кільканадцяти заоручанців, що їх розстріляно в перших днях німецької окупації за участь в проголошенні української державности.

З приводу цього масового морду української інтелігенції гебітскомісар видав відозву до українського населення. В ній говорилось про «покарання московських агентів», про те, що німецька влада залізною рукою буде знищувати кожного, хто перешкоджатиме в її плянах.

В ім'я правди і пошани для замучених треба відкинути цю зухвалу брехню про «московських агентів». Розстріляні гестапом українці були здебільшого національно свідомі інтелігенти, що уціліли від советських погромів. Німецький окупант винищував їх, щоб до решти позбавити український народ його провідної верстви, яка скоріше чи пізніше мусіла підняти український народ на боротьбу проти ненависного окупанта-гнобителя. **Московських агентів, комуністів, німці не займали.** Вони працювали й далі на своїх становищах, в них, як і в «фольксдойчах» і російських чорносотенцях, знайшов німецький імперіялізм надійних союзників у боротьбі проти українських національних сил. Не хто інший, як усі НКВД-івські доношики перейшли на таку саму службу до СД і помагали німцям знищувати український національний елемент. **Ця співпраця обох тоталітарних систем, брунатної і червоної, підчас німецької окупації на Україні — це історичний факт, він дуже знаменний, він потверджує тільки, що обидва ці види тоталізму і диктатури братньо посвоячені.**

Винищування українського народу проходило з типовою прусацькою брутальністю і садистичною жорстокістю, згідно засади збірної відповідальности, що лежить в основі всіх тотальних режимів. За «вину» одного члена родини знищувано з коренем цілу родину. Очевидці цього масового морду української інтелігенції розказували про жахливі сцени, що ділялись на «полі крови». Матері, охоронюючи дітей, перші падали від куль, потім кат розстрілював дітей, а то й живих скидав у ями та закопував. Так промощувало гестапо шлях до германізації українського простору!

Масові арешти переведено також серед інститутської молоді. По жорстоких катуваннях на допитах їх також розстріляно. Автор цих рядків бачив, як підчас одного допиту з вікон третього поверху вискочило двоє молодих лю-

Ухвали письменницько-педагог. з'їзду

Учасники письменницько-педагогічного з'їзду в справах літератури для дітей і молоді протягом 26 і 27 березня 1946 в Карльсфельді, після вислухання доповідей і обговорення всіх актуальних справ, стверджують таке:

Стан української літератури для дітей і молоді ні якісно, ні кількісно не задовольняє великих сучасних потреб української еміграції.

Щоб створити відповідні умови розвитку української літератури для дітей і молоді та можливості всебічного виховання, з'їзд ухвалює:

1. Згуртувати в Об'єднанні Працівників Дитячої Літератури ім. Леоніда Глібова письменників і всіх інших діячів мистецтва і науки, які беруть участь у творенні тривалих цінностей в ділянці духового й фізичного виховання молодого покоління.

2. Закликати письменників, літ. критиків, теоретиків і практиків-виховників, образотворчих мистців, композиторів, мистців сцени, танку, керівників фіз. виховання та ін. до праці над створенням високоякісних мистецьких творів для дітей і молоді, пізнавально-наукових посібників та теоретично-наукових розвідок, які б сприяли всебічному вихованню молодого покоління в дусі християнської моралі та любови до рідного краю.

3. Боротися проти всіх шкідливих проявів і продукування низькоякісних творів — книжок і періодики — для дітей та молоді, створивши при Об'єднанні комісію знавців, завданням якої буде оцінювати вартість творів, пропонованих до друку.

4. Закликати видавництва та видавців, які видають чи плянують видавати журнали та книжки для дітей, юнацтва і молоді, увійти в порозуміння з Управою Об'єднання в справі координації праці. (Адреса: Об'єднання Працівників Дитячої Літератури, Карльсфельд, б. Мюнхену, табір УНРРА, Дахауерштрассе).

5. Розпочати вишкіл розповідачів для високоякісної усної передачі фольклорних і літературно-мистецьких творів українським дітям на еміграції.

6. Звернутися до ОМУС-у в справі створення театру для дітей і лялькового театру.

7. З метою зібрати матеріял, що допомагає вивчити розвиток психіки української дитини безпосередньо в сім'ї, звернутися з закликом до батьків і виховників записувати (за відповідними вказівками) свої спостереження над поведінкою і мовою дітей в наймолодшім віці і записувати, насамперед із уст матерів-селянок, дитячий фольклор (колискові і дитячі пісні, приказки, загадки, казки і т. ін.).

8. Текст цієї ухвали вмістити на сторінках періодичних видань на еміграції з проханням до всіх пресових органів про передрук.

Куток спорту

Весною -- на спортові майдани

Цією статтею відкриваємо спортовий відділ нашої газети, в якому час-від-часу будемо інформувати читачів про життя наших спортових організацій. Закликаємо всі спортові дружини та товариства надсилати до редакції репортажі та короткі інформації про події з щоденного життя: змагання, гри, прогулянки, екскурсії, товариські зустрічі тощо.

*

Тихо й непомітно відступила за виднокруг зима, переможена молодою силою весни. В степах і на подвір'ях вже не лютує завірюха і вітер не б'є холодними прибоями в вікна охрищених бомбами блоків та бараків. Прийшла весна. Під теплим вітром зеленіють непомітно далекі гори, а на подвір'ях з кожним днем вбирається в силу молода трава. Гомонить лагідний вітерець, пригріває хоч чуже, але все таки веселе весняне сонце і серце веселять свіжі чисті пахощі молодої зелені.

Новою, повною життьових сил відчуває себе людина навесні. Свіжа енергія виявляється в бажанні взятися за щось, прикласти до чогось руку, відчути щось слабшим від себе і переможеним. Виростає бажання виміряти силу та її придатність. І виростає ще більше хотіння якимсь способом зміцнити, збільшити ту силу, відчуваючи себе сьогодні сильнішим і бадьорішим, ніж учора.

Свідомо шукаючи гарту та застосування молодої сили, знаходимо найкращий шлях — спорт. Віддавна існує це слово і віддавна асоціюється воно в людській уяві з словами: сила, краса, відвага, швидкість, здібність та іншими, що визначають кращі фізичні властивості людини.

Для нас, що перебуваємо на чужині, добре організований спорт може й мусить дати більше, ніж для когось іншого. Ніхто не знає певно, які дороги стеляться перед нами в майбутньому і які вимоги ставитиме невблаганне й рішуче життя перед людьми, що позбулися рідного твердого грунту. Тяжка праця, довгі кілометри незнаних доріг, холод і спека, втома й недоїдання — все може чекати нас у невиразному майбутньому. То ж бути готовим до всього, перенести труднощі й вийти переможцем із найскрутніших ситуацій у житті — завдання кожного з нашої еміграцької родини. І тут знову на думку приходить спорт.

Добре налагоджений спорт допоможе також нав'язати тісніші стосунки з іншими народами, що перебувають на вигнанні. Зустрічі з чужинецькими спортовими товариствами на спортових майданах у змаганнях та грах допоможуть ближче познайомитися з іншими націями, порозумітися з ними та нав'язати тісні культурні й товариські взаємини.

Гарні приклади фізичного виховання в наших таборах маємо з усіх закутин американської окупаційної зони. Мюнхен і Байройт, Ноймаркт і Бамберг, Авгсбург і Фюссен — це тільки кілька міст, де спортові змагання між українцями та чужинецькими товариствами стали системою, а не випадками. Ще минулої осени футболісти байройтської спортової дружини «Дніпро» їздили на змагання із спортовцями м. Ноймаркту і здобули там перемогу. Цієї весни байройтська молодь вже зустрічалася з спортовцями Карльсфельду на футбольній та волейбольній площах. Тепер спортовці готуються до зустрічі з чужинецькими дружинами м. Байройту.

Подібних прикладів можна було б навести немало, бо потяг до спорту виявляється всюди, де є українська молодь.

Футбол та волейбол — це тільки найбільш поширені та репрезентативні види колективного спорту. А скільки ще видів індивідуального спорту. Біг, вправи на кільцях, плавання, їзда на велосипеді та мотоциклі, кидання тягарів, бокс, боротьба, прогулянки та мандрівки — ось далеко неповний перелік видів фізичної культури, можливих і доступних навіть при обмежених можливостях еміграцького життя.

Зміцнити силу й дух, загартувати себе до нових невідомих та непередбачених змагань — це завдання кожного, хто йде дорогою до майбутнього. Краса і сила — ідеали людського тіла і душі. Овіяні весняним вітром і сонцем обличчя дихають силою і манять красою фізичного гарту. Засмаглі на сонці, веселі обличчя сповнюють серце радістю й гордістю за нашу молодь. Бліді, виховані в теплицях обличчя юнаків і дівчат вдихають у серце непевність, песимізм, жаль і зневагу.

Молодь — на спортові майдани! Хай міцніє рука, хай запалюються очі вогнем звитяги та рішучости, хай бренить тіло пружністю і легкістю, хай гартується молода сила.

Молодь — на спортові майдани!

ВДАЛИЙ ВИСТУП

Недавно до українського табору на Ляймі (Мюнхен) загостила українська трупа «Гуцул», що дуже цікавим добором матеріялу та його виконанням виявила свій високий мистецький рівень.

29. III. відбувся виступ відомого бандуриста Д. Кравченка, що майстерно виконав цілу низку народніх пісень та зумів збудити в слухачах тугу за батьківщиною.

Дружній часопис

Спілка Українських Письменників та Журналістів в Ульмі ще минулого року почала видавати циклостилевим друком часопис «Українські вісті», а тепер переборола технічні перешкоди й випустила нормальним друком своє 12 число з датою 4 квітня 1946. «Українські вісті» виходитимуть щочетверга.

Тижневик цікаво зредагований, містить огляд актуальних політичних подій, в передовій статті виступає «За Слово Правди!», боронючи свободу слова й думки. «Коли сильний і ціла його агентура в усім світі має право четвертувати нас перед цілим світом, то хіба не для того визнано за нами працю вислову, щоб реагувати на всі кривди, щоб бодай відрухово кричати, захищаючись від заглади» — говориться в редакційній передовій статті. Майже три сторінки тижневика присвячено творам красного письменства та культурній хроніці. О. Ясний містить уривок спогадів про письменника Аркадія Любченка, І. Багряний помістив уривок з роману «Тигролови», Ол. Терпкий у дотепному фейлетоні кпить з наших громадських болячок. Часопис диспонує різними черінками, що додатньо впливає на його вигляд.

Випуск друком «Українських вістей» — визначна подія в нашому культурно-громадському житті. Фронт української демократичної преси міцніє, дужий голос поступових літераторів, об'єднаних навколо часопису, почують усі, хто цікавиться живим словом.

Поява друком «Українських вістей» нас тішить і вітання наше літераторам тижневика походить від щирого серця.

дей, не можучи витримати мук. Їх підстрілили гестапівці з балькону, забрали назад і замучили на смерть.

По першій масакрі українців гестапо в Кам'янці Поділь. почало «нормальну роботу». Масові і поодинокі арешти та розстріли продовжувались до останніх днів окупанта на Україні. Помічниками гестапо в цій катівській роботі були колишні НКВД-івські сексоти: Гладун, Харкавий, Гайдрик, Коновалов (Смотрич). Ці виродки виконували найпідліші завдання, вони знущалися над безборонними жертвами над берегом могильної ями.

В загальному за час німецької окупації в Кам'янці загинуло кілька сот українців, переважно української інтелігенції. На жаль, неможливо було скласти повний список жертв, а людська пам'ять є дуже недосконалий інструмент. В пам'яті автора збереглися:

1—3. Кобець Г. І., перший голова м. Кам'янця Под. з дружиною Варварою і синком Віктором.

4—6. Ткач Гр., шкільний інспектор, з дружиною і дитиною.

7. Учитель Бондаренко.

8. Учитель Мак.

9—10. Карасевич, секретар Міської Управи, з дружиною.

11—16. інженер Сімко, директор Вишнівецького цукрозаводу, з дружиною, 4 дрібними дітьми і мамою.

17—21. професор Микола Бабин, колишній сотник УГА, Чемеровецький районовий староста, з дружиною, 2 синами і дочкою.

22. Бродзянський, Смотрицький районовий староста.

23. Лотоцький, заступник Смотрицького район. старости.

24—26. Білоока Марія, секретарка Смотрицької район. управи з 2 малими дітьми.

27—31. Гайчевський з родиною (4 душі).

32—36. Розумовський, начальник повітової міліції, з 4 членами родини.

37. Ковальський Мик., літпрацівник газети «Подолянин».

38—39. Мазур, літпрацівник газети «Подолянин», з дружиною.

40. Іванов, директор друкарні.

41—42. Ксенжонок, директор банку, з дочкою.

43. Яворський, керівник квіткового господарства.

44. Луцький.

45. Кункевич.

46. Приян, учень інституту.

47. Томашевський з родиною.

48. Богданова.

49. Комаров, учитель фізкультури.

Не було в Кам'янці ні одного свідомого українця з тих, що уціліли від розстрілу, що не сидів би в німецькій тюрмі.

Нацисти, згідно з їх божевільними расовими теоріями, трактували українців як рабів. Всякі «ляйтери» та «шефи» побивали на кожному кроці українське населення, цих осоружних мордобить та канчукувань не соромились навіть «штабовці» гебітскомісара — Маделюнг, Емке, Гофман.

Додаймо до того, що окупант замучував наше село непосильними контингентами, заморював голодом український народ, загарбавши усі багатства його землі, зруйнував цілком наше шкільництво, погнавши молодь на примусові роботи в Німеччину — і ось маємо картину німецької окупації України!

ПОРЯДОК БОГОСЛУЖЕНЬ

греко-кат. Душпастирства, Регенсбург II. (оселя).

Понеділок (15. 4.), **Вівторок** (16. 4.) і **Середа** (17. 4.) Страстного Тижня:

Рано: Читані св. Літургії в годинах: 1) 6.45, 2) 7.30, 3) 8.

Літургія Преждеосвященних Дарів в годині 8.30.

Четвер (18. 4.) Читані св. Літургії в годинах: як в перших трьох днях. Св. Літургія Василія Великого з Вечірнею в год. 8.30. Страсті Христові в годині 17.

Велика П'ятниця: Царські часи в год. 9.30. Вечірня і винесення Плащаниці в год. 10.45.

Субота: Читані св. Літургії в годині 6.45, 7.30, 8. Св. Літургія Василія Великого 8.30, Воскресна Утреня в год. 18. Після Воскресної Утрені свячення пасок в церкві.

Великдень: Соборна св. Літургія в год. 10. Читана св. Літургія в год. 12. Велика Вечірня в год. 16.

Світлий Понеділок: Читані св. Літургії в годині 10 і 12 і Соборна св. Літургія в годині 10.30. Вечірня в годині 16.

Світлий Вівторок: Читані св. Літургії в год. 7.30, 8.30. Соборна св. Літургія в год. 10. Вечірня в годині 16.

Слухання св. Сповіди в Страстному Тижні від години 6.30 до 11. крім Великої П'ятниці.

ПОРЯДОК БОГОСЛУЖЕНЬ

в Гр.-кат. Церкві в Регенсбурзі—місті в часі Страстного тижня і Великодних Свят.

15. 4. (понеділок) 8. год. ранку Служба Божа Преждеосвященних Дарів.

16. 4. (вівторок) 8. год. ранку Служба Божа Преждеосвященних Дарів.

17. 4. (середа) 8. год. ранку Служба Божа Преждеосвященних Дарів.

18. 4. (четвер) 8. год. ранку Служба Божа Св. Василія Великого з Вечірнею.

6. год. ввечері Утреня Св. Страстей Г. Н. І. Христа (Страсті).

19. 4. (п'ятниця) 8. год. ранку Царські Часи.

9. год. ранку Велика Вечірня з проповіддю.

10. год. ранку заложення Плащаниці.

20. 4. (субота) 7.30 год. ранку Служба Божа Св. Василія Великого з Вечірнею.

21. 4. (неділя) Воскресення Г. Н. І. Христа.

9.30 год. ранку Воскресна Утреня і обхід з Плащаницею.

10.30 год. ранку Торжественна Служба Божа.

5. год. попол. Велика Вечірня з проповіддю.

22. 4. Світлий понеділок 9. год. ранку Утреня.

10. год. ранку Служба Божа.

4. год. попол. Вечірня.

23. 4. Світлий вівторок 9 год. ранку Служба Божа.

10. год. ранку Служба Божа.

4. год. попол. Вечірня.

Гр.-кат. Парохіяльний Уряд в Регенсбурзі.

ПОРЯДОК

Богослужень Української Автокефальної Православної Церкви в Регенсбурзі, які відбуватимуться в протестантській каплиці німецької лікарні біля оселі.

13. квітня. Вербна субота. Св. відправа вечірня й рання та роздача верби — **6 год. вечора.**

14. квітня. Вербна неділя. Літургія — **10 год. ранку.**

17. квітня. Страсна середа. Літургія Напередосвячених Дарів — **10 год. ранку.**

18. квітня. Страсний четвер. Літургія Василія Великого — **10 год. ранку.**

Читання 12 Евангелій (Страсті) — **6 год. вечора.**

19. квітня. Страсна п'ятниця. Велика Вечірня і винос плащаниці — **12 год. дня.**

Св. відправа вечірня і рання — **6 год. вечора.**

20. квітня. Страсна субота. Літургія Василія Великого. — **10 год. ранку.**

Permitted by authority of Military Government, November 1945
Редагує Колегія. — Видає Спілка «Українське Мистецтво». кооператива з обм. порукою в Регенсбурзі. — Адреса Редакції і Адміністрації: Regensburg, Ganghofersiedlung, Block X, Wohnung 217.
Satz und Druck: Mittelbayerische Zeitung, Regensburg, Kumpfmühler Straße 11

Ціна 1 мр.

„The Word" - Ukrainian Weekly

СЛОВО

УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖНЕВИК

Рік II. Регенсбург, Великдень 21 квітня 1946 Ч. 16.

Д. Г.

Великодні ритми

САДИ ЯСНІЮТЬ БІЛИМ КВІТОМ,
В ДІБРОВАХ ТИША Й САМІТТЯ...
НУ, ЩО Ж, ЩО ЧАС МЕНІ КОПИТОМ
СКРИВАВИВ СЕРЦЕ І ЖИТТЯ?!.

ЛАГІДНИЙ ВІТЕР ГОЇТЬ РАНИ
НА СОНЦІ СОХНЕ ЧИСТА КРОВ.
І МАНЯТЬ ЗНОВ ШПИЛІ Й ВУЛКАНИ,
ЯКИХ ЩЕ ДОСІ НЕ ПРОЙШОВ.

ХАЙ ГНІВ, ГРОЗА, ТА НЕ РОЗПУКА
В ДОРОЗІ СТРІНЕ, КРАЙ МОСТА, —
У СЕРЦЕ ЛЛЕ ВІДВАГУ МУКА
ЯСНОГО Й ЧИСТОГО ХРИСТА.

І ПРИЙДУТЬ ДНІ, ЗАСЯЮТЬ ВЕСНИ,
ПОГАСНЕ НІЧ ЧУЖОГО ЗЛА,
І ХОЧ НЕ МИ В ЖИТТІ ВОСКРЕСНЕМ —
ВОСКРЕСНУТЬ ДУМИ І ДІЛА.

Христос воскрес!

Дві тисячі років довершується, як з висоти свого апостольського післанництва проголосили Христові апостоли на ввесь світ велику радісну вість: «Христос воскрес!», звістивши всьому людству істину безмежної Божої любови і всемогучости. А ця правда стала основою цілого християнства, бо на тому тривкому й непохитному ґрунті побудована вся наша віра.

Остання дія нечуваної в світі трагедії Христа на Голготі прибила зовсім Апостолів своїм тягаром страхіть. Вся їхня душа зосередилася над замкненим гробом, в якому покладено тіло Христа, звідкіля в розпуці і тривозі чекали остаточного вирішення: або Христос лишиться в гробі як звичайний, смертний чоловік, і тоді з Ним похоронені всі їхні надії і їхня віра, або Він зітре камінь гробу, переможе злобу і саму смерть, — і тоді станеться чудо над чудами: ціле життя Христа засяе в іншому світлі, а Маестат Божества Христового виявиться у повній славі і блиску.

Знала про це і жидівська старшина, тому після похорону просила Пилата, щоб поставив військову сторожу на гробі і так унеможливив [illegible] — кажуть, — прийдуть вночі його учениики, вкрадуть його тіло і скажуть: «воскрес із мертвих». І буде останній обман, гірший від першого.

Пилат уволив їх волю і поставив біля гробу сторожу. Та даремні були всі заходи людської злоби, бо третього дня, в неділю, поки ще перші проміння схід-сонця почали золотити верхівки будівель Єрусалиму, воскрес Ісус із гробу. Встав живий, повний блиску і величі, встав як могучий переможець над злобою і кривдою, насильством і смертю. Перелякана сторожа втікає з гробу до міста і стає мимовільними першими вістунами і першими наочними свідками Христового воскресіння. А після неї свідками воскресіння стають: Апостоли, Марія Магдалина, Мироносиці і багато інших.

Спершу не можуть Апостоли зрозуміти дійсности великої події... Знаходяться ще в непевності, та Христос своєю появою між Апостолами розсіває їхні сумніви, утверджує їх у вірі і наповнює їхні серця радістю і відвагою. Навіть «невірний» Тома, коли діткнувся Христових ран, вигукнув з радістю: «Господь мій, і Бог мій!»

«Христос воскрес із мертвих» — стало тим переможним гимном, який спонукав серця людей вірити, що Христос є всемогучий Бог, що має силу здійснити все те, що заповів, що тих, які в Нього вірять і Йому служать, виведе із цієї долини сліз і горя, визволить з усіх нужд і страждань і приведе до справжнього щастя.

Усі проблеми життя неясні і незрозумілі для людей до часу воскресіння — і з воскресінням Христа стають ясними і зрозумілими.

Христове воскресіння вказало людині на мету життя.

Даремні були злобні зусилля тодішніх сильних світу цього, що бажали вбити правду, а на її місце пасадити злобу, кривду і насильство, що на місце Божої всемогучости, хотіли поставити свою міць, владу миру цього...

Перед очима нашої душі пересуваються жахливі образи: Гетсеманський суд, де прибита жахом, скатована стать Христа заливається кривавим потом, а спечені жагою і терпінням уста скаржаться в молитві: «Боже, Боже мій, чому Ти мене оставив?»... А далі: злочинна зрада Юди і відречення Петра... і лобне місце на Голготі і розп'ятий між двома розбійниками на хресті Ісус...

Та ці образи затирає радісна вість: «Христос воскрес». Усі ті страхіття щезають вмить, коли Христос «смертю смерть здолав».

Перемогла правда! Хрест, колишній символ ганьби і пониження затріюмфував, став символом перемоги правди над неправдою, справедливости над насильством, життя над смертю. І відтоді хрест, що його з Божого доступу, за прикладом Спасителя нести мусить людина чи цілий нарід, щоб осягнути найвищу ціль, став священним прапором християнства у боротьбі за найвищий ідеал людини.

З висоти Свого хреста на Голготі й до нас кличе Христос: «Хто хоче йти за мною, хай зречеться себе, візьме хрест і йде слідом за мною».

Слідами Ісуса йдім і ми нашою хресною дорогою на Голготу народу, бо тільки там, на вершку Голготи зведений буде вирішальний бій між правдою і кривдою, між справедливістю і насильством. І переможе **правда!**

І ця непохитна віра і [illegible] правди справедливости підтримує душевні наші сили, кріпить наш дух! Страждання народу і тут, на чужій непривітній землі, і там, на нашій рідній, так далекій від нас нині землі, стануть жертвою очищення народу за його гріхи, переблагають зневажену велич Бога і дадуть нам змогу повернутися на рідну землю, і на її руїнах і попелищах стати до творчої праці й відбудувати новий, сильний і вольний український Сіон.

о. Г.

Перемога Христова

Щороку людство, християнський світ переживає драму Христа, здригається від жаху Його мук і неповинної смерти. Безпідставний засуд і страта Творця вселюдської моралі, Творця ідей, що становлять підвалини філософії гуманізму й підносять людську істоту на височінь Божої подоби — і така відплата невдячних сучасників, які не збагнули величі далекосяглої науки Його. Це трагедія людства, яке неспроможне цінити великих думок Творця.

Рабовласники доби Христа торгували людьми і в науці Його вбачали велику небезпеку, найбільшу загрозу своему пануванню.

А що настане, коли Його науку сприймуть поневолені й гноблені? Коли визвольні ідеї перейдуть у свідомість рабів і всіх вдумливих людей? Ці запити хвилювали й непокоїли володарів. Думки Христа своєю суттю і змістом віщували революцію, знищення невільницького ладу. Впаде рабовласницька система, кінчиться [illegible] зграї, що торгувала людьми й облудними гаслами дурила несвідому масу.

Могутнє слово Правди Христової разило й ламало химерну спробу втримати невільницький лад. І не мали як, і не мали чим заперечити нову науку Учителя. Не мали слів, не мали думок, рівних Його слову, рівних Його ідеям.

Справді бо, чим можна заперечити істину яскраву мов світло, яку так виразно висловив Христос

«Люби ближнього, як самого себе».

З цього випливало, що рабовласник мусить зректися власности принаймні на людей та в кожному з них вбачати брата, ба навіть самого себе. З цієї геніяльної формули випливає, що ніхто не сміє нікого гнобити, визискувати, примушувати, зневажати...

Бо як можна те робити з самим собою?

З наведеної формули випливає, що людство має завести такий лад на землі, який би усунув причини лиха, що сповнювало країни. Засоби до того — слово, доказ, аргумент і любов до кожного іншого, як до самого себе.

Що це — утопія чи реальний плян боротьби за новий суспільний устрій? Христос мислив **категоріями вічности й простором всесвіту.** Зо своїх засобів боротьби він виключив насильство над людиною. **«Взявший меч від меча загине»,** — казав переконливо Він до своїх учнів і натовпу. Його слова — доказ і мораль[illegible] засобами.

Христос непохитно вірив у розум і в кращі властивості людини. Навіть вірив і тоді, коли бачив непевність і хитання, зневіру й зраду в рядах свого оточення.

Христос переміг. Доказом того є поширення Його науки. Людство прямує до ідеалів, які визначив Христос. Прямує, поборюючи перепони, кривавиться в боротьбі, але йому світить сяйво Христової науки, основу якої становить категорія любови до ближнього.

Де лютує ненависть, там нема творчого лету. В Совєтах люди тиняються мов примари, мільйони зазнають кари та знущань по концентратах. В людині вбивають почуття приязні й замість радісного життя та втіхи — людина людині вовком є.

Минулі епохи розвитку людства й наша доба ще далекі від того, щоб так високо трактувати людину, як її ставив Христос. Перед очима бо християнського світу комуністична диктатура знущається над мільйонами людей, вбиваючи за найменшу опозицію або за підозру. Проте, тернистий шлях насильства й жаху мусить пройти людство, щоб дійти істини й духово зрости та сягнути вершин етичної культури.

У наведеній формулі Христа висловлений максимум соціяльности, який зростатиме в перспективі вічности, бо саме з погляду вічности він безконечний, а то вже справа народів людською освіти й виховання вгамувати бестію в людині, роздмухати пригасле тепло любови й прямувати до повного визволення з-під усяких форм утиску.

Зеленіють поля й діброви, розцвіли сади. Подих весни родить життя, що було завмерло від зимової холоднечі. І наша люба батьківщина, Україна, залита промінням благодатного сонця, хотіла б розгорнути крила й летіти до вершків людської культури, та кайдани московської неволі сковують постать її.

Але незабаром прийде час, коли потужна постать встане й кайдани порве, як порвав їх Христос, здолавши ідеєю визволення і химерну силу тодішніх володарів і навіть всемогутню смерть.

Воскресне Україна! З повних грудей і глибин нашого серця з далекої чужини хай летить наше палке вітання рідній землі:

Христос воскрес!

Дм. Сіяч.

ГНАТ ДЯДЮРЕНКО

Співають дзвони великодні...

ВЕСНА ПІДВОДИТЬ ДО ПРИЧАЛУ
ЛЕГКІ, БАРВИСТІ КОРАБЛІ,
СНІГИ ПОГАСЛИ НА ЗЕМЛІ
ТАК НЕПОМІТНО, ТАК ПОМАЛУ.

ВІТРИ ГОЛУБЛЯТЬ ЗЕМЛЮ ТАЛУ,
ВІТРИ КУПАЮТЬСЯ В ТЕПЛІ,
ВЕСНА ПІДВОДИТЬ ДО ПРИЧАЛУ
ЛЕГКІ, БАРВИСТІ КОРАБЛІ.

ВЖЕ СИЛА ПРУЖНОГО МЕТАЛУ
БРЕНИТЬ В ОНОВЛЕНІМ ГІЛЛІ,
НАВІЩО СМУТОК І ЖАЛІ?
ОН КОРАБЛІ З ЯСНОГО ВАЛУ
ВЕСНА ПІДВОДИТЬ ДО ПРИЧАЛУ.

*

БЕЗШУМНО ВИСНЕ В ТИХУ ВОДУ
БРУНЬКАМИ ВСІЯНЕ ГІЛЛЯ,
О, ВЕСНО БАЧУ ВЖЕ ЗДАЛЯ
ТВОЮ ПРИНАДНУ, ЧИСТУ ВРОДУ.

Я ТАК ЧЕКАВ ТВОГО ПРИХОДУ,
ЯК ЛАСКИ МАТЕРІ МАЛЯ,
БЕЗШУМНО ВИСНЕ В ТИХУ ВОДУ
БРУНЬКАМИ ВСІЯНЕ ГІЛЛЯ.

ВЕСНІ УСМІХНЕНІЙ В ДОГОДУ
ПАРУЕ РАНКАМИ ЗЕМЛЯ,
І ПАХНУТЬ ТРАВАМИ ПОЛЯ,
Й ГІЛЛЯ У СОНЯЧНУ ПОГОДУ
БЕЗШУМНО ВИСНЕ В ТИХУ ВОДУ.

*

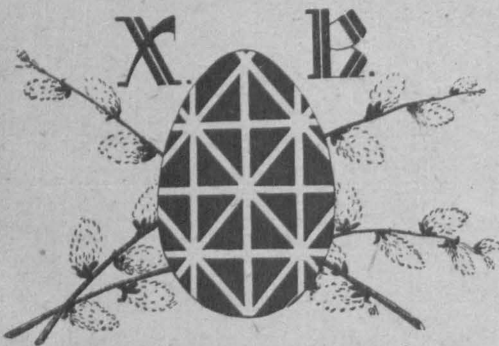
СПІВАЮТЬ ДЗВОНИ ВЕЛИКОДНІ
НАД СВІТЛИМ МАРЕВОМ ДІБРОВ.
О, ДЕНЬ ЯКИЙ ДО НАС ПРИЙШОВ
ЯСНИЙ І СОНЯЧНИЙ СЬОГОДНІ!

УСІ ШЛЯХИ, УСІ БЕЗОДНІ
В КРАЮ ЧУЖИМ ПЕРЕБОРОВ...
СПІВАЮТЬ ДЗВОНИ ВЕЛИКОДНІ
НАД СВІТЛИМ МАРЕВОМ ДІБРОВ.

ДЕСЬ ДОМА РІКИ ПОВНОВОДНІ,
ТЕПЛО ПІСЕНЬ, ЖАГА РОЗМОВ.
СУМУЄ СЕРЦЕ Й КВІТНЕ ЗНОВ,
КОЛИ У НОЧІ Й ДНІ ГОСПОДНІ
СПІВАЮТЬ ДЗВОНИ ВЕЛИКОДНІ.

1945—46 р.

ЧИТАЧАМ, СПІВРОБІТНИКАМ І ВСЬОМУ УКРАЇНСЬКОМУ ГРОМАДЯНСТВУ РЕДАКЦІЯ «СЛОВА» ШЛЕ БРАТНЄ ХРИСТОС ВОСКРЕС!

ДОРОГІ БРАТИ І СЕСТРИ, ДІТИ МАТЕРІ УКРАЇНИ!

В цей великий і радісний день Воскресення Христового вітаемо Вас щиросердечно:

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

Сумно на чужині зустрічати це велике Свято, коли не чуемо рідних дзвонів, не бачимо свого блакитного неба, не ступаемо по своїй рідній Землі й не милуемося дзвінкими гагілками.

Але не сумуймо й не журімся!

Правда за нами й Бог з нами! Перетерпім на чужині, але перетерпім, як добрі християни і як вірні сини своєї батьківщини. Живім як люди чесні, порядні, працьовиті, несучи високо наш прапор: за віру Христову, за свободу, за честь, за братерство і згоду!

Христос Воскрес — воскресне й Україна!

Церковна Рада Української Автокефальної Православної Церкви в Регенсбурзі.

ЗАСІДАННЯ РАДИ БЕЗПЕКИ ООН

Ню-Йорк. Світова Рада Безпеки 9 квітня засідала вже при участі советського делегата, який поставив домагання зняти перське питання з порядку дня конференції. Вирішення цього питання відкладено на засідання, що мало відбутися 15 квітня. Крім цього питання Рада Безпеки вирішила в біжучому тижні польську пропозицію щодо Еспанії. Іранський делегат при ООН сповістив, що він дістав листа від свого уряду, який заявляе, що він не мае сумнівів у лояльному здійсненні Росією умов російсько-перського договору та що питання про залишення перської проблеми на порядку дня Рада Безпеки мусить вирішити сама Рада.

У ПЕРШІ РОКОВИНИ СМЕРТИ ПРЕЗИДЕНТА РУЗВЕЛТА

Ню-Йорк. У перші роковини смерти президента США Франкліна Рузвелта дружина покійного передала його дім в Гайде Парку американському народові як національну пам'ятку. Підчас влаштованих з цієї нагоди урочистостей промовляв президент Трумен, який накреслив внутрішню і зовнішню політичні цілі Рузвелта та закликав світ іти слідами накреслених Рузвелтом засад людяности й любови миру.

ЗНАЧЕННЯ ПРИБУТТЯ «МІССУРІ» ДО ТУРЕЧЧИНИ

Анкара. В початках квітня вперше американські военні кораблі від 1930 року перейшли через вузьку Дарданельську протоку. Серед цих кораблів знаходився американський бойовий корабель «Міссурі» — плавуча фортеця, на якій японські державні мужі в токійській затоці підписали капітуляцію японського імперіялізму. «Міссурі» прибув до Туреччини у супроводі трьох нищильників. Ця візита американських кораблів е виявом доказу американських приязних відносин до Туреччини. Американський военний корабель перевіз з США до Туреччини тлінні останки Мукіра Ертегуна, що недавно помер у Вашінгтоні. Як стверджуе «Ді Нойе Цайтунг», США хотіли таким способом наочно підкреслити те значення, якого надае американська закордонна політика Туреччині.

Ця подія, в зв'язку з советськими домаганнями в справі Дарданелів та Босфору, набирае особливого значення.

ВИБОРИ В ЯПОНІЇ

Токіо. 10 квітня відбулися в Японії вибори до парляменту, підчас яких вперше в історії брали участь жінки. Голосувало 75 відс. управнених до голосування. Найбільше голосів здобули партії, прихильні імператорові, ліберали, соціял-демократи та поступовці. За комуністів голосувала дуже мала кількість виборців. За останніми даними, ліберали матимуть у парляменті 135 місць, поступовці — 95, незалежні — 89, соціялісти — 87, партія співпраці — 16, комуністи — 5, різні дрібні партії — 36. Вперше до парляменту обрано жінку Сотоко Тоганао з консервативної партії. Абсолютна більшість виборців голосувала за затримання традиційної монархістичної системи.

М. ФІШЕР

Американські кореспонденти в Москві

Цю цікаву статтю беремо з американського місячника **«Комон Сенс»** ч. 11 за грудень 1945, з деяким скороченням в перекладі. Ред.

Багато тих статтей і книжок про Советський Союз, що підчас війни вийшли з-під пера американських відвідувачів Росії — некомуністів, міг би підписати редактор газети «Дейлі Веркер» (орган комуністів, прим. ред.). Яка ж причина цьому, що вони бачили тільки білі сторони і замикали очі на чорні плями в Росії? Американці, як правило, дуже вразливі на придушування волі, на табори примусової праці і тоталізм. Чому ж вони недобачали чи дивилися крізь пальці на все це в Росії? Напевно не тому, що в военний час не критикується свого союзника. Адже про Англію і Китай написано в цьому самому часі гори критичних матеріялів.

Военні кореспонденти в Росії, за винятком одного-двох, не знали передвоенної Росії. Це у великій мірі вияснюе справу.

У відношенні до передвоенної Росії одні з закордонних кореспондентів виявляли подив, другі — нехіть або індиферентність. Але свої почування, які б вони не були, вони виражали одверто в своїх кореспонденціях і їхні читачі знали докладно, на чім стоять. Поборники Советського Союзу в США знаходили задоволення в писаннях деяких кореспондентів. Прихильники Росії, які вірили, що Совети принесли нове життя у хворий світ, росли від писань інших закордонних журналістів у Москві, які бачили і не укривали неймовірних труднощів повсякденного життя в Росії, низького рівня життя, глупої бюрократії і тайної поліції з її жорстоким презирством до людини, які одначе відчували і тому підносили вируюче життя нової Росії, віру і надію народніх мас в ясне майбутне.

Симпатія цих передвоенних кореспондентів до Советської Росії не виключала здорового осуду і критичного ставлення. Їхні читачі знали і приймали це. Так само приймала це й советська влада. Прихильний закордонний кореспондент міг мати інтимне знайомство з Троцьким, він міг критикувати зростаюче боготворення Сталіна, жорстокість тайної поліції або дратуючу цензуру і недосконалість департаменту преси. Це не робило його ворогом Росії, так само як критика Генрі Форда або расових різниць вдома не зробила б його ворогом Сполучених Штатів.

Але американські журналісти в 40-их роках не застали там ні одного із старих кореспондентів. В 30-их роках цензура ступнево затиснулась, і нарешті, в роки чистки 1936-38 за кордон могли діставатись вже тільки матеріяли, сперті на офіційних советських інформаціях. В цьому часі закордонні кореспонденти втратили вже свое найкраще джерело інформацій — своїх советських приятелів. Мати з росіянами часті і близькі зв'язки ніколи не було легко. Але журналісти, які довший час жили в Москві, мали бодай декілька російських приятелів, які довірялись і помагали їм розуміти советські відносини. Чистка поклала цьому край. Росіяни, яких не зліквідовано, були стероризовані і примушені до цілковитої мовчанки. Тяжко було працювати в таких умовинах. Багато кореспондетів залишили Москву. Інші ветерани виїхали вже раніше.

Тоді прибула нова генерація кореспондентів, які не знали Росії Леніна або Росії 30-их років. Вони прийшли в Росію, в якій особиста диктатура Сталіна добре окопалась, в якій перевидано вже підручники історії, в якій усі творці революції, крім Сталіна, носили вже клеймо зрадників і в якій нових героїв витягнено з царського архіву. Нові кореспонденти не чули вже гучних тирад молодої советської Росії про клясову боротьбу, братерство робітників, інтернаціоналізм, свободу. Вони не жили в Росії тоді, коли там засуджувано великодержавницьку політику, імперіялізм, територіяльну експанзію і вузький націоналізм, хто б не був їх носіем. Крім того те, що вони побачили, справило на них велике враження. Готовість росіян скоріше згинути, ніж скапітулювати, їх жертви і терпіння, їхня безмежна терпеливість, велика відвата і віра в перемогу — все це не могло не зворушити вразливого спостерігача.

Нові кореспонденти були також глибоко зворушені незвичайною едністю Росії (це едність під наганом — ред.). Кожний новий декрет, кожну нову зміну вітала ціла країна буквально в тих самих словах. «Чи ж це не чудова едність, чи ж це не доказуе, що цілий край стоїть за советську владу? І як прекрасно ця влада завжди знае, чого народ хоче?» — захоплювались кореспонденти і передавали своїм газетам нові осанни. Навіть найбільш наївний чужинець без якогонебудь знання советських куліс і відносин повинен би знати, що народ не мае нічого спільного з декретами уряду. Новий відвідувач міг би знайти в давніших виданнях советських газет похвальні гимни для тих самих декретів, що їх тепер касовано в супроводі буквально таких самих фанфар.

Але хто ж мав розказати йому про це? В розмові з чужинцями росіяни ніколи не були надто готові до критицизму. А підчас війни це було б рівнозначним зі зрадою. Крім того нова советська генерація була видресована так, що вона уважала святотатством ставити під сумнів якенебудь слово Вождя. Не дивниця, що чужинці за цілий час свого перебування в Росії ніколи не чули одного слівця незадоволення або незгоди з тим усім, що йшло з Кремля.

Не зважаючи на те, американські кореспонденти в своїх писаннях не раз принагідно натякали на те, що в Росії і на окупованих нею територіях зовсім не було так рожево, як Кремль вмовляв у нас. Деякі кореспонденти залишили Росію з огидою тому, що не могли одержувати інформацій, потрібних у їхній праці. Повернувшись в Америку, вони в приватних розмовах висловлювались критично про Росію. Напевно між ними не було ані одного сталін ... Чому ж тоді в своїх книжках, статтях і доповідях вони стопроцентово, без одного «але» обороняли советську владу?

Вони насамперед розглядали свою командировку в Москву, як военну службу. Комісаріят закордонних справ нагально реагував на широко поширений в США критицизм щодо Росії. Вони не хотіли підсичувати його. Їм не лишалось нічого іншого, як викинути зі своїх блокнотів і голів записки і спомини про чорні плями в Росії. «Тепер не час на критику» — сказали вони собі. Вони розуміли, що критика псуватиме нерви Кремля.

Приїхавши з Росії в Америку, наш кореспондент ствердив, що всякого, хто сказав слово проти Сталіна або советських методів, називали «гітлерівським агентом», «фашистом», «ворогом аліянтської едности». Ще більше, за найменшу критику його могли б не пустити більше в Росію, а його товариші в Росії могли б мати всякі неприемності. Кожний з кореспондентів мав так багато матеріялів про жорстокі і огидні відносини в Росії, що міг заповнити ними цілу книгу. Але пишучи її, він пропускав ці матеріяли.

Залишалися самі похвали на Росію і Сталіна. Наслідок того був такий, що певні (советофільські, ред.) кола в Ню-Йорку і Вашингтоні оплескували його, запрошували на свої вечерниці. А хто не любить почестей і прийомів? Він знаходив нових приятелів, попадав у нову суспільну сферу.

Роками сталінські агенти кольпортували за кордоном причини, чому чужинці повинні б мовчати про неприемні фази советського життя. Я знаю. Ці причини діяли й на мене. Довгий час вони стримували мене від голосу критики про Росію. «Ви іграшка в руках реакціонерів» — говорили нам. Або «Росія бореться проти імперіялізму», або «Росія поборюе фашизм», або «в Росії немае ніяких расових різниць». І завжди це були підшепти, які гамували вільну думку. Цим нашептам піддалися навіть багато чесних лібералів і тримали язик за зубами, замість того, щоб говорити правду про Росію. Що ж тоді можна вимагати від америк. кореспондента в Москві, який виконуе тільки свою професійну працю і бажае якнайбільше полегшити її собі?

Остання причина мовчанки була найбільш ефективна: «Ви не смієте робити нічого, що наблизило б війну з Росією. Це дуже дотепно. Згідно цієї засади тільки те, що одверті советські вороги говорять про Росію, могло би попсувати відносини з Росією. Згідно цієї версії, Сталін не робить в себе вдома, в Польщі, Німеччині чи на Балканах нічого такого, що могло би попсувати відносини з Росією. Це тільки Герст (великий пресовий антисоветський концерн, ред.) займається такими поганими ділами. А хіба ви погоджуетесь з Герстом?

Военна генерація американських кореспондентів у Москві майже в 100 відсотках далась понести на хвилі просоветських сентиментів. Вони не глибокі мислителі і не тонкі аналітики, вони тільки популяризатори.

Але хто міг би ганьбити цих новичків у світовій політиці, коли старі соціялісти, лідери робітництва і бойові ліберали не відважуються шепнути слівця протесту зі страху, щоб не дражнити вразливих почувань Сталіна? Ідеали ліберала, що були дорогі йому десятки років, проституюе оце Сталін на його очах. Однодумців ліберала в Европі — отих кількох, що уціліли від Гітлера — і можливих лідерів нової вільної демократичної Европи масакруеться сьогодні під претекстом фальшивої боротьби за демократію. Але ліберал мовчить, ба що гірше, оплескуе Сталіна. Це легше всього, бо Сталін випродукував підходящу термінологію, так що сьогодні боротьба за сов. тоталізм ведеться тими самими словами, що їх ліберали вживали в боротьбі за демократію і свободу.

Ні, кореспондента-новака в Москві, що його книжки сьогодні засмічують американський ринок, не можна ганьбити. Як може він серед грімких нещирих криків по лівиці чути слабий голос кількох самітних по середині, які непохитно домагаються духової чистоти, волі для всіх народів і людей без ніяких винятків, економічної безпеки і свободи, і які ненавидять тоталізм чи він червоний, чорний чи брунатний?

Нюрнберзький процес

В четвер виступив перед інтернаціональним судом захисник Кальтенбрунера др. Кавфман. Хоч на початку процесу Кальтенбрунер заявив, що він бере на себе повну відповідальність за всі злочини, зв'язані з його іменем, при переслухуванні став заперечувати свою вину. Але з письмових показань др. Мільднерса і др. Гетлерса виходить, що обвинувачений тримав зв'язок з керівником концтаборів та головного господарського управління СС Освальдом Полем і знав добре про становище в таборах. Ще в 1944 р. Гімлер на його питання сказав, що Авшвіц — це винищувальний табір. В одному з документів Кальтенбрунер наказав частину жидів з зах. Европи вивезти до Швайцарії, а решту зліквідувати в Тіролі.

Оборонець гестапо др. Меркль запитав Кальтенбрунера про завдання гестапо. Обвинувачений повідомив, що гестапо в час війни нараховувало до 40.000 членів, з яких 60 відс. були технічні та концелярійні працівники.

Далі обвинувачений відповідав на питання американського прокурора, при чому заперечував докази про свої відвідини концтаборів. Але свідок Йоган Кандут, який працював у Мавтгавзені, повідомив, що обвинувачений був у таборі і про винищування ув'язнених знав дуже добре.

Кальтенбрунер уперто заперечував правильність усіх обвинувальних документів і дійшов до того, що заперечував навіть правдивість свого власного підпису. Вершиною його виступу було повідомлення про те, що чужинецькі політв'язні в готелі «Вінцерштубе» біля Годесбергу одержували в дев'ять разів більші раціони харчів ніж німці і їли, скільки хотіли.

РЕДІНА СУДИТИМЕ АМЕРИКАНСЬКИЙ СУД

Вашінгтон. США відхилили советське домагання скасувати обвинувачення в шпигунстві советського офіцера Редіна. Советський посол у США заявив, що Редін е невинний.

Американське міністерство закордонних справ передало справу Редіна міністерству юстиції. Советський представник на свою заяву дістав відповідь, що Редін перебувае під повною охороною американських законів та що суд судитиме його справедливо.

СПРАВА ВТІКАЧІВ ПЕРЕД ООН

Лондон. Спеціяльна комісія Об'еднаних Народів в справах втікачів відбувае наради в Лондоні. Комісія ухвалила передати свое звідомлення Світовій Раді Безпеки до 25 травня.

Лондон. Советський представник від Білорусії, Василь Смоляр, заявив на засіданні комісії, що УНРРА допомагае особам, які не е справжніми втікачами. Смоляр підкреслив, що багато таких осіб знаходяться в таборах примусово вивезених осіб та користае з допомоги. Це твердження підтримав інший советський делегат генерал Радов.

На засіданні комісії промовляв англійський делегат сер Георг Рендель. Він звернув увагу на труднощі, які виникають після закінчення терміну обосторонніх умов між країнами, звідки походять втікачі, та країнами, де вони тепер перебувають. Як приклад навів делегат справу еспанських втікачів.

В. ДОМОНТОВИЧ

Мої Великодн!

З ЗАПИСОК МАНДРІВНИКА

Весна в Регенсбурзі. В вогкій Німеччині з її майже завжди затягненим хмарами небом — сухі, несподівано теплі, сонячні передвеликодні дні.

Початок квітня. Я стою на березі Дунаю, чекаю на порон, який перевезе мене на другий берег ріки, і з прикрістю дивлюсь на свої черевики, вкриті густим шаром сірого попелукуряви.

Біля моїх ніг уздовж кам'яних плит набережжя тече блідаво знебарвлений, зеленавий Дунай. Звичайно кажуть: блакитний Дунай! Але він не блакитний. Він е таким лише на відстані, в відсвітах, коли в сонячних променях відбитого світла він починае сріблясто сяяти, грае лускою й тріпотливо запалюеться легким прозороясним полум'ям блакиті. Поблизу ж Дунай — скаламучено матовий, зеленопляшкового кольору. До речі, в Мюнхені такий Ізар.

За моею спиною простяглися стіни будинків. Вони ще бережуть пам'ять про ті часи, коли Регенсбург був великим торговельним центром Европи. Неширока смуга мулкого берега відокреслила їх од ріки. Іх стіни були колись оборонними стінами міста і простори в середині — склепами для довезеного рікою краму.

Низ деяких будинків не мае вікон. Безвіконна, суцільно оголена, пласка стіна, — і лише вгорі в широкій площині муру пробито квадратові діри вікон. Масивні дошки важких віконниць, що звисли на залізних гаках, відтворюють декоративну умовність зацілілого Середньовіччя. Вікна без шибок продовжують ілюзію.

Війна призвичаїла нас до вікон з вибитими шибками. Ми звикли, що картон і дикт заступають в вікнах відсутне скло!.. Але тут зроблено з інших мотивів. Можливо, з негнучкої упертости традиції, можливо, з прагнення затримати давнину навіть всупереч логіці реального.

За рогом при металюргійній фабриці е спеціяльна крамниця. В ній продають підсвічники, підставки для сірників, канделябри для жарівок, викованих з заліза зайців, коників і геральдичних орлів, чорні й важкі речі, стилізовані похмурі примітиви ручної ковальської роботи, — серійні стандарти маркованої фабричної продукції.

В Німеччині не раз бувае важко відокремити реставрацію антиквара од правдивої давнини, стилізовану ілюзію од непідробленої щирости, романтичний культ умовного Середньовіччя од примусу інерції. І це однаково: в речах, в деталях архітектури, в вузькій плутанині міських глухих завулків і в сутінкових присмерках людських душ.

Великі ворота білярічних будинків усе ще готові прийняти крам. Але жадну баржу, вантажену сіллю, збіжжям або шкірами, не прип'ято до берега. Випряжені руді широкозаді коні не жують січки. Міцні носії, зігнувшись під вагою, не переносять мішків від ріки до склепів. Усе це коні, баржі, хатки на помостах барж, — лишилося тільки згадкою готично-літерних написів про регенсбурзьку торгівлю сіллю та розмальовкою стін в могилах узбережжя, що їх модерно, згідно з смаком одвідувачів, підроблено під давнину.

Усе одійшло в непам'ять.

Передо мною простягся розлогий спокій Дунаю. Зеленава ріка порожня. Лише в металевій шкаралупі, на уламках алюмінієвої бляхи з якогось виверненого вибухом бальону, гасають по ріці, веслуючи, два хлопчики. Молодички з білолякованими дитячими візками, як і я, чекають на порон. Американський вояк, засунувши руки в кишені своїх зелених штанів, жуе гуму. Плечем, з замкнутою під погон пілоткою, він схилився до голоногої з підфарбованими устами дівчинки в коротесенькій, далеко вище колін підтятій, яскраво блакитній спідничці.

Як дивно, що я оце стою на березі Дунаю!.. Хто міг би згадати мені перед кількома роками, перед війною, або навіть, бодай ще торік, що цього, 46-го року, в квітневі передвеликодні дні Дунай розкрие для мене свій спокій і свої відстані?... Для мене і для інших, таких, як і я, одірваних од батьківщини, нисталих і непевних мандрівників, з ніколи непогашеною нудьгою, засуджених ніколи не знати, де застане їх ніч і де завтра вони матимуть для себе ночівлю і води ще яких незнаних досі рік тектимуть перед ними!

Матова прозорість води поглинула м'яте залізо рейкових перекрить висадженого в повітря моста!.. Задля чого велася ця війна, що потрясла всесвіт? Щоб молоденьких дівчат щедро обдарувати коханням, яке не зобов'язуе нікого й ні до чого?

Мій співбесідник, з яким я розмовляв сьогодні, ідучи вулицею повз купи цегельного трузу, сказав:

— Для чого велася ця війна, ми побачимо через 10—15 років.

Лише прийдешне визначае сенс сучасного й лише прийдешне робить минуле реальністю!

Життя людське плутане й сумнівне. Гірке, як смак мигдалю. Але весна е весною. І плакуча верба, схиливши гілля до води, вже вкрилася ніжним зелом листя. А ввечері, коли я повертатимусь додому, хрумкою крижинкою молодик відіб'еться в воді і все довкола застигне, нерухоме, чітке й урочисте.

Вузькі вулички старовинного міста присмерками глухих шілин проведуть мене до Собору. І те, що колись, за Середньовіччя, Собор визначав центр міста і різьблені шпилі стрімчастих бань, піднісшися над сумішшю будинків, врізалися в глибинну блакить неба, це, за співвідношенням символів, відповідало місцю й значенню церкви в устрої суспільства й всесвіту. Церква репрезентувала на землі Бога. Вона перебувала в центрі людського життя. В людині й суспільстві все було підкорено кермі церкви.

Війна пощадила Собор. Собор зацілів. Людина спиняеться перед підніжжям темносірих стін Собору, щоб в галасі міста в харкотливому русі машин, крізь збожеволіле виття автових сирен почути мовчазний плюскіт часу, поглиненого вічністю. Нерухомо через віки пливе корабель Дому в вічність. Примари химер, огидні потвори, щерячи зуби, звисли на краях його перекрить.

Людина входить в Собор і губиться. Вона здаеться безмежно малою в цих колосальних просторах, охоплених каменем, в цьому жовтосірому сяйві Соборних стін. Архітект, вираховуючи пропорції, пам'ятав: Бог е все, людина — ніщо.

Камінь витончено. Він втратив свою вагу. Він став легким. Його зроблено мереживним в підзіконнях балюстрад, струнким в розчленованості колон. Досі колона традиційно була круглою або чотирикутньою, стовпом, наслідуванням стовбура дерева, підпорою для стелі. Тут вона не е ні круглою, ні пласкою, вона не е імітацією природи. Її витягнено, вона ромбовидна, — плід міркувань, висновок з теорії, проекція розумувань. Матерію дематеріялізовано, вона позбулася своеї інертности. Маса більше не тяжить. Камінь набув духовости. Його перетворено в ідею, зведено на ступінь абстракції. Стебла колон, схрещуючись вгорі, витворюють вістря склепінь. Колона виростае в арку. І зір стремить вгору за стрімчастою знесеністю загострених склепінь.

Люди давно вже перестали будувати Собори. Вони будують банки, літаки, басейни для плавби й стадіони для спорту. Собори лишилися пам'яткою доби, що дивилася на дійсність зовсім інакше, ніж це робимо ми. Та доба підносила велич Божого, ми — велич людського. Та доба знала единого Творця землі й неба — Бога. Наша як творця ствердила людину.

Людина нашого часу зреклася релігійних переживань. Ій стали чужими містерії евхаристії. Слова **святий** і **святість** втратили свій благовісний сенс. Людина більше не прагне доброчинности. Ми зневажили духову цінність поста. Ми цінимо ситість.

Моя квартирна господиня, стара бабуся, нарікаючи на труднощі теперішнього часу, хвалилася: Ії чоловік важив 2 центнери з лишком... Син мав 1,8 м зросту... Доня важила...» Ціну людини визначае її вага. Колись гідність людського міряно мірою Божого; тепер її міряемо вагою в кілограмах і центнерах. Скрізь: в лазнях, пісуарах, на двірцях стоять автоматичні вагівниці. Зважитись коштуе 10 пф.

І ще так недавно ми знали, що піст е шляхом для визволення. Не похмурою погрозою, а ясною радістю. Провістям не смерти, а воскресіння.

Ще стигло село в синіх заметах снігу. Почорнілі за зиму сніпки або солом'яні мати ще затуляли од північних вітрів хати. Ще темні були ранки. Тоскно белемкав великопісний дзвін. Село починало говіти. Жадна людина не наважилася б не одговіти, не сповідатися й не запричаститися.

І коли прийшла революція і все вже було дозволено людині, все таки ще в перші роки комнезам і голова сільради, взявши ціпки, непомітно стежками виходив на світанку з села, щоб одговітись в сусідньому селі. Не могла жити людина, не полегшивши душі своеї й не одержавши прощення од Бога. Ще пам'ятала людина, що е гріх...

Наближалася весна. На «40 мучен.» пекли мати жайворонків з тіста. Діти підкидали птахів у повітря й кликали, щоб прийшла весна зі своїми дарунками. Сніг ще лежав по ярках, обніжках, попідтинню, але зеленіли вже віддалі горбки, і дівчата йшли за село на горби водити кривого танка, співати веснянок.

На «теплого Олексу» був перший теплий день. Ніжно гріло сонце й на призьбі сидів дід, давній, як вічність, сивий, як молоко, прозорий, як віск.

Плуг одгортав скиби масної, лискучої чорноземлі. Неквапливо простували по борозні воли. А на серці була легкість і ясність, те почуття звільнености, що його приносив піст. Ніби не йдеш і нога не торкаеться землі, а линеш на відстані, тануча в сяйві сонячного світла. В блакитно-білому просторі благословляе дух ширококрилий солодкий світ...

Душу потрясала містерія читаних 12-ьох евангелій в Чистий четвер. Палали свічки. В чорних ризах з срібними на ризи нашитими хрестами пан-отець читав про Страсті Господні. Передзвонювали дзвони по кожній Евангелії і хор співав: «Слава страстям Твоїм, Господи!» Як переказати те почуття, що його викликав цей спів? Як сказати про біль, що ним жила душа, коли Ісус в безмежності людського страждання, висячи на хресті, звернувся до Бога: «Пощо Ти покинув мене?!»

В руці горіла свіча, танув віск. Переступаючи через поріг вічности, ти пізнавав, чим ставала в цю мить для тебе тайна космічної містерії, де Бог прийняв смерть, щоб людство могло жити. Бо ж нема, нема більше чим жити людству!..

Нічне зоряне небо. В просторах, поглинених ніччю, рухаються вогники. Усі сільські шляхи в ясних точках вогнів, немов у чорному люстрі ріки відбиті мерехтять зорі неба. В хаті тиша й спокій, лямпадка світилася перед образами. Разом з пучком освяченої верби на покуті стоятиме четвергова свічка. Її запалять в грозовий літній день, щоб врятуватись од блискавки.

У п'ятницю сонячного дня виніс плащаниці. І, повернувшись з церкви, старий дід пройде на город і тут між чорних грядок вологої землі стоїть у квіті вишні. Білий квіт вишні над чорнотою плідної землі.

І тоді великодня нічна заутреня! Може, прийшовши вже під ранок з церкви, господиня вріже паски й заплаче, бо всередині е порожнеча, а то певна е прикмета, що вмерти їй того року, та ці сльози якісь одночасно гіркі й солодкі. Що може затьмарити безмежну радість провіщеного церквою **Воскресіння!..**

Ю. КОСАЧ

ОСАДЧІ

O nomen dulce libertatis!
Ціцерон

Зривались із балок назустріч світанням,
Сади й царини покидали і десь у байраку
Змовлялись гуртами — не знести кайдан нам,
Убрід переходили ріки — слідом гайдамаків.
На південь! До моря! Острожили коней,
І коні іржали, почувши Інгул за ярами,
І йшли манівцями і плесо пороли, пороли.

І чайки квилили, і брались лелеки ключами,
Немов пуритани гугняві по волю далеких
[Америк

Мовчазно й уперто спішили за обрій незнаний,
Де пахощі мальв, де бурун заціловуе берег,
До сонце нових Україн наливаеться, — сонце
[багряне.

Назустріч виходила їм щиросерда сірома
З степів збігці понівечені в тюрмах, кричали
Ім з плавнів: брати! Ми одбились від дому,
Нас теж здоганяють і мучать кати й генерали.
О, біла дорого на південь, о трави зелені,
Де паша для коней, де води, де зорі,
Де воля, де воля... О любі, нужденні
Чи вміете вже ви любити цю волю просторів?..

М. ОРЕСТ

*
* *

Щорічне, неухильне повертання
Природи й віри величавих свят
Дае душі, затерплій у стражданні,
Полегшу дивну і бальзам розрад.

Невинна, як і в перший день творіння,
Виблискуе на сонці тепла брость;
Не знаючи про вбивство і шаління
Війни безбожної, зелена рость.

Пишаеться на свята Великодні, —
А в храмах славлять не ману, не міт:
Велике, Мирне, Люблячє, Безплотне
Не забувае отяжілий світ.

В тім повертанні свят е запорука,
Що скресне у льоди закута суть,
Що наша боязнь, наші хресні муки
Колись розвіються і поминуть.

Що прийде край жагучому томлінню —
І з гимном, з колиханням орифлям
Ми вступимо у наше Воскресіння
І в гонг ударимо алмазних брам.

ЮРІЙ КЛЕН

*
* *

Прядуть хапливо злої долі пряхи,
Аж веретенця скачуть у руках,
І вже ридають-плачуть Андромахи
По селах і містах.

У кожнім граді Гектор покидае
Дружину й дім — чи не на все життя? ..
І на яснім шоломі грива мае,
Лякаючи дитя.

Та жінчині не вдержать сльози
Рокованого присмерком бійця,
Бо вже доносить вітер крик погрози
І ржання жеребця.

Спішіть назустріч ярісним Ахіллам
Легкою здобиччю лихої мести
І ницьма падайте чолом похилим
Легкою здобиччю лихої мсти

Всіх приютить загальна братська яма,
І зганьблених не урятуе тіл
Спізнілий плач безсилого Пріяма,
Який лобзае діл.

Др. СТЕПАН БАРАН

Скасування унії в Західній Україні

Справа унії Православної Церкви з церквою римо-католицькою на українських землях сягає в далеку глибину нашої історії. Прийняття християнства Володимиром Великим 988 р. у східньому візантійському обряді відбулося в часи, коли обидві згадані християнські Церкви не були ще роз'єднані і не було ще між ними тих різниць, що прийшли щойно опісля з бігом розвою історичних подій і то головно сутополітичного характеру. Обрядові і догматичні різниці не грали ще тоді у нас ніякої рішальної ролі. Спір Візантія—Рим мало цікавив тодішніх наших предків. Важним було те, що Візантія була розмірно близько, а Рим далеко, що візантійська культура як спанкоемниця блискучої античної грецької культури стояла тоді багато вище від римської, по упадку старої римської культури після цілковитого розвалу західньо-римської імперії. А важне було й те, що церковно-візантійська культура приходила до Київської Руси в слов'янській переробці через Болгарію і тим самим була зрозуміла й для тодішнього нашого загалу. І саме тій культурі, що йшла до нас з Візантії, проміннюючій і на далекий европейський захід, тоді культурно ще дуже, дуже відсталий, завдячує Київ свій великий і блискучий культурний розвиток в 11-тому і в першій половині 12-го сторіч.

Цей культурний блиск Києва упадав щойно з появою кочових монгольських орд і з розкладом нашого державного організму, а упав вже зовсім на довгі віки з появою татар при кінці першої половини тринадцятого сторіччя. Осідок нашого державного, а на якийсь час і церковного життя переноситься дальше на захід — до галицько-волинської держави, опісля по її упадку в 1340 р. до литов.-української держави. На Київ нападали і грабували його не тільки кочові півдикі монгольські орди, але і північно-східні сусіди — москвичі. Найбільший удар наніс Києву ростово-суздальський князь Андрій Боголюбський в 1169 р. і це був один з найбільших погромів — церков також — якого зазнала наша столиця в цілій своїй історії. І тим погромом зачалися історичні московсько-українські взаємини, погроми у різному виді, що йшли з Москви на українські землі, не переривалися ніколи. А вже в наших часах і на наших очах ті погроми прибрали масові форми і мільйонового фізичного винищення і плянового нищення наших культурних надбань і цінностей, а в першу чергу Української Церкви.

Ще в 1299 р. київський митрополит Петро подався на Московщину і там осів. Він перший протоптав шлях з України на холодну північ, що опісля віками аж до наших днів висмоктувала з України всі її життєві соки — матеріяльні і культурні — і приборкувала її та поневолювала дальше, часто і руками наших власних синів. Це, на жаль, бачимо ще і сьогодні Київську митрополію відновлено в Литовсько-руській Державі за Витовта в 1411 р. у якийсь час і Правосл. Церква і зв'язана з Церквою наша культура могли там животіти. Та сама Литва, що була довго під українсько-білоруським впливом, підпала згодом під польський вплив, від часу, коли литовський великий князь Ягайло прийняв сам римо-католицтво, велів охрестити литовців у цьому обряді і оженившись з польською королівною Ядвигою, заключив 1386 р. персональну унію з Польщею. Ця унія опісля в 1569 р. на соймі в Люблині перемінилася в реальну. Сама Литва і злучені з нею українські землі одержали тоді польські порядки, у яких тільки римо-катол. шляхта мала повні права. Галичина і Холмщина ще від другої половини 14-го стол. була Польщею зовсім поневолена. Вища українська верства — шляхта, що зразу боронила Прав. Церкву, сама невдовзі окатоличилася і спольщилася, а її нащадки ворожо ставилися до українського народу і до Прав. Церкви. Сільський український люд в Польщі закріпощено, а наше міщанство зовсім збідніло і як православне було принижене і позбавлене всякого впливу на міські справи. В другій половині 16-го стол. Прав. Церква на українських землях під Польщею знайшлася в повному занепаді і стала шукати порятунку для себе в церковній унії з Римом.

Церковні унійні спроби не були вже новиною в нашій історії. Започаткували їх галицький король Данило і його висланник київський митрополит Петро Акерович на католицькому вселенському Соборі в Ліоні в 1245 р. Король Данило годився на унію Укр. Правосл. Церкви з Римом, жадав тільки, щоб папа зорганізував хрестоносний похід проти татар. Папа прислав йому королівську корону, а його легат (посол) коронував його в Дорогичині на Підляшші в 1253 р. на руського (українського) короля. Оружна допомога Данилові не наспіла і унія не увійшла в життя. Так само не вдалася церковна унія Укр. Прав. Церкви, заключена київським митрополитом на вселенському Соборі у Флоренції в 1439 р. Обидві ті спроби були подиктовані скрутним політичним положенням, в якому тоді знаходилися укр. землі і не були якслід підготовані. Таке скрутне і — здавалося — безвихідне положення, в якому знайшлася Українська Православна Церква в Польщі, було теж причиною заключення тодішніми українськими православними епископами церковної унії з Римом, що її ухвалили епископи Укр. Прав. Церкви в Польщі на своєму Соборі в Бересті над Бугом в 1596 р.

Мотивом заключення берестейської церковної унії, себто злуки з Римом було піднести Прав. Церкву з її цілковитого занепаду і приниження. Вони сподівалися, що об'єднана з Римом Православна Церква одержить у Польщі такі самі права, як їх мала римо-кат. церква, скине зі себе приниження й поневолення і одержить спромогу свого свобідного розвою. Ті надії завели, бо нетолерантна шляхетсько-католицька Польща аж до свого упадку і розподілу наприкінці 18-го віку, ніколи не зрівняла Уніятської (греко-кат.) Церкви з панівною в Польщі римо-кат. церквою. Унія і цим разом зовсім не була підготована в народі і викликала спротив у православних рядах. Між унією, яка в організації і обряді задержала дальше східній вид, і православ'ям розгорілася довга боротьба, що тривала до початку 18-го стол. Повстала велика полемічна література, що значно оживила і саме церковне життя. Нову православну ерархію відновив гетьман Петро Сагайдачний в 1620 р., а саму Прав. Церкву на Україні зреорганізував київський митрополит Петро Могила і головно для поширення вищої освіти серед прав. духовенства оснував академію в Києві, названу опісля його іменем. Укр. Прав. Церква від самих своїх початків, а ще більше від часів Петра Могили, культурно була зближена до европейського заходу і цілим своїм духом була зовсім відмінна від ворожого їй московського православ'я Хоч козацтво заявлялося за православ'ям і чинно його піддержувало у своїх кількох договорах з Польщею, жадаючи скасування унії, унія на укр. землях під Польщею вдержалася і остаточно в першій половині 18-го віку поширилася аж по Дніпро.

Православ'я утрималося тоді тільки на Лівобереж. Україні, що від Андрухівського договору Москви з Польщею в 1667 р. лишалося під Москвою. З Переяславського договору гетьмана Богдана Хмельницького з Москвою в 1654 р., на основі якого Україна мала бути автономною державою, не лишилося згодом нічого. Москва етапами її ліквідувала. Зліквідовано зовсім самостійність київської митрополії в 1686 р. і Православну Церкву в Україні підчинено зовсім московським патріярхам. Від царя Петра I по створенні ним Святійшого Синоду в Петербурзі замість скасованого московського патріярхату ціла Православна Церква в цілій новоствореній російській імперії опинилася безпосередньо під царською кермою. Вже від 1686 р., а тим більше ще після 1720 р., Прав. Церква в Україні прибрала виключно московське обличчя. Всі українські окремішності у ній усунено, а сама вона стала найважнішим знаряддям для обмосковлення україн. народу. Вона стала йому зовсім чужа і цілком ворожа. Церковна ерархія Прав. Церкви в Україні стала незабаром чисто московська і скрайньо ворожа всяким найменшим проявам українського національного життя. Заборонено навіть переклад Святого Письма на українську мову. Більше ворожої до українського народу і його національних потреб, як Прав. Церква за царського режиму не було ніякої іншої установи в царській імперії. Ця Церква в цілості стала підпорою царського режиму аж до вибуху великої російської революції в 1917 р., що змела і сам царат.

Цар Петро I у своєму політичному заповіті наказав ширити московське синодальне православіє і на тих українських і білоруських землях, що були поза засягом його царства. Відносилося це в першу чергу до уніятської (греко-кат.) Церкви. І його наслідники на царському престолі завжди це виконували і нині виконують це дальше і сучасні червоні кремлівські можновладці на окупованих ними теренах Західньої України.

По розподілах історичної Польщі зайняла Москва всі українські її землі за винятком Галичини, яку зайняла Австрія в 1772 р. Вже з кінцем 18-го стол. тодішній російський уряд скасував унію на Волині, в 30 літ пізніше на Поділлі, а в 1839 р. на цілій Білорусі.

Унія лишилась тільки на Холмщині, але остаточно і там її скасовано царським указом в 1875 р. Уніятська (греко-католицька) Церква залишилася лише в Галичині під Австрією і на Закарпатській Україні, яка ввесь час належала до Мадярщини.

За Австрії Греко-католицька Церква здобула зрівняння з Римо-католицькою Церквою і в Галичині та на Закарпатті. Духовенство її одержало високу університетську освіту і ще в першій половині 19-того стол. дало почин до українського національного відродження Галичини, що на довгі роки в часах царського утиску на Україні була українським Піемонтом і для Наддніпрянської України. Греко-католицьким священиком був поет Маркіян Шашкевич, що воскресив у Галичині живе рідне слово, священиками були д-р Омелян Огоновський, професор української мови і літератури у Львівському університеті і автор першої великої історії української літератури, та Йосиф Онишкевич, перший професор укр. мови і літератури в чернівецькому університеті на Буковині. Священиками були безліч визначних українських діячів у всіх майже ділянках українського національного життя в Галичині. Греко-катол. духовенство ішло тут у перших рядах послідовних і безстрашних борців за українські національні ідеали до української самостійної національної держави включно. Греко-катол. Церква від найвищих церковних ерархів аж до освіченого низового духовенства стала українським національним монолітом, скелею, об яку розбивалися всі ворожі задуми.

Знав про це добре царський російський уряд і з ненавистю дивився на Греко-кат. Церкву. Але руки його були закороткі, щоб до неї досягнути і знищити. Тільки в вересні 1914 р., коли царські війська окупували Галичину, на початку першої світової війни розпочався відразу безпощадний похід на цілковите знищення Греко-католицької Церкви. Негайно заарештовано галицького митрополита Андрея Шептицького у Львові, одну з наших найвидніших історичних постатей взагалі, і сотні греко-католицького духовенства, яких вивезено на Сибір, а митр. Шептицького уміщено в манастирській тюрмі на Московщині. Це були перші численні жертви і мученики не тільки за церковно-релігійну, але і за українську національну справу. В Галичину заїхав холмський православний епископ Евлогій Валединський з численним православним духовенством і при допомозі царської адміністрації почав «навертати» українців греко-католиків на православ'я. «Навертання» зовсім не вдалося і акція припинилася, бо незабаром упала і російська окупація Галичини. Проти тих переслідувань й арештів запротестувала тоді вся російська нечорносотенна преса і публично деякі депутати в Державній Думі. Митр. Шептицький і духовенство та багато тисяч цивільних українських громадян і діячів вернули в Галичину тільки після повалення царату, а деякі загинули на засланні в Сибірі.

У вересні 1939 р. Галичина знову знайшлася під російською окупацією, цим разом большевицькою. Поведено безбожницьку агітацію, але без успіху. Церковних ерархів — між ними і митр. Андрея Шептицького — ще не арештували і не вивезли. Рахувалися з вибухом війни і не хотіли робити для себе на місці більших перешкод. Справу ліквідації Греко-кат. Церкви відклали до відповіднішого часу. Та таки наміченої лінії толерування до часу Гр.-кат. Церкви та її духовенства не видержали. Розстріляли в 1941 р. десятки греко-кат. священиків, між ними двох визначних і заслужених професорів Укр. Греко-кат. Богословської Академії у Львові — священиків д-ра Андрія Іщака і д-ра Миколу Конрада — і чимало вивезли при відвороті на схід.

Коли весною й літом 1944 р. советські війська окупували вдруге Галичину, то також відразу не зачіпали Церкви і духовенства, що — як відомо — в Галичині е все греко-католицьке. 1 листопада 1944 р. помер у Львові митр. Шептицький, з наказу сов. уряду приїхала на його похорон ціла маса православних архиереїв і сам уряд поклав вінці на його могилу, прославляючи його як найбільшою після Т. Шевченка українця. Давно приготовані репресії розпочалися тоді, коли Німеччина була розгромлена. Вже в квітні 1945 р. вийшла у Львові друком брошура Володимира Росовича (псевдонім) у видавництві «Вільна Україна» під наголовком «З хрестом чи з мечем». Брошуру видано великим накладом і органи НКВД розкинули її по всьому краю. Такої страшенної погані і плюгавства навіть у Советах не так часто доводиться читати. З митр. А. Шептицького зроблено найбільшого гітлерівського агента і ворога народу, що думав і працював тільки на його згубу і знищення. В нього здавна сиділи постійно офіцери нім. ген. штабу, а митрополит, що вживав розкошів світу, був на їх послугах і послугах панів і капіталістів, бо ж і сам був з графського роду, а духовником став тільки для особистої кар'єри, щоб легше поневолити укр. нарід. І таким советським брудом обкидано пам'ять цього найбільшого українця нашої доби, якого ім'я знане не тільки кожному українцеві, але буквально в цілому культурному світі обох півкуль.

Це була підготовка советського уряду до давно заплянованої акції на знищення Греко-кат. Церкви, вже не тільки як Церкви, але і як найбільшої української опори в краю.

Під безсумнівним терором і диктатом органів НКВД три священики — по одному з кожних трьох греко-кат. епархій — написали письмо з дати Львів 28 травня 1945 р. до Раднаркому в Києві зі заявою своєї волі і іменем Греко-кат. Церкви приєднатися до правосл. московської патріяршої Церкви. А загально відомо, що остання е зараз в цілості на послугах політики советського уряду і послушно виконує вказівки і накази НКВД. В краю розпочалися масові арешти, поведено величезний терор. Виарештовано всіх шістьох греко-кат. епископів з митрополитом д-ром Йосифом Сліпим у проводі. Заарештовано в Галичині сотні найвизначніших укр. гр.-кат. священиків. Арештованих владик і священиків вивезено до тюрми в Києві, а більшість далеко на північ і схід. В дорозі до тюрми помер станиславівський правлячий епископ д-р Григорій Хомишин, 78-літній старець. Пізніше заарештовано в Ужгороді на Закарпатті тамошнього укр. греко-кат. епископа д-ра Теодора Ромжу і вивезено на схід. На еміграції в Празі арештовано і вивезено президента Карпатської України як самостійної української держави з 1939 р., о. д-ра Августина Волошина, визначного гр.-кат. священика і укр. діяча, і також вивезено на схід. Від часу арештування по всіх арештованих епископах і священиках згинув усякий слід.

Подаємо точний список заарештованого в травні 1945 р. українського греко-кат. епископату: голова Укр. греко-кат. Церкви, галицький митрополит і львівський архиепископ д-р Йосиф Сліпий, Микита Будка, епископ вікарний у Львові, д-р Микола Чарнецький, апостольський візитатор у Львові, Йосафат Коциловський, епископ ординарій в Перемишлі, д-р Іван Лятишевський, епископ вікарний в Станиславові, д-р Петро Вергун, апостольський адміністратор для українців греко-католиків у Німеччині, якого советська влада арештувала в Берліні в червні 1945 р., де був його урядовий осідок. Врешті пізніше в 1945 р. заарештовано в Ужгороді на Закарпатській Україні епископа д-ра Теодора Ромжу, адміністратора укр. греко-кат. мукачівської епархії. Що діється з арештованими епископами і чи вони взагалі ще живуть — невідомо, бо вони загинули досі безслідно. Знається тільки, що по дорозі в тюрму помер станиславівський епископ ординарій, 78-літній д-р Григорій Хомишин, що управляв станиславівською епархією більше сорока років — ще від 1904 р. В краю е вже серед українського греко-кат. духовенства — світського і чернечого — і му-

Дерев'яна церква в Плоскому

В. П.

НА ВЕЛИКДЕНЬ

(З ЩОДЕННИКА)

7 травня 1945 р. Айзенштайн Маркт. Вчора 6 травня, була неділя і була наша українська Паска. Ще один Великдень на чужині, але в яких же умовах: ми — товариство в 20 осіб, біженців з Чехії, — живемо в реставраційній, занедбаній кімнаті чужого провінційного готелю, спимо на підлозі і на столах, на якихось непевних матрацах, а я з ректором І. на лавках, обитих матерією. Зложили їх чотири вряд і так поперек розмістились, підстеливши що Бог послав. Але все це ще було б нічого, якби не ця препаскудна погода: дощ іде без перерви три дні, навкруги ліси замрячені і надвір не можна висувати носа. Це вам — Айзенштайн, він лежить на височині 800 метрів над морем — і тут такий «клімат». А ми звикли до підсоння в 200 метрів над морем... Як би то не було, наше жіноцтво вирішило все ж трохи відзначити Великдень: була в нас мука, цукор і маргарина, і вони спекли трохи солодких булок. Пані Стефа Н., дуже зручна господиня, спекла не тільки для своєї родини, але й для нас, так що дістали ми по куску булки та солодкого пирога...

Але справжню сензацію на цей Великдень справила нам Прага: там почалося повстання. Почалося воно напередодні, 5-го, а оце сьогодні розгорталось. Щоб краще довідатись, в чім справа, ми з д-ром З. вирішили піти до одного визначного українця А. М., який теж опинився з родиною в Айзенштайні і в якого було добре радіо. Просиділи там дві години і цей час перебували в надзвичайному напруженні, як на добрім фільмі. Радіо кожні п'ять хвилин сповіщало новини, і перед нами розгорталась надзвичайна картина. Отже, виходило, що в Празі Чеська Народня Рада — найвищий національний орган — проголосила повстання проти німців. Повстанці передовсім захопили радіовисильню і підняли всю Прагу та всю Чехію. Повстання розпочалось, але одночасно, щоб не було зайвого пролиття крови, Чеська Рада почала переговори з німецьким міністром для Протекторату Чехи і Морава Франком, щоб німецьке військо добровільно склало зброю. Франк на це не погодився, навпаки, німецький гарнізон у Празі покликав до зброї, і на вулицях Праги почалась війна. Німці мали військо і зброю, а чехи ні того, ні другого, крім палкого бажання скинути німецьке ярмо. Отже, чехи через радіо, властиво, лише організували повстання. Радіо безперервно закликало: «Чеські люди! Мужі і жінки, — поможіть нам! На вулицях Праги б'ється за свободу чеська армія, — поможіть їй. Нам на поміч йде армія американська і армія советська, також на наш бік перейшла армія Власова, яка поспішає до Праги! Отже, тримайте, перемога за нами!» Далі радіо грає кілька хвилин веселу польку — і знову: «Закликаємо усіх колишніх старшин і вояків чехословацької армії, усіх поліціянтів та урядове військо поспішати на поміч. Боремось за свою майбутність, за свою свободу! Хай живе перемога, хай живе вільна Прага!» Але п. М. Василь, що сидить біля апарату, переводить апарат на Прагу—Лібіце — ця станція ще в руках німців — і ми чуємо по-німецьки і по-чеськи: «Чеські громадяни! Безвідповідальні елементи захопили празьку радіовисильню і закликають вас до нерозважних дій. Заявляємо, що всякий збройний виступ буде криваво здавлений і Прага понесе належну кару. Перестерігаємо, що всяка руйнація приведе до порушення транспорту і Прага залишиться без харчів. Звертаємось до всіх розважних громадян не піддаватись на провокацію». Але Василь переводить стрілку знову на Прагу і ми чуємо: «Громадяни! Чехословацька армія відважно бореться на вулицях Праги! З різних кінців міста дістаємо радісні вістки, що німецьке військо піддається і складає зброю. Над нашою радіовисильнею кружляють німецькі літаки, на палац «Радіо» наведені жерла німецьких гармат, але наші борці вже дістали танки й іншу новітню зброю. Отже, витримайте! До Праги наближається американська армія, і наша перемога ось-ось настане». Далі знову полька і з радіо з'явився російська мова: «Обращаемся с пламенным призывом к Героїчной Красной Армії, — помогите нам! Немци коварно прервали переговори і начали военние действія! Нам нужни танкі і самольоти! Повторяем: танкі і самольоти. Немедленно дайте їх нам!» Знову полька і — те саме по-англійськи — до американської армії. Я стою в кімнаті М. біля вікна і бачу згори, як долиною, шляхом, ніби у відповідь на заклики, мчать американські авта, танки, гармати і кулемети. Картина, яка справді мало коли в житті трапляється! А дія, проте, не припиняється: з радіо чується німецька промова. Це до чеського радіо з'явився німецький артист (прізвища не розібрав) і закликає німецьке командування та німецьких вояків припинити війну: «Навіщо жертви, навіщо непотрібна різня, коли вже все скінчене! Золота Прага не тільки чеська, але й наша, — тут живуть сотні тисяч німецьких громадян, що хотять миру й спокою, — припиніть безглузду боротьбу». І так кожних п'ять хвилин щось нового. Ми з п. З. вийшли від М. після двохгодинного слухання, коли радіо сповістило, що Чеська Рада вислала до міністра Франка делегацію для остаточних переговорів. Вийшли з надією, що скінчиться капітуляцією німців.

Повстання у Празі справило велике враження на наше товариство. Усі вважали, що ми добре зробили, коли виїхали з Праги, бо там треба було б сидіти в підвалах та ще під опікою советського війська. Проте, Великдень не припиняв нас годувати сензаціями. Приносив їх син п. З. спритний і меткий юнак Орест. Бігав він за ними до якоїсь бабусі, де варив нам чай і де було радіо. Правда, як виявилось пізніше, у тієї бабусі була донька і внучка, він дещо приховував, але вістки приносив важливі й цікаві.

Передовсім адмірал Деніц повідомив, що відбулись переговори між головним командуванням німецьких збройних сил і головним командантом англо-американських сил Монтгомері, в наслідок яких проголошено від 8 год. ранку 6 травня перемир'я. Німеччина далі буде чинити спротив лише Советам, оскільки мусить рятувати німецьке населення, жінок і дітей від звірств советської армії. Далі стало відомо, що Совети скинули своїх парашутистів в Данії, Голяндії і в Зеляндії. Ми цю вістку зрозуміли так, що большевики хотять перегнати в цих країнах англо-американців і встановити там комуністичну владу. Дальша вістка говорила про те, що англійці зайняли Трієст, випросивши звідти Тіта. А оце, знов, інша справа: Москва арештувала 16 польських політиків-делегатів, які виїхали туди з Лондону. Англійська преса обурюється цим фактом, вказуючи, що імена усіх делегатів були заздалегідь вислані Москві, так що вона не може виправдуватись, ніби прийняла їх за шпигунів. Радіо принесло також вістку про кінцеву розв'язку берлінської чи, властиво, німецької поразки. У Берліні сам себе застрілив Геббельс, за його прикладом зробили з собою те саме й інші співробітники Гітлера. Місяць тому я бачив останній раз Геббельса й Гітлера в кінокурналі. Вже тоді вони мали вигляд приречення. Ціла постава Гітлера — якась зігнута, рухи мляві, в очах втома і несміливість. Геббельс говорив енергійно, помахуючи лівою рукою, але справляв враження робота, який діє механічно. Безперечно, він уже не вірив у те, що говорив. Вони обидва бачили, до чого йде, та догравали свою жалюгідну ролю в цій кривавій драмі.

Цьогорічний Великдень промайнув у напрузі. Ми всі були сполохані, немов птахи з гнізд, і шукали, де осісти й будувати нове гніздо, і в думках линули на рідні землі, де колись так урочисто й радісно святкували любе свято весни й відродження. Та надія на кращу долю не покидала нас. Ми знали, що йде новий світ, новий лад, що промостить і нам шлях до волі.

М. ОРЕСТ

* * *

Весна прийшла — і дотиком незримим
Окутала гаї зеленим димом:
Її потуга воскрешає все,
Що видатись могло невоскресимим, —
І диво здійснення вона несе
Знеможеним і тужним Пілігримам.

Вони ідуть — бо так було й донині
І ще не чують чуда добру міць:
Що обрис пожаданої святині
Уже одбився в сумі їх зіниць,
Що в їх хоральних співах і молінні
Лунає грім ликуючих дзвіниць.

ченицькі жертви за віру; їх НКВД розстріляло, щоб інших під загрозою такого ж розстрілу змусити до переходу на московське православ'я. Укр. греко-кат. Богословську Академію у Львові і всі духовні семинарії замкнули.

Греко-кат. Церква в Галичині й на Закарпатті опинилася зовсім без своїх канонічно наставлених єрархів. На прохання згаданих трьох священиків відступників — о. д-ра Гавриїла Костельника зі Львова, з львівської епархії, о. д-ра Мих. Мельника з Нижанкович з перемиської епархії і о. Антона Пельвецького з Копичинець зі станиславівської епархії — як ініціятивної групи для з'єднання Греко-кат. Церкви з Московською Патріяршою, прийшов о. д-ру Г. Костельнику у Львові лист П. Ходченка, уповноваженого Ради в справах Руської Православної Церкви при Раднаркомі УРСР в Києві з дати 18 червня 1945 р. В цьому листі Ходченко визнає згадану групу трьох як ініціятивну групу для об'єднання Греко-кат. Церкви в Галичині і передає їй право управління цією Церквою. Рівночасно наказує їй подати до його відома імена і прізвища тих деканів, пархів і ігуменів, що не хочуть приєднатися до Руської, цебто Московської Церкви. Мета таких списків для кожного ясна. Упрямковуючі попадуть — і вже попали — до НКВД, чи як там тепер називається цей советський орган.

Греко-кат. духовенство у Львові і в краю ще, очевидно, не хотіло і не хоче піддатися московським церковним затіям, вислало від себе окремий лист зі Львова 1 липня 1945 р. на адресу Молотова як голови Ради Совнаркому СССР. В листі, покликуючись на те, що вони лояльні супроти СССР і що сталінська конституція визнає свободу релігії, прохають в ім'я справедливости, з обличчі світлої перемоги Рад. Союзу полишити Греко-кат. Церкві укр. народові в Зах. Україні свободу в церковних справах, якою вони користувалися сотні літ та на яку мають право на основі радянських законів.

Цей лист залишився без відповіді. А тимчасом терор і насильне «навертання» органами НКВД переводилося і переводиться дальше. І дальше заповнюються тюрми і концентраційні карні табори тих, що не хотять зломити своєї совісти і перейти до Московської православної Церкви. На наказ згаданих советських поліційних органів ініціятивна група відступників від Гр.-кат. Церкви відбула 8 березня 1946 р. «Собор» у Львові, який вирішив анулювати берестейську унію з 1596 р. і з'єднатися з Московською православною Церквою та вислав відповідного листа до Сталіна.

Про цей «собор» і його рішення подало негайно світові звістку московське радіо. Ватиканське радіо спростувало твердження московського радія, наче б Греко-кат. Церква в Галичині відійшла від Римської Вселенської Церкви і формально і законно приєдналася добровільно до Московської патріяршої Церкви. Собор був безправний і неканонічний і не міг винести ніяких правосильних рішень. Зрештою, як відомо, діяв під терором і насильством. Для советської влади має він значення остільки, що формально покликуючись на нього, буде безпощадно ліквідувати Греко-кат. Церкву на своїх теренах.

Папа римський Пій XII видав 23 грудня 1945 р. широку енцикліку з протестом проти переслідування і ліквідування терором і насильством Греко-кат. Церкви з поданням її дотепершньої історії.

Ми є свідками величезного і в культурному світі незнаного масового насильства над людською совістю і релігією. Чотири мільйони греко-кат. українців в советському «раю» переживають справжнє пекло. Храми їх замикаються, а духовенство і вірних заганяється масово в тюрми і концтабори, або і відразу ліквідується фізично за те, що по-своєму хочуть хвалити Всевишнього Творця.

Конференція мистецтвознавців

З і 4 квітня ц. р. в Новому Ульмі відбулася організаційна конференція Мистецтвознавчої Групи Української Вільної Академії Наук. Ця група має на меті об'єднувати науковців, що працюють у всіх галузях мистецтва: літератури, пластики, театру, музики, співу і кіна. Мистецтвознавча Група — це вже четвертий відділ Української Вільної Академії, після груп передісторії і ранньої історії, історії й теорії літератури та мовознавства.

На конференції було виголошено 8 рефератів з різних галузей теорії та історії мистецтва, які стосувалися питань методології, естетики, термінології та окремих розгалужень мистецтва — красного письменства, малярства, архітектури, театру і кіна.

Проф. П. Курінний у рефераті «Принципи наукової періодизації історії українського мистецтва» подав блискучу синтезу найстаршої доби розвитку первісних культур і мистецтва на Україні, ілюструючи виклад спеціяльно до того виготовленими мапами і схемами, які яскраво свідчили, що вже в доісторичних часах українські землі стояли на високому культурному рівні, звичайно, значно випереджуючи культурний процес сусідніх земель, особливо московських. Референт довів, що в науковій періодизації першу добу розвитку українського мистецтва треба пересунути значно раніше перед добою староукраїнської державности X—XII ст.

Проф. Державін у рефераті «До проблематики клясицизму» торкнувся основних проблем стилю в мистецьких творах, зокрема клясицизму. Референт подав незвичайно чіткі і ясні дефініції та систематику понять.

Доповідь проф. др. Володимира Січинського «Головніші українські терміни мистецтвознавства» викликала живий обмін думок учасників конференції. Автор перейшов важливіші терміни, головно з пластичного мистецтва, вказуючи на недоладності та недостачі деяких термінів, які прийшли до нас від наших сусідів, зокрема через невдалі переклади. Члени конференції підтримали переконуючі докази доповідача про невідповідність уживання в українській мові чудернацьких слів «художество», «художник» і «художній» в той час, коли ми маємо прекрасні і цілком оригінальні «мистецтво», «мистець» і «мистецький». Рівно ж зовсім невдалий вираз — «Образотворче мистецтво» для означення трьох галузів **пластичного** мистецтва — архітектури, малярства і різьби.

Доповідь Проф. Др. Леоніда Білецького «Естетична інтерпретація драми Лесі Українки «Камінний Господар» була прикладом майстерної і глибоко продуманої естетичної аналізи в літературознавчій праці.

Архіт. О. Повстенко в доповіді «Бароко України» подав широкий образ розвитку українського бароко та безприкладні в історії численні факти свідомого нищення цих дорогоцінних пам'яток в двох останніх десятиліттях на Україні... Виклад був у супроводі великої кількости світляних образків, що значно оживили самий виклад.

Проф. Д. Горняткевич подав монографічно опрацьовану розвідку про нашого славетного баталіста М. Самокиша, зокрема підкреслюючи його педагогічну ролю, як основоположника новітнього баталістичного малярства на цілому Сході Европи.

Дир. В. Блавацький у своїй артистично виголошеній доповіді про режисера Леся Курбаса дав майстерну характеристику славного режисера і театрального педагога Л. Курбаса з колишнього театру «Березіль» у Києві та його найбільш оригінальних в історії українського театру постав. Деякі доповнення до діяльности Л. Курбаса в київському театрі «Молодий театр» (1917—1918 р.) подав також проф. Л. Білецький.

З окремих постанов конференції треба відмітити побажання про заснування термінологічної комісії.

Організаційна нарада намітила імена нових членів Мистецтвознавчої Групи УВАН.

На керівного члена Мистецтвознавчої Групи обрано проф. др. В. Січинського, заступником В. Блавацького, вченим секретарем групи проф. Д. Горняткевича.

З ПОБУТУ В ТАБОРАХ

Швайнфуртські атракції

Діставши Вашого листа в справі нарисів про життя наших таборів, я не гаючись зібрався в подорож. Якось тяжко відриватися від домівки, але як людина попрощається з своїм закутком, то нова мета настільки опановує, що забуваєш про домашні дрібниці і хочеться дістатися якнайшвидше в нові місця осідку наших людей. Адже стільки їх розкидано по Баварії! В таборах кипить життя, люди полагоджують свої щоденні потреби, але більшість перейнята різними завданнями і відривається від побутових турбот та провадить культурно-громадську працю. І серед цих людей хочеться побувати, щось від них довідатися та їм оповісти. Кожний наш табір має своє обличчя, яке надають йому провідні люди еміграції. В кожному таборі є сотні найкращої української інтелігенції, яка не покладаючи рук працює на всіх ділянках життя та задовольняє культурно-мистецькі і побутові потреби широкого загалу. Тому кожний табір становить окрему індивідуальність, зміст якої сповнює провідна група освічених людей, що має багато досягнень та може багато чим похвалитися.

Сідаю на потяг в Мюнхені, де ребра залізобетону ще й досі не обросли та ятрять ранами. На кожному кроці сліди недавньої війни, і цей полатаний потяг яскраво свідчить про недавнє пекло, де він зазнав мук. Паперові та дощані вікна не допускають світла, і коли заходите з сонцем залитої вулиці до вагону, потрапляєте в немов би напівтемну комору, яка гуде вуликом людської маси.

Сідаю поруч німецьких подорожніх, і за кілька хвилин потяг нас несе в далечінь навздогін меті. Німецька маса не справляє враження заклопотаної. Вона трохи понура, суха, маловірка, немов би заворожена недавно зірваними плакатами: «Пст! Файнд гєрт міт!» Треба особливої зручности, щоб витягти слово з мовчазних постатей, які раніше так високо підносили голови, а тепер мають нахил понуро дивитися в одну точку.

В дірки вікон віє зустрічний вітер, струм сонячного світла прорізає пітьму нашого купе, а ритмічний стукіт коліс викликає дрімоту.

На котрійсь станції будить мене гамір та голосна розмова нових подорожніх. Це сів гурт людей, говірких і рухливих, які сміливо між собою говорять нашою мовою, не зважаючи на присутніх. Розмова їх часто торкається такої матерії, що її не слід переказувати, і торкається кількох дівчат, що стоять у коридорі і раз-по-раз курять американські цигарки та кокетливо залицяються до своїх випадкових сусідів. Присутність великої кількости подорожніх та денне світло перешкоджає їм перейти від слів до діла. Вони радісні, щебетанням відрізняються від своїх понурих земляків.

До Швайнфурту потяг приходить коло 5 години пополудні. До табору треба ще йти по курній дорозі яких три чверти години. Тут 5 квітня був великий неспокій. Крім українців в таборі мешкають литовці та поляки. Серед поляків було кілька осіб покарано військовим судом за тяжкі провини на довголітню в'язницю чи страчення. Таємна організація зробила попередньої ночі напад на таборову в'язницю, де знаходилися ті засуджені, і всіх їх випустила. Розповідають, що ніби то фальшивий конвой привів арештованого до в'язниці. Коли німецька сторожа відімкнула камеру, щоб впустити до неї арештованого, конвой, що ввесь час тримав револьвери напоготові, забив сторожів і разом з усіма в'язнями зник. Коли про це рано довідалася влада, то оточили всі табори ДП, а в тім і український, та шукали втікачів і зброї. В цілому місті також провадилася контроля документів, при якій поляків затримували, а українців відпускали додому. Ця контроля тривала майже до полудня.

*

Найцікавішим місцем у швайнфуртському осередку є редакція часопису «Неділя», яка тимчасом друкується латинкою. Тут відбуваються важливі події табору, візити гостей, звідси виходять поважні проекти для життя в таборі, сюди приходить пошта і т. д.

Редакція часопису виконує також функції інформаційного відділу Управи табору. Крім того, вона влаштовує тричі на тиждень зібрання всіх мешканців табору для вислухання чергових радіо-вістей.

Головний редактор Г. К., молода, енергійна людина, є досвідченим організатором інформаційної служби взагалі. Він знає, що тижневик не може повністю задовольнити потреби таборян через спізнення відомостей. Щоб цю недостачу усунути, він за допомогою двох помічників-спікерів організував радіо-передачі. Це робиться через день, або в міру потреби. Останнє зібрання було напередодні. Але з огляду на цікавий новий матеріял воно було скликано також в день мого приїзду на 8 годину вечора. Мене також туди запросили.

Велика заля в партері таборової їдальні. Люди стоять. При вході до залі з лівого боку — трибуна, на якій стоїть столик і дві лавки. Трибуна обведена поруччям. В цілому вона робить враження драбиняка, який стоїть серед великого натовпу на ярмарку.

Ще перед початком передач заля наповнилася докраю людьми різного віку й стану. В призначену годину на трибуну підіймається редактор і два спікери — жінка й чоловік. Всі троє навперемінно виголошують політичні вістки, біжучу таборову хроніку, вістки з інших таборів, читають цікавіші статті з газет і т. п. Напр., того вечора була прочитана зі «Слова» стаття «Право громадської критики». На кінці передачі редактор виголошує політичний коментар.

Слухачі поводяться взірцево. Тиша надзвичайна. Люди лише час-від-часу аплодисментами виявляють свої переживання.

Нині політичний коментар був надзвичайно цікавий. Редактор почав з того, що після вчорашнього зібрання редакція почала діставати багато листів з різними запитами, як, напр.: «Коли буде війна?», або «Ви говорите про те, що другі кажуть чи пишуть. Але скажіть, що Ви думаєте самі?»

— «Щоби задовольнити ці запити, мусимо звернутися до авторитетних джерел», каже він.

— «Такими джерелами є політичні коментарі двох американських журналістів Пірсона й Вінчеля, котрі виступають перед мікрофоном щосуботи від власного імени. Вони нікого не заступають і ні перед ким не відповідають. Їх слухає 30 мільйонів американців, а на другий день про них говорять дальших 30 мільйонів. Вони створюють настрій цілої Америки, обговорюючи найважливіші світові події, а в тім і питання майбутньої війни.

Вони перші звернули увагу на те, що Совєти намагаються заволодіти таємницею атомової бомби.

Містер Пірсон каже, що війна вибухне в найкоротшому часі, в квітні чи травні, а містер Вінчель твердить, що вона вже почалася. Кинувши оком на Персію, Туреччину, Балкани і т. д., зразу падає в око, що там є рухи військових відділів. Один з них сказав навіть таке, що в майбутній війні союзниками Америки будуть німці й японці.

До цього треба додати заяву офіційного коментатора Білого Дому містера Ліндея. Він говорить лише те, що йому наказано. В останній своїй радіо-передачі він розповів такий анекдот:

Господар почув, що його сусід хоче продати коня. Прийшов до нього і каже: «Сусіде, чую, що ти продаєш коня. Продай його мені». — «Як даси мені 100 долярів, то дам згоду на продаж», — відповів той. Господар радо виймає 100 долярів і хоче брати коня. — «Господарю, — каже сусід, — що робиш?» «Беру коня, якого купив». «Як то? Кінь є мій. Я тобі сказав, що за 100 долярів дам з г о д у на продаж. Коли хочеш мати коня, то маєш дати 250 долярів». Господар виклав 250 долярів і знову бере коня за гриву. Сусід не дозволяє. Каже, що не продавав якраз цього коня, продавав взагалі коня. Так, зрештою, сусід вигнав ціну на 2000 долярів. Коли ж господар виводив коня з брами, сусід вийняв револьвер і зестрілив коня. — «Що ти зробив, сусіде?» — «Я не казав тобі, приятелю, що продаю цього коня живого. Ти купив лише коня. Отже, маєш коня мертвого».

Відношення між Совєтами і Америкою нагадують переказаний анекдот. В Ялті Совєти одержали певну плату, але нічого самі не дали. В Потсдамі виторгували вони нові уступки і т. д. Америка все дає, але нічого не дістає. Цьому мусить наступити кінець.

Американці довгий час почували себе безпечними — їх відгороджували два океани. В крайньому разі вони надіялися на те, що коли б Совєти на них напали, то атомова бомба змусить їх до негайної капітуляції. Коли ж появилися звістки про те, що Совєти можуть мати таємницю атомової бомби, спокій зник. Крім цього коментатори звернули увагу на те, що літаками через Аляску, куди в часі війни перевозили совєтські пілоти аеропляни (отже, знають дорогу), Совєти можуть за пару годин знищити ввесь транспорт Америки. Після цього американці стратили певність безпеки. Тепер вони уважно слухають реляцій Пірсона-Вінчеля і, повернувшись додому, лягають у ліжко, але не можуть заснути».

*

По скінченню радіо-передачі на трибуну виступив голова комісаричної Управи табору і подав офіційний звіт про те, що до нього приїзнив американський офіцер з вимогою подати список осіб, які мають їхати «на родіну». З розмови виявилося, що йдеться про осіб, які добровільно хотять повернутись. Тому, що в Швайнфурті мешкають тільки бездержавні українці, які не мають куди виїхати, він видав офіцерові лист, в якому зазначено, що в таборі мешкає стільки то бездержавних українців, які нікуди покищо не виїдуть. Цей лист американець потвердив.

*

Зібрання тривало біля години. Поки публика розходилася, господарі завели мене до кооперативної крамниці, у якій можна було купити деякі необхідні речі, як гребінці, кошики, щітки і т. п. Можна купити також шклянку пива.

Життя в Швайнфурті є різноманітне. Там є свій театр, гімназія, шоферські курси. Культурна праця ведеться пляново і пильно.

Швайнфурт славиться ще тим, що там можна купувати цибулю. Коли я йшов з двірця до табору, то один таборовик, дізнавшись, що я приїзжий, зразу інформувався, по чому дають у нас за кіло цибулі. Я не розумів, до чого цей запит стосується. Але в редакції «Неділі» мені вияснили, що тамошні люди спеціялізувалися на торгівлі цибулею і на ній добре заробляють.

6 квітня 1946. Швайнфурт.

ІВАН МАНИЛО

ПШЕНИЦЯ ТА ЛОПУХ
(Байка)

Посеред ниви зріс лопух,
Під сонцем владно красувався,
Любив кричати на весь дух:
«Я тут з усіх найкращий вдався!
Погляньте: лист широкий мій
Цілує вітер — дніпровій
І корінь мій в землі глибоко
Завжди спива цілющі соки.
А ти, пшениченько дурна,
У пір'я вбралася зелене...
Вклонись мені! Адже весна
Цвіте-будь лиш для мене...»
Повз ниву їхав селянин,
Пшениці лагідно спитався:
«О, чий це тут горлатий син
Так сміло розкричався?»
Пшениця в відповідь: «Лопух...
Мені — не ворог і не друг!..»

О. ДОСВІТНІЙ

ЗАВТРА

Я не питаю вас про «вчора» —
«Сьогодні» душу зайняло,
І ні війна, ні рання змора —
Ніщо мети не осягло.

«Сьогодні» «завтра» в муках родить,
Воно вже нині в світ іде
В кривавій боротьбі народів,
Велике, пружне, молоде.

Я вірю в силу мого краю,
В його здорову, чисту кров,
І ні до пекла, ні до раю —
До бою кличе його зов.

Бо «завтра» родиться у муках,
І в муках нині в світ іде,
У серця міліонних стуках,
Велике, пружне, молоде.

Здорова ініціятива

Розгул совєтської і гітлерівської тоталістичних систем на українських землях в останніх роках, опертих на терорі до людей іншої думки, спричинив цілковитий занепад нашого політичного життя. Зокрема демократичний рух зазнав тяжких ударів від обох цих антидемократичних систем.

Відсутність демократичних умов з вільною виміною думок, взаємоконтролею, здоровою критикою і відповідальністю перед загалом створила ґрунт для всякої анонімної «політики».

Розпорошені і переслідувані тотальними системами українські демократичні сили тільки тепер на еміграції дістали можливість виявитися. Перемога західньої демократії скріпила їхні сили. Тепер уже цілком ясно, що тільки повний тріюмф демократії може забезпечити всім народам волю.

Як і можна було сподіватися, українські демократичні сили досягнули повного порозуміння в потребі утворення єдиного репрезентативного українського проводу і виступають єдиним демократичним бльоком для оздоровлення нашого політичного життя.

В м. Фільстібурзі утворився ініціятивний гурт українського демократичного бльоку, до якого увійшли представники наших демократичних партій та безпартійних демократів. Ініціятивний гурт запросив 9 квітня представників місцевого громадянства на інформаційну нараду та після відповідних доповідей познайомив учасників з плятформою демократичного бльоку. В живій дискусії були й «критичні» завваги людей, які ще не позбулися страху перед партіями і які ще не цілком освоїлись з поняттям демократії. Але ці завваги зводились до несуттєвих справ. Велика більшість присутніх з увагою прослухала доповіді та дискусію і треба думати, що всі, кому близька справа демократії, включаться в конструктивну працю демократичного бльоку.

Курси українознавства в Ашафенбурзі

У четвер 4 квітня відбувся перший випуск слухачів піврічних курсів українознавства в Ашафенбурзі. Випуск відбувся в присутності представників УНРРА, уповноваженого Сенату УТГІ, голови української групи, команданта табору Лягарде, лекторської Ради Курсів, представників шкіл, організацій, слухачів курсів та гостей. Збори відкрив директор курсів п. Арк. Животко промовою, в якій подав історію та завдання курсів і звіт з перебігу їх праці.

Курси почали функціонувати 1-го жовтня 1945 р., коли їх затвердив уповноважений ам. влади. Від грудня курси мали шефство економічного факультету Українського Техн.-Господ. Інституту. Своїм завданням курси поставили дати слухачам комплекс відомостей і знань про Україну, як землю в її етнографічних межах, і Україну як національне тіло в його істор. і культурному розвитку.

Програма складалася з 13 дисциплін українознавчого характеру, а саме:

Українська мова, українська література, історія України, українська археологія, істор. україн. суспільно-політ. руху, істор. україн. журналістики, українське музейництво і архівництво, філософія, українська філософія, істор. україн. мистецтва, українська геральдика, історія українського війська, краєзнавство, господарство України і окремий курс з бібліології та бібліотекознавства.

Всього відбулося 150 викладів і 13 практичних вправ (312 год.).

Записалося на курси 52 особи, з них 18 на повний курс і 34 на окремі дисципліни.

На закінчення звіту директор курсів згадав про умови, в яких доводилося працювати курсам. Було чимало перешкод. Не завжди умови праці були сприятливі. Проте, все це перебороли силами лекторського складу та слухачів.

Уповноважений Укр. Техн.-Госп. Інституту привітав слухачів та видав свідоцтва тим, що прослухали повний курс і відбули контрольні розмови.

Представники слухачів, підкресливши вагу прослуханого курсу, висловили подяку професурі курсів, представникові УНРРА, Сенатові УТГІ, голові української групи та подали директорові курсів і професурі художньо виконані адреси.

На закінчення акту промовив українською й англійською мовами голова групи праці др. В. Орелецький, якому відповів представник УНРРА дир. Де-Ган, який підкреслив повне зрозуміння культурно-освітньої праці.

ШЕВЧЕНКІВСЬКИЙ ВЕЧІР ЧУЖИМИ МОВАМИ

Цікавий і цінний вечір влаштувала українська громада м. Байройту в четвер 4 квітня ц. р. — Шевченківський вечір чужими мовами для чужинців. З доповіддю про нашого Кобзаря виступив директор гімназії п. Кисілевський. Короткий реферат про Тараса Шевченка англійською мовою виголосила п. Мірчук. З надзвичайним захопленням прослухали присутні поезії Шевченка англійською, французькою, німецькою, польською та литовською мовами.

Г. Д—ко.

ЩО? ДЕ? КОЛИ?

* Англійська продукція сталі досягла в березні ц. р. найбільшої висоти в порівнянні до мирних часів.

* Архиєпископ Дамаскінос погодився далі бути регентом до часу народного голосування в справі монархії.

* Аліянтська комісія для спостереження грецьких виборів ствердила, що вибори були вільні та їхній вислід відбиває справжній настрій грецького народу.

* В перші роковини зайняття Відня советськими військами багато площ та вулиць у цьому місті названо іменем Сталіна та советських генералів.

* Англія вислала дотепер 8 мільйонів фунтів стерлінгів до Австрії, як допомогову позичку.

* Британські війська мають у найближчому часі залишити Індонезію.

* Мадярщина і Росія заснували мішане советсько-мадярське товариство для видобутку мадярської нафти та спільне алюмінійове товариство.

* Еспанський уряд Франка заарештував деяку кількість еспанських офіцерів за їхню симпатію до республіканського уряду.

* В Лондоні має бути поставлений пам'ятник Рузвелтові, як вияв пошани до покійного президента США.

* Президент верховної ради СССР нагородив генерала Мек Нерні за визначні заслуги в боротьбі проти націонал-соціялістичної Німеччини орденом Суворова.

* Речник американського міністерства закорд. справ спростував звідомлення одного московського часопису, що США купують в Ісляндії великі простори землі, щоб розбудувати військові опірні пункти.

* Папа Пій XII прийняв 60 членів Американського Червоного Хреста, які працювали в Італії підчас війни та тепер від'їздять до США.

* В Мілянї та інших округах північної Італії підчас виборів до громадських рад найбільше голосів здобули соціялісти.

* 27 квітня почнеться переселення 120.000 судетських німців-антифашистів до Баварії.

* УНРРА почала пересилку харчів повітряним шляхом до тих округ Китаю, що голодують.

* В США страйкує 400.000 робітників копалень вугілля.

* США призначили Георга Месершміта американським послом до Аргентини.

* Делеґація британських профспілок залізничників прибула до Ленінграду, щоб вивчити відносини на советських залізницях.

* Советський уряд повідомив про свою згоду на відкладення терміну виплати румунських репарацій від 6 до 12 років.

* Аліянтська контрольна Рада для Німеччини повідомила, що німецьке населення під карою смерти не має права носити військових одностроїв.

КАНАДА ЗМОЖЕ ПРИЙНЯТИ ВТІКАЧІВ

Часопис «Українська громадська пора» ч. 10 в минулому місяці сповіщав, що Дж. Гарнінер — міністер рільництва канадійської провінції Саскачеван, в якій перебуває багато українців, в своїй промові в Торговельній Раді заявив, що наближається час, коли Канада матиме останню нагоду збільшити своє населення мирним способом, бо в світі є мільйони людей, яких би радо мали за своїх с...ів. Канада потребує мати свого населення ...е, щоб споживати принаймні 60 відс. свого врожаю пшениці й не залежати від чужоземних ринків. Приміщення скиталців — це одинокий спосіб, щоб досягнути цього й мати силу оборонятися від тих, хто хотів би забрати їхню країну».

ДЛЯ УКРАЇНСЬКОГО АНСАМБЛЮ ПІСНІ ТА ТАНЦЮ

потрібні українські костюми або частини з костюмів, а саме:

вишивані сорочки для чоловіків	— 5 шт.
шаровари різних кольорів	— 5 шт.
поясів	— 5 шт.
жіночі вишивані сорочки	— 4 шт.
плахти	— 4 шт.
запасок	— 4 шт.

Різні оздоби, стрічки, або матеріяли для виготовлення цих костюмів.

Ціни по згоді.

З пропозиціями просимо зголошуватися на адресу:

„Universal" Kommissionsgeschäft
Paul Gorski
Regensburg, Neupfarrplatz 2

Допомога УНРРА

Атлантик Сіті. УНРРА в час від 1 березня до 30 червня цього року має розподілити 9 мільйонів тонн різних товарів поміж 16 країнами. Якщо перевести вартість цих товарів на доляри, то кожна з поданих нижче країн одержить товарів на таку суму долярів: Китай — 375.000.000, Польща — 375.000.000, Югославія — 369.000.000, Італія — 359.000.000, Греція — 306.000.000, Чехословаччина — 241.000.000, Україна — 189.000.000, Білорусь — 61.000.000, Австрія — 68.000.000, Альбанія — 25.000.000, Мадярщина — 3.300.000, Філіпіни — 3.000.000, Додеканез — 3.000.000, Фінляндія — 2.500.000, Сан Маріно — 30.000, Абісинія — 10.000.

Як заявив американський представник в УНРРА, ця організація припинить свою діяльність в Европі в кінці 1946 року, а на Далекому Сході — в березні 1947 року. Країни, що користали з допомоги УНРРА, після цих дат зможуть діставати допомогу з Світового Банку та міжнародного валютового фонду.

У домівці студентів

У мюнхенській домівці українських студентів і колишніх політичних в'язнів за останній час культурне життя набрало організованих форм. Працює бібліотека і читальня. Часто відбуваються реферати, виклади, дискусійні вечори та імпрези.

Реферат на тему «Революція в Америці» прочитав ред. Василь Пасічняк. Три реферати: «Думки про виховання людини», «Українське студентство 30-х років» і «У кігтях брунатних демонів» виголосив др. Петро Мирчук. На тему «Українське національне відродження в XIX—XX століттях» та на тему «Демократизм у давнині і в сучасності» доповідав проф. П. Феденко. Виклад на тему: «Комплекс меншевартости» («Індивідуальна психологія і виховання») мав Зиновій Штикалко. Цікаві доповіді мали також В. Маркусь на тему «Карпатська Україна в історичній перспективі» та М. Харкевич про Дарданели.

Відбувся також дискусійний вечір про виховання людини. Головними дискутантами на ньому виступили З. Штокалко, др. П. Мирчук, проф. Кульчицький, В. Іващук.

Жваво пройшли авторські вечори письменника Федора Одногора, який читав уривок «Серед боліт» та поета Юрія Буряківця з вступним словом про поетичну творчість Буряківця — проф. Г. Лінчевського і деклямацією віршів Буряківця Катериною Кохно і Надією Хмарою.

Незабаром має відбутися літературний вечір поета Тодося Осьмачки.

При домівці незабаром почне виходити тижневик «Студентські вісті». Шкода, що цікавий журнал «Студент» перестав виходити.

ВЕЧІР УКРАЇНСЬКИХ ПІСЕНЬ

Оперовий співак Борис Самойлович 13 квітня ц. р. мав концерт у Регенсбурзі (Нойгабсваль), на якому виконував пісні та арії. Концерт почав арією султана з «Запорожця за Дунаєм», проспівав кілька дум, а потім виконав народні пісні та оригінальні твори композ. Косенка, Степового, Лисенка та інших. Концерт пройшов успішно, акомпаніятор дуже добре виконав кілька сольових чисел.

ВШАНОВУЮТЬ ПАМ'ЯТЬ КОБЗАРЯ

Нойдорф — невеличкий табір коло Регенсбургу, куди доля закинула більше сотні українців. Ця невеличка родина, перебуваючи на чужині, не забуває своїх національних свят та визначних днів.

7 квітня мешканці табору влаштували літературний вечір, присвячений пам'яті нашого Кобзаря. Вечір почався виступом таборового хору, що проспівав дві пісні: «Заповіт» і «Думи мої...» Після пісень був прочитаний реферат про життя і творчість поета. В другій половині вечора виступили з деклямаціями діти мешканців табору. Особливо зворушливо звучали з уст дітей слова поета про рідний край, за яким тужить серце кожного вигнанця.

УКРАЇНСЬКИЙ ЧАСОПИС В ГАЙДЕНАВ

Бездержавні українці в Гайденав (англ. зона) в березні ц. р. почали видавати часопис «Луна», що виходить двічі на тиждень і досі вийшло 8 чис. Останнє, що потрапило до редакції «Слова», з датою 7. 4. «Луна» цікаво редагований часопис і випускається друком. Тішить нас, що пресові органи зростають та якісно кращають.

ВИСТУП РЕКТОРА УНУ

В руханковій залі української оселі в Регенсбурзі 12. квітня ректор Українського Народнього Університету в Мюнхені проф. Вовчук виступив з промовою, в якій порушив актуальні питання сьогоднішнього дня.

В ТЕАТРАЛЬНОМУ КОЛЕКТИВІ В. БЛАВАЦЬКОГО

Ансамбль акторів під мистецьким проводом Вол. Блавацького нещодавно повернувся з гастрольної подорожі до свого місця осідку — Авгсбургу. Підчас подорожі ансамбль відвідав українські табори в Фюссені, Новому і Старому Ульмі, де поставив «Чорноморці», «Степовий гість», «Еспанська муха», «Земля», «Одержима» і «На полі крови».

Цими днями ансамбль показав авгсбурзьким землякам свою останню прем'єру-оперету «Жайворонок» Легара. В головних ролях виступили артисти Дичківка (Маргіт), Карп'якова (Вільма), Карп'як (Шандор), Блавацький (дідусь), Шашарівський (Арпад), Теплий (Лайош). Диригент Барнич. Оформлення Радиша.

Тепер готується в поставі В. Блавацького п'єса «В пущі».

В найближчому часі трупа має виїхати в довшу гастрольну подорож до Надрайнщини.

Куток спорту

Весняний спортовий сезон почався

В неділю 31 березня спортовці м. Карльсфельду відкрили весняний спортовий сезон. На площі зібралися члени спортового товариства «Лев», представники таборових установ, гості з Фюссену і Мюнхену та багато мешканців табору — прихильників спорту.

Спортовий сезон відкрито бігом навпростець: для молодших на віддаль 1.500 м, для старших — на 2.500 метрів. Відбулося перше відбиванкове (волейбольне) змагання жінок товариства «Лев» та УССК (Мюнхен), в якому програла жіноча команда м. Карльсфельду. В белейбольних змаганнях перемогли карльсфельдці. В футбольних змаганнях «Лев» — «Калина» перемогли спортовці «Льва» з рахунком 4:2.

Неділя 31 березня — це тільки добрий початок весняного спортового сезону. Завзяті спортовці Карльсфельду мають на увазі не один раз позмагатися силами з численними спортовими товариствами навколишніх міст на своєму та на чужих спортових площах.

СПОРТОВЦІ РЕГЕНСБУРГУ

Ще на початку березня в оселі Регенсбургу відбулися установчі збори місцевих спортовців. На зборах спортовики об'єдналися в товариство «Січ» із такими ділянками: кошівка, відбиванка (волейбол), футбол, «Пінгпонг», шахмати, ігри та забави.

14 квітня ц. р. товариство відкрило весняний спортовий сезон бігом навпростець.

До цього часу гуртки волейболу, кошиківки, «Пінг-понг»-у та шахмат виявили свою діяльність кількома змаганнями з дружинами інших національностей. У волейбольних та шахматних змаганнях спортовці Регенсбургу вийшли переможцями. Волейбольний гурток зустрівся 24. III. 46 р. з дружиною м. Ноймаркту і вийшов із змагань з таким рахунком: 15:3; 12:15 і 15:10 для «Січі».

Місько.

ШАХОВІ ЗМАГАННЯ

РУФК організовує шахові змагання в американській окупаційній зоні. Змагання відбудуться в дні 28. 4. — 1. 5. ц. р. в таборі Бад-Верісгофен, Парк-готель.

Участь у цих змаганнях можуть взяти всі спортові осередки американської зони, які мають у себе шахові дружини та які до 20 квітня ц. р. зголосяться в РУФК (адреса: Мюнхен, Дахауерштр. 9). Від кожної шахової дружини допускається по шість змагунів.

До змагання вже зголосилися шахові дружини з Корнбергу, Швайнфурту, Ашафенбургу, Байройту, Карльсфельду, Авгсбургу, Штрабінгу та Бад-Верісгофену.

†

Обласне Представництво Української Еміграції на Дол. Баварію та Гор. Пфальц у Регенсбурзі повідомляє українське громадянство, що дня 26. 4. 1946 р. в год. 13-тій відбудеться в місцевості Меттен біля Деґендорфу панахида на могилі

Бл. П.
ГЕТЬМАНА ПАВЛА СКОРОПАДСЬКОГО

який помер 26. 4. 1945 р.

Звертаємось до всього українського громадянства з проханням узяти участь у панахиді.

Від'їзд з Регенсбургу до Меттен потягом в год. 9.20 пер. пол. Пересадка в Плятлінгу і Деґендорфі.

Управа Обласного Представництва Української Еміграції в Регенсбурзі

ПОРЯДОК БОГОСЛУЖЕНЬ

греко-кат. Душпастирства, Регенсбург II. (оселя).

Велика П'ятниця: Царські часи в год. 9.30. Вечірня і винесення Плащаниці в год. 10.45.

Субота: Читані св. Літургії в годині 6.45, 7.30, 8. Св. Літургія Василія Великого 8.30, Воскресна Утреня в год. 18. Після Воскресної Утрені свячення пасок в церкві.

Великдень: Соборна св. Літургія в год. 10. Читана св. Літургія в год. 12. Велика Вечірня в год. 16.

Світлий Понеділок: Читані св. Літургії в годині 10 і 12 і Соборна св. Літургія в годині 10.30. Вечірня в годині 16.

Світлий Вівторок: Читані св. Літургії в год. 7.30, 8.30. Соборна св. Літургія в год. 10. Вечірня в годині 16.

Слухання св. Сповіди в Страстному Тижні від години 6.30 до 11. крім Великої П'ятниці.

ПОРЯДОК БОГОСЛУЖЕНЬ

в Гр.-кат. Церкві в Регенсбурзі—місті в часі Страстного тижня і Великодних Свят.

19. 4. (п'ятниця) 8. год. ранку Царські Часи.

9. год. ранку Велика Вечірня з проповіддю.

10. год. ранку заложення Плащаниці.

20. 4. (субота) 7.30 год. ранку Служба Божа Св. Василія Великого з Вечірнею.

21. 4. (неділя) Воскресіння Г. Н. І. Христа. 9.30 год. ранку Воскресна Утреня і обхід з Плащаницею.

10.30 год. ранку Торжественна Служба Божа.

5. год. попол. Велика Вечірня з проповіддю.

22. 4. Світлий понеділок 9. год. ранку Утреня.

10. год. ранку Служба Божа.

4. год. попол. Вечірня.

23. 4. Світлий вівторок 9 год. ранку Служба Божа.

10. год. ранку Служба Божа.

4. год. попол. Вечірня.

Гр.-кат. Парохіяльний Уряд в Регенсбурзі.

ПОРЯДОК БОГОСЛУЖЕНЬ

Української Автокефальної Православної Церкви в Регенсбурзі.

19 квітня. Страсна п'ятниця. 11. 30 год. ранку Велика Вечірня і винос Плащаниці.

6 год. вечора Свята відправа Рання.

20 квітня. Страсна субота. 9.30 год. ранку. Божественна Літургія Василія Великого з Вечірнею. Від 8 год. вечора читання Апостольських Діяній перед Плащаницею.

21 квітня. Воскресення Христове. Великдень. Пасхальна Заутреня і Божественна Літургія. (Про час Богослужіння буде оголошено на таблиці оселі).

6 год. вечора Велика Вечірня.

22 квітня. Світлий понеділок. 10 год. ранку Божественна Літургія.

23 квітня. Світлий вівторок. 10 год. ранку Божественна Літургія.

Про місце Богослужень буде повідомлено на таблиці оголошень оселі.

ЧЕРГОВЕ ЧИСЛО «СЛОВА» ВИЙДЕ В СУБОТУ 27 КВІТНЯ.

Permitted by authority of Military Government, November 1945

Редагує Колеґія. — Видає Спілка «Українське Мистецтво», кооператива з обм. порукою в Регенсбурзі. — Адреса Редакції і Адміністрації: Regensburg, Ganghofersiedlung, Block X, Wohnung 217.

Satz und Druck: Mittelbayerische Zeitung, Regensburg, Kumpfmühler Straße 11

РОЗШУКИ:

Гладкова Петра, Віктора та Миколу — сестра Гладкова Клавдія. Регенсбург, Гангоферзідлюнг, бльок 10/217, адм. «Слово».

Дочку і зятя Недзельницьких Катерину і Володимира — Еременко Ірина Петрівна, Мюнхен, СС-казерне, бл. Б. III/23. (1—4)

Лазаревича Тараса — мама Лазаревич Степанія. Регенсбург, Ріхард-Вагнерштр. 8. (1—2)

Сина Володимира нар. 1926 р. в селі Настасів, Тернопільського повіту — Колодій Михайло, Укр. табір, Інгольштадт. (1—1)

Племінника — Мотря Пискарьова, Регенсбург, адм. «Слово». (1—1)

Брата Константина Радченка (останній час перебував в концлягеру Саксенгаузен коло Оранєнбургу) — Ганна Радченко, Регенсбург, ам Ельбергштр. 11/І. (1—1)

Безмолитвенна — Гришина — мати Безмолитвенна Клавдія, Регенсбург, Ельбергштр. 11/І. (1—1)

Рідних і знайомих — Іван Наконечний, Любешка — Лаабер, б. Регенсбург, (Гартемюле). (1—1)

Ільяшенка Івана Степановича, 75 р., мешкав у Каліші — онук Шкура Михайло, адм. «Слово». (1—1)

Антона Фолиса — батько Володимир Фолис, Ландсгут, Нідермаєрштр. 8. (1—1)

Степана Василя — брат Теодор Хай, Мюнхен-Карльсфельд, табір УНРРА 10/20. (1—1)

Рідних та знайомих — Олена Метельова, укр. табір, Швайфурт. (1—1)

Хто знає про долю мого сина Тольчинського Евгена, 17 років, прошу сповістити: Тольчинська Віра, Фюссен, табір УНРРА 6/75. (1-1)

Соколенка Степана, рідних та знайомих — Соколенко Петро, адм. часопису «Слово». (1—2)

Інж. Волошина Ярослава. Всіх знайомих, що знають про його долю, прошу слати відомости на адресу: М. Черник, б/Пелль, п. Мірскофен № 20, б/Ландсгут. (1—1)

Брата Петра й Романа Шкільника — сестра Розагія Фелькім, Регенсбург, укр. Оселя. (1—1)

Корчинську Марію з Романівки, п. Теребовля — Дмитро Барабаш, укр. табір УНРРА, Мюнхен—Аллах 3/28. (1—1)

Семена Довганя — мати Ольга Довгань, Бамберг, Вайсенбургерштр., лагер 6, УНРРА. (1—1)

Рідних та знайомих — Петро Мигалюк, Карльсфельд. (1—1)

Дмитришина Івана, нар. 1915 р. в Станіславові — Дмитришина Марія, Ашаффенбург, табір «Лагарде». (1—1)

Палуту Евгена, нар. 1925 р. в Дрогобичі — Палута Віра, Ашаффенбург, табір «Лагарде». (1—1)

Трутенка Валентина та Миколу — Саша, Мюнхен, Фрайман, СС-казерне, бл. Ц. 60/І. (1—1)

Жінку Васильцю Марію та брата Васильцю Петра — Васильцю Михайло, Новий Ульм, Райнгарт-казерне, бл. Б, м. 69/III. шт. (1—2)

Жінку Осипу Козубаль та брата Миколу — Теодор Козубаль, Авгсбург, Зоммеказерне, бл. 3, м. 94. (1—1)

Сина Ярослава Сточанського, остан. був в Штаде б. Гамбурга — Сточанський Іван, Мюнхен-Карльсфельд 6, кімн. 28. (1—1)

Своїх братів з Бремена — Ганна Чагovець, адм. «Слово». (1—1)

Доньку Ангелину Івах. Хто знає, прошу ласкаво повідомити матір — Івах А., Мюнхен, Валлейштрассе 38/III. (1—1)

Біляєву Евдокію з 5 дітьми — Біляєв Федір, Мюнхен, Функерказерне 7. (1—1)

Зіменка Івана, Щербину Степана, Гакова Семена, Кононенка Олексу — Л. Зайців, Розенгайм, Іннштр. 43, табір А. (1—1)

Філя Михайла, Івана — Філь Іван, Інгольштадт, укр. табір. (1—2)

Земського Дмитра з родиною та Гончара Івана з донькою Нагога Олександра — Вовків Петро, Л., укр. табір, Інгольштадт. (1—1)

Мужа Цісина Богдана, народж. 4/III. 1908 — Цісик Ярослава, Новий Ульм, Рейнгардтказерне, табір УНРРА, бл. «С», кімн. 8. (1—2)

Хто знав би про долю Омеляна Стушка, востаннє Чехія, родом Гвіздець, Коломия, просим ласкаво повідомити батьків: Іван Стушко, Мюнхен, Фрайман СС-казерне, Б 3/16. (1—1)

Дочку Чувакову Олександру — батько Чуваков Андрій, Пассав, Розенау, УНРРА, лагер. (1—1)

Сина Івана, Ганновер, лагер Цебеляй — Лучанін Никифор, укр. табір, Швайнфурт. (1—1)

Знайомих з села Кобильниця Волоська — Іваник Федір, Шварценфельд, Шльосс, лагер УНРРА, кім. № 8. (1—3)

Онуфрея Івана Цибика, останньо в Бранденбурзі, пошукує дружина Катерина Цибик, Мюнхен, Карльсфельд, укр. табір 16, кімн. 10. (1—1)

Хто знає, де перебуває Степан Камінський, зволить ласкаво подати вістку на адресу адм. «Слово».(1-2)

Рідних та знайомих — Пітух Михайло, Гангоферзідлюнг, 10 бл., 215 кімн., Регенсбург. (1—1)

Фельдорф Миколу — Фельдорф Лідія, Ляндсгут, Подевільштр. 10, Нідербаєрн. (1—3)

Чоловіка Володимира та сина Богдана Кучабського — дружина й мати Ольга Кучабська, Новий Ульм, табір УНРРА. (1—1)

Лапонова Микиту — сестра, Мюнхен, Фрайман, СС-казерне, бл. 3/23. (1—2)

Брата Яворського Мирослава (останньо був в Любек) та сестру Михайлину Садівську (була в Людвігсгафен) — Володимир Вацикевич, Шраммельгоф, пошта Даерлінг бай Регенсбург.

Ольгу Климюк з Підгайць, біля Дубна — швагер Мялковський Григорій, Ноймаркт, УНРРА, Теам 56. (1—2)

Синів: Годованця Микиту, нар. 1929 та Левка, нар. 1931 — батько Годованець Данило. Прошу, хто знає про них, повідомити: Інгольштадт, укр. табір «Б». (1—1)

Дружину Цветкову Параску — Цветков Афанасій, Мюнхен 68/Карльсфельд, таб., бар. 1, кім. 11. (1-1)

Казанівського Антона — дружина Казанівська Марія, Регенсбург, Гангоферзідлюнг, бл. 2/37. (1—1)

Рідних і знайомих — Зозуля Василь, табір Шварценфельд, Шльос № 17, Кр. Швандорф. (1—1)

Сина Науменко Миколу, нар. 1925 р. — батьки Науменко Зінько, Есенбах, Тремерсдорф. (1—3)

Брата Дмитра Гарбара з дружиною і дітьми — Антоніна Гарбар, Пассав, Укр. Черв. Хрест. (1—1)

Хто знає що про долю Анатоля Дуцька, останньо знаходився в Ноенгамен 1, Фрайлігрват 25 (коло Берліна) — шукує сестра Ірена Дуцько, зголошення до адм. «Слово». (1—1)

Двох дочок: Кульбака Віра, нарродж. 1922, Ганна 1924 — Кульбака Ігор, Розенгайм, таб. «А», Іннштр. (1—1)

Рідних та знайомих — Гречаний Микола, Регенсбург, Гангоферзідлюнг, Бл. 4/101. (1—1)

Сестру Іванову Ніну, нар. 1930 р. — батьки, Іванів Григорій, Пассав, Фраунг, Гетаіnde Фюрстенек. Лоіцендорф. (1—1)

Сина Гибу Костю. Хто щось знає про нього, прошу сповістити: Гиба Петро, Авгсбург, Ільменштр. 30. (бai Веіс Анна). (1—1)

Знайомих з села Коропець, п. Золочів — Володимир Гуменюк, Унтер Донавренди 2, Пассав. (1—1)

Горового Сашка 1928 р. — Валюх Олексій, Інгольштадт. (1—1)

Батька Блашків Микола — син Олександр, адм. «Слово». (1—4)

Анну Добрянську із Старого Самбора — мати Евфрозина Добрянська, табір Вольксрінг б/Регенсбурга. (1—1)

Жінку Ольгу Козак з дому Дубик з одною дитиною зі Стрия, останньо перебували на Судетах, Комотав — Богдан Козак, Мюнхен—Карльсфельд, укр. табір УНРРА. (1—1)

Сергія і Ларису Безрідних, останньо Югославія — син Сергій Безрідний, польніше табір УНРРА, Теам 90, Мурнав, Радіо-Центер. (1—1)

Братів і знайомих — Гримак Осип Роттенбах через Шотав. (1—3)

Хто знає про долю Малахова Віктора (останнє місце перебування Східня Прусія) ласкаво, прошу сповістити на адресу: Мюнхен, Дахауер штр. № 9. Укр. Черв. Хрест, Ольга Лещенко. (1—3)

Знайомих — Федусь Іван, Шварценфельд, Шльос, табір, кімн. 17. (1—1)

Брата Сеня Літинського, Семена Станчака, Петра Баратяка, Петра Звозяка, Костю Андрухова — Літинський Іван, Фромберг, б/Швандорфа, Зідлюнг 20. (1—2)

Романенко Марко — Бойко Федота, Фюссен, табір УНРРА 3/55. (1-2)

Моргуна Константина — мати Моргун Варвара, Фюссен, табір УНРРА 6/68 а. (1—4)

Знайомих з Болехововщини — Розалія Кіт, Швайнфурт, Гіндебургказерне. (1—1)

Знайомих з Болехова і з Тисова — Хромишин Іван, Швайнфурт, Гіндебургказерне, бл. 5, кім. 109. (1—1)

Панкевича Любомира-Юрія, Петра і Евгена — Панкевичі, Мюнхен, Дахауерштр. 9/II. (1—1)

Горбаня Миколу — Горбань Андрій, Мюнхен, Гільдебольдштр. 29/І. (1—4)

Сина Іваніщенка Василя Михайловича, нар. 1925, був у Лепеп Кіменав — батьки: Михайло і Ганна, брати: Петро, Микола та сестра Марія, Манпгайм, Кайзер, Вільгельмказерне УНРРА. (1—3)

Синів: Зиновія і Тадея Писарева — мати Юлія Писарева, Пассав, табір УНРРА. (1—3)

Рідних та знайомих — Леник Михайло, Ноймаркт, Опр. Дурхгангслагер У Ү. (1—2)

Степанію Рогатинську — Ярослав Рогатинський, адм. «Слово». (1-3)

Ярослава і Любомира Лесанюківні та Іванну Чаплинську — Дмитро Присяжник, Регенсбург, Зідлюнг, бл. 6/149. (1—2)

Пошукую свого сина Богдана Подоляка нар. 1. 1. 1926. Хто знав би що про його долю, прошу дати знати на адресу Степан Подоляк, Байройт, Прінц Леопольд Казерне XIV/40. укр. табір. (1—2)

Козака Романа, Свириду Степана, Любомира і Евгена. Хто знав би про їх долю зволить, ласкаво, повідомити на адресу: Момотюк Іванна, Регенсбург, адм. «Слово». (1—2)

Батька Рудова Михайла та брата Івана — Рудов Борис, Регенсбург, Keнiг-Візер Вег 8. (1—2)

Лубошко Марію з Вінернойштадта — Лубошко Леонід, Гавтінг, бай Мюнхен, Лазарет 2002. (1—2)

О. Петришина Петра, рідню Пасічників, кревних і знайомих, просить подати вістку: Галина Білас, Еллванген, Йогст, Гоетгештр. 13. (1—1)

Карпенко Миколу з Брікса — батько Карпенко Михайло, Гавтінг бай Мюнхен, Лазарет 2002. (1—2)

Проф. Кондришина Евгена, останньо перебував Кремс, Австрія — батько Кондришин Семен і сестра Марія, Мюнхен, Фрайман, Функ Казерне 17/115. (1—1)

Братів — Олесь Березецький, Укр. Комітет, Фільсбібург. (1—2)

Сина Івана Кіріченка, нар. 1916 р. та його дружину Марію Чемерис, нар. 1922 р., останньо в Дортмунді — батько Мефодій Кіріченко, Бамберг, укр. табір № 6, Вайсенбургерштр. 15. (1—1)

Мужа Ігоря Лимаря та дітей Евгена, Олександра і Бориса — Лимарова Неоніля, Бамберг, Баварія, укр. табір УНРРА № 4, Уляненштр. 2. (1—1)

Рідних та знайомих: Кравченкових Павла, Івана, Григорія, Василя та Володко Івана. Хто що знає про їх долю, прошу повідомити на адресу: Кравченко Михайло, Камп 25, Корюген, пост Гаікендорф бай Кіль. (1—1)

Дочок: Вовк Ліду, нар. 1922, та Марусю, нар. 1926 р. — батько, Гемайншафслагер, Корюген, пост Гаікендорф біля Кіль. (1—1)

Рідних і знайомих — Мурський Лев та Мурська Софія, Регенсбург, Гангоферзідлюнг, бл. 9/188. (1-2)

Сина Тарана Володимира, 22 р. — батько Павло Таран, Фельден, а. Фільс, кр. Фільсбібург, таб. УНРРА (1—2)

Односельчан та знайомих з с. Тур'е п. Радехів — Степан Демчук, Мюнхен, Фрайман, СС-казерне, табір, бл. «А» 5/10. (1—2)

Доньку Елеонору Івченко, нар. 1927 р., останньо була в таборі Рітніту — Померанія — Івченко Юрко, Авгсбург, Укр. Комітет. (1—4)

Матір Фаїну Полякову та сестру Нелль Ію, ДП. Камп 1227, Ноєштадт УНРРА III, Нейль Вітольд. (1—4)

Дочок: Кульбаку Віру, нар. 1922 р. та Кульбаку Ганну, нар. 1924 р., останньо перебували в Касседі — батько Кульбака Ігор, Розенгейм, Інншт., таб. «А», будинок № 43. (1—1)

Івченка Григорія, Марію з дочкою Любою — Савин Василь з Надією, Швайнфурт, табір УЦРРА. (1—1)

Кревних і знайомих з повіту Городок — Іван Цікало, Кеферінг, Гут. (1—2)

Сина Івана Артеменка, нар. 1922 р. — батько Сила Артеменко. Прошу хто знає про нього, повідомити. Мюнхен, Фрайман, ДП Центр, СС-казерне, бл. Б. III, мешк. 33. (1-3)

Брата Лонгина Петровича Свитенка, родом з Городка і сина Миколу Свитенка — Іван Свитенко, укр. табір, Карльсфельд б/Мюнхена, барак 12/27. (1—2)

Сина Олексія, останньо перебував коло бельгійської границі та доньку Ганцу, останньо коло Сампельтено — батько Харитон Лисенко, табір УНРРА 125, Карльсфельд б/Мюнхена, бл. 8/27. (1—2)

Сина Юрка Дегтярьова, нар. 1924, з Харкова, останній час перебував у Словакії. Хто знає про його долю, прошу ласкаво повідомити на адресу: Мюнхен—Аллах, укр. табір, барак 3/9. Дегтярьова Галина. (1—2)

Сина Павла, останньо на Сербії — Томків Олександр, Вайри, кр. Місбах. (1—4)

Шкварко Юлію (тету) з Чорткова та мгр. Володимира Залуського зі Львова — Благута Михайло, УНРРА, Розенгайм (табір Баєрн).

Відділ Суспільної Опіки Табору «Ла Гарда» в Ашаффенбурзі пошукує родину інж. Глібова Василя Івановича, нар. 30. 1. 1897 в Рибчині на Херсонщині, що помер в Ашаффенбурзі, в таборі «Ла Гарде», дня 18. 12. 45 р. (1—3)

Хто знає про долю або місце перебування **Пурия Льва** — прошу ласкаво повідомити через адміністрацію «Слово». — Родина.

Ганущаків Марію, Сяську, Богдана, Дзісь Софія зі Львова та Шудлюка Мирона з Пониквы — брат з табору полонених. Вістки на адм. «Слово». (1—1)

На оголошення з 23 лютого: «Жучку, зі Жовкви подай вістку про себе. Подаю! Жук Іван (Жучок), Авгсбург, Льоренц Штеттерплац ч. 5.

Всіх членів Укр. Еванг. Реформованої Церкви і зацікавлених справами цієї Церкви, прошу відізватися на адресу: Хрістліхер Семінар, фюр Міссіонар, В. Боровський, Марбург/Лан, Дюрфштр. 43. Справа важна. (1—1)

Українська Народня Школа в Швандорфі шукає управителя (-ку) і учителя (-ку), бажано самотню. Посаду можна зараз перейняти. Добре матеріяльне забезпечення. (—1)

Батьківський Гурток.

ДО ЧИТАЧІВ І ПЕРЕДПЛАТНИКІВ!

Подаємо до відома громадянства, що надалі Видавництво **передплати** на тижневик «Слово» **не прийматиме.**

Тижневик «Слово» продаватиметься лише на оселі в Регенсбурзі.

Дирекція Видавництва.

УВАГА!

З технічних причин усі друки Спілки «Українське Мистецтво» тимчасово виходять без кількох українських літер.

УВАГА!

Подаємо розцінку оголошень, що вміщуються в українському тижневику «Слово».

1. Для установ, підприємств, учбових та інших закладів:

сторінка	800 Р/М
1/2 сторінки	400 Р/М
1/4 сторінки	200 Р/М
1/8 сторінки	100 Р/М
1/16 сторінки	50 Р/М

2. Оголошення про розшуки з розрахунку 50 пфенігів за слово за один раз вміщення в газеті

Адміністрація.